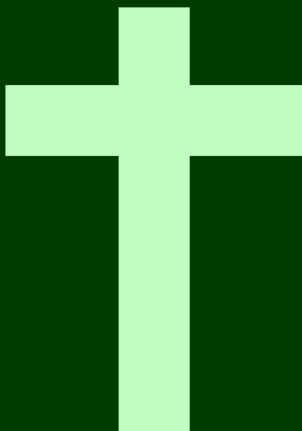

Hmooh hmëë he-
ga-jmee Jesucristo;
Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín
(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

Hmooh hmëë he- ga-jmee Jesucristo; Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín

(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Ozumacín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Ozumacín [chz], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Chinantec, Ozumacín

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
77bbb809-d78b-5d8c-9c0b-2363ea7f466b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	61
San Lucas	99
San Juan	162
Hechos	208
Romanos	265
1 Corintios	287
2 Corintios	310
Gálatas	325
Efesios	334
Filipenses	342
Colosenses	348
1 Tesalonicenses	354
2 Tesalonicenses	359
1 Timoteo	362
2 Timoteo	369
Tito	374
Filemón	377
Hebreos	379
Santiago	397
1 Pedro	403
2 Pedro	410
1 Juan	414
2 Juan	420
3 Juan	421
Judas	422
Apocalipsis	424

San Mateo Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga' sii' Matá'

*Lä'jēē' dsa' ma' gyuh' kyaa' Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Jee' la' na' sii' jmi' kih' lä'jēē' dsa' ma' gyuh' kyaa' Jesucristo hi' laa' sa'ju' kih' David, hi' ma' laa' sa'ju' kih' Abraham. ² Abraham ma' laa' jmi' Isaac. Isaac he' ma' laa' jmi' Jacob. Jacob ma' laa' jmi' Judä' kyaah' lä'jēē' øøyh'. ³ Judä' ma' laa' jmi' Fare kyaah' Zara. Choo' hi' he' ga' laa' Tamar. Fare he' ma' laa' jmi' Esrom. Esrom ma' laa' jmi' Aram. ⁴ Aram he' ma' laa' jmi' Aminadab. Aminadab ma' laa' jmi' Naasón. Naasón he' ma' laa' jmi' Salmón. ⁵ Rahab kyaah' Salmón ga' laa' cho' jmi' Booz. Rut kyaah' Booz he' ga' laa' cho' jmi' Obed. Obed he' ma' laa' jmi' Isai. ⁶ Isai ma' laa' jmi' rey David. Mē' Uriä' kyaah' rey David he' ga' laa' cho' jmi' Salomón. ⁷ Salomón he' ma' laa' jmi' Roboam. Roboam ma' laa' jmi' Abía. Abía ma' laa' jmi' Asa. ⁸ Asa he' ma' laa' jmi' Josafat. Josafat ma' laa' jmi' Joram. Joram ma' laa' jmi' Uzía. ⁹ Uzía he' ma' laa' jmi' Jotam. Jotam ma' laa' jmi' Acaz. Acaz ma' laa' jmi' Ezequía. ¹⁰ Ezequía he' ma' laa' jmi' Manasé. Manasé ma' laa' jmi' Amón. Amón ma' laa' jmi' Josía. ¹¹ Josía ma' laa' jmi' Jeconía kyaah' lä'jēē' øøyh'. Jii' kih' Josía ga' jääy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. ¹² Ma' ngēē' ma' nää' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia, Jeconía he' ma' laa' jmi' Salatiel. Salatiel ma' laa' jmi' Zorobabel. ¹³ Zorobabel he' ma' laa' jmi' Abiud. Abiud ma' laa' jmi' Eliaquim. Eliaquim ma' laa' jmi' Azor.

¹⁴ Azor he' ma' laa' jmi' Sadoc. Sadoc ma' laa' jmi' Aquím. Aquím ma' laa' jmi' Eliud. ¹⁵ Eliud he' ma' laa' jmi' Eleazar. Eleazar ma' laa' jmi' Matán. Matán ma' laa' jmi' Jacob. ¹⁶ Jacob he' ma' laa' jmi' José, hi' ga' laa' dsa' ñuuh' kyaa' María. María he' ga' laa' choo' Jesús hi' ga' lä' chee' Cristo (he' hnøø' jäh' hi' na' hñaa'). ¹⁷ Lä'jēē' jmi' dsa' he' tē' gya'kyeē' dsa' wa'ra' ga' heen' lä' jaa' lä' jaa' lä' ga' løø' kyaah' Abraham, lä' ga' tē' David. Lä' ja' tē' gya'kyeē' dsa' ka' läh', he' ga' løø' kyaah' David lä' jiih' ma' ga' jääy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. Lä' ja' tē' gya'kyeē' ka' läh', he' ga' løø' lä' ma' ga' nääy' Babilonia, lä' jiih' ga' lä' chaa' Cristo.

*Lä'la' ga' lä' chaa' Jesús
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Lä'la' ga' la' ma' ga' lä' chaa' Jesucristo. María chooy' ma' na' la' hmooh' kiyh' kyaah' José. Pero jää' ja' ga' kaay' øøyh', ma' kyaa' ba' María gyuu' kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'. ¹⁹ José, dsa' ñuuh' kyaay', ma' jmeey' he' llu' jmah', hi' sa' ma' hnøøy' ma' mi' kwah' dsa' kih' María, he' ja' ga' llä' dsëy' ma' beey' to' ké' ba'. ²⁰ Ma' ngēē' ma' jmeey' huusē' lä' ja', ga' lä' jnää' kiyh' jaa' ängel kyaa' Dio jee' na' gwüüy', hi' ga' jäh' süyh':

—José, sa'ju' kih' David, ta' wa' gah' kaah' María na', jmääh' dsa' mē' kyaah'. Jēēh', kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' ba' ja', he' kyaay' gyuu'. ²¹ Lä' chaa' jaa' gyuu' kyaay' hi' mi' cheeh' Jesús, jēēh' hi' he' lää' dsa' gooh' hnäh' kih' dso'kye'.

22 Ga⁻lä⁻jē⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻ mah⁻ lä⁻te⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻joo⁻, lä⁻koh⁻ ma⁻ ga⁻jäyh⁻:

23 Jaa⁻ chih⁻mē⁻ kwaa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻jēē⁻ dsa⁻ñuu⁻h⁻,
kaay⁻ gyuu⁻ mah⁻ lä⁻chaa⁻ jaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻h⁻ kiyh⁻.
Hi⁻ gyuu⁻ he⁻ lä⁻chee⁻ Emanuel.

Juu⁻ la⁻ hnøø⁻ jāh⁻: Dio kyaah⁻ jne⁻.

24 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻ñe⁻ José jee⁻ këy⁻ ja⁻, ga⁻jmeey⁻ lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ ängel kyaä⁻ Dio kiyh⁻, ga⁻heeh⁻ bih⁻ ga⁻kaay⁻ María. 25 Pero sa⁻ ga⁻lä⁻kyuuy⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻h⁻ to⁻ nē⁻ kyaay⁻, hi⁻ ga⁻mi⁻cheey⁻ Jesús ma⁻ngēē⁻ ma⁻lä⁻chaa⁻.

2

Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻h⁻ ha⁻ lä⁻ chaa⁻ ñuu⁻ gyuu⁻h⁻ ga⁻jmääy⁻ jøøh⁻ gyuu⁻ Jesús

1 Ga⁻lä⁻chaa⁻ Jesús Belén, koo⁻ jwi⁻ mäh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁻ Judea, lä⁻koo⁻ ma⁻ laä⁻ Herode dsa⁻ ta⁻ jee⁻ ja⁻. Hi⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ Jesús, ga⁻lla⁻nää⁻ ta⁻ jwi⁻ Jerusalén dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻h⁻ ha⁻ lä⁻ chaa⁻ ñuu⁻ gyuu⁻h⁻. Hi⁻ he⁻ ya⁻nää⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻. 2 Hi⁻ ma⁻ ngüy⁻ juu⁻:

—¿Na⁻ rey kyaä⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ ma⁻lä⁻chaa⁻? Ga⁻jēē⁻ jnääh⁻ ga⁻hñaa⁻ ñuu⁻ kyaay⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻. He⁻ja⁻ ma⁻ya⁻nøø⁻ jnääh⁻ mah⁻ jmee⁻ jnääh⁻ juu⁻h⁻ kiyh⁻.

3 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ rey Herode lä⁻ja⁻, ga⁻heē⁻ ba⁻ dsēy⁻, hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻ kih⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ Jerusalén. 4 He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ rey mada⁻, ga⁻tēeyh⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻kaah⁻ kyaä⁻ jmi⁻ dsa⁻ kyaah⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaä⁻ ley mah⁻ ga⁻ngüy⁻ juu⁻ kiyh⁻, ha⁻ jee⁻ jwi⁻ la⁻ kwaat⁻ lä⁻chaa⁻ Cristo. 5 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻ siyh⁻:

—Jee⁻ jwi⁻ mäh⁻ he⁻ chee⁻ Belén he⁻ hla⁻ hwa⁻ Judea ba⁻ lä⁻chaa⁻. Jēēh⁻, lä⁻ja⁻ ga⁻sih⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio jāä⁻:

6 Hne⁻ Belén, jwi⁻ mäh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁻ Judea,
sa⁻ jāh⁻ hne⁻ mäh⁻ ga⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻ jwi⁻ kaah⁻ he⁻ na⁻heē⁻ hwa⁻ na⁻.
Jēēh⁻, kyah⁻ hne⁻ ya⁻hēē⁻ jaa⁻ hi⁻ ka⁻ nē⁻, hi⁻ hää⁻ dsa⁻ Israel hi⁻ laä⁻ dsa⁻ kyaan⁻.

7 He⁻ja⁻ jee⁻ na⁻hmää⁻ ba⁻ ga⁻tēēh⁻ Herode dsa⁻ hi⁻ ya⁻nää⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻, ga⁻ngüy⁻ juu⁻ kiyh⁻ joh⁻ jmi⁻ ma⁻hya⁻ he⁻ ga⁻jēey⁻ ga⁻hñaa⁻ ñuu⁻ he⁻.
8 Ja⁻ ga⁻ ga⁻chee⁻ dsih⁻ ta⁻ Belén, mah⁻ ga⁻jäyh⁻ siyh⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ jee⁻ oo⁻, go⁻kii⁻ da⁻ hnäh⁻ juu⁻ kwee⁻ kih⁻ gyuu⁻ he⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻jnääh⁻ hnäh⁻, ja⁻ ya⁻nääh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kin⁻, mah⁻ jnä⁻ ka⁻läh⁻ niin⁻ na⁻jmeen⁻ juu⁻h⁻ kiyh⁻.

9 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ rey, ga⁻näay⁻. Hi⁻h⁻ cha⁻ñuu⁻ hi⁻ ga⁻jēey⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻, ngooy⁻ ta⁻ cha⁻nē⁻ dsa⁻ he⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻tēey⁻ jee⁻ ma⁻ kyaä⁻ gyuu⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻hēey⁻ koo⁻ hweh⁻. 10 Lä⁻ ma⁻ ga⁻jēey⁻ lä⁻ ma⁻heē⁻ ja⁻ ba⁻ cha⁻ñuu⁻ he⁻, ga⁻lä⁻chaa⁻ llu⁻ cha⁻miih⁻. 11 Ma⁻ ga⁻taayh⁻ cha⁻neh⁻ jā⁻, ga⁻jēey⁻ gyuu⁻ kyaah⁻ María chooy⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻juuyh⁻ jñey⁻ ga⁻jmääy⁻ jøøh⁻. Ga⁻näy⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ kuu⁻ kiyh⁻ mah⁻ ga⁻kwēeyh⁻ ku⁻nøø⁻, ga⁻kwēeyh⁻ wa⁻chü⁻, hi⁻ koo⁻ ga⁻ he⁻ chee⁻ mirra. 12 Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻jnääh⁻ Dio kih⁻ dsa⁻ he⁻ jee⁻ na⁻gwüy⁻ mah⁻ mo⁻so⁻ ma⁻ dsa⁻jēeyh⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻ gya⁻ Herode. Ga⁻jluuy⁻ jyoh⁻ jwē⁻ mah⁻ ga⁻lla⁻näay⁻ ta⁻ hwa⁻kiyh⁻.

Ga⁻näay⁻ ta⁻ hwa⁻ Egipito

13 Lā'koō ma' ga' nää' dsa- hi' kyuuḥ ha- lä' chaa' nuu' he', jaa- ángel kyaá' Dio ga' lä' jnää' kih' José jee' ma' key' mah' ga' siyh':

—Noo-, jää' gyuu' kyaah' chooy' mah' go-nää' hnäh' ta' hwa' Egipto. Jee' oo- jäh' ta' ko' jiih' lloo- jmi' jmeen' juu' kyah'. Jëeh' hnaah- Herode gyuu- mah' jngëeyh'.

14 Lā'koō ma' ga' ñe' José jee' ma' na-gwii-, lä' chah' hwë' ja- ga' jääy' gyuu- kyaah' María, ga' nääy' ta' hwa' Egipto. 15 Jee' ja- ga' taayh' lä' jiih' ga' juu' Herode. Mah' lä' ja- lä' te' lä' koo- ga' jäh' dsa- hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio, lä' ma' ga' jäh': “Ta' hwa' Egipto ga' tëehn' gyuu' kyaan'.”

Ga' jmee' Herode mada' juu' lä' jëe- gyuu- ñuuḥ

16 Ma' ga' lä' liih' Herode ga' mi' goo- dsa- hi- ma' kyuuḥ he' kiyh', ga' lä' lleey' jwërte. He' ja- ga' hëy' joh' jmi' ma' lä' hi' lä' ma' to- nê' ga' jëe' dsa- he' nuu'. Mah' ga' jmeey' mada' kih' hløø' he- jngëeyh' lä' jëe- gyuu- ñuuḥ hi- ja- ga' ga' lä' chaa' lä' jiih' hi- ma' hää' to' ñe- hi- ma' chaa- jwi- Belén, lä' kye- kih' hi- ma' tääh' jäh' lä' ku' lä' jii' kih' jwi- ja-. 17 Lā' ja- ga' lä' te' lä' koo- ga' jäh' Jeremia hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio jää', he' lle' lä' la-:

18 Ga' lä' nuuḥ' koo- juu' jee' jwi- Ramá, peer- ti- meeh- dsë' dsa-, hooḥ- dsa-, høø- dsa-.

Sa' ju- kih' Raquel ba' he' hi- hooḥ- kih' gyuu- kyaá'.

Sa' hii- nøh' dsëy', kih' he- ga' juu' jwëe' gyuu- kyaay'.

19 Ma- ngëe' ma' juu' Herode, jaa- ángel kyaá' Dio ga' lä' jnää' kih' José jee' ma' na-gwiiy-, hwa' Egipto. 20 Mah' ga' siyh':

—Noo-, tee' gyuu' kyaah' chooy', mah' gwaah- ta' Israel ka-läh'. Jëeh', ma' juu' ba' hi- ma' hnøø' ma' jngëeh' gyuu-.

21 He' ja- ga' nooy- mah' ga' tëey- gyuu- kyaah' chooy', ga' nääy' ta' hwa' Israel ka-läh'. 22 Pero ma' ga' nuuy' kih' Arquelao hi- ma' jmee' hih' hwa' Judea lä' jmiy- Herode, he' ja- ga' lä' goyh' ma' dsa-nääy' ta' ja-. Pero ga' mi' jnää' Dio kih' jee' ma' key' mah' ga' nääy' ta' hwa' Galilea ba'. 23 Ma' ga' lä' nääy' ta' ja-, ga' taayh' jwi- he- chee- Nazaret. Mah' lä' ja- lä' te' lä' koo- ga' jäh' dsa- hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio: “Nazareno ba' jäh' dsa- kih' Jesús.”

3

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ma' ja- ñee' Jwaa' hi- ma' choo- jmi- ta' hwa' kii' kih' Judea na' kway- juu'.

2 Lā' la- ma' jäh':

—Jëeh' hnäh' kih' Dio, jëeh', ma- ya- jäh- he- jää' Dio dsa- lä' hih- kih'.

3 Kih' Jwaa' ba' ja- hi- ga' hlëeh' Isaia hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio jää', lä' ma' ga' jäh':

Kii- nuuḥ' koo- lle' he- hlëeh' hwa' kii- jee' sa' kwa' ni' miih-:

“Mi- llu' hnäh' jwë' kih' Dsa- jøøh' jnän'.

Mi- lluu' hnäh' hñaah' mah' jây' ko- dsøø' jwë”, ga' jäh' Isaia.

4 Hmiih- kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jñu- camey', ma' na- hñuu- tuyh' kyaah' koo- loo' jah'. Ma' kuyh- iih- hi- ma' hÿh- tah' he- ma' cha- moh'. 5 He' ja- jwëe' dsa- hi- ma' chaa- Jerusalén ga' lä' nää' jee' ma' cheh' Jwaa', hi' lä' ja- ga' lä' nää' hi- ma' chaa- lä' kaa- hwa' Judea, lä' kye- hi- ma' chaa- lä' ku'

lä⁺ji⁺ kih⁺ jmi⁻ Jordán. ⁶ Lä⁻jēē⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ mi⁻jnäy⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ hi⁺ ga⁺čaa⁺ Jwaa⁻ dsa⁻ he⁺ jmi⁻, cha⁺jmi⁻ Jordán.

⁷ Ma⁺ ga⁺jēy⁺ jwēē⁺ dsa⁻ fariseo kyaah⁺ dsa⁻ saduceo hi⁻ na⁻nää⁺ jee⁺ ja⁻ mah⁺ ma⁺ choo⁺ Jwaa⁻ jmi⁻ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ ga⁺siiyh⁺ dsa⁻ he⁺:

—Ma⁺ra⁻ hi⁻ he⁺ joo⁺siih⁺ miih⁺ laah⁺ hnäh⁺. ¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻siih⁺ hnäh⁺ he⁻ lääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ ma⁻ngoo⁺ ya⁻jäh⁺? ⁸ Go⁻taah⁺ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ lle⁺ kih⁺ mah⁺ mi⁻jnää⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁻jēh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio. ⁹ Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁺ huu⁺dsē⁻: “Lee⁻ ba⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁻ laa⁺ jnääh⁺ sa⁺ju⁻ kih⁺ Abraham.” Jēēh⁺ jnä⁺ jwahn⁺, lih⁻ ba⁺ Dio jmeey⁺ hwēē⁻ sa⁺ju⁻ kih⁺ Abraham kih⁺ ku⁺la⁻.

¹⁰ Hee⁺ ñe⁺läh⁻ ma⁻nallu⁺ mah⁺ dsa⁻tu⁻ chaah⁺ hma⁻. Lä⁻jē⁺ na⁻hma⁻ he⁻ sa⁻llu⁺ mii⁺ kih⁺, he⁻ja⁻ dsa⁻tu⁻ mah⁺ tooyh⁺ cha⁺je⁻. ¹¹ Ma⁺ra⁻ ju⁻dsoo⁺, jnä⁺ čaa⁺ hnäh⁺ jmi⁻ kyaah⁺ jmi⁻ ba⁺ lä⁻jēē⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻jēh⁺ kyaah⁺ Dio. Pero hi⁻ jä⁻ kēē⁺ kin⁻ øøh⁺ ga⁺ lä⁻koh⁺ jnä⁺. Ni⁻ sa⁻ tē⁻dsēēn⁺ kan⁺ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiy⁺. Hi⁻ he⁺ čaa⁺ hnäh⁺ jmi⁻ kyaah⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, hi⁺ kyaah⁺ je⁻ ka⁻läh⁺. ¹² Hi⁻ cheh⁺ mi⁻llu⁺ mi⁻trigo, ma⁻čoo⁺yh⁻ he⁻ kyaah⁺ jwäy⁻. Kooy⁺ mi⁻trigo kiyh⁺ llay⁺ llu⁺, ja⁻ga⁺ tooyh⁺ wa⁻hløø⁻ kih⁺ trigo ja⁻ cha⁺je⁻ jee⁺ mo⁻so⁻ huu⁺ jih⁺koh⁺ —ga⁺jäh⁺ Jwaa⁻.

Ga⁺saq⁻ Jesús jmi⁻

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Ma⁺ja⁻ ya⁺ hēē⁺ Jesús hwa⁺ Galilea, ngooy⁺ ta⁻ cha⁺jmi⁻ Jordán jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jwaa⁻ mah⁺ saay⁺ jmi⁻. ¹⁴ Pero Jwaa⁻ sa⁻ ma⁺ hii⁻ ma⁺ čaa⁺y⁺ jmi⁻. Ma⁺ jäh⁺ siiyh⁺:

—Jnä⁺ ba⁺ jmee⁻ bii⁺ kin⁻ čaa⁺h⁺ jnä⁺ jmi⁻, mah⁺ hne⁻ ba⁺ ngiih⁺ kin⁻ čaa⁺n⁺ hne⁻ jmi⁻.

¹⁵ Mah⁺ ga⁺jēh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Tää⁺ ba⁺ kih⁺. Jēēh⁺, lä⁻ja⁻ ba⁺ sooh⁻ jnä⁻n⁺ mi⁻ten⁻ lä⁻jē⁺ mada⁻ he⁻ ga⁺jmeē⁻ Dio.

Ja⁻ga⁺ ga⁻hēēh⁻ Jwaa⁻ ga⁺čaa⁺y⁺ Jesús jmi⁻. ¹⁶ Ma⁻ngēē⁺ ma⁻saq⁻ Jesús jmi⁻, ya⁻hēēy⁺ cha⁺jmi⁻. Lä⁻čah⁺ ja⁻ ga⁻na⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁻gyuu⁺ mah⁺ ga⁺jēē⁺ Jesús Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio ga⁺jyoo⁺ nē⁺ kiyh⁺, laa⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ juu⁻. ¹⁷ Ma⁺ja⁻ ga⁻lä⁻nuu⁺h⁺ koo⁻ juu⁺ he⁻ ja⁺ gyuu⁺h⁺ he⁻ ma⁺ jäh⁺:

—Hi⁻ la⁻ he⁺ gyuu⁺h⁺ kyaan⁻ hi⁻ hnaan⁻. Peer⁺ čaa⁺n⁻ llu⁺ kyaay⁺h⁺.

4

Ga⁺ka⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ dsē⁺ Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Ma⁻ngēē⁺ he⁻ja⁻, ga⁺jøø⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Jesús ta⁻ hwa⁺ kii⁺, mah⁺ ka⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ dsēy⁺. ² To⁺loo⁺ jmi⁻ to⁺loo⁺ hwē⁺ sa⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh⁺. Ma⁻ngēē⁺ he⁻ja⁻, ja⁺ kyoyh⁻. ³ Hi⁻ ja⁻ hi⁻ ga⁺ka⁺ dsēy⁺ čuh⁻ kih⁺ mah⁺ ga⁺jäh⁺:

—Cher⁺mah⁺ dsoo⁺ laah⁺ Joo⁺ Dio, jmee⁺ hih⁺ mah⁺ lii⁻ he⁻ñiih⁺ ku⁺ he⁻ tääh⁺ la⁻.

⁴ Mah⁺ ga⁺jēh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Ma⁻na⁻ sii⁻ ba⁺: “Ja⁻ ma⁻la⁻ kyaah⁺ he⁻ kih⁺ hi⁻hn⁻ jmee⁻ čaa⁻ jne⁺. Kyaah⁺ lä⁻jē⁺ juu⁺ he⁻ hlēēh⁻ Dio ba⁺ jmee⁻ čaa⁻ jne⁺.”

⁵ Ma⁻ngēē⁺ he⁻ja⁻, ga⁺jøø⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ kih⁺ ta⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ jwii⁻ na⁻jngii⁺ he⁻ čee⁻ Jerusalén. Ma⁺ ga⁻lla⁻nääy⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁺jääy⁺ lä⁻ ga⁺tē⁻ gyuu⁺h⁺ kih⁺ gwah⁺ juuh⁺, ⁶ ga⁺siiyh⁺:

—Cher'mah⁴ dsoo' laah⁴ Joq' Dio, jwää⁴ hñaa⁴ lä⁴ ga⁴tē⁴ hwa⁴, jēeh' na⁴sii⁴ ba' ka⁴läh':

Dio chee' ángele kyaay⁴ koo' kyah'
mah⁴ jāy⁴ hne⁴ kyaah' gooy⁴,
lä⁴ja⁴ mo⁴so⁴ lla⁴ñu⁴ tiih' nē⁴ kuu⁴.

⁷ Mah⁴ ga⁴jēeh⁴ Jesús kiyh⁴:

—Ma⁴ na⁴sii⁴ ba' ka⁴läh': "Ta⁴ ka⁴ dsē⁴ Dio hi⁴ laa⁴ Dsa⁴jōoh⁴ kyaah⁴."

⁸ Koo⁴ ka⁴läh' ga⁴jää⁴ hi⁴sa⁴llu⁴ lä⁴ ga⁴tē⁴ koo⁴ moh⁴ ñii⁴ mah⁴ ga⁴heeyh⁴
lä⁴kaa⁴ jee⁴ jwii⁴ kaah' kyaah' ga⁴lä⁴jē⁴ ga⁴he⁴ la⁴ na⁴hñaa⁴ he⁴ cha⁴kih⁴.

⁹ Mah⁴ ga⁴jāyh⁴:

—Ga⁴lä⁴jē⁴ he⁴ na⁴kwēehn⁴ hne⁴ cher'mah⁴ ga⁴juuh⁴ jñeh⁴ cha⁴nēn⁴, jmääh⁴
jnä⁴jōoh⁴.

¹⁰ Ja⁴ga⁴ga⁴jäh⁴ Jesús siiyh⁴:

—Wa⁴lä⁴jōoh⁴ hne⁴ kin⁴ Tana⁴, jēeh' ma⁴na⁴sii⁴ ba' jee⁴ jyoh⁴ ka⁴läh': "Kih'
Dsa⁴jōoh⁴ hi⁴ laa⁴ Dio kyaah⁴ ba' jmeeh⁴ juuh⁴. Kih' jaa⁴ hñii⁴ bih⁴ jmeeh'
ta⁴he⁴." ¹¹ Ja⁴ga⁴ga⁴lä⁴jōoh⁴ hi⁴sa⁴llu⁴ kiyh⁴. Lä⁴chah⁴ ja⁴ ya⁴nää⁴ ángele,
ga⁴jmeey⁴ ta⁴he⁴kih⁴ Jesús.

Ga⁴lōoh⁴ Jesús kway⁴ juu⁴ hwa⁴ Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Ma⁴ ga⁴nuu⁴ Jesús hää⁴ Jwaa⁴ neh⁴ñe⁴, ngaayh⁴ ta⁴ hwa⁴ Galilea. ¹³ Sa⁴
ga⁴jāy⁴ jwii⁴ Nazaret, ngaayh⁴ na⁴gyay⁴ jwii⁴ Capernaum ba', jwii⁴ he⁴ hla⁴
cha⁴hoo⁴ jmi⁴juuh⁴. Hwa⁴kih⁴ dsa⁴ kyaah⁴ Zabulón kyaah⁴ Neftalí ba' ja⁴.

¹⁴ Lä⁴ja⁴ ga⁴lä⁴te⁴ juu⁴ he⁴ ga⁴hlēeh⁴ Isaia⁴ hi⁴ ga⁴ngēē⁴ juu⁴kih⁴ Dio, lä⁴ ma⁴
ga⁴jāyh⁴:

¹⁵ Hwa⁴kih⁴ Zabulón, kyaah⁴ hwa⁴kih⁴ Neftalí,
he⁴ kye⁴ hngaah⁴ kō⁴tāa⁴ kih⁴ jmi⁴ Jordán, ta⁴ cha⁴hoo⁴ jmi⁴ñeeh⁴,
lä⁴kaa⁴ jee⁴ ja⁴ la⁴ hwa⁴ Galilea jee⁴ tāäh⁴ jwēē⁴ dsa⁴ hi⁴ sa⁴ laa⁴ judiu,

¹⁶ dsa⁴ he⁴ hi⁴ ma⁴ ga⁴nää⁴ jee⁴ na⁴hoo⁴ ga⁴jēēy⁴ koo⁴ wa⁴je⁴ juuh⁴.

Ga⁴lä⁴jnä⁴ koo⁴ wa⁴je⁴ kih⁴ hi⁴ ma⁴ tāäh⁴ jee⁴ ma⁴ hii⁴ goo⁴ juuy⁴.

¹⁷ Lä⁴ ma⁴ja⁴ ga⁴lōoh⁴ Jesús kwa⁴ juu⁴, ma⁴ jāyh⁴:

—Jēeh⁴ hnäh⁴ kih⁴ Dio, jēeh' ma⁴ ya⁴jäh⁴ he⁴ jāä⁴ Dio dsa⁴ lä⁴hii⁴ kih⁴.

Ga⁴tēeh⁴ Jesús kyeē⁴ hi⁴ ma⁴ tāäh⁴ jwä⁴ sa⁴hma⁴

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Jee⁴ hää⁴ Jesús jwē⁴ ngoo⁴ ta⁴ cha⁴hoo⁴ jmi⁴juuh⁴ he⁴ hla⁴ hwa⁴ Galilea, jee⁴
ja⁴ ga⁴jēēy⁴ Simón hi⁴ ma⁴ tēeh⁴ dsa⁴ Pee⁴, kyaah⁴ Andre⁴ ooyh⁴. Lä⁴uu⁴ hi⁴
he⁴ ma⁴ tāäh⁴ jwä⁴ sa⁴hma⁴ cha⁴jmi⁴, jēeh' he⁴ ja⁴ ba⁴ ma⁴ la⁴ ta⁴ kiyh⁴. ¹⁹ Mah⁴
ga⁴siiyh⁴:

—Ya⁴nääh⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ jnä⁴ mah⁴ mi⁴tēēn⁴ hnäh⁴ ha⁴ lä⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ mah⁴
leeh⁴ hnäh⁴ dsa⁴, lla⁴ he⁴ ma⁴ leeh⁴ hnäh⁴ hmooh⁴.

²⁰ Lä⁴chah⁴ ja⁴ ga⁴kyey⁴ sa⁴hma⁴ kiyh⁴ mah⁴ ga⁴nääy⁴ kyaah⁴ Jesús.

²¹ Ma⁴ngēē⁴ gyih⁴ kō⁴ñiih⁴, ga⁴jēēy⁴ jñah⁴ ga⁴uu⁴. Jaa⁴ he⁴ Jacobo, joo⁴ Zebedeo,
kyaah⁴ Jwaa⁴ dsa⁴ñuu⁴ ooyh⁴, ma⁴ tāäh⁴ neh⁴ na⁴moo⁴ kyaah⁴ Zebedeo
jmiy⁴, ma⁴ hmiy⁴ sa⁴hma⁴ kiyh⁴. Mah⁴ ga⁴tēēyh⁴. ²² Lä⁴chah⁴ ja⁴ ga⁴hiy⁴
na⁴moo⁴ kyaah⁴ jmiy⁴ mah⁴ ga⁴jmeey⁴ kō⁴jōh⁴ kyaah⁴ Jesús.

Ga⁴kwa⁴ Jesús ju⁴hmēē⁴

(Lc. 6:17-19)

²³ Ga⁻ngëë⁺ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Galilea, ma⁺ mi⁻tëëy⁺ dsa⁻ neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ he⁻ tōō⁺ lä⁻koō⁻ lä⁻koō⁻ jee⁺ jwii⁻, ma⁺ kway⁺ ju⁺hmëë⁺ ha⁻ lä⁻ jāā⁺ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺. Ma⁺ mi⁻hläāy⁺ dsa⁻ kih⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ dsoo⁺. ²⁴ Lä⁻ga⁻të⁺ hwa⁺ Siria ga⁻nuu⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ja⁻ na⁻nää⁺ dsa⁻ na⁻jääy⁻ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁺ jëë⁻ wii⁺ kih⁺ na⁻ku⁺ na⁻ngii⁺ dsoo⁺ hliih⁺, lä⁻kyye⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ llé⁺ hliih⁺, kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ dsa⁻juu⁺ ñee⁺, lä⁻ja⁻ hi⁻ mo⁻so⁺ liih⁺ goo⁻ tií⁺. Ga⁻mi⁻hläāy⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁻. ²⁵ Peer⁻jwëë⁺ dsa⁻ Galilea ga⁻lla⁻lle⁺kaah⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Decápoli, hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Jerusalén, hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Judea, hi⁻ jñah⁺ ga⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ hngaah⁻ jmi⁻ Jordán.

5

Ga⁻kwa⁺ Jesús cha⁻miih⁻ juu⁺ lä⁻ ma⁺ gyay⁺ lle⁻koh⁺

¹ Ma⁺ ga⁻jëë⁺ Jesús jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻wiiy⁺ mah⁺ ga⁻gyay⁻ lle⁻koh⁺ ja⁻. Ga⁻lä⁻jëë⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁻kuh⁺ jnääh⁺ jee⁺ ja⁻. ² Ga⁻lōoy⁺ hlëëyh⁻ dsa⁻, ga⁻jāyh⁺:

³ —Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ sa⁻ jmää⁺ ni⁻ miih⁻. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ jāā⁺ Dio lä⁻hih⁺ kih⁺. ⁴ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ ki⁻hooh⁻. Jëéh⁺, jmee⁺ ba⁺ Dio nōh⁺ dsëy⁺. ⁵ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ hwaā⁺. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tēē⁺ hwa⁺ he⁻ ga⁻jāh⁺ Dio le⁺ heey⁺. ⁶ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ kuh⁻ngii⁺ dsë⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ hyoh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ lla⁻kyaay⁺. ⁷ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ dsa⁻lä⁻ñih⁺ dsë⁺ dsa⁻kyaah⁺. Jëéh⁺, lä⁻ñih⁺ dsë⁺ Dio kiyh⁺ ka⁻läh⁺. ⁸ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻jngii⁺ tuh⁻dsë⁺. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tēē⁺ jëë⁺ Dio. ⁹ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁺ hii⁺ tií⁺ kih⁺ dsa⁺. Jëéh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tēëyh⁺ joo⁺ Dio. ¹⁰ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻nää⁺ jëë⁻ wii⁺ kih⁺ he⁻ jmeey⁺ he⁻ llu⁺. Jëéh⁺, kih⁺ bih⁺ la⁺ jmi⁻gyuu⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺.

¹¹ Llu⁺ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ cher⁺mah⁺ dsoo⁺ kin⁻ ga⁻hlëéh⁻ dsa⁻ wii⁺ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻jmeeh⁻ dsa⁻ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻hlëéh⁻ dsa⁻ hnäh⁺ juu⁺ pa⁻jnah⁺ he⁻ la⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺. ¹² Lä⁻ ma⁺ chaa⁻ hnäh⁺ lä⁻ja⁻, wa⁺ chaa⁻ hnäh⁺ llu⁺, wa⁺ jëë⁻ hoh⁺ hnäh⁺. Jëéh⁺, hñah⁺ ba⁺ hnäh⁺ koō⁻ he⁻ llu⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺. Jā⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeeyh⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jāā⁺ ga⁻kyah⁺ hnäh⁺.

Ga⁻kwa⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ wa⁺ñe⁺ kyaah⁺ wa⁻je⁻ (Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Hnäh⁺ laah⁺ lä⁻koō⁻ wa⁺ñe⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻. Pero cher⁺mah⁺ ga⁻jñuu⁺ he⁻ ñii⁺ kih⁺, ha⁻ lä⁻ja⁻ lii⁺ ka⁻läh⁺ lä⁻ ma⁺ la⁻. Mo⁻so⁺ jmää⁺ go⁻te⁻. He⁻ be⁺ ba⁺ dsa⁻ ja⁻ cha⁻jwë⁺, jee⁺ ja⁻ he⁻soh⁺ dsa⁻ nē⁺ kih⁺. ¹⁴ Hnäh⁺ laah⁺ lä⁻koō⁻ wa⁻je⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. Wa⁺ jmeen⁺ koō⁻ jwii⁻ he⁻ hla⁻gyuu⁺ nē⁺ moh⁺ sa⁻ le⁺ dsa⁻hmää⁺. ¹⁵ Hi⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ hih⁻ wa⁻je⁻ mah⁺ chiyh⁺ nēh⁺ wa⁻goo⁻. He⁻ chiyh⁺ jee⁺ ñii⁺ ba⁺ mah⁺ lä⁻jñā⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ cha⁻neh⁻. ¹⁶ He⁻ ja⁻ wa⁻ jñā⁺ wa⁻je⁻ kyah⁺ hnäh⁺ cha⁻nē⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻, mah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻jëëy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺, jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Täā⁺ jñān⁺ hi⁻ gya⁺gyuu⁺h⁺.

Ga⁻jmeeh⁺ Jesús juu⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ ley

¹⁷ Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ huu⁺ dsë⁻ he⁻ ma⁻ jan⁻ mah⁺ mi⁻llaan⁺ ley kih⁺ Moisé. Ni⁻ sa⁻ mi⁻llaan⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻hlëéh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Sa⁻ ma⁻ jan⁻ mah⁺ mi⁻llaan⁺ he⁻ ja⁻, he⁻ mi⁻ten⁻ kih⁺ juu⁺ ja⁻ ba⁺ ja⁻ ma⁻ jan⁻. ¹⁸ Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, ta⁻ko⁻jiih⁺ cha⁻gyuu⁺ hwa⁺ la⁻, sa⁻ heë⁻ ni⁻ koō⁻ hwëh⁺ mäh⁻, ni⁻ koō⁻ mi⁻punto he⁻ na⁻si⁻ kih⁺ ley ja⁻, jāā⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ lä⁻te⁻

ga-lä-jë. ¹⁹ He-lä-ja, cher'mah' chaa- hi- ga-hlääh- koo- mada-pih' kih' ley la-, hi' cher'mah' lä-ja- mi-tëëy dsa-, leey' jaa- hi- mäh' ba' gyuu' jmi-gyuu' jee' jmee' Dio hih'. Pero cher'mah' hi- mi-te' kih' ley hi- mi-tëëy dsa- he- mi-tey' ka-läh', hi- he' ba' lee' jøøh' gyuu' jmi-gyuu' jee' jmee' Dio hih'. ²⁰ He-ja- hlëëhn' hnäh', cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' cha-ga'miih- ta' llu' lä-koh' te' he- jmee' dsa- hi- kyuu' ley hi- lä-koh' te' he- jmee' fariseo, sa' le' go'taah' hnäh' gyuu' jmi-gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

²¹ Ma-nuu' ba' hnäh' ha- lä- jäh' né' ley kih' Moisé lä- ma' ga'siiyh' dsa- ma-gyuh- jnän': "Ta' jngëeh' dsa-. Cher'mah' hi- ga'jngëeh' jaa- dsa- kyaah' ma-ra' he- nøø' ba' ta' kiyh'." ²² Pero jnä' jwëëhn' hnäh', cher'mah' hi- ga-lä-lee' kyaah' øøh', ma-na-bääh' dsoo'. Hi' cher'mah' hi- ga-jäh' siih' dsa- kyaah': "Peer- taah' hne-", hi- he' nøø' ta' kih' cha'në' dsa- kaah'. Hi' cher'mah' hi- ga-jwä' dso'jwi' kih' øøh', hi- he' lle' kih' dsoo' cha'je'.

²³ He-ja- cher'mah' go'kah' kuu' kyah' né' na'hyoo' hi' cher'mah' ga-lä-dsooh' hoh' jee' ja- he- hä' dsé' jaa- øøh' kyaah' hne-, ²⁴ jee' ja- ba' kye' kuu' kyah' cha'në' na'hyoo' mah' gwa- da' to' né' go-jëh' juu' kyah' kyaah' øøh'. Ja' ga' neh' ka-läh' ya-tøøh' kuu' kyah' né' na'hyoo'.

²⁵ Cher'mah' chaa- hi- hnøø' hnëë' hne- cha'në' dsa- ta', jmee' bi' go'taah' hnäh' juu' kwee- kyaayh' na'koh' ta'ko- jiih' cha- jmi', mah' sa- ngëëy' hne- goo- jwëë'. Lä-ja- mo-so' jmee' jwëë' hih' kih' poo- taayh' hne- neh' ne'.

²⁶ Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', sa' ya-hëëh' jee' ja- ta'ko- jiih' sa- ma-mi-hmaah' lä-jë' go-te' he- ngiiyh' kyah'.

²⁷ Ma-nuu' ba' hnäh' ha- lä- jäh' né' ley he- siiyh' hnäh': "Hne- hi- na- jee' goo-, ta' kaah' hi- läa' kya' jñah'." ²⁸ Pero jnä' jwahn', cher'mah' hi- jëë' jaa- dsa- më' hi' heë' dsëy' kaayh', kyaah' hu' dsë- kiyh' ja-, ma-jmeey' dso'kye-. ²⁹ Lä-ja-, cher'mah' mi'nëh' ra- lluu' jmee' täh' kyaah' dso'kye-, lle' go-te' mah' be' uu'. Jëëh', llu' ga' kyah' he- heë' miih- jmi-ngo' kyah', lä-koh' ga' he- goh' na-hñaah' cha'je'. ³⁰ Hi' cher'mah' ma' gooh- ra- lluu' jmee' täh' kyaah' dso'kye-, hnä' go-te' mah' be' uu'. Jëëh', llu' ga' kyah' he- heë' miih- jmi-ngo' kyah', lä-koh' ga' he- goh' na-hñaah' cha'je'.

³¹ Hi' ma-nuu' hnäh' ka-läh' he- jäh'y': "Ga-lä-jëë- hi- beë- dsa-më' kya', hnøø' chooyh' je- jee' ma-beëy' dsa-kyaayh'." ³² Pero jnä' jwahn' lä-la-. Hi- beë- dsa- më' kya', hi' sa- cha- he- hliih' ma-jmeey' kyaah' jñah' dsa-nuu-, he- cheëy' ta' jwë' hliih' ba' ja-. Hi- lä-ja- ka-läh' hi- ka' dsa- më' hi- ma-beëy' he', he- jmeey' dso'kye- ba' ja- ka-läh'.

Ga-hlëëh' Jesús kih' hi- tää- gyuu' hwa'

³³ Ma-nuu' ba' hnäh' lä-koo- ga-siiyh' dsa- ma-gyuh- jnän': "Ta' jmee- dsoo' he- la' juu' ta-juu'. Ja- mi-teh' hnäh' kih' Dio he- ga-tääh' hñaah' jmeeh'." ³⁴ Pero lä-la- jwah- jñä', ta' tää' hñaah' kih' ni' koo-. Ta' tää' hnäh' kih' gyuu', jëëh' jee' oo' ba' gya' Dio. ³⁵ Ta' tää' hnäh' kih' hwa', jëëh', né' kih' hwa' chih' ma-ti' Dio. Ta' tää' hnäh' kih' Jerusalén, jëëh', jee' ja- la' jee' jwi- kih' Rey jøøh' jnän'. ³⁶ Ta' tää' ka'leeh', jëëh', sa' leh' jmeeh' tøø- ni' koo- jñu-, ni' sa' leh' jmeeh' läh- ka-läh'. ³⁷ Cher'mah' jwah' hnäh' "Jaah-", koo- "jaah-" ba' jwah' hnäh'. Hi' cher'mah' jwah' hnäh' "jah-ha'", koo- "jah-ha'" ba' jwah' hnäh'. Hi' cher'mah' he- ga' jyoh' juu' gwa', he- gwa' kih' dsa- hlëëh' ba' ja-.

³⁸ Ma-nuu' ba' hnäh' ka-läh' he- jäh'y': "Hi- jmee- dsoo' mi'në' dsa-kyaah', ja-ba' lä-ja- mi-hmaayh'. Hi- jlääh- na'ja' dsa-kyaah', ja-ba'

lä'ja- mi-hmaayh'." ³⁹ Pero lä-la- jawah+ jnä'. Ta+ jiih' hnäh' kih' hi- hñaa- dsë'. Cher'mah' hi- ga+jnoo' koo- jwoo' mo-nëh', kwëëyh' ka-läh' jyoh' jwoo'. ⁴⁰ Hi- cher'mah' hi- lla- hñii- kyah' mah' jñuuyh' sa'koooh-, kwëëyh' ka-läh' lä'kye- hmih'loo' kyah'. ⁴¹ Hi- cher'mah' hi- ga+jmee' he- wii' kah' l00' kih' ko-niih-, kye- ga' jyoh' ko-niih-. ⁴² Cher'mah' hi- ngii' miih- he- cha- kyah', kwëëyh'. Hi- cher'mah' hi- hn00' lle- miih- he- cha- kyah', ta+ jmee- chaah- kyaayh'.

Hn00' hnää' jne' hi- na-h00h' jnän'
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ma- nuuh' ba- hnäh' ka-läh' he- jäyh': "Wa' hnaah+ ome' kyaah' mah' wa' na-hääh' hi- sa- laa' ome' kyaah'." ⁴⁴ Pero lä-la- ba' jawah+ jnä': Wa' lä-hnaah+ hnäh' hi- sa- laa' ome' kyaah' hnäh'. Ngii' hnäh' llu' kih' hi- jwä- dso'jwii' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' llu' kih' hi- na-h00h' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hi- jmeeh+ hnäh'. ⁴⁵ Mah' lä'ja- leeh' hnäh' joo' Täa' jnän' hi- gya' gyuuuh'. Hi- he' jmee' dsa-hya' hyoo- kih' hi- hlëeh' lä'ja- kih' hi- lluu'. Hi- cheey' jma' ka-läh' kih' hi- jmee- he- llu' hi' kih' hi- jmee- he- hñiih'. ⁴⁶ Jëeh' cher'mah' hnaah+ hnäh' ma-la- hi- hnää' hnäh' ba', chee- ba' hñah' hnäh' kih' Dio ja'? ¿Che' sa- jmeey' lä'ja- ka-läh' hi- koo' ku'sih'? ⁴⁷ Cher'mah' kih' 00h' ba' hnäh' jmeeh- hnäh' Dio, ¿che' laah' hnäh' jmeeh- hnäh' koo- he- llu'? ¿Che' sa- jmee' lä'ja- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio? ⁴⁸ Wa' laah' hnäh' lluu', lä-koo- laa' Täa' jnän' hi- gya' gyuuuh' hi- lluu' go-te'.

6

¹ Leeh', ta+ hnooh- hnäh' ha- lä' jee' hlëeh' dsa- llu' kyah' hnäh' wa'ra- ga+jmeeh' hnäh' koo- he- llu'. Cher'mah' ko'taa' ga' ga+jmeeh' hnäh' mah' jëe' dsa- kyah' hnäh', sa' hñah- hnäh' ni' miih- kih' Dio hi- gya' gyuuuh'. ² Wa'ra- ga-kwah' hnäh' be' kih' jaa- hi- lla-kyaa', ta+ jwii' ni' jaa- hee- na- ma-jmeeh'. Mah' sa+ jmeeh' hnäh' kwee- kyaah' hi- jmää- hñii' mi-te' neh' gwah-, hi' lä'ja- jmeey' ka-läh' cha'jwë' he- hnooyh- ha- lä' jee' hlëeh' dsa- llu' kiyh' ba' ja-. Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ko-ja- ba' hñiih' ma-liyh- jñeey'. ³ Pero hne-, wa'ra- ga-kwëeh' dsa- miih- kuu', ta+ jwii' ni' jaa- ma-ke- laa' ome' kyaah'. ⁴ Heh' lä'ja-, sa- jnä' he- ma-kwëeh' dsa- kuu'. Ma'ja- Täa' kyaah', hi- jëe- lä'jë- he- sa- jnä', mi-hmaayh' kyah' to-lo- në' lä'jëe- dsa-.

Ga'mi-tëë' Jesús dsa- kyaay' ha- lä' chuuy' kyaah' Dio
(Lc. 11:2-4)

⁵ Wa'ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta+ jmee- lä' jmee- hi- jmää- hñii' mi-te'. Tih- dsëy' na-tääy' hlëëyh' kyaah' Dio neh' gwah+ mäh- hi- lä'ja- jmeey' cha'jwë' jee' ga-nää' dsa- mah' jëe' dsa- kiyh'. Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ko-ja- ba' hñiih' ma-liyh- jñeey'. ⁶ Pero hne-, wa'ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, go-he' jee' gwiih- mah' jne' haah' kyah'. Ngii' kyah' kih' Täa' hi- sa- jnä'. Ma'ja- Täa' kyaah' hi- jëe- lä'jë- he- sa- jnä', mi-hmaayh' kyah' to-lo- në' lä'jëe- dsa-. ⁷ Wa'ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta+ hlëeh' cha-miih- jiih' koo- nëe' juu' he- sa- jmää' ta, lä-koo- jmee- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Kih' he- hlëëyh' cha-miih- jiih' koo- nëe' juu', nuu' Dio kiyh' laay'. ⁸ Ta+ jmee- hnäh' lä' jmee' dsa- he'. Jëeh', Täa' jnän' hi- gya' gyuuuh', ma-ñey- ba' hee- na- jmee- bii' jnän' jää' ja-ga' ngiin' kiyh'. ⁹ Lä-la- ba' hn00' ngiih' hnäh' kyah':

Tää' kyaah' jnääh' hij' gya' ya'jwii', lä'jēē' ba' wa' jmee' dsoo' he' laah' hne' na'jngēē' go'te'.

10 Nā' mah' jmeeh' hih' jee' la'.

Wa' le' lä' hyoh' hoh' hñaa'h' jmi'gyuu' la', ja' ba' lä'koō' la' gyuu'h' ya'jwii'.

11 Kwēēh' jnääh' na' he' kih'hij' jnääh' he' jmee' bii' kyaah' jnääh'.

12 Jmee' jōh' hoh' kih' he' ma'hlāäh' jnääh', ja' ba' lä'koō' jōh' dsē' jnääh' kyaah' hij' dsa'hlāäh' kyaah' jnääh'.

13 Ta' kwa' jwē' ka' he' hñih' dsē' jnääh', lääh' jnääh' kih' he' ja'.

Jēēh', jaā' hne' ba' jmee' hih' kih' lä'jē', kyah' ba' la' ga'lä'jē' be', hne' ba' laah' jōh' kih' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

14 Cher'mah' jmeeh' jōh' hoh' kyaah' dsa' hij' dsa'hlāäh' kyaah' hnäh', lä'ja' ka'läh' Tää' jnän' hij' gya'gyuu'h' jmeey' jōh' dsēy' kyaah' hnäh'. 15 Pero cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' jōh' hoh' kyaah' dsa' hij' dsa'hlāäh' kyaah' hnäh', lä'ja' ka'läh' Tää' jnän' hij' gya'gyuu'h' sa' jmeey' jōh' dsēy' kyaah' hnäh' he' dsa'hlāäh' hnäh' kiyh'.

Ga'hlēēh' Jesús kih' he' sa' kih'hij' jne'

16 Jmi' ma' sa' kuh'huh' hnäh' jee' hlēēh' hnäh' kyaah' Dio, ta' jmee' hnäh' lii' he' ti'meeh' hoh' hnäh' lä' jmee' dsa' hij' jmää' hñii' mi'teh'. Hij' he' jmee' lii' mo'nē' mah' jēē' dsa' kiyh' he' sa' kuh'hijh'. Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ko'ja' ba' hñih' ma'liy' jñey'. 17 Pero hne', ma' sa' kuh'huh' jee' hlēēh' kyaah' Dio, ja' jñaa'h' lleh' mah' gyih' mo'nēh'. 18 Mah' lä'ja', sa' lä'leeh' cha'nē' dsa', he' sa' kuh'huh'. Kih' Tää' hij' sa' jnäā' ba' lä'leeh'. Hi' lä'ja', Tää' kyaah' hij' jēē' lä'jē' he' sa' jnä', mi'hmaayh' kyah' to'lo' nē' lä'jēē' dsa'.

Ga'hlēēh' Jesús kih' he' la' hmooh'

(Lc. 12:33-34)

19 Ta' wa' hnooh' hnäh' lla' mah' jmi'gyuu' la' cha'miih' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jēēh' jee' la' chaā' jah' jwē' cha'miih' hi'hya' tu'juuh' lä'jē' he' llu'. Hi' dsa'taah' dsa'hij' mah' hijy'. 20 Hnōōh' hnäh' mah' lla' mah' gyuu'h' ya'jwii' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jee' ja' sa' chaā' jah' hij' jwē' ni' sa'hya' tu'juuh' ka'läh'. Hi' jee' ja' sa' chaā' dsa'hij' mah' hijy'. 21 Ha' jiih' jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kyē' hnäh' o'jōh' dsē'.

Wa'je' kih' jmi'ngo' jnän'

(Lc. 11:34-36)

22 Mi'nē' jne' la' lä'koh' wa'je' kih' jmi'ngo' jnän'. Lä'ja', cher'mah' mi'nēh' la' llu', lä'kaā' jmi'ngo' kyah' ngē' jee' wa'je'. 23 Pero cher'mah' la' hñih' mi'nēh', ga'lä'kaā' jmi'ngo' kyah' ngē' jee' na'hōō' ba'. Lä'ja', cher'mah' wa'je' he' cha' kyah' la' na'hōō' ba', ha' koh' sa' na'hōō' jee' ngēh'.

Sa' le' jmee' jne' he' kih' Dio mah' jmee' jne' he' kih' kuu'

(Lc. 16:13)

24 Ni' jaā' sa' lä'kēh' jmi' jmee' he' kih' uu' dsa'kaah'. Jēēh', jmeey' na'häy'h' jaā' mah' lä'hnäy' hij' jñah'. Mi'tey' kih' jaā' mah' mi'kwayh' hij' jñah' he'. Sa' lä'kēh' hnäh' jmi' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' he' kih' kuu' ka'läh'.

Ga'hää' Dio kwee' go'te' lä'jēē' hij' laā' kyaay'

(Lc. 12:22-31)

25 He-ja- jwëëhn- hnäh': Ta- ka- hnäh' huu'dsë- ha- lä- dsa-ngëë' hnäh', hee- na- kuh'huh' hnäh'. Ta- ka- hnäh' huu'dsë- kih' jmi-ngo' kyah' hnäh', ha- lä- tēëh' hnäh' hmiih- he- këh' hnäh'. ¿Che' sa- kyeë' ga' he- chaq- hnäh' lä-koh' ga' he- kuh'huh' hnäh'? ¿Hi- che' sa- kyeë' ga' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä-koh' ga' hmiih- he- këh' hnäh'? 26 Jëë- da' hnäh' lä-koq- la' kih' ta' hi- hëë- jwë- në- llë'. Sa- cha- jngëëy- ni- sa- chooyh- mi', ni- sa- llay- llu' mi' kiyh'. Pero Tää- jnän- hi- gya' gyuu'h', ma-ra- he- ääh- bih'. ¿Che' sa- kyeë' ga' hnäh' lä-koh' ga' ta' he'? 27 ¿Hi- hnäh' leh' jmeeh' saq- ga- koq- lëë-, kih' he- jmeeh- hnäh' cha-miih- huu'dsë-?

28 ¿He-la' jmeeh- hnäh' cha-miih- huu'dsë- kih' hmiih- he- këh' hnäh'? Jëë- da' hnäh' ha- lä- dsa- kwaq- wa'le' jee- nuu-. Sa- cha- ta' jmee-, ni- sa- hwëë- wa'ñe-. 29 Pero jwëëhn- hnäh'. Ma-ke- na'hñaa'h' la' hmiih- he- ga-këh- rey Salomón, sa- ga-liyh' ma-këyh- hmiih- he- la' na'hñaa'h' lä-koq- la' wa'le' ja-. 30 Cher'mah' lä-ja- ga' jmee' Dio na'hñaa'h' wa'le' he- choo' në- nuu- na', mah' hø' jë- dsa- neh' hwii', ha- ga' sa- jmääyh- hnäh' llu', dsa- hi- miih- go-te' ba' dsoo' dsë'. 31 He-ja- mo-to- ka- ga' hnäh' huu'dsë- jwah' hnäh': "¿Hee- na- kih'hij' jnääh', hee- hmiih- kye'h' jnääh'?" 32 Jëë'h', lä-jëë- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio hnooyh- lä-jë- he- ja- jmah' ba'. Pero Tää- jnän- hi- gya' gyuu'h' ya-jwii' ma-ñey- ba' he- jmee- bii' jnän' kih' jee- lä-jë- he- ja-. 33 Hnää'h' da' hnäh' to- në- Dio hi- laa- dsa- ta' jøøh' jnän' hi- jmee' hnäh' he- llu' jmah' ba' lä-koq- hnøoy' hñiiy'. Lä-ja- ba' hñaa'h' hnäh' lä-jë- he- jmee- bii' kyah' hnäh' ka-läh'. 34 He-ja- ta- ka- hnäh' huu'dsë- kih' hø', jëë'h' hø' lä-cha- jyoh' ga' huu'dsë- he- jmeeh' hnäh'. Heëh' ba' hnäh' koq- jmi' koq- jmi' lä-koq- te' he- chaq- hnäh'.

7

Sa- ga-tëë' jne' jëën' kih' jñah' (Lc. 6:37-38, 41-42)

1 Ta- ka- hnäh' kwaqat- kih' jñah' mah' sa- ka' Dio kwaqat- kyah' hnäh'. 2 Jëë'h', Dio ka' kwaqat- kyah' hnäh', ja- ba' lä-koq- kah- hnäh' kwaqat- kih' jñah'. Lä-koq- te' ka- hnäh' kwaqat- kih' jñah', ko- ja- hñiih' te' ka' Dio kwaqat- kyah' hnäh'. 3 ¿He-la' jëëh' wa'hløø- he- hä' mi-në' øøh' mah' sa- jëëh' da' wa'hløø- juuh- he- hä' mi-nëh' hñaa'h'? 4 ¿Ha- lä-ja- jwiih' øøh': "Kwa' da' wa' llen wa'hløø- he- hä' mi-nëh'", mah' hä' ba' kyah' hñaa'h' he- juuh- ga'? 5 jHe- ba' che- ta- juuh' hne-! Llé- da' jää' wa'hløø- juuh- he- hä' mi-nëh' hñaa'h'. Ja- ga' na- jëëh' kwee- mah' lleh' wa'hløø- he- hä' mi-në' øøh'. 6 Ta- kwëëh' hnäh' dsii- he- la' na- jøø-, wa-ra- ga- jëëyh- mah' gi'hnäy' kyah' hnäh'. Ta- jwä- hnäh' kuq- he- la' hmooh' kyah' hnäh' cha-në' cha'ñe', wa-ra- ga- hee' ga' soyh'.

Hnøø' hnää'h' jne' Dio lä-kaq- tuh-dsë' jne' (Lc. 11:9-13; 6:31)

7 Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñaa- hnäh'. Hnøøh' da' hnäh' mah' jnääh- hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'. 8 Jëë'h', lä-jëë- hi- ngii', hyoyh- ba'. Hi- hnooh-, jnøoyh- ba'. Hi- tëë- ho'haah', nä- ba' ho'haah' kiyh'. 9 ¿Ha- lä-ja- kwëëh' hnäh' chih- kyaah', koq- mi'kuq- wa-ra- ga- ngiiy' he'ñiih'? 10 Hi- cher'mah' ga- ngiiy' kuyh- jaq- hmooh-, ¿ha- lä-ja- kwëëyh' jaq- miih-? 11 Ma-ke- hlëëh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwëëh' chih- kyaah' he- llu'. Joh' ga' he- llu' sa- kwa' Tää- hi- gya' gyuu'h' kih' lä-jëë- hi- ngii' kiyh'. 12 He-ja-, lä-jë- he-

hnooh⁻ hnäh^ʹ jmee⁴ dsa⁻ kyah⁴ hnäh^ʹ, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ jmee⁴ hnäh^ʹ kiyh⁴ ka⁻läh^ʹ. Juu⁴ la⁻ jeeh⁴ kwee⁻ kyaah⁴ ley he⁻ ga⁻si^ʹ Moisé kyaah⁴ lä⁻jé⁻ he⁻ ga⁻si^ʹ lä⁻jéé⁻ hi⁻ ma⁻ ngéé⁻ juu⁴ kih⁴ Dio.

Lä⁻to^ʹ ho^ʹhaah^ʹ
(Lc. 13:24)

13 Go⁻taah⁴ hnäh^ʹ ta⁻ jwé^ʹ dsu⁻. Jééh^ʹ, jla⁴ la⁴ ho^ʹhaah^ʹ hi⁴ hu⁴ la⁴ jwé^ʹ he⁻ dsoo⁻ jee⁴ dsa⁻ hee⁻ dsa⁻. Jwéé^ʹ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻taah⁴ ta⁻ ja⁻. 14 Dsu⁻ la⁴ ho^ʹhaah^ʹ hi⁴ dsu⁻ jwé^ʹ he⁻ jmee⁴ chaa⁻ dsa⁻. Miih⁻ go⁻te⁴ ba⁻ dsa⁻taah⁴ ta⁻ ja⁻.

Mii⁴ kih⁴ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁴ chaah⁴ hma⁻
(Lc. 6:43-44)

15 Hää⁴ hnäh^ʹ hñah⁴ kih⁴ hi⁻ ga⁻nää⁴ lä⁻koh^ʹ hi⁻ ngéé⁻ juu⁴ kih⁴ Dio ba⁴. Ya⁻nää^ʹ jee⁴ kyah⁴ hnäh^ʹ jmää^ʹ hñii^ʹ hwaay⁴ lä⁻koo⁻ jaa⁻ borrego. Pero ta⁻ neh⁴ tuh⁻ dséy⁴, laay⁴ lä⁻koo⁻ jaa⁻ jah⁴ hi⁻ hää⁴. 16 Kyaah⁴ he⁻ jmeey⁴ ja⁻, lä⁻jnä⁴ ha⁻ lä⁻ laay⁴. Ha⁻ lä⁻ja⁻ chooh⁴ dsa⁻ mi⁴jéh⁴ kih⁴ chaah⁴ too⁴. Ni⁴ mi⁴ higo⁴ sa⁻ chooh⁴ dsa⁻ kih⁴ chaah⁴ too⁴. 17 Jééh^ʹ, lä⁻jé⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ llu⁴, hii⁻ mii⁴ he⁻ llu⁴ ba⁴. Hi⁻ lä⁻jé⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ hliih⁴, hii⁻ mii⁴ he⁻ hliih⁴. 18 Lä⁻jé⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ llu⁴, sa⁻ le⁴ hii⁴ mii⁴ he⁻ hliih⁴. Ni⁴ chaah⁴ hma⁻ he⁻ hliih⁴, sa⁻ le⁴ hii⁴ mii⁴ he⁻ llu⁴. 19 Ga⁻lä⁻jé⁻ chaah⁴ hma⁻ he⁻ sa⁻ hii⁴ mii⁴ he⁻ llu⁴, hnä⁴ dsa⁻ mah⁴ tooyh⁴ cha⁻je⁻. 20 He⁻ lä⁻ja⁻, lä⁻jnä⁴ ha⁻ lä⁻ laay⁴ dsa⁻ kyaah⁴ ta⁻ kih⁴.

Ja⁻ lä⁻jéé⁻ dsa⁻ dsa⁻taah⁴ jee⁴ jmee⁴ Dio hih⁴
(Lc. 13:25-27)

21 Ja⁻ lä⁻jéé⁻ hi⁻ jäh⁴ kin⁻: “Dsa⁻jøøh⁴ kyaan⁻, Dsa⁻jøøh⁴ kyaan⁻”, dsa⁻taah⁴ jee⁴ jmee⁴ Dio hih⁴. Ma⁻la⁻ hi⁻ jmee⁴ lä⁻hyoh⁻ dsé⁴ Tää⁴ kyaan⁻ hi⁻ gya⁴ gyuu⁴, hi⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻taah⁴. 22 Wa⁻ra⁻ ga⁻te⁴ jee⁴ llaay⁴ jmi⁻ gyuu⁴, jwéé^ʹ dsa⁻ jäh⁻ siiyh⁴ jnä⁴: “Dsa⁻jøøh⁴ kyaan⁻, Dsa⁻jøøh⁴ kyaan⁻, ¿ja⁴ kyaah⁴ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeeh⁴ ga⁻kwa⁴ jnääh⁴ juu⁴ kyah⁴, kyaah⁴ mada⁻ kyah⁴ ga⁻hwéé^ʹ jnääh⁴ hi⁻ sa⁻llu⁴, hi⁻ kyaah⁴ mada⁻ kyah⁴ ga⁻jmeé⁴ jnääh⁴ he⁻ juh⁻ gaa⁻?” 23 Ma⁻ja⁻ jeehn⁴ kih⁴ dsa⁻ he⁻: “Jih⁴koh^ʹ sa⁻ ga⁻lä⁻kyuun⁻ hnäh^ʹ. Go⁻nää⁴ hnäh^ʹ kyah⁴, hnäh^ʹ hi⁻ tée⁴ jmee⁻ he⁻ hliih⁴.”

Ga⁻jmeey⁴ hne⁴ kiyh⁴ né⁴ kuu⁴ hloo⁻
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

24 He⁻ja⁻, hi⁻ nuu⁻ juu⁴ kin⁻ mah⁴ jmeey⁴ lä⁻ jwahn⁴, hi⁻ he⁻ laay⁴ lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁴ hi⁻ cha⁻ huu⁴ dsé⁴ llu⁴ kih⁴. Ga⁻jmeey⁴ hne⁴ kiyh⁴ né⁴ kuu⁴ hloo⁻. 25 Ja⁴ jma⁴, ga⁻juu⁴ jmi⁻ hi⁻ ja⁴ lle⁴ né⁴ kih⁴ hne⁴. Pero sa⁻ ga⁻toh⁴, jééh^ʹ ma⁴ chih⁴ né⁴ kih⁴ kuu⁴ hloo⁻. 26 Pero hi⁻ nuu⁻ juu⁴ kin⁻ mah⁴ sa⁻ jmeey⁴ lä⁻ jwahn⁴, hi⁻ he⁻ laay⁴ lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ too⁻ hi⁻ ga⁻jmeé⁴ hne⁴ kih⁴ né⁴ mi⁴si^ʹ. 27 Ja⁴ jma⁴, ga⁻juu⁴ jmi⁻, ja⁴ lle⁴ tä⁴ ga⁻jmeé⁴ wii⁴ kih⁴ hne⁴ ja⁻, mah⁴ ga⁻toh⁴. Ga⁻hee⁴ lä⁻jé⁻ go⁻te⁴ —ga⁻jäh⁴ Jesús.

28 Ma⁴ ga⁻dsaa⁴ ga⁻hlééh⁴ Jesús juu⁴ la⁻, lä⁻jéé⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁴ jee⁴ ja⁻, ma⁴ jéé⁴ dsayh⁴ ha⁻ lä⁻ la⁴ juu⁴ he⁻ ma⁻ kway⁴. 29 Jééh^ʹ ma⁴ hlééyh⁴ dsa⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁴ hih⁴ ba⁴, ja⁻ lä⁻koh^ʹ ma⁴ jmee⁴ ta⁻ jwoh⁴ kyaay⁴ ley.

8

Ga⁻mi⁻hlää⁴ Jesús jaa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁴ hmih⁴ høø⁻
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Lā⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻jñaa⁴ Jesús ñih⁺ lle⁻koh⁻ ja⁻, jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻lla⁻lle⁴ kaah⁻ kiyh⁻. ²Jee⁻ ja⁻ ga⁻ya⁻jäh⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ hmih⁺ høø⁻. Ga⁻juuyh⁻ jñey⁻ cha⁻në⁻ Jesús mah⁺ ga⁻jäh⁻ siiyh⁺:

—Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁺, cher⁻mah⁺ le⁻, leh⁻ ba⁻ hne⁻ cheh⁻ dsoo⁻ he⁻ mi⁻ sah⁻ jnä⁻.

³ He⁻ ja⁻ ga⁻ hii⁻ Jesús ma⁻goo⁻ mah⁺ ga⁻kyey⁻ në⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ mah⁺ ga⁻siiyh⁺:

—Le⁻ ba⁻, wa⁻ dsa⁻ che⁻ ba⁻ dsoo⁻ kyah⁻.

Lā⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ ääh⁺ go⁻ te⁻ hmih⁺ høø⁻ ja⁻. ⁴Ja⁻ ga⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁺:

—Jëë⁻ da⁻, ta⁻ jmeeh⁻ juu⁻ kih⁻ ni⁻ jaa⁻. Gwa⁻ go⁻ hääh⁺ hñaah⁺ kih⁻ jmi⁻ dsa⁻. Kye⁻ miih⁻ he⁻ kwëëh⁻ hnih⁻ lä⁻ hih⁻ he⁻ ga⁻ jmeë⁻ Moisé. Lā⁻ ja⁻ go⁻ jmeë⁻ mah⁺ lä⁻ ñey⁻ ma⁻ jä⁻ kyah⁺ —ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁺.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús moz⁻ kyaa⁻ jmu⁻ hløø⁻
(Lc. 7:1-10)

⁵ Lā⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻ he⁻ Jesús jwi⁻ Capernaum, ja⁻ jaa⁻ jmu⁻ hløø⁻ chuh⁻ kih⁻ Jesús mah⁺ ga⁻ chuuy⁻ kyaah⁻:

⁶—Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁺, moz⁻ kyaan⁺ na⁻ kyaa⁻ cha⁻neh⁻ kin⁺, ja⁻ jwërte⁻ kiyh⁻, mo⁻ so⁻ liih⁻ goo⁻ tiy⁻ —ga⁻ jäh⁻ siiyh⁺.

⁷—Ni⁻ ba⁻ jnä⁻ mi⁻hlää⁻ jnih⁻ —ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁺.

⁸ Mah⁺ ga⁻ jëeh⁻ jmu⁻ hløø⁻ he⁻ siiyh⁺:

—Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁺, sa⁻ cha⁻ he⁻ laa⁻ jnä⁻ mah⁺ go⁻ heh⁻ cha⁻neh⁻ kin⁺. Lee⁻ ba⁻ koo⁻ jäh⁻, mah⁺ jä⁻ ba⁻ kih⁻ moz⁻ kyaan⁺. ⁹Jëëh⁻ jnä⁻ ka⁻ läh⁻, chaa⁻ hi⁻ jmeë⁻ mada⁻ he⁻ jmeen⁻ kiyh⁻, hi⁻ tääh⁺ hløø⁻ hi⁻ jmeen⁻ hih⁻ kih⁻. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ jmeen⁻ hih⁻ kih⁻ jaa⁻: “Gwa⁻ jee⁻ oo⁻”, dsooy⁺ ba⁻. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ jwi⁻ jñah⁻: “Ña⁻ ta⁻ la⁻”, jäy⁻ ba⁻. Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jwi⁻ moz⁻ kyaan⁺: “Jmeë⁻ he⁻ la⁻”, jmeey⁻ ba⁻.

¹⁰ Peer⁻ ga⁻ jëë⁻ dsa⁻h Jesús ma⁻ ga⁻ nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻. Mah⁺ ga⁻ siiyh⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ kaah⁻ kiyh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻, lä⁻ kaa⁻ hwa⁻ Israel sa⁻ ma⁻ jnäähn⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ dsoo⁻ dsë⁻ lä⁻ koo⁻ dsoo⁻ dsë⁻ dsa⁻ ñuu⁻ la⁻. ¹¹Jwëëhn⁻ hnäh⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ya⁻ nää⁻ ta⁻ kye⁻ ta⁻ ñii⁻ hi⁻ dsa⁻ taah⁻ kuh⁻ ma⁻ nuu⁻ koo⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Abraham, kyaah⁻ Isaac, hi⁻ kyaah⁻ Jacob gyuu⁻h⁻ ya⁻ jwi⁻ kih⁻ Dio. ¹² Pero dsa⁻ Israel hi⁻ ma⁻ laa⁻ kwaat⁻ dsa⁻ taah⁻ jee⁻ jmeë⁻ Dio hih⁻, hi⁻ he⁻ jwää⁻ dsih⁻ ta⁻ ka⁻ hne⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻. Jee⁻ ja⁻ ki⁻ hooyh⁻ mah⁺ juuy⁻ cha⁻ jay⁻.

¹³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁺ jmu⁻ hløø⁻ he⁻:

—Gwaah⁻ ba⁻ hne⁻ kyah⁻, wa⁻ le⁻ kyah⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻.

Lā⁻ chah⁻ ja⁻, ga⁻ jä⁻ kih⁻ moz⁻ kyaay⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús ma⁻ choo⁻ Pee⁻
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ñee⁻ Jesús cha⁻neh⁻ kih⁻ Pee⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jëëy⁻ ma⁻ choo⁻ Pee⁻ na⁻ kyaay⁻ dsaayh⁻ kyaah⁻ lii⁻. ¹⁵ Mah⁺ ga⁻ sooh⁻ Jesús ma⁻ gooy⁻. Lā⁻ chah⁻ ja⁻ ya⁻ hii⁻ lii⁻ kiyh⁻. Ga⁻ nooy⁻ jee⁻ ma⁻ kyaay⁻ mah⁺ ga⁻ løøy⁻ jmeey⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jwëë⁻ dsa⁻ dsaah⁻
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Ta⁻ ga⁻ nuu⁻ ja⁻, na⁻ jää⁻ dsa⁻ cha⁻ nē⁻ Jesús jwëë⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hlih⁻. Kyaah⁻ koo⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ ba⁻ ga⁻ hwëëy⁻ jmi⁻ lle⁻ hlih⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻ mi⁻ hlääy⁻ lä⁻ jëë⁻ ga⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻. ¹⁷ Mah⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ te⁻ he⁻ ga⁻ jäh⁻ Isaia hi⁻ ma⁻

ngëë juu' kih' Dio lä' ma' ga'jäyh': "Hñiiy' ba' ga'kay' nē' kiyh' lä'jē' dsoo' jnän', hi' ga'kooy' lä'jē' dsoo' jmi'wii' jnän' ka'läh'."

Dsa' hi' ma' hnøø' ma' jmee' ko'joh' kyaah' Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Ma' ga'jēē' Jesús jwëë' dsa' ma' tääh' lä'ku' lä'jii' kiyh', ga'jmeey' mada' kyaah' jnääh' discípulo kyaay', he' ga'mi'llu' jnääh' na'moo' mah' haa' jnääh' ko'joh' kyaayh' ta' hngaah' ko'taa' jmi'jueh'. 19 Ja' ga' ga'lloo' jaa' ta'jwoh' kyaah' ley, ga'siiyh':

—Ta'jwoh', niin' kyaah' hne' wa' ha' cha' ha' jee' ga'llooh'.

20 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Cha' ba' too' jee' gwii' hyah', cha' ba' sii' kih' ta' hi' hēē' gyueh'. Pero Hi' ga'lēē'ngo' la' sa' cha' jee' jäy'.

21 Jñah' discípulo kyaay' ga'siiyh':

—Dsa'jøøh' kyaan', kwa' jwē' kin' na'haan' to'nē' tää' kyaan', ja' ga' niin' kyaah' hne'.

22 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ñä' ba' hne' kyaah' jnä'. Wa' haa' ba' dsa' na'juu' hñi' kyaah'.

Ga'jmeey' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii'
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Lä' ma' ga'he' Jesús neh' na'moo', ga'nøø' jnääh' discípulo ko'joh' kyaayh'. 24 Ni' juu' ga' sa' cha' ja' koø' lle' tä', ga'hi' goo' jwërte. Ga'hluh' jmi' lä'jiih' ga'haa' neh' na'moo'. Pero ma'na'gwii' ba' Jesús. 25 He' ja' jnääh' discípulo kyaay' na'chaa' jnääh' jee' ma'na'gwiiy' mah' ga'chiuh' jnääh':

—Dsa'jøøh' kyaan', lää' jne', ma'tøøhn' jee' juu' ba' jne' la'.

26 Mah' ga'siiyh' jnääh':

—¿He' la' gah' hnäh'? Miih' go'te' ba' dsoo' hoh' hnäh'.

Ja' ga' ga'noo' Jesús, ga'jmeey' hih' ga'jä' tii' lle' hi' ga'jmeey' hih' ga'jä' tii' jmi'. Lä' ja' ba' ga'jä' ti'sih' ga'lä'jē'. 27 Peer' ga'jēē' dsah' jnääh', mah' ga'jah' jnääh':

—¿Hi' ba' dsa' na'? Lä'kye' lle' kyaah' jmi' nueh' kiyh'.

Ga'hwëë' Jesús jwëë' jmi'lle' hñih' hi' ma'jøø' kih' dsa'
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Lä' koø' ma' ga'lla'nøø' jnääh' ta' hngaah' ko'taa' ja', jee' la' hwa' kih' Gadara, ya'nää' uu' dsa'nueh' hi' ma'jøø' jmi'lle' hñih' kih', ga'mi'jeey' Jesús. Dsa' he' ga'hwëë' jee' la' to'høø' kih' hñi'. Hääy' jwërte, sa' ma' kway' jwē' ma' dsa'ngëë' ni' jaa' dsa' ta' jwē' ja'. 29 Mah' ga'hooyh' ki' gaa', ga'jäyh':

—¿Hee' ba' kih' he' ma'ñeh' jee' tøøh' jnääh' la', hne' Jesús Joø' Dio? ¿Che' ma'ñeh' mah' heeh' jnääh' wii' jää' sa' ga' ma'lloo' jmi'?

30 Uu' miih' jee' ma' tääyh' ja', ma' tääh' koø' nää' ñe' ma' kuh' nuu'.

31 Ga'chuu' lle' hñih' he', ga'siiyh' Jesús:

—Cher'mah' ga'hwëëh' jnääh', kwa' jwē' kyaah' jnääh' dsa'tooh' jnääh' kih' ñe' hi' tääh' oo'.

32 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Go'nää' hnäh' ja'.

Mah' ga^hwēēy^h, ga^hnāāy' ga^htaayh' tuh^h-dsē' nē' he'. Lā^hchah' ja^h, lā^hjēē^h nē' he' ga^hkyūū'. Ma' ga^htēēy' koō^h lle' hwa', ko^h-dsoo' jwē' ba' ga^hsaay' cha^hjmii^h jūūh^h. Jee' ja^h ga^hjuūy' neh^h jmii^h. ³³Dsa^h hi^h ma' hāā^h nē', ga^hnāā' ko^h-chih' cha^hhlii^h ta^h jee' jwii^h na^hjmeeyh' juu' ha^h lā^h ga^hla' kih' nē', hi^h ha^h lā^h ga^hla' kih' dsa^h hi^h ma' jøø^h lle' hliih' kih'. ³⁴He^h-ja^h ga^hlā^hjēē^h dsa^h hi^h ma' chāā^h jee' jwii^h ja^h, ga^hhwēēy^h mah' ga^hnāāy' ga^hmi^hjēey' Jesús. Ma' ga^hjēēy', ga^hchūūy' kyaayh' mah' wa^hllaayh' jee' ja^h.

9

Ga^hmi^hhlāā' Jesús jaa^h hi^h sa^h liih^h goo^h tii^h
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹Ma^h-ngēē^h he^h ja^h, ga^hhe' Jesús ka^h-lāh^h neh^h na^hmoō' ngaayh' ta^h hngaah' ko^h-taa^h ta^h jwii^h kiyh'. ²Ma' ga^hllaayh' ja^h, na^hjāā^h dsa^h cha^hnēy' jaa^h hi^h dsaah' hi^h sa^h liih^h goo^h tii^h na^hkyāā' nē' jii'. Ma' ga^hjēē' Jesús dsoo' ba' dsē' dsa^h he', he^h-ja^h ga^hjāyh' sūyh' hi^h sa^h liih^h goo^h tii^h:

—Wa^h nøh^h hoh^h gyūū^h kyaan^h, ma^h-na^h che^h ba^h lā^hjē^h dso^hkye^h kyah'.

³Jee' ja^h ma^h tāāh^h ko^h-llaā^h ta^h-jwoh^h kyāā^h ley. Hi^h he^h ga^hjmeē^h hūū^hdsē^h he^h ga^hhlēēh^h Jesús lā^hja^h he^h ga^hmi^hkwāyh' Dio ba^h ja^h. ⁴Pero ga^hlā^hliih^h ba^h Jesús he^h hūū^hdsē^h ma^hjmeē^h dsa^h he', he^h-ja^h ga^hjāyh':

—¿He^h-la^h jmeeh^h hnāh^h hūū^hdsē^h hliih^h lā^hna^h? ⁵¿Hee^h ga^hna^h sa^h jwēēh^h, laāh^h hnāh^h? ¿Che^h he^h chiih^h jne^h jāā^h hi^h dsaah': "Ma^h-na^h che^h dso^hkye^h kyah'", o he^h chiih^h jnih': "Noo^h, kii' jii' kyah', mah' gwaah^h?" ⁶He^h-ja^h jmeen^h he^h jwēēh^h ga^h mah' lā^hngēēh^h hnāh^h, Hi^h-ga^hlēē^hngo^h la^h ba^h na^hngē^h jwē^h jmi^hgyūū^h mah' chey^h dso^hkye^h kih' dsa^h.

Ja^h ga^hga^hjāh^h Jesús siih^h hi^h sa^h liih^h goo^h tii^h:

—Jnā^h jwahn^h noo^h, kii' jii' kyah', gwaah^h cha^hneh^h kyah'.

⁷He^h-ja^h ga^hnoo^h dsa^h he^h ngaayh' cha^hneh^h kiyh'. ⁸Ma' ga^hjēē^h dsa^h ngaah^h hi^h ma^h dsaah' he', ga^hlā^hdsāā^h dsēy^h cha^hmiih^h mah' ga^hjmeey^h jūūh^h kih' Dio, ta^hla^h kih' he^h ga^hkwēēyh^h cha^hmiih^h be^h jāā^h dsa^h-ñūūh^h mah' mi^h-hlāāy^h dsa^h-dsaah'.

Ga^htēēh^h Jesús Matā'
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹Lā^h ma^h ya^h-hēē^h Jesús jee' ja^h, ga^hjēēy' jāā^h dsa^h-ñūūh^h hi^h cheē^h Matā', hi^h ma^h gya^h nē^hta^h kih' kooy' ku^hsih^h. Mah' ga^hjāyh' sūyh^h:

—Ñā^h wa^h jmeen^h ko^h-jøh^h.

He^h-ja^h ga^hnooy^h, ga^hjmeey^h ko^h-jøh^h kyaah^h Jesús.

¹⁰Pero he^h ga^hla^h. Ma^h gya^h Jesús kuh^h-hih^h cha^hneh^h kih' Matā'. Jwēē^h dsa^h hi^h ma^h kooy' ku^hsih^h hi^h jñah^h dsa^h wa^h hi^h cha^h hi^h ma^h tāāh^h nē' mes^h kuyh^h ko^h-jøh^h kyaah^h Jesús hi^h kyāā^h jnāāh^h discípulo kyaay'. ¹¹Ma' ga^hjēē^h dsa^h fariseo, heh^h ga^hjmeey^h lā^hja^h, mah' ga^hjāyh' sūyh^h jnāāh^h:

—¿He^h-la^h kuh^h ta^h-jwoh^h kyaah^h hnāh^h ko^h-jøh^h kyaah^h dsa^h hi^h kooy' ku^hsih^h na^h hi^h kyaah^h jñah^h dsa^h wa^h hi^h cha^h hi^h?

¹²Ma' ga^hnuu^h Jesús juu' ja^h mah' ga^hjāyh':

—Sa^h jmeē^h bii^h tē^hmē^h kih' dsa^h hi^h llūū^h, kih' dsa^h-dsaah^h ba^h jmeē^h bii^h.

¹³Go^h-nāā^h hnāh^h mi^h-tēē^h hnāh^h hñāah^h he^h hnøø^h jāh^h juu' la^h: "Hnoon^h wa^h lā^hñih^h hoh^h hnāh^h ba^h, sa^h hnoon^h he^h jēēh^h hnāh^h jah^h nē^h na^hhyoo^h", ga^hjāh^h

Dio. Sa⁺ ma⁻jan⁻ kih⁺ hi⁻ lluu⁺, kih⁺ hi⁻ cha⁻ dso⁺kye⁻ kih⁺ ba⁻ ma⁻jan⁻, mah⁺ wa⁻ dsa⁻ jee⁺yh⁻ kyaah⁺ Dio.

Ga⁺ngii⁻ dsa⁻ juu⁺, he⁻la⁻ sa⁻ tu⁻ discipulo ko⁻ hwëë⁻ he⁻ kuh⁻ hih⁻
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Ja⁻ ga⁻ ya⁻ naä⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ ga⁻ naä⁻ kyaah⁺ Jwaa⁻, ga⁻ mi⁻ jee⁻ Jesús mah⁺ ga⁻ ngii⁻ juu⁺ kih⁺:

—¿He⁻ la⁻ ma⁻ la⁻ jnaäh⁺ ba⁻ kyaah⁺ fariseo, ko⁻ lla⁻ jiih⁻ ba⁻ sa⁻ kih⁻ hih⁻ jnaäh⁺ jee⁻ ngii⁻ jnaäh⁺ kih⁺ Dio, mah⁺ sa⁻ jmee⁻ lä⁻ ja⁻ discipulo kyaah⁺?

¹⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Sa⁻ cha⁻ ti⁻ meeh⁻ dsë⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻ dsa⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁻ gya⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻ jee⁻ ja⁻. Pero lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lleë⁻ dsa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻ he⁻. Ma⁻ ja⁻ ga⁻ tu⁻ dsa⁻ kyaay⁻ he⁻ kuh⁻ hih⁻ mah⁺ chuuy⁻ kyaah⁺ Dio. ¹⁶ Ni⁻ jaä⁻ dsa⁻ sa⁻ kwa⁻ kih⁺ tōoy⁻ hmi⁻ hmëë⁻ në⁻ hmi⁻ ma⁻ gyuh⁻. Jëeh⁻, hmi⁻ hmëë⁻ dsa⁻ dsuh⁻ mah⁺ jmee⁻ dsa⁻ gyii⁻ hmi⁻ ma⁻ gyuh⁻ cha⁻ ga⁻ mi⁻. ¹⁷ Hi⁻ lä⁻ ja⁻, ni⁻ jaä⁻ dsa⁻ sa⁻ kwa⁻ kih⁺ chiyh⁻ jmi⁻ mi⁻ jëh⁻ hmëë⁻ neh⁻ loo⁻ ma⁻ gyuh⁻. Cher⁻ mah⁺ ga⁻ chih⁻ dsa⁻ he⁻ hmëë⁻ ja⁻ neh⁻ loo⁻ ma⁻ gyuh⁻, chah⁻ ba⁻ gyii⁻, jëeh⁻ sa⁻ kwa⁻ jwë⁻ ää⁻. Tu⁻ jmi⁻ mi⁻ jëh⁻ hmëë⁻ hi⁻ hee⁻ loo⁻ ka⁻ läh⁻. He⁻ ja⁻ neh⁻ loo⁻ hmëë⁻ ba⁻ dsa⁻ hoo⁻ jmi⁻ mi⁻ jëh⁻ hmëë⁻. Mah⁺ lä⁻ ja⁻ ba⁻ mi⁻ hee⁻ ko⁻ jøh⁻ lä⁻ to⁻.

Jo⁻ mi⁻ Jairo kyaah⁺ jaä⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Ta⁻ ko⁻ jiih⁻ hlëeh⁻ gyih⁻ lä⁻ ja⁻, ma⁻ ga⁻ lloo⁻ jaä⁻ dsa⁻ jøøh⁻. Ga⁻ juuyh⁻ jnëy⁻ cha⁻ në⁻ Jesús, mah⁺ ga⁻ jäh⁻:

—Gyuu⁻ më⁻ kyaan⁻, koo⁻ ma⁻ juu⁻ ba⁻. Man⁻ mah⁺ go⁻ kyeh⁻ gooh⁻ në⁻ kih⁺ mah⁺ lä⁻ jiiyh⁻ —ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ jøøh⁻ he⁻.

¹⁹ Mah⁺ ga⁻ noo⁻ Jesús jee⁻ ma⁻ gya⁻, ga⁻ lla⁻ lley⁻ kaah⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻ noo⁻ jnaäh⁺ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻. ²⁰ Jee⁻ ngooy⁻ ja⁻, jaä⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ma⁻ hya⁻ gya⁻ to⁻ ji⁻ ñe⁻ jëë⁻ dsoo⁻ kih⁺, ga⁻ lloo⁻ ta⁻ ka⁻ luu⁻ Jesús mah⁺ ga⁻ su⁻ mi⁻ chah⁻ gooy⁻ cha⁻ hoo⁻ sa⁻ hmi⁻ kih⁺. ²¹ Jëeh⁻ ma⁻ laay⁻: “Wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁺ koo⁻ tēn⁻ su⁻ mi⁻ chah⁻ goon⁻ sa⁻ hmi⁻ kih⁺, hlään⁻ go⁻ te⁻.” ²² Ma⁻ ga⁻ jeeh⁻ Jesús hñii⁻, ga⁻ jëëy⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻ mah⁺ ga⁻ siiyh⁻:

—Wa⁻ jëë⁻ hoh⁻ gyuu⁻ kyaan⁻. Kih⁺ he⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻ kin⁻, ma⁻ hlaah⁻ ba⁻ hne⁻.

Lä⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ go⁻ te⁻ kih⁺ dsa⁻ më⁻ he⁻.

²³ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ lloo⁻ Jesús kih⁺ dsa⁻ jøøh⁻ he⁻, ga⁻ jëëy⁻ të⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ juu⁻ luu⁻ hma⁻ ta⁻, hi⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ ki⁻ hooh⁻. ²⁴ Mah⁺ ga⁻ siiyh⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁻:

—Hwëë⁻ da⁻ hnäh⁻ jee⁻ la⁻. Chih⁻ më⁻ na⁻ sa⁻ na⁻ juu⁻, hi⁻ na⁻ gwii⁻ ba⁻ na⁻.

Mah⁺ ga⁻ mi⁻ kwah⁻ dsa⁻ kih⁺ Jesús, ma⁻ ga⁻ jäh⁻ lä⁻ ja⁻. ²⁵ Ma⁻ ga⁻ hwëë⁻ dsa⁻ he⁻ ta⁻ ka⁻ hne⁻, ga⁻ hey⁻ jee⁻ na⁻ kyaä⁻ chih⁻ më⁻ he⁻. Ga⁻ sooyh⁻ gooy⁻. Hi⁻ lä⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ chih⁻ më⁻ he⁻. ²⁶ Lä⁻ kaä⁻ hwa⁻ ja⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ juu⁻ ja⁻.

Ga⁻ mi⁻ hläq⁻ Jesús uu⁻ dsa⁻ tuu⁻

²⁷ Lä⁻ ma⁻ ya⁻ hëë⁻ Jesús jee⁻ ja⁻, uu⁻ dsa⁻ tuu⁻ ma⁻ chaa⁻ kaah⁻ kih⁺, chuuy⁻ kyaayh⁻:

—¿Wa⁻ lä⁻ ñih⁻ hoh⁻ kyaä⁻ jnaäh⁺, hne⁻ laah⁻ sa⁻ juu⁻ kih⁺ David!

²⁸ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ he⁻ Jesús cha⁻ neh⁻, ga⁻ mi⁻ jäh⁻ dsa⁻ tuu⁻ he⁻ kih⁺, mah⁺ ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—¿Che⁻ laah⁻ hnäh⁻ dsoo⁻ lihn⁻ jmeen⁻ he⁻ na⁻?

—Leh⁴ ba⁴ hne⁻ Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺ —ga⁺jäh⁷ dsa⁻tuu⁴ he⁷.

²⁹Ja⁻ga⁺ ga⁺chuy¹ mi⁺nē⁻ dsa⁻tuu⁴ he⁷, mah⁴ ga⁺siiyh⁺:

—Wa⁴ le⁷ kyah⁴ hnäh⁷ lä⁻koo⁻ ma⁻lä⁻dsoo⁷ hoh⁷ hnäh⁷ kin⁺.

³⁰Lä⁻chah⁷ ja⁻ ga⁺na⁺ mi⁺nē⁻ lä⁻uu⁷ dsa⁻tuu⁴ he⁷.

Pero ga⁺taah⁷ Jesús juu⁴ ga⁺chuu⁷ cha⁻miih⁻ kyaah⁴ dsa⁻tuu⁴ he⁷, ga⁺siiyh⁺:

—Sa⁺wa⁴ lä⁻ñe⁻ ni⁺jaa⁻ dsa⁻kih⁴ he⁷ la⁻.

³¹Pero lä⁻koo⁻ ga⁺hwëë⁻ bih⁴ jee⁷ ja⁻, ga⁻løøy⁴ hlëëyh⁴ kih⁴ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa⁴ ja⁻.

Ga⁺mi⁺hlää⁷ Jesús jaa⁻ dsa⁻koo⁻

³²Koo⁻ ma⁻hwëë⁻ ba⁴ dsa⁻tuu⁴ he⁷ jee⁷ ja⁻, ma⁴ ga⁻lla⁻nää⁴ dsa⁻hi⁻ jää⁻ jaa⁻ dsa⁻koo⁻ hi⁻ ma⁺kye⁻ jmi⁻lle⁷ hliih⁴. ³³Lä⁻koo⁻ ma⁴ ga⁻lleë⁻ Jesús jmi⁻lle⁷ hliih⁴ he⁷, ga⁻løø⁴ hlëëh⁴ dsa⁻hi⁻ ma⁺koo⁻ he⁷. Peer⁺ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁴ dsa⁻hi⁻ ma⁺tää⁷ jëë⁻ jee⁷ ja⁻.

—Jih⁴koh⁷ sa⁺ ma⁻jëë⁻ jne⁴ lä⁻na⁻ hwa⁴ Israel la⁻ —ma⁺jäh⁷.

³⁴Pero dsa⁻ fariseo ma⁺jäh⁷:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaa⁴ jmi⁻lle⁷ hliih⁴ ba⁴ na⁻ kwa⁺ be⁷ kiyh⁴ mah⁴ hwëëy⁻ jmi⁻lle⁷ hliih⁴.

Peer⁺ ga⁻lä⁻nih⁷ dsë⁴ Jesús kih⁴ dsa⁻

³⁵Ga⁻ngëë⁷ Jesús ga⁻lä⁻kaa⁻ jee⁷ hla⁻ jwi⁻ kaah⁷ jwi⁻ mäh⁻, ma⁴ mi⁻tëëy⁻ dsa⁻ neh⁷ gwah⁴ kih⁴ jee⁷ jwi⁻ ja⁻, ma⁴ kway⁴ ju⁺hmëë⁷ lä⁻koo⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hiih⁴ kih⁴, hi⁻ ma⁺ mi⁻hlää⁷ dsa⁻dsaah⁴ hi⁻ ma⁺ jñuu⁷ dsoo⁷ jmi⁺wii⁴ kih⁴ dsa⁻. ³⁶Lä⁻koo⁻ hä⁴ ma⁺ jëëy⁻ jwëë⁷ dsa⁻hi⁻ dsa⁻nää⁴ cha⁻nëy⁷, ga⁻lä⁻niih⁷ dsëy⁴ kih⁴. Jëëh⁷, ma⁴ na⁻hëëy⁻, ga⁻nääy⁴ na⁻saa⁻ na⁻jñëey⁷. Ma⁴ laay⁷ lä⁻koh⁷ borrego hi⁻ sa⁺chaa⁷ juu⁴. ³⁷He⁻ja⁻ ga⁺siiyh⁷ jnääh⁴ discípulo kyaay⁴:

—Ma⁺ra⁴ ju⁺dsoo⁷, cha⁻miih⁻ he⁷ ma⁻le⁷ chooh⁷ jne⁴, pero miih⁻ go⁻te⁴ ba⁴ dsa⁻hi⁻ tääh⁷ jmee⁺ ta⁴. ³⁸He⁻ja⁻ chuü⁷ hnäh⁷ cha⁻miih⁻ kyaah⁴ dsa⁻juu⁴ ta⁴ mah⁴ cheey⁷ jwëë⁷ hi⁻ chooh⁴ ta⁴ kiyh⁴.

10

Ga⁻hñaa⁴ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁺tuu⁷ apóstole

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹Ja⁻ga⁺ ga⁺tëeh⁴ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁺tuu⁷ jnääh⁴ discípulo kyaay⁴, ga⁻hñaa⁷ jnääh⁴ mah⁴ jmee⁷ jnääh⁴ ta⁴ kiyh⁴. He⁻ja⁻ ga⁻hñah⁴ jnääh⁴ be⁷ he⁻hwëë⁷ jnääh⁴ jmi⁻lle⁷ hliih⁴, hi⁻ mi⁻hlää⁷ jnääh⁴ dsa⁻kih⁴ na⁻ku⁺ na⁻ngii⁷ dsoo⁷. ²Lä⁻jëë⁻ gya⁺tuu⁷ jnääh⁴ apóstole kyaay⁴, ma⁴ cheë⁻ jnääh⁴ lä⁻la⁻: To⁺në⁷ he⁷ Simón hi⁻ ma⁺cheë⁻ Pee⁷, kyaah⁴ Andre⁷ øøyh⁻, Jacobo he⁷ joø⁷ Zebedeo kyaah⁴ Jwaa⁷ øøyh⁻, ³Felipe he⁷, kyaah⁴ Bartolomé, Tamá he⁷ kyaah⁴ Matä⁷ hi⁻ ma⁺koo⁻ ku⁺sih⁻, Jacobo he⁷ joø⁷ Alfeo, kyaah⁴ Lebeo hi⁻ ma⁺tëeh⁴ dsa⁻Tadeo, ⁴Simón dsa⁻ cananita he⁷, kyaah⁴ Juda Iscariote hi⁻ ga⁻ngëë⁷ Jesús.

Ga⁺cheë⁷ Jesús dsa⁻ kyaay⁴ mah⁴ kway⁴ ju⁺hmëë⁷

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵He⁻ja⁻ ga⁺cheë⁷ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁺tuu⁷ jnääh⁴, mah⁴ ga⁻jmeey⁷ mada⁻ kyaa⁻ jnääh⁴, ga⁺jäh⁷:

—Ta⁺go⁻nää⁷ hnäh⁷ ta⁺jee⁷ tääh⁷ dsa⁻hi⁻ sa⁺laa⁴ judiu, ni⁺ta⁺go⁻taah⁷ hnäh⁷ jee⁷ jwi⁻ he⁻na⁻heë⁻ hwa⁴ Samária. ⁶Go⁻nää⁷ hnäh⁷ jee⁷ tääh⁷ dsa⁻judiu ba⁴, hi⁻ laa⁴ lä⁻koh⁷ borrego hi⁻ na⁻hëë⁷. ⁷Go⁻nää⁷ hnäh⁷ go⁻kwa⁺ hnäh⁷ juu⁴ la⁻: Ma⁴ ya⁻jäh⁻ he⁻jää⁻ Dio dsa⁻lä⁻hiih⁴ kih⁴. ⁸Ja⁻ mi⁻hlää⁷ hnäh⁷ hi⁻ dsaah⁴,

ja⁻ cheh^h hnäh^h dsoo^h hmih^h høø^h, ja⁻ mi⁻ jiih^h hnäh^h dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu^h, ja⁻ hwëeh^h hnäh^h jmi⁻ lle^h hliih^h. La⁻ ma⁻ hñah^h ba⁻ hnäh^h be⁻ na⁻, he⁻ ja⁻ ta⁻ koo^h hnäh^h jñeeh^h hnäh^h kih^h dsa⁻.

⁹ Ta⁻ ka⁻ hnäh^h ku⁻ nøø^h, kuu^h tøø^h, ni⁻ koo⁻ ñe⁻ nøø^h. ¹⁰ Ni⁻ ta⁻ ka⁻ hnäh^h sa⁻ tuh^h kih^h cha⁻ jwë^h, ni⁻ ta⁻ ka⁻ hnäh^h jyoh^h lëë^h hmiih^h kyah^h hnäh^h, ni⁻ mi⁻ he⁻ heeh^h hnäh^h, ni⁻ hma⁻ hu⁻ ka⁻ läh^h. Jëeh^h ja⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻, lle⁻ kih^h hyoyh⁻ he⁻ kuyh⁻.

¹¹ Wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁻ ga⁻ lla⁻ nääh^h hnäh^h, jwii⁻ kaah^h jwii⁻ mäh⁻, ja⁻ hnaah^h hnäh^h ja⁻ dsa⁻ hi⁻ llu⁻ dsë⁻ mah^h jäh^h hnäh^h cha⁻ neh⁻ kiyh^h lä⁻ jiih^h hwëeh^h hnäh^h jee⁻ ja⁻. ¹² Wa⁻ ra⁻ ga⁻ taa^h hnäh^h cha⁻ neh⁻ kih^h dsa⁻, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh^h Dio kiyh^h. ¹³ Cher⁻ mah^h ga⁻ heeh⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hnäh^h Dio kiyh^h, jä⁻ na⁻ jøø^h cha⁻ neh⁻ ja⁻. Pero cher⁻ mah^h sa⁻ ga⁻ heeyh⁻, sa⁻ lä⁻ jmää⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ hlëeh^h hnäh^h ja⁻. ¹⁴ Cher⁻ mah^h sa⁻ ga⁻ heeyh⁻ hnäh^h jee⁻ lla⁻ nääh^h hnäh^h hi⁻ cher⁻ mah^h sa⁻ ga⁻ nuuy⁻ juu⁻ he⁻ kyeh^h hnäh^h, ja⁻ hwëeh^h hnäh^h cha⁻ neh⁻ ja⁻ o jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Ja⁻ hlah⁻ wa⁻ hløø^h he⁻ na⁻ beh⁻ ma⁻ tiih^h hnäh^h. ¹⁵ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo^h jwëeh^h hnäh^h, cha⁻ ga⁻ miih⁻ wii⁻ jëë⁻ dsa⁻ kih^h jee⁻ jwii⁻ jee⁻ sa⁻ heeyh⁻ hnäh^h lä⁻ koh^h ga⁻ jwii⁻ Sodoma kyaah^h Gomorra wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio jwiz⁻.

Ga⁻ jäh^h Jesús jëë⁻ dsa⁻ kyaay^h cha⁻ miih⁻ he⁻ wii⁻

¹⁶ Nuu⁻ da⁻ hnäh^h, jnä⁻ cheen⁻ hnäh^h laah^h hnäh^h lä⁻ koh^h borrego hi⁻ ga⁻ nää⁻ jee⁻ kih^h jah^h hää⁻. Hnøø^h leeh^h hnäh^h lä⁻ koh^h liih^h miih⁻, hi⁻ jmee⁻ hnäh^h hwaah^h lä⁻ koh^h ja⁻ juu⁻. ¹⁷ Leeh^h hnäh^h. Jëeh^h, ngëë⁻ dsa⁻ hnäh^h kih^h dsa⁻ ta⁻. Jmi⁻ baä⁻ dsa⁻ hnäh^h neh⁻ gwah⁻ kiyh^h. ¹⁸ Kwaat⁻ kih^h juu⁻ kin⁻ ngëë⁻ dsa⁻ hnäh^h kih^h dsa⁻ ta⁻ kaah^h mah^h kwah^h hnäh^h ju⁻ dsoo^h kin⁻ cha⁻ nēy⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh^h kih^h lä⁻ jëë⁻ hi⁻ sa⁻ laä⁻ judiu⁻. ¹⁹ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ ngëë⁻ dsa⁻ hnäh^h kih^h dsa⁻ ta⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh^h hu⁻ dsë⁻ ha⁻ lä⁻ hlëeh^h hnäh^h o ha⁻ lä⁻ juu⁻ kwah^h hnäh^h. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ hlëeh^h hnäh^h, Dio ba⁻ kwa⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ hlëeh^h hnäh^h. ²⁰ Jëeh^h, ja⁻ he⁻ hnäh^h he⁻ hlëeh^h hnäh^h. Jmi⁻ lle^h kih^h Tää⁻ jnän⁻ ba⁻ ja⁻ kway⁻ juu⁻ he⁻ hlëeh^h hnäh^h.

²¹ Ngëë⁻ dsa⁻ øøh⁻ kih^h dsa⁻ ta⁻ mah^h jngëeh^h dsih⁻. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁻ dsa⁻ kih^h joo⁻ ka⁻ läh^h. Chih⁻ tee⁻ kyaah^h cho⁻ jmi⁻ lä⁻ jiih^h liyh⁻ jngiiyh^h kih^h. ²² Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ jmee⁻ na⁻ høøh^h kyah^h hnäh^h kwaat⁻ kin⁻. Pero hi⁻ kwëeh^h dsë⁻ lä⁻ jiih^h llaä⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ lää⁻. ²³ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ hnäh^h, go⁻ nää⁻ hnäh^h ta⁻ jyoh⁻ jee⁻ jwii⁻. Jëeh^h ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo^h jwëeh^h hnäh^h, jäh^h Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻ jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ngëeh^h hnäh^h lä⁻ kaa⁻ jwii⁻ kih^h hwa⁻ Israel.

²⁴ Sa⁻ jøøh^h ga⁻ discípulo lä⁻ koh^h ga⁻ ta⁻ jwoh^h kyaay^h. Ni⁻ moz⁻, sa⁻ jøøyh^h ga⁻ lä⁻ koh^h ga⁻ dsa⁻ juuy⁻. ²⁵ Lee⁻ ba⁻ kih^h discípulo jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ ta⁻ jwoh^h kyaay^h. Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh^h leë⁻ ba⁻ kih^h moz⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ dsa⁻ juuy⁻. Hi⁻ cher⁻ mah^h dsa⁻ juuy⁻ cha⁻ neh⁻ ga⁻ tēeh⁻ dsa⁻ Beelzebú, joh⁻ ga⁻ sa⁻ jäh⁻ kih^h hi⁻ chaä⁻ kiyh^h.

Hi⁻ kih^h jmeen⁻ gah^h jne⁻

(Lc. 12:2-7)

²⁶ He⁻ lä⁻ ja⁻, ta⁻ wa⁻ gah^h hnäh^h kih^h hi⁻ jmeeh⁻ hnäh^h. Jëeh^h, sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ na⁻ jlë⁻, he⁻ sa⁻ lä⁻ jnä⁻. Hi⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ na⁻ hmää⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lä⁻ ñe⁻ dsa⁻. ²⁷ Lä⁻ jë⁻ he⁻ jwëeh^h hnäh^h jee⁻ na⁻ hoo⁻, hlëeh^h hnäh^h jee⁻ jnä⁻ wa⁻ je⁻. Hi⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ jwëeh^h hnäh^h hñaa^h, wii⁻ hnäh^h gyuu^h hne⁻ mah^h hlëeh^h hnäh^h ki⁻ gaa⁻. ²⁸ Ta⁻ wa⁻ gah^h hnäh^h kih^h dsa⁻ hi⁻ jngiih^h jmi⁻ ngo⁻. Hi⁻ he⁻ sa⁻ le⁻ jngiiyh^h jmi⁻ lle^h kyah^h hnäh^h. Wa⁻ gah^h hnäh^h kih^h hi⁻ lih⁻ taa^h hnäh^h cha⁻ je⁻

lä'kye' jmi-llē' kyah' hnäh'. ²⁹ ¿Che' sa' hnēē- dsa- uu' gyuu- ta' kyaah' koo- ñe' nōø'? Pero ni' jaā- hi- he' sa' le' täh- hwa' cher'mah' sa' ga' kwa' Täā' jnän' jwē'. ³⁰ Lä'kye- jñu- leh' hnäh' na' he' ga' lä' jē- kih' Dio. ³¹ He' ja- jwahn', ta' wa' gah' hnäh'. Kyeē' ga' hnäh' cha' ga' miih- lä' koh' ga' jwēē' gyuu- ta'.

³² Cher'mah' hi- ga' mi' jnäā- hñii' laay' kyaan' cha'nē' dsa-, ja-ba' lä' ja- mi' jnäā' jnih' cha'nē' Täā' kyaan' hi- gya' ya' jwi'. ³³ Pero cher'mah' hi- hmä' juu' he- laay' kyaan' cha'nē' dsa-, ja-ba' lä' ja- jmeen' kiyh' ka' läh' cha'nē' Täā' kyaan' hi- gya' ya' jwi'.

Teē' dsa- kwaat' kih' Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ta' wa' laah' hnäh', ma-jan' mah' jmeen' hñi' ti' kih' dsa- jmi' gyuu-. Sa' ma-jan' mah' hñi' ti'. Ma-jan' mah' llan' hñii- ba'. ³⁵ Ma-jan' llan' hñii- mah' teē' jooy' kyaah' jmiy-. Ja-ba' lä' ja- ka' läh' chih' mē' kyaah' chooy' hi' ma'jooy' kyaah' ma'chooy'. ³⁶ He' ba' hi- chaa- koo- cha'neh', jmeey' na- hääyh' dsa- kyaayh'. ³⁷ Hi- hnää' cho' jmi- lä' koh' ga' jnä', sa' hōø- kwaat' leey' dsa- kyaan-. Hi- hnää' jo- ñuu- jo- miy- lä' koh' ga' jnä', sa' hōø- kwaat' leey' dsa- kyaan-. ³⁸ Hi- sa' jää- cru- kyaā' mah' jmeey' ko' jōh' kyaah' jnä', sa' kwa' kin- leey' dsa- kyaan-. ³⁹ Hi- hnooh- ha' lä' jee' lä' chaay- llu', hi- he' juu' ba'. Pero hi- kwaā- hñii' juu' kwaat' kin', hi- he' ba' läā'.

Hyoh' dsa- kyaā' Dio jñee'
(Mr. 9:41)

⁴⁰ Hi- heeh' hnäh', jnä' ba' he' ma- heeyh-. Hi- hi- heeh' jnä', ma- heeyh- hi- ga' chee' jnä' ba' ja-. ⁴¹ Hi- heeh' jaā- dsa- hi- ngēē- juu' kih' Dio, kih' he- na- hñay' kih' Dio, hyoh' lä' koo- te' he- hyoh' hi- ngēē- juu' ja-. Hi- heeh' jaā- hi- lluu', kih' he- laay' dsa- lluu', hyoh' lä' koo- te' he- hyoh' hi- lluu' he'. ⁴² Wa' hi- cha- hi-, hi- kwēēh- koo- vas jmi- dsē- gyuh' jaā- hi- pih' la', kih' he- laay' discípulo kyaan-, ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn- hnäh', hyoh' ba' jñeey'.

11

Ga' chee' Jwaa' dsa- kyaay' mah' na' ngñy' juu' kih' Jesús
(Lc. 7:18-35)

¹ Ma- ngēē- ma' jmeē' Jesús mada- lä' la- kyaā' jnääh', ya- hēēy' ngooy' na' hlēēyh' dsa-, hi- na' kway- juu' lä' kaa- jee' jwi' kih' dsa- goo- jnääh'.

² Jwaa' hi- ma' choo- jmi- ma' häā' neh' ñe'. Ma' ga' nuuy' lä' jē- he- ma' jmeē- Cristo, ga' cheey' uu' discípulo kyaay', ³ mah' na' ngñy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' hne- he' hi- nōø' juu' jā- o che' jää' jnääh' jñah'?

⁴ Mah' ga' jeeh- Jesús juu' kiyh', ga' siyh-:

—Go- nää' hnäh', mah' go' jmeeh' juu' kih' Jwaa' lä' jē- he- nuuh- hnäh' hi- lä' jē- he- jēh' hnäh' la-. ⁵ Hi- tuu' ma- jēēy- ba', hi- jluuh' ma- ga' nääy' ba', ma- laā' ba' hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' hōø-, hi- gwñ' ma- nuuy- ba', hi- ma- juu' ma- lä' jiiyh' ba', hi- hi- tä- ñee' ma- nuu- bih' ju' hmēē'. ⁶ Llu' la' kih' hi- sa' jmeē- to' dsē' kwaat' kin- —ga' jāh' Jesús siyh-.

⁷ Lä' koo- ma' ga' nää' discípulo kyaā' Jwaa', ga' lōø' Jesús hlēēyh' dsa- kih' Jwaa' mah' lä- dsooh- dsēy' ha- lä' ma' laay'. Ga' jāyh':

—¿Ha- lä' laā' hi- na' nääh' hnäh' na' jēēh' hnäh' jee' oo' hwa' kiñ-? ¿Che' ma' laay' lä' koh' hma' tah- he' gwa' gyaā' lle'? ⁸ ¿Cher'mah' sa' laay' lä' ja- hi-

na'jēēh' hnāh', ha' ba' lā' laay' ja' ? ¿Ché' ma' laay' jaā' dsa-ñuuh' hī' ma' kēh' hmīih' llu' ? Ñe' ba' jne', lā' jēē' hī' kēh' hmīih' llu', hī' he' tāāh' cha'neh' kih' rey ba'. ⁹ He' ja', ¿hee' ba' laa' hī' na'jēēh' hnāh' ? ¿Ché' laay' jaā' hī' ngēē' juu' kih' Dio? Jnā' jwēēhn' hnāh' laay' ba'. Hī' ma' ra' he' laay' jōōh' ga' lā' koh' ga' jñah' hī' ma' ngēē' juu' kih' Dio. ¹⁰ Jēēh', Jwaa' he' hī' na' sīi' kih' lā' la' :

Chēen' jaā' hī' dsa' kwa' juu' kin'.

Hī' he' dsōo' ta' cha'neh' mah' mi' lluy' jwē' kyah'.

¹¹ Ma' ra' ju' dsōo' jwēēhn' hnāh'. Jee' kih' lā' jēē' hī' ga' lā' chaa' kih' dsa' mē', sa' chaa' hī' jōōh' ga' lā' koh' ga' Jwaa' hī' ma' choo' jmi'. Pero hī' laa' māh' ga' kih' gyuuh' ya' jwii', hī' he' jōōh' ga' lā' koh' ga' Jwaa'. ¹² Lā' koo' ma' ja' Jwaa' hī' ma' choo' jmi', lā' jiih' na', he' wii' ba' dsa' taah' dsa' jee' jmee' Dio hih'. Dsa' hāā' kway' be' dsa' taayh' jee' ja'. ¹³ Jēēh', lā' jēē' hī' ga' ngēē' juu' kih' Dio hī' ma' chaa' llo' joo', kwee' ba' la' juu' kiyh' he' ga' kway', hī' lā' ja' ley ka' lāh' lā' jiih' kih' Jwaa'. ¹⁴ Cher' mah' chaa' hī' hnōō' heeh' juu' la', Jwaa' he' laay' Elia hī' nōō' juu' ja'. ¹⁵ Hī' hnōō' heeh' juu' la', wa' heeyh'.

¹⁶ Jwēēhn' hnāh' ha' lā' koh' laa' dsa' hī' chaa' na'. Chaayh' miih' lā' koh' chih' hī' tāāh' je' hmoooh' hī' ti' choo' juu' kyaah' dsa' kyaayh'.

¹⁷ Jāyh': "Ma' jua' jnāāh' su' he' jmee' jēē' hoh' hnāh' kyaah' luu' hma' ta' pero sa' ga' hiih' hnāh' ma' jmeeh' hnāh' ja'. Ma' hā' jnāāh' su' he' ti' meeh' dsē', ni' lā' ja' sa' ma' hoooh' hnāh'", jāh' chih' he' sīyh' dsa' kyaayh'.

¹⁸ Lā' ja' ka' lāh' jmee' dsa' hī' chaa' na'. Jēēh', ja' Jwaa' hī' ga' kuh' ga' hih' miih' go' te' mah' ma' jāh' dsa' kiyh': "Kyey' jmi' lle' hiih'." ¹⁹ Lā' ja' ka' lāh', ja' Hī' ga' lēē' ngo' la' hī' kuh' hih' na' tee' kih' mah' jāh' dsa' kiyh': "Jlaa' ngēē', mah' lla' heeyh'. Jwayh' kyaah' lā' jēē' hī' koo' ku' sih', laay' ome' kyaā' dsa' hī' sa' tooh' ta'", jāh' dsa' hī' chaa' na'. Pero kyaah' he' jmee' Dio, lii' llu' ba' huud' dsē' kiyh'.

Jēē' wii' lā' jēē' hī' chaa'

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Ja' ga' ga' lōō' Jesús juuh' kih' dsa' hī' ma' tāāh' lā' koo' lā' koo' jwii' juuh' jee' ga' jmeey' cha' miih' he' juh' gaa'. Ni' lā' ja', sa' ga' jeeyh' kyaah' Dio. He' ja' ga' jāyh' sīyh' :

²¹ — ¡Peer' jwii' hnāh' dsa' hī' tāāh' jwii' Corazín! ¡Peer' jwii' hnāh' dsa' hī' tāāh' jwii' Betsaida! Wa' ra' jāh' kih' ma' jēē' dsa' hī' tāāh' Tiro kyaah' jwii' Sidón ha' lā' la' he' juh' gaa' he' ma' jmeen' jee' kyah' hnāh', ma' lih' sa' ga' jeeyh' kyaah' Dio, ma' kēyh' hmīih' jwā' hī' ma' suy' hīi'iy' tu' jwa', jmeey' lii' he' ti' meeh' dsēy'. ²² He' ja' jwēēhn' hnāh', wa' ra' ga' tē' jmi' jee' le' jwiz', cha' ga' miih' wii' jēēh' hnāh' lā' koh' ga' dsa' hī' chaa' Tiro kyaah' Sidón. ²³ Hnāh' hī' chaa' Capernaum, jmeeh' hnāh' huud' dsē' he' tēēh' hnāh' gyuuh'. Pero ñiih' ga' kih' cha' je' go' nāāh' hnāh'. Jēēh', wa' ra' jāh' kih' jwii' Sodoma ga' jmeen' he' juh' gaa' he' ma' jmeen' jee' kyah' hnāh', lā' ma' hla' ja' ba' lā' jiih' na'. ²⁴ He' ja' jwēēhn' hnāh', wa' ra' ga' tē' jee' le' jwiz', cha' ga' miih' wii' jēēh' hnāh' lā' koh' ga' he' jēē' hī' ma' tāāh' Sodoma.

Ga' jāh' Jesús he' sa' hii' hma' yu' kiyh'

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Hor' ja' ga' jāh' Jesús sīyh' Dio:

–Kwan⁺ ti^hmaah⁺ kyah⁺ Täa⁺ kyaan⁺, hne⁻ laah⁺ Dsa⁻jøgh⁺ kih⁺ gyuu^h hwa⁺, jëeh⁺ ga⁻hmäh⁺ lä⁻jë⁺ juu⁺ la⁻ kih⁺ hi⁻ kyuu^h hi⁻ kih⁺ hi⁻ ngëe⁺. Mah⁺ ga⁻mi⁻jnäh⁺ juu⁺ kyah⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ lä⁻koh⁺ jaa⁻ chih⁻mäh⁺. ²⁶Jëeh⁺, ga⁻tih⁺ ba⁺ hoh⁺ jmeeh⁺ lä⁻ja⁻, Täa⁺.

²⁷Ga⁻lä⁻jë⁺ go⁻te⁻ ba⁺ ga⁻tooh⁻ Täa⁺ kyaan⁺ goon⁺. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ kyuu⁻ Joo⁺ Dio, ma⁻la⁻ Täa⁺ ba⁺ kyuu⁺ jnä⁺. Ni⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ kyuu⁻ Täa⁺. Ma⁻la⁻ jnä⁺ hi⁻ laa⁻ Joo⁺ ba⁺ kyuu⁺ jnih⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻kyuu⁻ dsa⁻ hi⁻ hnoon⁺ mi⁻jnään⁺ kih⁺.

²⁸Lä⁻jëe⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻hwa⁺ kih⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ dsa⁻ngëe⁺ hnäh⁺, ya⁻nää⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ mah⁺ jmeen⁺ teeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ²⁹Wa⁺ kyen⁺ ko⁻jøh⁺ hma⁻yu⁻ kin⁺ mah⁺ mi⁻tëe⁺ hnäh⁺ kin⁺. Jëeh⁺, hwa⁺ ba⁺ jnä⁺, mah⁺ jøh⁺ dsen⁺ ka⁻läh⁺. Lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ kah⁺ ga⁻ hnäh⁺ hu⁺dsë⁻ ha⁻ lä⁻ le⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ³⁰Jëeh⁺ sa⁻ hii⁻ hma⁻yu⁻ kin⁺, ni⁻ sa⁻ jwëeh⁺ mada⁻ he⁻ jmeen⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

12

Ga⁻hlëeh⁺ Jesús ha⁻ lä⁻ la⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹Koo⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, ga⁻ngëe⁺ Jesús jee⁺ ma⁻ na⁻ jnä⁺ chaah⁺ trigo mah⁺ ja⁺ ga⁻lä⁻kyah⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺. He⁻ja⁻ ga⁻løø⁻ jnääh⁺ hnä⁺ jnääh⁺ mi⁺h⁻ sa⁻gwah⁺ trigo mah⁺ ga⁻kih⁺ jnääh⁺. ²Ma⁺ ga⁻jëe⁺ dsa⁻ fariseo lä⁻koo⁻ ma⁺ jmee⁻ jnääh⁺, ga⁻jäh⁺:

–Jëe⁺ da⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ discípulo kyaah⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻tëe⁺ jne⁺ jmeen⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻ –ga⁻jäh⁺ siyh⁺ Jesús.

³Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

–¿Che⁺ sa⁻ ma⁻heh⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jmee⁻ David koo⁻ hä⁻, lä⁻ ma⁺ ja⁺ kyoyh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ma⁻ ga⁻nää⁺ kyaayh⁺? ⁴Ga⁻hey⁺ neh⁻ gwah⁺ mah⁺ ga⁻kuyh⁺ he⁻ñi⁺ih⁺ he⁻ ma⁻ na⁻jøø⁻ he⁻ sa⁻ lle⁻ kih⁺ ma⁺ kuyh⁺ hi⁻ ga⁻kwëeyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ kyaayh⁺. Jëeh⁺, ma⁻la⁻ jmi⁻dsa⁻ ba⁺ ma⁻ na⁻ngë⁺ jwë⁺ kuyh⁺ he⁻ñi⁺ih⁺ ja⁻. ⁵¿Che⁺ sa⁻ ma⁻heh⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ në⁻ ley⁺ kih⁺ Moisé? Jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻ ga⁻jmee⁻ ba⁺ jmi⁻dsa⁻ ta⁻ neh⁻ gwah⁺, pero sa⁻ ma⁻ la⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ lä⁻ja⁻. ⁶Jwëeh⁺ hnäh⁺, jee⁺ la⁻ cheh⁺ jaa⁻ hi⁻ kye⁺ ga⁻lä⁻koh⁺ ga⁻gwah⁺ ja⁻. ⁷Sa⁺ ñeh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ hnøø⁺ jäh⁺ juu⁺ la⁻: “Hnoon⁺ wa⁺ lä⁻ñih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ba⁺, sa⁺ hnoon⁺ he⁻ jëeh⁺ hnäh⁺ jah⁺ në⁻ na⁻hyoo⁺.” Wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ma⁻ lä⁻ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ na⁻, sa⁺ ma⁻ bää⁺hnäh⁺ dsoo⁺, hi⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ ni⁻ mi⁺h⁻. ⁸He⁻ lä⁻ja⁻, Hi⁻ ga⁻lëe⁺ngo⁺ la⁻ ba⁻ na⁻ngë⁺ jwë⁺ jmeey⁻ hih⁺, hee⁻ na⁻ he⁻ ga⁻tëe⁺ jmee⁺ dsa⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús jaa⁻ dsa⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹Ya⁺ hëe⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ngooy⁺ mah⁺ ga⁻hey⁺ neh⁻ gwah⁺ mäh⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu. ¹⁰Jee⁺ ja⁻ ma⁻ hää⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ ma⁻ lä⁻ki⁺ koo⁻ ma⁻goo⁻. Mah⁺ ga⁻ngü⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ kih⁺ Jesús:

–¿Che⁺ na⁻ngë⁺ jne⁺ jwë⁺ mi⁻hlää⁺ jne⁺ jaa⁻ hi⁻ dsaah⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻? –ga⁻jäh⁺ siyh⁺ Jesús.

He⁻ ma⁺ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁺ hnëey⁺ ba⁺ ja⁻. ¹¹Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

–Cher⁺ mah⁺ jaa⁻ hnäh⁺ cheh⁺ jaa⁻ borrego kih⁺ mah⁺ täyh⁺ koo⁻ chá⁻si⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, ¿che⁺ sa⁻ dsoo⁺ hi⁻ he⁻ mah⁺ dsa⁻lleey⁺? ¹²¿Joh⁺ ga⁻ sa⁻ kye⁺ jaa⁻ dsa⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻ jaa⁻ borrego? Kih⁺ he⁻ja⁻, na⁻ngë⁺ jne⁺ jwë⁺ jmeen⁺ he⁻ llu⁺, jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻ –ga⁻jäh⁺ siyh⁺.

13 Ja⁻ga⁻ga⁻siiyh⁻ dsa⁻dsaah⁻ he⁻:
 –Ni⁻ih⁻ da⁻ ma⁻ gooh⁻.

Mah⁻ ga⁻ni⁻ih⁻ ma⁻ gooy⁻. Lã⁻chah⁻ ja⁻, ga⁻ja⁻ llu⁻ go⁻te⁻ lã⁻koo⁻ ma⁻ la⁻ jyo⁻h⁻ ma⁻ gooy⁻. 14 Ma⁻ ga⁻hwëë⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ ga⁻nãã⁻, ga⁻taay⁻h⁻ juu⁻ kwee⁻ ha⁻ lã⁻ jee⁻ ma⁻ jngëëy⁻h⁻ Jesús.

Ga⁻lã⁻te⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ Isaia⁻ llo⁻joo⁻

15 Ga⁻lã⁻liih⁻ Jesús he⁻ hu⁻dsë⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ja⁻ ngooy⁻ ta⁻ jee⁻ jyo⁻h⁻ ba⁻. Peer⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻lla⁻lle⁻ kaah⁻ kiy⁻h⁻. Hi⁻ ma⁻ mi⁻hlãã⁻ ga⁻lã⁻jëë⁻ dsa⁻dsaah⁻. 16 He⁻ja⁻ ga⁻siiyh⁻ lã⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻hlaa⁻ he⁻:

–Ta⁻ koo⁻h⁻ hnãh⁻ juu⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻.

17 Lã⁻ja⁻ ga⁻la⁻ mah⁻ lã⁻te⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ Isaia⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, lã⁻ ma⁻ ga⁻jã⁻y⁻h⁻:

18 Hi⁻ la⁻ hi⁻ ga⁻hñaan⁻ jmee⁻ ta⁻ kin⁻.

Hi⁻ la⁻ hi⁻ hnaan⁻ hi⁻ chaan⁻ llu⁻ kyaah⁻.

Jmeen⁻ jã⁻ jmi⁻lle⁻ kin⁻ nã⁻ kiy⁻h⁻.

Mah⁻ kway⁻ ju⁻dsoo⁻ lã⁻kaa⁻ lã⁻juh⁻ jmi⁻gyuu⁻.

19 Sa⁻ ti⁻chooy⁻ juu⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻, sa⁻ ta⁻hooy⁻h⁻,

ni⁻ sa⁻ hlëëy⁻h⁻ ki⁻ gaa⁻ cha⁻jwë⁻ juu⁻h⁻.

20 Jmeey⁻ jòh⁻ dsëy⁻ kyaah⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ lã⁻koo⁻ hma⁻ tah⁻ he⁻ ngoo⁻ dsa⁻jòø⁻, hi⁻ lã⁻ja⁻ kyaah⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ lã⁻koo⁻ wa⁻je⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ dsa⁻uu⁻.

Lã⁻ja⁻ jmeey⁻ lã⁻jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ lã⁻jnã⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻ ma⁻lih⁻.

21 Mah⁻ lã⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ tããh⁻ lã⁻kaa⁻ hwa⁻, ka⁻ o⁻jòh⁻ dsë⁻ kiy⁻h⁻.

Ga⁻jãh⁻ dsa⁻, ma⁻ kye⁻ Jesús jmi⁻lle⁻ hliih⁻

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Ja⁻ga⁻ na⁻jãã⁻ dsa⁻ cha⁻nã Jesús jaa⁻ dsa⁻nũuh⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻. Ma⁻ laay⁻ ja⁻ hi⁻ tuu⁻ hi⁻ ma⁻ kaa⁻y⁻ ka⁻lãh⁻. Ga⁻mi⁻hlãã⁻ Jesús dsa⁻ he⁻. Lã⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻lòøy⁻ jëëy⁻ hi⁻ ga⁻lòøy⁻ hlëëy⁻h⁻. 23 Ga⁻lã⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ ga⁻lã⁻dsaa⁻ dsë⁻. Mah⁻ ma⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻kyaay⁻h⁻:

–¿Ché⁻ sa⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ David dsa⁻ na⁻? –ma⁻ jã⁻y⁻h⁻.

24 Lã⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ ma⁻ jmããy⁻ jòøh⁻ Jesús, ga⁻jã⁻y⁻h⁻:

–Dsa⁻ na⁻ hwëë⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Beelzebú, dsa⁻jòøh⁻ kyaah⁻ lã⁻jëë⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻.

25 Ma⁻ kyuu⁻h⁻ ba⁻ Jesús he⁻ hu⁻dsë⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁻ ga⁻jã⁻y⁻h⁻ siiyh⁻:

–Dsa⁻ hi⁻ tããh⁻ koo⁻ hwa⁻, cher⁻mah⁻ teey⁻ kyaah⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻kyaay⁻h⁻, he⁻ mi⁻llaay⁻ hñiiy⁻ ba⁻ ja⁻. Lã⁻ja⁻ ka⁻lãh⁻ koo⁻ jwi⁻ juu⁻h⁻ o⁻ hi⁻ tããh⁻ koo⁻ cha⁻neh⁻, cher⁻mah⁻ te⁻jëëy⁻, sa⁻ gwëëy⁻. 26 Lã⁻ja⁻ ka⁻lãh⁻ kih⁻ Tana⁻, cher⁻mah⁻ hwëëy⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻sa⁻llu⁻, he⁻ jmeey⁻ hñii⁻ kih⁻ hñiiy⁻ ba⁻ ja⁻. He⁻ja⁻, ¿ha⁻ lã⁻ja⁻ mi⁻heey⁻ kyaah⁻ ta⁻ kiy⁻h⁻? 27 Wa⁻ra⁻ jãh⁻ kih⁻ jnã⁻ hwëën⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ juu⁻ hi⁻sa⁻llu⁻, ¿ha⁻ ba⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnãh⁻, hi⁻ ba⁻ kih⁻ be⁻ hwëëy⁻ hi⁻sa⁻llu⁻? He⁻ ba⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnãh⁻ na⁻, mi⁻jnããy⁻ he⁻ na⁻heë⁻ hu⁻dsë⁻ kyah⁻ hnãh⁻. 28 Pero cher⁻mah⁻ jnã⁻ hwëën⁻ hi⁻sa⁻llu⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ jmee⁻ Dio hih⁻ jee⁻ kyah⁻ hnãh⁻ ba⁻ ja⁻. 29 ¿Ha⁻ lã⁻ le⁻ dsa⁻he⁻ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ beë⁻, mah⁻ hiiy⁻ he⁻ cha⁻ kiy⁻h⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻hñuu⁻y⁻ to⁻nã? Jmee⁻ bii⁻ hñuu⁻y⁻, ja⁻ ga⁻ le⁻ hwëëy⁻ lã⁻jë⁻ he⁻ lla⁻ dsëy⁻. 30 Hi⁻ sa⁻ jwah⁻ kyaah⁻ jnã⁻, he⁻ hneey⁻ kyaah⁻ jnã⁻ ba⁻ ja⁻. Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ ko⁻jòh⁻ kyaah⁻ jnã⁻ mah⁻ teëhn⁻ dsa⁻, he⁻ jmeey⁻ dsa⁻lã⁻øø⁻ dsa⁻ kin⁻ ba⁻ ja⁻. 31 He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnãh⁻, jmee⁻ ba⁻ Dio

jòh⁻ dsè⁻ kih⁻ lã⁻jè⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ jmeè⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmeey⁻ jòh⁻ dsèy⁻ kih⁻ lã⁻jè⁻ juu⁻ wii⁻ he⁻ hlèèh⁻ dsa⁻. Pero cher⁻mah⁻ ga⁻hlèèh⁻ dsa⁻ wii⁻ kih⁻ Jmì⁻lle⁻ kih⁻ Dio, sa⁻ jmeey⁻ jòh⁻ dsèy⁻. ³² Jmeè⁻ ba⁻ Dio jòh⁻ dsè⁻ kih⁻ hì⁻ hlèèh⁻ wii⁻ kih⁻ Hì⁻ ga⁻lèè⁻ngo⁻ la⁻. Pero hì⁻ hlèèh⁻ wii⁻ kih⁻ Jmì⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻, mo⁻so⁻ jmeey⁻ jòh⁻ dsèy⁻ kiyh⁻, ni⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, ni⁻ jmi⁻ gyuu⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jã⁻.

Mii⁻ kih⁻ jmeè⁻ lii⁻ ha⁻ lã⁻ la⁻ chaah⁻ hma⁻

(Lc. 6:43-45)

³³ Cher⁻mah⁻ ga⁻jñee⁻ jne⁻ koq⁻ chaah⁻ hma⁻ llu⁻, kwa⁻ mii⁻ he⁻ llu⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻jñee⁻ jne⁻ koq⁻ chaah⁻ hma⁻ hliih⁻, kwa⁻ mii⁻ he⁻ hliih⁻. Mii⁻ kih⁻ jmeè⁻ lii⁻ ha⁻ lã⁻ la⁻ chaah⁻ hma⁻. ³⁴ Ma⁻ra⁻ hì⁻ he⁻ joq⁻siih⁻ miih⁻ laah⁻ hnäh⁻. ¿Ha⁻ lã⁻ le⁻ hlèèh⁻ hnäh⁻ juu⁻ llu⁻ mah⁻ hlèèh⁻ ba⁻ hnäh⁻? Jèèh⁻, he⁻ na⁻mah⁻ neh⁻ tuh⁻dsè⁻ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlèèyh⁻. ³⁵ Dsa⁻ lluu⁻ hlèèyh⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ na⁻mah⁻ neh⁻ tuh⁻dsèy⁻. Dsa⁻ hì⁻ hlèèh⁻, hlèèyh⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ na⁻mah⁻ neh⁻ tuh⁻dsèy⁻. ³⁶ He⁻ja⁻ jwèèhn⁻ hnäh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻tè⁻ jee⁻ jmeè⁻ Dio jwiz⁻, ngiiyh⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻ kih⁻ lã⁻jè⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁻ ta⁻ he⁻ hlèèyh⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ tääyh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. ³⁷ Kyaah⁻ ja⁻ba⁻ juu⁻ he⁻ hlèèh⁻, ya⁻hèèh⁻ lluu⁻ o⁻ya⁻hèèh⁻ kyaah⁻ dso⁻jwii⁻.

Dsa⁻ hñaa⁻ dsè⁻ ma⁻ hnøoy⁻ jmeè⁻ Jesús koq⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁻ ko⁻llaq⁻ ta⁻jwòh⁻ kyaq⁻ ley kyaah⁻ dsa⁻ fariseo ga⁻siiyh⁻ Jesús:

—Ta⁻jwòh⁻, hnøø⁻ jnääh⁻ jèè⁻ jnääh⁻ jmeeh⁻ koq⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

³⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ hlèèh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ hì⁻ chaa⁻ na⁻, sa⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ngiih⁻ hnäh⁻ jmeen⁻ koq⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. He⁻ juh⁻ gaa⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ Joná hì⁻ ga⁻ngèè⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ heehn⁻ hnäh⁻. ⁴⁰ Jèèh⁻, ja⁻ba⁻ lã⁻koq⁻ ga⁻jã⁻ Joná hnè⁻ jmi⁻ hnè⁻ hwè⁻ neh⁻ tuh⁻ hmooh⁻ jòòh⁻ he⁻, lã⁻ja⁻ ka⁻lãh⁻ Hì⁻ ga⁻lèè⁻ngo⁻ la⁻ jã⁻ hnè⁻ jmi⁻ hnè⁻ hwè⁻ na⁻ haa⁻ neh⁻ hwa⁻. ⁴¹ Wa⁻ra⁻ ga⁻tè⁻ jee⁻ jmeè⁻ Dio jwiz⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hì⁻ tääh⁻ na⁻, ma⁻ja⁻ noo⁻ dsa⁻ Nínive jee⁻ tääyh⁻ mah⁻ bääyh⁻ hnäh⁻ dsoo⁻. Jèèh⁻, ga⁻jeeyh⁻ kyaah⁻ Dio ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ he⁻ na⁻kwa⁻ Joná hì⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ la⁻, chaa⁻ jaa⁻ hì⁻ jòòh⁻ ga⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ Joná. ⁴² Lã⁻ja⁻ ka⁻lãh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻tè⁻ jee⁻ jmeè⁻ Dio jwiz⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hì⁻ tääh⁻ na⁻, jmi⁻ ja⁻ dsa⁻mè⁻ hì⁻ ma⁻ jmeè⁻ hih⁻ hwa⁻ ta⁻ kye⁻, nooy⁻ jee⁻ gyay⁻ mah⁻ bääyh⁻ hnäh⁻ dsoo⁻. Jèèh⁻, dsa⁻ mè⁻ he⁻ ja⁻ hii⁻ jwèrte mah⁻ ma⁻ nuuy⁻ ha⁻ lã⁻ la⁻ he⁻ ma⁻ kyuu⁻h Salomón, hì⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ la⁻, chaa⁻ jaa⁻ hì⁻ jòòh⁻ ga⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ Salomón.

Jaa⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ ga⁻llaayh⁻ jee⁻ ma⁻ gyay⁻

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Wa⁻ra⁻ ya⁻hèè⁻ jaa⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻, dsooy⁻ lã⁻kaa⁻ jee⁻ la⁻ hwa⁻ kii⁻ dsa⁻ hnøoyh⁻ ha⁻ jee⁻ teeeyh⁻ dsèy⁻ mah⁻ sa⁻ jnøoyh⁻. ⁴⁴ Ja⁻ga⁻ jmeey⁻ hu⁻dsè⁻: “Naahn⁻ cha⁻neh⁻ kin⁻ jee⁻ ya⁻hèèn⁻.” Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻llaayh⁻ jee⁻ ja⁻, sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻, na⁻hyah⁻ hì⁻ na⁻lii⁻ llu⁻. ⁴⁵ Ja⁻ga⁻ dsooy⁻ dsa⁻ hnääh⁻ jñah⁻ ga⁻ gyee⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ hì⁻ hlèèh⁻ ga⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ hñiiy⁻ mah⁻ dsa⁻ tääyh⁻ ko⁻jòh⁻ jee⁻ ja⁻. Hliih⁻ ga⁻ le⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ lã⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ ma⁻ laay⁻ jãä⁻. Lã⁻ja⁻ le⁻ ka⁻lãh⁻ kih⁻ dsa⁻ hì⁻ hlèèh⁻ hì⁻ tääh⁻ na⁻.

Øòh⁻ Jesús kyaah⁻ chooy⁻

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Cheh⁴ ga' Jesús kway⁺ juu' kih⁴ dsa⁻ he', ma' ga' lloo⁴ chooy⁴ kyaah⁴ 00yh⁻, ma' hn00y⁴ ma' hlëëyh⁴ kyaah⁴ Jesús. Pero ka'hne⁻ ba' ga' j00y⁴. 47 Jaa⁻ hi⁻ ma' cheh⁴ jee' ja⁻, na'jmeeyh⁴ juu' kih⁴ Jesús:

—Hi⁻ maa' kyaah⁴ kyaah⁴ 00h⁴ tääh⁴ ka'hne⁻, hn00y⁴ llay⁴ juu' kyaah⁴ hne⁻.

48 Mah⁴ ga' jeeyh⁻ kih⁴ hi⁻ ga' jmeeh⁴ juu' he':

—¿Hi⁻ na⁻, hi⁻ laa⁴ maa' kyaan⁺? ¿Hi⁻ na⁻, hi⁻ laa⁴ 00hn⁺?

49 Mah⁴ ga' jmeey⁴ lii⁴ kyaah⁴ gooy⁻ jee' ma' tääh⁴ discípulo kyaay⁴ mah⁴ ga' jäh⁴:

—Hi⁻ la⁻ ba' he' maa' kyaan⁺, hi⁻ la⁻ ba' he' 00hn⁴. 50 Jëeh⁴, lä' jëë⁴ hi⁻ jmee⁻ lä' hyoh⁻ dsë⁴ Tää⁴ kyaan⁺ hi⁻ gya⁴ gyuu⁴, hi⁻ he' ba' dsa⁻ më⁴ 00hn⁴, dsa⁻ ñuu⁴ 00hn⁴, hi⁺ maa' kyaan⁺.

13

Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' dsa' hi' jnee' mi'ju'

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Jmii⁴ ja⁻ ya' hëë⁴ Jesús cha'neh⁻, ngooy⁴ na' gyay⁻ cha' hoo' jmi⁻ juu⁴. 2 Peer⁻ jwëë⁴ dsa⁻ ga' kuh⁴ lä' ku' lä' jii⁴ kiyh⁴, he' ja⁻ ga' hey⁴ neh⁻ na' moo' mah⁴ ga' gyay⁻ jee' ja⁻, hi⁻ lä' jëë⁴ dsa⁻ ga' taah⁴ jee' dsoo'. 3 He' ja⁻ ga' l00y⁴ hlëëyh⁻ dsa⁻ cha⁻ miih⁻ nëë⁴ juu' na' hmää'. Ga' jäh⁴:

—Jaa⁻ dsa⁻ ngoo⁴ ga' jnee' mi'ju'. 4 Jee' ngooy⁴ jnee⁴ mi'ju' ja⁻, ga' saa⁴ miih⁻ cha'jwë⁴, he' ja⁻ ya' naä⁴ ta' ga' kuh⁻. 5 Jyoh⁴ ka' läh⁴ mi'ju' ga' saa⁴ në' ku⁴ jee' sa⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ gwaah⁴. He' ja⁻ chah⁴ ba' ga'hya⁻, jëeh⁴, sa⁻ ma' n00⁴ cha⁻ miih⁻ gwaah⁴. 6 Pero ma' ga' hëh⁴ hyoo⁻ ga' koo'. Jëeh⁴, miih⁻ ba' jmooy⁴ ma' cha⁻, he' ja⁻ ga' lä' kii⁴ chaah⁴. 7 Hi⁻ jyoh⁴ ka' läh⁴ mi'ju' ga' saa⁴ jee' chaah⁴ to⁴. Ga' kwa⁴ ga' chaah⁴ to⁴ ja⁻, he' ja⁻ ga' uu⁻ chaah⁴ kih⁴ jee' na' to⁴. 8 Hi⁻ jyoh⁴ mi'ju' ja⁻, ga' saa⁴ jee' la' hwa⁴ jmah⁴. He' ja⁻ ba' ga' hii⁴, ga' kwa⁴ cha⁻ miih⁻ mi⁴. Cha⁻ he' ga' kwa⁴ hña⁻ loo⁴ mi⁴ lä' koo⁻ chaah⁴, cha⁻ he' ga' kwa⁴ to⁻ lo⁻ gya⁴ dsë⁻ gya⁴ mi⁴ hi⁻ jyoh⁴ ga' kwa⁴ gyii⁴ gya⁴ mi⁴. 9 Hi⁻ hn00⁴ hëeh⁴ juu' la⁻, wa' heeyh⁻ —ga' jäh⁴ Jesús siiyh⁴.

Ga' jäh' Jesús he' kih' ja' ga' kway' juu' na' hmää'

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Ma' ngëë⁴ ma' hlëëyh⁴ lä' ja⁻, ja⁻ ga' ga' ya' jäh⁺ jnääh⁴ koo' kiyh⁴ mah⁴ ga' chiih⁴ jnääh⁴:

—¿He' la' hlëëh⁴ dsa⁻, kyaah⁴ juu' na' hmää' jmah⁴?

11 Mah⁴ ga' jëeh⁻ Jesús juu' kya⁴ jnääh⁴:

—Hnääh⁴ ba' na' ngëh⁴ jwë⁴ lä' ngëeh⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä' jää⁴ Dio dsa⁻ lä' hih⁴ kih⁴, he' ma' na' hmää' jää⁴. Pero kih⁴ hi⁻ jñah⁴, sa⁻ cha⁻ jwë⁴ cha⁻ lä' ngëëy⁴. 12 Lä' jëë⁴ hi⁻ ngëë⁴ miih⁻, hi⁻ he' hyoh⁻ huu⁴ dsë⁻ llu⁴ mah⁴ lä' ngëëy⁴ cha⁻ ga' miih⁻. Pero hi⁻ jmee⁻ ngëë⁴, lä' kye⁻ he' ja⁻ llaa⁴ ba'. 13 He' ja⁻ ba' na' he' hlëëh⁴ jnih⁴ kyaah⁴ juu' na' hmää'. Jëeh⁴ jnä⁴ ba' mi'ney⁴ mah⁴ sa⁻ jëëy⁻. Lle⁴ ba' to' gway⁻, pero sa⁻ nuuy⁻ ni⁻ lä' ja⁻ sa⁻ ngëëy⁻. 14 Heh⁴ lä' ja⁻, lä' koo⁻ dsa⁻ ngëë⁴ dsa⁻ na⁻, dsa⁻ lä' te⁻ lä' koo⁻ ga' jäh⁴ Isaia hi⁻ ga' ngëë⁴ juu' kih⁴ Dio: Lä' ñuu⁴ ba' kiyh⁴ pero sa⁻ lä' ngëëy⁻.

Ma' ke⁴ he' ga' jëëy⁻, sa⁻ nä⁻ mi'ney⁴.

15 Jëeh⁴, hweh⁻ tuh⁻ dsë⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁴ na⁻.

Ma' jlë⁴ mi'ney⁴, ma' jné⁴ to' gway⁻.

Mah⁴ lä' ja⁻ mo⁻ so⁻ jëëy⁴, mo⁻ so⁻ nuuy⁴, ni⁻ mo⁻ so⁻ lä' ngëëy⁻.

Kih' he-ja-, sa' dsa-jeeyh~ kyaah' jna' mah' laa' jnih', ga-jah' Dio.

16 Peer' llu' la' kyah' hnäh', jëeh' jna' ba' m'nëh' hnäh', hi' nuuh- ba' hnäh'.
17 Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn- hnäh', jwëë' dsa- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio, hi' jwëë' ga' dsa- hi- lluu' ma' hnøoy' ma' jëey' he- jëeh' hnäh' pero sa' ga-jëey'. Hi' ma' hnøoy' ma' nuuy' he- nuuh- hnäh' pero sa' ga' nuuy'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnøø' jäh' juu' na-hmää' kih' hi- na-jñee' mi'ju-
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 Nuuh- da' hnäh' ha- lä' hnøø' jäh' juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' hi- na-jñee' mi'ju-. 19 Wa-ra- ga'nuu' jaa- dsa- juu' kih' Dio mah' sa' lä'ngëëy', ma'ja- gwa' hi- hlëeh' jñuuyh- juu' he- ma-na' jnaä' neh- tuh-dsëy'. Hi- he' laa' lä'koo- mi'ju- he- ga-saa' cha'jwë'. 20 Heh' mi'ju- he- ga-saa' në' kuu' jee' sa' cha- cha-miuh- gwaah', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio, jëë- ba' dsëy' lä' ma' to' në' ga' nuuy'. 21 Pero ko- hwëë' ba' ja-. Laay' lä'koo- chaah' he- ma' cha- miuh- ba' jmoo'. Wa-ra- ga-jëey' wi' o go nää' dsa- në' kiyh', kwaat' kih' juu' he- ma- nuuy', lä'chah' ja- dsa-täyh'. 22 Heh' mi'ju- he- ga-saa' jee' kih' chaah' too', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' sa- jmeey' ni' miuh- ta' lluu'. Jëeh', kye- gyih' huusdë- kih' jmi-gyuu- la- hi- hnøoy' lä'chay- cha- miuh- kuu' he- ja- ga-heë' dsëy'. Lä'jwë' ja- dsa- hu- juu' kih' Dio neh- tuh-dsëy'. 23 Pero mi'ju- he- ga-saa' hwa' llu', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' ngëëy' ka-läh'. He-ja- dsa-kwaä' juu' ja- neh- tuh-dsëy'. Hi- he' jmee' cha- miuh- ta' lluu', lä'koo- mi'ju- he- kwa- ma' hña-loo', ma' to' lo-gya' dsë' gya', ma' gyii' gya'.

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' trigo kyaah' nuu- hliih'

24 Ga'kwa' ga' Jesús jyoh' juu' na-hmää'. Ga-jäyh':

—He- jää' Dio dsa- lä'hih' kih', jeeh' kwee- kyaah' lä'koo- ga'jmeë' jaa- dsa- hi- ga-jñee' mi'ju- llu' hwa' kih'. 25 Pero ta'ko- jiih' ma' na- gwii- dsa- he', ja' dsa- hi- na-høøh' kiyh'. Mah' ga-jñee' mi'ju- hliih' jee' na-jñee' mi'ju- llu', ja' ga' ngaayh'. 26 Lä'koo- ma' ga-kwaä' chaah' mi'ju- llu' hi' ga-løø' hwëë- wale' kih', jee' ja- ga'hya- ka-läh' wa'nuu- hliih' ja-. 27 Ja- ga' ga-nää' dsa- hi- ma' jmeë' ta' jee' ja-, na'chiuyh' dsa-juu' ta' ja-: “Dsa-jøøh', ja' mi'ju- llu' ba' ja- he- ga-jñeeh' hwa' kyah'? ja- ba' ta' ja' wa'nuu- hliih' he- ga-hya- jee' ja-?” 28 He-ja- ga-jäh' dsa-juu' ta' ja-: “Go' ga-jñee' jaa- hi- na-høøh' kin-.” “ja'Che' hnooh- dsa-cheeh' jnaäh'?”, ga-jäh' moz- he' siiyh'. 29 “Jah' ha' ”, ga-jäh' dsa-juu' ta' ja-: “Wa-ra- ga'cheh' hnäh' wa'nuu- hliih' ja-, ha- ga- che- ga'cheh' ka-läh' chaah' mi'ju- llu' ja-. 30 Kwa' jwë' wa' kwaä- ko-jøh' chaah' mi'ju- llu' kyaah' wa'nuu- hliih' ja-, lä'jiih' loo' jmi' sooh- ta'. Ja- ga' jwiih' hi- chooh' ta': Hnä' hnäh' to- në' wa'nuu- hliih' mah' hñuu' hnäh' ma' koo- chooh' mah' tøøh' hnäh' cha'je-. Ja- ga' juuh' hnäh' mi'ju- llu' kin' mah' llah' hnäh' høø' kih'.”

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' mi'ju- mostaza
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Ga'kway' jyoh' ka-läh' juu' na-hmää', ga-jäyh':

—He- jää' Dio dsa- lä'hih' kih', jeeh' kwee- lä'koo- la' kih' koo- mi'ju- mostaza he- jngëë- jaa- dsa- hwa' kih'. 32 Mi'ju- ja- pih' ga' lä'koo- jyoh' mi'ju- he- cha- jmi-gyuu- la-. Pero wa-ra- ga'hya-, dsa-kwaä- ñii' ga' lä'koh'

ga' jee' lä'jē' joh'. Kwa' goh' kih'. He' ja' lä'kye' ta' dsa' nää' jmeey' sii' nē' sa'goh'.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' levadura
(Lc. 13:20-21)

³³ Ga'kway' jyoh' ka'läh' juu' he' na'hmää', ga'jäyh':

—He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koq' jmeey' levadura he' koooh' jaa' dsa'mē'. Llay' cha'miih' harin mah' kah'gwēyh' kyaah' levadura. Kyaah' lä'ja' dsa'kwaq' lä' ga'dsa' tu'ka'.

Ga'jäh' Jesús he' kih' ja' ga'kway' juu' na'hmää'
(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ga'lä'jē' juu' na' ga'hleeh' Jesús kyaah' juu' na'hmää'. Sa' ga'hleeyh' dsa' juu' jnä'hä'. Kyaah' juu' na'hmää' ba' ga'hleeyh'. ³⁵ Lä'ja' ga'la' mah' lä'te' lä'koq' ga'hleeh' dsa' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo': Hleeh'n' dsa', kyaah' juu' na'hmää' ba'. Jmeen' lä'kyuyh' he' ma' na'hmää' jää' lä'jih' ma' ga'nøø' jmi'gyuu'.

Juu' na'hmää' lä'koh' la' kih' wa'nuu- hlih'

³⁶ Ja'ga' ga'hih' Jesús juu' kih' dsa' mah' ga'hey' cha'neh'. Jee' ja' ga'mi'jäh' jnääh' koo' kiyh', mah' ga'ngii' jnääh' juu' kiyh':

—Jmeeh' juu' hee' hnøø' jäh' juu' na'hmää' kih' wa'nuu- hlih' he' ga'jnee' dsa' jee' na'jnää' kih' dsa'.

³⁷ Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kyaah' jnääh', ga'jäyh':

—Hi' jnee' mi'ju' llu' na', he' ja' hnøø' jäh' Hi' ga'lēē'ngo' la' ba' he'. ³⁸ Jee' jmeey' dsa' ta', he' ja' hnøø' jäh' jmi'gyuu' la' ba' ja'. Mi'ju' llu' ja', he' ja' hnøø' jäh' dsa' hi' na'jnää' kih' ya'jwii' ba' he'. Wa'nuu- hlih' ja', he' ja' hnøø' jäh' dsa' kyaah' dsa' hleeh' ba' he'. ³⁹ Dsa' hñaa- dsē' hi' ga'jnee' wa'nuu- hlih' ja', hi' sa'llu' ba' he'. Jmii' he' chooh' dsa' ta' ja', he' ja' la' kwaat' jee' llaa' jmi'gyuu' ba' ja'. Hi' chooh' ta' ja', la' kwaat' ángele ba' he'. ⁴⁰ Lä'koq' juuh' dsa' wa'nuu- hlih' mah' jēy' cha'je', he' ja' hnøø' jäh' lä'koq' le'jee' llaa' jmi'gyuu'. ⁴¹ Hi' ga'lēē'ngo' la' chee' ángele kyaah' lä'kaa' jee' jmeey' hih' mah' jøøyh' lä'jēē' hi' jmeey' he' hlih' hi' lä'jēē' hi' hñaa- dsē' ka'läh'. ⁴² Ja'ga' jwääy' neh' hwii' jee' hä' je'. Jee' ja' ki'hooyh' mah' juy' cha'jay'. ⁴³ Pero lä'jēē' hi' lluu', lä'jnä' jmeē' kiyh' lä'koq' jmeē' kih' hyoo' jee' la' ya'jwii' kih' Tää' jnän'. Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh'.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' kuu' he' na'hoo'

⁴⁴ He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' kyaah' kuu' he' na'hoo' hwa' kih' dsa'. Wa'ra' ga'jnøøh' jaa' dsa' kuu', ma'ja' hooy' ka'läh'. Peer' chaay' llu' dsaayh' dsa'hniy' lä'jē' he' cha' kiyh' mah' lay' hwa' jee' na'hoo' kuu' ja'.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' koq- kuq' he' hmooh'

⁴⁵ Lä'ja' ka'läh', he' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koq' jmeey' jaa' dsa' hi' hni' løø', hnooyh' kuq' he' la' na'hñaa'. ⁴⁶ Wa'ra' ga'jnøøyh' koq- kuq' he' hmooh', hniy' lä'jē' he' cha' kiyh' mah' lay' kuq' ja'.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' sa'hma'

⁴⁷ He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' kyaah' koq' sa'hma' he' jwä' dsa' cha'jmi', mah' jøøyh' cha'miih' nēē' hmooh'. ⁴⁸ Wa'ra' ga'kah'

sa'hma' ja⁻, seëh' dsa⁻ ta⁻ jee' dsoo'. Jee' ja⁻ dsa⁻ taayh' lleyh⁺ hmooh⁻ he'. Taayh⁺ hi⁻ lluu' neh⁺ sa'miuh⁻, mah' beey' jah' hi⁻ sa⁻ jmaa' kyehn'. ⁴⁹ Lã' ja⁻ le' wa'ra⁻ ga⁻ tẽ' jee' llaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Ya⁻ naã' ángele mah' hwẽy' dsa⁻ hi⁻ hlẽh' jee' kih' hi⁻ lluu'. ⁵⁰ Ma' ja⁻ jwãay' neh⁻ hwi⁻ jee' hã' je⁻. Jee' ja⁻ ki'hooyh' mah' juy' cha⁻ jay'.

Ta'jwoh' hi⁻ kyuu⁺ juu' hmẽ' hi⁻ juu' ma⁻ gyuh⁻

⁵¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jah' Jesús siyh⁻:

—¿Che' ma⁻ lã⁻ ngẽh' hnãh' lã⁻ jẽ⁻ juu' na⁻?

He⁻ ja⁻ ga⁻ jah' lã⁻ jẽ⁻:

—Jaa⁻, Dsa⁻ jøh' kyaan⁻.

⁵² Mah' ga⁻ jah' Jesús ka⁻ lãh' siyh⁻:

—Lã⁻ jẽ⁻ ta⁻ jwoh' kya⁻ ley⁻ hi⁻ ma⁻ lã⁻ tẽ⁻ lã⁻ koo⁻ jã⁻ Dio dsa⁻ lã⁻ hih⁺ kih⁺, laay⁺ lã⁻ koo⁻ jaa⁻ juu' hne' hi⁻ hø⁻ he⁻ la⁻ hmooh' he⁻ ma⁻ gyuh⁻ lã⁻ kye⁻ kih⁻ he⁻ hmẽ⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ liyh⁺ heeyh⁺ dsa⁻ lã⁻ to⁻ nẽ⁻ he⁻ la⁻ hmooh' kiyh⁺.

Dsa⁻ goo' Jesús ga⁻ lã⁻ høoyh' kiyh⁺

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ma⁻ ngẽ⁻ ma⁻ kwa⁻ Jesús lã⁻ jẽ⁻ juu' na⁻ hmãã', ja⁻ ga⁻ ngaayh'. ⁵⁴ Ma⁻ ga⁻ llaayh' jwii⁻ kiyh⁺, ga⁻ lloy' mi⁻ tẽy⁻ dsa⁻ neh⁺ gwah⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu. Peer⁻ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ he⁻ jẽ⁻ dsah⁺, ma⁻ ga⁻ nuuy' ha⁻ lã⁻ hlẽy⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ hlẽh⁺ dsa⁻ he⁻ kiyh⁺:

—¿Ha⁻ ma⁻ mi⁻ tẽ⁻ hi⁻ na⁻, he⁻ hlẽy⁺ lã⁻ na⁻? ¿Ha⁻ ma⁻ mi⁻ tẽy⁻ he⁻ jmeey⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ ka⁻ lãh⁺? ⁵⁵ ¿Che' ja⁻ joo' tẽ⁻ hma⁺ hi⁻ na⁻? ¿Ja⁻ María chee⁻ chooy'? ¿Che' ja⁻ øoyh⁻ Jacobo, José, Simón, Juda? ⁵⁶ ¿Ja⁻ dsa⁻ mẽ⁻ øoh⁻ hi⁻ na⁻, tãh⁻ kyaah⁻ jne⁻ jee' jwii⁻ la⁻? ¿Ha⁻ ta⁻ gwa⁻ kiyh⁺ lã⁻ jẽ⁻ he⁻ jmeey⁻ lã⁻ na⁻?

⁵⁷ Ga⁻ lã⁻ høoyh⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻ jah' Jesús siyh⁻:

—Heeh⁻ ba⁻ dsa⁻ kih⁺ hi⁻ ngẽ⁻ juu' kih⁺ Dio hi⁻ go⁻ naã' jee' jyoh'. Pero wa'ra⁻ ya⁻ hẽ⁻ jaa⁻ hi⁻ ngẽ⁻ juu' kih⁺ Dio ja⁻ ba⁻ jee' jwii⁻ gooy', jee' ja⁻ sa⁻ hnã⁺ dsih⁺, ni⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻ neh⁺ kiyh⁺, sa⁻ lã⁻ hnãy⁺.

⁵⁸ Sa⁻ ga⁻ jmeey' cha⁻ miuh⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jee' ja⁻, kih⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻ lã⁻ dsoo' dsẽ⁻ dsa⁻ gooy' kiyh⁺.

14

Jee' la⁻ jah' ha⁻ lã⁻ ga⁻ juu' Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Jii⁻ ja⁻, Herode hi⁻ ma⁻ jmee⁻ hih⁺ hwa⁺ Galilea, ga⁻ nuuy' kih⁺ Jesús ha⁻ lã⁻ ma⁻ jmeey⁻ jee' ja⁻. ² He⁻ ja⁻ ga⁻ jãh' siyh⁻ lã⁻ jẽ⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ he' kiyh⁺:

—Hi⁻ he' oo⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ hi⁻ ma⁻ lã⁻ jiih⁻ jee' kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu'. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, he⁻ kyey⁻ cha⁻ miuh⁻ be⁻ he⁻ kyaah⁻ jmeey⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

³ He⁻ ba⁻ Herode ga⁻ jmee⁻ hih⁺ jãã⁺, ga⁻ saah⁺ dsa⁻ Jwaa⁻ mah⁺ ga⁻ hñuuyh⁻ kyaah⁻ caden⁻, ga⁻ taayh⁻ neh⁺ ñe⁻ dsoo' kih⁺ Herodía. Herodía ma⁻ laa⁻ mẽ⁻ Felipe, he⁻ ba⁻ dsa⁻ ñuu⁻ øoh⁻ Herode. ⁴ Jẽh⁻, ga⁻ jah' Jwaa⁻ ga⁻ siyh⁻ Herode: —Sa⁻ lle⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻ kyaah⁻ mẽ⁻ dsa⁻ ñuu⁻ øoh⁻.

⁵ Ma⁻ hnø⁻ Herode ma⁻ jngẽh⁻ Jwaa⁻. Pero sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsẽy⁻ ma⁻ jngẽy⁻ h⁻, kih⁺ he⁻ ma⁻ gayh⁺ dsa⁻. Jẽh⁻, kih⁺ dsa⁻ hih⁺ Jwaa⁻ he⁻ ma⁻ laay⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ ngẽ⁻ juu' kih⁺ Dio. ⁶ Lã⁻ ma⁻ ga⁻ hya⁻ Herode jii⁻ ñe⁻, ga⁻ jmeey⁻ koo⁻ jmi⁻ juuh⁻. Jee' ja⁻ ga⁻ he⁻ jo⁻ miuh⁻ Herodía jmee⁻ ja⁻ cha⁻ nẽ⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tãh⁻ jee'

jmii' ja-. Peer+ ga+tih' dsē Herode. ⁷ Kih' he-ja-, ga-tāāy- hñiiy' kway' wa' he-cha- he- he- ma' ngii' chih-mē' he'. ⁸ Chih-mē' he' ga+jmee' lā-koo- te' juu' he- ga-tāah- chooy'. He-ja- ga-siiyh' Herode:

—Kwēēh' jnā' jee' la' mi'lle' Jwaa' hi' ma' choo- jmii-, na-hā' neh' koo- wii'.

⁹ He-ja- ga-lā'meeh' dsē Herode. Pero ma-tāāy- hñiiy' kway' cha'nē' hi- na-teeh' kyaay', he-ja- ga+jmeey' mada' kih' hløø' mah' kwēēyh' chih-mē' he' ma' ngiiy' ja-. ¹⁰ Ga+jmeey' hih' hløø' he- na'kuy- lle' Jwaa' jee' ma' hāāy' neh' nē'. ¹¹ Mah' na'kiiy' mi'lle' Jwaa' na-hā' neh' koo- wii', ga'kwēēyh' chih-mē' he'. Hi- chih-mē' he' ga-ngēēy' chooy'. ¹² Ma-ngēē' he- ja-, ga-lla-nāā' discipulo kyaay', ga-kooy' hnool' kih' Jwaa' mah' na'hooy-. Ja-ga' na'nāāy' na+jmeeyh' juu' kih' Jesús.

Ga-āāh- Jesús hñaa' mil dsa-ñuuh-

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ma' ga-nuu' Jesús juu' ja-, ga'hey' neh' na'moo', ngooy' ta' hwa' ki- jee' sa' kwa- ni' miih-. Ma' ga-nuu' dsa-ngooy' ta' ja-, ga'hwēēy' jee' jwii- kiyh' mah' ga-nāāy' jwē' tiy' ta' jee' ngoo' Jesús. ¹⁴ Lā- ma' ya'hēēy' neh' na'moo' ja-, ga-jēēy' jwēē' dsa- hi- ma' tāāh' jee' ja-. Ga-lā-nih' dsēy' kih' dsa- he'. Mah' ga-mi-hlāāy' hi- dsaah'. ¹⁵ Ma' ga-hloo' jmii' ja-, ga-ya-jāh- jnāāh' koo' kih' Jesús mah' ga-chiih' jnāāh':

—Ma-ngoo' ga-hloo' ba' la-, hwa' ki- jmah' ba' jee' la-. Chiih' dsa- wa' lla-nāāy' lā-kāa- jāh' la-, wa' lla-lāy- he- kuyh-.

¹⁶ —Sa' jmee' bi' dsa-nāāy' dsa-lāy-. Hnāh' ba' kwēēh' hnih' he- kuyh- — ga-jāh' Jesús.

¹⁷ —Sa' cha- ga' he- kye' jnāāh'. Kye' jnāāh' ma-la' hñā' he'ñiih- kyaah' uu' hmoo- ba' —ga-chiih' jnāāh'.

¹⁸ He-ja- ga-jāh' Jesús:

—Ya-kā' ta' la'.

¹⁹ He-ja- ga+jmee' Jesús mada', mah' dsa-tāah' dsa- nē' nuu-. Ga-kay' lā-jē' hñā' he'ñiih' ja- kyaah' lā-uu' hmoo- he'. Ma'ja- ga-jēēy' ta' gyuu- h', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ja-ga' ga-llaay' he'ñiih' ja-, ga'kwēēyh' jnāāh' discipulo kyaay', mah' ga-ti' ga-llooh' jnāāh' kih' lā-jēē' dsa- he'. ²⁰ Ga-lā-jēē- dsa- ga-kuh- lā-jiih' ga-kēēy'. Jwi' he'ñiih' he- ga'chaa' ja- kyaah' kih' hmoo- h', ga'kah' ga' gya-to' sa'miih-. ²¹ Jee' lā-jēē' hi- ga'kuh- he' tee' koo- hñā' mil dsa-ñuuh-. Ni' sa' na-hēē' ni' jaa- dsa-mē' ni' chih- ka-lāh'.

Ga-ngē' Jesús nē' jmii-

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Ma-ngēē' he- ja-, ga-jāh' Jesús siiyh- jnāāh':

—Ma-le' go'nāāh' hñāh' jāā', jyoh' jwoo' jmi-juu- h' kyaah' na'moo' ta'ko-jiih' hih- juu' kih' dsa- la-. Ja- ga' nñ- hñiih-.

²³ Ma-la' ma-hiyh' juu' kih' lā-jēē' dsa- hi- ma' tāāh' he', ja-ga' ga-wii' Jesús hñii' ta' lle'moh' na'ngiiy' kiyh' kih' Dio. Ma-ngoo- ga-nuu-, lā- ma-gyay' ba' lle'moh' ja-. ²⁴ Ta'ko-jiih' ja-, ma-lloo' to'dsaah' jmii- na'moo' ja- hi- ma' hlū- jmii- ma' dsa-jnooh' dsōh' na'moo', jēēh', ma' jmee' koo- lle' tā' he' ma' gwa' ta' jee' ga-nāāy'. ²⁵ Ta-la' ya'jnā-, ngoo' Jesús ta' jee' ga-nāāy' ja-, ngēy' jwē' nē' jmii-. ²⁶ Lā-koo- ma' ga-jēē' jnāāh' ngēy- nē' jmii-, ga'jwaa- h' jnāāh' jwēte. Ga-tøøh' jnāāh' miih', ga-jāh' jnāāh':

—Dsa- lle' ba' na'.

²⁷ Chah' ba' ga' hlëeh' Jesús kyaah' jnääh':

—Ta' wa' gah' hnäh', jnä' ba' la' —ga' jäyh'.

²⁸ Mah' ga' jäh' Pee' siiyh':

—Dsa' jøøh' kyaan', cher'mah' hne' ba' na', jmee' hih' ngën' né' jmii' mah' niin' jee' cheh' na'.

²⁹ Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':

—Ñä' ja'.

Mah' ga' jnääh' Pee' neh' na'moo' ga' løøy' ngëy' né' jmii' ta' jee' cheh' Jesús. ³⁰ Ma' ga' jëy' tä' jwërte lle', ga' lä' goyh'. Ja' hniih' ga' løø' ga' hmäyh' cha'jmii'. Mah' ga' hooyh' ki' gaa', ga' jäyh':

—Lää' jnä', Dsa' jøøh' kyaan'.

³¹ Lä' chah' ja' ga' hii' Jesús goo' ga' saayh', mah' ga' siiyh':

—jko' hi' pih' go-te' ba' ma' lä' dsoo' hoh' hne' dsa' ñuuh'! ¿He-la' ma' jeh' hoh'?

³² Lä' koo' ma' ga' taayh' lä' uuy' neh' na'moo' ja', ga' hna' go-te' lle' tä' ja'.

³³ Ma' la' ya' nøø' jnääh' hi' ma' tääh' neh' na'moo' ja', ga' juuh' jnääh' jné' jnääh' cha'né' Jesús, mah' ga' chiih' jnääh':

—Ma' ra' ju' dsoo' laah' jo' Dio.

Ga'mi' hlää' Jesús dsa' dsaah' hi' ma' chaq' hwa' Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Lä' koo' ma' ga' haay' jmi' juuh' ja', ga' lä' nääy' hwa' Genesaret. ³⁵ Dsa' hi' ma' tääh' hwa' ja' ga' lä' kyuuy' Jesús, he' ja' ga' lä' cha' juu' lä' kaa' hwa' ja'. He' ja' na' jää' dsa' dsa' dsaah' kya' jee' ma' hää' Jesús. ³⁶ Hi' ga' chuuy' kyaah' Jesús mah' kway' jwë' su' cha' goo' dsa' dsaah' he' cha' hee' sa' hmiih' kiyh'. Hi' lä' jëe' hi' ga' tēe' su' sa' hmiih' kiyh' ma' hlaa' bih' ja'.

15

Lä' jë' he' jmee' dsa' lä' sah' dsa'

(Mr. 7:1-23)

¹ Ga' lä' nää' ko' llaa' fariseo hi' ga' lä' nää' ko' llaa' ta' jwöh' kyaa' ley hi' ma' chaq' Jerusalén ga' ya' jäyh' kih' Jesús, mah' ga' siiyh':

² —¿He-la' sa' mi' te' discípulo kyaah' lä' jë' he' tēe' jmee' dsa' ma' gyuh' hi' ma' tääh' llo' joo'? Jëeh', sa' gyiyh' gooy' jää' ja' ga' kuh' hiyh'.

³ Mah' ga' jëeh' Jesús juu' kiyh' ga' siiyh':

—Hnä' ka' läh' ¿he-la' jmeeh' hnäh' ba' koo' mada' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' lä' koo' te' he' tēeh' hnäh' ba'? ⁴ Jëeh', ga' jäh' Dio: "Jmee' hnaah' maa' kyaah' tää' kyaah'. Hi' jwä' dso' jwii' kih' cho'jmii', hi' he' wa' juu' go-te'." ⁵ Pero lä' la' ba' jwah' hnäh': "Jaa' dsa' le' siih' cho'jmii', sa' cha' he' kwëeh' hnäh'. Jëeh', lä' jë' he' cha' kin' he' kyaah' ma' jmeen' be' kyah', ma' kwëeh' Dio ba' ja'." ⁶ Kih' jaa' hi' jäh' lä' ja', jwah' hnäh' mo' so' jmee' bii' jmeey' be' kih' cho'jmii'. Lä' ja' jmeeh' hnäh' sa' kye' mada' kih' Dio, kih' he' jmeeh' hnäh' lä' koo' te' he' tēeh' hnäh' jmeeh' ba'. ⁷ Peer' ta' juuh' hnäh'. Lä' koo' jmeeh' hnäh' na', jëeh' kwee' kyaah' he' ga' hlëeh' Isaia llo' joo', lä' koo' ma' ga' jäyh':

⁸ Dsa' la', koo' jäh' bih' hnäy' jnä'.

Pero ta' jee' jyoh' ba' hä' hu' dsë' kiyh'.

⁹ Sa' jmää' ni' miih' he' jmeey' hnäy' jnä'.

Lä⁺jē⁻ he⁻ mi⁻tēēy⁺ dsa⁻, la⁺mada⁻ kih⁺ dsa⁻ ba⁺, ga⁻jäh⁺ Dio.

10 Ja⁻ga⁻ ga⁻tēēh⁺ Jesús lä⁻jēē⁺ dsa⁻, ga⁻siiyh⁺:

—Nuu⁻ da⁻ hnäh⁺ kwee⁻ mah⁺ lä⁻ngēēh⁺ hnäh⁺. 11 Sa⁻ mi⁻sah⁺ dsa⁻ hñii⁺ kyaah⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ tooyh⁻ hooy⁺. Lä⁻jē⁻ he⁻ hwēē⁻ hoo⁻ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ kyaah⁺ mi⁻sayh⁺ hñiiy⁺.

12 Ja⁻ga⁻ ga⁻ya⁻jäh⁺ jnääh⁺ koo⁻ kih⁺ Jesús mah⁺ ga⁻ngii⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁻ ma⁻lä⁻leeh⁻ he⁻ sa⁻ ma⁻tih⁺ dsē⁺ dsa⁻ fariseo lä⁻koh⁺ ma⁻ ga⁻nuuy⁺ ma⁻hlēēh⁺ lä⁻ja⁻?

13 Mah⁺ ga⁻jēeh⁺ Jesús juu⁺ kyaa⁺ jnääh⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Lä⁻jē⁻ chaah⁺ hma⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻tää⁺ Täa⁻ kyaan⁻ hi⁻ gya⁻gyuu⁺h⁺, lloo⁻ jmi⁺ dsa⁻cheeh⁻ lä⁻kye⁻ jmoo⁻ kih⁺. 14 Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ he⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻. Laay⁺ lä⁻koo⁻ dsa⁻tuu⁻ hi⁻ jää⁻ jñah⁺ dsa⁻tuu⁻. Cher⁺ mah⁺ jaa⁻ hi⁻ tuu⁻ jää⁻ jñah⁺ hi⁻ tuu⁻, lä⁻uu⁻ täh⁻ neh⁻ koo⁻ too⁻.

15 Mah⁺ ga⁻ngii⁺ Pee⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻jäyh⁺:

—He⁻ hnøø⁺ jäh⁺ juu⁺ na⁻ hmää⁺ he⁻ ma⁻kwah⁺ na⁻.

16 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús:

—¿Che⁻ ni⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺ sa⁻ ma⁻lä⁻ngēēh⁺ hnäh⁺? 17 ¿Che⁻ sa⁻ ngēēh⁺ hnäh⁺, lä⁻jē⁻ he⁻ dsa⁻tooh⁻ hoo⁻ jne⁻, dsoo⁻ neh⁻ tuh⁻ ba⁻ jne⁻, ja⁻ga⁻ hwēē⁻ ka⁻läh⁺ dsoo⁻ ta⁻ cha⁻sii⁻? 18 Pero lä⁻jē⁻ he⁻ hwēē⁻ hoo⁻ dsa⁻, gwa⁻ neh⁻ tuh⁻ dséy⁺ ba⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ he⁻ mi⁻sah⁺ dsa⁻ hñii⁺. 19 Jēēh⁺, neh⁻ tuh⁻ dsē⁺ ba⁻ dsa⁻ hwēē⁻ lä⁻jē⁻ huu⁻ dsē⁻ hliih⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ he⁻ jngēēyh⁺ dsa⁻, hi⁻ na⁻ jēē⁻ goo⁻ kaayh⁺ hi⁻ laa⁻ kyaa⁺ jñah⁺, hi⁻ sa⁻ na⁻ jēē⁻ goo⁻ kaayh⁺ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, jmeey⁺ hii⁻, jmeey⁻ dsoo⁻ he⁻ la⁻juu⁺ ta⁻juu⁺, hi⁻ hlēēyh⁺ wii⁻ kih⁺ dsa⁻kyaayh⁺. 20 Lä⁻jē⁻ he⁻ na⁻ ba⁻ he⁻ mi⁻sah⁺ dsa⁻. Pero he⁻ kuh⁻ dsa⁻ lä⁻ ma⁻ soh⁺ ja⁻ ba⁻ gooy⁻, sa⁻ mi⁻sayh⁺ hñiiy⁺.

*Ja⁻ dsa⁻mē⁻ chaq⁻ uu⁻ ga⁻heeh⁻ kih⁺ Jesús
(Mr. 7:24-30)*

21 Ja⁻ga⁻ ya⁻hēē⁺ Jesús jee⁻ ja⁻, ngooy⁺ jäh⁺ kih⁺ jee⁻ jwii⁻ Tiro kyaah⁺ Sidón.

22 Lä⁻chah⁺ ja⁻, ja⁻ jaa⁻ dsa⁻mē⁻ cananea ma⁻ tooyh⁻ miih⁺, ma⁻ jäh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁻, hne⁻ laah⁺ sa⁻ju⁻ kih⁺ David, wa⁻lä⁻ ñii⁻ hoh⁺ jnä⁻. Peer⁻ cha⁻miih⁻ wii⁻ jēē⁻ chih⁻mē⁻ kyaan⁻, jmeeh⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁺.

23 Pero ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻jēeh⁺ Jesús kiyh⁺. Mah⁺ ga⁻mi⁻jäh⁺ jnääh⁺ discípulo koo⁻ kiyh⁺, ga⁻chuuy⁺ jnääh⁺ cha⁻miih⁻ kyaayh⁺, ga⁻chiih⁺ jnääh⁺:

—Hēē⁻ kih⁺ dsa⁻mē⁻ na⁻ mah⁺ wa⁻llaayh⁺. Miih⁻ tooyh⁻ miih⁺ kaah⁻ kyaa⁺ jnääh⁺.

24 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús:

—Ga⁻cheē⁺ Dio jnä⁻ mah⁺ jmeen⁻ be⁻ kih⁺ dsa⁻ israelita ba⁻. Hi⁻ he⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ borrego hi⁻ na⁻hēē⁺.

25 Ja⁻ga⁻ ja⁻ dsa⁻mē⁻ he⁻ ga⁻juuyh⁺ jñey⁺ cha⁻nē⁻ Jesús mah⁺ ga⁻jäyh⁺:

—Kwa⁻ be⁻ kin⁻, Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁻.

26 Mah⁺ ga⁻jēeh⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁻siiyh⁺:

—Sa⁻llu⁻ he⁻ jñuuhn⁻ he⁻ kuh⁻ chih⁻ mah⁺ kwēēhn⁻ dsii⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

27 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻mē⁻ he⁻:

—Dsoo⁻ ba⁻ kyah⁺, Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁻. Pero ma⁻ra⁻ he⁻ lih⁺ ba⁻ dsii⁻ jwi⁻ he⁻ dsa⁻saa⁻ nē⁻ na⁻mes⁻ kih⁺ dsa⁻juuy⁺.

28 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús ka⁻läh⁺:

—Peer⁺ cha⁻ miih⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hne⁻, dsa⁻ më⁺. Wa⁺ le⁺ ba⁺ kyah⁺ lä⁻ koh⁺ hnooh⁻ —ga⁻ jāh⁺ Jesús siiyh⁺.

Lä⁻ चाह⁺ ja⁻ ga⁻ hlaa⁺ chih⁻ më⁺ kyaay⁺.

Ga⁻ āāh⁻ Jesús kyeē⁺ mil dsa⁻ ñuu^h-

²⁹ Ya⁻ hēē⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ga⁻ llooy⁺ ta⁻ cha⁺ hoo⁺ jmi⁻ juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Galilea. Hi⁻ ga⁻ wiiy⁺ koo⁻ lle⁻ koh⁺, mah⁺ ga⁻ gyay⁺ jee⁺ ja⁻. ³⁰ Hi⁻ ya⁻ nāā⁺ koo⁺ kiyh⁺ jwēē⁺ jwē⁺ te dsa⁻ hi⁻ ma⁻ jāā⁺ hi⁻ jluuh⁺, hi⁻ tuu⁺, hi⁻ koo⁺, dsa⁻ tuuh⁺, hi⁻ jwēē⁺ ga⁻ jñah⁺ dsa⁻ dsaah⁺, na⁻ jāāy⁻ huu⁺ ti⁺ Jesús. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ mi⁻ hlāāy⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ dsaah⁺ he⁺. ³¹ Ma⁻ ga⁻ jēē⁻ dsa⁻, hlēh⁺ dsa⁻ koo⁺, ma⁻ lii⁻ ma⁻ goo⁻ dsa⁻ tuuh⁺, ma⁻ ga⁻ nāā⁺ dsa⁻ jluuh⁺, ma⁻ jēē⁻ dsa⁻ tuu⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ dsaā⁻ dsē⁻ dsa⁻, mah⁺ ga⁻ jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio kyaā⁺ dsa⁻ Israel.

³² Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ jøøh⁻ Jesús jnāāh⁺ mah⁺ ga⁻ siiyh⁺:

—Peer⁺ dsa⁻ lä⁻ ñih⁺ dsēn⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ tāāh⁺ la⁻. Jēēh⁺ ma⁻ hya⁻ hnē⁻ jmi⁺ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnā⁺. Sa⁻ cha⁻ ni⁺ miih⁻ he⁻ kuyh⁺. Sa⁻ hnoon⁺ hēēn⁺ kiyh⁺ lä⁻ ma⁻ kyoyh⁺ na⁻, le⁺ ga⁻ che⁻ ga⁻ hwaāy⁺ cha⁺ jwē⁺ jee⁺ dsa⁻ nāāy⁺.

³³ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁺ jnāāh⁺:

—¿Ha⁻ ba⁺ dsa⁻ kye⁺ jnāāh⁺ he⁻ kuh⁺ jwēē⁻ dsa⁻ heh⁺ hwa⁺ ki⁻ la⁻? Joh⁺ sa⁻ hnøø⁺ mah⁺ kēē⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ la⁻.

³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii⁺ Jesús juu⁺ kyaā⁺ jnāāh⁺:

—¿Joh⁺ he⁻ ñiih⁻ kye⁺ hnāh⁺? —ga⁻ jāyh⁺.

—Gyii⁺ ba⁺, kyaah⁺ miih⁻ hmooh⁻ pih⁻ —ga⁻ chiih⁺ jnāāh⁺.

³⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁺ Jesús mada⁻ mah⁺ wa⁺ dsa⁻ taah⁺ lä⁻ jēē⁻ hwa⁺. ³⁶ Ga⁻ kay⁺ lä⁻ jē⁻ gyii⁺ he⁻ ñiih⁻ ja⁻ kyaah⁺ hmooh⁻ pih⁻ he⁺. Ga⁻ kway⁺ t⁺ hmaah⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ llaay⁺ he⁻ ñiih⁻ ja⁻, ga⁻ kwēēy⁺ jnāāh⁺ mah⁺ ga⁻ ti⁺ ga⁻ llooh⁺ jnāāh⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻. ³⁷ Ga⁻ kuh⁺ dsa⁻ llu⁺ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ kēēy⁺. Ma⁻ ga⁻ la⁻ kiyh⁺, ga⁻ kah⁺ ga⁻ gyii⁺ sa⁻ miih⁻ jwi⁺ he⁻ ga⁻ chaā⁺ ja⁻. ³⁸ Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ga⁻ kuh⁺ jee⁺ ja⁻ tee⁺ koo⁻ kyeē⁺ mil dsa⁻ ñuu^h- . Ni⁻ sa⁻ na⁻ heē⁻ ni⁺ jaā⁻ dsa⁻ më⁺ ni⁺ chih⁻ ka⁻ läh⁺. ³⁹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hih⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ dsa⁻, ga⁻ hey⁺ neh⁻ na⁻ moo⁺, mah⁺ ga⁻ haay⁺ jmi⁻ juuh⁻ ngooy⁺ ta⁻ hwa⁺ Magdala.

16

Dsa⁻ fariseo ma⁺ hnøøy⁺ jmee⁺ Jesús koo⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Ma⁻ ga⁻ llooy⁺ ta⁻ hwa⁺ ja⁻, ga⁻ lla⁻ nāā⁺ fariseo kyaah⁺ saduceo mah⁺ kay⁺ dsē⁻ Jesús. Ga⁻ ngiiy⁺ ma⁺ jmee⁺ Jesús koo⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻ he⁻ ma⁺ jā⁺ gyuu^h .

² Pero ga⁻ jēēh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁻ jāyh⁺:

—Wa⁺ ra⁻ ga⁻ ñuu⁻ jmi⁺, jwah⁺ hnāh⁺: “Llu⁺ ba⁺ la⁻ jii⁻ jā⁻ la⁻, jēēh⁺ gyuu⁺ ba⁺ gyuu^h”, jwah⁺ hnāh⁺. ³ Mah⁺ ta⁻ la⁻ tiih⁻ jwah⁺ hnāh⁺: “Hi⁻ goo⁻ jā⁻ lle⁻, jēēh⁺ gyuu⁺ gyuu^h mah⁺ na⁻ hih⁺”, jwah⁺ hnāh⁺. Peer⁺ ta⁻ juuh⁺ hnāh⁺. Leh⁺ ba⁺ hnāh⁺ lleh⁺ hnāh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ jmee⁺ koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺ lä⁻ koo⁻ la⁺ gyuu^h . Mah⁺ sa⁻ kye⁺ hnāh⁺ kwaat⁺ hee⁻ ga⁻ na⁻ dsa⁻ la⁻ jee⁺ kyah⁺ hnāh⁺. ⁴ He⁻ ba⁺ che⁻ hlēēh⁺ hnāh⁺ dsa⁻ chaā⁻ na⁻, sa⁻ mi⁻ teh⁻ hnāh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ngiih⁺ hnāh⁺ jmeen⁻ koo⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻. He⁻ juh⁺ gaa⁻ lä⁻ koh⁺ ga⁻ la⁻ kih⁺ Jonā⁺ hi⁻ ga⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, ma⁻ la⁻ he⁻ ja⁻ ba⁺ heehn⁻ hnāh⁺.

Ja⁻ hñiih⁺ ga⁻ beey⁺ dsa⁻ he⁻ mah⁺ ngaayh⁺.

*Levadura kih' dsa- fariseo**(Mr. 8:14-21)*

⁵ Lã'koõ ma' ga'haa' jnaäh' ta' hngaah' ko'taa' kih' jmi-juaah' ja-, ja-ga' ga'lã-dsooh' dsẽ jnaäh' sa' ma' kye' jnaäh' he'ñiuh'. ⁶ He-ja- ga'jah' Jesús sïyh' jnaäh':

—Leeh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa- fariseo hi' kih' dsa- saduceo ka-läh'.

⁷ He-ja- ga'tooh' jnaäh' discípulo lla' jnaäh' juu' kyaah' dsa-kyaaahn', ma' jah' jnaäh':

—Ma-hlëeyh' lä-na-, kih' he- sa' ma' kye' jne' he'ñiuh'.

⁸ Pero ga'lã-kyuaah' Jesús huudsẽ- kyaa' jnaäh', mah' ga'sïyh' jnaäh':

—¿He-la' jwah' hnäh' sa' cha- he'ñiuh' kye'h' hnäh'? Ko-hi'pih' go-te- dsoo' hoh' hnäh' dsa-ñuaah'. ⁹ ¿Che-lã-jiih' na' sa' hii' lä-ngëeh' hnäh'? ¿Che-mo'so' dsooh' hoh' hnäh' kih' hña' he'ñiuh' he- ga'kuh- hña' mil dsa-ñuaah- hi' joh' ga' sa'miuh- ga'tẽ ga'juaah' hnäh' kyaah' jwi' he- ga'chaa' ja'? ¹⁰ ¿Che-mo'so' dsooh' hoh' hnäh' kih' gyii' he'ñiuh' he- ga'kuh- kyeë' mil dsa-ñuaah-, hi' joh' ga' sa'miuh- ga'tẽ ga'juaah' hnäh' kyaah' jwi' he- ga'chaa' ja'? ¹¹ ¿Ha-lã-ja- he- sa' ngëeh' hnäh'? Ja' kih' he'ñiuh' na- he- jwëehn' hnäh': “Leeh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa- fariseo hi' kih' dsa- saduceo ka-läh'.” ¹² Ja-ga' ga'lã-ngëë' jnaäh' sa' ma' hlëeyh' kih' levadura he- kaaah' dsa- he'ñiuh'. Ma' hlëeyh' kih' nuaah' he- ma' kwa- dsa- fariseo kyaah' dsa- saduceo ba' ja-.

*Ga'jah' Pee', Jesús he' laa' Cristo**(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)*

¹³ Ma' ga'lloo' Jesús hwa' Cesarea kih' Filipino, ga'ngiï' juu' kyaa' jnaäh', ga'jäh':

—¿Ha-lã-jäh' dsa- kih' Hi-ga-lëë'ngo' la-? ¿Hi- jnä' laay'?

¹⁴ Mah' ga'jah' jnaäh':

—Ko-llaä' dsa- jah' Jwaa' hi- ma' choo' jmi- ba' hne-. Ko-llaä' jah', Elia ba' hne-. Hi' jnah' ko-llaä' jah', hne- laah' Jeremia o jnah' hi- ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo'.

¹⁵ Mah' ga'ngiï' Jesús juu' kyaa' jnaäh' ka-läh':

—¿Ha- ga- hnäh', hee- jwah' hnäh' kin', hi- ba' jnä' laah' hnäh'?

¹⁶ Mah' ga'jëeh' Simón Pee' juu' kiyh':

—Hne- he' Cristo, Joõ' Dio jiih'.

¹⁷ Mah' ga'jah' Jesús sïyh':

—Llu' la' kyah' Simón, joõ' Joná. Jëeh', ja' he' dsa- hi- ma-mi-jnäa- kyah' lä- ma-jäh' na-. Täa' kyaan' hi- gya' gyuaah', hi- he' ba' ma-mi-jnäa- kyah'.

¹⁸ Jnä' ka-läh' jwëehn' hne-, hne- he' Pee', (he- hnøø' jäh' kuu). Hi' né' mi'kuu' la' choohn' gwah' kin', hi' ni' miuh' sa' lih' jua' cha'je' lla-dsëë' kiyh'. ¹⁹ Jnä' toohn' gooh- hne- mah' kwah' juu' kih' dsa- ha- lä- heyh' ya-jwi'. Cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- sa' ga-laa' dsa- hi- tääh' hwa' la-, lä- ma- na- hñuuyh' ja- ba' kyaah' dso'kye- kiyh'. Hi- cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- ga-laa' hi- tääh' hwa' la-, na-na' ba' jwë' kiyh' dsa-taayh' ya-jwi' — ga-jäh' Jesús sïyh' Pee'.

²⁰ Ja-ga' ga'taah- Jesús jnaäh' juu' mah' sa' kooh' jnaäh' juu' kyaah' ni' jaa-, he- laay' Cristo.

Ga⁺mi⁺jnää⁺ Jesús juu⁺ he⁺ juuy⁺
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹Jmii⁺ ja⁻ ga⁻løø⁺ Jesús mi⁺ jnää⁺ juu⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁻ jmee⁺ bii⁺ kiyh⁺ dsooy⁺ ta⁻ Jerusalén. Jee⁺ ja⁻ heeh⁺ dsih⁺ cha⁻ miih⁻ wii⁺, dsa⁻ gyuu^h sa⁻ lä⁻ hnää⁺ dsih⁺, lä⁻ ja⁻ dsa⁻ kaa^h kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley sa⁻ lä⁻ hnää⁺ dsih⁺. Ja⁺ ga⁺ juuy⁺ hi⁺ lä⁺ jiiyh⁺ ka⁻ läh⁺ ga⁺ ma⁺ hya⁻ hnè⁻ jmi⁺.

²²He⁻ ja⁻ ga⁻ jää⁺ Pee⁺ Jesús ta⁻ koo⁺, mah⁺ ga⁻ løøø⁺ juuyh⁺ kiyh⁺, ga⁻ siiyh⁻:

–Wa⁻ lä⁻ ñih⁻ dsëy⁺ hne⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ le⁺ jä⁻ he⁻ ja⁻ në⁻ kyah⁺.

²³Mah⁺ ga⁻ jeeh⁻ Jesús hñii⁺, ga⁻ jëëy⁺ Pee⁺ ga⁻ siiyh⁻:

–Jñuu^h hne⁻ kin⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁺, he⁻ jmeeh⁻ jwiih⁺ kin⁻ ba⁻ na⁻. Sa⁻ jmeeh⁻ hu^h dsë⁻ lä⁻ koh⁺ jmee⁺ Dio, lä⁻ koh⁺ la⁺ hu^h dsë⁻ kih⁺ dsa⁻ ba⁻ la⁺ hu^h dsë⁻ kyah⁺.

²⁴Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺ lä⁻ jëë⁺ jnääh⁻:

–Cher⁺ mah⁺ hi⁻ hnøø⁺ jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, sa⁻ wa⁻ jmääy⁺ hñiiy⁺ kwaan⁺, wa⁻ jääy⁺ cru⁻ kyaay⁺ mah⁺ wa⁻ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺. ²⁵Jëeh⁺, lä⁻ jëë⁺ hi⁻ hää⁻ hñii⁺ mah⁺ sa⁻ juuy⁺, hi⁻ he⁺ juu⁺ ba⁻. Pero lä⁻ jëë⁺ hi⁻ kwaan⁻ hñii⁺ juu⁺ kwaan⁻ kin⁻, hi⁻ he⁺ ba⁻ lää⁺. ²⁶¿Hee⁻ ya⁻ jøø⁺ ka⁻ dsa⁻ ma⁻ ke⁻ ga⁻ liyh⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ mah⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ juuy⁺ sa⁻ tëëyh⁺ kih⁺ Dio? ¿Hee⁻ ba⁻ kyaah⁺ le⁻ mi⁻ hmaayh⁺ mah⁺ lääy⁺? ²⁷Jëeh⁺, jäh⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Täa⁺ kyaay⁺, kyaah⁺ ángele ka⁻ läh⁺. Ja⁺ ga⁺ mi⁻ hmaayh⁺ kih⁺ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ koo⁻ te⁺ ta⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁺. ²⁸Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺, cha⁻ ko⁻ llaa⁻ hi⁻ tääh⁺ jee⁻ la⁻ sa⁻ juuy⁺ jää⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jëëy⁺ be⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺ jäh⁺ jmeey⁺ hih⁻.

17

Ga⁺mi⁺sëë⁺ Jesús hñii⁺
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹Ma⁻ ngëë⁺ ga⁻ jñii⁺ jmi⁺, ja⁻ ga⁻ ga⁻ jää⁺ Jesús Pee⁺ kyaah⁺ Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁻ øøyh⁺. Ga⁻ nääy⁺ kah⁺ ta⁻ moh⁺ ñii⁺. ²Jee⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ sëë⁺ Jesús to⁻ lo⁻ në⁻ hi⁻ ma⁻ jääy⁺ he⁻. Mo⁻ nëy⁺ ga⁻ lii⁺ jih⁺ gyeh⁺ lä⁻ koh⁺ jmeë⁺ kih⁺ hyoo⁻. Hmiih⁻ kiyh⁺, ga⁻ tøø⁺ jlëë⁺ ñih⁺. ³Jee⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ jnää⁺ Elia kyaah⁺ Moisé, ga⁻ taayh⁺ llay⁺ juu⁺ kyaah⁺ Jesús. ⁴He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Pee⁺ siiyh⁺ Jesús:

–Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁻, he⁻ ba⁻ che⁻ llu⁺ he⁻ tøøh⁺ jne⁺ ko⁻ jøh⁺ jee⁻ la⁻. Cher⁺ mah⁺ hnooh⁻, jmee⁺ jnääh⁺ hnè⁻ hne⁺ kyaah⁺ moo⁻, koo⁻ kyah⁺, koo⁻ kih⁺ Moisé, hi⁻ koo⁻ kih⁺ Elia.

⁵Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ma⁻ cheh⁺ Pee⁺ hlëëyh⁺ lä⁻ ja⁻, ga⁻ jyoo⁺ koo⁻ jni⁺ tø⁻ jlëë⁺ ñih⁺ he⁻ ga⁻ lää⁻ lä⁻ jëëy⁺. Jee⁺ jni⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ nuuh⁺ ga⁻ hlëëh⁺ koo⁻ juu⁺, he⁻ ma⁻ jäh⁺:

–Hi⁻ la⁻ na⁻ gyuu⁺ kyaan⁻ hi⁻ hnaan⁻. Peer⁺ chaan⁻ llu⁺ kyaayh⁺. Nuuh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺.

⁶Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ discípulo he⁻ ga⁻ hlëëh⁺ jee⁺ jni⁺ ja⁻, ga⁻ saay⁺ jee⁻ ma⁻ tääyh⁺, ga⁻ jwaa⁺ jwërte. ⁷Ja⁻ ga⁻ ya⁻ jäh⁺ Jesús kiyh⁺, ga⁻ kye⁻ goo⁻ në⁻ kiyh⁺ mah⁺ ga⁻ siiyh⁺:

–Noo⁻ hnäh⁺, ta⁻ wa⁻ gah⁺ hnäh⁺.

⁸Ma⁻ ga⁻ chooyh⁺ nëy⁺, mo⁻ so⁻ ga⁻ jëëy⁺ ni⁻ jaa⁻, ma⁻ la⁻ hñii⁺ ba⁻ Jesús cheh⁺ kyaayh⁺. ⁹Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ma⁻ jñaa⁺ moh⁺ ja⁻, ga⁻ taah⁺ Jesús juu⁺ hi⁻ ma⁻ kyaayh⁺ he⁻:

–Ta⁻ jwii⁺ hnäh⁺ ni⁻ jaa⁻, lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jëëh⁺ hnäh⁺ la⁻, ta⁻ ko⁻ jiih⁺ sa⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ jee⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺.

10 Ja-ga-ga-ngii' jnaäh' discípulo juu' kih' Jesús, ga-chiih' jnaäh':

—¿He-la' jäh' ta-jwoh' kyaä' ley, jmee' bii' jäh' Elía jää' ga' kih' Cristo?

11 He-ja-ga-jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Ja-ba' dsoo' jäh' Elía to-né, ya-llay- llu' lá-jé- he- cha- jee' la-. 12 Pero jwëehn- hnäh', ma-jah- ba' Elía, mah' sa' ga-lä-kyuu- dsih'. Ga-jmee' dsa-lä-té- dsé kiyh'. Ja-ba' lä-ja- heeh' dsa- he' wii' Hi-ga-lëé'ngo' la-. 13 Ja-ga-ga-lä-ngëé' discípulo kyaäy' he- ma' hlëëyh- kih' Jwaa- hi- ga-choo' jmi- ba' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- chih- hi- ma' kye- jmi-llé' hliih'

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Lä- ma' ga-lla-nääy' jee' ma' tääh' jwëé' dsa-, ja' jaa- dsa-nuuh- mah' ga-juuyh' jnéy' cha-né Jesús, ga-jäyh':

15 —Dsa-jööh' kyaan-, wa-lä-niih' hoh' kih' chih-nuuh- kyaan-, hi- dsa-juu' nee' hi- jëéy- wii' jwërte. Cha-miih- jiih- ma-tayh' cha-je- hi- ma-tayh' cha-jmi- ka-läh'. 16 Ma-ya-jään' kyaah' discípulo kyaah' pero sa' ma-liyh- ma-mi-hlääy'.

17 He-ja-ga-jäh' Jesús:

—He-ba' che-hña- hoh' hnäh' hi- cha- na-. Sa-hii- lä-dsoo' hoh' hnäh'. ¿Lih' ba-lla- he- gyan' kyaah' hnäh'? Mo-so-lä-be' dsën' gya-ga' jnä' kyaah' hnäh'. Ya-jää' da' chih- na- ta-la- ga-jäh' Jesús.

18 Ja-ga-ga-juuh' Jesús kih' jmi-llé' hliih', lä-jiih' ya-hëéy' kih' chih- he'. Lä-cha- ja-ga-hlääy'. 19 Ma-ngëé' he- ja-, ga-kuh' jnaäh' kah' kyaah' Jesús, mah' ga-ngii' jnaäh' juu' kiyh':

—¿He-la' sa' ma-lä-kéh' jnaäh' jmi- ma-lleé' jnaäh' jmi-llé' hliih' he'?

20 He-ja-ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Kih' he-miih- go-te' ba' ma-dsoo' hoh' hnäh', he-ja-ba' sa-ga-léh' hnäh'. Pero ju'dsoo' jwëehn- hnäh', wa-ra- jäh' kih' miih- lä-ko- pih' mi-ju- kih' mostaza ba' dsoo' hoh' hnäh', le' jwiih' hnäh' moh' la-: “Jnuuh' jee' na', gwa- ta' jee' jyoh'”, hi' jnuuyh' ba'. Sa-cha-ni- ko- he- jä' jwëeh' kyah' hnäh'. 21 Pero jmi-llé' hliih' hi- lä- lä-ko- hi- ma-jää' chih- he' sa-ya-hëé' cher'mah' sa-ga-tu' dsa-kuh-hih- mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo-ka-läh' ga-mi-jnä- Jesús juu' he-juuy'

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Lä-ko- ma-tääh' hwa' Galilea, ga-jäh' Jesús siiyh- jnaäh' discípulo kyaäy':

—Hi-ga-lëé'ngo' la-ngëé' dsih' ja-goo- dsa-hña- dsé, 23 mah' jngëeh' dsih'. Ga-ma-hya- hné- jmi- na-juuy', lä-jiih' ka-läh'.

He-ja-cha-miih- ga-lä-meeh- dsé' discípulo kyaäy'.

Ga-mi-hmaah' Jesús ku'sih-

24 Ma' ga-lla-nöø' jnaäh' jwi- Capernaum kyaah' Jesús, ya-nä- hi- ma' ko- ku'sih- kih' gwah- jee' ma' cheh' Pee' mah' ga-ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' sa' mi-hmaah' ta-jwoh' kyaah' ku'sih- kih' gwah- juuh'?

25 —Mi-hmaayh' ba- ga-jäh' Pee' siiyh-.

Lä-ko- ma' ga-he' Pee' cha'neh-, ga-lä-jää' Jesús ga-hlëéh' Pee':

—¿Ha- lä- la-lä- Simón, lä-jëé- dsa-ta' kaah' hwa' la-, hi- kih' kooy' ku'sih-? ¿Che' kooy' kih' dsa- kyaäy' o che' kooy' kih' jnah' dsa-?

26 —Kih' dsa- jnah' ba' kooy' —ga-jäh' Pee' siiyh-.

Mah' ga' jāh' Jesu's:

—He' ja' sa' jmeē' bii' kih' dsa' kyaay' mi' hmaayh'. ²⁷ Pero lā' la' ba' wa' jmeen' mah' sa' jān' hlih' kyaah' ni' jaa'. Gwa' cha' hoo' jmi' juuh', go' jwā' ka' loo' hma' kuu'. To' ne' hmoo' h' ka' hma' kuu', ja' lleh' mah' nāh' hooy'. Jee' ja' jnāh' koo' kuu' kyaah' he' mi' hmaah' ku' sih' kin' kyaah' kyah' ka' lāh'.

18

Hi' na' lee' jōoh' jee' jmeē' Dio hih'

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ja' ba' hor' ja' ga' ya' jāh' jnāh' koo' kih' Jesu's mah' ga' ngi' jnāh' juu' kiyh':

—¿Hi' na' hi' jōoh' ga' jee' jmeē' Dio hih'?

² Mah' ga' tēh' Jesu's jaa' gyuu', ga' cheeyh' jee' kya' jnāh'. ³ Mah' ga' siiyh' jnāh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hnāh', cher' mah' sa' ga' lā' si' hu' dsē' kyah' hnāh' mah' jmeeh' hnāh' lā' koo' jaa' gyuu', sa' heh' hnāh' jee' jmeē' Dio hih'. ⁴ Heh' lā' ja', hi' jmāā' hñi' hwa' lā' koo' gyuu' la', hi' he' ba' lee' jōoh' ya' jwā' kih' Dio. ⁵ Hi' heh' jaa' gyuu' lā' la' kwaat' kin', he' ma' heeyh' jnā' ba' ja'.

Goo' la' kih' hi' jmeē' dsa' tēh' dsa' kyaah'

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Wa' hi' cha' hi', hi' jmeē' tēh' jaa' hi' māh' la' hi' ma' lā' dsoo' dsē' kin', llu' ga' la' kiyh' wa' ra' jāh' kih' hñu' dsa' luuy' koo' cha' too' kih' molji' he' jee' burr' mah' hmāāh' dsih' ga' kih' cha' jmi' ñeeh'. ⁷ He' ba' che' jwā' dsa' jmi' gyuu'! Joh' he' sa' jmeē' dsa' tēyh'. Pero ko' ja' lle' kih' le' ba'. Peer' jwā' dsa' hi' jmeē' dsa' tēh' dsa' kyaah'. ⁸ He' ja' cher' mah' ma' gooh' o ma' tiih' ga' jmeē' tāh' kyaah' dso' kye', hnā' go' te' ba', mah' be' hu' kyah'. Jēēh', llu' ga' kyah', gwaah' jee' tāāh' hi' na' jiih', tūh' ma' gooh' o tūh' ma' tiih', lā' koh' ga' he' jwāāy' hne' jee' mo' so' hu' je' kyaah' lā' to' ma' gooh' ma' tiih'. ⁹ Hi' cher' mah' mi' nēh' ga' jmeē' tāh' kyaah' dso' kye', lle' go' te' ba', mah' be' hu' kyah'. Jēēh', llu' ga' kyah' gwaah' jee' tāāh' hi' na' jiih' kyaah' koo' mi' mi' nēh', lā' koh' ga' he' jwāāy' hne' jee' mo' so' hu' je' kyaah' lā' to' mi' mi' nēh'.

Juu' na' hmāā' lā' koo' la' kih' jaa' borrego hi' na' hēē'

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Ni' jaa' hi' māh' lā' la' ta' jmāā' hnāh' ta' koo'. Jēēh', jwēēhn' hnāh', āngele kyaay' tāāh' tāā' cha' nē' Tāā' kyaan' hi' gya' gyuuh'. ¹¹ Jēēh', ja' Hi' ga' lēē' ngo' la' mah' lāāy' hi' na' hēē'. ¹² ¿Ha' lā' jēēh' hnāh' he' jwahn' la'? Cher' mah' jaa' dsa' cha' hñā' la' borrego kya', mah' dsa' hēē' jaa', ¿che' sa' beey' ko' hwēē' jee' lā' jēē' jah' he' mah' dsooy' ta' moh' dsa' hnāāy' hi' na' hēē' he'? ¹³ Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hnāh'. Wa' ra' ga' jnāāy' hi' jaa' he', lā' chaay' llu' jwēte kyaayh', lā' koh' ga' kih' lā' jēē' hi' sa' na' hēē'. ¹⁴ Ja' ba' lā' ja' la' kih' Tāā' jnān' hi' gya' gyuuh', sa' hnōy' dsa' hēē' ni' jaa' hi' pih' lā' la'.

Lā' la' jmeen' mah' chaah' jne' oōhn'

(Lc. 17:3)

15 'Cher'mah¹ jaa⁻ ɔøh¹ ma⁻jmee¹ koo⁻ he⁻ hlih¹ kyah¹, gwa⁻ mah¹ go⁻chiiyh¹ he⁻ ma⁻hlääyh⁻ kyaah¹ hne⁻, pero jee¹ lä⁻uu¹ ba⁻hnäh¹. Cher'mah¹ ga⁻jmeey¹ he¹ kyah¹, ma⁻lêh⁻ ma⁻chaa^h ɔøh¹ he¹. 16 Pero cher'mah¹ sa⁻ ga⁻jmeey¹ he¹ kyah¹, jää⁻ ga⁻ jaa⁻ uu¹ mah¹ go⁻hlêeh⁻ kyaayh¹ ka⁻läh¹. Jêeh¹, kyaah¹ ju⁻dsoo¹ he⁻ hlêeh⁻ uu¹ uu⁻ dsa⁻, lä⁻ja⁻ jmee⁻ dsoo¹ lä⁻jê⁻ juu¹. 17 Cher'mah¹ ni⁻ kih¹ dsa⁻ he¹ sa⁻ hii⁻ nuuy¹, ja⁻ jmeeh⁻ juu¹ kih¹ gwah⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tê⁻ jee¹ tääh⁻ lä⁻jêê⁻. Hi⁻ cher'mah¹ ni⁻ kih¹ lä⁻jêê⁻ hi⁻ tääh⁻ gwah⁻ sa⁻ ga⁻nuuy¹, jmää⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ kih¹ Dio o lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ koo¹ kú⁻sih⁻. 18 Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo¹ jwêehn⁻ hnäh¹, lä⁻jê⁻ he⁻ hñuuh⁻ hnäh¹ hwa¹ la⁻, lä⁻ja⁻ na⁻hñuuh⁻ gyuu^h ya⁻jwii¹. Hi⁻ lä⁻jê⁻ he⁻ chiih⁻ hnäh¹ hwa¹ la⁻, lä⁻ja⁻ dsa⁻chiih⁻ gyuu^h ya⁻jwii¹ ka⁻läh¹. 19 Koo⁻ ka⁻läh¹ jwêehn⁻ hnäh¹, cher'mah¹ uu¹ hnäh¹ ga⁻taah⁻ hnäh¹ juu¹ kwee⁻ hwa¹ la⁻ mah¹ ngiih⁻ hnäh¹ he⁻ hnooh⁻ hnäh¹, Tää⁻ kyaan⁻ hi⁻ gya⁻ gyuu^h, kwa¹ bih¹ he⁻ hnooh⁻ hnäh¹. 20 Jêeh¹ jee¹ dsa⁻ñee⁻ uu¹ uu⁻ ko⁻jøh⁻ ngiiy⁻ kiyh¹, jee¹ ja⁻ hään⁻ jee¹ kiyh¹.

Juu¹ na⁻hmää⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ kih¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻jøh⁻ dsê¹

21 Ja⁻ga⁻ ga⁻lloo¹ Pee¹ ka⁻läh¹ chuh⁻ kih¹ Jesús mah¹ ga⁻ngiiy⁻ juu¹ kiyh¹:

—¿Joh¹ jiih⁻ jmeen⁻ jøh⁻ dsên⁻ kyaah¹ ɔøhn⁻ hi⁻ jmee⁻ hlih¹ kin¹? ¿Che¹ lä⁻jiih⁻ tê¹ gyii¹ jiih⁻?

22 Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—Sa⁻ cha⁻ jwahn⁻ lä⁻jiih⁻ tê¹ gyii¹ jiih⁻. Jwahn⁻, gyii¹ jiih⁻ to⁻lo⁻ gya⁻ dsê¹ gyii¹.

23 He⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hiih⁻ kih¹, jeeh¹ kwee⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeey¹ jaa⁻ rey hi⁻ ga⁻jmeeh⁻ kwaat⁻ kih¹ lä⁻jêê⁻ hi⁻ ma⁻jmeey¹ ta⁻kiyh¹. 24 Lä⁻ ma⁻ ga⁻løø¹ jmeeyh⁻ kwaat⁻ kiyh¹, ya⁻jääy¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ ää⁻ cha⁻ miih⁻ kuu¹. 25 Pero dsa⁻ he⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kyaah¹ mi⁻hmaayh⁻ lä⁻jê⁻ he⁻ ääy⁻. He⁻ja⁻ ga⁻jmeey¹ rey he⁻ hih⁻ wa⁻ dsa⁻ hnêey⁻ go⁻te⁻ kyaah¹ mëy⁻ kyaah¹ jooy¹ hi⁻ kyaah¹ lä⁻jê⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹ mah¹ lä⁻hmaah⁻ lä⁻jê⁻ he⁻ ääy⁻. 26 He⁻ja⁻ ga⁻juuh⁻ dsa⁻ he⁻ jnê⁻ cha⁻nê⁻ rey mah¹ ga⁻chuyy¹ kyaah¹, ga⁻jäyh¹: “Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻, jmee⁻ jøh⁻ hoh¹ ki⁻ jnä¹. Mi⁻hmaah⁻ ba⁻ jnä¹ kyah¹ lä⁻jê⁻.” 27 Ga⁻lä⁻ñih⁻ ba⁻ dsê¹ rey he⁻ kiyh¹, mo⁻so⁻ ga⁻ngiih⁻ gyih¹ kuu¹ he⁻ ma⁻ ääy⁻ ja⁻, mah¹ ga⁻lääy¹ go⁻te⁻.

28 'Pero lä⁻koo⁻ ya⁻hêê⁻ ba⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ ää⁻ kih¹ rey, ga⁻jêey¹ jaa⁻ dsa⁻ kyaayh¹ hi⁻ ma⁻ ää⁻ ko⁻hi⁻pih¹ kuu¹ kiyh¹. Ga⁻saayh¹ mah¹ ga⁻gwiyh¹ luu¹ hi⁻ he¹, ga⁻siiyh⁻: “Mi⁻hmaah⁻ kin⁻ he⁻ ääh⁻”.

29 'Pero hi⁻ ma⁻ ää⁻ kuu¹ kih¹ dsa⁻ kyaah¹ he¹, ga⁻jwääy¹ hñiiy⁻ huu¹ ti⁻ hi⁻ he⁻ mah¹ ga⁻chuyy¹ kyaah¹, ga⁻jäyh¹: “Jmee⁻ jøh⁻ hoh¹ ki⁻ jnä¹. Mi⁻hmaah⁻ ba⁻ jnä¹ kyah¹ lä⁻jê⁻.”

30 'Pero hi⁻ jaa⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻heeyh⁻. Ga⁻hñiiy⁻ kih¹ mah¹ ga⁻hey¹ neh⁻ñe¹ lä⁻jiih⁻ ga⁻mi⁻hmaayh⁻ lä⁻jê⁻ he⁻ ma⁻ ääy⁻. 31 Ma⁻ ga⁻jêê⁻ jee¹ lä⁻jêê⁻ dsa⁻ kyaayh¹ he¹ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeey¹, ga⁻jii⁻ jwêrte⁻ kiyh¹, mah¹ na⁻nääy¹ na⁻jmeeyh⁻ juu¹ kih¹ rey ha⁻ lä⁻ ma⁻ la¹.

32 'He⁻ja⁻ ga⁻jmeey¹ rey mada⁻ ja⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsê¹ he¹, mah¹ ga⁻siiyh⁻: “Peer⁻ hñaa⁻ hoh¹ hne⁻ dsa⁻ñuuh⁻. Ga⁻jmeen⁻ jøh⁻ dsên⁻ kih¹ lä⁻jêê⁻ he⁻ ma⁻ ääh⁻ kin⁻, kih¹ he⁻ ma⁻ chuyh⁻ cha⁻ miih⁻ kyaah¹ jnä¹.” 33 ¿Ja¹ ma⁻ ääh⁻ jmi⁻ ma⁻ lä⁻ñih⁻ hoh¹ kih¹ dsa⁻ kyaah¹, lä⁻koo⁻ ga⁻lä⁻ñih⁻ dsên⁻ kyah¹ hne⁻?

34 He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻lleey⁻ rey, ga⁻ngêey⁻ ja⁻goo⁻ poo⁻ mah¹ lla⁻kyaay¹ jmi⁻ lä⁻jiih⁻ mi⁻hmaayh⁻ lä⁻jêê⁻ he⁻ ääy⁻.

35 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh¹ Jesús ka⁻läh¹:

–Lä⁺ja⁻ ka⁻läh⁺ jmee⁺ Tää⁺ kyaan⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺h kyaah⁺ hnäh⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁻lä⁺jöh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ hlih⁺ he⁻ ma⁻jmee⁺ øøh⁺ hnäh⁺ kyah⁺.

19

Ga⁻jäh⁺ Jesús ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ bee⁻ dsa⁻ øøh⁻

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹Ma⁻ngëe⁺ ma⁻kwa⁺ Jesús lä⁻jë⁻ juu⁺ na⁻, ya⁻hëey⁺ hwa⁺ Galilea, ngooy⁺ ta⁻ hwa⁺ Judea, he⁻ hla⁻ ta⁻ hngaah⁺ jmi⁺ Jordán. ²Jwëe⁺ dsa⁻ ga⁻lla⁻lle⁺ kaah⁺ kiyh⁺ hi⁻ ga⁻mi⁻hläy⁺ lä⁻jëe⁻ dsa⁻dsaah⁺. ³Jee⁺ ja⁻ ga⁻lla⁻nää⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús ko⁻llaq⁺ fariseo he⁻ ma⁻ka⁻dsëy⁺, ga⁻ngiy⁺ juu⁺ kiyh⁺:

–¿Che⁺ cha⁻ jwë⁺ bee⁺ dsa⁻ dsa⁻më⁺ kyaa⁺, kih⁺ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻, he⁻ sa⁻ tih⁺ dsëy⁺?

⁴He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

–¿Che⁺ sa⁻ ma⁻heh⁻ hnäh⁺ jee⁺ na⁻sii⁻: Hi⁻ ga⁻jmää⁺ Dio lä⁻ ma⁻ to⁻në⁺, hi⁻ më⁺, hi⁻ ñuu⁺h ga⁻jmääy⁺?

⁵Hi⁻ ga⁻jäyh⁺:

–Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺, bee⁺ dsa⁻ñuu⁺h cho⁺jmi⁺ mah⁺ dsa⁻gyay⁺ kyaah⁺ mëy⁺. Mah⁺ lä⁻ja⁻, leey⁺ jaa⁻ ba⁺ jee⁺ lä⁻uu⁺y. ⁶Ja⁻ hñih⁺ mo⁻so⁻ laay⁺ uu⁺, ma⁻laay⁺ jaa⁻ ba⁺. Heh⁺ lä⁻ja⁻, hi⁻ ma⁻laa⁻jaa⁻ kaah⁺ Dio, sa⁻ lle⁻ kih⁺ llaay⁺ –ga⁻jäh⁺ Jesús.

⁷Mah⁺ ga⁻jäh⁺ fariseo siiyh⁺ Jesús:

–¿He⁻la⁻ja⁻ ga⁻jmee⁺ Moisé mada⁻ chooyh⁺ je⁻ mah⁺ bee⁺ dsa⁻ më⁺?

⁸Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

–Kih⁺ he⁻ chaah⁻ hnäh⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ ja⁻ ga⁻kwa⁺ Moisé jwë⁺ beeh⁺ hnäh⁺ dsa⁻më⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Pero lä⁻ ma⁻ to⁻në⁺ sa⁻ ga⁻la⁻ lä⁻ja⁻. ⁹He⁻ja⁻ jwëeh⁺ hnäh⁺, hi⁻ bee⁺ dsa⁻më⁺ kyaa⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ hlih⁺ ma⁻jmeey⁺ kyaah⁺ jñah⁺ dsa⁻ñuu⁺h, mah⁺ kaay⁺ jñah⁺ dsa⁻më⁺, he⁻ jmeey⁺ dso⁺kye⁻ ba⁺ ja⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ hi⁻ kaq⁺ dsa⁻më⁺ hi⁻ ga⁻beey⁺ he⁺, he⁻ jmeey⁺ dso⁺kye⁻ ba⁺ ja⁻ ka⁻läh⁺.

¹⁰Mah⁺ ga⁻chiih⁺ jnääh⁺ discípulo kyaa⁺:

–Cher⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ñuu⁺h kyaah⁺ dsa⁻më⁺, llu⁺ ga⁻ la⁺ he⁻ sa⁻ jee⁺ dsa⁻goo⁻go⁻te⁻.

¹¹Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

–Ja⁻ lä⁻jëe⁻ lä⁻këh⁺ jmi⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻. Lä⁻këh⁺ jmi⁺ hi⁻ lle⁻ kih⁺ heeh⁺ ba⁺.

¹²Jëeh⁺, chaq⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻hñaa⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻chaay⁺ he⁻ja⁻ sa⁻ le⁺ jey⁺ gooy⁻. Hi⁻ chaq⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻hñaa⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺, he⁻ ga⁻jmee⁺ dsa⁻hñaa⁺ dsë⁺ kiyh⁺, he⁻ja⁻ sa⁻ le⁺ jey⁺ gooy⁻. Hi⁻ chaq⁻ ga⁻jñah⁺ hi⁻ sa⁻lla⁻ dsë⁺ jey⁺ gooy⁻ kih⁺ he⁻ hnøøy⁺ jmeey⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ Dio. Hi⁻ lä⁻këh⁺ jmi⁺ heeh⁺, wa⁻ heeyh⁻ juu⁺ la⁻.

Ga⁻mi⁻jää⁺ Jesús gyuu⁻

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³Ja⁻ ga⁻ na⁻jää⁻ dsa⁻ gyuu⁻ kyaa⁺ cha⁻në⁺ Jesús mah⁺ kyey⁺ gooy⁻ në⁺ kih⁺ gyuu⁺ mah⁺ ngiy⁺ kih⁺ Dio. Pero jnääh⁺ discípulo kyaa⁺ ga⁻juuh⁺ jnääh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. ¹⁴Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh⁺:

–Kwa⁺ jwë⁺ ya⁻nää⁺ gyuu⁻ ta⁻ la⁻ kin⁺. Ta⁻ ha⁻ hnäh⁺ kiyh⁺, jëeh⁺ hi⁻ laq⁻ lä⁻koo⁻ gyuu⁻, hi⁻ he⁺ ba⁺ jää⁺ Dio lä⁻hih⁺ kih⁺.

¹⁵Ma⁻ la⁻ ma⁻kyey⁺ gooy⁻ në⁺ kih⁺ gyuu⁻ he⁺, ya⁻hëey⁺ jee⁺ ja⁻.

Jaa⁻ dsa⁻ kwaq⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁻ ga⁻hlëeh⁻ kyaah⁻ Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Jee⁻ ngooy⁻ ja⁻, ja⁻ jaa⁻ dsa⁻ mah⁻ ga⁻siyh⁻:

—Hne⁻ hi⁻ laa⁻ ta⁻ jwoh⁻ lluu⁻, ¿hee⁻ hnøø⁻ jmeen⁻ mah⁻ tëëhn⁻ jee⁻ mo⁻so⁻ juun⁻?

¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁻ Jesús siyh⁻:

—¿Ché⁻ ñeh⁻ hne⁻ he⁻ laan⁻ lluu⁻? Jëéh⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁻ sa⁻ chaa⁻, jaa⁻ Dio ba⁻ hi⁻ lluu⁻. Cher⁻ mah⁻ hnooh⁻ tëëh⁻ jee⁻ mo⁻so⁻ juuh⁻, ja⁻ mi⁻ teh⁻ lá⁻ jë⁻ mada⁻ kih⁻ Dio.

¹⁸ —¿Hee⁻ ga⁻ ja⁻ mi⁻ ten⁻? —ga⁻ jah⁻ dsa⁻ he⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁻ Jesús siyh⁻:

—Ta⁻ jngëeh⁻ dsa⁻, ta⁻ kaa⁻ hi⁻ laa⁻ kya⁻ jñah⁻, ta⁻ hii⁻ kih⁻ dsa⁻, ta⁻ jmee⁻ dsoo⁻ kih⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻. ¹⁹ Wa⁻ hnaah⁻ tää⁻ kyaah⁻ maa⁻ kyaah⁻. Wa⁻ hnaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻ lá⁻ koo⁻ hnaah⁻ hñah⁻.

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁻ dsa⁻ he⁻ siyh⁻:

—Lá⁻ jë⁻ he⁻ na⁻ ma⁻ mi⁻ ten⁻ lá⁻ jiih⁻ ma⁻ máhn⁻. ¿Hee⁻ ga⁻ hnøø⁻ jmeen⁻?

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁻ Jesús siyh⁻ ka⁻ läh⁻:

—Cher⁻ mah⁻ hnooh⁻ leeh⁻ lluu⁻ go⁻ te⁻, gwaah⁻ go⁻ hñi⁻ lá⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁻ mah⁻ go⁻ kwëeh⁻ hi⁻ tá⁻ ñee⁻. Lá⁻ ja⁻ ba⁻ lá⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kyah⁻ gyuu⁻ hi⁻ gyuu⁻. Já⁻ ga⁻ na⁻ ñeeh⁻ mah⁻ jmeen⁻ ko⁻ jøh⁻ —ga⁻ jah⁻ Jesús.

²² Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ ja⁻, ngaayh⁻ ti⁻ meeh⁻ dsëy⁻, jëéh⁻, ma⁻ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁻. ²³ Já⁻ ga⁻ ga⁻ jah⁻ Jesús siyh⁻ jnääh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻, jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻, jwëëh⁻ la⁻ kiyh⁻ heyh⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. ²⁴ Koo⁻ ka⁻ läh⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻, sa⁻ ga⁻ jwëëh⁻ la⁻ kih⁻ jaa⁻ camey⁻, ngëë⁻ to⁻ gwa⁻ koo⁻ hma⁻ kuu⁻ lá⁻ kòh⁻ ga⁻ he⁻ heh⁻ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

²⁵ Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ jnääh⁻ hlëëyh⁻ lá⁻ ja⁻, ga⁻ tooh⁻ jnääh⁻ jëë⁻ dsah⁻ jnääh⁻, mah⁻ ga⁻ chiih⁻ jnääh⁻:

—¿Hii⁻ ba⁻ lá⁻ ja⁻?

²⁶ Lá⁻ ma⁻ jëëy⁻ ja⁻ jnääh⁻, ga⁻ jäh⁻:

—He⁻ la⁻, sa⁻ lá⁻ kèh⁻ dsa⁻ jmi⁻ jmee⁻, pero Dio ga⁻ lá⁻ jë⁻ ba⁻ liyh⁻ jmeey⁻.

²⁷ Já⁻ ga⁻ ga⁻ jah⁻ Pee⁻ siyh⁻:

—Ma⁻ já⁻ ba⁻ lá⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ kya⁻ jnääh⁻ mah⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ hne⁻. ¿Hee⁻ ba⁻ na⁻ hñah⁻ jnääh⁻?

²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁻ Jesús siyh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ le⁻ hmëë⁻ lá⁻ jë⁻ go⁻ te⁻, ma⁻ ja⁻ gya⁻ Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻ jøøh⁻ jee⁻ jmeey⁻ hih⁻. Hi⁻ lá⁻ jëë⁻ hnäh⁻ hi⁻ jmee⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ jnä⁻, lá⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ nah⁻ hnäh⁻ né⁻ gya⁻ to⁻ hma⁻ sii⁻ mah⁻ llah⁻ hnäh⁻ ta⁻ kih⁻ lá⁻ jëë⁻ gya⁻ to⁻ nää⁻ dsa⁻ Israel. ²⁹ Lá⁻ jëë⁻ hi⁻ ma⁻ tuu⁻ dsë⁻ ma⁻ hwëë⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁻, ma⁻ beey⁻ dsa⁻ më⁻ øøyh⁻ dsa⁻ ñuu⁻ øøyh⁻, ma⁻ beey⁻ cho⁻ jmiiy⁻, ma⁻ beey⁻ dsa⁻ më⁻ kyaay⁻, ma⁻ beey⁻ jooy⁻, ma⁻ bey⁻ hwa⁻ kiyh⁻, cher⁻ mah⁻ ga⁻ bey⁻ lá⁻ jë⁻ he⁻ ja⁻ kwaat⁻ kin⁻, hi⁻ he⁻ hyoh⁻ hña⁻ loo⁻ ga⁻ lá⁻ kòh⁻ he⁻ ga⁻ já⁻ kiyh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, hi⁻ lá⁻ ja⁻ tëëyh⁻ jee⁻ mo⁻so⁻ juuy⁻. ³⁰ Pero jwëë⁻ hi⁻ ya⁻ nää⁻ to⁻ né⁻, hi⁻ he⁻ já⁻ kèë⁻. Hi⁻ jwëë⁻ hi⁻ ya⁻ nää⁻ kèë⁻, hi⁻ he⁻ leë⁻ to⁻ né⁻.

20

Juu⁻ na⁻ hmää⁻ lá⁻ koo⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻ kyaah⁻ dsa⁻ juu⁻ kyaay⁻

1 Heˀ jǎǎ Dio dsaˀ lǎˀhíhˀ kǐhˀ, jeehˀ kweeˀ lǎˀkooˀ gaˀjmeeˀ jaaˀ dsaˀjuuˀ chaˀnehˀ híˀ ñeeˀ tiíhˀ goˀteˀ naˀhnǎähˀ híˀ jmeeˀ taˀ jeeˀ naˀjnǎäˀ chaahˀ wíiˀ jehˀ kiyhˀ. 2 Maˀ gaˀlǎˀeeˀ kiyhˀ kyaahˀ lǎˀjǐēˀ dsaˀ heˀ haˀ lǎˀkooˀ teˀ miˀhmaayhˀ kǐhˀ kooˀ jmiíˀ taˀ, gaˀcheeyˀ jeeˀ naˀjnǎäˀ chaahˀ jehˀ kiyhˀ. 3 Yaˀhēēyˀ kaˀlǎhˀ kōˀhíˀ ñuˀ taˀlǎˀ tiíhˀ, jeeˀ jaˀ gaˀjǐēyˀ dsaˀ híˀ maˀ tāähˀ jeˀhmoohˀ híˀ saˀ chaˀ taˀ kǐhˀ. 4 Heˀjaˀ gaˀsiíyhˀ: “Hnǎhˀ kaˀlǎhˀ goˀnǎäˀ hnǎhˀ goˀjmeeˀ taˀ jeeˀ naˀjnǎäˀ chaahˀ jehˀ kǐnˀ. Miˀhmaahˀ baˀjnǎˀ naˀteeˀ kyahˀ hnǎhˀ.” Híˀ naˀnǎäˀ baˀ dsaˀ heˀ. 5 Dsaˀjuuˀ heˀ yaˀhēēˀ lǎˀhmēēˀ maˀ gaˀtēˀ llǎˀhyooˀ, híˀ kooˀ kaˀlǎhˀ maˀ gaˀtēˀ kōˀhíˀ hnēˀ taˀ gaˀhlooˀ. Jaˀbaˀ lǎˀjaˀ gaˀhēēyˀ kǐhˀ jñahˀ kaˀlǎhˀ híˀ naˀjmeeˀ taˀ kiyhˀ. 6 Maˀngooˀ gaˀtēˀ kōˀhíˀ hñǎˀ, yaˀhēēyˀ kaˀlǎhˀ mahˀ gaˀjnǎäyˀhˀ jñahˀ gaˀ dsaˀ híˀ saˀ chaˀ taˀ kǐhˀ. Mahˀ gaˀsiíyhˀ: “¿Heˀlaˀ tāähˀ hnǎhˀ jeeˀ laˀ lǎˀtaaˀ jmiíˀ mahˀ saˀ chaˀ taˀ jmeehˀ hnǎhˀ?” 7 Heˀjaˀ gaˀjǎhˀ dsaˀ heˀ siíyhˀ: “Kǐhˀ heˀ saˀ chaaˀ níˀ jaaˀ híˀ maˀkwēēhˀ jnǎähˀ taˀ, heˀjaˀ baˀ naˀ heˀ tōøhˀ jnǎähˀ jeeˀ laˀ.” Heˀjaˀ gaˀjǎhˀ dsaˀjuuˀ chaahˀ jehˀ jaˀ, siíyhˀ: “Goˀnǎäˀ hnǎhˀ kaˀlǎhˀ, goˀjmeeˀ hnǎhˀ taˀ jeeˀ chaahˀ jehˀ kǐnˀ. Miˀhmaahˀ baˀjnǎˀ naˀteeˀ jñeehˀ hnǎhˀ.”

8 Maˀ gaˀnūuˀ jmiíˀ jaˀ, gaˀjmeeˀ dsaˀjuuˀ madaˀ kǐhˀ híˀ maˀ jǎǎ mozˀ, gaˀjǎyhˀ siíyhˀ: “Teeˀ gaˀlǎˀjǐēˀ dsaˀ híˀ maˀnaˀjmeeˀ taˀ, mahˀ miˀhmaahˀ jñeeyˀ naˀteeˀ kǐhˀ kooˀ jmiíˀ taˀ. Løøˀ kyaahˀ híˀ maˀnaˀnǎäˀ kēēˀ goˀteˀ mahˀ miˀllaäˀ kyaahˀ híˀ maˀnaˀnǎäˀ toˀnēˀ.” 9 Lǎˀjǐēˀ híˀ gaˀtaaˀhˀ jmeeˀ taˀ, maˀngooˀ gaˀtēˀ kōˀhíˀ hñǎˀ, yaˀnǎäyˀ maˀ jaaˀ maˀ jaaˀ gaˀkooˀ jñeeˀ naˀteeˀ kǐhˀ maˀkooˀ jmiíˀ taˀ. 10 Jaˀgaˀ gaˀllaˀnǎäˀ híˀ gaˀtaaˀhˀ toˀnēˀ naˀjmeeˀ taˀ. Maˀtēēyˀhˀ chaˀgaˀmiíhˀ jñeeyˀ maˀllaayˀ. Pero gaˀhyoyhˀ jaˀbaˀ kǐhˀ kooˀ jmiíˀ taˀ baˀ kaˀlǎhˀ. 11 Maˀ gaˀkooyˀ jñeeyˀ gaˀløøyˀ chaˀhǎäyˀ dsaˀjuuˀ, 12 gaˀjǎyhˀ: “Híˀ maˀnaˀnǎäˀ kēēˀ goˀteˀ, gaˀjmeeyˀ taˀ kooˀ horˀ baˀ, mahˀ jaˀbaˀ kweeˀ maˀ miˀhmaahˀ kiyhˀ lǎˀkohˀ teˀ heˀ maˀ miˀhmaahˀ kyaahˀ jnǎähˀ híˀ maˀjēēˀ wíiˀ chaˀhyooˀ lǎˀtaaˀ jmiíˀ”, gaˀjǎyhˀ siíyhˀ dsaˀjuuˀ chaahˀ jehˀ. 13 Heˀjaˀ gaˀjǎhˀ dsaˀjuuˀ siíyhˀ jaaˀ híˀ tiˀchooˀ juuˀ heˀ: “Saˀ chaˀ jmeenˀ hñaaˀ dsenˀ kyahˀ hneˀ omeˀ. ¿Jaˀ maˀ toohˀ jneˀ juuˀ kweeˀ heˀ miˀhmaahnˀ kyahˀ naˀteeˀ kǐhˀ kooˀ jmiíˀ taˀ? 14 Kíiˀ baˀ hneˀ jñeehˀ mahˀ gwaahˀ kyahˀ. Jēēhˀ lǎˀ naˀhyohˀ dsenˀ maˀkwēēhnˀ híˀ maˀ heˀ kēēˀ goˀteˀ, jaˀbaˀ lǎˀkooˀ teˀ heˀ maˀkwēēhnˀ hneˀ. 15 ¿Cheˀ saˀ naˀngēnˀ jwēˀ jmeenˀ lǎˀ hyohˀ dsenˀ kyaahˀ kuuˀ kǐnˀ? ¿O cheˀ wíiˀ hohˀ kǐhˀ heˀ jmeenˀ lluˀ dsenˀ?”, gaˀjǎhˀ dsaˀjuuˀ heˀ. 16 Lǎˀjaˀ leˀ, híˀ yaˀnǎäˀ kēēˀ, híˀ heˀ legˀ toˀnēˀ. Híˀ yaˀnǎäˀ toˀnēˀ, híˀ heˀ jǎˀ kēēˀ. Jēēhˀ, jwēēˀ híˀ naˀteeˀhˀ, pero miíhˀ goˀteˀ baˀ híˀ naˀlleehˀ –gaˀjǎhˀ Jesús.

Ngooˀ hnēˀ jñihˀ jmeehˀ Jesús juuˀ heˀ juuyˀ
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Maˀ hǎäˀ Jesús jwēˀ ngooyˀ taˀ Jerusalén, gaˀtēēyˀhˀ kahˀ lǎˀjǐēˀ gyaˀtuuˀ jnǎähˀ mahˀ gaˀsiíyhˀ jnǎähˀ:

18 –Jēēˀ daˀ hnǎhˀ, dsaˀnøøˀ jneˀ taˀ Jerusalén. Jeeˀ ooˀ ngēēˀ dsaˀ Híˀ gaˀlǐēˀngoˀ laˀ jaˀgooˀ jmiˀ dsaˀ kaaˀhˀ kyaahˀ taˀjwohˀ kyaahˀ ley. Híˀ heˀ bǎähˀ jnǎˀ dsooˀ mahˀ jngēēhˀ dsaˀ jnǎˀ. 19 Jaˀgaˀ ngēēyˀ jnǎˀ jaˀgooˀ dsaˀ híˀ saˀ laäˀ judiu. Mahˀ miˀ kwayhˀ jnǎˀ, jmiˀbaayˀ jnǎˀ, jaˀ gaˀ dsaˀtǎäyˀ jnǎˀ dsohˀ hmaˀcruˀ. Pero lǎˀjñihˀ kaˀlǎhˀ gaˀ maˀhyaˀ hnēˀ jmiíˀ.

Jacobo kyaahˀ Jwaaˀ gaˀngüyˀ heˀ gyayˀ jwooˀ kǐhˀ Jesús
(Mr. 10:35-45)

²⁰ Ja-ga' ja' mē Zebedeo kyaah' lä-uu' jo-nuuyh', ga'juuyh' jney' cha'nē' Jesús mah' ga'chuuy' kyaah':

²¹ —¿Hee' jwiih' jnä'? —ga'jäh' Jesús süyh'.

—Hih' lä-uu' chih' kyaan', jmee' mada' dsa-taayh' koo' kyah' wa'ra-ga'tē' jee'jmeeh' hih', ja-jwoo' ra-lluuy' kyah' hi' jnah' jwoo' ra-kēh' kyah' —ga'jäh' dsa-mē' he' süyh' Jesús.

²² He-ja-ga'jeeh' Jesús juu' kiyh', süyh':

—Sa' ñeh' hnäh' hee' na-nghih' hnäh'. ¿Che' tääh' hnäh' jēeh' hnäh' lli'wii' he' na' ga'jēen'? ¿Che' lä-be' hoh' hnäh' dsa-ngēeh' hnäh' he' wii' he' na' ga' dsa-ngēen'?

—Tää' ba' jnääh' —ga'jäyh'.

²³ He-ja-ga'jäh' Jesús süyh':

—Ma'ra' he' jēeh' ba' hnäh' lli'wii' he' na' ga'jēen', hi' dsa-ngēeh' hnäh' he' wii' he' na' ga' dsa-ngēen'. Pero he' nah' hnäh' jwoo' ra-lluuy' o jwoo' ra-kēh' kin', sa' ga'tēen' kwan'. He-ja-hyoh' hi' na-lleeh' kyaa' Tää' kyaan' ba' ja'.

²⁴ Gyaa' discípulo dsa-kyaah' jnääh' ga-lä-lleey' kyaah' lä-uu' hi' he', ma' ga-nuuy' juu' ja'. ²⁵ Ja-ga' ga-tēē' Jesús kih' lä-jēē' jnääh' mah' ga-süyh' jnääh'.

—Ñeh' ba' hnäh' lä-koq' jmee' dsa-ta' hi' jmee' hih' kih' dsa-gooy', kaayh' lä-lla' dsēy'. Dsa-kaah' he' kaah' lä-tē' dsēy' dsa-gooy'. ²⁶ Pero jee' kyah' hnäh' sa' cha' he' kih' jmeeh' hnäh' lä-ja'. Hi' hnøø' leē' jøøh' ga' kih' lä-jēē' hnäh', hi' he' tēē' jmee' ta'he' kih' lä-jēē' ba'. ²⁷ Hi' hnøø' ka' nē' kih' jee' lä-jēē', hi' he' tēē' jmeey' ta'he' kih' lä-jēē' ba'. ²⁸ Jēeh', sa' ma' ja' Hi-ga-lēē'ngo' la' mah' jmee' dsa-ta'he' kiyh', ma'jan' mah' jmeen' ta'he' kih' dsa-ba'. Ma'jan' mah' kwaan' hñiin' juun', he-ja-kēē' jma' mah' lää' jwēē' dsa'.

Ga'mi'hlää' Jesús uu' dsa-tuu'

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Lä-koq' ma' ga'hwēēy' jwii' Jericó, jwēē' jwēerte dsa' ma' chaä' kaah' kiyh'. ³⁰ Ma' tääh' uu' dsa-tuu' koo' jwē'. Lä-koq' ma' ga-nuuy' ngoo' Jesús cha'jwē' ja', ga-løøy' hlēēyh' ki-gaa', ma'jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', hne- hi' laa' sa'ju' kih' David, wa' lä-ñih' hoh' kyaa' jnääh'.

³¹ Hi' ga'juuh' dsa' kiyh', mah' mo'so' ma' tooyh' miih'. Pero dsa-tuu' he' cha-ga'miuh' miuh' ma' tooyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', sa'ju' kih' David, wa' lä-ñih' hoh' kyaa' jnääh'.

³² Ja-ga' ga'noo' Jesús, mah' ga-tēēyh' ga-süyh':

—¿Hee' hnooh' hnäh' jmeen' kyah' hnäh'?

³³ He-ja-ga'jäh' dsa-tuu' he' süyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', hnøø' jnääh' lä-jnä' mi'nē' jnääh'.

³⁴ Ga-lä-ñih' dsē' Jesús kiyh', ga-sooyh' mi'nē' dsa-tuu' he'. Lä-cha' ja' ga-lä-jnä' mi'nēy'. Hi' ga'jmeey' ko-jøøh' kyaah' Jesús.

21

Ga'he' Jesús na-dsēē' burr' jwii' Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Ja-ga-tēey' Jerusalén ga-nāay' chuuh' jwii- Betfagé, koo' kih' moh' Olivo. He-ja-ga-jmee' Jesús mada' kih' uu' dsa-kyaah' jnāäh'. 2 Ga-siiyh':

—Go-nāā' hnäh' ta' jee' jwii' he- nøø' ta' cha'né'. Jee' oo', jnāäh' hnäh' jaa- burr- hyaa' hi- na' hñuuh' hi- jāā' gyuu-. Ja' cheeh' hnäh' mah' ya-jāäh' hnäh' kin'. 3 Cher'mah' chaa- jaa- hi- ga-ngii' juu' kyah' hnäh', ja' jwiih' hnih': "Jmee' bii' kih' Dsa-jøøh' kyaa' jnāäh' ba' la-, chah' ba' ya-jāā' jnāäh' ka-läh'", jwiih' hnih'.

4 Lā-ja- ga-la' mah' lä-te' lä-koo- ga-jäh' jaa- hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo', lä- ma' ga-jäyh':

5 Chiih' dsa- hi- tääh' jwii- Sión:

"Jēē' da', hij- Rey kyaah' hnäh' ja' jee' kyah' hnäh'. Hwaay' jwēte, na- dsēēy' jaa- burr-, na- dsēēy' joo' burr- hyaa' hi- tēē' ka- løø'."

6 Na-nāā' ba' hi- he', ga-jmeey' lä-koo- te' mada' he- ga-jmee' Jesús kiyh'. 7 Na'kyaay' jaa- burr- hyaa' hi- jāā' gyuu-, ja-ga-ga-kye- dsa- hmiih- kih' ka'luu' burr- mäh' he' mah' ga-wii' Jesús. 8 Jwēē' jwēte dsa- ma' tääh' jee' ngooy' ja-. Ko-llaa' ga-ja' hmiih- kih' cha'jwē' hi- jñah' ga-hnäh' niih' hma- ga-jay' cha'jwē'. 9 Dsa- hi- ma' chaa' kaah', kyaah' hi- ga-nāā' jāā' ma' tooyh- cha-miih- miih', ma' jäyh':

—iHe- ba' che- lluu' sa'ju- kih' David! iDio kyaah' hi- ja' lä-hih' kiyh'! iHe- ba' che- lluu' hi- jøøh' hi- gya' gyuuh'!

10 Lā-koo- ma' ga-he' Jesús Jerusalén, lä-kaa- jee' jwii- ga-chi' ga-jwaa' dsa-, ma' ngiiy' juu':

—iHij- ba' na-?

11 Mah' ma' jāh' dsa-:

—Hi- na' he' Jesús, jaa- hi- ngēē- juu' kih' Dio hi- chaa- Nazaret hwa' Galilea.

Ga-hwēē' Jesús dsa- hi- ma' tääh' hñii' jee' chih' gwah-
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Ma-ngēē' he- ja-, ga-lloo' Jesús ho'hne- kih' gwah' juuh-. Ga-hēēy' kih' lä-jēē- dsa- hi- ma' lla- hmooh'. Ga-saa' ga-jaay' na'mes- kih' dsa- hi- ma' mi-sii' kuu', hi- ga-saa' ga-jaay' jee' nøø' hmooh' kih' hi- ma' hnēē- juu-.

13 Mah' ga-siiyh':

—Lä-la- lle' juu' kih' Dio: "Hne' kin' lä-chee- hne' jee' ngii' dsa- kih' Dio." Pero ma-jmeeh' hnäh' lä-koo- too- jee' dsa-taah' dsa-hii- ba'.

14 Jee' ma' chih' gwah' juuh- ja-, ya-nāā' dsa-tuu' kyaah' dsa-jluuh' cha'né' Jesús mah' ga-mi-hläy'. 15 Pero ga-lä-llee' lä-jēē- jmi- dsa- kaa' kyaah' ta-jwöh' kyaa' ley ma' ga-jēēy' lä-jē- he- juh-gaa- he- ga-jmee' Jesús jee' ja-. Hi- ga-lä-llee' ka-läh' lä-koo- ma' ga-jēēy' tääh' chih- tooh' miih' koo' gwah' ja-:

—iHe- ba' che- lluu' hi- laa' sa'ju- kih' David! —ma' jāh' chih- he'.

16 He-ja- ga-jäh' dsa-kaah' he' siiyh' Jesús:

—iChe' nuuh-, hee- na- hlēēh- chih- tääh' na-?

—Nuu' ba' jnā- —ga-jäh' Jesús—. Hnäh' na' che' sa' ma-heh- hnäh' jih'koh' jee' na-sii- lä-la-:

Lä-jēē- chih- pih', lä-kye- hi- tuh',

hne- Dio ma-mi-tēēh' hnih' kwee- ha- lä- jmeey' juuh- kyah'.

17 Mo^oso^o ga^ojmääy^o he^o dsa^o he^o. Ya^ohëë^o Jesús jee^o jwii^o Jerusalén ja^o, ngaayh^o ta^o jee^o jwii^o Betania, jee^o ja^o ga^ojäy^o.

*Ga^ojwä^o Jesús dso^ojwii^o kih^o chaah^o higo
(Mr. 11:12-14, 20-26)*

18 Tiih^o ga^o jyoh^o jmi^o, ñee^o ka^oläh^o Jesús ta^o jwii^o Jerusalén. Peer^o ja^o kyoyh^o jee^o hääy^o jwë^o. 19 Koo^o jwë^o jee^o ngooy^o ja^o ga^ojëëy^o koo^o chaah^o higo. Mah^o ngooy^o na^ojëëy^o che^o hii^o mi^o. Ma^o ga^ojëëy^o, ni^o koo^o mi^o sa^o cha^o hii^o, ma^ola^o moo^o jmah^o ba^o choo^o. Mah^o ga^osiiyh^o chaah^o hma^o ja^o:

—Jih^okoh^o mo^oso^o hii^o mi^o kyah^o hne^o.

Lä^ochah^o ja^o ga^olä^okii^o chaah^o higo ja^o. 20 Ma^o ga^ojëë^o jnääh^o ha^o lä^o ga^ojmeë^o Jesús, ga^ojëë^o dsah^o jnääh^o, mah^o ga^ojäh^o jnääh^o:

—¿Ha^o lä^o ma^olä^okii^o chah^o go^ote^o chaah^o higo na^o?

21 He^o ja^o ga^ojäh^o Jesús siiyh^o jnääh^o:

—Ma^ora^o ju^odsoo^o jwëeh^o hnäh^o, cher^o mah^o dsoo^o hoh^o hnäh^o hi^o sa^o jmeeh^o hnäh^o to^o hu^odsë^o, ja^o ma^ola^o he^o la^o le^o jmeeh^o hnäh^o. Le^o jwii^o hnäh^o moh^o chih^o na^o: “Jñuuh^o jee^o na^o, jwää^o hñah^o cha^ojmi^oñeeh^o”, hi^o lä^o ja^o le^o. 22 Lä^ojë^o he^o ngii^o hnäh^o kih^o Dio, cher^o mah^o dsoo^o hoh^o hnäh^o, hñah^o ba^o hnäh^o.

*He^o ja^o gyuu^o ba^o hih^o he^o jmeë^o Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)*

23 Lä^okoo^o ma^o ga^olloo^o Jesús jee^o chih^o gwah^o juuh^o ga^ollooy^o mi^otëëy^o dsa^o. Ma^o ga^olla^onää^o cha^onëy^o dsa^okaah^o kyaa^o jmi^odsa^o, kyaa^o dsa^ogyuu^o, ga^ongiiy^o juu^o kih^o Jesús:

—¿Che^o cha^o jwë^o kyah^o he^o jmeeh^o lä^ojë^o he^o na^o? ¿Hii^o kih^o hih^o he^o jmeeh^o lä^ona^o?

24 He^o ja^o ga^ojëeh^o Jesús juu^o kiyh^o, ga^osiiyh^o:

—Ngii^o koo^o mi^ojuu^o kyah^o hnäh^o ka^oläh^o. Jëeh^o da^o hnäh^o kin^o jää^o, ja^oga^o jwahn^o hi^o kih^o hih^o he^o jmeen^o lä^ola^o. 25 ¿Hii^o ga^ojmeë^o hih^o he^o ga^ochaa^o jwaa^o dsa^o jmi^o, che^o Dio o che^o dsa^oñuu^o?

Jee^o tääy^o ja^o ma^ollay^o juu^o kyaa^o dsa^okyaa^oyh^o, ma^o jäyh^o:

—Cher^o mah^o ga^ojäh^o jne^o, hih^o kih^o Dio ba^o ja^o, Jesús jäh^o: “¿He^ola^o sa^o ga^olä^odsoo^o hoh^o hnäh^o kiyh^o ga^o ja^o?” 26 Hi^o cher^o mah^o ga^ojäh^o jne^o, ja^o hih^o kih^o dsa^o ba^o ja^o, hii^o goo^o jnän^o kyaa^o dsa^o, jëeh^o, lä^ojëë^o dsa^o ma^o jmää^o kwaat^o jwaa^o ma^olaa^o jaa^o hi^o ma^ongëë^o juu^o kih^o Dio —ma^o jäh^o dsa^okaah^o he^o.

27 He^o ja^o ga^ojäh^o dsa^okaah^o he^o ga^osiiyh^o Jesús:

—Sa^o ñe^o jnääh^o.

Mah^o ga^ojëeh^o Jesús juu^o kiyh^o ka^oläh^o, ga^osiiyh^o:

—Ni^o jnä^o sa^o jmeehn^o juu^o hi^o ga^ojmeë^o hih^o he^o jmeen^o he^o la^o.

Juu^o na^ohmää^o lä^okoo^o la^o kih^o uu^o chih^oñuu^o

28 He^o ja^o ga^ongii^o Jesús juu^o kiyh^o ka^oläh^o:

—¿Hee^o hu^odsë^o jmeeh^o hnäh^o kih^o he^o jwahn^o la^o? Jaa^o dsa^o ma^ochaa^o uu^o chih^o kyaa^o. Ga^osiiyh^o jaa^o chih^o he^o: “Gyuu^o kyaa^o, goh^o na^o go^ojmeeh^o ta^o jee^o na^o jnääh^o chaah^o wii^o jëh^o kin^o.” 29 He^o ja^o ga^ojäh^o chih^o he^o siiyh^o jmiiy^o: “Sa^o hnoon^o ñiin^o.” Ko^o hwëë^o ga^o ja^o, ga^olä^osii^o hu^odsë^o kiyh^o mah^o ngooy^o. 30 Ja^oga^o ga^otëëy^o hi^o jaa^o he^o, ga^ojmeey^o mada^o kiyh^o lä^okoo^o ga^ojmeey^o mada^o kih^o hi^o to^onë^o he^o. Jooy^o he^o ga^ojäh^o: “Nee^o tää^o, ni^o ba^o jnä^o.” Mah^o sa^o ñeey^o. 31 ¿Hii^o jaa^o jee^o lä^ouu^o ga^ojmeë^o lä^ohnø^o jmiiy^o?

Mah^o ga^ojäh^o dsa^o he^o:

—Hij̄ tō nē ba'.

He jā ga jāh̄ Jesús siyh̄:

—Ma rā ju'dsoo' jwēhn̄ hnāh'. Lā jēē hij̄ koo' ku'sih̄ kyaah' hyaa' hij̄ ga nāā kyaah' wa hij̄ cha hij̄, dsa taah̄ jee' jmee' Dio hih̄ jāā' ga lā koh' ga hnāh'. ³² Jēēh̄ ja' Jwaā' jee' kyah' hnāh', ma mi jnāā' ha lā ma go taah̄ hnāh' kyaah' he llu' mah' sa ga lā heeh̄ hnāh' kiyh'. Pero dsa hij̄ koo' ku'sih̄ kyaah' hyaa' hlēēh̄ he' ga lā heey' kiyh'. Ma ke' ga jēēh̄ hnāh' ga lā hee' dsa kih' Jwaā', pero ni lā ja' sa ga lā dsaā' hoh' hnāh' miih' mah' ma lā heeh̄ hnāh' kiyh'.

Juu' na hmāā' lā koo' la' kih' dsa hij̄ ga hōō' ta' kih' jñah'
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Nuū da hnāh' jyoh' juu' na hmāā'. Ma' chaa' jaa' dsa jūū hij̄ ga tāā' koo' nāā' chaah' wū jēh'. Ga jney' lā ku' lā jūū, ga mi lluy' jee' ma hwēey' jmih' mi jēh' ja'. Ga chiyh' koo' na hyah' he nūi' jee' ga wii' dsa hij̄ ga taah̄ ga hōō' jee' na jnāā' chaah' jēh'. Ma' ga lā he ja', ga tooyh' goo' dsa he hōōy' ma to' dsaah'. Ja' ga ya hēey' ngooy' uū. ³⁴ Ma' ga lloo' jūū kih' mi jēh' ja', ga cheey' moz' kyaay' jee' ma tāāh' dsa hōō' ta' kiyh' mah' ma' kooy' heey' he ma tēey'. ³⁵ Ma' ga lla nāā' moz' he' jee' na jnāā' chaah' wū jēh' kih' dsa jūū, dsa hij̄ ma tāāh' hōō' he' ga jney' jwē' kih' moz' he'. Kō llaā' ga jmi' ga baay', jñah' ga jngēeyh' go te, hij̄ jñah' kō llaā' ga tēy' kuū kih'. ³⁶ Ga cheey' lā hmēē jñah' ga moz', jwēē' ga lā koh' ga hij̄ ga cheey' to nē. Ja' ba lā ja' ga jmeey' kih' hij̄ he'. ³⁷ Jee' ga dsaā' ga cheey' jooy'. Ma' jmeey' huū dsē: "Go' jmee' ga dsa oō' he' kih' chih' kyaan' la". ³⁸ Ma' ga jēē' dsa hij̄ ma hōō' chaah' jēh' ja', ja' chih' he', ga taayh' ga llay' juu' kyaah' dsa kyaayh': "Hi' oō' na, hij̄ jā' kyaah' ta' jnān. Wa jngēēh' jnih' mah' jān' kyaah' heey' he' ma tēey'." ³⁹ He ja' ga saah' dsih'. Ga lley' ta' ka hne' jee' ma na jnāā' chaah' jēh' ja', mah' ga jngēēh' dsih'. ⁴⁰ Wa ra' ga lloo' dsa jūū chaah' jēh' ja', hee' ba jmeey' kih' dsa hij̄ jmee' ta' kiyh' he', laah' hnāh'? —ga jāh' Jesús.

⁴¹ Mah' ga jēeyh' kih' Jesús:

—Sa lā nih' dsē jngēeyh' dsa hij̄ hñaa' dsē he', mah' tooyh' goo' jñah' hij̄ jmee' ta' kiyh'. Hij̄ he' ba ngēē' mi jēh' wa ra' ga tē' jūū he' chooyh' —ga jāyh' siyh' Jesús.

⁴² Mah' ga jāh' Jesús siyh' ka lāh':

—¿Che' jih' koh' sa' ma' heh' hnāh' juu' kih' Dio jee' na si' lā la'?:

Ja' ba kuū he' sa' ga tih' dsē tē hyah', he ja' ba' ga jā' lā koo' mi kuū he' kye' dsa to nē kih' koo' hne' jūūh'. Dio ba' he' hij̄ ga jmee' lā ja', he ja' dsaā' dsē jne', ga jāh' Jesús.

⁴³ He ja' jwēēhn̄ hnāh', jñuh' Dio ta' he' ma na hñāah' hnāh' jmeeh' mah' tooyh' goo' jñah' hij̄ jmee' ta' lā lle' kih'. ⁴⁴ Hij̄ tāh' nē kuū ja', hij̄ he' chu jōō' jmi' ngo' kih'. Hi' wa ra' ga toh' kuū ja' nē kih' dsa, jleeyh' go te.

⁴⁵ Lā' ma' ga nuuy' juu' lā' dsoo' he' ga hlēēh' Jesús, lā jēē' jmi' dsa' kaah' he' kyaah' dsa' fariseo ga tah' dsēy' he' ga hlēēh' Jesús kiyh' kyaah' juu' na hmāā' ja'. ⁴⁶ Ma' hnooh' dsa kaah' he' ha lā jee' ma saayh' Jesús. Pero ma' goyh' kyaah' dsa, jēēh' ma' jmāā' dsa kwaat' Jesús laay' jaa' hij̄ ngēē' juu' kih' Dio.

22

Juu' na-hmäá' lä-koo- la' jmi' jee' dsa-jee' goo- dsa-
(Lc. 14:15-24)

¹ Koo- ka- läh' ga-hlëeh' Jesús juu' na-hmäá', ga-jäyh':

² —He- jäá- Dio dsa- lä-hih' kih', jeeh' kwee- lä-koo- ga-jmee' jaa- rey hi- ga-jmee' koo- jmi' ma' ga-jee' goo- chih- kyaay'. ³ Ga-cheey' moz- mah' dsa-tëeyh- lä-jëe- hi- ma-na-la- juu' ya-nää' jmi' kih' hi- dsa-jee' goo-. Pero ni- jaa- dsa- he' sa- ga-hii' ma' ya-nää'. ⁴ Ga-të' to' jiih- ga-cheey' jñah' ga-moz- mah' he' sa- siiyh': “Chiih' hi- ma-na-la- juu' ya-nää', ma-na-la- ba' ma' he- kuyh'. Ma-jmeen' mada- ma-jngëeh- dsa- kya' kyaah' jñah' ga-jah' hi- ga-mi-gyan'. Ya-nää' hnäh' ja-, jee' le' jmi' kih' hi- jee' goo-, jëeh', ga-lä-jë- ba' ma-na-llu'.” ⁵ Pero dsa- hi- ma-na-teeh' he' sa- ga-jmee' he'. Ga-näay' jee' jyoh' ba'. Jaa- he' ñee' na-jëe- hwa' kih'. Jñah' he' ñee' jee' nøø' hmooh' kiyh'. ⁶ Hi- jñah' he' ga-saayh' moz- kyaay' rey, ga-jmeeyh' mah' ga-jngëeyh'. ⁷ Lä- ma' ga-llooh' juu' kih' rey, ga-lä-lleey' jwërte. Ga-cheey' hløø' kyaay' mah' ga-mi-laay- lä-jëe- hi- ga-jngëeh' moz- kyaay', lä-jiih' ga-jëy' go-te- jee' jwi- kih' hi- he'. ⁸ Mah' ga-siiyh- lä-jëe- moz- kyaay': “Ga-lä-jë- ba' ma-na-llu' kih' jmi', pero lä-jëe- hi- ma-na-teeh' he' mo-so' heh' ya-näay' jee' la-.” ⁹ Na' go-nää' hnäh' lä-kaa- cha'jwë' juuh-. Lä-jah' hi- jeeh' hnäh' teeh' mah' ya-näay' jee' jmi' la-.” ¹⁰ Lä-chañ' ja- ga-hwëe- lä-jëe- moz- he' lä-kaa- cha'jwë' mah' ga-jøøyh- lä-jah' miih- hi- ga-jnäayh' ba', hi- lluu' hi- hlëeh', lä-jwë' jee' ga-kah' ga-lä-kaa- cha-neh' jee' të- jmi'.

¹¹ Ma' ga-he' rey jee' tääh' lä-jëe- hi- na-teeh' he', ga-jëey' jaa- dsa-ñuuh- hi- sa- ma' kyeh' hmiih- he- la' kih' jmi' ja-. ¹² Mah' ga-siiyh': “Ome', çha- lä- ma-heh' jee' la- mah' sa' kyeh' hmiih- he- la' kih' jmi' la-?” Pero dsa- he', ga-gyay- ti'sih' ba'. ¹³ Ja-ga' ga-jmee' rey mada- kih' hi- ma-jmee- ta-he' cha-neh' ja-: “Hñuu' hnäh' goo- tüy' mah' jwää' hnäh' ta-ka'hne' jee' na-hoo-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha-jay.” ¹⁴ Jëeh' jwëe' hi- na-teeh', pero miih- go-te' ba' hi- na-lleeh'.

Kwaat- kih' ku'sih-

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Ja-ga' ga-nää' dsa- fariseo mah' ga-taayh' juu' kwee-. Lä- taä' ga- ga-jmeey' ha- lä- jee' ma' kaañ' juu' kih' Jesús. ¹⁶ He-ja- ga-cheey' dsa-kyaayh' ko-jøh' kyaah' dsa- kyaay' Herode mah' na-hlëeyh' kyaah' Jesús, ga-siiyh':

—Ta' jwöh', ñe' ba' jnääh', hne- hlëeh' ju'dsoo' jmah' ba', kyaah' ju'dsoo' ba' mi-tëeh' dsa- ha- lä- la' jwë' kih' Dio. Hi- sa- gah' kyaah' ni- jaa-, jëeh' sa- kyeh' kwaat- ha- lä- laa' lä-jaa- lä-jaa- dsa-. ¹⁷ Chiih' da' jnääh' ja-, ha- lä- laah' hne-: çChe' lluu' he- mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa- lluu'?

¹⁸ Pero Jesús kyuyh' ba' huusdë- hliih' he- ma' jmee- dsa- he', he-ja- ga-siiyh':

—He- ba' che- ta-juuh' hnäh'. çHe-la' kah- hnäh' dsën-? ¹⁹ Heeh' da' jnä' ha- lä- la' kuu' he- kwah- hnäh' kih' ku'sih-.

Mah' ga-heeyh' koo- kuu'. ²⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—çHi- kih' heeh' to- la-? çHi- kih' jmi- na-sii- la-?

²¹ Mah' ga-jäh' dsa- he':

—Kih' César ba' na-.

Jā-ga' ga'jäh' Jesús sïyh' ka-läh':

—He- la' kih' César, kwëeh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwëeh' ba' Dio.

²² Ma' ga' nuuy' juu' jā-, ga'taayh' jëe' dsayh'. Mo'so' ga'jmäây' he' Jesús, ga'nää' bih' kiyh'.

Ga'ngii' dsa- juu' ha- lä- le' wa'ra- ga-të' jee' lä'jiih' hi- na-juu'

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Jā-ba' jmi' jā- na'nää' dsa- saduceo na'jëëy- Jesús. Dsa- he' na-, sa' ma' heey' he- lä'jiih' dsa- jee' kih' hi- na-juu'. Mah' ga'ngiiy' juu' kiyh', ga'jäyh':

²⁴ —Ta'jwoh', ga'sii' Moisé jnän' kyaah' juu' la-. Wa'ra- ga'juu' jaa- dsa-nuuh- hi- sa' chaa- joo', dsa-nuuh- øøh' hlii' he', lle' kih' tëëy' dsa-më' mah' lä' chaa- joo' sïyh' hi- lee' kwaat- kyaah' hlii' øøyh'. ²⁵ Ga-lä' chaa' jee' kyaah' jnääh' gyeë' dsa-nuuh- jaa- ba' cho'jmiuy-. Hi- to-në' he' ga'kaa' dsa-më' pero chah' ba' ga'juuy'. Sa' ga-lä' chaa' joo'y' he-ja- ga'jä' mëy' kyaah' jee' ga-të' uu' dsa-nuuh- øøyh'. ²⁶ Jā-ba' lä' ja- ga-la' kih' jee' ga-të' uu' dsa-nuuh- he', hi' kih' jee' ga-të' uu- ka-läh', lä'jiih' ga'dsaa' ga'juu' lä'jëë' gyeë'. ²⁷ Jee' ga'dsaa' go-te' ga'juu' hñii' dsa-më' ka-läh'. ²⁸ Wa'ra- ga-të' jee' lä'jiih' dsa- ja-, ¿hi- kih' jee' lä'jëë' gyeë' lee' kyaah' dsa-më' he'? Jëeh', ga-lä'jëë' gyeë' ba' ga-lä'kyaayh' —ga'jäh' dsa- saduceo sïyh' Jesús.

²⁹ He-ja- ga'jëeh- Jesús juu' kiyh', ga'sïyh':

—Na'heë' hoh' ba' hnäh' na-, jëeh', sa' kyuuuh- hnäh' lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio, ni' sa' kyuuuh- hnäh' ha- lä-la' be' kiyh'. ³⁰ Wa'ra- ga-të' jee' lä'jiih' hi- ma-na-juu', ni' jaa- dsa-më' dsa-nuuh- mo'so' jee' goo-. Ma'ja- leey' lä'koo- laa' ángele hi- tääh' gyuuuh'. ³¹ Pero he- lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu', che' sa' ma-heh- hnäh' lä'koo- ga-hlëeh' Dio hnäh', lä' ma' ga'jäyh': ³² "Jnä' laan' Dio kyaah' Abraham, Dio kyaah' Isaac, Dio kyaah' Jacob", ga'jäh' Dio sïyh' Moisé. He- ga'jäyh' lä'ja-, sa' na-juu' dsa- ma-gyuh- jnän' he' kih' Dio, jëeh' Dio jnän' laay' Dio kyaah' hi- na'jiih' ba'.

³³ Lä' ma' ga'nuu' dsa- juu' la-, ga'taayh' jëe' dsayh' ha- lä-la' nuuh- he- ma' kwa' Jesús.

Nuuh' he- kyeë' ga' kih' jee' lä'jë'

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Lä'koo- ma' ga'jëë' dsa- fariseo ga'jne' Jesús hoo' dsa- saduceo, he-ja- ga'taayh' juu' kwee'. ³⁵ Lä'ja-, jaa- hi- ma' kyuuuh- llu' ley ga'ngiiy' juu' kih' Jesús mah' ma' kay' dsëy':

³⁶ —Ta'jwoh', ¿heë' koo- jee' lä'jë' he- lle' në' ley kyeë' ga'miih'?

³⁷ Mah' ga'jäh' Jesús sïyh':

—Wa' hnaah' Dio kyaah' lä'kaa- tuh-hoh', kyaah' lä'jë' huud'së- kyah'.

³⁸ He- la- ba' nuuh- he- la' to-në' kih' jee' lä'jë-. Sa' cha- ga' he- kyeë' lä'koh' ga' he- la-. ³⁹ Hi' cha- ga' jyoh' he- jëeh' kwee- kyaah' he- la-. Wa' hnaah- dsa- kyaah' lä'koh' hnaah- hñaaah'. ⁴⁰ Kih' lä'to' nuuh- la- ga-hwëë- lä'jë' ley kyaah' he- ga-hlëeh' lä'jëë' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio.

Hi- kih' ja' hi- laq' Cristo

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Ta'ko' jiuh' ma' tääh' fariseo ko'joh' jee' ja-, ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

⁴² —¿Heë' huud'së- jmeeh- hnäh' kih' Cristo? ¿Hi- kih' sa'ju- laay'? —ga'jäh' Jesús.

—Sa'ju- kih' David ba' he- —ga'jäh' dsa- he' sïyh'.

43 Mah' ga' jāh' Jesús sīyh'˚:

—¿Ha- lā' ja- David hī- ma' jøø˚ Jmī- lle' kih', ma' tēēyh˚ “Dsa- jøøh' kyaan˚?”, lā' ma' ga' jāyh' lā' la'˚:

44 Ga' jāh' Dio ga' sīyh'˚ Dsa- jøøh' kyaan˚:

“Na' jwoō' ra- llūu' kin˚ la'˚,

lā' jīih' lloo' jmī' llaan˚ huū' tīih' lā' jēē˚ hī- na- høøh' kyah'˚.”

45 ¿Ha- lā' ja- lāa' Cristo sa' ju- kih' David ga- ja-˚, cher'mah' hñii' David ga' jāh' kih' Cristo: “Dsa- jøøh' kyaan˚”˚?

46 Ni- jaa- sa' ga' lih' ma' jēeh' juu' kiyh'. Ja- jīih' mo' so- ga' tuu- dsēy' ma' ngīiy' jyoh' ga' juu' kih' Jesús.

23

Sa' ga' tooh- Jesús ta' kih' ta' jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Kwee- ba' ga' hlēēh' Jesús jnāah' kyaah' dsa-˚, ga' jāyh'˚:

2 —Lā' jēē˚ ta' jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo ga' kooy' nē' kih' Moisé. 3 Ja- jmeeh- hnāh' lā' jē˚ he- jājy', hī' ja- mi- teh' hnāh' ka- lāh'˚. Pero ta' jmeē- hnāh' lā' koo- jmeey˚. Jēēh', koo- hlēēh- bih' mah' sa' jmeey˚. 4 Kyaay- dsa- løø' hīi- he- sa' lā' kēh' dsa- jmī' ka', pero hñiiy' ni' kō- hī' pih' sa' kway' be' wa' ra- jāh' kih' kyaah' koo- mi' cha' gooy- ga' kway' be'˚. 5 Lā' jē˚ he- jmeey' ja-˚, jmeey' ha- lā' jee' jēē' dsa- kiyh'. Tih- dsēy' na- gyoh' cha' kyey' kyaah' lu' kyooy' jwī' sa' hmīih- hu' he- na- sīi- juu' kih' Dio. Cha' hoo' sa' hmīih- kiyh' jmeey' kyoo- sa' hloh'. 6 Tih- dsēy' dsa' taayh' jee' la' llū' ga' mīih- jee' kuh- dsa- hī- tāāh' jmī', lā' ja- jmeey' ka' lāh' neh˚ gwah˚. 7 Tih- dsēy' jmeē' dsa- Dio kiyh' cha' jwē' juuh˚, mah' tēēh' dsih' ta' jwoh'. 8 Pero hnāh', ta' heeh' hnāh' he- tēēh' dsa- hnāh' ta' jwoh', jēēh' jaa- ba' lāa' ta' jwoh' kyaah' hnāh'. Hī- koo- ba' lāa' lā' jēē˚ dsa-˚. 9 Ta' tēēh- hnāh' Tāā' ni' jaa- hī- tāāh' nē' hwa' la-˚, jēēh' jaa- ba' hī- lāa' Tāā' jnān- hī- gya' gyūh' ya' jwīi'. 10 Ta' kwa- hnāh' jwē' he- tēēh' dsa- hnāh' ta' jwoh', jēēh' jaa- ba' hī- lāa' ta' jwoh' kyaah' hnāh', hī- he' he' Cristo. 11 Hī- jøøh' ga' kyah' hnāh', wa' jmeey' ta' he' kih' lā' jēē˚ ba'. 12 Jēēh', hī- jmāā- hñii' jøøh', hī- he' jā' ta' hwa' go- te-˚. Hī- jmāā- hñii' hwaā', hī- he' ba' lee' jøøh'.

13 Jwīi' ba' hnāh' ta' jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnāh' hī- ta' juu'. Jneh- hnāh' jwē' kih' dsa- mah' sa' dsa' taayh' jee' jmeē˚ Dio hih˚. Ni- hnāh' sa' dsa- tāāh' hnāh' ni' sa' kwah' hnāh' jwē' dsa- tāāh' jñah' hī- hnøø'. 14 Jwīi' ba' hnāh' ta' jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnāh' hī- ta' juu'. Jñuuh' hnāh' hne' kih' dsa- mē' hñii'. Mah' kō- tāa' ga' jmeeh- hnāh' hlēēh' hnāh' ki- wēē' kyaah' Dio. Kih' he- na- na- chee' Dio cha- ga' mīih- wīi' nē' kyah' hnāh'.

15 Jwīi' ba' hnāh' ta' jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnāh' hī- ta' juu'. Ga' nāāh' hnāh' lā' kaa- nē' jmī- ñeeh' lā' kaa- hwa' hnooh' hnāh' ha- lā' jee' leeh- hnāh' dsa- hī- sa' ma- heeh- kih' Dio. Wa' ra- ga' lēēh˚ hnāh', jmāāh- hnāh' hlēēyh' cha- ga' mīih- mah' dsa- nāāy' cha' je- to' juh˚ ga' lā' koh' ga' hnāh'.

16 Jwīi' ba' hnāh', hnooh- hnāh' kah' hnāh' nē' kih' dsa˚, pero hī- tuū' ba' hnāh'. Mah' jwah' hnāh': “Hī- tāā- hñii' kyaah' gwah˚, sa' jmeē˚ bii' mi- tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah' hī- ga' tāā- hñii' kyaah' ku' nøø' kih' gwah˚, he- ja- ba' la' bii' mi- tey', jwah' hnāh'.” 17 He- ba' che- tāāh- hnāh' dsa- tuū'. ¿Che'

kyeē' ga' ku'nøø' lä'koh' ga' gwah' he' mi-jøø' ku'nøø'? 18 Lä'ja- ka-läh' jawah' hnäh': "Cher'mah' hi- ga-tää- hñii' kih' na'hyoo', sa' jmee' bii' mi-tey' juu' kih'. Pero cher'mah' hi- ga-tää- hñii' kih' he- tääh' në' na'hyoo', jmee' bii' mi-tey'." 19 He- ba che- taah- hnäh' dsa-tuu'! ¿Che kyeē' ga' he- hla- në' na'hyoo', lä'koh' ga' na'hyoo' he- mi-jøø' he- hla- në' kih'? 20 Hi- tää- hñii' kih' na'hyoo', kih' na'hyoo' ba' ja- tääy- hi- lä'kye- kih' he- hla- në' kih' ja-. 21 Hi- tää- hñii' kih' gwah', kih' gwah' ba' ja- tääy- hi- lä'kye- kih' Dio hi-gya' neh' gwah' ja-. 22 Lä'ja- ka-läh', hi- tää- hñii' kih' gyuu' ya'jwii', jee' gya' Dio ba' ja- tääy- hi- lä'kye- kih' hñii' Dio ka-läh'.

23 Jwii- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Kwëeh' ba' hnäh' Dio miih- lä'koo- jah' ley, lä- la' lä-jë- o-mee' kih' ñe', anís, mi' ki' ma'. Pero sa' mi-teh' hnäh' he- kyeē' ga' kih' ley. Sa' jmeeh- hnäh' he- llu' jmah', sa' dsa-lä- ñih' hoh' hnäh' dsa-, ni' sa' mi-teh' hnäh' juu' kyah' hnäh'. He- la- ba' ja- jmee' bii' jmeeh' hnäh' ko-joh' kyaah' he- kwah- hnäh' na-. 24 Hnäh' hi- kye- në', hi- tuu' ba' hnäh'. Laah' hnäh' lä'koo- dsa- hi- ngëe- jmi- he- tääh' lu- mah' sa' ngëe- jmi- he- tääh' jah' kaah'.

25 Jwii- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Laah' hnäh' lä'koo- jaä- hi- gyih- ma-la' ta- ka'luu' kyah' wii'. Jëeh' kwëeh' ba' hnäh' Dio miih- he- la' heey' mah' neh- tuh- hoh' hnäh' na-ka' ba' huudse- hii- hi- lä-jë- he- hliih' jmah'. 26 Hnäh' fariseo hi- tuu'. Gyih- da' hnäh' to- në' ta' neh- kyah' wii', mah' lä'ja- ja' na- jngii' ta- ka'luu' ka-läh'.

27 Jwii- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Laah' hnäh' lä'koo- to- hoo- he- na- su- hee- tøø-. Ta' në' kih' jnä' na- hñaa', pero ta' neh- na-ka' hoo' hii' kyaah' lä-jë- nëe' he- soh'. (Véase: Nu. 19:16) 28 Lä'ja- hnäh' ka-läh', ma-ra- he- dsoo' go-te', ta' në' jmääh- hnäh' hñaa' lluu' mah' jëe' dsa-. Pero ta' neh- tuh- hoh' hnäh' na-ka' juu' ta-juu' kyaah' lä-jë- he- hliih'.

29 Jwii- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaä' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Jmeeh- hnäh' hne' në' to- hoo- jee' na- haa' hi- ga- ngëe' juu' kih' Dio. Hi- jmeeh- hnäh' na-hñaa' në' na'hyah- jee' na- haa' lä-jëe- hi- lluu' he'. 30 Jawah' hnäh', wa-ra- jah' kih' ma' chaa- jne' jii- kih' dsa- ma-gyuh- jnän' sa' ma' kwan' be' kih' hi- ga- jngëeh' hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio. 31 He- hlëeh' hnäh' lä- na', mi- jnää' hnäh' hñaa' he- laah' hnäh' sa' ju- kih' hi- ga- jngëeh' hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio. 32 He- ja- na', ja- mi- hñaa' hnäh' ta' kyah' hnäh', jee' hii' në' ta' kih' dsa- ma-gyuh- jnän'.

33 He- ba che- hlëeh' hnäh'. Ma-ra- hi- he' jëe', joo' siih' miih- laah' hnäh'. Ha- ba' lä-ja-, lääh' hnäh' kih' cha'je- he- na- bääh' hnäh'. 34 He- ja- cheen- jee' kyah' hnäh' hi- ngëe' juu' kin' kih' dsa-, cheen' dsa- hi- kyuu', hi- cheen' ta- jwoh' kyaan- ka-läh'. Ko-llaä' hi- he' jngëeh' hnäh' mah' jñah' tääh' hnäh' dsoh' hma- cru', hi- jñah' jmi'baah' hnäh' neh' gwah' mah- kyah' hnäh'. Hi- go'chaa' hnäh' jee' tääyh' lä'koo- lä'koo- jee' jwii- mah' jmeeh' hñii'. 35 Lä'ja-, na- bääh' hnäh' jma- kih' lä-jëe- hi- sa' ää- dsoo' he- ga-tuu- hwa' la-, he- ga-løø' kih' Abel hi- lluu' he', lä-jiih' kih' Zacaría joo' Berequía hi- ga- jngëeh' dsa- ta- ka' hne- kih' gwah' koo' na'hyoo'. 36 Ma-ra' ju'dsoo' jwëeh- hnäh', kih' lä-jë- he- ja-, ja- dso' jwii' në' kih' lä-jëe- hi- tääh' na'.

*Meeh- dsë Jesús kih' jwii- Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ Hnäh' dsa- cháa- Jerusalén, hnäh' hī- jngēeh+ hī- ngēē- juu' kih' Dio mah' teh' hnäh' kuu' kih' hī- chee+ Dio, joh' jiih- sa+ ma' hnoon' ma' jøøhn' hnäh' lä-koø- jøøh- chaah' hyaa' gyuu- chaah' kyaä' taayh- neh+ sa'kyooy', pero sa+ ga'hiih' hnäh'. ³⁸ Kih' he' ja-, jä' ta'jah' ba' hne' kyah' hnäh'. ³⁹ Jwēēhn- hnäh', na' ta+ cha'nē' mo'so' jēēh' ga' jnä' ta'ko- jiih' sa+ ma' jah' hnäh': "Na- jāä- hī- ja' kyaah' hih- kih' Dio."

24

Lloo- koø- jmi' hla' gwah+ juuh+
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ya- hēē' Jesús gwah+ ngaayh'. Jee' ja- ga- ya- jāh+ jnääh' koo' kiyh' mah' ga- chiih' jnääh':

—Jēē da' ha- koh' na'hñaa' sa+ la' gwah+ jnän.

² Mah' ga' jāh' Jesús siiyh+ jnääh':

—Lä- jē- he- jēēh' hnäh' na-, ma- ra- ju'dsoo' jwēēhn- hnäh', ni- koø- mi'kuu' na-, sa+ jā' nē' kih' øøh', lä- jē- ba' sa' hla'.

Jää' ja' ga' llaa' jmi' gyuu+, joh' nēē' sa' jmee' lii-
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jee' ma' gyay' nē' moh' Olivo, ga' ya- jāh+ jnääh' koo' kiyh' mah' na' lla' jnääh' juu' kyaayh' ta'ko- jiih' sa+ cháa- dsa-.

—Chiih' jnääh' lih' le' lä- jē- he- ma- jāh', hee- lii- jmee' wa' ra- ga- tē' jee' ñeh' hi' wa' ra- ga- tē' jee' llaa- jmi- gyuu- —ga- chiih' jnääh' Jesús.

⁴ Mah' ga' jeeh- Jesús juu' kyaä' jnääh':

—Hnøø' leeh' hnäh' mah' ni' jaa- sa- cháa- hī- mi- gaä- hnäh'. ⁵ Jēēh', jwēē' dsa- ya- nää' hī- ka' nē' kin+, jāyh': "Jnä' he' laan' Cristo hī- ma' chee' Dio." Hi- jwēē' dsa- mi- gaay+. ⁶ Nuuh' hnäh' kih' hnii- hi- lä- cha- juu' kih' hnii- ta' la+ ta+ jnø+. Pero ta+ wa' jeh' hoh' hnäh'. Lä- ja- lle' kih' le' ba', pero sa- ga' ma- dsēē' jmi'. ⁷ Tee' dsa- hī- cháa- koø- hwa' kyaah' jyoh' hwa'. Hi- tee' dsa- ta' kyaah' jñah' dsa- ta'. Lä- cha- dsoo' he- dsa- kwah', lä- cha- hoo', lä- kaa- ba' jeh' wii' hwa'. ⁸ Kyaah' lä- jē- he- ja-, koø- ma- løø' jēē- dsa- wii' ba'.

⁹ Ja- ga' ngēē' dsa- hnäh' mah' jmeeyh+ hnäh' lä- tē- dsēy' hi+ jngēeyh' hnäh'. Ga- lä- jēē' ba' dsa- jmee' na- høøh' kyah' hnäh' lä- kaa- jmi- gyuu- kwaat+ kin+. ¹⁰ Ma' ja- jwēē' dsa- tuy' he- ma- dsoo' dsēy', ngēēy' dsa- kyaayh' cha' nē' dsa- ta', mah' jmeey' na- hääyh' øøyh'. ¹¹ Jwēē' dsa- jmee' lä' koh' hī- ngēē- juu' kih' Dio mah' ya- nääy' jee' kyah' hnäh' hi+ mi- gaay' jwēē' dsa-.

¹² Lä- cha- cha- miih- he- hliih'. Kih' he- ja-, jwēē' dsa- mo'so' lä- hnäy' dsa- kyaayh'. ¹³ Pero hī- kwēēh' dsē' lä- jiih' llaa+, hī- he' ba' lää'. ¹⁴ Ju' hmēē' la-, he- mi- jnää- lä- koø- jāä- Dio dsa- lä' hih' kih', lloo- lä- kaa- lä' juh' jmi- gyuu- mah' lä' kyuu- lä- jēē- dsa- hī- sa+ ga' ma' heeh- kih' Dio. Ja- ga' jā- jmi' juuh- jmi' goo- kih' Dio.

¹⁵ Wa' ra- ga' lloo' jmi' jēēh' hnäh' neh+ gwah+ juuh+ cheh' jaa- jah' llaa' na' høø' ngēē' jee' na- jngii' ja-, lä- koø- ga- jāh' Daniel hī- ga- ngēē' juu' kih' Dio, (hī- hē- juu' la-, wa' lä- ngēēy'), ¹⁶ ma' ja-, hnäh' hī- tääh' hwa' Judea kyuu' hnäh' ta+ moh'. ¹⁷ Hī- tääh' jee' ga- tē' to' jwēē' hne', wa' jñay' mah' wa' kyuu' bih'. Sa+ wa' kyey' he- cha- cha' neh+. ¹⁸ Hī- tääh' jee' nuu- kih', ta+ wa' lla- nääy' kiyh' he- dsa- kyey' sa' hmiih-. ¹⁹ Peer- jwii- dsa- mē' hī-

kyaa- gyuu- ma'ja-, hi- lä-ja- hi- jää- gyuu- gyuu- ka-läh'. ²⁰ Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sa- la' jii- gyuu- ni- sa- la' jmi' he- teeh- dsa- dsé' wa-ra- ga-té' jee' kyuu' hnäh'. ²¹ Ma'ja- jée' dsa- wii' jwérte he- sa- ma-jéé' dsa- lä- ma- ga-nøø' jmi- gyuu- lä- jiih' na'. Ja- jiih' mo-so' jée' gyih' jih'koh'. ²² Wa-ra- jah' kih' ngoo' ba' jée' dsa- wii' ma'ja-, ni- jaa- dsa- jiih' sa- jä'. Pero ta-la- kih' hi- na-lleeh' kyaa' Dio, चाह' ba' llaa- jmi' he- jéey' wii'.

²³ Ma'ja- cher'mah' cha- ko- llaa- dsa- jah': "Hii- Cristo cheh' la-", o "hii- Cristo cheh' jee' oo-", ta- wa- heeh' hnäh' kiyh'. ²⁴ Jwéé' dsa- ta- juu' ya- nää', jäh': "Jnä' laan' Cristo, jnä' ngéén' juu' kih' Dio". Ja- he- koo- nëe' he- juh- gaa- jmeey', lä- jwé' jee' mi- gaay' dsa-, lä- jiih' hi- na-lleeh' kyaa' Dio mi- gaay' cher'mah' ga-la'. ²⁵ Ma- ñeh' ba' hnäh' na', jéeh' ma- jawah' ba' jnä' jää' ha- lä- le'.

²⁶ Lä-ja-, cher'mah' hi- jäh- siih' hnäh': "Hii- gya' jee' oo- hwa' kii- jee' sa- kwa- ni- miih-", ta- go- jéé' hnäh'. Hi- cher'mah' jäh': "Hii- gya' cha'neh' oo-", ta- wa- lä- heeh' hnäh'. ²⁷ Jééh', lä- koo- jmee' je- ñih' he- jmee' dsa- lä- jnä' lä- kaa- jmi- gyuu-, lä- ja- lä- jnä' lä- kaa- jmi- gyuu- wa-ra- jah' Hi- ga-léé' ngo' la-. ²⁸ Jééh', wa- ha- cha- ha- jee' kyaa' hi- ma- na- juu', jee' ja- kuh' tu- siih'.

Wa-ra- ga-té' jee' jäh' Hi- ga-léé' ngo'

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Chah' ba' ga- ma- ngéé' ma- jéé' dsa- lä- jé- he- wii' ja-, ja- hñiih' mo-so- lä- jnä' jmeé' kih' hyoo-, ni- jmeé' kih' sih- sa- lä- jnä'. Lä- sii' høø' nuu' hi- hēé- gyuu' jmi- gyuu-, hi- lä- jé- he- ga- cha- gyuu' sa- jeh'. ³⁰ Ja- ga- jmee' lii- gyuu' jmi- gyuu- jee' jäh' Hi- ga-léé' ngo' la-. He- ja- ki' hoo' lä- jéé' nëe' dsa- hi- tääh' hwa' jéey' Hi- ga-léé' ngo' la- hi- jäh' gyuu' jee' jni' kyaah' cha- miih- be', laay' jøøh'. ³¹ Mah' cheey' ángele kyaay'. Kyaah' miih' kih' luu' hoo' jøøyh- lä- jéé- hi- na-lleeh' kyaay' hi- tääh' lä- jé- kye' kih' jmi- gyuu-, ta- ko- taa- lä- ga- té' jyoh' ko- taa-.

³² Jéé' dá- hnäh' kwee- ha- lä- dsoo- juu' kih' chaah' higo mah' mi- téé' hnäh' hñaa'. Wa-ra- ga- hyo' sih' jñoh' sa- jih' kih', løø- dsa- hyo- moo- kih', ma- ñeh' ba' hnäh' ngoo' ga-té' jii- jma' ba' ja-. ³³ Lä-ja- hnäh' ka- läh', wa-ra- ga- jééh' hnäh' dsa- la' lä- jé- he- ma- jawahn' la-, wa- lä- ñeh' hnäh' he- ma- chehn' ho' haah' kyaah' he- jahn' ba' ja-. ³⁴ Ma- ra- ju' dsoo' jwééh- hnäh', sa- llaa- dsa- hi- tääh' na' ta- ko- jiih' sa- ga- ma- lä- te- lä- jé- he- ma- jawahn' la-. ³⁵ Ngéé' ba' lä- jé- he- cha- gyuu' hwa', pero juu' kin- lä- ma- cha- ja- ba'.

³⁶ Pero ni- jaa- sa- ñe- hee- jmi' ja-, hee- hor- ja-, ni- ángele hi- tääh' gyuu' sa- ñe-, ni- Joø' Dio sa- ñe-. Hñii' ba' Täa' kyaan' ñe-. ³⁷ Lä- koo- ga- la' jii- kih' Noé, ja- ba' lä- ja- le' wa-ra- ga- té' jee' jäh' Hi- ga-léé' ngo' la-. ³⁸ Jééh', jaa' sa- ga- ma- ja- jma' ma' tääh' dsa- kuh- hñh-, ma' tääh' dsa- jee- goo- lä- jiih' ga- he' Noé neh' barco. ³⁹ Ni- miih- sa- ga- lä- liih- dsa- lä- jiih' ja' jmi- he- ga- jngiih' kih' lä- jéé'. Lä- ja- ka- läh' ni- sa- liih' ga- dsa- wa-ra- ga- té' jee' jäh' Hi- ga-léé' ngo' la-. ⁴⁰ Ma'ja- tääh' uu' jmee- ta' jee' nuu- kih', jaa- he' sah-, hi- hi- jaa- he' jä'. ⁴¹ Ma'ja- tääh' uu' dsa- mé' dsé-. Jaa- he' sah-, hi- hi- jaa- he' jä'. ⁴² He- ja- mi- jnøø' hnäh' mi- ñeh', jééh' sa- ñeh' hnäh' hee- hor- jäh' Dsa- jøøh' kyaah' hnäh'. ⁴³ Wa- lä- ngééh' hnäh' he- la-. Cher'mah' jaa- dsa- juu' cha'neh' ga- lä- ñey- hee- hor- dsa- he' dsa- hii- cha'neh' kiyh', jmeey'

bii' sa' gwiiy' mah' sa' kway' jwë' he' jä' dsa-hii' cha'neh' kiyh'. 44 Ja-ba' lä' ja', hnøø' ma-na'lluuh' hnäh'. Jëeh', ha- ga- che- jmi' he- sa' jøøh' hnäh', jäh' Hi-ga-lëë'ngo' la'.

Dsa-hi-mi-teh', hi' dsa-hi-sa' jmee' ta'he'
(Lc. 12:41-48)

45 Jaa' dsa-hi-mi-teh' hi- cha- huu'dsë- llu' kih', hi- he' ba' na-hñaä' mah' hääy' hi- tääh' cha'neh' kih' dsa-juu'y, kwëëyh' kuh- hor' kih'. 46 Llu' la' kih' dsa- hi- jmee' ta'he', cher'mah' mi-teyh' lä-jë- mada' he- nuuyh' wa'ra' jah' juuy'. 47 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ga-lä-jë- ba' he- cha- kih' dsa-juu'y' tooyh- gooy'. 48 Pero jaa- hi- sa' hnøø' jmee' ta'he', jmeey' huu'dsë-: "Lä-hëë' ga' miih- dsa-jøøh' kyaan'." 49 He-ja- løøy' jmi'baay' dsa-kyaa'yh' mah' kuh'hiyh' kyaah' hi- laä' lla'hiih'. 50 Pero dsa- hñaä- dsë' he', jmi' he- sa' jøøy' hi- hor' he- sa' kyey' ni- miih- huu'dsë', jäh' dsa- juuy'. 51 Sa- lä- niih' dsëy' kih' dsa- he' heeyh' wii' mah' kwëëyh' hëë' kō-jøh' kyaah' dsa- ta-juu'. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha- jay'.

25

Juu' na-hmää' lä'koø- la' kih' gyaä' chih-më'

1 He- jaa' Dio dsa- lä-hih' kih', jëeh' kwee- kih' gyaä' chih-më' hi- na-nää' choøh- mi'së' na-hih' je- mah' dsa-heeyh' dsa-nuuh- hi- jee' goo'. 2 Hñaä' chih-më' he' ma' cha- huu'dsë- llu' kih', hñaä' he' sa' cha- he' ma' jmeey'. 3 Lä-jëë' hi- sa' ma' jmee' he' he' ga-nääy' kyey- mi'së' kiyh', mah' sa' ga-kay' ga' miih- naa' he- koo-. 4 Pero lä-jëë' chih-më' hi- ma' cha- huu'dsë- llu' kih' he', ga-kay' mi'së' kiyh' kō-jøh' kyaah' jee' ma' haa' naa' he- koo-. 5 Pero ga-lä-hëë' ga' dsa-nuuh- hi- ma' jee' goo' he'. He-ja- ga-të' gwii' kih' lä-jëë' lä-jiih' ga-gwiiy'. 6 Ma' ga-të' koø- lla-nuu', ga-tooh' dsa- miih', ma' jäh': "Hii' dsa-nuuh- hi- jee' goo' ja'. Noo- hnäh' mah' go-mi-jëeh' hnih'." 7 Ga-lä-jëë' chih-më' he' ga-nooy- mah' ga-taayh' ga-mi'lluy' mi'së' kiyh'. 8 Lä-jëë' hñaä' chih-më' hi- sa' jmee' he' ga-siiyh' chih-më' hi- ma-na'lluu' he': "Kwëeh' jnääh' miih- naa' kyah' hnäh'. Jëeh' ma-ngoo' ga-uu- mi'së' kyaä' jnääh'." 9 Mah' ga-jëeh- lä-jëë' hi- ma-na'lluu' he' siiyh': "Llu' go-läh' hnäh' jee' hni' dsa-, jëeh' he- kyë' jnääh' sa- lëë' kih' jee' lä-jëë' jne'." 10 Ta-ko-jiih' ga-nääy' ga-läy' naa' he- koo- ja-, ja' dsa-nuuh- hi- jee' goo' he'. Lä-jëë' chih-më' hi- ma-na'lluu' he' ga-taayh' kyaayh' jee' ga-la' jmi'. Ja- hniih' ga-jne' ho'haah'. 11 Kō-hwëë' ja-ba' ma-ya-nää' chih-më' hi- na-lä- naa' he', ma' jäh': "Dsa-jøøh' kyaan', Dsa-jøøh' kyaan', nä' ho'haah' kyaä' jnääh'." 12 Mah' ga-jëeh- dsa- he' juu' kiyh', ga-siiyh': "Ma'ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', sa- kyuuñ- hnäh'." 13 He-ja- mi-jnøø' hnäh' mi-nëh', jëeh' sa- ñeh' hnäh' hee- jmi' ni- hee- hor' jäh' Hi-ga-lëë'ngo' la'.

Juu' na-hmää' lä'koø- la' kih' uu- dsa- hi- ga-hyoh' kuu'
(Lc. 19:11-27)

14 He- jaa' Dio dsa- lä-hih' kih', jëeh' kwee- lä'koø- ga-jmee' jaa- dsa-, jaa' ja-ga-dsooy' koø- jee' jwi' uu'. Ga-tëëyh' dsa- hi- ma' jmee' ta' kiyh' mah' ga-tooyh- goo- kuu' he- kyaah' jmeey' ta'. 15 Jaa- he' ga-kwëëyh' hña' mil kuu'. Jee' ga-të' uu' he' ga-kwëëyh' to' mil. Jee' ga-të' uu- he' ga-kwëëyh' koø- mil ba'. Lä-jaa- lä-jaa- ga-kwëëyh' lä'koø- te-täay' jmeey' ta'. Ja- ga-na- ngooy' uu'. 16 Hi- ga-hyoh' hña' mil kuu' he', ga-jmeey' ta' kyaah' mah' ga-liyh'

jyoh' ga' hñá' mil na' dsē' lle'. 17 Ja' ba' lä' ja' ga' jmeē' hī' ga' hyoh' to' mil kuu' he', mah' ga' liyh' jyoh' ga' to' mil na' dsē' lle'. 18 Pero hī' ga' hyoh' koo' mil kuu' he', ngooy' na' jmeey' too' hwa' mah' na' hmäy' kuu' kih' dsa' juy'.

19 'Ma' ngēē' cha' miih' jmi', ja' ga' jah' dsa' juy' lä' jēē' uu' dsa' he'. Mah' ga' ngüyh' kwaan' kih' lä' jaa' lä' jaa'. 20 To' nē' ga' lloo' hī' ga' hyoh' hñá' mil kuu', na' kooy' jyoh' ga' hñá' mil na' dsē' lle'. Mah' ga' jäyh' siyh': "Dsa' jøøh' kyaan', ga' kwēēh' jnä' hñá' mil kuu'. Hee' la' kiin' jyoh' ga' hñá' mil he' ga' lihn' na' dsē' lle' kuu' ja'." 21 Mah' ga' jah' dsa' juy' siyh': "Lluu' ba' hne' moz' kyaan' hī' mi' teh' kyaah' jnä'. Kih' he' ma' lä' teh' kyaah' ko' hī' pih' he' ga' hñah', he' ja' kwēēhn' hne' cha' ga' miih'. Ña' kyaah' jnä' mah' wa' dsa' toohn' jee' chaa' jne' llu'."

22 'Ga' lloo' ka' läh' hī' ga' hyoh' to' mil kuu'. Ga' jäyh': "Dsa' jøøh' kyaan', to' mil kuu' ga' kwēēh' jnä'. Hee' la' kiin' jyoh' ga' to' mil he' ga' lihn' na' dsē' lle' kuu' ja'." 23 Mah' ga' jah' dsa' juy' siyh': "Lluu' ba' hne' moz' kyaan' hī' mi' teh' kyaah' jnä'. Kih' he' ma' lä' teh' kyaah' ko' hī' pih' he' ga' hñah', he' ja' kwēēhn' hne' cha' ga' miih'. Ña' kyaah' jnä' mah' dsa' toohn' jee' chaa' jne' llu'."

24 'Jee' ga' dsa', ja' hī' ga' hyoh' koo' mil kuu'. Mah' ga' jäyh': "Dsa' jøøh' kyaan', kyuun' hne' he' häh'. Chooh' ta' jee' sa' ma' jñeeh', juuh' mi' ju' jee' sa' na' jnä' kyah'. 25 Kih' he' ja', ga' lä' gohn' mah' ga' hmän' kuu' kyah' neh' hwa'. Jee' la' kiin' he' la' kyah'." 26 Mah' ga' jah' dsa' juy': "He' ba' che' hlēēh' hne' moz' jwih'. Neh' ba' hne' kwee' he' choohn' jee' sa' ma' jngēēn' mah' juuh' mi' ju' jee' sa' na' jnä' kin'. 27 Kih' he' ja', ma' ää' jmi' ma' mi' häh' dsa' kuu' kin', mah' ma' la' ma' jahn', ma' ngēēh' kin' na' tee' kyaah' sa' joo'. 28 Jñuuh' hnäh' kuu' na' mah' kwēēh' hī' cha' kih' gya' mil. 29 Jēēh', hī' cha' kih', hyoyh' ga' mah' lä' cha' kiyh' cha' ga' miih'. Hī' cha' miih' kih', dsa' jñuh' go' te' he' cha' kiyh'. 30 Moz' jwih' na', jwää' ta' ka' hne' jee' na' hoo'. Jee' ja' kí' hooyh' mah' juy' cha' jay'."

Lä' la' le' kih' dsa' wa' ra' ga' tē' jee' lla' Dio ta'

31 'Wa' ra' ga' tē' jee' jah' Hī' ga' lēē' ngo' la', jee' ba' je' tō' jlēē' ñih' jäyh' ko' jøh' kyaah' ángele kyaay', ja' ga' gyay' laay' jøøh' jmeey' hih'. 32 Cha' nēn' ja' kuh' lä' jēē' nēē' dsa' hī' chaa' hwa' la' mah' llaa' jnih' ma' kih' kih'. Jmeen' kiyh' lä' koo' jmee' dsa' hī' hää' jah' wa' ra' ga' jmeey' ma' kih' kih' borrego kyaah' chivo. 33 Llaan' borrego jwoo' ra' lluu' kin' mah' chivo llaan' jwoo' ra' kēh'.

34 'Mah' jwah' jnä', hī' laa' Dsa' ta' jøøh', jwih' hī' tääh' jwoo' ra' lluu' kin': "Ya' nää' hnäh' hī' ma' na' jää' kyaa' Täa' kyaan'. Kyah' ba' hnäh' jee' jmee' Dio hih' la' he' ma' na' lluu' kyah' hnäh' lä' ma' huu' jmi' gyuu'. 35 Jēēh', lä' ma' kyohn' ga' kwēēh' ba' jnä' he' ga' kuhn'. Lä' ma' lä' ki' dsēn', ga' kwēēh' ba' jnä' jmi' he' ga' huhn'. Lä' ma' ngēn' cha' jwē' juuh' ga' teeh' ba' jnä' cha' neh' kyah' hnäh'. 36 Ma' sa' cha' he' ma' kēhn', ga' kwēēh' ba' jnä' hmiih' he' ga' kēhn'. Lä' ma' kyaan' dsaahn' na' nääh' hnäh' kin'. Lä' koo' ma' hān' neh' ñe', na' jēēh' hnäh' jnä'."

37 'Ma' ja' jah' lä' jēē' hī' lluu' he' siyh' jnä': "Dsa' jøøh' kyaan', ¿lih' ba' ga' jēē' jnääh' hne' ngēh' kyaah' mah' ga' kwa' jnääh' he' ga' kuh'? ¿Lih' ba' ga' jēē' jnääh' ngēh' na' ki' hoh' mah' ga' kwa' jnääh' jmi' he' ga' hih'?"

38 ¿Lih' ba' ga'jēē' jnāäh' ngēh- cha'jwē' juuh- mah' ga'tee' jnāäh' hne-? ¿Lih' ba' ga'jēē' jnāäh' sa' cha- hmih- ma' kyeh' mah' ga'kwēēh' jnāäh' hne- hmih- he- ga'kyeh'?

39 ¿Lih' ba' ga'jēē' jnāäh' dsaah' hne-? ¿Lih' ba' ga'jēē' jnāäh' hne- hāäh' neh-ñe' mah' na'jēē' jnāäh' hne-?", jāyh- siyh' jnā'.

40 Ja- ga' na' jwah' jnā', hī- laa' Dsa-ta' jōoh', jwi- jnih': "Ma-ra- ju'dsoo' jwēēhn- hnāh', he- ga'jmeeh' hnāh' kih' ooh' hī- tā-ñee' tāäh' la-, he- ga'jmeeh' hnāh' kin- ba'ja-."

41 Lā- chah' ja' jwin- hī- tāäh' jwoo' ra-kēh' he': "Jnuuh' hnāh' kin' hī- kyaah' dso'jwi', ta' cha'je- ba'kyah' hnāh' jee' sa' uu' jih'koh', jee' ma-na- jāā' kih' hī- sa-llu' kyaah' ángele kyaay'. 42 Jēēh' lā- ma' kyohn- sa- ga'kwēēh' jnā' he- ma' kuh'. Lā- ma' lā-ki- dsēn', sa' ga'kwēēh' jnā' jmi- ma' huhn'. 43 Lā- ma' ngēn- cha'jwē' juuh-, sa' ga'teeh' jnā' cha'neh' kyah' hnāh'. Ma' sa' ga'lā'cha- he- ma' kēhn-, sa' cha- hmih- ga'kwēēh' jnā'. Lā- ma' kyaan' dsaahn' hī- ma' hāän' neh-ñe', hnāh' sa' na'jēēh' jnā'."

44 Ma'ja- ngi' dsa- he' juu' kin', jāyh': "Dsa-jōoh' kyaan', ¿lih' ba' ga'jēē' jnāäh' ngēh- kyaah', ngēh- na-ki- hoh', sa' cha- hmih- ma' kēh', ma' na'hēēh' cha'jwē' juuh-, ma' dsaah' o ma' hāäh' neh-ñe' mah' sa' ga'jmee' jnāäh' be' kyah'?"

45 Ja- ga' na' jwah' jnā', hī- laa' Dsa-ta' jōoh', jwi- jnih': "Ma-ra- ju'dsoo' jwēēhn- hnāh', he- sa- ga'jmāäh' hnāh' he' hī- tā-ñee' tāäh' la-, jnā' ba' he' sa- ga'jmāäh' hnāh' he'. 46 Lā-jēē- hī- hlēēh' he' dsa-nāay' jee' sa' laa- jēēy' wi'. Mah' lā-jēē- hī- lluu' he' dsa-nāay' jee' mo-so' juuy'."

26

Ma' hnooh- dsa- ha- lā- jee' ma' saayh' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Ma-la- ba' ma-kwa' Jesús lā-jē- juu' ja-, ga-jāyh' siyh- jnāäh' discípulo kyaay':

2 —Ma-ñeh' ba' hnāh', na' jee' to' jmi- ma-la' jmi- he- kuh- dsa- borrego mäh'. Jee' ja- ngēē' dsa- Hī-ga-lēē' ngo' la- mah' tāāy- dsoh' hma-cru'.

3 Ma'ja- ga'kuh' jmi-dsa- kaah' kyaah' lā-jēē- ta-jwoh' kyaā' ley kyaah' lā-jēē- dsa-gyuh' nē'ta' kih' Caifá, jmi-dsa- hī- kye- nē'. 4 Mah' ga'taayh' juu' kwee-, ha' lā- jee' saayh' Jesús kyaah' juu' ta' juu' mah' jngēēyh'.

5 —Sa' le' kaah' jnih' jee' jmi- la-, mah' sa' chí'jwaa' dsa- jee' jwi- la- — ga-jāyh'.

Ja- dsa-mē' ga-huu' jmi- mi-jwi- lle' Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Ma' gya' Jesús ka-lāh' jee' jwi- Betania cha'neh- kih' Simón hī- ma' dsaah' dsoo' hmih' hōø-. 7 Jee' ja- gyay' kuh-hiyh-, ma' ga'lloo' jaa- dsa-mē' hī- ma' kye- koø- sē' alabastro he- haa' jmi- mi-jwi- he- kyeē' hmooh'. Mah' ga'huuy' lle' Jesús. 8 Ma' ga'jēē' jnāäh' lā-koø- ga'jmee' dsa-mē' he', ga-lā-lleē' jnāäh', mah' ga'jāh' jnāäh':

—¿He-la' ma-hēē' dsa-mē' na- jmi- mi-jwi- kih'? 9 Llu' wa-ra- jāh' kih' ga-hniy' go-te- ba' mah' kuu' ja- ma' kwēēyh' hī- tā-ñee'.

10 Pero ga-lā'kyuh' Jesús huud'sē- kyaā' jnāäh', he- ja- ga-siyh- jnāäh':

—¿He-la'jmeeh-hnäh'jwiih'kih'dsa-mé'la-? Llu'ba'he-ma-jmeey'lä'la-kin⁺. ¹¹Jëh',lä-ma-tääh'na-ba'hi-tä-nee'kyaah'hnäh'. Pero jnä',mo-so'gyan'ki-wëé'jee'kyah'hnäh'. ¹²Kyaah'he-ma-huuy'jnä'jmi-mi'jwii-,he-ma-mi-lluuy'jnä'jää'ba'la-,ja-ga'haa'dsa-jnä'. ¹³Ma-ra'ju'dsoo'jwëehn-hnäh',lä-kaa-jmi-gyuu'jee'kwa'dsa-ju'hmëé'kin⁺,lä'cha-juu'ha-lä-koo-ma-jmee'dsa-mé'la-,mah'lä'ja-lä-dsooh-dsë'dsa-kiyh'.

Juda ga'ngëé'Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴Ma'ngëé'he-ja-,jaa-dsa'kyaah'jnääh'hi-chee-Juda Iscariote ngooy'kih'dsa-kaah'kyaa'jmi-dsa-. ¹⁵Mah'ga'jäyh':

—¿Joh'kwëeh'jnä'mah'ngëé'jni'h'ja'gooh-hnäh'?—siyh'.

He-ja-ga'jiih'dsa-he'kiyh'gyi'gya'kuu'tøø-. ¹⁶He-ja-ga-løø'Juda hnooh-ha-lä-jmeey'mah'ngëey'Jesús ja'goo-dsa-he'.

Ga'jmeé'Dsa'jøøh'jnän'ma'nuu'kyaah'ga'hiyh'juu'

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷To-né'jmi'he-ga-løø'dsa-taah'dsa-jmeey'jmi'kuyh-he'ñiih-he-sa'kyaah'levadura,ga-ya'jah-jnääh'koo'kih'Jesús mah'ga-ngü'jnääh'juu'kiyh':

—¿Ha-jwah'mi'llu'jnääh'jee'kihn'ma'nuu'?

¹⁸He-ja-ga'jäyh'siiyh'jnääh':

—Go-nääh'hnäh'ta'jee'jwii'juuh-. Cha'jwë'ja-,jëh'hnäh'jaa-dsa-. Ja-jwiih'dsa-he': "Lä-la-jäh'ta-jwoh'kyaaj'nääh': Ma'ngoo'ga'dsëé'jmi'kin⁺. Cha'neh'kyah'kyeh'jnääh'borrego mah'kyaah'discipulo kyaan⁺."

¹⁹He-ja-ga-nøø'jnääh'lä-koo-mada-he-ga-jmeé'Jesús kyaaj'nääh'hi-ga-mi'llu'jnääh'jee'ga-kuyh-ma'nuu'.

²⁰Ma'ga'nuu'jmi'ja-,ga-gya-Jesús né'na'mes-kyaah'lä-jëé-gya-tuu'jnääh'. ²¹Ta'ko'jiih'ma'tøøh'jnääh'kih'hiih'jnääh',ga'jah'Jesús:

—Ma-ra'ju'dsoo'jwëehn-hnäh',jaa-jee'lä-jëé'hi-kuh-kyaah'jnä',ngëey'jnä'.

²²Peer'ja'meeh-dsë-jnääh'ma'ga'nuu'jnääh'juu'ja-,mah'lä'jaa-lä'jaa-jnääh'ga-ngü'jnääh'juu'kiyh':

—¿Ché'ja'he'jnä'na-hlëéh'?—ga'jah'jnääh'.

²³He-ja-ga-jëeh-Jesús juu'kyaaj'nääh':

—Hi-tä-goo-kyaah'jnä'neh'wii'la-,hi-he'ba'na-hi-ngëé'jnä'.

²⁴Ma-ra'ju'dsoo',Hi-ga-lëé'ngo'la-le'kiyh'lä-koh'ma-na-sii-. Pero jwii-dsa-hi-ngëé'Hi-ga-lëé'ngo'la-. Llu'ga'la'kih'dsa-ñuuh-he'wa-ra'jah'kih'sa-ga-lä'chaay-go-te-ba'.

²⁵Ja-ga-,ga-jëeh-Juda hi-ga-ngëé'Jesús,ga'jäyh':

—O ché'jnä'ba'ta-jwoh'.

—Hñaah'ba'hne-ma-jäh—ga'jah'Jesús siiyh'.

²⁶Ko-jiih'tääh'kuyh-,ga-ka'Jesús he'ñiih'mah'ga-kway'ti'hmaah'kih'Dio. Ma'ngëé'ma-kway'ti'hmaah'kih'Dio,ga'llaay'he'ñiih'ja-,mah'ga-kwëeyh'jnääh',ga'jäyh':

—Kye-hnäh'mah'kuh'hnäh',he-la-na-jmi-ngo'kin⁺.

²⁷Lä-ja-ka-läh'ga-kay'wakyaah',ga-kway'ti'hmaah'kih'Dio,ja-ga-ga-kwëeyh'jnääh',ga'jäyh':

—Hih⁷ hnäh⁷ lä⁷jëë⁺ hnäh⁷. ²⁸Jëeh⁷, he⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁺ he⁻ kyaah⁷ jmee¹ Dio koo⁻ hmooh⁷ hmëë⁷. He⁻ja⁻ t^{uu} jma⁻ kin⁺ kih¹ jwëë⁷ dsa⁻ mah¹ dsa⁻che⁻ dso⁷kye⁻ kiyh¹. ²⁹Lä⁷la⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁷, mo⁻so⁻ huh⁷ ga⁷ jnä⁷ jmih¹ mi¹jëh¹ ma⁻ää⁻, lä⁷jiih⁷ lloo⁻ jmi¹ huhn⁷ ka⁻läh⁷ lä⁷hmëë⁷ kyaah⁷ hnäh⁷ jee⁷ jmee¹ Tää⁷ kyaan⁻ hih⁷—ga⁷jäh⁷ Jesús sⁱⁱyh⁺.

Ga⁷hmä⁷ Pee⁷ juu⁷ he⁻ sa⁻ kyuu⁷ Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰Ma⁻ngëë⁷ ma⁻hä⁷ jnääh¹ kih¹ Dio, ga⁻nøø¹ jnääh¹ ta⁻ moh⁷ Olivo. ³¹Ja⁻ga⁷ ga⁻jäh⁷ Jesús sⁱⁱyh⁺ jnääh⁷:

—Lä⁷jëë⁷ ba⁷ hnäh⁷ beeh⁷ jnä⁷ na¹ hwë¹. Lä⁷ja⁻ na⁻sii⁷ juu⁷ kih¹ Dio: “Jmeen⁷ dsoo⁷ kih¹ hi¹ hää⁻ lä⁷jëë⁻ borrego, hi⁻ lä⁷jëë⁻ borrego kyaay⁷ sa⁻ jñee⁷.” ³²Pero ga⁷ ma⁻lä⁷jiihn⁷ ka⁻läh⁷, hii⁷ jnä⁷ niin⁷ na¹jää⁻ hnäh⁷ ta⁻ Galilea.

³³He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Pee⁷:

—Ma⁻ke⁻ lä⁷jëë⁷ ga⁻bee¹ hne⁻, pero jnä⁷ jih⁷koh⁷ sa⁻ been⁻ hne⁻.

³⁴He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Jesús sⁱⁱyh⁺ Pee⁷:

—Ma⁻ra⁻ ju¹dsoo⁷ jwëëhn⁻ hne⁻, na¹ hwë¹, jää⁷ ja⁻ga⁷ hoo¹ chaah⁷ dsoo¹, hne⁻ ma⁻të⁷ hnë⁻ jiih⁻ ma⁻hmäh⁷ juu⁷ he⁻ sa⁻ kyuu⁷ jnä⁷.

³⁵—Ma⁻ke⁻ ga⁻juun⁷ kō⁷joh⁷ kyaah⁷ hne⁻, sa⁻ jwahn⁷ lä⁷na⁻—ga⁷jäh⁷ Pee⁷.

Lä⁷ja⁻ kwee⁻ ba⁷ ga⁻jäh⁷ jnääh¹ lä⁷jëë⁻ jnääh⁷.

Nëe⁷ Jesús Getsemani na⁻chuuy⁷ kyaah⁷ Dio

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶Ma⁻ngëë⁷ he⁻ja⁻, ga⁻nøø¹ jnääh¹ kyaah⁷ Jesús koo⁻ jee⁷ chee⁻ Getsemani. Ma⁷ga⁻lla⁷ nøø¹ jnääh¹ jee⁷ ja⁻, ga⁻siiyh⁷ lä⁷jëë⁻ jnääh⁷:

—Jee⁷la⁻ ba⁷ go⁻taah⁷ hnäh⁷ ta⁻kō⁷jiih⁷ na⁻chuun⁷ kyaah⁷ Dio.

³⁷Ga⁻jää⁷ ma⁻lä⁷ Pee⁷, kyaah⁷ lä⁻uu⁷ joo⁷ Zebedeo ba⁷. Chah⁷ ba⁷ ja¹ meeh⁻ dsëy¹ hi¹ chaay⁻ cha⁻miih⁻ huu⁷dsë⁻. ³⁸He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁷ Jesús sⁱⁱyh⁺:

—Peer⁻ meeh⁻ dsën⁻, lä⁷jiih⁷ juun⁷ go⁻te⁻ la¹ kin⁺. Jee⁷na⁻ ba⁷ jää⁷ jnä⁷. Kwëeh⁷ hoh⁷ hnäh⁷, ta⁻gwii⁻ hnäh⁷.

³⁹Ja⁻ga⁷ ngoo¹ Jesús miih⁻ ga⁷ ta⁻ cha⁷në⁻. Jee⁷ja⁻ ga⁻juuy⁷ jnëy⁷ mah¹ ga⁻jluy⁷ lley⁷ lä⁷ga⁻të⁷ hwa¹, ga⁻chuuy⁷ kyaah⁷ Dio:

—Tää⁷ kyaan⁻, cher⁷mah¹ le⁻, lää⁷ jnä⁷ kih¹ he⁻ wi⁷ he⁻ jëën⁻ na¹. Pero sa⁻wa⁷ le⁻ lä⁷hnoon¹ hñiin⁻, wa⁷ le⁻ lä⁷hnooh⁻ hñaa⁷ ba⁷.

⁴⁰Ma⁷ jah⁷ Jesús ka⁻läh⁷ jee⁷ ma⁻tää⁷ discípulo kyaay⁷, ga⁻jëëy⁷ ma⁻na⁻gwii⁻. He⁻ja⁻ ga⁻siiyh⁷ Pee⁷:

—¿Che⁷ni⁻ koo⁻ hor⁻ sa⁻ma⁻lä⁻be⁻ hoh⁷ he⁻ma⁻nah⁻ na⁻nëh⁻ kyaah⁷ jnä⁷?

⁴¹Wa⁷na⁻nëh⁻ hnäh⁷, ngii⁷ hnäh⁷ kyah¹ kih¹ Dio mah¹ sa⁻leh⁻ he⁻ hliih⁷ hnäh⁷. Hnøø¹ ba⁷ jmi⁻lle⁻ jnän⁷ kwa⁷ be⁻. Pero jmi⁻ngo¹ jnän⁷ sa⁻bee⁻—ga⁷jäh⁷.

⁴²Ngooy⁷ ka⁻läh⁷ na⁻chuuy⁷ kyaah⁷ Dio jee⁷ ga⁻të⁷ tō⁷ jiih⁷:

—Tää⁷ kyaan⁻, cher⁷mah¹ sa⁻le⁻ lääh⁷ jnä⁷ kih¹ he⁻ wi⁷ la⁻, cher⁷mah¹ ma⁻ra⁻ he⁻ huhn⁷ ba⁷ jnä⁷, wa⁷ le⁻ lä⁷hnooh⁻ hñaa⁷ ba⁷—ga⁷jäh⁷.

⁴³Ma⁷ jayh¹ ka⁻läh⁷, ga⁻jëëy⁷ lä⁷jëë⁻ ba⁻ma⁻na⁻gwii⁻. Jëeh⁷, lä⁻gwii⁻ jwërte.

⁴⁴Ngoo¹ Jesús ka⁻läh⁷ lä⁷hmëë⁷ jee⁷ ga⁻të⁷ hnë⁻ jiih⁻ na⁻chuuy⁷ kyaah⁷ Dio, ja⁷ ba⁷ kyaah⁷ juu⁷ he⁻ ma⁻hlëëy⁷ jää⁷ ja⁻. ⁴⁵Ma⁷ jayh¹ ka⁻läh⁷ jee⁷ ma⁻tøø¹ jnääh¹ lä⁷jëë⁻ jnääh⁷, ga⁻siiyh⁷ jnääh⁷:

—Gwii⁻ ba⁷ hnäh⁷ kyah¹, teeh⁷ hnäh⁷ hoh⁷. Ma⁻lloo⁷ hor⁻ jaa⁷ Hi⁻ga⁻lëë⁻ngo¹ la⁻, ngëë⁷ dsih⁷ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻. ⁴⁶Noo⁻ hnäh⁷, mah¹ ma⁻nøøn⁻. Ma⁻ngoo¹ ya⁻jäh⁻ hi⁻ ngëë⁷ jnä⁷—ga⁷jäh⁷.

Ga⁺saayh⁺ Jesús**(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)**

⁴⁷ Lla⁻ giyh⁺ juu⁺ ja⁻ ma⁺ ja⁺ Juda, ja⁻ jee⁺ lä⁻ jëë⁻ gya⁺ tuu⁺ dsa⁻ kyaah⁺ jnääh⁺. Jay⁺ kyaah⁺ koq⁻ nää⁺ dsa⁻, hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁺, hi⁻ ma⁺ kye⁻ hma⁻, lä⁻ hih⁺ kih⁺ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻ kaah⁺ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺h⁺.

⁴⁸ Juda hi⁻ ga⁻ ngëe⁺ Jesús, jää⁺ ga⁻ taayh⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺:

—Hi⁻ chuhⁿ kih⁺, hi⁻ he⁺ he⁺. Ja⁻ saah⁻ hnäh⁺ —ga⁻ jäh⁺.

⁴⁹ He⁻ ja⁻ jay⁺ chuh⁻ kih⁺ Jesús.

—Ha⁻ ma⁻ ñeh⁺ ta⁻ jwoh⁺ —ga⁻ jäh⁺.

Na⁻ ma⁻ hi⁺ ga⁻ chuyh⁺ kih⁺ Jesús. ⁵⁰ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Ome⁺, ¿hee⁻ kih⁺ ma⁻ ñeh⁺ hne⁻?

Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ ya⁻ jäh⁺ dsa⁻ he⁺ mah⁺ ga⁻ sooh⁺ kih⁺ Jesús.

⁵¹ Pero ja⁻ dsa⁻ kyaah⁺ jnääh⁺, ga⁻ sëeyh⁺ ñe⁺ ga⁻ jmeey⁺ dsoo⁺ kih⁺ ja⁻ hi⁻ ma⁺ jmee⁻ ta⁻ he⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøø⁺h⁺. Ga⁻ kuy⁺ lo⁻ gwa⁺. ⁵² He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Tøø⁺ ñe⁺ kyah⁺ neh⁻ loo⁻ kih⁺ ka⁻ läh⁺. Jëeh⁺, lä⁻ jëë⁻ hi⁻ koooh⁻ ñe⁺, kyaah⁺ ñe⁺ juuy⁺. ⁵³ ¿Che⁻ sa⁻ ñeh⁺, le⁺ ba⁺ ngiin⁺ kih⁺ Tää⁺ kyaan⁻, mah⁺ lä⁻ chah⁺ la⁻ cheey⁺ kin⁻ gya⁻ to⁻ nää⁺ ángele? ⁵⁴ Pero cher⁺ mah⁺ lä⁻ ja⁻ ga⁻ la⁺, ¿ha⁻ ba⁺ la⁻ lä⁻ te⁺ lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, jee⁺ lle⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ää⁻ jmi⁺ le⁺?

⁵⁵ Ja⁻ ba⁺ hor⁻ ja⁻, ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ sooh⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁻ dsa⁻ hii⁻ jnä⁺, he⁻ ma⁻ ya⁻ nääh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ ñe⁺ kyaah⁺ hma⁻, mah⁺ saah⁻ jnä⁺? Lä⁻ jë⁻ jmi⁺ ma⁺ hään⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ma⁺ kwan⁻ juu⁺ koo⁺ gwah⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ chah⁺ jnä⁺. ⁵⁶ Pero lä⁻ jë⁻ he⁻ la⁻ lle⁻ kih⁺ le⁺ mah⁺ lä⁻ te⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ sii⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio —ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺.

Hi⁻ lä⁻ jëë⁻ jnääh⁺ ga⁻ bee⁻ jnääh⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻ kyuu⁺ jnääh⁺.

Na⁺jääy⁻ Jesús cha⁻ñe⁺ dsa⁻ ta⁻ kaah⁺ kya⁺ dsa⁻ judiu**(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)**

⁵⁷ Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁺, lä⁺ ma⁺ ga⁻ saayh⁺ Jesús, na⁺ jääy⁻ cha⁻ñe⁺ Caifá hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ jøø⁻ ko⁻ jøø⁺ lä⁻ jëë⁻ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ ley kyaah⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ gyuu⁺h⁺. ⁵⁸ Pero Pee⁺ ba⁺ ngooy⁺ lleey⁺ kaah⁺ kih⁺ Jesús, lä⁻ ga⁻ tē⁻ ho⁻ hne⁻ ñe⁺ ta⁻ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøø⁺h⁺ he⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ he⁺ Pee⁺ ga⁻ jmeey⁺ ko⁻ jøø⁺ kyaah⁺ poo⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ jëey⁻ ha⁻ lä⁻ hii⁻ juu⁺ ja⁻.

⁵⁹ Lä⁻ jëë⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺h⁺, kyaah⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ la⁺ ta⁻, ma⁺ hnaayh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ bääh⁺ Jesús kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺, lä⁻ jwē⁺ jee⁺ ma⁺ jngiyh⁺ kih⁺. ⁶⁰ Pero sa⁻ ga⁻ jmää⁺ juu⁺ kiyh⁺, ma⁻ ke⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ma⁺ bääh⁺ dsih⁺ kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺. Kyaah⁺ jee⁺ ga⁻ dsaa⁺ ga⁻, ga⁻ lla⁻ nää⁺ ga⁻ uu⁺ hi⁻ kye⁻ juu⁺ ta⁻ juu⁺, ⁶¹ ga⁻ jäh⁺:

—Ga⁻ nuu⁺ jnääh⁺ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ ñuu⁺h⁻ na⁻: “Le⁺ hlan⁺ gwah⁺ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ kyaah⁺ hnē⁻ jmi⁺ ba⁺ choohⁿ.”

⁶² He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ jmi⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁺ he⁺, ga⁻ ngiy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Hee⁻ jwah⁺ hne⁻, heh⁺ lä⁻ koh⁺ hñii⁻ dsa⁻ la⁻ kyah⁺? ¿He⁻ la⁻ sa⁻ hlëeh⁺ ni⁻ miih⁻?

⁶³ Pero sa⁻ ga⁻ ngii⁺ go⁻ te⁻ Jesús. Koq⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ jäh⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøø⁺h⁺ he⁺ siyh⁺:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Dio jiih⁺, jäh⁺ ¿che⁻ hne⁻ he⁺ Cristo, Joq⁺ Dio?

64 —Hne⁻ ba⁺ ma⁺ jah⁺. Hi⁻ cha⁻ ga⁺ koo⁻ he⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺. Na⁺ ta⁺ cha⁺ né⁻ jëëh⁺ hnäh⁺ Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ gya⁺ jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kih⁺ Dio Jøøh⁺, hi⁻ jëëh⁺ hnäh⁺ jäh⁺ ka⁻ läh⁺ jee⁺ jni⁺ hi⁺ gyuu⁺h⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús.

65 He⁻ ja⁻ lä⁻ ma⁻ kye⁺h⁺ ja⁻ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁺ he⁻ hmii⁺h⁺ kih⁺ ga⁺ gi⁺iy⁺, ga⁺ jäh⁺:
—iMa⁻ mi⁻ kway⁺h⁺ Dio jëë⁺! ¿Hi⁻ ga⁺ jwa⁺ah⁺ jne⁺ jñah⁺ hi⁻ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺? Jee⁻ na⁻ ma⁻ n⁺uu⁺h⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁻ mi⁻ kway⁺h⁺ Dio. 66 ¿Hee⁻ jwah⁺ hnäh⁺? —ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ jøøh⁺ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻ he⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ jëë⁺ ba⁺ ga⁻ jäh⁺:

—Ää⁻ jmi⁺ juu⁺.

67 Lä⁻ चाह⁺ ja⁻ ga⁻ ti⁺ ga⁻ hñey⁺ mo⁻ n⁻ né⁻ Jesús. Ga⁻ kii⁺ ga⁻ jnooy⁺ kiy⁺. 68 Mah⁺ ma⁺ jäh⁺:

—Hne⁻ Cristo, jah⁺ da⁺, ¿hi⁻ na⁻ ma⁻ kwa⁺ kyah⁺?

Ga⁻ hmä⁺ Pee⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuu⁺ Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Ho⁺ hne⁻ ja⁻ ma⁺ gya⁺ Pee⁺, ma⁺ ja⁺ jaa⁻ dsa⁻ mē⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁺ he⁻, mah⁺ ga⁺ jäh⁺ sii⁺yh⁻:

—Hne⁻ ka⁻ läh⁺ ma⁺ ngē⁻h⁺ kya⁺ah⁺ Jesús hi⁻ chaa⁻ Galilea.

70 To⁻ lo⁻ nē⁻ jee⁺ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ he⁻ ga⁺ hmä⁺ Pee⁺ juu⁺, ga⁺ jäh⁺:

—Sa⁻ man⁻ hi⁻ kih⁺ na⁻ hlēē⁺h⁺.

71 Lä⁻ चाह⁺ ja⁻ ya⁻ hēē⁺ Pee⁺ na⁺ nooy⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁺ ho⁺ haah⁺ jee⁻ dsa⁻ ta⁺ah⁺ dsa⁻. Jñah⁺ dsa⁻ mē⁺ ga⁻ jëē⁺y⁺, mah⁺ ga⁻ sii⁺yh⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ ma⁺ tä⁺ah⁺ jee⁺ ja⁻:

—He⁻ ba⁺ dsa⁻ kya⁺ah⁺ Jesús hi⁻ chaa⁻ Nazaret na⁻.

72 Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ juu⁺ Pee⁺, ga⁻ tä⁺äy⁻ Dio:

—Ni⁻ ko⁻ hi⁻ pih⁺ sa⁻ kyuu⁺n⁻ dsa⁻ oo⁻ —ga⁻ jäh⁺.

73 Ko⁻ hwēē⁺ ga⁻ ja⁻, ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tä⁺ah⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻ sii⁺yh⁻ Pee⁺ ka⁻ läh⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺, hne⁻ he⁻ la⁺ jaa⁻ dsa⁻ kya⁺ah⁺ hi⁻ oo⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ na⁻ hēē⁺ juu⁺ lä⁻ hlēē⁺.

74 He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁺ Pee⁺ hlēē⁺h⁺ kya⁺ah⁺ dso⁻ jwii⁺ hi⁻ ga⁻ tä⁺äy⁻ Dio:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺, sa⁻ kyuu⁺n⁻ dsa⁻ n⁺uu⁺h⁺ na⁻ —ga⁻ jäh⁺.

Na⁻ ma⁻ hii⁺ ga⁻ hoo⁺h⁺ chaa⁺h⁺ dsoo⁺. 75 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsē⁺ Pee⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús ga⁻ sii⁺yh⁻ jää⁺: “Jää⁺, ja⁻ ga⁻ hoo⁺h⁺ chaa⁺h⁺ dsoo⁺, hnē⁻ jii⁺h⁻ ma⁻ hmäh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuu⁺h⁺ jnä⁺.”

He⁻ ja⁻ ya⁻ hēē⁺y⁺ ta⁺ ka⁺ hne⁻, ga⁻ hooy⁺h⁺ lä⁻ jii⁺h⁻ lla⁻ dsēy⁺.

27

Ga⁻ jää⁺ dsa⁻ Jesús cha⁺ né⁻ Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Ma⁺ ga⁻ jnä⁺, ga⁻ kuh⁺ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ kaah⁺ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻, kya⁺ah⁺ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ gyuu⁺h⁺. Ga⁻ ta⁺ay⁺h⁺ juu⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey⁺ mah⁺ jngii⁺h⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús.

2 He⁻ ja⁻ na⁻ jää⁺ dsii⁺h⁺ na⁻ hñuu⁺y⁺, ga⁻ ngēēy⁺ goo⁻ Poncio Pilato hi⁻ ma⁺ la⁺ jllē⁺ moh⁺.

Ga⁻ juu⁺ Juda

3 Juda he⁻ hi⁻ ga⁻ ngēē⁺ Jesús, ga⁻ kay⁺ cha⁻ mii⁺h⁺ hu⁺ dsē⁻ ma⁺ ga⁻ jëēy⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁺ dsa⁻ he⁻ hih⁺ juu⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ ñey⁺ na⁻ ngēēy⁺ ka⁻ läh⁺ lä⁻ jë⁻ gyii⁺ gya⁺ kuu⁺ tøø⁻ he⁻ ga⁻ jii⁺h⁻ lä⁻ jëë⁺ jmi⁻ dsa⁻ ka⁺ah⁺ kya⁺ah⁺ dsa⁻ gyuu⁺h⁺ he⁻.

4 Mah⁺ ga⁻ jäh⁺:

—Na⁻ bää⁺hn⁻ dso⁺ kye⁻, ma⁻ ngēē⁺n⁻ jaa⁻ hi⁻ juu⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ dsoo⁺ cha⁻ kih⁺.

Mah' ga'jäh' dsa-kaah' he' süyh':

—¿Hee' ga'tëë' jnääh' jëë' jnääh' kyah'? Kwaat' kyah' ba' hne' na'.

⁵ He' ja' ga'jwä' Juda kuu' ja' neh' gwah' juuh', mah' ya'hëëy' jee' ja', ngooy' na'täy' che' luuy'. ⁶ Ja'-ga' ga'juuh' jmi'-dsa-kaah' he' kuu' ja' mah' ga'jäyh':

—Sa' le' tøøh' jne' kuu' la-ko-jøh' kyaaah' kuu' he- kwëeh' dsa- Dio, jëeh', ma' hlääh' jma- kyaah' kuu' la'.

⁷ He' ja' ga'taayh' juu' kwee'-lay' koq- hwa' kyaah' kuu' ja' jee' haay' dsa- chaä- uu'. Hwa' ja' ma' chee'- hwa' kih' të' mi'hya'. ⁸ He' ja' lä' jih' jmi' na', hwa' ja' chee': Hwa' he- ga'këë' jma'. ⁹ Lä' ja' ga'lä'te' lä' koq- ga'jäh' Jeremia hì- ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo', ma' ga'jäyh': "Ga'kay' gyii'gya' kuu' tøø', he- ma' jmee' dsa- Israel kwaat' ko' ja' jih' kyee' jaa' dsa', ¹⁰ mah' ga'lay' hwa' kih' të' mi'hya', lä' koq- mada' he- ga'jmee' Dio kin'."

Ga'ka' Pilato ju'dsoo' kih' Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ma' cheh' Jesús cha'në' lle'moh', he' ja' ga'ngii' lle'moh' juu' kiyh':

—¿Che' hne' he' dsa-jøøh' kyaa' dsa- judiu'?

He' ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Ma' jäh' ba' hne'.

¹² Lä' jëë' jmi'-dsa-kaah' kyaah' dsa-gyuuh' ma' bääyh- dsoo', pero ni' miih- sa' cha' ga'jeeh- Jesús. ¹³ He' ja' ga'jäh' Pilato:

—¿Che' sa' nuuh- joh' juu' sa' hnoo' dsa- kyah'?

¹⁴ Pero ni' koq- mi'juu' sa' ga'jeeh- Jesús kiyh', he' ja' cha' ga'miih- ma' jëë- dsah' Pilato. ¹⁵ Lä' jë' jih' ma' të' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh' ma' lää- Pilato jaa' jee' lä' jëë- hì- tääh' neh' ñe' hì- ma' tih- dsë' dsa- ba'. ¹⁶ Jmi' ja' ma' hääh' neh' ñe' jaa' hì- ma' chee' Barrabá hì- ma' hii' juu' kih'.

¹⁷ He' ja' ga'ngii' Pilato juu' kih' hì- ga'kuh' jee' ja':

—¿Hii' hnooh- hnäh' lään'? ¿Che' lään' Barrabá o che' lään' Jesús hì- chee' Cristo? —ga'jäh' Pilato.

¹⁸ Jëeh', lä' la- ba' ma' ñey- he- na-høøh' ba' dsa- he' kih' Jesús, heh' ga'ngëë' dsih' ja'gooy'. ¹⁹ Ma' gya' Pilato në'ta' kih', ma' ga'lloo' jaa' hì- ma' kye' juu' kih' mëy', ma' jäyh':

—Jäh' dsa-më' kyaah': "Ta' bääh' hñaah' kyaah' dsa-ñuuh- lluu' he'. Jëeh', ta' ya' jno' ma-këë' jnih' na'høø' jwërte."

²⁰ Pero jmi'-dsa-kaah' kyaah' dsa-gyuuh' ma' taayh- dsa- juu' mah' wa' ngiiy' he- lää' Barrabá mah' wa' juu' Jesús. ²¹ Koq- ka'läh' ga'jäh' Pilato:

—¿Hii' jee' lä' uu' hnooh- hnäh' lään'?

Lä' jëë' ba' ga'jäh':

—Lää' Barrabá.

²² Mah' ga'jäh' Pilato süyh':

—¿Hee' na' jmeen' kyaah' Jesús hì- chee' Cristo?

Ma' jäyh':

—Wa' dsa-taay' dsöh' hma-cru'.

²³ Koq- ka'läh' ga'jäh' lle'moh' he' süyh':

—¿Hee' hliih' ma' jmee' dsa- la'?

Pero cha' ga'miih- miih' ga'tooh' dsa- he', ma' jäyh':

—Tääh' dsöh' hma-cru'.

*Ga'jä' juu' juu' Jesús**(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

24 Ma' jëeˉ Pilato saˉ hiiˉ liyhˉ kyaahˉ dsaˉ, chaˉ gaˉmiihˉ gaˉchiˉ gaˉjwaaˉ dsaˉ heˉ. Heˉ jaˉ gaˉkayˉ miihˉ jmiˉ, gaˉgyiyhˉ gooyˉ chaˉnëˉ läˉjëeˉ dsaˉ heˉ, mahˉ gaˉjäyhˉ:

—Saˉ bäähnˉ hñiinˉ kyaahˉ jmaˉ kihˉ dsaˉ lluuˉ laˉ. Naˉ hnñihˉ maˉnaˉlaˉ kwaanˉ kyahˉ hnähˉ.

25 Heˉ jaˉ gaˉjähˉ gaˉläˉjëeˉ dsaˉ heˉ:

—Waˉ naˉ bäähˉ jnäähˉ jmaˉ kiyhˉ, läˉkyeˉ jooˉsihˉ jnäähˉ.

26 Jaˉ gaˉ gaˉlääˉ Pilato Barrabá mahˉ gaˉjmeeyˉ hihˉ gaˉjmiˉ gaˉbaaˉ dsaˉ Jesús. Maˉ ngëeˉ heˉ jaˉ, gaˉngëeyˉ Jesús jaˉgooˉ hløøˉ mahˉ dsaˉ tääyˉ dsohˉ hmaˉcruˉ. 27 Heˉ jaˉ gaˉjääˉ hløøˉ kyaaˉ Pilato Jesús taˉ nëˉtaˉ kiyhˉ, mahˉ gaˉkuyhˉ läˉjëeˉ hløøˉ läˉkuˉ läˉjiˉ kiyhˉ. 28 Hiˉ gaˉlleˉ hløøˉ hmñihˉ kihˉ Jesús mahˉ gaˉkyehˉ dsihˉ kooˉ hmñihˉ gyuuˉ lähˉ läˉkohˉ heˉ këhˉ ley. 29 Gaˉkayˉ wiiˉ tooˉ gaˉjmeeyˉ kooˉ heˉ lihˉ mahˉ gaˉtooyhˉ lleˉ Jesús laˉ coron. Gaˉtooyhˉ kooˉ hmaˉtahˉ gooyˉ raˉ lluuˉ, maˉjmaaˉ dsihˉ läˉkooˉ jaaˉ dsaˉtaˉ jøøhˉ. Jaˉ gaˉ gaˉjuuyhˉ jneyˉ chaˉneyˉ mahˉ gaˉmiˉkwayhˉ maˉjäyhˉ:

—Peerˉ jøøhˉ dsaˉ taˉ kyaaˉ dsaˉ judiu.

30 Gaˉtiˉ gaˉhñeˉ dsihˉ, gaˉkayˉ hmaˉtahˉ mahˉ gaˉbayˉ lley. 31 Maˉngëeˉ maˉmiˉkwaˉhˉ dsihˉ, gaˉlleˉ dsaˉ hmñihˉ gyuuˉ heˉ gaˉkyeyhˉ jaˉ, mahˉ gaˉkyeyhˉ kaˉlähˉ hmñihˉ kiyhˉ, jaˉ gaˉ gaˉjääyˉ naˉtääyˉ dsohˉ hmaˉcruˉ.

*Gaˉtääyˉ Jesús dsohˉ hmaˉcruˉ**(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)*

32 Läˉ maˉ gaˉhwëyˉ nëˉtaˉ jaˉ, gaˉjëeyˉ jaaˉ dsaˉ chaaˉ Cirene hiˉ maˉ cheeˉ Simón. Gaˉjmeeyˉ hløøˉ biˉ gaˉkaˉ dsaˉ heˉ hmaˉcruˉ kihˉ Jesús.

33 Gaˉjääyˉ Jesús läˉ gaˉtëˉ jeeˉ cheeˉ Gólgota, heˉ hnøøˉ jähˉ: Mooˉ Lleˉ Hliˉ.

34 Jeeˉ jaˉ gaˉkwëehˉ dsihˉ jmiˉ jiihˉ heˉ naˉkaahˉ jmiˉ llihˉ. Kooˉ gaˉhlayhˉ miihˉ baˉ, saˉ gaˉhiiyˉ maˉ hiyhˉ jmiˉ jaˉ. 35 Maˉngëeˉ maˉtääˉ dsihˉ dsohˉ hmaˉcruˉ, gaˉtiˉ gaˉllooyhˉ hmñihˉ kihˉ Jesús kooyhˉ suert. Läˉjaˉ gaˉläˉteˉ läˉkooˉ gaˉjähˉ hiˉ gaˉngëeˉ juuˉ kihˉ Dio: “Gaˉtiˉ gaˉllooyhˉ hmñihˉ kinˉ kyaahˉ dsaˉ kyaayhˉ, gaˉkooyhˉ suert mahˉ jëeyˉ hiˉ tëeˉ hmñihˉ kinˉ.” 36 Mahˉ gaˉtaayhˉ gaˉhøøyˉ jeeˉ jaˉ.

37 Gaˉtøøˉ dsaˉ taˉ gyuuˉ lley kooˉ hwëhˉ heˉ jähˉ haˉ läˉlaˉ dsooˉ heˉ bäähˉ dsihˉ: “Hiˉ laˉ naˉ Jesús hiˉ laaˉ Dsaˉjøøhˉ kyaaˉ dsaˉ judiu.” 38 Kooˉ kiyhˉ, maˉ tøøˉ toˉ hmaˉcruˉ jeeˉ maˉ naˉtaaˉ uuˉ dsaˉ hiˉ, jaaˉ jwooˉ raˉ lluuˉ kiyhˉ, jaaˉ jwooˉ raˉ këhˉ kiyhˉ. 39 Läˉjëeˉ hiˉ maˉ dsaˉngëeˉ taˉ jaˉ maˉ jiiyhˉ lley hiˉ maˉ miˉkwayhˉ kihˉ Jesús. 40 Maˉ jäyhˉ:

—Hneˉ hiˉ maˉ tuˉ gwahˉ juuhˉ mahˉ kyaahˉ hnëˉ jmiˉ maˉ choohˉ, lääˉ hñaaˉhˉ. Jñaaˉ nëˉ hmaˉcruˉ naˉ, cherˉmahˉ dsooˉ laahˉ jooˉ Dio.

41 Jaˉ baˉ läˉjaˉ gaˉjmeeyˉ läˉjëeˉ dsaˉkaahˉ kyaaˉ jmiˉ dsaˉ kyaahˉ taˉjwohˉ kyaaˉ ley, kyaahˉ läˉjëeˉ dsaˉgyuuˉ, maˉ jäyhˉ:

42 —Gaˉlääyˉ baˉ jñahˉ dsaˉ mahˉ saˉ liyhˉ lääyˉ hñiiyˉ. Cherˉmahˉ dsooˉ laayˉ Dsaˉjøøhˉ kyaaˉ dsaˉ Israel, waˉ jñaaˉyˉ hñiiyˉ naˉ dsohˉ hmaˉcruˉ, jaˉ gaˉ läˉheehˉ jneˉ kiyhˉ. 43 Gaˉkayˉ oˉjohˉ dsëˉ kihˉ Dio. Heˉ jaˉ cherˉmahˉ Dio hnääyˉ, hñiiˉ Dio waˉ lääyˉ naˉ, jëehˉ heˉ baˉ hñiiyˉ maˉ jäyhˉ laayˉ jooˉ Dio.

44 Läˉjaˉ kaˉlähˉ gaˉmiˉkwaˉhˉ hiˉ hiˉ hiˉ maˉ taaˉ jyohˉ hmaˉcruˉ kooˉ kiyhˉ.

Ga⁺juu⁺ Jesús**(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)**

⁴⁵ Ma' ga'te⁺ lla⁺hyoo⁺, lä⁺kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ga⁺nuu⁻ lä⁺jiih⁺ ga'te⁺ ko⁻hi⁺ hnē⁻ ta⁺ga⁻hloo⁺. ⁴⁶ Ja⁻ba⁺hor⁻ ja⁻, ga⁻hlēeh⁺ Jesús ko⁻ ki⁻gaa⁻, ga⁻jäyh⁺:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he⁻ la⁻ hnø⁺ jāh⁺: Dio kyaan⁺, Dio kyaan⁺, ¿he⁻ la⁻ ma⁻beeh⁺ jnä⁺?

⁴⁷ Ko⁻llaa⁺ hi⁻ ma⁻tāäh⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻nuuy⁺ he⁻ ga⁻hlēeyh⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻jäyh⁺:

—Jēē⁺ da⁺, tēeyh⁻ Elía.

⁴⁸ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ngoo⁺ ko⁻chih⁺ jaa⁻ dsa⁻kyaayh⁺, ga⁻kay⁺ ko⁻ wa⁻joo⁻, ga⁻mi⁻gyayh⁺ joo⁻ kyaah⁺ jmi⁻ jiih⁻. Ga⁻lla⁻lley⁺ lle⁻hma⁻ mah⁻ ga⁻chooy⁺ ma⁻hih⁺ Jesús. ⁴⁹ Ko⁻llaa⁺ ma⁻ jāh⁺:

—Ta⁺ jmāy⁺ he⁻. Wa⁺ jēē⁺ da⁺ jne⁺ che⁺ jā⁺ Elía mah⁺ läy⁺.

⁵⁰ Ko⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻hoo⁺ Jesús ko⁻ ki⁻gaa⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ngēey⁺ jmi⁻lle⁺ kiyh⁺.

⁵¹ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻gi⁻ hmi⁻h he⁻ ma⁻ na⁻ jnē⁻ llah⁺ gwah⁺, ga⁻løø⁺ ta⁺ gyuu⁺ lä⁺ ga⁻tē⁺ hwa⁺. Ga⁻jeh⁺ wi⁻ jwē⁺te hwa⁺ lä⁺jiih⁺ ga⁻llaa⁺ kuu⁺ hloo⁻. ⁵² Hi⁻ ga⁻na⁺ to⁻høø⁻ kih⁺ jwēē⁺ hi⁻ na⁻ jngēē⁺ kyaa⁺ Dio mah⁺ ga⁻lä⁺ jiiyh⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. ⁵³ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻hwēē⁺ hi⁻ he⁻ neh⁺ to⁻høø⁻ ma⁻ ga⁻lä⁺ jiih⁺ Jesús, ja⁻ ga⁻ ga⁻näy⁺ ta⁺ jee⁺ jwi⁻ na⁻ jngi⁻ jee⁺ ga⁻mi⁻ jnäy⁺ hñii⁺ jee⁺ kih⁺ jwēē⁺ dsa⁻. ⁵⁴ Ga⁻ jwaayh⁺ jwē⁺te juu⁺ hløø⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ hi⁻ ma⁻ hää⁻ Jesús, ma⁻ ga⁻ jeh⁺ wi⁻ hwa⁺ hi⁻ ma⁻ ga⁻ jēy⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ ja⁻. Ga⁻ jāyh⁺:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁺, he⁻ ba⁺ Jo⁺ Dio na⁻.

⁵⁵ Ko⁻ ni⁻h ga⁻ ja⁻ ma⁻ tāäh⁺ ka⁻ läh⁺ jwēē⁺ dsa⁻ mē⁺ hi⁻ ma⁻ jēē⁻. Dsa⁻ mē⁺ he⁻ ya⁻ nää⁺ kyaah⁺ Jesús lä⁻ ga⁻ tē⁺ hwa⁺ Galilea. Hi⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁺ ta⁺ he⁻ kiyh⁺. ⁵⁶ Jee⁺ ja⁻ ma⁻ hää⁻ María Magdalena kyaah⁺ María choo⁺ Jacobo kyaah⁺ José, kyaah⁺ choo⁺ chih⁺ kyaa⁻ Zebedeo.

Ga⁺haay⁺ Jesús**(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)**

⁵⁷ Ta⁺ ga⁻hloo⁺ jmi⁻ ja⁻, ja⁺ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Arimatea hi⁻ ma⁻ chee⁻ José. Hi⁻ he⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻läa⁺ discípulo kyaa⁺ Jesús. ⁵⁸ Nēē⁺ dsa⁻ he⁻ na⁻hlēeh⁺ kyaah⁺ Pilato mah⁺ kway⁺ jwē⁺ jyooy⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺ Jesús dsoh⁺ hma⁻ cru⁻. Ga⁻ kwa⁺ bih⁺ jwē⁺ mah⁺ kooy⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺ Jesús. ⁵⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jyooy⁺ José he⁻ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ ga⁻ läy⁺ ko⁻ ta⁻ jmaah⁺ na⁻ jngi⁻. ⁶⁰ Mah⁺ ga⁻ taayh⁺ neh⁺ ko⁻ to⁻høø⁻ hmēē⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ hē⁻ kiyh⁺ nē⁺ kuu⁺ hloo⁻. Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ bäy⁺ ko⁻ mi⁻ kuu⁺ juu⁺ mah⁺ ga⁻ jlēy⁺ ho⁻ to⁻ ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ngaayh⁺. ⁶¹ Cha⁻ nē⁺ kih⁺ to⁻høø⁻ ja⁻, ma⁻ gya⁺ María Magdalena kyaah⁺ ga⁻ jñah⁺ María.

Ma⁺ tāäh⁺ hløø⁺ høø⁺ to⁻høø⁻

⁶² Ma⁺ ga⁻ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁻, ga⁻lla⁻ nää⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaa⁺ kyaah⁺ dsa⁻ fariseo cha⁻ nē⁺ Pilato. Ma⁻ goh⁻ jmi⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻ lluu⁺ dsa⁻ hñii⁺ kih⁺ jmi⁻ he⁻ tēy⁻h⁻ dsēy⁺. ⁶³ Mah⁺ ga⁻ siyh⁺:

—Ma⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsē⁻ jnääh⁺ he⁻ ga⁻ jāh⁺ hi⁻ ta⁻ juu⁺ he⁻. Lä⁻ ko⁻ ma⁻ chaa⁻ ga⁻ jāyh⁺: Ga⁻ ma⁻ hya⁻ hnē⁻ jmi⁻ na⁻ juun⁺, lä⁺ jiihn⁺ ka⁻ läh⁺. ⁶⁴ He⁻ ja⁻ jmee⁺ mada⁻ høø⁺ dsa⁻ to⁻høø⁻ lä⁺ jiih⁺ tē⁺ hnē⁻ jmi⁻. Jēēh⁺, goo⁻ la⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻lla⁻ nää⁺ discípulo kyaay⁺ ta⁻ la⁻ hwē⁺, lleey⁺ hli⁺ mah⁺ mi⁻ gaay⁺ dsa⁻, jāyh⁺: “Ma⁻ lä⁻ jiiyh⁺ ba⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺”. Lä⁻ ja⁻ le⁺ juuy⁺ cha⁻ ga⁻ mi⁻h⁻ lä⁻ koh⁺ ga⁻ he⁻ ga⁻ juu⁺ Jesús lä⁺ ma⁻ to⁻ nē⁻.

⁶⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁺ Pilato siyh⁺:

–*Hii* hløø tääh na. Go-jääy mah høøy to-høø ha koh *jiih* le’.

⁶⁶ He-ja ga-näay kyaah hløø jee la to-høø mah høøy kwee-. Ga-jmeey lii hoo to-høø mah sa tä dsa-goo. Hi ga-llaay hløø høø ka-läh’.

28

Ga-lä-jiih Jesús

(*Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10*)

¹ Ma-goh jmi he-teeh dsa-dsä, lä-koh ga-jnä to-në jmi kih seman, ngo Maria Magdalena kyaah jnah Maria najëy to-høø. ² Ni sa lii ga-ma ga-jeh wi jwërte hwa. Ga-jnaa gyuh jaa-ängel kyaa Dio. Ma ga-llooy jee ma la to-høø, ga-bäy mi-kuu he-ma na-jne mah ga-gyay në kih. ³ Ängel he ma jnää lä-koh je-nih. Sa-hmih kiyh ma la to-jlëe lä-koø-tøø tuhmoo. ⁴ Ma ga-jëe hløø hi-ma tääh høø jee ja-ga-lä-goyh jwërte lä-jiih ga-jläay, ga-saa ga-jaay hwa lä-koh hi-na-juu ba. ⁵ Mah ga-jäh ängel siyh dsa-më he’:

–Ta wa-gah hnäh. Ma ba-jnä, ma-ya-nääh hnäh hnaah hnäh Jesús hi-ga-tää dsa-dsoh hma-cru. ⁶ Sa-chaa jee la, hij ma-lä-jiih lä-koø-ga-jäyh jää. Ya-nääh hnäh ya-jëe jee ga-kyaa dsih. ⁷ Mah go-nää hnäh ko-chih go-jmeeh hnäh juu kih lä-jëe discipulo kyaay he-ma-lä-jiih jee kih hi-na-juu. *Hii* dsoo dsa-jää hnäh ta Galilea. Jee ja-jëeh hnäh. He-la-na-juu he-ma-jmeehn kyah hnäh.

⁸ Ma-la ma-jëe dsa-më he-neh to-høø ja, ga-jwaayh jwërte hi ta-ko-taa ga-jëe dsëy go-te. Mah ga-näay cha-hliiy najmeeyh juu kyaa jnääh. Jee ga-näay ja, ⁹ ga-mi-jnä Jesús hii ta-cha-nëy, ga-jmeey Dio kih. Hi dsa-më he-ga-nää chuh mah ga-iiy ti Jesús, ga-jmeey juu kiyh. ¹⁰ He-ja-ga-jäh Jesús siyh:

–Ta wa-gah hnäh. Go-nää hnäh go-jmeeh juu kih øøhn mah wa-lla-näay ta Galilea. Jee ja-jëey jnä.

Ga-juu dsa, ga-jäyh ga-hëe discipulo hii kyaa

¹¹ Ma-ngëe ma-näay ja, ko-llaay hløø hi-ma høø to-høø, na-nää ta jee jwi na-jmeeyh juu kih dsa-kaah kyaa jmi-dsa-lä-jëe he-ga-la. ¹² He-ja-ga-kuh jmi-dsa he-kyaa dsa-gyuh ga-jwayh juu, mah ga-kwëeyh cha-mih kuu lä-jëe hløø he’. ¹³ Mah ga-taayh juu:

–Hnäh ba na-jwah: “Ta-ko-jiih na-gwi jnääh, ga-lla-nää discipulo mah ga-hëey hii kyaay”, lä-ja-jwah hnäh. ¹⁴ Cher-mah ga-lä-ñe lle-moh lä-jëe he-ma-la, ma-ñe ba-jnääh ha-lä-chih jnih mah sa-bäayh hnäh.

¹⁵ Ga-ka ba hløø he-kuu ja, mah ga-jmeey lä-koø juu he-ga-taa dsih. He-ja-lä-ma-chooh ja-ba dsa-judiu juu ta-juu ja, lä-jiih na’.

Ga-chee Jesús discipulo kyaa mah dsa-kay ju-hmëe lä-kaa jmi-gyuh

(*Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23*)

¹⁶ Lä-jëe gya-kaa jnääh ga-nøø jnääh ta Galilea, ta-moh jee ga-jmee Jesús mada he-dsa-nøø jnääh. ¹⁷ Lä-ma ga-jëe jnääh ga-jmee jnääh juu kiyh, pero ko-llaay dsa-kyahn ma-jmee to-dsä. ¹⁸ He-ja-ja Jesús chuh kyaa jnääh mah ga-siyh jnääh lä-la:

—Ma⁻na⁻ngēn[!] jwē[!] jmeen[!] hih[!] kih[!] lä[!] jēē[!] hī⁻ tääh[!] gyuu^h[!] hwa[!]. ¹⁹ He⁻ja⁻ jwahn[!], go⁻nää[!] hnäh[!] go⁻kwa[!] hnäh[!] juu[!] lä[!] kaa⁻ jmi⁻gyuu[!] jee[!] tääh[!] dsa⁻, mah[!] lä[!] jwēē[!] discipulo kyaan[!]. Ja⁻ chaayh[!] jmi[!] lä[!] koo⁻ mada⁻ he⁻ jmee⁻ Täa[!], kyaah[!] Jooy[!], hi⁻ kyaah[!] Jmi⁻lle[!] Na⁻jngii[!]. ²⁰ Ja⁻ mi⁻tēēh[!] hnäh[!] he⁻ mi⁻tey[!] lä[!] jē⁻ mada⁻ he⁻ ma⁻jmeen[!] kyah[!] hnäh[!]. Mah[!] hii⁻ jnä[!] hään[!] jee[!] kyah[!] hnäh[!] ga⁻lä[!] jē⁻ jmi[!], lä[!] jiih[!] llaa[!] jmi⁻gyuu[!]. Wa[!] la[!] lä[!] ja⁻.

San Marcos Ju'hmëé' kih' Jesús he- ga' sii' Marcos

*Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

1 Jee' la- ma-løø' ju'hmëé' kih' Jesucristo Joø' Dio, 2 lä'koo- ga-jäh' Isaia hi- ga-ngëé' juu' kih' Dio:

Cheén- jaa- hi- dsa-kwa- juu' kin-.

Hi- he' dsoo' ta- cha'nëh' mah' mi-lluy' jwë' kyah'.

3 Kii- nuuh' koo- lle' he- hlëéh' hwa' kii' jee' sa' kwa- ni' miih-:

“Mi-llu' hnäh' jwë' kih' Dsa-jøøh' jnän',

mi-llu' hnäh' hñaah' mah' jäy' koo-dsoo' jwë'”, ga-jäyh'.

4 Ma' choo- Jwaa' jmi- koo- hwa' kii' jee' sa' kwa- ni' miih-. Ga'kway' juu' he- saa' dsa' jmi- hi- ga-hlëëyh' dsa- mah' wa' dsa-jëeyh- kyaah' Dio mah' koo- Dio dsë' kih' dso'kye- kiyh'. 5 Jwëé' dsa- ga-lla-nää' jee' ma' cheh' Jwaa'. Ga-lla-nää' hi- chaa- jee' jwi- mäh- he- na-hee' hwa' Judea hi- lä-ja- hi- chaa- Jerusalén ka-läh'. Lä-jëé' dsa- he' ma' mi-jnääh' he- hiih' he- ma' jmeey' hi- ga'chaa' Jwaa' jmi- dsa- he' cha'jmi- Jordán.

6 Hmi- kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jnu' camey- hi- ma' hä' loo- tuyh'. Ma' kuyh- jih- hi- ma' hiih' jmi- tah' he- ma' cha- moh'. 7 Juu' lä-la- ma' kway', ma' jäyh':

–Këé- ga' jä- jaa- hi- jøøh' ga' lä'koh' ga' jnä'. Hi- ni' sa' tē'dsëén' chiihn' mah' llen' loo- he- hä' tiy'. 8 Ma'ra- ju'dsoo' chaa'n' hnäh' jmi- kyaah' jmi- ba', pero hi- jä- këé- ga' ki- jnä', hi- he' chaa' hnäh' jmi- kyaah' Jmi-llë' Na-jngii'.

*Jwaa' ga'chaa' Jesús jmi-
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

9 Ga'loo' koo- jmi- ya-hëé' Jesús koo- jwi- he- chee- Nazaret he- na-hee' hwa' Galilea, ngooy' mah' ga'choo' Jwaa' jmi- kiyh' cha'jmi- Jordán. 10 Ma' ya-hëé' Jesús cha'jmi-, lä'chah' ja- ga-jëéy' ga-na' gyuuh', ga-jyoo' Jmi-llë' Na-jngii' né' kiyh' laa' lä'koo- jaa- juu-. 11 Hi- ga-lä-nuuh' koo- juu' he- ja' gyuuh', he' ma' jäh':

–Hne- laah' gyuuh' kyaan- hi- hnaan-. Peer- chaa- llu' kyaah' hne-.

*Ga'ka' hi-sa'llu' dsë' Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

12 Lä'chah' ja-, ga-jøø' Jmi-llë' Na-jngii' kih' Jesús ta- hwa' kii'. 13 Jee' ja- ga-jäy' to'loo' jmi- jee' chaa- jah' hää' mah' ga'ka' Tana' dsë' Jesús. Hi- ga-lla-nää' ängele hi- ma' jmee' ta'he' kih' Jesús.

*Ga'løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)*

14 Ma' ngëé' ma-taah- dsa- Jwaa' neh-ñe', ngaah' Jesús ta- hwa' Galilea na'kway- ju'hmëé' lä'koo- jaa- Dio dsa- lä-hih' kih'. 15 Ga-jäyh' lä-la-:

–Ma-dsëé' jmi-, he- tøøhn' na' he- jaa- Dio dsa- lä-hih' kih'. Jeeh' hnäh' kih' Dio mah' heeh' hnäh' ju'hmëé' kiyh'.

Ga'tëeh' Jesús kyeē' dsa- hi- ma' jwä- hma'
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta' cha'hoo' jmi- jwäh' he- hla- hwa' Galilea, jee' ja- ga- jëë' Simón Pee' kyaah' Andre' øøyh', ma' tääyh' jwäy- hma', jëeh' he- ja- ba' ma' la' ta' kiyh'. ¹⁷Mah' ga- jäh' Jesús siyh':

—Ya' nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah' mi'tëen' hnäh' ha- lä- jmeeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' dsa-, lä- he- ma' leeh' hnäh' hmooh-.

¹⁸Lä- chah' ja- ga- kyey- sa'hma' kiyh' mah' ga- nääy' kyaah' Jesús.

¹⁹Ma- ngëë' gyih' kō- nüh-, ga- jëë' Jacobo kyaah' Jwaa' joō' Zebedeo ma' tääyh' neh' na'moo', ma' hmiyy- sa'hma' kiyh'. ²⁰Jesús ga- tëë' kiyh' hi- chah' ba' ga- jmeey' kō- joh' kyaayh'. Ga- jäh' ba' Zebedeo jmiyy- neh' na'moo' kyaah' lä- jëë- hi- ma' jmee- ta' kiyh'.

Ga'lee- Jesús jaa- jmi- lle' hlih' kih' jaa- dsa-
(Lc. 4:31-37)

²¹Ga- lä- nääy' jwii- Capernaum jmi' ja-. Hi- ma' ga- të' jmi' he- teeh- dsa- dsë' ga- he' Jesús neh- gwah- mäh-, hi- ga- løøy' hlëëyh- dsa-. ²²Peer- ma' dsaa- dsëy' ma' nuuy- nuuh' kih' Jesús. Jëeh' ma' hlëëyh- dsa- lä- koh' jaa- hi- jmee- hih- ba', ja- lä- koh' ma' jmee- ta- jwoh' kyaä' ley. ²³Neh- gwah- ja-, ma' hää' jaa- dsa- nuuh-, hi- ma' kye- jmi- lle' hlih'. Ga- hlëëyh' kōō- kī- gaa-, ²⁴ga- jäh':

—Ta' kaah' jnääh', Jesús dsa- Nazaret. ¿Che' ma- ñeh' mah' mi'llaah' jnääh' ? Kyuun- ba' hne-. Hne- ba' he' hi- na- jngëë' kyaä' Dio.

²⁵Ga- jwäh' Jesús kih' jmi- lle' hlih' he', ga- siyh':

—Ta' tooh' miih', go- hëë' jee' hääh' kih' dsa- nuuh- na-.

²⁶He- ja- ga- gwa' ga- gyaä' dsa- nuuh- he' ga- jmee' jmi- lle' hlih' kiyh', ga- hooyh' kōō- kī- gaa-, ja- ga- ya- hëëy'. ²⁷Lä- jëë- dsa- ma' tääh' jëë- dsah-, ga- ngiiy' juu' kih' dsa- kyaayh', ga- jäh':

—¿Hee- ba' juu' na-? Hmëë' ba' la' juu' na-. Peer- beë' juu' kiyh', lä- kye- jmi- lle' hlih' jmeey' hih- kih' mah' nuuh' kiyh'.

²⁸Chah' ba' ga- lä- cha- juu' kih' Jesús lä- kaa- hwa' Galilea.

Ga'mi- hlää' Jesús ma- choo' Simón Pee'
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹Ma' ya- hëë' Jesús neh- gwah- mäh-, ngooy' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa' cha'neh- kih' Simón kyaah' Andre' øøyh'. ³⁰Ma- choo' Simón ma' kyaä' dsaaah' llii', he- ja- ga- jmeey' juu' kih' Jesús. ³¹Ngoo' Jesús jee' kyaay', ga- sooyh' goo- dsa- më' he' ga- chaayh- hi- lä- chah' ja- ya- hii' llii' kiyh' hi- ga- løøy' jmeey' ta' he' kih' lä- jëë-.

Ga'mi- hlää' Jesús jwëë' hi- dsaah'
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³²Ta- ga- hloo' ja-, lä- ma' ga- hmää' hyoo-, na' nää' jwëë' dsa- na' jää- dsa- dsaah' cha'ne' Jesús hi- lä- ja- na' jääy- hi- ma' kye- jmi- lle' hlih'. ³³Jwëë' dsa- chaa- jee' jwii- ja- na' nää', ga- kayh' go- te- ho' hne-. ³⁴Ga- mi- hlää' Jesús jwëë' dsa- hi- ma' dsaah' kyaah' na- ku' na- ngii' dsoo'. Hi- ga- hwëëy' jwëë' jmi- lle' hlih' hi- ma' jää- dsa-. Sa- ga- kwa' Jesús jwë' ma' hlëeh' jmi- lle' hlih', kih' he- kyuu- bih' Jesús.

Ga'kwa' Jesús juu' neh- gwah- mäh-
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tiih' go-te~, hwë' ga' lä-ja-, ya-hëë' Jesús jwii- jee' ma' gyay' ja-, ngooy' koo- moh' jee' sa' chaa- dsa- na'ngiiy' kiyh' kih' Dio. ³⁶ He-ja- ngoo' Simón kyaah' dsa- kyaayh' na'hnääh- Jesús. ³⁷ Ma' ga-jnääh- Jesús, ga-siiyh-:

—Jwëë' dsa- tääh' hnaah- hne- jee' oo-.

³⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Man-ta' jee' jyoh' jwii- lä-kaa- jäh- la-, na'kan' juu' la- ka-läh'. Jëeh', kih' he- la- ba' ja- ma' jan-.

³⁹ Ma'ja- ga-ngëë' Jesús lä-kaa- hwa' Galilea, ma' kway- juu' neh- gwah- kih' dsa- judiu hi- ma' hwëëy' jmi- lle' hiih' kih' dsa-.

Ga-mi-hlää' Jesús jaq- hi- ma' dsaah' hmih' hoo'
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Jaa- dsa-nüuh- hi- ma' dsaah' hmih' hoo' ga-mi-jeey- Jesús, ga-juuyh' jnëy' cha-në' Jesús, ga-chuuy' kyaah':

—Cher'mah' le', leh' ba' hne- cheh' dsoo' he- mi-sah' jnä- —ga-jäyh'.

⁴¹ Peer- ga-lä-nih' dsë' Jesús kih' dsa- he', ga'kyey- gooy- në' kiyh', mah' ga-jäyh':

—Le' ba'. Wa' dsa-che' dsoo' he- mi-sah' hne-.

⁴² Lä-chah' ma' ga-hlëeh' Jesús ja-, ga-ääh' go-te~ hmih' hoo' ja-. ⁴³ Jää- ja-ga'hiyh' juu' kih' dsa- he', ga-taayh- cha-miih- juu'. ⁴⁴ Ga-jäyh' siiyh-:

—Jëë' da', ta' jwii' ni' jaa- dsa- he- ma-hlaah'. Gwa- go-hääh' hñaah' kih' jmi-dsa- ba'. Kye- miih- he- kwëeh' hnih' mah' mi-lluuy' hne- lä'koh' lle' ley kih' Moisé. Lä-ja- go-jmee' mah' lä-nëy- ma-jä' kyah'.

⁴⁵ Hi- ngoo' dsa-nüuh- he'. Chah' ba' ga-löoy' jmeey- juu' ha- lä' ga-la' kiyh'. Kih' he-ja-, mo-so' ga-la' ma' dsoo' Jesús jnä-hä' jyoh' jwii-, jëeh' ma' dsa-kuh' jwëë' dsa-. Ta' jee' sa' chaa- dsa- ba' ma' ngëy-. Pero ma-ra' he- ga-lla-nää' ba' dsa- chaa- ta' jee' jyoh' ma'hnaayh-.

2

Ga-mi-hlää' Jesús jaq- hi- sa' liih- goo- tü'
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Ga-hya- ga' miih- jmi- ja-ga' ga-llaah' Jesús ka-läh' jwii- Capernaum hi- ga-nuu' dsa- gyay' cha'neh-. ² Lä-chah' ja- ga'kuh' jwëë' jwërte dsa- mah' ga-kayh' cha'neh- lä-jiih' sa' ga-lä-joo' ho'hne- jee' ma' dsa-taayh- hi- ga-löo' Jesús kwa- juu'. ³ Hor- ja- ga-lla-nää' kyeë' dsa- jää' jaa- hi- dsaah' hi- sa' liih- goo- tü'. ⁴ Sa- ga-la' ma' dsa-nääy' chuh' kih' Jesús, kih' he- ma- na-kah' dsa-. He- ja- ga-wii' dsa- he' gyüuh' hne' ja-, mah' ga-jiiyh' miih- ka'luu' hne' jee' gya' Jesús. Ta- jwë' ja-, ga-jnäay' dsa-dsaah' he' lä- ma-kyay' ja- në' jii' kiyh'. ⁵ Ma' ga-jëë' Jesús ha- lä-koo- dsoo' dsë' lä-jëë' dsa- he', ga-jäyh' siiyh- dsa-dsaah':

—Gyüü- kyaan-, ma-na-che' ba' dso'kye- kyah'.

⁶ Jee' ja- ma-tääh' ta-jwoh' kyaah' ley. Hi- he' ga-jmee' hüü-dsë-: ⁷ “¿He-la' hlëeh- lä-na- dsa-nüuh- na-? He- mi-kwayh' Dio ba' na-. Jaa- Dio ba' lih- che' dso'kye- kih' dsa-.” ⁸ Pero chah' ba' ga-lä-kyüuh- Jesús hüü-dsë- he- ma' jmee' dsa- he', he-ja- ga-jäyh':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' hüü-dsë- lä-na-? ⁹ ¿Hee- ga' na- sa- jwëëh', laah' hnäh'? ¿Che' he- chiih' jne' jaa- hi- dsaah': “Ma-na-che' dso'kye- kyah'”, o he- chiih' jnih': “Noo- kii' jii' kyah', mah' gwaah-”? ¹⁰ He-ja- jmeen' he-

jwëëh' ga' mah' lä'ngëëh' hnäh', Hì- ga' lëë'ngo' la- ba' na'ngë' jwë' jmi- gyuu' la- mah' chey' dso'kye- kih' dsa'.

Ja- ga' ga' jäh' Jesús siih' hì- sa' liih' goo- tü' he':

11—Jnä' jwahn- noo-, kii' jii' kyah', gwaah- cha'neh' kyah'.

12 He- ja- चाह' ba' ga' noo- dsa- he' cha'né' lä'jëë' dsa-, ngaayh' kyaah' jii' kiyh'. Peer- ga' lä' dsa' dse' dsa- ma' jëëy- ngaah' dsa- dsaah' he'. He- ja- ga' jmeey' juuh- kih' Dio, ga' jäh':

—Ni- koo- hä' sa' ma- jëë' jne' lä' na-.

Jésus ga' tëëy' kih' Levi

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Ma' ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ka- läh' cha' hoo' jmi- juuh- he- hla- hwa' Galilea. Jee' ja- ga' lä' nää' jwëë' dsa- jee' ma' cheyh', hi' ga' løy' hlëëyh- dsa- ka- läh'. 14 Jee' ngëy' cha' hoo' jmi- juuh- ja-, ga' jëëy' Levi joo' Alfeo, hì- ma' gya' né'ta' kih' kooy' ku'sih-. Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—Ñä- wa' jmeen' ko- jøh'.

He- ja- ga' nooy- ga' jmeey' ko- jøh' kyaah' Jesús.

15 Ma' ngëë' he- ja-, ma' gya' Jesús cha'neh' kih' Levi, ma' kuyh- kyaah' discípulo kyaay' hi' kyaah' jwëë' dsa- hì- ma' koo' ku'sih- hi' jñah' dsa- wa' hì- cha- hì-. Jëëh' jwëë' hì- he' ma' ga' nää' kyaah' Jesús, he- ja- ba' ma' tääh' jee' ja-. 16 Hi- ma' jëë- fariseo kyaah' ta- jwoh' kya' ley he- ma' kuh- Jesús ko- jøh' kyaah' dsa- he', he- ja- ga' ngiyy' juu' kih' discípulo kyaay':

—¿Ha- lä' la' juu' ja- ? ¿He- la' kuh- hih' ta- jwoh' kyaah' hnäh' kyaah' hì- koo' ku'sih- na-, hi' lä' ja- kyaah' jñah' dsa- wa' hì- cha- hì-?

17 Ga' nuu' Jesús he- ga' jäh', he- ja- ga' jëeh- Jesús juu' kiyh':

—Sa' jmee' bii' të-më- kih' hì- lluu', kih' dsa- dsaah' ba' jmee' bii'. Sa' ma- jan- kih' hì- lluu', ma- jan- kih' hì- cha- dso'kye- kih' ba'.

Ga' ngiyy' dsa- juu', he- la' sa' tu- discípulo ko- hwëë' he- kuh- hiyh'

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Koo- hä' lä' ma' tääh' dsa- kya' Jwaa' sa' ma' kuh- hiyh-, ma' ngiyy' kiyh' kih' Dio hi' lä' ja- ma' jmee' dsa- kya' fariseo ka- läh'. He- ja- ko- llaa' dsa- na'ngiyy' juu' kih' Jesús:

—¿He- la' ma' la' dsa- kya' Jwaa' kyaah' dsa- kya' fariseo sa' kuh- hiyh-, pero dsa- kyaah' sa' jmee' lä' ja- ? ¿Ha- lä' la' juu' ja- ?

19 He- ja- ga' jäh' Jesús siyh':

—Dsa- hì- tääh' jee' dsa- jee' goo- dsa-, sa' cha- he- kih' he- tüy' he- kuh- hiyh' ta- ko- jiih' gya' dsa- ñuuh- hì- dsa- jee' goo- jee' ja-. Sa' cha- ti- meeh- dsëy' cher' mah' gya' ba' dsa- ñuuh- kyaayh'. 20 Pero lloo- koo- jmi' wa' ra- ga' lleë- dsa- dsa- ñuuh- hì- dsa- jee' goo- he'. Ma' ja- ga' tü' dsa- kyaay' he- kuh- hih- mah' chuuy' kyaah' Dio. 21 Ni' jaa- dsa- sa' kwa- kih' tøy' koo- hmiih- hmëë' në' hmiih- ma- gyuh-, jëëh' hmiih- hmëë' dsa- dsuh' mah' jmee' dsa- gyii- hmiih- ma- gyuh- cha- ga' miih-. 22 Hi- lä' ja-, ni' jaa- dsa- sa' kwa- kih' chiyh' jmih' mi' jeh' hmëë' neh' loo- ma- gyuh-. Cher' mah' ga' chih' dsa- he- hmëë' neh' loo- ma- gyuh-, चाह' ba' gyii-, jëëh' sa' kwa' jwë' ää-. Tüü- jmih' mi' jeh' hmëë' hi' heë' loo- ka- läh'. He- ja- neh' loo- hmëë' ba' dsa- hoo' jmih' mi' jeh' hmëë'.

Gas hlëeh' Jesús ha- lä- la' jmi' he- teeh- dsa- dsé'
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Koo- jmi' he- teeh- dsa- dsé', ga- ngëé' Jesús jee' ma' na- jnäá' chaah' trigo kyaayh' discípulo kyaay'. Ga- lóø' discípulo hnäy- miih- sa' gwaah' trigo mah' ga- kuyh'. ²⁴ He- ja- ga- ngü' fariseo juu' kih' Jesús:

—Jëé' da', ¿he- la' jmee- discípulo kyaah' he- sa- ga- tēy' jmeey' jmi' he- teeh- dsa- dsé'?

²⁵ Mah' ga- jäh' Jesús siyh-:

—¿Che' sa- ma- heh- hnäh' lä- koo- ga- jmee' David llo' joo'? Koo- hä- lä- ma' ja' kyooh-, ga- jmee' bii' kiyh' kyaah' dsa- kyaayh'. ²⁶ Jii- ja- Abiatar ma' laa' jmi- dsa- jøøh' hi- ma' hä- goo- gwaah-. Jee' ja- ga- he' David ga- kuyh- he- ñiih' he- ma- na- jøø- he- sa- lle- kih' ma' kuyh- hi- ga- kwëyeh' dsa- hi- ma' ga- nää' kyaayh'. Jëeh' ma- la- jmi- dsa- ba' ma' na- ngé' jwé' kuyh- he- ñiih' ja-.

²⁷ Hi- ga- jäh' Jesús ka- läh' lä- la-:

—Ga- jmee' Dio jmi' he- teeh- dsa- dsé' he- llu' kih' dsa- ba'. Sa- ga- jmää' Dio dsa- mah' heeyh' dsa- wii' kyaah' jmi' ja-. ²⁸ Hi- lä- ja- Hi- ga- lëé' ngo' la- ba' na- ngé' jwé' jmeey' hih-, hee- na- he- ga- tēy' jmee' dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsé'.

3

Gas mi- hlää' Jesús jaq- dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsé'
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Koo- ka- läh' ga- he' Jesús neh- gwaah- kih' dsa- judiu. Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa- ñuuh- hi- ma- lä- kii- koo- ma- goo-. ² Dsa- hi- ma' tääh' neh- gwaah- ja-, ma' tääy' Jesús, jëy- che' mi- hlääy' dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsé' mah' lä- ja- ma' le' ma' hnüy' kiyh'. ³ He- ja- ga- jäh' Jesús siih' dsa- dsaah' he':

—Noo- da' jee' to' dsaah' la-.

⁴ Hi- ga- ngü' Jesús juu' kih' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-:

—¿Hee- na- na- ngé' jne' jwé' jmeen' jmi' he- teeh- dsa- dsé', che' he- llu' o che' he- hliih'? ¿Che' llu' teeh' jne' dsa- o che' wa' juu' ba' kih'?

Ti' sih' ba' ga- tääh' lä- jëé- dsa- he'. Ni- koo- mo- so- ga- ngüy'. ⁵ Mah' ga- jëé' Jesús ta' jee' ma' tääh' dsa-. Ga- lä- lleey' kyaayh' hi- ja' meeh- dsëy' ka- läh' kih' he- hweh- dsé' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-. He- ja- ga- siyh- dsa- ñuuh- he':

—Niuh' da' gooh- na-.

Chah' ba' ga- ñiih' dsa- ñuuh- he' ma- goo-, hi- ga- jäh' go- te- gooy- ja-.

⁶ Pero ma' ga- hwëé- fariseo jee' ja-, ga- täayh' juu' kwee- kyaah' dsa- kyaay' Herode ha- lä- jee' ma' jngëeyh' Jesús.

Peer- jwëé' dsa- ga- kuh' cha' hoo' jmi- jmuh-

⁷ Ya- hëé' Jesús ka- läh' ngooy' cha' hoo' jmi- jmuh- he- hla- hwa' Galilea kyaayh' discípulo kyaay' hi- jwëé' dsa- chaa- jee' ja- ga- nää' kaah' kiyh'. ⁸ Lä- ma' ga- nuu' dsa- lä- jëé- he- jmee- Jesús, ga- lla- nää' jwëé' dsa- hi- chaa- hwa' Judea, hi- hi- chaa- Jerusalén, kyaah' hi- chaa- hwa' Idumea, hi- lä- ja- hi- chaa- hngaah' jmi- Jordán ka- läh', hi- lä- kye- hi- chaa- lä- ku' lä- jii' jwi- Tiro hi- Sidón. ⁹ Kih' he- ma' tääh' jwëé' dsa-, he- ja- ga- jmeey' mada- kih' discípulo kyaay', ga- siyh-:

—Go- jmee' jäh' koo- na- moo' gyan-, ngoo' kya- hlääh- dsa- jnä' jee' la-.

10 Jëeh', jwëë' hî- dsaah' ma-mi-hlääy' jää', he-ja- ga-lla-nää' jwëë' dsa-dsaah' jee' ma' gyay', ma' jmee' dsa- bii' ma' su' miih- cha'gooy- kih' Jesús. 11 Hi' ma' tääh' ga' jñah' dsa- hî- ma' kye- jmi-llë' hliih'. Ma' ga-jëëy' Jesús, ga' juuyh' jñëy' cha'në' Jesús ma' hooyh- kî- gaa- ma' jäh':

—Hne- laah' joq' Dio.

12 He-ja- ga' juuh' Jesús kih' jmi-llë' hliih' mah' sa' mi-jnäy- juu' he- laa' Jesús joq' Dio.

Ga-hñaa' Jesús lä-jëë' gya-tuu' apóstole
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Ma-ngëë' he- ja-, ga-wii' Jesús lle'koh' hi- ga-tëëyh' ko-llaa' dsa- hî- ga-tih' dsëy' hi- ga-nuu' bih' he- jäy' kyaayh'. 14 Ga-hñaa' gya-tuu' mah' jmee' ko-jöh' kyaayh' hi- ga-cheey' mah' dsa-kway' juu' kiyh'. 15 Hi- ga-kway' jwë' mah' mi-hlääy' hî- dsaah' hi- hwëëy' jmi-llë' hliih'. 16 Lä-la-chee- lä-jaa- lä-jaay': Simón (hî- ga-mi-cheey- Pee'), 17 Jacobo joq' Zebedeo hi- Jwaa- øøh' Jacobo. (Lä-uu' dsa- he' ga-mi-cheey- Boanerge. Jmii- na-hnøø' jäh' joq' ñih'.) 18 Andre' he', Felipe, Bartolomé, Matá, Tamá, Jacobo joq' Alfeo, Tadeo, Simón dsa- cananita he', 19 hi' Juda Iscariote hî- ga-ngëë' Jesús këë-. Ma-la- ma-hñaa' lä-jëë- hî- he', ja-ga-ya-näy' kiyh'.

Ga-jäh' dsa-, kye- Jesús jmi-llë' hliih'
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Ma-ngëë' ma-ya-näy', koq- ka-läh' ga-kah' dsa- cha'neh' jee' ma-tääh' ja-. Ni' mo-so' ga-kwa' jwë' ma' kuyh' kyaah' discípulo kyaay'.

21 Ma' ga-lä-ñë- hî- chaa- kyaa' Jesús ha- lä- dsa-ngëëy', he-ja- ga-näy' mah' ma' teey'. Jëeh' ma' laay', ma-hee' go-te- dsëy'. 22 Pero ta-jwoh' kyaa' ley hî- ya-nää' Jerusalén, ga-jäh':

—Beelzebú ba' na- jää' Jesús. He-ja- hwëëy- jmi-llë' hliih' kyaah' hih- kih' hî- kye- në' kih' jmi-llë' hliih'.

23 He-ja- ga-hlëëh' Jesús juu' na-hmäa' lä-la-:

—Nuu- da' hnäh' hî- jäh' kyen' jmi-llë' hliih'. ¿Ha- lä-ja- Tana' hwëë- he' ba' dsa-kyaayh' neh' tuh-dsë' dsa-? 24 Dsa- hî- tääh' koq- hwa', cher'mah' teey- kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', sa- gwëëy'. 25 Hi' lä-ja- sa- lä-be' dsë' dsa- hî- tääh' koq- cha'neh', dsa-taah' ko-jöh', cher'mah' te-jëëy' kyaah' he' ba' hî- chaa- cha'neh' kiyh'. 26 Ja-ba' lä-ja- la' kih' Tana', sa- gwëëy' cher'mah' te-jëë' jmi-llë' hliih' kyaah' he' ba' jmi-llë' hliih' dsa-kyaayh'. Chah' ba' mi-laay- hñiiy'.

27 Ni' jaa- dsa- sa- le' dsa-he' cha'neh' kih' jaa- dsa- bee' mah' hiiy' he- cha- kiyh', cher'mah' sa' ga-hñuuy' to-në'. Jmee- bii' hñuuy', ja-ga-le' hwëëy' he- lla' dsëy'. 28 Ma-ra' ju-dsoo' jwëëhn- hnäh', jmee' ba' Dio jöh- dsë' kih' lä-jë- dso'kye- he- jmee' dsa-. Hi' jmeey' jöh- dsëy' kih' lä-jë- juu' wii' he- hlëëh' dsa-. 29 Pero cher'mah' ga-hlëëh' dsa- wii' kih' jmi-llë' Na-jngii', mo-so' jmeey' jöh- dsëy', lä- ma- na-bääyh' ja-ba' dso'kye- kiyh'.

30 Ga-hlëëh' Jesús lä-ja-, kih' he- ga-jäh' ko-llaa' dsa- he', Jesús ma' kye- jmi-llë' hliih'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Këë- ga' ga'lla-nää' 00h- Jesús kyaah' chooy', pero ka'hne- ba' ga'j00y', hi' ga'siiyh+ dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, chiih' Jesús wa' jäy-. ³² He-ja- ga'jäh' dsa- hi- ma' tääh' koo' kih' Jesús:

—Hi- maa' kyaah' kyaah' 00h' tääh' ka'hne-, hnaah- hne-.

³³ He-ja- ga'jäh' Jesús:

—¿Hi- na-, hi- laa' maa' kyaan-? ¿Hi- na-, hi- laa' 00hn'?

³⁴ Mah' ga'jëëy' lä'jëë hi- ma' tääh' lä'ku' lä'jii' jee' ma' cheyh' ja-, ga'jäyh': —Hi- la- ba' he', maa' kyaan+, hi- la- ba' he' 00hn'. ³⁵ Lä'jëë- hi- jmee- lä- hyoh- dsë' Dio, hi- he' ba' dsa- më' 00hn', dsa-niih- 00hn', hi' maa' kyaan-.

4

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' dsa- hi- jñee' mi'ju-
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Koo- ka-läh' ga'l00- Jesús hlëëyh- dsa- cha'hoo' jmi-jueh- he- hla- hwa' Galilea. Jwëë dsa- ga'lla-nää' jee' ja-, he-ja- ga'wii' Jesús neh' na'moo'. Neh' ja- ga'gyay' mah' ga'hlëëyh' dsa- hi- ma' tääh' cha'hoo' jmi- ja-. ² Ja- he- koo- nëë' ga'mi-tëëy- dsa- kyaah' juu' na-hmää'. Lä'jwë' ja- ga'kwëëyh' dsa-nueh-. Ga'jäyh':

³ —Nue- da' hnäh'. Jaa- dsa- ngoo' ga'jñee' mi'ju-. ⁴ Jee' ngooy' jñee- mi'ju- ja-, ga'saa' miih- cha'jwë', he-ja- ya-nää' ta' ga'kuh-. ⁵ Jyoh' ka-läh' mi'ju- ga'saa' né' kuu' jee' sa' cha- cha-miih- gwaah'. He-ja- चाह' ba' ga'hya-, jëéh', sa' ma' n00' cha-miih- gwaah'. ⁶ Pero ma' ga'hëh' hyoo- ga'koo'. Jëéh', miih- ba' jmoo' ma' cha-, he-ja- ga'lä'kii' chaah'. ⁷ Hi' jyoh' ka-läh' mi'ju- ga'saa' jee' chaah' too'. Ga'kwaä' ga' chaah' too' ja-, he-ja- ga'uu- chaah' kih' jee' na'too', mo'so' ga'kwa' mü'. ⁸ Hi' jyoh' mi'ju- ja-, ga'saa' jee' la' hwa' jmah'. He-ja- ba' ga'hii', ga'kwa' cha-miih- mü'. Cha- he- ga'kwa' gyi'gya' mü' lä'koo- chaah', cha- he- ga'kwa' to'lo'gya' dsë- gya' mü' hi' jyoh' ga'kwa' hña-loo' mü'.

⁹ He-ja- ga'jäh' Jesús:

—Hi- hn00' heeh+ juu' la-, wa' heëyh-.

¹⁰ Ma' ga'jä' miih- go-te' dsa- kyaah' gya'tuu' discipulo, ga'ngiiy' juu' kih' Jesús he- hn00' jäh' juu' he- ga'kway' ja-. ¹¹ He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

—Hnäh' ba' na'ngëh' hnäh' jwë' lä'ngëéh' hnäh' ha- lä'jää' Dio dsa- lä'hiih- kih', he- ma' na-hmää' jää'. Pero hi- sa' na'jnää' kih' Dio, hlëëhn' kyaah' juu' na-hmää' ba'. ¹² Lä'ja-, ma'ke' jëëy-, sa'jn00yh+, ma'ke' nuuy-, sa'lä'ngëëy'. Kih' he-ja-, sa' dsa-jëëyh' kyaah' Dio mah' koo- Dio dsë' kih' dso'kye- kihy'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hn00' jäh' juu' na-hmää' kih' hi- na'jñee' mi'ju-
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Koo- ka-läh' ga'jäh' Jesús:

—¿Che' sa' ga'lä'ngëéh' hnäh' juu' kih' hi- na'jñee' mi'ju-? ¿Ha- ba' la- lä'ngëéh' hnäh' jyoh' juu' na-hmää' he- na' ga'jwahn' cher'mah' sa'ngëéh' hnäh' juu' la-? ¹⁴ Hiih' hi- jñee' mi'ju-, hi- he' laa' jaa- hi- kwa' juu' kih' Dio. ¹⁵ Ko'llaa' dsa- hi- ma' nuu' juu', hi- he' laa' lä'koh' mi'ju- he- ga'toh' cha'jwë'. Ga' ma' nuuy' juu' kih' Dio, चाह' ba' gwa' Tana' jñuuyh' juu' he- ma- na'jnää' neh' tuh-dsëy'. ¹⁶ Hi' jñah' ka-läh' dsa- hi- nuu- juu', hi- he' laa' lä'koh' mi'ju- he- ga'saa' né' kuu' jee' sa' cha- cha-miih- gwaah'. Lä'chah' ma' nuuy- jëë- ba' dsëy'. ¹⁷ Pero ko-hwëë' ba' ja-. Laay' lä'koo- chaah'

he- choo' miih- ba' jmoo' kih'. Wa'ra- ga' jëëy' wii' o go- nää' dsa- né' kiyh', kwaat' kih' juu' he- ma- nuuy', lä' chah' ja- tuy' jwë' kih' Dio. ¹⁸ Heh' mi'ju- he- ga' saa' jee' kih' chaah' too', lä' ja- laa' hi- nuu- juu' kih' Dio. ¹⁹ Pero jee' ga' nääy' ja-, ma' miih- lä' ja- dsa- lä' øøy' kih' Dio. Jëeh' kyë' gyih' huu' dsë- kih' jmi- gyuu' la-, hi' hnøøy' lä' chay- cha- miih- kuu', hi' hee' dsëy' lä' jë- he- ga' cha- jmi- gyuu'. He' ja- sa' jmeey' ni- miih- ta' llu'. ²⁰ Pero mi'ju- he- ga' saa' hwa' jmah', lä' ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' heeyh- ka' läh'. Hi' he' jmeey' cha' miih- ta' llu', lä' koo- mi'ju- he- kwa- ma' gyii' gya', ma' to' lo' gya' dsë- gya', ma' hña- loo'.

Juu' na- hmää' lä' koo- la' kih' wa' je-

(Lc. 8:16-18)

²¹ Lä' la- ga' jah' Jesús ka' läh':

–Ni' jaa' sa' hih' je' mah' jlëy' kyaah' koo- kyaah', ni' sa' chiyh' neh' jii'. He- chiyh' jee' nii' ba' mah' lä' jnä' lä' kaa-. ²² Lä' jë- he- na- hmää', lloo' koo- jmi' lä' jnä', hi' lä' jë- he- sa' jnä', la' kwaat- lä' jnä'. ²³ Hi- hnøøy' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

²⁴ Hi' ga' jah' Jesús ka' läh':

–Jmee' da' hnäh' he' kih' juu' he- nuuh- hnäh'. Jëeh', ja- ba' lä' koo- nuuh- hnäh' ko- ja- ba' jiih' lä' ngëeh' hnäh' o na- dsë- ga' miih- ko- ja-. ²⁵ Lä' jëë- hi- ngëë' miih-, hi- he' lä' ngëë' cha- ga' miih-. Hi- lä' jëë- hi- jmee' ngëë', lä' kye- he- ja- llaa' ba'.

Juu' na- hmää' lä' koo- la' kih' jyoh' mi'ju-

²⁶ Hi' ga' jah' Jesús ka' läh':

–Lä' koo- jää- Dio dsa- lä' hih' kih', jeeh' kwee- lä- la' kih' jaa- dsa- hi- jngëë- mi'ju-. ²⁷ Sa' cha- kwaat- la' kih' dsa- he' cher' mah' na- gwüy- o cher' mah' na- néy'. Dsa- hya' mi'ju- ja-, hi' dsa- kwaat- lä' jmi' lä' hwë' ni- sa' ñey' ha- lä' ga' la'. ²⁸ Hwa' ba' jmee- dsa- kwaat- mi'ju-. To' né' dsa- hya' mi'ju-, ja' ga' dsa- kwaat- chaah' kih'. Ma' ngëë' he- ja-, jyoo- le' kih'. Lä' hii' ga' miih-, kah- mi' kih'. ²⁹ Hi' ga' ma- ää- mi', chooyh' ta' kiyh', jëeh' ma' lloo' jii- juyh' mi'ju- mah' llay' llu'.

Juu' na- hmää' lä' koo- la' kih' mi'ju- mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Hi' lä' la- ga' jah' Jesús ka' läh':

–¿Che' kyuyh- hnäh' ha- lä- la' he- jää- Dio dsa- lä' hih' kih'? Jwëeh'n- hnäh' juu' he- jeeh' kwee- kyaah' he- ja-, mah' lä' ngëeh' hnäh' ha- lä- la'. ³¹ He- jää- Dio dsa- lä' hih' kih', jeeh' kwee- lä' koo- la' kih' koo- mi'ju- mostaza. Heh' mi'ju- ja' pih' ga' miih- lä' koh' ga' jyoh' mi'ju- he- jngëë- dsa- jmi- gyuu' la-. ³² Pero ma' ngëë' ma' jngëëy' mi'ju- ja-, dsa- hya' mah' dsa- kwaat- nii' ga' lä' koh' ga' jee' lä' jë- joh'. Chaah' mostaza kwa' gooh' kih', lä' ja- lä' kye- ta' jmee' sii- né' sa' goh'.

³³ Ga' kwa' Jesús juu' kih' Dio kyaah' cha- miih- juu' na- hmää' he- la' lä' koh' juu' na- hmää' kih' mostaza. Ga' hlëëyh' dsa- ha- koh' jiih' lä' ngëëy' ba'. ³⁴ Ni' koo- sa' ga' hlëeh' Jesús na- hña- lä' jëë-. Juu' na- hmää' jmah' ba' ga' hlëëyh'. Lä- ma' ga' ja' hñii' ba' lä' jëë- discípulo, ja- ga' ga' mi- jnäy- na- hña- lä' jëë- juu' na- hmää' he- ga' hlëëyh' ja-.

Ga⁺jmee⁺ Jesús hih⁺ kih⁺ lle⁺ mah⁺ hii⁺ tii⁺

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Lã⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ jmi⁻ jã⁻, ga⁻ jãh⁻ Jesús ga⁻ siiyh⁻ discipulo kyaay⁻:

—Man⁻ ta⁻ jyoh⁻ jwoo⁻ jmi⁻ jũh⁻ ka⁻ läh⁻.

³⁶ Jã⁻ ga⁻ ga⁻ hih⁻ discipulo juu⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tããh⁻ jee⁻ jã⁻, hi⁻ ga⁻ jããy⁻ Jesús lã⁻ ma⁻ gyay⁻ jã⁻ neh⁻ na⁻ moo⁻ ga⁻ nããy⁻. Ma⁻ hii⁻ ga⁻ jyoh⁻ na⁻ moo⁻ koo⁻ jã⁻, ga⁻ kã⁻ dsa⁻ he⁻ mah⁻ ga⁻ nããy⁻ ta⁻ jee⁻ ga⁻ nãã⁻ discipulo. ³⁷ Jee⁻ ga⁻ nããy⁻ jã⁻, ja⁻ koo⁻ lle⁻ tã⁻, ga⁻ hii⁻ goo⁻ jwërte. Ga⁻ hluh⁻ jmi⁻ lã⁻ jiih⁻ ga⁻ haa⁻ neh⁻ na⁻ moo⁻. Miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ hmäh⁻ na⁻ moo⁻ jã⁻. ³⁸ Pero ma⁻ na⁻ gwii⁻ Jesús ta⁻ ka⁻ luu⁻ jã⁻, na⁻ dsë⁻ lley⁻ nê⁻ tu⁻. He⁻ jã⁻ ga⁻ chãã⁻ discipulo kyaay⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻ —ga⁻ jãyh⁻ — ¿che⁻ ni⁻ miih⁻ hũũ⁻ dsë⁻ sa⁻ kye⁻ he⁻ juu⁻ jne⁻ cha⁻ jmi⁻ la⁻?

³⁹ He⁻ jã⁻ ga⁻ noo⁻ Jesús, ga⁻ jmeey⁻ hih⁻ ga⁻ jã⁻ tii⁻ lle⁻, hi⁻ ga⁻ jãyh⁻ siiyh⁻ jmi⁻:

—Ta⁻ tooh⁻ miih⁻, jã⁻ tii⁻.

Lã⁻ chãh⁻ jã⁻ ga⁻ hna⁻ lle⁻ hi⁻ ga⁻ jã⁻ tii⁻ go⁻ te⁻ jmi⁻. ⁴⁰ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ jã⁻, ga⁻ jãh⁻ Jesús siih⁻ dsa⁻ kyaay⁻ he⁻:

—¿He⁻ la⁻ gah⁻ hnäh⁻ cha⁻ miih⁻? ¿He⁻ la⁻ jã⁻ sa⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kin⁻?

⁴¹ Peer⁻ ga⁻ lã⁻ goh⁻ discipulo kyaã⁻ Jesús, he⁻ jã⁻ ga⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaayh⁻:

—¿Hii⁻ ba⁻ na⁻, heh⁻ lã⁻ kye⁻ jmi⁻ hi⁻ lã⁻ kye⁻ lle⁻ nuuh⁻ kiyh⁻?

5

Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ cheë⁻ Legión

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Hi⁻ ga⁻ lloo⁻ Jesús jyoh⁻ jwoo⁻ jmi⁻ jũh⁻ jã⁻ kyaah⁻ discipulo kyaay⁻, hwa⁻ kih⁻ dsa⁻ gadareno. ² Lã⁻ ma⁻ ga⁻ jããay⁻ neh⁻ na⁻ moo⁻ jã⁻, ja⁻ jãã⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻, ga⁻ mi⁻ jeey⁻ Jesús. Hi⁻ he⁻ ma⁻ gya⁻ jee⁻ la⁻ to⁻ hoo⁻ kih⁻ hlii⁻. ³ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ hooy⁻. Ma⁻ ke⁻ ma⁻ hũũh⁻ dsih⁻ kyaah⁻ caden⁻, ni⁻ lã⁻ jã⁻ sa⁻ ga⁻ jmää⁻. ⁴ Jã⁻ he⁻ koo⁻ hã⁻ ga⁻ hũũh⁻ dsih⁻ kyaah⁻ caden⁻ hi⁻ ga⁻ gwë⁻ dsa⁻ tiy⁻ kyaah⁻ jwi⁻ hma⁻ he⁻ hë⁻ too⁻, pero ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻ jmää⁻. Ga⁻ sa⁻ ga⁻ hnã⁻ bih⁻ lã⁻ jë⁻ he⁻ kyaah⁻ ma⁻ na⁻ hũũh⁻ goo⁻ tiy⁻. Ni⁻ jãã⁻ dsa⁻ sa⁻ ga⁻ lã⁻ beë⁻ kyaayh⁻. ⁵ Lã⁻ jmi⁻ lã⁻ hwë⁻ ma⁻ ngëy⁻ moh⁻ ki⁻ hooyh⁻, hi⁻ lã⁻ jã⁻ jee⁻ la⁻ to⁻ hoo⁻. Hi⁻ ma⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ kih⁻ hũiiy⁻ kyaah⁻ kuü⁻. ⁶ Fũ⁻ ga⁻ jëëy⁻ Jesús, he⁻ jã⁻ ngooy⁻ ko⁻ chih⁻ ga⁻ juuyh⁻ jnëy⁻ cha⁻ nê⁻ Jesús. ⁷ Mah⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ koo⁻ ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jãyh⁻:

—Ta⁻ kããh⁻ jnã⁻ Jesús, hne⁻ Joó⁻ Dio Joo⁻h. Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻, ta⁻ jmeeh⁻ jnã⁻.

⁸ Ga⁻ hlëëyh⁻ lã⁻ jã⁻ jëëh⁻ jãã⁻ ba⁻ ga⁻ jãh⁻ Jesús:

—Hne⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻, go⁻ hëë⁻ kih⁻ dsa⁻ ñũh⁻ na⁻.

⁹ Hi⁻ ga⁻ ngii⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻:

—¿Hee⁻ cheëh⁻ hne⁻?

Mah⁻ ga⁻ jãyh⁻:

—Legión cheë⁻, jëëh⁻ jwëë⁻ jnããh⁻!

¹⁰ Peer⁻ ga⁻ chuuy⁻ kyaah⁻ Jesús, mah⁻ sa⁻ hëë⁻ Jesús kiyh⁻ hũ⁻ kih⁻ hwa⁻ jã⁻.

¹¹ Jãh⁻ kih⁻ lle⁻ hwa⁻ jã⁻ ma⁻ tããh⁻ koo⁻ nãã⁻ ñe⁻ ma⁻ kuh⁻ nuu⁻. ¹² He⁻ jã⁻ ga⁻ ngii⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻ kih⁻ Jesús, ga⁻ jãyh⁻:

—Cheë⁻ jnããh⁻ kih⁻ ñe⁻ hi⁻ tããh⁻ oo⁻ mah⁻ dsa⁻ tooh⁻ jnããh⁻ kiyh⁻.

¹³ Ga⁻ kwa⁻ ba⁻ Jesús jwë⁻. He⁻ jã⁻ ga⁻ hwëë⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁻ ga⁻ taayh⁻ kih⁻ lã⁻ jëë⁻ to⁻ mil ñe⁻ hi⁻ ma⁻ tããh⁻ jee⁻ jã⁻. Lã⁻ jëë⁻ ñe⁻ he⁻ ga⁻ kyũũ⁻.

Ma' ga'tëey' koqo- lle' hwa', ko-dsoo' jwë' ba' ga'saay' cha'jmi- juaah-. Jee' ja- ga'juuy' neh' jmi-. ¹⁴ Dsa- hi- ma' hää- ñe' he', ga'näy' ko-chih' cha-hlijy' ta- jee' jwi- hi- ta- chuuh' moh', na'jmeeyh' juu'. Hi- lä' jëë- dsa- hi- ga'nuu', na'nää' na'jëë- ha- lä' ga'la'. ¹⁵ Ma' ga'la'näy' jee' cheh' Jesús, ga'jëey' dsa- hi- ma' jää- jwëë' jmi-llë' hliih' he', ma' gay' kyeyh' hmiih-, ma' nòh' dsëy' go-te', he-ja- ga'jwaah' dsa-. ¹⁶ Hi- ga'jëë' lä' jë- he- ja-, ga'jmeeyh' juu' kih' dsa- ha- lä' ga'laa' hi- ma' jää- jmi-llë' hliih' he' hi- ga'jmeeyh' juu' lä'koh' ga'la' kih' ñe'. ¹⁷ Ja- ga'løø- dsa- he' chuuy' kyaah' Jesús mah' wa' laayh' kiyh' ta- jee' jyoh'.

¹⁸ Lä- ma' ga'he' Jesús neh' na'moo', dsa- hi- ma' kye- jmi-llë' hliih' he' ga'chuuy' kyaah' Jesús, mah' ma' kway' jwë' ma' dsooy' kyaayh'.

¹⁹ Pero sa- ga'heeh- Jesús:

—Gwaah- kyah' go'koqo' juu' kih' hi- chaah- kyah', ha- lä' la' he- jah-gaa- he- ma'jmeë' Dio kyah' hne-. Go-jmeeh' juu' ha- lä' ma-lä-ñih' dsë' Dio kyah'—ga-jäh' Jesús siyh' dsa- he'.

²⁰ He-ja- ngaayh', ga'ngëëy' lä'kaa- jwi- he- jäh' dsa- Decápoli ga'jmeeyh' juu' ha- lä' la' he- jah-gaa- he- ga'jmeë' Jesús kiyh'. Hi- lä'jëë- dsa- hi- ga'nuu' ga'taah' jëë- dsah'.

Jo-mi- Jairo kyaah' jaa- dsa-më' hi- ma' dsaah'

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Ngaah' Jesús ka-läh' ta- hngaah' jmi-juaah- kyaah' na'moo'. Ma' ga'laayh' jee' ja-, jwëë' dsa- ga'la'nää' ka-läh'. ²² Jee' ja- ga'lloo' jaa- dsa- chee' Jairo hi- laa' ta' kih' gwah- mah' jee' jwi- ja-. Ma' ga'jëey' Jesús ga'juuyh' jney' cha'ney', ²³ mah' ga'chuuy' cha-mi- kyaah' Jesús, ga'jäh' siyh':

—Dsa- juu' chih' më' kyaan-, ña- mah' go'kyeh- gooh- në' kiyh' mah' hlääy', lä'ja- mo'so' juuy'.

²⁴ He-ja- ngoo' Jesús kyaah' Jairo. Peer- na-lää- na- jlëë- bih' dsa-, kih' he- jwëë' hi- ga'nää' kyaayh'. ²⁵ Jee' ga'ngëë' Jesús ja-, ma' cheh' jaa- dsa-më' hi- ma-hya- koqo- gya-to' ji-ñe- he- ma' dsaayh' dsoo' kiyh'. ²⁶ Ma-lä- hii' jëëy' wi', ja' hi- jaa- të-më- ma'kaayh-. Dsa- më' he' ga'mi'llay- lä'jë- he- cha- kiyh', ga'heey' kyaah' të-më-. Ni- mi- sa- ga'la' më-, cha-ga'mi- ma' ja' kiyh' koqo- jmi- koqo- jmi-. ²⁷ Ma' ga'nuuy' hlëeh' dsa- kih' Jesús, lä'chah' ja- ga'taayh- hñiy' jee' kih' jwëë' dsa- he' mah' ga'suy' mi- cha'gooy- sa'hmi- kih' Jesús. ²⁸ Jëëh' ma' laay: “Wa'ra- jäh' kih' koqo- tëën' su' mi- cha'goon- sa'hmi- kiyh', hlään' go-te-.” ²⁹ Lä'chah' ja- ga'hna' dsoo' kiyh' hi- ga-lä-liih- dsa-më' he' he- ga-ääh' go-te- dsoo' kiyh'. ³⁰ Hi- chah' ba' ga-lä-liih- Jesús heh' be' kiyh' ga'mi-hlää' jaa- dsa-, he-ja- ga'jëeyh- hñiy' ga'siyh' dsa-:

—¿Hi- na- hih' ma-su' sa'hmi- kin-?

³¹ He-ja- ga-jäh' discípulo kyaay':

—Che' sa- jëeh' jee' kih' jwëë' dsa- hääh', mah' jawah': “¿Hi- na- ma-su' jnä'?”

³² Pero cheh' bih' jëëy- lä'ku- lä'ji- jee' tääh' dsa-, hi- na- hi- ma'jmeë' lä'ja-. ³³ Hih' dsa-më' he' ñe- bih' he- ma-hlaay'. Goyh- hi- jlää- gyih' lä'ja-, ngooy' na'juuyh' jney' cha'në' Jesús hi- ga'jmeeyh' juu' lä'koh' ga'la' kiyh'.

³⁴ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh' dsa-më' he':

—Gy^{uu} kya^{an}, kih' he⁻ ma⁻lä⁻dsoo' hoh' kin', ma⁻jä' ba' kyah'. Gwa^{ah} ba' hne⁻llu', wa' jä' go⁻te⁻dsoo' kyah'.

³⁵ Lä⁻ ma⁻ch^{eh}' ba' Jesús hl^{eeh}, ma' ga⁻lla⁻nää' dsa⁻ hi⁻ cha^{aa} kih' Jairo hi⁻ ma' laa' ta' kih' gwah' jee' ja⁻. Hi⁻ he' ma' kye' juu', jäyh' siyh' Jairo:

—Ma' juu' ba' gy^{uu} me' kya^{ah}. Mo⁻to' kwa' ga' ta' kih' ta' jwoh' na⁻.

³⁶ Lä⁻ch^{ah}' ma' ga⁻nuu' Jesús juu' ja⁻, ga' jäyh' siyh' hi⁻ laa' ta' kih' gwah' he⁻:

—Ta⁻ ka⁻ hu^u ds^e-, jme⁻ dsoo' hoh' ba'.

³⁷ Ja⁻ jiih' mo⁻so' ga⁻kway' jw^e' ma' dsa⁻nää' dsa⁻ kya^{ayh}. Ga⁻jääy' ma⁻la⁻ Pee' ba', kya^{ah} Jacobo kya^{ah} Jwa^{aa} o^{oyh}. ³⁸ Lä⁻ ma' ga⁻lloo'y' jäh⁻ jee' chih' hne' kih' hi⁻ laa' ta' kih' gwah' he', ga⁻nuuy' tääh' mi^{ih} ki⁻hoo⁻h dsa⁻. ³⁹ Ma' ga⁻hey' cha⁻neh', ga' jäyh':

—¿He⁻la' tooh' hnäh' mi^{ih} he⁻ ki⁻hoo⁻h hnäh'? Sa⁻ na⁻ juu' chih⁻ me' na⁻, hi⁻ na⁻ gwⁱⁱ ba' na⁻.

⁴⁰ Ga⁻mi⁻kwah' ba' dsa⁻ kih' Jesús. He⁻ja⁻ ga⁻hw^eey' ka⁻hne' lä⁻j^ee⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻, mah' ga⁻hey' jee' kya^{aa} chih⁻ me' he' kya^{ah} ma⁻la⁻ cho⁻jmiⁱⁱ hi⁻ kya^{ah} discipulo kya^{ay} ba'. ⁴¹ Hi⁻ ga⁻sooy' goo⁻ chih⁻ me' he', ga⁻jäyh':

—Talita, cumi —juu' la⁻ hnø^ø jäh⁻: Chih⁻ me', jä⁻ jw^eey⁻ hne⁻ noo⁻.

⁴² Lä⁻ch^{ah}' ja⁻ ga⁻noo⁻ chih⁻ me' he' hi⁻ ga⁻løø'y' ng^ey'. Peer⁻ j^ee⁻ dsah⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻, kih' he⁻ ga⁻la⁻ lä⁻ja⁻. Chih⁻ me' he' ma' hä^{aa} gya⁻to' jⁱ-ñe⁻. ⁴³ Pero ga⁻taayh⁻ juu' mah' sa⁻ kooyh' juu' kya^{ah} ni⁻ ja⁻ dsa⁻. Hi⁻ ga⁻siyh' he⁻ kw^eeyh' he⁻ kuh' chih⁻ me' he'.

6

Ga⁻lla^{ah} Jesús jwⁱⁱ Nazaret (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Ya⁻h^ee' Jesús kih' Jairo, jäyh' ta' jee' jwⁱⁱ kiyh', hi⁻ discipulo kya^{ay} ga⁻jme⁻ k^o-j^{oh}' kya^{ayh}. ² Jmi^{ih} he⁻ te^{eh} dsa⁻ ds^e' ga⁻hey' neh' gwah' mäh⁻ hi⁻ ga⁻løø'y' kway' juu'. Ma' ga⁻nuu' dsa⁻ ha⁻ lä⁻hl^{ee}yh', ga⁻taayh' j^ee⁻ dsayh', he⁻ja⁻ ma' jäh' dsa⁻ kiyh':

—¿Ha⁻ ma⁻mi⁻t^ee⁻ hi⁻ na⁻, he⁻ hl^{ee}yh' lä⁻na⁻? ¿Hi⁻ kwa⁻ hu^u ds^e- kiyh'? ¿Ha⁻ ba' lä⁻ jmeey' lä⁻ lä⁻ j^e he⁻ juh' gaa⁻ he⁻ jmeey' na⁻? ³ ¿Che' jä⁻ he' t^e-hma⁻ na⁻? ¿Ja⁻ he' jo^o María na⁻? Hi⁻ hi⁻ na⁻, ¿ja⁻ he' o^{oyh} Jacobo, José, Juda, Simón, hi⁻ dsa⁻ me' o^{oyh} hi⁻ tääh' kya^{ah} jne' jee' la⁻?

Lä⁻ j^e he⁻ ma' jmeey', ga⁻to⁻h wii' kih' dsa⁻ he'. ⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús siyh':

—Tih' ba' ds^e' dsa⁻ hi⁻ ng^ee⁻ juu' kih' Dio hi⁻ go⁻nää' jee' jyoh'. Pero hi⁻ cha^{aa} jee' jwⁱⁱ kih', hi⁻ hi⁻ cha^{aa} cha⁻neh' kih', sa⁻ hnää' dsih'.

⁵ Sa⁻ ga⁻la' ma' jmeey' cha⁻mi^{ih} he⁻ juh' gaa⁻ jee' ja⁻. K^o-lla^{aa} dsa⁻ dsaah' he' ga⁻kyey' gooy⁻ né⁻ kih' mah' ga⁻jä⁻ kiyh'. ⁶ Kih' he⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻dsoo' ds^e' dsa⁻ gooy', he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ ds^ey' cha⁻mi^{ih}. Ma⁻ng^ee⁻ he⁻ ja⁻, ngooy' lä⁻kaa⁻ jwⁱⁱ jee' jäh' na⁻kway' juu'.

Ga⁻che^e Jesús dsa⁻ kya^{ay} mah' kway' ju⁻hm^ee' (Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Ga⁻t^eeyh' lä⁻ j^ee⁻ gya⁻tu^u' discipulo kya^{ay} mah' cheey' ma⁻ uu' ma⁻ uu' lä⁻koo⁻ jee' jwⁱⁱ, hi⁻ ga⁻kw^eeyh' be' mah' jmeey' hi⁻ hw^ee⁻ jmi⁻lle' hli^{ih} kih' dsa⁻. ⁸ Ga⁻jmeey' mada⁻ kiyh', ga⁻jäyh' lä⁻la⁻:

—Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ ni⁺ miih⁻ kih⁺ cha⁺ jwë⁺. Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ hmih⁻ tuh⁻, ni⁺ he⁻ ñiih⁻, ni⁺ kuu⁺. Ma⁻ la⁺ hma⁻ hu⁻ ba⁺ kah⁺ hnäh⁺. ⁹ Ja⁻ heeh⁻ hnäh⁺ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiih⁺ hnäh⁺ ba⁺, ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ jyoh⁺ lëë⁺ hmiih⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ¹⁰ Lã⁻ koo⁻ jwii⁻ jee⁺ tēēh⁺ hnäh⁺, jäh⁺ hnäh⁺ koo⁻ cha⁺ neh⁺ kih⁺ dsa⁺, lã⁻ jiih⁺ hwēēh⁻ hnäh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹¹ Pero cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁻ heeh⁻ dsa⁻ hnäh⁺ jee⁺ lla⁻ nãäh⁺ hnäh⁺, hi⁺ cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁻ nuuy⁺ juu⁺ he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺, ja⁻ hwēēh⁻ hnäh⁺ jee⁺ ja⁻. Ja⁻ hlah⁺ hnäh⁺ wa⁻ hlø⁻ he⁻ na⁻ beh⁻ tiih⁺ hnäh⁺. He⁻ ja⁻ jmee⁺ lii⁺ he⁻ ma⁻ la⁺ kwaat⁺ kih⁺ bih⁺ ja⁻. Ma⁻ ra⁺ ju⁻ dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁺, wa⁻ ra⁺ ga⁻ lloo⁻ jmi⁺ jmee⁺ Dio jwiz⁻, jee⁺ jwii⁻ ja⁻ jëē⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ wii⁺ lã⁻ koh⁺ ga⁺ he⁻ jëē⁺ jee⁺ jwii⁻ Sodoma kyaah⁺ Gomorra —ga⁻ jäh⁺ Jesús siih⁻ discípulo kyaay⁺.

¹² Ma⁻ ngëē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ hwēē⁻ discípulo ga⁻ nãäy⁺ kway⁺ juu⁺ mah⁺ wa⁻ dsa⁻ jēeh⁻ dsa⁻ kyaah⁺ Dio. ¹³ Ga⁻ hwēēy⁺ jmi⁺ lle⁻ hliih⁺ hi⁺ ga⁻ suy⁺ miih⁻ aceit dsa⁻ dsaah⁺, lã⁻ ja⁻ ga⁻ mi⁻ hlãäy⁺ jwëē⁺ hi⁻ ma⁻ dsaah⁺.

Jee⁺ la⁻ jäh⁺ ha⁻ lã⁻ ga⁻ juu⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ga⁻ lã⁻ kaa⁻ ma⁻ cha⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻ nuu⁻ rey Herode. Mah⁺ ga⁻ jäh⁺:

—Laan⁺ go⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ ma⁻ lã⁻ jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, he⁻ ja⁻ ma⁻ kyey⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ he⁻ kyaah⁺ jmeey⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

¹⁵ Hi⁺ ko⁻ llaa⁻ jäh⁺ Elia ba⁺ na⁻, hi⁻ lle⁻ kih⁺ jäh⁺. Hi⁺ jñah⁺ ma⁻ jäh⁺, jaa⁻ hi⁻ ngëē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ba⁺ na⁻, ja⁻ ba⁺ lã⁻ koo⁻ laa⁻ hi⁻ ma⁻ ngëē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻ joo⁺. ¹⁶ Pero lã⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁻ Herode ja⁻, ga⁻ jäh⁺:

—Hi⁻ he⁺ he⁺ Jwaa⁻, hi⁻ ga⁻ jmeen⁺ mada⁻ ga⁻ ku⁻ lle⁻, hi⁻ he⁺ na⁻ ma⁻ lã⁻ jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺.

¹⁷ He⁻ ba⁺ Herode ga⁻ jmeē⁺ hih⁺ jãä⁺, ga⁻ saah⁺ dsa⁻ Jwaa⁻, ga⁻ taayh⁻ neh⁻ ñe⁻ ' dsoo⁻ kih⁺ Herodia. Herodia he⁺ ma⁻ laa⁻ mē⁻ Felipe dsa⁻ ñuu⁻ øøh⁻ Herode. Pero ma⁻ ngëē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ tēē⁻ Herode dsa⁻ mē⁻ he⁺, ga⁻ jmääy⁺ lã⁻ koh⁺ dsa⁻ mē⁻ kyaay⁺. ¹⁸ Sa⁻ ga⁻ ma⁻ hãä⁻ Jwaa⁻ neh⁻ ñe⁻ ga⁻ siiyh⁺ Herode:

—Sa⁻ lle⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻ kyaah⁺ mē⁻ dsa⁻ ñuu⁻ øøh⁻.

¹⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ lã⁻ høøh⁻ Herodia kih⁺ Jwaa⁻. Hnøøy⁺ ma⁻ juu⁺ Jwaa⁻, pero sa⁻ ga⁻ kwa⁻ Herode jwë⁺. ²⁰ Jëēh⁺, Herode ma⁻ gah⁻ Jwaa⁻, ñe⁻ bih⁺ ma⁻ laay⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ lluu⁺ hi⁻ na⁻ jngëē⁺ kyaay⁺ Dio. He⁻ ja⁻ ga⁻ hãä⁻ bih⁺. Lã⁻ koo⁻ ma⁻ nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ Jwaa⁻, ma⁻ nuu⁻ bih⁺ lã⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsëy⁺ pero ma⁻ jmeey⁺ cha⁻ miih⁻ hu⁻ dsë⁻. ²¹ Pero ga⁻ na⁻ jwë⁺ kih⁺ Herodia jmeey⁺ he⁻ lla⁻ dsëy⁺ lã⁻ ma⁻ ga⁻ hya⁻ Herode ji⁻ ñe⁻. Ga⁻ jmeey⁺ koo⁻ jmi⁺ juuh⁻ ga⁻ kway⁺ he⁻ ga⁻ kuh⁻ dsa⁻. Ga⁻ tēēh⁺ Herode lã⁻ jëē⁺ dsa⁻ ta⁻ kaa⁻, lã⁻ jëē⁺ hi⁻ ma⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ hløø⁻ hi⁺ lã⁻ jëē⁺ dsa⁻ kaa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Galilea. ²² Ma⁻ ja⁻ ga⁻ he⁺ jo⁻ mi⁻ Herodia jmeey⁺ ja⁻. Ga⁻ tih⁺ jwërte dsë⁺ Herode hi⁻ ga⁻ tih⁺ dsë⁺ lã⁻ jëē⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tãäh⁺ jmi⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Herode siiyh⁺ chih⁻ mē⁻ he⁺:

—Ngii⁺ he⁻ hnooh⁻ kin⁺. ²³ Jnä⁺ bãäh⁺ hñiin⁻ kwëēhn⁻ hne⁻ lã⁻ jë⁻ he⁻ ngiih⁺ lã⁻ jiih⁺ to⁻ dsaah⁺ he⁻ cha⁻ kin⁺.

²⁴ He⁻ ja⁻ ya⁻ hëē⁺ chih⁻ mē⁻ he⁺ na⁻ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ chooy⁺:

—¿Hee⁻ lluu⁺ ngiin⁺ laah⁺? —jäh⁺ siiyh⁻ chooy⁺.

—Ngii⁺ mi⁻ lle⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ ba⁻ —ga⁻ jäh⁺ chooy⁺.

²⁵ Chah⁺ ba⁺ ngooy⁺ ga⁻ hey⁺ jee⁺ gya⁺ rey:

—Kwëēh⁺ jnä⁺ na⁻ ga⁻ juh⁻ mi⁻ lle⁻ Jwaa⁻ na⁻ hã⁻ neh⁻ koo⁻ wii⁺. He⁻ na⁻ ba⁺ hnoon⁺ —jäh⁺ chih⁻ mē⁻ he⁺ ga⁻ siiyh⁻ rey.

26 He-ja- ga-lä-meeh⁺ dsë⁺ Herode. Pero ga-tääy- hñiyy⁺ kway⁺ he- ga-jäyh⁺ to-lo⁺ né⁺ jee⁺ lä-jëë⁺ hi- ga-tëeyh⁺ he⁺, he-ja- ga-mi'tey⁺ ba' juu⁺ kiyh⁺.
 27 Lä-chah⁺ ja⁻, ga-jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ hløø⁺ kyaay⁺ mah⁺ na'kyey⁺ lle⁺ Jwaa⁻.
 28 Ngoo⁺ hløø⁺ neh⁺ ñe⁺ na'kuy- lle⁺ Jwaa⁻, hi⁻ ma' kiiy⁺ lle⁺ Jwaa⁻ na-hä⁺ neh⁺ wii⁺, jayh⁺ ya-kwëeyh⁺ chih⁻ më⁺ he⁺ mah⁺ ga-ngëë⁺ chih⁻ më⁺ he⁺ kih⁺ chooy⁺.
 29 Ma' ga-nuu⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Jwaa⁻ he- ga-la⁻ lä-ja⁻, na'näy⁺ na'kiiy⁺ hnoo⁺ ja⁻, mah⁺ na'hooy⁻.

Ga-ääh- Jesús hñaa⁻ mil dsa-ñuu^h-

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Ma' ga-lla-nää⁺ apóstol kyaay⁺ Jesús, ga-jmeeyh⁺ juu⁺ lä-jë⁺ he- ga-jmeey⁺ hi⁻ ha⁻ lä- ga-hlëeyh⁺ dsa⁻ jee⁺ na'näy⁺. 31 He-ja- ga-jäh⁺ Jesús:
 –Ya-nääh⁺ hnäh⁺ ma⁻nøøn⁺ ma⁻teehn⁺ dsë⁻ jne⁻ ko⁻hwëë⁺ ta⁻ jee⁺ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻.

Jwëë⁺ dsa⁻ ma⁻ dsa-nää⁺ jee⁺ ma⁻ tääyh⁺ ja⁻, ni⁻ he⁻ ma⁻ kuyh⁺ sa⁻ ga-kwa⁺ jwë⁺. Kih⁺ he-ja- ba' ja⁻, ga-jäyh⁺ lä-ja⁻. 32 Ja-ga⁻ ga-taayh⁺ neh⁺ na'moo⁺ ga-näy⁺ koø⁻ hwa⁺ kii⁺ jee⁺ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻. 33 Jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ga-jëë⁺ dsih⁺ hääy⁺ neh⁺ na'moo⁺ hi⁻ ga-lä⁻ kyuyy⁺. He-ja- ga-nää⁺ dsa⁻ jwë⁺ ti⁺. Ma' ga-ngëëy⁺ lä⁻ koø⁻ lä⁻ koø⁻ jwii⁻, ga-nää⁺ dsa⁻ he⁺ kyaayh⁺ ka-läh⁺. Pero jää⁺ ga⁻ dsa⁻ he⁺ ga-lla-nää⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁻ Jesús. 34 Ma' ga-jñaa⁺ Jesús neh⁺ na'moo⁺ ja⁻, ga-jëëy⁺ jwëë⁺ jwërte dsa⁻ hi⁻ ga-lla-nää⁺ jee⁺ ja⁻ hi⁻ ga-lä⁻ ñih⁺ dsëy⁺ kih⁺. Jëëh⁺, dsa⁻ he⁺ laa⁺ lä⁻ koø⁻ borrego hi⁻ sa⁻ chaa⁻ juu⁺. He-ja- ga-løøy⁺ hlëeyh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ cha⁻ miih⁻ juu⁺. 35 Ma' ga-hloo⁺ ja⁻, ga-ya⁻ jäh⁺ discípulo kih⁺ Jesús mah⁺ ga-jäyh⁺ siiyh⁺:

–Ga-hloo⁺ ba' la⁻, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ kuh⁺ dsa⁻ jee⁺ la⁻. 36 Chihi⁺ dsa⁻ wa⁻ lä-näy⁺ lä⁻ kaa⁻ jäh⁺ la⁻, wa⁻ lä-läy⁻ he⁻ kuyh⁺ –ga-jäh⁺ discípulo siiyh⁺ Jesús.

37 –Kwëëh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ he⁻ kuyh⁺ –ga-jäh⁺ Jesús.

–¿Ni⁻ sa⁻ leë⁺ to⁺ hña⁻ loo⁺ kuu⁺ he⁻ dsa⁻ lä⁻ jñääh⁺ he⁻ kuh⁺ ga-lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ na⁻? –ga-jäh⁺ discípulo.

38 –Jëë⁺ da⁺ koø⁻ ¿Joh⁺ he⁻ ñiih⁻ kye⁺ hnäh⁺? –ga-jäh⁺ Jesús.

Ma' ga-jëë⁺ discípulo, mah⁺ ga-jmeeyh⁺ juu⁺:

–Hña⁺ ba' he⁻ ñiih⁻ kye⁺ jñääh⁺ kyaah⁺ uu⁺ hmooh⁻ –ga-jäyh⁺.

39 He-ja- ga-jmee⁺ Jesús mada⁻ kiyh⁺:

–Chihi⁺ dsa⁻ na⁻ wa⁻ dsa-taah⁺ ma⁻ koø⁻ nää⁺ ma⁻ koø⁻ nää⁺ né⁺ ya⁻ mooh⁻ na⁻.

40 He-ja- ga-taah⁺ dsa⁻ ma⁻ hña⁻ laa⁺ hi⁻ ma⁻ to⁻ lo⁻ gyaay⁺. 41 Hi⁻ ga-ka⁺ Jesús lä-jë⁺ hña⁺ he⁻ ñiih⁻ ja⁻ kyaah⁺ lä⁻ uu⁺ hmooh⁻ he⁺, ga-jëëy⁺ ta⁻ gyuu^h ga-kway⁺ ti⁺ hmaah⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ ga⁻ ga-laay⁺ he⁻ ñiih⁻ ja⁻, ga-kwëeyh⁺ discípulo mah⁺ ga⁻ ti⁺ ga-llooyh⁺ kih⁺ lä-jëë⁺ dsa⁻ he⁺. Hi⁻ lä-ja⁻ ga-jmeey⁺ kih⁺ hmooh⁻ he⁺ ka-läh⁺. 42 Lä-jëë⁺ dsa⁻ ga⁻ kuh⁺ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ këëy⁺. 43 Jwi⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ ga⁻ chaa⁺ ja⁻, ga⁻ kah⁺ gya⁻ to⁺ sa⁻ miih⁻ kyaah⁺ hmooh⁻ he⁺. 44 Jee⁺ lä-jëë⁺ ma⁻ la⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ ga⁻ kuh⁺ he⁻ tee⁺ koø⁻ hña⁺ mil dsa⁻.

Ga-ngë Jesús né⁺ jmii⁻

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siih⁺ discípulo kyaay⁺:

–Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ hihn⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ la⁻, go⁻ nää⁺ hnäh⁺ ga⁻ juh⁻ kyaah⁺ na'moo⁺ ta⁻ hngaah⁺ Betsaida. Ja⁻ ga⁻ ñiin⁻ hñiin⁻.

46 Ma⁻ngēē^ʹ ma⁻hiyh^ʹ juu^ʹ kih^ʹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma^ʹ tääh^ʹ jee^ʹ ja⁻, ja⁻ga^ʹ ngooy^ʹ ta⁻ lle⁻ko^ʹh^ʹ na⁻ngii^ʹ kiyh^ʹ kih^ʹ Dio. 47 Ngoo^ʹ ga⁻nūū⁻ ba⁻ja⁻, hi⁻ na⁻moo^ʹ to⁻dsaah^ʹ jmi⁻ ba⁻ ma⁻lloo^ʹ. Pero cheh^ʹ ga^ʹ Jesús hwa^ʹ kii^ʹ. 48 Ga⁻jēē^ʹ he⁻lii^ʹ ba⁻ngē⁻ na⁻moo^ʹ, jēē^ʹ ma^ʹ gwa^ʹ lle⁻ ta⁻ jee^ʹ ngoo^ʹ na⁻moo^ʹ ja⁻. Ta⁻la⁻ya⁻jnä⁻, ga⁻lōø^ʹ Jesús ngē⁻ nē⁻ jmi⁻. Ma^ʹ hnøøy^ʹ ma⁻ngēē^ʹ jwē^ʹ na⁻moo^ʹ ja⁻. 49 Ma⁻ga⁻jēē^ʹ discipulo ngē⁻ nē⁻ jmi⁻, ma⁻laay^ʹ, dsa⁻ lle⁻ ba⁻ na⁻ ngē⁻ nē⁻ jmi⁻ he⁻ja⁻ ga⁻hooyh^ʹ ki⁻gaa⁻. 50 Lä⁻jēē⁻ bih^ʹ ga⁻jēē^ʹ, he⁻ja⁻ ga⁻jwaayh^ʹ jwē^ʹte. Pero chah^ʹ ba⁻ga⁻hlēēh^ʹ Jesús kyaayh^ʹ:

–Ta⁻wa⁻gah^ʹ hnäh^ʹ, jnä⁻ ba⁻la⁻ –ga⁻jäh^ʹ.

51 Lä⁻ ma⁻ga⁻hey^ʹ neh⁻ na⁻moo^ʹ, ga⁻hna⁻ go⁻te⁻ lle⁻. Peer⁻ ga⁻lä⁻dsaā⁻ dsē⁻ discipulo kyaay^ʹ, mah^ʹ ga⁻taayh^ʹ jēē⁻ dsayh⁻. 52 Jēē^ʹ, ma⁻na⁻jlē⁻ huū⁻dsē⁻ kiyh^ʹ, he⁻ja⁻ sa⁻ga⁻lä⁻ngēē^ʹ ha⁻ lä⁻ga⁻jmeē⁻ Jesús kih^ʹ he⁻ñiuh⁻ ja⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jwēē⁻ dsa⁻dsaah⁻ hi⁻ ma⁻chaa⁻ hwa⁻ Genesaret (Mt. 14:34-36)

53 Ma⁻ga⁻lla⁻nää⁻ ta⁻hngaah⁻ jee⁻chee⁻ Genesaret, jee⁻ja⁻ga⁻hiyy⁻ na⁻moo^ʹ kiyh^ʹ. 54 Ma⁻ga⁻hwēēy⁻ neh⁻ na⁻moo^ʹ ja⁻, chah^ʹ ba⁻ga⁻lä⁻kyuu⁻ dsih⁻. 55 Hi⁻ga⁻nää⁻ dsa⁻ he⁻lä⁻kaa⁻ hwa⁻ja⁻. Lä⁻kaa⁻ jee⁻ja⁻ga⁻lōøy⁻ na⁻jääy⁻ dsa⁻dsaah⁻ kyaay^ʹ kyaah^ʹ jii^ʹ kiyh^ʹ ta⁻jee⁻ ma⁻ngē⁻ Jesús. 56 Lä⁻kaa⁻ jee⁻ ma⁻ngē⁻ Jesús, jwi⁻mäh⁻, ma⁻ke⁻ jwi⁻juu⁻h⁻, na⁻ma⁻hi⁻ dsa⁻jää⁻ dsa⁻dsaah⁻ kyaay^ʹ cha⁻jwē⁻ jee⁻ ma⁻dsa⁻ngēēy⁻. Ma⁻chuu⁻ dsa⁻kyaayh^ʹ mah^ʹ ma⁻kway⁻ su⁻ mi⁻h⁻ cha⁻gooy⁻ cha⁻hee⁻ hmi⁻h⁻ kiyh^ʹ. Hi⁻lä⁻jēē⁻ hi⁻ga⁻tēē⁻ ga⁻su⁻ mi⁻h⁻ mi⁻cha⁻gooy⁻ hmi⁻h⁻ kih^ʹ Jesús ma⁻dsa⁻hlääy⁻ go⁻te⁻.

7

Lä⁻jē⁻ he⁻ mi⁻sah⁻ dsa⁻ (Mt. 15:1-20)

1 Ga⁻lla⁻nää⁻ fariseo hi⁻ ma⁻chaa⁻ Jerusalén hi⁻ga⁻lla⁻nää⁻ ko⁻llaa⁻ ta⁻jwoh^ʹ kyaay^ʹ ley ka⁻lä⁻h⁻ jee⁻ ma⁻ngē⁻ Jesús. 2 Ma⁻ga⁻jēē⁻ dsa⁻ he⁻, lä⁻ma⁻soh⁻ ja⁻ba⁻goo⁻ discipulo kyaay^ʹ Jesús ma⁻tääh⁻ kuyh⁻, ga⁻hlēēyh⁻ wii⁻ kiyh^ʹ. 3 (Jēē^ʹ, dsa⁻ fariseo ma⁻mi⁻teh⁻ he⁻ ma⁻tēē⁻ jmeē⁻ dsa⁻ma⁻gyuh⁻ kyaay^ʹ, sa⁻kuh⁻hiyh⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ga⁻gyiyh⁻ gooy⁻ lä⁻koø⁻ tēē⁻ jmeē⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻judiu⁻. 4 Hi⁻wa⁻ra⁻ya⁻nääy⁻ je⁻hmoo⁻h⁻, sa⁻kuyh⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ga⁻mi⁻tēy⁻ he⁻tēē⁻ dsa⁻jmeē⁻. Hi⁻cha⁻ga⁻jyoh⁻ he⁻tēē⁻ dsa⁻høø⁻, he⁻gyiyh⁻ lä⁻jē⁻ he⁻jmääyh⁻ ta⁻o⁻je⁻, lä⁻kye⁻ jii^ʹ jee⁻gwii⁻y⁻.) 5 He⁻ja⁻ga⁻ngii⁻ fariseo kyaah^ʹ ta⁻jwoh^ʹ he⁻juu⁻ kih^ʹ Jesús:

–¿He⁻la⁻sa⁻gyih⁻ discipulo kyaah^ʹ goo⁻jää⁻ ja⁻ga⁻kuyh⁻, lä⁻nøø⁻ kih^ʹ dsa⁻ma⁻gyuh⁻ jnä⁻?

6 –Peer⁻ ta⁻jjuuh⁻ hnäh⁻ –ga⁻jäh⁻ Jesús–. Lä⁻koø⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ na⁻, jee⁻h⁻ kwee⁻ kyaah⁻ he⁻ga⁻hlēēh⁻ Isaia llo⁻joo⁻, jee⁻na⁻si⁻ lä⁻la⁻:

Dsa⁻la⁻, koø⁻ jäh⁻ bih⁻ hnääy⁻ jnä⁻.

Pero ta⁻jee⁻ jyoh⁻ ba⁻hä⁻ huū⁻dsē⁻ kiyh^ʹ.

7 Sa⁻jmää⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ he⁻jmeey⁻ hnääy⁻ jnä⁻.

Lä⁻jē⁻ nuuh⁻ he⁻kway⁻, la⁻mada⁻ kih^ʹ dsa⁻jmi⁻gyuu⁻ ba⁻, ga⁻jäh⁻ Isaia.

8 Jmeeh⁻ hnäh⁻ ta⁻koø⁻ nuuh⁻ kih^ʹ Dio mah⁻høø⁻ hnäh⁻ ma⁻la⁻he⁻tēē⁻h⁻ hnäh⁻ ba⁻. Gyih⁻ hnäh⁻ kyaah⁻wii⁻ jee⁻kuh⁻huh⁻ hnäh⁻. Joh⁻nēē⁻ he⁻la⁻lä⁻ja⁻ sa⁻jmeeh⁻ hnäh⁻ –ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻ dsa⁻he⁻–. 9 Peer⁻tēē⁻h⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ta⁻koø⁻ nuuh⁻ kih^ʹ Dio mah⁻høø⁻ hnäh⁻ he⁻tēē⁻h⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ ba⁻.

10 Lā-la- ga-jāh' Moisé llo'joo' lā-hih' ga-jmee' Dio: "Wa' hnaah' maa' kyaah', tää' kyaah'. Hī- hlēeh' wii' kih' cho'jmii-, hī- he' wa' juu' go-te-", ga-jāh' Moisé. 11 Pero hnāh' fariseo, lā-la- ba' jmeeh- hnāh'. Kwah- hnāh' jwē' kih' dsa- mah' siiyh' cho'jmii- lā-la-: "Lā-jē- he- cha- kin- he- kyaah' ma' jmeen' be' kyah', he- ja- na- la' Corbán." (He- la- hnøø' jāh': ma-kwēehn- Dio ba' ja-.) 12 He- jmeeh- hnāh' lā-ja-, he- hah- hnāh' kih' hī- jmee- be' kih' cho'jmii- ba' ja-. 13 Kih' he- høøh- hnāh' he- ma-tēē' høø' dsa- ma-gyuh- kyaah' hnāh' na-, he-ja- ma-jmeeh' hnāh' ta' koo' nuuh' kih' Dio. Joh' nēē' he- la' lā-ja- sa' jmeeh- hnāh'.

14 He-ja- ga-hlēēh' Jesús jee' lā-jēē- dsa- he', ga-jāyh':

—Nu- da' hnāh' kwee- mah' lā-ngēēh' hnāh'. 15 Sa' dsa-lā-sah' dsa- kyaah' lā-jē- he- tooyh- hooy'. Lā-jē- he- hwēē- hooy', kyaah' he- ja- ba' dsa-lā-sayh'. 16 Hī- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh- —ga-jāh' Jesús.

17 Ma' ga-hih' Jesús juu' kih' dsa', ga-hey' koø- cha'neh'. Jee' ja- ga-ngii' discípulo juu' kiyh':

—He- hnøø' jāh' juu' na-hmäā' he- ma-hlēēh' na-.

18 He-ja- ga-jāh' Jesús:

—¿Che' nī- hnāh' sa' ma-lā-ngēēh' hnāh'? ¿Che' sa' ngēēh' hnāh' sa' dsa-lā-sah' dsa- kyaah' lā-jē- he- tooyh- hooy'? 19 Jēēh', ja- neh- tuh-dsē' dsa- dsoo- he- kuh-hiyh-, neh' tu-jlā' ba' dsa- dsoo- he- ja-, ja-ga-hwēē- ka-lāh' dsoo- ta' cha'sii- —ga-jāh' Jesús.

Kyaah' he- ga-hlēēyh' lā-ja-, ga-jmeey' na-jngii' lā-jē- he- kih-hih- jne'.

20 Hi' ngoo' bih' jāyh':

—Lā-jē- he- hwēē- hoo' dsa-, he- ja- ba' kyaah' dsa-lā-sayh'. 21 Jēēh', neh- tuh-dsē' ba' dsa- gwa' lā-jē- huu'dsē- hliih', hī- lā-ja- ka-lāh' gwa' he- kaayh- hī- sa- laa' kyaay', kaayh- wa' hī- cha- hī-, hī- jngēēyh' dsa-. 22 Neh- tuh-dsē' bih' gwa' he- jmeey' hii-, hee' dsēy' liyh' lā-jē- he- ga-cha-, jmeey' lā-jē- he- hliih', mi-gaay' dsa-, jmeey' he- la' o-hih', wii' dsēy', hlēēyh- wii' kih' dsa-, jmāāy- hñii' kaah', hī- sa' cha- nuuh' kiyh'. 23 Lā-jē- he- hliih' na- gwa' neh- tuh-dsē' dsa-. Kyaah' he- na- ba', mi-sah' dsa- hñii' —ga-jāh' Jesús.

Jaa- dsa-mē' chaq- uu' ga-heeh- kih' Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Ja-ga-ya' hēē' Jesús jee' ja-, ngooy' jāh' kih' jee' jwii- Tiro kyaah' Sidón. Ma' ga-llooy' jee' ja-, ga-hey' cha'neh'. Sa' ma' hnøøy' ma' lā-jnāāy' chah', pero sa' ga-la'. 25 Chah' ba' ga-nuu' jaa- dsa-mē' he- ga-llooy' Jesús jee' ja-. Dsa-mē' he' ma' chaq- jaa- jo-miiy' hī- ma' kye- jmi-lle' hliih', he-ja- ngooy' jee' ma' gya' Jesús mah' ga-juuyh' jnēy' cha'nēy'. 26 Dsa-mē' he' sa' ma' laay' judiu, dsa- sirofenicia ba' he'. (Kih' dsa- judiu, lā-koh' dsa- he' laay' lā-koø- sa-dsii- ba'.) Ga-chuyy' kyaah' Jesús he- dsa-lleey' jmi-lle' hliih' hī- ma' hää' neh- tuh-dsē' jo-miiy'. 27 He-ja- ga-jāh' Jesús siiyh':

—Kwa' jwē' wa' kuh- da' chih-pih' jāā'. Sa' llu' he- jñuuhn' he- kuh- chih- mah' kwēehn' dsii-.

28 He-ja- ga-jāh' dsa-mē' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa-jøøh' kyaan-. Pero ma-ra- he- lih' ba' dsii- lā-jē- jwi' he- dsa-saa' kih' chih-pih'.

29 He-ja- ga-jāh' Jesús ka-lāh':

–Kih⁴ he⁴ llu⁴ juu⁴ kyah⁴, he⁴ ja⁴ ma⁴ ya⁴ hēē⁴ ba⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴ kih⁴ chih⁴ mē⁴ kyaah⁴. Gwaah⁴ ba⁴ hne⁴ kyah⁴.

³⁰ Ma⁴ ga⁴ llaah⁴ dsa⁴ mē⁴ he⁴ cha⁴ neh⁴ kiyh⁴, ga⁴ jēēy⁴ na⁴ kyaa⁴ chih⁴ mē⁴ kyaay⁴ nē⁴ jii⁴, ma⁴ ya⁴ hēē⁴ jmi⁴ lle⁴ hlih⁴ kiyh⁴.

Ga⁴ mi⁴ hlāā⁴ Jesús jaā⁴ dsa⁴ koo⁴

³¹ Ja⁴ ga⁴ ya⁴ hēē⁴ Jesús koo⁴ jee⁴ jwi⁴ Tiro, ga⁴ ngēēy⁴ ta⁴ jee⁴ jwi⁴ Sidón, hi⁴ ga⁴ ngēēy⁴ ta⁴ hwa⁴ Decápoli. Ja⁴ ga⁴ ga⁴ llaayh⁴ ka⁴ lāh⁴ ta⁴ jee⁴ hla⁴ jmi⁴ juuh⁴ kih⁴ Galilea. ³² Jee⁴ ja⁴ na⁴ jāā⁴ dsa⁴ jaā⁴ dsa⁴ koo⁴ cha⁴ nē⁴ Jesús, hi⁴ dsa⁴ hi⁴ ma⁴ jāā⁴ hi⁴ koo⁴ he⁴ ga⁴ chuuy⁴ kyaah⁴ Jesús mah⁴ kyey⁴ gooy⁴ nē⁴ kih⁴ hi⁴ koo⁴ he⁴. ³³ Hi⁴ ga⁴ lleē⁴ Jesús dsa⁴ koo⁴ he⁴ kah⁴ kih⁴, mah⁴ ga⁴ tāy⁴ cha⁴ gooy⁴ lā⁴ koo⁴ lā⁴ koo⁴ to⁴ gway, hi⁴ ga⁴ mi⁴ gyuyh⁴ na⁴ siih⁴ dsa⁴ he⁴ kyaah⁴ jmi⁴ ta⁴ heyh⁴. ³⁴ Mah⁴ ga⁴ jēē⁴ Jesús ta⁴ gyuuh⁴, ga⁴ chaah⁴ dsēy⁴, hi⁴ ga⁴ jāyh⁴ siiyh⁴ dsa⁴ űuuh⁴ he⁴:

–Efata –juu⁴ la⁴ hnø⁴ jāh⁴: Wa⁴ nā⁴ kyah⁴.

³⁵ Lā⁴ chah⁴ ja⁴ ga⁴ nā⁴ to⁴ gwa⁴ dsa⁴ he⁴ hi⁴ ga⁴ li⁴ na⁴ siiyh⁴, ga⁴ hlēēyh⁴ jēē⁴.

³⁶ Hi⁴ ga⁴ jmee⁴ Jesús hih⁴ kiyh⁴ sa⁴ wa⁴ jmeeyh⁴ juu⁴ kih⁴ ni⁴ jaā⁴ dsa⁴. Ma⁴ ke⁴ ga⁴ jmeey⁴ cha⁴ miih⁴ mada⁴ lā⁴ ja⁴, cha⁴ ga⁴ miih⁴ ma⁴ kooyh⁴ juu⁴.

³⁷ Ga⁴ lā⁴ dsaā⁴ jwērtē dsē⁴ dsa⁴. Ga⁴ jāyh⁴:

–Peer⁴ ga⁴ lā⁴ jē⁴ ba⁴ lih⁴ Jesús jmee⁴. Jmeey⁴ hlēēh⁴ hi⁴ koo⁴, hi⁴ jmeey⁴ nuu⁴ hi⁴ gwii⁴.

8

Ga⁴ āāh⁴ Jesús kyeē⁴ mil dsa⁴ (Mt. 15:32-39)

¹ Ta⁴ ko⁴ jiih⁴ ga⁴ lā⁴ hēē⁴ Jesús jee⁴ ja⁴, jwēē⁴ dsa⁴ ga⁴ lla⁴ nāā⁴ ka⁴ lāh⁴ hi⁴ ni⁴ miih⁴ sa⁴ cha⁴ he⁴ ma⁴ kuyh⁴ jee⁴ ja⁴. He⁴ ja⁴ ga⁴ tēēyh⁴ discipulo kyaay⁴ mah⁴ ga⁴ siiyh⁴:

² –Peer⁴ dsa⁴ lā⁴ űih⁴ dsēn⁴ dsa⁴ hi⁴ tāāh⁴ kyaah⁴ jne⁴ jee⁴ la⁴. Jēēh⁴, ma⁴ hya⁴ hnē⁴ jmi⁴ tāāyh⁴ hi⁴ sa⁴ cha⁴ ni⁴ miih⁴ he⁴ kuyh⁴. ³ Cher⁴ mah⁴ ga⁴ cheeh⁴ jnih⁴ kiyh⁴ lā⁴ ma⁴ kyoyh⁴ na⁴, hwaay⁴ cha⁴ jwē⁴, jēēh⁴ uū⁴ ga⁴ ya⁴ nāā⁴ ko⁴ llaā⁴.

⁴ He⁴ ja⁴ ga⁴ jāh⁴ discipulo kyaay⁴:

–¿Ha⁴ ba⁴ jā⁴ he⁴ kuh⁴ dsa⁴ heh⁴ hwa⁴ kii⁴ la⁴? Ha⁴ koh⁴ sa⁴ hnø⁴ mah⁴ lee⁴ kuh⁴ hi⁴ tāāh⁴ jee⁴ la⁴.

⁵ He⁴ ja⁴ ga⁴ ngii⁴ Jesús juu⁴ kiyh⁴:

–¿Joh⁴ he⁴ űiih⁴ kyeh⁴ hnāh⁴? –ga⁴ jāyh⁴.

–Gyii⁴ ba⁴ –ga⁴ jāh⁴ discipulo.

⁶ He⁴ ja⁴ ga⁴ jmee⁴ Jesús mada⁴ mah⁴ dsa⁴ taāh⁴ lā⁴ jēē⁴ dsa⁴ hwa⁴ hi⁴ ga⁴ kay⁴ lā⁴ jē⁴ gyii⁴ he⁴ űiih⁴ ja⁴, ga⁴ kway⁴ ti⁴ hmaah⁴ kih⁴ Dio. Ma⁴ ngēē⁴ ma⁴ kway⁴ ti⁴ hmaah⁴ kih⁴ Dio, ga⁴ llaay⁴ he⁴ űiih⁴ ja⁴ hi⁴ ga⁴ kwēēyh⁴ discipulo mah⁴ ga⁴ ti⁴ ga⁴ looyh⁴ kih⁴ lā⁴ jēē⁴ dsa⁴. ⁷ Hi⁴ ma⁴ jāāy⁴ miih⁴ hmooh⁴ ka⁴ lāh⁴ hi⁴ lā⁴ ja⁴ ga⁴ kwa⁴ Jesús ti⁴ hmaah⁴ kih⁴ Dio. Ma⁴ ngēē⁴ he⁴ ja⁴, ga⁴ jmeey⁴ mada⁴ mah⁴ ti⁴ looyh⁴ kih⁴ lā⁴ jēē⁴ dsa⁴. ⁸ Ga⁴ kuh⁴ dsa⁴ lā⁴ jiih⁴ ga⁴ kēēy⁴. Ma⁴ ga⁴ lā⁴ kiyh⁴, ga⁴ kah⁴ ga⁴ gyii⁴ sa⁴ miih⁴ jwi⁴ he⁴ ga⁴ chaā⁴ ja⁴. ⁹ Tee⁴ koō⁴ kyeē⁴ mil dsa⁴ hi⁴ ga⁴ kuh⁴ jee⁴ ja⁴. Ma⁴ ngēē⁴ he⁴ ja⁴, ga⁴ hih⁴ juu⁴ kih⁴ dsa⁴. ¹⁰ Lā⁴ chah⁴ ja⁴ ga⁴ hey⁴ neh⁴ na⁴ moo⁴ kyaayh⁴ discipulo kyaay⁴, ngooy⁴ ta⁴ hwa⁴ Dalmanuta.

Dsa⁴ fariseo ma⁴ hnøøy⁴ ma⁴ jmee⁴ Jesús koō⁴ he⁴ juh⁴ gaā⁴ (Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Ma' ga'lloo' Jesús jee' ja-, ga'lla-nää' fariseo hi' ga'løøy' ti-chooy' juu' kyaah' Jesús. Ma' kay' dsë' Jesús, he' ja- ga'ngiiy' ma' jmee' Jesús koo- he- juh-gaa- he- ma' jä' gyuah'. 12 Ma' ga'nuu' Jesús lä' ja-, ga'jii' lä' ga'të' neh- tuh-dsëy', mah' ga'jäyh':

—¿He-la' ngiih' hnäh' hi- chaa- na' jmeen' koo- he- juh-gaa-? Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', ni' koo- he- juh-gaa- sa' jëë' dsa- hi- chaa- na'.

13 Jee' ja- ga'beey' dsa- he', mah' ga'hey' ka-läh' neh- na'moo', ngooy' ta' jee' jyoh'.

Levadura kih' dsa- fariseo
(Mt. 16:5-12)

14 Ni' sa' ga'lä-dsooh' dsë' discípulo ma' kay' he' ñiih', koo- lä-la- ba' he' ñiih' ma' kyeey- neh' na'moo'. 15 He' ja- ga'mi-liih' Jesús dsë' discípulo, ga'jäyh':

—Leëh' hnäh' kyaah' levadura kih' fariseo hi' leëh' hnäh' kyaah' levadura kih' Herode ka-läh'.

16 He' ja- ga'taah' discípulo he' llay' juu' kyaah' dsa' kyaayh', ma' jäyh':

—Ma' hlëeyh' lä' na' kih' he- sa' ma' kye' jne' he' ñiih'.

17 Pero ga'lä-liih' Jesús kiyh' mah' ga'jäyh' siyh':

—¿He-la' jmeeh' hnäh' cha-miih' huu'dsë- kih' he- sa' cha- he' ñiih'? ¿Che' sa' hii- kwa' kwaat' kyah' hnäh'? ¿Che' sa' hii- lä'ngëeh' hnäh'? ¿Che' lä' ma' na' jlë- ba' huu'dsë- kyah' hnäh'? 18 Hä' ba' mi'nëh' hnäh' mah' sa' jëëh' hnäh', hë- ba' to'gwah' hnäh' mah' sa' nuuh- hnäh'. ¿Che' sa' dsooh' hoh' hnäh' ha- lä' ga-la' jää'? 19 Lä' ma' ga'ti' ga'lloohn' hña' he' ñiih' ja-, jee' kih' lä' jëë- hña' mil dsa- he', ¿joh' sa'miih' ga'të' jwi' he- ga'chaa' ja-? —ga'jäh' Jesús siyh'.

—Gya'to' sa'miih- —ga'jäh' discípulo kyaay'.

20 —¿Ha- ga- ma' ga'ti' ga'lloohn' gyii' he' ñiih' ja-, joh' sa'miih- ga'chaa'? —ga'jäh' Jesús.

—Ga'chaa' ga' gyii' sa'miih- —ga'jäh' discípulo.

21 —¿Che' lä' jiih' na' sa' hii- lä'ngëeh' hnäh'? —ga'jäh' Jesús.

Ga'mi-hlää' Jesús jaq- dsa-tuu'

22 Ga'lla-näay' jee' jwi- Betsaida. Ma'ngëë' he' ja-, ya'jää' dsa- ja- hi- tuu' cha'në' Jesús mah' ga'chuyy' kyaah' Jesús he' kyeey- gooy- në' kiyh'.

23 He' ja- ga'sooh' Jesús goo- dsa- he', ga'jääy' ta' chuuh' jwi-. Ga'mi-gyayh' mi'në' dsa- he' kyaah' jmi- tu-heyh' hi' ga'kyey' lä'to' gooy- në' kih' dsa- he' mah' ga'ngiiy' juu':

—¿Hee- jëëh' miuh-? —ga'jäyh'.

24 He' ja- ga'løø' dsa-tuu' he' jëë-, hi' ga'jäyh':

—Jëën- dsa- hi- dsa-ngëë', pero jnääy' lä'koh' chaah' hma- ba'.

25 Mah' ga'kye- Jesús ka-läh' goo- në' kiyh'. Hi' ga'siiyh- he' jëëy' ka-läh'. Lä'chah' ja-, ga'jä' mi'nëy'. Ga'lä'jnä' jëë- go-te'. 26 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Gwaah- kō-dsoo' ta' kyah' ba' hne-. Mo'to' go-he' ta' jee' jwi- na-. Ni' ta' jwi- ni' jaa-.

Ga'jäh' Pee', Jesús laq' Cristo
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Ngoo' Jesús ka-läh' kyaah' discípulo kyaay' ta' jyoh' jwi- mäh- he- na-heë- hwa' Cesarea kih' Filipino. Cha'jwë' jee' ga'näay' ja-, ga'ngiiy' juu' kih' discípulo:

—¿Ha- lä- jah- dsa- kin⁺, hiji- jnä- laay[?] —ga- jah[?] Jesús.

²⁸ —Ko-llaa- jah[?], Jwaa- hi- ma- choo- jmii- ba- hne-. Ko-llaa- jah[?] Elia ba- hne-. Hi- jnah[?] ko-llaa- jah[?], hne- laah[?] jaa- hi- ga- ngëe- juu- kih[?] Dio llo- joo- —ga- jah[?] discípulo kyaay[?].

²⁹ Mah[?] ga- jah[?] Jesús ka- läh[?]:

—¿Ha- ga- hnäh[?], hee- jwah[?] hnäh[?] kin⁺, hiji- ba- jnä- laah[?] hnäh[?]?

He- ja- ga- jah[?] Pee- siyh⁺:

—Hne- he- Cristo.

³⁰ Pero ga- taah- Jesús juu- lä- jëe- mah[?] sa- kooyh[?] juu- ja- kyaah[?] ni- jaa-.

Ga-mi-jnä- Jesús juu- he- juuy[?]

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Jmii- ja- ga- l00[?] Jesús mi- jnäa- juu- kih[?] discípulo kyaay[?], ga- jäh[?]:

—Jmee- bii[?] kih[?] Hi- ga- lëe-ngo[?] la- jëe- cha- miih- wii[?]. Dsa- gyuu[?] sa- lä- hnäa[?] dsih[?], lä- ja- dsa- kaa[?] kya[?] jmi- dsa- , kyaah[?] ta- jwöh[?] kya[?] ley sa- lä- hnäa[?] dsih[?]. Hi- jmee- bii[?] kiyh[?] juuy[?] mah[?] lä- jiiyh[?] ka- läh[?] jee- ga- tē- hnē- jmii- —ga- siyh⁺ discípulo kyaay[?].

³² He- na- ga- hlëeyh[?] jëe- go- te[?], he- ja- ga- jää[?] Pee- Jesús ta- koo[?], ga- l00y[?] juuyh[?] kiyh[?]. ³³ Pero ga- jëh- Jesús hñii- ga- jëey[?] jee- ma- tääh[?] lä- jëe- discípulo, mah[?] ga- juuyh[?] kih[?] Pee[?]:

—Jñuu[?] hne- kin⁺ hi- sa- llu[?]. Sa- jmeeh- huudse- lä- koh[?] jmee- Dio. Lä- koo- la- huudse- kih[?] dsa- ba- la- huudse- kyah[?].

³⁴ Ja- ga- ga- tëeyh[?] lä- jëe- dsa- ko- jöh[?] kyaah[?] discípulo kyaay[?] ga- jäh[?]:

—Cher- mah[?] hi- hn00[?] jmee- ko- jöh[?] kyaah[?] jnä[?], sa- wa- jmäy[?] hñiiy[?] kwaat[?], wa- jäy[?] cru- kyaay[?] mah[?] wa- jmeey[?] ko- jöh[?] kyaah[?] jnä[?]. ³⁵ Jëeh[?], lä- jëe- hi- häa- hñii[?] mah[?] sa- juuy[?], hi- he- juu[?] ba[?]. Pero lä- jëe- hi- kwa- hñii[?] juu- kwaat[?] kin⁺ o kwaat[?] kih[?] ju- hmëe[?], hi- he- ba- läa[?]. ³⁶ ¿Hee- ya- j00[?] ka[?] dsa- ma- ke- ga- liyh[?] lä- jëe- he- cha- jmi- gyuu[?] la- mah[?] wa- ra- ga- juuy[?], sa- tëeyh[?] kih[?] Dio? ³⁷ ¿Hee- ba- kyaah[?] le- mi- hmaayh[?] mah[?] läay[?]? ³⁸ He- ba- che- hlëeh[?] dsa- hi- chaa- jmii- na[?], jmeey[?] wa- la- cha- la[?]. Cher- mah[?] hi- jmee- na- hiih[?] kin⁺, o kyaah[?] juu- kin⁺ cha- nē- dsa- hi- chaa- na[?], ja- ba- lä- ja- jmee- Hi- ga- lëe-ngo[?] na- hiih[?] kyaayh[?], wa- ra- ga- tē- jee- jäh[?] kyaah[?] be- kih[?] Täa- kyaay[?] kyaah[?] lä- jëe- ángele kyaay[?].

9

¹ Jesús koo- ka- läh[?] ga- siyh⁺:

—Ma- ra- ju- dsoo- jwëehn- hnäh[?], chaa- ko- llaa- hi- tääh[?] jee- la- sa- juuy[?] jää[?] sa- ga- ma- jëey[?] ha- lä- koo- la- be- kih[?] Dio hi- jmee- hih⁺.

Ga-mi-sëe- Jesús hñii[?]

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Ma- ngëe- ga- jñii[?] jmii[?], ja- ga- ga- jää[?] Jesús ma- la- Pee- kyaah[?] Jacobo hi- Jwaa- ba[?], ga- näay[?] kah[?] ta- moh[?] ñii[?]. Jee- ja- ga- lä- sëe- Jesús to- lo- né- hi- ma- jäy[?] he[?]. ³ Ga- lii- jih- gyeh[?] hmiih- kiyh[?], ga- t00[?] jlëe- ñih[?] lä- t00- hmoo- . Ni- jaa- sa- chaa- hwa- la- hi- lih- gyih[?] mah[?] jmeey[?] t0- jlëe- lä- ja- . ⁴ Jee- ja- ga- lä- jnäa- Elia kyaah[?] Moisé ga- taayh[?] llay[?] juu- kyaah[?] Jesús. ⁵ He- ja- ga- jah[?] Pee- siyh⁺ Jesús:

—Ta- jwöh[?], he- ba- che- llu[?] he- t00h[?] jne- ko- jöh[?] jee- la- . Jmee- jnääh[?] hnē- hne[?] kyaah[?] moo- , koo- kyah[?], koo- kih[?] Moisé, hi- koo- kih[?] Elia.

6 Lã⁺ jëëy⁺ ga⁺ jwaayh⁺, sa⁺ ñey⁻ he⁻ ma⁺ jäh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ ga⁺ hlëeh⁺ Pee⁺ lä⁻ ja⁻. 7 Hor⁻ ja⁻ ja⁺ koo⁻ jniü⁺, ga⁺ jmeë⁺ hih⁺ jee⁺ ma⁺ tääyh⁺ ja⁻. Jee⁺ jniü⁺ ja⁻ ga⁺ lä⁻ n⁺uuh⁺ ga⁺ hlëeh⁺ koo⁻ juu⁺ he⁻ ma⁺ jäh⁺:

—Hi⁻ la⁻ na⁻ gyy⁺ kyaan⁺ hi⁻ hnaan⁺. Nu⁺ hnäh⁺ kiyh⁺.

8 Ma⁺ ga⁺ jëëy⁺ ka⁺ läh⁺, mo⁺ so⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻, ma⁺ la⁻ hñii⁺ ba⁺ Jesús cheh⁺.

9 Jee⁺ jñaa⁺ Jesús moh⁺ ja⁻ ga⁺ täayh⁻ juu⁺ hi⁻ ma⁺ kyaayh⁺ he⁺:

—Ta⁻ jwii⁺ hnäh⁺ ni⁻ jaa⁻, lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jëeh⁺ hnäh⁺ la⁻ ta⁺ ko⁻ jiih⁺ sa⁺ ma⁻ lä⁻ jiih⁺ Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺.

10 Ga⁺ hooy⁺ juu⁺ ja⁻ neh⁻ tuh⁻ dsëy⁺. Pero ta⁻ jyoh⁺ ko⁻ taa⁻, lä⁻ uu⁻ hi⁻ he⁻ ma⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁺ kyaayh⁺ hee⁻ hnøø⁺ jäh⁻ he⁻ lä⁻ jiih⁺ dsa⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. 11 Hi⁻ ga⁺ ngiiy⁺ ka⁺ läh⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿He⁻ la⁻ jäh⁺ ta⁻ jwöh⁺ kyaa⁺ ley, jmeë⁺ bii⁺ jäh⁺ Elía jää⁺ ga⁺ kih⁺ Cristo?

12 He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—Ja⁻ ba⁺ dsoo⁺ jäh⁺ Elía to⁻ në⁻, ya⁻ llay⁻ llu⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ jee⁺ la⁻. Hi⁻ hnäh⁺, ¿ha⁻ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ he⁻ na⁻ sii⁻ lä⁻ la⁻: jmeë⁺ bii⁺ jëë⁺ wii⁺ Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ hi⁻ sa⁺ lä⁻ hnää⁺ dsih⁺ ni⁻ miih⁺? 13 Pero jwëeh⁺ hnäh⁺, ma⁺ jah⁺ ba⁺ Elía, hi⁻ ga⁺ jmeë⁺ dsa⁺ lä⁻ tē⁻ dsë⁺ kiyh⁺, lä⁻ koo⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ kiyh⁺ jää⁺.

Ga⁺ mi⁻ hlää⁺ Jesús jaa⁻ chih⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ jmi⁻ lle⁺ hliih⁺
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Lã⁺ ma⁺ ga⁺ lloo⁺ Jesús jee⁺ tääh⁺ lä⁻ jëë⁻ ga⁺ discípulo kyaay⁺, ga⁺ jëëy⁺ jwëë⁺ dsa⁻ ma⁺ tääh⁺ lä⁻ ku⁺ lä⁻ jii⁺ kiyh⁺, hi⁻ ma⁺ tääh⁺ ta⁻ jwöh⁺ kyaa⁺ ley ti⁻ chooy⁺ juu⁺ kyaayh⁺. 15 Ma⁺ ga⁺ jëë⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁺ ya⁻ jäh⁺ Jesús, ga⁺ jëë⁺ dsayh⁺, चाह⁺ ba⁺ ga⁺ nääy⁺ na⁺ jmeey⁺ Dio kiyh⁺. 16 Mah⁺ ga⁺ ngii⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺:

—He⁻ juu⁺ ti⁻ chooh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ hi⁻ tääh⁺ na⁻.

17 Mah⁺ ga⁺ hlëeh⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hää⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁺ jäh⁺:

—Ta⁻ jwöh⁺, jään⁺ jee⁺ la⁻ jaa⁻ chih⁻ ñuuh⁻ kyaan⁺, hi⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁺ hliih⁺ hi⁻ jmeë⁺ kaay⁺. 18 Wa⁺ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁺ cheyh⁺, wa⁺ ra⁻ ga⁺ hii⁺ dsoo⁺ kiyh⁺ jmeë⁺ jmi⁻ lle⁺ hliih⁺ na⁻, jmiüy⁻ baay⁺ hñiiy⁺ hwa⁺, hwëë⁻ peh⁺ neh⁺ to⁻ hooy⁺, juy⁺ cha⁻ jay⁺ mah⁺ dsa⁻ lä⁻ hwääh⁺. Ma⁺ jwii⁺ discípulo kyaah⁺ he⁻ lleey⁺ jmi⁻ lle⁺ hliih⁺ na⁻ pero sa⁺ ma⁻ liyh⁻.

19 He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—¿He⁻ la⁻ sa⁺ hii⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁻ chaa⁻ na⁺? ¿Lih⁺ ba⁺ llaa⁺ he⁻ gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺? Mo⁺ so⁻ lä⁻ be⁻ dsën⁺ gya⁺ ga⁺ jnä⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Ya⁻ jää⁻ da⁻ chih⁻ na⁻ ta⁻ la⁻.

20 Mah⁺ na⁺ jää⁻ dsa⁻ chih⁻ he⁺ cha⁻ në⁻ Jesús. Ma⁺ ga⁺ jëë⁺ jmi⁻ lle⁺ hliih⁺ he⁺ Jesús, ga⁺ sooyh⁺ kih⁺ chih⁻ he⁺ wii⁺ jwëerte. Ga⁺ ki⁻ ga⁺ bääh⁺ hwa⁺, lä⁻ jiih⁺ ga⁺ hwëë⁻ peh⁺ neh⁺ to⁻ hooy⁺. 21 Ja⁻ ga⁺ ga⁺ ngii⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ jmiü⁻ chih⁻ he⁺:

—¿Ha⁻ koh⁺ jiih⁺ ma⁻ lä⁻ hii⁺ la⁻ lä⁻ na⁻ kiyh⁺?

—He⁻ laay⁺ lä⁻ ma⁺ piyh⁺ na⁻ —ga⁺ jäh⁺ jmiü⁻ chih⁻ —. 22 Ja⁻ he⁻ koo⁻ jiih⁺ ma⁻ täayh⁻ cha⁻ je⁻ hi⁻ ma⁻ täayh⁻ cha⁻ jmiü⁻ he⁻ jngiih⁺ kiyh⁺. Cher⁺ mah⁺ leh⁺ miü⁻ kwa⁺ be⁺ kin⁺, wa⁺ lä⁻ ñih⁺ hoh⁺ jnääh⁺.

23 He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ jwah⁺ cher⁺ mah⁺ leh⁺ miü⁻! Lä⁻ jë⁻ ba⁺ le⁺ kih⁺ hi⁻ jmeë⁺ dsoo⁺ dsë⁺.

24 Lã⁺ चाह⁺ ja⁻ ga⁺ hlëeh⁺ jmiü⁻ chih⁻ he⁺ kyaah⁺ cha⁻ miü⁻ be⁺, ga⁺ jäh⁺:

—Laa⁺ ba⁺ jnä⁺ dsoo⁺, kwa⁺ be⁺ kin⁺ mah⁺ lä⁻ dsoo⁺ dsën⁺ cha⁻ ga⁺ miü⁻.

25 Ma' ga'jēē' Jesús ngoo' dsa'kuh' jwēē' dsa', ga'juuyh' kih' jmi'lle' hlih' he', ga'siiyh':

—Hne' jmi'lle' koo', jnā' jmeen' hih' go'hēē' kih' chih' na', mo'to' jmee' ga'jwiih' kiyh'.

26 He'ja' na'høø' ga' ga'hoo' jmi'lle' hlih' he', mah' koo' ga' koo' hä' ga'sooyh' wii' jwēte' kih' chih' he', ja' ga' ya'hēēy' ngaayh'. Ga'jā' chih' he' lä'koh' he' na'juuy'. Jwēē' dsa' ma'jāh':

—Ma'na'juu' ba'na'.

27 Pero ga'sooh' Jesús gooy', ga'chayh', chah' ba' ga'nooy'. 28 Lä' ma' ga'he' Jesús koo' cha'neh', ga'ngii' discipulo kyaay' juu' kiyh' jee' sa' nuu' dsa':

—He'la' sa' ma'lā'kēh' jnāäh' jmi' ma'lee' jnāäh' jmi'lle' hlih' he'?

29 He'ja' ga'jāh' Jesús siiyh':

—Hih' jmi'lle' hlih' lä'na', sa' hwēē' cher'mah' sa' ga'tu' dsa' kuh'hih' mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo' ka'lāh' ga'mi'jnāä' Jesús juu' he'juuy'

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Ma' ga'hwēēy' jee' ma' tääyh' ja', ga'näy' ta' Galilea. Sa' hnøø' Jesús ma'lā'ne' dsa'ha' ta'ngēy'. 31 Jēēh', ma'hlēēyh' discipulo kyaay', ma'jäyh':

—Hi' ga'lēē'ngo' la'ngēē' dsih' ja'goo' dsa'hñaa' dsē' mah'jngēēyh'. Ga'ma'hya' hnē' jmi' na'juuy', lä'jiiyh' ka'lāh'.

32 Pero discipulo kyaay' sa' ga'lā'ngēēy' juu'ja', hi' ma'goyh' ma'ngiiy' juu' kih' Jesús.

Hii' na'lee' jøøh' jee'jmee' Dio hih'

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Ja'ga' ga'lla'näy' jee' jwii' Capernaum. Lä' ma' ga'taah' discipulo cha'neh' kyaah' Jesús, ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—Hee' juu' na' ti'chooh' hnäh' lä'hä'jwē' jee' ma'ya'nøø' jne'?

34 Ti'sih' go'te' ba' ga'taayh', kih' he' ma'ti'chooy' juu'kyaah' dsa'kyaayh' lä'hä'jwē', hi' na'lee' jøøh' kih'jee' lä'jēy'. 35 He'ja' ga'gya' Jesús mah' ga'hlēēyh' lä'jēē' gya'tuu' discipulo he', ga'siiyh':

—Cher'mah' hi' hnøø'lee' jøøh', ta'wa'jmäy' hñiiy' jøøh', wa'jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' ba'.

36 Hi' lä'chah' ja' ga'tēēyh' jaa' gyuu', ga'cheeyh' jee' kiyh' ja'. Ja'ga' ga'ēy', mah' ga'jäyh':

37—Hi' jmee' he' kih' jaa' gyuu' lä'la' kwaat' kin', jnā' he' hi' jmäy' he'. Hi' hi' jmäy' jnā' he', jmeey' he' kih' Dio hi' ga'chee' jnā'.

Hi' sa'na'høøh' jnän' laay' dsa'kyaah' jne'

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Ga'jmeeh' Jwaa' juu' kih' Jesús:

—Ta'jwöh', ma'jēē' jnāäh' jaa' hi' hwēē' jmi'lle' hlih' lä'hih' kyah', he'ja' ga'ha' jnāäh' kiyh', jēēh' sa'ngēy' kyaah' jnāäh'.

39 Pero Jesús ga'siiyh' lä'la':

—Ta'ha' hnäh' kiyh'. Jēēh', ni' jaa' sa' chaa' hi' jmee' koo' he'juh'gaa' lä'hih' kin', mah' chah' ba'hlēēyh' wii' kin'. 40 Hi' sa'hnee' kyaah' jne', dsa'kyaah' ba' jne' he'. 41 Wa' hi' cha' hi', hi' kwēēh' hnäh' koo' vas

jmí-dsē, kih' he- laah' hnäh' kyaa' Cristo, ma-ra' ju'dsoo' jwēēhn- hnäh', lä'hmaah' ba' jñeey'.

Goo-la' kih' hi- jmee- tēh' dsa-kyaa'

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Wa' hi- cha- hi-, hi- jmee- tēh' jaa- hi- mäh' la- hi- ma-lä-dsoo' dsē kin', llu' ga' la' kiyh' wa-ra- jāh' kih' hñuu' dsa- luuy' koo- cha'too' kih' molij' mah' hmäh' dsih' cha'jmi- ñeeh'. ⁴³ He-ja- cher'mah' ma-gooh- ga'jmeē' täh- kyaa' dso'kye-, hnä' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih-, tuuh' ma-gooh-, lä'koh' ga' he- goh' cha'je- kyaa' lä'to' ma-gooh- jee' mo'so- uu' jih'koh'. ⁴⁴ Jee' ja- sa- juu' jah' hi- ni- sa- uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁵ Hi- lä-ja- ka-läh' cher'mah' ma-tiih' ga'jmeē' täh- kyaa' dso'kye-, hnä' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih-, tuuh' ma-tiih', lä'koh' ga' he- goh' cha'je- kyaa' lä'to' ma-tiih' jee' mo'so- uu' jih'koh'. ⁴⁶ Jee' ja- sa- juu' jah' hi- ni- sa- uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁷ Hi- cher'mah' mi-nēh' ga'jmeē' täh- kyaa' dso'kye-, lle' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih- kyaa' koo- mi' mi-nēh' lä'koh' ga' he- goh' kyaa' lä'to' mi' mi-nēh' cha'je-. ⁴⁸ Jee' ja- sa- juu' jah', hi- ni- sa- uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁹ Lä-jēē- dsa- lä-ñee kyaa' je-, hi- lä-jē- he- kwēēh- dsa- Dio nē na'hyoo', kyaa' ñe' ba' lä-ñii'. ⁵⁰ Llu' ba' ñe' pero wa' ga'dsaa' he- ñii' kih', ha- lä-lii' ka-läh' ñii'. Wa' cha- ba' ñe' kyah' hnäh' mah' go'taah' hnäh' llu' kyaa' dsa-kyaa'.

10

Ga-jäh' Jesús ha- lä- la' he-bee- dsa- ooh-

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Ya'hēē' Jesús jee' jwi- Capernaum ja-, ngooy' ta- hwa' Judea, hi- ñeey' ta- hngaah' jmi- Jordán. Koo- ka-läh' jwēē' dsa- ga-lla-nää' ma' ga'llooy' jee' ja-, hi- lä-cha' ja- ga-löoy' hlēēyh- dsa- lä-koo- tēēy' jmeey- lä-jē- jiuh-. ² Jee' ja- ga-lla-nää' koo' kiyh' ko-lla' fariseo he- ma' kay- dsēy', ga-ngiiy' juu' kiyh': —¿Che' cha- jwē' bee' dsa- dsa-mē' kyaa'?

³ He-ja- ga-jēh- Jesús juu' kiyh':

—¿Ha- lä-jäh' nuuh- he- ga'kwēēh' Moisé jne'?

⁴ He-ja- ga-jäh' fariseo:

—Ga'kwa' ba' Moisé jwē' he- bee' dsa- ooh- pero chooyh' koo- mo'je- jee' beey' ooyh-.

⁵ He-ja- ga-jēh- Jesús juu' kiyh':

—Kih' he- chaah- hnäh', he-ja- ba' ja- ga-jäh' Moisé lä-ja-. ⁶ Pero lä- ma' to-nē' ma' ga'jmeē' Dio jmi- gyuu' la-, “ga'jmää' Dio hi- mē' hi- nuuh-.”

⁷ “He-ja- ba' bee' dsa-ñuu' cho'jmi- mah' gyay' kyaa' dsa-mē' kyaa'.

⁸ Jee' lä-uu' laay' jaa- ba'.” Lä-ja- mo'so- laay' uu', jaa- ba' ma-laay'. ⁹ Heh' lä-ja-, hi- ma-laa' jaa- kaah- Dio, sa- lle' kih' laay' —ga-jäh' Jesús.

¹⁰ Lä-koo- ma' tääh' discípulo kyaa' cha'neh-, koo- ka-läh' ga-ngiiy' juu' kih' Jesús ha- lä- la' he- bee' dsa- mē'. ¹¹ Mah' ga-jēh- Jesús juu' kiyh':

—Cher'mah' hi- ga-bee' dsa-mē' kyaa' mah' kaay' jñah', he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- kih' hi- to-nē'. ¹² Hi- cher'mah' dsa-mē' ga-bii' kih'

dsa-ñuu- kyaa' mah' kaay' jñah', he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- —ga-jäh' Jesús.

Ga⁺mi⁺jää⁺ Jesús gy⁺uu⁻
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ma⁺ dsa⁻ nää⁺ dsa⁻ dsa⁻ jää⁺ gy⁺uu⁻ kyaä⁺ cha⁻ nē⁺ Jesús mah⁺ kye⁺ gooy⁻ nē⁺ kiyh⁺, pero discípulo ga⁻ juuh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. ¹⁴ Ma⁺ ga⁺ jēē⁺ Jesús ha⁻ lä⁻ jmee⁻ discípulo, sa⁻ ga⁻ tih⁺ dsēy⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ jāyh⁺:

—Kwa⁺ jwē⁺ ya⁺ nää⁺ gy⁺uu⁻ ta⁻ lä⁻ kin⁺. Ta⁻ ha⁻ hnäh⁺ kiyh⁺, jēēh⁺ hi⁻ laä⁺ lä⁻ koo⁻ gy⁺uu⁻, hi⁻ he⁺ ba⁺ jää⁺ Dio lä⁻ hih⁺ kih⁺. ¹⁵ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwēēhn⁻ hnäh⁺, hi⁻ sa⁻ heeh⁻ jää⁺ Dio lä⁻ hih⁺ kih⁺ lä⁻ koo⁻ heeh⁻ jaa⁻ gy⁺uu⁻, sa⁻ heyh⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺ —ga⁻ jāh⁺ Jesús.

¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ēey⁺ ma⁻ jaa⁻ ma⁻ jaa⁻ gy⁺uu⁻, ga⁻ kye⁺ gooy⁻ nē⁺ kih⁺, mah⁺ ga⁺ mi⁺ jāy⁺.

Jaa⁻ dsa⁻ kwaä⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁺ ga⁻ hlēēh⁺ kyaah⁺ Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Ma⁺ ga⁺ he⁺ Jesús jwē⁺ ngoo⁺, ja⁺ jaa⁻ dsa⁻ ko⁻ chih⁺, ga⁻ juuh⁺ jnē⁺ cha⁻ nēy⁺ mah⁺ ga⁻ ngiyy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús, ga⁻ jāyh⁺:

—Hne⁻ hi⁻ laä⁺ Ta⁻ jwoh⁺ lluu⁺, ¿hee⁻ hnøø⁺ jmeen⁻ mah⁺ tēēhn⁺ jee⁺ mo⁻ so⁻ juun⁺?

¹⁸ Mah⁺ ga⁻ jāh⁺ Jesús ga⁻ ssiyh⁻:

—¿Che⁺ nēh⁻ hne⁻ he⁻ laan⁺ lluu⁺? Jēēh⁺ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ sa⁻ chaa⁻, jaa⁻ Dio ba⁺ hi⁻ lluu⁺. ¹⁹ Ma⁻ kyuu^h ba⁺ hne⁻ lä⁻ jē⁻ mada⁻ kih⁺ Dio: “Ta⁻ kaa^h hi⁻ laä⁺ kyaä⁺ jñah⁺, ta⁻ jngēēh⁻ dsa⁻, ta⁻ hii⁺ kih⁺ dsa⁻, ta⁻ jmee⁻ dsoo⁺ kih⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺, ni⁻ ta⁻ mi⁻ gaa⁺ dsa⁻. Wa⁻ hnaah⁻ maa⁺ kyaah⁺ tää⁺ kyaah⁺.”

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁺ dsa⁻ he⁺ ssiyh⁻:

—Ta⁻ jwoh⁺, lä⁻ jē⁻ he⁻ na⁻ ma⁻ mi⁻ ten⁻ lä⁻ jiih⁺ ma⁻ mahn⁻.

²¹ Peer⁺ ga⁻ tih⁺ dsē⁺ Jesús ga⁻ jēēy⁺ dsa⁻ he⁺, mah⁺ ga⁻ ssiyh⁻ ka⁻ läh⁺:

—Hnøø⁺ ga⁻ koo⁻ he⁻ jmeeh⁺. Gwaah⁻ go⁻ hni⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁺ mah⁺ go⁻ kwēēh⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tā⁻ nēe⁺. Lä⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kyah⁺ gy⁺uu⁻ jmi⁻ gy⁺uu⁻. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁻ na⁻ nēeh⁻, jāäh⁺ cru⁻ kyaah⁺ mah⁺ jmeen⁻ ko⁻ jøh⁺ —ga⁻ jāh⁺ Jesús.

²² Ma⁺ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻ hee⁺ dsēy⁺ go⁻ te⁻. Mah⁺ ngaayh⁺ ti⁻ meeh⁻ dsēy⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁺. ²³ He⁻ ja⁻ ga⁻ jēē⁺ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ jee⁺ ma⁻ cheyh⁺ ja⁻, ga⁻ jāyh⁺:

—Ha⁻ koh⁺ sa⁻ jwēēh⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺ heyh⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺.

²⁴ Ma⁺ ga⁻ nuu⁻ discípulo kyaay⁺ lä⁻ ja⁻, ga⁻ taayh⁺ jēē⁻ dsayh⁺. Hi⁺ ga⁻ jāh⁺ Jesús ka⁻ läh⁺:

—Gy⁺uu⁻ kyaan⁺. Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ o⁻ jøh⁺ dsē⁻ kih⁺ kuu⁺ kiyh⁺, ha⁻ koh⁺ sa⁻ jwēēh⁻ la⁺ kiyh⁺ heyh⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺. ²⁵ Sa⁻ ga⁻ jwēēh⁻ la⁺ kih⁺ jaa⁻ camey⁻ ngēē⁻ to⁻ gwa⁻ koo⁻ hma⁻ kuu⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁻ he⁺ heh⁺ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺.

²⁶ Cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ lä⁻ dsaä⁻ dsē⁻ discípulo ma⁺ ga⁻ nuuy⁺ juu⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ hlēēyh⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ ga⁻ jāyh⁺:

—¿Hii⁺ ba⁺ lää⁺ ja⁻?

²⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jēē⁺ Jesús jee⁺ täayh⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻ jāyh⁺:

—He⁻ sa⁻ lä⁻ kēh⁺ dsa⁻ jmi⁺ jmee⁺, sa⁻ la⁺ lä⁻ na⁻ kih⁺ Dio. Jēēh⁺ ga⁻ lä⁻ jē⁻ ba⁺ liyh⁻ jmeey⁺.

²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁺ Pee⁺ ssiyh⁻:

—Ma⁻ jā⁻ ba⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ kyaä⁺ jnääh⁺ mah⁺ jmee⁺ jnääh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ hne⁻.

29 Heˉjaˉ gaˉ jeehˉ Jesús juuˉ kiyhˉ:

—Maˉraˉ juˉdsooˉ jwëëhnˉ hnähˉ. Lãˉjëëˉ hiˉ maˉtuuˉ dsëˉ maˉhwëëˉ chaˉnehˉ kihˉ, maˉbeeyˉ dsaˉmëˉ øøyhˉ dsaˉñuuhˉ øøyhˉ, maˉbeeyˉ choˉjmiiyˉ, maˉbeeyˉ dsaˉmëˉ kyaayˉ, maˉbeeyˉ chihˉ kyaayˉ, o maˉbeyˉ hwaˉ kiyhˉ kwaanˉ kinˉ hiˉ kihˉ juˉhmëëˉ, 30 hiˉ heˉ hyohˉ hñãˉlooˉ gaˉ lãˉnaˉ lãˉkohˉ gaˉ heˉ gaˉjãˉ kiyhˉ jmiˉgyuuˉ laˉ. Hyoyhˉ hneˉ, jeeˉ dsaˉmëˉ øøyhˉ dsaˉñuuhˉ øøyhˉ, jeeˉ chooyˉ, jeeˉ chihˉ kyaayˉ, hyoyhˉ hwaˉ, hiˉ jëëˉ wiiˉ jmiˉgyuuˉ laˉ. Hiˉ jmiˉgyuuˉ heˉ naˉ gaˉ lãˉjnãˉ, tëëyˉ jeeˉ moˉsoˉ juuyˉ. 31 Pero, jwëëˉ hiˉ laaˉ kwaanˉ jeeˉ kyahˉ hnähˉ naˉ, hiˉ heˉ leeˉ mahˉ gaˉ maˉjaˉ. Hiˉ hiˉ saˉ laaˉ kwaanˉ jeeˉ kyahˉ hnähˉ naˉ, hiˉ heˉ leeˉ jøøhˉ.

Ngooˉ hnëˉ jiihˉ jmeehˉ Jesús juuˉ heˉ juuyˉ
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Lãˉ maˉ hããˉ bihˉ jwëˉ ngooyˉ taˉ Jerusalén, hiˉ kaahˉ kiyhˉ gaˉ nããˉ lãˉjëëˉ hiˉ gaˉjmeëˉ koˉjohˉ kyaayhˉ. Pero jëëˉ dsayhˉ hiˉ maˉ goyhˉ maˉ chaayˉ kaahˉ. Jaˉ gaˉ gaˉ tëëˉ Jesús kahˉ lãˉjëëˉ gyaˉtuuˉ discípulo, gaˉ løøyˉ jmeeyhˉ juuˉ haˉ lãˉ dsaˉngëëyˉ taˉ chaˉnëˉ:

33 —Naˉ dsaˉnøøˉ jneˉ taˉ Jerusalén, jeeˉ ooˉ ngëëˉ dsaˉ Hiˉ gaˉ lëëˉ ngoˉ laˉ kihˉ jmiˉdsaˉ kaahˉ, hiˉ ngëëyˉ kihˉ taˉjwohˉ kyaayˉ ley. Hiˉ heˉ bããhˉ jnãˉ dsooˉ mahˉ jngëëhˉ dsaˉ jnãˉ. Jaˉ gaˉ ngëëyˉ jnãˉ jaˉgooˉ dsaˉ hiˉ saˉ laaˉ judiu. 34 Miˉkwayhˉ jnãˉ, jmiˉbaayˉ jnãˉ, tiˉhñeyˉ jnãˉ, jaˉ gaˉ jngëëyhˉ jnãˉ. Pero lãˉjiihnˉ kaˉlãhˉ gaˉ maˉhyaˉ hnëˉ jmiˉ.

Jacobo kyaahˉ Jwaaˉ gaˉngiiyˉ heˉ gyayˉ jwooˉ kihˉ Jesús
(Mt. 20:20-28)

35 Maˉ ngëëˉ heˉ jaˉ, Jacobo kyaahˉ Jwaaˉ joøˉ Zebedeo gaˉ nããyˉ chuhˉ kihˉ Jesús mahˉ gaˉjãyhˉ:

—Taˉjwohˉ, hnøøˉ jnããhˉ jmeehˉ heˉ ngiiˉ jnããhˉ laˉ.

36 —¿Heeˉ hnøohˉ hnähˉ jmeenˉ kyahˉ hnähˉ? —gaˉjãhˉ Jesús.

37 —Kwaˉ jwëˉ dsaˉtoohˉ jnããhˉ jwooˉ kyahˉ jeeˉ nahˉ jøøhˉ heˉ jmeehˉ hihˉ, jaaˉ jwooˉ raˉlluuyˉ hiˉ jaaˉ jwooˉ raˉkëhˉ kyahˉ —gaˉjãyhˉ siiyhˉ Jesús.

38 Heˉjaˉ gaˉjãhˉ Jesús siiyhˉ:

—Saˉ ñehˉ hnähˉ heˉ naˉ ngiihˉ hnähˉ. ¿Cheˉ tããhˉ hnähˉ jëëhˉ hnähˉ lliˉwiiˉ heˉ naˉ gaˉ jëëhˉ? ¿Cheˉ lãˉ beˉ hohˉ hnähˉ dsaˉngëëhˉ hnähˉ heˉ wiiˉ heˉ naˉ gaˉ dsaˉngëëhˉ?

39 Heˉjaˉ gaˉjãyhˉ:

—Tããˉ baˉ jnããhˉ.

Mahˉ gaˉjãhˉ Jesús:

—Maˉraˉ heˉ jëëhˉ baˉ hnähˉ lliˉwiiˉ heˉ naˉ gaˉ jëëhˉ, hiˉ dsaˉngëëhˉ hnähˉ heˉ wiiˉ heˉ naˉ gaˉ dsaˉngëëhˉ. 40 Pero heˉ nahˉ hnähˉ jwooˉ raˉlluuyˉ o jwooˉ raˉkëhˉ kinˉ, saˉ gaˉ tëëhˉ kwanˉ. Heˉjaˉ hyohˉ hiˉ naˉ lleehˉ kyaayˉ Tããˉ kyaanˉ baˉ jaˉ.

41 Jeeˉ lãˉjëëˉ gyaayˉ discípulo gaˉ lãˉlleeyˉ maˉ gaˉ nuuyˉ hlëëhˉ Jwaaˉ kyaahˉ Jacobo lãˉjaˉ. 42 Heˉjaˉ gaˉ hlëëhˉ Jesús lãˉjëëˉ discípulo, gaˉjãyhˉ:

—Ñehˉ baˉ hnähˉ lãˉkooyˉ jmeëˉ dsaˉ taˉ hiˉ jmeëˉ hihˉ kihˉ dsaˉ gooyˉ, kaayhˉ lãˉllaˉ dsëyˉ. Dsaˉkaahˉ heˉ lãˉ tëˉ dsëyˉ kaayhˉ dsaˉgooyˉ. 43 Pero jeeˉ kyahˉ hnähˉ saˉ chaˉ heˉ kihˉ jmeehˉ hnähˉ lãˉjaˉ. Hiˉ hnøøˉ leeˉ jøøhˉ gaˉ kihˉ lãˉjëëˉ hnähˉ, hiˉ heˉ tëëˉ jmeëˉ taˉheˉ kihˉ lãˉjëëˉ baˉ. 44 Hiˉ hnøøˉ kaˉ nëˉ kihˉ jeeˉ lãˉjëëˉ, hiˉ heˉ tëëˉ jmeeyˉ taˉheˉ kihˉ lãˉjëëˉ baˉ. 45 Jëëhˉ, Hiˉ gaˉ lëëˉ ngoˉ laˉ saˉ

ma-jay-mah⁴ jmee⁴ dsa-ta⁴ he⁴ kiyh⁴, ma-jay-mah⁴ jmeey⁴ ta⁴ he⁴ kih⁴ dsa-ba⁴.
Ma-jay-mah⁴ kwaay⁴ hñii⁴ juuy⁴, he-ja-kēē⁴ mah⁴ lāā⁴ jwēē⁴ dsa-.

Ga-mi-hlāā Jesús Bartimeo hi-ma-tuu⁴
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ma-ngēē⁴ he-ja-, ga-lla-nāāy⁴ jwii- Jericó. Lā-ma⁴ ya-hēē⁴ Jesús Jericó
kyaayh⁴ discípulo, hi-kyaah⁴ jwēē⁴ dsa-, ga-ngēēy⁴ jee⁴ ma⁴ gya⁴ jaa⁴ dsa-tuu⁴
hi-ma⁴ ngii⁴ kuu⁴ kih⁴ dsa-. Dsa-tuu⁴ he⁴ ma⁴ chee⁴ Bartimeo, joō⁴ Timeo.
⁴⁷ Ma⁴ ga⁴ nuuy⁴ ngoo⁴ ya-jāh⁴ Jesús dsa- chaa⁴ Nazaret, ga-lōoy⁴ hlēēyh⁴
ki-gaa⁴, ma⁴ jāyh⁴:

–Jesús, hne⁴ hi-laa⁴ sa⁴ ju⁴ kih⁴ David, wa⁴ lā-nih⁴ hoh⁴ ki⁴ jnā⁴.

⁴⁸ Jwēē⁴ dsa- ga⁴ juuh⁴ kiyh⁴, mah⁴ sa⁴ tooyh⁴ miih⁴. Pero dsa- he⁴
cha⁴ ga⁴ miih⁴ miih⁴ ma⁴ tooyh⁴:

–Hne⁴ hi-laa⁴ sa⁴ ju⁴ kih⁴ David, wa⁴ lā-nih⁴ hoh⁴ ki⁴ jnā⁴.

⁴⁹ Ja-ga⁴ ga⁴ noo⁴ Jesús, ga⁴ jmeey⁴ mada⁴ he- dsa-kyaa⁴ dsih⁴. He-ja-
na⁴ kyaa⁴ dsih⁴, mah⁴ ga⁴ jāh⁴ dsa- siyh⁴:

–Ta⁴ ka⁴ hu⁴ dsē⁴, noo⁴ tēēyh⁴ hne⁴.

⁵⁰ Lā⁴ chah⁴ ja⁴ ga⁴ jñuuyh⁴ hmih⁴ he⁴ ma⁴ na⁴ bāāyh⁴, ga⁴ nooy⁴ ko⁴ chih⁴,
ngooy⁴ jee⁴ cheh⁴ Jesús. ⁵¹ Mah⁴ ga⁴ jāh⁴ Jesús siyh⁴:

–¿Hee⁴ hnooh⁴ jmeen⁴ kyah⁴?

He-ja⁴ ga⁴ jāh⁴ dsa-tuu⁴ he⁴:

–Ta⁴ jwoh⁴, hnoon⁴ lā⁴ jnā⁴ mi⁴ nēn⁴.

⁵² Mah⁴ ga⁴ jāh⁴ Jesús siyh⁴:

–Gwaah⁴ ba⁴ hne⁴ kyah⁴. Kyaah⁴ he⁴ ma⁴ dsoo⁴ hoh⁴ na⁴, ma⁴ jā⁴ ba⁴ kyah⁴.

Hi⁴ lā⁴ chah⁴ ja⁴ ga⁴ lā⁴ jnā⁴ mi⁴ nēy⁴ hi⁴ ngooy⁴ kyaah⁴ Jesús.

11

Ga-he⁴ Jesús na-dsēē⁴ burr⁴ jwii⁴ Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Ja-ga⁴ tēēy⁴ Jerusalén ga⁴ nāāy⁴ chuuh⁴ jwii⁴ Betfagé kyaah⁴ Betania. Hi⁴
jāh⁴ ba⁴ nōō⁴ jwii⁴ ja⁴ kih⁴ moh⁴ Olivo. Jee⁴ jwii⁴ ja⁴ ga⁴ chee⁴ Jesús uu⁴ discípulo.
² Ga⁴ siyh⁴:

–Go⁴ nāā⁴ hnāh⁴ ta⁴ jee⁴ jwii⁴ he⁴ nōō⁴ ta⁴ cha⁴ nē⁴. Wa⁴ ra⁴ ga⁴ tēēh⁴ hnāh⁴ jee⁴
oo⁴, jnāāh⁴ hnāh⁴ jaa⁴ burr⁴ mäh⁴ hi⁴ na⁴ hñuuh⁴, hi⁴ sa⁴ ga⁴ ma⁴ wii⁴ dsa⁴. Ja⁴
cheeh⁴ hnāh⁴ mah⁴ ya⁴ jāāh⁴ hnāh⁴ ta⁴ la⁴. ³ Cher⁴ mah⁴ chaa⁴ hi⁴ ngii⁴ juu⁴ kyah⁴
hnāh⁴, he⁴ la⁴ jmeeh⁴ hnāh⁴ lā⁴ na⁴, ja⁴ jwiih⁴ hnih⁴: “Jmee⁴ bii⁴ kih⁴ Dsa⁴ jōōh⁴
kyaa⁴ jnāāh⁴ ba⁴ la⁴, chah⁴ ba⁴ ya⁴ jāā⁴ jnāāh⁴ ka⁴ lāh⁴.”

⁴ He⁴ ja⁴ ga⁴ nāāy⁴ hi⁴ ga⁴ jnāāh⁴ bih⁴ burr⁴ he⁴ ma⁴ cheh⁴ cha⁴ jwē⁴, na⁴ hñuuh⁴
chuh⁴ kih⁴ koō⁴ ho⁴ haah⁴, mah⁴ ga⁴ lōoy⁴ cheeyh⁴ burr⁴ he⁴. ⁵ Pero dsa⁴ hi⁴ ma⁴
tāāh⁴ jee⁴ ja⁴, ga⁴ ngiiy⁴ juu⁴:

–¿Hee⁴ jmeeh⁴ hnāh⁴, he⁴ la⁴ cheeh⁴ hnāh⁴ burr⁴ na⁴?

⁶ He⁴ ja⁴ ga⁴ siyh⁴ lā⁴ koō⁴ ga⁴ jāh⁴ Jesús. Ja⁴ ga⁴ ga⁴ kwa⁴ dsa⁴ he⁴ jwē⁴. ⁷ Hi⁴
na⁴ jāāy⁴ jee⁴ cheh⁴ Jesús mah⁴ ga⁴ kye⁴ dsa⁴ hmih⁴ kih⁴ ka⁴ luu⁴ burr⁴ he⁴.
Ja⁴ ga⁴ ga⁴ wii⁴ Jesús ngoo⁴. ⁸ Jwēē⁴ dsa⁴ ga⁴ ja⁴ hmih⁴ kih⁴ cha⁴ jwē⁴ jee⁴ ngooy⁴
ja⁴ hi⁴ jñah⁴ ga⁴ hnā⁴ niih⁴ hma⁴ ga⁴ jay⁴ cha⁴ jwē⁴. ⁹ Dsa⁴ hi⁴ chaa⁴ kaah⁴, kyaah⁴
hi⁴ ga⁴ nāā⁴ jāā⁴ ma⁴ tooyh⁴ cha⁴ miih⁴ miih⁴ ma⁴ jāyh⁴:

—¡Hosanna! ¡He- ba' che- jøøh' hī- ja' na- lā- hih- kih' Dsa- jøøh' jnān! ¹⁰ ¡Dio kyaah' hī- na' ga' jmee' hih- lā- koo- ga' jmee' dsa- jøøh' jnān David! ¡Peer- jøøh' hī- gya' gyuuu!

¹¹ Ja- ga' ga' he' Jesús jee' jwii- Jerusalén, ngooy' ta- jee' chih' gwah- juuh-. Ma- ngēē' ma- jēēy' lā- ku' lā- jii' jee' chih' gwah- ja-, ya- hēēy' ngaayh' ta- Betania kyaayh' lā- jēē' gya- tuu' dsa- kyaay'. Jēēh' ma- ngoo' ga- hloo' jmi' ja-.

Ga' jwā' Jesús dso' jwii' kih' chaah' higo

(Mt. 21:18-19)

¹² Ma' ga' jnā' jyoh' jmi', ga' hwēēy- ka- lāh' jee' jwii- Betania, ja' kyoh- Jesús. ¹³ Uu' ga' ga' jēē' Jesús koo- chaah' hma- higo mah' ngooy' na' jēēy- che' hii' mi'. Ma' ga' lloo' jee' chih' chaah' hma- ja-, ma- lā- moo- jmah' ba' ma' choo'. Jēēh', ja- jii- kih' ja-. ¹⁴ He- ja- ga' jāh' Jesús siih- chaah' hma- ja-:

—Ni' koo- mi' kyah' mo- so' kuh- dsa- ka- lāh' jih' koh' jih' lih'.

Hi' ga- nuu' discípulo kyaay'.

Ga' hwēē' Jesús dsa- hi- ma' tāāh' hni' jee' chih' gwah'

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Ma- ngēē' he- ja-, ga' lla- nāay' Jerusalén, ja- ga' ga' lloo' Jesús ho' hne- kih' gwah- juuh', hi' ga' llooy' hēēy- kih' lā- jēē' dsa- hī- ma' lla- hmoo'. Ga' saa' ga' jaay' na' mes- kih' dsa- hī- ma' mi- sii' kuu', hi' ga' saa' ga' jaay' lā- jē- he- lā' kih' hī- ma' hnēē- juu-.

¹⁶ Mo- so' ga' kway' jwē' ma' ngēē' dsa- jee' ja- kyaah' løø' kih' mah' ma' llay' hmoo'.

¹⁷ Hi' ga- hlēēy' dsa- ga- siih-:

—¿Che' sa- na- sii- lā- la- juu' kih' Dio? “Hne' kin- lā- lā- cheē- hne' jee' ngii' lā- jēē- dsa- jmi- gyuu' kiyh' kih' Dio.” Pero hnāh', ma- jmeeh' hnāh' lā- koo- too' jee' dsa- tāāh' dsa- hii- ba'.

¹⁸ Ga- nuu' ta- jwoh' kyaā' ley hi- lā- ja- dsa- kaah' kyaā' jmi- dsa- ka- lāh' ha- lā- ga' jmee' Jesús. He- ja- ma' hnooyh- ha- lā- jwē' jee' ma' jngēēy', pero ma' gayh- Jesús. Jēēh' jwēē' dsa- ma' tāāh' ma' jēē' dsa- ha- lā- la' nūh- kiyh'. ¹⁹ Ta- ga- hloo' ja-, ya- hēē' Jesús jee' jwii- ja-, ngaayh'.

Ga- lā- kii' chaah' hma- higo

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Ta- lā- høø' jyoh' jmi' ja-, ga' ngēēy' ka- lāh' jee' ma' chih' chaah' hma- higo. Ga' jēē' discípulo kyaā' Jesús ma- lā- kii' go- te- chaah' hma- ja-.

²¹ He- ja- ga- lā- dsooh- dsē' Pee', ga- jāyh':

—Jēē' da- Ta- jwoh', ma- lā- kii' hma- higo he- ga- jwāh' dso' jwii' kih' lloo'.

²² Hi' ga- jēēh- Jesús juu' kiyh', ga- siih-:

—Wa' lā- dsoo' hoh' hnāh' kih' Dio. ²³ Ma- ra- ju' dsoo' jwēēhn- hnāh', cher' mah' hī- ga' jāh' siih- moh' la-: “Jñuu' jee' na-, jwāā- hñāah' cha' jmi- ñēeh-”, hi' cher' mah' lā- kaā- tuh- dsēy' ga' ngiiy', hi' cher' mah' ga' jmeey' dsoo' le', ma- ra- he- le' ba' he- ma' ngiiy' ja-. ²⁴ He- ja- jwēēhn- hnāh', lā- jē- he- ngiih' hnāh' kih' Dio, jmee' hnāh' dsoo' ma- hñāh- hnāh', hi- lā- ja- ba' hñāh- hnāh'. ²⁵ Hi' jee' tāāh' hnāh' ngiih' hnāh' kih' Dio, jmee' jøh- hoh' hnāh' cher' mah' hī- kyaah' hā' hoh', mah' lā- ja- Tāā' jnān hī- gya' gyuuu' jmee' jøh- dsē' kih' lā- jē- dso' kye- kyah' hnāh'. ²⁶ Jēēh', cher' mah' sa- jmeeh-

hnäh' jøh- hoh' hnäh' kih' dsa+, ni- lä'ja- Tää' jnän' hi- gya' gyuu'h sa+ jmee' jøh- dsë' kih' dso'kye- kyah' hnäh'.

*He- ja' gyuu'h' ba' hih' he- jmee' Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

²⁷ Ga' lloo' Jesús ka' läh' Jerusalén kyaah' discípulo. Ga' ngëëy' ta+ jee' chih' gwah+. Jee' ja- ga' lla- nää' dsa- kaah' kyaa' jmi- dsa-, kyaah' ta' jwöh' kyaa' ley, hi- lä' jëë- dsa- gyuu'h'. ²⁸ Hi- ga' jäh' dsa- he' siiyh+:

—¿Che' cha- jwë' kyah' he- jmeeh- lä' jë- he- na-? ¿Hi- kih' hih- he- jmeeh- lä' na-?

²⁹ He- ja- ga' jeeh- Jesús juu' kiyh', ga' siiyh+:

—Ngiin' koo- mi' juu' kyah' hnäh' ka- läh'. Jeeh' da' hnäh' kin' jää', ja- ga' jwahn' hi- kih' hih- he- jmeen- lä' la-. ³⁰ ¿Hi- ga' jmee' hih- he- ga' chaa' Jwaa' dsa- jmi-, che' Dio o che' dsa- ñuu'h'? Jmeeh' da' hnäh' juu' kin- ga' jäh' Jesús.

³¹ Jee' tääh' ja- ma' llay- juu' kyaah' dsa- kyaayh', ma' jäh' yh':

—Cher' mah' ga' jäh' jne', hih' kih' Dio ba' ja-, Jesús jäh': “¿He- la' sa' ga' lä' dsoo' hoh' hnäh' kiyh' ga' ja-?” ³² Hi- cher' mah' ga' jäh' jne', ja' hih' kih' dsa- ba' ja-, lä' lleë' dsa- jwü- —ma' jäh' dsa- kaah' he'.

Cha- miih- ma' gayh' dsa- gooy', jëh' lä' jëë- dsa- ma' jmää- kwaat- Jwaa' ma' ra- he- ma' laa' jaa- hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio.

³³ He- ja- ga' jäh' dsa- kaah' he' ga' siiyh' Jesús:

—Sa' ñe' jnäh'.

Mah' ga' jeeh- Jesús juu' ka- läh', ga' siiyh+:

—Ni- jnä' sa+ jmeehn' juu' hi- ga' jmee' hih- he- jmeen- he- la-.

12

*Juu' na- hmää' lä' koo- la' kih' dsa- hi- ga' høø' ta' kih' jñah'
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)*

¹ Jee' ja- ga' lloo' Jesús hlëëyh- dsa- he' kyaah' juu' na- hmää', ga' jäh' yh':

—Ga' tääh' jaa- dsa- ñuu'h- koo- nää' chaah' wii- jeh' hi- ga' jney' lä- ku' lä' jii- hi- ga' mi' lluy' jee' ma' hwëëy' jmih' mi' jeh'. Ga' chiyh' koo- na' hyah- he- ñii' jee' ga' wii' dsa- hi- ga' taah' ga' høø' jee' na- jnääh' chaah' jeh'. Ma' ga' la- he- ja-, ga' tooyh- goo- dsa- he- høøy' ma' to' dsaah'. Ja- ga' ya- hëëy' ngooy' uu'. ² Ma' ga' lloo' jii- kih' mi' jeh' ja-, ga' cheey' jaa- moz- kyaay' jee' ma' tääh' dsa- høø' ta' kiyh' mah' ma' kooy' heey' he- ma' tëëy-. ³ Ma' ga' lloo' moz- he' jee' na- jnääh' chaah' jeh' kih' dsa- juuy', dsa- hi- ma' tääh' høø' he' ga' saah' dsih', ga' kway' kih' hi- ga' hëëy' kih' ta' jmah'. ⁴ Ja- ga' ga' cheey' jñah' ka- läh' moz- kyaay' jee' ma' tääh' hi- ma' høø' ta' kiyh'. Lä' ja- ga' tey' kuu' kih' hi- he', lä' jiih' ga' la' dsoo' lley' mah' ga' hëëy' kih' kyaah' o- hih-. ⁵ Koo- ka- läh' ga' chee' dsa- juu' he' jñah' dsa- kyaay'. Hi- he' ga' jngëëyh'. Hi- ngoo' bih' cheey' dsa- lä' ja-. Ko- llaa' hi- he' ga' hii' hi- ko- llaa' hi- he' ga' jngëëyh' go- te-. ⁶ Ma' ga' dsaä' lä' jëë- moz- kyaay', ma' chaa- ga' jaa- chih- kyaay' hi- hnääy' cha' miih-. Hi- he' ga' cheey' jee' ga' dsaä'. Ma' jmeey' hu' dsë-: “Go' jmee' ga' dsa- oo- he' kih' chih- kyaan' la-.” ⁷ Ma' ga' jëë' dsa- hi- ma' høø' chaah' jeh' ja-, ja' chih- he', ga' taayh' ga' llay- juu' kyaah' dsa- kyaayh': “Hi- oo- na-, hi- jä' kyaah' ta' jnän' la-. Wa' jngëëh' jnih' mah' jän' kyaah' heey' he- ma' tëëy-.” ⁸ He- ja- ga' saayh' chih- he' mah' ga' jngëëyh'. Ja' ga'

na'beey- ta' ka'hne- jee' ma' na-jnaä' chaah' jeh' ja-. ⁹ ¿Ha- lä' jmee' dsa- juu' laah' hnäh'? -ga-jäh' Jesús-. Lloo- dsa- juu' jeh' mah' mi-llaay- hi- jmee' ta' ja- mah' tooyh- goo- jñah' dsa- hi- jmee' ta' kiyh'. ¹⁰ ¿Che' sa- ma-heh- hnäh' juu' kih' Dio jee' na-sii- lä-la'?

Ja-ba' kuu' he- sa' ga-tih' dsē' tē-hyah-,
he- ja- ba' ga-jä' lä-koō- mi'kuu' he- kye- dsa- to-nē' kih' koō- hne' juu-.

¹¹ He- la- ga-jmee' hñii' Dio,

he- ja- dsaa- dsē- jne', ga-jäh' Jesús.

¹² He- ja- ma- hnøø' dsa- kaah' he' ma' saayh' Jesús. Jëeh', ga-tah' dsēy' he- ga-hlēeh' Jesús kiyh' kyaah' juu' he- na-hmäa' ja-. Pero ma' goyh' kyaah' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, he- ja- sa- ga-la' ma' saayh' Jesús, ga-nää' bih'.

Kwaat- kih' ku'sih-

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Ga-taah' dsa- fariseo juu' kwee- kyaah' dsa- kyaä' Herode, mah' ga-cheey' dsa- hi- ko-taa' ga-jmee', ha- lä' jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús.

¹⁴ Ma' ga-lla-näay' jee' ma' cheh' Jesús, ga-jäyh':

-Ta-jwoh', ñe' ba-jnääh', hne- hlēeh' ju'dsoo' jmah' ba'. Sa- gah' kyaah' ni- jaa'. Jëeh', sa- cha- kwaat- kye'h' ha- lä' laa' lä-jaa- lä-jaa- dsa-, hi- kyaah' ju'dsoo' ba' hlēeh' dsa- ha- lä' la' jwē' kih' Dio. ¿Ha- lä' laah' hne-, che' llu' mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa- llu'? ¿Che' jmee' bih' mi'hmaah' jne' o sa- jmee' bih'?

¹⁵ Pero ñe- ba' Jesús ha- lä' la' huud'sē- kiyh' he- ta-juuy' ba' ja-, he- ja- ga-jäh' Jesús siyh':

-¿He-la' kah- hnäh' dsēn'? Kye- da' koō- kuu' mah' jēen'.

¹⁶ He- ja- na-kyey' koō- kuu', mah' ga-jäh' Jesús:

-¿Hij- kih' heeh' toō- la-, hij- kih' jmi- na-sii- la'?

He- ja- ga-jäh' dsa- he':

-Kih' César ba' na'.

¹⁷ Mah' ga-jäh' Jesús siyh' ka-läh':

-He- la' kih' César, kwēeh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwēeh' ba' Dio he- la' kih'.

He- ja- ga-taayh' jēē- dsayh' kih' Jesús.

Ga-ngü' dsa- juu' ha- lä' le' wa-ra- ga-tē' jee' lä-jih' hi- na-juu'

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Ja-ga' ga-lla-nää' saduceo ka-läh' jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he' na-, sa- ma' jmee' dsoo' he- lä-jiuh' dsa- hi- ma-na-juu'. Mah' ga-ngüy' juu' kih' Jesús, ga-jäyh':

¹⁹ -Ta-jwoh', ga-sii' Moisé jnän' kyaah' juu' la-. Wa-ra- ga-juu' jaa- dsa-ñuuh- hi- sa- chaa- joō', dsa-ñuuh- øøh' hlii' he', lle' kih' tēy' dsa- mē' mah' lä' chaa- joō' siyh' hi- lee' kwaat- kyaä' hlii' øøyh'. ²⁰ Ga-lä' chaa- gyeē' dsa-ñuuh- jaa- ba' cho'jmiy-. Hi- to-nē' he' ga-kaa' dsa- mē'. Pero chah' ba' ga-juuy', sa- chaa- jooy' ga-lä' chaa'. ²¹ He- ja- jee' ga-tē' uu' dsa-ñuuh- øøyh' ga-kaa' dsa- mē' hñii' he'. Ja-ba' lä- ja- ga-juuy', sa- ga-lä' chaa- jooy'. Jñah' ka-läh' dsa-ñuuh- øøh' hlii' he' ga-tēy' dsa- mē' he'. Jee' ja- ga-tē' uu- dsa-ñuuh-. Hi- koō- ka-läh' ga-juu' hi- he', sa- ga-lä' chaa- jooy'. ²² Ja-ba' lä- ja-, lä-jēē' gyeē' dsa-ñuuh- ga-kaa' dsa- mē' he' hi- ga-juu' lä-jēē' gyeē' dsa-ñuuh- he'. Ni- jaa- sa- ga-lä' chaa- joō'. Jee' ga-dsaa' ga-juu' hñii' dsa- mē'

he'. ²³ Wa'ra- ga-tē' jee' lä'jiih' dsa- hi- na'-juu', ¿hi- kih' jee' lä'jēē' gyeē' lee' kyaa' dsa-mē' he'? Jēeh', ga-lä'jēē' gyeē' ba' ga-lä'kyaa'yh- -ga'jah' dsa- saduceo siiyh' Jesús.

²⁴ He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh', ga'siyyh':

-Na-heē' hoh' ba' hnäh' na-, jēeh', sa' kye'h' hnäh' kwaat- ha- lä' jah' juu' kih' Dio, ni' ha- lä' la' be' kiyh'. ²⁵ Wa'ra- ga-tē' jee' lä'jiih' hi- ma-na'-juu', ni' jaa- dsa-mē' dsa-nūuh- mo-so- jee' goo-. Ma'ja- leey' lä'koō- laa' ángele hi- tääh' gyuu'h' ba'. ²⁶ Pero he- lä'jiih' dsa- hi- ma-na'-juu', ¿che' sa-ma-heh- hnäh' juu' he- ga'sii' Moisé lä'koō- ga-la' kiyh' jee' koo- chaah' too' ja'? Jee' ja- ga-hlēeh- Dio kyaa'yh', ga'siyyh': "Jnä' laan' Dio kyaa' Abraham, laan' Dio kyaa' Isaac, laan' Dio kyaa' Jacob." ²⁷ He- ga'jäyh' lä'ja-, sa- na'-juu' dsa- ma-gyuh- jnän' he' kih' Dio. Jēeh' Dio jnän' laay' Dio kyaa' hi- na'jiih' ba'. He-ja- na-heē' hoh' hnäh' he- laah' hnäh' sa- lä'jiih' dsa-.

Nūuh' he- kyeē' ga' kih' jee' lä'jē'

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Jee' ja- ma' hää' jaa- ta-jwoh' kyaa' ley. Ma' ga-nuuy' ti-choo- dsa- juu' kyaa'h' Jesús, ga-jēy' jeeh- ba' Jesús kwee- juu' kih' dsa-. He-ja- na'ngiiy' juu' kih' Jesús:

-¿Hee- koō- jee' lä'jē' he- lle- nē' ley kyeē' ga' miih-?

²⁹ Mah' ga'jah' Jesús:

-He- la- ba' nūuh' he- kyeē' ga' kih' jee' lä'jē': "Nūuh- hnäh' dsa- Israel. Jaa- ba' Dio chaa- jnän'. ³⁰ Wa' hnaah- Dio kyaa'h' lä'kaa- tuh- hoh', kyaa'h' lä'jē' hūu'dsē- kyah', kyaa'h' lä'jē' be' kyah'." He- la- ba' ja- nūuh' he- kyeē' ga' kih' jee' lä'jē'. ³¹ Hi- ja-ba' lä'ja- la' jee' ga-tē' to' nūuh': "Wa' hnaah- dsa-kyaa'h' lä'koh' hnaah- hñaah'." Sa- cha- ga' jyoh' nūuh' he- kyeē' ga' lä'koh' ga' he- la- -ga'jah' Jesús.

³² He-ja- ga'jah' ta-jwoh' kyaa' ley:

-Llu' ba' jwah', Ta-jwoh'. Ju'dsoo' ba' ma-hlēeh', sa' chaa- jñah' Dio, jaa- ba' Dio laa'. ³³ Hi- cher'mah' hnää' jne' Dio lä'kaa- tuh- dsē- jne' kyaa'h' lä'jē' hūu'dsē- jnän', hi' kyaa'h' lä'jē' be' jnän', hi' cher'mah' hnää' jne' dsa-kyaa'h' lä'hnää' jne' hñaan', kyeē' ga' he- na- lä'koh' ga' he- kaa- jah' o he- ga' jyoh' he- jee- jne' nē' na'hyoo'.

³⁴ Ma' ga-nuu' Jesús ga-jeeh- bih' kyaa'h' hūu'dsē- llu', mah' ga'jah' Jesús siyyh':

-Miih- ga'jmee- heeh- he- jää' Dio hne- lä'hih' kih'.

Ja- jiuh' ni' jaa- mo-so- ga-tuu- dsēy' ma' ngii' gyih' jyoh' juu' kih' Jesús.

Hii- kih' ja' hi- laa' Cristo

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Lä- ma-cheh' ba' Jesús koo' gwah- ja-, hlēyeh- dsa-, mah' ga'siyyh' dsa-: -¿Ha- lä' la' he- jah' ta-jwoh' kyaa' ley, Cristo laa' sa'ju- kih' David? ³⁶ He' ba' hñii' David ga'sii' juu' la- lä'koō- ma' jøø' Jmi- lle' kiyh', he- ga'siyy' lä-la-: Ga'jah' Dio ga'siyyh' Dsa-jøø'h' kyaan':

"Na' jwoo' ra-llu' kin' la-,

lä'jiuh' lloo- jmi' llaan' hūu' tiih' lä'jēē' hi- na-høø'h' kyah'."

³⁷ ¿Ha- lä'ja- laa' Cristo sa'ju- kih' David ga- ja-, cher'mah' hñii' David jah' kih' Cristo: "Dsa-jøø'h' kyaan'?"

Lä'jēē' dsa- hi- ma-tääh' jee' ja- ga-tih' ba' dsē' lä'koō- ga-hlēeh' Jesús.

*Ga^juuh^h Jesús kih^t ta^jwoh^h kyaa^l ley
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)*

³⁸ Hi⁻ ga⁻ løøy^g ga⁻ kway^g juu^l, ga⁻ mi⁻ tēēy⁻ dsa⁻:

—Leeh⁻ hnäh^h kyaah^h ta^jwoh^h kyaa^l ley, tih⁻ dsēy^l ngēy^l kyeyh^h hmiih⁻ kyoo⁻ jee^h kih^t dsa⁻ hi⁻ hnøøy^l jmee^l dsa⁻ Dio kiyh^t cha^jwē^l juuh⁻. ³⁹ Hi⁻ tih⁻ dsēy^l gyay^l to⁻ nē^h hma⁻ sii⁻ neh^h gwah^h mäh⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh^h jee^h dsa⁻ taah^h dsa⁻ kuh⁻. ⁴⁰ Hwēēy^l dsa⁻ mē^h hni^h cha⁻ neh⁻ kih^t, ko⁻ taag^h ga⁻ jmeey⁻ hlēēyh⁻ cha⁻ mi^h kyaah^h Dio ha⁻ jee^h jēē^l dsa⁻ kiyh^t. Cha⁻ ga⁻ mi^h wii^h heeh^l Dio dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ ja⁻.

*Na^ka⁻ dsa⁻ mē^h hni^h kuu^h cha⁻ nē^h Dio
(Lc. 21:1-4)*

⁴¹ Ma^h cheh^h Jesús jēē⁻ ha⁻ lä⁻ ma^h jmee⁻ dsa⁻ tooyh⁻ kuu^h neh^h wii^h kih^t gwah^h. Hi⁻ ma^h jēēy⁻ jwēē^l dsa⁻ cha⁻ kuu^h ma^h tooyh⁻ cha⁻ mi^h kuu^h jee^h ja⁻. ⁴² Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lloo^l ja⁻ dsa⁻ mē^h hni^h hi⁻ tä⁻ ñee^h go⁻ te^l. Ga⁻ tooyh⁻ to^l ñe^h nøø^h he⁻ sa⁻ kyeē^h ni⁻ mi^h. ⁴³ He⁻ ja⁻ ga⁻ hlēēh^h Jesús kyaah^h discípulo kyaay^l, ga⁻ jäh^h:

—Ma^h ra⁻ ju⁻ dsoo^l jwēēhn⁻ hnäh^h, dsa⁻ mē^h hni^h la⁻, ma⁻ kway^g cha⁻ ga⁻ mi^h lä⁻ koh^h ga⁻ jee^h lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma^h tooh⁻ jää^l. ⁴⁴ Jēēh^h lä⁻ jēē⁻ hi⁻ cha⁻ kuu^h, ma⁻ kway^g mi^h he⁻ ma⁻ chaa⁻ kiyh^t ba^h, pero dsa⁻ mē^h hni^h la⁻, ma⁻ ke⁻ tä⁻ ñeey^h, ma⁻ kway^g lä⁻ koh^h te^l kuu^h he⁻ ma^h cha⁻ kiyh^t he⁻ kyaah^h ma^h lay^h he⁻ jmee⁻ bii^h kiyh^t —ga⁻ jäh^h Jesús.

13

*Lloo⁻ koo⁻ jmi^h hla^h gwah^h juuh^h
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Ma⁻ ngēē^h he⁻ ja⁻, ya⁻ hēē^h Jesús koo^g gwah^h jee^h ma^h gyay^l ja⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh^h jaa⁻ discípulo kyaay^l ga⁻ siiyh^h:

—Ta⁻ jwoh^h, jēē⁻ da⁻, he⁻ ba^h che⁻ kah^h ga⁻ ku^h he⁻ kyaah^h ga⁻ jäh^h na⁻ hñaah^h hne^h na⁻.

² He⁻ ja⁻ ga⁻ jēēh⁻ Jesús juu^h kiyh^t:

—Lä⁻ jē⁻ hne^h kaah^h he⁻ jēēh^h hnäh^h na⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi^h ni⁻ koo⁻ mi⁻ ku^h na⁻, sa⁻ jäh^h na⁻ chuh⁻ nē^h kih^t øøh⁻, lä⁻ jē⁻ ba^h soh^h hla^h.

*Jää^h ja⁻ ga⁻ llaa⁻ jmi⁻ gyuu^h, joh^h nēē^h sa⁻ jmee^h lii⁻
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Ma⁻ ngēē^h he⁻ ja⁻, ga⁻ nääy^l ta⁻ nē^h moh^h Olivo ta⁻ cha⁻ nē^h gwah^h ja⁻. Jee^h ja⁻ ga⁻ gya⁻ Jesús. Hi⁻ Pee^h, Jacobo, Jwaa^h, kyaah^h Andre^h ga⁻ ngii^h juu^h kiyh^t ta⁻ ko⁻ jiih^h ma^h tääyh^h kah^h kih^t, ga⁻ jäh^h:

⁴ —Chiih^h jnääh^h lih^h le^h lä⁻ jē⁻ he⁻ ma^h jäh^h, hee⁻ lii⁻ jmee^h wa⁻ ra⁻ ya⁻ jäh^h lä⁻ te^h juu^h na⁻.

⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø^l Jesús jmeeyh⁻ juu^h:

—Hnøø^l leeh⁻ hnäh^h mah^h ni⁻ jaa⁻ sa⁻ mi⁻ ga⁻ hnäh^h. ⁶ Jēēh^h, jwēē^l dsa⁻ ya⁻ nää^h hi⁻ ka⁻ nē^h kin⁻, mah^h jäh^h: “Jnä^h he⁻ laan^h Cristo hi⁻ ma^h cheē^l Dio.” Jwēē^l dsa⁻ mi⁻ gaay^h.

⁷ Ga⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnäh^h kih^t hni^h hi⁻ lä⁻ cha⁻ juu^h kih^t hni^h ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻, ta⁻ jøøh^h hnäh^h hñaah^h. Jēēh^h lä⁻ ja⁻ lle^h kih^t le^h, pero ja⁻ lä⁻ chah^h ja⁻ llaa⁻ jmi⁻ gyuu^h.

⁸ Tee^h dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ koo⁻ hwa^h kyaah^h jyoh^h hwa^h, hi⁻ tee^h dsa⁻ ta⁻ kyaah^h jñah^h

dsa-ta'. Ja⁻ he⁻ koq⁻ jee' jwii⁻ jee' jeh' wii' hwa¹, ja⁻ he⁻ koq⁻ jee' jwii⁻ jee' jee'
dsa- hoo' hi⁻ chi'jwaa¹ dsa-. Heh' la⁻ ja⁻ koq⁻ ma-løø' ba' jee⁻ dsa- wii'.

⁹ Leeh' hnäh', ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta', kwa' dsa- kyah' hnäh' neh'
gwah⁻ kih' dsa- judiu, dsa-jääy' hnäh' cha'në' dsa-ta' kaa^h kwaat⁻ kin⁻. Jee'
ja⁻ kwah' hnäh' ju'dsoo' kin⁻. ¹⁰ Jmee' bii' kwa' dsa- ju'hmëe' kih' la⁻ jee⁻ dsa-
jmi-gyuu⁺, jää' ja⁻ ga' llaa⁺ jmi-gyuu⁺. ¹¹ Ta⁻ jmee- hnäh' huu⁺ dsë- ha- la⁻ jwah'
hnäh' wa'ra- ga-taa^h- dsa- hnäh' ja'goo- dsa-ta'. Ta⁻ ka⁻ hnäh' huu⁺ dsë- ni⁻
miih⁻. Hor⁻ ja⁻, Dio ba' kwa' huu⁺ dsë- ha- la⁻ hlëeh' hnäh'. Ja⁻ he' hñaah'
hnäh' hlëeh', jmi-llë' Na-jngii' ba' hlëeh'. ¹² Ngëe' dsa- øø^h kih' dsa-ta' mah'
jngëeh' dsih'. Ja⁻ ba' la⁻ ja⁻ jmee' dsa- kih' joo', hi⁻ la⁻ ja⁻ ka-läh' jmee' dsa-
kih' cho'jmiiy- mah' jngëeh' dsih'. ¹³ La⁻ jee⁻ dsa- jmee' na-høø^h kyah' hnäh'
kwaat⁻ kin⁻. Pero hi⁻ kwëeh' dsë' la⁻ jiih' llaa⁺, hi⁻ he' ba' llaa⁺.

¹⁴ Wa'ra- ga-lloo' jmi' jëeh' hnäh' cheh' jah' hi⁻ llaa⁺ na-høø' ngëe' jee'
sa⁻ ga-tëe' nooy⁻, la⁻ koq⁻ ga-jäh' Daniel hi⁻ ga-ngëe' juu' kih' Dio. (Hi⁻ hë-
juu' la⁻, wa' la⁻ ngëe'y'.) Ma'ja⁻, hnäh' hi⁻ tääh' hwa' Judea kyuu⁺ hnäh' ta⁻
moh'. ¹⁵ Hi⁻ tääh' jee' ga-të' to' jwëe' hne¹, wa' jñaay' mah' wa' kyuu⁺ bih'¹,
sa⁻ wa' kyey' he⁻ cha- cha'neh⁻. ¹⁶ Ja⁻ ba' la⁻ ja⁻ hi⁻ tääh' jee' nuu⁻ kih', ta⁻
wa' lla-nääy' kiyh' he⁻ dsa-kyey' sa'hmiih⁻. ¹⁷ Peer' jwii' dsa-më' hi⁻ kyaa⁺
gyuu⁺ ma'ja⁻, hi⁻ la⁻ ja⁻ dsa-më' hi⁻ jää' gyuu⁺ gyuu⁺ ka-läh'. ¹⁸ Ngii' hnäh'
kih' Dio mah' sa⁻ la' jii⁻ gyuu⁺ wa'ra- ga-të' jee' kyuu^h hnäh'. ¹⁹ Ma'ja⁻ jee'
dsa- wii' jwërte he⁻ sa⁻ ma' jee⁻ dsa- la⁻ ma' ga-nøø' jmi-gyuu⁺ la⁻ jiih' na¹. Ja⁻
jiih' mo⁻ so⁻ jee' gyih' jih'koh'. ²⁰ Wa'ra- jäh' kih' jøø' ga' Dio cha-ga'miih- jmi'
jee' dsa- wii', ni⁻ jaa' dsa- sa' jã' jiih⁻. Pero ta-la⁻ kih' hi⁻ na-lleeh' kyaa⁺,
chah' ba' mi-llaa⁺ jmi' he⁻ jee' dsa- wii'.

²¹ Ma'ja⁻ cher'mah' chaa⁻ ko-llaa⁺ dsa- jäh': "Hii⁻ Cristo cheh' la⁻", o "Hii⁻
Cristo cheh' jee' oo'", ta⁻ wa' heeh' hnäh' kiyh'. ²² Jwëe' dsa- hi⁻ ta' juu'
ya-nää' jäh': "Jnä' he' laan' Cristo, jnä' ngëen' juu' kih' Dio." Ja⁻ he⁻ koq⁻
nëe' he' juh-gaa' jmeey', la⁻ jwëe' jee' mi-gaay' dsa-, la⁻ jiih' hi⁻ na-lleeh' kyaa⁺
Dio mi-gaay' cher'mah' ga-la'. ²³ He-ja⁻ leeh' hnäh'. Ma'jwah' ba' jnä' jää'
ha- la⁻ le'.

Wa'ra- ga-të' jee' jäh' Hi-ga-lëe'ngo'
(Mt. 24:29-35, 42, 44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Ma-ngëe' ma-jëe' dsa- la⁻ jëe' he⁻ wii' ja⁻, ja⁻ jiih' mo⁻ so⁻ la⁻ jnä' jmëe'
hyoo⁻, ni⁻ jmëe' kih' sih⁻ sa⁻ la⁻ jnä'. ²⁵ La⁻ jee⁻ nuu⁻ hi⁻ hëe' gyuu^h la⁻ sii' høø'
hi⁻ la⁻ jëe' ga' he⁻ cha- gyuu^h sa'jeh'. ²⁶ Ja⁻ ga' jee' dsa- Hi⁻ ga-lëe'ngo' la⁻ hi⁻
jäh' gyuu^h jee' jni' kyaa^h cha-miih- be', laay' jøø^h. ²⁷ Ja⁻ ga' cheey' ángele
kyaa⁺, jøøy^h la⁻ jee⁻ hi⁻ na-lleeh' kyaa⁺ hi⁻ tääh' la⁻ jëe' kye' kiuh' jmi-gyuu⁺,
ta⁻ ko-taa⁻ la⁻ ga-të' jyoh' ko-taa⁻.

²⁸ Jëe' da' hnäh' ha- la⁻ dsoo' juu' kih' chaah' higo mah' mi-tëe' hnäh'
hñaah'. Wa'ra- ga-hyo' sih'jñoh' sa'jih' kih', løø' dsa-hyo⁺ moo⁻ kih', ma-ñeh'
ba' hnäh' ma-ngoo' ga-të' jii⁻ jma' ba' ja⁻. ²⁹ La⁻ ja⁻ hnäh' ka-läh', wa'ra-
ga-jëeh' hnäh' dsa-la⁻ la⁻ jëe' he⁻ ma-jwahn' la⁻, wa' la⁻ ñeh' hnäh' he⁻
ma- chehn' ho'haah' kyaa^h he⁻ jähn' ba' ja⁻. ³⁰ Ma'ra- ju'dsoo' jwëeh⁻
hnäh', sa' llaa⁺ dsa- hi⁻ tääh' na' ta'ko-jiih' sa' ga' ma-la-te' la⁻ jëe' he⁻
ma-jwahn' la⁻. ³¹ Ngëe' ba' la⁻ jëe' he⁻ cha- gyuu^h hwa¹, pero juu' kin⁻ la⁻
ma-cha- ja-ba'.

³² Pero ni⁺ jaa⁻ sa⁻ ñe⁻ hee⁻ jmi⁺ ja⁻, hee⁻ hor⁻ ja⁻, ni⁺ ángele hi⁻ tää^h gyuu^h sa⁻ ñe⁻, ni⁺ Jo^o Dio sa⁻ ñe⁻. Hñii⁺ ba⁻ Tää^h kyaan⁻ ñe⁻.

³³ Hää^h hnäh⁺ hñaah⁺, mi⁻ jnø^ø hnäh⁺ mi⁻ ñeh⁺, ngii⁺ hnäh⁺ kyah⁺ kih⁺ Dio, jëeh⁺ sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ lih⁺ lloo⁻ jmi⁺ ja⁻. ³⁴ Kwee⁻ ba⁻ la⁻ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ la⁻ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ya⁻ hëë⁻ ngoo⁻ uu⁺. Ga⁻ jã⁺ hne⁺ kiyh⁺, mah⁺ lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ ta⁻ kiyh⁺ ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ dsa⁻ kyaay⁺. Hi⁻ ga⁻ syyh⁻ dsa⁻ hi⁻ høø⁻ ho⁻ haah⁺: “Høø⁻ kwee⁻, ta⁻ gwii⁻.” ³⁵ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ hnäh⁺, ta⁻ gwii⁻ hnäh⁺, jëeh⁺ sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ lih⁺ jäh⁺ dsa⁻ juu⁺ hne⁺. Sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ che⁻ ta⁻ ga⁻ nuu⁻ jãyh⁺, o che⁻ lla⁻ nuu⁻, o che⁻ koo⁻ hooh⁻ chaah⁻ dsoo⁻, o ta⁻ la⁻ høø⁻. ³⁶ Ni⁻ sa⁻ lii⁻ ga⁻ wa⁻ ra⁻ jãyh⁺, hnøø⁻ ma⁻ na⁻ lluu^h hnäh⁺ mah⁺ sa⁻ tää^h hnäh⁺ na⁻ gwii⁻ hnäh⁺ ma⁻ ja⁻. ³⁷ Lä⁻ jë⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻, jwahn⁻ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ ba⁻. Hnøø⁻ ma⁻ na⁻ lluu^h hnäh⁺.

14

Ma⁻ hnooh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ saayh⁻ Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Lä⁻ hyu⁺ ga⁻ tē⁻ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh⁺, hi⁺ kuyh⁻ he⁻ ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁺ levadura, jmi⁺ ja⁻ ma⁻ hnooh⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ lä⁻ jëë⁻ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ ley ha⁻ lä⁻ ma⁻ saayh⁻ Jesús kyaah⁺ juu⁻ ta⁻ juu⁻, mah⁺ jngëëyh⁺.

² Ma⁻ jãyh⁺:

—Sa⁻ wa⁻ kaah⁺ jnih⁺ jee⁻ jmi⁺ la⁻, mah⁺ sa⁻ dsa⁻ tooh⁻ mi⁺ h⁺ jee⁻ jwii⁻.

Ja⁻ dsa⁻ më⁻ ga⁻ huu⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ lle⁻ Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ma⁻ gya⁻ Jesús ka⁻ läh⁺ jee⁻ jwii⁻ Betania cha⁻ neh⁺ kih⁺ Simón hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ dsoo⁻ hmih⁻ høø⁻. Jee⁻ ja⁻ gyay⁺ kuh⁻ hyyh⁻, ma⁻ ga⁻ lloo⁻ jaa⁻ dsa⁻ më⁻ ma⁻ kyey⁻ koo⁻ së⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ he⁻ cheë⁻ nardo, he⁻ kyey⁻ hmooh⁻. Ga⁻ jøoy⁺ luu⁻ së⁻ ja⁻, mah⁺ ga⁻ huuy⁺ lle⁻ Jesús. ⁴ Pero ga⁻ lä⁻ lleë⁻ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tää^h kyaayh⁺ he⁻, ga⁻ jãyh⁺:

—¿He⁻ la⁻ ma⁻ heë⁻ dsa⁻ më⁻ na⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ na⁻? ⁵ Llu⁺ ga⁻ wa⁻ ra⁻ jãh⁺ kih⁺ ga⁻ hny⁺ mah⁺ ma⁻ liyh⁺ lä⁻ koh⁺ lih⁺ dsa⁻ koo⁻ ji⁻ ñe⁻ jmi⁺ ta⁻. Mah⁺ kuu⁻ ja⁻, ma⁻ kwëëyh⁺ hi⁻ tä⁻ ñee⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ hlëëyh⁺ wii⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁻ he⁻. ⁶ Mah⁺ ga⁻ jãh⁺ Jesús:

—Ta⁻ hlëëh⁺ hnih⁺. Ta⁻ chuuy⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ më⁻ la⁻. Llu⁺ ba⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻ lä⁻ la⁻ kin⁻. ⁷ Jëeh⁺ lä⁻ ma⁻ tää^h na⁻ ba⁻ hi⁻ tä⁻ ñee⁻ kyaah⁺ hnäh⁺, le⁻ kwah⁺ be⁻ kiyh⁺ jyoh⁺ jiih⁻. Pero jnä⁻, mo⁻ so⁻ jãn⁻ ki⁻ wëë⁻ jee⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ⁸ Dsa⁻ më⁻ la⁻ ma⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ te⁻ le⁻ ba⁻. Kyaah⁺ he⁻ ma⁻ huuy⁻ jnä⁻ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻, he⁻ ma⁻ mi⁻ lluuuy⁺ jnä⁻ jãä⁻ ba⁻ la⁻, ja⁻ ga⁻ haa⁻ dsa⁻ jnä⁻. ⁹ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺, lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ jee⁻ kwa⁻ dsa⁻ ju⁻ hmëë⁻ kin⁻, lä⁻ cha⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jmeey⁻ dsa⁻ më⁻ la⁻, mah⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsë⁻ dsa⁻ kiyh⁺.

Juda ga⁻ ngëë⁻ Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, jaa⁻ jee⁻ lä⁻ jëë⁻ gya⁻ tuuy⁻ discípulo hi⁻ cheë⁻ Juda Iscariote ngooy⁺ kih⁺ dsa⁻ kaah⁺ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻ na⁻ hnëëy⁻ Jesús. ¹¹ Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻ tih⁻ dsëy⁻ jwërte⁻ hi⁻ ga⁻ bääyh⁻ hñiiy⁺ kway⁺ kuu⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ hnooh⁻ Juda ha⁻ lä⁻ jmeey⁻ mah⁺ ngëëy⁺ Jesús ja⁻ goo⁻ dsa⁻ he⁻.

Ga⁻ jmeey⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ ma⁻ nuu⁻ kyaah⁺ ga⁻ hyyh⁺ juu⁻

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 To⁻ne⁻ jmi^h he⁻ ga⁻løø⁻ dsa⁻taah⁻ dsa⁻ jmeey⁻ jmi^h kuyh⁻ he⁻ñi^h he⁻ sa⁻ kyaah⁻ levadura, ja⁻ba⁻ jmi^h ja⁻ ma⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ discipulo siyh⁻ Jesús:

—¿Ha⁻ jwah⁻ mi⁻llu⁻ jnääh⁻ jee⁻ kih⁻ ma⁻nuu⁻?

13 He⁻ ja⁻ ga⁻jmeey⁻ mada⁻ kih⁻ uu⁻ discipulo kyaay⁻ mah⁻ ga⁻siyh⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ ta⁻ jee⁻ jwi⁻ juuh⁻. Cha⁻jwē⁻ ja⁻, jee⁻ hnäh⁻ ja⁻ dsa⁻ hi⁻ kii⁻ koq⁻ mi⁻dsuu⁻ jmi⁻, ja⁻ lla⁻ leh⁻ hnäh⁻ kaah⁻ kiyh⁻. 14 Ha⁻ jee⁻ dsa⁻hey⁻, ja⁻ jwi⁻ dsa⁻ juu⁻ hne⁻: “Lä⁻ la⁻ jäh⁻ Ta⁻ jwoh⁻ kya⁻ jnääh⁻. ¿Na⁻ jee⁻ hne⁻ jee⁻ le⁻ kyeh⁻ jnääh⁻ borrego mäh⁻ kyaah⁻ discipulo kyaan⁻?”, jwi⁻ hne⁻ jee⁻ he⁻ heeh⁻ hnäh⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ jwē⁻ hne⁻ jee⁻ cha⁻ koq⁻ jee⁻ he⁻ ma⁻na⁻llu⁻. Jee⁻ ja⁻ mi⁻llu⁻ hnäh⁻ ma⁻nuu⁻ jnän⁻.

16 Ga⁻lla⁻nää⁻ ba⁻ discipulo he⁻ ta⁻ jee⁻ jwi⁻ juuh⁻. Hi⁻ ga⁻la⁻ ba⁻ lä⁻koq⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻mi⁻llu⁻ jee⁻ kuyh⁻ ma⁻nuu⁻.

17 Ta⁻ ga⁻nuu⁻ jmi⁻ ja⁻ ngoo⁻ Jesús kyaah⁻ lä⁻ jē⁻ gya⁻ tuu⁻ discipulo kyaay⁻.

18 Ma⁻ ga⁻lla⁻näy⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻taayh⁻ kuyh⁻ ma⁻nuu⁻. Ta⁻ko⁻jiih⁻ jmeey⁻ ma⁻nuu⁻, ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwē⁻hn⁻ hnäh⁻, ja⁻ jee⁻ lä⁻ jē⁻ hi⁻ kuh⁻ kyaah⁻ jnä⁻ ngēy⁻ jnä⁻.

19 Ma⁻ ga⁻nuu⁻ discipulo lä⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻ meeh⁻ dsēy⁻, ga⁻ngüy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús ma⁻ ja⁻ ma⁻ ja⁻, ma⁻ jäh⁻:

—¿Che⁻ jnä⁻ na⁻ ta⁻ jwoh⁻?

20 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Lä⁻ ja⁻ jee⁻ lä⁻ jē⁻ gya⁻ tuu⁻ hnäh⁻ hi⁻ tä⁻ goo⁻ kyaah⁻ jnä⁻ neh⁻ wi⁻ la⁻.

21 Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁻, Hi⁻ ga⁻lē⁻ngo⁻ la⁻ le⁻ kiyh⁻ lä⁻ koh⁻ ma⁻ na⁻ si⁻. Pero jwi⁻ dsa⁻ hi⁻ ngē⁻ Hi⁻ ga⁻lē⁻ngo⁻ la⁻. Llu⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ ñuu⁻ he⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ chaay⁻ go⁻te⁻ ba⁻.

22 Ta⁻ko⁻jiih⁻ tääh⁻ discipulo kuh⁻, ga⁻ka⁻ Jesús he⁻ñi^h mah⁻ ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio. Ma⁻ ngē⁻ ma⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio ga⁻llaay⁻ he⁻ñi^h ja⁻, mah⁻ ga⁻kwēy⁻ lä⁻ jē⁻ discipulo kyaay⁻ ga⁻siyh⁻:

—Kye⁻ hnäh⁻, he⁻ la⁻ na⁻ jmi⁻ngo⁻ kin⁻.

23 Lä⁻ ja⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻kay⁻ wa⁻kyaah⁻, ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ga⁻kwēy⁻ discipulo kyaay⁻, hi⁻ ga⁻hiy⁻ lä⁻ jē⁻. 24 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ ka⁻läh⁻:

—He⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁻ he⁻ tuu⁻ kih⁻ jwē⁻ dsa⁻ hi⁻ kyaah⁻ jma⁻ kin⁻ jmee⁻ Dio koq⁻ hmooh⁻ hmē⁻. 25 Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwē⁻hn⁻ hnäh⁻, mo⁻so⁻ huhn⁻ ka⁻läh⁻ jmi⁻ mi⁻jē⁻ ma⁻ ää⁻, lä⁻ jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ huhn⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻ hmē⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

Ga⁻hmä⁻ Pee⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ kyuu⁻ Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Ma⁻ ngē⁻ ma⁻häy⁻ kih⁻ Dio, ga⁻näy⁻ ta⁻ ne⁻ moh⁻ Olivo. 27 Ja⁻ ga⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Ga⁻lä⁻ jē⁻ hnäh⁻ beeh⁻ jnä⁻ na⁻ hwē⁻. Lä⁻ ja⁻ na⁻ si⁻ juu⁻ kih⁻ Dio: “Jmeen⁻ dsoo⁻ kih⁻ hi⁻ hää⁻ lä⁻ jē⁻ borrego, hi⁻ lä⁻ jē⁻ borrego kyaay⁻ sa⁻ jñee⁻.” 28 Pero ga⁻ ma⁻lä⁻ jiih⁻ ka⁻läh⁻, hii⁻ jnä⁻ ñin⁻ na⁻ jään⁻ hnäh⁻ ta⁻ Galilea.

29 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Pee⁻:

—Ma⁻ke⁻ lä⁻ jē⁻ ga⁻be⁻ hne⁻, pero jnä⁻ sa⁻ been⁻ hne⁻.

30 He⁻ ja⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻ Pee⁻:

—Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻, na⁺ hwë[!], jää[!] ja⁻ ga⁺ tē[!] to[!] jiih[~] hooh⁺ chaah⁺ dsoo[!], hne⁻ ma⁻ tē[!] hnē⁻ jiih[~] ma⁻ hmäh⁺ juu[!] he⁻ sa⁺ kyuu^h jnä[?].

³¹ Pero ma⁺ kwa⁻ Pee⁺ be⁺ jäh⁺:

—Ma⁺ke⁺ ga⁺ juun[!] kyaah⁺ hne⁻ sa⁺ jwahn⁻ lä⁻na⁻.

Lä⁻ja⁻ kwee⁻ ba⁺ ga⁺ jäh⁺ lä⁻ jëë⁺.

Nëe⁺ Jesús Getsemani na⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ Jesús koo⁻ jee⁺ chee⁻ Getsemani kyaah⁺ discípulo kyaay[!]. Ma⁺ ga⁻lla⁻näy[!] jee⁺ ja⁻, ga⁻siiyh⁻ lä⁻ jëë⁺:

—Jee⁺ la⁻ ba⁺ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ ta⁺ko⁻ jiih[~] na⁺ chuun[!] kyaah⁺ Dio.

³³ Ga⁺ jää[!] ma⁻ la⁻ Pee⁺, Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁺ ba⁺. Chah⁺ ba⁺ ja[!] meeh⁻ dsëy⁺ hi⁺ chaay⁻ cha⁻miih⁻ huu⁺ dsë⁻. ³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Peer⁻ meeh⁻ dsën⁺, lä⁻ jiih[!] juun⁺ go⁻ te⁻ la⁻ kin⁺. Jee⁺ la⁻ ba⁺ jää[!] jnä[?]. Kwëëh⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ta⁺ gwii⁻ hnäh⁺.

³⁵ Ja⁻ ga⁺ ngoo[!] Jesús miih⁻ ga⁺ ta⁺ cha⁻në⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻juuyh⁺ jnëy⁺ mah⁺ ga⁻ jluuy[!] lley[!] lä⁻ ga⁺ tē[!] hwa[!], ga⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio, ma⁺ hnøøy⁺ sa⁺ ma⁺ jëëy⁺ wii⁺, wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ma⁻ le⁻ ba⁻. ³⁶ Ma⁺ jäh⁺:

—Tää⁺ kyaan⁺, ga⁻ lä⁻ jë⁻ ba⁺ le⁻ kyah[!]. Lää⁻ jnä[?] kih⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ jëën⁻ na[!]. Pero sa⁺ wa⁺ la⁻ lä⁻ hnoon[!] hñiin⁺, wa⁺ le⁻ lä⁻ hnooh⁻ hñaa⁺ ba⁺.

³⁷ Ma⁺ jäh⁺ Jesús ka⁻ läh⁺, ga⁻ jëëy⁺ ma⁻ na⁻ gwii⁻ discípulo. He⁻ ja⁻ ga⁻ siiyh⁻ Pee⁺:

—Simón, ¿che⁻ na⁻ gwiih⁻, che⁻ ni⁻ koo⁻ hor⁻ sa⁺ ma⁻ lä⁻ be⁺ hoh⁺ he⁻ ma⁻ nah⁺ na⁻ nëh⁺? ³⁸ Wa⁺ na⁻ nëh⁺ hnäh⁺, ngii⁺ hnäh⁺ kyah[!] kih[!] Dio mah⁺ sa⁺ leh⁻ he⁻ hliih⁺ hnäh⁺. Jmi⁻ lle⁻ jnän⁺ kwa⁺ ba⁺ be⁻. Pero jmi⁻ ngo[!] jnän⁺ sa⁺ beë⁻.

³⁹ Ngooy⁺ ka⁻ läh⁺ na⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio, kyaah⁺ ja⁻ ba⁺ juu[!] he⁻ ga⁻ hlëëyh⁺ to⁻ në⁻. ⁴⁰ Ma⁺ jayh[!] ka⁻ läh⁺, ga⁻ jëëy⁺ lä⁻ jëë⁺ ba⁺ ma⁻ na⁻ gwiiy⁻. Kih⁺ he⁻ lä⁻ gwiiy⁻ jwërte, he⁻ ja⁻ sa⁺ ñey⁻ hee⁻ na⁻ ma⁻ hlëëyh⁺ kyaah⁺ Jesús. ⁴¹ Nëe⁺ Jesús ka⁻ läh⁺ jee⁺ ga⁺ tē[!] hnē⁻ jiih[~] hi⁻ ma⁺ jayh[!] ka⁻ läh⁺ ga⁺ jäh⁺:

—Gwii⁻ ba⁺ hnäh⁺, teeh⁺ hnäh⁺ hoh⁺, ma⁻ lee⁻ ba⁺ ko⁻ na⁻. Ma⁻ lloo⁺ hor⁺ jaa⁻ Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo[!] la⁻, ngëë⁺ dsih⁺ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻. ⁴² Noo⁻ hnäh⁺ mah⁺ maan⁺. Ma⁻ ngoo⁺ ya⁻ jäh⁺ hi⁻ ngëë⁺ jnä[?].

Ga⁺ saayh⁺ Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lla⁻ gyih[!] juu[!] ja⁻ ma⁺ ja[!] Juda, he⁺ ba⁺ jaa⁻ jee⁺ lä⁻ jëë⁺ gya⁺ tuu⁺ discípulo kyaay[!]. Jay⁺ kyaah⁺ koo⁻ nää⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁻, hi⁻ kye⁻ hma⁻, lä⁻ hih⁻ kih⁺ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ ley⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kaah⁺ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaah⁺ dsa⁻ gyuu^h.

⁴⁴ Ga⁻ taah⁻ Juda dsa⁻ he⁺ juu[!] jää[!], ga⁺ jäh⁺:

—Hi⁻ chühn⁺ kih[!], hi⁻ he⁺ he⁺, ja⁻ saah⁺ hnäh⁺, ta⁺ lää⁻.

⁴⁵ Ma⁺ ga⁻ llooy⁺, chah⁺ ba⁺ ngooy⁺ koo⁺ kih[!] Jesús:

—Ta⁻ jwoh⁺ —ga⁺ jäh⁺.

Na⁻ ma⁻ hii⁺ ga⁻ chüyh⁺ kih[!] Jesús. ⁴⁶ Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ saah⁺ dsih⁺.

⁴⁷ Pero jaa⁻ discípulo kya⁺ Jesús, ga⁻ sëëyh⁺ ñe⁻, ga⁻ kuy⁺ lo⁻ gwa⁺ jaa⁻ moz⁻ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻ jööh[!]. ⁴⁸ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—¿Che⁻ dsa⁻ hii⁺ jnä[?], he⁻ la⁻ ma⁺ ya⁻ nääh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ hma⁻, kyaah⁺ ñe⁻, mah⁺ saah⁺ jnä[?]? ⁴⁹ Lä⁻ jë⁻ jmi⁻ ma⁺ hääñ⁺ jee⁺ kyah[!] hnäh⁺ ma⁺ kwan⁺ juu[!] koo⁺ gwah⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁻ chaah⁺ jnä[?]. Pero ko⁻ na⁻ le⁻ ba⁺ mah⁺ lä⁻ te[!] lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu[!] kih[!] Dio.

50 Lã-jëë discipulo he' ga-beey mah' ga-kyuyy. 51 Jaa- chih- ba' ga-lla-lle' kaah' kih' Jesús, na-bääh- koo- ta-jmaa. Hi' ga-saayh' chih- he'. 52 Ma' ga-saah' dsih' ga-bey' ta-jmaa' kih' mah' ga-kyuyy' to-lo'kwayh'.

Na-jäy- Jesús cha'në' dsa-ta'kaah' kyaa' dsa-judiu
(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Ga-jäy- Jesús cha'në' jmi-dsa- hi- kye- në'. Ga-kuh' lä-jëë jmi-dsa- kaah' kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley, hi' kyaah' dsa-gyuh'. 54 Pero Pee' ba' ngoo'y lley' kaah' kih' Jesús, lä- ga-të' ho'hne- në'ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he'. Lä-koo- ga-lloo' ba' Pee' jee' ja-, ga-gyay- llooyh- je- kyaah' poo- hi- ma-tääh' llooh- je-.

55 Jee' lä-jëë dsa-kaah' he', ma' hnaayh- dsa- hi- ma' bääh- Jesús dsoo' lä-jwë' jee' ma' jngëyeh', pero sa' ga-jmää' ni- miih- juu' kih' hi- he'. 56 Jëeh', jwëë dsa- ma' bääh- dsih' kyaah' juu' ta-juu', pero ni- jaa- sa' ga-jä' koo- ba' juu' kih'. 57 Ga-hwëë- ga-jaa- uu' dsa- hi- ga-kwa' juu' ta-juu', ga-jäyh':

58 —Ga-nuuh' jnääh' ga-jäyh': "Jnä' hlan' gwah' chih' la- he- ga-la' kyaah' goo- dsa-, pero jnä' jmeen' jyoh' kyaah' hnë- jmii' hi- ni- sa' tän' goon'."

59 Ni- lä-ja- sa' ga-lä-dsoo' juu' kih'.

60 He-ja- ga-noo- jmi-dsa- hi- kye- në' to'dsaah' jee' ja-, mah' ga-ngüy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee' jwah' hne-, he- ma-jäh' hi- na- kyah'? ¿He-la' sa' hlëeh' ni- miih-?

61 Pero Jesús ga-noo- ti' go-te-, mo'so' ga-ngüy' ni- miih-. Koo- ka-läh' ga-ngüy' jmi-dsa- jøøh' he' juu' kih':

—¿Che' hne- he' Cristo Joo' Dio Jøøh'?

62 He-ja- ga-jäh' Jesús süyh':

—Jnä' he'. Hi' lloo- koo- jmii' jëeh' hnäh' Hi- ga-lëë'ngo' la- gya' jwoo' ra-llu' kih' hi- cha- be' kih', hi- lä-ja- jëeh' hnäh' jäyh' ka-läh' jee' jni' hii' gyuh'.

63 He-ja- lä- ma-kyeh' ja- jmi-dsa- jøøh' he' hmiih- kih' ga-güy', ga-jäyh':

—¿Hi- ga-jwaah- jne' jñah' hi- jmee' ju'dsoo'? 64 Jee' na- ma-nuuh- hnäh' he- ma-mi-kwayh' Dio. ¿Hee' jwah' hnäh'? —ga-jäh' dsa-jøøh' he'.

Ga-lä-jëë- ba' dsa- ga-bääh- dsoo', ga-jäyh':

—Ää- jmii' juuy'.

65 Lä-cha' ja- ga-løø' ko-llaa' ti-hñey- kih' Jesús. Ga-løøy' mo-në' Jesús, ga-kway' kih' mah' ma' süyh':

—Jäh' da', ¿hi- na- ma-kwa' kyah'?

Hi- lä-ja- ga-kwa' poo- kih' ka-läh'.

Ga-hmä' Pee' juu' he- sa- kyuyy' Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Lä- ma' gya' Pee' ho'hne- ja-, ja' jaa- dsa-më' hi- ma' jmee- ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he'. 67 Ma' ga-jëy' gya' Pee' llooh- je-, ga-jäyh':

—Hne- ka-läh' ma' ngëh- kyaah' Jesús hi- cha- Nazaret.

68 —Jah' ha', sa- man- hi- kih' na- hlëeh', sa- kyuyy- dsa- na- —ga-jäh' Pee'.

Ya-hëy' na-nooy- lä- ga-të' ho'haah' jee' dsa-taah' dsa-. Hi' ga-hooh' chaah' dsoo'. 69 Ma' ga-jëe' dsa-më' he' ka-läh' cheh' Pee' jee' ja-, ga-süyh' dsa- hi- ma-tääh' jee' ja-:

—Go' he' ba' dsa-kyaah' Jesús na-.

⁷⁰ Koō ka-läh' ga-hmä' Pee' juu' he- sa- kyuuy' Jesús. Koō-hwëë' ga ja- ga-jäh' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-siiyh' Pee' ka-läh':

—Ma'ra' ju'dsoo', sa- na-hee', hne- he' dsa-kyaa'h' hi- oo'. He' ba' hi- chaa- Galilea hne-. Kwee- ba' hlëeh' kyaayh'.

⁷¹ He-ja- ga-løø' Pee' hlëeh' kyaah' dso'jwii' hi- ga-täây- Dio.

—Ma'ra' ju'dsoo', sa- kyuun- dsa-niuh- hi- hlëeh' kih' na- —ga-jäyh'.

⁷² Hor- ja- ga-të' to' jiih' hoo'h- chaa'h' dsoo', jee' ja- ga-lä-dsooh- dsë' Pee' juu' he- ga-jäh' Jesús ga-siiyh- jää': "Jää' ja-ga-të' to' jiih' hoo'h- chaa'h' dsoo', hne- ma-të' hnë- jiih' ma-hmäh' juu' he- sa- kyuuh- jnä'."

Ma' ga-lä-dsooh- dsë' Pee' ha- lä- ga-jäh' Jesús, ga-hooyh' lä-jiih' lla- dsëy'.

15

Ga-jäy' Jesús cha'në' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tiih' ga' ma' ga-jnä', ga-kuh' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa-, kyaah' dsa-gyuu'h', kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley, hi- lä-jëë- ga- dsa- hi- laa' ta'. Hi- he' ga-hñuuh- Jesús mah' na-täâyh- goo- Pilato hi- ma' laa' lle'moh'. ² Ma' ga-lloo' Jesús cha'në' Pilato, ga-ngii' Pilato juu' kiyh':

—¿Che' hne- he' dsa-jøøh' kyaa' dsa- judiu?

He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—Ma' jäh' ba' hne-.

³ Pero dsa-kaah' he' cha-ga'miih- ga-hniy' kih' Jesús. ⁴ Koō ka-läh' ga-jäh' Pilato:

—¿Che' ni- miih- juu' sa- jiih' kih' dsa-? Jëë- da' joh' he- sa-bääh- dsa- hne-.

⁵ Pero ni- lä-ja- sa- ga-jiih' Jesús juu', he-ja- ma' jëë- dsah' Pilato.

Ga-jä' juu' jngiih' dsa- kih' Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Lä-jë- jiih- ma-të- jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh', ma-lää- Pilato jaa- jee- lä-jëë- hi- ma-tääh' neh-ñe- hi- ma-tih- dsë' dsa- ba'. ⁷ Ma' hää' jaa- hi- chee- Barrabá neh-ñe' kyaah' jñah' dsa-kyaa'yh' hi- ga-jngëeh' dsa- ma' ga-hnooy' juu' kih' dsa-ta'. ⁸ Ga-lla-nää' ga-jwëë' dsa- ma-ngiiy' kih' Pilato mah' wa' jmeey' lä-koo- ma' jmeey' jää'.

⁹ He-ja- ga-jëeh- Pilato juu' kiyh':

—¿Che' hnooh- hnäh' lään- hi- laa' rey kyaa' dsa- judiu? —ga-jäh' Pilato siiyh' dsa- judiu he'.

¹⁰ Jëeh', lä-la- ba- ma-ñey- he- ma- na-høøh' jmi-dsa- kaah' he' kih' Jesús, he-ja- ba' ja- heh' ga-taah- dsih' gooy-. ¹¹ Pero jmi-dsa- kaah' he' ga-taayh- juu' lä-jëë- dsa- he- ngiiy' he- lää' Barrabá ba'. ¹² Koō ka-läh' ga-jäh' Pilato ga-siiyh' dsa- he':

—¿Hee- hnooh- hnäh' jmeen' kih' hi- jawah' hnäh' laa' rey kyaa' dsa- judiu?

¹³ Lä-jëë- dsa- ga-løø' tooh' miih':

—Täây' dsoh' hma-cru'.

¹⁴ He-ja- ga-jäh' Pilato:

—¿Hee- hñih' ma-jmee' dsa- la-?

Pero dsa- he', cha-ga'miih- kij- ga-tooyh' miih':

—Täây' dsoh' hma-cru'.

15 Lãˀjaˀ gaˀlãˀhnøøˀ Pilato heˀ gaˀjãˀyˀ lluˀ kyaahˀ dsaˀ heˀ, heˀjaˀ gaˀlãäyˀ Barrabá baˀ. Mahˀ gaˀjmeeyˀ hihˀ gaˀjmiˀ gaˀbaaˀ dsaˀ Jesús. Maˀngëëˀ heˀ jaˀ, gaˀngëëyˀ Jesús jaˀgooˀ hløøˀ mahˀ dsaˀtääyˀ dsøhˀ hmaˀcruˀ. 16 Mahˀ gaˀtëëˀ hløøˀ taˀ chánehˀ gaˀ kihˀ n'etãˀ jaˀ. Jeeˀ jaˀ gaˀkühˀ lãˀjëëˀ dsaˀkyaayhˀ. 17 Gaˀkyehˀ dsihˀ kooˀ hmiihˀ gyuuˀ lãhˀ (heˀ maˀ k'ëhˀ rey), gaˀkayˀ wiiˀ tooˀ gaˀjmeeyˀ kooˀ heˀ lihˀ mahˀ gaˀtooyhˀ lleˀ Jesús llaˀ coron. 18 Gaˀløøˀ hløøˀ heˀ miˀkwayhˀ Jesús maˀ jmeeyˀ Dio kiyhˀ, maˀ jãyhˀ:

—Peerˀ jøøhˀ dsaˀtaˀ kyaaˀ dsaˀ judiu.

19 Gaˀbayˀ lleˀ Jesús kyaahˀ hmaˀ. Gaˀtiˀ gaˀhñeˀ dsihˀ, gaˀjuuyhˀ jnëyˀ chaˀnëˀ Jesús gaˀjmäyˀ jøøhˀ. 20 Maˀngëëˀ maˀmiˀkwaˀhˀ dsihˀ, gaˀlleëˀ dsaˀ hmiihˀ gyuuˀ heˀ gaˀkyeyhˀ jaˀ, mahˀ gaˀkyeyhˀ kaˀlãhˀ hmiihˀ kiyhˀ, jaˀgaˀ gaˀjäyˀ naˀtäyˀ dsøhˀ hmaˀcruˀ.

Gaˀtäyˀ Jesús dsøhˀ hmaˀcruˀ
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Horˀ jaˀ gaˀngëëˀ jaaˀ dsaˀ cháaˀ Cirene hiˀ jahˀ jeeˀ nuuˀ kihˀ. Dsaˀ heˀ maˀ cheëˀ Simón, jmiˀ Lejaˀ kyaahˀ Rufo. Gaˀjmeeyˀ hløøˀ biiˀ gaˀjäaˀ dsaˀ heˀ hmaˀcruˀ kyaaˀ Jesús. 22 Gaˀjäyˀ Jesús lãˀ gaˀtëˀ jeeˀ cheëˀ Gólgota, heˀ hnøøˀ jãhˀ: Mooˀ Lleˀ Hiiˀ. 23 Jeeˀ jaˀ gaˀkwëehˀ dsihˀ jmiˀ jiihˀ heˀ naˀkaahˀ mëˀ cheëˀ mirra, pero saˀ gaˀhijhˀ. 24 Maˀtaayˀ dsøhˀ hmaˀcruˀ, gaˀtiˀ gaˀllooyhˀ hmiihˀ heˀ maˀ kyehˀ Jesús. Gaˀkooyhˀ suert, maˀ jëëyˀ hiˀ jaaˀ jeeˀ lãˀjëëyˀ tëëyˀ hmiihˀ nãaˀ heˀ lluˀ gaˀ.

25 Koˀhiˀ ñuˀ taˀlaˀ høøˀ gaˀtäyˀ Jesús dsøhˀ hmaˀcruˀ. 26 Jeeˀ taayˀ jaˀ gaˀtøøˀ dsaˀ kooˀ hwëhˀ heˀ jãhˀ haˀ lãˀ laˀ dsooˀ heˀ bããhˀ dsihˀ: “Hiˀ laˀ naˀ rey kyaaˀ dsaˀ judiu.” 27 Gaˀtäaˀ dsaˀ kaˀlãhˀ n'ëˀ hmaˀcruˀ jñahˀ gaˀ uuˀ dsaˀhiiˀ, jaaˀ jwooˀ raˀlluuˀ, hiˀ jaaˀ jwooˀ raˀk'ëhˀ kiyhˀ. 28 Jeeˀ jaˀ gaˀlãˀteˀ lãˀkooˀ naˀsiiˀ kiyhˀ: “Gaˀjmeeyˀ dsaˀ kwaatˀ laayˀ lãˀkooˀ hiˀ äãˀ dsooˀ.”

29 Lãˀjëëˀ hiˀ maˀ dsaˀngëëˀ taˀ jaˀ, maˀ jiiyhˀ lleyˀ hiˀ maˀ miˀkwayhˀ kihˀ Jesús, maˀ jãyhˀ:

—Hneˀ naˀ hiˀ maˀ hlaˀ gwahˀ kihˀ Dio mahˀ maˀ jmeehˀ kyaahˀ hnëˀ jmiˀ,

30 lããˀ hñaaˀhˀ jeeˀ taahˀ naˀ mahˀ jñaaˀ dsøhˀ hmaˀcruˀ naˀ —gaˀjãyhˀ.

31 Jaˀbaˀ lãˀjaˀ gaˀmiˀkwaˀhˀ jmiˀ dsaˀ kaahˀ kaˀlãhˀ llayˀ juuˀ kyaahˀ dsaˀkyaayhˀ hiˀ kyaahˀ taˀjwohˀ kyaaˀ ley, maˀ jãyhˀ:

—Gaˀlihˀ bihˀ gaˀläyˀ dsaˀ, mahˀ naˀ saˀ liyhˀ lääyˀ hñiiyˀ. 32 Hiˀ laaˀ Cristo, rey jnãˀ jneˀ judiu, maˀ jñaaˀyˀ jeeˀ taayˀ dsøhˀ hmaˀcruˀ naˀ, mahˀ jëënˀ kooˀ, jaˀ gaˀ lãˀheehˀ jneˀ kiyhˀ —gaˀjãyhˀ.

Jaˀbaˀ lãˀjaˀ gaˀmiˀkwaˀhˀ hiˀ maˀ taãˀ jyohˀ hmaˀcruˀ kooˀ kiyhˀ.

Gaˀjuuˀ Jesús
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Maˀ gaˀtëˀ llãˀhyooˀ, lãˀkaaˀ jmiˀgyuuˀ gaˀnuuˀ lãˀjiihˀ gaˀtëˀ koˀhiˀ hnëˀ taˀ gaˀhlooˀ. 34 Maˀngooˀ gaˀtëˀ koˀhiˀ hnëˀ jaˀ, gaˀhlëehˀ Jesús kooˀ kiˀgaaˀ, gaˀjãyhˀ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —heˀ laˀ hnøøˀ jãhˀ: Dio kyaanˀ, Dio kyaanˀ, ¿heˀlaˀ maˀbeehˀ jnãˀ?

35 Koˀllaaˀ dsaˀ hiˀ maˀ täãhˀ jãhˀ gaˀnuuˀ heˀ gaˀhlëëyhˀ, heˀjaˀ gaˀjãyhˀ:

—Jëëˀ daˀ, tëëyhˀ Elía.

³⁶ He-ja- ngoo⁴ jaa⁻ dsa⁻ ko⁻ chih⁴, ga⁻ kay⁴ koo⁻ wa⁻ joo⁻, ga⁻ mi⁻ gyayh⁴ joo⁻ kyaah⁴ jmi⁻ jiih⁻, ga⁻ lla⁻ lley⁴ lle⁴ hma⁻ mah⁴ ga⁻ chooy⁴ ma⁻ hih⁴ Jesús, hi⁻ ga⁻ siiyh⁻ dsa⁻ kyaayh⁴:

—Tää⁴ ba⁻ kih⁴. Wa⁻ jee⁴ da⁻ jne⁴ che⁴ ja⁻ Elía mah⁴ jñay⁴.

³⁷ Lā⁻ chah⁴ ja⁻ ga⁻ hoo⁴ Jesús koo⁻ ki⁻ gaa⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ juuy⁴. ³⁸ Hor⁻ ja⁻ ga⁻ gi⁻ hmi⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jnē⁻ llah⁴ gwah⁴, ga⁻ lō⁴ ta⁻ gyuh⁴ lā⁻ ga⁻ tē⁴ hwa⁴. ³⁹ Ma⁻ cheh⁴ jmi⁻ hlō⁴ romano cha⁻ nē⁻ Jesús jee⁴ taay⁴ dsoh⁴ hma⁻ cru⁻ ja⁻. Ma⁻ ga⁻ jēy⁴ he⁻ ga⁻ hoo⁴ Jesús hi⁻ ha⁻ lā⁻ ga⁻ juuy⁴, he⁻ ja⁻ ga⁻ jāyh⁴:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁴, dsa⁻ ñ⁻ nah⁻ na⁻ ma⁻ laa⁴ Jo⁴ Dio.

⁴⁰ Hū⁴ ga⁻ mi⁻ ma⁻ tää⁴ h⁻ ko⁻ llaa⁴ dsa⁻ mē⁻ jēē⁻ he⁻ jmeē⁻ dsa⁻ kih⁴ Jesús. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hää⁴ María Magdalena, kyaah⁴ María choo⁴ José, ja⁻ ba⁻ chooy⁴ kyaah⁴ Jacobo mah⁴, kyaah⁴ jñah⁴ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ chee⁻ Salomé. ⁴¹ Dsa⁻ mē⁻ he⁻ ma⁻ jmeē⁻ ko⁻ jōh⁴ kyaah⁴ Jesús hi⁻ ma⁻ jmeey⁻ be⁻ kiyh⁴ lā⁻ koo⁻ ma⁻ tääy⁴ hwa⁴ Galilea hi⁻ ma⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁴ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ ga⁻ jmeē⁻ ko⁻ jōh⁴ kyaayh⁴ lā⁻ koo⁻ ma⁻ naäy⁴ ta⁻ Jerusalén.

Ga⁻ haay⁴ Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Ta⁻ ga⁻ hloo⁴ jmi⁻ he⁻ mi⁻ lluu⁴ dsa⁻ hñi⁻, ga⁻ haay⁴ Jesús ja⁻ ga⁻ dsa⁻ taayh⁴ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻. ⁴³ José, hi⁻ chaa⁻ Arimatea, ma⁻ laa⁴ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁴ dsa⁻ ta⁻ kaa⁴, hi⁻ he⁻ ka⁻ lāh⁴ ma⁻ jō⁴ ma⁻ jēē⁻ jñā⁴ hā⁴ he⁻ jmeē⁻ Dio hi⁻ kih⁴ dsa⁻. Jää⁴ ja⁻ ga⁻ dsa⁻ taayh⁴ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻, ga⁻ tuu⁻ dsē⁻ José ga⁻ hey⁴ nē⁻ ta⁻ kih⁴ Pilato na⁻ ngiiy⁴ jyooy⁴ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴ Jesús dsoh⁴ hma⁻ cru⁻. ⁴⁴ Peer⁻ ga⁻ jēē⁻ dsa⁻ Pilato ma⁻ ga⁻ nuuy⁴ ga⁻ juu⁴ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻ tēeyh⁴ jmi⁻ hlō⁴, mah⁴ ga⁻ ngiiy⁴ juu⁴ kiyh⁴ che⁴ dsoo⁴ ma⁻ juu⁴ Jesús. ⁴⁵ Ma⁻ ga⁻ tēeyh⁴ juu⁴, ja⁻ ga⁻ ga⁻ kway⁴ jwē⁻ na⁻ jyooy⁴ José jmi⁻ ngo⁴ kih⁴ Jesús. ⁴⁶ Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ la⁻ José koo⁻ ta⁻ jmaah⁴ wiih⁻, he⁻ ja⁻ chee⁻ lino. Ga⁻ jñay⁴ Jesús, ga⁻ lāy⁻ kyaah⁴ ta⁻ jmaah⁴ ja⁻ mah⁴ na⁻ tääy⁴ neh⁴ koo⁻ to⁻ hō⁴ he⁻ ma⁻ na⁻ hē⁻ nē⁻ kuuy⁴ hloo⁻. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ bāy⁴ koo⁻ mi⁻ kuuy⁴ jmi⁻ mah⁴ ga⁻ jlēy⁴ ho⁻ too⁻ ja⁻. ⁴⁷ Hi⁻ ma⁻ jēē⁻ María Magdalena kyaah⁴ María choo⁴ José, ha⁻ jee⁻ ga⁻ kyaa⁻ dsa⁻ he⁻ Jesús.

16

Ga⁻ lā⁻ jiih⁴ Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Lā⁻ ma⁻ ga⁻ goh⁴ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻, María Magdalena hi⁻ María choo⁴ Jacobo kyaah⁴ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ chee⁻ Salomé ga⁻ lay⁴ jmi⁻ mi⁻ jwii⁻ he⁻ ma⁻ dsa⁻ huuy⁴ Jesús. ² Tiih⁻ go⁻ te⁻ to⁻ nē⁻ jmi⁻ kih⁴ seman⁴ ga⁻ naäy⁴ ta⁻ jee⁻ ga⁻ kyaa⁻ dsa⁻ Jesús. Koo⁻ ma⁻ hya⁻ ba⁻ hyoo⁻ ga⁻ lla⁻ naä⁴ dsa⁻ mē⁻ he⁻ jee⁻ ja⁻. ³ Ma⁻ llay⁴ juu⁴ kyaah⁴ dsa⁻ kyaayh⁴:

—¿Hii⁴ kwa⁴ be⁻ jñā⁻ mah⁴ bān⁴ kuuy⁴ he⁻ na⁻ jlē⁻ ho⁻ too⁻ ja⁻?

⁴ Pero ma⁻ ga⁻ jēy⁴ hoo⁻ to⁻ hō⁴, mo⁻ so⁻ cha⁻ na⁻ jlē⁻ kyaah⁴ kuuy⁴ jmi⁻ ja⁻. ⁵ Ma⁻ ga⁻ taayh⁴ neh⁴ to⁻ hō⁴ ja⁻, ga⁻ jēy⁴ ta⁻ jee⁻ ma⁻ kyaa⁴ Jesús. Jwooy⁴ ra⁻ lluu⁴ kiyh⁴ ja⁻, ga⁻ jēy⁴ ma⁻ gya⁴ jaa⁻ chih⁻ kwa⁴ hi⁻ ma⁻ kyeh⁻ koo⁻ hmi⁻ tō⁴ kyoo⁻. Peer⁻ ga⁻ jwaah⁴ jwē⁻ dsa⁻ mē⁻ he⁻ ma⁻ ga⁻ jēy⁴ hi⁻ he⁻. ⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁴ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ gya⁴ he⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah⁴ hnāh⁴. Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret hi⁻ ga⁻ tää⁻ dsa⁻ dsoh⁴ hma⁻ cru⁻ hi⁻ hnaah⁴ hnāh⁴ mo⁻ so⁻ chaa⁻ jee⁻ la⁻. Hii⁴ ma⁻ lā⁻ jiih⁴. Jēē⁻ da⁻

hnäh' jee' ga'kyaā' dsih'. ⁷ Go-nää' hnäh' go-jmeeh' juu' kih' Pee' kyaah' lä-jëë' discípulo kyaay', dsoo' Jesús dsa-jää' hnäh' ta' Galilea. Jee' oo' jëëh' hnih' lä-koō' ga-jäyh' jää' -ga-jäh' dsa' he'.

⁸ Ko-chih' ga'hwëë' dsa' më' he' hoo' to-høø' ja-, jlääy' ga'lä-ja' ga-näay', ga-jwaa'yh' jwërte. Sa' cha' juu' ga-jmeeyh' kih' ni' jaa' kih' he' goyh'.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Tiih' to-në' jmii' kih' seman' ga-lä-jiih' Jesús. Hi' ga-mi'jnääy' hñiiy' to-në' kih' María Magdalena. Kih' dsa-më' he' ga'hwëë' Jesús gyee' hi'-sa'llu' jää'. ¹⁰ Nee' dsa-më' he' na'jmeeyh' juu' kih' lä-jëë' discípulo kyaā' Jesús jee' tääyh' ki-hooyh' meeh' dsëy'. ¹¹ Ga-jäyh':

-Chaa' ba' Jesús, ma-jëë' jnih'.

Ma' ga-nuu' discípulo juu' kih' María, sa' ga-jmeey' dsoo' juu' ja'.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' uu' discípulo kyaay'

(Lc. 24:13-35)

¹² Jyoh' jmii' ja-, ga-mi'jnää' Jesús hñii' kih' uu' discípulo cha'jwë' jee' ga-näay' ja-, pero kah' ba' laay'. ¹³ Hi' ga-nää' discípulo he', na'jmeeyh' juu' kih' jee' lä-jëë' ga-dsa-kyaayh'. Ni' kih' hi' he' sa' ga-jmeey' dsoo' ka-läh'.

Ga'jmeë' Jesús mada' kih' apóstole kyaay'

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jee' ga'dsaa', ga-mi'jnää' Jesús hñii' jee' ma'tääh' gya'kaa' discípulo në' mes-kuh-hih'. Jee' ja' ga-jmiiyh' kih' discípulo kyaay', kih' he' sa' ma' dsoo' dsëy'. Ma' hweh' dsëy', he-ja' sa' ma' jmeey' dsoo' juu' kih' hi' ga-jäh' ga-jëë' Jesús ma-ngëë' ma-lä-jiiyh'. ¹⁵ Hi' ga-jäh' Jesús süyh':

-Go-nää' hnäh' lä-kaa' lä-juh' jmi' gyuu' go-kwa' hnäh' ju'hmëë' kin' kih' lä-jëë' dsa-. ¹⁶ Lä-jëë' hi' lä-dsoo' dsë' hi' ga'heeyh' saay' jmii-, hi' he' ba' lää'. Pero hi' sa' lä-dsoo' dsë' kin', hi' he' jä' kyaah' dso'jwii'. ¹⁷ Hi' jmeë' dsoo' dsë' kin', cha-miih' he' juh-gaa' jmeey'. Kyaah' hih' kin' hwëëy' hi'-sa'llu' kih' dsa', hlëëyh' ma' lih' koh' jyoh' juu'. ¹⁸ Cher'mah' he' ga-jmeë' miih' kiyh', sa' cha' he' le' kiyh' ni' miih-, hi' cher'mah' ga'heeh' dsih' venen, sa' hnoo' dsoo' kiyh'. Hi' mi-hlääy' dsa-dsaa'h', wa'ra' ga'kyey' gooy' në' kiyh'.

Ngaah' Jesús gyuu'h'

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Ma'ngëë' ma-hlëëh' Jesús lä-ja' kyaah' discípulo kyaay', ja' ga' ngaayh' ta' gyuu'h', ga'gyay' jwoo' ra'lluu' kih' Dio. ²⁰ Ja' ga' ga-nää' discípulo lä-kaa' lä-juh' kyaah' be' kih' Dio na'kay' ju'hmëë' kih' dsa-. Hi' ga-mi'jnää' Dio la' dsoo' juu' he' kyey', kyaah' lä-jë' he' juh-gaa' he' ga-jmeey'. Wa' la' lä-ja'.

San Lucas Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga' si' Luca

¹ Jwëë' dsa- ga'taah' ga'si' lä'jê- ha- lä' ga'la' jee' kyaa' jnääh' llo'joo'.
² Ga'si' ja' ba' lä'koõ- la' juu' he' ga'ngëë' lä'jêë' hi- ga'jêë' ha- lä' ga'la' lä' ma'to-në'. Dsa- hi- ga'jêë' he' ga'ngëëy' juu' kyaa' jnääh' jêëh' ma-na-hñaay' ba' mah' kway' juu' ja'.
³ Jnä' ka-läh' ga'koõn' kwaat' kwee- lä'jê- ha- lä' ga'la' lä' ma'to-në', he' ja' laan' llu' siin' kwee- lä' ngoo' juu' la- kyah' hne- dsa-jøøh' kyaan' Teófilo.
⁴ Wa'ra- ga'heh' juu' la- lä'ñeh' kwee-, la' dsoo' lä'jê- he' ma-hlëëh' dsa- hne-.

Ga'jmeeh' ángel juu' he' lä'chaa' Jwaa'

⁵ Lä' ma' laa' Herode rey kih' hwa' Judea ja-, ma' chaa' jaa- jmi-dsa- hi- ma' chee- Zacaría. Hi- he' ma' na'jnää' koõ- nää' jmi-dsa- hi- ma' tēyeh' Abía. Hi- méy' Elizabet ma' laa' sa' ju- kih' Aarón ka-läh'.
⁶ Zacaría kyaah' Elizabet ma' laa' lluu' cha'në' Dio. Ma' mi'tey' ba' lä'jê- mada' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Ni' miih- sa' cha- he' ma' dsa-hlääyh'.
⁷ Pero sa' ma' chaa' ni' jaa- chih- kyaay'. Sa' ma' kaa- Elizabet gyuu-, hi' kwee- ba' ma' gyuh- lä'uu'.

⁸ Ma' tääh' jmi-dsa- dsa-kyaah' Zacaría jmee' ta' he' neh' gwah-. Koõ- jmi' kih' jee' lä'jê- ga'têë' Zacaría he' jmee' ta' he' kih' Dio.
⁹ Jêëh', ga'kooyh' suert lä'koõ- ma' tēy' jmeey'. Zacaría ba' ga'têë' suert ja-, he' dsa' jey' wa'chu- neh' gwah' juuh- kih' Dsa-jøøh' jnän'.
¹⁰ Ta'ko' jiih' ma' cheh' Zacaría jê- wa'chu- ja-, ka'hne- ba' ma' tääh' lä'jêë- dsa- hi- ga'kuh' jee' ja- ngiiy' kiyh' kih' Dio.
¹¹ Lä'chah' ja- ga'lä'jnää' jaa- ángel kyaa' Dsa-jøøh' jnän' cha'në' Zacaría. Ángel he' ma' cheh' jwoo' ra-lluu' kih' na'hyoo' jee' ma' jê- jmi-dsa- wa'chu-.
¹² Peer' ga'hee' dsë' Zacaría ma' ga'jêëy'. Ga'jwaayh' jwërte.
¹³ He-ja- ga'jäh' ángel siiyh':

—Ta' wa' gah' Zacaría, jêëh' ma-nuu' ba' Dio kyah'. Kih' Elizabet, dsa-më' kyaah' lä'chaa' jaa- gyuu- ñuuh- mah' mi'cheeh' hnih' Jwaa'.
¹⁴ Ha- koh' sa- lä'chaa' llu'. Hi- lä'ja- jwëë' dsa- lä'chaa' llu' wa'ra- ga'lä'chaa'.
¹⁵ Jêëh', leey' jøøh' cha'në' Dio. Sa' le' hiyh' vin ni' he- ga' jyoh' jmi- llii'. Hi- tēy' jmi-llë' Na-jngii' kih' Dio jaa' ja- ga'lä'chaa'.
¹⁶ Jmeey' dsa-jêëh' jwëë' dsa- Israel kyaah' Dsa-jøøh' jnän', he' ba' Dio kyaay'.
¹⁷ Hi- he' dsoo' ta' cha'në' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Tēy' ja- ba' jmi-llë' hi' ja' ba' be' he' ma' kyë- Elia mah' hlëëyh' dsa- juu' kih' Dio. Lä'jwë' ja- jiih' juu' kih' dsa- ma'kaah' kyaah' joo'. Hi- lä'ja- lä'sii' huud'së- kih' hi- chaa- mah' kay' koõ- nëë' ba' huud'së- lä'koõ- la' kih' hi- lluu'. Lä'jwë' ja-, mi-lluu' lä'jêë- dsa-gooy' mah' heeyh- Dsa-jøøh' jnän'—ga'jäh' ángel.

¹⁸ He-ja- ga'jäh' Zacaría siih' ángel:

—¿Ha- lä'ja- jmeen' dsoo' he- la'? Jêëh', ma-gyuh- ba' jnä' hi- lä'ja- ka-läh' dsa-më' kyaan'.

¹⁹ Mah' ga'jäh' ángel siiyh':

—Jnä' he' Gabriel, hi- na-hñaah' cheh' cha'në' Dio. Ma-cheey' jnä' he- ma-ya-kan' ju'hmëë' la- kyah'.
²⁰ Na' ta' cha'në' leeh' jaa- hi- koo'. Mo'so' le' hlëëh' lä'jiih' lä'te' juu' la-, kih' he- sa' ma-jmeeh' dsoo' juu' he- ma-jwëëhn' hne-. Juu' la- lä'te' wa'ra- ga'dsëë' jmi' kih'—ga'jäh' ángel he'.

21 Dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jää⁻ Zacaría ta⁺ ka'hne⁻, ma' dsaa⁻ dsëy⁺. He⁻ la' ngoo⁺ ga⁻ lä⁻ hëë⁻ Zacaría neh⁺ gwah⁺ ma' laay⁺. 22 Lä⁻ koo⁻ ma' ya⁺ hëëy⁺ mo⁻ so⁻ ga⁻ la' ma' hlëëyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻. Ga⁻ lä⁻ liih⁻ dsa⁻, he⁻ ga⁻ jëë⁻ Zacaría miih⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnä⁻ Dio kiyh⁺ neh⁺ gwah⁺. Hi⁻ ga⁻ l00y⁺ jmeey⁺ lii⁻ kyaah⁺ gooy⁻ ba'. Lä⁻ ga⁻ jây⁺ ja⁻ ba' kaay⁺.

23 Ma⁻ la⁻ ma⁻ dsëë⁻ jmi⁺ he⁻ ma' jmeey⁻ ta⁺ he⁺ neh⁺ gwah⁺ ja⁻, ngaayh⁺ cha⁻ neh⁻ kiyh⁺. 24 Miih⁻ jmi⁺ ja⁻ ba', ma' ga⁻ hlääh⁻ Elizabet mëy⁺. Mah⁺ ga⁻ jây⁺ cha⁻ neh⁻ hñaa⁺ sih⁻, ma' jmeey⁻ huu⁺ dsë⁻: 25 "He⁻ ba' che⁻ llu⁺ dsë⁺ Dio he⁻ ga⁻ jmeey⁻ lä⁻ la⁻ kin⁺ mah⁺ mo⁻ so⁻ mi⁻ kwah⁺ dsa⁻ jnä⁻."

Ga'jmeeh⁺ ángel juu⁻ he⁻ lä⁻ chaa⁻ Jesús

26 Ma' ga⁻ hya⁻ jñee⁺ sih⁻, ga⁻ chee⁺ Dio ángel Gabriel he⁺ ta⁺ jee⁺ jwi⁻ Nazaret he⁻ n00⁺ hwa⁻ Galilea. 27 Ga⁻ cheey⁺ kih⁺ jaa⁻ chih⁻ më⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jëë⁻ dsa⁻ ñuu⁺. Hi⁻ he⁻ ma' chee⁻ María. Ma' laay⁺ hmooh⁺ kyaah⁺ José, jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ ma' laa⁺ sa⁻ ju⁻ kih⁺ David. 28 Ma' ga⁻ he⁻ ángel jee⁺ ma' gyay⁺ ja⁻, ga⁻ jâyh⁺:

—Jmeen⁻ Dio kyah⁺, hne⁻ hi⁻ na⁻ jää⁻ kya⁺ Dio. Dio kyaah⁺ hne⁻ hi⁻ na⁻ jää⁻ jee⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ më⁻.

29 Pero ma' ga⁻ nuu⁺ María he⁻ ga⁻ hlëéh⁺ ángel he⁺, ga⁻ hee⁺ ba' dsëy⁺. Ma' jmeey⁻ huu⁺ dsë⁻, hee⁻ na⁻ hn00⁺ jäh⁺ he⁻ ma⁻ hlëéh⁺ ángel lä⁻ na⁻. 30 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ ángel siyh⁺:

—Ta⁻ wá⁺ gah⁺, María. Ma⁻ hñah⁻ koo⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ kwa⁺ Dio. 31 Na⁺ kaah⁺ jaa⁻ gyuu⁺ ñuu⁺ hi⁻ lä⁻ chaa⁻ kyah⁺ hi⁻ mí⁻ cheeh⁺ Jesús. 32 Hi⁻ he⁻ lee⁺ j00h⁺. Jäh⁺ dsa⁻ kiyh⁺, laay⁺ joo⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺. Hi⁻ Dio laay⁺ he⁻ leey⁺ rey⁺ la⁻ David dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaay⁺. 33 Hñii⁺ bih⁺ gyay⁺ jmeey⁺ hih⁺ tää⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ Israel. Sa⁻ llaa⁺ jih⁺ koh⁺ he⁻ jmeey⁺ hih⁺ —ga⁻ jäh⁺ ángel.

34 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁺ María siih⁻ ángel he⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ le⁺ he⁻ la⁻, jëéh⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jëën⁻ dsa⁻ ñuu⁺?

35 Mah⁺ ga⁻ jeeh⁻ ángel juu⁻ kiyh⁺:

—Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ já⁻ nē⁺ kyah⁺. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ be⁺ kih⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺, já⁻ nē⁺ kyah⁺ mah⁺ lää⁺ hne⁻ kyaah⁺ hih⁺ kiyh⁺. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, gyuu⁺ hi⁻ lä⁻ chaa⁻ kyah⁺ leey⁺ na⁻ jngëë⁺ go⁻ te⁻ hi⁻ tēeh⁺ dsih⁺ joo⁺ Dio. 36 Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ Elizabet hi⁻ te⁻ ju⁻ kyah⁺ kyaah⁺, ga⁻ hlääh⁻, ma⁻ ke⁻ ma⁻ gyuyh⁻. Hi⁻ ma⁻ jäh⁺ dsa⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ kaa⁺ gyuu⁺, ma⁻ hya⁻ jñee⁺ sih⁻ dsaayh⁺. 37 Jëéh⁺, ni⁻ koo⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ jwëéh⁺ kih⁺ Dio —ga⁻ jäh⁺ ángel.

38 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ María:

—Hii⁻ jnä⁻ la⁻ hi⁻ ñuu⁺ kih⁺ Dsa⁻ j00h⁺ jnä⁻. Wa⁺ jmeey⁻ kin⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jäh⁺ na⁻.

Ja⁻ ga⁻ ngaah⁺ ángel kih⁺.

Ñee⁺ María na⁻ jëëy⁻ Elizabet

39 Jmi⁺ ja⁻, ga⁻ he⁻ María jwë⁺ ngoo⁺ ko⁻ chih⁻ ta⁺ koo⁻ jee⁺ jwi⁻ he⁻ hla⁻ jee⁺ moh⁺ he⁻ na⁻ hee⁺ hwa⁻ Judea. 40 Ma⁺ ga⁻ llooy⁺, ga⁻ hey⁺ cha⁻ neh⁻ kih⁺ Zacaría mah⁺ ga⁻ jmeey⁻ Dio kih⁺ Elizabet. 41 Lä⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Elizabethe⁻ ga⁻ jmeey⁻ María Dio kiyh⁺, koo⁻ ba⁻ ga⁻ jeh⁺ gyuu⁺. Lä⁻ chah⁺ ja⁻, ja⁻ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ nē⁺ kih⁺ Elizabet. 42 Mah⁺ ga⁻ hlëëyh⁺ ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jâyh⁺:

—Na⁻ jää⁻ laa⁺ hne⁻ jee⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ më⁻. Hi⁻ na⁻ jää⁻ laa⁺ gyuu⁺ hi⁻ kyaah⁺. 43 ¿Hii⁻ laa⁺ jnä⁻ mah⁺ já⁻ choo⁺ Dsa⁻ j00h⁺ kyaan⁺ ya⁻ jëë⁻ jnä⁻? 44 Jëéh⁺,

lä`chah' ba' ma' ga`nuun' ma`jmeeh' Dio kin', ma`jeh' gyuu` kyaan' hi` kyaan' la`, kih' he` chaay` llu'. 45 Llu' la' kyah' hne-, jëeh' ga`jmeeh' dsoo` lä`te' lä`koo` ga`jah' Dio jmeey' kyaah' hne`.

Ga`hä' María kway' ti'hmaah' kih' Dio

46 Mah' ga`jah' María:

Lä`kaa` tuh`dsen' jmeen' juuh` kih' Dsa`jööh' kyaan'.

47 Peer` chaan` llu' kyaah' Dio hi` lää` jnä'.

48 Jëeh', ga`jëe' bih' kih' jaa` hi` hwaä' hi` mi`teh' kiyh'.

Na' ta' cha`në, lä`jëe` dsa` jah` llu' la' kin'.

49 Jëeh' cha`miih' he` juh` gaa` ga`jmeey' kin' hi` cha` ga`lä`jëe` be' kih'.

Na` jngëe' go`te' ba`laay'.

50 Lä`nih' dsëy' kih' lä`jëe` hi` gayh', kih' hi` chaä` na', hi` lä`ja` kih' lä`jëe` hi` na' ga`ya`nää' ta' cha`në'.

51 Ga`mi`jnäy` be' he` lla`dsëe` kih' lä`jëe`.

Ga`jmeey' ta`koo' huud`se` kih' hi` jmää` hñii' kaah'.

52 Ga`hëey' kih' hi` cha` be' kih' jmi`gyuu` la` jee' ma' tääyh' jmeey' hih'.

Höø' hi` he', ga`llaay' lä`jëe` hi` hwaä' ba'.

53 Lä`jëe` hi` sa` cha` he` kuh', ga`kwëeyh' lä`jëe` he` jmee` bii' kiyh'.

Kih' hi` cha` kuu' ga`hëey' kih' ta`jmah'.

54 Ga`kway' be' kih' dsa` Israel hi` nuuh' kiyh'.

Ma`ra` he` ga`lä`nih' dsëy',

55 lä`koo` ga`bäayh` hñiiy' kih' lä`jëe` dsa` ma`gyuh` jnän',

he` ga`löø' kih' Abraham kyaah' lä`jëe` sa`ju` kiyh' lä`jiih' joh' jmi' cha`, ga`jah' María.

56 Jee' ja` ga`jä' María kyaah' Elizabet koo` uu` sih`. Ja`ga` ngaayh' ta` kiyh'.

Ga`lä`chaä` Jwaa`

57 Ma' ga`dsëe' jmi' he` lä`chaä` gyuu` kyaä' Elizabet, ga`lä`chaä` jaa` gyuu` ñnuh` kiyh'. 58 Lä`jëe` hi` ma` tääh' jah` kiyh' hi` lä`kye` hi` te`ju` kyaayh' ga`nuuy' ha` lä` koh' sa` juh`gaa` he` ga`jmeey' Dio kih' Elizabet. He` ja` ga`lä`jëe` ba` dsa` he` ga`lä`chaä` llu' kyaayh'. 59 Lä`koo` ga`hya` ba` jñaä' jmi', ya`nää' dsa` mah' ga`täy' jmi' ngo' kih' gyuu` lä`koo` tēe' jmee' dsa` judiu kih' gyuu` ñnuh` kyaä'. Ma' hnöø' dsa` ma' mi`cheey' Zacaria lä`chee` jmiy'.

60 —Sa` lä`cheey` lä`na`. Jwaa` ba` lä`cheey` —ga`jah' chooy'.

61 Mah' ga`jah' dsa` süyh':

—¿He`la' mi`cheeh' hñih' Jwaa'? Ni` jaa` hi` te`ju` kih' kyaayh', sa` chaä` hi` chee` lä`na`.

62 He` ja` ga`jmeey' dsa` lii' kyaah' jmiy` ha` lä` ma' hnöøy' mi`cheey' gyuu`. 63 He` ja` ga`ngii' jmi' gyuu` koo` jwi' hma`, jee' ga`siy' lä`la`: “Jwaa` ba` lä`cheey`.” Peer` ga`lä`dsaä` dsë' lä`jëe` dsa` hi` ma' tääh' jee' ja`.

64 Lä`chah' ja` ga`löø' hi`ëeh' Zacaria ka`läh', ga`kway' ti'hmaah' kih' Dio.

65 Lä`jëe` dsa` hi` ma' tääh' koo' kiyh' ga`lä`goo` dsë'. Hi` lä`kaa` jwi` he` tääh' jee' moh' he` na`heey' hwa` Judea, ga`lä`nuuh' ha` lä` ga`la'. 66 Ga`lä`jëe` dsa` hi` ga`nuu' juu' ja`, ma' kyey` huud`se`, ma' laay':

—¿Hi` ba` lee' gyuu` na`? Jëeh', Dio cheh' kyaayh'.

Su^o kih^o Zacaría

⁶⁷ Jmi^o lle^o Na^o jngii^o ja^o né kih^o Zacaría, he^o ja^o na^o ga^o hyoyh^o juu^o he^o ngëey^o jnän^o, ga^o jäh^o:

⁶⁸ He^o ba^o che^o llu^o Dsa^o jøøh^o jnän^o, hi^o laa^o Dio kyaa^o jnääh^o dsa^o Israel, jëeh^o, ma^o jay^o mah^o lääy^o dsa^o kyaay^o.

⁶⁹ Ga^o kwaay^o jaa^o hi^o cha^o be^o kih^o mah^o lääy^o jne^o.

⁶⁹ Ga^o hñaay^o jaa^o kih^o jee^o lä^o jëë^o sa^o ju^o kih^o David hi^o ma^o jmee^o ta^o he^o kiyh^o.

⁷⁰ Ga^o jmee^o Dio ja^o ba^o lä^o koh^o ga^o jäh^o lä^o ma^o to^o né^o ta^o la^o kih^o dsa^o hi^o na^o jngëë^o kyaay^o hi^o ga^o ngëë^o juu^o kiyh^o llo^o joo^o.

⁷¹ Ga^o jäh^o, lääy^o jne^o kih^o lä^o jëë^o hi^o na^o høøh^o jnän^o.

Hi^o lä^o ja^o lääy^o jne^o kih^o lä^o jëë^o hi^o sa^o hnää^o jne^o.

⁷² Lä^o ñih^o dsëy^o kih^o dsa^o ma^o gyuh^o jnän^o hi^o ma^o chaa^o llo^o joo^o.

Ma^o ra^o he^o mi^o te^o bih^o hmooh^o na^o jngii^o he^o ga^o jmeey^o ja^o.

⁷³ Mi^o tey^o hmooh^o he^o ga^o tääy^o hñiiy^o jmeey^o kyaah^o Abraham dsa^o ma^o gyuh^o jnän^o mah^o lee^o jne^o kwaat^o kih^o Dio.

⁷⁴ Hi^o he^o lää^o jne^o kih^o lä^o jëë^o hi^o na^o høøh^o jnän^o,

mah^o sa^o hii^o goo^o jnän^o ni^o miih^o jee^o hnäähn^o Dio.

⁷⁵ Lä^o ja^o dsa^o tooh^o jne^o na^o jngëën^o hi^o llu^o jne^o cha^o nëy^o lä^o jiih^o jmi^o chaa^o jne^o.

⁷⁶ Hne^o gyuu^o kyaan^o, lloo^o koo^o jmi^o jäh^o dsa^o kyah^o laah^o jaa^o hi^o ngëë^o juu^o kih^o Dio.

Jëeh^o, hne^o goh^o ta^o cha^o nëy^o kih^o Dsa^o jøøh^o jnän^o mah^o mi^o lluu^o jwë^o kiyh^o.

⁷⁷ Lä^o ja^o lä^o ñe^o dsa^o gooh^o ha^o lä^o jee^o lääy^o kih^o dso^o kye^o,

jëeh^o Dio koo^o dsë^o kiyh^o.

⁷⁸ Jëeh^o, lä^o jnä^o ba^o he^o lä^o ñih^o dsë^o Dio kyaah^o jne^o.

He^o jmeey^o jee^o jnän^o, la^o lä^o koh^o jmëë^o kih^o hyoo^o he^o choo^o né^o jnän^o lä^o ga^o tē^o gyuh^o.

⁷⁹ Chooy^o wa^o jee^o kih^o hi^o tääh^o jee^o na^o hoo^o jee^o hii^o goo^o juuy^o.

Lä^o ja^o mi^o jnäy^o ha^o lä^o jee^o hii^o ti^o jnän^o, ga^o jäh^o Zacaría.

⁸⁰ Ga^o løø^o dsa^o kwaay^o gyuu^o, lä^o ja^o ka^o läh^o hu^o dsë^o llu^o kiyh^o ma^o dsa^o kwaay^o kyaayh^o. Ma^o ga^o kwaay^o, ngooy^o ta^o hwa^o kii^o, jee^o sa^o kwa^o ni^o miih^o, lä^o jiih^o ga^o lloo^o jmi^o he^o ga^o mi^o jnäy^o hñiiy^o kih^o dsa^o Israel.

2*Ga^o lä^o chaa^o Jesús*
(Mt. 1:18-25)

¹ Ji^o ñe^o ja^o, ga^o jmeey^o Augusto rey to^o né^o mada^o lla^o lleey^o lä^o jëë^o dsa^o je^o, lä^o kaa^o jee^o ma^o jmeey^o hih^o. ² He^o ja^o la^o to^o né^o je^o he^o ga^o chooyh^o kih^o dsa^o, lä^o koo^o ma^o laa^o Cirenio lle^o moh^o hwa^o Siria. ³ He^o ja^o ga^o lä^o jëë^o ba^o dsa^o ga^o nääy^o ta^o jwii^o jee^o tēey^o lla^o lleey^o je^o.

⁴ He^o ja^o ya^o hëë^o José jee^o jwii^o Nazaret he^o nøø^o hwa^o Galilea ngooy^o ta^o hwa^o Judea jee^o jwii^o kih^o David he^o chee^o Belén. Jëeh^o, José ma^o laa^o sa^o ju^o kih^o David. ⁵ Neey^o ga^o lla^o lleey^o hñiiy^o je^o ko^o jøøh^o kyaah^o María hi^o kyaah^o ma^o laay^o hmooh^o jee^o gooy^o. Hi^o María he^o ma^o kyaay^o gyuu^o. ⁶ Ta^o ko^o jiih^o ma^o tääh^o jee^o jwii^o ja^o, ga^o dsëë^o jmi^o lä^o chaa^o gyuu^o kyaay^o María. ⁷ Jee^o jwii^o ja^o ga^o lä^o chaa^o gyuu^o ñuuh^o to^o né^o kyaay^o. Mah^o ga^o bääyh^o gyuu^o wa^o sñih^o. Ga^o kyaay^o neh^o na^o moo^o jee^o ma^o kuh^o jah^o, kih^o he^o sa^o ma^o joo^o cha^o neh^o jee^o tääh^o dsa^o.

Ga⁻lã⁻jnãã⁻ ángele kih⁴ dsa⁻ hĩ⁻ ma⁻ hãã⁻ jah⁴

⁸ Koo⁴ jee⁴ jwii⁻ ja⁻, ma⁻ tããh⁴ dsa⁻ hĩ⁻ ma⁻ hãã⁻ jah⁴ kyaã⁴ ta⁻la⁺ hwẽ⁴.
⁹ Ni⁻ sa⁻ ga⁻lã⁻liih⁻ gyih⁴, ga⁻lã⁻jnãã⁻ kiyh⁴ jaa⁻ ángel kyaã⁴ Dsa⁻jõøh⁴ jnãñ⁻.
 Ga⁻lã⁻jnãã⁻ jëë⁻ ñih⁴ wa⁻je⁻ kih⁴ Dio lã⁻ku⁻ lã⁻jii⁴ kiyh⁴. Peer⁻ ga⁻jwaãh⁴ dsa⁻
 he⁴. ¹⁰ Pero ángel ga⁻jãh⁻ siiyh⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah⁴ hnãh⁴. Jëeh⁴, ma⁻jan⁻ kyeñ⁴ juu⁴ he⁻ jmee⁴ jëë⁻ jwërte dsẽ⁴
 lã⁻jëë⁻ dsa⁻. ¹¹ Na⁻ ma⁻lã⁻chãã⁻ kyah⁴ hnãh⁴ jee⁴ jwii⁻ kih⁴ David jaa⁻ hĩ⁻ lãã⁴
 hnãh⁴. Hĩ⁻ he⁻ he⁻ Cristo, Dsa⁻jõøh⁴ jnãñ⁻. ¹² Lã⁻la⁻ jmee⁴ lii⁻ kyah⁴ hnãh⁴ kih⁴
 gyuu⁻ he⁴. Na⁻ bããyh⁻ wa⁻siih⁻ na⁻kyaay⁻ neh⁻ na⁻moo⁴ jee⁴ kuh⁻ jah⁻ —ga⁻jãh⁻
 ángel.

¹³ Lã⁻chãã⁻ ja⁻ ga⁻lã⁻jnãã⁻ koo⁴ kih⁴ ángel he⁴, jwëë⁴ ga⁻ ángele hĩ⁻ chãã⁻
 gyuu^h hĩ⁻ ma⁻ hã⁻ kih⁴ Dio, ma⁻ jãyh⁻:

¹⁴ jHe⁻ ba⁻ che⁻ jøh⁴gãã⁻ Dio hĩ⁻ gya⁻ gyuu^hh!

Wa⁻ hii⁻ tií kih⁴ dsa⁻ jmi⁻ gyuu^h hĩ⁻ jmee⁴ lã⁻ hnøø⁴ Dio.

¹⁵ Lã⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻ nãã⁻ lã⁻jëë⁻ ángele he⁴ gyuu^hh, dsa⁻ hĩ⁻ ma⁻ hãã⁻ jah⁴ kyaã⁴
 he⁴ ga⁻jãyh⁻ siiyh⁻ dsa⁻ kyaayh⁻:

—Ma⁻ jne⁴ ja⁻ ta⁻ Belén, ma⁻jëë⁴ jne⁴ koo⁻ ha⁻ lã⁻ ma⁻la⁺, lã⁻koh⁴ juu⁴ he⁻
 ma⁻nuu⁴ jne⁴ kih⁴ Dsa⁻jõøh⁴ jnãñ⁻.

¹⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻nããy⁻ ko⁻ chih⁴, ga⁻jnããyh⁻ María kyaah⁴ José. Jee⁴ ja⁻ ga⁻jëëy⁴
 na⁻kyaã⁴ gyuu⁻ neh⁻ na⁻moo⁴ jee⁴ ma⁻kuh⁻ jah⁴. ¹⁷ Lã⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻jëëy⁴ gyuu⁻,
 ga⁻taayh⁻ jmeeyh⁻ juu⁴ ha⁻ lã⁻ ga⁻jãh⁴ ángel kih⁴ gyuu^h. ¹⁸ Peer⁻ ga⁻lã⁻dsãã⁻ dsẽ⁴
 lã⁻jëë⁻ dsa⁻ hĩ⁻ ga⁻nuu⁴ juu⁴ kih⁴ hĩ⁻ ma⁻ hãã⁻ jah⁴ kyaã⁴ he⁴. ¹⁹ Pero María
 ngoo⁴ ba⁻ dsooh⁻ dsëy⁴ hĩ⁻ kyeey⁻ huus⁴ dsẽ⁻ kih⁴ lã⁻jẽ⁻ he⁻ ga⁻nuuy⁴ ja⁻. ²⁰ Dsa⁻
 hĩ⁻ ma⁻ hãã⁻ jah⁴ he⁴ ga⁻nããy⁻ jmeey⁴ juu^h kih⁴ Dio, hĩ⁻ ma⁻lã⁻hãy⁻ kiyh⁴, kih⁴
 lã⁻jẽ⁻ he⁻ ga⁻nuuy⁴ hĩ⁻ lã⁻jẽ⁻ he⁻ ga⁻jëëy⁴. Jëeh⁴, ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻la⁺ ba⁻ lã⁻koo⁻
 te⁴ he⁻ ga⁻jãh⁻ ángel siiyh⁻.

Ga⁻jããy⁴ Jesús jee⁴ ma⁻ chih⁴ gwah⁴ juu^h

²¹ Ma⁻ ga⁻tẽ⁴ jñaã⁴ jmi^h, ga⁻taay⁴ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴ gyuu^h mah⁴ ga⁻mi⁻ cheey⁻ Jesús,
 ja⁻ ba⁻ jmi^h he⁻ ga⁻jãh⁴ ángel lã⁻cheey⁻, jãã⁴ ja⁻ ga⁻lã⁻dsããh⁴ María.

²² Ma⁻ ga⁻dsëë⁴ jmi^h he⁻ ga⁻mi⁻llu⁴ cho⁴jmi^hy⁻ hñiiy⁻ lã⁻hih⁻ kih⁴ ley kih⁴
 Moisé, ga⁻jããy⁴ gyuu⁻ ta⁻ Jerusalén mah⁴ taayh⁴ goo⁻ Dio. ²³ (Ga⁻jmeey⁴ lã⁻ja⁻,
 jëeh⁴ nẽ⁴ ley kih⁴ Dsa⁻jõøh⁴ jnãñ⁻ jãh⁴ lã⁻la⁻: “Lã⁻jëë⁻ gyuu⁻ ñuu^h hĩ⁻ to⁻ nẽ⁻ la⁻
 kwaat⁻ laã⁴ kyaã⁴ Dio ba⁻.”) ²⁴ He⁻ ja⁻ na⁻nããy⁻ na⁻jmeey⁴ lã⁻koo⁻ lle⁴ ley kih⁴
 Dio he⁻ jãh⁴: kwaãh⁴ koo⁻ gyaãh⁻ cha⁻bẽ⁻ o⁻ koo⁻ gyaãh⁻ cha⁻juu⁻.

²⁵ Ji⁻ ñe⁻ ja⁻, ma⁻ gya⁻ jwii⁻ Jerusalén jaa⁻ dsa⁻ hĩ⁻ ma⁻ cheey⁻ Simeón. Dsa⁻
 he⁴ ma⁻ laã⁴ jaa⁻ hĩ⁻ lluu⁴, ma⁻ hnaayh⁻ Dio, ma⁻ kyeey⁻ o⁻ jøh⁴ dsẽ⁻ lloo⁻ koo⁻
 jmi^h lãã⁴ dsa⁻ Israel. Hĩ⁻ ma⁻ kyaayh⁻ jmi⁻ lle⁴ Na⁻ jngii⁴. ²⁶ jmi⁻ lle⁴ Na⁻ jngii⁴
 ga⁻mi⁻ jnãã⁻ kiyh⁴ he⁻ sa⁻ juuy⁴ ta⁻ko⁻ jiih⁴ sa⁻ ma⁻ jëëy⁴ hĩ⁻ na⁻ hñaã⁴ kyaã⁴ Dio.
²⁷ Ga⁻jõø⁴ jmi⁻ lle⁴ Na⁻ jngii⁴ kih⁴ Simeón he⁻ ngooy⁴ ta⁻ jee⁴ chih⁴ gwah⁴. Ja⁻ ba⁻
 hor⁻ ja⁻ ga⁻lloo⁻ cho⁴jmi^h Jesús na⁻jããy⁻ gyuu^h kyaay⁴ gwah⁴ mah⁴ le⁴ kiyh⁴
 lã⁻koo⁻ tẽë⁴ dsa⁻ jmee⁴ lã⁻koo⁻ jãh⁴ ley. ²⁸ Jee⁴ ja⁻ ga⁻çee⁴ Simeón he⁴ gyuu^h,
 mah⁴ ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁴ kih⁴ Dio, ga⁻jãyh⁻:

²⁹ Dsa⁻jõøh⁴ kyaãã⁻, na⁻ ma⁻ dsëë⁴ jmi^h ki⁻ jnã⁴ hĩ⁻ jmee⁴ ta⁻ he⁻ kyah⁴ ya⁻ hëëñ⁴
 jmi⁻ gyuu^h la⁻, lã⁻koo⁻ ga⁻chi^hh⁴ jnã⁴.

³⁰ Jëeh⁴, ma⁻ tëëñ⁻ ma⁻ jëëñ⁻ hĩ⁻ ma⁻ cheeh⁴ mah⁴ lããy⁴ dsa⁻.

³¹ Hĩ⁻ he⁻ ga⁻mi⁻llu^hh⁴ to⁻ lo⁻ nẽ⁻ ga⁻lã⁻jëë⁻ dsa⁻ hĩ⁻ chãã⁻ hwa⁴ la⁻.

³² Laay' lä' koo' wa' je' he' lä' jnä' kih' hi' sa' laa' judiu.

Hi' kih' wa' je' ja' jä' jøøh' dsa' Israel hi' laa' kyaah', ga' jah' Simeón.

³³ Peer' ga' lä' dsaä' dsé' José kyaah' María ma' ga' nuuy' lä' jé' he' ma' hlééh' Simeón kih' gyuu'. ³⁴ Mah' ga' mi' jää' Simeón cho'jmii' gyuu', ga' jäh' siyh' María:

—Jéé' da', gyuu' la' ma' na' hñaa' jmeey' tēh' jwēē' dsa' Israel, hi' lä' ja' jmeey' dsa' jēh' jwēē' ka' läh'. Ma' na' hñaa' jmeey' lii' laay' kyaah' Dio, pero sa' lä' hñaa' dsih'. ³⁵ Hi' kyaah' le' lä' koh' he' dsa' hiih' ñe' tuuh' neh' tuh' hoh'. Hi' mi' jnäy' ha' lä' la' huu' dsé' kih' jwēē' dsa' —ga' jah' Simeón.

³⁶ Ja' ba' jee' ja' ma' hää' ka' läh' jaä' dsa' mē' hi' ma' chee' Ana jo' mi' Fanuel. Dsa' mē' he' ma' ngēē' juu' kih' Dio. Ma' laay' sa' ju' kih' Aser jo' Jacob. Ma' gyuh' jwēte dsa' mē' he'. Gyii' ji' ñe' ba' ga' gyay' kyaah' dsa' ñuu' kyaay'. ³⁷ Ma' hya' to' lo' gya' na' dsé' gyii' gya' kyé' ji' ñe' he' ga' jäh' hnēy'. Sa' ma' dsa' hlääy' ma' dsooy' jee' chih' gwah', lä' jmi' lä' hwē' ma' hnaayh' Dio. Joh' jiih' sa' ga' tui' kuh' hiih' ma' chuuy' kyaah' Dio. ³⁸ Ja' ba' hor' ja' ja' dsa' mē' he' chuh' kih' cho'jmii' gyuu', mah' ga' looy' kway' ti' hmaah' kih' Dio. Hi' ma' hlēy' kih' gyuu' Jesús, cha' nē' lä' jēē' hi' ma' tääh' jøø' lih' ba' lää' Dio dsa' hi' chaä' Jerusalén.

³⁹ Ma' la' ma' mi' teh' cho'jmii' gyuu' lä' koh' lle' ley kih' Dio, ga' näy' ta' jwi' Nazaret he' nøø' hwa' Galilea. ⁴⁰ Koo' jmi' koo' jmi' ma' dsa' kwaä' gyuu', hi' cha' ga' miih' be' ma' dsa' lä' cha' kiyh', hi' lä' ja' huu' dsé' llu' kih' ma' dsa' kwaä' kyaayh'. Ha' koh' sa' ga' mi' jää' Dio gyuu' kyaä'.

Lä' mäh' Jesús ga' jäh' jee' kih' ta' jwöh' kyaä' ley

⁴¹ Ga' lä' jé' ji' ñe' ba' ma' dsoo' cho'jmii' Jesús ta' Jerusalén ma' tē' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mäh'. ⁴² Ma' ga' hya' Jesús gya' to' ji' ñe', ga' näy' ka' läh' jmi' lä' koo' tēē' dsa' jmeē'. ⁴³ Ma' la' ma' goh' jmi' ga' nää' cho'jmiy' ta' kih', ni' sa' liih' gyih' ga' jäh' Jesús jwi' Jerusalén. ⁴⁴ Ma' jmeey' huu' dsé', hää' Jesús jee' kih' dsa' hi' ga' nää' cha' jwē' ja'. Lä' taa' jmi' ga' taayh' jwē', ja' ga' ga' hnaayh' jee' kih' dsa' hi' chaä' kyaay', hi' lä' ja' jee' kih' dsa' hi' kyuy' ka' läh'. ⁴⁵ Ma' sa' ga' jnäy' h', ga' kēy' ka' läh' ta' Jerusalén na' hñayh'.

⁴⁶ Ga' tē' hnē' jmi', ja' ga' ga' jnäy' h' Jesús jee' chih' gwah' na' gyay' jee' kih' ta' jwöh' kyaä' ley, ma' nuuy' ha' lä' hlééh' dsa' he' hi' Jesús ma' ngü' juu' kih' ka' läh'. ⁴⁷ Lä' jēē' hi' ma' tääh' nuu' kih' ma' dsaä' dséy' ha' koo' sa' ma' kyuu' Jesús hi' lä' ja' kih' juu' he' ma' jēy' ja'. ⁴⁸ Ma' ga' jēē' cho'jmiy', ga' lä' dsaä' dséy', mah' ga' jäh' María siyh':

—Gyuu' kyaan', ¿he' la' ma' jmeeh' lä' na' kyaä' jnääh'? Ha' koh' sa' lle' dsen' kyaah' Tää' kyaah' jee' ga' nøø' jnääh' hnääh' jnääh' hne'.

⁴⁹ He' ja' ga' jēh' Jesús juu' kih':

—¿He' la' ga' nää' hnäh' hnaah' jnä'? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' he' ga' tēēn' mi' ten' kin' kyaah' Tää' kyaan'?

⁵⁰ Pero sa' ga' lä' ngēē' cho'jmiy' he' ga' hlēy' lä' ja'. ⁵¹ Ja' ga' ya' hēy' mah' ga' näy' koo' jøøh' kyaayh' ta' Nazaret. Jee' ja' ga' mi' tēy' ga' lä' jé' ba' he' ma' jäh' cho'jmiy'. Hi' María ngoo' ba' dsooh' dséy' lä' jé' juu' he' ga' nuuy'. ⁵² Hi' Jesús koo' jmi' koo' jmi' dsa' lä' jøøh' gyih'. Lä' ja' cha' ga' miih' dsa' lä' kyuy' koo' hä' koo' hä'. Ma' tih' dsé' Dio lä' jé' he' ma' jmeey', hi' lä' kye' dsa' ka' läh' ma' tih' dsé'.

3

Ga⁻løø⁻ Jwaa⁻ kwa⁻ juu⁻
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹Ma⁻hya⁻ gya⁻hña⁻ ji⁻ñe⁻ laa⁻ Tiberio rey to⁻në. Ji⁻ñe⁻ ja⁻ ma⁻ laa⁻ Poncio Pilato lle⁻moh⁻ hwa⁻ Judea. Herode ma⁻ laa⁻ ta⁻ hwa⁻ Galilea, Felipe øøyh⁻ ma⁻ laa⁻ ta⁻ hwa⁻ Iturea kyaah⁻ hwa⁻ Traconite. Lisania ma⁻ laa⁻ ta⁻ hwa⁻ Abilinia. ²Ja⁻ba⁻ ji⁻ñe⁻ ja⁻, Aná kyaah⁻ Caifá ma⁻ laa⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah⁻. Lã⁻ ma⁻ja⁻ ga⁻hlëeh⁻ Dio kyaah⁻ Jwaa⁻ joo⁻ Zacaría lã⁻koo⁻ ma⁻ gyay⁻ hwa⁻ kii⁻ jee⁻ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻. ³He⁻ja⁻ ma⁻ dsooy⁻ lã⁻kaa⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻ Jordán ma⁻ dsa⁻kway⁻ juu⁻ he⁻ saa⁻ dsa⁻ jmi⁻ hi⁻ ga⁻hlëëyh⁻ dsa⁻ mah⁻ wa⁻ dsa⁻ jeeyh⁻ kyaah⁻ Dio mah⁻ koo⁻ Dio dsë⁻ kih⁻ dso⁻kye⁻ kiyh⁻. ⁴Lã⁻ja⁻ ga⁻lã⁻te⁻ lã⁻koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻hlëeh⁻ Isaía hi⁻ ga⁻ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻joo⁻, ga⁻jäh⁻: Kii⁻ nuuh⁻ koo⁻ lle⁻ he⁻ hlëeh⁻ hwa⁻ kii⁻ jee⁻ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻:

“Mi⁻llu⁻ hnäh⁻ jwë⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻,
mi⁻llu⁻ hnäh⁻ hñaah⁻ mah⁻ heeh⁻ hnih⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ jäy⁻.

⁵Lã⁻kaa⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻gwa⁻ hnøø⁻ kah⁻ gwaah⁻,
hnøø⁻ lii⁻ koo⁻ mëë⁻ moh⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻sii⁻.

Jwë⁻ jlu⁻gyeh⁻ hnøø⁻ lii⁻ koo⁻ dsoo⁻.

Jwë⁻ he⁻ la⁻ ta⁻ juh⁻, hnøø⁻ lii⁻ koo⁻ mëë⁻ ba⁻.

⁶Ma⁻ja⁻ ga⁻jëë⁻ lã⁻jëë⁻ dsa⁻, ha⁻ lã⁻lää⁻ Dio jne⁻ ta⁻la⁻ kih⁻ hi⁻ jä⁻”, ga⁻jäh⁻ Isaía.

⁷He⁻ja⁻ lã⁻la⁻ ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻ siih⁻ ga⁻lã⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻nää⁻ ma⁻ saa⁻ jmi⁻:

—Hnäh⁻ laah⁻ lã⁻koh⁻ miih⁻ hi⁻ kyuu⁻. ¿Hi⁻ ma⁻ siih⁻ hnäh⁻ he⁻ lääh⁻ hnäh⁻ hñaah⁻ kih⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jä⁻? ⁸To⁻në⁻ da⁻ mi⁻jnää⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻ tuh⁻ hnäh⁻ jwë⁻ hlih⁻ mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻, ja⁻ ga⁻ la⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ jeeh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ Dio. Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁻ huusë⁻ lääh⁻ hnäh⁻ lã⁻llu⁻ he⁻ jwah⁻ hnäh⁻: “Abraham ba⁻ laa⁻ tää⁻ jnän⁻.” Jëeh⁻ jnä⁻ jwahn⁻, lih⁻ ba⁻ Dio jmee⁻ hwëë⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ Abraham lã⁻kye⁻ kih⁻ kuu⁻ la⁻. ⁹Hee⁻ ñe⁻läh⁻ ma⁻ kye⁻ ma⁻ na⁻llu⁻ huusë⁻ hma⁻. Lã⁻jë⁻ chaah⁻ hma⁻ he⁻ sa⁻llu⁻ mi⁻ kih⁻, he⁻ ja⁻ dsa⁻tu⁻ mah⁻ dsoo⁻ cha⁻je⁻ —ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻.

¹⁰Lã⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ ma⁻ ngii⁻ juu⁻ kiyh⁻, ma⁻ jäyh⁻:

—¿Ha⁻ lã⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ja⁻?

¹¹Mah⁻ ga⁻jeeyh⁻ kih⁻ dsa⁻, ga⁻siiyh⁻:

—Hnäh⁻ hi⁻ cha⁻ to⁻lëë⁻ hmiih⁻ kih⁻, kwëeh⁻ koo⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ kih⁻. Hi⁻ hnäh⁻ hi⁻ kuh⁻ hi⁻ llu⁻, kwëeh⁻ miih⁻ hi⁻ jmee⁻ bi⁻ kih⁻.

¹²Hi⁻ na⁻nää⁻ ka⁻läh⁻ hi⁻ koo⁻ ku⁻sih⁻ mah⁻ saay⁻ jmi⁻. Mah⁻ ga⁻siiyh⁻ Jwaa⁻:

—Ta⁻ jwöh⁻, hi⁻ jnääh⁻, ¿ha⁻ lã⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ka⁻läh⁻?

¹³Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻ siiyh⁻:

—Lã⁻koo⁻ te⁻ lle⁻ kih⁻ ba⁻ koo⁻h⁻ hnäh⁻ kih⁻ dsa⁻.

¹⁴Hløø⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻ngii⁻ juu⁻ kiyh⁻:

—¿Ha⁻ ga⁻ jnääh⁻ na⁻, ha⁻ lã⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ja⁻?

Mah⁻ ga⁻jäh⁻:

—Ta⁻ jøøh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ mah⁻ jnuuh⁻ hnäh⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻, ni⁻ ta⁻ hnëë⁻ hnäh⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ää⁻ dsoo⁻ kyaah⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻. Heeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ lã⁻koo⁻ te⁻ he⁻ lëh⁻ hnäh⁻.

¹⁵Peer⁻ lã⁻jëë⁻ dsa⁻ judiu⁻ ma⁻ hnøø⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ma⁻lloo⁻ ba⁻ jmi⁻ he⁻ lääy⁻, he⁻ja⁻ ma⁻ jmeey⁻ huusë⁻ che⁻ he⁻ ba⁻ Jwaa⁻ na⁻ hi⁻ laa⁻ Cristo hi⁻ na⁻ hñaä⁻ kyaä⁻ Dio. ¹⁶Ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻ ga⁻siih⁻ lã⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻:

—Ma⁻ra⁺ ju⁻dsoo⁺ jwë⁻hn⁻ hnäh⁺, jnä⁺ chaan⁻ dsa⁻ jmi⁻ kyaah⁺ jmi⁻ ba⁻. Pero jä⁻ jaä⁻ hi⁻ jøøh⁺ ga⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻ jnä⁺. Hi⁻ ni⁻ sa⁺ tē⁻dsëen⁺ chiihn⁺ mah⁺ llen⁻ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiy⁺. Hi⁻ he⁻ chaä⁺ hnäh⁺ jmi⁻ kyaah⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, hi⁻ kyaah⁺ je⁻ ka⁻ läh⁺. ¹⁷Hi⁻ cheh⁺ mi⁻llu⁺ mi⁻trigo, ma⁻chooyh⁻ he⁻ kyaah⁺ jwäy⁺. Ma⁻lä⁺ ma⁻kooy⁺ mi⁻trigo kiyh⁺, llay⁺ llu⁺, ja⁻ ga⁻ jëy⁺ wa⁻hløø⁻ kih⁺ kyaah⁺ je⁻ he⁻ mo⁻so⁻ hu⁻ jih⁺ koh⁺.

¹⁸Hi⁻ ga⁻hlëëyh⁻ dsa⁻ kyaah⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ ju⁻hmëë⁺ he⁻ ma⁻kway⁻. ¹⁹Hi⁻ ga⁻juyh⁻ kih⁺ Herode hi⁻ ma⁻lää⁺ ta⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻kyaayh⁺ Herodia⁺ mē⁺ Felipe, he⁻ ba⁻dsa⁻ñuuh⁻ øøyh⁻. Hi⁻ ga⁻juyh⁻ kih⁺ Herode, kih⁺ ga⁻lä⁻jë⁻ he⁻ hlih⁺ he⁻ ma⁻jmeey⁻. ²⁰Hi⁻ këë⁻ ga⁻ga⁻bääh⁻ Herode jyoh⁺ dsoo⁺, heh⁺ he⁻ ga⁻taayh⁻ Jwaa⁻ neh⁻ñe⁺.

Ga⁻saä⁻ Jesús jmi⁻
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹Koo⁻ jmi⁻lä⁻ ma⁻cheh⁺ Jwaa⁻ chaä⁻ dsa⁻ jmi⁻, Jesús ka⁻läh⁺ ga⁻saä⁻ jmi⁻. Ta⁻kø⁻ jiih⁺ ma⁻ngii⁺ Jesús kiyh⁺ kih⁺ Dio ga⁻na⁻ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺. ²²Hi⁻ ga⁻jyoo⁻ nē⁺ kiyh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, ga⁻lä⁻jnääy⁻, läay⁺ lä⁻koh⁺ jaä⁻ juu⁻. Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻nuuh⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ ja⁻gyuu⁺ he⁻ ma⁻jäh⁻:

—Hne⁻ läah⁺ gyuu⁺ kyaan⁻ hi⁻ hnaan⁺. Peer⁻ chaan⁻ llu⁺ kyaah⁺ hne⁻.

Jee⁻la⁻na⁻sii⁻ jmi⁻ kih⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaä⁻ Jesús
(Mt. 1:1-17)

²³Ma⁻hää⁺ Jesús koo⁻ gyii⁺ gya⁻ ji⁻ñe⁻ ma⁻ga⁻løøy⁺ kway⁻ juu⁻. Ma⁻jmää⁻ dsih⁺ läay⁺ joo⁺ José. José he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Elí. ²⁴Elí he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Matat. Matat he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Leví. Leví he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Melqui. Melqui he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Jana. Jana he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ José. ²⁵José he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Matatía. Matatía he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Amó. Amó he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Nahum. Nahum he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Esli. Esli he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Nagai. ²⁶Nagai he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Maat. Maat he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Matatía. Matatía he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Semei. Semei he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ José. José he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Judá. ²⁷Judá he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Joana. Joana he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Resa. Resa he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Zorobabel. Zorobabel he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Salatiel. Salatiel he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Neri. ²⁸Neri he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Melqui. Melqui he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Adi. Adi he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Cosam. Cosam he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Elmodam. Elmodam he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Er. ²⁹Er he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Josué. Josué he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Eliezer. Eliezer he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Jorim. Jorim he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Matat. ³⁰Matat he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Leví. Leví he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Simeón. Simeón he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Judá. Judá he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ José. José he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Jonán. Jonán he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Eliaquim. ³¹Eliaquim he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Melea. Melea he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Mainán. Mainán he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Matata. Matata he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Natán. ³²Natán he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ David. David he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Isái. Isái he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Obed. Obed he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Booz. Booz he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Salmón. Salmón he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Naasón. ³³Naasón he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Aminadab. Aminadab he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Aram. Aram he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Esrom. Esrom he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Fare. Fare he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Judá. ³⁴Judá he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Jacob. Jacob he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Isaac. Isaac he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Abraham. Abraham he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Taré. Taré he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Nacor. ³⁵Nacor he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Serug. Serug he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Ragau. Ragau he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Peleg. Peleg he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Heber. Heber he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Sala. ³⁶Sala he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Cainán. Cainán he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Arfaxad. Arfaxad he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Sem. Sem he⁻ ma⁻lää⁺ joo⁺ Noé. Noé he⁻

ma' laa' joo' Lamec. ³⁷ Lamec he' ma' laa' joo' Matusalén. Matusalén he' ma' laa' joo' Enoc. Enoc he' ma' laa' joo' Jared. Jared he' ma' laa' joo' Mahalaleel. Mahalaleel he' ma' laa' joo' Cainán. ³⁸ Cainán he' ma' laa' joo' Enó. Enó he' ma' laa' joo' Set. Set he' ma' laa' joo' Adán. Adán he' ma' laa' joo' Dio.

4

Ga'ka' hi-sa'llu' dsé' Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Cha-miih- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii' ma-kye- Jesús. He-ja- ma-la- ma-saay- jmi- cha-jmi- Jordan, lá-chah' ja- ga-jøø' Jmi-lle' kiyh' ngooy' ta- jee' la' hwa' kii'. ² Jee' ja- ga-jäy' to'loo' jmi- jee' ga-ka' hi-sa'llu' dséy'. Sa- cha- ga-kuyh- ni' miih- ta-ko-jiih' ma' gyay' jee' ja-. Ma-ngéé' he- ja-, ja- kyoyh-. ³ He-ja- ga-jäh' hi-sa'llu' siiyh-:

—Cher'mah' dsoo' laah' joo' Dio, jmee' hih- mah' lii- he' ñiih' kuu' la-.

⁴ Mah' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh-:

—Ma-na-sii- ba': "Ja- ma-la- kyaah' he- kih- hih- jmee' cha- jne'. Kyaah' lä-jé- juu' kih' Dio ba' jmee' cha- jne'."

⁵ He-ja- ga-jøø' hi-sa'llu' kiyh' lä- ga-té' koo- moh' ñii' mah' kyaah' ko-hwéé' pih' ba' ga-heeyh' lä-ka- jee' jwi- kaah' he- cha- jmi-gyuu-. ⁶ Mah' ga-jäyh-:

—Kwan' jwé' mah' jmeeh' hih- lä-ka- jee' jwi- na-, hi- kwééh- hne- lä-jé- ga- he- la' na-hñaah' he- cha- kih'. Jééh', jnä' ga-hyohn' lä-jé- he- na- hi- le' kwééh- hi- lla- dsén-. ⁷ Lä-jé- he- na- kwééh- hne- cher'mah' ga-juuh' jneh' cha-nén-, jmäh' jnä' jøøhn-.

⁸ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Gwaah- ki- jnä' Tana', jééh' ma-na-sii- ba' jee' jyoh' ka-läh': "Kih' Dsa-jøøh' hi- laa' Dio kyaah' ba' jmeeh' juuh-. Kih' jaa- hñii' bih' jmeeh' ta-he'."

⁹ Ma-ngéé' he- ja-, ga-jøø' hi-sa'llu' kiyh' ta- jee' chih' gwah- jwi- Jerusalén. Ma' ga-lla-näy' jee' ja-, ga-jäy' lä- ga-té' gyuu' kih' gwah- juuh-, ga-siiyh-:

—Cher'mah' dsoo' laah' joo' Dio, jwää- hñaah' lä- ga-té' hwa'. ¹⁰ Jééh' na-sii- ba' ka-läh-:

Dio chee' ángele kyaay' koo' kyah' mah' häy' hne-.

¹¹ Lä-ja- jäy' hne- lä- häy- gooh-, mah' sa- lla-ñu' tih' kyaah' kuu'.

¹² Mah' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh-:

—Ma-na-sii- ba' ka-läh': "Ta- ka- dsé' Dio hi- laa' Dsa-jøøh' kyaah'."

¹³ Ma-la- ma-ka' hi-sa'llu' dsé' Jesús, ga-lä-øøy' kiyh' miih- jmi-.

Ga-løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ma-ngéé' he- ja-, ngaah' Jesús ta- hwa' Galilea kyey- cha-miih- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'. Ma' hii' juu' kiyh' lä-ka- jee' jwi- he- tääh' lä-ku' lä-jii' hwa' ja-. ¹⁵ Ma' mi-téy- dsa- hi- tääh' lä-koo- lä-koo- gwah- mäh- hi- ga-lä-jéé- dsa- ga-jmee' juuh- kiyh'. ¹⁶ Ga-llaayh' jee' jwi- Nazaret jee' ga-kwaay'. Ga-hey' neh' gwah- mäh- lä-koo- ma-téy' jmeey' jmi- he- tee- dsa- dsé'. Jee' ja- ga-nooy- mah' ga-héy' juu' kih' Dio he- ma-na-sii- jää'.

17 Ga⁻kwëeh⁺ dsih⁺ je⁻ he⁻ ga⁻sii⁺ Isaia⁺ hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Ga⁻jiiy⁺ mo⁻je⁻ mah⁺ ga⁻jnøyh⁺ jee⁻ na⁻sii⁺ lä⁻la⁻:

18 Kyen⁺ Jmi⁻lle⁻ kih⁺ Dio në⁻ kin⁺.

Ma⁻ hñaa⁺y⁺ jnä⁺ mah⁺ kwan⁺ ju⁻hmëe⁺ kih⁺ hi⁻ tä⁻ñee⁻.

Ga⁻cheey⁺ jnä⁺ mah⁺ hlëëhn⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ o⁻jgh⁺ dsë⁻ kih⁺.

Jmeen⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁻ lää⁺ hi⁻ tääh⁺ neh⁻ñe⁻.

Jmeen⁺ jëe⁻ hi⁻ tuu⁻.

Lään⁺ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ ngëe⁻ lli⁺ wii⁺.

19 Jmeen⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ tøøhn⁻ ji⁻ñe⁻ he⁻ mi⁻ jää⁺ Dio dsa⁻.

20 Ma⁻ ngëe⁻ ma⁻ hë⁻ Jesús juu⁺ ja⁻, ga⁻bääy⁺ mo⁻je⁻ mah⁺ ga⁻ngëey⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ hä⁻ goo⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻gyay⁻. Lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁻ ja⁻ ma⁻ jëey⁻ koo⁻ hweh⁻. 21 Mah⁺ ga⁻løøy⁺ hlëëyh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Na⁻ ma⁻ lä⁻ te⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ ma⁻ hën⁺ cha⁻nëh⁺ hnäh⁺.

22 Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba⁻ dsa⁻ ma⁻ hlëeh⁺ llu⁺ kih⁺ Jesús, hi⁻ ma⁻ dsaa⁻ dsëy⁺ kih⁺ jnaah⁺ la⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hlëeh⁺ Jesús. Mah⁺ ma⁻ jäh⁺:

—¿Che⁻ ja⁻ he⁻ jo⁻ñuu⁻ José hi⁻ na⁻?

23 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Ma⁻ ba⁻ jnä⁺ he⁻ jwiih⁺ jnä⁺ juu⁺ he⁻ tëëh⁺ hnäh⁺ hlëeh⁺, he⁻ jäh⁺ lä⁻la⁻: “Jmee⁻ më⁻ kyah⁺ hñaa⁺, cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ laah⁺ të⁻më⁻. Jmee⁻ ka⁻läh⁺ jee⁻ la⁺ jwii⁺ kyah⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻ nuu⁻ jnääh⁺ ga⁻jmeeh⁺ jwii⁻ Capernaum, ja⁻ga⁻ la⁺ dsoo⁺.”

24 Hi⁻ ga⁻hlëeh⁺ gyih⁺ jyoh⁺ juu⁺, ga⁻jäh⁺:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺. Ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio sa⁻ heëh⁺ dsih⁺ jee⁻ jwii⁻ gooy⁺. 25 Ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺. Lä⁻koo⁻ ma⁻ gya⁺ Elía hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ga⁻hna⁺ jma⁺ hnë⁻ ji⁻ñe⁻ na⁻ dsë⁻ jñee⁻ sih⁻ hi⁻ ha⁻ koh⁺ hoo⁺ sa⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ ja⁻. Jmii⁺ ja⁻, ma⁻ chaa⁻ jwëë⁻ dsa⁻më⁻ hni⁺ hwa⁺ Israel. 26 Pero sa⁻ ga⁻cheë⁺ Dio Elía kih⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻më⁻ hni⁺ he⁻. Ga⁻cheey⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻më⁻ hni⁺ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Sarepta koo⁺ kih⁺ Sidón ba⁻. 27 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ jmi⁺ kih⁺ Eliseo hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio lo⁻joo⁺. Ma⁻ chaa⁻ jwëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁺ hmih⁺ høø⁺ hwa⁺ Israel. Pero ni⁻ jaa⁻ hi⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻hlaa⁺. Ma⁻ lä⁻ Naamán hi⁻ ma⁻ chaa⁻ hwa⁺ Siria ba⁻ ga⁻jä⁺ kih⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

28 Lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ neh⁻ gwah⁺ ja⁻, ga⁻lä⁻lleey⁺ jwërte lä⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁺ juu⁺ ja⁻. 29 Ga⁻noo⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he⁻ mah⁺ ga⁻sëëh⁻ dsih⁺ ta⁻ chuuh⁺ jwii⁻. Ga⁻jääy⁺ lä⁻ ga⁻të⁻ gyuu⁺ moh⁺ jee⁻ la⁺ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, mah⁺ ma⁻ jwääy⁺ ta⁻ cha⁻sii⁻ ñiih⁺. 30 Pero he⁻ ga⁻la⁻, ga⁻koo⁻ Jesús jwë⁺ kiyh⁺ ga⁻ngëey⁺ to⁻dsaah⁺ jee⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻, ngooy⁺ ta⁻ jee⁻ jyoh⁺.

Ga⁻llee⁻ Jesús jmi⁻lle⁻ hliih⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻

(Mr. 1:21-28)

31 Ngoo⁻ Jesús ta⁻ Capernaum, koo⁻ jwii⁻ he⁻ nøø⁺ hwa⁺ Galilea. Ga⁻kway⁺ juu⁺ jmi⁺ he⁻ tëeh⁺ dsa⁻ dsë⁻. 32 Lä⁻jëe⁻ dsa⁻ ma⁻ dsaa⁻ dsë⁻ kih⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ kway⁺ ja⁻. Jëeh⁺, ma⁻ hlëëyh⁺ kyaah⁺ cha⁻miih⁻ be⁻.

33 Ma⁻ hää⁺ neh⁻ gwah⁺, jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁺ mah⁺ ga⁻hlëëyh⁺ koo⁻ ki⁻ gaa⁻. 34 Ga⁻jäh⁺:

—Ta⁻ kaa⁺h⁺ jnääh⁺, Jesús dsa⁻ Nazaret. ¿Che⁻ ma⁻ñeh⁺ mah⁺ mi⁻llaah⁺ jnääh⁺ ? Kyuu⁺ jnääh⁺ hne⁻. Hne⁻ ba⁻ he⁻ hi⁻ na⁻ jngëe⁻ kyaa⁺ Dio.

35 Mah⁺ ga⁻juu⁺ Jesús kih⁺ jmi⁻lle⁻ hliih⁺ he⁻, ga⁻siiyh⁻:

—Ta⁺ tooh⁺ miih⁺. Go⁻hëë⁺ kih⁺ dsa⁻ na⁻ —ga⁻jäyh⁺.

Lä⁻jiih⁺ ga⁻ta⁺h⁺ dsa⁻ he⁺ hwa⁺ to⁻lo⁺ nê⁺ dsa⁻ ga⁻jmeë⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ he⁺ mah⁺ ya⁻hëë⁺ bih⁺. Pero ni⁻ miih⁻ dsoo⁺ sa⁻ ga⁻jmeey⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. ³⁶Peer⁻ ga⁻jwaah⁺ dsa⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻hlëëyh⁺ ja⁻, ma⁺ hlëëyh⁺ dsa⁻kyaayh⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—¿Hee⁻ ba⁺ juu⁺ na⁻? He⁻ ba⁺ che⁻ beë⁺ juu⁺ kiyh⁺. Ha⁻ lä⁻ liyh⁻ jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ mah⁺ hwëëy⁺.

³⁷ Ga⁻lä⁻ cha⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús lä⁻kaa⁻ jee⁺ jwi⁻ he⁻ tääh⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁺ kih⁺ hwa⁺ ja⁻.

*Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús ma⁻choo⁺ Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)*

³⁸ Ma⁺ ya⁻hëë⁺ Jesús neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ngooy⁺ ta⁻ kih⁺ Simón. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ kyaä⁺ ma⁻choo⁺ Simón dsaah⁺ kyaah⁺ llii⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻chuu⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Jesús mah⁺ mi⁻hlääy⁺. ³⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻tøh⁺ Jesús lle⁺ jee⁺ kyaay⁺, ga⁻jmeey⁺ hih⁻ kih⁺ llii⁺ ja⁻. Mah⁺ ya⁻ hi⁺ llii⁺. Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻noo⁻ ma⁻choo⁺ Simón he⁺, ga⁻jmeey⁺ he⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hih⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁻ jee⁺ ja⁻.

*Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús jwëë⁺ hi⁻ dsaah⁺
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)*

⁴⁰ Ma⁺ ga⁻nuu⁻ jmi⁺ ja⁻, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ dsa⁻ dsaah⁺ kyaä⁺ na⁻nääy⁺ na⁻jääy⁺ cha⁻nê⁺ Jesús. Na⁻ku⁻ na⁻ngii⁻ dsoo⁺ ma⁺ laä⁺ dsa⁻ dsaah⁺ he⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻kye⁻ Jesús goo⁻ nê⁺ kih⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ mah⁺ ga⁻mi⁻hlääy⁺. ⁴¹ Kih⁺ jwëë⁺ dsa⁻ dsaah⁺ he⁺ ga⁻hwëë⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺, hi⁻ ma⁺ tooyh⁻ miih⁺ ma⁺ jäyh⁺:

—Hne⁻ laah⁺ Joö⁺ Dio.

Pero ma⁺ juuh⁻ Jesús kiyh⁺. Sa⁻ ma⁺ kway⁺ jwë⁺ ma⁺ hlëëyh⁺, jëëh⁺ ma⁻ñe⁻ ba⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ he⁻ laay⁺ Cristo.

*Ga⁻kwa⁺ Jesús juu⁺ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ kih⁺ dsa⁻gooy⁺
(Mr. 1:35-39)*

⁴² Ma⁺ ga⁻jnä⁻ ja⁻, ya⁻hëë⁺ Jesús ngoo⁺ ta⁻ jee⁺ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻. Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻taah⁺ dsa⁻ ga⁻hnaayh⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻jnääyh⁻. Hi⁺ ga⁻ha⁻ dsa⁻ kiyh⁺, sa⁻ ma⁺ kway⁻ jwë⁺ ma⁺ dsooy⁺ ta⁻ jee⁺ jyoh⁺. ⁴³ Pero Jesús ga⁻jäh⁺ siiyh⁺:

—Jmee⁻ bi⁺ kin⁻ niin⁻ ta⁻ jee⁺ jyoh⁺ na⁻kan⁻ ju⁻hmëë⁻ he⁻ mi⁻jnää⁻ ha⁻ lä⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih⁺. Kih⁺ he⁻ la⁻ ba⁻ na⁻hñaan⁻ jan⁺.

⁴⁴ He⁻ ja⁻ ngooy⁺ na⁻kway⁻ juu⁺ lä⁻koö⁻ lä⁻koö⁻ gwah⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu he⁻ tøø⁺ hwa⁺ Galilea.

5

*Jwëë⁺ hmooh⁻ ga⁻taah⁻ neh⁻ sa⁻hma⁺
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)*

¹ Koö⁻ hä⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús cha⁻hoö⁺ jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Genesaret. Jee⁺ ja⁻ ga⁻kuh⁺ jwëë⁺ jwërte dsa⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁺ kiyh⁺ hi⁻ hnøø⁻ ma⁺ nuu⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

² Ga⁻jëë⁻ Jesús tq⁺ na⁻moo⁺ he⁻ ma⁺ na⁻ hi⁺ cha⁻hoö⁺ jmi⁻ ja⁻. Jëëh⁺, ma⁻ngëë⁺ sa⁻hma⁻ hwëë⁻ hi⁻ ma⁺ kaa⁻h⁻ hmooh⁻, ga⁻taayh⁻ ga⁻gyiyh⁺ ma⁺ kiyh⁺. ³ He⁻ ja⁻ ga⁻he⁺ Jesús neh⁻ na⁻moo⁺ he⁻ ma⁺ la⁻ kih⁺ Simón. Ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ Simón mah⁺ hläyh⁺ ga⁻ miih⁻ na⁻moo⁺ ja⁻ ta⁻ jee⁺ juuh⁻ jmi⁻. Mah⁺ ga⁻gyay⁻ neh⁻ na⁻moo⁺ ja⁻, ga⁻løøy⁻ hlëëyh⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻. ⁴ Ma⁺ ga⁻dsaa⁻ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻siiyh⁻ Simón:

—Ma⁻nøø⁻ ta⁻ jee⁺ juuh⁻ ga⁺ mah⁺ hi⁺ hnäh⁺ sa⁻hma⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

5 Mah' ga' jeeh- Simón juu' kiyh':

—Ta' jwoh' kyaan-. Lá'taa' hwé' ma'kooh' jnáäh' sa'hma'. Sa' chaa- ma' leeh- jnáäh' ni' miih-. Pero cher'mah' lá'ja- jwah', hi' ba' jná' sa'hma'.

6 Ma' ngéé' ma' hiyy' sa'hma' ja-, lá'chah' ja- ga' séeyh'. Peer' jwéé' jwérte hmooh- ga'taah' neh' hma' ja-, lá'jiih' ga'lóo' dsa' gyii'. 7 He' ja- ga'jmeey' lii' kih' dsa' kyaayh' hi- ma' táäh' jyoh' na'moo' mah' ya-náay' kway' bé'. He' ja- ya-náay', hi' ga'kayh' lá'to' na'moo' kiyh' ja-. He' ja- miih- ga' sa' ga'hmah' neh' jmi-. 8 Ma' ga'jee' Simón Pee' he' ja-, ga'juuyh' jnéy' cha'né' Jesús, mah' ga'siiyh':

—Sa' hoo' kwaat- nooh' koo' kin' Dsa-jóoh' kyaan-. Jééh' cha- cha-miih- dso'kye' kin'.

9 Jééh', ga'jwaa' jwérte Pee' lá'kye- hi- ma' táäh' ko-joh' kyaayh', ma' ga'jéey' ha- lá'koo- jwéé' hmooh- hi- ga'saayh'. 10 Ja'ba' lá'ja- ga'la' kih' Jacobo kyaah' Jwaa- jo'-ñuuh' Zebedeo hi- ma' jmee' ta'ko-joh' kyaah' Simón. Pero ga'jäh' Jesús siiyh' Simón:

—La' wa' gah'. Na' ta' cha'né' dsa- ba' leeh- na', la' he- ma' leeh- hmooh-.

11 Ja' ga' lá' náay' cha'ho'o' jmi- kyaah' na'moo'. Jee' ja' ba' ga'llay' lá'jé- he- ma' kooyh- ja-, mah' ga'jmeey' ko-joh' kyaah' Jesús.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa- hi- ma' dsaah' hmih' hoo'
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Koo- jmi' ja- ma' háä' Jesús koo- jee' jwi-. Ga'lloo' jaa- dsa- hi- ma' dsaah' hmih' hoo'. Ma' ga'jéey' Jesús ga'juuyh' jnéy' mah' ga'jluuy' lley' lá' ga'té' hwa' cha'né' Jesús. Ga'chuy' kyaah', ga'jäh':

—Dsa-jóoh' kyaan-, cher'mah' le', leh' ba' hne- cheh' dsoo' he- mi-sah' jná'.

13 He' ja- ga'hi' Jesús ma'goo- mah' ga'kyey- né' kih' dsa- he', mah' ga'jäh':

—Le' ba'. Wa' dsa-che' dsoo' he- mi-sah' hne-.

Lá'chah' ja- ga'áäh' go-te' hmih' hoo' ja-. 14 Ma'ngéé' he' ja-, ga'taah- Jesús juu' mah' sa- kooyh' juu' kyaah' ni' jaa-, ga'jäh':

—Gwa- go'háäh' hñaa' kih' jmi-dsa- lá'koh' jáh' ley' kih' Moisé. Kye- miih- he- kwéeyh' lá'llu' he- ma'na'lluuh'. Lá'ja- go'jmeey' mah' lá'ñe- dsa- he- ma-já' kyah'.

15 Pero koo- jmi' koo- jmi' cha-ga'miih- ma' hii' juu' kiyh'. Jwéé' dsa- ma' dsa-kuh' nuu- juu' he- kway-, hi' lá'ja- ka-láh' ma' dsa-kuh' jwéé' hi- dsaah' hi- hnóo' já' kiyh'. 16 Pero Jesús ma' dsooy' ma' dsa-ngiyy' kiyh' kih' Dio jee' sa' chaa- ni' jaa- dsa-.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa- hi- sa' liih' goo- tí'
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Koo- jmi' ma' gya' Jesús kway' juu'. Jee' ja- ma' táäh' ko'llaa' fariseo kyaah' ta'jwoh' kya' ley. Dsa-kaah' he' ya' náä' lá'jé' jwi- máh- he' na' hee' hwa' Galilea, hi' lá'ja- hi- ma' chaa- hwa' Judea ka-láh', lá'kye- hi- ma' chaa- Jerusalén. Ma' kye- Jesús cha-miih- bé' kih' Dio kyaah' he- ma' mi-hläy' hi- dsaah'. 18 Jmi' ja- ga'la' náä' dsa- hi- ma' jáä' jaa- hi- dsaah' hi- sa' liih- goo- tí' na'kya' né' jii-. Ma' hnóoy' ma' dsa-taayh' cha'neh' mah' dsa-kyaay' cha'né' Jesús. 19 Kih' he- ma' táäh' jwéé' dsa-, sa' ga'la' ma' taayh' cha'neh-. He' ja- ga'wiiy' ta' gyuu' hne' mah' ga'jniyh' miih- ka'luu' hne'. Ta' jwé' ja-, ga'jñaa' dsa-dsaah' he' lá'kye- jii' kiyh' to'lo- né' dsa- cha'né' Jesús.

20 Ma' ga' jëë' Jesús ha- lä' koo- dsoo' dsë' lä' jëë' dsa- he', he- ja- ga' jäh' siyh' dsa- dsaah':

—Dsa- ñuuh-, ma- na- che' ba' dso'kye- kyah'.

21 He- ja- lä' jëë' ta' jwoh' kyaä' ley kyaah' dsa- fariseo ga' løy' jmeey' huusdsë-: “¿Hee- laä' dsa- ñuuh- na- he- mi- kwayh' Dio? Jaa- Dio ba' lih' che' dso'kye- kih' dsa-?”

22 Pero ga' lä' liih' ba' Jesús he- huusdsë- ma' jmeey' dsa- he', he- ja- ga' siyh':

—¿He- la' jmeeh- hnäh' huusdsë- lä' na-? 23 ¿Hee- ga' na- sa' jwëeh', laah' hnäh'? ¿Che' he- chiih' jne' jaa- hi- dsaah': “Ma- na- che' ba' dso'kye- kyah'”, o he- chiih' jnih': “Noo-, kii' jii' kyah', mah' gwaah'”? 24 He- ja- jmeen' he- jwëeh' ga' mah' lä' ngëeh' hnäh', Hi- ga- lëë' ngo' la- ba' na- ngë' jwë' jmi- gyuu- mah' chey' dso'kye- kih' dsa-.”

Ja- ga' ga' jäh' Jesús siih' hi- sa- liih' goo- tü' he':

—Jnä' jwahn' noo-, kii' jii' kyah', gwaah- cha'neh' kyah'.

25 Lä' चाह' ja- ga' noo' dsa- he' cha'ne' lä' jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga' kooy' jii' kiyh' jee' ma' kyaay', ngaayh' cha'neh' kiyh', jmeey' juuh- kih' Dio. 26 Ga' lä' jëë- ba' ga' lä' dsaä- jwërte dsë' ma' ga' jëëy' he- ja-, mah' ga' jmeey' juuh- kih' Dio. Ga' lä' goyh' jwërte, ma' jäh':

—Na' ba' ra' si- ma- jëen' koo- he- juh- gaa- he- jmeey' dsaä- dsë- jne'.

Ga' tëëh' Jesús Levi

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Ma' ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ta' jee' jyoh'. Jee' ngooy' ja-, ga' jëëy' jaa- hi- koo' ku'sih- hi- ma' chee- Levi, ma' gya' në'ta' kih' kooy' ku'sih-. Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—Ña- wa' jmeen' ko- jøh'.

28 Ga' jā' ba' ta' kiyh' he- ma' jmeey' ja-, mah' ga' jmeey' ko- jøh' kyaah' Jesús. 29 Levi hi- ma' koo' ku'sih- he' ga' jmeey' koo- jmi' juuh- kih' Jesús cha'neh- kiyh'. Jwëë' dsa- hi- ma' koo' ku'sih- kyaah' jñah' ga' dsa- ma' tääh' në' mes- ko- jøh' kyaayh'. 30 Pero dsa- fariseo kyaah' ta' jwoh' kyaä' ley ga' taayh' ga- ti- ga' chooy' juu' kyaah' discípulo kyaä' Jesús, ga' jäh':

—¿He- la' kuh- huh' hnäh' ko- jøh' kyaah' dsa- hi- koo' ku'sih- na-, hi- lä' ja- kyaah' dsa- wa' hi- cha- hi-?

31 He- ja- ga' jëeh- Jesús juu' kiyh', ga' siyh':

—Sa' jmeey' bii' tē' mē- kih' dsa- hi- lluu', kih' dsa- dsaah' ba' jmeey' bii'.

32 Sa' ma- jan- kih' hi- lluu', ma- jan- kih' hi- cha- dso'kye- kih' ba' mah' wa' dsa- jëeyh' kyaah' Dio.

Ga' ngë' dsa- juu' he- la' sa' tü- discípulo ko- hwëë' he- kuh- hiyh'

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Ja- ga' ga' jäh' dsa- hi- ma' ti- choo' juu' he', siyh' Jesús:

—Dsa- kyaä' Jwaa' ko- lla- jiih- ba' sa' kuh- hiyh- ma' ngiiy' kiyh' kih' Dio, hi- lä' ja- jmeey' dsa- fariseo ka- läh'. ¿He- la' sa' jmeey' lä' ja- discípulo kyaah'?

34 He- ja- ga' jäh' Jesús siyh':

—Dsa- hi- tääh' jee' dsa- jëë' goo- dsa-, sa- cha- he- kih' he- tüy' he- kuh- hiyh- ta' ko- jiih' gya' dsa- ñuuh- hi- dsa- jëë' goo- jee' ja-. 35 Pero lloo- koo- jmi' wa' ra- ga- lleey- dsa- ñuuh- hi- dsa- jëë' goo- he'. Ma' ja- ga' tü' dsa- kyaay' he- kuh- hiyh- mah' chuuy' kyaah' Dio.

36 Hi- ga' jäh' siyh' juu' na- hmää' la-:

—Ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ sa⁺ kwa⁺ kih⁺, ka⁺ koo⁻ jwi⁺ hmiih⁻ hmëë⁺ mah⁺ tōoy⁺ nē⁺ kih⁺ hmiih⁻ ma⁻gyuh⁻. Cher⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻ la⁺, koo⁻ heey⁺ hmiih⁻ hmëë⁺ ba⁺ ja⁻. Hi⁺ ni⁻ sa⁺ jeeh⁺ kwee⁻ hmiih⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah⁺ jwi⁺ hmiih⁻ hmëë⁺ ja⁻.
³⁷ Hi⁺ lä⁺ ja⁻, ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁺ kwa⁺ kih⁺ chiyh⁺ vin hmëë⁺ neh⁻ loo⁻ ma⁻gyuh⁻. Cher⁺ mah⁺ ga⁺ chih⁺ dsa⁻ vin hmëë⁺ neh⁻ loo⁻ ma⁻gyuh⁻, चाह⁺ ba⁺ gyii⁺, jëeh⁺ sa⁺ kwa⁺ jwë⁺ ää⁺. Tyy⁺ vin hmëë⁺ hi⁻ hee⁻ loo⁻ ka⁻ läh⁺.
³⁸ He⁻ ja⁻ neh⁻ loo⁻ hmëë⁺ ba⁺ dsa⁻ hoo⁻ vin hmëë⁺. Mah⁺ lä⁺ ja⁻ ba⁺ mi⁻ hee⁻ vin hmëë⁺ ja⁻, kyaah⁺ loo⁻ hmëë⁺ ka⁻ läh⁺.
³⁹ Ni⁻ jaa⁻ hi⁻ tēē⁺ hih⁻ jmih⁺ mi⁺ jēh⁺ ma⁻ ää⁺, sa⁺ tih⁺ dsēy⁺ he⁻ hmëë⁺ lä⁺ चाह⁺ ja⁻. Jëeh⁺ jäh⁺: “Llu⁺ ga⁺ he⁻ ma⁻gyuh⁻.” —ga⁺ jäh⁺ Jesús.

6

Ga⁺ hlëeh⁺ Jesús ha⁻ lä⁺ la⁺ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē⁺ (Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Koo⁻ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē⁺, ga⁺ ngëē⁺ Jesús jee⁺ ma⁻ na⁻ jnäā⁺ chaah⁺ trigo. Ga⁻ hnä⁺ discípulo kyaay⁺ miih⁻ sa⁺ gwah⁺ trigo, ga⁺ gyey⁺ kyaah⁺ gooy⁻ mah⁺ ga⁻ kuyh⁻.
² He⁻ ja⁻ ko⁻ llaā⁺ fariseo ga⁺ jäh⁺ siiyh⁺ discípulo he⁺:

—¿He⁻ la⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ sa⁺ lle⁻ kih⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē⁺?

³ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—¿Che⁺ sa⁺ ma⁻ heh⁻ hnäh⁺ jee⁺ na⁻ sii⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁺ jmeē⁺ David koo⁻ hä⁺, lä⁺ ma⁺ ja⁺ kyoyh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ ga⁻ näā⁺ kyaayh⁺?
⁴ Ga⁺ hey⁺ neh⁻ gwah⁺ mah⁺ ga⁻ kuyh⁻ he⁻ ñiih⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ jōō⁺ he⁻ sa⁺ lle⁻ kih⁺ ma⁺ kuyh⁺ hi⁻ ga⁻ kwëeyh⁺ dsa⁻ kyaay⁺ ka⁻ läh⁺. Jëeh⁺, ma⁺ la⁺ jmi⁻ dsa⁻ ba⁺ ma⁺ na⁻ ngē⁺ jwë⁺ kuyh⁺ he⁻ ñiih⁺ ja⁻.

⁵ Hi⁺ ga⁺ jäh⁺ ka⁻ läh⁺:

—Hi⁻ ga⁺ lëē⁺ ngo⁺ la⁺ ba⁺ na⁻ ngē⁺ jwë⁺ jmeey⁺ hih⁺, hee⁻ na⁻ he⁻ ga⁺ tēē⁺ jmeē⁺ dsa⁻ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē⁺.

Ga⁺ mi⁺ hlää⁺ Jesús jaa⁻ dsa⁻ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē⁺ (Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Jyoh⁺ ka⁻ läh⁺ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē⁺ ga⁺ he⁺ Jesús neh⁻ gwah⁺ mäh⁻ mah⁺ ga⁻ lōoy⁺ kway⁺ juu⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ häā⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñiih⁻ hi⁻ ma⁺ lä⁺ kii⁺ ma⁻ goo⁻ ra⁻ lluu⁺.
⁷ Hi⁻ ma⁺ täāh⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaā⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻ fariseo täāy⁺ Jesús, ma⁺ jëēy⁻ che⁺ mi⁺ hlääy⁺ dsa⁻ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻ ma⁺ le⁺ ma⁺ hñiiy⁺ kiyh⁺.
⁸ Pero ma⁺ ñe⁻ ba⁺ Jesús he⁻ huu⁺ dsē⁺ ma⁺ jmeē⁺ dsa⁻ he⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺ siiyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ lä⁺ kii⁺ ma⁻ goo⁻ he⁺:

—Noo⁻, mah⁺ ña⁻ jee⁺ to⁺ dsaah⁺ la⁻.

Mah⁺ ga⁻ noo⁻ dsa⁻ he⁺ jee⁺ to⁺ dsaah⁺ ja⁻.
⁹ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺ dsa⁻ kaah⁺ he⁺:

—Ngiin⁺ koo⁻ mi⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ¿Hee⁻ na⁻ na⁻ ngē⁺ jne⁺ jwë⁺ jmeen⁺ jmii⁺ he⁻ tēeh⁻ dsa⁻ dsē⁺, che⁺ he⁻ llu⁺ o che⁺ he⁻ hliih⁺? ¿Che⁺ läā⁺ jne⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ ngoo⁺ ga⁺ juu⁺ o kwan⁺ jwë⁺ juuy⁺?

¹⁰ Ga⁺ jëē⁺ Jesús ko⁻ hwëē⁺ lä⁺ ja⁻ kih⁺ lä⁺ jëē⁺ hi⁻ ma⁺ täāh⁺ lä⁺ ku⁺ lä⁺ jii⁺ kiyh⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁺ siiyh⁺ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ he⁺:

—Ñiih⁺ ma⁻ gooh⁻.

Mah⁺ ga⁻ ñiih⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁻ goo⁻. Lä⁺ चाह⁺ ja⁻, ga⁺ jä⁺ go⁻ te⁻ ma⁻ gooy⁻.

¹¹ Peer⁺ ga⁻ lä⁺ lleē⁺ dsa⁻ kaah⁺ he⁺, mah⁺ ga⁺ siiyh⁺ dsa⁻ kyaayh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ jmeen⁺ kih⁺ Jesús?

*Ga⁻h̄n̄aa' Jesús lã⁻jëë⁻ gya⁻tuu' apóstole
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)*

¹² Jmii' ja⁻ ñee' Jesús ta⁻ koo⁻ moh' na⁻ngiiy' kiyh' kih' Dio lã⁻jiih' ga⁻jnäh'y hwë' ja⁻. ¹³ Ma' ga⁻jnã' ja⁻, ga⁻tëeyh' lã⁻jëë⁻ discípulo kyaay', mah' ga⁻lleeyh⁻ gya⁻tuu' ba'. Hî⁻ he' ga⁻tëeyh' apóstole. ¹⁴ Ga⁻lleeyh⁻ Simón hî⁻ ma' tëeyh⁻ Pee', Andre' øøh' Simón, Jacobo kyaah' Jwaa', Felipe kyaah' Bartolomé, ¹⁵ Matã', Tamã', Jacobo jo⁻ñuuh' Alfeo, Simón hî⁻ ma' tëeyh⁻ Zelote, ¹⁶ Juda øøh' Jacobo, kyaah' Juda Iscariote hî⁻ ga⁻ngëë' Jesús.

*Ga⁻kwa' Jesús juu' kih' jwëë' dsa⁻
(Mt. 4:23-25)*

¹⁷ Ga⁻jñaa' Jesús ta⁻ hwa' mii' ko⁻jøh' kyaah' discípulo kyaay'. Peer⁻ jwëë' dsa⁻ ga⁻lla⁻nãã' jee' ja⁻, dsa⁻ chaa⁻ lã⁻kãã⁻ hwa' Judea, kyaah' dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén, dsa⁻ chaa⁻ Tiro kyaah' Sidón jwii⁻ he⁻ tääh' cha⁻hoo' jmi⁻ñeeh'. Lã⁻jëë⁻ dsa⁻ he' ga⁻lla⁻nãã' he⁻ hnøoy' nuuy' juu' kih' Jesús hi⁻ ga⁻lla⁻nãã' hî⁻ dsaah' mah' jã' kiyh'. ¹⁸ Lã⁻jëë⁻ hî⁻ ma' jëë⁻ wii' he⁻ ma' jmee⁻ jmi⁻lle' hliih' kiyh', lã⁻ja⁻ ka⁻lãh' ga⁻jã' kiyh'. ¹⁹ He⁻ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ bii' ha⁻ lã⁻jee' tëey' suy' miih⁻ sa⁻hmiih⁻ kih' Jesús, kih' he⁻ ma' hwëë⁻ be' kiyh' he⁻ kyaah' ma' mi⁻hlããy' lã⁻jëë⁻ dsa⁻.

*Llu' la' kih' dsa⁻ hî⁻ hnaah⁻ Dio
(Mt. 5:1-12)*

²⁰ Ga⁻jëë' Jesús jee' ma' tääh' lã⁻jëë⁻ discípulo kyaay' mah' ga⁻jãyh':

–Llu' la' kyah' hnäh' hî⁻ tä⁻ñee', jëeh' jãã' ba' Dio hnäh' lã⁻hih' kih'. ²¹ Llu' la' kyah' hnäh' hî⁻ kyoh' na', jëeh' lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ mo⁻so⁻ lã⁻kyah' hnäh'. Llu' la' kyah' hnäh' hî⁻ ki⁻hooch' na', jëeh' ja⁻ ba' lã⁻ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lã⁻chaa⁻ hnäh' llu'.

²² 'Llu' la' kyah' hnäh' wa⁻ra⁻ ga⁻lã⁻høøh' dsa⁻ kyah' hnäh', o wa⁻ra⁻ ga⁻hwëë' dsa⁻ hnäh' jee' kiyh', wa⁻ra⁻ ga⁻hlëeh' dsa⁻ wii' kyah' hnäh', o wa⁻ra⁻ ga⁻jmääy' hnäh' lã⁻koh' jaã⁻ dsa⁻ hlëeh' kwaan' kih' Hî⁻ ga⁻lëë' ngo' la⁻. ²³ Lã⁻ ma' dsa⁻ngëë' hnäh' lã⁻ja⁻, wa' jëë⁻ hoh' hnäh', wa' chaa⁻ hnäh' llu', jëeh' cha⁻ koo⁻ he⁻ llu' jwërte he⁻ hñah' hnäh' gyuu⁻ ya⁻jwii'. Ma⁻ra⁻ he⁻ jmeeh' ba' dsa⁻ hnäh', jëeh' lã⁻ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ ma' gyuh⁻ kyaay' kih' lã⁻jëë⁻ hî⁻ ga⁻ngëë' juu' kih' Dio.

²⁴ 'Peer⁻ jwii' hnäh' dsa⁻ cha⁻ kuu'. Jëeh', ja⁻ ba' jiih' kyeh' hnäh' o⁻jøh' dsë⁻. ²⁵ Peer⁻ jwii' hnäh' hî⁻ na⁻kë⁻ na', jëeh' lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lã⁻kyah' hnäh'. Peer⁻ jwii' hnäh' hî⁻ tääh' ngii⁻ na'. Jëeh', ja⁻ ba' lã⁻ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ ki⁻hooch' hnäh'. ²⁶ Peer⁻ jwii' hnäh' wa⁻ra⁻ ga⁻hlëeh' lã⁻jëë⁻ dsa⁻ llu' kyah' hnäh'. Jëeh' lã⁻ja⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay' kih' hî⁻ ma' ngëë⁻ juu' ta⁻juu' kih' dsa⁻.

*Hnøø' hnãã' jne' hî⁻ na⁻høøh' jnãn'
(Mt. 5:38-48; 7:12)*

²⁷ 'Pero jnã' jwëëhn⁻ hnäh' lã⁻jëë⁻ hnäh' hî⁻ tääh' nuu⁻ jee' la⁻. Wa' hnaah⁻ hnäh' lã⁻jëë⁻ hî⁻ na⁻høøh' kyah' hnäh'. Jmee' llu' kih' hî⁻ sa⁻ hnãã' hnäh'. ²⁸ Ngii' hnäh' llu' kih' hî⁻ jwã⁻ dso⁻jwii' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hî⁻ jnaah⁻ hnäh' juu' wii'. ²⁹ Cher⁻ mah' hî⁻ ga⁻jnoo⁻ koo⁻ jwoo⁻ mo⁻nëh', kwëeyh' ka⁻lãh' jyoh' jwoo'. Hi⁻ cher⁻ mah' hî⁻ ga⁻jñuu⁻ hmiih⁻ lloo⁻ kyah', kwëeyh' ka⁻lãh' sa⁻kooch⁻. ³⁰ Cher⁻ mah' hî⁻ ga⁻ngii' miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah', ja⁻ kwëeyh'

ba'. Hi⁺ cher'mah⁺ hi⁻ ga⁻jñuu^h he⁻ la⁺ kyah⁺, mo⁺ to⁺ ngü^h he⁻ ja⁻. ³¹ Lã⁺ koo⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ jmee⁺ dsa⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺.

³² Pero, cher'mah⁺ hnaah⁻ hnäh⁺ ma⁻ la⁻ hi⁻ hnää⁺ hnäh⁺ ba⁺, ¿ha⁻ jmää⁺ he⁻ na⁻ kyah⁺ hnäh⁺? Jëeh⁺, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻, hnäy⁺ ma⁻ la⁻ hi⁻ hnää⁺ hñiy⁺ ba⁺. ³³ Hi⁻ cher'mah⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ llu⁺ kih⁺ hi⁻ jmee⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ¿ha⁻ jmää⁺ he⁻ na⁻ kyah⁺ hnäh⁺? Jëeh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻ ka⁻ läh⁺. ³⁴ Hi⁻ cher'mah⁺ ga⁻ mi⁻ hääh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ hi⁻ laah⁺ hnäh⁺ ngëey⁺ ba⁺, ¿ha⁻ jmää⁺ he⁻ na⁻ kyah⁺ hnäh⁺? Jëeh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻, mi⁻ häy⁺ dsa⁻ hi⁻ laay⁺ ngëe⁺ ba⁺. ³⁵ He⁻ ja⁻ wa⁻ lä⁻ hnaah⁻ hnäh⁺ hi⁻ na⁻ hoo^h kyah⁺ hnäh⁺, jmee⁺ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ ba⁺, mi⁻ hääh⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Ta⁺ joo^h he⁻ ngëey⁺ ka⁻ läh⁺. Lä⁻ ja⁻ ba⁻ hñah⁻ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ jwërte. Hi⁻ leeh⁺ hnäh⁺ joo^h Dio hi⁻ gya⁺ gyuu^h ya⁺ jwi⁺. Jëeh⁺, llu⁺ dsëy⁺ kyaah⁺ hi⁻ sa⁻ kwa⁻ ti⁺ hmaah⁺ hi⁻ lä⁻ kye⁻ kyaah⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻ ka⁻ läh⁺. ³⁶ Wa⁻ lä⁻ ñih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁺ dsa⁻ lä⁻ ñih⁺ dsë⁻ Täa⁺ jñan⁻.

Sa⁻ ga⁻ tēg⁺ jne⁺ kye⁺ kwaqt⁻ kih⁺ jñah⁺

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ kwaqt⁻ kih⁺ jñah⁺, mah⁺ sa⁻ ka⁻ Dio kwaqt⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Ta⁻ jwä⁺ hnäh⁺ dso⁺ jwi⁺ kih⁺ dsa⁻ mah⁺ sa⁻ jwä⁺ Dio dso⁺ jwi⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jmee⁺ hnäh⁺ joh⁻ hoh⁺ mah⁺ jmee⁺ Dio joh⁻ dsë⁻ kih⁺ dso⁺ kye⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ³⁸ Kwëeh⁻ hnäh⁺ dsa⁻, mah⁺ kwëeh⁺ Dio hnäh⁺. Kwa⁺ ba⁻ Dio he⁻ sa⁻ kyaah⁺ hih⁺, jmeey⁺ na⁻ hlaah⁺ llu⁺, na⁻ kah⁺ lä⁻ jii^h ga⁻ sa⁻ go⁻ te⁻. Jëeh⁺, kyaah⁺ ja⁻ ba⁻ he⁻ llah⁻ hnäh⁺ hih⁺, laa⁺ Dio hnäh⁺ hih⁺.

³⁹ Hi⁻ ga⁻ hlëeh⁺ Jesús dsa⁻ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ hmää⁺ la⁻:

—¿Hee⁻ jmää⁺ kih⁺ ja⁻ hi⁻ taa⁺ mah⁺ lla⁻ lley⁺ kaah⁺ kih⁺ jñah⁺ hi⁻ taa⁺? ¿Che⁻ sa⁻ tä^h lä⁻ uu⁻ neh⁻ koo⁻ too⁻? ⁴⁰ Sa⁻ joo^h ga⁻ discipulo lä⁻ koh⁺ ga⁻ ta⁻ jwoh⁺ kyaay⁺. Pero ma⁻ la⁻ ma⁻ hñaa⁻ tēey⁻, ja⁻ ga⁻ leey⁺ kwee⁻ ba⁻ kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaay⁺.

⁴¹ ¿He⁻ la⁺ jëeh⁺ wa⁻ hløø⁻ he⁻ hä⁺ mi⁻ nē⁻ øø^h mah⁺ sa⁻ jëeh⁺ da⁻ wa⁻ hløø⁻ juu^h he⁻ hä⁺ mi⁻ nē⁻ hñaa^h? ⁴² ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ jwi^h øø^h: “Kwa⁻ da⁻ wa⁻ llen⁻ wa⁻ hløø⁻ he⁻ hä⁺ mi⁻ nē⁻”, mah⁺ sa⁻ jëeh⁺ hä⁺ ga⁻ he⁻ juu^h ga⁻ kyah⁺ hñaa^h? ¿He⁻ ba⁻ che⁻ ta⁻ juu^h hne⁻! Lle⁻ da⁻ jã⁺ wa⁻ hløø⁻ juu^h he⁻ hä⁺ mi⁻ nē⁻ hñaa^h. Ja⁻ ga⁻ na⁻ jëeh⁺ kwee⁻ mah⁺ leh⁺ wa⁻ hløø⁻ he⁻ hä⁺ mi⁻ nē⁻ øø^h.

Mii⁺ kih⁺ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ chaah⁺ hma⁻

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Chaah⁺ hma⁻ llu⁺ sa⁻ hii⁻ mii⁺ he⁻ hliih⁺. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ chaah⁺ hma⁻ hliih⁺ sa⁻ hii⁻ mii⁺ he⁻ llu⁺. ⁴⁴ Mii⁺ kih⁺ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ chaah⁺ hma⁻. Jëeh⁺, sa⁻ chooh⁻ dsa⁻ mi⁻ higo kih⁺ chaah⁺ too⁺, ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ chooh⁻ dsa⁻ mi⁻ jëh⁺ kih⁺ chaah⁺ too⁺ ka⁻ läh⁺. ⁴⁵ Dsa⁻ lluu⁺ hlëey^h juu⁺ llu⁺ jmah⁺, jëeh⁺ he⁻ na⁻ ba⁻ tääh⁺ tuh⁻ dsëy⁺. Dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁺, hlëey^h juu⁺ hliih⁺ jmah⁺, jëeh⁺ he⁻ na⁻ ba⁻ tääh⁺ tuh⁻ dsëy⁺. Jëeh⁺ he⁻ na⁻ mah⁺ neh⁺ tuh⁻ dsë⁻ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëey^h.

Juu⁺ na⁻ hmää⁺ kih⁺ hne⁻

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿He⁻ la⁺ tēeh⁺ hnäh⁺ kin⁻, “Dsa⁻ joo^h kyaan⁻, Dsa⁻ joo^h kyaan⁻” mah⁺ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jwahn⁺? ⁴⁷ Jwëeh^h hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ laa⁻ hi⁻ gwa⁺ go⁻ nuu⁺ juu⁺ kin⁻ mah⁺ jmeey⁻ lä⁻ jwahn⁺. ⁴⁸ Laay⁺ lä⁻ koo⁻ ja⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jmee⁺ koo⁻ hne⁻. Ga⁻ gyuy⁺ ñii^h nē⁻ kuu⁺ hloo⁻, mah⁺ ga⁻ chiyh⁺ ma⁻ tii⁺ kih⁺ nē⁻ kuu⁺ ja⁻. Ma⁺ ga⁻ juu^h jmi⁺, ga⁻ hläh⁺ hne⁻ ja⁻. Pero ni⁻ miuh⁻ sa⁻ ga⁻ jeh⁺, jëeh⁺ ma⁺

chih' hweh- nē' kuū' hloo-. ⁴⁹ Pero hi- nuu- juu' kin+ mah' sa+ ga'jmeey' he', laay' lä'koo- jaa- dsa- hi- ga'jmeey' hne' kih' nē' gwaah' jmah'. Ni+ sa- cha- ga'chih' ma-tii' kih'. Ma' ga'juuh' jmi-, ga'hlah' hne' ja- kyaah' be' mah' ga-toh', lä'jiuh' ga'hee' go-te- -ga'jah' Jesús.

7

Ga'mi-hlää' Jesús moz- kyaä' juu' hløø' (Mt. 8:5-13)

¹ Ma' ga'dsaa' ga'hleeh' Jesús lä-jëe' dsa-, ngooy' ta+ Capernaum. ² Jee' ja- ma' gya' jaa- juu' hløø' hi- ma' chaa- jaa- moz- kyaä' hi- ma' hnäy' jwërte. Moz' he' ma' ngoo' ga'juu' ma' ja+ kiyh'. ³ Ma' ga'nuu' juu' hløø' he' hleeh- dsa- kih' Jesús, ga'cheey' ko' llaä' dsa- gyuu' kyaä' dsa- judiu mah' na'chuuy' kyaah' Jesús he- dsooy' mi-hlääy' moz- kyaäy'. ⁴ Ma' ga'lla-nää' dsa- he' jee' ma' gya' Jesús, cha-miuh- ga'chuuy' kyaah', ma' jäyh':

-Ma'ra- he- ga'tëe' ba' hne- kwah' be' kih' juu' hløø'. ⁵ Jëeh', hnäy' ba' lä-jëe' dsa- goo- jne' hi- ga'jmeey' koo- gwah- mäh- kyaä' jnääh'.

⁶ He-ja- ngoo' ba' Jesús kyaah' dsa- he'. Ma' ngoo' ya'jäyh' jee' gya' juu' hløø' he', lä'chah' ja- ga'chee' juu' hløø' he' ome- kyaä' mah' na'chiyh' Jesús lä-la-:

-Dsa-jøøh' kyaan+, ma-jan- mada- kih' juu' hløø', jäyh', ta- jmee- bii' goh' lä- ga'të' oo+. Ni+ miuh- sa- cha- he- laa' jnä' mah' go'heh' cha'neh' kin+. ⁷ He-ja- sa- ga'tuu- dsen+ ma' niin' hñiin' ma' na'jën' hne-. Lee' ba' koo- hleeh' ba' hne-, jä' kih' moz- kyaan+. ⁸ Jëeh' jnä' ka-läh', chaa- hi- jmee- mada- kin+, hi- tääh' hløø' hi- jmeen+ hih' kih'. Wa'ra- ga'jmeen' hih' kih' jaa-: "Gwa- jee' oo+", dsooy' ba'. Wa'ra- ga'jwiiin' jñah': "Na- ta' la+", jäy' ba'. Hi- wa'ra- ga'jwiiin' moz- kyaan+: "Jmee' he- la-", jmeey' ba'.

⁹ Ma' ga'nuu' Jesús juu' ja-, ga'lä-dsaa- dsëy' kih' juu' hløø'. Mah' ga-siiyh- lä-jëe' hi- ma' chaa' kaah' kiyh' jee' ja-:

-Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', lä'kaa- hwa' Israel sa+ ma-jëen' ni+ jaa- dsa- hi- dsoo' dsë' lä'koo- dsoo' dsë' juu' hløø' oo+.

¹⁰ Ma' ga'lla-nää' dsa- he' cha'neh' kih' juu' hløø', ga'jëey' ma-jä' go-te- kih' moz- kyaäy' hi- ma' dsaah' he'.

Ga'mi'jiuh' Jesús jaa- jo-ñiih' dsa-më' hni'

¹¹ Ma-ngëe' he' ja-, ga'he' Jesús jwë' ngoo' ta+ jee' jwii- he- chee- Naïn, kyaayh' discipulo kyaay' hi' jwëe' jwërte dsa- ga'jmeey' ko-jøh' kyaayh'. ¹² Lä- ma' ga'tëey' chuuh' jwii- ja-, ga'jey' dsa- hi- ga'nää' ga'haa' jaa- hlii' hi- ma' laa' jaa- gyuu- koo- mëe' kyaä' jaa- dsa-më' hni'. Hi' jwëe' jwërte dsa- hi- chaa- jee' ja- ma' jmee+ ko-jøh' kyaayh'. ¹³ Ma' ga'jëe' Dsa-jøøh' jñan' dsa-më' he', ga'lä-ñiih' dsëy' kiyh' mah' ga-siiyh':

-Ta+ hoo'h'.

¹⁴ Lä'chah' ja- ngoo' Jesús chuuh- kih' dsa- hi- ma' kye- goo' mah' ga'sooyh'. He-ja- ga'noo- dsa- hi- ma' jää- hlii' he'. Ja-ga' ga'jah' Jesús siih+ hlii' he':

-Chih- mäh', jnä' hleëhn' hne-. Noo-.

¹⁵ Lä'chah' ja-, ga'gya- chih- hi- ma' na-juu' he' mah' ga-løøy' hleëyh'. Ja-ga' ga'jah' Jesús siih+ chooy':

-Hii- la- chih- kyaah'.

¹⁶ Lä-jëe' ba' ga'lä-goh+. Ga-løøy' jmeey' juuh- kih' Dio, ma' jäyh':

—He⁻ ba⁻ che⁻ jøøh¹ hi⁻ ngëe⁻ juu¹ kih¹ Dio hi⁻ ma⁻ya⁻hëë⁻ jee⁻ jnän⁻ la⁻.
Hi⁻ ma⁻ jäyh¹ lä⁻la⁻ ka⁻läh⁻:

—Ma⁻ja⁻ Dio kway⁻ be⁻ kih¹ dsa⁻ kyaay¹.

¹⁷ Ga⁻hi⁻ jwërte juu¹ kih¹ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa¹ Judea kyaah¹ jwi⁻ he⁻ tääh¹ lä⁻ku¹ lä⁻jii¹ jee⁻ ja⁻.

*Ga⁻chee⁻ Jwaa⁻ dsa⁻ kyaay¹ na⁻hlëeyh¹ kyaah¹ Jesús
(Mt. 11:2-19)*

¹⁸ Lä⁻jë⁻ juu¹ la⁻ ga⁻nuu¹ Jwaa⁻ ga⁻jmeeh¹ discípulo kyaay¹. He⁻ja⁻ ga⁻tëeyh¹ uu¹ discípulo. ¹⁹ Ga⁻cheey¹ kih¹ Jesús mah¹ na⁻ngii¹ juu¹ kiyh¹:

—¿Che⁻ hne⁻ he⁻ hi⁻ nøø¹ juu¹ jä⁻ o che⁻ jää¹ jnääh¹ jñah¹?

²⁰ Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻lla⁻nää¹ dsa⁻ he⁻ jee⁻ ma⁻gya¹ Jesús, ga⁻siyh⁻:

—Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ ma⁻cheey¹ jnääh¹ mah¹ ngii¹ jnääh¹ juu¹ kyah¹:
“¿Che⁻ hne⁻ he⁻ hi⁻ nøø¹ juu¹ jä⁻ o che⁻ jää¹ jnääh¹ jñah¹?”

²¹ Ja⁻ba⁻ hor⁻ ja⁻ ga⁻mi⁻hlää¹ Jesús jwëë⁻ dsa⁻dsaah¹, dsa⁻ hi⁻ ma⁻jëe⁻ wii⁻ kih¹ na⁻ku¹ na⁻ngii¹ dsoo⁻, dsa⁻ hi⁻ ma⁻kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih¹. Hi⁻ ga⁻näy¹ mi⁻ 'në⁻ jwëë⁻ dsa⁻tuu⁻. ²² Ja⁻ga⁻ ga⁻jeeh⁻ Jesús juu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻chee⁻ Jwaa⁻ he⁻, ga⁻siyh⁻:

—Go⁻nää¹ hnäh¹, mah¹ go⁻jmeeh¹ juu¹ kih¹ Jwaa⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻nuu⁻ hnäh¹ hi⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻jëeh¹ hnäh¹ la⁻. Hi⁻ tuu⁻ ma⁻jëey¹ ba⁻, hi⁻ jluuh¹ ma⁻ga⁻nääy¹ ba⁻, ma⁻hlää¹ ba⁻ hi⁻ ma⁻dsaah¹ dsoo⁻ hmih¹ høø⁻, hi⁻ gwii¹ ma⁻nuuy¹ ba⁻, hi⁻ ma⁻juu¹ ma⁻lä⁻jjiiyh¹ ba⁻, hi⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁻ ma⁻nuu⁻ bih¹ ju⁻hmëë⁻. ²³ Llu¹ la⁻ kih¹ hi⁻ sa⁻jmee⁻ to⁻ dsë⁻ kwaat⁻ kin⁻ —ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁻.

²⁴ Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nää⁻ discípulo kyaay¹ Jwaa⁻ he⁻, ga⁻løø¹ Jesús hlëëh⁻ dsa⁻ kih¹ Jwaa⁻ mah¹ lä⁻dsooh⁻ dsëy⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁻laay¹, ga⁻jäyh⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ laa¹ hi⁻ na⁻jëeh¹ hnäh¹ ma⁻ na⁻nääh¹ hnäh¹ jee⁻ oo⁻ hwa¹ kii⁻? ¿Che⁻ ma⁻laay¹ lä⁻koh¹ hma⁻tah⁻ he⁻ gwa⁻gyaa⁻ lle⁻? ²⁵ ¿Cher⁻mah¹ sa⁻laay¹ lä⁻ja⁻ hi⁻ na⁻jëeh¹ hnäh¹, ha⁻ ba⁻ lä⁻laay¹ ja⁻? ¿Che⁻ ma⁻laa¹ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ ma⁻këh¹ hmiih¹ llu¹? Né⁻ ba⁻ jne⁻, lä⁻jëe⁻ hi⁻ këh¹ hmiih¹ llu¹, hi⁻ tääh¹ llu¹, hi⁻ he⁻ tääh¹ cha⁻neh⁻ kih¹ rey¹ ba⁻. ²⁶ He⁻ja⁻, ¿hee⁻ ba⁻ laa¹ hi⁻ na⁻jëeh¹ hnäh¹? ¿Che⁻ laa¹ jaa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu¹ kih¹ Dio? Jnä⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹ laay¹ ba⁻. Hi⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ laay¹ jøøh¹ ga⁻ lä⁻koh¹ ga⁻ jñah¹ hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ juu¹ kih¹ Dio. ²⁷ Jëeh¹, Jwaa⁻ he⁻ hi⁻ na⁻si⁻ kih¹ lä⁻la⁻:
Cheen⁻ jaa⁻ hi⁻ dsa⁻kwa⁻ juu¹ kin⁻.

Hi⁻ he⁻ dsoo⁻ ta⁻ cha⁻nëh¹ mah¹ mi⁻lluy¹ jwë⁻ kyah¹.

²⁸ Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹. Jee⁻ kih¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ kih¹ dsa⁻më⁻, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu¹ kih¹ Dio hi⁻ jøøh¹ ga⁻ lä⁻koh¹ ga⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻. Pero hi⁻ laa¹ mah¹ ga⁻ kih¹ gyuu¹ ya⁻jwi⁻, hi⁻ he⁻ jøøh¹ ga⁻ lä⁻koh¹ ga⁻ Jwaa⁻.

²⁹ Lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu¹ kih¹ Jwaa⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ ma⁻koo⁻ ku⁻sih⁻ ga⁻jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kih¹ Dio, ga⁻heeyh⁻ saay⁻ jmi⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh¹ Jwaa⁻. ³⁰ Pero dsa⁻ fariseo kyaah¹ dsa⁻ hi⁻ kyuu¹ ley⁻ ga⁻jmeey⁻ ta⁻ koo⁻ ba⁻ he⁻ ma⁻jmee⁻ Dio kiyh¹. Sa⁻ ga⁻lä⁻hnøøy⁻ ma⁻ saay⁻ jmi⁻.

³¹ Mah¹ ga⁻jäh¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän⁻:

—Jee⁻ la⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ laa¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁻. Lä⁻la⁻ ba⁻ laay¹.

³² Dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁻ chaa⁻ miih⁻ lä⁻koh¹ chih⁻ hi⁻ tääh¹ je⁻hmooh¹ hi⁻ tooh⁻ miih¹ kyaah¹ dsa⁻kyaayh¹. Jäyh¹: “Ma⁻ juu¹ jnääh¹ su⁻ he⁻ jmee⁻ jëe⁻ hoh¹ hnäh¹ kyaah¹ luu¹ hma⁻ ta⁻ pero sa⁻ ga⁻hiih¹ hnäh¹ ma⁻jmeeh¹ hnäh¹ ja⁻.”

Ma-hā'jnāäh'su'he-ti-meeh-dsē', ni-lā'ja-sa-ma-hooh'hñäh", jäh'chih-siiyh-dsa-kyaaah'.

³³ Lā'ja-ka-lāh'jmee-dsa-hi-chaa-na'. Jēēh', ja'Jwaa-hi-ga-kuh-ga-hih'miih-go-te'mah-ga-jāh-dsa-kiyh': "Kyey-jmi-lle'hliih'." ³⁴ Lā'ja-ka-lāh', ja'Hī-ga-lēē'ngo-la-hi-kuh-hih-na'tee'kih'mah-jāh-dsa-kiyh': "Jlaay'ngēē', mah'lla'heeyh-ka-lāh'. Jwayh'kyaah-lā-jēē-hi-koō'ku'sih', hi-laay'ome-kyaa-dsa-wa-hi-cha-hi", jāh-dsa-hi-chaa-na'. ³⁵ Pero kyaah'he-jmee-Dio, lii-llu'ba'hūū'dsē-kiyh'-ga-jāh'Jesús.

Ga'kuh-ga'hih'Jesús cha'neh'kih'Simón, jaa-dsa-fariseo

³⁶ Ga'chūū'jaa-fariseo kyaah'Jesús mah'dsooy'cha'neh-kiyh', dsa-kuh-dsa-hiyh'kyaah'. Lā'ma'ga'hey'cha'neh-kih'fariseo he', ga'gyay-nē-mes-. ³⁷ Hi-ja-ba'jee'jwii-ja-, ma'chaa-jaa-dsa-mē'hi-ma'kaah-wa-hi-cha-hi-. Pero lā'koō-ma'ga'nuuy'he-gya'Jesús kuh'hih'kyaah'fariseo he', he-ja-ngooy'jee'ja-, ma'kyey-koō-sē'jmii-mi'jwii-. ³⁸ Ga'llooy'hooyh'hūū'tii'Jesús, lā'jiih'ga-lā'gyah'tii'Jesús kyaah'jmii-he-ga'tūū-mi'nēy'. Ga'mi'kiyh'kyaah'jñu-lley'. Ja-ga-ga'chūy'h'tii'Jesús mah'ga'hūuy'jmii-mi'jwii-. ³⁹ Ma'ga'jēē'fariseo lā'koō-jmee-dsa-mē'he', ma'jmee'hūū'dsē': "Wa'ra-jāh'kih'Jesús laa'jaa-hi-ngēē'juu'kih'Dio, lā'liiyh-ha-lā-laa'dsa-mē'hi-gya'chu-bē'tiyy'. Che'sa'ney-, he-hliih'jmah'ba'jmee-dsa-mē'na-", ma'laay'. ⁴⁰ Ja-ga-ga-jāh'Jesús siiyh':

—Cha-koō-mi'juu'he-jwēēhn'hne-, Simón.

—Chiuh'jnā', Ta-jwoh'-ga-jāh'Simón.

⁴¹ Mah'ga-jāh'Jesús siiyh':

—Uū'dsa-ma'āā-kih'hi-cha-kuu'. Jaa-hi-he', ma'āā-hñā'hñā-loo'kuu'. Hī-jñah'he'ma'āā-to'lo'gya'. ⁴² Sa-ma'cha-he-kyaah'ma-mi'hmaah-dsa-he'. Hih'dsa-cha-kuu'he'ga'jney'lā-ja-ba'kwaat'kih'lā'uū'. Jāh'da'koō-. ¿Hī-jaa-jee'lā'uū', hnāy'cha-ga'miih-dsa-cha-kuu'he'?

⁴³ Ga-jāh'Simón:

—Go-laan'hi-ma'āā-cha-ga'miih-kuu'kiyh'.

—He-dsoo'na-kyah'-ga-jāh'Jesús.

⁴⁴ Ja-ga-ga'jēēh'Jesús hñii', ga'jēēy'dsa-mē'he', mah'ga'siiyh-Simón:

—Jiih'da'neh'mah'jēē-dsa-mē'la-. Lā'koō-ma-hen-cha'neh-kyah', sa-ma'kwēēh'jnā'jmii-he-ma'jñii'tiin'. Pero dsa-mē'la-, ma'hūuy'jmii-he-haa'mi'nēy'mah'ma'chey'kyaah'jñu-lley'. ⁴⁵ Hne-sa-ma'chūy'kin-. Pero dsa-mē'la-, lā'jiih'ma'ga'hey'cha'neh-la-, sa-ma'tūy'chūy'h'tiin'. ⁴⁶ Sa-ma'hūuh'aceit'ka'llen-. Pero dsa-mē'la-, ma'hūuy'jmii-mi'jwii-ma'tiin'. ⁴⁷ He-ja-jwēēhn'hne-. Ma'ke-ma'jmeey'cha'miih-dso'kye-, ma-na-che'ba', jēēh'cha'miih-ma-lā'hñāy'jnā'. Pero jaa-hi-ma'āā'miih-, miih-go-te-ba'hñāy'hi-ma'jmee'jōh-dsē'kiyh'.

⁴⁸ He-ja-ga-jāh'Jesús siih-dsa-mē'he':

—Ma-na-che'ba-dso'kye-kyah'.

⁴⁹ Jñah'hi-ma'na'teēh'kyaay', ga'løøy'ngiyy'juu'kih-dsa-kyaaah':

—¿Hee-laa'dsa-na-, che'lā'kye-dso'kye-kih-dsa'chey'?

⁵⁰ Pero ga-jāh'Jesús siih-dsa-mē'he':

—Kih'he-ma-lā-dsoo'hoh', ma-laah'hne-kih-dso'kye-. Gwaah-ba'hne-llu'.

8

Ma' chaa' dsa-më' hi- ma' jmeë' ta'he' kih' Jesús

¹ Ma' ngëë' he' ja', ngoo' Jesús lä'kaa' jwii' kaah' jwii' mäh' na'kway' ju'hmëë', ga'hlëëyh' dsa- lä'koo- jää' Dio dsa- lä'hih' kih'. Hi- lä'jëë' gya'tuü' apóstole ma' jmeë' kō-jōh' kyaayh'. ² Hi- ma' jmeë' kō-jōh' kyaah' Jesús kō-laa' dsa-më' hi- ga'hwëëy- jmi-llë' hlih' kih', kyaah' hi- ma' dsaah' ka'läh'. Jee' kih' dsa-më' he' ma' hää' María hi- ma' tëëyh' Magdalena, hi- ma' jää' gyeë' jmi-llë' hlih'. ³ Ma' hää' Juana ka-läh', hi- ma' hää' më' Chusa. Chusa he' ma' kye- miih- ta' kih' Herode. Hi- ma' hää' Susana, kyaah' jwëë' ga' dsa-më' hi- ma' jmeë' ta'he' kih' Jesús.

*Juu' na'hmää' lä'koo- la' kih' dsa- hi- jñee- mi'ju-**(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)*

⁴ Jwëë' jwërte dsa- hi- ya'nää' lä'kaa- jee' jwii' kih', hi- ga'kuh' jee' ma' cheh' Jesús. He' ja- ga'siiyh' kyaah' juu' na'hmää' la- :

⁵ -Jaa- dsa- ngoo' ga'jñee' mi'ju-. Jee' ngooy' jñee' mi'ju- ja-, ga'saa' miih- cha'jwë'. Ma' ga'ngëë' dsa-, ga'hee' ga'soyh' kih' mi'ju- ja-, hi- ga'jñaa' ta' hi- hëë' gyuu' ga'kuyh-. ⁶ Jyoh' mi'ju- ga'saa' në' gwaah' he- nōō' miih- nē' kuü'. Ga'hya- ba' mi'ju- ja-, pero chah' ba' ga'lä'ki- kih'he- sa' gyuh' gwaah' ja-. ⁷ Hi' jyoh' ka-läh' mi'ju- ga'saa' jee' chaah' toō'. Ga'kwaä' ga' chaah' toō' ja-, he' ja- ga'uu- chaah' kih' jee' na'toō'. ⁸ Hi' jyoh' mi'ju- ja-, ga'saa' jee' la' hwa'jmah', he' ja- ba' ga'hii', ga'kwa' hña'loo' mi' lä'koo- chaah'.

Ma' ga'dsaa' juu' he' ma'kway' ja-, ga'hlëëyh' koo- ki-gaa-, ga'jäyh':

-Hi- hnōō' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

⁹ He' ja- ga'ngii' discípulo juu' kiyh' ga'siiyh-:

-¿Hee- hnōō' jāh' juu' na'hmää' he- ma'kwah' na'?

¹⁰ He' ja- ga'jäyh':

-Hnäh' ba' na'ngëh' hnäh' jwë' lä'kyuu' hnäh' ha- lä' jää' Dio hnäh' lä'hih' kih', he- sa' ma' kyuu' dsa- jää'. Pero hi- jñah', hlëëhn' kyaah' juu' na'hmää' ba'. Lä'ja-, ma'ke' he- ga'jëëy-, sa- lä'jnā' kiyh'. Hi- ma'ke' nuuy-, ni- lä'ja- sa- lä'ngëëy'.

*Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnōō' jāh' juu' na'hmää' kih' hi- na'jñee' mi'ju-**(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)*

¹¹ 'Lä-la- hnōō' jāh' juu' na'hmää' ja-. Mi'ju- ja- la' kwaat- juu' kih' Dio. ¹² Hi' mi'ju- he- ga'saa' cha'jwë', la' kwaat- dsa- hi- ga'nuu' juu' kih' Dio. Mah' chah' ba' gwa' hi- sa'llu' jñuu' juu' he- ma' na'jnāā' neh' tuh-dsëy'. Mah' sa- lä'heey' juu' kih' Dio hi- lä'ja- sa- lääy' kih' dso'kye-. ¹³ Heh' mi'ju- he- ga'saa' nē' gwaah' he- nōō' miih- nē' kuü'. Lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Jëë- ba' dsëy'lä' ma' to- nē' ga'nuuy'. Hi- he' laa' lä'koo- he- sa- cha- jmoo' kih'. Heeyh- kō-hwëë' juu' kih' Dio. Pero wa'ra- ja' he- wii' nē' kiyh', bëey' Dio. ¹⁴ Heh' mi'ju- he- ga'saa' jee' kih' chaah' toō' ja-, lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Pero ma' miih- lä'ja- ba' dsa-lä'ōōy' kih' Dio. Kih' he- kye' gyih' huü' dsë- lä'chay- kuü', hi- tih- dsëy'lä'jë- he- cha- jmi-gyuu- la-. He' ja- ni- miih- sa' ga'jmää' kiyh' heh' juu' he- ga'nuuy' ja-. ¹⁵ Pero mi'ju- he- ga'saa' hwa'llu', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- lä'kaa- tuh-dsë', ngoo' bih' chooyh- koo- hweh- juu' he- ga'nuuy' ja-. He' ja- ba' ja- jmeey' cha-miih- ta'llu' kih' he- kwëëh- dsëy'.

Juu' na-hmää' lä'koq- la' kih' wa'je'

(Mt. 4:21-25)

¹⁶ Ni' jaä' sa' hih' je' mah' jlëy' kyaah' koq- kyaah', ni' sa' chiyh' neh' jii'. He' chiyh' jee' nii' ba' mah' lä' jnä' kih' lä' jëë' hi' dsa- taah' cha'neh'. ¹⁷ Lä' jë' he' na-hmää', lloo' koq- jmi' lä' jnä'. Hi' lä' jë' he' sa' jnä', la' kwaat- lä' jnä'. ¹⁸ Kye' da' hnäh' kwaat' kih' juu' he' nuuh' hnäh'. Jëeh', lä' jëë' hi' ngëë' miih', hi' he' lä' ngëë' cha' ga' miih'. Lä' jëë' hi' jmee' ngëë', lä' kye' he' ja- llaä' ba'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Ga' lla' nää' øøh' Jesús kyaah' chooy' jee' ma' kway' juu'. Pero sa' ga' la' ma' lla' nääy' chuh' kiyh', kih' he' ma' tääh' jwëë' dsa'. ²⁰ Ga' he' jaä' hi' na' jmeeh' juu' kiyh', ga' jäh':

—Hi' maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne', hnøøy' jëëy' hne'.

²¹ He' ja' ga' jëëy' kih' dsa' he', ga' siyh':

—Hi' nuu' juu' kih' Dio mah' jmeey' he', hi' he' ba' llaä' maa' kyaan', hi' he' ba' llaä' øøhn'.

Ga' jmee' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii'

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Koq- jmi' ja', ga' he' Jesús neh' koq- na' moo' kyaah' discípulo kyaay' mah' ga' siyh':

—Wa' haan' ta' hngaah' ko- taä' jmi' juuh' la'.

Mah' ga' nääy'. ²³ Ta' ko' jiih' ga' nääy' në' jmi' ja', ga' gwii' Jesús. Ni' juu' ga' sa' hii' ma' ja' koq- lle' tä' në' jmi' ja'. Ga' hii' goo' jwërte kiyh' he' ma' hmääh' cha' jmi' ja'. ²⁴ He' ja' ga' chaay' Jesús jee' ma' na' gwiiy', ga' jäh':

—Ta' jwöh', ta' jwöh'. Ngoo' ga' juu' jne' jee' la'.

Ma' ga' nooy', ga' jmeey' hih' ga' jäh' tii' lle', hi' ga' jmeey' hih' kih' jmi' ka' läh'. Lä' chah' ja' ga' jäh' tii' go' te'.

²⁵ —Miuh' go' te' ma' lä' dsoo' hoh' hnäh' —ga' jäh' Jesús siyh' discípulo kyaay'.

Peer' ga' lä' goyh' hi' ga' jëë' dsayh'. Mah' ma' jäh' siyh' dsa' kyaayh':

—¿Hee' llaä' dsa' na' he' liyh' jmeey' hih' kih' lle' hi' jmeey' hih' kih' jmi', hi' lä' ja' nuuh' kiyh' ka' läh'?

Dsa' hi' ma' kye' jmi' lle' hliih' cheë' Legión

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Ja' ga' lla' nääy' jee' tääh' dsa' hi' cheë' gadareno. Hwa' kih' hi' he' jäh' ta' hngaah' jmi' kih' hwa' Galilea. ²⁷ Ma' ya' hëë' Jesús neh' na' moo' jee' la' cha' hoo' jmi' ja', ja' jaä' dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja' ga' mi' jëëy'. Ma' lä' hii' jøø' jmi' lle' hliih' kiyh'. Sa' cha' hmiih' ma' këyh'. Sa' ma' gay' cha'neh'. Ma' gay' jee' la' to' høø' kih' hlii' ba'. ²⁸ Lä' koq- ma' ga' jëëy' Jesús, ga' hooyh' kii' mah' ga' jwäy' hñiiy' cha' në' Jesús, ga' hlëëy' ki' gaa':

—¿Hee' hnooh' jmeeh' kin', Jesús, Joø' Dio hi' gya' gyuuh'? Ta' jmee' hñaa' hoh', ta' jmeeh' jnä' —ga' jäh' jmi' lle' hliih' he'.

²⁹ (Jëeh', ma' ngëë' ma' jmee' Jesús hih' kih' jmi' lle' hliih' he' jäh', he' ya' hëëy' kih' dsa' he'. Ma' lä' hii' heeh' jmi' lle' hliih' he' wii'. Ma' ke' ma' hñuu' dsa' gooy' kyaah' caden' hi' ma' gwëy' tiiy' kyaah' jwi' hma' he' hë' too', he' ma' hnäy' ba' ja'. Hi' ma' jøø' jmi' lle' hliih' kiyh' ta' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miuh'. ³⁰ He' ja' ga' ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee cheeh hne?

—Jwëë chee jnaäh—ga jah jmi lle hlih he.

Ga jäh' lä ja kih' he ma' laa' jwëë' jwërte dsa hleeh' hi ma' tääh' tuh dsé' dsa he'. ³¹ Ga chuyy' kyaah' Jesús mah' sa ma' cheey' cha je'. ³² Moh' ja ma' tääh' koo' naä' ñe' ma' kuh' nuu'. He ja ga chuuy' jmi lle' hlih' he' kyaah' Jesús mah' kway' jwé' dsa taayh' kih' ñe' he'. Ga kwa' ba' Jesús jwé'. ³³ Ga hwëë' jmi lle' hlih' he' ga naäy' ga taayh' tuh dsé' ñe'. Lä chah' ja lä jëë' ñe' he' ga kyuu'. Ma' ga téey' koo' lle hwa', koo' dsoo' jwé' ba' ga saay' lä ga té' cha jmi' juuh'. Jee' ja ga juuy' neh' jmi'.

³⁴ Dsa hi ma' tääh' hää' ñe' he', ma' ga jëey' ga la' lä ja', ga naäy' ko chih' cha hliiy' na jmeeyh' juu' ta' jee' jwii' hi lä kaa' kih' hi ma' tääh' jee' nuu' kih'. ³⁵ He ja ga hwëë' dsa na naä' na jëey' ha' lä ga la'. Lä koo' ma' ga tée' dsa chuh' kih' Jesús ga jëey' dsa hi ga hwëë' jmi lle' hlih' kih' he'. Ma' gya' huu' tií Jesús, ma kyeyh' hmiuh', hi ma ja' kiyh'. He ja ga lä goh' lä jëë' dsa. ³⁶ Dsa hi ga jëë', ga jmeeyh' juu' ha' lä ga la' he' ga hlaa' hi ma kye' jmi lle' hlih' he'. ³⁷ He ja lä jëë' dsa gadareno ga chuuy' kyaah' Jesús mah' wa' laayh' kih' ta' jee' jyoh', jëeh' ma' goyh' jwërte. He ja ga he' Jesús neh' na moo' ngaah' bih'. ³⁸ Dsa hi ga hwëë' jmi lle' hlih' kih' he', ga chuuy' kyaah' Jesús mah' ma' kway' jwé' ma' dsooy' kyaayh'. Pero Jesús ga jmeé' mada' kiyh', he' jay' ba'. Ga jäh':

³⁹ —Gwaah' cha neh' kyah'. Go jmeeh' juu' kih' dsa', ha' koo' sa' juuh' he' ma' jmeé' Dio kyaah' hne'.

He ja ngaayh', ga lööy' jmeeyh' juu' lä kaa' jee' jwii' ha' koh' sa' juuh' he' ga jmeé' Jesús kiyh'.

Jo mi' Jairo kyaah' jaa' dsa mé' hi ma' dsaah'
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Ma' ga lloo' Jesús ta' hngaah' ko taä', peer' jwëë' dsa ma' tääh' jaa'y' he ja ga heeh' dsih' lä kaa' tuh dsé'. ⁴¹ Jee' ja ga lloo' jaa' dsa ñuu' hi chee' Jairo hi ma' laa' ta' kih' gwah'. Dsa he' ga juuh' jnéy' cha né' Jesús, ga chuuy' kyaah' mah' dsooy' cha neh' kiyh'. ⁴² Ma' chaa' jaa' jo mi'y' hi ma' laa' gyuu' koo' mée' kyaay'. Chih-mé' he' ma' hää' koo' gya to' ji ñe'. Hi he' na' kyaa' ngoo' ga juu'.

Jee' hää' Jesús jwé' ngoo' kyaah' Jairo, peer' na lää' na jlëë' bih' dsa, jëeh' jwëë' jwërte dsa hi ga naä' kyaayh'. ⁴³ Jee' kih' dsa he' ma' hää' jaa' dsa mé' hi ma' hya' gya to' ji ñe' dsaah' dsoo' kih'. Dsa mé' he' ga mi' lla' lä jé' go te' he' ma' cha' kiyh', ga heey' kyaah' té' mé'. Pero ni' jaa' té' mé' sa' ga lih' ma' jmeé' mé' kiyh'. ⁴⁴ Ga llooy' ta' ka' luu' Jesús mah' ga 'suy' miuh' cha gooy' cha hoo' sa hmiuh' kiyh'. Lä chah' ja ga hna' he' ma' jëey' dsoo' kiyh'. ⁴⁵ He ja ga jah' Jesús:

—¿Hii na hi ma su' cha hoo' sa hmiuh' kin'?

Pero ni' jaa' sa' ga baa' hñii'. He ja ga jah' Pee' kyaah' lä jëë' dsa kyaayh':

—Ta' jwöh', jwëë' dsa hi dsa kya' dsa jnaah' hne mah' jawah': “¿Hii na ma su' cha hoo' sa hmiuh' kin'?”

⁴⁶ He ja ga jah' Jesús:

—Chaa' jaa' hi ma su' sa hmiuh' kin'. Jëeh' ma lä liihn' heh' be' kin' ma mi hlää' jaa' dsa'.

47 Ma' ga⁻lä⁻jnaä' dsa⁻mē⁻he⁻, goh⁻ bih⁻ ngooy⁻ na' juuyh⁻ jney⁻ cha⁻nē⁻ Jesús. Ga⁻jmeeyh⁻ juu⁻ cha⁻nē⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻, he⁻ kih⁻ ja⁻ he⁻ ga⁻tēēy⁻ cha⁻hoo⁻ hmih⁻ kih⁻ Jesús. Hi⁻ ga⁻jmeeyh⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻jä⁻ kiyh⁻ lä⁻chah⁻ ja⁻. 48 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Ma⁻hlaah⁻ ba⁻hne⁻ he⁻ ma⁻ dsaah⁻, lä⁻llu⁻ he⁻ ma⁻lä⁻ dsoo⁻ hoh⁻. Gwaah⁻ ba⁻hne⁻ kyah⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁻.

49 Lä⁻ ma⁻ cheh⁻ ba⁻ Jesús hlēēh⁻, ma⁻ ga⁻lloo⁻ jaä⁻ moz⁻ kyaa⁻ hi⁻ ma⁻ laä⁻ ta⁻ kih⁻ gwah⁻, mah⁻ ga⁻jmeeyh⁻ juu⁻ kih⁻ Jairo, ga⁻siyh⁻:

—Ma⁻ juu⁻ ba⁻ gyuu⁻ mē⁻ kyaah⁻. Mo⁻to⁻ kwa⁻ ga⁻ ta⁻ kih⁻ Ta⁻jwoh⁻ na⁻.

50 Ma⁻ ga⁻nuu⁻ Jesús juu⁻ he⁻ ma⁻kye⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻siyh⁻ Jairo:

—Ta⁻ ka⁻ huu⁻dsē⁻. Jmee⁻ dsoo⁻ hoh⁻ ba⁻. Mah⁻ jēēh⁻ lä⁻jiih⁻ ba⁻ chih⁻mē⁻ kyaah⁻.

51 Ma⁻ ga⁻he⁻ Jesús cha⁻neh⁻ kih⁻ Jairo, sa⁻ ga⁻kway⁻ jwē⁻ ma⁻ dsa⁻taah⁻ jñah⁻ dsa⁻. Ma⁻la⁻ Peē⁻ kyaah⁻ Jacobo kyaah⁻ Jwaa⁻ hi⁻ kyaah⁻ cho⁻jmi⁻ chih⁻mē⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻taah⁻. 52 Ga⁻lä⁻jēē⁻ ba⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻ ma⁻ ki⁻hoo⁻h⁻ kih⁻ chih⁻mē⁻ he⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Ta⁻ hoo⁻h⁻ hnäh⁻. Chih⁻mē⁻ na⁻ sa⁻ na⁻ juuy⁻, he⁻ na⁻ gwiiy⁻ ba⁻ na⁻.

53 Ga⁻mi⁻kwah⁻ ba⁻ dsa⁻ kih⁻ Jesús ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ ja⁻. Jēēh⁻, ñe⁻ bih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻ go⁻te⁻ ba⁻ chih⁻mē⁻ he⁻. 54 Mah⁻ ga⁻sooh⁻ Jesús goo⁻ chih⁻mē⁻ he⁻, ga⁻hlēēyh⁻ ki⁻ gaa⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Chih⁻mē⁻, noo⁻.

55 He⁻ ja⁻ joh⁻ ka⁻läh⁻ jmi⁻lle⁻ kiyh⁻. Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻jiiyh⁻, mah⁻ ga⁻nooy⁻. Ja⁻ ga⁻ jmee⁻ Jesús mada⁻ kwēēyh⁻ he⁻ kuyh⁻. 56 Peer⁻ ga⁻jēē⁻ dsa⁻ cho⁻jmi⁻ chih⁻mē⁻ he⁻. Hi⁻ ga⁻jmee⁻ Jesús mada⁻ mah⁻ sa⁻ kooyh⁻ juu⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaä⁻ he⁻ ga⁻la⁻lä⁻ja⁻.

9

Ga⁻chee⁻ Jesús lä⁻jēē⁻ gya⁻tuu⁻ na⁻kwa⁻ juu⁻

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Ga⁻jōoh⁻ Jesús lä⁻jēē⁻ discípulo kyaay⁻, ga⁻kwēēyh⁻ be⁻ mah⁻ jmeey⁻ hih⁻ hwēē⁻ hi⁻ sa⁻llu⁻ hi⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻kwēēyh⁻ be⁻ mah⁻ mi⁻hläy⁻ dsa⁻dsaah⁻. 2 Ga⁻cheey⁻ mah⁻ dsa⁻kway⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih⁻, hi⁻ lä⁻kye⁻ he⁻ mi⁻hläy⁻ dsa⁻dsaah⁻. 3 Ga⁻jäh⁻ Jesús siih⁻ lä⁻jēē⁻:

—Ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻ kih⁻ cha⁻jwē⁻. Ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ hma⁻hu⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ hmih⁻tuh⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ he⁻ñi⁻ih⁻, ni⁻ kuu⁻, ni⁻ ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ jyoh⁻ lēē⁻ hmih⁻ kyah⁻ hnäh⁻. 4 Wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ hne⁻ jee⁻ lla⁻nää⁻ hnäh⁻, ja⁻ go⁻taah⁻ hnäh⁻ ha⁻ koo⁻ jiih⁻ lä⁻hēēh⁻ hnäh⁻ jee⁻ ja⁻. 5 Cher⁻ mah⁻ cha⁻ koo⁻ jee⁻ jwi⁻ jee⁻ sa⁻ heeyh⁻ hnäh⁻, ja⁻ hwēēh⁻ hnäh⁻ go⁻te⁻ jee⁻ ja⁻. Ja⁻ hlah⁻ hnäh⁻ wa⁻hlōō⁻ he⁻ na⁻ beh⁻ tiih⁻ hnäh⁻ mah⁻ jmee⁻ lii⁻ he⁻ ma⁻la⁻ kwaat⁻ kih⁻ bih⁻ ja⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻ discípulo kyaay⁻.

6 Ja⁻ ga⁻ ga⁻taayh⁻ jwē⁻, ga⁻näy⁻ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwi⁻ kway⁻ ju⁻hmēē⁻ kih⁻ Dio, ma⁻la⁻ mi⁻hläy⁻ dsa⁻dsaah⁻ lä⁻kaa⁻ jee⁻ ga⁻näy⁻.

Herode ga⁻jmee⁻ huu⁻dsē⁻ he⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻ Jwaa⁻

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Herode hi⁻ ma⁻ laä⁻ lle⁻moh⁻, ga⁻nuu⁻ lä⁻jēē⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ Jesús. Sa⁻ ñey⁻ he⁻ huu⁻dsē⁻ ma⁻ jmeey⁻, jēēh⁻ ko⁻llaä⁻ ma⁻ jäh⁻ Jwaa⁻ ba⁻ he⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻.

8 Hi⁻ jñah⁻ koo⁻ nää⁻ ma⁻ jäyh⁻: “Elía ba⁻ oo⁻ hi⁻ ma⁻hñaa⁻.” Hi⁻ jñah⁻ ga⁻ ma⁻

jäh': "Go' laa' jaä' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' ba' na' hi' ma'lä'jiih'." ⁹He'ja' ga'jmee' Herode hua'dsë':

—¿Ha' lä'jä' ? ¿Ja' jnä' ga'jmeen' mada' he' ga'ku' dsa' lle' Jwaa' ? ¿Hi' ba' na', hi' nuun' kih' jmeey' ja' koo' në' he' juh'gaa' ?

Hi' ma' hnøøy' ma' dsa'jëëy'.

Ga'ääh' Jesús hña' mil dsa' ñuuh'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰Ma' ga'lla'nää' lä'jëë' apóstole he', ga'jmeeyh' juu' kih' Jesús lä'jë' he' ga'jmeey'. Ja' ga' ga'jääy' kah' apóstole, ga'näay' ta' hwa' kii' jäh' jee' jwi' he' chee' Betsaida. ¹¹Pero ma' ga'lä'liih' dsa', ga'näay' chaay' kaah' kiyh'. Ga'heeh' bih' dsa' he'. Mah' ga'løøy' hlëëyh' ha' lä' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'. Hi' ga'mi'hläay' lä'jëë' hi' ma' dsaah'. ¹²Lä'koo' ma' ngoo' ga'hloo' jmi' ja', lä'jëë' gya'tuu' discípulo ga'ya'jäh' kih' Jesús mah' ga'siiyh':

—Chiih' dsa' na' wa' lla'näay' lä'kaa' jee' jwi' mäh' hi' lä'kaa' jee' nuu' jee' tääh' dsa' lä'ku' lä'jii' la'. Wa' lla'hnøøy' he' kuyh' hi' lä'kye' jee' jay'. Jëëh', hwa' kii' jmah' ba' la' jee' tøøhn' la'.

¹³Mah' ga'jäyh' siiyh' discípulo kyaay':

—Hnäh' ba' kwëëyh' he' kuyh'.

Mah' ga'jäyh' siiyh' Jesús:

—Kye' jnääh' ma'lä' hña' he'ñiih' ba' kyaah' uu' hmooh'. ¿Che' dsa'nøø' jnääh' dsa'lä' jnääh' he' kuh' dsa' na' ?

¹⁴Koo' hña' mil ma' tee' dsa' ñuuh' hi' ma' tääh' jee' ja'. He'ja' ga'siiyh' lä'jëë' discípulo kyaay':

—Jmee' hnäh' mada' mah' dsa'taah' dsa' ma' kih'kih', ma' to'lo'gyaa' lä'koo' nää'.

¹⁵Lä'ja' ga'jmee' discípulo. Ga'jmeey' mada' ga'taah' dsa' hwa'. ¹⁶Ja' ga' ga'ka' Jesús lä'jë' hña' he'ñiih' ja', kyaah' lä'uu' hmooh' he', ga'jëëy' ta' gyuuh' mah' ga'kway' tíhmaah' kih' Dio. Ja' ga' ga'llaay' mah' ga'kwëëyh' discípulo kyaay' na'llay' cha'në' lä'jëë' dsa'. ¹⁷Ga'lä'jëë' ba' dsa' ga'kuh' lä'jiih' ga'këë'. Ma'lä'ma'kuh' lä'jëë' dsa', ga'kah' gya'to' sa'miih' jwi' he' ga'chaa' ja'.

Ga'jäh' Pee' Jesús he' laa' Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸Koo' hä' ma' gya' Jesús ngüy' kiyh' kih' Dio jee' sa' chaa' dsa'. Ma'lä' discípulo ba' ma' tääh' kyaayh' jee' ja'. He'ja' ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Ha' lä' jäh' dsa' kin', hi' jnä' laay' ?

¹⁹—Ko'llaa' dsa' jäh', Jwaa' hi' ma' choo' jmi' ba' hne'. Jñah' jäh', Elía ba' hne'. Jñah' ko'llaa' jäh', hne' laah' jaä' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' hi' ma' lä'jiih' —ga'jäh' discípulo kyaay'.

²⁰Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Ha' ga' hnäh' na', hee' jwah' hnäh' kin', hi' ba' jnä' laah' hnäh' ?

He'ja' ga'jäh' Pee' siiyh':

—Hne' he' Cristo hi' ga'chee' Dio.

Ga'mi'jnää' Jesús juu' he' juuy'

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹Pero ga'taah' Jesús juu' discípulo kyaay' mah' sa' kooyh' juu' ja' kyaah' ni' jaa'. ²²Hi' ga'jäh' Jesús siiyh' discípulo kyaay':

—Jmee⁺ bi⁺i kih⁺ H⁺i-ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻ jëë⁺ cha⁻miih⁻ wii⁺. Hi⁺ dsa⁻gyuu⁺h sa⁻ lä⁻hnää⁺ dsih⁺, lä⁻ja⁻ dsa⁻kaah⁺ kya⁺a jmi⁻dsa⁻, kya⁺ah ta⁻jwoh⁺ kya⁺a ley sa⁻ lä⁻hnää⁺ dsih⁺. Hi⁺ jmee⁺ bi⁺i kiyh⁺ juuy⁺ mah⁺ lä⁻jiiyh⁺ ka-läh⁺ ga⁻ma⁻hya⁻hnë⁻ jmi⁺.

²³ Ja⁻ga⁻ga⁻siiyh⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻:

—Cher⁺mah⁺ h⁺i⁻ hnøø⁺ jä⁻ kya⁺ah jnä⁺, sa⁻ wa⁻ jmääy⁺ hñiiy⁺ kwaat⁺, wa⁻ jääy⁺ cru⁻ kya⁺ay⁺ koø⁻ jmi⁺h mah⁺ wa⁻ jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kya⁺ah jnä⁺. ²⁴ Jëeh⁺, lä⁻jëë⁻ h⁺i⁻ hää⁻ hñii⁺ mah⁺ sa⁻ juuy⁺, h⁺i⁻ he⁻ juu⁺ ba⁺. Pero lä⁻jëë⁻ h⁺i⁻ kwa⁺ah hñii⁺ juu⁺ kwaat⁺ kin⁺, h⁺i⁻ he⁻ ba⁺ lää⁺. ²⁵ ¿Hee⁻ ya⁻jøø⁻ ka⁺ dsa⁻ ma⁻ke⁻ ga⁻liyh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻juuy⁺, sa⁻ tēyeh⁺ kih⁺ Dio? ¿Hee⁻ jmää⁻ kiyh⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻heey⁺ hñiiy⁺? ²⁶ Cher⁺mah⁺ h⁺i⁻ jmee⁺ na⁻ hiih⁺ kin⁻ o kya⁺ah juu⁺ kin⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ jmee⁺ na⁻ hiih⁺ H⁺i-ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻ kya⁺ay⁺, wa⁻ra⁻ jayh⁺ ka-läh⁺ jee⁻ je⁻ jih⁺gyeh⁺ kiyh⁺, ja⁻ ba⁻ kya⁺ah je⁻ kih⁺ Täa⁺, hi⁻ kih⁺ lä⁻jëë⁻ ángele h⁺i⁻ na⁻ jngëe⁻ kya⁺ay⁺. ²⁷ Pero ju⁻dsøø⁻ jwahn⁺, cha⁺ ko⁻lla⁺ dsa⁻ h⁺i⁻ tääh⁺ jee⁻ la⁻, sa⁻ juuy⁺ jää⁺ sa⁻ ga⁻ma⁻jëy⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ be⁻ kih⁺ Dio h⁺i⁻ jmee⁺ hih⁻.

Ga⁻lä⁻sëë⁻ Jesús to⁻lo⁻ në⁻ ko⁻lla⁺ discípulo

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Ma⁻ngëe⁻ ga⁻ koø⁻ jñaa⁺ jmi⁺h he⁻ ga⁻hlëeyh⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻wii⁺ Jesús koø⁻ moh⁺ na⁻ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio ko⁻jøh⁺ kya⁺ah Pee⁺ kya⁺ah Jwa⁺ kya⁺ah Jacobo. ²⁹ Ta⁻ko⁻ jiih⁺ ma⁻ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio, ga⁻lä⁻sii⁻ mo⁻nëy⁻. Hmiih⁻ kiyh⁺ ga⁻lä⁻ tø⁻jläë⁻ ñih⁺. ³⁰ Ga⁻lä⁻jñää⁺ uu⁺ dsa⁻ñuu⁺ h⁺i⁻ ma⁻lla⁻ juu⁺ kya⁺ayh⁺. Jaa⁻ he⁻ Moisé, h⁺i⁻ jaa⁻ he⁻ Elía, ³¹ h⁺i⁻ ga⁻lä⁻jñää⁺ jee⁻ jnä⁺ jih⁺gyeh⁺ ja⁻. Ma⁻ hlëeyh⁺ ha⁻ lä⁻ ya⁻ hëë⁻ Jesús jmi⁻gyuu⁺ la⁻, he⁻ lä⁻te⁻ jee⁻ jwii⁻ Jerusalén ba⁻ ja⁻. ³² Pee⁺ kya⁺ah h⁺i⁻ ma⁻ jmee⁺ ko⁻jøh⁺ kya⁺ayh⁺ jee⁻ ja⁻, ma⁻ ke⁻ lä⁻gwiiy⁻ ma⁻ kway⁻ be⁻. Ga⁻jëë⁻ bih⁺ ha⁻ koø⁻ sa⁻ jøøh⁺ Jesús hää⁺ jee⁻ kih⁺ lä⁻uu⁺ dsa⁻ he⁻. ³³ Lä⁻koø⁻ ma⁻ngoo⁺ ga⁻lä⁻øø⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻jäh⁺ Pee⁺ siiyh⁻ Jesús:

—Ta⁻jwoh⁺, he⁻ ba⁻ che⁻llu⁻ he⁻ tøøh⁺ jne⁻ ko⁻jøh⁺ jee⁻ la⁻. Jmee⁺ jñääh⁺ hnë⁻ hne⁺ kya⁺ah moo⁻, koø⁻ kyah⁺, koø⁻ kih⁺ Moisé, h⁺i⁻ koø⁻ kih⁺ Elía.

Pero sa⁻ ma⁻ ñe⁻ Pee⁺ he⁻ ja⁻ ma⁻ hlëeh⁺. ³⁴ Hlëeh⁺ gyih⁺ lä⁻ja⁻, ma⁻ ga⁻jyoo⁻ koø⁻ jni⁺ he⁻ ga⁻lääy⁻ lä⁻jëy⁻. Ma⁻ ga⁻jëë⁻ Pee⁺ kya⁺ah dsa⁻kya⁺ayh⁺ na⁻lääy⁻ jni⁺ ja⁻, ja⁺ ga⁻lä⁻goyh⁺. ³⁵ Jee⁻ jni⁺ ja⁻ ga⁻hlëeh⁺ koø⁻ juu⁺ he⁻ jäh⁺ lä⁻la⁻:

—H⁺i⁻ la⁻ na⁻ gyuu⁺ kya⁺an⁺ h⁺i⁻ hnaan⁺. Nuu⁻ hnäh⁺ kiyh⁺.

³⁶ Ma⁻ngëe⁻ ma⁻hlëeyh⁺ lä⁻ja⁻, ga⁻jäh⁺ hñii⁺ Jesús. Pero discípulo kya⁺ay⁺ sa⁻ ga⁻kooh⁺ ni⁻ miih⁻ juu⁺ kya⁺ah ni⁻ jaa⁻, ga⁻lä⁻hii⁻ miih⁻ ga⁻hmäy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jëy⁻ ja⁻.

Ga⁻mi⁻hlä⁻ Jesús jaa⁻ chih⁻ h⁺i⁻ ma⁻kye⁻ jmi⁻lle⁻ hñiih⁺

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Ma⁻ ga⁻jñä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ga⁻jñaa⁺ moh⁺ jee⁻ ma⁻ tääy⁺ ja⁻. Jwëë⁺ jwërte dsa⁻ ya⁻nä⁺ ga⁻mi⁻jeey⁻ Jesús. ³⁸ Jee⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻ ma⁻ hää⁺ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁺ h⁺i⁻ ga⁻hlëeh⁺ ki⁻gaa⁻, ma⁻ jäh⁺:

—Ta⁻jwoh⁺, chuun⁺ kya⁺ah hne⁻. Jëë⁻ da⁻ chih⁻ñuu⁺ kya⁺an⁺ la⁻, h⁺i⁻ laa⁺ gyuu⁺ koø⁻ meë⁻ kya⁺an⁺. ³⁹ Lä⁻lä⁻ jmee⁺ jmi⁻lle⁻ hñiih⁺ kiyh⁺. Sooyh⁻ kiyh⁺ mah⁺ jmeey⁺ hooyh⁻ jee⁻ ki⁻bääy⁻. Jmeey⁺ hwëë⁻ peh⁺ hooy⁺. Ma⁻ hwaay⁺ go⁻te⁺, ja⁻ga⁻ tu⁻ jmi⁻lle⁻ hñiih⁺ he⁻ kiyh⁺. ⁴⁰ Ma⁻ chuun⁺ kya⁺ah discípulo kya⁺ah mah⁺ ma⁻lleey⁻ jmi⁻lle⁻ hñiih⁺ he⁻ pero sa⁻ ma⁻liyh⁻ —ga⁻jäh⁺ jmi⁻ chih⁻ he⁻.

⁴¹ Mah⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—[He- ba' che- hweh- hoh' hnäh' dsa- chaa- na'! Sa- hii- lä-dsoo' hoh' hnäh' kwee-. ¿Lih' ba'llaa- he- gyan' kyaah' hnäh'? Mo-so- lä-be- dsen' gya- ga- jnä' kyaah' hnäh'. Ya- jää- da- chih- na- ta- la-.

⁴²Lä-koq- ma' ngoo' ya- jäh- chih- he' kih' Jesús, jmi- lle' hlih' he' ga- jwääy' hwa' mah' ga- ki- ga- bäay- wi' jwërte. Pero ga- juuh' Jesús kih' jmi- lle' hlih' mah' ga- mi- hlääy' chih- he'. Ja- ga' ga- ngëey' chih- he' kih' jmi- y-.
⁴³ Ga- lä- jëë- ba' ga- lä- dsaa- dsë' ha- koh' sa- jøøh' laa' Dio.

Ga- mi- jnä- Jesús juu' jee' ga- tē' to' jiih- he- juuy'
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ta- ko- jiih' tääh' jëë- dsayh- kih' lä- jë- he- ga- jmee' Jesús ja-, ga- jäh' siyh' discípulo kyaay':

⁴⁴—Wa- lä- ngëeh' hnäh' kwee- juu' la-. Hi- ga- lëë' ngo' la-, lloo- koq- jmi- ngëe' dsih' goo- jñah' dsa-.

⁴⁵ Pero discípulo kyaay' sa- ga- lä- ngëe' juu' ja-. Ma' na- jlë- hu- dsë- kiyh' he- ja- sa- ga- lä- ngëey'. Hi- ma' goyh' ma' ngi- y' juu' kih' Jesús he- hnøø' jäh' juu' ja-.

Hii- na- lee' jøøh' jee' jmee- Dio hih'
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Discípulo kyaay' ga- taah' ga- ti- ga- choo' juu' hij- jaa- jee' lä- jëë- leey' jøøh' kih' dsa- kyaayh'. ⁴⁷ Pero ga- lä- kyuu- Jesús hu- dsë- he- ma' jmeey-. He- ja- ga- tëeyh' jaa- gyuu- mah' ga- cheeyh' koo' kiyh'. ⁴⁸ He- ja- ga- siyh':

—Hi- jmee- he' kih' gyuu- la- kwaat- kin-, jnä' he' hi- jmääy- he'. Hi- hi- jmää- jnä' he', jmeey- he' kih' hi- ga- chee' jnä'. Jëeh', hi- mah' ga- jee' kyah' hnäh', hi- he' ba- hi- jøøh'.

⁴⁹ Ja- ga' ga- jäh' Jwaa':

—Ta- jwöh', ma- jëë' jnääh' jaa- hi- hwëë- jmi- lle' hlih' lä- hih' kyah', he- ja- ga- ha- jnääh' kiyh', jëeh' sa- ngëy- kyaah' jnääh'.

⁵⁰ He- ja- ga- jäh' Jesús siyh':

—Ta- ha- hnäh' kiyh'. Jëeh', lä- jëë- hi- sa- na- høøh' jnän', dsa- kyaah' ba- jne' he'.

Ga- juuh' Jesús kih' Jacobo kyaah' Jwaa'

⁵¹ Ma' ngoo' ya- jäh- jmi- dsaa- Jesús gyuu- he- ja- koq- hä' ba' ma- lla- dsëy' ngooy' ta- Jerusalén. ⁵² Ga- cheey' dsa- hi- ga- nää' jää' kiyh' ta- hwa' kih' dsa- samaritano. Jee' ja- ga- taayh' koq- jee' jwi- ngi- y- ha- jee' ma' jay'.
⁵³ Pero sa- ga- hii' dsa- samaritano ma' heeyh'. Jëeh', ma' jmeey- kwaat- he- dsoo' Jesús ta- Jerusalén ba'. ⁵⁴ Ma' ga- nuu' Jacobo kyaah' Jwaa' juu' ja-, ga- jäh':

—Dsa- jøøh' kyaan-, ¿che' hnooh- ngi' jnääh' he- jyoo' je- gyuu- mah' mi- llaa- dsa- hi- chaa- jwi- oo-, lä- koq- ga- jmee' Elia?

⁵⁵ He- ja- ga- jëeh- Jesús hñii' mah' ga- juuyh' kih' lä- uu' discípulo he' ga- siyh':

—Sa- ñeh' hnäh' he- jmi- lle' na- jøø- kyah' hnäh'. ⁵⁶ Jëeh', sa- ja- Hi- ga- lëë' ngo' la- mah' jngëeyh' dsa-. Jay' mah' lääy' dsa- ba- —ga- jäh' Jesús. Ja- ga' ga- nääy' ta- jyoh' jwi- mah-.

Ma' hnøø' dsa- ma' jmeey' ko- jøøh' kyaah' Jesús
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Lä-koq- ma' ga- taayh' jwë' ga- nääy', jaa- dsa- ga- siih- Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan⁺, hnoon⁺ jmeen` ko-jøh' kyaah' hne⁻ wa' ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee' goh'.

⁵⁸ He-ja⁻ ga-jäh' Jesús siiyh⁺:

—Cha⁻ ba' too⁻ jee' gwii⁻ hyah⁻. Cha⁻ ba' sii⁻ kih' ta'. Pero Hi-ga-lëë'ngo⁺ la⁻ sa' cha⁻ jee' jäh'.

⁵⁹ Mah' jñah' ga-siiyh⁺:

—Jmee' ko-jøh' kyaah' jnä'.

Mah' ga-jäh' dsa⁻ he':

—Dsa-jøøh' kyaan⁺, kwa' jwë' kin⁺ na'haan⁺ to-në' Tää' kyaan⁺, ja-ga' niin⁺ kyaah' hne⁻.

⁶⁰ He-ja⁻ ga-jäh' Jesús siiyh⁺:

—Wa' haa' ba' dsa⁻ na' juu' hlii' kyaa⁺. Hi⁺ hne⁻, gwa⁻ go-kwa' juu' ha⁻ lä⁻ jää' Dio dsa⁻ lä-hih⁺ kih'.

⁶¹ Jñah' ka-läh' ga-jäh' siiyh⁺ Jesús:

—Jmee' ba' jnä' ko-jøh' kyaah' hne⁻, Dsa-jøøh' kyaan⁺. Pero kwa' jwë' kin⁺ niin⁺ to-në' na'hihn⁺ juu' hi⁻ tääh' cha'neh⁺ kin⁺.

⁶² Mah' ga-jäh' Jesús siiyh⁺:

—Ni⁺ jaa⁻ hi⁻ jëë' ta' ka'luu' ma-la⁻ ma-løoy⁺ kyayh⁻ hwa⁺, sa⁺ jmääy⁺ dsa-hey' jee' jmee⁺ Dio hih⁺.

10

Ga'chee' Jesús to'lo'gyaa' na-dsë'gyee' dsa-hi-ga'kwa'juu'

¹ Ma-ngëë' he-ja⁻, ga'hñaa' Dsa-jøøh' jñan⁺ jñah' ga' to'lo'gyaa' na-dsë'gyee' dsa⁻. Hi⁻ he' ga'cheey⁺ lä-kaa⁻ jwii⁻ kaah' hi⁺ lä-kaa⁻ ga' jee' jyoh' ha⁻ jee' dsooy⁺. Ga'cheey⁺ ma⁻ uu⁺ ma⁻ uu⁺. ² Ga'jäyh' siiyh⁺:

—Dsoo' ba' cha⁻ cha⁻ miih⁻ ta' he⁻ hnøø' sooh⁺ pero miih⁻ go-te' ba' dsa⁻ hi⁻ jmee' ta'. He-ja⁻ chuu⁻ hnäh' kyaah' dsa-jwii⁻ ta' mah' cheey' jñah' ga' hi⁻ dsa-chooh' ta' kiyh'. ³ Go-nää' hnäh' ja⁻. Pero leeh⁻ hnäh'. Jnä' cheen⁻ hnäh' lä-koø⁻ borrego hi⁻ ga-nää' jee' kih' jah' hää'. ⁴ Ta⁺ ka⁻ hnäh' hmih-tuh⁻, ta⁺ ka⁻ hnäh' sa'tuh⁻ kih' kuu⁺, ni⁻ loo⁻ he⁻ dsa-he' tiih' hnäh'. Ni⁻ ta' lla⁻ hnäh' juu' kyaah' dsa⁻ cha'jwë'. ⁵ Wa' he⁻ cha⁻ he⁻ hne⁻ jee' go'taah' hnäh', to-në' jwiih' hnäh' dsa⁻: “Wa' hii' tii' cha'neh⁺ kyah' hnäh'.” ⁶ Cher'mah' chaa⁻ hi⁻ hii' tii' dsë' jee' ja⁻, lä-ja⁻ hii' tii' kiyh'. Hi⁺ cher'mah' sa' chaa⁻ hi⁻ hii' tii' dsë', sa⁺ lä'jmää' kiyh' juu' he⁻ ma'hlēēh' hnih'. ⁷ Pero jee' heeyh' hnäh', ja⁻ jäh⁻ hnäh' ja⁻ ba' cha'neh⁺ ja⁻. Ja⁻ kuh-huh' ba' hnäh' lä-jë⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha'nēh' hnäh'. Jëeh', jaa⁻ hi⁻ jmee' ta', lle' kih' hyoyh' jñeey'. Ta⁺ mi-sii' hnäh' øøh' hnäh' mah' go'nääh' hnäh' lä-joh' hne' chih'. ⁸ Wa' he⁻ cha⁻ he⁻ jwii⁻ jee' ga-lla⁻ nääh' hnäh', jee' heeh⁻ dsa⁻ hnäh', ja⁻ kuh-huh' ba' hnäh' lä-jë⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha'nēh' hnäh'. ⁹ Ja⁻ mi-hlääh' hnäh' hi⁻ dsaah' hi⁻ tääh' jee' ja⁻. Ja⁻ jwiih' hnäh' dsa⁻: “Kye' ba' jnääh' juu' ha⁻ lä⁻ jää' Dio dsa⁻ lä-hih⁺ kih'.” ¹⁰ Pero cher'mah' ga-lla⁻ nääh' hnäh' koø⁻ jwii⁻ jee' sa⁺ heeyh' hnäh', ja⁻ hwēēh⁻ hnäh' ta' cha'jwë' mah' jawh' hnäh': ¹¹ “Wa'hløø⁻ he⁻ cha⁻ jee' jwii⁻ kyah' hnäh' la⁻, he⁻ ma'beh' ma⁻ tii' jnääh', jee' la⁻ ma'kyah' jnääh' ma⁻ tii' jnääh' mah' la⁺ lii⁻ ma⁻ jä⁻ nē' kyah' hnäh' lä-jë⁻ dsoo' he⁻ na⁻ bääh' hnäh'. Pero ma-nēh' ba' hnäh', ma⁻ ja⁻ ba' juu' ha⁻ lä⁻ jää' Dio dsa⁻ lä-hih⁺ kih'”, jwiih' hnih'. ¹² He-ja⁻ jwëēhn⁻ hnäh'. Miih⁻ ga' wii' jëë' dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' jwii⁻

Sodoma kyaah' Gomorra wa'ra- ga'te' jee' jmeel Dio jwiz~, la'koh' he- jee' dsa- hi- chaa- jee' jwi- ja-.

Jee' wi- la'jee- hi- sa- nuuh'
(Mt. 11:20-24)

¹³ iPeer+ jwi- hnah' dsa- hi- taah' jwi- Corazin! iPeer+ jwi- hnah' dsa- hi- taah' jwi- Betsaida! Wa'ra- jah' kih' dsa- hi- taah' jwi- Tiro kyaah' jwi- Sidon, ma- jee- ha- la- la' he- juh- gaa- he- ma- jmeen' jee' kyah' hnah', ma- lih' sa- ga- jeeyh- kyaah' Dio, ma- keyh- hmih- jwa' hi- ma- suy' hniy' tajwa-, he- ma' jmeey' li- he- ti- meeh- dsy'. ¹⁴ He- ja- jweeh- hnah' wa'ra- ga'te' jee' jmeel Dio jwiz~, cha- ga'mi- wi- jeeh' hnah', la'koh' ga' hi- chaa- Tiro kyaah' Sidon. ¹⁵ Hnah' hi- chaa- Capernaum, jmeeh- hnah' huusde- he- teeh' hnah' gyuh'. Pero ni- ga' kih' cha'je- go'naah' hnah'.

¹⁶ Hi- nuu' juu' he- kwah' hnah', kin- ja- nuuy'. Hi- sa- heeh- hnah', jna' he' sa' heeyh-. Hi- sa' heeh- jna', sa' heeyh- hi- ga' chee' jna'.

Ya-naa- ka-lah' la-jee- hi- ga-chee' Jesus

¹⁷ Peer+ jee- dsel la'jee- to- lo-gyaa- dsel gye' he' ma' ga-lla-naay' jee' ma' gya' Jesus. Ga- jayh':

—Dsa- joo- kyaan-, la'kye- jmi- lle' hih' ga- leh' jnaah' ga- hwee' jnaah' kyaah' hih' kyah'.

¹⁸ Mah' ga- jah' Jesus siyh':

—Jna' ga- jeeh' ga- tah' Tana' jee' ma' gyay', la'koh' je- nih' ga- tayh' la- ga- te' hwa'. ¹⁹ Ma- kweeh- ba' hnah' be' mah' he- soh' hnah' ne' kih' mi- h-, ne' kih' cha- hne', hi- la- dsel hnah' la- je- be' kih' hi- sa- llu'. Ni- koo- dsou' sa- le' kyah' hnah'. ²⁰ Pero ta- wa' jee- hoh' hnah' kih' he- nuuh' jmi- lle' hih' kyah' hnah'. Wa' jee- hoh' hnah' kih' he- ma- na- si- jmi- kyah' hnah' gyuh' jmi- gyuh' ba'.

²¹ Ja- ba- hor- ja-, ga- jee' dsel Jesus ga- jmeel jmi- lle' Na- jngi-. Mah' ga- jayh':

—Kwan- ti- hmaah' kyah', Taa- kyaan-, hne- laah' Dsa- joo- kih' gyuh' hwa', jeeh' ga- hmah' la- je- juu' la- kih' hi- kyuh- hi- la- ja- kih' hi- ngel. Mah' ga- mi- jnaah' juu' kyah' kih' hi- la- la- la' koh' ja- gyuh- ba'. Jeeh', la- ja- ga- ti- hoh' hne- jmeeh' Taa-.

²² Ga- la- je- go- te- ba' ga- tooh- Taa- kyaan- goon-. Ni- ja- sa- kyuu- Joo' Dio, ma- la- Taa- ba' kyuu- jna'. Ni- sa- chaa- hi- kyuu- Taa-. Ma- la- jna' hi- la- jooy' ba' kyuu- jnih', hi- la- ja- la- kyuu- hi- hnoon' mi- jnaah' kih'.

²³ Ja- ga- ga- jeeyh- hniy' mah' ga- siyh' ma- la- discipulo kyaay' ba':

—Llu' la' kih' hi- jee- he- jeeh' hnah' na-. ²⁴ Jeeh' jweeh- hnah', jwee' hi- ga- ngel juu' kih' Dio hi- jwee' dsa- ta- kaah' ma- hnøoy' ma' jee' he- jeeh' hnah' na-. Pero sa- ga- teey' ma' jee'. Ma- hnøoy' ma' nuuy' he- nuuh- hnah' na-, pero sa- ga- nuuy'.

Juu' na- hmaa' kih' samaritano hi- llu' dsel

²⁵ Jee' ja- ga- noo- ja- ta- jwoh' kya- ley, he- ma' kay- dsel Jesus ga- siyh':

—Ta- jwoh', hee- hnø' jmeen' mah' teeh- jee' mo- so- juun'?

²⁶ He- ja- ga- jah' Jesus siyh':

—Hee- jah' jee' na- si- ne' ley, la'koh' ma' heh-?

²⁷ Mah' ga- jeeh- ta- jwoh' he' juu' kih':

—“Wa’ hnaah⁺ Dio lä⁺kaa⁻ tuh⁻hoh⁺, kyaah⁺ lä⁺jē⁺ be⁺ kyah⁺, kyaah⁺ lä⁺jē⁺ huu⁺dsē⁻ kyah⁺. Hi⁺ wa⁺ lä⁻hnaah⁺ dsa⁻kyaah⁺ lä⁻koo⁻ hnaah⁺ hñaah⁺.”

²⁸ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús süyh⁻:

—Llu⁺ ba⁻ ma⁻jäh⁺. Jmee⁺ lä⁻na⁻ mah⁺ mo⁻so⁻ juuh⁺.

²⁹ Pero ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley he⁺, hnøoy⁺ ma⁺ jäy⁺ llu⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻jäyh⁺ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻ngüy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Hi⁺ he⁻ dsa⁻kyaahn⁺?

³⁰ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús süyh⁻:

—Jaa⁻ dsa⁻ ya⁺ hēē⁺ Jerusalén ngooy⁺ ta⁻ Jericó. Cha⁺jwē⁺ ja⁻ ga⁻jeey⁺ dsa⁻hi⁻ hi⁻ ga⁻sooh⁺ kiyh⁺. Ga⁻lley⁻ ga⁻lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁺ kyey⁻. Ga⁻kway⁺ jwē⁻te kiyh⁺. Ja⁻ga⁻ ga⁻näay⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jä⁻ dsa⁻ he⁻ miih⁻ ga⁻liiyh⁻. ³¹ Pero he⁻ ga⁻la⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ngēē⁺ jaa⁻ jmi⁻ dsa⁻. Ma⁺ ga⁻jeēy⁺ kyaa⁺ dsa⁻ hi⁻ la⁻dsoo⁺ kih⁺, ta⁻ koo⁺ ba⁺ ga⁻jluy⁺. ³² Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ jaa⁻ levita, dsa⁻ hi⁻ ma⁺ laa⁺ ta⁻ gwah⁺. Ma⁺ ga⁻jeēy⁺ dsa⁻ he⁻, ga⁻jluy⁺ ta⁻ koo⁺ ka⁻läh⁺. ³³ Pero jaa⁻ samaritano hi⁻ ngoo⁺ ja⁻ba⁻ ta⁻ jwē⁺ ja⁻, ma⁺ ga⁻jeēy⁺ kyaa⁺ hi⁻ la⁻dsoo⁺ kih⁺, ngooy⁺ chuh⁺ kih⁺ hi⁻ he⁻. Ma⁺ ga⁻jeēy⁺, ga⁻lä⁻nih⁻ dsēy⁺ kih⁺. ³⁴ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻jmeey⁺ mē⁻ nē⁻ dsoo⁺ kyaah⁺ acēt hi⁻ kyaah⁺ vin, mah⁺ ga⁻løoy⁺ kyaah⁺ hmiih⁻. Ja⁻ga⁻ ga⁻kyaay⁻ ka⁺luu⁺ jah⁺ kyaay⁺, na⁺jäy⁺ jee⁺ chih⁺ hne⁻ jee⁺ jä⁻ dsa⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻gyay⁻ ga⁻häay⁺. ³⁵ Jyoh⁺ jmi⁺ ma⁺ ngaah⁺ dsa⁻ he⁻, ga⁻lley⁻ to⁺ kuu⁺ ga⁻kwēēy⁺ jaa⁻ hne⁺ he⁻. Mah⁺ ga⁻süyh⁻: “Hää⁻ kwee⁻ dsa⁻ na⁻. Cher⁺mah⁺ ga⁻ää⁺ gyih⁺ kyah⁺, jnä⁺ mi⁺hmaahn⁺ kyah⁺ wa⁻ra⁻ jahn⁺.” ³⁶ He⁻ja⁻ jäh⁺ da⁺. ¿Hi⁺ jaa⁻ jee⁺ lä⁻jēē⁺ uu⁻ laah⁺ hne⁻, laa⁺ dsa⁻kyaah⁺ hi⁻ ga⁻jmeē⁺ llu⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻tah⁺ ja⁻goo⁻ dsa⁻hi⁻ he⁻? —ga⁻jäh⁺ Jesús süih⁻ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley.

³⁷ —Hi⁻ ga⁻lä⁻nih⁻ dsē⁺ kiyh⁺ he⁻, hi⁻ he⁻ ba⁺ laa⁺ dsa⁻kyaayh⁺ —ga⁻jäh⁺ ta⁻jwoh⁺ he⁻.

Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús süyh⁻:

—Na⁺ ta⁻ cha⁻nē⁺, ja⁻ jmeeh⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeē⁺ dsa⁻ he⁻.

Nēe⁺ Jesús na⁻jeēy⁻ Marta kyaah⁺ María

³⁸ Ga⁻ he⁻ Jesús jwē⁺ ngoo⁺ kyaah⁺ discípulo kyaay⁺, ga⁻tēēy⁺ koo⁻ jwii⁻ mäh⁻. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ gya⁺ jaa⁻ dsa⁻mē⁻ hi⁻ ma⁺ chee⁻ Marta hi⁻ ga⁻heeh⁻ Jesús cha⁻neh⁻ kih⁺. ³⁹ Marta he⁻ ma⁺ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻mē⁻ øøh⁻ hi⁻ ma⁺ chee⁻ María. Hi⁻ he⁻ ga⁻gya⁻ huu⁺ ti⁺ Jesús ma⁺ nuuy⁻ juu⁺ he⁻ hlēēyh⁻. ⁴⁰ Pero Marta tää⁺ sa⁻ jäay⁺, ma⁺ cha⁻ cha⁻miih⁻ ta⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ cha⁻neh⁻ kiyh⁺. He⁻ja⁻ jay⁺ jee⁺ gya⁺ Jesús mah⁺ ga⁻süyh⁻:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, ¿Che⁺ sa⁺ kyeh⁺ miih⁻ huu⁺dsē⁻ kin⁺ he⁻ ma⁻kyaa⁻ dsa⁻mē⁻ øøhn⁺ jnä⁺ lä⁻jē⁻ ta⁺? Chiyyh⁺ wa⁺ lääy⁺ jnä⁺.

⁴¹ —Marta, Marta. Tää⁺ sa⁻ hii⁺ ti⁺ tuh⁻hoh⁺ he⁻ kyeh⁺ cha⁻miih⁻ huu⁺dsē⁻ kih⁺ lä⁻jē⁻ ta⁺ he⁻ jmeeh⁻ na⁻. ⁴² Koo⁻ ba⁺ he⁻ jmeē⁺ bii⁺ kih⁺ dsa⁻. María ma⁻jnøøyh⁻ he⁻ llu⁺ ga⁻ he⁻ sa⁻ le⁺ jñuuh⁺ kiyh⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

11

Jesús ga⁻mi⁻tēē⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ ngüy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Koo⁻ hä⁺ ma⁺ gya⁺ Jesús ngii⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio. Ma⁻la⁻ ma⁻ngüy⁺ kiyh⁺, jaa⁻ discípulo kyaay⁺ ga⁻jäh⁺ süyh⁻:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, mi⁻tēē⁺ jnääh⁺ ha⁻ lä⁻ ngü⁺ jnääh⁺ kih⁺ Dio, lä⁻koo⁻ ga⁻mi⁻tēē⁻ Jwaa⁻ discípulo kyaa⁺.

² Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

–Wa'ra- ga'té' jee' ngiih' hnäh' kyah', jawah' hnäh' lä'la':

Tää' kyaa' jnääh' hi' gya' ya'jwii', lä'jéé' ba' wa' jmee' dsoo' he' laah' hne' na' jngéé' go-te'.

Nä- mah' jmeeh' hih' jee' la'.

Wa' le' lä' hyoh' hoh' hñaa' jmi-gyuu' la', ja-ba' lä'koo' jmeeh' gyuu' ya'jwii'.

³ Kwééh' jnääh' na' he' kih'hij' jnääh' he' jmee' bii' kyaa' jnääh'.

⁴ Jmee' jøh' hoh' kih' he' ma' hlääh' jnääh', jééh' lä'ja- jøh' dsé- jnääh' kyaah' hi' dsa-hlääh' kyaah' jnääh'.

Ta' kwa- jwé' ka' he' hliih' dsé- jnääh', lää' jnääh' kih' he' ja'.

⁵ Ga'jäyh' ka-läh' siiyh':

–Wa' jmeen', jaa- hnäh' chaa' ome' kyaa' mah' goh' kiyh' koo- lä'nuu' ' go-chiih' hnih': "Lle' hné- he'ñiih' kyah' kin', ome'. ⁶ Jééh', ma-ja- jaa' ome' kyaan' hi- hää' jwé' ngoo', hi' sa' cha- ni' miih- he' llan' cha'néy."

⁷ Pero hi- hää' cha'neh' kih' he' jäh': "Ta' chuü- kyaah' jnä'. Ma-na-jné- ba' haah' kin', lä'jéé- gyuu' piih' kyaan' ma-na-gwii'. Sa' le' noon mah' kwééh' hne'."

⁸ Jnä' jwééh' hnäh', cher mah' ngoo' ba' chuü' hi- cheh' ka'hne' he', ma-ra- he- noo' bih' mah' dsa' kwééyh'. Ja' ta-la' kih' he- laa' ome' kyaay', kih' he- chuüy' ba' ja- he- kwééyh' he- jmee' bii' kiyh' mah' mo-so- chuüy' cha-ga'miih'.

⁹ He-ja- jwééh' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh' hnäh' mah' jnääh' hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'.

¹⁰ Jééh', lä'jéé- hi- ngii', hyoyh' ba'. Hi- hnooh', jnøøyh' ba'. Hi- téé- ho'haah', nä- ba' ho'haah' kiyh'.

¹¹ 'Ha- lä'ja- kwééh' hnäh' chih- kyaah', koo- mi'kuu' wa'ra- ga'ngiiy' he'ñiih'? Hi' cher mah' ga'ngiiy' kuyh' jaa- hmooh', çha- lä'ja- kwééyh' jaa- miih'?

¹² Hi' cher mah' ga'ngiiy' koo- mi'jlii-, çha- lä'ja- kwééyh' jaa- cha'hne'?

¹³ Ma'ke- hlééh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwééh' chih- kyaah' he- llu'. Pero Tää' hi- gya' gyuu', kway' jmi-llé' Na- jngii' he- sa' kyaah' hih', kwééyh' lä'jéé- hi- ngii' kiyh' –ga'jäh' Jesús.

Ga'jäh' dsa-, kye- Jesús jmi-llé' hliih'

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Ma' cheh' Jesús lleé- jmi-llé' hliih' hi- ga'jmeé' kaa' jaa- dsa-. Ma' ya'héé' jmi-llé' hliih' he', dsa- hi- ma' kaa' he' ga'løø' hlééyh'. Lä'jéé' dsa- ga'lä' dsaä- dsé' ma' ga'jééy' he- ja'. ¹⁵ Pero ko-llaa' hi- ma' tääh' jee' ja- ma' jäh':

–Kyaah' be' kih' Beelzebú hi- kye- né' kih' jmi-llé' hliih' ba' na-, hwééy' jmi-llé' hliih'.

¹⁶ Hi- jñah' ma' ka- dsé' Jesús, ma' ngiiy' he- ma' jmee' Jesús koo- he- juh-gaa' gyuu' jmi-gyuu'. ¹⁷ Pero ma' kyuu' bih' huü'dsé- kih' dsa- he', mah' ga'siiyh':

–Dsa- hi- tääh' koo- hwa', cher mah' teey' kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', he- mi-llaay' hñiiy' ba' ja-. Lä'ja- ka-läh' hi- tääh' koo- cha'neh', cher mah' te-jééy', sa- lä-wééy'.

¹⁸ Lä'ja- ka-läh' Tana', cher mah' teey' kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', çha- lä'ja- mi-heey' kyaah' ta' kiyh'? Mah' jawah' hnäh' kyaah' be' kih' Beelzebú he- hwéé' jnä' jmi-llé' hliih'.

¹⁹ Cher mah' jnä' hwééh' jmi-llé' hliih' kyaah' be' kih' Beelzebú, çha- ba' kih' dsa-kyaah' hnäh', hij-

ba' kih' be' ga'hwëë' dsa'kyaah' hnäh' jmi'le' hlih'? He' ba' dsa'kyaah' hnäh' na', mi'jnäy' he' na'hee' huu'dsë' kyah' hnäh'. ²⁰ Pero cher'mah' jnä' hwëën' jmi'le' hlih' kyaah' be' kih' Dio, he' ja' jmee' dsoo' he' ma'løø' Dio jmee' hih' jee' kyah' hnäh'.

²¹ Jaa' dsa' beë' hi' ma'naluu', høoy' kwee' cha'neh' kiyh', he' ja' sa' cha' hii' goo' he' dsa'hëë' he' tääh' cha'neh' kiyh' ja'. ²² Pero wa'ra' ja' jaa' hi' beë' ga' lä'koh' ga' hñiiy', kway' kiyh' mah' jñuu'yh' lä'jë' he' kyaah' ma' lääy' hñiiy'. Hi' hwëë' hi' ga'lloo' he' lä'jë' he' cha' cha'neh', ja' ga'tillooyh' lä'jë' he' ja'.

²³ Hi' sa' jawah' kyaah' jnä', he' hneey' kyaah' jnä' ba' ja'. Hi' sa' jmee' ko'jøh' kyaah' jnä' mah' teëhn' dsa', he' jmeey' dsa'lä'øø' dsa' kin' ba' ja'.

Jaa' jmi'le' hlih' jayh' ka'läh' høoy'
(Mt. 12:43-45)

²⁴ Wa'ra' ya'hëë' jaa' jmi'le' hlih' kih' jaa' dsa', dsooy' lä'kaa' jee' la' hwa' ki' dsa'hnøoyh' ha' jee' teëyh' dsëy'. Wa'ra' sa' ga'jnøoyh', jmeey' huu'dsë': "Naahn' ka'läh' cha'neh' kin' jee' ya'hëën'." ²⁵ Wa'ra' ga'läayh' tuh'dsë' dsa', la' lä'koh' hne' he' ma'naluu' hi' na'ti' na'hyah' ka'läh'.

²⁶ Ja' ga' na' dsooy' dsa'kyaay' jñah' ga' gyeë' jmi'le' hlih' hi' hlëëh' ga' lä'koh' ga' hñiiy' mah' dsa'taayh' ko'jøh' jee' ja'. Hlih' ga' le' kih' dsa' he' lä'koh' ga' he' ma'läay' jää'.

Llu' la' kih' hi' mi'te' kih' Dio

²⁷ Ta'ko' jñih' ma' cheh' Jesús hlëëh' juu' la', jaa' dsa'më' ga'hlëëh' ki'gaa' jee' ma'tääh' dsa' he', ga'siiyh' Jesús:

—Llu' la' kih' hi' ga'kaa' hne' hi' ga'mi'kwaay' hne'.

²⁸ Mah' ga'jeëh' Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':

—Llu' ga' la' kih' hi' nuu' juu' kih' Dio mah' mi'tey'.

Dsa' hñaa' dsë' ma'hnøoy' ma'jmeë' Jesús koø' he' juh'gaa'
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Cha' ga'miih' jwëë' dsa' ya'nää' koo' kih' Jesús mah' ga'løø' Jesús siiyh':

—He' ba' che' hlëëh' hnäh' dsa' hi' chaa' na', ngiih' hnäh' jmeen' koø' he' juh'gaa'. He' juh'gaa' lä'koh' ga'la' kih' Joná llw'joo', ma'la' he' ja' ba' heehn' hnäh'. ³⁰ Jëëh', dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' Ninive ga'jëë' koø' he' juh'gaa' he' ga'la' kih' Joná. Ja' ba' lä'ja' jëë' dsa' hi' chaa' na' koø' he' juh'gaa' he' le' kih' Hi' ga'lëë'ngo' la'.

³¹ Hi' wa'ra' ga'të' jee' jmeë' Dio jwiz' kyah' hnäh' hi' tääh' na', ma'ja' dsa'më' hi' ma' jmeë' hih' hwa' ta' kye', nooy' jee' gyay' mah' bäayh' hnäh' dsoo', kih' he' sa' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio. Jëëh', dsa' më' he' ja' hñ jwërte mah' ya'nuuy' lä'jë' he' ma' kyuuh' Salomón, hi' jee' kyah' hnäh' chaa' jaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Salomón.

³² Hi' wa'ra' ga'të' jee' jmeë' Dio jwiz' kyah' hnäh' hi' tääh' na', ma'ja' noo' dsa' Ninive jee' täayh' mah' bäayh' hnäh' dsoo', kih' he' sa' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio. Jëëh', dsa' he' ga'jeëyh' kyaah' Dio ma' ga'nuuy' juu' he' na'kwa' Joná, hi' jee' kyah' hnäh' chaa' jaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Joná.

Wa'je' kih' jmi'ngo' jnän'
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Ni' jaa' sa' chih' jee' na'hmää' mi'së' na'hüh' je', ni' sa' tooyh' neh' koø' wa'goo'. He' chiyh' jee' ñii' ba' mah' lä'jnä' kih' lä'jëë' hi' dsa'taah'

cha'neh⁴. ³⁴ Mi'né jne' la' lá'koo' wa'je' kih' jmi'ngo' jnän'. Lá'ja', cher'mah' mi'néh' la' llu', ngoo' ba' la' llu' kih' lá'kaa' jmi'ngo' kyah'. Pero cher'mah' la' hlih' mi'néh', lá'ja' la' hlih' kih' lá'kaa' jmi'ngo' kyah'. ³⁵ Leeh' ja', heh' wa'je' he' na' hih' kyah' ta' wa' uu'. ³⁶ Jëéh', cher'mah' lá'kaa' tuh'hoh' ma'heeh' ju'dsoo' he' la' lá'koo' wa'je', hi' sa' cha' ni' koo' he' hlih' né' kyah', ja' ga' na' jnä' lii' hääh' jee' wa'je'. La' lá'koo' he' na' hih' je' he' choo' né' kyah'.

Ga'juuh' Jesús kih' hi' ma' laq' mi'tey' jwërte

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Lá'koo' ma' ga'dsaa' ga'hlëéh' Jesús lá'ja', jaa' fariseo ga'tëeyh' cha'neh' kiyh' mah' kuh'hijh'. He' ja' ga'he' Jesús cha'neh' mah' ga'gyay' né' mes'. ³⁸ Peer' ga' lá'dsaa' dsë' fariseo he', ma' ga'jëey' sa' ga'gyih' Jesús goo' jää' ja' ga' kuh'hijh'. ³⁹ Mah' ga'jäh' Dsa-jøøh' jnän' süyh':

—Hnäh' dsa' fariseo, laah' hnäh' lá'koo' jaa' hi' gyih' ma'la' ta' ka'luu' kyah'wii' ba'. Jëéh' gyih' ba' hnäh' gooh' mah' neh' tuh'hoh' hnäh' na'kah' ba' huud'së' hii' hi' lá'jë' he' hlih' jmah'. ⁴⁰ He' ba' che' taah' hnäh'. ¿Che' sa' ñeh' hnäh', he' ba' hi' ga'jmeé' goo' jne' ga'jmeey' tuh'dsë' jne' ka'läh'? ⁴¹ Kwëéh' hnäh' dsa' hi' lla' kyaa', miih' he' cha' kyah' hnäh', mah' lá'ja' ba' jã' na' jngii' neh' tuh'hoh' hnäh'.

⁴² Jwii' ba' hnäh' dsa' fariseo. Kwah' ba' hnäh' o'mee', nuu' ruda, kyaah' lá'jë' joh' he' kih' jne', kwëéh' ba' hnäh' Dio lá'jë' he' la' heey'. Pero sa' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ni' sa' hnaah' hnäh' Dio. He' la' ba' ja' jmeé' bii' jmeeh' hnäh' kō-jøøh' kyaah' lá'jë' he' kwah' hnäh' na'.

⁴³ Peer' jwii' ba' hnäh' dsa' fariseo. Hnooh' hnäh' nah' hnäh' né' hma'sii' jee' gya' dsa'kaah' neh' gwah' mäh'. Tih' hoh' hnäh' jmeé' dsa' Dio kyah' hnäh' cha'jwë' juuh'.

⁴⁴ Jwii' ba' hnäh' ta' jwöh' kyaa' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi' ta' juu'. Laah' hnäh' lá'koo' to'høø' he' sa' jnä'. He' ja' lá'jëë' hi' ga'nää' né' kih' sa' ñey' ha' koh' na'høø' sa' la' jee' ga'nääy' ja'. (Véase: Nu. 19:16)

⁴⁵ Mah' ga'jëeh' jaa' ta' jwöh' kyaa' ley, ga'süyh':

—Ta' jwöh', he' hlëéh' lá'na', lá'kye' kyaa' jnääh' toh' wii' ka'läh'.

⁴⁶ Mah' ga'jäh' Jesús süyh':

—Peer' jwii' ba' hnäh' ka'läh' ta' jwöh' kyaa' ley. Jëéh', kyaah' hnäh' dsa' lөө' hii' he' sa' øøh' dsa' ka'. Mah' ni' miih' be' sa' kwah' hnäh'.

⁴⁷ Jwii' ba' hnäh', jmeeh' hnäh' na'hyah' né' to'høø' jee' na'haa' hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio, he' ba' hi' ga'jngëéh' dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh'.

⁴⁸ Kyaah' he' jmeeh' hnäh' lá'ja', mi'jnääh' hnäh' hñaah' hnäh' he' tääh' hnäh' juu' kwee' lá'koo' ga'jmeé' dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh'. Jëéh', dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh' ga'jngëeyh' mah' hnäh' jmeeh' hnäh' na'hyah' né' to'høø' kih' hi' he'.

⁴⁹ He' ja' Dio hi' kyuuh' cha'miuh', ga'jäyh' ka'läh': “Cheen' kyaay' dsa' hi' ngëé' juu' kin'. Hi' cheen' kyaay' apóstole ka'läh'. Kō'llaa' hi' he' jngëeyh', hi' kō'llaa' jmeeh' dsih'.” ⁵⁰ Lá'ja', hnäh' hi' tääh' na' na'bääh' jma' kih' lá'jëë' hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio lá'jiuh' ma' ga'nøø' jmi'gyuu'. ⁵¹ Lá' ga'të' jma' kih' Abel na'bääh' hnäh' lá'jiuh' jma' kih' Zacaría hi' ga'jngëeyh' ta' ka'hne' jee' kih' gwah' kyaah' na'hyoo'. He' ja' jwëéh' hnäh', lá'jë' he' ja' ma'jã' né' kih' lá'jëë' hi' tääh' na'.

⁵² Peer⁺ jwii⁻ hnäh⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley. Sa⁺ kwah⁻ hnäh⁺ jwé⁺ lä⁻ kyuu^h dsa⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ ba⁺ hñaah⁺ hnäh⁺ sa⁺ heeh⁺ hnäh⁺, mah⁺ hah⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ hnøø⁺ lä⁻ kyuu^h -ga⁻ jäh⁺ Jesús.

⁵³ Ma⁺ ya⁺ hēē⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻ fariseo ga⁻ lä⁻ hneey⁻ jwēte kyaah⁺ Jesús. Hi⁺ ga⁻ løøy⁺ ngiiy⁻ cha⁻ miih⁻ juu⁺ kiyh⁺,

⁵⁴ ma⁺ jēēy⁻ che⁺ ma⁺ kaah⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ lä⁻ ja⁻ ma⁺ le⁺ ma⁺ hñiy⁺ kiyh⁺.

12

Ga⁻ hlēeh⁺ Jesús kih⁺ hi⁻ ta⁻ juu⁺

¹ Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ dsa⁻ kuh⁺ jwēē⁺ jwēte dsa⁻, lä⁻ jiih⁺ ma⁺ kya⁻ hlääh⁺ øøyh⁻, ga⁻ løø⁺ Jesús siih⁺ to⁻ nē⁻ discípulo kyaay⁺:

-Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁻ koh⁺ jmee⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ jäh⁺ hnaayh⁻ Dio pero ta⁻ juu⁺ bih⁺ ja⁻. ² Jēeh⁺ sa⁺ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ na⁻ jlē⁻, he⁻ sa⁺ lä⁻ jnä⁻. Hi⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ na⁻ hmää⁻, lloo⁻ koø⁻ jmi⁺ lä⁻ ñe⁻ dsa⁻. ³ He⁻ ja⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁺ hlēeh⁺ hnäh⁺ jee⁺ na⁻ hoø⁻, nuu⁺ dsa⁻ jmi⁺ hi⁺ hyoo⁻. Lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁺ hlēeh⁺ hnäh⁺ jee⁺ na⁻ hmää⁻, lä⁻ ñuu^h kih⁺ dsa⁻.

Hää⁺ ba⁺ Dio hi⁻ laa⁺ kyaa⁺

(Mt. 10:26-31)

⁴ Hnoon⁺ jwēēhn⁻ hnäh⁺ ome⁻ kyaan⁻. Ta⁺ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ jngiih⁺ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺. Ga⁺ ma⁻ na⁻ juu⁺ jmi⁻ ngo⁺, hee⁻ ga⁺ ja⁻ mo⁺ le⁺ jmeey⁺. ⁵ Jwēēhn⁻ hnäh⁺ ome⁻ kyaan⁻. Wa⁺ gah⁺ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ ngē⁻ jwē⁺ cheey⁺ jmi⁻ lle⁺ kih⁺ dsa⁻ cha⁻ je⁻ ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ jngēēy⁺. Kih⁺ hi⁻ he⁺ ba⁺ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺. ⁶ Ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺, to⁺ ñe⁻ nøø⁺ ba⁺ kēē⁻ hña⁺ gyuu⁺ ta⁺. Pero ni⁻ jaa⁻ gyuu⁺ ta⁺ he⁺, sa⁻ dsa⁻ hēē⁺ kih⁺ Dio. ⁷ Lä⁻ kye⁻ jñu⁻ lleh⁺ hnäh⁺ na⁻ he⁺ ga⁻ lä⁻ jē⁻ kih⁺ Dio. He⁻ ja⁻, ta⁺ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺. Jēeh⁺, kyeē⁺ ga⁺ hnäh⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh⁺ ga⁺ jwēē⁺ gyuu⁺ ta⁺.

Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ kwa⁻ be⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ hnēē⁻ dsa⁻ jne⁺

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Jwēēhn⁻ hnäh⁺. Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ mi⁻ jnä⁻ hñii⁺ he⁻ laay⁺ dsa⁻ kyaan⁻ cha⁻ né⁻ dsa⁻, ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ jäh⁻ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺ la⁻ kiyh⁺ cha⁻ né⁻ lä⁻ jēē⁻ ángele kya⁺ Dio. ⁹ Pero hi⁻ jäh⁻ sa⁺ kyuu⁺ jnä⁻ cha⁻ né⁻ dsa⁻, lä⁻ ja⁻ jwahn⁻ sa⁺ kyuu⁺ jnih⁺ cha⁻ né⁻ lä⁻ jēē⁻ ángele kya⁺ Dio. ¹⁰ Jmee⁺ ba⁺ Dio jøh⁻ dsē⁻ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ hlēeh⁺ wii⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻ lēē⁻ ngo⁺ la⁻. Pero cher⁺ mah⁺ ga⁻ hlēeh⁺ dsa⁻ wii⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺, sa⁺ jmeey⁺ jøh⁻ dsēy⁻ kih⁺ he⁻ ja⁻. ¹¹ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ hnēē⁻ dsa⁻ hnäh⁺ neh⁻ gwah⁺ mäh⁻ o cha⁻ né⁻ dsa⁻ ta⁺, o cha⁻ né⁻ jwēē⁻, ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ hu⁺ dsē⁻ ha⁻ lä⁻ lääh⁺ hnäh⁺ hñaah⁺ o ha⁻ lä⁻ jwah⁺ hnäh⁺. ¹² Jēeh⁺, lä⁻ चाह⁺ ja⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ kwēēh⁺ hnäh⁺ hu⁺ dsē⁻ llu⁺ ha⁻ lä⁻ jwah⁺ hnäh⁺.

Koø⁻ juu⁺ na⁻ hmää⁻ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺

¹³ Jaa⁻ hi⁻ ma⁺ hää⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻ siiyh⁻ Jesús:

-Ta⁻ jwoh⁺, chiih⁺ dsa⁻ ñuu^h øøhn⁺ kwēēyh⁺ jnä⁺ heen⁻ he⁻ ga⁻ tēēn⁻.

¹⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁻:

-Ja⁺ he⁺ jwēē⁻ jnä⁻, sa⁺ ga⁻ tēēn⁻ tílloohn⁻ hee⁻ dsa⁻.

¹⁵ Ga⁺ jäh⁺ ka⁻ läh⁺ Jesús siiyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻:

-Leēh⁺ hnäh⁺, ta⁺ wa⁺ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ni⁻ koø⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Jēeh⁺, ja⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jnän⁻ cha⁻ miih⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ cha⁻ jne⁺.

¹⁶ Ja⁻ ga⁺ ga⁻ hlēēyh⁺ juu⁺ na⁻ hmää⁻, ga⁻ jäh⁺:

—Ma' cháa' jaá' dsa' cha' kuu' hi' ma' cha' cha' miih' he' na' jnáá' hwa' kiyh' he' ma' chooyh'. ¹⁷ He' ja' ma' jmeey' huúdsé', ma' jáyh': "¿Hee' ba' jmeen'? Sa' cha' jee' llan' lá'jé' he' choohn'." ¹⁸ Mah' ga' jáyh': "Lá'la' ba' jmeen'. Hlan' hne' kih' kwii' kin' mah' jmeen' juuh' ga' né' jee' ma' chih'. Jee' ja' ba' llan' lá'jé' ta' kin' he' choohn'." ¹⁹ Mah' jawahn' ki' hñiin': Ma' cha' ba' kyah' cha' miih'. Lee' kyah' cha' miih' ji' ñe'. Teeh' hoh', ja' kuh' huh' ba' hne' kyah'. Wa' cháa' ba' hne' llu'." ²⁰ Pero Dio ga' jáh' síyh' lá'la': "He' ba' che' taah' hne'. Na' hwé' ba' juuh'. Kih' jñah' ba' já' lá'jé' he' ma' juuh' ma' láäh'," ga' jáh' Dio. ²¹ Lá'ja' la' kih' dsa' hi' lla' cha' miih' kuu' né' hwa' la', mah' cha' né' Dio laay' dsa' tá' ñee' ba'.

Dio lih' háä' hi' laa' kyaay'
(Mt. 6:25-34)

²² Ja' ga' ga' jáh' Jesús síyh' discípulo kyaay':

—Kih' he' ja' na' jwëëhn' hnäh'. Ta' ka' hnäh' huúdsé' ha' lá' dsa' ngëeh' hnäh' koo' jmií' koo' jmií', hee' na' kuh' huh' hnäh' ni' ta' ka' hnäh' huúdsé' kih' hmiih' he' kēh' hnäh'. ²³ Kyeé' ga' he' cháa' hnäh' lá'koh' ga' he' kuh' huh' hnäh'. Hi' kyeé' ga' jmi' ngo' kyah' hnäh' lá'koh' ga' hmiih' he' kēh' hnäh'. ²⁴ Jéé' da' hnäh' lá'koo' la' kih' tá'. Sa' cha' jngëey' ni' sa' chooyh' ni' koo', ni' he' hnøø' jee' llay'. Pero Tää' jnän' hi' gya' gyuuh', ma' ra' he' ääh' bih'. ¿Che' sa' kyeé' ga' hnäh' lá'koh' ga' tá' he'? ²⁵ ¿Hií' hnäh' leh' jmeeh' sáa' ga' koo' lëé', kih' he' jmeeh' hnäh' cha' miih' huúdsé'? ²⁶ Cher' mah' sa' táä' hnäh' jmeeh' he' la' koo' he' pih', ¿he' la' kye' hnäh' huúdsé' kih' lá'jé' he' jwëëh' kyah' hnäh'?

²⁷ Jéé' da' hnäh' ha' lá' dsa' kwaá' wa'le'. Sa' cha' ta' jmee', ni' sa' hwëé' wa'ñe'. Pero jwëëhn' hnäh'. Ma' ke' na' hñaaah' la' hmiih' he' ga' kēh' rey Salomón, pero sa' ga' lloo' he' la' na' hñaaah' lá'koo' la' wa'le'. ²⁸ Cher' mah' lá'ja' jmee' Dio na' hñaaah' wa'le' he' choo' né' nuu' na', mah' hø' jé' dsa' neh' hwii', ha' lá'ja' sa' kway' he' kēh' hnäh', dsa' hi' miih' go' te' ba' dsoo' dsé'. ²⁹ He' ja' mo' to' ka' hnäh' huúdsé' hee' na' kuh' huh' hnäh'. Ta' jmee' hnäh' cha' miih' ngëé' huúdsé' kih' lá'jé' he' na'. ³⁰ Jëéh', lá'jéé' hi' sa' ma' heeh' kih' Dio, hnooyh' lá'jé' he' na' jmah' ba'. Pero Tää' jnän' ma' ñey' ba' lá'jé' he' jmee' bii' jnän'. ³¹ Hnáäh' da' hnäh' to' né' Dio hi' laa' dsa' ta' jøøh' jnän'. Lá'ja' ba' hñah' hnäh' lá'jé' he' jmee' bii' kyah' hnäh' ka' läh'.

Llu' ga' he' cha' he' la' hmooh' jnän' gyuuh'
(Mt. 6:19-21)

³² Ta' wa' gah' hnäh' borrego kyaan', ma' ke' sa' jwëé' hnäh', jëéh' Tää' jnän' hyoh' dséy' tooyh' gooh' hnäh' he' jmeeh' hnäh' hih' ko' jøh' kyaayh'. ³³ Hnii' hnäh' he' cha' kyah' hnäh' mah' kwëëh' hi' jmee' bii' kih'. Hnøøh' hnäh' he' sa' heé' go' te'. Hnøøh' hnäh' he' la' hmooh' he' cha' gyuuh' he' sa' heé' jih' koh'. Jee' ja' sa' lloo' dsa' hii' ni' sa' cháa' jah' hi' jwé' ka' läh'. ³⁴ Jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kye' hnäh' o' jøh' dsé'.

Llu' la' kih' hi' jøø' wa'ra' jah' Jesús

³⁵ Hnøø' ma' na' lluuh' hnäh', hi' na' neh' hnäh' ka' läh'. ³⁶ Hnøø' jmeeh' hnäh' lá'koo' jmee' moz' hi' táäh' jáä' dsa' juu' hi' jáh' jee' ma' jee' goo' dsa'. Wa'ra' jah' dsa' juuy' he' téey', na' ma' hii' ná' moz' he' ho' haah'. ³⁷ Llu' la' kih' moz' he', cher' mah' na' néy' wa'ra' jáyh'. Ma' ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh',

dsa-jũuy' mi-lluuy' hñii' jãä', ja-ga' llaay' moz' he' nē' mes' mah' jmeey' ta he' kiyh'. ³⁸ Ma-ke' jayh' koo' lla-nũũ' o ja-ga' jnä', peer' llu' la' kih' moz' he', cher'mah' na-nēy' ma'ja'. ³⁹ Hnøø' lä'ngēēh' hnäh' he' la-. Wa'ra- jäh' kih' jaa' dsa-jũũ' cha'neh' ñey' hee' hor' jä' jaa' dsa-hũũ' dsa-he' cha'neh' kiyh', jmeey' bi' sa' gwũy' høøy' hne' kiyh' mah' sa' dsa-he' dsa-hũũ' he' cha'neh' kiyh'. ⁴⁰ Lä'ja' hnäh', hnøø' ma-na'lluuh' hnäh' ka-läh'. Jēēh', hor' he' sa' jmeeh' hnäh' hũũ'dsē', jäh' Hĩ-ga-lēē'ngo' la-.

Dsa-hĩ-mi-teh', hi' dsa-hĩ-sa' jmee' ta'he'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Ja-ga' ga'jäh' Pee' siyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿che' ma-hlēēh' juu' na-hmää' lä-na- kyaä' jnääh' o ma-hlēēh' ka-läh' kih' lä'jøh'?

⁴² He-ja' ga'jäh' Dsa-jøøh' jnäñ' siyh':

—Jaa' dsa-hĩ-mi-teh' hĩ-cha' hũũ'dsē' llu' kih', hĩ-he' ba' na-hñaa' mah' hääy' hĩ-tääh' cha'neh' kih' dsa-jũuy', kwēēyh' he' kuyh' hor' kih'. ⁴³ Llu' la' kih' moz' he', cher'mah' mi-teyh' lä-jē' mada' he' nuuyh' wa'ra-jäh' jũuy'. ⁴⁴ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ga-lä-jē' ba' he' cha' kih' dsa-jũuy' tooyh' goo' moz' he'. ⁴⁵ Pero cher'mah' hĩ-na-hñaa' he' ga'jmeey' hũũ'dsē': “Lä-hēē' ga' miih- dsa-jøøh' kyaan'”, he-ja' ta'ko' jiih' ja', løøy' jmi'baay' hĩ-mē' hĩ-ñũũh' dsa-kyaayh', hĩ-kuh'hıyh' llu' lä'jiih' lä-heey'. ⁴⁶ Lä-la-le' kih' moz' he'. Jmi' he' sa' jøøy', hĩ-hor' he' sa' kyey' ni' miih' hũũ'dsē', jäh' dsa-jũuy'. Peer' cha-miih' jmeeyh' moz' he', ja-ga' cheey' ko-jøh' kyaah' lä-jēē' hĩ-sa-ga-mi-teh'.

⁴⁷ Jaa' moz' hĩ-ma-ñe' kwee' he' mada' nuuyh' kih' dsa-jũuy' mah' sa' ma-na'lluuy', ni' sa' mi-tey' mada' kih' dsa-jũuy', hĩ-he' sa' lä-ñih' dsēy' kway' kih'. ⁴⁸ Pero jaa' moz' hĩ-ma'jmeē' he' hliih' he' sa' ñey', hĩ-he' hii' miih' ba'. Jēēh' hĩ-ma-hyoh' cha-miih', lä-ja' ngiih' dsa-jũuy' cha-miih'. Dsa-jũũ' hĩ-ga-tooh' gooy' cha-miih', lä-ja' ngiiyh' cha-ga'miih'.

Kwaat' kih' Jesús he-teē' dsa'

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Ma-jan' mah' chaahn' je-hwa' la-. Hnoon' wa'ra-jäh' kih' koo-ga-juh-. ⁵⁰ Ma'ra' he' jmeē' bi' jēēn' koo' he' wii' ngēē'. Peer' ku'jii' kin'. Wa'ra-jäh' kih' na' ga-juh' ba' ma-dsēē' jmi'. ⁵¹ ¿Che' laah' hnäh' ma-jan' mah' jmeen' hii' ti' kih' dsa' jmi-gyũũ? Jwēēhn' hnäh', ja' kih' he' ja' ma-jan'. Ma-jan', mah' jmeen' te'jēē' dsa' ba'. ⁵² Jēēh', na' ta' cha'nē' jee' tääh' hñaa' dsa' koo' cha'neh', jmeey' to' naä'. Uu- hĩ-he' teē' kyaah' uu' hi' uu' dsa-taah' teey' kyaah' uu-. ⁵³ Teē' jmi' kyaah' jo-ñũũh', hĩ-jo-ñũuyh' teē' kyaayh' ka-läh'. Chooy' teē' kyaah' jo-mii', hĩ-jo-miiy' teē' kyaah' chooy'. Ma'chooy' teē' kyaah' ma'jooy', ma'jooy' teē' kyaah' ma'chooy'.

Ko-llaa' sa' kye' kwaat' ha-lä-la' he' jmee' Dio jee' kiyh'

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Hĩ-ga'jäh' ka-läh' siyh' lä-jēē' dsa':

—Wa'ra-ga-jēēh' hnäh' soo' jni' ta-la-ga-dsa'hyoo', चाह' ba' jawh' hnäh': “Jma' ba' na-jä.” Hĩ-lä-ja-la'. ⁵⁵ Hĩ-wa'ra-ja' lle' ta' kye', jawh' hnäh': “Jmee' hyoo' ba' na-.” Hĩ-lä-ja-jmee'. ⁵⁶ He-ba' che' ta-juuuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' kwee' ha-lä-jmee' koo' jmi' koo' jmi' lä-koo' la-gyũũh' hwa'. Mah' sa' kyeh' hnäh' kwaat' hee' ga-na-dsa-la'jee' kyah' hnäh'.

Hnøø' mi'een' juu' he' cha' jnän' kyaah' dsa'
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿He' la' sa' leh' hnäh' kah' hnäh' kwaat' hñaa' hnäh' hee' na' he' llu'?

⁵⁸ Cher'mah' chaä' hi' hnøø' hnëe' hne' cha'né' dsa'ta', jmee' bii' go'taa' hnäh' juu' kwee' kyaay' na' ga'juh' ta'ko' jiih' cha' jmiü', mah' sa' ngëey' hne' ja'goo' jwëe'. Lä'ja' mo'so' jmee' jwëe' hih' kih' poo', taayh' hne' neh' ñe'. ⁵⁹ Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hne', sa' ya'hëeh' jee' ja' ta'ko' jiih' sa' ma'mi-hmaah' lä'koh' te' he' lle' dsa'ta' kyah'.

13

Ga'hleeh' Jesús kih' he' dsa'jeeh' dsa' kyaah' Dio

¹ Ja'ba' jmiü' ja' na'nää' ko'llaa' dsa' na'jmeeyh' juu' kih' Jesús he' ga'jmee' Pilato mada' kih' hløø' he' na'jngëeyh' dsa' chaä' Galilea jee' ma' tääh' jngëeyh' jah' he' ma'mi-tey' kiyh' kyaah' Dio.

² Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':

—¿Che' kih' he' ga'juu' lä'ja' dsa' galilea he', he'ja' laah' hnäh' he' ääy' cha' ga'miih' dso'kye' lä'koh' ga'jee' lä'jëe' dsa' gooy'? ³ Jnä' jwëehn' hnäh', ni' miih' sa' la' lä'ja'. Jëeh' cher'mah' sa' ga'jeeh' hnäh' kyaah' Dio, ja'ba' lä'ja' juu' lä'jëe' hnäh' ka'läh'. ⁴ He' ga'toh' hne' ñii' kih' Siloé né' kih' lä'jëe' gya'jñaa' dsa' mah' ga'juuy', ¿che' jmeeh' hnäh' huü'dsë' he' ääy' cha' ga'miih' dso'kye' lä'koh' ga'jee' lä'jëe' dsa' hi' tääh' Jerusalén? ⁵ Jnä' jwëehn' hnäh', ni' miih' sa' la' lä'ja'. Jëeh' cher'mah' sa' ga'jeeh' hnäh' kyaah' Dio, ja'ba' lä'ja' juu' lä'jëe' hnäh' ka'läh'.

Juu' na'hmää' lä' la' kih' koq' chaah' higo he' sa' kwa' miü'

⁶ Hi' ga'jäyh' ka'läh' juu' na'hmää' lä'la':

—Jaa' dsa' ma' na'jnää' koq' chaah' higo jee' kih' chaah' wii' jëh' kiyh'. Mah' na'jëey' che' na'hiü' mi'higo. Pero ni' koq' miü' sa' ma' hii'. ⁷ Mah' ga'siiyh' hi' ma'høø' chaah' wii' jëh' ja': "Jee' la' ma'të' hnë' ji'ñe' ma'jan' jëen' chaah' higo la', che' hiü' miü'. Sa' cha' jnøøhn' ni' miih' lä'koh' hä' gwän'. He'ja' tu'go'te'. ¿He'la' ja' koq' na'ha' hwa' jee' chih'?" ⁸ Pero hi' ma'høø' jee' ja' ga'jäyh': "Dsa'jøøh' kyaan', kwa' jwë' kih' koq' ga'ji'ñe' na'. Gyun' miih' ta'hmii' mah' toohn' ta'hoh'. ⁹ Cher'mah' ga'hiü' miü', llu' ba'. Pero cher'mah' sa' ga'hiü', ja'ga' na' dsa'tu'."

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' dsa'më' hi' ma'na'jluu' cha'kah'

¹⁰ Koq' jmiü' he' teeh' dsa' dsë' ma'kwa' Jesús juu' neh' gwah' mäh'. ¹¹ Jee' ja' ma'hää' jaa' dsa'më' hi' ma'hya' gya'jñaa' ji'ñe' dsaah'. Ga'jmeey' jmi'le' hliih' ga'jluu' ka'luuy'. Ni' miih' sa' le' ma'ngëy' ko'dsoo'. ¹² Ma' ga'jëe' Jesús dsa'më' he', ga'tëeyh' mah' ga'siiyh':

—Dsa'më', ma'jä' ba'kyah' kih' dsoo' he' ma'laah'.

¹³ Ga'kyey' gooy' né' kih' dsa'më' he'. Lä'chah' ja' ga'niih' ka'luuy', mah' ga'løøy' kway' ti'hmaah' kih' Dio. ¹⁴ Pero hi' ma'jmeey' hih' gwah' ja', ga'lälëe' jwëte' kih' he' ga'mi'hlää' Jesús dsa' jmiü' he' teeh' dsa' dsë'. Mah' ga'siiyh' lä'jëe' hi' ma'tääh' jee' ja':

—Jñii' jmiü' ba'cha' jwë' jmeen' ta'. Ta'ko' jiih' jñii' jmiü' ja', ya'nää' hnäh' mah'jä' kyah' hnäh', ja' jmiü' he' teeh' dsa' dsë'.

¹⁵ Ja'ga' ga'jäyh' Dsa'jøøh' jnän' ga'siiyh':

–Heeˉ baˉ cheˉ taˉ juuhˉ hneˉ dsaˉ ñuuuhˉ. ¿Jaˉ lãˉ jëëˉ hnãhˉ cheehˉ hnãhˉ kyaˉ kyaahˉ hnãhˉ, burrˉ kyaahˉ hnãhˉ jeeˉ naˉ hñuuuhˉ mahˉ goˉ jããhˉ hnãhˉ hihˉ jmiˉ jmiˉ heˉ teehˉ dsaˉ dsëˉ? ¿Cheˉ saˉ jmeehˉ hnãhˉ lãˉ jaˉ? 16 Pero hihˉ dsaˉ mëˉ laˉ, hiˉ laaˉ saˉ juˉ kihˉ Abraham, maˉ hyaˉ gyaˉ jñaˉ jì ñeˉ maˉ naˉ hñuuuhˉ kaahˉ Tanaˉ. ¿Cheˉ saˉ äãˉ jmiˉ cheeyhˉ jmiˉ heˉ teehˉ dsaˉ dsëˉ?

17 Lãˉ maˉ gaˉ hlëëhˉ Jesús juuˉ jaˉ, gaˉ jãˉ oˉ hihˉ lãˉ jëëˉ hiˉ gaˉ lãˉ høøhˉ kiyhˉ. Pero jeeˉ lãˉ jëëˉ dsaˉ maˉ chaayˉ lluˉ baˉ, maˉ gaˉ jëëyˉ lãˉ jëˉ heˉ juhˉ gaaˉ heˉ maˉ jmeeˉ Jesús.

Juuˉ naˉ hmääˉ lãˉ kooˉ laˉ kihˉ miˉ juˉ mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Hiˉ gaˉ jãhˉ Jesús kaˉ lähˉ:

–Jwëëhnˉ hnãhˉ juuˉ heˉ jeehˉ kweeˉ lãˉ kohˉ jããˉ Dio dsaˉ lãˉ hihˉ kihˉ. 19 Heˉ jããˉ Dio dsaˉ lãˉ hihˉ kihˉ, jeehˉ kweeˉ lãˉ kooˉ laˉ kihˉ kooˉ miˉ juˉ mostaza heˉ gaˉ jngëëˉ jaaˉ dsaˉ jeeˉ naˉ jnããˉ chaˉ johˉ kiyhˉ. Hehˉ miˉ juˉ jaˉ, gaˉ hyaˉ mahˉ gaˉ kwaãˉ, lãˉ jiihˉ gaˉ tẽˉ kooˉ chaahˉ hmaˉ. Heˉ jaˉ gaˉ llaˉ nããˉ taˉ jmeeyˉ siiˉ nẽˉ saˉ gohˉ kihˉ.

Juuˉ naˉ hmääˉ lãˉ kooˉ laˉ kihˉ levadura

(Mt. 13:33)

20 Kooˉ kaˉ lähˉ gaˉ jãhˉ Jesús siiyhˉ:

–Jeeˉ laˉ jwëëhnˉ hnãhˉ juuˉ heˉ jeehˉ kweeˉ lãˉ kohˉ jããˉ Dio dsaˉ lãˉ hihˉ kihˉ. 21 Jeehˉ kweeˉ lãˉ kooˉ jmeeˉ levadura heˉ kooohˉ jaaˉ dsaˉ mëˉ. Llayˉ chaˉ miihˉ harin mahˉ kahˉ gwëyhˉ kyaahˉ levadura. Kyaahˉ lãˉ jaˉ dsaˉ kwaãˉ lãˉ gaˉ dsaˉ taˉ kaˉ.

Dsuˉ laˉ hoˉ haahˉ jeeˉ dsaˉ taahˉ dsaˉ kyaahˉ Dio

(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Lãˉ kooˉ maˉ hããˉ Jesús jwëˉ ngooˉ taˉ Jerusalén maˉ kwayˉ juuˉ lãˉ kaaˉ jwiiˉ kaahˉ hiˉ lãˉ kaaˉ jwiiˉ mãhˉ jeeˉ maˉ dsaˉ ngëëyˉ. 23 Jaaˉ dsaˉ gaˉ ngiiˉ juuˉ kiyhˉ, gaˉ siiyhˉ:

–Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ, ¿cheˉ miihˉ goˉ teˉ dsaˉ hiˉ dsaˉ lããˉ?

Heˉ jaˉ gaˉ jãhˉ Jesús siiyhˉ:

24 –Jmeeˉ hnãhˉ biiˉ goˉ taahˉ hnãhˉ taˉ hoˉ haahˉ dsuˉ. Jëëhˉ, jwëëˉ dsaˉ hiˉ hnoøˉ dsaˉ taahˉ mahˉ saˉ jmããyˉ dsaˉ taayhˉ. 25 Waˉ jmeenˉ jaaˉ dsaˉ juuˉ chaˉ nehˉ maˉ ngëëˉ maˉ jneyˉ hoˉ haahˉ kiyhˉ. Hiˉ cherˉ mahˉ gaˉ nããhˉ hnãhˉ tëehˉ hnãhˉ kiyhˉ taˉ kaˉ hneˉ: “Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ, Dsaˉ jøøhˉ kyaanˉ, nãˉ hoˉ haahˉ mahˉ dsaˉ toohˉ jnããhˉ.” Pero jeehˉ dsaˉ juuˉ heˉ kyahˉ hnãhˉ, jãyhˉ: “Saˉ manˉ hiiˉ hnãhˉ.” 26 Jaˉ gaˉ løøhˉ hnãhˉ jwahˉ hnãhˉ: “Maˉ kihˉ maˉ hihˉ jnããhˉ koˉ johˉ kyaahˉ hneˉ. Jnããhˉ heˉ hiˉ gaˉ hlëëhˉ jeeˉ laˉ chaˉ jwëˉ juuhˉ.” 27 Pero jãhˉ dsaˉ juuˉ chaˉ nehˉ heˉ, siiyhˉ hnãhˉ: “Saˉ manˉ hiiˉ hnãhˉ. Goˉ nããˉ hnãhˉ kyahˉ, hnãhˉ hiˉ jmeeˉ heˉ hlihˉ jmahˉ.” 28 Jeeˉ jaˉ kiˉ hoohˉ hnãhˉ mahˉ juuhˉ hnãhˉ chaˉ jahˉ hnãhˉ waˉ raˉ gaˉ jëëhˉ hnãhˉ Abraham kyaahˉ Isaac kyaahˉ Jacob kyaahˉ lãˉ jëëˉ hiˉ gaˉ ngëëˉ juuˉ kihˉ Dio tããhˉ yaˉ jwiiˉ kiyhˉ, mahˉ hnãhˉ dsaˉ hëëhˉ taˉ kaˉ hneˉ. 29 Jwëëˉ dsaˉ chaãˉ uuˉ yaˉ nããˉ taˉ kyeˉ taˉ ñiiˉ mahˉ dsaˉ taahˉ kuhˉ hihˉ koˉ johˉ kyaahˉ jnãˉ jeeˉ ooˉ yaˉ jwiiˉ kihˉ Dio. 30 Jëëhˉ, jwëëˉ hiˉ saˉ laaˉ kwaãtˉ jeeˉ kyahˉ hnãhˉ, hiˉ heˉ leeˉ jøøhˉ maˉ jaˉ. Hiˉ hiˉ laaˉ kwaãtˉ jeeˉ kyahˉ hnãhˉ, hiˉ heˉ leeˉ mãhˉ gaˉ.

Ga⁻lä⁻meeh⁻ dsë⁻ Jesús kih⁻ jw⁻ Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

³¹ Ja⁻ ba⁻ jmi⁻ ja⁻, ga⁻lla⁻ nää⁻ ko⁻lla⁻ fariseo na⁻chiih⁻ Jesús:

—Go⁻hëë⁻ jee⁻ la⁻, gwaah⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻, jëëh⁻ hnø⁻ Herode jngëëh⁻ hne⁻.

³² He⁻ja⁻ ga⁻ jäyh⁻ siyh⁻ dsa⁻ fariseo he⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ mah⁻ go⁻chiih⁻ hi⁻ ky⁻ may⁻ hlih⁻ he⁻ juu⁻ la⁻: “Na⁻ hi⁻ hø⁻ lä⁻ ma⁻jmeen⁻ la⁻ ba⁻ ta⁻ he⁻ hwëën⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ mi⁻hlään⁻ dsa⁻ ka⁻ läh⁻. Ga⁻ ma⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁻, ja⁻ hnih⁻ ma⁻hña⁻ ta⁻ kin⁻.” ³³ Jmee⁻ bii⁻ lä⁻ ma⁻hään⁻ la⁻ ba⁻ jwë⁻, na⁻, hø⁻, hi⁻ hyu⁻ lä⁻ jiih⁻ lloon⁻ Jerusalén. Jëëh⁻, jmee⁻ bii⁻ he⁻ juu⁻ hi⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio ta⁻ Jerusalén, sa⁻ lle⁻ kih⁻ juuy⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻.

³⁴ Hnäh⁻ dsa⁻ cha⁻ Jerusalén, hi⁻ jngëëh⁻ hi⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio hi⁻ teh⁻ hnäh⁻ ku⁻ kih⁻ hi⁻ cheë⁻ Dio, joh⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻hnoon⁻ ma⁻ jøøhn⁻ hnäh⁻ lä⁻ko⁻ jøøh⁻ chaah⁻ hyaa⁻ gy⁻ taayh⁻ neh⁻ sa⁻kyooy⁻, pero sa⁻ ga⁻hiih⁻ hnäh⁻. ³⁵ He⁻ja⁻ ma⁻bee⁻ Dio hnäh⁻ go⁻te⁻, jä⁻ ta⁻jmah⁻ ba⁻ hne⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Jwëëhn⁻ hnäh⁻, na⁻ ta⁻ cha⁻në⁻ mo⁻so⁻ jëëh⁻ hnäh⁻ jnä⁻ ta⁻ko⁻ jiih⁻ sa⁻ ma⁻jäh⁻ hnäh⁻: “He⁻ ba⁻ che⁻ jøh⁻gaa⁻ hi⁻ ja⁻, lä⁻hih⁻ kih⁻ Dio.”

14

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús ja⁻ hi⁻ dsaah⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻

¹ Ko⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, ngoo⁻ Jesús ga⁻kuh⁻ ga⁻hih⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻ ja⁻ fariseo hi⁻ ma⁻ laa⁻ ja⁻ dsa⁻ jøøh⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tää⁻ Jesús. ² Hi⁻ ta⁻ cha⁻nëy⁻ ja⁻ ma⁻ cheh⁻ ja⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ dsoo⁻ gyo⁻.

³ He⁻ja⁻ ga⁻ ngi⁻ Jesús juu⁻ kih⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley kyaa⁻ dsa⁻ fariseo he⁻:

—¿Che⁻ cha⁻ jwë⁻ mi⁻hlää⁻ jne⁻ ja⁻ hi⁻ dsaah⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻?

⁴ Ti⁻sih⁻ ba⁻ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ he⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ sooh⁻ Jesús goo⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ he⁻ mah⁻ ga⁻ mi⁻hlääy⁻. Hi⁻ ga⁻hiyh⁻ juu⁻, ga⁻siyh⁻:

—Ma⁻ le⁻ gwaah⁻ kyah⁻.

⁵ Mah⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ he⁻, ga⁻siyh⁻:

—Cher⁻ mah⁻ ja⁻ dsa⁻ kyaa⁻ hnäh⁻ ga⁻ tah⁻ ja⁻ burr⁻ o ja⁻ kya⁻ kyaa⁻ jee⁻ he⁻ ko⁻ too⁻, ¿che⁻ sa⁻ dsooy⁻ lä⁻ chah⁻ ja⁻ dsa⁻ lleey⁻ jah⁻ kyaa⁻ ma⁻ke⁻ la⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻?

⁶ Ni⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻lih⁻ ma⁻ jeyh⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús.

Juu⁻ na⁻ hmää⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻ taah⁻ to⁻ në⁻ hma⁻ sii⁻ jee⁻ cha⁻ ma⁻ n⁻

⁷ Ma⁻ gya⁻ Jesús jëë⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁻ jmee⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ teeh⁻ kyaa⁻ fariseo he⁻, ga⁻hnooyh⁻ ma⁻ dsa⁻ taayh⁻ høø⁻ hi⁻ kaah⁻ në⁻ mes⁻. He⁻ja⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ juu⁻ na⁻ hmää⁻ kyaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ teeh⁻ he⁻, ma⁻ jäyh⁻:

⁸ —Wa⁻ra⁻ ga⁻ tëëh⁻ ja⁻ dsa⁻ hne⁻ ko⁻ jee⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻ dsa⁻, sa⁻ nah⁻ høø⁻ hi⁻ kaah⁻, le⁻ ga⁻ che⁻ lloo⁻ ja⁻ hi⁻ jøøh⁻ ga⁻ lä⁻ koh⁻ hne⁻. ⁹ Cher⁻ mah⁻ ga⁻ nah⁻ jee⁻ ja⁻, ha⁻ ga⁻ che⁻ ga⁻ lloo⁻ hi⁻ ga⁻ tëëh⁻ lä⁻ uu⁻ hnäh⁻, mah⁻ siyh⁻ hne⁻: “Kwa⁻ jwë⁻ gya⁻ hi⁻ la⁻ jee⁻ na⁻.” Ja⁻ ga⁻ kyaa⁻ o⁻ hih⁻ nah⁻ jee⁻ ga⁻ dsa⁻ go⁻te⁻ hma⁻ sii⁻. ¹⁰ Lä⁻ la⁻ ba⁻ jmeeh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ tëëh⁻ ja⁻ dsa⁻ hne⁻ jee⁻ jmee⁻ jmi⁻. Goh⁻ ba⁻ hne⁻, ja⁻ nah⁻ lä⁻ ga⁻ të⁻ h⁻ ba⁻. Mah⁻ wa⁻ra⁻ ja⁻ hi⁻ ga⁻ tëëh⁻ hne⁻, siyh⁻ hne⁻: “Na⁻ ya⁻ na⁻ jee⁻ llu⁻ ga⁻ miih⁻ la⁻, ome⁻ kyaa⁻.” Ja⁻ ga⁻ leeh⁻ jøøh⁻ cha⁻në⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ tääh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaa⁻ hne⁻ në⁻ mes⁻ ja⁻. ¹¹ Jëëh⁻, hi⁻ jmää⁻ hñii⁻ jøøh⁻, hi⁻ he⁻ jä⁻ ta⁻ hwa⁻ go⁻te⁻. Hi⁻ jmää⁻ hñii⁻ hwa⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ lee⁻ jøøh⁻.

12 Hi⁴ ga⁴ hlēēyh⁴ dsa⁴ fariseo hi⁴ ga⁴ tēē⁴ kiyh⁴, ga⁴ sīyh⁴:

—Wa⁴ra⁴ ga⁴ teeh⁴ dsa⁴ kuh⁴ hīyh⁴ koq⁴ llā⁴ hyoo⁴ o ta⁴ ga⁴ nūu⁴, ta⁴ tēēh⁴ ome⁴ kyaah⁴, ni⁴ øøh⁴, ni⁴ jñah⁴ ga⁴ hi⁴ chaa⁴ kyah⁴, ni⁴ dsa⁴ cha⁴ kuu⁴ hi⁴ tãäh⁴ koo⁴ kyah⁴. Jēēh⁴, lã⁴ jēē⁴ hi⁴ he⁴ tēēh⁴ hne⁴ ka⁴ lãh⁴ mah⁴ jēeyh⁴ kyah⁴. 13 Lã⁴ la⁴ ba⁴ jmeeh⁴ wa⁴ra⁴ ga⁴ jmeeh⁴ koq⁴ jmī⁴. Ja⁴ tēēh⁴ hi⁴ tā⁴ ñee⁴ kyaah⁴ dsa⁴ tūuh⁴, dsa⁴ jluuh⁴, hi⁴ dsa⁴ tūu⁴. 14 Lã⁴ ja⁴ ba⁴ le⁴ llu⁴ kyah⁴. Jēēh⁴, dsa⁴ he⁴ sa⁴ cha⁴ he⁴ kyaah⁴ mi⁴ hmaayh⁴ kyah⁴ ka⁴ lãh⁴. Pero wa⁴ra⁴ ga⁴ tē⁴ jee⁴ lã⁴ jīih⁴ lã⁴ jēē⁴ hi⁴ llū⁴, lã⁴ hmaah⁴ kyah⁴.

Juu⁴ na⁴ hmää⁴ lã⁴ koq⁴ la⁴ koq⁴ jmī⁴ jūuh⁴
(Mt. 22:1-10)

15 Jaa⁴ hi⁴ ma⁴ gya⁴ nē⁴ mes⁴ kyaah⁴ Jesús, ma⁴ ga⁴ nuuy⁴ ga⁴ hlēēh⁴ Jesús lã⁴ ja⁴, ga⁴ jãyh⁴:

—Llu⁴ la⁴ kih⁴ hi⁴ dsa⁴ taah⁴ kuh⁴ hīh⁴ jee⁴ la⁴ ya⁴ jwī⁴ kih⁴ Dio.

16 He⁴ ja⁴ ga⁴ jãh⁴ Jesús sīyh⁴:

—Jaa⁴ dsa⁴ ga⁴ jmee⁴ koq⁴ jmī⁴ jūuh⁴ mah⁴ ga⁴ tēēyh⁴ jwēē⁴ jwēte dsa⁴. 17 Ma⁴ ga⁴ tē⁴ hor⁴ kuh⁴ dsa⁴ ma⁴ nūu⁴, ga⁴ cheey⁴ jaa⁴ moz⁴ kyaay⁴ mah⁴ dsa⁴ chih⁴ hi⁴ ma⁴ na⁴ teeh⁴ kyaay⁴: “Ya⁴ nãä⁴ hnãh⁴ ga⁴ juh⁴. Jēēh⁴, ma⁴ na⁴ llū⁴ ba⁴ lã⁴ jē⁴.” 18 Ga⁴ lã⁴ jēē⁴ ba⁴ ga⁴ jãh⁴ sa⁴ jãä⁴. Hi⁴ to⁴ nē⁴ ga⁴ jãh⁴: “Ma⁴ lan⁴ koq⁴ jwi⁴ hwa⁴, he⁴ ja⁴ hnoon⁴ na⁴ jēēn⁴ koq⁴. Jmee⁴ jøh⁴ hoh⁴ sa⁴ jãän⁴ nīn⁴.” 19 Hi⁴ jñah⁴ ga⁴ jãh⁴: “Ma⁴ laan⁴ hñaa⁴ gyaah⁴ kya⁴ hi⁴ jmee⁴ ta⁴. Hi⁴ he⁴ na⁴, na⁴ ga⁴ na⁴ jēēn⁴ che⁴ llūuy⁴. He⁴ ja⁴ chuun⁴ kyaah⁴ hne⁴ jmee⁴ jøh⁴ hoh⁴, sa⁴ jãän⁴ nīn⁴.” 20 Hi⁴ jñah⁴ ka⁴ lãh⁴ ga⁴ jãh⁴: “Koo⁴ ma⁴ jee⁴ ba⁴ goon⁴. He⁴ ja⁴ sa⁴ le⁴ nīn⁴.” 21 Ngaah⁴ go⁴ te⁴ ba⁴ moz⁴ he⁴, na⁴ jmeeyh⁴ juu⁴ kih⁴ dsa⁴ jūuy⁴. Ma⁴ ga⁴ nuu⁴ jūu⁴ jmī⁴ he⁴ ga⁴ jãyh⁴ lã⁴ ja⁴, ga⁴ lã⁴ llēey⁴ jwēte. Ja⁴ ga⁴ ga⁴ sīyh⁴ moz⁴ he⁴: “Gwa⁴ ko⁴ chih⁴ je⁴ hmooh⁴ hi⁴ lã⁴ kaa⁴ cha⁴ jwē⁴ kih⁴ jee⁴ jwī⁴ jūuh⁴, go⁴ kyaa⁴ hi⁴ tā⁴ ñee⁴ kyaah⁴ dsa⁴ tūuh⁴, dsa⁴ jluuh⁴ hi⁴ dsa⁴ tūu⁴.”

22 Ma⁴ jah⁴ moz⁴ he⁴, ga⁴ sīyh⁴: “Dsa⁴ jøøh⁴ kyaan⁴, ma⁴ la⁴ ba⁴ lã⁴ jē⁴ mada⁴ he⁴ ma⁴ jmeeh⁴. Pero ja⁴ ga⁴ jee⁴ dsa⁴ taah⁴ dsa⁴.” 23 He⁴ ja⁴ ga⁴ jãh⁴ dsa⁴ jūu⁴ he⁴ sīyh⁴ moz⁴ kyaay⁴: “Gwa⁴ lã⁴ hã⁴ jwē⁴, hi⁴ lã⁴ kaa⁴ jee⁴ jēeh⁴ dsa⁴, jmee⁴ bi⁴ ya⁴ nãäy⁴, mah⁴ kah⁴ cha⁴ neh⁴ kin⁴ la⁴.” 24 Jēēh⁴, jwēēhn⁴ hnãh⁴, ni⁴ jaa⁴ dsa⁴ hi⁴ ga⁴ tēēhn⁴ he⁴, mo⁴ so⁴ tēēy⁴ kuyh⁴ ma⁴ nūu⁴ kin⁴.”

Hweh⁴ miuh⁴ la⁴ he⁴ jmee⁴ jne⁴ ko⁴ jøh⁴ kyaah⁴ Cristo
(Mt. 10:37-38)

25 Jwēē⁴ jwēte dsa⁴ hi⁴ ga⁴ nãä⁴ ko⁴ jøh⁴ kyaah⁴ Jesús. He⁴ ja⁴ ga⁴ jēeyh⁴ hñiyy⁴ ta⁴ jee⁴ ya⁴ nãä⁴ dsa⁴, mah⁴ ga⁴ sīyh⁴:

26 —Jaa⁴ hi⁴ hnøø⁴ jmee⁴ ko⁴ jøh⁴ kyaah⁴ jnã⁴, cher⁴ mah⁴ sa⁴ hnãäy⁴ jnã⁴ cha⁴ ga⁴ miuh⁴ lã⁴ koh⁴ ga⁴ he⁴ hnãäy⁴ cho⁴ jmiyy⁴, lã⁴ koh⁴ ga⁴ he⁴ hnãäy⁴ mëy⁴, he⁴ hnãäy⁴ jooy⁴, he⁴ hnãäy⁴ dsa⁴ ñūuh⁴ øøyh⁴, he⁴ hnãäy⁴ më⁴ øøyh⁴, hi⁴ lã⁴ koh⁴ ga⁴ he⁴ hnãäy⁴ hñiyy⁴, sa⁴ jmãäy⁴ lēey⁴ discípulo kyaan⁴. 27 Hi⁴ sa⁴ jãä⁴ cru⁴ kyaa⁴ mah⁴ sa⁴ jmeey⁴ ko⁴ jøh⁴ kyaah⁴ jnã⁴ sa⁴ jmãäy⁴ lēey⁴ discípulo kyaan⁴.

28 Wa⁴ra⁴ ga⁴ tē⁴ jee⁴ hnooh⁴ hnãh⁴ jmeeh⁴ hnãh⁴ koq⁴ hne⁴ ñi⁴, ¿che⁴ sa⁴ jēēh⁴ hnãh⁴ to⁴ nē⁴ joh⁴ kēē⁴ hi⁴ che⁴ lēē⁴ kuu⁴ kyah⁴ hnãh⁴ lã⁴ jīih⁴ hñaa⁴ hne⁴ ja⁴? 29 Jēēh⁴ cher⁴ mah⁴ ga⁴ chih⁴ hnãh⁴ ma⁴ tī⁴ kih⁴ hne⁴ ja⁴ mah⁴ sa⁴ hñaa⁴ ta⁴ ja⁴, lã⁴ jēē⁴ dsa⁴ hi⁴ jēē⁴ ta⁴ ja⁴, mi⁴ kwayh⁴ kyah⁴ hnãh⁴. 30 Mah⁴ jãyh⁴: “Dsa⁴ ñūuh⁴ la⁴ ga⁴ løøy⁴ chooy⁴ hne⁴ la⁴ mah⁴ sa⁴ ga⁴ liyh⁴ ma⁴ mi⁴ hñaa⁴.” 31 O wa⁴ jmeen⁴ jaa⁴ rey, hi⁴ dsoo⁴ dsa⁴ tēē⁴ kyaah⁴ jñah⁴ rey, ¿ja⁴ gyay⁴ to⁴ nē⁴, jēēy⁴ che⁴ jmää⁴

gyaa¹ mil hløø¹ kyaay¹ mah¹ dsa⁻teey¹ kyaah¹ jñah¹ rey hi⁻ jää⁺ gyeē¹ mil hløø¹?
³² Wa⁻ra⁻ ga⁻jēēy¹ sa⁻ liyh⁺, he⁻ja⁻ cheey¹ jaa⁻ hi⁻ dsa⁻hlēēh¹ llay⁻ ha⁻ lä⁻ jee¹
 hii¹ tii¹ juu¹ ja⁻, ta⁻ko⁻jiih¹ sa⁻ ma⁻ya⁻jäh¹ jñah¹ rey he¹. ³³ He⁻ja⁻ cher¹ mah¹
 chaa⁻ jaa⁻ hnäh¹ hi⁻ sa⁻ tuu⁻ dsē¹ be⁻ lä⁻jē¹ he⁻ cha⁻ kih¹, sa⁻ jmääy¹ leey¹
 discípulo kyaan⁺.

³⁴ Llu¹ ba¹ ñe¹ pero wa⁻ra⁻ ga⁻dsaa¹ he⁻ ñii¹ kih¹, ha⁻ lä⁻lii⁺ ka⁻läh¹ ñii¹. ³⁵ Sa⁻
 jmää¹ kih¹ hwa¹, ni¹ he⁻ kaayh¹ kyaah¹ jyoh¹ ta⁻hoh¹ sa⁻ jmää¹. He⁻ be⁻ ba⁻ dsa⁻
 ja⁻. Hi⁻ hnøø¹ heēh¹ juu¹ la⁻, wa⁻ heeyh⁻.

15

Juu' na-hmää' lä' koo' la' kih' jaa' borrego hi- na-hēē'
 (Mt. 18:10-14)

¹ Jwēē¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ koo¹ ku¹sih⁻ hi⁺ jñah¹ dsa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ ga⁻lla⁻nää¹
 koo¹ kih¹ Jesús mah¹ nuuy¹ juu¹ he⁻ ma¹ kway⁺. ² He⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻tih¹ dsē¹ dsa⁻
 fariseo ni¹ saduceo ka⁻läh¹, ma¹ jäh¹:

—Dsa⁻ ñuu^h⁻ la⁻ heēh⁻ lä⁻jēē¹ hi⁻ jmee⁺ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻ hi⁺ kuyh⁻ ko⁻jøh¹
 kyaayh¹ ka⁻läh¹.

³ He⁻ja⁻ ga⁻hlēēyh¹ dsa⁻ he¹ juu¹ na⁻hmää¹ lä⁻la⁻, ga⁻jäh¹:

⁴—Cher¹ mah¹ jaa⁻ hnäh¹ chaa⁻ hñä⁻laa¹ borrego kyaa¹, mah¹ dsa⁻hēē¹ jaa⁻,
 ¿che¹ sa⁻ beey¹ ko⁻hwēē¹ jee¹ lä⁻jēē¹ jah¹ he¹ mah¹ dsooy¹ ta⁻ moh¹ dsa⁻hnääh¹
 hi⁻ na⁻hēē¹ he¹ lä⁻jiih¹ jnääh¹? ⁵ Peer⁻ jēē¹ dsēy¹ wa⁻ra⁻ ga⁻jnääh¹ jah¹
 kyaay¹, mah¹ teēy¹ jwē¹ ka⁻kyooy¹. ⁶ Hi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻llaayh¹ kiyh¹, teēyh¹ lä⁻jēē¹
 ome¹ kyaay¹ hi⁺ lä⁻jēē¹ hi⁻ tääh¹ koo¹ kiyh¹ mah¹ siyh⁻: “Wa⁻ chaa⁻ jne¹ llu¹,
 jēēh¹ ma⁻jnääh¹ borrego kyaan⁺ hi⁻ ma¹ na⁻hēē¹.” ⁷ Jwēēhn¹ hnäh¹, lä⁻ja⁻
 ka⁻läh¹ cha⁻ga⁻miuh¹ chaa⁻ llu¹ hi⁻ tääh¹ gyuu^h¹ kyaah¹ jaa⁻ hi⁻ dsa⁻jēēh¹ kih¹
 Dio lä⁻koh¹ ga⁻ kyaah¹ lä⁻jēē¹ to⁻lo⁻gyaa¹ dsē¹ to⁻laa¹ ñu¹ hi⁻ sa⁻ jmee⁺ bii¹ kih¹
 dsa⁻jēeyh¹ kih¹ Dio.

Juu' na-hmää' lä' la' kih' kuu' he- na-hii'

⁸ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹ jaa⁻ dsa⁻mē¹ hi⁻ ma¹ cha⁻ gya¹ kuu¹ kih¹. Cher¹ mah¹ ga⁻hii¹
 koo¹ kuu¹ kiyh¹, ¿che¹ sa⁻ hiyh¹ je¹ mah¹ hyayh¹ cha⁻neh¹ kiyh¹, hnooyh⁻ kwee⁻
 lä⁻jiih¹ jnøøyh¹? ⁹ Hi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻jnøøyh¹ kuu¹ he⁻ ma¹ na⁻hii¹ ja⁻, teēyh¹ lä⁻jēē¹
 ome¹ kyaay¹ hi⁺ lä⁻jēē¹ hi⁻ tääh¹ koo¹ kiyh¹ mah¹ jäh¹: “Wa⁻ chaa⁻ jne¹ llu¹,
 jēēh¹ ma⁻jnøøhn¹ ba¹ kuu¹ kin⁻ he⁻ ma¹ na⁻hii¹.” ¹⁰ Lä⁻ja⁻ jwēēhn¹ hnäh¹, ha⁻
 koh¹ sa⁻ chaa⁻ llu¹ ángele kyaa¹ Dio wa⁻ra⁻ ga⁻tu¹ jaa⁻ dsa⁻ jwē¹ hliih¹ mah¹
 dsa⁻jēeyh¹ kyaah¹ Dio —ga⁻jäh¹ Jesús.

Juu' na-hmää' lä' koo' la' kih' chih- hi- na-hēē'

¹¹ Hi⁺ ga⁻jäh¹ Jesús ka⁻läh¹ juu¹ la⁻:

—Jaa⁻ dsa⁻ ma¹ chaa⁻ uu¹ jo¹ ñuu^h⁻. ¹² Nää¹ hi⁻ mäh¹ ga⁻siyh¹ jmiiy⁻: “Tää¹,
 kwēēh¹ jnä¹ heen⁻ he⁻ ga⁻tēēn¹ hyohn⁻.” Mah¹ ga⁻kwēēyh¹. ¹³ Miih¹ jmi¹ ba¹
 ma⁻hya⁻, ga⁻ka¹ hi⁻ mäh¹ he¹ heey¹ he⁻ ga⁻teēy¹ ja⁻, ngooy¹ ta⁻ jee¹ jwii¹ uu¹.
 Jee¹ ja⁻, ga⁻jmeey¹ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, ga⁻heey¹ lä⁻jē¹ go⁻te⁻ heey¹ ja⁻. ¹⁴ Ma⁻ngēē¹
 ma⁻mi¹ llay⁻ lä⁻jē¹ kuu¹ kiyh¹, ma¹ ga⁻lä⁻cha⁻ hoo¹ lä⁻kaa¹ hwa¹ ja⁻. Ja⁻ jiih¹
 ga⁻løø¹ lla⁻kyaay¹ lä⁻jē¹. ¹⁵ He⁻ja⁻ ñeey¹ na⁻ngiiy¹ ta⁻ kih¹ jaa⁻ hi⁻ ma¹ chaa⁻
 hwa¹ ja⁻. Dsa⁻ he¹ ga⁻cheey¹ ta⁻ moh¹ kiyh¹ mah¹ dsa⁻hääy¹ ñe¹. ¹⁶ Ma⁻hnøø¹
 chih⁻ he¹ ma¹ kayh¹ tuyh¹ kyaah¹ he⁻ ma¹ kuh⁻ ñe¹ he¹. Pero jee¹ ja⁻ sa⁻ chaa⁻
 hi⁻ ma¹ kwa¹ he⁻ ma¹ kuyh⁺. ¹⁷ Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻liiyh¹ mah¹ ga⁻jmeey¹ hu¹dsē⁻:

“Jah’ moz’ sa’ chaa’ kyaa’ taa’ kyaan’, cha’ he’ kuyh’, lä’ jiih’ dsa’ chaa’ ga’ kiyh’, mah’ jnä’ dsa’ juun’ hoo’ jee’ la’.” 18 Hii’ jnä’ ngaahn’ go’ te’ kih’ taa’ kyaan’, na’ chiih’ jnih’: Taa’ kyaan’, ma’ jmeen’ he’ hlih’ cha’ ne’ Dio hi’ ma’ hläähn’ cha’ neh’ ka’ läh’. 19 Mo’ so’ ga’ tee’ jnä’ leen’ lä’ koo’ jooH’. Jmää’ jnä’ lä’ koo’ jaa’ moz’ kyaah’ ba’.” 20 He’ ja’ ga’ hey’ jwë’ ngaayh’ kih’ taa’ kyaay’.

Ja’ ga’ llaayh’ kiyh’, uu’ ga’ lä’ ja’ ga’ jee’ jmiiy’ jayh’. Peer’ ga’ lä’ nih’ dsëy’ kiyh’ ma’ ga’ jëey’, mah’ ngooy’ ko’ chih’ na’ eey’ chih’ he’, hi’ ga’ chuyh’ kiyh’. 21 He’ ja’ ga’ jah’ chih’ he’ süyh’ jmiiy’: “Taa’ kyaan’, ma’ jmeen’ he’ hlih’ cha’ ne’ Dio hi’ ma’ hläähn’ cha’ neh’ hne’ ka’ läh’. Mo’ so’ ga’ tee’ jnä’ leen’ lä’ koo’ jooH’.” 22 Pero jmi’ chih’ he’ ga’ süyh’ moz’ kyaay’: “Go’ kye’ hmiih’ he’ llu’ ga’ miih’ mah’ kyeh’ chih’ kyaan’ la’. Tøøh’ aniy’ cha’ gooy’ hi’ tøøh’ mi’ tüy’. 23 Hnääh’ kya’ hi’ baah’ ga’ miih’ mah’ jngëeh’ hnäh’ kyehn’. Wa’ jmeen’ jmi’ kiyh’. 24 Jëeh’, gyuu’ kyaan’ la’ hi’ ma’ na’ juu’ ba’ la’ kin’, ma’ lä’ jiih’ ka’ läh’. Hi’ ma’ na’ hëë’ ba’ la’, na’ ga’ ma’ hñaay’.” Ja’ ga’ ga’ løøy’ jmeey’ jmi’.

25 Pero chih’ nää’ hi’ jøøh’ he’ ma’ hää’ jee’ nuu’. Lä’ koo’ ma’ ga’ llaayh’ jäh’ kiyh’, ga’ nuuy’ hii’ luu’, hi’ ma’ tääh’ dsa’ jmee’ ja’. 26 Ga’ tëeyh’ jaa’ moz’ mah’ ga’ ngiiy’ juu’ kih’ hee’ ja’ ma’ jmee’ dsa’ jee’ ja’. 27 Mah’ ga’ jah’ moz’ he’ süyh’: “Chih’ øøh’ ba’ na’ ma’ jah’. He’ ja’ ma’ jngëeh’ taa’ kyaah’ kya’ hi’ baah’ ga’ miih’, kih’ he’ na’ lluy’ bih’ ma’ jayh’.” 28 Ga’ lä’ lee’ jwërte chih’ he’, sa’ ma’ hnøoy’ ma’ dsa’ hey’ cha’ neh’. He’ ja’ ya’ hëë’ jmiiy’ ga’ chuyy’ kyaayh’ mah’ dsa’ hey’ cha’ neh’. 29 He’ ja’ ga’ jah’ chih’ he’ süyh’ jmiiy’: “Joh’ ji’ ñe’ sa’ ma’ hya’ jmeen’ ta’ kyaah’ hne’. Ni’ miih’ sa’ cha’ he’ ma’ hläähn’ kyaah’ hne’. Pero ni’ koo’ hä’ sa’ ma’ kwëeh’ jnä’ jaa’ jah’ mäh’ mah’ jmeen’ jmi’ kyaah’ ome’ kyaan’. 30 Pero na’ ma’ jah’ chih’ kyaah’ na’ hi’ ma’ mi’ lla’ he’ cha’ kyah’ kyaah’ wa’ hi’ cha’ hi’ hyaa’, mah’ ma’ jngëeh’ kya’ hi’ baah’ ga’ miih’ kiyh’.”

31 He’ ja’ ga’ jah’ jmiiy’ süyh’: “Gyuu’ kyaan’, hne’ ñeh’ tää’ kyaah’ jnä’. Ga’ lä’ jë’ he’ cha’ kin’, la’ kyah’. 32 Ha’ lä’ ja’ sa’ jmee’ jne’ jmi’ mah’ lä’ chaa’ jne’ llu’. Jëeh’ dsa’ ñuuh’ øøh’ na’ hi’ ma’ na’ juu’ ba’ na’, na’ ma’ lä’ jiiyh’. Hi’ ma’ na’ hëë’ ba’ na’, na’ ga’ ma’ hñaay’.”

16

Juu’ na’ hmää’ lä’ koo’ la’ kih’ hi’ ma’ hä’ goo’ ta’

1 Ga’ jah’ Jesús ka’ läh’ süyh’ discípulo kyaay’:

—Ma’ chaa’ jaa’ dsa’ cha’ kuu’. Kih’ hi’ cha’ kuu’ he’ ma’ chaa’ jaa’ hi’ ma’ hä’ goo’ ta’ kiyh’. Pero ga’ bääh’ dsih’ dsoo’, kih’ he’ ma’ heey’ kuu’ kih’ dsa’ juuy’. 2 Mah’ ga’ tëeyh’ dsa’ he’ ga’ süyh’: “Ma’ nuun’ ha’ lä’ la’ he’ ma’ løø’ jmeeh’. ¿He’ la’ jmeeh’ lä’ na’? Ngëë’ kwaat’ kih’ ta’ kyah’. Jëeh’, mo’ so’ le’ dsa’ he’ ga’ gooh’ ta’ he’ ga’ kwëeh’ hne’.” 3 Dsa’ hi’ ma’ hä’ goo’ ta’ ja’, ga’ jmee’ huus’ dsë’: “¿Ha’ lä’ jmeen’ na’? Dsa’ juu’ ta’ ma’ lleey’ jnä’ ma’ jmeen’ ta’ kiyh’. Sa’ lih’ jmeen’ ta’ jee’ nuu’. Peer’ na’ hiihn’ ngiin’ kuu’ kih’ dsa’. 4 Ma’ man’ ha’ lä’ jmeen’ mah’ lä’ chaa’ hi’ heeh’ jnä’ cha’ neh’ kih’ wa’ ra’ ya’ hii’ ta’ he’ jmeen’ la’.” 5 He’ ja’ ga’ tëeyh’ ma’ jaa’ ma’ jaa’ hi’ ma’ ää’ kih’ dsa’ juu’ ta’ he’. Hi’ to’ në’ he’ ga’ süyh’: “Joh’ ääh’ kih’ patrón kyaan’.” 6 “Ään’ hña’ loo’ mi’ kwaah’ acëit”, ga’ jayh’. Mah’ ga’ jah’ hi’ ma’ hä’

goo- ta he', siiyh': "Hee- la- kwaat- kyah'. Na' jee- na- ga- juh-, sii' to- lo' gya' ba- he- ääh-." ⁷Ja- ga- ga- siiyh- hi- jñah' he': "¿Hne- na', joh' ääh-?" "Hña- loo' hih' trigo", ga- jäh' hi- he'. Mah' ga- jäh' siiyh': "Hee- la- kwaat- kyah'. Sii' kye' gyii' ba- he- ääh- hne-." ⁸Pero dsa- juuy' he' ga- hlëeh' llu' kih' dsa- hii- hi- ma' hä' goo- ta- ja-, kih' he- ga- lä- may- ga- liyh' ya- hii' llu' ta' kiyh'. Dsoo' ba', dsa- hi- sa- ma- heeh-, may' cha- ga- miuh- ha- jee' leeyh- dsa- kyaayh', lä- koh' ga- he' jmee' dsa- hi- tääh' jee' wa'je-.

⁹He- ja- jwëehn- hnäh', kyaah' lä- jë- he- cha- kyah' hnäh' jmi- gyuu- hlih' la-, hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' lä- jwah' hnäh' kyaah' dsa-. Lä- ja- wa- ra- ga- dsa' he- cha- kyah' hnäh' chaa- hi- heeh- hnäh' cha'neh' jee' go'taah' hnäh' tää'.

¹⁰Jaa- hi- mi- te' koo- ta' pih', lä- ja- mi- tey' ka- läh' ta- he- juuh- ga'. Hi- jaa- hi- sa- mi- teh' koo- ta' pih', lä- ja- sa- mi- teyh' kyaah' ta- he- juuh- ga'.

¹¹Cher' mah' sa- ga- jmää' hnäh' koooh' hnäh' kuu' he- cha- jmi- gyuu- hlih' la-, ¿ha- lä- ka' dsa- o- jøh- dsë- kyah' hnäh' he- tooyh' gooh- hnäh' he- kye' ga'?

¹²Hi- cher' mah' sa- jmeeh- hnäh' lä- lle' kih' kyaah' kuu' kih' jñah', ¿ha- lä- kwëeh' dsa- hnäh' ma- ra- he- la' kyah' hnäh'?

¹³Ni- jaa- dsa- sa- lä- këh' jmi' jmee' ta- he' kih' uu' dsa- juu'. Jëeh' jmeey' na- hääyh' jaa- mah' lä- hnääh' hi- jñah' ba'. Mi- tey' kih' jaa- mah' mi- kwayh' hi- jñah' he'. Lä- ja- sa- lä- këh' hnäh' jmi' kyaah' koo- hä' ba' kah' hnäh' hu' dsë- kih' kuu' hi- kah' hnäh' hu' dsë- kih' Dio ka- läh'.

¹⁴Ga- nuu' dsa- fariseo ka- läh' lä- jë- he- ma' hlëeh- Jesús discípulo kyaay'. Dsa- fariseo he' ma' tu- dsëy' kuu' he- ja- ga- mi- kwayh' kih' Jesús. ¹⁵He- ja- ga- jäh' Jesús siiyh':

—Jmääh- hnäh' hñaah' lluu' cha- né- hi- tääh' jmi- gyuu- la-. Pero ñe- ba' Dio ha- lä- la' neh' tuh' hoh' hnäh'. Hi- kih' lä- jë- he- jmee' dsa- juuh- né' hwa' la-, he- ja- sa- lä- jëe' Dio go- te'.

¹⁶Jää' ba' ma' cha- ley kih' Moisé hi- ma' cha- juu' kih' lä- jëe- hi- ga- ngëe' juu' kih' Dio lä- jiih' jii- kih' Jwaa- hi- ma' choo- jmi-. Lä- ma' ja- ga- løø' nuu- dsa- ju' hmëe' lä- koo- jää- Dio dsa- lä- hih' kih'. He- ja- lä- jëe- ba' jmee- lä- bii' lä- jaa' mah' dsa- täayh' jee' jmee' Dio hih'.

¹⁷Pero ma- ra' he- lä- te' ba' ley. Miih- ga' jwëeh- he- hee' gyuuh' hwa' lä- koh' ga- he- jä' ta' koo' koo- mi' juu' kih' ley.

Ga- jäh' Jesús ha- lä- la' he- bee- dsa- øøh'
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸Lä- jëe- hi- bee- dsa- më' kyaä' mah' kaay' jñah' dsa- më', he- ma- jmeey' dso' kye- ba' ja-. Hi- lä- ja- hi- kaa' dsa- më' hi- ga- beey' he', he- ma- jmeey' dso' kye- ba' ja- ka- läh'.

Dsa- cha- kuu' kyaah' Lázaro

¹⁹Ma' chaa- jaa- dsa- cha- kuu' hi- ma' këh- hmiih- gyuu- läh-. Hmiih- hmoooh' jmah' ba' ma' këyh-. Hi- koo- kyoo- ba' ma' cha- lä- jë- nëe' he- ma' kuh- hiih-. ²⁰Hi- ma' chaa- jaa- hi- tä- ñee- hi- chee- Lázaro. Hi- he' ma' gya- ho' haah' kih' dsa- cha- kuu' he'. Tuuh' ba' cha' hmih' ma' laay'. ²¹Ma' hee' dsëy' ma' kuyh- lä- jë- he- ma' dsa- saag' né' mes- kih' dsa- cha- kuu' he'. Lä- kye- dsii- ma' dsa- nää' dsa- hluyh- né' dsoo' kiyh' ja-. ²²Ga- lloo' koo- jmi' ga- juu' hi- tä- ñee' he'. Ya- nää' ángele mah' ga- tëey- lä- ga- tëe' koo' kih' Abraham. Lä- ja- ga- juu' dsa- cha- kuu' he' mah' ga- haa' dsilh'.

²³ Jee' hääy' cha'je- jëey' wii', ga' chooyh' mo' nëy', hi' ^{uu'} ga' ga' jëey' Abraham kyaah' Lázaro tääyh' ko' jøh'. ²⁴ He-ja- ga' hlëeyh' ki' gaa', ga' jäh': "Tää Abraham, wa' lä' ñih' hoh' ki' jnä'. Wa' mi' gyah' Lázaro mi' lle' cha' gooy' kyaah' jmi' mah' cheey' jee' la' mi' gyayh' ko' hi' pih' na' siih'. Jëeh', jëen' wii' jwërte cha'je- la'." ²⁵ Pero ga' jäh' Abraham siyh': "Gy^{uu'} kyaan', mi' dsooh' hoh' he' ga' ngëeh' llu' jwërte ta' ko' jiih' ma' chaah'. Mah' Lázaro ga' ngëe' hlih'. He-ja- chaay' llu' jee' la', mah' hne- jëeh' wii'. ²⁶ Ma-la' ba' ma' hñah' hnäh' høø' hnäh'. Ta' jyoh' ko' taa' cha' koo' ta' juh' ñiih' jee' jnän'. Hi- hnøø' hwëe' jee' la' mah' dsa' nääy' jee' na' sa' le'. Ni' sa' le' ya' nää' hi' tääh' jee' na' jee' tøøh' jnääh' la'."

²⁷ Pero dsa- hi- ma' cha' kuu' he' ga' jäh': "Chuun' kyaah' hne-, tää' Abraham, chee' Lázaro cha'neh' kih' tää' kyaan'. ²⁸ Jëeh' chaa' hñaa' øøhn'. Hi- he' hnoon' dsa' hlëeyh' mah' lä' ja- mo' so' ya' nääy' jëey' wii' lä' jëen' la'." ²⁹ Mah' ga' jäh' Abraham siyh': "Cha' ba' nuuh' kih' Moisé hi' cha' ba' juu' he' ga' hlëeh' hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio jee' tääyh' oo'. Wa' jmeey' he' kih' juu' ja'." ³⁰ Ja' ga' jäh': "Ja' lä' ja-, tää' Abraham. Wa' ra- jäh' kih' llaah' jaa- hi- ma' na' juu' jee' kiyh', dsa' jeeyh' kyaah' Dio." ³¹ Pero ga' jäh' Abraham siyh': "Cher' mah' sa' ga' jmeey' he' nuuh' kih' Moisé hi' lä' ja- sa' ga' jmeey' he' juu' he' ga' hlëeh' hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio, ni' lä' ja- sa' lä' heey' wa' ra- ga' jëey' ma' lä' jiih' jaa- hi- ma' na' juu'."

17

Go- la' kih' hi- jmee' tēh' dsa- kyaah'
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Mah' ga' siih' Jesús discípulo kyaay':

—Ma' ra- he' gwa' ba' he' jää' jne' jwë' hlih'. Peer' jwii' dsa- hi- jmee' dsa- tēh' dsa- kyaah'. ² Peer' jwii' ba' hi- jmee' dsa- tēh' jaa- hi- mah' la' kyaah' he' hlih'. Llu' ga' la' kiyh' wa' ra- jäh' kih' hñuu' dsa- luuy' koo' cha' too' kih' molii' mah' jwää' dsih' cha' jmi' ñeeh'. ³ He-ja- jwëeh' hnäh', leeh' hnäh' kyaah' he' ja-.

Cher' mah' jaa- øøh' ga' hlääh' kyaah' hne-, hlëeh' hnih'. Hi- cher' mah' ga' heeh' bih', jmee' jøh' hoh' kiyh'. ⁴ Cher' mah' gyii' jiih' ga' hlääyh' kyaah' hne- koo' jmi', hi' cher' mah' gyii' jiih' jäh' ya' chuiyh' hne': "Mo' so' jmeen' ka- läh'." Ja- jmeeh' jøh' hoh' kiyh'.

⁵ He-ja- ga' jäh' apóstole siyh' Dsa- jøøh' jnän':

—Jmee' wa' lä' dsoo' dsë' jnääh' cha' ga' miih'.

⁶ He-ja- ga' jëeh' Dsa- jøøh' jnän' juu' kiyh', ga' siyh':

—Wa' ra- jäh' kih' dsoo' hoh' hnäh' ko' hi' pih' lä' koo' te' mi' ju- mostaza, le' ba' jwiih' hnäh' chaah' hma- sicómoro la': "Cheh' hñaa' jee' la' mah' gwa' ta' cha' jmi' ñeeh'." Jmeey' ba' lä' jwiih' hnih'.

Hnøø' jmee' jne' ta' he' kih' øøh' jne'

⁷ Wa' jmeen', jaa' hnäh' chaa' jaa' moz' kyaah' hi' kyah' hwa' o' hi- hää' jah'. Wa' ra- jäh', çche' jwa' jwiih' hnih': "Ngëe', ña' ya' na' né' mes' mah' kuh' huh'?" ⁸ Lä' la- ba' jwiih' hnih': "Jmee' ma' nuuh' kuhn'. Jmääh' hñaa' mah' jmee' ta' he' kin' ta' ko' jiih' kuh' huh'. Ja' ga' kuh' huh' hne'." ⁹ Çché' jwa' jwiih' hnih' ti' hmaah', kih' he- ma- mi- tey' lä' jë' mada' kyah'? Go' laan' kin' sa' jmeeh' hnäh' lä' ja-. ¹⁰ Lä' ja- ka- läh' hnäh', wa' ra- ga' mi' teh' hnäh'

lä⁻jē⁻mada⁻ he⁻ jmeē⁻ Dio kyah⁴ hnäh⁷, jwah⁴ hnäh⁷: “Sa⁻ cha⁻ jmää⁴ jnääh⁴ ni⁻ miih⁻ kyah⁴. Jēeh⁷, lä⁻koh⁷ te⁴ he⁻ ää⁻ jmii⁴ jmeē⁻ jnääh⁴, ko⁻ja⁻ ba⁻ ma⁻jmeē⁻ jnääh⁴.”

Ga⁻mi⁻hlää⁷ Jesús gyaa⁴ hi⁻ ma⁻ dsaah⁴ dsoo⁻ hmih⁴ øø⁻

¹¹ Lä⁻koq⁻ ma⁻ hää⁷ Jesús jwē⁴ ngooy⁴ ta⁻ Jerusalén, ga⁻ngēēy⁷ ya⁻ jwii⁴ kih⁴ hwa⁴ Samária kyaah⁴ kih⁴ hwa⁴ Galilea. ¹² Lä⁻koq⁻ ma⁻ ga⁻hey⁴ koq⁻ jwii⁻ mäh⁻, gyaa⁴ dsa⁻ñuu^h hi⁻ ma⁻ dsaah⁴ dsoo⁻ hmih⁴ høø⁻, ya⁻ nää⁴ ga⁻mi⁻jeey⁻ Jesús. Pero uu⁴ ba⁻ ga⁻taayh⁻. ¹³ Ga⁻hlēēy⁷ ki⁻ gaa⁻, ma⁻ jāyh⁷:

—Jesús, hne⁻ hi⁻ laah⁴ ta⁻ jwöh⁴, wa⁻ lä⁻ñih⁷ hoh⁷ kyaa⁴ jnääh⁴.

¹⁴ Ma⁻ ga⁻jēē⁴ Jesús lä⁻jēē⁻ dsa⁻ dsaah⁴ he⁻, ga⁻siiyh⁻:

—Go⁻ nää⁴ hnäh⁷, go⁻ hääh⁷ hnäh⁷ hñaa⁴ jmi⁻ dsa⁻ mah⁴ jeēy⁴ he⁻ ma⁻ jā⁻ kyah⁴ hnäh⁷.

Ta⁻ko⁻ jiih⁴ jee⁻ ga⁻ nääy⁴ ja⁻, ga⁻ ääh⁴ go⁻ te⁻ hmih⁴ øø⁻ ja⁻. ¹⁵ Jaa⁻ jee⁻ lä⁻jēē⁻ kih⁴ gyaa⁴ dsa⁻ he⁻, ma⁻ ga⁻jeēy⁴ ma⁻ jā⁻ go⁻ te⁻ kiyh⁴, ga⁻jeeyh⁻ ka⁻ läh⁷, kway⁻ ti⁻hmaah⁴ kih⁴ Dio hlēēy⁷ ki⁻ gaa⁻. ¹⁶ Ga⁻juuyh⁴ jnēy⁴ ga⁻ jluuy⁴ hñiiy⁴ lä⁻ ga⁻ tē⁻ hwa⁴ huu⁴ ti⁻ Jesús, ga⁻kwēēy⁷ ti⁻hmaah⁴. Dsa⁻ he⁻ ma⁻ chaa⁻ Samária. ¹⁷ Mah⁴ ga⁻ jāh⁷ Jesús siiyh⁻:

—Ja⁻, gyaa⁴ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ jā⁻ kih⁴? ¿Ha⁻ ba⁻ tääh⁷ jñah⁷ ga⁻ ñu⁻? ¹⁸ Dsa⁻ chaa⁻ uu⁴ la⁻, ma⁻ lä⁻ hi⁻ la⁻ ba⁻ ma⁻ kēh⁴ kwa⁻ ti⁻hmaah⁴ kih⁴ Dio.

¹⁹ Mah⁴ ga⁻ siiyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁴ he⁻:

—Noo⁻, gwaah⁻ ba⁻ hne⁻ kyah⁴. Ma⁻ hlää⁷ ba⁻ hne⁻ kih⁴ he⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁷.

*Ga⁻jäh⁷ Jesús ha⁻ lä⁻ le⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee⁻ jāyh⁷
(Mt. 24:23-28, 36-41)*

²⁰ Ga⁻ngii⁴ dsa⁻ fariseo juu⁴ kih⁴ Jesús:

—¿Lih⁴ ba⁻ lloo⁻ jmii⁴ jmeē⁻ Dio hih⁴?

He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁷ Jesús siiyh⁻:

—Sa⁻ la⁻ jnä⁴ hä⁷ wa⁻ra⁻ ga⁻ løø⁴ jāä⁴ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁴ kih⁴. ²¹ Ni⁻ jāa⁻ sa⁻ jāh⁻: “Jee⁻ la⁻ jmeē⁻ Dio hih⁴ o jee⁻ oo⁻ ba⁻ jmeey⁻ hih⁴.” Jēeh⁷, lä⁻koq⁻ jāä⁴ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁴ kih⁴ ma⁻ cha⁻ ba⁻ jee⁻ jnän⁻.

²² Hi⁻ ga⁻ jāyh⁷ siiyh⁻ discípulo kyaay⁴:

—Lloo⁻ koq⁻ jmii⁴ lä⁻ hnooh⁻ hnäh⁷ wa⁻ jāh⁷ na⁻ ga⁻ juh⁻ Hi⁻ ga⁻ lēē⁴ ngo⁴ la⁻, pero sa⁻ jāhn⁴ jmii⁴ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁷. ²³ Ma⁻ ja⁻ ko⁻ llaa⁴ jāh⁻: “Hi⁻ Jesús ma⁻ jah⁴, hii⁴ cheh⁴ na⁻ o hii⁴ cheh⁴ jee⁻ oo⁻ go⁻ jēē⁻ hnäh⁷.” Pero ta⁻ go⁻ nää⁴ hnäh⁷, ta⁻ la⁻ lle⁻ hnäh⁷ kaah⁴ kiyh⁴. ²⁴ Jēeh⁷, lä⁻koq⁻ jmeē⁻ je⁻ ñii⁴ wa⁻ra⁻ ga⁻ hih⁴, dsa⁻ lä⁻ jnä⁴ lä⁻ ga⁻ dsa⁴ jmi⁻ gyuu⁴, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ le⁻ wa⁻ra⁻ jah⁴ Hi⁻ ga⁻ lēē⁴ ngo⁴ la⁻. ²⁵ Pero to⁻ nē⁻ jmeē⁻ bii⁴ jēēn⁻ wii⁴, dsa⁻ chaa⁻ na⁻ jmääy⁴ jnä⁴ ta⁻ koo⁻. ²⁶ Lä⁻koq⁻ ga⁻ la⁻ jmi⁴ kih⁴ Noé, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁷ le⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jāh⁷ Hi⁻ ga⁻ lēē⁴ ngo⁴ la⁻. ²⁷ Ma⁻ kuh⁻ ma⁻ hih⁻ dsa⁻, ma⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻ dsa⁻ lä⁻ jiih⁴ ga⁻ lloo⁴ jmi⁴ ga⁻ he⁻ Noé neh⁻ barco. Jmi⁴ ja⁻ ja⁻ jmi⁻ juuh⁻ mah⁴ ga⁻ jngiih⁴ kih⁴ lä⁻ jēē⁻. ²⁸ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ jmi⁴ kih⁴ Lot. Ma⁻ kuh⁻ ma⁻ hih⁻ dsa⁻, ma⁻ tääh⁷ hi⁻ la⁻, ma⁻ tääh⁷ hi⁻ hnii⁴, ma⁻ tääh⁷ hi⁻ jngēē⁻ mii⁴ hma⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁷ hi⁻ jmeē⁻ hne⁻. ²⁹ Pero jmi⁴ ma⁻ ya⁻ hēē⁴ Lot jwii⁴ Sodoma, ga⁻ hla⁻ gyuu⁴ si⁻ je⁻ kyaah⁴ azufre he⁻ ga⁻ jngiih⁴ kih⁴ lä⁻ jēē⁻. ³⁰ Lä⁻ ja⁻ le⁻ ka⁻ läh⁷ jmi⁴ wa⁻ra⁻ ga⁻ lä⁻ jnää⁴ Hi⁻ ga⁻ lēē⁴ ngo⁴ la⁻.

³¹ Jmi⁴ ja⁻, hi⁻ tääh⁷ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁴ jwēē⁴ hne⁴ wa⁻ jñaa⁴ mah⁴ wa⁻ kyuu⁴ bih⁴. Sa⁻ wa⁻ kye⁻ he⁻ tääh⁷ cha⁻ neh⁻ kiyh⁴. Hi⁻ tääh⁷ jee⁻ nuu⁻ kih⁴ lä⁻ ja⁻ sa⁻ wa⁻

lla-näay' cha'neh' kiyh'. ³²Ja- mi-dsooh' hoh' hnäh' lä-koo- ga-la' kih' mé' Lot. ³³Lä-jëe- hi- hnooh- ha- lä- jee' lääy' hñii', juuy' ba'. Pero lä-jëe- hi- kwaä- hñii' juu', hi- he' ba' lää'.

³⁴He-ja- jwëehn' hnäh', hwe' he- jahn' ja-, na-saa' uu' në' jii'. Jaa- he' tëey', hi- hi- jaa- he' jä'. ³⁵Uu' dsa-më' tääh' dsë- hor- ja'. Jaa- he' tëey' hi- hi- jaa- he' jä'. ³⁶Ma'ja- uu' dsa- tääh' jee' nuu- kih' jmee' ta'. Jaa- he' tëey' hi- hi- jaa- he' jä'.

³⁷He-ja- ga-jäh' discípulo he' siiyh':

—¿Ha- ba' ja-, Dsa-jøøh' kyaan'?

Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Jee' kyaä' hi- ma-na' juu', jee' ja- kuh' tu-siih'.

18

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' jwëe' kyaah' dsa-më' hnii'

¹Ga-hlëeh' ka-läh' Jesús juu' na-hmää' mah' mi-tëey' discípulo kyaay' he- jmee' bii' ngiiy' kiyh' lä-jë- jmi' kyaah' Dio hi- sa- hnøø' hwaay' he- chuuy' kyaah' Dio. ²Ga-jäyh' siiyh':

—Koo- jwii- juuh- ma' chaa- jaa- jwëe- hi- sa- ma' gah' Dio ni- sa- ma' jmeey' he' kih' dsa-. ³Jee' jwii- ja-, ma' chaa- jaa- dsa-më' hnii' hi- ma' dsoo- në'ta' kih' jwëe' he', ma' jäyh' siiyh': "Lla-ta' kin- kyaah' dsa- hi- jmeeh' jnä'."

⁴Ga-lä-hii' cha-miih- jmi' sa- ga-hii' jwëe- he' ma' lla-ta' kih' dsa-më' he'. Këe- ga' ga'jmeey' huu'dsë-: "Ma-ke- sa- gahn- Dio, ni- sa- jmeen- he' kih' dsa-, ⁵pero ma-ra- he- jmeen- ba' he' kih' dsa-më' hnii' hi- chuuy' kyaah' jnä'. Jëeh', cher'mah' lä- ma-ngoo-la- ba' gway' në'ta' kin-, lä-dsëeh- dsën- kyaah' jnih'."

⁶Hi- ga-hlëeh' ga' Dsa-jøøh' jnän':

—Kye- da' hnäh' kwaät' kwee- ha- lä- ga'jmeey' jwëe- hi- hñaa- dsë' he'.

⁷¿Che' jwa- sa- jmee' Dio he' kih' dsa- hi- na-lleeh' kyaay' hi- tääh' ngii' kiyh' lä-jmi' lä-hwë'? ¿Che' lä-hii' jeeyh' kiyh', laah' hnäh'? ⁸Jwëehn- hnäh', चाह' ba' jëeh- Dio kiyh'. Pero wa-ra- jah' Hi-ga-lëe'ngo-la-, ¿che' lä- ma' chaa- ja- ba' dsa- hi- jmee' dsoo- dsë' kiyh'?

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' fariseo kyaah' hi- ma' koo' ku'sih'

⁹Hi- ga-hlëeh' Jesús ka-läh' jyoh' juu' na-hmää'. Ga-hlëeyh' dsa- hi- ma' jmee' kwaat' laa' jaa- hi- lluu' mah' ma' na-häayh' dsa-. ¹⁰Uu' dsa- ga-wii' jee' chih' gwah- na-ngiiy' kiyh' kih' Dio. Jaa- he' fariseo, hi- jaa- he' hi- koo' ku'sih-. ¹¹Dsa- fariseo he' na-cheyh' ma' hlëeyh' lä-la- kyaah' Dio: "Dio kyaan-, kwan- t'ihmaah' kyah'. Jëeh' sa- laan' lä-koo- laa' jee' lä-jëe- dsa-, dsa- hi- hii-, hi- sa- mi-teh', hi- ngë- kyaah' wa' hi- cha- hi- hyaa-, ni- sa- laan' lä-koo- laa' hi- koo' ku'sih- hi- cheh' oo-. ¹²To' jiih- koo- seman- sa- kuh- huhn- mah' ngii' mën' kin' kyah' hne-. Kih' lä-jë- he- lihn-, kwa- ba' jnä' gya' kih' lä-koo- hña-loo'." ¹³Pero hi- koo' ku'sih- he', hu' ga' miih- ma' cheyh'. Ni- miih- sa- ga-tuu- dsëy' ma' chooy' nëy' ta' gyuuh'. Ma' cheyh' kiiy' mo-dsëy', ma' jäyh': "Hne- Dio kyaan-, wa' lä-nih' hoh' ki' jnä', cha-miih- he- hñii' ma-jmeen'." ¹⁴He-ja- jwëehn- hnäh', ma' ga-hwëey- gwah- ga-näay' kiyh', hi- koo' ku'sih- he' ga-jäy' llua' cha-në' Dio. Pero dsa-

fariseo he' sa' ga'jäy' llu'. Jëeh', lä'jëë' hi' jmää' hñii' kaah', hi' he' ja' ta' hwa' go'te'. Pero hi' jmää' hñii' hwaä', hi' he' ba' lee' jøøh'.

Ga'mi'jää' Jesús gyuu'
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵Ma' dsa' naä' dsa' dsa' jää' gyuu' kyaa' cha'në' Jesús mah' kyeë' gooy' në' kiyh'. Pero ma' ga'jëë' discípulo kyaa', ga'juyh' kih' dsa' hi' ma' jää' gyuu' he'. ¹⁶He' ja' ga'tëeh' Jesús discípulo kyaa', ga'siyh':

—Kwa' jwë' ya' naä' gyuu' ta' la' kin'. Ta' ha' hnäh' kiyh', jëeh' hi' laa' lä' koo' gyuu', hi' he' ba' jää' Dio lä'hih' kih'. ¹⁷Ma'ra' ju'dsoo' jwëhn' hnäh', hi' sa' heeh' jää' Dio lä'hih' kih' lä'koo' heeh' jaa' gyuu', sa' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

Jaa' dsa' kwaä' hi' cha' kuu' ga'hleeh' kyaa' Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸Jaa' dsa' hi' ma' kye' në' ga'ngii' juu' kih' Jesús, ga'jäyh':

—Hne' hi' laa' Ta'jwoh' lluu', ¿hee' hnøø' jmeen' mah' tëëhn' jee' mo'so' juun'?

¹⁹He' ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—¿Che' ñeh' hne' he' laan' lluu'? Jëeh' ni' jaa' hi' lluu' sa' chaa', jaa' Dio ba' hi' lluu'. ²⁰Ma'kyuuh' ba' hne' lä'jëë' mada' kih' Dio: “Ta' kaah' hi' laa' kyaa' jñah', ta' jngëeh' dsa', ta' hii' kih' dsa', ta' jmee' dsoo' kih' juu' ta' juu'. Wa' hnaah' maa' kyaa', tää' kyaa'.”

²¹He' ja' ga'jäh' dsa' he' siyh':

—Lä'jëë' he' na' ma'mi'ten' lä'jiih' ma' mähn'.

²²Ma' ga'nuu' Jesús he' ga'jäh' dsa' he' lä'ja', he' ja' ga'siyh' ka'läh':

—Hnøø' ga' koo' he' jmeeh'. Gwaah' go'hni' lä'jëë' he' cha' kyah' mah' go'kwëeh' hi' tä' ñee'. Lä'ja' ba' lä'cha' cha' miih' kyah' gyuu' jmi' gyuu'. Jaa' ga' na' ñeeh' mah' jmeen' koo' jøh' —ga'jäh' Jesús.

²³Ma' ga'nuu' dsa' he' juu' ja', ga'lä'meeh' dsëy' jwërte' kih' he' ma' chay' cha'miuh' kuu'. ²⁴Ma' ga'jëë' Jesús ga'lä'meeh' dsëy' cha'miuh', he' ja' ga'jäyh':

—Ha' koh' sa' jwëeh' la' kih' dsa' cha' kuu' heyh' jee' jmee' Dio hih'. ²⁵Sa' ga' jwëeh' la' kih' jaa' camey', ngëë' to' gwa' koo' hma'kuu' lä'koh' ga' he' heh' jaa' dsa' cha' kuu' jee' jmee' Dio hih'.

²⁶Lä'jëë' hi' ga'nuu' juu' la', ga'jäyh':

—¿Hi' ba' lää' ja'?

²⁷He' ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—He' sa' lä'këh' dsa' jmi' jmee', Dio ba' lih' jmee'.

²⁸Mah' ga'jäh' Pee' siyh':

—Ma'jä' ba' lä'jëë' he' cha' kyaa' jnäh' mah' ma'ya' nøø' jnäh' kyaa' hne'.

²⁹He' ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëhn' hnäh'. Lä'jëë' hi' ma'tuu' dsë' ma'hwëë' cha'neh' kih', hi' ma'beey' cho'jmiy', øøyh', mëy', chih' kyaa' kih' he' hnøøy' jmeey' lä'koo' la' mada' kih' Dio, ³⁰hi' he' hyoh' cha'ga'miuh' jmi' gyuu' la'. Hi' jmi' gyuu' he' na' ga'jä', tëëy' jee' mo'so' juuy'.

Ngoo' hnë' jiuh' jmeeh' Jesús juu' he' juuy'
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Ga⁻tëeh⁺ Jesús kah⁺ lä⁻jëë⁺ gya⁻tuu⁺ discípulo kyaay⁺ mah⁺ ga⁻siih⁺:

—Na⁺ maan⁻ ta⁻ Jerusalén mah⁺ lä⁻te⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻sii⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻joo⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻siih⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻lëë⁻ngo⁻ la⁻. ³² Jee⁺ ja⁻ taayh⁻ jnä⁺ ja⁻goo⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu mah⁺ mi⁻ kwayh⁺ jnä⁺, ta⁻haayh⁻ jnä⁺, mah⁺ ti⁻hñey⁺ jnä⁺. ³³ Ma⁻ngëë⁺ ma⁻jmi⁻ ma⁻baay⁺ jnä⁺, ja⁻ga⁻jngëëyh⁺ jnä⁺. Pero lä⁻jiihn⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻ma⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁻.

³⁴ Pero ni⁻ jaa⁻ discípulo kyaay⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ngëë⁺ he⁻ juu⁺ ja⁻ ma⁻hlëëyh⁻. Kih⁺ discípulo he⁻ ma⁻ la⁻ lä⁻koh⁺ juu⁺ na⁻hmää⁻ ba⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ngëëy⁻ hee⁻ ma⁻hnø⁻ jäh⁺ juu⁺ ja⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ dsa⁻tuu⁻
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ma⁻ngoo⁻ ya⁻jäh⁻ Jesús chuuh⁺ jwi⁻ Jericó, koo⁺ jwë⁻ ja⁻ ma⁻ gya⁺ jaa⁻ dsa⁻tuu⁻ hi⁻ ma⁻ chu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsa⁻ngëë⁺ jee⁺ ja⁻. ³⁶ Ma⁻ga⁻nuu⁻ dsa⁻tuu⁻ he⁻ dsa⁻ngëë⁺ jwëë⁺ dsa⁻ mah⁺ ga⁻ngiiy⁺ juu⁺:

—¿Hee⁻ na⁻ jmee⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ na⁻?

³⁷ Mah⁺ ga⁻jmeeh⁺ dsa⁻ juu⁺ kiyh⁺:

—Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret ba⁻ na⁻ hi⁻ dsa⁻ngëë⁺ cha⁻jwë⁻ la⁻.

³⁸ Ja⁻ga⁻ga⁻hlëëyh⁻ ki⁻gaa⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Jesús, hne⁻ hi⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁺ David, wa⁻ lä⁻ñih⁻ hoh⁺ ki⁻ jnä⁺.

³⁹ Lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ ta⁻ cha⁻në⁻ Jesús, ga⁻juiyh⁺ kih⁺ dsa⁻tuu⁻ he⁻ mah⁺ mo⁻so⁻ ma⁻ tooyh⁺ mi⁻h. Pero dsa⁻tuu⁻ he⁻ cha⁻ga⁻mi⁻h ma⁻ tooyh⁻ mi⁻h:

—Hne⁻ hi⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁺ David, wa⁻ lä⁻ñih⁻ hoh⁺ ki⁻ jnä⁺.

⁴⁰ Ja⁻ga⁻ga⁻noo⁻ Jesús. Ga⁻jmeey⁺ mada⁻ na⁻kyaay⁺ hi⁻ tuu⁻ he⁻ chu⁺ kih⁺. Ma⁻ga⁻llooy⁺ chu⁺, ga⁻ngii⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺. ⁴¹ Ga⁻jäyh⁻ siiyh⁻:

—¿Hee⁻ hnooh⁻ jmeen⁺ kyah⁺?

Mah⁺ ga⁻jäh⁺ dsa⁻tuu⁻ he⁻:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁻, hnoon⁺ lä⁻jnä⁺ mi⁻nën⁻.

⁴² —Wa⁻ lä⁻jnä⁺ ba⁻ mi⁻nëh⁻. Ma⁻hlaa⁻ ba⁻ hne⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁻.

⁴³ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻jnä⁺ mi⁻nëy⁻. Mah⁺ ngooy⁺ kyaah⁺ Jesús, kway⁻ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio. Hi⁻ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ ma⁻ kway⁻ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio ka⁻läh⁻.

19

Juu⁺ kih⁺ Zaqueo

¹ Ma⁻ga⁻he⁻ Jesús jee⁺ jwi⁻ Jericó, ngoo⁺ bih⁺ hääy⁺ jwë⁻. ² Jee⁺ ja⁻ ma⁻ gya⁺ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻kuu⁻ hi⁻ ma⁻ chee⁻ Zaqueo, dsa⁻jøøh⁺ kya⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ ma⁻ koo⁺ ku⁻sih⁻. ³ Ma⁻hnøøy⁺ ma⁻ jëëy⁺ Jesús. Pero sa⁻ ga⁻tëëy⁺ ma⁻ jëëy⁺ jee⁺ kih⁺ jwëë⁺ dsa⁻, jëëh⁺ ma⁻ laay⁺ jaa⁻ dsa⁻ bëëh⁺ pih⁻. ⁴ He⁻ ja⁻ ngooy⁺ ko⁻chih⁺ ta⁻ cha⁻në⁻. Ga⁻wiiy⁺ gyuu⁺ hma⁻ sicómoro mah⁺ jëëy⁺ Jesús. Jëëh⁺ ta⁻ ja⁻ ma⁻ dsa⁻ngëëy⁻. ⁵ Ma⁻ ya⁻jäh⁻ Jesús jee⁺ ja⁻, ga⁻jëëy⁺ ta⁻ gyuu⁺, ga⁻jëëy⁺ Zaqueo lleë⁺ gyuu⁺ hma⁻. Mah⁺ ga⁻siiyh⁻:

—Zaqueo, jñaa⁻ na⁻koh⁺ jee⁺ na⁻. Jëëh⁺, na⁻ jmee⁺ bii⁻ na⁻jän⁻ cha⁻neh⁻ kyah⁺.

⁶ Ja⁻ga⁻ga⁻jñaa⁺ ko⁻chih⁺. Peer⁻ jëë⁺ dsëy⁺ ga⁻tëëy⁺ cha⁻neh⁻ kiyh⁺. ⁷ Ma⁻ga⁻jëë⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ he⁻, ga⁻løøy⁺ hlëëyh⁻ wii⁺ kih⁺ Jesús, kih⁺ he⁻ ga⁻jäy⁺ cha⁻neh⁻ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. ⁸ Mah⁺ ga⁻noo⁻ Zaqueo jee⁺ ma⁻gya⁺, ga⁻jäyh⁺ siiyh⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jñan⁻:

–Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, kwan⁻to⁺dsaah⁻ he⁻ cha⁻ kin⁺ kwëehn⁻ dsa⁻ hi⁻ tä⁻ ñee⁻. Lää⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻hiiⁿ kuu⁻ kih¹, ngëen⁻ kiyh¹ kye⁻ juh⁺.

⁹ Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺:

–Na⁻ ma⁻laa⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh¹ cha⁻neh⁻ la⁻. Jëeh¹, dsa⁻ñuu^h la⁻, laa⁻ ja⁻ ba⁻ sa⁻ju⁻ kih¹ Abraham ka⁻läh¹. ¹⁰ Jëeh¹, Hi⁻ga⁻lëë⁻ngo⁻ la⁻, ma⁻jay⁻ hnaayh⁻ hi⁻ na⁻hëë⁻ mah¹ lääy¹.

Juu⁻ na⁻hmää⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ kih¹ uu⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jmeë⁻ ta⁻ kyaah¹ kuu⁻ (Mt. 25:14-30)

¹¹ Ma⁻tääh¹ dsa⁻ ma⁻nuu⁻ kih¹ Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻hlëëyh¹ juu⁻ na⁻hmää⁻ lä⁻la⁻. Jëeh¹ ma⁻ngoo⁻ ya⁻jäyh¹ kih¹ Jerusalén hi⁻ ma⁻jmeë⁻ dsa⁻ huu⁺dsë⁻, lä⁻chah¹ ja⁻ ma⁻lee⁻ Jesús dsa⁻ta⁻ mah¹ jmeey¹ hih⁺ kih¹ dsa⁻gooy¹. ¹² He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺:

–Ma⁻chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻jøøh¹ hi⁻ ngoo⁻jee⁻ jwii⁻ uu⁻ jee⁻ hñaa⁻ dsih¹ leey⁻ dsa⁻ta⁻ jøøh¹, ja⁻ ga⁻ jäyh¹ gooy¹. ¹³ Jää⁻ ja⁻ ga⁻ ya⁻hëëy¹, ga⁻tëëyh¹ gya⁻ moz⁻ kyaay¹. Ga⁻kwëëyh¹ ma⁻ koo⁻ chooh¹ kuu⁻ lä⁻jaay⁻. Mah¹ ga⁻siiyh⁺: “Jmeë⁻ hnäh¹ ta⁻ kyaah¹ kuu⁻ la⁻, ta⁻ko⁻jiih¹ lä⁻hëën⁻.” ¹⁴ Pero dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh¹ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, ma⁻na⁻høøh¹ kih¹ dsa⁻jøøh¹ he⁻. He⁻ja⁻ ga⁻cheey¹ dsa⁻kaah¹ kiyh¹ hi⁻ dsa⁻jäh¹ jee⁻ ja⁻: “Sa⁻ hnøø⁻ jnääh¹ lee⁻ dsa⁻ na⁻ dsa⁻ta⁻ kyaah¹ jnääh¹.”

¹⁵ Lä⁻koo⁻ ma⁻ jah¹ dsa⁻jøøh¹ he⁻, ma⁻ngëë⁻ ma⁻hñay¹ ta⁻, ga⁻jmeey¹ mada⁻ dsa⁻tëëyh¹ moz⁻ hi⁻ ga⁻kwëëyh¹ kuu⁻ mah¹ jëëy¹ ha⁻ koo⁻ te⁻ kuu⁻ ma⁻lih⁻ moz⁻ he⁻. ¹⁶ Ja⁻ hi⁻ to⁻në⁻ he⁻, ga⁻jäyh¹ siiyh⁺: “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, kyaah¹ kuu⁻ kyah¹ ma⁻lihn⁻ koo⁻ ga⁻gya⁻ lä⁻koo⁻ te⁻ he⁻ ga⁻kwëëh¹ jnä⁻.”

¹⁷ Dsa⁻ta⁻ jøøh¹ he⁻ ga⁻jäh¹ siiyh⁺: “Llu⁻ ba⁻ ta⁻ kyah¹, hne⁻ moz⁻ lluu⁻ kyaan⁻. Kih¹ he⁻ ma⁻mi⁻teh¹ kyaah¹ miih⁻ he⁻ ga⁻toohn¹ gooh⁻, lee⁻h¹ dsa⁻ta⁻ kih¹ gya⁻ jwii⁻.” ¹⁸ Ja⁻ hi⁻ jñah¹ he⁻ hi⁻ ga⁻jäh¹: “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, kuu⁻ kyah¹ ma⁻lih⁻ hñä⁻ juh⁺ lä⁻koh¹ te⁻ kuu⁻ he⁻ ga⁻kwëëh¹ jnä⁻.” ¹⁹ Hi⁻ ga⁻siiyh⁺ ka⁻läh¹ hi⁻ he⁻: “Hne⁻ ka⁻läh¹ lee⁻h¹ dsa⁻ta⁻ kih¹ hñä⁻ jwii⁻.”

²⁰ Hi⁻ ja⁻ jñah¹ ka⁻läh¹ hi⁻ ga⁻jäh¹: “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, hee⁻ kuu⁻ kyah¹ la⁻, ga⁻løøn⁻ llu⁻ kyaah¹ hmiih⁻ dsa⁻luu⁻. ²¹ Jëeh¹, ga⁻lä⁻gohn⁻ kyaah¹ hne⁻ kih¹ he⁻ hääh¹ kyaah¹ ta⁻ kyah¹. Jmeeh⁻ kyah¹ he⁻ la⁻ kih¹ jñah¹ hi⁻ chooh¹ ta⁻ jee⁻ sa⁻ jngëeh⁻.” ²² Mah¹ ga⁻jäyh¹ siiyh⁺: “He⁻ ba⁻ che⁻ hlëëh¹ hne⁻ moz⁻. Kyaah¹ ja⁻ ba⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻hlëëh¹ llan⁻ ta⁻ kyah¹. Ma⁻ñeh¹ ba⁻ hne⁻ he⁻ hään¹, mah¹ jmeen⁻ kin⁺ he⁻ la⁻ kih¹ jñah¹ hi⁻ choohn¹ ta⁻ jee⁻ sa⁻ ma⁻jngëen¹. ²³ ¿He⁻la⁻ sa⁻ ga⁻tøøh¹ kuu⁻ kin⁺ banco mah¹ ma⁻la⁻ ma⁻jahn⁻ ma⁻ngëëh¹ kin⁺ lä⁻kye⁻ sa⁻joo⁻ kih¹?” ²⁴ Mah¹ ga⁻siiyh⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻tääh¹ jee⁻ ja⁻: “Jñuu^h hnäh¹ kuu⁻ he⁻ chooyh⁻ na⁻ mah¹ kwëëh¹ hnäh¹ hi⁻ cha⁻ kih¹ gya⁻koo⁻ na⁻.” ²⁵ Dsa⁻ he⁻ ga⁻jäh¹ siiyh⁺: “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, pero dsa⁻ na⁻ cha⁻ ba⁻ kiyh¹ gya⁻koo⁻ na⁻.” ²⁶ Pero jwëëhn⁻ hnäh¹: “Hi⁻ cha⁻ kih¹, hyoyh¹ cha⁻ ga⁻miih⁻. Mah¹ hi⁻ cha⁻ miih⁻ kih¹, dsa⁻jñuh¹ go⁻te⁻ ba⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹. ²⁷ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹ lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻høøh¹ kin⁺, hi⁻ sa⁻ ma⁻hnøø⁻ ma⁻jmeen⁻ hih⁺ kih¹, go⁻kyaah¹ kyaan⁻ ta⁻ la⁻ mah¹ kuh¹ luuy⁻ cha⁻nën⁻ la⁻.”

Ga⁻he⁻ Jesús na⁻dsëë⁻ burr⁻ jwii⁻ Jerusalén (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Ma⁻ngëë⁻ ma⁻hlëëh¹ Jesús juu⁻ ja⁻, ga⁻hey¹ jwë⁻ ngooy¹ ta⁻ Jerusalén. ²⁹ Ma⁻ngooy¹ ya⁻chuyh¹ jwii⁻ Betfagé kyaah¹ Betania, jäh¹ kih¹ moh¹ he⁻ chee⁻ Olivo, ga⁻cheey¹ uu⁻ discípulo kyaah¹. ³⁰ Ga⁻siiyh⁺:

—Go⁻nää^h hnäh^h ta^h jee^h jwii⁻ mäh⁻ he⁻ nøø^t ta^h cha⁻ne^h. Wa⁻ra⁻ ga⁻tëeh^h hnäh^h jee^h oo⁺, jnääh^h hnäh^h jaa⁻ burr⁻ mäh^h hi⁻ na⁻hñuuh^h, hi⁻ sa^h ga⁻ ma⁻wii⁻ dsa⁻. Ja⁻ cheeh^h hnäh^h mah^h ya⁻jäh^h hnäh^h ta^h la^h. ³¹ Cher⁻mah^h chaa⁻ hi⁻ ga⁻ngii^h juu^h kyah^h hnäh^h he⁻ la^h cheeh^h hnäh^h burr⁻ na⁻, ja⁻ jwii⁻ hnih^h lä⁻la⁻: “Jmee^h bii^h kih^h Dsa⁻jøø^h kyaa^h jnääh^h ba^h la⁻.”

³² He⁻ ja⁻ ga⁻nää^h ba^h hi⁻ ga⁻cheey^h he^h. Hi⁻ ga⁻jnääh^h ba^h lä⁻koh^h ga⁻jäyh^h.

³³ Lä⁻koo⁻ ma^h tääh^h cheey^h burr⁻ he^h, ga⁻jäh^h dsa⁻juu^h burr⁻ siiyh^h:

—¿He⁻ la^h cheeh^h hnäh^h burr⁻ na⁻?

³⁴ Mah^h ga⁻jäh^h discipulo he^h siiyh^h:

—He⁻ jmee^h bii^h kih^h Dsa⁻jøø^h jnän^h ba^h la⁻.

³⁵ He⁻ ja⁻ na⁻jääy⁻ burr⁻ he^h jee^h cheh^h Jesús mah^h ga⁻kye⁻ dsa⁻ hmiih⁻ kih^h ka⁻luu⁻ burr⁻. Ja⁻ ga⁻ga⁻wii⁻ Jesús burr⁻ he^h. ³⁶ Lä⁻koo⁻ ma^h ngoo^h Jesús, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ma^h ja⁻ hmiih⁻ kih^h lä⁻ hä^h jwë^h. ³⁷ Ma^h ngooy^h ya⁻jäyh^h jyoo^h kih^h moh^h Olivo, peer^h ma^h chaa⁻ llu⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ kyaay^h hi⁻ ma^h chaa⁻ kaah^h kiyh^h. Ma^h tooyh^h miih^h, kway⁻ ti⁻hmaah^h kih^h Dio kih^h lä⁻jë⁻ he⁻ juh^h gaa⁻ he⁻ ga⁻jëey^h. ³⁸ Ma^h jäyh^h:

—iDio kyaah^h Dsa⁻jøø^h jnän^h hi⁻ ja⁻ na⁻ lä⁻hih^h kiyh^h! Wa^h hii^h ti^h gyuu^h jmi⁻gyuu^h. iHe⁻ ba^h che⁻ jøø^h laa^h hi⁻ gya⁻gyuu^h!

³⁹ Ja⁻ ga⁻ko⁻llaa⁻ fariseo hi⁻ ma^h tääh^h jee^h kih^h dsa⁻ he^h ga⁻jäyh^h:

—Ta⁻jwoh^h, ta^h kwa⁻ jwë^h hlëeh^h discipulo kyaah^h lä⁻na⁻.

⁴⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh^h Jesús siiyh^h:

—Jwëeh^h hnäh^h, cher⁻mah^h dsa⁻ la⁻ ga⁻tu^h hlëeh^h lä⁻na⁻, ku⁻u⁻ he⁻ tääh^h la⁻ hlëeh^h llay^h.

⁴¹ Lä⁻koo⁻ ma^h ga⁻tëë^h Jesús chuh^h kih^h Jerusalén, ga⁻jëey^h ta^h jee^h jwii⁻ ja⁻. Peer^h ga⁻ki^h ga⁻hooyh^h kih^h dsa⁻ chaa⁻ jee^h ja⁻. ⁴² Hi⁻ ga⁻jäyh^h:

—He⁻ ba^h che⁻ llu^h kyah^h hnäh^h, wa⁻ra⁻ jäh^h kih^h lä⁻ngëeh^h hnäh^h jmi^h na^h, hij⁻ na⁻ hi⁻ le^h jmee^h hii^h ti^h kyah^h hnäh^h. Pero sa^h jnä^h he⁻ ja⁻ kyah^h hnäh^h na^h ga⁻juh⁻. ⁴³ Jëeh^h, ja⁻ jmi^h hliih^h kyah^h hnäh^h. Dsa⁻ hi⁻ na⁻høø^h kyah^h hnäh^h dsa⁻taay^h lä⁻ku^h lä⁻jii^h jee^h jwii⁻ kyah^h hnäh^h mah^h saay^h hnäh^h lä⁻hii^h në^h go⁻te^h. Ni^h ko⁻taa⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ jee^h lääh^h hnäh^h. ⁴⁴ Soh⁻hlay^h go⁻te^h na⁻hyah⁻ he⁻ na⁻jnë⁻ jwii⁻ kyah^h hnäh^h. Ja⁻ jiih^h ma⁻jaa⁻ hnäh^h kih^h dsa⁻ he^h. Soh⁻hla^h mi⁻kuu⁻ he⁻ la^h na⁻hyah⁻, kih^h he⁻ sa^h ga⁻jmeeh^h hnäh^h he⁻ he⁻ ja⁻ hi⁻ ma^h lää^h hnäh^h.

*Ga⁻hwëë^h Jesús dsa⁻ hi⁻ ma^h tääh^h hni^h jee^h chih^h gwah^h
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)*

⁴⁵ Ma^h ga⁻he^h Jesús jee^h chih^h gwah^h juuh^h, ga⁻løøy^h hëey^h kih^h lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma^h llä⁻ hmooh^h jee^h ja⁻. ⁴⁶ Mah^h ga⁻siiyh^h:

—Lä⁻lä⁻ na⁻si⁻ juu^h kih^h Dio: “Hne⁻ kin⁻ lä⁻cheë⁻ hne⁻ jee^h ngii^h dsa⁻ kih^h Dio.” Pero ma^h jmeeh^h hnäh^h lä⁻koo⁻ too⁻ jee^h dsa⁻taah^h dsa⁻hii^h ba^h.

⁴⁷ Koo⁻ jmi^h koo⁻ jmi^h ma^h hlëeh^h Jesús dsa⁻ jee^h chih^h gwah^h. Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻kaah^h kyaa^h jmi⁻dsa⁻ kyaah^h ta⁻jwoh^h kyaa^h ley^h kyaah^h dsa⁻kaah^h kih^h jee^h jwii⁻ ja⁻, ma^h hnøøy^h ma^h jngëeyh^h Jesús. ⁴⁸ Sa^h ga⁻jnøøy^h ha⁻ lä⁻ ma^h jmeey^h mah^h ma^h jngëeyh^h Jesús, jëeh^h jwëë^h dsa⁻ ma^h tääh^h jëë⁻ koo⁻ hwëh⁻, nuuy⁻ juu^h he⁻ kwa⁻ Jesús.

20

He-ja' gyuuḥ' ba' hih' he- jmee' Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Koo- jmi' ma' cheh' Jesús hlēēyh- dsa- ju'hmēē' jee' chih' gwah- ma' ya- nāā' dsa- kaah' kyaa' jmi- dsa- kyaah' ta- jwoh' kyaa' ley ko- jōh' kyaah' dsa- gyuuḥ'. ² Mah' ga- jāyh' ssiyh- Jesús:

—Chiih' jnāāh'. ¿Che' cha- jwē' kyah' he- jmeeh- lā- jē- he- na-? ¿Hij- kih' hih' he- jmeeh- lā- na-?

³ He- ja- ga- jeeh- Jesús juu' kiyh', ga- ssiyh-:

—Ngim' koo- mi' juu' kyah' hnāh' ka- lāh'. Jeeh' da' hnāh' kin- jāā', ja- ga- jwahn' hi- kih' hih' he- jmeen- lā- la-. ⁴ ¿Hij- ga- jmee' hih' he- ga- chaa' Jwaa- dsa- jmi', che' Dio o che' dsa- ŋuuḥ'?

⁵ Jee' tāāyh' ja- ma' llay' juu' kyaah' dsa- kyaayh', ma' jāyh':

—Cher' mah' ga- jāh' jne', hih' kih' Dio ba' ja-, Jesús jāh-: “¿He- la' sa- ga- lā- dsoo' hoh' hnāh' kiyh' ga- ja-?” ⁶ Hi- cher' mah' ga- jāh' jne', ja' hih' kih' dsa- ba' ja-, lā- jēē- dsa- te' kuū' jnān', jēēh', lā- jēē- hi- he' jmeey- dsoo' Jwaa- ma' laa' jaa- hi- ma' ngēē- juu' kih' Dio.

⁷ He- ja- ga- jāyh' ga- ssiyh- Jesús:

—Sa- ŋe' jnāāh' hi- kih' hih' ja' Jwaa- he- ga- chaa' dsa- jmi'.

⁸ Mah' ga- jeeh- Jesús juu' kiyh' ka- lāh', ga- ssiyh':

—Ni- jnā' sa- jmeehn' juu' hi- ga- jmee' hih' he- jmeen- lā- la-.

Juu' na- hmāā' lā- koo- la' kih' dsa- hi- ga- hōø' ta' kih' jñah'
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Hi- ga- lōøy' hlēēyh- dsa- juu' na- hmāā' lā- la-:

—Jaa- dsa- ga- tāā' koo- nāā' chaah' wi- jēh'. Mah' ga- tooyh- goo- dsa- he- hōøy' ma' to' dsaah'. Ja- ga' ya- hēēy' ngooy', jee' ga- lā- hēēy' cha- miih- jmi'. ¹⁰ Ma' ga- lloo' jii- kih' mi' jēh' ja-, ga- cheey' jaa- moz- kyaay' jee' ma' tāāh' dsa- hōø' ta' kiyh' mah' ma' kooy- heey- he- ma' tēēy-. Pero dsa- hi- ma' hōø' chaah' jēh' ja-, ga- kway' kih' moz- he' mah' ga- hēēy' kih' ta- jmah'.

¹¹ Ga- cheey' jñah' ka- lāh' moz- kyaay'. Hi- he' ka- lāh' ga- jmi' ga- baa' dsih', ga- lley- o' hih' kih' mah' ga- cheeyh- ta- jmah'. ¹² Ga- tē' hnē- jiih- ga- cheey' jñah' moz- kyaay'. Pero dsa- hi- ma' tāāh' jmee' ta' jee' ja-, lā- ja- ka- lāh' ga- jmeeyh- dsoo' mah' ga- hēēy' kih' go- te-.

¹³ Hi- dsa- juu' chaah' jēh' ja-, ma' jmeey- huū' dsē-: “¿Ha- lā- jmeen? Go- cheen' jaa- chih' kyaan- nāā' ga' hi- hnaan-, ha- ga- che- wa- ra- ga- llooy', jmeey' he' kih'.” ¹⁴ Pero dsa- hi- ma' hōø' chaah' jēh' ja-, ma' ga- jēēy' ja' chih- he', ga- tāāyh' ga- llay' juu', ga- jāyh': “Hi- oo- na- jā' kyaah' ta' la-. Wa' jngēēh' jnih' mah' jān' kyaah' heey' he- ma' tēēy-.” ¹⁵ He- ja- ga- lley- ta' ka- hne- jee' ma' na- jnāā' chaah' jēh' ja- mah' na' jngēēyh-.

¿Hee- ba' jmee' dsa- juu' chaah' jēh' kih' hi- hōø' ta' kiyh', laah' hnāh'? ¹⁶ Lloo- dsa- juu' jēh' mah' mi- llaay- hi- jmee' ta' ja- mah' tooyh- goo- jñah' hi- jmee' ta' kiyh'—ga- jāh' Jesús.

Ma' ga- nuu' lā- jēē- dsa- he' juu' ja-, ga- jāyh':

—Sa- wa' kwa' Dio jwē' jmeen' lā- ja'!

¹⁷ Ma' cheh' Jesús jēē- lā- jēē- dsa- he' mah' ga- ssiyh-:

—¿Hee- hnōø' jāh- he- na- ssi- lā- la-?:

Ja- ba' kuū' he- sa- ga- tih' dsē' tē- hyah',

he- ja- ba- ga- ja' lä- koo- mi- kuu' he- kye- dsa- to- né- kih' koo- hne- juuh-.

¹⁸ Lä- jee- hi- täh- né- kuu' ja- , hi- he- chu- jøø' jmi- ngo' kih'. Hi- wa- ra- ga- toh' kuu' ja- né- kih' dsa- , jleeyh' go- te-.

¹⁹ Lä- jee- jmi- dsa- kaah' he' kyaah' ta- jwoh' kyaa' ley- hnøøy' ma' saayh' Jesús hor- ja- , jeeh' ga- tah' dsëy' he- ga- hlëeh' Jesús kiyh' kyaah' juu' na- hmää' ja- . Pero ma' gayh- dsa- .

Kwaat- kih' ku'sih-

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ He- ja- ga- chee' dsa- kaah' he' ko- llaa' dsa- hi- na- kii' juu'. Hi- he' ma' jmaa- hñii' lä- koo- hi- lluu'. Lä- taa' ga- ga- jmeey' ha- lä- jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús mah' ma' hñiiy' kiyh' kyaah' dsa- ta'. ²¹ Lä- ja- , ga- ngiiy' juu' kiyh':

—Ta- jwoh', ñe- jnääh' hne- hlëeh' kwee- ma' kwah- juu'. Sa- cha- kwaat- kye' ha- lä- laa' lä- jaa- lä- jaa- dsa- . Hne- jwiih' dsa- kyaah' ju- dsoo' jmah' ba' ha- lä- la' jwë' kih' Dio. ²² ¿Ha- lä- jwah' hne- , che' llu' mi- hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa- ta' César o sa- llu'?

²³ Pero kyuu' ba' Jesús may- kih' dsa- he', he- ja- ga- siiyh- :

—¿He- la' kah- hnäh' dsën'? ²⁴ Heeh' da' jnä' koo- kuu'. ¿Hi- kih' heeh- toø- la- ? ¿Hi- kih' jmi- na- sii- la- ?

Mah' ga- jäh' dsa- he' siiyh- Jesús:

—Kih' César ba' na- .

²⁵ He- ja- ga- jäh' Jesús siiyh- :

—He- la' kih' César, kwëeh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwëeh' ba' Dio he- la' kih'.

²⁶ Ni- miih- sa- ga- jnøøyh' ha- lä- jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús to- lo- né- lä- jee- dsa- . Koo- ga- taayh' jee- dsayh' ba' kyaah' juu' he- ga- jeeh- Jesús kiyh' mah' ga- jäh' ti- sih' go- te-.

Ga- ngii' dsa- juu' ha- lä- le' wa- ra- ga- tē- jee- lä- jiih' hi- na- juu'

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Lä- ja- ga- lla- nää' ko- llaa' dsa- saduceo jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he', sa- ma' jmeey- dsoo' he- lä- jiih' dsa- hi- ma- na- juu'. Mah' ga- ngii' dsa- he' juu' kih' Jesús. ²⁸ Ga- jäh':

—Ta- jwoh', Moisé ga- sii' jnän' kyaah' juu' la- . Wa- ra- ga- juu' jaa- dsa- ñuu' hi- sa- chaa- joo', dsa- ñuu' øøh' hñii' he', lle' kih' teëy' dsa- më' mah' lä- chaa- jooy' hi- lee' kwaat- kyaa' hñii' øøyh'. ²⁹ Ma' laa' gyeë' dsa- ñuu' jaa- ba' cho' jmiy- . Hi- to- né' he' ga- kaa' dsa- më' pero chah' ba' ga- juuy'. Sa- ga- lä- chaa- jooy'. ³⁰ He- ja- jee- ga- tē' uu' dsa- ñuu' øøyh', ga- kaa' dsa- më' he'. Ja- ba- lä- ja- ga- juuy', sa- ga- lä- chaa- jooy'. ³¹ Jee- ga- tē' uu' dsa- ñuu' øøyh', ga- kaa' dsa- më' he'. Ja- ba- lä- ja- lä- jee- gyeë' dsa- ñuu' ga- kaa' dsa- më' he' hi' ga- juu' lä- jee- gyeë' dsa- ñuu' he'. Ni- jaa- sa- ga- lä- chaa- joo'. ³² Jee- ga- dsaa' go- te- , ga- juu' hñii' dsa- më' ka- läh'. ³³ Wa- ra- ga- tē' jee- lä- jiih' hi- ma- na- juu', ¿hi- jaa- kih' jee- lä- jee- gyeë' lee' kyaa' dsa- më' he'? Jeeh', ga- lä- jee- gyeë' ba' ga- lä- kyaayh' —ga- jäh' dsa- saduceo siiyh' Jesús.

³⁴ He- ja- ga- jeeh- Jesús juu' kiyh', ga- siiyh- :

—Dsa- më' dsa- ñuu' jee- gooy- ta- ko- jiih' chaa- jmi- gyuu' la- ba- .

³⁵ Pero lä- jee- dsa- hi- laa' kwaat- lä- jiih' jee- kih' hi- na- juu' mah' dsa- taayh' jmi- gyuu' hmëë', jee- ja- ni- jaa- dsa- më' dsa- ñuu' mo- so- jee- gooy- . ³⁶ Ni-

mo^oso^o juuy^o ka^oläh^o, leey^o kwee^o lä^okoo^o ángele. Lä^ollu^o he^o lä^ojiiyh^o he^oja^o leey^o joo^o Dio ba^o. ³⁷ Hi^o lä^okye^o Moisé ga^omi^ojnää^o jnän^o he^o lä^ojiih^o dsa^o jee^o kih^o hi^o na^o juu^o. Jëeh^o, lä^o ma^o ga^osii^o Moisé lä^okoo^o ga^ola^o kiyh^o jee^o ma^o chih^o chaah^o too^o ja^o, ga^otëeyh^o Dio lä^ola^o: “Dio kyaa^o Abraham, Dio kyaa^o Isaac, Dio kyaa^o Jacob.” ³⁸ He^o ga^ojäyh^o lä^oja^o, sa^o na^o juu^o dsa^o ma^ogyuh^o jnän^o he^o kih^o Dio. Jëeh^o Dio jnän^o laay^o Dio kyaa^o hi^o na^ojiih^o ba^o.

³⁹ Ko^ollaq^o ta^ojwoh^o kyaa^o ley ga^ojäh^o siiyh^o:

—Llu^o ba^o he^o ma^ojäh^o na^o, Ta^ojwoh^o.

⁴⁰ Ja^o jiih^o mo^oso^o ga^otuu^o dsëy^o ma^o ngii^o gyih^o juu^o kih^o Jesús.

Hi^o kih^o ja^o hi^o laq^o Cristo

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Mah^o ga^ojäh^o Jesús siiyh^o:

—¿Ha^o lä^ola^o he^o jäh^o dsa^o, Cristo laq^o sa^oju^o kih^o David? ⁴² He^o ba^o hñii^o David ga^osii^o juu^o la^o né^o je^o kih^o Salmo:

Ga^ojäh^o Dio ga^osiiyh^o Dsa^ojøøh^o kyaan^o:

“Na^o jwoo^o ra^ollu^o kin^o la^o,

⁴³ lä^ojiih^o loo^o jmi^o llaan^o hii^o tiih^o lä^ojëe^o hi^o na^ohøøh^o kyah^o.”

⁴⁴ ¿Ha^o lä^oja^o laq^o Cristo sa^oju^o kih^o David ga^oja^o, cher^omah^o hñii^o David ga^ojäh^o kih^o Cristo: “Dsa^ojøøh^o kyaan^o?”

Ga^ojiih^o Jesús kih^o ta^ojwoh^o kyaa^o ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Lä^o ma^onuu^o ja^o lä^ojëe^o hi^o tääh^o jee^o ja^o, ga^ojäh^o Jesús siih^o discípulo kyaay^o:

⁴⁶ —Leeh^o hnäh^o kyaah^o ta^ojwoh^o kyaa^o ley. Peer^o tih^o dsëy^o ngëy^o jee^o kih^o dsa^o kyeyh^o hmiih^o kyoo^o, hnøøy^o jmee^o dsa^o Dio kiyh^o cha^ojwë^o jiih^o. Hi^o tih^o dsëy^o gyay^o to^o né^o hma^osii^o neh^o gwah^o mäh^o hi^o lä^oja^o ka^oläh^o jee^o dsa^otaah^o dsa^o kuh^o hih^o. ⁴⁷ Hwëëy^o dsa^omë^o hñii^o cha^oneh^o kih^o, ki^owëë^o dsa^otaayh^o ngiiy^o kiyh^o kih^o Dio ha^o jee^o jëe^o dsa^o kiyh^o. Pero cha^o ga^omiih^o wii^o heeh^o Dio dsa^o hi^o jmee^o lä^oja^o.

21

Na^oka^o dsa^omë^o hñii^o kuu^o cha^onë^o Dio

(Mt. 12:41-44)

¹ Ma^o cheh^o Jesús jëe^o ha^o lä^o ma^o jmee^o dsa^o cha^o kuu^o, tooyh^o kuu^o neh^o wii^o kih^o gwah^o. ² Ga^ojëëy^o ka^oläh^o jaa^o dsa^omë^o hñii^o hi^o tä^oñee^o go^ote^o, ga^otooyh^o to^o ñe^o nøø^o he^o sa^o kyee^o ni^o miih^o. ³ He^o ja^o ga^ojäyh^o:

—Ma^ora^o ju^odsoo^o jwëëhn^o hnäh^o, dsa^omë^o hñii^o la^o tä^oñee^o, ma^okway^o cha^oga^omiih^o lä^okoh^o ga^o jee^o lä^ojëe^o hi^o cha^o kuu^o. ⁴ Jëeh^o lä^ojëe^o hi^o oo^o ma^okweëh^o Dio miih^o he^o dsa^ochaa^o kiyh^o, pero dsa^omë^o hñii^o la^o, ma^oke^o tä^oñeey^o, ma^okway^o lä^okoh^o te^o kuu^o he^o cha^o kiyh^o he^o kyaah^o ma^o lay^o he^o jmee^o bii^o kiyh^o —ga^ojäh^o Jesús.

Lloo^o koo^o jmi^o hla^o gwah^o jiih^o

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Ma^o tääh^o ko^ollaq^o ma^olla^o juu^o kih^o gwah^o ha^o lä^okoo^o na^ohñaa^o ma^ola^o kuu^o he^o ma^o na^ochuh^o hi^o ma^o na^oli^o kyaah^o lä^ojë^o he^o ma^o dsa^oka^o dsa^o kih^o Dio. He^oja^o ga^ojäh^o Jesús siiyh^o:

6 —Lä-jë^h he⁻ jëeh^h hnäh^h na⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi^h ni⁻ koo⁻ mi^h ku^u sa⁻ jä⁻ na⁻ chuh⁻ né kih^h øøh⁻. Lä-jë⁻ ba⁻ soh^hla⁻.

Joh^h nëe⁻ sa⁻ jmee⁻ lii⁻ jää⁻ ja⁻ ga⁻ llaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ kiyh⁻, ga⁻ jäh⁻ siiyh⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻, ¿lih⁻ ba⁻ le⁻ he⁻ hlëeh⁻ na⁻? ¿Hee⁻ lii⁻ jmee⁻ wa⁻ra⁻ ya⁻ jäh⁻ lä⁻te⁻ juu⁻ na⁻?

8 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Hnøø⁻ leeh⁻ hnäh⁻ mah⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ mi⁻ gaa⁻ hnäh⁻. Jwëë⁻ dsa⁻ ya⁻ nää⁻ hi⁻ ka⁻ né kin⁻, jäh⁻ siiyh⁻ hnäh⁻: “Jnä⁻ he⁻ laan⁻ Cristo hi⁻ ma⁻ chee⁻ Dio.” Hi⁻ jäh⁻: “Ma⁻ ngoo⁻ ga⁻ tē⁻ jmi⁻.” Pero ta⁻ go⁻ nää⁻ hnäh⁻ kaah⁻ kiyh⁻. 9 Ga⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ cha⁻ hnii⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻, ta⁻ jøøh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻. Jëeh⁻, jmee⁻ bi⁻ le⁻ lä⁻ ja⁻ to⁻ né. Pero ja⁻ lä⁻ चाह⁻ ja⁻ llaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻.

10 Ngoo⁻ bih⁻ hlëeyh⁻:

—Teë⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ koo⁻ hwa⁻ kyaah⁻ jyoh⁻ hwa⁻, hi⁻ teë⁻ dsa⁻ ta⁻ kyaah⁻ jñah⁻ dsa⁻ ta⁻. 11 Jeh⁻ wii⁻ jwërte hwa⁻, ja⁻ he⁻ koo⁻ jee⁻ jwii⁻ jëë⁻ dsa⁻ hoo⁻ hi⁻ lä⁻ cha⁻ dsoo⁻ he⁻ dsa⁻ kwah⁻. Jmee⁻ goo⁻ jwërte, hi⁻ ha⁻ koh⁻ lii⁻ sa⁻ jmee⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻.

12 Jää⁻ ja⁻ ga⁻ le⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ hlëeh⁻ na⁻, saah⁻ dsa⁻ hnäh⁻, jmeeyh⁻ hnäh⁻. Jääy⁻ hnäh⁻ neh⁻ gwah⁻ kiyh⁻, taayh⁻ hnäh⁻ neh⁻ ñe⁻, dsa⁻ jääy⁻ hnäh⁻ cha⁻ né dsa⁻ ta⁻ kaah⁻ kwaat⁻ kin⁻. 13 Jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ ngëeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ja⁻, ma⁻ ja⁻ la⁻ jmi⁻ kyah⁻ hnäh⁻ he⁻ kwah⁻ hnäh⁻ ju⁻ dsoo⁻ kin⁻. 14 Koo⁻ hä⁻ ba⁻ lla⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ hu⁻ dsë⁻ ha⁻ lä⁻ hlëeh⁻ hnäh⁻ he⁻ kyaah⁻ lääh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻, ga⁻ ma⁻ tääh⁻ hnäh⁻ cha⁻ né dsa⁻ ta⁻. 15 Jëeh⁻, jnä⁻ ba⁻ kwan⁻ juu⁻ he⁻ hlëeh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ cha⁻ mi⁻ hu⁻ dsë⁻ llu⁻. Lä⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ høøh⁻ kyah⁻ hnäh⁻ sa⁻ leeyh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ ma⁻ la⁻ juu⁻ he⁻ hlëeyh⁻. 16 He⁻ ba⁻ maa⁻ tää⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ hnii⁻ kyah⁻ hnäh⁻, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ øøh⁻ hnäh⁻, hi⁻ chaa⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, ome⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Lä⁻ jiih⁻ jngëeyh⁻ ko⁻ llaa⁻ hnäh⁻. 17 Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ jmee⁻ na⁻ høøh⁻ kyah⁻ hnäh⁻ kwaat⁻ kin⁻. 18 Pero ni⁻ koo⁻ jñu⁻ lleh⁻ hnäh⁻ sa⁻ dsa⁻ hu⁻. 19 Wa⁻ kwëeh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lääh⁻ hnäh⁻.

20 Wa⁻ra⁻ ga⁻ jëeh⁻ hnäh⁻ ma⁻ tääh⁻ hløø⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁻ kih⁻ Jerusalén, ma⁻ ja⁻ lä⁻ ñeh⁻ hnäh⁻ ma⁻ lloo⁻ jmi⁻ jee⁻ heë⁻ go⁻ te⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. 21 Jmi⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ tääh⁻ hwa⁻ Judea wa⁻ kyuu⁻ ta⁻ moh⁻. Hi⁻ tääh⁻ jee⁻ jwii⁻, wa⁻ kyuu⁻. Hi⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ nuu⁻ kih⁻, ta⁻ wa⁻ lla⁻ näay⁻ cha⁻ neh⁻ kiyh⁻. 22 Jëeh⁻, ma⁻ ja⁻ dsëë⁻ jmi⁻ teeh⁻ Dio jwii⁻ kih⁻ dsa⁻, mah⁻ lä⁻ te⁻ lä⁻ jë⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻. 23 Peer⁻ jwii⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ kyaah⁻ gyuu⁻ jmi⁻ ja⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ hi⁻ jää⁻ gyuu⁻ sēh⁻ ka⁻ läh⁻. Ha⁻ koh⁻ wii⁻ sa⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ Judea, heeh⁻ Dio wii⁻ jwërte dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén. 24 Ko⁻ llaa⁻ jngëeh⁻ dsih⁻ kyaah⁻ ñe⁻. Hi⁻ jñah⁻ ko⁻ llaa⁻ jää⁻ dsih⁻ na⁻ hñuu⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻ jwii⁻. Lä⁻ tē⁻ dsë⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ llaa⁻ judiu jmeey⁻ kih⁻ dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén lä⁻ jiih⁻ dsëë⁻ jmi⁻ he⁻ lle⁻ kiyh⁻.

Wa⁻ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäh⁻ Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 Ja⁻ ga⁻ jmee⁻ lii⁻ né hyoo⁻ né sih⁻ jee⁻ heë⁻ nuu⁻, mah⁻ né hwa⁻ la⁻ sa⁻ ñe⁻ dsa⁻ he⁻ jmee⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ nuuy⁻ tooh⁻ mi⁻h⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ hluh⁻ wii⁻ jwërte. 26 Lä⁻ jiih⁻ sa⁻ hlaa⁻ dsa⁻ hwa⁻ lä⁻ goyh⁻. Jmeey⁻ hu⁻ dsë⁻ he⁻ ba⁻ le⁻ kiyh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ jëëy⁻ sa⁻ jeh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻. 27 Ja⁻ ga⁻ jëëy⁻ Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻ hi⁻ jäh⁻ gyuu⁻ jee⁻ jni⁻ kyaah⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ be⁻, laay⁻ jøøh⁻ go⁻ te⁻. 28 Wa⁻ra⁻

ga⁻l^oø^o dsa⁻la⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ la⁻, ja⁻ kwah⁻ hnäh⁻ be⁻, chaah⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h. Jēeh⁻, miih⁻ ga⁻ hnøø⁻ lääh⁻ hnäh⁻ ma⁻ja⁻.

Juu' na⁻hmää⁻ kih' chaah' higo

²⁹ Hi⁻ ga⁻ jāyh⁻ siyh⁻ juu' na⁻hmää⁻ lä⁻la⁻:

—Jēē⁻ da⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ kih' chaah' higo kyaah⁻ jyoh⁻ chaah' hma⁻.

³⁰ Wa⁻ra⁻ ga⁻l^oø^o dsa⁻hyo⁻ sa⁻jih⁻ kih⁻, ma⁻ñeh⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ ga⁻tē⁻ jii⁻ jma⁻ ba⁻ ja⁻. ³¹ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻jēeh⁻ hnäh⁻ dsa⁻la⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻jwahn⁻ la⁻, wa⁻ lä⁻ngēeh⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻ya⁻jäh⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻ jnä⁻hä⁻.

³² Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁻, sa⁻lla⁻ dsa⁻ cha⁻ na⁻ ta⁻ko⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻lä⁻ te⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ jāh⁻ juu' la⁻. ³³ Ngēē⁻ ba⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻h hwa⁻, pero juu' kin⁻, lä⁻ ma⁻ cha⁻ ja⁻ ba⁻.

³⁴ Hnøø⁻ hääh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h. Ta⁻ kwa⁻ hnäh⁻ jwē⁻ lä⁻ hweh⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ jøø⁻ kyah⁻ hnäh⁻, he⁻ lla⁻ heeh⁻ hnäh⁻, he⁻ kye⁻h hnäh⁻ cha⁻ miih⁻ hu⁻dsē⁻ he⁻ ga⁻ hnøø⁻ kyah⁻ hnäh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. Le⁻ ga⁻ che⁻ ni⁻ sa⁻ leeh⁻ hnäh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻ te⁻ jmi⁻ ja⁻. ³⁵ Jmi⁻ ja⁻ le⁻ lä⁻koø⁻ sa⁻lä⁻ he⁻ jlē⁻ ga⁻lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻. ³⁶ Ta⁻ gwii⁻ hnäh⁻ ja⁻, ngii⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio ko⁻lla⁻ jiih⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lääh⁻ hnäh⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ wi⁻ he⁻ jä⁻ ja⁻, hi⁻ tēēh⁻ hnäh⁻ go⁻taah⁻ hnäh⁻ cha⁻nē⁻ Hī⁻ ga⁻lēē⁻ ngo⁻ la⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús.

³⁷ Ta⁻lä⁻ jmi⁻ ma⁻ kway⁻ juu' jee⁻ chih⁻ gwah⁻. Hi⁻ ta⁻lä⁻ hwē⁻ ma⁻ go⁻ hēēy⁻ ma⁻ dsa⁻ayh⁻ ta⁻ moh⁻ he⁻ chee⁻ Olivo. ³⁸ Ta⁻lä⁻ tiih⁻ ma⁻ dsa⁻ nää⁻ jwēē⁻ dsa⁻ jee⁻ chih⁻ gwah⁻ ma⁻ dsa⁻ nuu⁻ juu' he⁻ kway⁻.

22

Ma⁻hnooh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ saayh⁻ Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Ma⁻ngoo⁻ ga⁻tē⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu he⁻ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁻ levadura, ja⁻ ba⁻ jmi⁻ ja⁻ kuh⁻ dsa⁻ he⁻ borrego mäh⁻. ² Lä⁻jēē⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaah⁻ ta⁻ jwoh⁻ kya⁻ ley, ma⁻hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ jngēēy⁻ Jesús jee⁻ sa⁻ jēē⁻ dsa⁻, jēēh⁻ ma⁻ gayh⁻ dsa⁻.

³ Mah⁻ ga⁻ he⁻ Tana⁻ neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ Juda hi⁻ ma⁻ tēēy⁻ Iscariote. Hī⁻ he⁻ ma⁻ laa⁻ ja⁻ jee⁻ lä⁻jēē⁻ gya⁻tuu⁻ apóstole kya⁻ Jesús. ⁴ He⁻ ja⁻ ñeey⁻ na⁻hlēēy⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaah⁻ juu⁻ hløø⁻ hi⁻ ma⁻ høø⁻ gwah⁻ ja⁻. Ga⁻llay⁻ juu⁻ kyaayh⁻ ha⁻ lä⁻ ngēēy⁻ Jesús. ⁵ Peer⁻ ga⁻lä⁻ cha⁻ llu⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jiiyh⁻ kuu⁻ kih⁻ Juda. ⁶ Ga⁻ heeh⁻ ba⁻ Juda juu⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey⁻ mah⁻ ngēēy⁻ Jesús jee⁻ sa⁻ jēē⁻ dsa⁻.

Ga⁻jmeē⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ ma⁻ nnu⁻ kyaah⁻ ga⁻ häh⁻ juu'

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ judiu jmi⁻ kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁻ levadura, ma⁻ ga⁻tē⁻ jmi⁻ he⁻ jngēēy⁻ borrego mäh⁻ hi⁻ kuyh⁻ hwē⁻ ma⁻ tē⁻ jmi⁻ ja⁻. ⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻jmeē⁻ Jesús mada⁻ kih⁻ Pee⁻ kyaah⁻ kih⁻ Jwaa⁻, ga⁻jäh⁻ siyh⁻:

—Go⁻ nää⁻ hnäh⁻ go⁻ mi⁻llu⁻ hnäh⁻ jee⁻ kye⁻hn⁻ borrego mäh⁻.

⁹ —¿Ha⁻ jwah⁻ mi⁻llu⁻ jnääh⁻ ma⁻ nnu⁻? —ga⁻jäh⁻ discípulo he⁻ siyh⁻.

¹⁰ —Wa⁻ra⁻ ga⁻taah⁻ hnäh⁻ jee⁻ jwii⁻ juu⁻ oo⁻, jeeh⁻ hnäh⁻ ja⁻ dsa⁻ hi⁻ kii⁻ koø⁻ mi⁻dsuu⁻ na⁻ kah⁻ jmi⁻. Ja⁻ lla⁻ lleh⁻ hnäh⁻ kaah⁻ kiyh⁻ lä⁻ jiih⁻ dsa⁻ hey⁻ cha⁻neh⁻. ¹¹ Jee⁻ dsa⁻ hey⁻ ja⁻, jwii⁻ hnäh⁻ dsa⁻ juu⁻ hne⁻: “Lä⁻lä⁻ jāh⁻ Ta⁻jwoh⁻

siiyh⁺ hne⁻. ¿Na⁻ jee⁺ hne⁺ jee⁺ le⁺ kyeh⁺ jnääh⁺ borrego mäh⁺ kyaah⁺ discípulo kyaan⁺?¹² Hi⁻ he⁺ heeh⁺ hnäh⁺ jee⁺ ga⁺ tē⁺ tō⁺ jwēē⁺ hne⁺ jee⁺ cha⁻ koo⁻ jee⁺ he⁻ ma⁻ nallu[.] Jee⁺ ja⁻ mi'lluh⁺ hnäh⁺ ma⁻ nuu⁻ jnän⁻ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

13 Ga⁻lla⁻ nää⁺ ba⁻ discípulo he⁺ jee⁺ ja⁻ hi⁻ ga⁻la⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺. Mah⁺ ga⁻mi'lluy⁺ ma⁻ nuu⁻ he⁻ kuyh⁺.

14 Ma⁺ ga⁻lloo⁺ hor⁻ kuyh⁺, ga⁻gya⁻ Jesús nē⁻ mes⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ apóstole kyaay⁺. 15 Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—jHa⁻ koh⁺ sa⁻ heē⁺ dsēn⁻ kuhn⁻ ma⁻ nuu⁻ la⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, jää⁺ ja⁻ ga⁻ jēēn⁺ wii⁺! 16 Ma⁺ ra⁻ ju'dsoo⁺ jwēēhn⁻ hnäh⁺, mo⁻so⁻ kuhn⁻ ka⁻ läh⁻ ma⁻ nuu⁻ la⁻ lä⁻jiih⁺ lloo⁻ jmii⁺ he⁻ kuhn⁻ ka⁻ läh⁻ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺.

17 Mah⁺ ga⁻kay⁺ kyaah⁺ he⁻ ma⁻ haa⁻ jmii⁺ mi⁻jēh⁺, ga⁻kway⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ga⁻jäyh⁺:

—Kye⁻ kyaah⁺ la⁻ mah⁺ hih⁺ hnäh⁺ ma⁻ miih⁻ ga⁻lä⁻jēē⁻ hnäh⁺. 18 Jēēh⁺, mo⁻so⁻ huhn⁻ ka⁻ läh⁻ jmii⁺ mi⁻jēh⁺ ma⁻ ää⁻, lä⁻jiih⁺ løø⁺ Dio jmee⁺ hih⁺ jnä⁻ hä⁻.

19 Ja⁻ ga⁻ ga⁻kay⁺ he⁻ ñiih⁻, ga⁻kway⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ga⁻ti⁻ ga⁻llooyh⁺, ga⁻jäyh⁺:

—He⁻ la⁻ na⁻ jmi⁻ngo⁺ kin⁻. He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kwan⁻ hñiin⁻ juun⁻. Kuh⁺ hnäh⁺ hi⁻ ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻na⁻ mah⁺ lä⁻dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁻.

20 Ma⁻la⁻ ma⁻goh⁻ ma⁻ nuu⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ ka⁻läh⁻, ga⁻kay⁺ wa⁻kyaah⁺ mah⁺ ga⁻jäyh⁺:

—He⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁻ he⁻ tuu⁻ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ kyaah⁺ jma⁻ kin⁻ la⁻ jmee⁺ Dio koo⁻ hmooh⁻ hmēē⁻. 21 Pero hi⁻ ngēē⁺ jnä⁻ ja⁻goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁻, hii⁻ ma⁻kye⁻ ma⁻goo⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ kin⁻ nē⁻ mes⁻ la⁻. 22 Ma⁺ ra⁻ ju'dsoo⁺, Hi⁻ ga⁻lēē⁺ngo⁺ la⁻ le⁻ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺ ba⁻, pero jwii⁻ dsa⁻ ññuu⁻ hi⁻ ngēē⁺ lä⁻ kih⁺ dsa⁻.

23 Ja⁻ ga⁻ ga⁻taayh⁻ ngiiy⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaayh⁺, hii⁻ na⁻ hi⁻ jmee⁺ lä⁻ja⁻.

Ha⁻ lä⁻ hnøø⁺ kih⁺ hi⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁻

24 Hi⁻ ga⁻ti⁻ ga⁻chooy⁺ juu⁺ ka⁻läh⁻, ma⁻ jäyh⁺:

—¿Hii⁻ jaa⁻ jee⁺ lä⁻jēē⁻ ka⁻ nē⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ jne⁻?

25 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Lä⁻jēē⁻ rey hi⁻ na⁻ hñaa⁻ kyaa⁺ dsa⁻ jmeey⁺ hih⁺ lä⁻ tē⁻ dsēy⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺. Hi⁻ jäh⁺ dsa⁻ kiyh⁺, he⁻ jmee⁻ bih⁺ llu⁺. 26 Pero hnäh⁺ sa⁻ ga⁻ tēēh⁻ hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ja⁻. Lla⁻ he⁻ ja⁻, hi⁻ jøøh⁺ ga⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hnøø⁺ jmääy⁺ hñiiy⁻ jaa⁻ hi⁻ hwaä⁻ ba⁻. Hi⁻ kye⁻ nē⁻ kyah⁺ hnäh⁺ hnøø⁺ jmeey⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁺ ta⁻he⁻ ba⁻. 27 ¿Hii⁻ laa⁻jøøh⁺, laah⁺ hnäh⁺? ¿Che⁻ hi⁻ gya⁻ nē⁻ mes⁻, o hi⁻ jmee⁺ ta⁻he⁻? ¿Ja⁻ hi⁻ gya⁻ nē⁻ mes⁻ ba⁻ jøøh⁺? Pero jnä⁻ laan⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁺ ta⁻he⁻ ba⁻.

28 Hi⁻ hnäh⁺ laah⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kwēēh⁻ dsē⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁻ jee⁺ ma⁻ jēēn⁻ wii⁺. 29 He⁻ ja⁻ kwan⁻ jee⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ hih⁺, lä⁻koo⁻ ga⁻kwēēh⁻ Tää⁻ jnä⁻ jmeen⁻ hih⁺. 30 Lä⁻ja⁻ kuh⁺huh⁺ hnäh⁺ nē⁻ mes⁻ kin⁻ jee⁺ jmeen⁻ hih⁺. Hi⁻ kwan⁻ jee⁺ go⁻taah⁺ hnäh⁺ jee⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ hih⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻ gya⁻ tō⁺ nää⁺ dsa⁻ Israel.

Ga⁺ jäh⁺ Jesús he⁻ hmä⁻ Pee⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuyy⁺

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Hi⁻ ga⁻ jäh⁺ ka⁻läh⁻ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻:

—Simón, Simón. Ga⁻ngēē⁺ Tana⁻ hnäh⁺ mah⁺ kaayh⁺ hnäh⁺. Jmeey⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁻ dsa⁻ hi⁻ jwä⁻ mi⁻trigo jwē⁻ nē⁻ lle⁻ mah⁺ lleē⁻ kyah⁺ kih⁺.

32 Pero ma⁻ngin⁻ kyah¹ kih¹ Dio mah¹ sa⁺ jah¹ hoh¹. Hi⁻ hne⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻jeeh⁻ kyaah¹ jnä¹, lle⁻ kih¹ kwah¹ be¹ kih¹ lä⁻jëë⁺ øøh¹ mah¹ wa⁻lla⁻nää¹ bih¹ ta⁻cha⁻ñe⁻.

33 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Simón:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ma⁻lla⁻ dsen⁻ he⁻ nin⁻ neh⁻ñe⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ koo⁻ nin⁻ neh⁻ñe⁻, lä⁻kye⁻ he⁻ juun⁻ ko⁻jøøh¹ kyaah¹ hne⁻ ma⁻lla⁻ dsen⁻.

34 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siyh¹ Pee¹:

—Jwëëhn⁻ hne⁻, ja⁻ba⁻ na¹, jää¹ ja⁻ ga⁻ hooh¹ chaah¹ dsoo¹, hne⁻ ma⁻të¹ hnë⁻ jiih⁻ ma⁻hmäh¹ juu¹ he⁻ sa⁻ kyuu^h jnä¹.

Lloo⁻ koo⁻ jmü⁻ jëë⁺ dsa⁻ wü⁻

35 Mah¹ ga⁻siyh¹ lä⁻jëë⁺:

—Lä⁻ ma⁻ ga⁻cheen⁻ hnäh¹ na⁻kwah¹ hnäh¹ juu¹, sa⁻ kyeh¹ hnäh¹ hmih⁻tuh⁻, ni⁻ sa⁻ kyeh¹ hnäh¹ kuu¹, ni⁻ loo⁻ he⁻ tooh¹ hnäh¹ tiih¹ hnäh¹, ¿che⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻lä⁻hnøø¹ kyah¹ hnäh¹ ma⁻ja⁻?

—Ni⁻ koo⁻ —ga⁻jäh¹ lä⁻jëë⁺.

36 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ siyh¹:

—Pero na¹, hi⁻ cha⁻ hmih⁻tuh⁻ kih¹, wa⁻ kyey¹ ba¹. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h¹ kuu¹. Hi⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ ñe⁻tuuh⁻ kih¹, wa⁻ hnü⁻ hmih⁻lloo⁻ kiyh¹ mah¹ wa⁻ lä⁻y¹ koo⁻.

37 Jwëëhn⁻ hnäh¹, jmee⁺ bi¹ lä⁻te¹ kin⁻ he⁻ na⁻si⁻ lä⁻la⁻: “Jmää¹ dsa⁻ jnä¹ kwaat¹ he⁻ laan¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ ää⁻ dsoo¹.” Jëëh¹, he⁻ ma⁻na⁻si⁻ kin⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ lä⁻te¹ ba¹.

38 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh¹ lä⁻jëëy⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺. Cha⁻ ba⁻ to¹ ñe⁻tuuh⁻.

Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siyh¹:

—Lee⁻ ba⁻ ma⁻la⁻ he⁻ na⁻.

Ñee⁻ Jesús Getsemani na⁻chuyy⁻ kyaah¹ Dio

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Lä⁻chah¹ ja⁻ ya⁻hëë⁺ Jesús. Hi⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ tëëy¹ jmeey⁺, ngooy¹ ta⁻ moh¹ he⁻ chee⁻ Olivo. Hi⁻ ga⁻nää¹ discípulo kyaay¹ chaä¹ kaah¹ kiyh¹ ta⁻ ja⁻.

40 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻tëëy¹ moh¹ ja⁻, ga⁻siyh¹ discípulo kyaay¹:

—Ngii¹ hnäh¹ kyah¹ hnäh¹ kih¹ Dio mah¹ sa⁻ kaah¹ hi⁻sa⁻llu¹ hnäh¹ lä⁻hyoh⁻ dsë⁻.

41 Ga⁻lä⁻øøy¹ lä⁻koo⁻ üü⁻ jwä⁻ dsa⁻ koo⁻ mi⁻kuy¹. Mah¹ ga⁻juuyh¹ jney¹, ga⁻løøy¹ ngiiy¹ kiyh¹. 42 Ga⁻jäh¹:

—Cher¹ mah¹ hnooh⁻ Tää¹, lää¹ jnä¹ kih¹ he⁻ wi⁻ he⁻ jëen⁻ na¹. Pero sa⁻ wa⁻ le⁻ lä⁻hnoon⁻ hñiin⁻. Wa⁻ le⁻ lä⁻hnooh⁻ hñaa⁻h¹ ba¹.

43 Ga⁻lla⁻sëëh¹ jaa⁻ ángel hi⁻ ja⁻ gyuu^h cha⁻ñey¹ hi⁻ ga⁻kwa¹ be¹ kiyh¹.

44 Lä⁻koo⁻ ma⁻ gyay¹ jëëy¹ wi⁻, cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁻ ngiiy¹ kiyh¹. Peer⁻ kah⁻gaa⁻ tooh¹ jmi⁻lloo⁻ kiyh¹ he⁻ ma⁻tuu⁻ lä⁻ ga⁻të¹ hwa⁻ he⁻ la⁻lä⁻koh¹ jee¹ tuu⁻ jma⁻.

45 Ma⁻ ga⁻nooy¹ jee⁻ ma⁻ gyay¹ ngiiy¹ kiyh¹, ngooy¹ jee⁻ ma⁻ tääh¹ discípulo kyaay¹. Ga⁻jëëy¹ na⁻saa¹ na⁻gwü⁻y¹, jëëh¹ ga⁻hwaay¹ he⁻ ti⁻meeh⁻ dsëy¹.

46 Mah¹ ga⁻siyh¹:

—¿He⁻la⁻ na⁻gwü⁻h¹ hnäh¹? Noo⁻ hnäh¹, ngii¹ hnäh¹ kyah¹ hnäh¹ mah¹ sa⁻leh⁻ he⁻ hñih¹ hnäh¹.

Ga⁻saayh¹ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Cheh⁴ ga' Jesús hlëeh⁺ ma' ga'lla⁺nää⁴ jwëë⁷ dsa⁻. Hi⁺ ga'lloo⁴ hi⁻ ma' chee⁻ Juda, jaä⁻ jee⁻ lä'jëë⁺ gya⁺tuu⁷ discípulo, hi⁻ ma' jää⁺ dsa⁻ he⁷. Ngooy⁴ chuh⁺ kih⁴ Jesús mah⁺ ga'chuyh⁷ kiyh⁴. 48 He⁻ja⁻ ga'jäh⁷ Jesús siyh⁺:

—Juda, ¿che⁻ he⁻ hnaah⁷ jnä⁷ la⁻ he⁻ ma' chuh⁷ kin⁺ mah⁺ ngëeh⁷ jnä⁷ he⁻ juun⁷?

49 Lä'jëë⁺ hi⁻ ma' tääh⁷ kyaah⁷ Jesús, ma' ga'jëëy⁴ he⁻ kih⁴ ja⁻ he⁻ ya⁻nää⁴ dsa⁻, he⁻ja⁻ ga'jäyh⁷ siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁴, ¿che⁻ ta' jnääh⁴ kiyh⁴ kyaah⁷ ñe⁷?

50 Jaä⁻ discípulo he⁷, ga'jmeey⁷ dsoo⁷ kih⁴ jaä⁻ moz⁻ kyaä⁴ dsa⁻jøøh⁴ kyaä⁴ jmi⁻dsa⁻, ga'kuy⁷ lo' gway⁷ ra'lluu⁷. 51 Mah⁺ ga'jäh⁷ Jesús siyh⁺:

—Ma⁻lee⁻ ko⁻na⁻. Mo⁻to⁻ kaah⁻.

Ga⁻sooyh⁷ lo' gwa⁻moz⁻ he⁷, mah⁺ ga⁻mi⁻hläy⁷. 52 Ja⁻ga⁻ ga'jäh⁷ Jesús siih⁻ lä'jëë⁺ hi⁻ ya⁻nää⁴ ya⁻chaayh⁺, lä'jëë⁺ jmi⁻dsa⁻ kaah⁷, lä'jëë⁺ hløø⁷ hi⁻ ma' høø⁻ gwah⁺, hi⁻ lä'jëë⁺ dsa⁻gyuuh⁷:

—¿Che⁻ dsa⁻hi⁻ jnä⁷, mah⁺ ma⁻ya⁻nää⁴ hnäh⁷ kyaah⁷ ñe⁷ kyaah⁷ hma⁻?

53 Lä'jë⁻ jmi⁻ ma' hään⁷ jee⁻ kyah⁷ hnäh⁷ jee⁻ chih⁷ gwah⁺ mah⁺ sa⁻ ga'chaah⁷ hnäh⁷ jnä⁷. Pero na⁺ ma⁻cha⁻ jwe⁻ kyah⁷ hnäh⁷ jmeeh⁷ hnäh⁷ hih⁺, jëeh⁷ ma⁻të⁻ hor⁻ jmee⁴ hih⁴ hi⁻ hää⁷ jee⁻ na⁻hoq⁻.

Ga⁻hmä⁷ Pee⁷ juu⁷ he⁻ sa⁻ kyuyy⁷ Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 He⁻ja⁻ ga'saayh⁷ Jesús, ga⁻tëëy⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ cha⁻neh⁷ kih⁴ dsa⁻jøøh⁴ kyaä⁴ jmi⁻dsa⁻. Uu⁷ ba⁻ ma' lleë⁻ Pee⁷ kaah⁷ kiyh⁴. 55 To⁻dsaah⁷ ho⁻hne⁻ kiyh⁴ ja⁻, ga'jëeh⁷ dsa⁻ je⁻, mah⁺ ga⁻taayh⁷ lä⁻ku⁻ lä'ji⁷ llooyh⁻ je⁻. Ja⁻ba⁻jee⁻ja⁻ ga⁻gya⁻ Pee⁷ ka⁻läh⁷ llooyh⁻ je⁻. 56 Jee⁻ja⁻ ma' hää⁷ jaä⁻ dsa⁻më⁻ hi⁻ ma' jmee⁻ ta⁻jee⁻ ja⁻. Ma⁻ga⁻jëëy⁴ Pee⁷ gya⁻llooyh⁻ je⁻, ni⁻ miuh⁻ sa⁻ ga⁻kooy⁷ nëy⁻ ma' jëëy⁻ Pee⁷ mah⁺ ga⁻jäyh⁷:

—Hi⁻ na⁻ ka⁻läh⁷ ma⁻ngë⁻ kyaah⁷ Jesús.

57 Pero ga⁻hmä⁷ Pee⁷ juu⁷, ga⁻jäyh⁷:

—Dsa⁻më⁻, sa⁻ kyuyy⁷ dsa⁻na⁻.

58 Ko⁻hwëë⁷ ja⁻ga⁻, jñah⁷ dsa⁻ ga⁻jëëy⁴ Pee⁷. Mah⁺ ga⁻siyh⁺:

—Hne⁻ ka⁻läh⁷ laä⁴ dsa⁻ kyaay⁴.

Mah⁺ ga⁻jäh⁷ Pee⁷:

—Jah⁷ ha⁷, ja⁻ he⁻ jnä⁷ dso⁷.

59 Ga⁻hya⁻ ga⁻koq⁻ hor⁻, jñah⁷ ka⁻läh⁷ ma⁻ jmee⁻ dsoo⁷ juu⁷ ja⁻, ma⁻ jäyh⁷:

—Sa⁻ na⁻hee⁻ go⁻te⁻, laay⁷ jaä⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ko⁻jøø⁷ kyaah⁷ Jesús. Jëeh⁷, dsa⁻ chaä⁻ Galilea ba⁻na⁻.

60 He⁻ja⁻ ga'jäh⁷ Pee⁷:

—Dsa⁻ñuuh⁻, sa⁻ man⁻ he⁻ na⁻ hlëeh⁷.

Pero hlëeh⁷ gyih⁷ lä'ja⁻, lä'chah⁷ ja⁻ ga⁻hoo⁴ chaah⁷ dsoo⁷. 61 He⁻ja⁻ ga'jëeh⁷ Dsa⁻jøøh⁴ jñän⁷ hñii⁷, ga⁻jëëy⁴ Pee⁷. Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻dsooh⁻ dsë⁴ Pee⁷ juu⁷ kih⁴ Dsa⁻jøøh⁴ jñän⁷, lä⁻ko⁷ ga⁻siyh⁺: “Jää⁴ ja⁻ga⁻ hoo⁴ chaah⁷ dsoo⁷, hne⁻ ma⁻të⁻ hnë⁻ jiih⁻ ma⁻hmäh⁷ juu⁷ he⁻ sa⁻ kyuyy⁷ jnä⁷.” 62 Ja⁻ga⁻ ya⁻hëë⁴ Pee⁷ ta⁻ka⁻hne⁻, ga⁻hooyh⁷ lä'jiih⁷ lla⁻ dsëy⁷.

63 Dsa⁻ hi⁻ ma' hää⁷ Jesús ma⁻mi⁻kwayh⁴, ma⁻ki⁻jnaay⁷. 64 Ga⁻løø⁷ dsa⁻ mo⁻nëy⁻ hi⁻ ma⁻jnoo⁻ dsa⁻kiyh⁴, mah⁺ ma⁻ngiiy⁷ juu⁷kiyh⁴:

—Jäh⁷ da⁻hi⁻ ma⁻jnoo⁴ kyah⁴.

65 Joh⁷ juu⁷ sa⁻ ma⁻ba⁻ ma⁻jnaayh⁻.

Na jāāy Jesús cha'nē dsa-ta' kaah' kyaa' dsa- judiu
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Ma' ga' jnā' ja', ga' kuh' lā' jēē' dsa' gyūh', kyaah' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa-, kyaah' ta' jwoh' kyaa' ley, na jāāy Jesús jee' dsa-ñee' lā' jēē' dsa-ta' kyaa' dsa- judiu he'. Jee' ja' ga' ngii' dsa- he' juu' kiyh', ga' siiyh':

—Chiih' jnāäh', ¿che' hne- he' hi- laa' Cristo?

Mah' ga' siiyh':

—Cher mah' ga' jwēēhn' hnäh' sa' lā' heeh' hnäh' kin'. ⁶⁸ Hi' cher' mah' hee- juu' ngiin' kyah' hnäh' ka-läh', sa' jeeh' hnäh' kin' ni' sa' lääh' hnäh' jnā'. ⁶⁹ Pero na' ta' cha'nē', Hi- ga' lēē' ngo' la- gya' jwoo' ra- lluu' kih' Dio hi- cha-

ga' lā' jēē' be' kih'.

⁷⁰ He- ja- ga' jāh' ga' lā' jēē' dsa- he':

—¿Che' laah' hne- Joō' Dio ja'?

Mah' ga' jāh' Jesús siiyh':

—Hnäh' ba' ma- jāh' hnäh' jnā' he'.

⁷¹ Ja' ga' ga' jāh' dsa- he':

—¿He' la' hnāäh' ga' jne' hi- jmee' ju'dsoo'? ¿Ja' ma- nūū' ba' jne' juu' kiyh'?

23

Ga' jāā' dsa- Jesús cha'nē' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Lā' jēē' dsa- he' ga' noo- jee' ma' tāāy' mah' na jāāy- Jesús cha'nē' Pilato.

² Ga-lōōy' hniy' kiyh', ma' jāyh':

—Ma' jēē' jnāäh' kwee- ha- lā' jmee' dsa- la-, mi- gaay' dsa- goo- jnāäh'. Jāyh' sa' le' mi'hmaahn' ku'sih- kih' rey to-nē', hi' jāyh' laay' Cristo hi- laa' Rey.

³ He- ja- ga' ngii' Pilato juu' kiyh', ga' jāyh':

—¿Che' hne- he' dsa- jōōh' kyaa' dsa- judiu?

—Ma- jāh' ba' hne- —ga' jāh' Jesús siiyh'.

⁴ He- ja- ga' jāh' Pilato siih' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- hi' lā' jēē' ga' dsa-:

—Ni' miih' he' hliih' sa' ma- jnōōhn' kih' dsa-ñūūh' la-.

⁵ Pero dsa-kaah' he' cha' ga' miih' juu' ma' hnooy' kih' Jesús, ma' jāyh':

—Hi'h' hi- na-, peer' ma' llay' hni- kih' dsa- goo- jnāäh' lā' kaa' hwa' Judea jee' ma' ngēy' kway' juu'. Ga-lōōy' hwa' Galilea tāayh- dsa- miih' lā' jiih' ma' jay' lā' ga-tē' jee' jwii- la-.

Ga' jāā' dsa- Jesús cha'nē' Herode

⁶ Ma' ga' nuu' Pilato lā' ja-, ga' ngiiy' juu' kih' dsa-kaah', ga' jāyh':

—¿Che' ja' ba' hi- chaa- Galilea dsa- na'?

⁷ Ma' ga' lā' ñe- Pilato, dsa- chaa- Galilea ba' he', ga' cheey' kyaah' Herode hi- ma' laa' lle'moh' hwa' Galilea. Jēēh', ja' ba' jmi' ja- ma' gya' Herode jwii- Jerusalén. ⁸ Herode, ma' ga' jēēy' Jesús ga' nōh' dsēy'. Jēēh', ma' lā' hii' hnōoy' jēēy', kih' he- ma' nuuy- lā' jē- he- ma' jmee' Jesús kih' dsa-, hi' hnōoy' ma' jēēy' he- jmee' Jesús kōō- he' juh-gaa-.

⁹ Ja' he- kōō- juu' ga' ngii' Herode kiyh', pero ni' miih- sa' ga' jeeh- Jesús kiyh'. ¹⁰ Jee' ja' ma' tāāh' ka-läh' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley. Hi- he' ma' tāāh' kōō-

hweh- hniy' kih' Jesús. ¹¹ He- ja- Herode kyaah' hlōō' kyaay' ga' kaayh' lēē'. Hi' ga' kyeyh- Jesús kōō- hmiih- na'hñaa'h' he- mi- kwayh' kih' ba' ja-. Mah'

ga⁺cheey⁺ ka⁻läh⁺ cha⁻né⁺ Pilato. ¹² Jmii⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻jwah⁺ Pilato kyaah⁺ Herode, jëeh⁺ hi⁻ he⁺ ma⁻ na⁻hääh⁺ øøyh⁺ jää⁺.

Ga⁻jä⁺ juu⁺ jngëeh⁺ dsa⁻ Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Ja⁻ga⁻ ga⁻tëeh⁺ Pilato lä⁻jëë⁻ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁻ dsa⁻ta⁻, lä⁻kye⁻ dsa⁻jwii⁻. ¹⁴ Mah⁺ ga⁻siyh⁻:

—Hnäh⁺ ma⁻ya⁻jääh⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ hi⁻ jwah⁺ hnäh⁺ llay⁻ hni⁻ kih⁺ dsa⁻gooh⁺ hnäh⁺. Hi⁺ ja⁻ba⁻ cha⁻nëh⁺ hnäh⁺ ma⁻kan⁺ ju⁻dsoo⁺ kiyh⁺. Pero ni⁺ miih⁻ he⁻ hlih⁺ sa⁻ ma⁻jnøøhn⁺ kih⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ he⁻ kyaah⁺ bääh⁺ hni⁻. ¹⁵ Lä⁻ja⁻ Herode, sa⁻ ma⁻jnøøyh⁺ ni⁺ koø⁻ he⁻ na⁻bääh⁺, he⁻ja⁻ ma⁻cheey⁺ ka⁻läh⁺ ta⁻ la⁻. Jee⁺ na⁻ ma⁻jëeh⁺ hnäh⁺, sa⁻ cha⁻ he⁻ hlih⁺ ma⁻jmeë⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ he⁻ kyaah⁺ ää⁻ jmi⁺ juuy⁺. ¹⁶ Heeh⁺ jnih⁺ wii⁺ jää⁺, ja⁻ga⁻ lää⁻ jnih⁺.

¹⁷ Ma⁻lle⁺ kih⁺ Pilato⁻ he⁻ lääy⁺ jaa⁻ hi⁻ hää⁻ neh⁻ñe⁺ ma⁻të⁻ jmi⁺.

—Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻, koø⁻ hä⁻ba⁻ ga⁻løøy⁺ tooyh⁻ miih⁻, ma⁻jäyh⁻:

—Jngëeh⁺ go⁻te⁻ dsa⁻ na⁻. Lää⁻ Barrabá⁺ ba⁻.

¹⁹ Hi⁻ he⁻ñe⁻ neh⁻ñe⁺ kwaat⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻jngëeyh⁺ jaa⁻ dsa⁻ jee⁺ ma⁻tee⁻ koø⁻ nää⁻ dsa⁻ kyaah⁺ dsa⁻ta⁻. ²⁰ Ma⁻hnøø⁺ Pilato ma⁻lääy⁺ Jesús, he⁻ja⁻ ga⁻hlëeyh⁺ ka⁻läh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻hni⁺ he⁻. ²¹ Pero dsa⁻ he⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ miih⁻ ma⁻tooyh⁻, ma⁻jäyh⁻:

—Tääy⁺ dsoh⁻ hma⁻cru⁻. Tääy⁺ dsoh⁻ hma⁻cru⁻.

²² Ga⁻të⁻ hnë⁻ jiih⁻ ga⁻jäh⁺ Pilato siyh⁻:

—¿Hee⁻ ba⁻dsoo⁺ ma⁻jmeë⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻? Sa⁻ hii⁻ jnøøhn⁺ ni⁺ miih⁻ he⁻ kyaah⁺ ää⁻ jmi⁺ juuy⁺. Heeh⁺ jnih⁺ wii⁺, ja⁻ga⁻lää⁻ jnih⁺.

²³ Pero cha⁻ga⁻miih⁻ miih⁻ ma⁻tooyh⁻, ma⁻ngiiy⁻ he⁻ tää⁻ dsih⁻ dsoh⁻ hma⁻cru⁻. Kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëeh⁺ dsa⁻, hi⁻ kyaah⁺ he⁻ ma⁻hlëeh⁺ jmi⁻dsa⁻ kaah⁺ he⁻ ga⁻liyh⁺ he⁻ ma⁻ngiiy⁻ ja⁻. ²⁴ Ga⁻heeh⁻ ba⁻ Pilato jmeey⁺ lä⁻koñ⁺ ma⁻ngii⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻. ²⁵ He⁻ja⁻ ga⁻lääy⁺ hi⁻ ma⁻hää⁻ neh⁻ñe⁺ he⁻, hi⁻ ga⁻jngëeh⁺ dsa⁻ jee⁺ ma⁻tee⁻ kyaah⁺ dsa⁻ta⁻. Ga⁻lääy⁺ hi⁻ he⁻ mada⁻ kih⁺ dsa⁻jwii⁻ mah⁺ ga⁻ngëey⁺ Jesús goo⁻ hløø⁻ lä⁻koø⁻ ga⁻ngii⁻ hi⁻ ma⁻hni⁺ he⁻.

Ga⁻tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh⁻ hma⁻cru⁻

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Lä⁻koø⁻ ma⁻ ga⁻jääy⁺ Jesús na⁻tääy⁺ dsoh⁻ hma⁻cru⁻, ga⁻jëey⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Simón hi⁻ ma⁻chaä⁻ Cirene. Dsa⁻ he⁻ jah⁺ jee⁻ nuu⁻ kih⁺. Hi⁻ he⁻ ga⁻kyaay⁺ hma⁻cru⁻ kih⁺ Jesús, ngooy⁺ kyey⁻ hma⁻cru⁻ kaah⁺ kiyh⁺.

²⁷ Hi⁻ jwëë⁺ jwërte⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁻ kaah⁺ kiyh⁺. Jee⁺ kiyh⁺ ja⁻ ma⁻tääh⁺ jwëë⁺ dsa⁻më⁻ hi⁻ ma⁻ki⁻hooch⁻ cha⁻miih⁻ kih⁺ Jesús. ²⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús hñii⁺ ta⁻jee⁺ ma⁻tääh⁺ dsa⁻më⁻ he⁻ mah⁺ ga⁻siyh⁻:

—Dsa⁻më⁻ hi⁻ chaä⁻ Jerusalén, ta⁻ hooch⁻ hnäh⁺ kin⁻. Hooch⁻ hnäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ba⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺ gyuu⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. ²⁹ Jëeh⁺, ja⁻ koø⁻ jmi⁺ ma⁻jäh⁻ dsa⁻: “Llu⁺ la⁺ kih⁺ dsa⁻më⁻ hi⁻ sa⁻kaa⁻ gyuu⁻. Lä⁻ja⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻kaa⁻ gyuu⁻, hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ jää⁻ gyuu⁻ gyuu⁻.” ³⁰ Jmi⁺ ja⁻ løø⁻ dsa⁻ jäh⁻: “Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jlëë⁺ ba⁻jne⁻ kyaah⁺ moh⁺ la⁻.” ³¹ Jëeh⁺, cher⁺ mah⁺ lä⁻na⁻ jmeeh⁺ dsa⁻ jnä⁻ hi⁻ laä⁻ lä⁻koñ⁺ chaah⁺ hma⁻eeh⁻, ha⁻ ga⁻koñ⁺ sa⁻ jmeeyh⁺ hnäh⁺ hi⁻ laä⁻ lä⁻koñ⁺ chaah⁺ hma⁻kii⁻.

³² Hi⁻ ma⁻jääy⁺ ka⁻läh⁺ uu⁺ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻ hi⁻ ma⁻ dsa⁻jngëeyh⁺. ³³ Ma⁻ga⁻lla⁻nääy⁺ jee⁻ chee⁻ Moo⁺ Lle⁺ Hli⁺, jee⁻ ja⁻ ga⁻tääy⁺ Jesús dsoh⁻ hma⁻cru⁻,

hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻uu⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsé⁻ he⁻, jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻llu⁻ kiyh⁻ hi⁻ jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻këh⁻. ³⁴ Ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Tää⁻ kyaan⁻, jmeé⁻ jøh⁻ hoh⁻ kiyh⁻. Jëéh⁻, sa⁻ ñey⁻ hee⁻ na⁻ jmeey⁻.

Hi⁻ hløø⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻llooyh⁻ hmiih⁻ kih⁻ Jesús, kyaah⁻ he⁻ ma⁻ kooyh⁻ suert. ³⁵ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ jëé⁻. Lä⁻kye⁻ dsa⁻ ta⁻ ma⁻ mi⁻kwah⁻ kih⁻ Jesús. Ma⁻ jäh⁻:

—Ga⁻liyh⁻ ba⁻ ga⁻lääy⁻ dsa⁻. Wa⁻ lääy⁻ hñiiy⁻ na⁻, cher⁻mah⁻ dsoo⁻ laay⁻ Cristo hi⁻ na⁻lleeh⁻ kyaa⁻ Dio.

³⁶ Lä⁻kye⁻ hløø⁻ ka⁻läh⁻ ma⁻ mi⁻kwah⁻ kih⁻ Jesús, lä⁻koø⁻ ma⁻ ñeey⁻ chuh⁻ na⁻heeyh⁻ jmi⁻jiih⁻. ³⁷ Ma⁻ jäh⁻:

—Cher⁻mah⁻ hne⁻ laah⁻ Rey kyaa⁻ dsa⁻ judiu, lää⁻ hñaa⁻h.

³⁸ Ma⁻ na⁻ sii⁻ ka⁻läh⁻ gyuu⁻h⁻ lley⁻ kyaah⁻ hwëh⁻ griego kyaah⁻ hwëh⁻ latin hi⁻ kyaah⁻ hwëh⁻ hebreo ka⁻läh⁻, he⁻ ma⁻ jäh⁻: “Hi⁻ la⁻ he⁻ Rey kyaa⁻ dsa⁻ judiu.”

³⁹ Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ hñaa⁻ dsé⁻ he⁻ hi⁻ ma⁻ taä⁻ jyoh⁻ hma⁻cru⁻, ga⁻mi⁻kwayh⁻ kih⁻ Jesús, ga⁻jäh⁻:

—Cher⁻mah⁻ hne⁻ laah⁻ Cristo, lää⁻ hñaa⁻h hi⁻ lää⁻ jnääh⁻.

⁴⁰ Pero hi⁻ jaa⁻ he⁻ ga⁻juu⁻h⁻ kih⁻ dsa⁻kyaayh⁻, ga⁻jäh⁻ siiyh⁻:

—¿Che⁻ lä⁻kye⁻ hne⁻ sa⁻ gah⁻ Dio, ma⁻ke⁻ ma⁻tøø⁻ jne⁻ jee⁻ juu⁻ jne⁻?

⁴¹ Lä⁻na⁻ lle⁻ le⁻ jnän⁻. Jëéh⁻, jee⁻ la⁻ mi⁻hmaahn⁻ lä⁻ hnøø⁻ jnän⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ ma⁻jmeen⁻. Pero dsa⁻ la⁻ ni⁻ koø⁻ he⁻ hliih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁻.

⁴² Mah⁻ ga⁻jäh⁻ siiyh⁻ Jesús:

—Ja⁻ mi⁻ dsooh⁻ hoh⁻ jnä⁻ ga⁻ ma⁻ ñeh⁻ jee⁻ jmeeh⁻ hih⁻.

⁴³ Ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwëéh⁻ hne⁻, ja⁻ ba⁻ na⁻ gwaah⁻ kyaah⁻ jnä⁻ ya⁻ jwi⁻ kih⁻ Dio.

Ga⁻juu⁻ Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Ma⁻ ga⁻të⁻ koø⁻ lä⁻hyoo⁻ ga⁻nuu⁻ go⁻te⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ ja⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻të⁻ ko⁻ hi⁻ hnë⁻ ta⁻ ga⁻hloo⁻. ⁴⁵ Ga⁻nuu⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ hmiih⁻ he⁻ ma⁻ hii⁻ llah⁻ gwah⁻ ga⁻chee⁻ go⁻te⁻ to⁻dsaah⁻. ⁴⁶ Ja⁻ ga⁻ hlëéh⁻ Jesús koø⁻ ki⁻gaa⁻, ga⁻jäh⁻:

—Tää⁻ kyaan⁻. Ngëén⁻ jmi⁻lle⁻ kin⁻ ja⁻gooh⁻.

Ma⁻ la⁻ ma⁻ hlëëyh⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻juuy⁻.

⁴⁷ Ma⁻ ga⁻jëé⁻ juu⁻ hløø⁻ he⁻ ga⁻la⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio. Ga⁻jäh⁻:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻, dsa⁻ ñuu⁻h⁻ na⁻ ma⁻ laa⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁻ go⁻te⁻.

⁴⁸ Lä⁻jëé⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻, ma⁻ ga⁻jëëy⁻ he⁻ ga⁻la⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻näay⁻ ki⁻jnooy⁻ mo⁻dsëy⁻. ⁴⁹ Ga⁻lä⁻jëé⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻ Jesús, lä⁻kye⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ya⁻ nää⁻ kyaayh⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ Galilea, uu⁻ ba⁻ ma⁻ tääyh⁻ jëëy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻la⁻ ja⁻.

Ga⁻haay⁻ Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Ma⁻ chaä⁻ jaa⁻ dsa⁻ lluu⁻ hi⁻ ma⁻ mi⁻teh⁻ kih⁻ Dio, ma⁻ chee⁻ José. Dsa⁻ he⁻ ga⁻lä⁻ chaä⁻ jwi⁻ Arimatea he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁻ Judea. Ma⁻ laa⁻ jaa⁻ dsa⁻ ta⁻ kyaä⁻ dsa⁻ judiu. ⁵¹ Dsa⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻taayh⁻ hñiiy⁻ jee⁻, kyaah⁻ juu⁻ ja⁻ ma⁻ ga⁻taah⁻ lä⁻jëé⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ juu⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey⁻ kih⁻ Jesús. Hi⁻ ma⁻ jøøy⁻ ma⁻ jëëy⁻ jnä⁻hä⁻ he⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁻ kih⁻. ⁵² José he⁻ ñeey⁻ nē⁻ta⁻ kih⁻ Pilato na⁻ngiiy⁻ jmi⁻ngo⁻ kih⁻ Jesús. ⁵³ Ma⁻ la⁻ ma⁻ jyooy⁻ jmi⁻ngo⁻ kih⁻, ga⁻lääy⁻

koq̄ hm̄ih ta-jmaah̄. Mah' ga'taayh- neh' koq̄ to-hoq̄ he- ma' na-hē-
nē kuū hloo-, jee' sa' ga' ma'taayh- ni' jaa- hli'. ⁵⁴ Jm̄i' ja- ma' mi-lluū'
dsa- judiu h̄ni' kih' he- jnā- jyoh' jm̄i' he- ma' hooy', jēh' ta- ga'hloo' ja-
ma- hāā' jm̄i' he- teeh- dsa- dsē'.

⁵⁵ Lā-jēē- dsa-mē' hī- ya-nāā' kyaah' Jesús lā- ga-tē' Galilea, ga-jmeey'
ko-joh' kyaah' José na-jēēy- ha- jee' ga'kyaay- Jesús. ⁵⁶ Ja-ga' ga-nāāy' kiyh'
ga-mi-lluū' nuu- mi-jw̄i- kyaah' naa' mi-jw̄i-. Hi- ga'taayh' ga-hooy' jm̄i'
he- teeh- dsa- dsē' lā-koq̄- la' mada' kih' ley.

24

Ga-lā-jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tiih- go-te- to-nē' jm̄i' kih' seman-, ga'lla-nāā' dsa-mē' he' jee' ma' la'
to-hoq̄ ja-, ma' kyey- lā-jē- he- hii- mi-jw̄i- he- ga-mi-lluū' ja- hi' jñah' ga'
dsa-mē' ga-jmeey' ko-joh' kyaayh'. ² Ma' ga-tēēy' jee' ja-, kuū he- ma' na-jnē-
hoo' to-hoq̄ ma-na-bā ta-koo'. ³ Ma' ga'taayh- neh' to-hoq̄- ga-jēēy' mo-so-
kye- jmi-ngo' kih' Jesús Dsa-joh' jñān'. ⁴ Jee' tāāyh' jmeey- cha-miuh-
hū' dsē-, lā-chah' ja- ga'lla-sēēh' chuh' kiyh' uu' dsa-nūh- hī- ma' kyeh'
hm̄ih- tō-jlēē- ñih'. ⁵ Ga-jwāh' jwēte dsa-mē' he', ga-jyooy' mo-nēy' ta-
hwa'. Mah' ga-jāh' lā-uu' dsa-nūh- he' s̄iyh'.

—¿He' la' hnaah' hnāh' jaa- hī- na-jiih' jee' kih' hī- ma-na-juu'? ⁶ Mo-so-
chaa- jee' la-. Hii- ma-lā-jiih'. Mi-dsooh' hoh' hnāh' he' ga-jāyh' s̄iyh'
hnāh' lā-koq̄- ma' gya' gyih' hwa' Galilea, ⁷ lā-koh' ma' ga-jāyh' lā-la-: "La-
bii' kih' Hī- ga-lēē-ngo' la- ngēē' dsih' ja-goo- dsa-hñā- dsē', mah' tāāy- dsoh'
hma-cru-. Hi' ga' ma-hya- hnē- jm̄i' lā-jiih' ka-lāh'."

⁸ Ja-ga' lā-dsooh- dsē' dsa-mē' he' juu' ja-. ⁹ Ma' ga-hwēēy- jee' ja-,
na-nāāy' na-jmeeyh' juu' kih' lā-jēē' gya-kaa- apóstole kyaah' kih' jee' lā-jēē-
dsa-kyaayh'. ¹⁰ Dsa-mē' hī- na-koq̄- juu' kih' apóstole he' ma' chee- María
Magdalena, Juana, María choo' Jacobo hi' jñah' ga' dsa-mē'. ¹¹ Pero lā-jēē-
hī- ga-nuu' juu' kih' dsa-mē' he' sa' ga-lā-heey' kiyh'. Ma' laay', juu' ngaa'
ba' ja- ma' hlēēyh'.

¹² He- ja- ga-noo- Pee', ngooy' ko-chih' jee' ma' la' to-hoq̄- ja-. Ma' ga-jēēy'
neh-, ma-la' ta-jmaah' ba' ma' kye-. Peer- dsaa- dsēy' ngaayh', ma' jmeey-
hū' dsē- ha- ba' lā- ga-la'.

Ga-mi-jnāā' Jesús h̄ni' kih' uu' discípulo

(Mr. 16:12-13)

¹³ Ja-ba' jm̄i' ja- na-nāā' uu' discípulo koq̄- jee' jw̄i- he- chee- Emaú, uu'
koq̄- gya-koq̄- kilómetro kih' Jerusalén. ¹⁴ Jee' tāāyh' jwē' ga-nāāy' ja-, ma-
llay- juu' kih' lā-jē- he- ga-la'. ¹⁵ Pero hee- ga-la'. Jee' ga-nāāy' llay- juu' ja-
kyaah' dsa-kyaayh', ni' sa-liih' gyih', he' ba' h̄ni' Jesús ngoo' ko-joh' kyaayh'.
¹⁶ Pero sa' ga-lā-kyuuy-, kih' ma' na-jlē- hū' dsē- kiyh'. ¹⁷ Mah' ga-jāh' Jesús
s̄iyh'.

—¿Hee- ba' juu' na- llah- hnāh' cha-jwē' la-? ¿He' la' meeh- hoh' hnāh'?

¹⁸ Mah' jaa- hī- ma' chee- Cleofa, ga-jāyh' s̄iyh'.

—¿Ha- lā-la' juu'? Jee' kih' lā-jēē- hī- na-nāā' jm̄i', ¿che' jaa- hne- ba' sa' ñeh'
lā-jē- he- ga-la' jee' jw̄i- Jerusalén ma' jm̄i' la-?

¹⁹ Ja-ga' jāh' Jesús s̄iyh'.

—¿Hee ba ga la'?

Mah ga jah' dsa he' siiyh':

—Lla jnaäh' juu kih' Jesús dsa ma' chaq̄ Nazaret. Ma laay' jaa hi ga ngēē' juu kih' Dio. Jēeh', cha'nē' Dio hi cha'nē' lä jēē' dsa ga mi jnaäy he beey' kyaah' ta kiyh' hi lä ja kyaah' juu he ga hlēeyh' ka läh'. ²⁰ Hi lla jnaäh' juu ha lä ga jmee' dsa kaah' kya' jmi dsa kyaah' dsa ta kya' jnaäh' ga taayh' goo llē'moh' mah' jmeey' hih' he juuy', ja ga ga täay' dsöh' hma cru'. ²¹ Pero jnaäh' ma kye' jnaäh' o jōh' dsē hi he' nōø' juu ma lää' jnaäh' dsa Israel. Pero na ma hya hnē' jmi' he ga la' lä ja'. ²² ¿Che' kyuuh' ha lä ma la'? Ko llaa' dsa mē' hi jmee' ko jōh' kyaah' jnaäh', ma jōy' jnaäh', kyaah' juu he ma kiyy' ja'. Jēeh' tiih' ga ma na nääy' jee la to hōø'. ²³ Ma ya nääy', jäyh' mo so cha jmi ngo' kiyh' kye neh' to hōø' ja, hi jäyh' ma jēey' ángele hi ma jah' siiyh' he na jiih' ba Jesús. ²⁴ Lä ja ma na nää' ko llaa' dsa kyaah' jnaäh' jee la to hōø' ja'. Pero ma ya nääy', koø' ba juu jmeeyh' lä koh' jah' dsa mē' he', he mo so kye jmi ngo' kih' Jesús.

²⁵ Ja ga ga jah' Jesús siiyh':

—He ba che taah' hnäh'. He li' ba ga lä dsoo' hoh' hnäh' lä jē he ga jah' hi ga ngēē' juu kih' Dio llo' joo'. ²⁶ ¿Che' sa ma la' bi' kih' hi laa' Cristo ma dsa ngēey' lä jē he wii', jaa' ja ga leey' jōøh'?

²⁷ Lä chah' ja ga lōoy' hlēeyh' lä koø' ma na sii' kiyh' jaa'. Ga lōoy' kyaah' he ga sii' Moisé hi ngoo' bih' mi jnaäy' lä hii' né ha lä hlēeh' kiyh' jee ga sii' hi ga ngēē' juu kih' Dio.

²⁸ Ma ga teēy' jwii' jee ga nääy' ja, ga jmee' Jesús lä koø' he ngoo' bih' ta cha'nē'. ²⁹ Pero discípulo he' ga chuū' kyaayh' mah' jäy' hwē' ja, ga jäyh' siiyh':

—Jä kyaah' jnaäh', jēeh' ma hloo' ba la, ma ngoo' ga nua'.

Ga jä' bih' kyaah' discípulo he'. ³⁰ Lä koø' ma gyay' né mes, ga kay' he' ñiih'. Ma ngēē' ma kway' tihmaah' kih' Dio, ga llaay' he' ñiih' ja mah' ga kwēeyh' discípulo he'. ³¹ Lä chah' ja ga na' mi nēy' hi ga lä kyuy' Jesús. Lä ma jēey' ja ga ääh' Jesús. ³² Mah' ma jah' dsa kyaayh':

—Ha koh' sa ma nōh' dsē jne' lä koh' juu he ma hlēeyh' jne' cha'wē'. Hi lä ja ka läh' kih' he ma mi jnaäy' ha lä hnōø' jah' jee na sii' juu kih' Dio.

³³ Lä chah' hor' ja ga nooy' ga nääy' ta Jerusalén. Ga lla nääy' jee ma tääh' ko jōh' lä jēē' gya kaä' apóstole kyaah' jñah' dsa kyaayh'. ³⁴ He ja ga jah' dsa hi ma tääh' he':

—Ma ra' ju' dsoo' ma lä jiih' Dsa jōøh' jnän', hi ma mi jnaäy' hñiiy' kih' Simón.

³⁵ Ja ga ga jmeeh' lä uu' discípulo he' juu, ha lä ga la' kiyh' cha'wē', hi ha lä ga lä kyuy' Jesús ma ga llaay' he' ñiih'.

Ga mi jnaä' Jesús hñii' kih' discípulo kyaay'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ta ko jiih' ma täayh' llay' juu ja, ga lla sēeh' Jesús to dsaah' jee kiyh' mah' ga siiyh':

—Wa hii' ti' kyah' hnäh'.

37 He-ja- ga-jwaah' jwërte lä-jëë- hi- ma' tääh' he' mah' ga-lä-goyh'. Jmi-llë' ba' ja- ma' jëëy', laay'. 38 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—¿He-la' gah' hnäh'? ¿He-la' jmeeh- hnäh' to' hoh' hnäh'? 39 Jëë' da' hnäh' ma-goon'. Jëë' da' hnäh' ma-tiin'. Ja-ba' jnä' la'. Chooh' da' hnäh' mah' jëë'. Jëëh', jmi-llë' sa- kye- jmi-ngo' lä-koö- jëëh' hnäh' laan'.

40 Jee' cheyh' hlëëyh' lä-ja-, ga-heeyh' dsa- ma-gooy- ma-tiyy'. 41 Pero sa- ga- ma-heey' llu', kih' he- jëë- dsëy' cha-miih- hi- ma' dsaq- dsëy' ka-läh'. He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Hee' cha- miih- kihn' jee' la-?

42 He-ja- ga-kwëëyh' koö- jwi' kih' hmooh- na-dsëë- në' je- hi- koö- jwi' tah' sër'. 43 He-ja- ga-sooyh' mah' ga-kuyh- lä- ma-jëë- ja- lä-jëë-. 44 Mah' ga-jäh' Jesús siih' lä-jëë- dsa- he':

—He- la- na- juu' he- ga-hlëëhn' hnäh' lä- ma' gya' ga' jnä' jee' kyah' hnäh'. He- ga-jmee' bii' ga-lä-te' lä-jëë- he- na-sii- kin- në' ley kih' Moisé, hi- jee' na-sii- juu' kih' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio, hi' kih' salmo ka-läh'.

45 Ja- ga- ga-jmeey' ga-na' huusë- kih' dsa- he' mah' ga-lä-ngëëy' lä-koö- na-sii- juu' kih' Dio. 46 Mah' ga-siiyh' lä-jëë- dsa- he':

—He- la- na- ma-na-sii- kin- jää'. Ga-jmee' bii' ki- jnä' hi- laa' Cristo he- ga-jëën' wii' mah' ga-lä-jiin' jee' kih' hi- na- juu' ma' ga-hya- hnë- jmi'. 47 Hi- kwaan- kin-, dsa-nää' dsa- dsa-kwa- juu' kin- ga-lä-kaa- hwa'. Løoy' ta' Jerusalén hlëëyh' dsa- ha- lä- dsa-jeeyh' kyaah' Dio mah' koö- Dio dsë' kih' dso'kye- kiyh'. 48 Hnäh' he' hi- jmee' ju'dsoo' kih' lä-jëë- he- la-. 49 Hii- jnä' cheen' kyah' hnäh' he- ga-bääh- Täa' kyaan- hñii' kwëëyh' hnäh'. He-ja- jää' hnäh' Jerusalén la-, lä-jiin' tëëh' hnäh' be' he- jyoo' gyuhh'.

Ngaah' Jesús gyuhh'

(Mr. 16:19-20)

50 Ga-jää' Jesús lä-jëë- dsa- he' lä- ga-të' jäh- kih' jwi- Betania. Jee' ja- ga-chooy' gooy- gyuhh' mah' ga-mi-jäây' lä-jëë-. 51 Jee' cheyh' mi-jäây' lä-jëë- dsa- he' ngaayh' ta' gyuhh'. 52 Ma-ngëë' ma-jmäây' jøøh' Jesús, peer- jëë- dsëy' ga-nääy' ta' Jerusalén. 53 Hi- ma' tääh' täây' jee' ma' chih' gwah-, kway- ti'hmaah' kih' Dio hi- ma' jmeey- juuh- kiyh'. Wa' la' lä-ja-.

San Juan

Juu'hmëë' kih' Jesús he- ga'sii' Jwaa'

Juu' kih' Dio ga'läëy' dsa-

¹ Lã- ma' to- nẽ' ma' chaay- ba, laay' Juu'. Juu' ja- ma' laa' kyaah' Dio. Ja- ba' Juu' ja- ma' laa' hñii' Dio. ² Hi- na- ma' laa' lã- ma' to- nẽ' kyaah' Dio. ³ Hñiiy' ga'jmeey' lã- jẽ- he- cha-, ni- miih- sa' cha- he- ma- na- la' kih' hñii' he- sa' ga'jmeey' hñiiy'. ⁴ Kih' hñii' bih' na' jiih-. Heh' he- na' jiih- ja-, la' lã' koo- wa'je- he- choo' kih' lã- jëë- dsa-. ⁵ Ga- lã- jnã- wa'je- ja- jee' ma' tãäh' hi- jmee' he- hñih'. Pero dsa- hi- ma' tãäh' jmee' he- hñih', sa' ga'liy' kyaah'.

⁶ Hi- ma' chaä- jaa- dsa- ñuuh- ma' chee- Jwaa' hi- ga'chee' Dio. ⁷ Hi- he' ja' kye- ju'dsoo', mah' kway' ju'dsoo' kih' wa'je-, mah' lã- ja- lã- jëë- dsa- lã- dsoo' dsẽ' kih' wa'je- ja- kyaah' juu' he- ga'kway'. ⁸ Ja- hi- he' ma' laa' lã- koo- wa'je- ja-, jay' mah' kway' ju'dsoo' kih' hi- laa' lã- koo- wa'je- ja- ba'. ⁹ Ma- ngoo' ya- jãh- jã- hi- laa' lã- koo- wa'je- he- la' ju'dsoo', he- choo' kih' lã- jëë- dsa-.

¹⁰ Ja- ba' jmi- gyuu- la- ma- chaay-, hi- ga'jmeey' Dio jmi- gyuu- la- ta- la- kihy'. Pero dsa- chaä- jmi- gyuu- la- sa- ga- lã- kyuyy-. ¹¹ Jay' ja- ba' jmi- gyuu- kihy', pero hi- chaä- kyaay' sa' ga'heeyh-. ¹² Pero lã- jëë- hi- ga'heeyh-, hi- jmee' dsoo' dsẽ' kihy', ga'kway' jwẽ' leey' joo' Dio. ¹³ He- laay' joo' Dio, ja- kih' he- ga- lã- chaay- lã- koo- lle' kih' dsa- lã- chaä- dsa- jmi- gyuu-, ni- ja- kih' he- ga- lã- hyoh- dsẽ' cho'jmiy- he- ga- lã- chaay- he- laay' joo' Dio, ni- ja- kih' he- ga'jmeey' cho'jmiy- huusdẽ- he- ga- lã- chaay-. He- ga- lã- chaay- lã- hnøø' hñii' Dio ba' ja-.

¹⁴ Hi- hi- laa' Juu' ja-, ga'läëy' dsa- mah' ga'gyay- jee' jnãn, hi- jnãäh' discípulo kyaay' ga'jëë' jnih' he- laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he- laay' gyuu- koo- mää' kyaä' Tää. Ha- koh' sa- llu' dsëy' hi- kye- ju'dsoo' jmah' ba'. ¹⁵ Ga'kwa' Jwaa' ju'dsoo' kihy', ma' jãyh':

—Hi- la- he' hi- ma' jwahn- kih': “Hi- jã- këë- ga' kin-, hi- la- jøøh' ga' lã- koo- jnã, jëeh' ko- ja- ma- chaä- bih' jãä' ki- jnã.”

¹⁶ Ha- koh' sa- cha- miih- he- cha- kihy', hi- jee' ga- lã- jëë- jne' joh' he- sa- ma- hñah' jne'. Ja- koo- hä- ma- mi- jãäy' jne'. ¹⁷ Heh' ley, ta- la- kih' Moisé ba' ja'. Pero lã- jẽ- he- la' kwa- Dio, kyaah' lã- jẽ- ju'dsoo', ta- la- kih' Jesucristo ba' ga- hñah' jne'. ¹⁸ Jih' koh' jih' lih-, ni- jaa- sa- ma- jëë- Dio. Jooy' hi- laa' gyuu- koo- mää' ba', hi- gya' ko- jøh' kyaah' Tää, hi- he' ba' ma- mi- jnãäy- jnãn' ha- lã- laay'.

Ga'jmeey' Jwaa' ju'dsoo' kih' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa- ta' judiyo hi- chaä- Jerusalén ga'cheey' jmi- dsa- kyaah' dsa- levita kih' Jwaa' mah' na' ngiiy' juu' kihy' hi- laa' Jwaa'. ²⁰ He- ja- ga' heeh- ba' Jwaa' he- jmeeyh' juu', sa- ga'hmäy':

—Ja- he' jnã' laan' Cristo —ga'jãh' Jwaa' siiyh'.

²¹ —¿Hi- ba' laah' hne- ja-? ¿Che' hne- he' Elia? —ga'siiyh' Jwaa'.

—Ja- he' jnã- —ga'jãyh'.

—¿O che' hne' he' laah' dsa' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' nøø' juu' jä' jmi' gyuu' la'—ga'jäh' dsa' he'.

Koo' ka' läh' ga'jeeh' Jwaa' juu' kiyh':

—Jah'ha'.

²²—¿Hi' ba' laah' hne' ja'? Mah' ngëe' jnääh' juu' kwee' kih' hi' ma' chee' jnääh'. ¿Ha' lä' jawah' hñaa'h'? —ga'jäh' dsa' he' siiyh' Jwaa'.

²³He' ja' ga'jäh' Jwaa' siiyh':

—Jnä' laan' hi' kwa' juu' jee' la' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih': "Mi'lluu' hnäh' hñaa'h' mah' jä' Dsa' jøøh' jnä'n' ko' dsoo' jwë'" —lä' koo' ga'jäh' Isaia' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio.

²⁴Lä' jëe' dsa' hi' ga'chee' dsa' judiu' he' ma' laa' fariseo. ²⁵Ga'ngi'y' juu' kiyh' ka' läh' ga' siiyh':

—¿He' la' ja' chaah' dsa' jmi', cher'mah' sa' laah' Cristo, ni' sa' laah' Elia, ni' hi' ga' jñah' dsa' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio? —ga'jäh' dsa' he' siiyh'.

²⁶—Jnä' chaan' dsa' jmi' kyaah' jmi' ba', pero jee' kyah' hnäh' chaa' jaa' hi' sa' kyuu' hnäh'. ²⁷Hi' he' jä' këe' ga' ki' jnä'. Hi' ni' sa' tē'dsë'n' chiihn' mah' llen' loo' he' hä' tiiy' —ga'jäh' Jwaa' siiyh'.

²⁸Lä' jë' he' la' ga'la' jee' jwi' he' chee' Betania, ta' hngaah' ko'taa' kih' jmi' Jordán, ta' jee' ma' choo' Jwaa' jmi'.

Jesús laa' Borrego mäh' kyaq' Dio

²⁹Ma' ga'jñä' jyoh' jmi', ga'jëe' Jwaa' Jesús ja' ta' jee' ma' cheyh', mah' ga'jäyh':

—Jëe' da', hi' na' he' Borrego mäh' kyaq' Dio hi' jñuu' dso'kye' kih' dsa' jmi' gyuu'. ³⁰Hi' na' na' hi' ma' jawahn' kih': "Këe' ga' kin', jä' jaa' dsa' ñuu' hi' jøøh' ga' lä' koo' jnä', jëeh' ko' ja' ma' chaq' bih' jää' ki' jnä'."

³¹Jnä' sa' ma' kyuu' jnih'. Ma' jan' mah' chaan' dsa' jmi' ba' mah' lä' ja', lä' jnäay' kih' dsa' Israel.

³²Ga' mi' jnäe' ga' Jwaa' juu', ga'jäyh':

—Ga'jëen' Jmi' lle' Na' jngii' kih' Dio ga'jyoo' gyuu' jmi' gyuu', laay' lä' koo' jaa' juu', hi' ga'jää' ko' hwëe' nē' kiyh'. ³³Jnä' sa' ma' man' hi' he'. Pero hi' ga'chee' jnä' he' chaan' dsa' jmi' kyaah' jmi', ga' siiyh' jnä': "Hi' jëeh' jyoo' Jmi' lle' mah' jä' ko' hwëe' nē' kiyh', hi' he' he' hi' chaq' dsa' jmi' kyaah' Jmi' lle' Na' jngii' kih' Dio." ³⁴Lä' ja' ga'jëen' hi' jmeen' ju' dsoo' kiyh', hi' he' he' Joø' Dio —ga'jäh' Jwaa'.

To' nē' discípulo kyaq' Jesús

³⁵Ma' ga'jñä' jyoh' jmi', koo' ka' läh' ma' cheh' Jwaa' kyaah' uu' hi' ma' jmee' ko' jøh' kyaayh'. ³⁶Ma' ga'jëey' Jesús ma' ngëy' jee' ja', mah' ga'jäyh':

—Jëe' da', hi' na' he' Borrego mäh' kyaq' Dio.

³⁷Ma' ga'nuu' lä' uu' hi' ma' ga'nää' ko' jøh' kyaah' Jwaa' he' ga'hlëeyh' lä' ja', ga' nääy' kyaah' Jesús ba'. ³⁸Ma' ga'jeeh' Jesús hñii', ga'jëey' chaq' hi' he' kaah' kiyh', mah' ga' siiyh':

—¿Hee' na' hnooh' hnäh'?

Mah' ga'jäh' dsa' he':

—¿Ha' ñeh' hne' Rabí, he' la' hnøø' jäh' Ta' jwoh'?

³⁹—Ya' nää' hnäh' ja' mah' ya' jëe' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

Ga⁺naäy⁴ mah⁴ na⁺jëëy⁻ ha⁻ ma⁺gyay¹. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jäy⁺ kyaayh⁺ jmi⁺ ja⁻. Hor⁻ ja⁻, ma⁻të⁺ ko⁻hi⁺ gya¹.

⁴⁰ Jaa⁻ jee⁻ lä⁻uu⁺, hi⁻ ga⁻nuu⁺ kih¹ Jwaa⁻ hi¹ ga⁻jmee⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Jesús, chee⁻ Andre⁺ øøh⁻ Simón Pee⁺. ⁴¹ He⁻ ga⁻jmeey⁺ to⁻në⁺, na⁺hnääh⁻ øøyh⁻ Simón mah⁴ ga⁻siih⁺:

—Ma⁻jee⁺ jnääh⁺ Mesía —he⁻ hnøø⁺ jäh⁻ Cristo.

⁴² Lä⁻chah⁺ ja⁻ na⁺jääy⁻ Simón cha⁻në⁺ Jesús. Ma⁺ ga⁻jëë⁺ Jesús hi⁻ he⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Hne⁻ he⁺ Simón, joø⁺ Joná. Hne⁻ lä⁻cheeh⁻ Cefa —he⁻ hnøø⁺ jäh⁻ Pee⁺.

Jesús ga⁻tëeh⁺ Felipe kyaah⁺ Natanael

⁴³ Ma⁺ ga⁻jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ngaah⁺ Jesús ta⁻ Galilea. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jëëy⁺ Felipe mah⁴ ga⁻siih⁺:

—Ñä⁻ kyaah⁺ jnä⁺.

⁴⁴ Felipe he⁺ ma⁺ chaa⁻ Betsaida, dsa⁻goo⁺ Andre⁺ kyaah⁺ Pee⁺ ka⁻läh⁺. ⁴⁵ Ma⁺ ga⁻jee⁺ Felipe Natanael mah⁴ ga⁻siih⁺:

—Ma⁻jee⁺ jnääh⁺ hi¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻sii⁺ Moisé kih¹ në⁺ ley, hi⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih¹ Dio ga⁻sii⁺ kiyh¹ ka⁻läh⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Jesús, joø⁺ José hi⁻ chaa⁻ Nazaret.

⁴⁶ Mah⁴ ga⁻jäh⁺ Natanael:

—¿Ha⁻ lä⁻ la⁺ juu⁺ he⁻ ya⁻hëë⁺ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ jee⁺ jwii⁻ Nazaret?

—Ñä⁻ mah⁴ jëë⁺ da⁻ —ga⁻jäh⁺ Felipe siih⁺.

⁴⁷ Ma⁺ ga⁻jëë⁺ Jesús ngoo⁺ ya⁻jäh⁺ Natanael, ga⁻hlëëyh⁺ kiyh¹:

—Hi⁻ ja⁺ na⁺, hi⁻ na⁻ ba⁺ he⁺ dsa⁻ Israel, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ juu⁺ ta⁻juu⁺ tuh⁻dsë⁺.

⁴⁸ —¿Ha⁻ lä⁻na⁻ he⁻ ma⁻lä⁻kyuuh⁻ jnä⁺? —ga⁻jäh⁺ Natanael siih⁺.

—Jää⁺ ja⁻ ga⁻ hlëëh⁺ Felipe hne⁻, ga⁻jëën⁻ hne⁻ ma⁻chëh⁺ koo⁺ kih¹ chaah⁺ higo —ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁺.

⁴⁹ —Ta⁻jwoh⁺, hne⁻ he⁺ laah⁺ Joø⁺ Dio, hne⁻ laah⁺ Rey kyaä⁺ dsa⁻goo⁻ jne⁻ —ga⁻jäh⁺ Natanael siih⁺.

⁵⁰ Mah⁴ ga⁻jäh⁺ Jesús ka⁻läh⁺:

—Ma⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ jnä⁺, kih¹ he⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hne⁻ ga⁻jëën⁻ hne⁻ koo⁺ chaah⁺ higo. Pero cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ jëëh⁺ na⁺ ta⁻ cha⁻në⁺.

⁵¹ Hi⁺ ga⁻jäyh⁺ ka⁻läh⁺:

—Ma⁺ ra⁻ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁺ hnäh⁺, na⁺ ta⁻ cha⁻në⁺ jëëh⁺ hnäh⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁻ gyuu⁻ na⁻ na⁺, jëëh⁺ hnäh⁺ ángele kyaä⁺ Dio hi⁻ wii⁻ hi⁻ jñaä⁺ në⁺ kih¹ Hi⁻ ga⁻lëë⁺ ngo⁺ la⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁺.

2

Lä⁻la⁻ ga⁻la⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻jee⁺ goo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee⁺ jwii⁻ Caná

¹ Jee⁺ ga⁻të⁺ hnë⁻ jmi⁺, ga⁻jee⁺ goo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee⁺ jwii⁻ Caná, he⁻ na⁻hëe⁻ hwa⁺ Galilea. Jee⁺ ja⁻ ma⁻ hää⁺ choo⁺ Jesús. ² Jesús hi⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁻tëëyh⁺ jnääh⁺ jee⁻ të⁻ jmi⁺ ka⁻läh⁺. ³ Ma⁺ sa⁻ ga⁻lëë⁺ jmi⁺ mi⁻jëh⁺ ma⁻ää⁻ he⁻ ma⁺ hi¹ dsa⁻, ga⁻jäh⁺ choo⁺ Jesús siih⁺:

—Ma⁻dsa⁺ go⁻te⁻ jmi⁺ mi⁻jëh⁺ kih¹ dsa⁺.

⁴ Mah⁴ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh¹:

—¿He⁻ la⁻ jwii⁺ jnä⁺ lä⁻na⁻? Sa⁺ ga⁻ ma⁻të⁺ hor⁻ kin⁺.

⁵ Mah⁴ ga⁻jäh⁺ chooy⁺ siih⁺ hi⁻ ma⁻tää⁺ kwa⁻ be⁺ jee⁺ ja⁻:

—Jmee' hnäh' lä'jē' he' siiyh' hnäh'.

⁶ Ma' tōø' jee' ja', jñii' mi'hya' kaah' he' ma' la' kyaah' kuu' jee' ma' chih' dsa' judiu jmi' he' ma' jmee' jāy' na' jngēēy' cha'nē' Dio. Lä'koo' mi'hya' ja', ma' hiih' koo' hña' loo' hih' jmi'. ⁷ Mah' ga'jäh' Jesús siih' dsa' hi' ma' tääh' kwa' be' jee' ja':

—Kaah' jmi' neh' lä'jē' mi'hya' na'.

Mah' ga'jmeey' na'kah' na' dsēh' lä'jē' mi'hya' ja'. ⁸ Ja'ga' ga'jäh' Jesús siih' dsa' he':

—Na' na', kye' miih' mah' go'kwēēh' dsa' juu' jmi'.

Hi' lä'ja' ga'jmeey'. ⁹ Hih' dsa' juu' jmi' he', ga'jēēy' che' llu' jmi' he' ma' la' jmi' mi'jēh'. Ni' sa' ñey' ha' ta' ja' he' ja', ma' la' hi' ma' kwa' be' hi' ga'hwēē' jmi' ja' ba' ñe'. Mah' ga'tēē' juu' jmi' kih' hi' dsa'jēē' goo', ¹⁰ mah' ga' siiyh':

—Ga'lä'jēē' dsa' kwēēh' to' nē' jmi' mi'jēh' llu'. Ma' la' ma'hiyh' cha' miih', ja' ga' kwēēyh' jmi' mi'jēh' he' hwaah' ga' miih'. Pero hne' ma' na' hōøh' jmi' mi'jēh' llu' mah' kwēēyh' jee' llaa' ga'.

¹¹ Jee' jwii' Caná he' na' hēē' hwa' Galilea ba' ga'jmeē' Jesús to' nē' he' juh' gaa' ja'. Jee' lä'ja' ga' mi'jnäāy' hñiiy' ha' koo' jōøh' laay', hi' lä'jēē' jnääh' discipulo kyaay', cha' ga' miih' ga' lä' dsoo' dsē' jnääh' kiyh'.

¹² Ma' ngēē' he' ja', ngaayh' ta' Capernaum, kyaah' chooy' kyaah' øøyh' hi' jnääh' discipulo kyaay'. Jee' ja' ga' tooh' jnääh' cha' miih' jmi'.

Jesús ga'hwēē' dsa' hi' ma' tääh' hñii' jee' ma' chih' gwah'
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Ma' ngoo' ma' ya' jäh' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mäh', he' ja' ngoo' Jesús ta' Jerusalén. ¹⁴ Jee' chih' gwah' juu' hñii', jee' ja' ga'jēēy' dsa' hi' ma' hnēē' kya', hi' ma' hnēē' borrego, hi' ma' hnēē' juu', kyaah' hi' ma' tääh' mi' sii' kuu' kih' dsa'. ¹⁵ Ga'jmeey' koo' si'hñii'. Kyaah' he' ja', ga' hēēy' kih' lä'jēē' hi' ma' tääh' jee' chih' gwah' ja', hi' ga' borrego, hi' ga' kya', hi' ga' hi' mi' sii' kuu'. Ga' kēyh' ga' lä'jē' na' mes', ga' saa' ga' jaay' kuu' kih' hi' he'. ¹⁶ Hi' ma' tääh' hnēē' juu' he' ga' siiyh':

—Hwēē' lä'jē' he' na' jee' la'. Ta' jmee' hnäh' je' hmooh' hne' kih' Tääh' kyaan'.

¹⁷ Ja'ga' ga' lä' dsooh' dsē' jnääh' discipulo kyaay' lä' koo' na' sii' juu' kih' Dio: "Ngoo' dsa' llaan' kih' he' kye'n' cha' miih' hñii' dsē' kih' hne' kyah'."

¹⁸ Dsa' hi' tääh' nē' kih' judiu ga' ngii' juu' kih' Jesús:

—¿Hee' koo' lii' jmeeh', mah' jēē' jnääh' he' na' ngēh' jwē' he' jmeeh' lä'jē' he' na'? —ga'jäh' siiyh' Jesús.

¹⁹ —Hla' hnäh' gwah' la' mah' kyaah' hnē' jmi' ba' choohn' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

²⁰ Lä' chah' ja' ga'jäh' dsa' hi' tääh' nē' he' siiyh':

—Kyaah' to' loo' jñii' ji' ñe' ga'jmeē' dsa' gwah' la'. ¿Ha' lä'ja' jwah' hne', kyaah' hnē' jmi' ba' choohn'?

²¹ Pero ja' kih' gwah' he' ga' hlēēyh' lä' ja', he' ma' hlēēyh' kih' jmi' ngoo' kiyh' ba' ja'. ²² He' ja' ma' ngēē' ma' lä' jiih' Jesús, ga' lä' dsooh' dsē' jnääh' discipulo kyaay' he' ga' hlēēyh' ja', hi' cha' ga' miih' ga' lä' dsoo' dsē' jnääh' lä' koo' na' sii' juu' kih' Dio, hi' ga' lä' dsoo' dsē' jnääh' lä' koo' ga' hlēēh' Jesús ka' läh'.

Lä'jē' huu' dsē' he' ma' jmeē' dsa' ma' kyuu' h' ba' Jesús

²³ Ta'ko' jiih' ma' tē' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh' jee' jwii' Jerusalén, jwēē' dsa' ga' heeh' juu' kih' Jesús ma' ga' jēē' lä'jē' he' juh' gaa' he' ma' jmeey'. ²⁴ Pero hñii' Jesús, sa' ga' lä' cha' o' joh' dsē' kiyh' kyaah' dsa' he', jēēh' ma' kyuu' bih' ga' lä' jēē' dsa'. ²⁵ Sa' ma' jmeē' bii' kiyh', he' ma' jmeeh' dsa' juu' ha' lä' la' kih' dsa' kyaayh', jēēh' ñey' ba' ha' lä' la' tuh' dsē' lä' jaa' lä' jaa' dsa'.

3

Ta' la' hwē' ba' ñee' Nicodemo na' jēē' Jesús

¹ Ma' chaa' jaa' dsa' ñuu' jee' kih' fariseo hi' ma' chee' Nicodemo, ma' laa' jaa' dsa' hi' kye' nē' kih' dsa' judiu. ² Ta' la' hwē' ba' ñee' dsa' ñuu' he' na' jēē' Jesús mah' ga' süyh'.

—Ta' jwöh', ñē' jnääh', ga' chee' Dio hne', laah' jaa' ta' jwöh'. Jēēh' ni' jaa' sa' lih' jmeē' lä' jē' he' juh' gaa' he' jmeeh' hne' wa' ra' jäh' kih' sa' kyaah' Dio hne' —ga' jäh' Nicodemo süyh'.

³ —Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hne', hi' sa' lä' chaa' ka' läh' lä' hmēē', sa' tēēy' jēēy' jee' jmeē' Dio hih' —ga' jäh' Jesús süyh'.

⁴ —¿Ha' lä' ja' lä' chaa' ka' läh' jaa' dsa' ga' ma' gyuh'? ¿Che' le' dsa' heey' jee' ma' hääy' mah' lä' chaay' lä' hmēē'? —ga' jäh' Nicodemo süyh'.

⁵ Koo' ka' läh' ga' jäh' Jesús:

—Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hne', hi' sa' lä' chaa' kyaah' jmi' hi' kyaah' jmi' lle', sa' tēēy' dsa' hey' jee' jmeē' Dio hih'. ⁶ Hih' dsa' lä' chaa' kih' ngo', ngo' ba' laay'. Hi' hih' dsa' lä' chaa' kyaah' jmi' lle', laay' jmi' lle' ba'. ⁷ Ta' jmeē' dsa' hoh' he' ma' jwēēhn' hne', jmeē' bii' lä' chaah' hnäh' ka' läh' lä' hmēē'. ⁸ Lle' gwa' hi' dsoo' ha' jee' hnøø'. Ma' ke' nuuh' hij' lle', sa' ñeh' ha' ta' gwa' ni' ha' ta' dsoo'. Lä' ja' la' kih' lä' jēē' hi' dsa' lä' chaa' kyaah' jmi' lle' kih' Dio —ga' jäh' Jesús süyh'.

⁹ —¿Ha' lä' la' juu' na'? —ga' jäh' Nicodemo süyh'.

¹⁰ Mah' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh', ga' süyh'.

—¿Ja' ta' jwöh' kya' dsa' Israel laah' mah' sa' kyuu' h' he' la'? ¹¹ Ma' ra' ju' dsoo' jwēēhn' hne', he' ma' kyuu' jnääh', he' ja' ba' hlēēh' jnääh'. Hi' he' ma' jēē' jnääh', he' ja' ba' jmeē' jnääh' dsoo'. Pero hnäh' sa' heeh' hnäh' he' hlēēh' jnääh'. ¹² Wa' ra' ga' hlēēhn' hnäh' lä' koo' la' he' cha' hwa' la', sa' jmeeh' hnäh' dsoo'. Ha' ba' lä' jmeeh' hnäh' dsoo' cher' mah' ga' hlēēhn' hnäh' lä' koo' la' he' cha' gyuu' jmi' gyuu'.

¹³ Sa' chaa' ga' jñah' hi' ga' wii' gyuu' jmi' gyuu', ma' la' hi' ga' jñaa' gyuu' ba'. Hi' he' he' Hi' ga' lēē' ngo' la' hi' gya' gyuu' jmi' gyuu'. ¹⁴ Ja' ba' lä' koo' ga' chaa' Moisé miih' ta' gyuu' jee' ma' la' hwa' kii' ja', ja' ba' lä' ja' jmeē' bii' chaa' dsa' gyuu' Hi' ga' lēē' ngo' la'. ¹⁵ Mah' lä' ja' lä' jēē' hi' jmeē' dsoo' dsē' kiyh' sa' heey', lä' chaay' tää' ga' lä' jē' joh' jmi' cha' ba'.

Cha' miih' hnää' Dio lä' jēē' dsa' jmi' gyuu'

¹⁶ Jēēh' cha' miih' hnää' Dio lä' jēē' dsa' jmi' gyuu', he' ja' ga' kwaay' gyuu' koo' mēē' kyaay', mah' lä' ja' lä' jēē' hi' jmeē' dsoo' dsē' kiyh' sa' heey', lä' chaay' ga' lä' jē' joh' jmi' cha' ba'. ¹⁷ Jēēh' sa' ga' chee' Dio joo' jmi' gyuu' la' mah' taayh' dsa' dso' jmi'. Ga' cheey' mah' ta' la' kiyh' läay' dsa' jmi' gyuu' ba'.

18 Hì- jmee⁺ dsoo⁺ dsé⁺ kiyh⁺ sa⁺ cha⁻ ni⁺ miih⁻ dso⁺jwii⁺ né⁺ kiyh⁺. Pero hì- sa⁺ jmee⁺ dsoo⁺ dsé⁺ kiyh⁺ ma⁻ cha⁻ dso⁺jwii⁺ né⁺ kiyh⁺, jèèh⁺ sa⁺ dsoo⁺ dséy⁺ kih⁺ gyuu⁻ koo⁻ mèè⁺ kyaa⁺ Dio. 19 Lā-lā- ba⁺ la⁻ he⁻ ja⁺ dso⁺jwii⁺ né⁺ kih⁺ dsa⁻. Ja⁺ ba⁺ wa⁺je⁻ hwa⁺ la⁻ pero ga⁺lā⁻ hnøø⁺ gyih⁺ jee⁺ na⁻ hoo⁻ lā⁻ koh⁺ ga⁺ wa⁺je⁻, jèèh⁺ lā⁻ jè⁻ he⁻ jmeey⁺, he⁻ hliih⁺ jmah⁺ ba⁺. 20 Jèèh⁺ lā⁻ jèè⁺ hì- jmee⁺ he⁻ hliih⁺ na⁻ høøyh⁺ kih⁺ wa⁺je⁻, sa⁺ hnøøy⁺ ya⁻ nāy⁺ jee⁺ jnā⁺ wa⁺je⁻ mah⁺ sa⁺ lā⁻ jnā⁺ he⁻ jmeey⁺. 21 Pero hì- tāāh⁺ jmee⁺ lā⁻ hnøø⁺ ju⁺dsoo⁺, hì- he⁻ ba⁺ go⁻ nāy⁺ jee⁺ jnā⁺ wa⁺je⁻ mah⁺ lā⁻ ja⁻ lā⁻ jnā⁺ la⁻ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Dio lā⁻ jè⁻ he⁻ jmeey⁺ —ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺ Nicodemo.

Koo⁻ ka⁻ lāh⁺ ga⁻ løø⁺ Jwaa⁺ hì- ma⁺ choo⁻ jmii⁻ hlèèh⁺ kih⁺ Jesús

22 Ma⁻ ngèè⁺ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ Jesús ta⁺ hwa⁺ Judea, hì- jnāāh⁺ discípulo ga⁻ nøø⁺ jnāāh⁺ kyaayh⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ jā⁺ jnāāh⁺ kyaayh⁺ miih⁺ jmii⁺ hì- ma⁺ chaay⁺ dsa⁻ jmii⁺. 23 Jwaa⁺ ka⁻ lāh⁺ ma⁺ chaq⁻ dsa⁻ jmii⁺ jee⁺ jwii⁺ Enón, koo⁺ Salim, jèèh⁺ jee⁺ ja⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ jmii⁻. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ dsa⁻ nāā⁺ dsa⁻ mah⁺ ma⁺ saay⁺ jmii⁻. 24 Jmii⁺ ja⁻, sa⁺ ga⁺ ma⁻ tāah⁻ dsa⁻ Jwaa⁺ neh⁺ ñe⁺.

25 He⁻ ja⁻ ko⁻ llaa⁺ discípulo kyaa⁺ Jwaa⁺ ga⁺ taayh⁺ ti⁻ chooy⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ judiu ha⁻ lā⁻ jmee⁺ dsa⁻ mah⁺ jāy⁺ na⁻ jngèèy⁺ cha⁻ né⁺ Dio. 26 Mah⁺ na⁻ nāy⁺ jee⁺ cheh⁺ Jwaa⁺ na⁺ chiyyh⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺, hì- ma⁺ gya⁺ kyaah⁺ hne⁻ ta⁻ hngaah⁺ ko⁻ tāa⁻ kih⁺ jmii⁻ Jordán, hì- ga⁻ kwah⁺ ju⁺dsoo⁺ kih⁺ he⁺, na⁺ chaay⁺ dsa⁻ jmii⁻. Ga⁻ lā⁻ jèè⁺ ba⁺ dsa⁻ dsa⁻ nāā⁺ kyaayh⁺.

27 Mah⁺ ga⁻ jāh⁺ Jwaa⁺ siyh⁺:

—Sa⁻ le⁺ hyoh⁺ dsa⁻ ni⁺ miih⁻, wa⁻ ra⁻ jāh⁺ kih⁺ sa⁻ ga⁻ hyoyh⁺ kih⁺ Dio. 28 ¿Ja⁺ he⁻ ba⁺ hnāh⁺ ga⁻ nuuh⁺ hnāh⁺ kin⁺ he⁻ ga⁻ jwahn⁺? “Ja⁺ he⁻ jnā⁺ laan⁺ Cristo. Laan⁺ jaa⁻ hì- ga⁻ chee⁺ Dio jāā⁺ mah⁺ hlèèhn⁺ kiyh⁺.” 29 Dsa⁻ mè⁺ hì- dsa⁻ jee⁺ goo⁻ laay⁺ kyaa⁺ dsa⁻ nuuh⁺ hì- jee⁺ goo⁻ kyaayh⁺. Pero ome⁺ kyaa⁺ dsa⁻ nuuh⁺ he⁻ hì- cheh⁺ koo⁺ kiyh⁺ chaay⁺ llu⁺ kyaah⁺ koo⁻ nuuy⁺ hlèèh⁺ dsa⁻ nuuh⁺ he⁺. Lā⁻ ja⁻ la⁻ ki⁻ jnā⁺ ka⁻ lāh⁺, ma⁺ jèè⁺ dsèn⁺ go⁻ te⁻ na⁺ he⁻ ma⁻ ja⁻ Cristo. 30 Jmee⁺ bi⁺ juuh⁺ ta⁺ kiyh⁺ mah⁺ lā⁻ ja⁻ lā⁻ hwaā⁺ ta⁺ kin⁺.

Hì- ja⁺ gyuuh⁺ jmi⁺ gyuu⁺ kye⁻ né⁺ kih⁺ jee⁺ lā⁻ jèè⁺

31 Hì- ja⁺ gyuuh⁺ kye⁻ né⁺ kih⁺ jee⁺ lā⁻ jèè⁺. Pero hì- chaq⁻ hwa⁺ la⁻, hwa⁺ la⁻ ba⁺ na⁺ jnāy⁺, hì- hlèèyh⁺ kih⁺ he⁻ cha⁻ hwa⁺ la⁻ ba⁺. Hì- ja⁺ gyuuh⁺ jmi⁺ gyuu⁺ kye⁻ né⁺ kih⁺ jee⁺ lā⁻ jèè⁺. 32 He⁻ ma⁻ jèèy⁺ he⁻ ma⁻ nuuy⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ hlèèyh⁺, pero ni⁺ jaa⁻ sa⁺ heeh⁻ juu⁺ he⁻ kway⁺. 33 Hì- heeh⁻ juu⁺ he⁻ kway⁺, hì- he⁺ jmee⁺ bih⁺ dsoo⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. 34 Jèèh⁺ hì- ga⁻ chee⁺ Dio, hlèèyh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ba⁺. Hì- ja⁺ kyaah⁺ hih⁺ kwa⁻ Dio jmi⁺ lle⁺ kih⁺. 35 Jèèh⁺, Tāā⁺ hnāy⁺ ba⁺ Jooy⁺. Hì- ga⁺ tooyh⁺ goo⁻ Jooy⁺ lā⁻ jè⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻. 36 Hì- jmee⁺ dsoo⁺ dsé⁺ kih⁺ Joō⁺ Dio lā⁻ ma⁻ chaay⁺ ja⁻ ba⁺. Pero hì- sa⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsé⁺ kih⁺ Joō⁺ Dio sa⁻ jèèy⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺. He⁻ wii⁺ he⁻ na⁺ ga⁻ chee⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁺ jā⁻ né⁺ kiyh⁺.

4

Jaa⁻ dsa⁻ mè⁺ hì- chaq⁻ hwa⁺ Samária ga⁻ hlèèh⁺ kyaah⁺ Jesús

1 Ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ fariseo hlèèh⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús, ma⁺ jāyh⁺ jwèè⁺ ga⁻ dsa⁻ jāā⁺ Jesús hì- jwèè⁺ ga⁻ dsa⁻ chaay⁺ jmii⁺ lā⁻ koh⁺ ga⁺ Jwaa⁺. Hì- ga⁻ lā⁻ ñe⁺ Dsa⁺ jøøh⁺ jnān⁺ he⁻ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ ja⁻. 2 (Ma⁻ ke⁺ ja⁺ he⁻ hñii⁺ Jesús hì- ma⁺

choo⁻ jmi⁻. Jnääh' discípulo ba' hi⁻ ma' choo⁻ jmi⁻.) ³ He⁻ ja⁻ ya⁻ hēē' Jesús hwa' Judea ja⁻ mah' ngaayh' ta' Galilea ka⁻ läh'.

⁴ Ga⁻ jmeē' bii' kiyh' ngooy' ta' hwa' kih' Samária. ⁵ Ga⁻ tēēy' koo⁻ jee' jwi⁻ kih' Samária he⁻ ma' cheē⁻ Sicar, jäh' kih' hwa' he⁻ ga⁻ kwēēh' Jacob jooy' José. ⁶ Jee' ja⁻ ma' chih' koo⁻ jmi⁻ too⁻ he⁻ ga⁻ jmeē' Jacob. Ga⁻ hwaq' Jesús jee' hāāy' jwē' mah' ga⁻ gyay⁻ ga⁻ tēēy' dsēy' koo' jmi⁻ too⁻ ja⁻. Hor⁻ ja⁻ ma⁻ ngoo' ga⁻ tē' lla⁻ hyoo⁻. ⁷ Ja⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē' hi⁻ chaa⁻ Samária, ya⁻ kye' jmi⁻. Mah' ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻:

—Kwēēh' jnä' miih⁻ jmi⁻ kyah' huhn'.

⁸ (Jnääh' discípulo kyaay' na' nøø' jnääh' ta' jee' jwi⁻ na⁻ lä' jnääh' he⁻ ga⁻ kih' jnääh'.)

⁹ Hi⁻ dsa⁻ mē' hi⁻ ma' chaa⁻ Samária he' ga⁻ siyh⁻ Jesús:

—¿Ha⁻ lä' ja⁻ hne⁻ hi⁻ laa' dsa⁻ judiu ngiih' jmi⁻ kin⁻ mah' huh', jnä' hi⁻ laa' dsa⁻ chaa⁻ Samária?

(Jēēh', dsa⁻ judiu sa⁻ jwayh' kyaah' dsa⁻ samaritano.)

¹⁰ Mah' ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻:

—Wa⁻ ra⁻ jäh' kih' neh' hee' na⁻ he⁻ la' kwa⁻ Dio, hi⁻ hii⁻ na⁻ hi⁻ ngii' jmi⁻ kyah' mah' hiyh', hne⁻ ba' ngiih' kiyh' jmi⁻ he⁻ huh' hi⁻ hñiiy' kwēēy' hne⁻ jmi⁻ jiih'.

¹¹ Mah' ga⁻ jäh' dsa⁻ mē' he' ka⁻ läh':

—¿Ha⁻ lä' jmeēh' Dsa⁻ jøøh' kyaan'? Sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ kye⁻ he⁻ kyaah' chooh' jmi⁻, hi⁻ juuh⁻ jwē⁻ te⁻ jmi⁻ too⁻ la⁻. ¿Ha⁻ ba' ta⁻ haa' jmi⁻ jiih' ja⁻ he⁻ kwah'? ¹² ¿Che' jøøh' ga' hne⁻ lä' koh' ga' Jacob dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaa' jnääh', hi⁻ ga⁻ kwēēh' jnääh' jmi⁻ too⁻ la⁻? Jee' la⁻ ga⁻ hiyh' kyaah' jooy' hi⁻ kyaah' lä' jēē' jah' kyaay' ka⁻ läh'.

¹³ Mah' ga⁻ jēēh' Jesús juu' kih' dsa⁻ mē' he':

—Wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ hih' jmi⁻ he⁻ haa' la⁻, koo⁻ ka⁻ läh' ja⁻ lä' kii⁻ dsēy'.

¹⁴ Pero hi⁻ hih' jmi⁻ he⁻ kwa' jnä', jiih' koh' jiih' lih' sa⁻ ja⁻ lä' kii⁻ dsēy'. Jmi⁻ he⁻ kwa' jnä', he⁻ ja⁻ hya⁻ lä' ma⁻ hya⁻ ja⁻ ba' neh⁻ tuh⁻ dsēy' he⁻ jmeē' chaay⁻ tää'.

¹⁵ Mah' ga⁻ jäh' dsa⁻ mē' he' siyh⁻:

—Kwēēh' jnä' jmi⁻ ja⁻, Dsa⁻ jøøh' kyaan⁻, mah' sa⁻ ja⁻ lä' kii⁻ dsēn⁻. Lä' ja⁻ mo⁻ so⁻ jän⁻ jee' la⁻ ya⁻ kyen' jmi⁻ —ga⁻ jäh' dsa⁻ mē' he'.

¹⁶ Mah' ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻:

—Gwaah⁻ mah' go⁻ kyaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻h kyaah' ta⁻ la⁻.

¹⁷ —Sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻h kyaan⁻ —ga⁻ jäh' dsa⁻ mē' he' siyh⁻.

—Ja⁻ ba' dsoo' he⁻ ma⁻ jäh', sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻h kyaah'. ¹⁸ Jēēh' hñaa' dsa⁻ ñuu⁻h hi⁻ ma⁻ lä' kyaah', hih' hi⁻ kyaah' na', ja⁻ he' dsa⁻ ñuu⁻h kyaah' he'. He⁻ dsoo' na⁻ ma⁻ jäh' —ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻.

¹⁹ —Dsa⁻ jøøh' kyaan⁻, go⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu' kih' Dio ba' hne⁻ laan⁻. ²⁰ Lä' jēē⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaa' jnääh' dsa⁻ samaritano ga⁻ hnaayh⁻ Dio jee' chih' moh' la⁻, mah' hnäh' dsa⁻ judiu jwah' hnäh', jwi⁻ Jerusalén ba' jee' hnääh' Dio —ga⁻ jäh' dsa⁻ mē' he' siyh⁻.

²¹ —Dsa⁻ mē', jmeē' dsoo' he⁻ jwahn⁻ la⁻. Lloo⁻ koo⁻ jmi⁻, ni⁻ moh' la⁻ ni⁻ jwi⁻ Jerusalén sa⁻ hnaah' hnäh' Tää'. ²² Sa⁻ kyuu⁻h hnäh' hii⁻ na⁻ hnaah' hnäh'. Pero jnääh' dsa⁻ judiu, kyuu⁻ ba' jnääh', hii⁻ na⁻ hi⁻ hnääh' jnääh', jēēh' ta⁻ la⁻ kih' dsa⁻ judiu ba' ja⁻ he⁻ dsa⁻ lää' dsa⁻. ²³ Ja⁻ koo⁻ hor⁻, hi⁻ hor⁻ ja⁻

la' na' ga' juh'. Hi' dsoo' hnaah' Täa', hnaayh' lä' hnøø' Jmi' lle' Na' jngii' hi' kyaah' ju' dsoo' ka' läh'. Jëeh' Täa' hnäy' dsa' hi' hnaayh' lä' ja'. ²⁴ Jmi' lle' ba' laa' Dio. Lä' jëë' hi' hnaayh', jmee' bii' kiyh' hnaayh' kyaah' jmi' lle' hi' kyaah' ju' dsoo' –ga' jäh' Jesús siyh'.

²⁵ –Jnā' man' he' ja' hi' jäh' Mesía kih', hi' jäh' dsa' chee' Cristo. Wa'ra' jay', hi' he' mi' jnäa' ha' lä' la' lä' jë' juu' la' –ga' jäh' dsa' më' he' siyh'.

²⁶ Mah' ga' jäh' Jesús:

–Hi' he' he' jnä' hi' hlëeh' kyaah' hne'.

²⁷ Hor' ja' ya' nøø' jnääh' discípulo kyaay'. Peer' ga' lä' dsa' dsë' jnääh' ma' ga' jëë' jnääh' llä' Jesús juu' kyaah' jaa' dsa' më'. Pero ni' jaa' sa' ga' tuu' dsë' ma' ngii' juu' hee' juu' ja' ma' llay', hi' he' la' ma' hlëeyh' kyaah' dsa' më' he'. ²⁸ Jee' ja' ga' chih' dsa' më' mi' dsuu' kiyh' mah' ngaayh' ta' jee' jwii', na' chiiyh' lä' jëë' dsa':

²⁹ –Ma' nøøn' ma' jëen' jaa' dsa' nua' hi' ma' siih' jnä' lä' jë' go' te' he' ma' jmeen'. ¿Che' ja' hi' he' oo' Cristo hi' hi' juu' kih'?

³⁰ Lä' chah' ja' ga' hwëë' dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja', na' näy' na' jëëy'.

³¹ Ta' ko' jiih' ja' ma' chuuy' jnääh' kyaayh':

–Ta' jwoh', kuh' hih'.

³² Mah' ga' siyh' jnääh':

–Cha' ba' he' kuh' he' sa' kyuu' hnäh'.

³³ He' ja' ga' ngii' jnääh' juu' kih' dsa' kyaah' jnääh':

–¿Che' chaa' jaa' hi' ma' ja' hi' ma' ya' ka' he' kuyh'?

³⁴ Mah' ga' jäh' Jesús siyh' ka' läh':

–He' jmeen' lä' hnøø' hi' ga' chee' jnä' mah' mi' hñaan' ta' kiyh', he' ja' ba' ma' he' jmee' dsa' këen'. ³⁵ ¿Ja' jwah' hnäh', hnøø' ga' kyë' sih' mah' chooh' dsa' ta' kih'? Pero jnä' jwahn', chooh' hnäh' nëh' mah' jëë' da' hnäh' lä' kaa' jee' tääh' dsa' hi' laa' lä' koo' mi' ju' he' ma' ää' he' ma' le' chooh' dsa'. ³⁶ Hi' chaa' dsa' liyh' ba' jñee'. He' chaa' dsa' mah' chaa' tää', la' lä' koo' he' chooyh' mi' ju' mah' sa' hee' jih' koh'. Kyaah' lä' ja', ko' jöh' ba' lä' chaa' llu' hi' ga' jngëë' kyaah' hi' ga' chooh' ta'. ³⁷ Heh' lä' jäh' juu' la', la' ju' dsoo': “Jñah' ba' hi' jngëë', hi' jñah' ba' hi' chooh' ta'.” ³⁸ Jnä' ga' cheen' hnäh' mah' chooh' hnäh' ta' he' sa' ga' jñeeh' hnäh'. Jñah' ba' ga' këë' ta' kih', mah' hnäh' ga' taah' hnäh' jee' la' ta' kiyh' mah' koo' chooh' ba' hnäh' ta' ja' –ga' jäh' Jesús siyh'.

³⁹ He' ja' jwëë' samaritano, hi' chaa' jee' jwii' ja' ga' lä' dsoo' dsë' kih' Jesús, lä' koo' ma' ga' nuuy' juu' kih' dsa' më' hi' ga' jäh': “Lä' jëë' ba' he' ma' jmeen' ma' siyh' jnä'.” ⁴⁰ He' ja' ya' nää' samaritano he' ya' jëëy' Jesús mah' ga' chuuy' kyaayh', ga' siyh':

–Jä' kyaah' jnääh' jee' la'.

He' ja' ga' jäh' to' jmi' jee' ja'. ⁴¹ Jwëë' ga' dsa' ga' lä' dsoo' dsë' ma' ga' nuuy' he' ma' hlëeyh' ja'. ⁴² Lä' jëë' hi' he' ma' siih' dsa' më' he':

–Ja' ma' la' juu' kyah' hne' jmee' jnääh' dsoo', hñaa' jnääh' ma' nua' jnääh' juu' kiyh'. Na' ba' ra' si' ma' ñe' jnääh' ma' ra' ju' dsoo', hi' he' he' Cristo, hi' lää' dsa' jmi' gyuu'.

Ga' mi' hiäa' Jesús chih' kya' jaa' dsa' jögh' kya' rey

⁴³ Ma' ngëë' to' jmi' ja', ya' hëë' Jesús jee' ja', ngaayh' ta' Galilea. ⁴⁴ (Hñii' Jesús ga' jäh', jaa' hi' ngëë' juu' kih' Dio jee' jwii' gooy' sa' hnää' dsih'.) ⁴⁵ Ma'

ga⁻llaayh¹ hwa¹ Galilea, dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻heeyh⁻ bih¹ llu¹, kih¹ he⁻ ga⁻jëy¹ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻jmeey¹ Jesús ma⁻ ga⁻të¹ jmi¹ kuyh⁻ borrego mah¹ jwi¹ Jerusalén. Jëeh¹ na⁻nää¹ dsa⁻ he⁻ ka⁻läh¹ ma⁻ ga⁻të¹ jmi¹ ja⁻.

⁴⁶ Koo⁻ ka⁻läh¹ ga⁻llooy¹ jwi¹ Caná he⁻ na⁻hee⁻ hwa¹ Galilea, jee⁻ ga⁻jmeey¹ jmi¹ dsë⁻ ba⁻ ga⁻lii¹ jmi¹ mi¹ jëh¹. Jee⁻ jwi¹ Capernaum ja⁻, ma⁻ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ jøøh¹ kya¹ rey hi⁻ ma⁻dsaah¹ jaa⁻ chih⁻ kya¹. ⁴⁷ Lää¹ ma⁻ ga⁻nuu¹ dsa⁻ jøøh¹ he⁻ ya⁻hëë¹ Jesús hwa¹ Judea jayh¹ ta⁻ hwa¹ Galilea, he⁻ ja⁻ ñeey¹ ga⁻mi¹ jëey¹ mah¹ ga⁻chuuy¹ kya¹ah¹, ga⁻siiyh¹:

—Man mah¹ mi¹hlääh¹ chih⁻ kya¹an¹ hi⁻ ma⁻ kya¹a¹ dsa⁻ juu¹.

⁴⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Sa⁻ heeh¹ hnäh¹ wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁻ jmeen¹ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jëeh¹ hnäh¹.

⁴⁹ —Dsa⁻ jøøh¹ kya¹an¹, ma⁻nøøn¹ ga⁻juh⁻, jää¹ sa⁻ ga⁻ ma⁻ juu¹ chih⁻ kya¹an¹ —ga⁻jäh¹ dsa⁻ jøøh¹ he⁻ siiyh¹.

⁵⁰ Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Gwaa¹ ba⁻ hne⁻ kyah¹, chaa⁻ ba⁻ chih⁻ kya¹ah¹.

Dsa⁻ jøøh¹ he⁻ ga⁻jmeey¹ ba⁻ dsoo⁻ dsëy¹ ma⁻ ga⁻jäh¹ Jesús lä⁻ ja⁻, mah¹ ngaayh¹. ⁵¹ Ni⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ llaayh¹ kiyh¹, ya⁻ nää¹ dsa⁻ kya¹ay¹ ga⁻mi¹ jëey¹, mah¹ ga⁻jmeeyh¹ juu¹, ga⁻jäyh¹:

—Ma⁻ jä¹ ba⁻ kih¹ chih⁻ kya¹ah¹.

⁵² Mah¹ ga⁻ngii¹ dsa⁻ jøøh¹ he⁻ juu¹ kih¹ dsa⁻ kya¹ay¹:

—¿Hee⁻ hor⁻ ga⁻løø¹ chaay⁻ llu¹?

Mah¹ ga⁻jäh¹ dsa⁻ kya¹ay¹:

—Lloo¹, ko⁻ hi⁻ gyii¹, ya⁻ hii¹ llii¹ kiyh¹.

⁵³ Mah¹ ga⁻lä⁻ dsooh⁻ dsë¹ jmi¹ chih⁻ he⁻, ja⁻ ba⁻ hor⁻ ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús: “Chaa⁻ ba⁻ chih⁻ kya¹ah¹.” He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻miih⁻ ga⁻lä⁻ dsoo⁻ dsëy¹ lä⁻ kye⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻ neh⁻ kiyh¹.

⁵⁴ Jee⁻ la⁻ ga⁻të¹ to¹ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻jmeey¹ Jesús, ma⁻ ya⁻ hëëy¹ hwa¹ Judea ngaayh¹ ta⁻ hwa¹ Galilea.

5

Ga⁻mi¹hlää¹ Jesús jaa⁻ hi⁻ sa⁻ liih¹ goo⁻ tü¹

¹ Ma⁻ngëë¹ he⁻ ja⁻, ngoo¹ Jesús ta⁻ Jerusalén. Ma⁻ ja⁻ ma⁻ tääh¹ dsa⁻ judiu jmi¹. ² Jee⁻ jwi¹ Jerusalén chih⁻ koo⁻ na⁻hyah¹ jee⁻ dsa⁻ ha⁻ jmi¹, jäh¹ Ho⁻haah¹ kih¹ Oveja. Jee⁻ ja⁻ chee⁻ Betesda kya¹ah¹ juu¹ hebreo. Ma⁻ cha⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii¹ kih¹ jmi¹ too⁻ ja⁻ hñä¹ jee⁻ kih¹ hoo⁻ na⁻hii¹. ³ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ saa⁻ jwëë¹ hi⁻ dsaah¹, hi⁻ tuu¹, hi⁻ jluuh¹, kya¹ah¹ hi⁻ sa⁻ le⁻ ngë⁻, ma⁻ jøøy¹ he⁻ hor⁻ jeh¹ jmi¹. ⁴ Jëeh¹ ma⁻ lih¹ koh¹ ba⁻ ma⁻ jñaa⁻ jaa⁻ ángel jee⁻ haa⁻ jmi¹ ja⁻, mah¹ ma⁻ kah⁻ ma⁻ gwëyh⁻. Ma⁻ la⁻ ma⁻ kah¹ ma⁻ gwëh¹ jmi¹ ja⁻, hi⁻ ga⁻tëë¹ to⁻ në⁻ dsa⁻ he⁻ neh⁻ jmi¹ ja⁻, dsa⁻ jä¹ go⁻ te⁻ kiyh¹ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ dsoo⁻ he⁻ laay¹. ⁵ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hää¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu¹ hi⁻ ma⁻hya⁻ gyii¹ gya¹ jñä¹ ji⁻ ñe⁻ dsaah¹. ⁶ Ma⁻ ga⁻jëë¹ Jesús dsa⁻ he⁻ na⁻ kya¹ay¹ jee⁻ ja⁻, ñe⁻ bih¹ he⁻ ma⁻ lä⁻ hii¹ dsaah¹ dsa⁻ he⁻, mah¹ ga⁻siiyh¹:

—¿Che⁻ hnooh⁻ jä¹ kyah¹? —ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹.

⁷ —Sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ taah⁻ jñä¹ cha⁻ jmi¹ na⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻kah¹ ga⁻gwëh¹. Jää¹ ga⁻ jñah¹ taah⁻ hñii¹, ja⁻ ga⁻ lloo⁻ jñä¹ —ga⁻jäh¹ dsa⁻ dsaah¹ he⁻ siiyh¹.

⁸ —Noo⁻ jee⁻ kya¹ah¹ na⁻, kii¹ jii¹ kyah¹ mah¹ ngë⁻ —ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹.

⁹ Lã⁺ chah⁺ ja⁻ ga⁻ jã⁺ kih⁺ mah⁺ ga⁻ kooy⁺ jii⁺ kih⁺, ngaayh⁺. Jmii⁺ ja⁻ ma⁺ la⁺ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺. ¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jãh⁺ dsa⁻ ta⁺ judiu⁺ siiyh⁺ hi⁻ ga⁻ jã⁺ kih⁺ he⁺:

—Jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ ba⁺ na⁺, sa⁺ cha⁻ jwë⁺ kooh⁺ jii⁺ kyah⁺ —ga⁻ jãyh⁺.

¹¹ —Hi⁻ ma⁻ mi⁻ hlãä⁺ jnä⁺, hi⁻ he⁺ ma⁻ siih⁺ jnä⁺: “Kii⁺ jii⁺ kyah⁺ mah⁺ ngë⁺” —ga⁻ jãh⁺ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ he⁺.

¹² —¿Hi⁻ na⁻, hi⁻ ma⁻ siih⁺ hne⁻: “Kii⁺ jii⁺ kyah⁺ mah⁺ ngë⁺”? —ga⁻ jãh⁺ dsa⁻ ta⁺ he⁺.

¹³ Pero dsa⁻ ñuuh⁻ he⁺, sa⁺ ga⁻ lã⁺ kyuy⁺ hi⁻ he⁺ hi⁻ ga⁻ mi⁻ hlãäy⁺, jëeh⁺ Jesús ga⁻ ääh⁺ go⁻ te⁺ jee⁺ kih⁺ jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹⁴ Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ jee⁺ Jesús dsa⁻ he⁺ ka⁻ läh⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻ mah⁺ ga⁻ siiyh⁺:

—Jëë⁺ da⁺, na⁺ he⁻ ma⁺ jã⁺ kyah⁺, mo⁺ to⁺ jmee⁻ ga⁻ dso⁺ kye⁻, mah⁺ sa⁺ jã⁺ he⁻ hliih⁺ ga⁻ në⁺ kyah⁺ —ga⁻ jãh⁺ Jesús siiyh⁺.

¹⁵ Ja⁻ ga⁻ ngooy⁺ na⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ ta⁺ judiu⁺, na⁺ chiiyh⁺:

—Jesús ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻ mi⁻ hlãä⁺ jnä⁺ —ga⁻ jãyh⁺.

¹⁶ Kih⁺ he⁻ ja⁻ ba⁺ ja⁻, ma⁺ hnooh⁻ dsa⁻ ta⁺ he⁺ ha⁻ lã⁺ jwë⁺ jee⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ Jesús, jëeh⁺ ma⁺ mi⁻ hlãäy⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺. ¹⁷ Mah⁺ ga⁻ jãh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Tãä⁺ kyaan⁺, jmee⁻ ta⁺ lã⁺ jiih⁺ na⁺, hi⁻ ja⁻ ba⁺ lã⁺ ja⁻ jmee⁻ jnä⁺ ka⁻ läh⁺.

¹⁸ He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁺ hnooh⁻ dsa⁻ ta⁺ he⁺ ha⁻ lã⁺ jee⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ Jesús. Ja⁻ ma⁺ lã⁺ kih⁺ he⁻ sa⁺ ma⁺ hooy⁺ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺, lã⁺ kye⁻ kih⁺ he⁻ ma⁺ jãyh⁺: “Dio lãä⁺ Tãä⁺ kyaan⁺,” ma⁺ jmäy⁺ hñiiy⁺ kwee⁻ kyaah⁺ Dio.

Jesús jmee⁻ chaä⁻ dsa⁻ tää⁺

¹⁹ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu⁺ kih⁺, ga⁻ siiyh⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺. Joö⁺ Dio sa⁺ le⁺ jmee⁺ ni⁺ miih⁻ jee⁺ tēëy⁻ hñiiy⁺. He⁻ jēëy⁺ jmee⁻ Jmiiy⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmeey⁺. Lã⁺ jē⁺ he⁻ jmee⁻ Tãä⁺, ja⁻ ba⁺ lã⁺ ja⁻ kwee⁻ go⁻ te⁺ jmee⁻ Jooy⁺ ka⁻ läh⁺. ²⁰ Hnãä⁺ ba⁺ Tãä⁺ Joö⁺, hi⁻ mi⁻ jnääy⁺ kih⁺ lã⁺ jē⁺ he⁻ jmeey⁺. Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ lã⁺ koh⁺ ga⁻ he⁻ jmeey⁺ la⁻, mi⁻ jnääy⁺ kih⁺ Jooy⁺ ta⁺ cha⁻ nē⁺, lã⁺ jiih⁺ lã⁺ dsaä⁻ hoh⁺ hnäh⁺. ²¹ Ja⁻ ba⁺ lã⁺ koo⁻ mi⁻ jiih⁺ Tãä⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, mah⁺ jmeey⁺ chaay⁺ ka⁻ läh⁺, ja⁻ ba⁺ lã⁺ ja⁻ Jooy⁺ jmeey⁺ chaä⁻ lã⁺ jah⁺ hi⁻ hnäy⁺. ²² Sa⁻ lla⁺ Tãä⁺ ta⁺ kih⁺ ni⁺ jaa⁻, ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ Jooy⁺ ba⁺ mah⁺ llay⁺ ta⁺ kih⁺ lã⁺ jēë⁺. ²³ Mah⁺ lã⁺ ja⁻ lã⁺ jēë⁺ dsa⁻ jmee⁻ juh⁻ kih⁺ Joö⁺ Dio lã⁺ koo⁻ jmeey⁺ juh⁻ kih⁺ Tãä⁺. Hi⁻ sa⁺ jmee⁻ juh⁻ kih⁺ Jooy⁺, sa⁺ jmeey⁺ juh⁻ kih⁺ Tãä⁺ hi⁻ ga⁻ cheey⁺.

²⁴ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, hi⁻ nuu⁻ juu⁺ kin⁻ hi⁻ jmeey⁻ dsoo⁺ dsëy⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺, chaay⁺ tää⁺ ba⁺. Sa⁺ jã⁺ dso⁺ jwii⁺ nē⁺ kih⁺. Lla⁻ he⁻ ma⁻ juuy⁺, ma⁻ tēëyh⁺ jee⁺ chaay⁺ tää⁺. ²⁵ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺. Jã⁻ koo⁻ hor⁻, hi⁻ hor⁻ ja⁻ la⁺ na⁺. Ma⁻ tē⁺ jee⁺ nuu⁺ lã⁺ jēë⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ juu⁺ kih⁺ Joö⁺ Dio. Hi⁻ lã⁺ jēë⁺ hi⁻ nuu⁺ kih⁺, mo⁺ so⁺ juuy⁺. ²⁶ Jëeh⁺, Tãä⁺, kih⁺ hñii⁺ bih⁺ na⁺ jiih⁺. Ja⁻ ba⁺ lã⁺ ja⁻ ga⁻ kway⁺ jwë⁺ he⁻ na⁺ jiih⁺ kih⁺ hñii⁺ Jooy⁺ ka⁻ läh⁺. ²⁷ Hi⁻ ga⁻ hñaa⁺ llay⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁻, lã⁺ llu⁺ he⁻ laay⁺ Hi⁻ ga⁻ lēë⁺ ngo⁺. ²⁸ Ta⁺ jmee⁻ dsaä⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ jwahn⁻ la⁻. Jã⁻ koo⁻ hor⁻ nuu⁺ lã⁺ jēë⁺ hi⁻ tääh⁺ to⁻ hoo⁻ tēen⁺ kih⁺. ²⁹ Hi⁻ lã⁺ jēë⁺ hi⁻ ga⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁺, lã⁺ jiiyh⁺ mah⁺ tēëy⁺ jee⁺ chaay⁺ tää⁺. Hi⁻ lã⁺ jēë⁺ hi⁻ ga⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁺, lã⁺ jiiyh⁺ mah⁺ dsa⁻ nãäy⁺ kyaah⁺ dso⁺ jwii⁺ ba⁺.

Cha⁻ ba⁺ he⁻ jmee⁻ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Joö⁺ Dio

30 Ni⁺ miih⁻ sa⁺ le⁺ jmeen⁻ jee⁺ tēen⁻ hñiin⁺. Lă⁻koq⁻ te⁺ man⁺ kih⁺ Tăă⁻ kyaan⁺, ko⁻ja⁻ ba⁺ te⁺ llan⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁺. Hi⁺ kyaah⁺ ju'dsoo⁻ jmah⁺ ba⁺ llan⁺ ta⁺, jēeh⁺ sa⁺ hnoohn⁻ he⁻ hnoon⁺ hñiin⁺. Hnoohn⁻ he⁻ hnøø⁺ Tăă⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnă⁺ ba⁺. 31 Cher⁺ mah⁺ hñiin⁻ ba⁺ jmeen⁻ ju'dsoo⁻ kin⁺, sa⁺ jmaa⁺ ju'dsoo⁻ kin⁺ lă⁻ja⁻. 32 Chaa⁻ ga⁻ jñah⁺ hi⁻ jmee⁺ ju'dsoo⁻ kin⁺. Jnă⁺ man⁺, ju'dsoo⁻ he⁻ jmeey⁺ kin⁺, la⁺ dsoo⁻. 33 Ga⁻cheeh⁺ hnăh⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁻ngi⁺ juu⁺ kih⁺ Jwaa⁺, hi⁻ lă⁻jē⁻ he⁻ ga⁻jăyh⁺ ja⁻, la⁺ ju'dsoo⁻. 34 Sa⁻ jmee⁺ bi⁺ ki⁻ jnă⁺ ju'dsoo⁻ kih⁺ dsa⁺. He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnăh⁺ ba⁺ ja⁻, he⁻ ga⁻jmeey⁺ Jwaa⁺ ju'dsoo⁻ kin⁺, mah⁺ lă⁻ja⁻ lăăh⁺ hnăh⁺. 35 Hi⁻ he⁻ ma⁺ laa⁺ lă⁻koq⁻ wa⁻je⁻ he⁻ na⁻hih⁻ mah⁺ ma⁺ kwa⁺ jmēē⁺. Hi⁺ ga⁻lă⁻chaa⁻ hnăh⁺ llu⁺ miih⁻ jmi⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻kway⁺ ja⁻. 36 Pero cha⁻ ga⁻ jyoh⁺ he⁻ jmee⁺ ju'dsoo⁻ kin⁺ he⁻ jmah⁻ ga⁻ lă⁻koh⁺ ga⁻ ju'dsoo⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁺ Jwaa⁺. Lă⁻jē⁻ ta⁺ he⁻ ga⁻kwēeh⁺ Dio jnă⁺ mah⁺ mi⁺ten⁺, ja⁻ ba⁺ ta⁺ he⁻ jmeen⁻ la⁻, jmee⁺ ju'dsoo⁻ kin⁺, Tăă⁻ ba⁺ he⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnă⁺. 37 Hi⁺ Tăă⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnă⁺, ga⁻jmeey⁺ ju'dsoo⁻ kin⁺ ka⁻lăh⁺. Ni⁺ koq⁻ hă⁺ sa⁺ ga⁻nueh⁻ hnăh⁺ lă⁺ ma⁺ ga⁻hlēeyh⁺, ni⁺ lă⁻ja⁻ sa⁺ ga⁻jēeh⁺ hñih⁺. 38 Hi⁺ ni⁺ sa⁺ ga⁻jă⁺ juu⁺ kiyh⁺ neh⁺ tuh⁻hoh⁺ hnăh⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ heeh⁺ hnăh⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻cheey⁺. 39 Ja⁻ hēh⁻ da⁺ hnăh⁺ kwee⁻ lă⁻koq⁻ na⁻sii⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Jēeh⁺, laah⁺ hnăh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ chaa⁻ hnăh⁺ tăă⁺. Ja⁻ ba⁺ juu⁺ na⁻ jmee⁺ ju'dsoo⁻ kin⁺ ka⁻lăh⁺. 40 Ni⁺ lă⁻ja⁻ sa⁺ hnooh⁻ hnăh⁺ juu⁺ kin⁺ mah⁺ jmeen⁻ chaa⁻ hnăh⁺ tăă⁺.

41 Ja⁻ he⁻ hnoon⁺ mah⁺ leen⁺ jøøh⁺ cha⁻nē⁺ dsa⁻. 42 Jnă⁺ kyuun⁻ hnăh⁺, man⁺ kwee⁻ sa⁺ hnaah⁻ hnăh⁺ Dio. 43 Jnă⁺ ma⁺ jan⁺ kyaah⁺ mada⁻ kih⁺ Tăă⁻, mah⁺ hnăh⁺ sa⁺ heeh⁺ jnă⁺. Pero wa⁻ra⁻ ja⁻ jñah⁺ lă⁻ hyoh⁻ dsēy⁺ hñi⁺y⁺, tăă⁻ sa⁺ tăăh⁺ hnăh⁺ jmeeh⁻ he⁻ kih⁺ hi⁻ he⁻. 44 Ha⁻ lă⁻ja⁻ lă⁻dsoo⁻ hoh⁺ hnăh⁺, jēeh⁺ hnooh⁺ hnăh⁺ ha⁻ lă⁻ jee⁺ leeh⁺ knăh⁺ kaah⁺ cha⁻nē⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnăh⁺ hi⁺ sa⁺ hnooh⁺ hnăh⁺ mah⁺ leeh⁺ hnăh⁺ kaah⁺ cha⁻nē⁺ Dio. 45 Ta⁺ jmee⁺ hnăh⁺ hñi⁺dsē⁻ jnă⁺ hnēen⁻ hnăh⁺ cha⁻nē⁺ Tăă⁻ kyaan⁺. Moisé, hi⁻ kyeh⁺ hnăh⁺ o⁻joh⁺ dsē⁻ kih⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ hnēē⁻ hnăh⁺. 46 Wa⁻ra⁻ jăh⁺ kih⁺ jmeeh⁻ hnăh⁺ dsoo⁻ hoh⁺ he⁻ ga⁻jăh⁺ Moisé, lă⁻ja⁻ jmeeh⁻ hnăh⁺ dsoo⁻ hoh⁺ juu⁺ kin⁺ ka⁻lăh⁺. Jēeh⁺, he⁻ ga⁻siiy⁺ ja⁻, hlēeh⁺ kin⁺ ba⁺ ja⁻. 47 Pero cher⁺ mah⁺ sa⁺ jmeeh⁻ hnăh⁺ dsoo⁻ hoh⁺ he⁻ ga⁻siiy⁺ ja⁻, ha⁻ ba⁺ lă⁻ja⁻ lă⁻dsoo⁻ hoh⁺ hnăh⁺ juu⁺ kin⁺.

6

Ga⁻ăah⁻ Jesús hñă mil dsa⁻ ñueh⁻

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ Jesús ta⁺ hngaah⁺ ko⁻tăa⁻ jmi⁻jueh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Galilea, ja⁻ ba⁺ he⁻ jăyh⁺ kih⁺ Tiberia. 2 Jwēē⁺ dsa⁻ ma⁺ chaa⁻ kaah⁺ kiyh⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ jēey⁺ lă⁻jē⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ lă⁻koq⁻ hă⁺ ma⁺ mi⁻hlăy⁺ hi⁻ dsaah⁺. 3 Ja⁻ ga⁻ ga⁻wi⁺ Jesús ta⁺ jee⁺ chih⁺ koq⁻ lle⁻koh⁺ mah⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻tooh⁻ jnăăh⁺ discipulo kyaay⁺. 4 Jmi⁺ ja⁻ ma⁻ya⁻ jăh⁺ tē⁺ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mah⁺. 5 Ma⁺ ga⁻ jēē⁺ Jesús jwēē⁺ jwēte⁻ dsa⁻ hi⁻ ya⁻năă⁺ mah⁺ ga⁻siiy⁺ Felipe:

—ĹHa⁻ ba⁺ dsa⁻nøøn⁺ dsa⁻lăn⁻ miih⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ la⁻?

6 Pero he⁻ ga⁻jăyh⁺ lă⁻ja⁻, he⁻ ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ jēey⁺ hee⁻ ja⁻ ma⁺ jăh⁺ Felipe. Jēeh⁺ kyueh⁺ bih⁺ ha⁻ lă⁻ jmeey⁺. 7 Mah⁺ ga⁻jăh⁺ Felipe:

—Sa⁺ leē⁺ to⁺ hñă⁻loo⁺ jmi⁺ ta⁺ he⁻ kyaah⁺ lă⁻n⁻ he⁻ñi⁺ mah⁺ tēē⁺ lă⁻jēē⁻ dsa⁻ ma⁺ miih⁻.

8 Mah⁺ ga⁻jăh⁺ jaa⁻ discipulo kyaay⁺, Andre⁺ øøh⁺ Simón Pee⁺:

9—Jee' la- hää' jaa' chih- hi- kye- hña' he'ñiih' he- na-la' kyaah' cebada, kyaah' uu' hmooh- mäh'. Pero ha- lee' he- oo' kih' lä'jée' dsa- hi- tääh' na- -ga'jäyh'.

10—Chiih' lä'jée' dsa- na-, wa' dsa- taayh' wa' gyay- hwa' -ga'jäh' Jesús.

Jee' ga' taayh' ja-, ma' cha- cha- miih- nuu-. Kih' lä'jée' dsa- hi- ga' taah' jee' ja-, ma-la' dsa-ñuuh- ma' tee' koo- hña' mil. 11 Ga'ka' Jesús he'ñiih' ja-, ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-la- ma-kway' ti'hmaah', ga'jmeey' jwi' he'ñiih' ja- mah' ga'kwëeyh' discípulo. Hi- ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' discípulo kyaah' hi- ma' tääh' hwa'. Hi- ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' kih' hmooh- mäh' he', ga'kwëeyh' dsa- ha- koo- jiih' ma' hnøø' lä'jaa- lä'jaay-. 12 Ma-la- ma-këe' lä'jée' dsa-, ga'jmeey' Jesús mada' kyaa' jnääh' discípulo:

—Juuh' hnäh' lä'jé' jwi' he- ma- chaa- na- mah' sa' hee'.

13 Ma-la- ma-juuh' lä'jé' jwi' he- ga' chaa' ja-, ga'kah' gya'to' sa'miih' jwi' kih' hña' he'ñiih' he- ma' na-la' kyaah' cebada. 14 Ma' ga'jée' dsa- he', he- juh-gaa- he- ga'jmeey' Jesús jee' ja-, ga'jäyh':

—Ma'ra' ju'dsoo', hi- na- he' hih' dsa- hi- ngëe- juu' kih' Dio hi- ga'jäh' dsa- kih' ja' jmi' gyuu- la-.

15 Pero ma-liih' ba' Jesús, he- hnøø' dsa- lä'bi' lä'jaa' ma' tēey' mah' ma' jmääy' rey kyaay', he- ja- koo- ka-läh' ga'wiiy' ta' lle'koh' ja- mah' ga'jäy' hñiiy'.

Ga'ngë' Jesús nē' jmi'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Ma' ga'nuu' jmi' ja-, ma-la' jnääh' discípulo ba' ga'jñaa' jnääh' ta' cha'ho' jmi-juuh' ja-. 17 Ga'tooh' jnääh' neh' na'moo' mah' ga'nøø' jnääh' haa' jnääh' jmi-juuh' ja-, ta' hngaah' jee' chee' Capernaum. Ma-na' hoo- go-te' hor- ja- ni' sa' ga' ma-jah' Jesús. 18 Pero ja' koo- lle' tä', lä'jiih' ga'løø' hluh' jmi'. 19 Ma-la' øoy' koo- hña' jñii' kilómetro nē' jmi', ma' ga'jée' jnääh' Jesús ja' ya'jäyh' kih' na'moo', ngëy- nē' jmi', mah' ga'lä'gah' jnääh'. 20 Pero ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Jnä' ba' la-, ta' wa' gah' hnäh'.

21 Ja-ga' ga'heeh' jnääh' lä'kaa- tuh-dsē- jnääh' neh' na'moo' ja-, hi' chah' ba' ga'tēe' jnääh' hwa' jee' ga'nøø' jnääh' ja-.

Jwëe' dsa- ga'hnaah- Jesús

22 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', dsa- hi- ma' tääh' ta' hngaah' jee' ga'hwëe- jnääh' ja-, ga'lä'liih', ma-la' jnääh' discípulo ba' ga'tooh' jnääh' neh' koo- ba' na'moo' he- ma' hii' jee' ja-. 23 Ta'ko-jiih' ja- ga'lloo' jyoh' ga' na'moo' he- ga'hwëe- ta' jee' jwi- Tiberia, ja-ba' koo' jee' ga'taah' hña' mil dsa- hi- ga'kuh- jee' ja-, jee' ga'kwa' Jesús ti'hmaah' kih' Dio. 24 Ma' ga'jée' dsa-, mo'so' chaa' Jesús ni' discípulo kyaay' jee' ja-, ga'taayh' neh' na'moo' he- ma' hii' jee' ja-, ga'näay' ga'hnäayh' Jesús ta' jee' jwi- Capernaum.

Hñii' Jesús laq' he'ñiih' he- jmee- chaa- dsa-

25 Ma' ga'lla'näay' ta' hngaah' ja-, ga'jnääyh' Jesús mah' ga'siiyh':

—Ta-jwoh', ¿hee- ba' hor- ma'ñeh' hne'?

26 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëehñ- hnäh', ma-ya-nääh' hnäh' hnaah' jnä', ja' kih' he- ga'jëeh' hnäh' he- juh-gaa- he- ga'jmeen'. Hnaah' hnäh' jnä' kih' he-

ga⁻kuh⁴ hnäh⁴ lä⁴ jiih⁴ ga⁻këë⁴ hnäh⁴ ba⁴ ja⁻. ²⁷ Ta⁺ wa⁺ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ma⁺ he⁻ dsa⁻lla⁺. Wa⁺ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ma⁺ he⁻ sa⁺lla⁺, he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺. He⁻ la⁻ na⁻ ma⁺ he⁻ kwa⁻ Hi⁻ ga⁻lëë⁻ngo⁺ la⁻. Jëeh⁺, Tää⁺ hi⁻ laa⁺ Dio, ga⁻hñaay⁺ jnä⁺ kih⁺ he⁻ la⁻.

²⁸ Mah⁺ ga⁻ngii⁺ dsa⁻ he⁻ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Hee⁻ na⁻ ga⁻tëë⁺ jnääh⁺ jmeen⁺ mah⁺ jmee⁺ jnääh⁺ lä⁺ hnøø⁺ Dio? —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻.

²⁹ —He⁻ la⁻ ba⁺ hnøø⁺ Dio jmeeh⁺ hnäh⁺, he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻cheey⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺.

³⁰ —¿Hee⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ heeh⁺ jnääh⁺, mah⁺ jëë⁺ jnääh⁺, ja⁻ga⁻ jmee⁺ jnääh⁺ dsoo⁺ dsë⁻ jnääh⁺ kyah⁺? ¿Ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ jmeeh⁺ mah⁺ jëë⁺ jnääh⁺? ³¹ Dsa⁻ ma⁺ gyuh⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ ga⁻kuyh⁻ maná jee⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁺ ja⁻, lä⁺ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “He⁻ñiih⁺ he⁻ ja⁺ gyuu⁺ ba⁺ ja⁻, ga⁻kwëeh⁺ dsih⁺ mah⁺ ga⁻kuyh⁻” —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ siyh⁺.

³² —Ma⁺ra⁺ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, ja⁺ he⁻ Moisé⁺ hi⁻ ga⁻kwa⁻ he⁻ñiih⁺ he⁻ ja⁺ gyuu⁺h⁺. Tää⁺ kyaan⁺ ba⁺ he⁻ hi⁻ kwëeh⁻ hnäh⁺ ma⁺ra⁺ he⁻ñiih⁺ he⁻ gwa⁺ gyuu⁺h⁺.

³³ Jëeh⁺ he⁻ñiih⁺ he⁻ kwa⁻ Dio, hi⁻ he⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻jña⁺ gyuu⁺h⁺, hi⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús ga⁻siyh⁺.

³⁴ —Kwëeh⁺ jnääh⁺ tää⁺ he⁻ñiih⁺ ja⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺ —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻ siyh⁺.

³⁵ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Jnä⁺ he⁻ laan⁺ he⁻ñiih⁺ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmee⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, jih⁺koh⁺ sa⁺ jä⁻ lä⁻kyoyh⁻. Lä⁺ ja⁻, hi⁻ jmee⁻ dsoo⁺ dsë⁻ kin⁺, sa⁺ jä⁻ lä⁻ kii⁺ dsëy⁻ jih⁺koh⁺ jih⁺lih⁺. ³⁶ Pero jwëëhn⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻jwëëhn⁻ hnäh⁺ jaä⁺, ma⁺ ke⁻ ma⁻jëeh⁻ hnäh⁺ jnä⁺, sa⁺ ma⁻jmeeh⁻ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁺.

³⁷ Ga⁻lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ taah⁻ Tää⁺ goon⁻, hi⁻ he⁻ go⁻nää⁺ kin⁺. Hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ go⁻nää⁺ kin⁺, sa⁺ bee⁻ jnih⁺. ³⁸ Jëeh⁺, sa⁺ ga⁻jñaan⁺ gyuu⁺h⁺ mah⁺ jmeen⁺ lä⁻ hnoon⁺ hñiin⁺. Ga⁻jñaan⁺ mah⁺ jmeen⁺ lä⁻ hnøø⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺ ba⁺. ³⁹ Tää⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺ hyoh⁻ dsëy⁻ lä⁻la⁻ ba⁺. Sa⁺ hnøøy⁺ dsa⁻ hëë⁺ ki⁺ jnä⁺ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻taayh⁻ goon⁻ mah⁺ ga⁻lä⁻ jëë⁻ ba⁺ hi⁻ he⁻ mi⁻jiih⁺ wa⁺ra⁺ ga⁻të⁺ jee⁺ llaa⁺ jmi⁻gyuu⁺. ⁴⁰ Hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺ hyoh⁻ dsëy⁻ lä⁻la⁻. Lä⁻jëë⁻ hi⁻ go⁻nää⁺ kih⁺ Jooy⁺ mah⁺ jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁻ kiyh⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ jmeey⁺ chaa⁻ tää⁺. Mah⁺ jnä⁺ ba⁺ mi⁻jiih⁺ jnih⁺ wa⁺ra⁺ ga⁻të⁺ jee⁺ llaa⁺ jmi⁻gyuu⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁺ dsa⁻ he⁻.

⁴¹ He⁻ ja⁻ ga⁻løø⁻ dsa⁻ judiu⁺ he⁻ cha⁻hääy⁻ hlëëyh⁻ wii⁺ kih⁺ Jesús, kih⁺ he⁻ ma⁺ jäyh⁺, laay⁺ he⁻ñiih⁺ he⁻ ga⁻jyoo⁺ gyuu⁺h⁺. ⁴² Lä⁻la⁻ ga⁻jäh⁺:

—¿Ja⁺ he⁻ hi⁻ na⁻ joø⁺ José? Kyuu⁺ ba⁺ jne⁺ cho⁻jmiy⁻. ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ he⁻ jäyh⁺, ga⁻jñaay⁺ gyuu⁺h⁺?

⁴³ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺ ka⁻läh⁺:

—Tä⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻hääh⁺ jnä⁺. ⁴⁴ Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ le⁺ jä⁻ kih⁺ hñii⁺ kyaah⁺ jnä⁺ cher⁺ mah⁺ Tää⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺ sa⁺ ga⁻taayh⁻ goon⁻. Mah⁺ jnä⁺ ba⁺ mi⁻jiih⁺ jnih⁺ wa⁺ra⁺ ga⁻të⁺ jee⁺ llaa⁺ jmi⁻gyuu⁺. ⁴⁵ Lä⁻la⁻ na⁻ sii⁻ koo⁺ ko⁻llaa⁺ hi⁻ ma⁺ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻joo⁺: “Dio ba⁺ mi⁻tëë⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻.” Lä⁻ja⁻, lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻nuu⁺ hi⁻ ga⁻lä⁻tëëy⁻ kih⁺ Tää⁺, ya⁻ nääy⁺ kyaah⁺ jnä⁺.

⁴⁶ Sa⁺ chaa⁻ hi⁻ ma⁻jëë⁻ Tää⁺. Ma⁺la⁺ hi⁻ ja⁺ jee⁺ gya⁺ Dio ba⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ ma⁻jëë⁻ Tää⁺. ⁴⁷ Ma⁺ra⁺ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, hi⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁻ kin⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ chaa⁻ tää⁺. ⁴⁸ Jnä⁺ he⁻ laan⁺ he⁻ñiih⁺ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. ⁴⁹ Dsa⁻ ma⁺ gyuh⁻ jnä⁺ ga⁻kuyh⁻ maná jee⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁺ ja⁻, pero ga⁻juuy⁺. ⁵⁰ Pero hi⁻ la⁻ he⁻ he⁻ñiih⁺ he⁻ ga⁻jyoo⁺ gyuu⁺h⁺ mah⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻kuh⁻ kiyh⁺ mo⁻so⁻

juuy'. ⁵¹ Jnäh he' laan' he' ñiih' jiih' he' ga' jyooy' gyuuh'. Hĭ- kuh' kih' he' ñiih' la-, chaay- tää' ba'. He' ñiih' he' kwa' jnä', la' ngo' kin+. He- ja- kwan' mah' lä' ja- jmee' chaä- lä' jëë- dsa- jmi- gyuu- -ga' jäh' Jesús süyh'.

⁵² He- ja- dsa- judiu he' ga' ti- ga' chooy' juu' kyaah' øøyh':

-¿Ha- lä' ja- kwa' dsa- na- ngo' kih' mah' kihn'? -ga' jäh'.

⁵³ Mah' ga' jäh' Jesús süyh':

-Ma' ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', cher' mah' sa- ga' kuh' hnäh' ngo' kih' Hĭ- ga' lëë' ngo' la-, hi- sa- huh' hnäh' jma- kiyh' ka' läh', sa- tëëh' hnäh' jee' jmee' chaah- hnäh' tää'. ⁵⁴ Hĭ- kuh' ngo' kin- mah' hĭyh' jma- kin- ka' läh', chaay- tää' ba'. Hi- jnä' mi' jiih' jnih' wa' ra- ga' tē' jee' llaä' jmi- gyuu'. ⁵⁵ Jëëh' ngo' kin+, koq- he- la- ba' ma' he- jmee' chaä- dsa-, lä' ja- ka' läh' kih' hĭ- hĭh' jma- kin+, koq- he- la- ba' jmee' chaay-. ⁵⁶ Hĭ- kuh' ngo' kin+ mah' hĭyh' jma- kin+ jäh' koq- hweh- kyaah' jnä' hi- jnä' jän' kyaayh' ka' läh'. ⁵⁷ Tää' hĭ- na' jiih' ga' chee' jnä', hi- jnä' chaan- ta' la- kih' Tää'. Ja- ba' lä' ja-, hĭ- kuh' ki' jnä', ta' la- ki' jnä' ba' chaay-. ⁵⁸ He- la- ja-, he' ñiih' he' ga' jyooy' gyuuh'. Sa' la' lä' la' maná he' ga' kuh- dsa- ma- gyuh- jnän' hi- ma' ra- he' ga' juu' bih'. Pero hĭ- kuh' he' ñiih' la-, chaay- tää' ga' lä' jē' joh' jmi' cha- ba' -ga' jäh' Jesús süih' dsa- he'.

⁵⁹ Lä' jē' juu' la- ga' kwa' Jesús neh- gwah- mäh- kih' dsa- judiu jee' jwĭ- Capernaum.

Kyaah' juu' la- jmee' chaä- dsa- tää'

⁶⁰ Lä' ma' ga' nuuy' juu' ja-, jwëë' discipulo kyaay' ga' jäh':

-Jwëëh' la' juu' na-. ¿Hĭ- ga' mo' tih' dsē' nuu' juu' na-?

⁶¹ Ñé' ba' Jesús he- ma' tääyh' ma' cha- ma' hääy- kwaat' kih' juu' he- ga' hlëëyh' ja-, he- ja- ga' jäh' Jesús süyh':

-¿Che' ma- toh' wĭ' kyah' hnäh' juu' kin+? ⁶² Ha- ba' lä' jmeeh' hnäh' ja-, wa' ra- jäh' kih' jëëh' hnäh' Hĭ- ga' lëë' ngo' la- wĭ' ka' läh' jee' ma' gyay' jää'.

⁶³ Jmi- lle' ba' he- jmee' chaä- dsa-, pero jmi- ngo' sa' cha- he- le' jmee' ni- miih-. Lä' jē' juu' he- ma- jwëëhn' hnäh', gwa' kih' jmi- lle' ba' na-, hi- lä' ja- jmee' chaä- dsa-. ⁶⁴ Pero chaä- ko- llaä' hnäh' hĭ- sa- ma- jmee' dsoo' dsē' kin- -ga' jäh' Jesús.

Jëëh' ma- kyuu' bih' jää' hĭ- na- hĭ- sa- lä' dsoo' dsē' kiyh', hi- kyuy- hĭ- na- hĭ- ngëëy' kih' dsa-. ⁶⁵ Mah' ga' jäh' ka' läh':

-He- ja- ba' na- ma- jwëëhn' hnäh': "Ni' jaa- sa- le' jä' kih' hñii' ki' jnä' cher' mah' sa' ga' taah- Tää' goon'."

⁶⁶ Ma- ngëëy' ma' jäh' lä' ja-, jwëë' discipulo kyaay' ga' biiy' kih', mo' so- ga' jmeey' ko- jøh' kyaayh'. ⁶⁷ Ja- ga' ga' süyh' lä' jëë' gya- tuu' jnääh' discipulo kyaay':

-¿Che' hnooh- hnäh' go' nääh' hnäh' ka- läh' lä' na-?

⁶⁸ He- ja- ga' jäh' Simón Pee':

-Dsa- jøh' kyaan-, hĭ- ga' na- kih' dsa- nøø' jnääh'. Jaa- hne- ba' kye' juu' he- jmee' chaä- dsa- tää' ga' lä' jē' joh' jmi' cha-. ⁶⁹ Ma- dsoo' ba' dsē' jnääh' kyah', ma- ñé' ba' jnääh' hne- he' Cristo, Joq- Dio jiih' -ga' jäh' Pee' süyh'.

⁷⁰ Mah' ga' jëëh' Jesús juu' kiyh':

-¿Ja' ga' lleëhn- lä' jëë' gya- tuu' hnäh' mah' jaa- jee' lä' jëë- hnäh' laä' dsa- kyaä' hĭ- sa- llu'? -ga' jäh' Jesús süyh'.

⁷¹ He⁻ ma' hlëëyh⁺ kih¹ Juda Iscariote, joo^o Simón ba' ja⁻. Jëéh⁺ Juda he', hi⁻ ga⁻ngëëy¹ këë⁻ ga', ma' laa¹ jaa⁻ kih¹ jee' lä⁻jëë⁺ gya⁻tuu¹ jnääh¹.

7

Øøh⁻ Jesús sa⁻ ma' hëeh⁺ kiyh¹

¹ Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ma' ngë⁻ Jesús hwa¹ Galilea. Mo⁻so⁻ ma' hnøoy¹ ma⁻ngëëy¹ ta⁻ Judea, jëéh⁺ dsa⁻ judiu ma' hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee' ma' jngëëyh¹.

² Ma⁻ya⁻jäh⁺ të¹ jmi¹ kih¹ dsa⁻ judiu, he⁻ ma' hiiy⁻ hmiih⁻ jee' dsa⁻taayh⁻ ma⁻të⁻ jmi¹. ³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ øøyh⁻ siiyh⁺:

—Gwa⁻ hne⁻ ka⁻läh⁺ ta⁻ Judea, mah¹ jëë⁺ discípulo kyaah¹ hi⁻ tääh⁺ jee' oo⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jmeeh⁻. ⁴ Jëéh⁺, jaa⁻ hi⁻ hnøø¹ mi⁻jnää⁺ hñii⁺, sa⁻ jmeey⁻ ta⁻ kiyh¹ jee' na⁻hmää⁺. Hne⁻ ma⁻løøh⁻ jmeeh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻, mi⁻jnää⁺ hñaa⁺ cha⁻në⁻ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ —ga⁻jäh⁺ øøyh⁻ siiyh⁺ Jesús.

⁵ Jëéh⁺, ni⁻ ga⁻ øøyh⁻ sa⁻ ma' hëeh⁺ kiyh¹. ⁶ Ja⁻ ga⁻ ja⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Sa⁻ ga⁻ ma⁻ja⁻ jmi¹ kin⁺, pero kyah¹ hnäh⁺, wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ jmi¹ ba⁻llu¹ kyah¹ hnäh⁺. ⁷ Dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ sa⁻ le⁻ jmeey¹ na⁻høøyh¹ kyah¹ hnäh⁺. Pero jnä⁺ na⁻hääyh¹, kih¹ he⁻ mi⁻jnään¹ he⁻ jmeey⁻ he⁻ hñih¹. ⁸ Go⁻nää⁺ ba⁻ hnäh⁺ jee' të⁻ jmi¹ ja⁻. Pero jnä⁺ sa⁻ nñin⁻, jëéh⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻dsëë¹ jmi¹ kin⁺.

⁹ Ma⁻ngëë⁺ ma⁻jäyh⁺ lä⁻ja⁻, ga⁻jäy⁺ ta⁻ Galilea ba⁻.

Ma' ga⁻të⁻ jmi¹ jwii⁻ Jerusalén ñee⁻ Jesús

¹⁰ Ma⁻ngëë⁺ ma⁻nää⁺ øøyh⁻, ngoo¹ ba⁻ Jesús jee' të⁻ jmi¹ ja⁻. Pero sa⁻ngooy¹ jnä⁺hä⁺ mah¹ sa⁻ jëë⁺ dsih⁺. ¹¹ Pero dsa⁻ judiu ma' hnaayh⁻ Jesús jee' të⁻ jmi¹ ja⁻, ma⁻jäyh⁺:

—¿Na⁻ hi⁻ he⁺?

¹² Dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh⁺ jee' jmi¹ ja⁻ ma' hlëëyh⁺ juu¹ hii⁻, ma' cha⁻ ma' hääy⁻ Jesús. Ma⁻jäh⁺ jwëë⁺ dsa⁻:

—Dsa⁻ lluu¹ ba⁻ he⁺.

Pero jñah⁺ ma⁻jäh⁺:

—Jäh⁻hä¹, koo⁻ mi⁻gaay⁻ dsa⁻ ba⁻.

¹³ Pero ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ ma' hlëëh⁺ jnä⁺hä⁺ kih¹ Jesús, kih¹ he⁻ ma' gayh⁻ dsa⁻ ta⁻.

¹⁴ Ma⁻të⁻ tō¹ dsaah¹ jmi¹, ja⁻ ga⁻ ngoo¹ Jesús jee' ma' chih¹ gwah⁺ mah¹ ga⁻løoy¹ hlëëyh⁻ dsa⁻. ¹⁵ Peer⁻ ga⁻lä⁻ dsaä⁻ dsë⁻ dsa⁻ judiu, mah¹ ma⁻jäyh⁺:

—Ha⁻ lä⁻ja⁻ he⁻ kyuu^h dsa⁻ na⁻ cha⁻miih⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ jee' ñeey⁻ ga⁻mi⁻tëëy⁻ hñiiy⁺.

¹⁶ Mah¹ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu¹ kih¹ dsa⁻ he⁺:

—Ja⁻ he⁻ la¹ kin⁺ nuuh⁻ he⁻ kwan⁻ la⁻, la¹ kih¹ hi⁻ ga⁻chee¹ jnä⁺ ba⁻. ¹⁷ Hi⁻lla⁻ dsë¹ jmee¹ lä⁻ hnøø¹ Dio, lä⁻kyuu^{yh} ha⁻ lä⁻ la¹ nuuh⁻ he⁻ kwan⁻ la⁻, che⁻ he⁻ gwa⁻ kih¹ Dio, o che⁻ he⁻ hlëëhn⁻ kwaat⁻ kin⁺ ba⁻. ¹⁸ Hi⁻ hlëëh⁻ kwaat⁻ kih¹ hñii⁺, he⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee' jmääy⁺ hñiiy⁺ jøøh¹ ba⁻ ja⁻. Pero hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁻ jee' jmääy⁺ jøøh¹ hi⁻ ga⁻chee¹ jnä⁺, hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ hlëëh⁻ ju⁻dsoo⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ hlääyh⁻ kyaah¹ juu¹ kiyh¹.

¹⁹ ¿Ja⁻ ga⁻kweëh¹ ba⁻ Moisé hnäh⁺ ley mah¹ ni⁻ jaa⁻ hnäh⁺ sa⁻ ga⁻mi⁻teh⁻ hnäh⁺? ¿He⁻la¹ hnooh⁻ hnäh⁺ jngëëh¹ jnä⁺?

²⁰ He⁻ja⁻ ga⁻hlëëh⁻ jwëë⁺ dsa⁻ he⁺:

—Sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ jngëëh⁻ hne⁻. Hi⁻sa⁻llu¹ ba⁻ na⁻ hää⁺ tuh⁻hoh⁻.

21 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁺ hnäh⁺ ga⁻lä⁻dsaa⁻ hoh⁺ kih⁺ ga⁻jëëh⁺ hnäh⁺ ga⁻jmeen⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻. 22 Dsoo⁺ ba⁺ jäh⁺ jne⁺ Moisé ga⁻lla⁺ n^{uu}h⁺ he⁻ ^{uu}h⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺. (Pero ja⁻ he⁻ Moisé hi⁻ ga⁻lla⁺ n^{uu}h⁺ ja⁻, ko⁻ja⁻ ma⁻nøø⁻ kih⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁺ hi⁻ ma⁻chaa⁻ jää⁺ ga⁻ kih⁺ Moisé.) Mah⁺ t^uh⁻ hnäh⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻ n^{uu}h⁺ lä⁻kye⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺. 23 Heeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ he⁻ ^{uu}h⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ gy^{uu}h⁺ n^{uu}h⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺ mah⁺ mi⁻teh⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ na⁻si⁻ ley⁺ kih⁺ Moisé. ¿He⁻la⁺ ja⁻ hnee⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻mi⁻hlään⁻ jaa⁻ dsa⁻ n^{uu}h⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺? 24 Ta⁻ka⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ dsa⁻ lä⁻koo⁻ la⁺ h^{uu}dsé⁻ kyah⁺ hnäh⁺, kye⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ ju⁺dsoo⁺ ba⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

Ga⁻jmeeh⁺ Jesús juu⁺ ha⁻ ta⁺ jay⁺

25 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ ko⁻llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻chaa⁻ Jerusalén:

—¿Ja⁺ hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ hnaah⁻ dsa⁻ mah⁺ jngëëyh⁺? 26 ¿Ja⁺ hi⁻ he⁻ na⁻ cheh⁺ hlëëh⁺ to⁻lo⁻ né⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻, hi⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ hlëëyh⁻ ni⁻ miih⁻? ¿Che⁺ jäh⁺ dsoo⁺ ma⁻heeh⁻ dsa⁻ta⁺ he⁻ laay⁺ Cristo? 27 Pero dsa⁻ la⁺, ñe⁻ ba⁺ jne⁺ ha⁻ chaa⁻y⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻té⁻ jee⁺ jäh⁺ Cristo, ni⁻ jaa⁻ sa⁺ ñe⁻ ha⁻ ta⁺ jäy⁺.

28 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ Jesús lä⁻ja⁻, lä⁻ ma⁻cheyh⁻ ja⁻ hlëëyh⁻ dsa⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻, ga⁻hlëëyh⁻ koo⁻ ki⁻gaa⁻:

—Jwah⁺ hnäh⁺ kyuu⁺h⁺ jnä⁺, hi⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ chaa⁻n⁻. Pero sa⁺ ma⁻jan⁻ jee⁺ tēēn⁻ hñiin⁻. Hih⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺ jmee⁺ ju⁺dsoo⁺ jmah⁺. Hi⁻ he⁻ sa⁻ kyuu⁺h⁺ hnäh⁺. 29 Pero jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, jëëh⁺ kih⁺ bih⁺ ya⁻hëēn⁻. Hi⁻ he⁻ ba⁺ ga⁻chee⁺ jnä⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

30 He⁻ja⁻ hnøø⁻ dsa⁻ ma⁻saayh⁻, pero ni⁻ jaa⁻ sa⁺ ga⁻tuu⁻ dsé⁺ ma⁻choo⁻ goo⁻, jëëh⁺ sa⁺ ga⁻ma⁻té⁻ hor⁻ kiyh⁺. 31 Jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh⁻ jee⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsé⁺ kiyh⁺.

—Wa⁻ra⁻ ja⁻ Cristo, ¿che⁺ hi⁻ he⁻ ga⁻jmeeh⁺ cha⁻ ga⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻ dsa⁻ la⁺? —ga⁻jäh⁺ ko⁻llaa⁻.

Ga⁻lä⁻hnøø⁻ dsa⁻ fariseo ma⁻saah⁻ Jesús

32 Lä⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ dsa⁻ fariseo he⁻, he⁻ hlëëh⁻ dsa⁻ lä⁻ja⁻ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ mada⁻ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ dsa⁻kaah⁺ kya⁺ jmi⁻dsa⁻ mah⁺ sooh⁺ poo⁻ kya⁺ gwah⁺ kiyh⁺. 33 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Miih⁻ jmi⁺ ga⁻gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, naah⁻ ba⁺ jnä⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jnä⁺.

34 Ja⁻ ga⁻hnaah⁻ hnäh⁺ jnä⁺, pero mo⁻so⁻ jnääh⁻ jnä⁺. Mo⁻so⁻ le⁻ go⁻naäh⁻ hnäh⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

35 Dsa⁻ fariseo he⁻ ga⁻løø⁻ ngiiy⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻kyaayh⁻:

—¿Ha⁻ ta⁺ dsaa⁺ hi⁻ na⁻ mah⁺ mo⁻so⁻ jnääh⁻ jnih⁺? ¿Che⁺ dsaa⁺ lä⁻kaa⁻ jee⁺ tääh⁻ dsa⁻goo⁻ jne⁺ hi⁻ na⁻saa⁻ na⁻jñee⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ griego mah⁺ dsa⁻hlëëyh⁻ lä⁻kye⁻ dsa⁻ griego? 36 ¿Hee⁻ ba⁺ hnøø⁻ jäh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëëyh⁻ na⁻: “Ja⁻ ga⁻hnaah⁻ hnäh⁺ jnä⁺, pero mo⁻so⁻ jnääh⁻ hnäh⁺ jnä⁺, mo⁻so⁻ le⁻ go⁻naäh⁻ hnäh⁺ jee⁺ naahn⁻”?

Jesús kwa⁺ jmi⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁻

37 Hih⁺ ga⁻ma⁻ja⁻, la⁺ jmi⁺ juuh⁺ kyaah⁺ jee⁺ ga⁻dsaa⁻ jmi⁺ ja⁻. Ga⁻noo⁻ Jesús mah⁺ ga⁻hlëëyh⁻ kyaah⁺ cha⁻miih⁻ be⁺:

—Cher'mah¹ chaa⁻ hi⁻ lä⁻ kii⁻ dsé¹, wa' jäy⁻ kyaah¹ jnä¹ mah¹ wa' hih¹ jmi⁻ he⁻ kwan¹. ³⁸ Le¹ kiyh¹, lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu¹ kih¹ Dio, hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsé¹ kin⁺, lä⁻ koo⁻ jmi⁻ juuh⁻ he⁻ na⁻ jiih⁺ hya⁻ neh⁻ tuh⁻ dséy¹ —ga⁻ jäh¹ Jesús.

³⁹ He⁻ ga⁻ jäyh¹ lä⁻ ja⁻ ga⁻ hlëëyh¹ kih¹ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü¹ he⁻ hyoh⁻ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsé¹ kiyh¹. Jmi⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ja⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngü¹, jëéh¹ sa⁻ ga⁻ ma⁻ saah¹ Jesús gyüüh¹ mah¹ leey¹ jøøh¹.

Ga⁻tee¹ ga⁻jëë¹ dsa⁻ kwaat⁻ kih¹ Jesús

⁴⁰ Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ jee¹ ja⁻ juu¹ kih¹ Jesús, ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ jäh¹:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻, hi⁻ la⁻ he¹ hi⁻ ngëë⁻ juu¹ kih¹ Dio hi⁻ hii¹ juu¹ kih¹.

⁴¹ Hi⁻ jaa⁻ ma⁻ jäh¹:

—Hi⁻ he¹ he¹ Cristo.

Pero jñah¹ ma⁻ jäh¹:

—¿Ha⁻ lä⁻ la⁻ juu¹ ja⁻, heh¹ ya⁻ hëë¹ jaa⁻ dsa⁻ Galilea leey¹ Cristo? ⁴² ¿Ja⁻ jäh¹ juu¹ kih¹ Dio, sa⁻ ju⁻ kih¹ David ba⁻ ya⁻ hëë¹ hi⁻ laa⁻ Cristo? Hi⁻ ja⁻ ba⁻ jwü⁻ mäh⁻ he⁻ chee⁻ Belén jee¹ ma⁻ chaa⁻ David, jee¹ ja⁻ ba⁻ ya⁻ hëë¹ Cristo.

⁴³ He⁻ ja⁻ ga⁻ laa⁻ to⁻ nää⁻ dsa⁻ kwaat⁻ kih¹ Jesús. ⁴⁴ Ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ he⁻ hnøø¹ ma⁻ saayh¹ pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsé¹ ma⁻ choo⁻ goo⁻.

Sa⁻ ga⁻ heeh⁻ dsa⁻ ta⁻ juu¹ kih¹ Jesús

⁴⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nää⁻ poo⁻ he⁻ jee¹ ma⁻ tääh¹ dsa⁻ kaa⁻h¹ kyaa⁻ jmi⁻ dsa⁻ kyaah⁻ dsa⁻ fariseo. Mah¹ ga⁻ jäh¹ dsa⁻ kaa⁻h¹ he⁻ siiyh⁺:

—¿He⁻ la⁻ sa⁻ ma⁻ teeyh⁻ ta⁻ la⁻?

⁴⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ poo⁻ he⁻ siiyh⁺:

—Ni⁻ koo⁻ hä⁻ sa⁻ ma⁻ hlëéh⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñüüh⁻ lä⁻ koo⁻ hlëéh⁺ dsa⁻ he⁻.

⁴⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ fariseo he⁻ siiyh⁺:

—¿Che⁻ lä⁻ kye⁻ hnäh¹ ma⁻ lä⁻ gah¹ hnäh¹ juu¹ kiyh¹? ⁴⁸ Ni⁻ jaa⁻ jnääh¹ dsa⁻ ta⁻ ni⁻ dsa⁻ fariseo ma⁻ heeh¹ jnääh¹ juu¹ kiyh¹. ⁴⁹ Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh¹ na⁻, hi⁻ sa⁻ kyüüh⁻ ley, kyaayh¹ dso⁻ jwü⁻ —ga⁻ jäh¹ dsa⁻ ta⁻ he⁻.

⁵⁰ Nicodemo, hi⁻ ma⁻ laa⁻ dsa⁻ kyaayh¹, hi⁻ ñee⁻ koo⁻ hä⁻ ta⁻ la⁻ hwë¹ jee¹ ma⁻ gya⁻ Jesús, ga⁻ jäyh¹ siiyh⁺:

⁵¹ —Lä⁻ koo⁻ jäh¹ ley jnän¹ sa⁻ le⁻ chee⁻ dso⁻ jwü⁻ në⁻ kih¹ dsa⁻, cher'mah¹ jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ñüüh⁻ kwee⁻ juu¹ kiyh¹ mah¹ lä⁻ ngëë⁻ jne⁻ hee⁻ na⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻.

⁵² Mah¹ ga⁻ jëeh⁻ dsa⁻ he⁻ juu¹ kiyh¹, ga⁻ siiyh⁺:

—¿Che⁻ laah¹ hne⁻ dsa⁻ galileo ka⁻ läh¹? Hnøøh¹ da⁻ kwee⁻ jee¹ na⁻ sii⁻ juu¹ kih¹ Dio mah¹ jëë⁻ da⁻, jih¹ koh¹ sa⁻ ma⁻ ya⁻ hëë⁻ ni⁻ jaa⁻ hwa⁻ Galilea hi⁻ ngëë⁻ juu¹ kih¹ Dio.

⁵³ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ ga⁻ nää⁻ ta⁻ kih¹.

8

Dsa⁻ më⁻ hi⁻ ga⁻ jaa⁻ kyaah¹ dsa⁻ ñüüh⁻

¹ Pero Jesús ngoo¹ ta⁻ lle⁻ koh¹ he⁻ chee⁻ Olivo. ² Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh¹ jmi⁻, ngooy¹ ta⁻ jee⁻ chih¹ gwah⁻. Hi⁻ jwëë⁻ dsa⁻ na⁻ nää⁻ jee¹ ma⁻ cheyh¹ ja⁻. Jee¹ ja⁻ ga⁻ gyay⁻ ga⁻ hlëëyh¹ dsa⁻. ³ Hor⁻ ja⁻ ya⁻ nää⁻ ta⁻ jwoh¹ kyaa⁻ ley kyaah⁻ fariseo, ya⁻ jääy¹ jaa⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ga⁻ jaa⁻ kyaah¹ dsa⁻ ñüüh⁻, mah¹ ga⁻ cheeyh⁻ jee¹ to⁻ dsaah¹ ja⁻. ⁴ Mah¹ ga⁻ siiyh⁺ Jesús:

—Ta⁻jwoh⁴, dsa⁻mě⁷ na⁻ ma⁻jaa⁷ kyaah⁷ dsa⁻ñuu^h. ⁵Lä⁻koq⁻ lle⁻ ley jnän⁻, ga⁻jmeē⁻ Moisé hih⁺ jngēēhn⁻ kyaah⁷ kuū⁻ dsa⁻mě⁷ hī⁻ jmeē⁻ lä⁻na⁻. Ha⁻ gah⁻ hne⁻, ha⁻ lä⁻ jwah⁴.

⁶He⁻ ma⁻ kay⁻ dsē⁴ Jesús ba⁻ ja⁻, hnøøy⁴ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ hñiy⁴ kiyh⁴. Pero Jesús ga⁻gyay⁻ na⁻ juyh⁻ mah⁴ ga⁻løøy⁴ siiy⁻ hwa⁴ kyaah⁷ cha⁻gooy⁻. ⁷Pero na⁻ ba⁻ tääh⁷ chuuy⁻ kyaah⁷ Jesús, ja⁻ ga⁻ ga⁻nooy⁻ ka⁻ läh⁻ mah⁴ ga⁻siiyh⁻:

—Hih⁺ hnäh⁷ hī⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ dso⁻kye⁻ kih⁴, hī⁻ he⁻ to⁻ nē⁻ wa⁻ te⁻ kuū⁻ kiyh⁴.

⁸Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻gyay⁻ na⁻ juyh⁻ mah⁴ ga⁻siiy⁻ hwa⁴ lä⁻hmēē⁻. ⁹Ma⁻ ga⁻nuuy⁻ lä⁻ja⁻, ma⁻ jaa⁻ ma⁻ jaa⁻ ba⁻ ga⁻løø⁴ ga⁻nää⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻liiyh⁻ hñi⁻ hñu⁻dsē⁻ kiyh⁴. Ga⁻løø⁴ hī⁻ kaah⁷ lä⁻kye⁻ hī⁻ mäh⁴ ga⁻nää⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻jä⁻ ma⁻ la⁻ Jesús kyaah⁷ dsa⁻mě⁷ hī⁻ ga⁻cheeyh⁻ cha⁻nēy⁻. ¹⁰Ja⁻ ga⁻ ga⁻noo⁻ Jesús jee⁻ ma⁻ gya⁻, mah⁴ ga⁻siiyh⁻:

—Dsa⁻mě⁷, ¿na⁻ hī⁻ ma⁻ hñi⁻ kyah⁴? ¿Che⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ma⁻ täah⁻ hne⁻ dso⁻jwi⁻? —ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻.

¹¹—Ni⁻ jaa⁻ Dsa⁻jøøh⁴ kyaan⁻ —ga⁻jäh⁻ dsa⁻mě⁷ he⁻ siiyh⁻.

—Ni⁻ jnä⁻ sa⁻ taahn⁻ hne⁻ dso⁻jwi⁻. Gwaah⁻ ba⁻ hne⁻ kyah⁴, mo⁻to⁻ jmeē⁻ dso⁻kye⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻.

Jesús laa⁻ wa⁻je⁻ kih⁴ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻

¹²Ga⁻løø⁴ ka⁻ läh⁻ Jesús hlēēh⁻ dsa⁻ hī⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻:

—Jnä⁻ he⁻ laan⁴ wa⁻je⁻ kih⁴ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hī⁻ nuu⁴ kin⁻, mo⁻so⁻ ngēy⁻ jwē⁻ hñi⁻h⁴. Lä⁻ cha⁻ wa⁻je⁻ kiyh⁴, he⁻ jmeē⁻ chaay⁻.

¹³He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ fariseo siiyh⁻:

—Ju⁻dsoo⁻ he⁻ jmeeh⁻ na⁻, la⁴ kyah⁴ hñaa⁴ ba⁻ hne⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ la⁴ dsoo⁻ juu⁻ kyah⁴.

¹⁴Mah⁴ ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Ma⁻ ke⁻ jmeen⁻ ju⁻dsoo⁻ ki⁻ hñiin⁻, pero ma⁻ ra⁻ he⁻ la⁴ dsoo⁻ juu⁻ he⁻ jwahn⁻, jēēh⁻ jnä⁻ ba⁻ man⁻ ha⁻ na⁻ jan⁴ hi⁻ ha⁻ na⁻ naahn⁻. Pero hnäh⁷, sa⁻ ñeh⁻ hnäh⁷ ha⁻ na⁻ jan⁴ hi⁻ ha⁻ ta⁻ naahn⁻. ¹⁵Hnäh⁷ kah⁻ kwaat⁻ lä⁻koq⁻ la⁴ hñu⁻dsē⁻ kyah⁴ hnäh⁷. Pero jnä⁻ sa⁻ kan⁻ kwaat⁻ kih⁴ ni⁻ jaa⁻. ¹⁶Hī⁻ ma⁻ kan⁻ kwaat⁻ kih⁴ dsa⁻, jmeen⁻ lä⁻ hnøø⁴ ju⁻dsoo⁻ ba⁻. Jēēh⁻ sa⁻ jmeen⁻ hñiin⁻, jmeen⁻ kyaah⁷ Tääh⁻ hī⁻ ga⁻chee⁻ jnä⁻. ¹⁷Hī⁻ nē⁻ ley jnän⁻ na⁻ si⁻, kyaah⁷ uu⁻ dsa⁻ hī⁻ hlēēh⁻ koq⁻ ba⁻ juu⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ la⁴ ju⁻dsoo⁻. ¹⁸Jnä⁻ jmeen⁻ ju⁻dsoo⁻ kin⁻ hi⁻ Tääh⁻ hī⁻ ga⁻chee⁻ jnä⁻, jmeey⁻ ju⁻dsoo⁻ kin⁻ ka⁻ läh⁻ —ga⁻ jäh⁻ Jesús.

¹⁹—¿Na⁻ ba⁻ Tääh⁻ kyaah⁷? —ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ he⁻ siiyh⁻.

Mah⁴ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁴:

—Hnäh⁷ sa⁻ kyuu⁻h⁻ jnä⁻, ni⁻ Tääh⁻ kyaan⁻ sa⁻ kyuu⁻h⁻. Wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁴ kyuu⁻h⁻ jnä⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ kyuu⁻h⁻ hnäh⁷ Tääh⁻ kyaan⁻.

²⁰Juu⁻ la⁻ ma⁻ kwa⁻ Jesús lä⁻ koq⁻ ma⁻ hlēēy⁻h⁻ dsa⁻ jee⁻ ma⁻ chih⁻ gwah⁻, koq⁻ jee⁻ ma⁻ tooh⁻ dsa⁻ kuu⁻. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ saayh⁻ jee⁻ ja⁻, jēēh⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ lloo⁻ hor⁻ kiyh⁴.

Ga⁻ jäh⁻ Jesús: “Sa⁻ le⁻ go⁻nääh⁻ hnäh⁷ ha⁻ jee⁻ naahn⁻”

²¹Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Hī⁻ jnä⁻ naahn⁻. Ha⁻ jee⁻ naahn⁻ sa⁻ le⁻ go⁻nääh⁻ hnäh⁷. Hi⁻ hnäh⁷ hñaah⁴ ga⁻ jnä⁻, pero juu⁻h⁻ ba⁻ hnäh⁷, lä⁻ ma⁻ kyaah⁷ na⁻ ba⁻ hnäh⁷ dso⁻kye⁻ kyah⁴ hnäh⁷.

22 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ judiu:

—¿Che⁻ jngëeyh⁻ hñiyy⁻ he⁻ja⁻ jäyh⁻ lä⁻na⁻: “Ha⁻ jee⁻ naahn⁻ sa⁻ le⁻ go⁻nääh⁻ hnäh⁻”?

23 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Dsa⁻ chaq⁻ hwa⁻ la⁻ ba⁻ hnäh⁻, jnä⁻ laan⁻ kih⁻ gyuu⁻h⁻ jmi⁻gyuu⁻. Laah⁻ hnäh⁻ hi⁻ chaq⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, pero jnä⁻ sa⁻ laan⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. 24 He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ he⁻ ma⁻ jwëehn⁻ hnäh⁻, juuh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ma⁻kyaa⁻h⁻ na⁻ ba⁻ hnäh⁻ dso⁻kye⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Jëeh⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ heeh⁻ hnäh⁻ kin⁻, he⁻ laan⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jwëehn⁻ hnäh⁻, juuh⁻ hnäh⁻ kyaa⁻h⁻ dso⁻kye⁻ kyah⁻ hnäh⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻.

25 —¿Hee⁻ ba⁻ laah⁻ hne⁻, hiji⁻ ba⁻ hne⁻ ja⁻? —ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻.

He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús:

—Lä⁻ ma⁻ to⁻ nē⁻ ga⁻ jwëehn⁻ hnäh⁻ hiji⁻ laan⁻. 26 Cha⁻ cha⁻ miuh⁻ he⁻ jwëehn⁻ hnäh⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ kan⁻ kwaat⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Hih⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁻ jnä⁻, hlëeyh⁻ ju'dsoo⁻. Hi⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ nuun⁻ kiyh⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëehn⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻.

27 Kih⁻ Täa⁻ ba⁻ ja⁻ ma⁻ hlëeh⁻ Jesús, pero sa⁻ ga⁻ lä⁻ ngëe⁻ dsa⁻ he⁻. 28 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Wa⁻ra⁻ ga⁻ chaah⁻ hnäh⁻ gyuu⁻h⁻ Hi⁻ ga⁻ lëe⁻ ngo⁻ la⁻, ja⁻ ga⁻ lä⁻ neh⁻ hnäh⁻ hiji⁻ jnä⁻ hi⁻ lä⁻ neh⁻ hnäh⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ koo⁻ he⁻ jmeen⁻ jee⁻ tēen⁻ hñiin⁻. Jwëehn⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ te⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ tēe⁻ Täa⁻ jnä⁻, ko⁻ ja⁻ ba⁻ te⁻ he⁻ hlëehn⁻. 29 Jëeh⁻ ma⁻ ra⁻ he⁻ kyaa⁻h⁻ ba⁻ jnä⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁻ jnä⁻. Sa⁻ ga⁻ beey⁻ jnä⁻ mah⁻ jän⁻ hñiin⁻, jëeh⁻ jnä⁻ lä⁻ ma⁻ jmeen⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ tih⁻ dsēy⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻.

30 Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ hlëeyh⁻ lä⁻ ja⁻, jwëe⁻ dsa⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kiyh⁻.

Hij⁻ laa⁻ jooy⁻ Dio hi⁻ hiji⁻ na⁻ hnëe⁻ kyaa⁻h⁻ dso⁻kye⁻

31 He⁻ja⁻ ga⁻ siih⁻ Jesús lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kiyh⁻:

—Cher⁻mah⁻ ga⁻ hōoh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kin⁻, leeh⁻ hnäh⁻ ma⁻ ra⁻ discípulo kyaa⁻an⁻.

32 Hi⁻ lä⁻ kyuu⁻h⁻ hnäh⁻ ju'dsoo⁻, hi⁻ kyaa⁻h⁻ ju'dsoo⁻ kin⁻ läah⁻ hnäh⁻.

33 Mah⁻ ga⁻ jeeh⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ kiyh⁻:

—Sa⁻ ju⁻ kih⁻ Abraham, laa⁻ jnääh⁻. Jih⁻ koh⁻ sa⁻ ma⁻ jä⁻ jnääh⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻ hnëe⁻. Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ jwah⁻ hne⁻, lää⁻ jnääh⁻.

34 Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻ ka⁻ läh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju'dsoo⁻ jwëehn⁻ hnäh⁻, lä⁻ jëe⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁻kye⁻, na⁻ hnëey⁻ kyaa⁻h⁻ ja⁻ ba⁻ dso⁻kye⁻ ja⁻. 35 Dsa⁻ hi⁻ na⁻ hnëe⁻ jmee⁻ ta⁻, lä⁻ ma⁻ na⁻ hnëey⁻ ja⁻ ba⁻ kih⁻ dsa⁻ juu⁻, jih⁻ koh⁻ sa⁻ leey⁻ jooy⁻. Pero hi⁻ laa⁻ jooy⁻, lä⁻ ma⁻ laa⁻ ja⁻ ba⁻ kyaa⁻y⁻. 36 He⁻ja⁻ cher⁻mah⁻ Jooy⁻ ga⁻ lääy⁻ hnäh⁻ jee⁻ na⁻ hnëeh⁻ hnäh⁻, ma⁻ ra⁻ ju'dsoo⁻ ma⁻ laah⁻ ba⁻ hnäh⁻. 37 Ma⁻ ba⁻ jnä⁻, laah⁻ hnäh⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁻ Abraham. Pero jmeeh⁻ hnäh⁻ bi⁻ jngëeh⁻ jnä⁻, kih⁻ he⁻ sa⁻ hi⁻h⁻ hnäh⁻ heeh⁻ juu⁻ kin⁻. 38 Jnä⁻ hlëehn⁻ he⁻ ma⁻ jëen⁻ kih⁻ Täa⁻ kyaa⁻an⁻ ba⁻, mah⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ he⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kih⁻ täa⁻ kyaa⁻h⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻.

39 He⁻ja⁻ ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Täa⁻ kyaa⁻ jnääh⁻ laa⁻ Abraham ba⁻.

Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús ka⁻ läh⁻:

—Wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁻ he⁻ ba⁻ jooy⁻ Abraham laah⁻ hnäh⁻, jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmeey⁻. 40 Ma⁻ hlëeh⁻ ba⁻ jnä⁻ ju'dsoo⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ nuun⁻ kih⁻ Dio. Pero na⁻ hnooh⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ jngëeh⁻ jnä⁻. ¿Che⁻ ga⁻ jmee⁻ Abraham lä⁻ ja⁻? 41 Jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ täa⁻ kyaa⁻h⁻ ba⁻ hnäh⁻ na⁻ —ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻.

—Sa⁺ laa⁺ jnaäh⁺ joo⁺ wa⁺ hi⁺ cha⁺ hi⁺. Chaa⁻ ba⁺ jaa⁻ Tää⁺ kyaa⁺ jnaäh⁺. Hi⁻ he⁺ hñii⁺ Dio —ga⁻ jah⁺ dsa⁻ he⁺ ssiyh⁺ Jesús.

42 He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁺ Jesús ka⁻ läh⁺:

—Wa⁻ ra⁻ jah⁺ kih⁺ Dio laa⁺ Tää⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, ma⁺ lä⁻ hnaah⁺ jnä⁺. Jëeh⁺ jnä⁺, ya⁻ hëen⁺ jee⁺ gya⁺ Dio mah⁺ jan⁺. Ja⁻ he⁺ jan⁺ jee⁺ tëen⁺ hñiin⁺. Hñiiy⁺ ga⁻ cheey⁺ jnä⁺, he⁻ ja⁻ jan⁺. 43 Kih⁺ he⁻ sa⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ nuuh⁺ juu⁺ kin⁺, he⁻ ja⁻ sa⁻ hii⁻ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ he⁻ hlëehn⁺ la⁻. 44 Jëeh⁺, hi⁻ sa⁻ llu⁺ laa⁺ tää⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ he⁻ ja⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ hnøoy⁺. Jëeh⁺, hi⁻ he⁺ ga⁻ løø⁺ jngëeh⁺ dsa⁻ lä⁻ ma⁺ to⁻ nē⁺. Sa⁺ ga⁻ jay⁺ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺, kih⁺ he⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ ju⁺ dsoo⁺ kiyh⁺. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ juuy⁺, juu⁺ kih⁺ hñii⁺ bih⁺ hlëeyh⁺, jëeh⁺ laay⁺ ta⁻ juu⁺ dso⁺, hi⁻ laay⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺. 45 Kih⁺ he⁻ hlëehn⁺ he⁻ la⁻ ju⁺ dsoo⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ sa⁻ heeh⁺ hnäh⁺ kin⁺. 46 Sa⁺ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ le⁺ bääh⁺ jnä⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻. Lä⁻ ja⁻, cher⁺ mah⁺ hlëehn⁺ ba⁺ jnä⁺ ju⁺ dsoo⁺, ¿he⁻ la⁻ sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁺? 47 Hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio, juu⁺ kih⁺ Dio ba⁺ nuuy⁻. Pero sa⁻ laah⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ sa⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺ —ga⁻ jah⁺ Jesús ssiyh⁺.

Ma' chaa⁻ ba' Jesús jää⁺ lä⁻ koh⁺ ga' Abraham

48 Mah⁺ ga⁻ jah⁺ dsa⁻ judiu he⁺ ssiyh⁺:

—Të⁻ ba⁺ juu⁺ kyaa⁺ jnaäh⁺, hne⁻ laah⁺ jaa⁻ samaritano hi⁻ kyaah⁺ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺.

49 Mah⁺ ga⁻ jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Sa⁺ kyaahn⁺ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺. Jee⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeen⁺, jmeen⁺ he⁺ kih⁺ Tää⁺ kyaan⁺ ba⁺. Mah⁺ hnäh⁺, sa⁺ taah⁺ jnä⁺ ta⁺. 50 Sa⁺ hnoohn⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ leen⁺ jøøhn⁺, pero chaa⁻ ba⁺ jaa⁻ hi⁻ hnooh⁻ kin⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ leen⁺ jøøhn⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ lla⁺ ta⁺. 51 Ma⁺ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn⁺ hnäh⁺, hi⁻ høø⁺ juu⁺ kin⁺ mo⁻ so⁺ juuy⁺ jih⁺ koh⁺.

52 Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ jah⁺ dsa⁻ judiu he⁺ ssiyh⁺:

—Na⁺ ba⁺ ra⁺ si⁺, ñe⁺ jnaäh⁺, jääh⁺ hne⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺. Ga⁻ juu⁺ ba⁺ Abraham, hi⁻ ga⁻ juu⁺ ba⁺ lä⁻ jë⁻ hi⁻ ma⁺ ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺ joo⁺. Mah⁺ hne⁻ jwah⁺: “Hi⁻ høø⁺ juu⁺ kin⁺ sa⁻ juuy⁺ jih⁺ koh⁺.” 53 ¿Che⁺ jøøh⁺ ga⁻ hne⁻, lä⁻ koh⁺ ga⁻ Abraham, dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺, hi⁻ ga⁻ juu⁺? Hi⁻ ga⁻ juu⁺ ba⁺ lä⁻ jë⁻ hi⁻ ma⁺ ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ¿Hi⁻ na⁻ jmääh⁺ hñaa⁺? —ga⁻ jah⁺ dsa⁻ judiu he⁺ ssiyh⁺.

54 —Wa⁻ ra⁻ jah⁺ kih⁺ jnä⁺ jmään⁺ hñiin⁺ jøøh⁺, sa⁺ jmää⁺ ni⁻ miih⁻ lä⁻ ja⁻. Tää⁺ kyaan⁺ ba⁺ he⁺, hi⁻ jmää⁺ jnä⁺ jøøhn⁺, hi⁻ jwah⁺ hnäh⁺ laa⁺ Dio kyaah⁺ hnäh⁺. 55 Pero sa⁺ kyuu⁺ hnäh⁺ hi⁻ he⁺, jnä⁺ ba⁺ kyuu⁺ jnih⁺. Cher⁺ mah⁺ ga⁻ jwahn⁺ sa⁺ kyuu⁺ jnih⁺, jmään⁺ hñiin⁺ jaa⁻ hi⁻ ta⁻ juu⁺, lä⁻ koo⁻ laah⁺ hnäh⁺ ta⁻ juu⁺ dso⁺. Pero jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, hi⁻ høø⁺ juu⁺ kiyh⁺. 56 Abraham, dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺, ma⁺ jë⁻ dsëy⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁺ jøøy⁺ he⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ jë⁻ jnä⁺, hi⁻ ga⁻ jë⁻ y⁺ ba⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ chaay⁺ llu⁺ —ga⁻ jah⁺ Jesús ssiyh⁺.

57 —Ni⁻ to⁻ lo⁻ gya⁺ jì ñe⁺ sa⁺ ga⁻ ma⁻ hääh⁺ hne⁻ mah⁺ jwah⁺ ma⁻ jë⁻ eh⁻ Abraham —ga⁻ jah⁺ dsa⁻ judiu he⁺ ssiyh⁺.

58 —Ma⁺ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn⁺ hnäh⁺, jää⁺ sa⁺ ga⁻ ma⁻ chaa⁻ Abraham, ko⁻ ja⁻ ma⁻ chaa⁻ ba⁺ jnä⁺ —ga⁻ jah⁺ Jesús ssiyh⁺.

59 He⁻ ja⁻ ga⁻ ka⁻ dsa⁻ he⁺ kuuy⁺ mah⁺ ma⁺ tey⁺ kiyh⁺. Pero ga⁻ hmääh⁻ Jesús jee⁺ kih⁺ dsa⁺, ya⁻ hëey⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻. Ga⁻ ngëey⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻, ngaayh⁺.

9

Ga'mi'hlaä Jesús jaa dsa-tuu'

¹ Jee' ngē Jesús ja', ga'jēy' jaa dsa-tuu' hi-tuu' lä' ma' ga-lä' chaa'. ² Mah' ga-ngi' jnaäh' juu' kiyh':

—Ta'jwoh', çhi' kih' dsoo' he- laay' lä-na-, che' kih' hñiyy' o che' kih' cho'jmiyy- heh' ga-lä' chaay' tuu'?

³ He' ja' ga-jäh' Jesús siyh' jnaäh':

—Ja' hñiyy' dsēy' dsoo' ni' cho'jmiyy-, he- laay' lä-na-. Laay' lä-na- mah' lä'jnā' ta' kih' Dio nē' kiyh' ba'. ⁴ Ta'ko-jiih' la' jmi', jmee' bi' kin' jmeen' ta' kih' hi- ga-chee' jnā'. Wa'ra- ngoo' ga-nuu-, ni' jaa' mo'so' le' jmee' ta'. ⁵ Ta'ko-jiih' gyan' jmi-gyuu' la-, laan' wa'je' kih' dsa- jmi-gyuu'.

⁶ Ma' la' ma-hlēy' lä' ja-, ga'hñey' hwa' mah' ga'jmeey' tu'jii' kyaah' jmi-tu'heyh'. Ja'-ba' kyaah' tu'jii' ja-, ga'suy' mi'nē' dsa-tuu' he'. ⁷ Mah' ga'siyy':

—Gwa- mah' go-gyih' mi'nēh' jee' chih' he- haa' jmi- he- chee' Siloé—juu' la- hnø' jäh': he- ga-chee' dsa-.

Lä' ja- ga'jmeey' dsa- he', na'gyiyh- mi'nēy'. Ma' jayh' ma-jnā' mi'nēy', ma' jēy'. ⁸ Dsa- hi- ma' tääh' koo' jee' ma' chih' hne' kiyh', kyaah' ga' jñah' hi- ma' jēe' lä' koo- ma' tuu', ma' jäh':

—Ja' hi- na- he' hi- ma' gya' chu' ma' ngiyy' kuu'? —ga-jäh' dsa- he'.

⁹ —Hi- he' na- —ma' jäh' ko'llaa'.

—Lä' ja- laay' —ma' jäh' jñah'.

—Jnā' he' —ma' jäh' hñiyy'.

¹⁰ —çHa- lä' ja- he- ma-na' mi'nēh'? —ga-jäh' dsa- he' siyh'.

¹¹ —Dsa- hi- chee' Jesús, ga'jmeey' tu'jii' mah' ga'suy' mi'nēn'. Ja' ga' ga'siyyh' jnā': “Gwa- jee' chih' Siloé mah' go-gyih' mi'nēh'.” Mah' ñeen' na'gyih' mi'nēn', lä' ja- ba' ga-løø' jēen- —ga-jäh' dsa- hi- ma' tuu' he'.

¹² —çNa- ba' dsa- he'? —ga-jäh' hi- ma' tääh' ngi' juu' kiyh'.

Mah' ga-jäh':

—Sa- man'.

Ga'lla'kyaä dsa-fariseo jmi' dsa- hi- ma' tuu' he'

¹³ He- ja- ga-jäy' hi- ma' tuu' he' cha'nē' dsa- fariseo. ¹⁴ Ma' ja-, la' jmi' he- teeh- dsa- dsē', ma' ga'jmeey' Jesús tu'jii' he' kyaah' ga'näy' mi'nē' dsa- he'.

¹⁵ Koo- ka-läh' ga-ngi' dsa- fariseo juu' kih' hi- ma' tuu' he', ha- lä' ga'jmeey' he- ga-løø' jēy'.

—Ga'suy' tu'jii' mi'nēn', mah' ga'gyih' ja- ga' ga-løø' jēen- —ga-jäh' siyh'.

¹⁶ Ko'llaa' dsa- fariseo he' ma' jäh':

—Sa' laa' kyaä' Dio dsa- he', he- ja- sa- høøy' jmi' he- teeh- dsa- dsē'.

Jñah' ma' jäh':

—çHa- lä' la' juu', he- jmee' wa' hi- cha- hi- koo- he- juh-gaa- lä-na'?

Sa' ga-hi' kwee- juu' kiyh'. ¹⁷ Koo- ka-läh' ga'siyyh' dsa- hi- ma' tuu' he':

—çHee- jwah' hñaa' kih' hi- ga-nā' mi'nēh'?

Mah' ga-jäh' dsa- hi- ma' tuu' he':

—Jnā' jwahn' laay' jaa- hi- ngēe- juu' kih' Dio.

¹⁸ Pero dsa- fariseo he', sa' ma' laay' dsoo' he- ma' tuu' dsa- he' mah' ga-lä'jnā' mi'nēy'. He- ja- lä' jiih' ga-tēy' cho'jmi- dsa- hi- ga-lä'jnā' mi'nē' he'. ¹⁹ Mah' ga-ngiyy' juu' kiyh':

—¿Che' ja' ba' joo' hnäh' hi' la', hi' jawah' hnäh' ga'lä' chaqa' tuu'? ¿Ha' lä' ja' he' ma' jëy' na'?

²⁰ He' ja' ga' jäh' cho'jmii' dsa' he':

—Dsoo' ba' hi' he' la' chih' kyaa' jnääh' la', hi' ga'lä' chaqa' tuu'. ²¹ Pero sa' ñe' jnääh' ni' miih' ha' lä' ja' he' ma' jëy' na', ni' sa' ñe' jnääh' hi' na' hi' ga'nä' mi'ñey'. Ma' cha' ba' ji' ñe' kiyh', ngii' hnäh' juu' kiyh', hñii' bih' jmeeyh' juu' kyah' hnäh'.

²² Lä' ja' ba' ga' jäh' cho'jmii' dsa' he', jëh' ma' gayh' dsa' fariseo hi' ma' tääh' juu' kwee' ha' lä' jmeey' cher' mah' jaa' jäh' Jesús he' laa' Mesía. Mo' so' cha' jwè' kiyh' dsooy' gwah'. ²³ He' ja' ba' ja' ga' jäh' cho'jmiy': "Ma' cha' ba' ji' ñe' kiyh', ngii' hnäh' juu' kiyh'."

²⁴ Koo' ka' läh' ga' tëeyh' dsa' ñuu' hi' ma' tuu' he' mah' ga' siyh':

—Kwa' ti' hmaah' kih' Dio ba', ja' kih' Jesús. Jëh' ñe' jnääh' dsa' wa' hi' cha' hi' ba' he'.

²⁵ He' ja' ga' jëy' juu' kih' dsa' fariseo:

—Sa' man' che' laay' dsa' wa' hi' cha' hi'. Koo' he' la' ba' man'. He' ma' laan' tuu' mah' na' ma' jëen'.

²⁶ Koo' ka' läh' ga' ngii' dsa' fariseo juu' kiyh', ga' siyh':

—¿Hee' ga' jmeey' kyah'? ¿Ha' lä' ga' näy' mi'ñeh'?

²⁷ Mah' ga' jäh' hi' ma' tuu' he':

—Ma' jawah' ba' jnä' jää' mah' sa' ga' lä' hnooh' hnäh' ma' nuuh'. ¿He' la' hnooh' hnäh' nuuh' ka' läh'? ¿Che' lä' kye' hnäh' hnooh' lee' hnäh' discípulo kyaa'?

²⁸ Mah' dsa' fariseo he' ga' ta' ga' haayh', ga' siyh':

—Hne' ba' he', laah' discípulo kyaa'. Pero jnääh', laa' jnääh' discípulo kyaa' Moisé ba'. ²⁹ Ñe' jnääh' ga' hlëh' Dio kyaa' Moisé. Pero kih' dsa' he', ni' miih' sa' ñe' jnääh' ha' ta' jay'.

³⁰ Mah' ga' jäh' hi' ma' tuu' he' siyh':

—Ha' lä' la' juu' he' sa' ñeh' hnäh' ha' ta' ja' dsa' he' mah' jnä' ga' jmeey' jëen'. ³¹ Ñe' ba' jne', sa' nuu' Dio kih' hi' jmee' wa' he' cha' he'. Pero kih' hi' gah' Dio mah' jmeey' lä' hnø' Dio, hi' he' ba' nuuy' kih'. ³² Pero jih' koh' sa' ma' nuu' jne' kih' jaa' hi' lih' nä' mi'ñe' dsa' hi' dsa' lä' chaqa' tuu'. ³³ Wa' ra' jäh' kih' sa' laa' kyaa' Dio dsa' ñuu' he', sa' cha' he' le' jmeey' ni' miih'.

³⁴ Mah' ga' siyh' dsa' hi' ma' tuu' he':

—Kyaah' ga' lä' jë' dso' kye' ga' lä' chaah' hne', mah' hnooh' hlëh' jnääh'. He' ja' ga' lle' dsih' ka' hne', ga' hëy' kih' go' te'.

Lä' koo' he' tuu' ba' laa' dsa' fariseo he'

³⁵ Ma' ga' nuuh' Jesús juu' he' ga' lle' dsih' ka' hne', na' hnäayh' mah' ga' siyh':

—¿Che' jmeeh' hne' dsoo' hoh' kih' Hi' ga' lëe' ngo'?

³⁶ —Chiih' jnä' hi' he', Dsa' jøøh' kyaan', mah' jmeen' dsoo' dsën' kiyh' — ga' jäh' dsa' he' siyh'.

³⁷ —Ma' jëh' ba' hne', jnä' he', hi' kyaah' cheh' hlëh' — ga' jäh' Jesús siyh'.

³⁸ Mah' ga' jäh':

—Dsoo' ba' dsën' kyah' hne', Dsa' jøøh' kyaan'.

Mah' ga' juuyh' jnéy', ga' jmäy' jøøh'.

39 Mah' ga'jah' Jesús:

—Jan' jmi'gyuu' la' mah' wa' kye' dsa' kwaat' ha' lä' la' ju'dsoo' kin'. Lä' jëë' hi' sa' jëë', jëëy'. Hi' lä' jëë' hi' jëë', mo'so' lä' jnä' mi'nëy'.

40 Ko' llaa' fariseo hi' ma' tääh' kyaayh' jee' ja', ma' ga'nuuy' lä' ja', ga'ngüy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' jwa' lä' kye' jnääh' ka'läh' mo'so' jnä' mi'në' jnääh'?

41 Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Wa'ra' jah' kih' tuuh' hnäh', ni' koo' dso'kye' sa' cha' kyah' hnäh'. Pero kih' he' jwah' hnäh', jnä' ba' mi'nëh' hnäh', he' ja' ba' na', lä' ma' kyeh' ja' ba' hnäh' dso'kye'.

10

Dsa' hi' hää' borrego kyaa'

1 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', hi' sa' dsa'he' ta' ho'haah' jee' tääh' borrego, mah' hnooyh' ta' jee' jyoh' dsa'hey', dsa'hi' ba' he' hi' dsa'kyaa' jah'. 2 Pero hi' dsa'he' ta' ho'haah', hi' he' ba' ma'ra' hi' hää' borrego. 3 Hi' cheh' høø' jee' ja', näy' ho'haah' wa'ra' ja' hi' hää' borrego he'. Hi' lä' jëë' borrego he' ma'nuuh' kiyh'. Lä' cheey' ba'tëeyh' lä' jaa' lä' jaa' mah' hwëëy' jee' ja'. 4 Ma'la' ma' hwëëy' lä' jëë' hi' laa' kyaay', mah' ja' ga' dsooy' jääy'. Lä' jëë' ba' dsa'näa' kaah' kiyh', jëëh' ma' kyuu' bih' lle' kiyh'. 5 Pero jaa' hi' sa' kyuyy', sa' lla' lley' kaah' kiyh'. Kyuyy' kih' hi' he', jëëh' sa' kyuyy' lle' kih' hi' jñah' he'.

6 Juu' na' hmää' lä' ja' ga'hlëeh' Jesús, he' ja' sa' ga'längëë' dsa' he' hee' ja' ma' jäh'.

Pastor lluu' laa' Jesús

7 Ngoo' ba' Jesús hlëëyh' dsa' he':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', jnä' he' laan' ho'haah' kih' borrego.

8 Lä' jëë' hi' ya'nää' jää' ga' kin', ma' laa' dsa'hi' hi' ma' hi' kih' dsa'. Pero ni' jaa' dsa' hi' laa' lä' koo' borrego sa' ga'nuu' kiyh'. 9 Jnä' he' laan' ho'haah'. Hi' dsa'taah' ta' ho'haah' ja', hi' he' ba'lää'. Mo'so' hi' goo' kiyh', le' dsa'taayh' mah' hwëëy' hi' jnøøyh' ba' he' kuyh'. 10 Wa'ra' ja' hi' hi', hëëy', jngëëyh' hi' heey' go'te'. Koo' he' ja' ba' jmeey'. Pero jnä' ma'jan' mah' jmeen' chaa' dsa' hi' mi'jää' jnih' cha' miih'.

11 Jnä' he', laan' lä' koo' jaa' hi' hää' lluu' jah' kyaa'. Hi' lluu' he', kwaay' hñiyy' juuy' kih' borrego kyaay'. 12 Pero jaa' hi' hlääh' mah' hääy' jah' kyaa' jñah', kih' he' sa' laa' kyaa' hi' hlääh' he', he' ja' wa'ra' ga'jëëy' ja' lobo, bëey' borrego, mah' kyuyy'. He' ja' gwa' lobo mah' dsa'chaayh' borrego. Jee' ja' dsa'saa' dsa'jñeey' wa' ha' cha' ha'. 13 Lä' ja' jmee' hi' hlääh', kyuyy' bih'. Jëëh', he' hlääyh' ba' ja'. Sa' cha' he' ga'tëë' jëëy' kih' borrego he'.

14 Jnä' he' laan' lä' koo' jaa' hi' hää' kwee' jah' kyaa'. Kyuu' ba' jnä' borrego kyaan'. Hi' lä' jëë' hi' laa' kyaan', kyuyy' jnä'. 15 Ja' ba' lä' ja', kyuu' Täa' kyaan' jnä', hi' jnä' kyuyy' jnih'. Hi' kwaan' hñiin' juun' kih' dsa' kyaan' hi' laa' lä' koo' borrego. 16 Hi' chaa' ga' jñah' dsa' kyaan' hi' laa' lä' koo' borrego hi' sa' ga' ma'taah' cha'neh'. Hi' he' ka'läh' jmee' bi' kin' na'teen' mah' lä' nuuyh' kin'. Hi' lä' ja', lä' jëë' lee' koo' näa' ba', hi' jaa' ba' juyy'. 17 Hnää' Täa' jnä', kih' he' kwaan' hñiin' juun'. Hi' ma' ngëë' ma' juun'

lä`jiihn' ka`läh'. ¹⁸ Ni` jaä` sa` jngëeh' jnä', ta` la` jngëeyh' jnä' lä`na`. He` kwaan` hñiin` ba' ja` he` jngëeyh' jnä'. Na`ngën' jwë' kwaan` hñiin` hi` lä`ja` na`ngën' jwë' lä`jiihn' ka`läh'. He` la` ja` mada` he` ga`hyohn' kih' Täa` kyaan`.

¹⁹ Koo` ka`läh' sa` ga`hih' kwee` juu' kih' dsa` fariseo kyaah' juu' he` ma`hlëeh' Jesús ja`. ²⁰ Jwëë' dsa` he' ma' jäh':

—Kye`y jmi`lle` hlih', dsa` ngaah' ba' na`. ¿He`la' nuuh` hnäh' kiyh'?

²¹ Pero jñah' ma' jäh':

—Sa` hlëeh` lä`na`, jaä` hi` kye` jmi`lle` hlih'. ¿Ha` lä`ja` nä' jmi`lle` hlih' mi`né` jaä` hi` tuu'?

Sa` ga`hii' dsa` judiu ma` hegh` Jesús

²² Jwii` Jerusalén ma' jmee` dsa` jmih' kih' gwah`. Jii` gyuu' ma' toh` jmih' ja`. ²³ Ma' ngë` Jesús jee' ma' chih' gwah` ja`, jee' la' hoo' na`hii' kih' Salomón.

²⁴ Mah' ga`kuh' ga`lih` dsa` judiu kiyh', ga`siyh':

—¿Lih' ba' mi`jnäh' juu' kyaä` jnäh'? Chiih' jnäh' jëë` go`te`, cher'mah' hne` he' laah' Cristo.

²⁵ He`ja` ga`jeh` Jesús juu' kiyh':

—Ga`jwëeh'n' ba' hnäh' jää', mah' sa` ga`lä`dsoo' hoh' hnäh'. Lä`jë` he` jmeen` kyaah' mada` kih' Täa` kyaan`, he` ja` na` jmee` ju'dsoo' kin'. ²⁶ Pero hnäh' sa` ma`dsoo' hoh' hnäh' kin', jëeh' sa` laah' hnäh' borrego kyaan`.

²⁷ Lä`jëë` borrego kyaan` nuuh' kin'. Jnä' kyuu' jnih', hi` dsa`näay' kyaah' jnä'. ²⁸ Jnä' kwëeh' jnih' he` kyaah' chaay` tää'. Jih'koh' mo`so` juuy'. Ni` jaä` sa` lih' hwëëy' ja`goon`. ²⁹ Täa` kyaan` hi` ga`kwëeh` jnä', jøøh' gyih' lä`koh' ga' kih' jee' lä`jëë`. Ni` jaä` sa` lih' hwëëy' ja`goo` Täa` kyaan`. ³⁰ Koo` ba' laä` jnä' kyaah' Täa`.

³¹ Koo` ka`läh' ga`ka` dsa` judiu kuu' mah' ma' tey' kiyh'. ³² He`ja` ga`jäh' Jesús siyh':

—Cha`miih` he` llu' he` ma`mi`jnään' cha`nëh' hnäh' kyaah' be' kih' Täa` kyaan`. ¿Hee` koo` kih' jee' lä`jë` he` ja`, he` hnooh` hnäh' teh' hnäh' kuu' kin'?

³³ Mah' ga`jäh' dsa` judiu he' siyh':

—Sa` te' jnäh' kuu' kyah', kih' ta' llu' he` ma`jmeeh'. Te' jnäh' kuu' kyah' kih' he` mi`kwäh' Dio. Jëeh' dsa`ñuuh` ba' hne`, mah' jmäh` hñaa'h' Dio.

³⁴ He`ja` ga`jäh' Jesús siyh' dsa` he':

—¿Che' sa` na`siis` në` ley jnän' lä`la': "Jnä' ga`jwahn', dio laah' hnäh'?"

³⁵ Kyah' hnäh' hi` ga`hyoh' juu' kiyh', ga`jäyh' "dio". Hi' juu' kiyh' ja`, sa` le' hee'. ³⁶ Cher'mah' Täa` kyaan` ga`hñaa` jnä' mah' ga`cheey' jnä' jmi`gyuu` la`, ¿he`la' jwah' hnäh' kin', mi`kwahn' Dio, kih' he` ma`jwahn', jnä' he' laan' Joø' Dio? ³⁷ He`ja` sa` cha` he` kih' lä`heeh' hnäh' kin', wa`ra` jäh' kih' jnä' sa` jmeen` ta' he` jmee` Täa` kyaan`. ³⁸ Pero cher'mah' jmee` ba' jnä', ma`ke` sa` dsoo' hoh' hnäh' kin', jmee' hnäh' dsoo' kih' ta' he` jmeen` ba', mah' kyaah' koo` hä` ja`ba` lä`ngëeh' hnäh', Täa` he' kyaah' jnä', hi' jnä' he' kyaahn' Täa`.

³⁹ Koo` ka`läh' ma' hnøoy' ma' saayh' Jesús, pero ga`laä` bih' kih' dsa` he'.

⁴⁰ Mah' ngooy' ka`läh' ta` hngaah` jmih` Jordán, ja`ba` ta` jee' ga`chaa` Jwaa` dsa` jmih` lä` ma' to`në'. Jee' ja` ga`jäy'. ⁴¹ Jwëë' dsa` na`näa' jee' ma' gyay', mah' ma' jäyh':

—Ma'ra' ju'dsoo', ni' koo' he' juh' ga' sa' ga'jmee' Jwaa'. Pero la'jé' he' ga'jäh' kih' hi' la', ma' la' ju'dsoo'.

⁴² Hi' jwëë' dsa' ga'lä'dsoo' dsë' kih' jee' ja'.

11

Ga'juu' Lázaro

¹ Ma' dsaah' jaa' dsa' ñuuh' hi' chee' Lázaro, dsa' chaa' Betania, ja' ba' jwii' mäh' jee' ma' chaa' María kyaah' Marta dsa' më' ooyh'. ² María he' hi' ga' huu' naa' mi' jwii' ti' Jesús mah' ga' mi' kih' kyaah' jñu' lley', ma' laay' dsa' më' ooh' Lázaro hi' ma' dsaah' he'. ³ He' ja' lä' uu' dsa' më' he' ga' chee' juu' kih' Jesús:

—Dsa' jööh' kyaan', dsaah' dsa' ñuuh' hi' hnaah' —ga' siyh' Jesús.

⁴ Ma' ga' nuu' Jesús lä' ja', mah' ga' jäh':

—Sa' juuy' kyaah' dsoo' ja'. He' ja' mi' jnaä' jaa' Dio ba' hi' jööh', hi' mi' jnaä' laa' jööh' Jo' Dio ka' läh'.

⁵ Peer' ma' hnää' Jesús Marta kyaah' María, kyaah' Lázaro. ⁶ Lä' ma' ga' nuu' Jesús kih' hi' ma' dsaah' he', ga' jäh' ga' to' jmi' jee' ma' gay' ja'. ⁷ Ma' ngëë' he' ja', ja' ga' ga' jäh' siyh' jnaäh' discípulo:

—Ma' jne' ka' läh' ta' hwa' Judea.

⁸ Mah' ga' chiih' jnaäh':

—Ta' jwöh', hnø' dsa' kaa' he' ma' te' kuu' kyah', mah' jwah' ga' hne' goh' ka' läh' jee' oo'.

⁹ Mah' ga' jäh' Jesús siyh' jnaäh':

—Ja' gya' to' hor' kye' koo' jmi'? Hih' hi' ga' nää' ta' la' jmi', sa' tēyh'. Jēeh', jēēy' wa' je' kih' jmi' gyuu' la'. ¹⁰ Pero hi' ga' nää' ta' la' hwē', dsa' tēyh'. Jēeh', mo' so' jnä' wa' je' kih' jmi' gyuu' la'.

¹¹ Ma' ngëë' ma' jäh' lä' ja', ja' ga' ga' jäh' ka' läh':

—Ma' gwii' Lázaro ome' jnan', nin' mah' na' chaa' jnih'.

¹² He' ja' ga' jäh' jnaäh':

—Dsa' jööh' kyaan', cher' mah' na' gwiiy', ja' kih'.

¹³ He' la' ma' jäh' Jesús, kih' he' ma' na' juuy' ba' ja'. Pero ma' lii' jnaäh', na' gwiiy' he' tēyh' dsēy' ba' ja', he' ma' hlēeh' Jesús lä' ja'. ¹⁴ Ja' ga' ga' jäh' Jesús jēë' go' te':

—Ma' na' juu' ba' Lázaro. ¹⁵ Jēë' ba' dsën' he' sa' ga' ma' gyan' jee' oo', jēeh' lä' ja' la' llu' kyah' hnäh' mah' lä' ja' lä' dsoo' hoh' hnäh'. Ma' jne' ma' jēë' jnih'.

¹⁶ Ja' ga' ga' jäh' Tamá, hi' ma' tēyh' Dsa' suu', ga' siyh' jnaäh':

—Ma' jne' ka' läh', mah' juu' jne' kō' jöh' kyaayh'.

Ga'kwa' Jesús be' kih' dsa' më' ooh' Lázaro

¹⁷ Ma' hya' kye' jmi' na' haa' Lázaro ma' ga' lloo' Jesús jee' ja'. ¹⁸ Jee' jwii' Betania ja', ma' ja' jäh' kih' Jerusalén, koo' hnē' kilómetro ba'. ¹⁹ Jwëë' dsa' judiu' na' nää' na' jēy' Marta kyaah' María, na' kway' be' kih' mah' sa' wa' meeh' dsēy' he' ga' juu' Lázaro ooyh'. ²⁰ Ma' ga' nuu' Marta ja' Jesús, ya' hēy' mah' ngooy' ga' mi' jēy'. Pero ga' jäh' ba' María cha' neh'. ²¹ Ma' ga' jee' Marta Jesús mah' ga' siyh':

—Dsa' jööh' kyaan', wa' ra' jäh' kih' ma' ñeh' jee' la', sa' ma' juu' dsa' ñuuh' oöhn'. ²² Jnä' man', ga' lä' jé' he' ngiih' kih' Dio, kway' ba' —ga' jäh' Marta.

23 —Lä⁺jiih⁺ ba⁺ øøh⁻ —ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

24 —Jnä⁺ man⁺ lä⁺jiiyh⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺tē⁺ jee⁻ lä⁺jiih⁺ dsa⁻ jee⁻ llaa⁺ jmi⁺ —ga⁺jäh⁺ Marta siiyh⁺.

25 Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Jnä⁺ he⁻ hi⁻ mi⁻jiih⁺ dsa⁻, hi⁺ jmeen⁺ chaay⁻. Hi⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsē⁺ kin⁺, ma⁻ke⁺ ga⁺juuy⁺, lä⁺jiiyh⁺ ka⁻läh⁻. 26 Ga⁻lä⁺jēē⁻ hi⁻ chaa⁻ mah⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ dsēy⁺ kin⁺, ma⁻ke⁺ ga⁺juuy⁺, sa⁺ jāy⁺ lä⁺ja⁻. ¿Che⁻ heeh⁺ juu⁺ la⁻? —ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

27 —Jaah⁻, Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, hee⁺ ba⁺ jnä⁺, hne⁻ he⁻ Cristo, Joø⁺ Dio hi⁻ hii⁺ juu⁺ kih⁺ jā⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ —ga⁺jäh⁺ Marta.

28 Ma⁻ngēē⁺ ma⁻jāyh⁺ lä⁺ja⁻, ñeey⁺ na⁻teeyh⁻ María øøyh⁻ mah⁺ na⁻hlēēyh⁺ kyaah⁺ juu⁺ hii⁻ mah⁺ sa⁺ nuu⁻ dsa⁻ kiyh⁺, ga⁺siiyh⁺:

—Hii⁻ ta⁻jwoh⁺ ma⁺ ja⁻, tēēyh⁻ hne⁻.

29 Ma⁺ ga⁻nuu⁺ María lä⁺ja⁻, lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻nooy⁻ ngooy⁺ ga⁻mi⁻jēey⁺ Jesús.

30 Sa⁺ ga⁻ma⁻ he⁻ Jesús ta⁻ jee⁻ jwii⁻ mäh⁻ ja⁻. Lä⁻ ma⁻ cheyh⁺ ja⁻ ba⁻ jee⁻ ga⁻jēey⁺ Marta. 31 Ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ judiu cha⁻neh⁻ kih⁺ María ma⁺ kway⁻ be⁻. Ma⁺ ga⁻jēēy⁺ ga⁻noo⁻ María mah⁺ ngooy⁺ ko⁻chih⁺, he⁻ja⁻ ga⁻nää⁻ dsa⁻ he⁻ kaah⁺ kiyh⁺, ma⁺ jāyh⁺:

—Ngooy⁺ ta⁻ jee⁻ la⁻ to⁻høø⁻ mah⁺ ga⁻hooyh⁺ jee⁻ oo⁻.

32 Ma⁺ ga⁻lloo⁺ María jee⁻ ma⁺ cheh⁺ Jesús, ga⁻juuyh⁺ jnēy⁺ cha⁻nēy⁺ mah⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, wa⁻ra⁻ jāh⁺ kih⁺ ma⁺ ñeh⁺ jee⁻ la⁻, sa⁺ ma⁺ juu⁺ dsa⁻ ñuu⁺ øøhn⁺.

33 Ma⁺ ga⁻jēē⁺ Jesús hooyh⁻, hi⁻ ga⁻jēēy⁺ hoo⁻ dsa⁻kaah⁺ kyaay⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁺meeh⁺ dsēy⁺ jwē⁻te, lä⁺jiih⁺ ga⁻jii⁺ neh⁻ tuh⁻dsēy⁺. 34 Mah⁺ ga⁺siiyh⁺:

—¿Ha⁻ ga⁺kyaah⁺ hnih⁺?

Mah⁺ ga⁺jāyh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, ña⁻ mah⁺ go⁻jēēh⁻.

35 Peer⁻ ga⁻hoo⁺ Jesús. 36 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ judiu he⁻:

—Jēē⁻ da⁻, he⁻ ba⁻ che⁻ ma⁺ hnäy⁺.

37 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻ he⁻:

—Dsa⁻ na⁻, ga⁻jmeey⁺ ga⁻lä⁺jnä⁺ mi⁻nē⁻ jaa⁻ dsa⁻ tuu⁺. ¿Che⁻ sa⁻ le⁻ ma⁺ jmeey⁺ mah⁺ sa⁺ ma⁺ juu⁺ dsa⁻ oo⁻?

Ga⁻lä⁺jiih⁺ Lázaro

38 Koo⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻lä⁺meeh⁺ dsē⁺ Jesús, mah⁺ ngooy⁺ chuh⁺ jee⁻ la⁻ to⁻høø⁻. Heh⁺ to⁻høø⁻ ja⁻, ma⁺ na⁻ jnē⁻ kyaah⁺ koo⁻ mi⁻kuu⁺. 39 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús:

—Jñuu⁺ hnäh⁺ kuu⁺ na⁻.

Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Marta dsa⁻mē⁻ øøh⁺ hlii⁺ he⁻ siiyh⁺ Jesús:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, ma⁻hēēy⁺ mi⁻juu⁺, jēēh⁺ ma⁻hya⁻ kye⁻ jmi⁺ na⁻juuy⁺.

40 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—¿Jā⁺ ma⁻jwēēhn⁺ hne⁻, cher⁺ mah⁺ ga⁻jmeeh⁺ dsoo⁺ hoh⁺, jēēh⁺ he⁻ jah⁻gaa⁻ he⁻ jmee⁻ Dio?

41 Jā⁻ga⁻ ga⁻jñuu⁺ mi⁻kuu⁺ he⁻ ma⁺ na⁻ jnē⁻ hoo⁺ to⁻høø⁻ ja⁻, jee⁻ ma⁺ hää⁺ hlii⁺ he⁻. Jā⁻ga⁻ ga⁻jēē⁺ Jesús ta⁻gyuu⁺, ga⁻jāyh⁺:

—Tää' kyaan⁺, kwan⁺ ti'hmaah' kyah¹, jëeh' ma⁻nuuh⁻ ba' kin⁺. ⁴² Ma⁺ ba' jnã⁺, nuuh⁻ ba' hne⁻ kin⁺ tää'. He⁻ jwahn⁺ lä⁻la⁻, la' llu¹ kih¹ hi⁻ tääh' nuu⁻ lä⁻ku¹ lä⁻ji¹ kin⁺ jee' la⁻, mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻dsoo⁺ dsëy¹, hne⁻ ba' ga⁻cheeh⁺ jnä⁺.

⁴³ Ma⁻la⁻ ma⁻jäyh¹ lä⁻ja⁻, ga⁻hlëeyh¹ koo⁻ ki⁻gaa⁻:

—¿Lázaro, go⁻hëë' jee' na⁻!

⁴⁴ He⁻ja⁻ ya⁻hëë¹ hi⁻ ma⁻na⁻juu¹ he¹ lä⁻ma⁻na⁻gyoh¹ ja⁻goo⁻tüy¹, kyaah¹ hmiih⁻ he⁻ ga⁻gyaah¹ dsih¹ ma⁻ga⁻juuy¹, hi⁺ lä⁻ma⁻na⁻løø⁻ ja⁻mo⁻nëy¹ kyaah¹ hmiih⁻ sa⁻luu⁻. Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús:

—Jeey¹ sa⁻hmiih⁻, mah¹ wa⁻ngëy¹.

Ma' hnooh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jee' ma' saayh¹ Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Jwëë¹ dsa⁻ judiu¹ hi⁻ na⁻nää¹ kyaah¹ María ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsëy¹ kih¹ Jesús, ma⁻ga⁻jëëy¹ he⁻ ga⁻jmeey¹ lä⁻ja⁻. ⁴⁶ Pero ko⁻llaq⁺ dsa⁻ he¹ na⁻näy¹ na⁻jëëy⁻ dsa⁻ fariseo na⁻jmeeyh¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ga⁻jmee¹ Jesús. ⁴⁷ He⁻ja⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ dsa⁻ fariseo ga⁻kuyh¹ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ta⁻dsa⁻gyuuh¹ kyaay¹, ma⁻jäyh¹:

—¿Ha⁻ lä⁻jmeen¹? Peer⁺ cha⁻miih⁻ he⁻juh¹ gaa⁻jmee⁺ dsa⁻nüuh⁻ he¹.

⁴⁸ Cher¹ mah¹ ga⁻kwan¹ jwë¹ jä⁻lä⁻na⁻ ba⁻, lä⁻jëë⁺ ba⁻dsa⁻ lä⁻heë¹ kiyh¹. He⁻ja⁻ ya⁻nää¹ dsa⁻ roma ya⁻heey¹ jee¹ jwii⁻ jnän¹ hi⁺ lä⁻kqa⁻ hwa¹ jnän¹ ka⁻läh¹.

⁴⁹ Caifá, jaq⁺ dsa⁻kyaah¹ dsa⁻ judiu¹ he¹, ma⁻laq⁺ dsa⁻jøøh¹ kyaq⁺ lä⁻jëë⁻ jmi⁻dsa⁻ji⁻ñe⁻ja⁻. Ga⁻jäyh¹:

—Ni⁺ miih⁻ sa⁻ñeh¹ hnäh¹. ⁵⁰ Che¹ sa⁻laq⁺ hnäh¹ llu¹ ga⁻he⁻juu¹ jaq⁺ dsa⁻nüuh⁻ kih¹ dsa⁻goo⁻jne¹, lä⁻koh¹ ga⁻he⁻heë¹ lä⁻kqa⁻ hwa¹ la⁻—ga⁻jäh¹ Caifá.

⁵¹ Ja⁻ he⁻ ga⁻hlëeyh¹ jee¹ tëëy⁻ hñiiy¹ ja⁻. Kih¹ he⁻ ma⁻laq⁺ dsa⁻jøøh¹ kyaq⁺ jmi⁻dsa⁻ji⁻ñe⁻ja⁻, he⁻ja⁻ ba⁻ja⁻ ga⁻jmeë¹ Dio ga⁻hlëeyh¹ lä⁻ja⁻, ga⁻ngëëy¹ juu¹ he⁻juu¹ Jesús kih¹ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ judiu¹. ⁵² Hi⁻ja⁻ ma⁻la⁻kih¹ dsa⁻ judiu¹ ja⁻juuy¹, he⁻hnøoy¹ jmäy¹ koo⁻ nää¹ dsa⁻ ba⁻jee¹ lä⁻jëë⁺ hi⁻laq⁺ joo¹ Dio hi⁻na⁻saa⁻ na⁻jñee¹ wa⁻ha⁻cha⁻ha⁻. ⁵³ Jmii¹ ja⁻ ga⁻taayh¹ ko⁻jøh¹ juu¹ kwee⁻ mah¹ jngëëy¹ Jesús.

⁵⁴ He⁻ja⁻ mo⁻so⁻ ga⁻ngë¹ Jesús jnä⁺hä¹ jee¹ kih¹ dsa⁻ judiu¹. Ya⁻hëëy¹ hwa¹ Judea, ngooy¹ koo⁻jee¹ jwii⁻ he⁻cheë¹ Efraín he⁻hla⁻jäh¹ kih¹ hwa¹ ki¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻jä¹ jnääh¹ ko⁻jøh¹ kyaayh¹.

⁵⁵ Ma⁻ngoo¹ ya⁻jäh¹ tē¹ jmi¹ he⁻kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mah¹. Jwëë¹ dsa⁻ hi⁻chaa¹ jee¹ ja⁻ na⁻näy¹ ta⁻Jerusalén mah¹ mi⁻lluuy¹ hñiiy¹ lä⁻koo⁻tëë¹ dsa⁻jmeë¹ jää¹ ja⁻ga⁻tē¹ jmi¹. ⁵⁶ Ma⁻hnaah¹ dsa⁻ he¹ Jesús, ma⁻hlëeyh¹ kyaah¹ dsa⁻kyaayh¹ jee¹ ma⁻chih¹ gwah¹, ma⁻jäyh¹:

—¿Ha⁻ lä⁻jëeh¹ hnäh¹? ¿Che¹ sa⁻jäy¹ jee¹ jmi¹ la⁻?

⁵⁷ Dsa⁻kaah¹ kyaq⁺ jmi⁻dsa⁻ he¹ kyaah¹ fariseo ga⁻jmeë¹ mada⁻:

—Cher¹ mah¹ hi⁻ hnäh¹ ga⁻jëeh¹ hnäh¹ ha⁻ta⁻ngëy¹, ja⁻ ya⁻jmeeh¹ hnäh¹ juu¹ chah¹ mah¹ dsa⁻nää¹ dsa⁻dsa⁻chayh¹.

12

Ga⁻huu¹ María naa⁻mi⁻jwii⁻ tii¹ Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Jñii¹ jmi¹, jää¹ ja⁻ga⁻tē¹ jmi¹ he⁻kuh⁻ dsa⁻ borrego mah¹, ñee¹ Jesús ta⁻Be-tania jee¹ ma⁻gya¹ Lázaro hi⁻ga⁻jmeë¹ Jesús ga⁻lä⁻jiih¹ ma⁻ngëë¹ ma⁻na⁻juuy¹.

² Jee¹ ja⁻ ga⁻jmeey¹ ma⁻nüuh⁻ kyaah¹ Jesús. Marta ma⁻llooh⁻ ma⁻nüuh⁻, hi⁺ Lázaro

he', ma' laa' jaa' hi' ma' gya' ko' joh' kyaah' Jesús ne' mes' ja'. ³Ja' ga' ga' ka' María koo' se' jmi' mi' jwi' he' chee' nardo, he' hmooh' jwërte. Ga' huuy' ti' Jesús. Mah' ga' mi' kiyh' kyaah' jnu' lley'. Ga' hi' mi' jwi' la' kaa' cha' neh' ja'. ⁴Mah' ga' jah' jaa' dsa' kyaah' jnaäh', hi' ma' chee' Juda Iscariote, jo' Simón hi' ga' hni' kih' Jesús kēē':

⁵—je' la' sa' ma' hni' jmi' mi' jwi' na', la' koo' kye' hnē' hña' loo' jmi' ta' mah' ma' kwēeh' hi' tā' ñee'?

⁶He' ga' jäh' lä' ja', ja' kih' he' ma' jmeey' be' kih' hi' tā' ñee' ja', kih' he' ma' hēy' ba' ja'. Jēeh' ma' hōy' sa' tuh' jee' ma' tääh' kuu' mah' ma' hwēy' jee' na' hmää'. ⁷Mah' ga' jah' Jesús:

—Ta' ha' kiyh'. Jēeh', jmi' mi' jwi' na' he' ma' hōy' mah' ma' huuy' jnä' wa'ra' ga' tē' jee' haan'. ⁸Hih' hi' tā' ñee', lä' ma' täy' na' ba' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo' so' gyan' ki' wēy' jee' kyah' hnäh' —ga' jah' Jesús.

Ma' hnø' dsa' kaah' ma' jngiyh' kih' Lázaro ka' läh'

⁹Ga' lä' ñe' jwēy' dsa' judiu he' ma' gya' Jesús jwi' Betania mah' na' näy' jee' ja'. Pero ja' ma' la' kwaat' kih' Jesús ja' na' näy', he' na' jēy' Lázaro, hi' ga' lä' jiih' ma' ngēy' ma' na' juu' ba' ja'. ¹⁰He' ja' ga' taah' dsa' kaah' kya' jmi' dsa' he' juu' kwee' mah' ma' jngēy' Lázaro ka' läh'. ¹¹Jēh', kwaat' kih' Lázaro ja', jwēy' dsa' judiu ga' beey' dsa' kaah' kyaay' mah' ga' hēy' kih' Jesús ba'.

Ga' he' Jesús na' dsēy' jaa' burr' jee' jwi' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹²Ma' ga' jnä' jyoh' jmi', jwēy' jwërte dsa' ma' tääh' jee' tē' jmi' ja'. Ma' ga' nuuy' ja' Jesús ta' jwi' Jerusalén, ¹³ga' kay' gooh' hma' su' mah' ga' näy' ga' mi' jēy' Jesús. Mah' ma' jäh':

—je' ba' che' lluy' Dio! ¡Dio kyaah' hi' ja' na' lä' hih' kiyh'! Laay' Rey jnän' —ga' jah' dsa' Israel he'.

¹⁴Ga' hñah' Jesús jaa' burr' mäh', mah' ga' wiy' ka' luu', lä' koo' na' si' juu' kih' Dio:

¹⁵Ta' wa' gah' hnäh' dsa' cha' jwi' Sión.

Hii' Rey kyaah' hnäh' ja' na', dsēy' jaa' burr' mäh'.

¹⁶He' ga' lä' lä' ja', sa' ga' lä' ngēy' jnaäh' discípulo kyaay' lä' ma' to' nē'. Pero ma' ngaah' Jesús gyuh', ja' ga' ga' lä' ngēy' jnaäh' kih' Jesús ba' ja' ma' hlēh' lä' koo' ma' na' si' jaa', he' ga' jmeey' dsa' juh' kiyh'.

¹⁷Dsa' hi' ma' tääh' kyaah' Jesús lä' koo' ma' ga' tēy' Lázaro neh' to' hōy' lä' koo' ma' ga' mi' jiiy' ma' jmeey' juu' lä' koo' ga' jēy' jee' ja'. ¹⁸He' ja' jwēy' dsa' na' näy' ga' mi' jēy' Jesús, lä' koo' ma' ga' nuuy' kih' he' juh' gaa' he' ga' jmeey'. ¹⁹Pero dsa' fariseo ma' jäh' siy' dsa' kyaayh':

—Jēē' da'. Ni' mi' sa' cha' he' le' jmeen'. Lä' jēy' ba' dsa' ga' näy' cha' kaah' kiyh'.

Ko' lla' dsa' griego ga' hmaayh' Jesús

²⁰Jee' kih' dsa' hi' na' näy' na' hnäh' Dio jee' tē' jmi', ma' tääh' ko' lla' dsa' griego. ²¹Dsa' griego he', ya' näy' koo' kih' Felipe, dsa' ma' cha' Betsaida he' na' hēy' hwa' Galilea. Ga' chuuy' kyaah', ga' siy':

—Hne' dsa' hñah', hnø' jnaäh' lla' jnaäh' juu' kyaah' Jesús.

22 He-ja- ngoo' Felipe mah' na'chiiyh' Andre'. Hi- Andre' he' kyaah' Felipe na'hlëeyh' Jesús. 23 He-ja- ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—Ma-të' hor- jee' lee' jøøh' Hì-ga-lëë'ngo' la-. 24 Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', cher'mah' sa' ga-toh' koo- mi'trigo jee' gwaah' hi' sa' ga-hya-, ma-jä' lä- ma-la' ja-ba'. Pero cher'mah' ga-hya- mi' ja-, cha-miih- mi' kwa'.

25 Lä-ja-, hi- sa' kwaä' hñii' juu', hi- he' hee' go-te-. Pero hi- kwaä' hñii' juu' jmi-gyuu' la-, he- hääy' hñiiy' ba-ja- mah' chaay- tää' ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. 26 Hì- mi-te' kin-, wa'jmeey' ko-jøøh' kyaah' jnä'. Ja-ba'jee' naahn- na'gyan', jee' ja- dsa-taayh' ka-läh' hi- mi-te' kin-. Hih' mi-te' kin-, Tää' kyaan- jmääy' jøøh'.

Ga'jmeey' Jesús juu' he- juuy'

27 Peer- chaan- cha-miih- huü'dsë-. ¿Hee- na- jwahn- na'? ¿Che' jwahn-: “Tää, lää' jnä' kih' he- dsa-ngëen' la-”? Sa- le' jwahn- lä-na-. Jëeh', kih' he-ja- ba'jan'. 28 Tää, mi-jnää' he- laah' jøøh' —ga-jäh' Jesús.

Hor- ja- ga-lä-nuuh', ga-hlëeh' gyuuh':

—Ma- mi-jnää' ba' jnä' he- laan' jøøhn', hi- mi-jnään' ka-läh' he- laan' jøøh'.

29 Jwëë' dsa- hi- ma- tääh' jee' ja-, ga-nuuy' he- ga-hlëeh' gyuuh', he-ja- ga-jäyh':

—Go- ñih' ba' na- ma-hii'.

Jñah' ma' jäh':

—Jaa- ángel ba' na- ma-hlëeh' kyaayh'.

30 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Sa- ma-ja- juu' na- kwaat- ki- jnä'. Kyah' hnäh' ba' na- ma-ja- juu' na-.

31 Na' ma-të' jmi' jee' ka' Dio ju'dsoo' kih' jmi-gyuu' la-. Hi- ma-të' hor- jä' o-hih' hi- sa-llu' hi- jmeey' hih' jmi-gyuu' la-. 32 Wa-ra- ga-chaä' dsa- jnä' gyuuh', tëen' lä-jëë' hi- ya-naä' kyaah' jnä' —ga-jäh' Jesús.

33 He- ga-hlëeyh' lä-ja-, ga-mi-jnääy- ha- lä' kyaah' ma' juuy' ba' ja-.

34 He-ja- ga-jäh' dsa- hi- ma-tääh' jee' ja-:

—Ma-nuu' jnääh' lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio. Cristo chaä- tää' ba'. ¿He-la' jwah' hne-, jmeey' bii' kih' Hì-ga-lëë'ngo' chaä' dsa' gyuuh'? ¿Hii- ba' he' hi- jwah' hne- Hì-ga-lëë'ngo'?

35 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ko-hwëë' ga- jnä' wa'je- jee' kyah' hnäh'. Ngë' hnäh', ta-ko-jiih' jnä' wa'je- jee' kyah' hnäh' mah' sa- leh' jee' na-hoo- hnäh'. Jëeh', hi- ga-nää' jee' na-hoo-, sa- ñey- ha- ta- dsa-nääy'. 36 Ta-ko-jiih' jnä' wa'je- kyah' hnäh', heeh' hnäh' kih' wa'je- mah' lä-jnää' hnäh' jee' jnä' wa'je-.

Ma-la- ma-hlëeh' Jesús lä-ja-, mah' ga-hmääh' kih' dsa- he'.

Sa- ga-heeh- dsa- judiu juu' kih' Jesús

37 Ga-jëë' ba' dsa- judiu lä-jë- he- juh-gaa- he- ga-jmeey' Jesús to-lo- nëy', pero ni- lä-ja- sa- ga-lä-heey' kiyh'. 38 Mah' lä-ja-, ga-lä-te' lä-koo- ga-jäh' Isaía hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo':

Tää' kyaan-, sa- chaä- hi- ma-heeh- juu' jnän'.

Sa- chaä- hi- ga-lä-ngëë' lä-koo- te' he- juh-gaa- he- ga-jmeey' Dio kyaah' goo-, ga-jäh' Isaía.

39 Kih' he-ja-, sa- ga-la' ma-lä-heey'. Hi- ja-ba- lä-ja- ka-läh' ga-jäh' Isaía kiyh':

40 Ga⁻jmee' Dio ga⁻jnē' mi'nēy', ga⁻jlē' huu⁻dsē- kiyh', mah' sa⁻ le' jēy', ni⁻ sa⁻ lā⁻ngēy'.

Ni⁻ sa⁻ dsa⁻jēyh⁻ kyaah' jnā' mah' mi'hlēā' jnih'.

41 Lā⁻jē⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻jāh' Isala, lā⁻ ma' ga⁻jēy' he⁻ laa' jøøh' Jesús mah' ga⁻hlēy' kiyh'.

42 Pero ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻hēh⁻ ba' jwēē' dsa⁻ kih' Jesús, lā⁻kye⁻ dsa⁻kaah' kyaay'. Hi⁻ kih' he⁻ ma' gayh⁻ dsa⁻ fariseo, he⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻mi⁻jnāy⁻ hñiiy', mah' sa⁻ ma' hwēē' dsih' neh⁻ gwah⁻ mäh'. 43 Ma' hnooyh⁻ ha⁻ lā⁻ jee' ma' leey' kaaah' cha'nē' dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻, lla⁻ he⁻ ma' hnooyh⁻ ha⁻ lā⁻ jee' ma' leey' kaaah' cha'nē' Dio.

Juu' he⁻ ga⁻hlēēh' Jesús, lla' ta' kih' dsa⁻

44 Ja⁻ga⁻ ga⁻hlēēh' Jesús koo⁻ ki⁻gaa⁻, ga⁻jāyh⁻:

—Hi⁻ hēh⁻ jnā', ja⁻ ma⁻la⁻ jnā' he⁻ hēyh⁻, hēyh⁻ hi⁻ ga⁻chee' jnā' ba'.

45 Hih' hi⁻ ma⁻jēē⁻ jnā', ma⁻jēy' hi⁻ ga⁻chee' jnā' ba' ja⁻. 46 Jnā' he' laan' lā⁻koo⁻ wa⁻je⁻ he⁻ ja⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, mah' lā⁻jēē⁻ hi⁻ hēh⁻ jnā', sa⁻ jāy' jee' na⁻hoo⁻. 47 Hi⁻ nuu⁻ juu' kin⁻ mah' sa⁻ hēyh⁻, ja⁻ jnā' ngiihn' kwaat⁻ kiyh'. Jēēh' sa⁻ ma⁻jan⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ mah' ngiihn' kwaat⁻ kih' dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. Ma⁻jan⁻ mah' lāān' dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ba'. 48 Hi⁻ sa⁻ hnāā' jnā' mah' sa⁻ hēyh⁻ juu' kin⁻, cha⁻ ba' he⁻ ngiih' kwaat⁻ kiyh'. Ja⁻ba' juu' he⁻ ma⁻hlēēhn' la⁻, ngiih' kwaat⁻ kiyh' wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee' llaā⁻ jmi⁻. 49 Jēēh', sa⁻ ma⁻hlēēhn' jee' tēēn⁻ hñiin⁻. Tāā' kyaan⁻ hi⁻ ga⁻chee' jnā', hi⁻ he' ga⁻jmee' mada⁻ kin⁻ ha⁻ lā⁻ jwahn⁻, hi⁻ ha⁻ lā⁻ hlēēhn'. 50 Jnā' man⁻, mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey' kin⁻ jøø⁻ kih' dsa⁻ mah' wa⁻chay⁻ ga⁻lā⁻jē⁻ joh⁻ jmi⁻cha⁻. Kih' he⁻ja⁻, hlēēhn' ja⁻ba' lā⁻koo⁻ te⁻ he⁻ ga⁻siih⁻ Tāā' jnā' ba'.

13

Ga⁻gyih' Jesús tii' discipulo kyaay'

1 Ma⁻ngoo⁻ ya⁻jāh⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh', ma⁻ñe⁻ ba' Jesús ma⁻tē⁻ hor⁻ he⁻ ya⁻hēy' jmi⁻gyuu⁻ la⁻ mah' dsaayh' jee' gya' Jmiiy⁻. Ga⁻lā⁻hnāy' hi⁻ ma⁻ laa' kyaay' hi⁻ ma⁻ tāāh' jmi⁻gyuu⁻ la⁻, pero hwē' ja⁻ ga⁻mi⁻jnāy⁻ he⁻ ga⁻lā⁻hnāy' cha⁻ miih⁻ hi⁻ laa' kyaay'.

2 Ja⁻ga⁻ dsa⁻taayh' kuyh⁻ ma⁻nuu⁻ ma⁻hā⁻ ba' huu⁻dsē- kih' hi⁻sa⁻llu⁻ neh⁻ tuh⁻dsē' Juda Iscariote joo' Simón ha⁻ lā⁻ jmeey' mah' ngēy' Jesús. 3 Pero Jesús ma⁻ñe⁻ bih⁻ he⁻ ga⁻tooh⁻ Tāā' gooy⁻ hñii' lā⁻jē⁻ go⁻te⁻ he⁻ na⁻hñay' jmeey' hi⁻ lā⁻ja⁻ ñey⁻ he⁻ ya⁻hēy' kih' Dio, hi⁻ ja⁻ba' kih' Dio dsaayh' ka⁻lāh'. 4 He⁻ja⁻ ga⁻nooy⁻ jee' tāāyh' kuyh⁻ ma⁻nuu⁻ ja⁻, ga⁻jñuuyh' hmiih⁻ he⁻ ma⁻kyeyh' nē', ga⁻kay' hmiih⁻ tu⁻jlā⁻ mah' ga⁻bāy⁻ hñiiy'. 5 Hi⁻ ga⁻kay' koo⁻ jee' ga⁻chihy' jmi⁻ mah' ga⁻løy' gyiyh⁻ ma⁻tii' jnāāh' discipulo. Ja⁻ga⁻ ga⁻mi⁻kiyh' kyaah' hmiih⁻ tu⁻jlā⁻ he⁻ ma⁻ na⁻bāy⁻ ja⁻. 6 Ma' ga⁻tēy' jee' ma⁻gya' Simón Pee', mah' ga⁻jāh' Pee':

—Dsa⁻jøøh' kyaan⁻, ¿che⁻ hne⁻ ba' gyih' ma⁻tiin⁻?

7 Mah' ga⁻jāh' Jesús siiyh⁻:

—He⁻ jmeen⁻ la⁻, sa⁻ lā⁻ngēēh' hne⁻ na⁻ ga⁻jāh⁻. Kēē⁻ ba' lā⁻ngēēh'.

8 —Sa⁻ gyih' hne⁻ ma⁻tiin⁻ jih⁻koh⁻ —ga⁻jāh' Pee' siiyh⁻.

Mah' ga⁻jāh' Jesús siiyh⁻:

—Cher⁻mah' sa⁻ ga⁻gyih⁻ ma⁻tiin⁻, sa⁻ le' jmeeh' ko⁻jøøh' kyaah' jnā'.

9 Mah' ga⁻jāh' Simón Pee' siiyh⁻:

—Dsa-jøøh' kyaan⁺, ja⁺ ma⁻ la⁺ ma⁻ tii⁺ hnøø' jñii', lä⁻ ja⁻ ma⁻ goon⁺ kyaah' ka'llen⁺ hnøø' jñii' ka⁻ läh'.

¹⁰ Mah' ga⁻ jah' Jesús ka⁻ läh':

—Hi⁻ ma⁻ na⁻ jngëé', sa⁺ jmeé⁺ bii' jñii' lä⁻ kaa⁻ kiyh'. Ma⁻ la⁺ ma⁻ tii⁺ ba⁻ hnøø' jñii', jëéh' lä⁻ kaa⁻ ba⁻ kiyh' ma⁻ na⁻ jngü'. Hi⁻ ma⁻ na⁻ jngëé' ba⁻ hnäh', ma⁻ ke⁻ ja⁻ lä⁻ jëé⁻ hnäh'.

¹¹ Jëéh' ma⁻ ñe⁻ bih' hiji⁻ na⁻ ma⁻ ngëéy', he⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ ma⁻ jäyh': "Ma⁻ ke⁻ ja⁻ lä⁻ jëé⁻ hnäh' na⁻ jngëé'."

¹² Ma⁻ la⁺ ma⁻ gyiyh' ma⁻ tii' lä⁻ jëé⁻, ga⁻ këyh⁻ hmiih⁻ kiyh' mah' ngaayh' na⁻ gyay⁻ në⁻ mes⁻ ka⁻ läh'. Mah' ga⁻ jäyh':

—¿Che⁻ ma⁻ lä⁻ ngëéh' hnäh', hee⁻ na⁻ ma⁻ jmeen⁺ kyah' hnäh'? ¹³ Tëéh⁻ jnä⁻ Ta⁻ jwoh' hi⁻ jwah' hnäh' Dsa-jøøh' kyaan⁺. Llu⁺ ba⁻ jwah' hnäh', jëéh' he⁻ ja⁻ laan'. ¹⁴ Jnä⁻ he⁻ laan' ta⁻ jwoh' kyaah' hnäh', hi⁻ laan' Dsa-jøøh' kyaah' hnäh', mah' ma⁻ gyihn⁺ ma⁻ tiih' hnäh'. Lä⁻ na⁻ hnøø' jmeeh' hnäh' ka⁻ läh', gyih' hnäh' ma⁻ tii' dsa⁻ kyaah' hnäh'. ¹⁵ Jee⁻ la⁻ ma⁻ heehn⁺ hnäh' mah' jmeeh' hnäh' ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jmeen⁺ kyah' hnäh'. ¹⁶ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëehn⁻ hnäh', jaa⁻ hi⁻ ñuu⁻ kih' jñah', sa⁺ jøøyh' ga⁻ lä⁻ koh' ga⁻ dsa⁻ juu'. Hi⁻ hi⁻ dsoo⁻ mada⁻, sa⁺ jøøyh' ga⁻ lä⁻ koh' ga⁻ hi⁻ cheey'. ¹⁷ Na⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ ngëéh' hnäh' he⁻ ma⁻ jmeen⁺ la⁻, llu⁺ la⁺ kyah' hnäh' cher⁻ mah' ga⁻ jmeeh' hnäh' lä⁻ ja⁻.

¹⁸ Ja⁻ he⁻ hlëehn⁻ kih' lä⁻ jëé⁻ hnäh' la⁻. Kyuu⁻ ba⁻ jnä⁻ hiji⁻ na⁻ ma⁻ lleehn⁻. Mah' lä⁻ ja⁻ lä⁻ te⁻ lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu' kih' Dio: "Hi⁻ ma⁻ kuh⁻ ko⁻ jøh' kyaah' jnä⁻, ma⁻ jëeyh⁻ ma⁻ na⁻ høøyh' kin⁻." ¹⁹ To⁻ na⁻ ga⁻ juh⁻ jwahn⁻ jää⁻ sa⁺ ga⁻ ma⁻ ngëéy' jnä⁻. Mah' wa⁻ ra⁻ ga⁻ la⁻ he⁻ ja⁻, lä⁻ heeh' hnäh', jnä⁻ he⁻ laan' he⁻ jwahn⁻ laan'. ²⁰ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëehn⁻ hnäh', hi⁻ heeh' jaa⁻ hi⁻ cheen⁻, he⁻ heeyh⁻ jnä⁻ ba⁻ ja⁻. Hi⁻ hi⁻ heeh' jnä⁻, heeyh⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁻ jnä⁻ ba⁻ ja⁻.

*Ga⁻ jmeeh' Jesús juu', hñii' jaa⁻ dsa⁻ kyaay' kiyh'
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)*

²¹ Ma⁻ la⁺ ma⁻ jah' Jesús lä⁻ ja⁻, pero ga⁻ lä⁻ meeh⁺ dsëy' mah' ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ jëé⁻ juu' ja⁻:

—Jaa⁻ jee⁻ lä⁻ jëé⁻ hnäh' hnëéh' jnä⁻.

²² Ja⁻ ga⁻ ga⁻ tooh' jnääh' jëé' jnääh' në⁻ dsa⁻ kyaahn⁻, sa⁺ ñe⁻ jnääh' hiji⁻ kih' na⁻ ma⁻ hlëeyh⁻. ²³ Kih' jee⁻ lä⁻ jëé⁻ jnääh' discipulo kyaay', jaa⁻ ba⁻ ga⁻ lä⁻ hnää' Jesús cha⁻ miih⁻. Hi⁻ he⁻ ma⁻ gya⁻ koo⁻ kih' Jesús. ²⁴ Kih' hi⁻ he⁻, ga⁻ jmeé' Simón Pee' lii⁻ mah' ngüy' juu' kih' Jesús, hiji⁻ kih' ja⁻ ma⁻ hlëeyh⁻. ²⁵ Hijh' hi⁻ ma⁻ gya⁻ koo⁻ kih' Jesús he⁻, ga⁻ ngüy' juu' kiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan⁺, ¿hij⁻ he⁻ hi⁻ jwah' na⁻?

²⁶ Mah' ga⁻ jëeh⁻ Jesús juu' kiyh':

—Hi⁻ kwëehn⁻ kuh⁻ koo⁻ jwi⁻ he⁻ ñiih⁻ gyah', hi⁻ he⁻ he⁻.

Mah' ga⁻ mi⁻ gyayh' koo⁻ jwi⁻ he⁻ ñiih⁻, ga⁻ kwëeyh' Juda Iscariote, joo' Simón.

²⁷ Lä⁻ koo⁻ ngooy' kuyh⁻ he⁻ ñiih⁻ ja⁻, ga⁻ he⁻ Tana' neh⁻ tuh⁻ dsëy'. Ja⁻ ga⁻ jah' Jesús siiyh⁻:

—He⁻ hnooh⁻ jmeeh', jmeé' ga⁻ juh⁻ to⁻ na⁻.

²⁸ Pero ni⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh' në⁻ mes⁻ ja⁻, sa⁺ ga⁻ lä⁻ ngëéy' he⁻ la⁻ ga⁻ siiyh⁻ hi⁻ he⁻ lä⁻ ja⁻. ²⁹ Kih' he⁻ ma⁻ høø' Juda sa⁻ tuh⁻ jee⁻ ma⁻ tääh' kuu', he⁻ ja⁻ ko⁻ llaa⁻ ga⁻ jmeé' hu⁻ dsë⁻, he⁻ ga⁻ jah' Jesús siiyh⁻: "Go⁻ läh' miih⁻ he⁻ hnøø' jñän' kih' jmi⁻" o jäyh': "Go⁻ kwëéh' hi⁻ tä⁻ ñee⁻ miih⁻ kuu'". ³⁰ Ma⁻ ga⁻ la⁻ kih' Juda, ma⁻ kuyh⁻ he⁻ ñiih⁻, chah' ba⁻ ya⁻ hëéy'. Ma⁻ na⁻ hoo⁻ ba⁻ hor⁻ ja⁻.

Koo- nuuh hmëe

³¹ Ma la ma ya hëë Juda jee ja, ga jah Jesús:

—Na la jnä he laa jøøh Hi ga lëë ngo la, hi ta la kih hi he la jnä he laa jøøh Dio. ³² Hi cher mah jooy mi jnäa he laa jøøh Dio, ja ba la ja Dio mi jnäa he laa jøøh jooy, hi chah ba jmeey. ³³ Gyuu mah kyaan, ko hwëe ga gyan kyaah hnäh. Hnaah hnäh jnä. Pero ja ba la koo ma jwiin dsa judiu, jee naahn sa le go nääh hnäh, ja ba la ja jwëëhn hnäh ka läh na. ³⁴ Jmeen koo mada hmëe kyah hnäh. Wa hnaah hnäh øøh hnäh. Wa hnaah hnäh la ja la ja dsa kyaah hnäh, ja ba la koo ma la hnaan hnäh. ³⁵ Cher mah ga la hnaah hnäh dsa kyaah hnäh, la jëë ba dsa la ñe laah hnäh discipulo kyaan.

Ga jah Jesús he hmä Pee juu he sa kyuyy

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ He ja ga ngii Simón Pee juu:

—Dsa jøøh kyaan, zha ta goh hne?

Mah ga jah Jesús siyh:

—Ha jee niin, sa le goh kyaah jnä na. Këë ga goh kyaah jnä.

³⁷ He ja ga jah Pee siyh:

—Dsa jøøh kyaan, zhe la ja mo so le niin kyaah hne na? Ma lla ba dsën juun llah hne.

³⁸ He ja ga jah Jesús siyh:

—zChe ju dsoo ma lla hoh juuh llan? Ma ra ju dsoo jwëëhn hne, jaa ja ga hooch chaah dsoo, hne ma t'e hnë jiih ma hmäh juu he sa kyuyh jnä.

14*Jesús laa jwë he dsa toohn jee gya Dio*

¹ Ta jeh hoh hnäh. Jmee hnäh dsoo hoh kih Dio ba, hi jmee hnäh dsoo hoh kin ka läh. ² Cha neh kih Täa kyaan cha cha miih jee dsa toohn. Wa ra jah kih sa la la ja, ma jwëëhn ba hnäh jaa. He ja niin mi llun jee go taah hnäh. ³ Wa ra ngaahn mah na jmeen llu jee go taah hnäh, ja ga jahn ka läh mah go nääh hnäh kyaah jnä. Mah la ja jee naahn na gyan, jee ja go taah hnäh ko jøøh kyaah jnä. ⁴ Ma ñeh ba hnäh ha jee naahn, hi ma kyuyh ba hnäh jwë ka läh.

⁵ Mah ga jah Tamä siyh:

—Dsa jøøh kyaan, sa ñe jnääh ha na gwaah. zHa la ja la kyuyh jnääh jwë ka läh?

⁶ He ja ga jah Jesús siyh:

—Jnä he laan jwë, jnä he laan ju dsoo, jnä he jmeen chaa dsa. Ni jaa sa lla näa jee gya Täa wa ra jah kih sa ya nääy ta la ki jnä. ⁷ Cher mah kyuyh jnä, ja ba la ja kyuyh hnäh Täa kyaan. Na ma kyuyh ba hnäh, hi ma jëëh hnäh ka läh.

⁸ Mah ga jah Felipe:

—Dsa jøøh kyaan, hääh jnääh Täa, mah ko ja ba ma lee kya jnääh.

⁹ Mah ga jah Jesús siyh Felipe:

—zJoh jmi sa ma hya gyan kyaah hnäh jee la mah sa ma la kyuyh jnä? Hi h ma jëë jnä, he ma jëëy Täa ba ja. zHa la ja jwah hne:

“Hääh¹ jnääh¹ Tää¹”? ¹⁰ ¿Che¹ sa¹ laah¹ dsoo¹, jnä¹ he¹ laan¹ koo¹ kyaah¹ Tää¹, hi¹ Tää¹ he¹ laa¹ koo¹ kyaah¹ jnä¹? Lää¹ jē¹ juu¹ he¹ hlēeh¹ jnä¹, ja¹ he¹ hlēehn¹ jee¹ tēēn¹ hñiin¹ na¹. Tää¹ hi¹ laa¹ kyaah¹ jnä¹, hi¹ he¹ ba¹ jmee¹ he¹ jmeen¹ la¹. ¹¹ Wa¹ lä¹ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹, jnä¹ he¹ laan¹ koo¹ kyaah¹ Tää¹ hi¹ Tää¹ he¹ laa¹ koo¹ kyaah¹ jnä¹. Pero cher¹ mah¹ sa¹ laah¹ hnäh¹ dsoo¹ lä¹ ja¹ la¹ kin¹ kyaah¹ Tää¹, jmee¹ hnäh¹ dsoo¹ kih¹ he¹ ma¹ jēeh¹ hnäh¹ ha¹ lä¹ la¹ ta¹ he¹ jmeen¹. ¹² Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹ na¹ jwēēhn¹ hnäh¹, hi¹ jmee¹ dsoo¹ dsē¹ kin¹, hi¹ he¹ jmee¹ ka¹ läh¹ ja¹ ba¹ ta¹ he¹ jmeen¹. Hi¹ juuh¹ ga¹ ta¹ jmeey¹, jēeh¹ naah¹ ba¹ jnä¹ kyaah¹ Tää¹. ¹³ Lää¹ jē¹ he¹ ngi¹h¹ hnäh¹ kih¹ Tää¹ lä¹ hih¹ kin¹, jmeen¹ he¹ ja¹, mah¹ lä¹ ja¹ lä¹ jnä¹ he¹ laa¹ jōh¹ Tää¹ ta¹ la¹ kih¹ jōoy¹. ¹⁴ Jmee¹ ba¹ jnä¹ wa¹ he¹ cha¹ he¹ he¹ ngi¹h¹ hnäh¹ lä¹ hih¹ kin¹.

Ga¹ jāh¹ Jesús cheey¹ Jmi¹ lle¹ Na¹ jngi¹

¹⁵ Cher¹ mah¹ hnaah¹ hnäh¹ jnä¹, hōø¹ hnäh¹ mada¹ he¹ jmeen¹ kyah¹ hnäh¹. ¹⁶ Mah¹ jnä¹ chuun¹ kyaah¹ Tää¹ cheey¹ jñah¹ hi¹ kwa¹ be¹ kyah¹ hnäh¹. Mah¹ jāy¹ kyaah¹ hnäh¹ ga¹ lä¹ jē¹ joh¹ jmi¹ cha¹. ¹⁷ Hi¹ he¹ laa¹ jmi¹ lle¹ hi¹ jmee¹ ju¹ dsoo¹. Dsa¹ hi¹ cha¹ jmi¹ gyuu¹ la¹, sa¹ le¹ heeyh¹, jēeh¹ sa¹ jēey¹, ni¹ sa¹ kyuy¹. Pero hnäh¹, kyuyh¹ hnih¹, jēeh¹ hääy¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹, hi¹ dsa¹ hey¹ neh¹ tuh¹ hoh¹ hnäh¹.

¹⁸ Wa¹ ra¹ ngaahn¹, sa¹ jāh¹ hnäh¹ hnēē¹. Jāhn¹ ka¹ läh¹ kyah¹ hnäh¹. ¹⁹ Mi¹ih¹ jmi¹ ga¹ mo¹ so¹ jēē¹ dsa¹ jnä¹. Pero hnäh¹, jēeh¹ jnä¹. Hi¹ kih¹ he¹ cha¹ jnä¹, he¹ ja¹ ba¹ ja¹ jmee¹ cha¹ hnäh¹. ²⁰ Ma¹ ja¹ ga¹ lä¹ ngēeh¹ hnäh¹, jnä¹ gyan¹ kyaah¹ Tää¹ kyaan¹, hi¹ hnäh¹ kyaah¹ jnä¹, hi¹ jnä¹ kyaah¹ hnäh¹. ²¹ Hi¹ ma¹ heeh¹ mada¹ kin¹ mah¹ hōøy¹, hi¹ he¹ hnää¹ jnä¹. Hi¹ hi¹ hnää¹ jnä¹, Tää¹ kyaan¹ lä¹ hnäy¹ hi¹ he¹. Hi¹ jnä¹ ka¹ läh¹ lä¹ hnaa¹ jnih¹ mah¹ mi¹ jnäan¹ hñiin¹ kih¹.

²² Mah¹ ga¹ jāh¹ Juda (pero ja¹ he¹ Iscariote):

–Dsa¹ jōh¹ kyaan¹, zhe¹ la¹ ma¹ la¹ kyaan¹ jnääh¹ ba¹ mi¹ jnääh¹ hñaa¹, mah¹ sa¹ mi¹ jnääh¹ hñaa¹ kih¹ lä¹ jēē¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹?

²³ He¹ ja¹ ga¹ jāh¹ Jesús säyh¹:

–Hi¹ hnää¹ jnä¹, hōøy¹ juu¹ kin¹, hi¹ Tää¹ kyaan¹ lä¹ hnäy¹ hi¹ he¹. Mah¹ kō¹ jōh¹ kyaah¹ Tää¹ dsa¹ tooh¹ jnääh¹ kyaayh¹. ²⁴ Hi¹ sa¹ hnää¹ jnä¹, sa¹ hōøy¹ juu¹ kin¹. Hi¹ juu¹ he¹ ma¹ nuuh¹ hnäh¹, ja¹ juu¹ ki¹ hñiin¹ ja¹, juu¹ kih¹ Tää¹ hi¹ ga¹ cheē¹ jnä¹ ba¹ ja¹.

²⁵ Hlēēhn¹ hnäh¹ lä¹ jē¹ juu¹ la¹, ta¹ kō¹ jñih¹ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹. ²⁶ Pero wa¹ ra¹ ngaahn¹, kwaat¹ ki¹ jnä¹, cheē¹ Tää¹ jaa¹ hi¹ kwa¹ be¹ kyah¹ hnäh¹. Hi¹ he¹ he¹ jmi¹ lle¹ Na¹ jngi¹ hi¹ heeh¹ hnäh¹ ga¹ lä¹ jē¹ ba¹, hi¹ jmeey¹ lä¹ dsooh¹ hoh¹ hnäh¹ lä¹ jē¹ juu¹ he¹ ma¹ hlēēhn¹ hnäh¹.

²⁷ Jnä¹ kwan¹ mah¹ jmeen¹ hñi¹ ti¹ kyah¹ hnäh¹ lä¹ koo¹ hii¹ ti¹ kin¹. Ja¹ lä¹ koo¹ kwa¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹ he¹ kwēēhn¹ hnäh¹. Ta¹ jeh¹ hoh¹ hnäh¹, ni¹ ta¹ wa¹ gah¹ hnäh¹. ²⁸ Ma¹ nuuh¹ ba¹ hnäh¹ lä¹ koo¹ ma¹ jwēēhn¹ hnäh¹. Naahn¹ hi¹ jāhn¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹ ka¹ läh¹. Cher¹ mah¹ dsoo¹ hnaah¹ hnäh¹ jnä¹, jēē¹ hoh¹ hnäh¹ ki¹ jnä¹ kih¹ he¹ naahn¹ jee¹ gya¹ Tää¹, jēeh¹ jōh¹ gyih¹ lä¹ koh¹ jnä¹. ²⁹ Ma¹ jwēēhn¹ hnäh¹ juu¹ la¹, jāā¹ sa¹ ga¹ ma¹ la¹. Mah¹ wa¹ ra¹ ga¹ la¹, ja¹ ga¹ lä¹ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹.

³⁰ Mo¹ so¹ hlēēhn¹ ga¹ cha¹ mi¹ih¹ kyaah¹ hnäh¹, jēeh¹ jā¹ hi¹ sa¹ llu¹ hi¹ jmee¹ hih¹ jmi¹ gyuu¹ la¹. Pero kyaah¹ jnä¹ sa¹ cha¹ kih¹ ni¹ mi¹ih¹. ³¹ He¹ jmeen¹

lä'koo' mada' he' ga'jmee' Tää' kin' ba', mah' lä'ja' lä'ñe' dsa' hi' chaa' jmi-gyuu' la', jnä' hnaan' Tää'.
 'Noo' hnäh', man'.

15

Chaa' wii' jeh' kyaah' sa'goh' kih'

¹ Jnä' he' laan' lä'koo' chaa' wii' jeh' he' llu' go'te'. Tää' kyaan', hi' he' mi'llu' chaa' wii' jeh' ja'. ² Hnäy' lä'jē' sa'goh' he' choo' kin', he' sa' hii' mi'. Hi' lä'jē' sa'goh' he' hii' mi', mi'lluy' mah' jä' na' jngüi'. Mah' lä'ja' hii' cha-ga'miuh' mi'. ³ Hi' lä'ja' ma-na' jngēē' hnäh' lä'llu' he' ma'heeh' hnäh' juu' he' ma'hlēehn' hnäh'. ⁴ Jä' hnäh' koo' hweh' kyaah' jnä', hi' jnä' jän' koo' hweh' kyaah' hnäh'. Lä'koo' sa'goh' kih' chaa' wii' jeh', sa' le' hii' mi' kih' hñii', cher'mah' sa' na' choo' hñii' chaa' kih'. Ja' ba' lä'ja' la' kyah' hnäh' cher'mah' sa' tääh' hnäh' koo' hweh' kyaah' jnä'.

⁵ Jnä' he' laan' chaa' wii' jeh'. Hnäh' he' laah' sa'goh' kih'. Dsa' hi' tääh' koo' hweh' kyaah' jnä' hi' jnä' chehn' koo' hweh' kyaayh', he' lä'ja' ba' hii' cha-miuh' mi'. Jēēh', cher'mah' sa' laah' hnäh' ko'joh' kyaah' jnä', ni' miuh' sa' cha' he' le' jmeeh' hnäh'. ⁶ Hi' sa' jä' ko'joh' kyaah' jnä', hi' he' jä' ta' ka'hne'. Le' kiyh' lä'koo' la' kih' sa'goh' chaa' wii' jeh' he' ma-na' hna'. Mah' wa'ra' ga'lä'kiij', juuh' dsa' mah' jēy' kyaah' je'.

⁷ Cher'mah' tääh' hnäh' koo' hweh' kyaah' jnä' hi' jä' juu' kin' kyah' hnäh', ngü' lä'jē' he' hnooh' hnäh'. Hñah' ba' hnäh'. ⁸ Dsa' lä' jnä' he' laa' joh' Tää' kyaan' jee' jmeeh' hnäh' cha-miuh' ta' llu', hi' lä'jwē' ja' jmeeh' hnäh' lii' laah' hnäh' discipulo kyaan'. ⁹ Lä'koo' ma'lä'hnää' Tää' jnä', ja' ba' lä'ja' ma'lä'hnaan' hnäh'. Lä' ma'dsoo' ja' ba' hoh' hnäh' he' hnaan' hnäh'. ¹⁰ Cher'mah' hōoh' hnäh' lä'jē' mada' he' jmeen' kyah' hnäh', lä' ma'dsoo' ja' ba' hoh' hnäh' he' hnaan' hnäh'. Jēēh' ja' ba' lä'na' ma' jmeen'. Ma'hōon' lä'jē' mada' he' ga'jmee' Tää' kin', hi' lä' ma'chooh' ja' ba' koo' hweh' he' hnääy' jnä'.

¹¹ Lä'jē' he' la' ma'hlēehn' mah' wa' jēē' hoh' hnäh' lä'koo' jēē' dsen', heh' lä'ja' wa' na'hñaa' he' jēē' hoh' hnäh'. ¹² He' la' ja' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'. Wa' lä'hnaah' hnäh' dsa'kyaah' hnäh', ja' ba' lä'koo' ma'lä'hnaan' hnäh'. ¹³ Ni' jaa' sa' chaa' hi' hnää' dsa' cha-ga'miuh' lä'koh' jaa' hi' kwaq' hñii' he' juuy' kih' ome' kyaq'. ¹⁴ Ome' kyaan' laah' hnäh', cher'mah' jmeeh' hnäh' lä'jē' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'. ¹⁵ Sa' tēehn' hnäh' moz'. Jēēh' moz' sa' ñe' he' huusdē' jmeē' dsa' juuy'. Tēehn' hnäh' ome' kyaan' ba', jēēh' lä'jē' he' ma'nuun' kih' Tää' kyaan', ma'mi'jnään' kyah' hnäh'. ¹⁶ Jä' he' hnäh' ga'leeh' hnäh' jnä'. Jnä' ba' ga'leehn' hnäh' hi' ga'hñaan' hnäh' mah' go'jmeeh' hnäh' ta' kin'. Hi' ya'hii' kwee' ta' kyah' hnäh', lä'ja' jä' koo' hweh' ka'läh'. Mah' lä'ja', lä'jē' he' ngüih' hnäh' kih' Tää' lä'hih' kin', kway' ba'. ¹⁷ He' la' ba' ja' mada' he' jmeen' kyah' hnäh': Wa' hnaah' hnäh' dsa'kyaah' hnäh'.

Na'hōoh' dsa' kih' Jesús, lä'ja' kih' dsa' kyaay'

¹⁸ Cher'mah' dsa' jmi-gyuu' la' na'hōoh' kyah' hnäh', ma'ñeh' ba' hnäh', jää' ga' jnä' ga'lä'hōoyh' kin'. ¹⁹ Wa'ra' jäh' kih' laah' hnäh' hi' kyaq' jmi-gyuu' la', dsa' chaa' jmi-gyuu' la' lä'hnää' hnäh' lä'koo' hnääy' hi' laa' kyaay'. Pero ga'leehn' hnäh' jee' kih' hi' tääh' jmi-gyuu' la', he' ja' hi' tääh'

jmi-gyuu⁺ la⁻ na⁻høøh⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jëeh⁺ mo⁺so⁺ laah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ kyaay⁺.
 20 Mi⁻dsooh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺. Jaa⁻ moz⁻, sa⁺ jøøyh⁺ ga⁺
 lä⁻koh⁺ dsa⁻ juuy⁺. Cher⁺mah⁺ dsa⁻ ga⁺jmeeh⁺ jnä⁺, ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ jmeeh⁺ dsa⁻
 hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁺høøy⁺ juu⁺ kin⁺, ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ høøy⁺ juu⁺ kyah⁺
 hnäh⁺ ka⁻läh⁺. 21 Lä⁻ja⁻ jmeey⁺, jmeeyh⁺ hnäh⁺ kwaat⁻ kin⁺, jëeh⁺ sa⁺ kyuyy⁺
 Dio hi⁻ ga⁺chee⁺ jnä⁺.

22 Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ma⁻jan⁻ hi⁻ ni⁺ sa⁺ ga⁻hlëëh⁺ jnih⁺, sa⁺ ma⁺ lä⁻ney⁻
 kih⁺ dso⁻kye⁻. Pero na⁺, ma⁻ na⁻bääh⁺, mo⁺so⁺ le⁺ jäh⁺ sa⁺ ñey⁻. 23 Hi⁻
 na⁻høøh⁺ kin⁺, ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ na⁻høøyh⁺ kih⁺ Täa⁺ kyaan⁺ ka⁻läh⁺. 24 Wa⁻ra⁻ jäh⁺
 kih⁺ sa⁺ ga⁺jmeen⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ jee⁺ kiyh⁺, he⁻ sa⁺ ma⁻jmeey⁺ ni⁺ jaa⁻, sa⁺ ma⁺
 lä⁻ney⁻ kih⁺ dso⁻kye⁻. Pero na⁺ he⁻ ma⁻jëey⁺ lä⁻ja⁻, mah⁺ na⁻høøyh⁺ kin⁺, hi⁻
 na⁻høøyh⁺ kih⁺ Täa⁺ kyaan⁺ ka⁻läh⁺. 25 Lä⁻ja⁻ dsa⁻lä⁻te⁻lä⁻koo⁻ na⁻si⁻ nē⁺ ley:
 Ni⁻ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ he⁻ ga⁺lä⁻hääh⁺ jnä⁺.

26 Pero wa⁻ra⁻ ja⁺ hi⁻ noo⁺ nē⁺ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁻ he⁻ jmee⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺. Hi⁻
 he⁻ ya⁻hëë⁺ kih⁺ Täa⁺ mah⁺ cheen⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ he⁻ he⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngü⁺
 '. 27 Hi⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺, jmeeh⁺ hnäh⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺, kih⁺ he⁻ ga⁺jmeeh⁺ hnäh⁺
 ko⁻joh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ lä⁻ ma⁺ to⁻nē⁺.

16

Jëë⁺ wü⁺ discípulo kyaq⁺ Dio

1 Lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻ ma⁻hlëëhn⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ jeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺.
 2 Hwëë⁺ dsa⁻ hnäh⁺ gwah⁻ mäh⁻ jee⁺ dsa⁻küh⁺ hnäh⁺ hi⁺ lloo⁻ jmi⁺ wa⁻ra⁻
 ga⁺jngüih⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ kyah⁺ hnäh⁺, lä⁻koo⁻ he⁻ jmeey⁺ ta⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻
 laay⁺. 3 Lä⁻ja⁻ jmeey⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jëeh⁺ sa⁺ kyuyy⁺ Täa⁺, ni⁺ sa⁺ kyuyy⁺ jnä⁺.
 4 Ma⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻ mah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺të⁺ jee⁺ dsa⁻ngëëh⁺ hnäh⁺
 lä⁻ja⁻, ja⁻ga⁺ lä⁻dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺ la⁻. Sa⁺ ga⁺jwëëhn⁺
 hnäh⁺ lä⁻la⁻ lä⁻ ma⁺ to⁻nē⁺, jëeh⁺ gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺.

He⁻ la⁻ na⁻ jmee⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngü⁺

5 Pero na⁺, naahn⁻ jee⁺ gya⁺ hi⁻ ga⁺chee⁺ jnä⁺ hi⁻ ni⁺ jaa⁻ hnäh⁺ sa⁺ ngüih⁺
 hnäh⁺ juu⁺ kin⁺: “¿Ha⁻ na⁻ gwaah⁺?” 6 Pero meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ cha⁻ miih⁻
 kih⁺ he⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁻la⁻. 7 Ma⁻ra⁻ ju⁺dsoo⁺ he⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺. He⁻
 lloo⁻ kyah⁺ hnäh⁺ ba⁺ ja⁻ he⁻ naahn⁻. Jëeh⁺, cher⁺mah⁺ sa⁺ ngaahn⁺, sa⁺ jä⁺ hi⁻
 noo⁺ nē⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Pero cher⁺mah⁺ ngaahn⁺, cheen⁻ hi⁻ he⁻ kyah⁺ hnäh⁺.
 8 Hi⁻ wa⁻ra⁻ ja⁺ hi⁻ he⁻, jmeey⁺ lä⁻ngëë⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ he⁻ tääh⁺ kyaah⁺
 dso⁻kye⁻, hi⁻ mi⁻jnääy⁺ he⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ lluy⁺ go⁻te⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ he⁻ lla⁺ Dio ta⁺.
 9 Mi⁻jnääy⁺ he⁻ tääh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ dso⁻kye⁻, kih⁺ he⁻ sa⁺ heeyh⁺ jnä⁺. 10 Lä⁻ja⁻
 mi⁻jnääy⁺, jnä⁺ he⁻ hi⁻ lluy⁺, jëeh⁺ naahn⁻ kih⁺ Täa⁺ kyaan⁺ hi⁻ mo⁺so⁺ jëëh⁺
 jnä⁺. 11 Hi⁻ mi⁻jnääy⁺ he⁻ lla⁺ Dio ta⁺ kih⁺ dsa⁻, jëeh⁺ hi⁻ sa⁻ lluy⁺ hi⁻ jmee⁻ hih⁻
 jmi⁻gyuu⁺ la⁻ ma⁻ na⁻ bääh⁺ kyaah⁺ dso⁻jwü⁺.

12 Cha⁻ ga⁺ he⁻ hnoon⁺ jwëëhn⁺ hnäh⁺, pero sa⁺ lä⁻ngëëh⁺ hnäh⁺ na⁺ ga⁻juh⁻.
 13 Pero wa⁻ra⁻ ja⁺ Jmi⁻lle⁺ hi⁻ laa⁻ ju⁺dsoo⁺, hi⁻ he⁻ jää⁺ hnäh⁺ mah⁺ lä⁻ngëëh⁺
 hnäh⁺ na⁻hüaa⁺ lä⁻jëë⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ ju⁺dsoo⁺. Jëeh⁺ sa⁺ hlëëyh⁺ jee⁺ tēëy⁺ hñiiy⁺.
 Hlëëyh⁺ he⁻ nuuy⁻ ba⁺ hi⁻ jmeey⁺ lä⁻ngëë⁺ dsa⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁺ ga⁺ jä⁺. 14 Jmeey⁺
 lä⁻ngëëh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ laa⁺ jnä⁺, lä⁻ja⁻ mi⁻jnääy⁺ he⁻ laan⁺ jøøh⁺. 15 Laan⁺
 ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ laa⁺ Täa⁺. He⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻jwahn⁺, jmeey⁺ lä⁻ngëëh⁺ hnäh⁺
 lä⁻koo⁻ laa⁺ jnä⁺.

16 Kō-hwēē' ga', mo'so' jēēh' jnā'. Hi' kōō' ga' kō-hwēē', jēēh' jnā' ka-lāh', ja-ga' naahn' jee' gya' Tää'.

Hī' meeh' dsē' lä'čaaq' llu'

17 Ja-ga' ga' ngi' jnāäh' juu' kih' dsa' kyaah' jnāäh':

—¿Hee' na' he' hlēēyh' jne' he' jāyh' lä'na': "Kō-hwēē' ga', mo'so' jēēh' jnā', hi' kōō' ga' kō-hwēē', jēēh' jnā' ka-lāh', ja-ga' naahn' jee' gya' Tää'?"

18 Ma' chiih' ga' jnāäh' dsa' kyaah' jnāäh':

—¿Hee' na' he' jāyh': "Kō-hwēē' ga'?" Sa' ngēē' jne' hee' na' hlēēyh'.

19 Ñe' ba' Jesús he' ma' hnøø' jnāäh' ma' ngi' jnāäh' juu' kiyh'. He-ja-ga' siyh' jnāäh':

—Ma' jwēēhn' hnäh' kō-hwēē' ga', mo'so' jēēh' jnā' hi' kōō' ga' kō-hwēē', jēēh' jnā' ka-lāh'. ¿Che' he' la' na' he' ngi' hnäh' juu' kih' dsa' kyaah' hnäh'? 20 Ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', jā' ki'hooh' hnäh' jwēte pero dsa' jmi-gyuu' la' lä'čaaq' llu'. Kō-hwēē' ba' ja-, jā' ti-meeh' hoh' hnäh', ja-ga' jēē' hoh' hnäh' go-te'. 21 Wa'ra' ga' tē' jee' lä'čaaq' gyuu' kyaq' ja' dsa' mē', jēē' wi', jēēh' ma-tē' jee' lä'čaaq' gyuu' kyaq'. Pero ma' ngēē' ma' lä'čaaq' gyuu' kyaq', mo'so' dsooh' dsēy' wi' he' ma' jēēy' ja-, kih' he' čaaq' llu' he' ma' lä'čaaq' ja' gyuu' kyaq'. 22 Ja-ba' lä'ja' ti-meeh' hoh' hnäh' na'. Pero kōō' ka-lāh' jēēn' hnäh', ja-ga' jēē' hoh' hnäh', hi' ni' ja' sa' le' jñuuh' lä'kōō' te' he' jēē' hoh' hnäh'.

23 Jmi' ja-, mo'so' ngi' hnäh' juu' kin' ni' miuh'. Ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', lä'jē' go-te' he' ngi' kih' Tää' lä'hih' kin', kway' ba'. 24 Lä'jiuh' ma'ya-nøø' jne', ni' miuh' sa' cha' he' ma' ngi' hnäh' lä'hih' kin'. Ng' hnäh' mah' hñah' hnäh' hi' lä'ja-, jēē' hoh' hnäh' go-te'.

Ga'lih' Jesús ga'lla' dsēy' he' hliih' he' cha' jmi-gyuu'

25 Ma' hlēēhn' hnäh' lä'jē' he' la' kyaah' juu' na' hmää'. Ma' ngoo' ga' tē' hor' jee' mo'so' hlēēhn' hnäh' juu' na' hmää'. Na' hñaa' lä'jēē' ba' jmeehn' juu' kya' hnäh' ha' lä' la' kih' Tää'. 26 Ma' ja' ngi' hnäh' kih' Dio lä'hih' kin'. Sa' jwēēhn' hnäh' ngi' kyah' hnäh' kih' Tää'. 27 Hnää' Tää' hnäh', jēēh' ma' lä'hnaah' jnā' hi' ma' lä'dsoo' ba' hoh' hnäh' he' jan' kih' Tää'. 28 Kih' Tää' ba' ya' hēēn' mah' jan' jmi-gyuu' la-. Na' ya' hēēn' jmi-gyuu' la' mah' naahn' ka' läh' jee' gya' Tää' —ga' jāh' Jesús siyh' jnāäh'.

29 Mah' ga' jāh' jnāäh':

—Na' ga' hlēēh' jēē' go-te', mo'so' hlēēh' juu' na' hmää'. 30 Na' ga' ma' lä'ngēē' jnāäh', kyuu' ba' hne' ga' lä'jē' go-te'. Kyah' hne' sa' jmee' bi', ngi' dsa' juu', jēēh' ma' ñeh' ba' hne' he' hu' dsē' jmeey'. He-ja' ba' na' ma' lä'dsoo' dsē' jnāäh' ya' hēēh' kih' Dio.

31 Mah' ga' jāh' Jesús siyh':

—¿Che' na' ga' ma' lä'dsoo' hoh' hnäh'? 32 Ma' ngoo' ga' tē' hor' hi' hor' ja' ma' tōøhn' na' ga' juh' he' sa' jñee' hnäh' mah' bēēh' jnā'. Pero sa' jān' hñiin' go-te', Tää' kyaan' kyaah' jnā'. 33 Lä'jē' he' la' ma' hlēēhn' hnäh' mah' ta' la' ki' jnā' hi' ti' kyah' hnäh'. Jmi-gyuu' la' jēēh' hnäh' he' wi'. Pero wa' cha' o' jōh' dsē' kyah' hnäh', jēēh' ma' lihn' ma' lä' dsēēn' kih' he' hliih' he' cha' jmi-gyuu' la' —ga' jāh' Jesús siyh' dsa' kyaq'.

17

Ga'ngi' Jesús kih' discípulo kyaay' kih' Dio

1 Ma'ngéé' ma'hlééh' Jesús lá'jé' he' ja', ga'jéey' ta' gyuu' mah' ga'jäyh':
 –Tää' kyaan', ma' dséé' hor'. Mi'jnää' joo'h' he' laay' jøøh' mah' lá'ja',
 joo'h' mi'jnääy' hne' he' laah' jøøh' ka'läh'. 2 Hne' ga'hñaa'h' jnä' mah'
 jmeen' hih' kih' ga'lä'jéé' dsa'. He'ja' na'na' jwé' kin' jmeen' chaa' tää'
 ga'lä'jéé' dsa' hi' ga'kwééh' jnä'. 3 He' kyuu' dsa' hne', ma'la' jaa' hne'
 ba' laah' Dio jøøh', hi' he' kyuu' Jesucristo hi' ga'cheeh', he' la' ba' ja',
 he' jmee' chaa' dsa' tää'.

4 Ma'mi'jnään' hne' kih' dsa' he' laah' jøøh'. Ma'hñaa' ba' ta' he'
 ga'kwééh' jnä' jmeen'. 5 Na'na' Täa', mi'jnää' he' laan' jøøhn' ya'jwi' kyaah',
 ja'ba' lá'koo' jøøhn' ma' laan' kyaah' hne', jää' ja'ga' nøø' jmi'gyuu' la'.

6 Ma'mi'jnään' hne' kih' lá'jéé' dsa' hi' ga'kwééh' jnä'. Hi' he' ma' laa'
 kyaah' mah' ga'kwééh' jnä', hi' ga'høøy' juu' kyaah'. 7 Na' ma'la' kyaayh', he'
 ja' kyaah' ba' ja' lá'jé' he' ga'tøøh' goon'. 8 Jééh', lá'jé' juu' he' ga'chiuh' jnä',
 ma'hlééh' jnih' hi' ga'héeyh' ba'. Ma'la' hee' bih' he' ya'héén' kyaah'. Hi'
 ma'la' dsoo' ba' dséy', hne' he' ga'cheeh' jnä'.

9 He'ja' ngiin' kiyh', ja' kih' lá'jéé' dsa' jmi'gyuu'. Ngiin' kih' hi' ga'kwééh'
 jnä' ba', jééh' hi' he' ba' laa' dsa' kyaah'. 10 Lá'jéé' dsa' hi' laa' kyaan', he' ba'
 hi' he' laa' kyaah'. Hi' lá'jéé' hi' laa' kyaah', hi' he' ba' laa' kyaan' ka'läh'.
 Ta'la' kih' dsa' he' ga'lä'jnä' he' laan' jøøhn'.

11 Mo'so' gya' ga' jnä' jmi'gyuu' la'. Pero dsa' kyaan', ja' gyih' jmi'gyuu'
 la'. Hi' jnä' naahn' kyaah'. Täa' kyaan', hne' hi' na'jngéé', háä' kyaah' be'
 kyaah' lá'jéé' hi' ga'kwééh' jnä', mah' ja' leey' koo' ba', ja'ba' lá'koo' laa' jne'
 koo' ba'. 12 Ta'ko' jiih' ma' gyan' kyaayh' jmi'gyuu' la', ma' háä' jnih' kyaah'
 be' kyaah'. Ga'hään' hi' ga'kwééh' jnä'. Ni' jaa' sa' ga'héé'. Ma'la' jaa' hi'
 nøø' juu' dsa'héé', hi' he' ba' ga'héé' go'te', mah' lá'ja' lá'te' lá'koo' na'sii'
 juu' kyaah'.

13 Na' naahn' jee' ñeh' hne'. Ta'ko' jiih' gyan' ko'hwéé' ga' jmi'gyuu'
 la', ma'hlééh' ba' jnih' lá'jé' he' la', mah' jéé' dséy' lá'koo' jiih' jéé'
 dsén'. 14 Ma'ngéén' lá'jé' juu' kyaah' kih' hi' he'. Hi' ga'lä'høøh' dsa' chaa'
 jmi'gyuu' la' kiyh', kih' he' mo'so' laay' kih' jmi'gyuu' la', ja'ba' lá'koo' sa'
 laa' jnä' kih' jmi'gyuu' la'. 15 Sa' ngiin' kyaah' mah' hwéeyh' jmi'gyuu' la'.
 Ngiin' kyaah' mah' háäh' hnih' kih' he' hñih' ba'. 16 Sa' laay' kih' jmi'gyuu'
 la', ja'ba' lá'koo' sa' laa' jnä' kih' jmi'gyuu' la'. 17 Jmääy' cha'ga'miih'
 na'jngéey' kyaah' ju'dsoo' kyaah'. Jééh' juu' kyaah', la' ju'dsoo' jmah' ba'.
 18 Lá'koo' ga'cheeh' jnä' jee' tääh' dsa' jmi'gyuu' la', ja'ba' lá'ja' ga'chee'
 jnih' jee' kih' dsa' hi' tääh' jmi'gyuu' la'. 19 Kwaat' kih' hi' he' ba' na' he'
 ngéén' hñiin' kyaah'. Mah' lá'ja' hi' he' leé' na'jngéé' go'te'.

20 Ja' ma'la' kih' hi' la' ngiin'. Lá'ja' ngiin' ka'läh' kih' hi' na' ga'heeh'
 jnä' wa'ra' ga'nuuy' juu' kih' hi' he'. 21 Mah' leé' koo' ba' jee' lá'jéé', lá'koo'
 laah' hne' kyaah' jnä' Täa', hi' jnä' kyaah' hne'. Lá'ja' leé' koo' ba' jee' lá'jéé'
 hi' he' kyaah' jne'. Mah' lá'ja', hi' chaa' jmi'gyuu' la' lá'dsoo' dsé', hne' he'
 ga'cheeh' jnä' jmi'gyuu' la'. 22 Lá'koo' ma'mi'jnääh' jnä' kih' dsa', lá'ja'
 ma'mi'jnään' hñiin' kiyh', mah' lá'ja' leey' koo' ba', lá'koo' laa' jne'. 23 Jnä'
 laan' kyaah' jnih', hi' hne' laah' kyaah' jnä', mah' lá'ja' dsa'taayh' kwee'

go-te' leey' koo- ba'. Lä'ja- lä'ngëé' dsa- jmi-gyuu' la-, hne- ba' ga'cheeh' jnä', hi- lä'ja- lä'ney- ga-lä'hnaah' hnih', ja-ba' lä'koo- hnaah' jnä'.

²⁴ Tää' kyaan', lä'jëé- hi- ga'kwëéh' jnä' he', hnoon' dsa-taayh' kyaah' jnä' ha- jee' naahn' na'gyan'. Mah' jëëy' he- ma'llaah' jnä' jøøh', kih' he- ga-lä'hnaah' jnä' jää' ja-ga'nøø' jmi-gyuu' la-. ²⁵ Lluu' laah' hne- Tää'. Dsa- chaa- jmi-gyuu' la-, sa-ma-lä'kyuuy' hne-. Pero jnä', kyuuu' hne-. Ma-ñe- ba' dsa- kyaan', hne- ga'cheeh' jnä'. ²⁶ Ma-mi-jnään' kiyh', ha- lä' laah' hne-, hi- jmeen' lä'kyuuy' hne- cha-ga'miih-. Mah' jnä' he' hään' jee' kiyh' hi- ja-ba' lä'koh' hnaah' jnä', ja-ba' lä'ja- lä'hnaäh' dsa'kyaayh'.

18

Ga'saayh' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Ma-ngëé' ma-hlëéh' Jesús lä'ja-, jnääh' discípulo ga'nøø' jnääh' kyaayh' ta' hngaah' ko-taa' kih' koo- jmi- he- chee- Cedrón. Jee' ja- ga'tooh' jnääh' kyaayh' jee' na-jnää' chaah' hma- kih' dsa-. ² Juda ka-läh', hi- ga'hneé' Jesús, ma' kyuyh' lä'kaa- jee' ja-, jëéh' cha-miih' jiih' na'nøø' jnääh' discípulo kyaah' Jesús ta' ja-. ³ Jee' ja- ga'lloo' Juda, ma' jää- koo- nää' hløø', kyaah' ko'llaa' poo- hi- ga'chee' jmi-dsa- kaa'h' hi- hi- ga'chee' fariseo. Ga'lla-nääh' jee' ja-, chooy' je-, kye' hma- lle' je-. Kye- hi- kye- ñe', kye- hi- kye- hma-. ⁴ Pero ma-ñe- ba' Jesús lä'je- go-te', hee- na- jä- né' kiyh'. Mah' ya'hëëy' ta' cha'né' hi- ga'ngiiy' juu' kih' dsa- he':

—¿Hij- na- hnaah' hnäh'?

⁵ —Ma' ya-nøø' jnääh', hnäh' jnääh' Jesús, dsa- chaa- Nazaret —ga'jäh' dsa- he'.

—Jnä' he' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

Jee' ja- ma' hääh' Juda ka-läh', hi- ga'ngëé' Jesús kih' dsa- he'. ⁶ Lä'koo- ma' ga'jäh' Jesús "jääh' he'", ga'tëé- dsa- he' hñii' ta- ka'luu' lä'jiih' ga'saay' hwa'. ⁷ Koo- ka-läh' ga'ngiiy' Jesús juu' kiyh':

—¿Hij- ba' na- hnaah' hnäh'? —ga'jäh'.

—Jesús, dsa- chaa- Nazaret —ga'jäh' dsa- he'.

⁸ —¿Ja' ma-jwëéh' ba' hnäh', jnä' he'? Cher'mah' jnä' hnaah' hnäh', kwa' jwë' wa'lla- nääh' hi- tääh' la- —ga'jäh' Jesús siiyh'.

⁹ He- la- ga'la' mah' lä'te' he- ga'jäh' Jesús: "Tää', lä'jëé- hi- ga'kwëéh' jnä', ni- jaa- hi- he' sa- dsa- hëé'." ¹⁰ He-ja- ga'le- Pee' ñe' kih' mah' ga'kuy' lo-gwa' jwoo' ra-lluu' kih' Malco, hi- ma' laa' jaa- hi- ma' jmee- ta'he' kih' jmi-dsa- jøøh'. ¹¹ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh' Pee':

—Tøøh' ñe' kyah' neh' loo- kih'. ¿Ja' jmee- bii' kin- jëen- he- wii' la- lä'koo- mada' he- ga'jmee' Tää' kin'?

Na'jääh' Jesús cha'né' Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Ja-ga'ngoo' juu' hløø' kyaah' hløø' kyaay' hi- kyaah' poo- kyaah' dsa- judiu he', mah' ga'saayh' Jesús ga'hñuuy'. ¹³ To-né' na'jääh' cha'né' Aná, hi- ma' laa' dso'jmi- Caifá. Caifá he' ma' kye- né' kih' lä'jëé- jmi-dsa- jii- ja-. ¹⁴ Hij- he' na-, hi- ga'taa'h- dsa- judiu juu' jää', ga'siiyh' he- jmee- bii' juu' jaa- dsa-ñuuh- kih' jwii- goo' jne'.

*Ga⁻hmä⁻ Pee⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ kyuyy⁻ Jesús**(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)*

¹⁵ Ma⁻ lleē⁻ Pee⁻ kaah⁻ kih⁻ Jesús kyaah⁻ jñah⁻ ga⁻ discípulo. Discípulo he⁻ ma⁻ kyuy⁻ ba⁻ dsa⁻ jòoh⁻ kya⁻ jmi⁻ dsa⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ hey⁻ kyaah⁻ Jesús jee⁻ la⁻ ho⁻ hne⁻ kih⁻ jmi⁻ dsa⁻ jòoh⁻ he⁻. ¹⁶ Pero ta⁻ ka⁻ hne⁻ kih⁻ ho⁻ haah⁻ ja⁻ ba⁻ ma⁻ cheh⁻ Pee⁻. Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēē⁻ hī⁻ jñah⁻ discípulo he⁻, hī⁻ ma⁻ kyuy⁻ jmi⁻ dsa⁻ jòoh⁻ mah⁻ ga⁻ hlēēyh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ mē⁻ hī⁻ ma⁻ hōō⁻ ho⁻ haah⁻ ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ taayh⁻ Pee⁻ ta⁻ cha⁻ neh⁻. ¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh⁻ dsa⁻ mē⁻ he⁻ siyh⁻ Pee⁻:

—Ja⁻ hne⁻ ka⁻ lāh⁻ laah⁻ discípulo kya⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ oo⁻?

—Ja⁻ he⁻ jnā⁻ —ga⁻ jāh⁻ Pee⁻.

¹⁸ Jmii⁻ ja⁻ ma⁻ jmee⁻ gyuu⁻. Hi⁻ lā⁻ jēē⁻ hī⁻ ma⁻ tāāh⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ jee⁻ ja⁻ kyaah⁻ poo⁻, ga⁻ jeeyh⁻ je⁻ mah⁻ ga⁻ taayh⁻ llooyh⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ cheh⁻ Pee⁻ ka⁻ lāh⁻, llooh⁻ je⁻ kō⁻ jòh⁻ kyaayh⁻.

*Na⁻ jāāy⁻ Jesús cha⁻ nē⁻ dsa⁻ ta⁻ kya⁻ dsa⁻ judii**(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)*

¹⁹ Ga⁻ lōō⁻ jmi⁻ dsa⁻ jòoh⁻ ngii⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús, hī⁻ ga⁻ he⁻ hī⁻ ma⁻ laa⁻ discípulo kyaay⁻, hī⁻ ha⁻ na⁻ ma⁻ tāāyh⁻. Hi⁻ ma⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kiyh⁻ ha⁻ lā⁻ la⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ kway⁻. ²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻:

—Jnā⁻ hā⁻ go⁻ te⁻ ga⁻ hlēēhn⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Ma⁻ hlēēh⁻ jnih⁻ tāā⁻ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ hi⁻ jee⁻ chih⁻ gwah⁻ juuh⁻ jee⁻ dsa⁻ kuh⁻ dsa⁻ goo⁻ jne⁻. Ni⁻ kōō⁻ sa⁻ ga⁻ hlēēhn⁻ jee⁻ na⁻ hmāā⁻. ²¹ He⁻ la⁻ ngiih⁻ juu⁻ kin⁻? Ngii⁻ juu⁻ kih⁻ hī⁻ ga⁻ nuu⁻ ba⁻, mah⁻ jāyh⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jwahn⁻. Hī⁻ he⁻ ba⁻ ñe⁻ lā⁻ jē⁻ hee⁻ na⁻ ga⁻ hlēēhn⁻.

²² Lā⁻ kōō⁻ ma⁻ ga⁻ jāh⁻ Jesús lā⁻ ja⁻, jāā⁻ poo⁻ kya⁻ dsa⁻ he⁻ hī⁻ ma⁻ cheh⁻ koo⁻ jee⁻ jā⁻, ga⁻ jnooy⁻ mo⁻ nē⁻ Jesús.

—Ja⁻ hē⁻ lā⁻ na⁻ ba⁻ jiih⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ jòoh⁻ kya⁻ jmi⁻ dsa⁻? —ga⁻ jāh⁻ poo⁻ he⁻ siyh⁻.

²³ —Cher⁻ mah⁻ ma⁻ hlēēhn⁻ hliih⁻, chiih⁻ jnā⁻ hee⁻ na⁻ he⁻ hliih⁻ ma⁻ ya⁻ hii⁻ hoon⁻. Hi⁻ cher⁻ mah⁻ ma⁻ hlēēhn⁻ ba⁻ jnā⁻ ju⁻ dsoo⁻, Ja⁻ he⁻ la⁻ jnooh⁻ kin⁻? —ga⁻ jāh⁻ Jesús siyh⁻.

²⁴ He⁻ ja⁻ na⁻ hñuuh⁻ Jesús ga⁻ chee⁻ Aná cha⁻ nē⁻ Caifá, dsa⁻ jòoh⁻ kya⁻ jmi⁻ dsa⁻.

*Koo⁻ ka⁻ lāh⁻ ga⁻ hmä⁻ Pee⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ kyuyy⁻ Jesús**(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

²⁵ Lā⁻ ma⁻ cheh⁻ ja⁻ ba⁻ Pee⁻ llooh⁻ je⁻, mah⁻ ga⁻ jāh⁻ dsa⁻ siyh⁻:

—Ja⁻ hne⁻ laah⁻ jāā⁻ discípulo kyaay⁻?

—Jah⁻ hā⁻, ja⁻ he⁻ jnā⁻ —ga⁻ jāh⁻ Pee⁻.

²⁶ Mah⁻ ga⁻ hlēēh⁻ jāā⁻ hī⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ jmi⁻ dsa⁻ jòoh⁻, hī⁻ laa⁻ miih⁻ jòoh⁻ hī⁻ ga⁻ ku⁻ Pee⁻ lo⁻ gwa⁻ he⁻, ga⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Pee⁻:

—Ja⁻ ga⁻ jēēn⁻ hne⁻ kyaayh⁻, jee⁻ na⁻ jnāā⁻ chaah⁻ hma⁻? —ga⁻ jāyh⁻ siyh⁻ Pee⁻.

²⁷ Kōō⁻ ka⁻ lāh⁻ ga⁻ juu⁻ Pee⁻, hi⁻ lā⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ hoooh⁻ chaah⁻ dsoo⁻.

*Ga⁻ jāā⁻ dsa⁻ Jesús cha⁻ nē⁻ Pilato**(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

²⁸ Ja⁻ ga⁻ lleē⁻ dsa⁻ Jesús kih⁻ Caifá mah⁻ ga⁻ jāāy⁻ ta⁻ nē⁻ ta⁻ kih⁻ Pilato. Hor⁻ ja⁻ ma⁻ ngoo⁻ ga⁻ jnā⁻. Sa⁻ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ judii cha⁻ neh⁻ nē⁻ ta⁻ ja⁻ mah⁻ sa⁻ mi⁻ sayh⁻ hñiiy⁻. Jēēh⁻, sa⁻ ma⁻ le⁻ ma⁻ hōōy⁻ jmii⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁻, wa⁻ ra⁻ jāh⁻ kih⁻ ga⁻ taayh⁻ jee⁻ ja⁻. ²⁹ He⁻ ja⁻ ya⁻ hēē⁻ Pilato ka⁻ hne⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻ tāāyh⁻ ja⁻ mah⁻ ga⁻ jāyh⁻:

—¿Hee⁻ dsoo' bääh' hnäh' dsa⁻ la⁻? —ga⁻jäh' Pilato.

³⁰ —Wa'ra⁻ jäh' kih' sa⁻ hlëeh' dsa⁻ na⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ kih' ma⁻ngëe' jnääh' ja'gooh⁻ —ga⁻jäh' dsa⁻ he⁻ süyh⁻ Pilato.

³¹ —Tee⁻ ba' hnäh' kyah', lla' hnäh' ta' kiyh', lä⁻koo⁻ lle' ley kyah' hnäh' —ga⁻jäh' Pilato süyh⁻.

—Pero sa⁻ na⁻ngë' jnääh' jwë', jngëeh' jnääh' ni⁻ jaä⁻ dsa⁻ —ga⁻jäh' dsa⁻ judiu he⁻.

³² Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te⁻ juu' kih' Jesús lä⁻koo⁻ ma' ga⁻jäyh' ha⁻ lä⁻ kyaah' ma' juuy'. ³³ Ja⁻ga⁻ ga⁻he' Pilato ta⁻ cha⁻neh⁻ në'ta' kih' mah' ga⁻tëeyh' Jesús, ga⁻ngiy' juu' kiyh':

—¿Che⁻ hne⁻ he⁻ dsa⁻jøøh' kyaä⁻ dsa⁻ judiu? —ga⁻jäyh'.

³⁴ —¿Che⁻ he⁻ hlëeh' kyah' hñaah' he⁻ jwah' lä⁻na⁻, o che⁻ he⁻ ma⁻hlëeh' jñah' ki⁻ jnä⁻? —ga⁻jäh' Jesús süyh⁻.

³⁵ —Ja⁻ he⁻ dsa⁻ judiu jnä⁻. Dsa⁻gooh' kyaah' dsa⁻kaah' kyaä⁻ jmi⁻dsa⁻, hi⁻ he⁻ ba' na⁻ ma⁻ngëe' hne⁻ ta⁻ kin⁻. ¿Hee⁻ ma⁻jmeeh'? —ga⁻jäh' Pilato süih' Jesús.

³⁶ —Ja⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ jmee⁻ jnä⁻ hih⁻. Wa'ra⁻ jäh' kih' jmee⁻ jnä⁻ hih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, hi⁻ chaa⁻ kaah' kin⁻ sa⁻ kway' jwë' ngëe' dsa⁻ jnä⁻ kih' dsa⁻goon⁻ hi⁻ laä⁻ ta'. Pero sa⁻ jmee⁻ jnä⁻ hih⁻ jee' la⁻ —ga⁻jäh' Jesús süyh⁻.

³⁷ —¿Che⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ laah' hne⁻ rey ja⁻? —ga⁻jäh' Pilato.

—Hne⁻ ba' jwah', jnä⁻ laan⁻ rey. Kih' he⁻ la⁻ ba' ga⁻lä⁻chaan⁻, hi⁻ jan' jmi⁻gyuu⁻ la⁻ mah' jmeen⁻ ju'dsoo' ba'. Hi⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ laä⁻ kyaä⁻ ju'dsoo', nuuy' juu' kin⁻ —ga⁻jäh' Jesús süyh⁻.

³⁸ —¿Hee⁻ ja⁻, he⁻ la' ju'dsoo'? —ga⁻jäh' Pilato.

Ga⁻jä⁻ juu' jngüh' dsa⁻ kih' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Lä⁻koo⁻ ma' ga⁻jäyh' lä⁻ja⁻, ya⁻hëey' ngooy' ta⁻ jee' ma' tääh' dsa⁻ judiu, mah' ga⁻süyh⁻:

—Ni⁻ koo⁻ he⁻ hlih' sa⁻ ma⁻ jnøøhn⁻ kiyh'. ³⁹ Lä⁻jë⁻ jiih⁻ ma' tē⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh', tēh' hnäh' lään' jaä⁻ hi⁻ tih⁻ hoh' hnäh' hi⁻ hää⁻ neh⁻ ñe'. Hnäh' dsa⁻ judiu, ¿che⁻ hnooh⁻ hnäh' mah' lään' rey kyaah' hnäh'?

⁴⁰ Ga⁻lä⁻jëe⁻ ga⁻tooh' miih', ga⁻jäyh':

—Ta⁻ lää⁻ dsa⁻ na⁻. Lää⁻ Barrabá ba'.

Barrabá he⁻ ma' laä⁻ jaä⁻ dsa⁻hii⁻.

19

¹ He⁻ja⁻ ga⁻jmee' Pilato hih⁻ mah' jmi⁻ba' dsa⁻ kih' Jesús. ² Ga⁻ka⁻ hløø' wii⁻ too', ga⁻jmeey' koo⁻ coron mah' ga⁻tooyh⁻ lle' Jesús. Hi⁻ ga⁻kyeh⁻ dsih' koo⁻ hmiih' gyuu⁻ läh⁻ lä⁻koh' hmiih⁻ he⁻ këh⁻ rey.

³ —iPeer⁻ jøøh' dsa⁻ ta' kyaä⁻ dsa⁻ judiu! —ma' jäyh'.

Mah' ma' jnoo⁻ hløø' mo⁻nëy'.

⁴ Ja⁻ga⁻ ya⁻hëe⁻ ka⁻läh' Pilato ta⁻ ka⁻hne⁻ mah' ga⁻süyh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Hii⁻ ja⁻ la⁻ kyah' hnäh' mah' jëeh' hnäh' ni⁻ koo⁻ he⁻ hlih' sa⁻ hii⁻ jnøøhn⁻ kiyh'.

⁵ Ja⁻ga⁻ ya⁻hëe⁻ Jesús, na⁻há⁻ lley' coron he⁻ na⁻la⁻ kyaah' wii⁻ too', hi⁻ na⁻kyeyh' koo⁻ hmiih' gyuu⁻ läh⁻. Mah' ga⁻jäh' Pilato süyh⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he⁻: —Hii⁻ la⁻ dsa⁻ñuu⁻ na⁻.

⁶ Ma' ga⁻ jëë⁺ dsa⁻ kaa^h kya^a jmi⁻ dsa⁻ kya^h poo⁻ kya^a gwah⁺, ga⁻ tooyh⁺ miih⁺, ma' jäh⁺:

—Tääy⁻ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻, tääy⁻ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻.

Pero ga⁻ jäh⁺ Pilato ka⁻ läh⁺:

—Tee⁻ hnäh⁺ mah⁺ tää⁻ hnäh⁺ hñaah⁺ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻. Jëeh⁺, ni⁻ koq⁻ he⁻ hlih⁺ sa⁻ ma⁻ jnøøhn⁻ kiyh⁺.

⁷ Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ judiu he⁺:

—Cha⁻ ba⁻ ley kya^a jnääh⁺. Lä⁻ koq⁻ jäh⁺ ley kya^a jnääh⁺ ää⁻ jmi⁺ juuy⁺. Jëeh⁺ ga⁻ jmääy⁺ hñiiy⁺ Joq⁻ Dio.

⁸ Ma' ga⁻ nuu⁺ Pilato lä⁻ ja⁻, cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ lä⁻ goyh⁺. ⁹ Koq⁻ ka⁻ läh⁺ ngaayh⁺ kya^h Jesús në⁻ ta⁺ kiyh⁺, mah⁺ ga⁻ siyh⁺:

—¿Ha⁻ cha^h hne⁻?

Pero sa⁺ ga⁻ ngii⁺ Jesús go⁻ te⁺ kiyh⁺.

¹⁰ —¿He⁻ la⁻ sa⁻ ngii⁺ kin⁺? ¿Che⁻ sa⁻ ñeh⁺ na⁻ ngën⁺ jwë⁺ jmeen⁺ hih⁺ mah⁺ tää⁻ dsa⁻ hne⁻ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻? Hi⁻ lä⁻ ja⁻ jmeen⁺ hih⁺, mah⁺ lään⁻ hne⁻ —ga⁻ jäh⁺ Pilato siyh⁺.

¹¹ —Ni⁻ miih⁻ sa⁻ na⁻ ngëh⁺ jwë⁺ he⁻ jmeeh⁺ lä⁻ ja⁻ kin⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁻ ga⁻ kwa⁺ Dio jwë⁺. He⁻ ja⁻ juuh⁻ ga⁻ la⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁻ ngëë⁺ jnä⁻ kyah⁺, lä⁻ koh⁺ ga⁻ kyah⁺ hñaah⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺.

¹² He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁻ hnøø⁺ Pilato ma⁻ lääy⁺ Jesús. Pero dsa⁻ judiu he⁺, ma⁻ tooyh⁻ cha⁻ miih⁻ miih⁺, ma' jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ hne⁻ ga⁻ lääh⁺ hnih⁺, sa⁻ laah⁺ ome⁻ kya^a rey to⁻ në⁻ hi⁻ gya⁺ Roma. Wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ rey, lla⁻ dsëëy⁺ rey to⁻ në⁻ ba⁻ ja⁻.

¹³ Ma' ga⁻ nuu⁺ Pilato lä⁻ ja⁻, ga⁻ jääy⁺ Jesús ta⁻ ka⁻ hne⁻, mah⁺ ga⁻ gyay⁻ jee⁺ jmeey⁺ hih⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁻ chee⁻ Gabata kya^h juu⁺ hebreo. Juu⁺ na⁻ hnøø⁺ jäh⁺: jee⁺ ma⁻ na⁻ joo⁺ ku⁺. ¹⁴ Ma⁻ ja⁻, hlooh⁻ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mah⁺, ma⁻ tē⁻ llā⁺ hyoo⁺. Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Pilato siih⁺ dsa⁻ judiu he⁺:

—Hii⁻ la⁻ rey kya^h hnäh⁺.

¹⁵ —i⁻ Wa⁺ juuy⁺, wa⁺ juuy⁺! i⁻ Tääy⁻ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻! —ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ tää⁻ jnä⁻ rey kya^h hnäh⁺ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻? —ga⁻ jäh⁺ Pilato siyh⁺.

—Sa⁻ cha⁺ ga⁻ jñah⁺ rey kya^a jnääh⁺, ma⁻ la⁻ César ba⁻ —ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ kaa^h kya^a jmi⁻ dsa⁻ he⁺.

¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ngëë⁺ Pilato ja⁻ goo⁻ hløø⁺ mah⁺ tää⁻ dsih⁺ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ tēē⁻ hløø⁺ Jesús.

Ga⁻ tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh⁺ hma⁻ cru⁻

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ya⁻ hëë⁺ Jesús jee⁺ ja⁻ ma⁻ kye⁻ hma⁻ cru⁻, ngooy⁺ jee⁺ chee⁻ Moo⁺ Lle⁺ Hli⁺. Kya^h juu⁺ hebreo jäh⁺: Gólgota. ¹⁸ Jee⁺ ja⁻ ga⁻ tää⁻ dsih⁺ dsoh⁺ hma⁻ cru⁻, ko⁻ jøh⁺ kya^h uu⁺ dsa⁻, ma⁻ jaa⁻ lä⁻ koq⁻ jwoo⁺ kiyh⁺. ¹⁹ Ga⁻ jmeey⁺ Pilato mada⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ koq⁻ hwëh⁺ he⁻ ga⁻ tøøy⁺ në⁻ hma⁻ cru⁻ he⁻ jäh⁺: “Jesús dsa⁻ cha⁺ Nazaret, Rey kya^a dsa⁻ judiu.” ²⁰ Jwëë⁺ dsa⁻ judiu ga⁻ hëy⁺ hwëh⁺ ja⁻, jëeh⁺ ma⁻ jäh⁺ kih⁺ jee⁺ jwi⁺ ja⁻ jee⁺ ga⁻ tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh⁺ hma⁻ cru⁻, hi⁻ hwëh⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ si⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ kya^h juu⁺ hebreo, kya^h juu⁺ griego hi⁻ kya^h latín ka⁻ läh⁺. ²¹ He⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ kaa^h kya^a jmi⁻ dsa⁻ kya^a dsa⁻ judiu na⁻ nää⁺ na⁻ chi⁺h⁺ Pilato:

—Ta⁺ sii⁻ “Rey kyaa⁺ dsa⁻ judiu.” Sii⁻ lä⁻koq⁻ ga⁻jäyh⁺ hñiiy⁺ “Jnä⁺ he⁺ laan⁻ Rey kyaa⁺ dsa⁻ judiu.”

²² Pero Pilato ga⁻jeeh⁻ juu⁺ kiyh⁺:

—He⁻ ma⁻ siin⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁺ mi⁻siin⁻.

²³ Ma⁻ngëe⁻ ma⁻tää⁻ hløø⁻ Jesús dsoh⁺ hma⁻cru⁻ mah⁺ ga⁻kay⁺ sa⁻hmiih⁻ kiyh⁺, ga⁻jmeey⁺ kye⁺ jwi⁺, ma⁻ koq⁻ jwi⁺ kih⁺ lä⁻jaa⁻ hløø⁻. Hi⁻ ga⁻ka⁻ hløø⁻ sa⁻hmiih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻lääy⁻ he⁻ ma⁻ la⁻koq⁻ ta⁻jmaah⁻ koq⁻ dsa⁻. ²⁴ Mah⁺ ga⁻siiyh⁺ dsa⁻ kyaayh⁺:

—Sa⁻ wa⁻ gyiin⁻. Wa⁻ koohn⁻ suert ba⁻, wa⁻ jëen⁻ hi⁻ tëë⁻.

Kyaah⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te⁻ lä⁻koq⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, he⁻ jäh⁻: “Ga⁻ti⁻ ga⁻llooh⁻ dsa⁻ hmiih⁻ kin⁻, mah⁺ ga⁻kooyh⁺ suert kih⁺ hmiih⁻ kyoo⁻ kin⁻ he⁻ ma⁻ na⁻lään⁻.” Lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ hløø⁻ he⁻.

²⁵ Ma⁻ cheh⁺ choo⁺ Jesús koo⁺ hma⁻cru⁻ kiyh⁺, kyaah⁺ dsa⁻më⁻ øøh⁻ chooy⁺, kyaah⁺ María më⁻ Cleofa, hi⁻ kyaah⁺ María Magdalena ka⁻läh⁻. ²⁶ Ma⁻ ga⁻jëe⁻ Jesús choo⁺, kyaah⁺ discípulo hi⁻ ga⁻lä⁻hnäy⁻ cha⁻miih⁻, mah⁺ ga⁻siiyh⁺ chooy⁺:

—Dsa⁻më⁻, hii⁻ jooh⁻ cheh⁺ na⁻.

²⁷ Ja⁻ga⁻ ga⁻hlëeyh⁺ discípulo he⁻:

—Hii⁻ maa⁻ kyaah⁺ cheh⁺ na⁻.

Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻tëe⁻ discípulo he⁻ choo⁺ Jesús cha⁻neh⁻ kih⁺.

Ga⁻juu⁺ Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ma⁻ ga⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ma⁻ ñe⁻ ba⁻ Jesús ga⁻hñaa⁻ ba⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻ lle⁻ kiyh⁺. Hi⁻ mah⁺ lä⁻te⁻ lä⁻koq⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, ga⁻jäyh⁺:

—Lä⁻ kii⁻ dsën⁻.

²⁹ Jee⁺ ja⁻ ma⁻ chih⁺ koq⁻ mi⁻dsuu⁻ he⁻ ma⁻ haa⁻ jmi⁻ jiih⁻. Mah⁺ ga⁻mi⁻gyah⁺ dsa⁻ koq⁻ mi⁻joo⁻ kyaah⁺ jmi⁻ jiih⁻ ja⁻. Mah⁺ ga⁻lla⁻lley⁺ lle⁻ koq⁻ sa⁻goh⁺ hma⁻ hisopo, ga⁻choo⁺ dsa⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hoo⁺ Jesús. ³⁰ Ma⁻ ga⁻hñ⁻ Jesús jmi⁻ jiih⁻ ja⁻, ga⁻jäyh⁺:

—Ma⁻ hñaa⁻ ba⁻ lä⁻jë⁻.

Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻tøyh⁺ lley⁺, ga⁻juuy⁺.

Ja⁻ hløø⁻ ga⁻jmeey⁺ dsoo⁻ dsoh⁺ mo⁻miih⁻ kih⁺ Jesús

³¹ Ma⁻ja⁻ hlooh⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁻. Sa⁻ ma⁻ hnøø⁻ dsa⁻ judiu ma⁻ jä⁻ dsa⁻ dsoh⁺ hma⁻cru⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻taayh⁺ teeyh⁻ dsëy⁻. Jëeh⁻ jmi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻jueh⁺ ga⁻kih⁺ jee⁻ lä⁻jë⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ngiiy⁺ kih⁺ Pilato mah⁺ ma⁻jmeey⁺ hih⁺ he⁻ ma⁻ jøøy⁺ kyey⁺ hi⁻ ma⁻ njäay⁺ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ dsoh⁺ hma⁻cru⁻ mah⁺ tëey⁻ ga⁻juh⁻. ³² He⁻ ja⁻ na⁻nää⁻ hløø⁻ mah⁺ ga⁻jøøy⁺ to⁻në⁻ kye⁻ hi⁻ ma⁻ taa⁻ dsoh⁺ hma⁻cru⁻ koo⁺ kih⁺ Jesús. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ taa⁻ jyoh⁺ ko⁻jwoo⁺ kiyh⁺ ja⁻. ³³ Ma⁻ ga⁻lla⁻näy⁻ jee⁻ ma⁻ taa⁻ Jesús, ga⁻jëey⁺ ma⁻ na⁻juuy⁺, he⁻ ja⁻ mo⁻so⁻ ga⁻jøøy⁺ kye⁺ Jesús.

³⁴ Ma⁻ke⁻ ma⁻na⁻juuy⁺, ja⁻ hløø⁻ ga⁻ka⁻ hma⁻ lle⁻ ñe⁻ chueh⁻ kih⁺, ga⁻jmeey⁺ dsoo⁻ mo⁻miih⁻ kih⁺ Jesús. Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ kyaah⁺ jmi⁻.

³⁵ Hi⁻ ga⁻jëe⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻la⁻, hi⁻ he⁻ jmeey⁺ ju⁻dsoo⁻. Hi⁻ juu⁺ kiyh⁺ la⁻ dsoo⁻. Hi⁻ he⁻ ñe⁻ kwee⁻ he⁻ jäyh⁺ ju⁻dsoo⁻. Hi⁻ ga⁻jmeey⁺ ju⁻dsoo⁻ mah⁺ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻dsoo⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jesús. ³⁶ Lä⁻ja⁻ ga⁻la⁻, mah⁺ lä⁻te⁻ lä⁻koq⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Ni⁻ koq⁻ moo⁻ kiyh⁺ sa⁻ jøø⁻ dsa⁻.” ³⁷ Hi⁻ lä⁻ja⁻ jee⁻ jyoh⁺ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Dsa⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁺ dsoo⁻ kiyh⁺ jëey⁺ ka⁻läh⁻.”

*Ga'haay' Jesús**(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)*

³⁸ Ma ngëë' he' ja', José dsa' chaq' Arimatea ga'ngiiy' kih' Pilato mah' kway' jwë' kooy' jmi'ngo' kih' Jesús. José ma' laa' jaa' discípulo kyaa' Jesús jee' na'hmää', jëeh' ma' gayh' dsa' judiu. Ga'kwa' ba' Pilato jwë'. He'ja' ngooy' na'kiiy' jmi'ngo' kih' Jesús. ³⁹ Ngoo' ka'läh' Nicodemo hi' ñee' ta'la' hwë' na'hnääh' Jesús. Ma' kyey' koo' gyii'gya' kil naa' mi'jwii', he' ma' la' mirra na'kaah' na'gwëëh' kyaah' áloes. ⁴⁰ He'ja' lä'uu' dsa' he', ga'jñaa'y' Jesús mah' ga'gyaayh' koo' hmiih' gyuh' kyaah' naa' mi'jwii' ja', lä'koo' tée' jmee' dsa' judiu ma' haay' hlii' kyaay'. ⁴¹ Jee' ga'tää' dsa' Jesús dsoh' hma' cru', ma' na'jnää' chaah' hma'. Hi' jee' chaah' hma' ja', ma' la' koo' to'høø' hmëë', jee' sa' ga' ma'taayh' ni' jaa' hlii'. ⁴² Jee' ja' ga'kye' dsa' jmi'ngo' kih' Jesús, kih' he' hlooh' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mah', hi' jäh' ba' la' to'høø' ja' ka'läh'.

20*Ga'lä'jiih' Jesús**(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)*

¹ To'në' jmi' kih' seman', tiih' na'hoo' ga', ñee' María Magdalena jee' ma' la' to'høø' ja'. Mah' ga'jëey' ma' kye' ta' koo' mi'kuu' he' ma' na'jnë' hoo' to'høø' ja'. ² Ja' ga'ngooy' ko'chih' kih' Simón Pee' kyaah' kih' jñah' discípulo hi' ga'lä'hnää' Jesús, mah' ga'siiyh':

—Ma'llëe' dsa' neh' to'høø' Dsa'jøøh' jnän'. Sa' ñe' jne' ha' ta' ma'jäay'.

³ Mah' ngoo' Pee' kyaah' jñah' discípulo he' na'jëey' jee' ma' la' to'høø' ja'. ⁴ Lä'uu' ga'nää' cha'hlii'. Pero jñah' discípulo he' ga'hlii' cha'ga'miuh' lä'koh' ga'Pee'. Hi' he' ga'lloo' to'në' jee' ma' la' to'høø' ja'. ⁵ Ga'jluuy' hñiiy' mah' ga'jëey'. Ma'la' hmiih' he' ma' na'lää' Jesús ja'ba' ga'jëey' neh' too' ja'. Ja' jiih' mo'so' ga'hey' neh' to'høø' ja'. ⁶ Ja' ga'lloo' Pee'. Hi' he' ba' ga'he' ga'të' neh' to'høø' ja'. Ma'la' sa'hmiuh' he' ma' na'lää' Jesús ba' ga'jëey' ma' kye' neh' jee' ja'. ⁷ Hi' ga'jëey' hmiih' sa'luu' he' ma' na'gyoh' lle' Jesús, mo'so' kye' ko'jøh' kyaah' hmiih' he' ma' na'lääy' ja'. Ma' kye' ma' na'gyoh' ta' koo' ba'. ⁸ Ja' ga'ga'he' ka'läh' hi' jñah' discípulo, hi' ga'lloo' to'në' he', neh' to'høø' ja'. Ga'jëey' kwee', ja'ga' ga'lä'dsoo' dsëy'. ⁹ Jëeh', sa' ga'ma'lä'ngëey' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio he' ga'la' bi' he' ga'lä'jiiyh' jee' kih' hi' na'juu'. ¹⁰ Hi' lä'uu' discípulo he' ga'näay' ta' kih'.

*Ga'lä'jnää' Jesús cha'në' María Magdalena**(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Pero María ga'jä' ta' ka'hne' kih' to'høø' ja', hooyh'. Jee' cheyh' hooyh' ja' ga'jluuy' hñiiy' mah' ga'jëey' ta' neh' to'høø' ja'. ¹² Mah' ga'jëey' uu' ángele, hi' kyeh' hmiih' tøø'. Jaa' ma' gya' jee' ma' la' ta' gyuuh' lley' hi' jaa' ma' gya' jee' ma' la' ta' huu' tiiy', ja'ba' jee' ga'kye' dsa' jmi'ngo' kih' Jesús. ¹³ Mah' ga'jäh' ángele he' siiyh':

—Dsa' më', zhe' la' hoo'h' hne'?

—Hoo'h' jnä' kih' he' ma'llëey' Dsa'jøøh' kyaan'. Sa' man' ha' ta' ma'kyaay' —ga'jäh' María siiyh'.

¹⁴ Ma'ngëë' ma'hleeyh' lä'ja', ga'jëeyh' hñiiy' ta' ka'luuy'. Ga'jëey' cheh' Jesús, pero mo'so' ga'lä'kyuuy'. ¹⁵ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Dsa-mēʹ, ¿he-laʹ hooʹh hneʹ? ¿Hij- na- hnaahʹ?

Pero María maʹ laayʹ, dsa- hi- maʹ hooʹ chaahʹ leʹ baʹ heʹ. He-ja- gaʹ siiyhʹ:
—Hne- dsa-, chermahʹ hne- ma- lleeʹh hliʹ kyaanʹ, chiihʹ jnaʹ ha- ta-
ma kyaahʹ, mahʹ niinʹ naʹteen—gaʹ jahʹ María siiyhʹ.

16 —María —gaʹ jahʹ Jesús siiyhʹ.

Mahʹ gaʹ jeeʹh- ka-lahʹ María, gaʹ siiyhʹ:

—¡Raboni! —he- la- hnooʹ jahʹ Ta-jwohʹ.

17 Mahʹ gaʹ jahʹ Jesús siiyhʹ:

—Taʹ eeʹ jnaʹ. Jeehʹ, saʹ gaʹ ma-wiinʹ jeeʹ gyaʹ Tää kyaanʹ. Gwa- jeeʹ täähʹ
oøhnʹ mahʹ go-chiiyhʹ: “Naahnʹ naʹgyanʹ kyaahʹ hi- laaʹ Tää kyaanʹ, ja-baʹ
hi- laaʹ Tää kyaahʹ hnähʹ ka-lahʹ. Naahnʹ naʹgyanʹ kyaahʹ hi- laaʹ Dio kyaanʹ,
ja-baʹ hi- laaʹ Dio kyaahʹ hnähʹ.”

18 He-ja- ñeeʹ María Magdalena naʹjmeehʹ juuʹ kihʹ lä-jeeʹ jnaähʹ discípulo
he- gaʹ jeeʹy Jesús, hiʹ gaʹ jmeeyhʹ juuʹ lä-jeeʹ he- gaʹ siiyhʹ María.

Gaʹ lä-jnäʹ Jesús jeeʹ kihʹ discípulo kyaayʹ

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Maʹ gaʹ nuuʹ ja-baʹ jmiʹ ja-, to-néʹ jmiʹ kihʹ seman-, na-jnéʹ haahʹ maʹ
tøøhʹ jnäähʹ ko-jøhʹ lä-jeeʹ jnäähʹ, kihʹ he- maʹ gahʹ jnäähʹ dsa-taʹ. Ga-heʹ
Jesús, mahʹ gaʹ lla-sëeyhʹ to-dsaahʹ jeeʹ maʹ tøøhʹ jnäähʹ ja-. Mahʹ gaʹ jähʹ siiyhʹ
jnäähʹ:

—Waʹ hiiʹ tiʹ kyahʹ hnähʹ.

20 Lä-koø- maʹ gaʹ jähʹ lä-ja-, gaʹ heeyhʹ jnäähʹ discípulo kyaayʹ ma-gooy-
kyaahʹ jwooʹ mo-miʹh- kiyhʹ. Peer- gaʹ jeeʹ dsé- jnäähʹ maʹ gaʹ jeeʹ jnäähʹ
Dsa-jøøhʹ jnanʹ. 21 Mahʹ gaʹ jahʹ Jesús siiyhʹ jnäähʹ ka-lahʹ:

—Waʹ hiiʹ tiʹ kyahʹ hnähʹ. Lä-koø- gaʹ cheeʹ Tää jnaʹ, ja-baʹ lä-ja- cheen-
hnähʹ.

22 Lä-koø- maʹ gaʹ jähʹ lä-ja-, gaʹ juuyʹ néʹ kyaaʹ jnäähʹ, mahʹ gaʹ siiyhʹ jnäähʹ
:

—Heeʹh hnähʹ jmi-lléʹ Na-jngiiʹ. 23 Chermahʹ gaʹ kihʹ hnähʹ hohʹ kihʹ
dsoʹkye- he- jmeeʹ dsa-, dsa-cheʹ baʹ dsoʹkye- kiyhʹ. Pero chermahʹ saʹ
gaʹ kihʹ hnähʹ hohʹ kiyhʹ, lä- ma-kyaayhʹ ja-baʹ dsoʹkye- kiyhʹ.

Saʹ gaʹ lä-heeʹ Tamá he- ma-lä-jiihʹ Dsa-jøøhʹ jnanʹ

24 Pero Tamá, hi- tëeyhʹ dsa- suuʹ heʹ, ja- jeeʹ lä-jeeʹ gya-tuuʹ jnäähʹ, saʹ
maʹ hääʹ jeeʹ kyaaʹ jnäähʹ maʹ jahʹ Jesús to-néʹ. 25 Gaʹjmeehʹ baʹ jñahʹ discípulo
juuʹ kihʹ Tamá, gaʹ siiyhʹ:

—Ma-jeeʹ jnäähʹ Dsa-jøøhʹ jnanʹ.

Mahʹ gaʹ jahʹ Tamá:

—Chermahʹ saʹ gaʹ jeeʹn, laʹ liiʹ gooy- jeeʹ gaʹ hooʹ jo-ñeʹ, hiʹ tánʹ chaʹgoonʹ
jeeʹ gaʹ hooʹ jo-ñeʹ hiʹ tánʹ goonʹ jwooʹ mo-miʹh- kiyhʹ, saʹ heenʹ.

26 Ma-hya- gaʹ jñaaʹ jmiʹ, maʹ tøøhʹ jnäähʹ ka-lahʹ chaʹnehʹ, hiʹ maʹ hääʹ
Tamá jeeʹ kyaaʹ jnäähʹ. Pero na-jnéʹ baʹ haahʹ gaʹ mi-jnäaʹ Jesús hñiʹ jeeʹ
tøøhʹ jnäähʹ ja-, mahʹ gaʹ jähʹ:

—Waʹ hiiʹ tiʹ kyahʹ hnähʹ.

27 Chahʹ baʹ gaʹ jahʹ Jesús siiyhʹ Tamá:

—Tøøhʹ daʹ chaʹgooh- jeeʹ la-, mahʹ jeeʹ ma-goönʹ. Hiiʹ ma-gooh-, mahʹ täʹ
nehʹ jwooʹ mo-miʹh- kinʹ la-. Taʹ waʹ hwēh- hohʹ, waʹ lä-dsooʹ hohʹ kinʹ.

28 Ja-gaʹ gaʹ jahʹ Tamá siiyhʹ:

—¡Dsa-jøøh' kyaan⁺, hi⁺ Dio kyaan⁺!

²⁹ Mah' ga-jäh' Jesús siyh⁺:

—Tamá, kih' he- ma-jëéh' jnä⁺, he-ja- ba' na- ma-lä-dsoo' hoh'. Pero llu' ga' kih' hi- lä-dsoo' dsé', ma'ke' sa- ga-jëëy' jnä⁺.

He-la' he- ma-na-si- juu' la-

³⁰ Cha-miih- he- juh-gaa- ga-jmee' Jesús cha'né' jnääh' discípulo kyaay' he- sa- cha- na-si- né' mo'je- la-. ³¹ Pero siin- lä-la- mah' lä-dsoo' hoh' hnäh', Jesús he', hi- he' he' Cristo, Joø' Dio. Hi- kih' he- lä-dsoo' hoh' hnäh' kiyh', he- ja- jmee' chaa- hnäh'.

21

Ga-mi-jnää- Jesús hñii' kih' gyee' discípulo kyaay'

¹ Këë- ga' ja-, ga-mi-jnää- Jesús hñiiy' cha'hoo' jmi-jueh- he- hla- hwa' Tiberia. Lä-la- ga-mi-jnääy- hñiiy'. ² Ma' cheh' Simón Pee' kyaah' Tamá, hi- tëëyh' dsa- suu' he', kyaah' Natanael dsa- chaa- jee' jwii- Caná hwa' Galilea, kyaah' lä-uu' joø' Zebedeo hi' kyaah' ga' uu' discípulo kyaay' Jesús. ³ Ga-jäh' Simón Pee' siyh⁺:

—Hii' jnä' ngoon' na'chaahn⁺ miih- jah' chaa- cha'jmi-.

Mah' ga-jäh' jee' lä-jëë⁺:

—Dsa-nøø' jnääh' kyaah' hne-.

Mah' ga-näy', ga-taayh- neh' koø- na'moo'. Hwë' ja- sa- ga-lëëyh⁺ ni' miih- hmooh-. ⁴ Ma-ngoo' ga-jnä' ba' ja-, ma' ga-lä-jnää' Jesús cha'hoo' jmi-jueh- ja-. Pero sa- ga-lä-kyuu' jnääh' che' he' ba' Jesús hi- ma' cheh' jee' ja-. ⁵ Mah' ga-ngii' Jesús juu' kyaay' jnääh':

—Gyuu' kyaan⁺, ¿ché' cha- miih- he- kihn'? —ga-jäh' Jesús siyh⁺.

Ga-lä-jëë⁺ jnääh' ga-chiih' jnääh':

—Jah-ha'.

⁶ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh⁺ jnääh':

—Tøøh' hnäh' sa'hma' kyah' hnäh' ta- jwoo' ra-lluu' kih' na'moo' kyah' hnäh' na-, mah' leeh- hnäh'.

Hi- ga-jmee' jnääh' lä-koø- ga-jäyh'. Ja-ga-na- ga-cheeh' jnääh' sa'hma' ja- hi- mo'so- ga-tää- jnääh' ma' lle- jnääh', kih' he- jwëë' jah' ma' tääh'. ⁷ Ja- ga- ga-jäh' discípulo hi- ga-lä-hnää' Jesús cha-miih- ga-siyh⁺ Pee':

—¡Dsa-jøøh' jnä' ba' oo'!

Mah' ga-nuu' Simón Pee', laa' Dsa-jøøh' kyaay', ga-këyh- hmiih- kiyh' he- ga-lleey' ta'ko-jiih' ma' jmeey' ta' koooh- hma'. Mah' ga-jwäy' hñiiy' cha'jmi-. ⁸ Hi' jee' lä-jëë⁺ jnääh' ya-nøø' jnääh' ta' jee' dsoo' kyaah' na'moo' ja-, na-cheeh' jnääh' sa'hma' na-kah' hmooh-. Jëéh', koø- hña-loo' metro ba' uu' tëéh' jnääh' jee' la' hwa' jee' ma' tøøh' jnääh' ja-. ⁹ Ma' ga-hwëë- jnääh' neh' na'moo' ja-, ga-jëë' jnääh' na-jëeh' je-, na- kyaay' jaa- hmooh- né' kyaah' he'ñiih'. ¹⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siyh⁺ jnääh':

—Go-tee' hnäh' ta- la- miih- hmooh- hi- ja-ga- ma-lëëh⁺ hnäh'.

¹¹ Mah' ga-wii' Simón Pee' neh- na'moo' mah' ga-sëëyh' sa'hma' ja- ta- hwa' kii'. Na-kah' go-te' jah' kaah'. Ga-të' koø- hña-laa' na-dsë- to'lo-gyaa' dsë- uu- jah' jee' lä-jëë⁺. Ma'ke' jwëë' ma-laa' jah' he', ni- lä-ja- sa- ga-gii- sa'hma'.

¹² Ja-ga- ga-jäh' Jesús:

—Ya-näa' hnäh' ya-kuh' hnäh'.

Hi⁺ ni⁺ ja⁺ jn⁺āh⁺ sa⁺ ga⁺tuu⁺ dsē⁺ jn⁺āh⁺ ma⁺ ngii⁺ jn⁺āh⁺ juu⁺ kiyh⁺: “¿Hi⁺ hne⁺?”

Jēēh⁺ ñe⁺ ba⁺ jn⁺āh⁺, he⁺ ba⁺ Dsa⁺ jøøh⁺ kya⁺ jn⁺āh⁺ ba⁺ he⁺. 13 He⁺ ja⁺ ga⁺ka⁺ Jesús he⁺ ñiih⁺ ja⁺, ga⁺kwēēyh⁺ jn⁺āh⁺. Ja⁺ ba⁺ lā⁺ ja⁺ ga⁺kwēēyh⁺ jn⁺āh⁺ hmooh⁺ ka⁺ lāh⁺. 14 Jee⁺ la⁺ ga⁺tē⁺ hnē⁺ jiih⁺ he⁺ ga⁺mi⁺ jn⁺ā⁺ Jesús hñii⁺ kya⁺ jn⁺āh⁺ discipulo kyaay⁺, ma⁺ ngēē⁺ ma⁺ lā⁺ jiiyh⁺.

Ga⁺hlēēh⁺ Jesús kyaah⁺ Simón Pee⁺

15 Ma⁺ la⁺ kiyh⁺ ma⁺ kuyh⁺, ja⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siih⁺ Simón Pee⁺:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ ga⁺ jn⁺ā⁺ lā⁺ koh⁺ ga⁺ lā⁺ jēē⁺ hi⁺ tāāh⁺ la⁺?

Mah⁺ ga⁺ jäh⁺:

—Jaah⁺, Dsa⁺ jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ ba⁺ hne⁺ he⁺ hnaan⁺ hne⁺ —ga⁺ jäh⁺ Pee⁺.

—Ja⁺ hāāh⁺ llu⁺ dsa⁺ kyaan⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siih⁺.

16 Koo⁺ ka⁺ lāh⁺ ga⁺ jäh⁺, jee⁺ ga⁺ tē⁺ to⁺ jiih⁺:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ jn⁺ā⁺?

—Jaah⁺, Dsa⁺ jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ ba⁺ hne⁺ he⁺ hnaan⁺ hne⁺ —ga⁺ jäh⁺ Pee⁺.

—Ja⁺ hāāh⁺ llu⁺ dsa⁺ kyaan⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siih⁺.

17 Ga⁺ tē⁺ hnē⁺ jiih⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ jn⁺ā⁺? —ga⁺ jäh⁺.

Ja⁺ meeh⁺ dsē⁺ Pee⁺, kih⁺ he⁺ ma⁺ tē⁺ hnē⁺ jiih⁺ ga⁺ jäh⁺: “¿Che⁺ hnaah⁺ jn⁺ā⁺?” Mah⁺ ga⁺ siih⁺ Jesús:

—Ga⁺ lā⁺ jē⁺ ba⁺ ñeh⁺ hne⁺, Dsa⁺ jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ kwee⁺ he⁺ hnaan⁺ hne⁺.

Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—Hāā⁺ llu⁺ dsa⁺ kyaan⁺ ja⁺. 18 Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwēēhn⁺ hne⁺. Lā⁺ ma⁺ kwaā⁺ ga⁺ hne⁺ miih⁺, ma⁺ jmāāh⁺ hñaa⁺, ma⁺ goh⁺ wa⁺ ha⁺ cha⁺ ha⁺, ha⁺ jee⁺ ma⁺ hnooh⁺ hñaa⁺. Pero wa⁺ ra⁺ ga⁺ gyuh⁺, ñiih⁺ ma⁺ gooh⁺ mah⁺ jñah⁺ dsa⁺ kye⁺ hne⁺ hmiih⁺ kyah⁺. Hi⁺ ha⁺ jee⁺ sa⁺ hnooh⁺ goh⁺, jee⁺ ja⁺ ba⁺ dsa⁺ jāāy⁺ hne⁺.

19 Lā⁺ ja⁺ ga⁺ jäh⁺ mah⁺ lā⁺ ngēē⁺ Pee⁺ ha⁺ lā⁺ ma⁺ juuy⁺ lā⁺ jwē⁺ ja⁺ lā⁺ jn⁺ā⁺ ha⁺ koh⁺ jøøh⁺ sa⁺ la⁺ Dio. Ja⁺ ga⁺ jäh⁺:

—Jmee⁺ ko⁺ jøh⁺ kyaah⁺ jn⁺ā⁺.

Discipulo hi⁺ ga⁺ lā⁺ hnāā⁺ Jesús

20 Ma⁺ ga⁺ jeeh⁺ Pee⁺ hñii⁺ ta⁺ ka⁺ luu⁺, ga⁺ jēēy⁺ ja⁺ discipulo hi⁺ ga⁺ lā⁺ hnāā⁺ Jesús he⁺. He⁺ ba⁺ hi⁺ he⁺ ma⁺ gya⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús lā⁺ ma⁺ ga⁺ kuyh⁺ ma⁺ nñū⁺ ja⁺, hi⁺ ga⁺ ngii⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús: “Dsa⁺ jøøh⁺ kyaan⁺, ¿hi⁺ na⁺ hi⁺ ngēē⁺ hne⁺?”

21 He⁺ ja⁺, ma⁺ ga⁺ jēē⁺ Pee⁺ discipulo he⁺, ga⁺ jäh⁺ siih⁺ Jesús:

—Dsa⁺ jøøh⁺ kyaan⁺, ¿ha⁺ ga⁺ hi⁺ ja⁺ oo⁺? ¿Hee⁺ ba⁺ le⁺ kiyh⁺? —ga⁺ jäh⁺ Pee⁺.

22 —Wa⁺ ra⁺ jäh⁺ kih⁺ hnoon⁺ chaay⁺ lā⁺ jiih⁺ tē⁺ jmi⁺ jäh⁺, sa⁺ ga⁺ tēēh⁺ hne⁺ jēēh⁺ kiyh⁺. Hne⁺, jmee⁺ ko⁺ jøh⁺ kyaah⁺ jn⁺ā⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siih⁺.

23 Jee⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ la⁺, ya⁺ hñii⁺ koo⁺ juu⁺ kih⁺ discipulo he⁺, ga⁺ jäh⁺ sa⁺ juuy⁺. Pero ja⁺ he⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús he⁺ mo⁺ so⁺ juuy⁺ ja⁺. Ga⁺ jäh⁺ lā⁺ la⁺ ba⁺: “Wa⁺ ra⁺ jäh⁺ kih⁺ hnoon⁺ chaay⁺ lā⁺ jiih⁺ tē⁺ jmi⁺ jäh⁺, sa⁺ ga⁺ tēēh⁺ hne⁺ jēēh⁺ kiyh⁺.”

24 Hi⁺ la⁺ he⁺ discipulo hi⁺ jäh⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ ga⁺ lā⁺ jē⁺ juu⁺ la⁺. Hi⁺ ga⁺ siih⁺ lā⁺ jē⁺ he⁺ la⁺. Hi⁺ ñe⁺ jne⁺, ju⁺ dsoo⁺ he⁺ jmeey⁺, la⁺ ju⁺ dsoo⁺ jmah⁺ ba⁺.

25 Hi⁺ cha⁺ ga⁺ cha⁺ miih⁺ he⁺ ga⁺ jmee⁺ Jesús. Wa⁺ ra⁺ jäh⁺ kih⁺ sii⁺ jne⁺ ma⁺ koo⁺ ma⁺ koo⁺ lā⁺ hñii⁺ nē⁺, sa⁺ hñii⁺ lā⁺ kaa⁺ jmi⁺ gyuu⁺ laan⁺, cher⁺ mah⁺ hi⁺ sii⁺ lā⁺ ga⁺ dsa⁺ he⁺ hnøø⁺ ga⁺ dsa⁺ sii⁺. Wa⁺ la⁺ lā⁺ ja⁺.

Hechos Lä-la- ga-jmee' ko-llaa' apóstole

Ma-na-la-juu' chee' Dio Jmi-llé' kih' né' kih' dsa'

¹ Teófilo, jee' la- jmeen- ka-läh' juu' kyah'. Lä-koq- ma' ga-siin' to-né', ga-jmeen' juu' lä-jé- he- ga-jmee' Jesús lä- ma' huuh' ga-löoy' jmeey- ta', lä-ja- ka-läh' lä-jé- juu' he- ga-kway', ² lä-jiih' ga-lloo' jmi' ga-sayh' ta' gyuuuh'. Pero jää' ja- ga-sayh', ga-jmeey' juu' kih' lä-jé- apóstole hi- ga-lleeyh-. Kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii', ga-jmeey' mada' kih' apóstole ha- lä- jmeey'. ³ Hi- ma-ngéé' ma-juuy', ga-mi-jnäay- hñiiy' na-hñaa' na'dsay- cha-né' apóstole kyaay'. Ja- he- koq- neé' ga-jmeey' lä- ma' ga-mi-jnäay- hñiiy' mah' lii- la' dsoo' juu' he- na-jiiyh-. Lä-ja- ga-jmeey' lä-jiih' ga-té' to'loo' jmi' hi- ga-hléeyh' kih' ha- lä- jää' Dio dsa- lä-hih- kih'.

⁴ Koq- hä', lä- ma' gyay' kyaah' lä-jé- apóstole kyaay', ga-jmeey' mada' kiyh', ga-siiyh-:

—Ta' la- hwéé- da' hnäh' Jerusalén la-. Jøø' da' lä-jiih' ja- he- ga-bääh- Dio hñii' kwa', ja-ba' lä-koq- ga-jwéeh' hnäh' jää'. ⁵ Ma-ra' ju'dsoo', kyaah' jmi- ba' ga-chaa' Jwaa' dsa- jmi-, pero sa- lä-hii' cha-miih- jmi' saah- hnäh' jmi- kyaah' Jmi-llé' Na-jngii'.

Ngaah' Jesús ta' gyuuuh'

⁶ Apóstole hi- ma' tääh' kyaah' Jesús, ga-ngiiy' juu' kih':

—¿Hne- Dsa-jøøh' kyaan-, che' na' na-kwah' jwé' jmee' dsa- Israel hih- kih' hñii' lä-koq- ma' nøø' kih' dsa- ma-gyuh- jnan- jää'?

⁷ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Sa- cha- he- kih' lä-néh' hnäh' he- jmi-, he- ji-né- jmee' Dio he- jawh' hnäh' na-, hñii' ba' Täa- na-ngé' jwé' tooy' hih' lih' jmi' jmeey' lä-ja-. ⁸ Pero wa-ra- ja' Jmi-llé' Na-jngii' neh- tuh-hoh' hnäh', ja-ga- na-hñah- hnäh' be' mah' leeh' hnäh' hi- jmee' ju'dsoo' kin- jee' jwi- Jerusalén la-, hi- lä-kaa- Judea kyaah' Samária hi- lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu- ka-läh'.

⁹ Ma-ngéé' ma-jäyh' lä-ja-, lä- ma-jé- ja- dsa- kyaay', ga-sah' Jesús ngaayh' ta' gyuuuh'. Ga-hey' jee' jni-, ja- jiuh' mo'so' ga-jé- gyih'. ¹⁰ Jee' tääyh' jéey- ta' gyuuuh' ha- lä- ngaah' Jesús, lä- chah' ja- ga-lla-séeh' uu' dsa- hi- kyeh' hmiih- tø-jié- cha-néy'. ¹¹ Mah' ga-jäh' dsa- he' siiyh-:

—¿He-la' tääh' hnäh' jéeh' hnäh' ta' gyuuuh', dsa- galileo? He' ba' Jesús hi- ma-téé- Dio ta' gyuuuh' na', ja-ba' lä-koq- jéeh' hnäh' ma-ngaayh-, ja-ba' lä-na- jéeh' hnäh' jäyh' ka-läh'.

Ga-lleeyh- Matía leé' apóstol la' Juda

¹² Jäh- kih' Jerusalén chih' moh' Olivo jee' ma' tääh' apóstol he'. Jee' ja- ga-täayh' jwé' ga-näay' ta' Jerusalén, ko-ja- ba' jiuh' uu' le' ma-ngé' dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsé'. ¹³ Lä- ma' ga-lla-näay' Jerusalén, ga-wiiy' jee' ga-té' to' jwéé' hne', ja-ba' jee' ma' tääyh' jää'. Jee' ja- ga-lla-nää' lä-jé- hi- he', Pee' kyaah' Jacobo, Jwaa-, André', Felipe, Tamá, Bartolomé, Matá, Jacobo joo' Alfeo, Simón Zelote, hi- Juda øøh' Jacobo. ¹⁴ Lä-jé- hi- he' ma' tääh' tää'

ngüy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Diolä⁺kaa⁻ tuh⁻dsëy⁺, hi⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻më⁺, kyaah⁺ øøh⁻ Jesús hi⁺ María chooy⁺.

¹⁵ Jee⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁺ tee⁺ hñā⁻laa⁺ dsë⁻gyeë⁺. Koo⁻ hä⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻jë⁻ jmi⁺ ja⁻, ga⁻noo⁻ Pee⁺ to⁺dsaah⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻kyaayh⁺ mah⁺ ga⁻siyh⁻:

¹⁶ —Hnäh⁺ øøhn⁺, ga⁻jmeë⁺ bi⁺ ga⁻lä⁻te⁺ lä⁻koh⁺ jah⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ ga⁻si⁺ David lä⁻koo⁻ ga⁻mi⁺jnää⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngü⁺ kiyh⁺ jää⁺. Juu⁺ ja⁻ ga⁻hlëeh⁺ kih⁺ Juda hi⁻ ma⁺ jää⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻sooh⁺ kih⁺ Jesús. ¹⁷ Hi⁻ he⁺ ma⁺ laa⁺ kwaat⁻ dsa⁻kyaah⁺ jnääh⁺, koo⁻ ba⁺ ma⁺ la⁺ ta⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺. ¹⁸ (Hi⁻ he⁺ ga⁻la⁺ koo⁻ jwi⁺ hwa⁺ kyaah⁺ jñeey⁺ he⁻ ga⁻liyh⁺ kwaat⁻ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ga⁻jmeey⁺. Hwa⁺ jee⁺ ga⁻lay⁺ ja⁻, ga⁻tayh⁺ ta⁻ cha⁺jëë⁻ mah⁺ ga⁻nü⁺ tuyh⁺, hi⁺ ga⁻hwëë⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁺ tääh⁺ neh⁺ tuyh⁺. ¹⁹ Lä⁻jëë⁻ dsa⁻ Jerusalén ga⁻nuuy⁺ ha⁻ lä⁻ga⁻la⁺ kih⁺ Juda, he⁻ ja⁻ ga⁻mi⁺cheey⁻ hwa⁺ ja⁻ Acéldama. Juu⁺ la⁻ hnøø⁺ jah⁺ hwa⁺ kih⁺ jma⁻.) ²⁰ Kye⁺ da⁺ hnäh⁺ kwaat⁻ lä⁻koh⁺ na⁻ si⁺ nē⁺ Salmo:

Hne⁺ kiyh⁺ wa⁺ jä⁺ ta⁻jmah⁺,
ni⁺ jaa⁻ sa⁺ wa⁺ dsa⁻taah⁺ jee⁺ ja⁻.

Hi⁻ na⁻ si⁺ ka⁻ läh⁺ lä⁻la⁻:

Wa⁺ jä⁺ goo⁻ jñah⁺ ta⁺ kiyh⁺.

²¹ Ngoo⁺ ba⁺ Pee⁺ hlëeh⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻jäyh⁺:

—He⁻ ja⁻ jmeë⁻ bi⁺ hñaan⁺ jaa⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ hää⁺ tää⁺ kyaah⁺ jne⁺ lä⁻jiih⁺ ma⁺ gya⁺ Jesús. ²² Hñaan⁺ jaa⁻ hi⁻ hää⁺ jee⁺ jnän⁺ lä⁻ ma⁺ ga⁻choo⁺ Jwaa⁻ jmi⁺ kih⁺ Jesús, lä⁻jiih⁺ ga⁻të⁺ jmi⁺ ya⁻hëë⁺ Jesús jee⁺ jnän⁺ ngaayh⁺ ta⁺ gyuu⁺h⁺. Hi⁻ he⁺ lee⁺ jaa⁻ hi⁻ jmeë⁻ ju⁺dsoo⁻ koo⁻joh⁺ kyaah⁺ jne⁺, he⁻ ga⁻lä⁻jiih⁺ Jesús —ga⁻jäh⁺ Pee⁺.

²³ He⁻ ja⁻ ga⁻mi⁺jnääy⁻ uu⁺ dsa⁻nñu⁺h⁻, ga⁻mi⁺jnääy⁻ José hi⁻ ma⁺ chee⁻ Barsabá (hi⁻ he⁺ ma⁺ tëëyh⁻ Justo) hi⁻ ga⁻mi⁺jnääy⁻ Matía. ²⁴ Mah⁺ ga⁻taayh⁻ ngüy⁺ kih⁺ Dio, ga⁻jäyh⁺:

—Hne⁻ Dio, hi⁻ kyuu⁺h⁻ ha⁻ lä⁻la⁺ tuh⁻dsë⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻, hääh⁺ jnääh⁺ hi⁻ jaa⁻ jee⁺ lä⁻uu⁺ hi⁻ ma⁻lleeh⁺, ²⁵ mah⁺ dsa⁻ he⁺ gooy⁻ ta⁻ la⁻, lee⁺y⁺ apóstol, koo⁺y⁻ nē⁺ ta⁻ he⁻ ga⁻be⁺ Juda, Juda hi⁻ ga⁻tah⁺ jwë⁺ hliih⁺ hi⁻ ngoo⁺ jee⁺ lle⁺ kih⁺ tëëy⁻.

²⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻kooyh⁺ suert⁺ hi⁻ Matía ba⁺ ga⁻tëë⁺ he⁻ ja⁻. Hi⁻ he⁺ ga⁻jmäy⁺ kwaat⁻ kyaah⁺ gya⁻kaa⁻ apóstol he⁺.

2

Ga⁻jyoo⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngü⁺ kih⁺ Dio nē⁺ kih⁺ dsa⁻

¹ Lä⁻ ma⁺ ga⁻të⁺ jmi⁺ Pentecostë, ma⁺ tääh⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁺ ko⁻joh⁺ koo⁻ ba⁺ cha⁺neh⁺. ² Ni⁺ juu⁺ ga⁻ sa⁺ cha⁻, ga⁻hi⁺ goo⁻ gyuu⁺h⁺ lä⁻ hi⁺ lle⁺ tä⁻ he⁻ ga⁻ngëë⁻ lä⁻ga⁻dsa⁺ cha⁺neh⁺ jee⁺ ma⁺ tääyh⁺ ja⁻. ³ Jee⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻jnä⁻ nē⁺ kih⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaay⁻ he⁻ la⁺ lä⁻koh⁺ mi⁺ je⁻ he⁻ hëë⁻. ⁴ Hi⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻jyoo⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngü⁺ neh⁺ tuh⁻dsëy⁺, hi⁺ ga⁻løøy⁺ hlëëyh⁻ jyoh⁺ juu⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻kwa⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngü⁺ he⁻ hlëëyh⁻.

⁵ Lä⁻ ma⁺ jmeë⁻ dsa⁻ judiu jmi⁺ juu⁺ jwi⁺ Jerusalén, chaa⁻ jwëë⁺ dsa⁻nñu⁺h⁻ hi⁻ mi⁻teh⁺ kyaah⁺ Dio hi⁻ go⁻nää⁺ lä⁻kaa⁻ lä⁻juh⁺ jmi⁺gyuu⁺. ⁶ Hi⁻ ma⁺ ga⁻nuuy⁺ hi⁺ goo⁻, ga⁻lla⁻nää⁺ jwëë⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁻kah⁺ ga⁻gwëh⁺ hu⁺dsë⁻ kiyh⁺, jëeh⁺ ga⁻nuuy⁺ hlëeh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ cha⁺neh⁺ ja⁻, juu⁺ kiyh⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaay⁻. ⁷ Ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁺ mah⁺ ma⁺ jëë⁻ dsayh⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—¿Che⁺ ja⁻ dsa⁻ galileo lä⁻jëë⁻ hi⁻ tääh⁺ hlëeh⁻ na⁻? ⁸ ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ hlëëyh⁻ juu⁺ jnän⁺ he⁻ hlëeh⁺ jne⁺ he⁻ kyaah⁺ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁺? ⁹ Hwa⁺ jee⁺ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁺ chee⁻: Partia, Media, Elam, Mesopotamia,

Judea, Capadocia, Ponto hi⁺ Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto, hi⁺ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ jwii⁻ he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁺ Africa he⁻ kye⁻ ta⁻ cha⁻ ne⁻ ga⁻ kih⁺ hwa⁺ he⁻ chee⁻ Cirene. Hi⁺ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ ya⁻ naa⁺ Roma. Ko⁻ llaa⁻ hi⁻ he⁻ laa⁺ judiu, hi⁻ ko⁻ llaa⁻ hi⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻ taah⁻ kyaah⁺ judiu. ¹¹ Hi⁺ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ ya⁻ naa⁺ Creta, hi⁻ ma⁻ ya⁻ naa⁺ Arabia ka⁻ lah⁺ hi⁻ la⁻ jee⁻ ba⁻ jne⁻ nuu⁻ jne⁻ hlee⁺ h⁺ dsa⁻ na⁻ juu⁻ jnan⁻, kway⁻ juu⁻ ha⁻ la⁻ la⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jmee⁻ Dio.

¹² Ga⁻ la⁻ dsa⁻ dsé⁻ la⁻ jee⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁺ ga⁻ kah⁺ ga⁻ gwé⁺ h⁺ huu⁻ dsé⁻ kiyh⁺, ma⁻ llay⁻ juu⁻ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺:

—¿Hee⁻ hnø⁺ jah⁺ he⁻ tääyh⁻ jmeey⁻ lä⁻ na⁻?

¹³ Pero hi⁻ jñah⁺ ma⁻ mi⁻ kwayh⁺:

—Hi⁻ hee⁻ ba⁻ na⁻ —ma⁻ jäyh⁺.

Ga⁻ kwa⁻ Pee⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús

¹⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ Pee⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁺ lä⁻ jee⁻ gya⁻ kaa⁻ dsa⁻ kyaayh⁺, mah⁺ ga⁻ hlee⁺ y⁺ ki⁻ gaa⁻ ga⁻ jäyh⁺:

—Lä⁻ jee⁻ hnäh⁺ judiu hi⁻ ma⁻ ya⁻ naa⁺ jee⁻ jmi⁻ hi⁻ hnäh⁺ hi⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ Jerusalén la⁻, nuu⁻ da⁻ hnäh⁺ juu⁻ kin⁻ mah⁺ lä⁻ ngéeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ la⁻ la⁻ he⁻ jmee⁻ Dio jee⁻ kya⁻ jñääh⁺. ¹⁵ Sa⁻ hee⁻ hi⁻ tääh⁺ la⁻ lä⁻ koo⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ huu⁻ dsé⁻, na⁻ ga⁻ ma⁻ té⁻ ba⁻ ko⁻ hi⁻ ñu⁻. ¹⁶ He⁻ ma⁻ taah⁻ hnäh⁺ ma⁻ nuu⁻ hnäh⁺ na⁻, kih⁺ he⁻ la⁻ na⁻ ga⁻ hlee⁺ h⁺ Joel hi⁻ ga⁻ ngéé⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻ joo⁻:

¹⁷ Lä⁻ la⁻ ga⁻ jah⁺ Dio:

“Jee⁻ llaa⁻ jmi⁻ cheen⁻ jmi⁻ lle⁻ kin⁻ neh⁻ tuh⁻ dsé⁻ lä⁻ jee⁻ dsa⁻,
chih⁻ mé⁻ chih⁻ ñuu⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ hlee⁺ h⁺ juu⁻ he⁻ kwan⁻.

Chih⁻ kwa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ jee⁻ he⁻ mi⁻ jñään⁻ kiyh⁺,

hi⁻ jmeen⁻ ké⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaah⁺ hnäh⁺.

¹⁸ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ cheen⁻ jmi⁻ lle⁻ kin⁻ neh⁻ tuh⁻ dsé⁻ hi⁻ mé⁻ hi⁻ ñuu⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kin⁻,

mah⁺ ngéé⁻ juu⁻ kin⁻ kih⁻ dsa⁻ jmi⁻ ja⁻.

¹⁹ Gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁻ jmeen⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ dsé⁻ dsa⁻ hi⁻ jmeen⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ né⁻ hwa⁻ la⁻, kyaah⁺ jma⁻, kyaah⁺ je⁻, kyaah⁺ cha⁻ mi⁻ h⁺ ñé⁻.

²⁰ Lä⁻ läh⁻ né⁻ hyoo⁻, lä⁻ gyuu⁻ sih⁻, jää⁺ ja⁻ ga⁻ ja⁻ jmi⁻ juu⁻ jmi⁻ goo⁻ kih⁻ Dio.

²¹ Hi⁻ lä⁻ jee⁻ hi⁻ ngii⁻ kih⁻ kih⁻ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ lää⁺.”

²² Hnäh⁺ hi⁻ laa⁻ israelita dsa⁻ goon⁻, nuu⁻ da⁻ hnäh⁺ juu⁻ la⁻. Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ja⁻ Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret jee⁻ kyah⁺ hnäh⁺, Dio ga⁻ mi⁻ jñää⁻ he⁻ laay⁻ hi⁻ na⁻ hñaa⁻ kyaay⁻. Jee⁻ h, ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁺, ja⁻ he⁻ koo⁻ neé⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ ga⁻ jmeey⁻ jee⁻ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ ga⁻ jmee⁻ dsa⁻ hoh⁻ hnäh⁺. ²³ Pero ma⁻ na⁻ la⁻ ba⁻ huu⁻ dsé⁻ kih⁻ Dio ha⁻ lä⁻ le⁻ kiyh⁺. Ñe⁻ bih⁻ ha⁻ lä⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ kih⁻ Jesús. Lä⁻ ma⁻ ga⁻ hey⁻ gooh⁻ hnäh⁺ ga⁻ chaah⁺ hnäh⁺ hi⁻ ga⁻ ngéeh⁺ hnäh⁺ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsé⁻, mah⁺ ga⁻ tää⁻ dsih⁻ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ juuy⁻.

²⁴ Pero ga⁻ tuh⁻ kiyh⁺ jee⁻ ma⁻ jii⁻ lä⁻ koh⁻ ma⁻ ga⁻ juuy⁻. Ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻ lih⁻ ma⁻ lla⁻ dséé⁻ kiyh⁺, ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jii⁻ ba⁻ Dio ka⁻ lah⁺. ²⁵ Nuu⁻ da⁻ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ ga⁻ hlee⁺ h⁺ David kih⁻ Jesús:

Lä⁻ jé⁻ jmi⁻ ba⁻ cheh⁻ Dio kyaah⁺ jñä⁻ kih⁻ he⁻ gyay⁻ jwoo⁻ ra⁻ lluu⁻ kin⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ jeh⁻ dsén⁻.

²⁶ He⁻ ja⁻ chaa⁻ ba⁻ jñä⁻ llu⁻, jee⁻ ba⁻ dsén⁻ hän⁻ kiyh⁺, cha⁻ ba⁻ o⁻ jøh⁻ dsé⁻ kin⁻ kyaayh⁺.

²⁷ Jee⁻ h, sa⁻ kwah⁺ jwé⁻ jän⁻ neh⁻ to⁻ høø⁻,

ni⁻ sa⁻ kwah⁺ jwé⁻ jyah⁻ jmi⁻ ngo⁻ kin⁻, jñä⁻ hi⁻ na⁻ jngéé⁻ kyaah⁺.

28 Ga⁺mi⁺jnääh⁺ kin⁺ jwë⁺ he⁻ jmee⁺ chaan⁻.

Hne⁻ ba⁻ jmeeh⁺ jëë⁻ dsën⁻ cha⁻ miih⁻ kih⁺ he⁻ cheh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, ga⁺ jäh⁺ David.

29 Hnäh⁺ dsa⁻ goon⁻, sa⁻ na⁻ hee⁺ he⁻ jwahn⁻ la⁻ kih⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻ David. Ga⁺ juuy⁺ hi⁺ ga⁺ haay⁺. Ja⁻ ba⁻ hwa⁺ jnän⁻ la⁻ na⁻ haay⁺ lä⁻ jiih⁺ na⁺. 30 Pero ga⁺ ngëë⁺ bih⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁺ ma⁻ ñey⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁺ bääh⁻ Dio hñii⁺ jmee⁺ kiyh⁺. Ga⁺ tää⁻ Dio hñii⁺, ga⁺ siyh⁻: “Ja⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻ jëë⁻ sa⁻ ju⁻ kyah⁺ ya⁻ hëë⁻ hi⁻ lee⁻ Cristo mah⁺ kooy⁺ në⁻ kyah⁺, lee⁻ rey.” 31 Ma⁻ ñe⁻ ba⁻ David ha⁻ lä⁻ le⁻ ta⁻ cha⁻ në⁻, he⁻ ja⁻ ga⁺ hlëëyh⁺ kih⁺ he⁻ lä⁻ jiih⁺ Cristo, ga⁺ jäh⁺: “Sa⁻ jäh⁺ neh⁻ to⁻ hөө⁻ hi⁻ ni⁻ sa⁻ hee⁺ jmi⁻ ngo⁺ kiyh⁺.” 32 Dio ga⁺ mi⁺ jiih⁺ Jesús hi⁻ hlëëhn⁺ kih⁺ la⁻. Lä⁻ jëë⁻ jnääh⁺ jmee⁺ jnääh⁺ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ ga⁺ lä⁻ jiih⁺ Jesús. 33 Mah⁺ ngaayh⁺ na⁻ gyay⁻ jöy⁺ h⁻ jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kih⁺ Dio. Hi⁺ ga⁺ hyoyh⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ lä⁻ koh⁺ hmooh⁺ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Tää⁻ kyaayh⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁺ cheey⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ ja⁻ kya⁺ jnääh⁺. He⁻ ja⁻ na⁻ he⁻ jëëh⁺ hnäh⁺ na⁺ hi⁻ he⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ ka⁻ läh⁻.

34 Jëë⁻ da⁺, ja⁻ he⁺ David hi⁻ ga⁺ sah⁺ gyuu⁺h⁺. He⁺ ba⁻ hñiiy⁺ ga⁺ jäh⁺ lä⁻ la⁻:

Ga⁺ jäh⁺ Dio siyh⁻ Dsa⁻ jөө⁺h⁺ kyaan⁻:

“Na⁻ jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kin⁺ la⁻,

35 lä⁻ jiih⁺ lloo⁻ jmi⁺ toohn⁻ gooh⁻ he⁻ jmeeh⁺ hih⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻ hөө⁺h⁺ kyah⁺”, ga⁺ jäh⁺ David.

36 Lä⁻ jëë⁻ jne⁻ dsa⁻ Israel, hnөө⁻ lä⁻ ngëë⁻ jne⁻, juu⁺ la⁻ la⁻ ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻. He⁺ ba⁻ Jesús hi⁻ ga⁺ tääh⁺ hnäh⁺ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻, he⁺ ba⁻ hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁺ jmää⁺ Dio laay⁺ Dsa⁻ jөө⁺h⁺ jnän⁻ hi⁺ ga⁺ hñaa⁺ laay⁺ Cristo –ga⁺ jäh⁺ Pee⁻.

37 Peer⁺ ga⁺ saah⁺ dsa⁻ he⁺ llii⁺ ma⁺ ga⁺ nuuy⁺ juu⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Pee⁺ kyaah⁺ jñah⁺ apóstol, ga⁺ jäh⁺:

–Dsa⁻ goon⁻, zhee⁻ na⁻ jmee⁺ jnääh⁺ na⁺?

38 Ja⁻ ga⁺ ga⁺ jäh⁺ Pee⁺ siyh⁻:

–Jëëh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio, cha⁺ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺ jmi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ ja⁻ hnäh⁺ lä⁻ hih⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jesucristo mah⁺ dsa⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁺ lä⁻ ja⁻ hñah⁺ hnäh⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ he⁻ kwa⁻ Dio. 39 He⁻ jnä⁻ ba⁻ jne⁻ la⁻ he⁻ ga⁺ jäh⁺ Dio kwa⁻, he⁻ kih⁺ gyuu⁺ jnän⁻, he⁻ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ uu⁻. La⁻ kih⁺ lä⁻ hii⁻ në⁻ hi⁻ tëëh⁻ Dio –ga⁺ jäh⁺ Pee⁻.

40 Ga⁺ kwëëh⁺ Pee⁺ nuuh⁻ hi⁺ ga⁺ hlëëyh⁺ kyaah⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ juu⁺, ga⁺ jäh⁺:

–Lää⁻ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻.

41 Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁺ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ ga⁺ kwa⁻ Pee⁺ jmi⁺ ja⁻, tee⁺ hnë⁻ mil hi⁻ ga⁺ saa⁻ jmi⁺. Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ ko⁻ jöh⁻ kyaah⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jää⁺, lä⁻ ja⁻ ga⁺ lä⁻ jwëë⁻ gyih⁺. 42 Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁺ taah⁻ nuuy⁺ lä⁻ jë⁻ juu⁺ he⁻ ga⁺ kwa⁻ apóstole. Ga⁺ jmeey⁺ ko⁻ jöh⁻ kyaah⁺ koo⁻ ba⁻ huud⁻ dsë⁻, hi⁺ lä⁻ ja⁻ ma⁻ kuyh⁻ he⁻ ñiih⁻ lä⁻ hih⁻ kih⁺ Jesús, hi⁻ ko⁻ jöh⁻ ba⁻ ma⁻ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio.

Lä⁻ la⁻ ga⁺ jmee⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁺ heeh⁻ kih⁺ Jesús ma⁻ to⁻ në⁻

43 Peer⁺ ga⁺ lä⁻ goo⁻ dsë⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ma⁺ ga⁺ jëëy⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ apóstole. 44 Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁺ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ga⁺ taayh⁺ ko⁻ jöh⁻. Ga⁺ jmee⁺ bih⁺ llu⁺ dsëy⁺, ga⁺ jmeey⁺ kwaat⁺ la⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁺.

45 Ga⁺ hñiiy⁺ hwa⁺ kiyh⁺, ga⁺ hñiiy⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺. Lä⁻ jë⁻ kuu⁻ he⁻ ga⁺ liyh⁺ ja⁻, ga⁺ ti⁺ ga⁺ lloo⁺yh⁺ kih⁺ hi⁻ lla⁻ kya⁺. 46 Lä⁻ jë⁻ jmi⁺ ba⁻ ma⁻ dsa⁻ ñeey⁻ ko⁻ jöh⁻ ko⁻ gwah⁺ juuh⁺ ja⁻, hi⁺ lä⁻ ja⁻ ma⁻ dsa⁻ ñeey⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ ma⁻ kuyh⁻ ma⁻ nuu⁻ kih⁺ Jesús. Lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsëy⁻ ma⁻ kuyh⁻ ko⁻ jöh⁻. Sa⁻ cha⁻ huud⁻ dsë⁻ ma⁻ kyey⁻ ni⁻ miih⁻. 47 Ma⁻ häy⁻ kih⁺ Dio hi⁺ dsa⁻ gooy⁺ ma⁻ tih⁻ ba⁻ dsëy⁻ lä⁻ koo⁻

ma' jmeey'. Koo' jmi' koo' jmi' ga' jmee' Dsa' jøøh' jnän' ga' lä' jwëë' ga' dsa' hi' lle' kih' lää'.

3

Ga' hlaa' jaa' dsa' jluuh'

¹ Koo' hä' ngoo' Pee' kyaah' Jwaa' ta' gwah'. Hor' ja' ma' dsa' nää' dsa' ngiiy' kiyh' kih' Dio ko' hi' hnë' ta' ga' hloo'. ² Jee' ja' ma' gya' jaa' dsa' jluuh' ti', hi' ma' jluuh' ga' lä' chaa'. Jee' ja' ma' dsa' llaa' dsih' lä' jë' jmi' ho' haah' kih' sa' jné' kih' gwah'. Ho' haah' ja' chee' Na' hñaah'. Jee' ja' ma' gya' ngiiy' kuu' kih' dsa' hi' dsa' nää' gwah'. ³ Ma' ga' jëe' dsa' dsaah' he' ja' Pee' kyaah' Jwaa' dsa' taayh' ta' jee' chih' gwah' ja', ga' chuuy' kyaah', ga' ngiiy' kuu'. ⁴ He' ja' ga' noo' Pee' kyaah' Jwaa', ga' jëe' dsa' jluuh' he' koo' hweh', mah' ga' jah' Pee' siiyh':

—Jëë' da' jnääh'.

⁵ Peer' ga' nøh' dsëy' ma' ga' jëe' apóstol he', ma' hyoyh' miih' kuu' ma' laay'.

⁶ Pero lä' la' ba' ga' jah' Pee':

—Sa' cha' kuu' tøø' ku' nøø' he' kwëehn' hne'. He' la' ba' kwëehn' hne'. Kyaah' hih' kih' Jesucristo dsa' chaa' Nazaret, noo' mah' ngë'.

⁷ Hi' ga' sooh' Pee' gooy' ra' lluy', ga' chaayh'. Lä' chah' ja' ga' lä' beë' ma' tiy'. ⁸ Ga' nooy' ko' chih' ga' løy' ngëy'. Ga' hey' ta' neh' sa' jné' kih' gwah' kyaah' lä' uu' apóstol he', ma' hëë' dsay' häy' kih' Dio. ⁹ Lä' jëe' hi' ma' tääh' jee' ja', ga' jëe' ngë' dsa' hi' ma' jluuh' he', häy' kih' Dio. ¹⁰ Ma' kyuu' ba' dsih', he' ja' ma' jäh':

—Hi' he' na' hi' ma' gya' ngii' kuu' ho' haah' he' chee' Na' hñaah'.

Peer' ga' jwaa' dsa', ga' taayh' jëe' dsayh', ha' lä' ga' la' kih' dsa' jluuh' he'.

Ga' kwa' Pee' juu' hoo' na' hii' kih' Salomón

¹¹ Ga' nää' apóstole ta' hoo' na' hii' kih' Salomón hi' dsa' jluuh' hi' ga' hlaa' he' sa' ga' tuy' jmeey' ko' jøh' kyaah' apóstole. Ha' koh' sa' ma' dsaa' dsë' lä' jëe' hi' ga' kuh' jee' ja'. ¹² Ma' ga' jëe' Pee' ga' kuh' dsa' he', he' ja' ga' jäh':

—He' la' dsaa' hoh' hnäh' dsa' Israel he' jëeh' jnääh' lä' na'? ¿Che' laah' hnäh' he' mi' te' jnääh' cha' ga' miih' he' ja' ma' mi' hlää' jnääh' dsa' ñuuh' la' o che' laah' hnäh' cha' cha' miih' be' kya' jnääh'? ¹³ Dio kya' Abraham, Dio kya' Isaac, Dio kya' Jacob, Dio kya' dsa' ma' gyuh' jnän' ga' jmääy' jøøh' jooy' Jesús hi' ga' ngëeh' hnäh' goo' Pilato. Hi' lä' koo' ma' ga' jah' Pilato ma' lääy', sa' ga' heeh' hnäh' kiyh'. ¹⁴ Hi' lluy' he', hi' sa' ää' ni' miih' dsoo', sa' ga' tih' hoh' hnäh' he' ma' lääy'. Ga' tih' ga' hoh' hnäh' he' ga' ngiih' hnäh' kih' Pilato he' ga' laa' jaa' hi' ää' dsoo'. ¹⁵ Ga' jngëeh' hnäh' hi' ga' jmää' jné', pero Dio ga' mi' jiiyh' jee' kih' hi' na' juu'. Ja' ba' jnääh', jmee' jnääh' ju' dsoo' he' ga' lä' jiiyh'. ¹⁶ Kih' he' ma' dsoo' dsë' jnääh' kih' Jesús, he' ja' ba' ma' hlaa' hi' la' hi' jëeh' hnäh' hi' kyuu' hnih'. He' ma' dsoo' dsë' jné' gwa' kih' Jesús, he' ja' ba' ma' jäh' kiyh' go' te' hi' jëeh' hnäh' cheh' la'.

¹⁷ Hnäh' dsa' goon', ma' ba' jnä' he' sa' ga' lä' ngëeh' hnäh', he' ja' ba' ga' jmeeh' hnäh' lä' ja' kih' Jesús, hi' lä' ja' ga' jmee' dsa' ta' ka' läh'. ¹⁸ Pero Dio ga' mi' te' lä' koo' ga' jäh' jää'. Lä' jëe' hi' ga' ngëe' juu' kiyh', ga' jmeeyh' juu' ma' ra' he' jëe' ba' wi' Cristo kyaay'. ¹⁹ He' ja' jwahn', wa' lä' dsaa'

hoh' hnäh' miih', jeeh' hnäh' kyaah' Dio mah' dsa' che' dso'kye' kyah' hnäh'. Ja' ga' na' kwa' Dio jwé' dsa'toohn' llu', ²⁰ hi' cheey' Jesucristo ka-läh', he' ba' hi' ma' nuuh' hnäh' kih' jää'. ²¹ Pero na', lä' ma' gya' ja' ba' Jesús gyuu' ya' jwi' lä' jiih' lloo' jmi' jmeeyh' lä' hmëé' lä' jë' he' cha' jmi' gyuu' la'. Ga' jmeé' ba' Dio juu' ha' lä' le' jmi' ja', jëeh' ga' chee' bih' hi' na' jngëé' kyaay' hi' ga' ngëé' juu' kih' llo' joo'. ²² Jëeh', Moisé ga' ngëé' juu' kih' dsa' ma' gyuh' jnän', ga' jäh': "Jee' jnän' la' jmeé' Dio ya' hëé' jaa' hi' ngëé' juu' kih' lä' koo' jmeen' la'. Ja' jmeeh' hnäh' he' lä' jë' he' jäh' hi' he'. ²³ Lä' jëé' hi' sa' jmeé' he' juu' kih' hi' he', mo' so' leey' kwaat' dsa' kya' Dio", ga' jäh' Moisé.

²⁴ Hi' ngoo' ba' Pee' kway' juu', ga' jäh':

—Lä' jëé' hi' ga' ngëé' juu' kih' Dio jää', ga' jmeeyh' juu' ha' lä' jmeé' Dio jmi' na'. Lä' ja' juu' ga' kwa' Samuel to' nê' hi' ja' ba' lä' ja' la' juu' he' ga' kwa' hi' ya' nää' këé'. ²⁵ Dsa' goo' ba' jne' hi' ga' ngëé' juu' kih' Dio, hi' ja' ba' he' jnä' jne' hmooh' he' ga' jmeé' Dio kyaah' dsa' ma' gyuh' jnän'. Mi' dsooh' da' hoh' hnäh' ha' lä' ga' jäh' Dio siyh' Abraham: "Ta' la' kih' sa' ju' kyah', mi' jään' ga' lä' jëé' dsa' jmi' gyuu'." ²⁶ He' ja' jwëéh' hnäh', lä' ma' ga' mi' jiih' Dio joo', ga' cheey' jnä' jne' to' nê' mah' mi' jääy' jne'. He' hnøø' dsa' jeeh' lä' jaa' lä' jaa' jne' mah' mo' so' jmeé' ga' jne' he' hliih'.

4

Ga' jääy' Pee' kyaah' Jwaa' cha' nê' dsa' ta' Judiu

¹ Cheh' ga' Pee' kyaah' Jwaa', hlëéyh' dsa' ma' ga' lä' nää' jmi' dsa', ga' lloo' dsa' jøøh' kya' poo' hi' ma' høø' gwah' hi' ga' lä' nää' saduceo ka-läh'. ² Lä' jëé' dsa' he' sa' ga' tih' dsëy' juu' he' ma' kwa' apóstol, jëeh' ma' hlëéyh' he' lä' jiih' dsa' jee' kih' hi' na' juu', kih' he' ga' lä' jiih' Jesús. ³ He' ja' ga' saayh' Pee' kyaah' Jwaa'. Koo' ga' taayh' neh' nê' ba', kih' he' ga' hloo'. Ga' jnäh' neh' nê' ja' jyoh' jmi'. ⁴ Peer' jwëé' dsa' ga' lä' dsoo' dsé' ma' ga' nuuy' juu' kih' Dio. Hña' mil ga' tē' ma' la' dsa' nūuh' jmah'.

⁵ Ma' ga' jnä' jyoh' jmi', ga' kuh' dsa' ta' nê' ta' kih', jee' jwi' Jerusalén ja', kyaah' dsa' gyuu', hi' kyaah' ta' jwoh' kya' ley. ⁶ Jee' ja' ma' hää' Aná hi' ma' laa' jmi' dsa' jøøh', kyaah' Caifá kyaah' Jwaa' kyaah' Alejandro kyaah' lä' jëé' ga' hi' laa' dsa' kya' jmi' dsa' jøøh' he'. ⁷ Hi' he' ga' jmeé' mada' ga' hwëé' hi' ma' tääh' neh' nê', mah' ga' cheeyh' to' dsaah' jee' ma' täayh' ja', ga' ngiyy' juu' kih':

—¿Hi' kih' hih' he' jmeeh' hnäh' lä' na', hi' kwa' be' kyah' hnäh'?

⁸ He' ja' ga' hlëéh' Pee' kyaah' cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii', ga' siyh':

—Hnäh' hi' laa' dsa' ta' dsa' gyuu' kya' dsa' Israel, ⁹ ma' teeh' hnäh' jnäh' kih' he' ma' jäh' kih' jaa' hi' ma' dsaah', lä' kyaah' jnäh' jmi' ha' lä' ma' hlaay'. ¹⁰ Hnøø' lä' ngëéh' hnäh' kyaah' lä' jëé' ga' dsa' cha' hwa' Israel la', kyaah' hih' kih' Jesucristo dsa' cha' Nazaret ba' ma' hlaa' dsa' hi' ma' jluuh' la'. He' ba' Jesús hi' ga' jngëéh' hnäh' dsoh' hma' cru', Dio ga' mi' jiiyh' jee' kih' hi' na' juu'. Kyaah' be' kih' Jesús, cheh' hi' ma' jluuh' la' cha' nêh' hnäh'. ¹¹ Jesús hi' hlëéh' kih' la', laa' lä' koh' mi' kuuy' he' sa' ga' tih' hoh' hnäh', hnäh' hi' laa' lä' koo' tē' hyah' kya' Dio. Hi' he' ga' jäh' lä' koh' mi' kuuy'

he- kye- dsa- to- nē kih' koo- hne- juuh-. ¹² Sa' chaa- ga' jnah' jmi- gyuu- la- hi- laa' jne', jēh' jaa- ba' he' hi- ga' kwaa' Dio hi- na- ngē' jwē' laa' jne'.

¹³ Ma' ga' jēē' lā' jēē' dsa- ta' he' ni- miuh- sa' goh' Pee' kyaah' Jwaa-, he- ja- ga' taayh' jēē- dsayh-. Jēēh', nē- bih' apóstole he' ma' laay' dsa- wa' hi- cha- hi-, ni- sa' kyuyh- hwēh' ka- lah'. Hi- ga' lā' kyuyy' he' ba' hi- he' ma' ga' nāay' kyaah' Jesús. ¹⁴ Hi- ga' jēēy' he- ma' cheh' dsa- űuu- hi- ma' jluuh' he' jee' kiyh' ja-, he- ja- sa- ga' la- ma' jāyh' sa- llu' he- ma- la- lā' ja-. ¹⁵ Mah' ga' jmeē' dsa- ta' mada- he- ga' hwēē- apóstole he', ta' ko- jiih' ga' taayh' ga' llay' juu' kyaah' dsa- kyaayh'. ¹⁶ Ma' jāyh':

—¿Ha- lā' llu' jmeen' kyaah' dsa- űuu- na-? Ma' ra- ju' dsoo' ga' jmeey' koo- he- juh- gaa- hi- lā' jēē' dsa- hi- chaa- Jerusalén la- ma- ñey-, he- ja- sa- le' jāh' jne' sa- dsoo'. ¹⁷ Lā' la- ba' wa' jmeen' mah' mo' so- lā' nuuh' ga' juu' la- jee' jwi- jnān'. Wa' juuh' kiyh' mah' mo' so- hlēēh' gyih' ni' jaa- kih' Jesús.

¹⁸ He- ja- ga' tēēyh' Pee' ka- lah' kyaah' Jwaa- ta' nē' ta' mah' ga' sāyh':

—Mo' so- hlēēh' ga' hnāh' kih' Jesús, ni' mo' so- mī' tēēh' ga' hnāh' dsa- juu' kiyh'.

¹⁹ He- ja- ga' jēeh- Pee' kyaah' Jwaa- juu' kiyh':

—Jmeē' da' hnāh' huusē- ha- lā' sooh- kyaā' jnāāh' cha' nē' Dio, ¿che' llu' ga' he- mī' te' jnāāh' kyah' hnāh' lla- he- mī' te' jnāāh' kih' Dio? ²⁰ Pero sa' le' ta' jnāāh' he- kwa- jnāāh' juu' la-, lā' jē- he- ga' jēē' jnāāh' kyaah' he- ga' nuu' jnāāh' —ga' jāyh'.

²¹ He- ja- ga' jāh' dsa- ta':

—Ma- ñeh' ba' hnāh' cher' mah' ga' nāāh' ga' hnāh' kwah- juu' na-.

Ja- ga' ga' lāay'. Sa- ga' jnōy' ha- lā- jee' ma' jmeeh' dsih', jēēh' lā' jēē- ba' dsa- ma' jmeē- juuh- kih' Dio kih' he- ga' la- lā' ja-. ²² Jēēh', ga' la' koo- he- juh- gaa- kih' dsa- hi- ga' hlaa' he' hi- ma' hāā' la' ga' to' loo' ji- ñe-.

Ga' ngi' ooh' jne' kih' Dio mah' hyoyh' be'

²³ Lā- ma' ga' laa' apóstol he', ga' lla- nāay' ka- lah' jee' ma' tāāh' dsa- kyaayh', ja- ga' ga' jmeeyh' juu' ha- lā- ga' jāh' jmi- dsa- kaah' kyaah' dsa- gyuu- he'.

²⁴ Hi- ma' ga' nuu' lā' jēē- dsa- kyaayh', ga' taayh' ko' jōh' lā' jēēy' ga' chuuy' kyaah' Dio, ga' jāyh':

—Jaa- hne- ba' jmeeh- hih-, hne- he' Dio hi- ga' jmeeh' gyuu- hwa', ga' jmeeh' jmi- ñeh-, hi- ga' jmeeh' lā' jē- he- ga' cha-. ²⁵ Hi- hne- ga' kwah' juu' lā' koo- ga' hlēēh' David hi- ga' jmeē' ta' he' kyah' lā- ma' ga' hlēēyh' lā' la-: ¿Hee- ba' la' chi- jwaa- dsa- lā' kaa- lā' juh' jmi- gyuu-?

Lā' kaa- jee' jwi-, dsa- taayh' juu' kwee- kyaah' huusē- he- sa' jmāā' ta'.

²⁶ Dsa- kuh' lā' jēē- dsa- ta' kaa', mah' jmeey' ko' jōh' kyaah' dsa- kyaayh', hnooyh- ha- lā- jee' lla- dsēy' Dio kyaah' Cristo hi- na- lleēh' kyaay', ga' jāh' David.

²⁷ Hi- ma' ra- he- ga' la- ba' he- ja- jee' jwi- la-, ga' kuh' Herode kyaah' Poncio Pilato kyaah' dsa- hi- sa' laa' judiu hi- kyaah' dsa- judiu. Ga' hnooy' juu' kih' Jesús, gyuu- hi- na- jngēē' kyaah' hi- ga' hñāāh'. ²⁸ Kyaah' be' kyah' hi- kyaah' huusē- kyah' ma' na- la- juu' jāā' ha- lā- le' kih' Jesús hi- ja- ba' lā' ja- ga' jmeē' dsa- he' kiyh'. ²⁹ Jēē' da' Dsa- jōoh' kyaan- ha- lā- jōoh- dsa- jnāāh' na'. Kwa' be' kyaā' jnāāh' hi- jmeē' ta' he' kyah' mah' sa- lā- ga' h' jnāāh' hlēēh' jnāāh' dsa- kyaah' juu' kyah'. ³⁰ Hii' gooh- nē' kih' hi- dsaah' mah'

hlääy' hi' kwa' be' kyaa' jnääh' mah' jmee' jnääh' cha-miih' he' jah-gaa' kyaah' be' kih' Jesús gyuu' kyaah' hi' na-jngëé'—ga-jäh' apóstol he'.

³¹ Ma' ga-dsaa' ga-hléëyh' kyaah' Dio ga-jeh' hwa' jee' ma' tääyh' ja-, lä-chah' ja- ga-taayh' na-kah' bih' Jmi-llë' Na-jngii', hi' ga-nää' bih' kway' juu' kih' Dio, ni' miih' sa' goyh'.

Ga'kwa' øøh' jne' be' kih' hi' lla-kyaa'

³² Lä-jëé' dsa' hi' ga-lä-dsoo' dsë' kih' Dio, koo' nëé' ba' ma' la' huu-dsë-kiyh', ni' jaa' sa' ma' jmee' kih' lä-jëé' he' ma' cha-kiyh', ga-jmeey' kwaat' la' kih' lä-jëé' ba'. ³³ Kyaah' cha-miih' be', ga-lä-jëé' apóstole ga-jmeey' ju'dsoo' he' ga-lä-jiih' Jesús Dsa-jøøh' jnääh'. Hi' Dio ga-mi-jøø' cha-miih' kih' lä-jëé' dsa' he'. ³⁴ Jee' kih' dsa' he' ni' jaa' sa' ma' jmee' wëé' kih'. Jëéh' ma' chaa-øøh' jne' hi' ma' høø' hwa', hi' ma' høø' hne', ga-hniy' he' ja' mah' ma' dsa-kay' kuu' he' ma' liyh' ja-, ³⁵ ma' dsa-kwëëyh' apóstole. Hi' apóstole he' ma' ti' ma' llooh' kuu' ja' kih' lä-jaa' lä-jaa' hi' lla-kyaa'.

³⁶ Lä-ja' ga-jmee' José. Pero apóstole he' ga-mi-chee' dsih' Bernabé. Jmi-kiyh' hnøø' jäh': hi' kwa' be' kih' dsa'. Ma' laay' sa'ju' kih' Leví. Jee' ga-lä-chaa' Bernabé chee' Chipre, hwa' he' hä' jee' jmi-ñeeh'. ³⁷ Hi' he' ma' høø' koo' jwi' hwa' hi' ga-hniy'. Kuu' he' ga-liyh' ja-, na-kay' kih' apóstole.

5

Ga'juu' Ananía kyaah' mëy' Safira

¹ Che' kyuu' ha- lä' ga-jmee' jaa' hi' ma' chee' Ananía kyaah' mëy' hi' chee' Safira. Dsa' he', ga-hniy' koo' jwi' hwa' kih' ka-läh'. ² Ga-taayh' juu' kwee' kyaah' mëy' ha' lä' juuy' mah' hmäy' to'dsaah' kuu' he' ga-hniy' hwa' ja-. He' ja' na-kay' to'dsaah' ba' kuu' ja' kih' apóstole. (Ga-jmeey' lä-koh' he' ga-kwëëyh' lä-jëé' ba'.) ³ He-ja' ga-jäh' Pee' siyh':

—Ananía, ¿ha' lä' ma-he' Tana' neh' tuh-hoh' ma-juuh' kih' Jmi-llë' Na-jngii', he' ma-hmäh' to'dsaah' kuu' he' ma-hniy' hwa' kyah'? ⁴ ¿Ja' he' kyah' ba' hne' ma' la' hwa' ja' ta-ko-jiih' sa' ma-hniy'? Hi' ma' ga-hniy' hwa' ja-, ¿ja' he' kyah' ba' hne' kuu' he' ga-lëh' kih' hwa' ja'? ¿He-la' ma-ja' huu-dsë' hliih' he' ma-jmeeh' lä-na'? Ja' he' dsa' na' hi' ma-juuh' kih', kih' Dio ba' na' ma-juuh'.

⁵ Ma' ga-nuu' Ananía juu' ja-, ga-tayh' hwa', ga-juuy' go-te-. Peer' ja' lä-goo' dsë' lä-jëé' dsa' ma' ga-nuuy' he' ga-la' lä-ja-. ⁶ Chih' hi' ma' tääh' jee' ja', ga-bääyh' Ananía koo' hmiih', mah' ga-jääy' na'haay'.

⁷ Ga-lä-hii' koo' hnë' hor', ja' ga' ma' ga'lloo' mëy' jee' ma' tääh' apóstole, ni' sa' ñey' he' na' ma-la'. ⁸ He-ja' ga-jäh' Pee':

—Chiih' jnä', ¿che' ko-ja' jiih' ga-këé' hwa' kyah' hnäh' he' ga-hniy' hnäh'? He-ja' ga-jäh' dsa-më' he':

—Ja' ba' ko-ja' ga-këé'.

⁹ Mah' ga-jäh' Pee' siih' dsa-më' he':

—¿Ha' lä' ma-taah' hnäh' juu' kwee' ma-juuh' hnäh' kih' Jmi-llë' kih' Dsa-jøøh' jnääh', laah' hnäh' sa' cha' he' le'? Jëé' da' hi' tääh' ho'haah' na-, hi' ma-ya-nää' ma' na'haa' dsa-ñuu' kyaah'. Ja' ba' lä' na' dsa-nääy' dsa-jääy' hne' ka-läh'.

¹⁰ Hi' lä-chah' ja' ga-tah' dsa-më' he' cha-në' Pee', ga-juuy'. Hi' chah' ba' ga-lla-nää' chih-ñuu' he' jee' ma' kyaa' dsa-më' he' hi' ga-jëéy'

ma-na-juuy'. He-ja- ga-jääy' na'haay ja-ba' koo' kih' dsa-nuuh- kyaay'.
 11 He-ja- ga-lä-goo- jwërte dsë' lä-jëë- hi- ga-heeh- juu' kih' Dio hi- lä-jëë-
 ga-jñah' hi- ga-nuu' juu' ja-, ga-lä-goo- dsëy' ka-läh'.

12 Peer- cha-miih- he- juh-gaa- ma' jmee' apóstol jee' jwii- ja-. Hi- lä-jëë-
 hi- ga-heeh- juu' kih' Dio ga' jmee' ko-jøh' kyaayh' jee' la' hoo' na'hii' kih'
 Salomón. 13 Ga-tih' ba' dsë' dsa- ha- lä- ma' jmee' hi- ga-heeh- juu' kih'
 Dio, pero sa- ga-tuu- dsëy' ma' jmeey' ko-jøh' kyaayh'. 14 Ma-ke- lä-ja-
 ga-la', ma-ra- he- ga-lä-jwëë' ga' dsa- hi- ga-lä-dsoo' dsë' kih' Dio, jwëë'
 dsa-nuuh- hi- lä-ja- dsa-më' ka-läh'. 15 He-ja- ma' dsa-jääy' dsa-dsaah'
 kyaay' na-kyaay' në' jii' cha'hoo' jwë' jee' ma' dsa-ngëë' Pee', ma' laay' ha-
 ga-che- tëëy' miih- hi' kih' Pee' wa-ra- ga-ngëëy' jee' ja-. 16 Hi- ma-go-nää'
 hi- chaq- jwii- he- tääh' jäh' kih' Jerusalén jääy' dsa-dsaah' kyaay', hi- ma'
 jääy' dsa- hi- kye- jmi- lle' hlih'. Lä-jëë- hi- he' ma' dsa-jä' kih'.

Koo-ka-läh' ga-saayh' apóstole he'

17 Peer- ga-lä-llee' jmi-dsa- jøøh' hi- lä-ja- dsa- saduceo hi- laa-
 dsa-kyaayh'. 18 He-ja- ga-saayh' apóstole he', ga-taayh- neh-ñe'. 19 Pero
 hwë' ja-, ga-lloo' jaa- ángel kyaq' Dio, ga-näy' hoo' neh-ñe' mah' ga-hwëëy'
 apóstol he', ga-siiyh-:

20 —Go-nää' hnäh' ka-läh', hi- na-cheh' ba' hnäh' hoo' na'hii' kih' gwah-
 oo', ja- kwah- hnäh' juu' na-hñaa' lä-jëë- ha- lä- jmee' Dio chaq- dsa- ta-la-
 kih' Jesús.

21 Na-mi-te' bih' lä-koh' ga-nuuy'. Tiuh- ga' ma' ga-jnä', ga-nääy' ta- hoo'
 na'hii' kih' gwah' ja-, ga-taayh' mi-tëëy' dsa-.

Ta-ko-jiih' ja-, jmi-dsa- jøøh' kyaah' dsa-kyaayh' ga-lla-nääy' në'ta' kiyh',
 mah' ga-jøøyh- lä-jëë- dsa-ta' hi- lä-jëë- dsa-gyuuh' hi- na-hñaa' kyaq' dsa-
 Israel hi- ga' jmeey' mada- he- dsa-kyaay' hi- tääh' neh-ñe'. 22 Ma' ga-lla-nää'
 poo- neh-ñe' sa- chaq- apóstol he' mo- tääh'. He-ja- ga-nääy' na' jmeeyh' juu'
 kih' dsa-ta', 23 ma' jäh':

—Ma-ra- ju'dsoo', ma' ga-lla-nøø' jnääh' jee' chih' neh-ñe', na-jnë- ba' llu',
 tääh' ba' hi- høø- neh-ñe'. Pero ma' ga-nä' jnääh' hoo' neh-ñe' ja-, sa- chaq-
 ni- jaa- —ga-jäh'.

24 Ma' ga-nuuy' jmi-dsa- jøøh' kyaah' juu' poo-, kyaah' lä-jëë- ga' jmi-dsa-
 kaah', he-ja- ga-taayh' jmeey' to' dsëy' ha- jiih' lla-nää' apóstole he' kyaah'
 juu' ja-. 25 Hor-ja- ga-lloo' jaa- dsa- hi- kye- juu':

—Hi- ga-tääh' hnäh' neh-ñe', hi- tääh' ka-läh' hoo' na'hii' kih' gwah-
 hlëëyh- dsa- —ga-jäh'.

26 He-ja- ngoo' juu' poo- kyaah' dsa- kyaay' na'teey- ka-läh' apóstol he',
 kyaah' juu' llu' ba'. Sa- ga-kaayh', kih' he- goyh' te' dsa- kuu' kiyh'.

27 Ma' ga-lla-nääy' në'ta', na-jää- dsih' cha-në' dsa-ta', he-ja- ga-jäh'
 jmi-dsa- jøøh' siiyh- apóstole he':

28 —Ja' ga-chiih' jnääh' hnäh' ma'ja-, mo-to- hlëëh' ga' hnäh' dsa- juu'
 kih' Jesús? Pero he- ma- jmeeh' hnäh', lä- ga-dsa' jee' jwii- Jerusalén la-,
 ma-mi-tëëh' hnäh' dsa-, nuuh' kyah' hnäh', hnooh- hnäh' bääh' jnääh' he-
 ga-juu' dsa-nuuh- he'.

29 He-ja- ga-jeeh- Pee' juu' kih' dsa- he' ko-jøh' kyaah' jñah' apóstole,
 ga-jäh':

—Jmee⁺ bi⁺ he⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ kih⁺ Dio ba⁺, lä⁻koh⁺ ga⁻ he⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. ³⁰ Dio kya⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ ga⁻mi⁻jiiyh⁻ Jesús hi⁻ ga⁻jngëeh⁻ hnäh⁻ na⁻taa⁻ dsoh⁻ hma⁻cru⁻. ³¹ Hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁻lla⁺ Dio Jøøh⁺ jwoo⁺ ra⁻llu⁺ kiyh⁺, ga⁻jmäy⁺ dsa⁻ ta⁻ hi⁻ ga⁻hñaay⁺ lääy⁺ dsa⁻. Lä⁻ja⁻ ga⁻näy⁺ jwë⁺ kih⁺ dsa⁻ Israel, mah⁺ dsa⁻ jëy⁻h kya⁺h Dio hi⁻ lä⁻ja⁻ dsa⁻ che⁻ dso⁻kye⁻ kiyh⁺. ³² He⁻ja⁻ jmee⁺ jnääh⁺ dsoo⁺ kih⁺ juu⁺ la⁻. Hi⁻ lä⁻kye⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngü⁺ jmee⁺ dsoo⁺ ka⁻läh⁺, ja⁻ba⁻ he⁻ ga⁻kwëeh⁺ Dio lä⁻jëë⁻ hi⁻ nuuh⁻ kiyh⁺.

³³ Lä⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁺ dsa⁻ ta⁻ he⁻, ga⁻ya⁻jëë⁻ dsëy⁻ cha⁻miih⁻, hnøøy⁺ ma⁻ jngëëyh⁺ apóstol he⁻. ³⁴ Pero jee⁺ kih⁺ dsa⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻ hää⁺ ja⁻ fariseo hi⁻ ma⁻ chee⁻ Gamaliel. Hi⁻ he⁻ ma⁻ laa⁺ ja⁻ ta⁻jwoh⁺ kya⁺ ley hi⁻ lä⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ ma⁻ jmäy⁺ jøøh⁺. Ga⁻noo⁻ ta⁻jwoh⁺ he⁻ mah⁺ ga⁻jmeey⁺ mada⁻ he⁻ ga⁻hwëë⁻ apóstole ko⁻hwëë⁻. ³⁵ Mah⁺ ga⁻jäyh⁺:

—Jëë⁻ da⁻ hnäh⁻ dsa⁻ ta⁻, dsa⁻ goon⁻ hi⁻ chaa⁻ Israel la⁻. Leeh⁻ hnäh⁻ hee⁻ na⁻ jmeeh⁺ hnäh⁻ kih⁺ dsa⁻ na⁻. ³⁶ Mi⁻dsooh⁻ da⁻ hoh⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻la⁺ jee⁺ jnän⁻ jää⁺. Ya⁻hëë⁻ ja⁻ dsa⁻ goo⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻ chee⁻ Teuda. Ga⁻jmäy⁺ hñiiy⁺ jøøh⁺. Koo⁻ kye⁻ hña⁻ laa⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻kuh⁺ kyaayh⁺. Pero ga⁻juu⁺ dsa⁻ he⁻, hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻ nuuh⁻ kiyh⁺ ga⁻sa⁻ ga⁻jñee⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻dsaa⁺ juu⁺ kiyh⁺. ³⁷ Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, jii⁻ he⁻ ga⁻sooh⁻ censo, ya⁻hëë⁻ Juda dsa⁻ galileo. Lä⁻ja⁻ jwëë⁺ dsa⁻ ga⁻jøøh⁻ hi⁻ he⁻ hi⁻ ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻juuy⁺ hi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ kyaay⁺ ga⁻sa⁻ ga⁻jñee⁻ ka⁻läh⁺. ³⁸ He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻ tøø⁻ dsa⁻ na⁻, wa⁻lla⁻näy⁺ kiyh⁺. Cher⁺ mah⁺ nuuh⁻ he⁻ kyey⁻ na⁻, la⁻ hu⁻dsë⁻ kih⁺ dsa⁻ ta⁻jmah⁺, o cher⁺ mah⁺ hñii⁺ bih⁺ jmeey⁺ lä⁻na⁻, laa⁺ ba⁻ juu⁺ na⁻. ³⁹ Pero cher⁺ mah⁺ la⁻ kih⁺ Dio juu⁺ he⁻ kway⁻ na⁻, sa⁻ lä⁻këh⁻ hnäh⁻ jmi⁻ heeh⁻ hnäh⁻. Leeh⁻ hnäh⁻, le⁻ ga⁻ che⁻lla⁻dsëeh⁻ hnäh⁻ kih⁺ Dio —ga⁻jäh⁻ Gamaliel siyh⁻ dsa⁻ ta⁻ he⁻.

⁴⁰ Ga⁻heeh⁻ ba⁻ dsa⁻ ta⁻ he⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻hlëeh⁻ Gamaliel ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻tëey⁻ ka⁻läh⁺ apóstole he⁻, ga⁻kway⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁻juuyh⁻ kih⁺ mah⁺ mo⁻so⁻ hlëeh⁻ gyih⁻ kih⁺ Jesús. Ja⁻ ga⁻ ga⁻tøøy⁻. ⁴¹ Ma⁻ ga⁻hwëë⁻ apóstole cha⁻në⁻ dsa⁻ ta⁻ he⁻, ma⁻ chaa⁻ bih⁺ llu⁺. Jëë⁻ ba⁻ dsëy⁻ kih⁺ he⁻ ga⁻kwa⁻ Dio jwë⁺ he⁻ ga⁻jëy⁻ wii⁻ kwaat⁻ kih⁺ Jesús. ⁴² Lä⁻jë⁻ jmi⁻ ba⁻ sa⁻ ma⁻ tøy⁻ mi⁻tëey⁻ dsa⁻ hi⁻ kway⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ jäyh⁺ laa⁺ Cristo. Lä⁻ja⁻ ma⁻ jmeey⁺ hoo⁻ na⁻hi⁻ kih⁺ gwah⁻ hi⁻ cha⁻neh⁻ kih⁺ dsa⁻ ka⁻läh⁺.

6

Ga⁻hñaay⁺ gyeë⁻ dsa⁻ hi⁻ jmee⁺ be⁻ kih⁺ apóstole

¹ Jmi⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻jwëë⁻ ga⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ kih⁺ Jesús. Ma⁻ja⁻ ga⁻soo⁻ juu⁺ jee⁻ ti⁻llooyh⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻. Ga⁻lä⁻hnee⁻ hi⁻ ma⁻ hlëeh⁻ griego kya⁺h hi⁻ ma⁻ hlëeh⁻ hebreo, kih⁺ he⁻ sa⁻ na⁻kah⁻ kwee⁻ wii⁻ he⁻ ga⁻hyoh⁻ dsa⁻më⁻ hñii⁺ hi⁻ hlëeh⁻ griego lä⁻koh⁺ te⁺ he⁻ ga⁻hyoh⁻ hi⁻ ma⁻ hlëeh⁻ hebreo. ² He⁻ja⁻ lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu⁺ apóstole he⁻ ga⁻jøøyh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ga⁻taayh⁻ juu⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Sa⁻sooh⁻ kya⁺ jnääh⁺ he⁻ ta⁻ jnääh⁺ kwa⁻ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ti⁻llooh⁻ jnääh⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻. ³ He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻ øøhn⁻, lleë⁻ hnäh⁻ gyeë⁻ dsa⁻ hi⁻ hi⁻ juu⁺ kih⁺ jmee⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺, dsa⁻ hi⁻ ngëë⁻ hi⁻ ma⁻hyoh⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁺ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngü⁺. Hi⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻ he⁻ goo⁻ ta⁻ la⁻. ⁴ Jnääh⁺ ga⁻nøø⁻ ba⁻ jnääh⁺ ngii⁺ jnääh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ kwa⁻ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺ ka⁻läh⁺.

⁵ Ga⁻jä⁻ ba⁻ kwee⁻ juu⁺ kih⁺ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻. He⁻ja⁻ ga⁻hñaay⁺ Esteban hi⁻ ma⁻dsoo⁺ dsë⁻ cha⁻miih⁻ kih⁺ Dio hi⁻ ma⁻kyey⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁺ Jmi⁻lle⁻

Na-jngii'. Hi+ ga-hñaay' Felipe kyaah' Prócoro, kyaah' Nicanor, kyaah' Timón, kyaah' Parmeno, kyaayh' Nicolás dsa- chaa- Antioquía. Nicolás he' sa- ma' laay' judiu pero ga-ngëey' hñiiy' mah' leey' koo- ba' kyaayh'. ⁶ Lã-jëë- hi- he', na-jääy- cha-né' apóstole. Hi- lã-chah' ja- ga-kye- apóstole goo- né' kiyh', ga-ngiiy' kih' Dio mah' hääy'.

⁷ Lã-ja- ga-na' jwë' kiyh' he- kway' cha-gamiih- juu' kih' Dio. Hi- ga-lã-jwëë' ga' dsa- hi- ga-hëeh- jee' jwii- Jerusalén hi- jwëë' hi- ma' laa' jmi-dsa- ga-lã-dsoo' dsëy' juu' kih' Dio.

Ga-saqyh' Esteban

⁸ Peer- jnaah' llu' dsë' Esteban hi- kyaah' be' kih' Dio ga-jmeey' cha-miih- he- juh' gaa' jee' jwii- ja-. ⁹ Koo- gwah- mäh- jee' dsa- ñee- judiu, jee' ja- ma' tääh' koo- náä' dsa- hi- chee- Libertados. Hi- ma' tääh' hi- ya- náä' jwii- Cirene kyaah' jwii- Alejandría hi- lã-kye- hi- chaa- hwa' Cilicia hi- Asia. Hi- he' na- ga-lã-hnee- kyaah' Esteban. ¹⁰ Pero sa- ga-liyh' kyaah' Esteban, kih' he- ma' hlëeyh' kyaah' cha-miih- huu' dsë- llu' hi- ma' hlëeyh- lã-koo- kwa' Jmi-lle' Na-jngii'. ¹¹ Ma' sa- ga-lih' dsa- he', he-ja- ga-laay' dsa- hi- ga-jmee' juu' ta' juu':

—Ma- nuu' jnääh' ma-mi-kwah' Esteban Moisé hi- ma-mi-kwayh' Dio ka-läh'.

¹² Lã-jwë' ja-, ga-tooyh- je- dsë' hi- chaa- Jerusalén ja-, lã-kye- kih' dsa-gyuuh' kyaah' ta-jwoh' kya' ley. He-ja-, lã-chah' ja- ga-nääy' na'chayh- Esteban mah' na-jääy- né'ta'. ¹³ Hi- ga-kwaay' dsa- hi- ga-jmee' juu' ta' juu' né'ta' ja-. Hi- he' na- ga-jäh':

—Dsa- nuu- la- sa- tuy- mi-kwayh' gwah- na-jngii' na- hi- mi-kwayh' ley ka-läh'. ¹⁴ Ma- nuu' jnääh' ma-jäh', Jesús dsa- Nazaret hëey' jee' la- jnän', hi- mi-siiy' lã-jë- lã- nөө' jnän' he- ga-lla' Moisé.

¹⁵ Ma' ga-jëë' lã-jëë- dsa-ta' hi- ma' tääh' né'ta' ja-, jee' cheh' Esteban, ga-jëey' nëy, la' lã-koh' né' jaa- ángel.

7

Ga-kwa' Esteban ju'dsoo' kih'

¹ He-ja- ga-jäh' jmi-dsa- jööh' he' siiyh-:

—¿Ché' dsoo' juu' he- hñii- dsa- kyah'?

² Hi- ga-jäh' Esteban:

—Dsa- nuu- ööhñ', dsa- ma-kaah' kyaan-, nuu- dá' hnäh'. Dio hi- gya' gyuuh' ga-mi-jnäay- hñiiy' kih' tää' jnän' Abraham lã- ma' ga-gyay' hwa' Mesopotamia, ja-ga' dsooy' ta' Haran. ³ He-ja- ga-jäh' Dio siih- Abraham: “Ya- hëë' gooh', wa' ja' ba' hi- chaa- kyah' mah' gwa- ta' hwa' he- kwëehn- hne-.” ⁴ Ja- ga' ya-hëë' Abraham hwa' jee' ma' tääh' dsa- caldeo, ngooy' na'gyay' hwa' Haran. Ma-ngëë' ma-juu' jmi- Abraham, ja-ga' ga-chee' Dio Abraham ta' hwa' la-, jee' tööh' jne' na'. ⁵ Pero sa- ga-kwa' Dio he- la' juu' he- ma' hyoh- Abraham, ni- jee' ma' jmeey' hne' kiyh' sa- ga-hyoyh'. Hwa' la- ga-bääh- Dio hñii' ma' kwëeyh' Abraham kyaah' lã-jëë- dsa- kyaay' hi- ja- ga' ga-lã-chaa'. Pero sa- ga' ma' chaa' jooy' ma'ja-. ⁶ Ga-jäh' Dio siih- Abraham: “Dsa- kyaah' hi- ja- ga' lã-chaa-, dsa-nääy' dsa-taayh' jyoh' hwa' goo' dsa- hi- chaa- uu'. Jee' ja- jmääh- dsih' ta' lã- tē- dsë' hi- jmeeh- dsih' lã-jiih' tē' kye' hña-loo' ji-ñe-.” ⁷ Pero ma-ra- he- lla- ba' jnä' ta' kih' hi- jmeeh- dsa-

kyaah'. Ma-ngëë' he- ja-, hwëë- dsa- kyaah' hwa' Egipto, ya-hnääh' jnä' jee' la-." ⁸Ja-ga' ga'jmeë' Dio hmooh' kyaah' Abraham, ga'jmeey' mada' he- uuh- jmi-ngo' kiyh'. Ma-ngëë' he- ja-, ga-lä'chaa- Isaac joo' Abraham. Ma' ga'hya- Isaac jnä' jmi-, ga'wih' jmi-ngo' kiyh'. Hi- lä'ja- ga'jmeë' Isaac kih' joo' Jacob, hi- ja-ba' lä'ja- ga'jmeë' Jacob kih' lä'jëë- gya-tuu' joo' dsa- ma-gyuh- jnän'.

⁹Hi- lä'jëë- joo' Jacob he' ga-lä-wii' dsëy' kyaah' José øøyh'. Ga-hnääh' José kih' dsa- hi- ga-nää' ta' Egipto, mah' dsa'jmeey' ta' lä'jmi- lä'je-. Pero Dio sa- ga-tu' kiyh', ¹⁰ga-lääh' José kih' lä'jë- nëë' he- wii' he- ma' jëëy-, hi- ga-kwëëyh' cha-miih- huu-dsë- llu' hi- ga'jmeey' ga-jäy' llu' cha-në' Faraón, rey kya- dsa- Egipto. He-ja- ga-tih' dsë' rey he', ga-tooyh- goo- José he- ga'jmeey' hih- kih' lä'jëë- dsa- Egipto hi- lä'kye- ta' he- cha- cha'neh- kih' rey he', ga-he' gooy-.

¹¹Pero ma-ngëë' he- ja-, ga-jëë- dsa- hoo' lä'kaa- hwa' Egipto hi- lä'ja- lä- ga-të' Canaan la- ka-läh'. Cha-miih- wii' ga-jëëy', kih' he- sa- ga-jnä' he- ma' kuh- dsa- ma-gyuh- jnän'. ¹²Lä- ma' ga-nuu' Jacob he- ma' hni- dsa- trigo hwa' Egipto, ga'cheey' joo' ta' Egipto ja-. He- ja- la- to-në' he- na-nää' dsa- ma-gyuh- jnän' jee' ja-. ¹³Lä- ma' ga-të' to' jiih- he- na-nääh' ta' Egipto ja-, ja-ga' ga-mi-jnä- José hni' he- laay' øøyh' dsa- he'. Lä'jwë' ja- ga-lä'kyuu- Faraón lä'jëë- dsa- kya- José. ¹⁴Hi- ga'chee' José juu' he- dsa-nää' lä'jëë- hi- chaa- kiyh' kyaah' jmi- Jacob ta' Egipto. Koo- nää' dsa- he' tee' to' lo' gya- dsë- gyii'hñaa'. ¹⁵He-ja- ngoo' Jacob ta' Egipto. Jee' ja- ga-lloo' jmi- ga'juuy' hi- lä'ja- ga'juu' lä'jëë- joo'. ¹⁶Jee' lä'jëë- hi- he' na-haay' ta' hwa' Siquem, koo' jwi' hwa' jee' ga-la' Abraham kih' joo' Hemor lä' kyeë' mah' haay' hii' kyaay'.

¹⁷Lä- ma' ngoo' ga-dsëë' jmi- he- ga-bääh- Dio hni' kyaah' Abraham, ga-lä'jwëë' jwërte dsa- kyaay' hwa' Egipto ja-. ¹⁸Jmi- ja- ya-hëë' jnah' rey hwa' Egipto hi- sa- dsooh- dsë' kih' José. ¹⁹Rey he' ma' kyuyh- ha- lä- ma' jmeey' kih' dsa- ma-gyuh- jnän', ga'jmeeyh- dsa- jnän' cha-miih-. Lä'jiih' ga'jmeey' hih- he- juu' lä'jëë- gyuu- nuh- kyaay' mah' mo-so- lä'jwëë' gyih'. ²⁰Jmi- ja- ga-lä'chaa- Moisé. Cha-miih- ga-tih' dsë' Dio gyuu- Moisé he'. Uu- sih- ba' ga-lih' cho'jmi- ga-hmääh' gyuu- he' cha'neh- kiyh'. ²¹Ja-ga' ga-lleey- ka'hne- jee' ma' hii' goo- juuy'. Pero ma' ga-jëë' jo-mii- rey gyuu- he', ga-tëëy- hi- ga-mi-kwaay- lä'koo- joo' ba'. ²²Jee' ja- ga-lä'tëë- Moisé lä'jë- he- ma' kyuu- dsa- Egipto. Lä'jë- juu' kiyh' ma' la' kyaah' be' hi- lä'jë- ta' kiyh' ma' go-hii' llu'.

²³Ma' ga'hya- Moisé to'loo' ji-në-, ja' dsëy' dsa-jëëy' dsa- Israel dsa-gooy'. ²⁴Ma' ga-llooy' jee' tääh' dsa- Israel he', ga-jëëy' dsa- Egipto ma' kway- kih' jaa- dsa- Israel. Lä'chah' ja- ga-lääh' øøyh' he' mah' ga-jngiiyh' kih' dsa- Egipto. ²⁵"Na' ba' lä-ngëë' dsa- goon-, Dio lääh' ta-la- ki- jnä' ba'", laa' Moisé. Pero sa- ga-tah' dsë' øøyh' he- ja-. ²⁶Ma' ga-jnä' jyoh' jmi-, ga-jee' Moisé uu' dsa-gooy' hi- ma' tääh' tee-. Ma' hnøø' Moisé ma' lla- hni-, he-ja- ga-jäyh': "¿He-la' maeh- hnäh' lä-na-? ¿Ja' øøh' ba' hnäh' na-, mah' tääh' hnäh' tee?" ²⁷Dsa- hi- ma' kwa- kih' dsa- kyaayh' he' ga-hløøyh' kih' Moisé mah' ga-siiyh': "Sa- chaa- hi- ma-hñaa' hne- mah' jmääh' hñaa' dsa-ta', jmääh' hñaa' jwëë- he- llah' ta' kya- jnääh'. ²⁸¿Che' hnooh- jngëëh' jnä' lä- ga-jngëëh- dsa- Egipto lloo'?" ²⁹Ma' ga-nuu' Moisé juu' ja- ga-kyuyy',

na'gyay- ta- hwa⁴ Madián, laay⁴ jaa- dsa- chaa- uu⁴ ba'. Jee' ja- ga-lä- chaa- uu⁴ jooy'.

³⁰Ma-ngëë' to'loo' ji-në- gya' Moisé hwa' kii- ja-, ma' ga-lä-jnää' jaa- ángel ta- cha'nëy' jee' ma' koo- koö- chaah' toö' në' moh' Sinai. ³¹Peer- ga-lä-dsaa- dsë' Moisé ma' ga-jëëy' he- ja- mah' ngooy' na-jëëy- chuh-. Ja-ga' llooy- chuh-, ga-nuuy' ga-hlëéh' Dio kyaayh': ³²"Jnä' laan' Dio kyaä' dsa- ma-gyuh- kyaah'. Laan' Dio kyaä' Abraham, laan' Dio kyaä' Isaac, hi- Dio kyaä' Jacob." Peer- ga-jlää' Moisé kih' he- goyh-, mo-so- ga-tuu- dsëy' ma-jëëy'. ³³He- ja- ga-jäh' Dio siyh-: "Jnuuh' loo- he- há' tüih' na-. Jëéh', jee' cheh' na-, la' na' jngii- '. ³⁴Man- kwee- jëë- wii' dsa- kyaan- hi- tääh' hwa' Egipto. Ma-nuun' ki-hooyh-, he-ja- ma-jnäan' mah' lää' jnih'. Na' na-, ña- kyaah' jnä' mah' cheen- hne- ta' Egipto", ga-jäh' Dio.

³⁵Hlëéh- ga' Esteban kyaayh':

-Dsooh- ba' hoh' hnäh' ha- lä- ga-jäh' dsa-goo- jne' hi- ga-jmee' hñaä- dsë- kih' Moisé jää, hi- ga-jäh-: "Sa- chaa- hi- ma-hñaä' hne- mah' jmääh' hñaah' dsa- ta', jmääh' hñaah' jwëë- he- llah' ta' kyaä' jnääh'." He- ba' Moisé hi- sa- ga-taah- dsa-goo- jne' ta', ga-cheë' Dio laay' jaa- dsa- ta' hi- laay' jaa- hi- lää- dsa-. Juu' la- ga-ngëë' ángel kih' Moisé, lä- ma' ga-lä-jnääy' jee' ma' koo- chaah' toö' ja-. ³⁶Moisé he' ga-hwëëy' dsa- ma-gyuh- jnän' hi- ma-tääh' Egipto, ga-jmeey' cha-miih- he- juh' gaa- jee' ja- hi- lä-ja- ga-jmeey' jee' jmi-ñeeh' gyuu', hi- lä-kaa- hwa' kii- jee' ga-ngëëy' ka-läh', lä-jiih' ga-të' to'loo' ji-në-. ³⁷Moisé he' ga-jäh' siyh- dsa- Israel: "Dio jmee' ya-hëë' jee' kyah' hnäh' jaa- hi- ngëë' juu' lä-koö- jmee- jnä'. Kih' hi- he' ba' nuuh' hnäh'", ga-jäyh'. ³⁸Moisé hi- ma-hää' jee' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' hwa' kii- ja-, he' ba' hi- ga-hlëéh' kyaah' ángel moh' Sinai, hi- he' na- ga-hyoh' juu' mah' ngëëy' jnän' he- jmee' chaa- jne' kih' Dio.

³⁹Pero dsa- ma-gyuh- jnän' sa- ga-hii' ma' nuuy' kih' Moisé, ni- lä-ja- sa- ga-taayh- ta', ma' hnøoy' ma' dsa-nääy' ka-läh' ta- Egipto. ⁴⁰He-ja- ga-jäh' dsa- he' siih- Aarón: "Jmää' jaa- dio hi- noo- në' jnän', jëéh' sa- ñe' jne' hee- na- ma-la- kih' Moisé hi- ga-hwëë' jne' hwa' Egipto." ⁴¹He-ja- ga-jmää' dsa- jaa- gyuu- kya'. Ma' ga-laä' kya' he', ga-jngëëy' jah' mah' ga-lay' cha-në' kya' hi- ga-jmääy' dio. Peer- ga-lä- chaa- llu' lä-jëë- dsa- he' kih' ta' he- ga-jmeey' kyaah' gooy'. ⁴²He-ja- ga-lä-øö' Dio kih' dsa- he', ga-kway' jwë' mah' jmeey' juuh' kih' nuu' hi- hëë' gyuuuh'. Lä-ja- na-sii- jee' lle' juu' he- ga-hlëéh' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio. Lä-la- ga-jäh' Dio: Hnäh' dsa- Israel, ja- he' jnä' ga-kwëëh' jah', ni- ja- ki- jnä' he- ga-jëeh' hnäh' jah' ta-ko-jiih' ga-taah' hnäh' to'loo' ji-në- hwa' kii- ja-.

⁴³Lla- he' ma' jmeeh' hnäh' lä-ja- kin-, ga-kyeh- hnäh' na-hyoo' kih' Moloc lä-kaa- jee' ya-nääh' hnäh', hi- lä-ja- ga-jmeeh' hnäh' kih' nuu' kyaä' dio Refán. Ga-jmeeh' hnäh' juuh- kih' dio hi- na-laä- kaah- hnäh' ba'. He-ja- hwëën' hnäh' jee' na-, mah' cheen- hnäh' ta- oo' ga-miih- kih' Babilonia, ga-jäh' Dio.

⁴⁴Pero ma' cha- ba' gwah- kih' dsa- ma-gyuh- jnän', jee' ma' tääyh' hwa' kii- ja-. Gwah- ja- ma' la- lä-koö- ga-mi-jnää- Dio kih' Moisé gyuuuh' moh'. He-ja- ba' ja- ga-jmee' dsa- ma-gyuh- jnän' koö- gwah- kyaah' loo' jah' he-

ma' chee- tabernáculo. Neh⁺ ja- ma' tääh' kuu' he- ma' na-sii- hmooh' kih' Dio. ⁴⁵ Lä- ma-kye- ba' dsa- tabernáculo ja-, ma' ga-løø' Josué ga-noo- né- lla- Moisé. Jmii' ja- ga-hwëë' Dio dsa- hi- chaah- hi- ma' tääh' hwa' jee' tøøhn' la- mah' ga-taah' dsa- ma' gyuh- jnän' kyaah' Josué. Hi- lä- ma-høøy' ja- ba' tabernáculo ja-, lä-jiih' ga-gya- David. ⁴⁶ Dio ga-mi-jää' David cha- miih-, he- ja- ga-chuu' David kyaayh' mah' kway' jwë' le' koo- hne' jee' gya' Dio, he- ba' hi- laa' Dio kyaa' Jacob. ⁴⁷ Pero Salomón jo- ñuuh' bih' hi- ga-jmee' hne' ja-.

⁴⁸ Pero Dio Jøøh' jnän' sa' gyay' gwah- he- na-la' kyaah' goo- dsa-. Ja- ba' lä- ja- ga-jäh' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio:

⁴⁹ Gyuuh' ba' la' høøñ' jee' jmeen- hih-, hwa' la-, la' jee' chihn- tün- ba'.

¿Ha- lä- ja- he- jmeeh' hnäh' hne' kin-? ga-jäh' Dsa- jøøh' jnän'.

¿Che' laah' hnäh' hnøø' jee' teehn' dsën-?

⁵⁰ ¿Ja' kyaah' goon- ga-jmeen' lä-jë- he- la-? ga-jäh' Dio.

⁵¹ He- ba' che- chaah- hnäh' -ga-jäh' Esteban-. ¿He-la' sa' hii- lä-ngëeh' hnäh'? Lä-jë- jiih' kwah- hnäh' jmii' kyaah' Jmi- lle' Na- jngii'. Jmeeh- hnäh' ja- ba' lä- koo- ga-jmee' dsa- ma-gyuh- jnän'. ⁵² Dsa- ma-gyuh- jnän', lä-hii' né' ba' ga-jmeeyh- dsa- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio. Hi- ga-jngëeyh' ko- llaa' hi- ga-hlëeh' he- ja- ga- jaa- hi- lluu' go-te-. Hi- ma' ja' hi- lluu' he-, ga-jmeeh' hnäh' hi- ga-jngëeh- hnäh' ka-läh'. ⁵³ Ma- nuuh- ba' hnäh' ha- lä- la' ley kih' Dio, he- ga-ngëë' ángel kih' Moisé, mah' sa' ga-mi-teh' hnäh'.

Ga-jngëeyh' Esteban

⁵⁴ Lä- ma' ga-nuu' dsa- he' he- ga-hlëeh' Esteban lä- ja-, ga-lä- lleey' ngaayh', lä-jiih' ga-juuy' cha- jay', kih' he- ga-ya- jëë' dsëy' kyaayh'. ⁵⁵ Pero Esteban ma' kye- cha- miih- be' kih' Jmi- lle' Na- jngii'. Ga-chooyh' néy' ta- gyuuh', ga-jëey' ga-tah' jmëë' jee' gya' Dio hi' ga-jëey' Jesús cheh' jwoo' ra- lluu' kih' Dio. ⁵⁶ He- ja- ga-jäyh':

-Jëë' da' hnäh', hii- jnä' jëën- gyuuh' na- hñaan' lä-jëë-, jëën- Hi- ga-lëë' ngo' cheyh' jwoo' ra- lluu' kih' Dio.

⁵⁷ Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' ja-, ga-jney' to- gway', ga-ta' ga-hooyh' ki- gaa-, koo- mi- ba' ga-jmeey' ga-saayh' Esteban. ⁵⁸ Ga-sëeyh- lä- ga-të' chuuh' jwii- ja-. Hi- lä-jëë- hi- ga-hnii' kiyh' ga-lleey' hmiih- he- ma' na-läay- mah' ga-høø' jaa- chih- hi- ma' chee- Saulo. Mah' ga-løøy' tey- kuu' kih' Esteban. ⁵⁹ Ta-ko- jiih' te- dsa- kuu' kiyh', ga-hlëeh' Esteban kyaah' Dio, ga-jäyh':

-Jesús Dsa- jøøh' kyaan-, heeh' jmi- lle' kin-.

⁶⁰ Ga-juuyh' jnéy' mah' ga-hlëeyh' koo- ki- gaa-:

-Dio kyaan-, ta' jmee- kwaat- kih' he- hiih' he- jmee- dsa- kin-.

Ma-la- ma-hlëeyh' lä- ja-, ga-juuy'.

8

¹ Ga-hiih- ba' dsë' Saulo he- ga-juu' Esteban.

Ja- ba' jmii' ja-, ga-lä- cha- koo- hni- juuh' kyaah' lä-jëë- dsa- hi- ga-heeh- juu' kih' Jesús jwii- Jerusalén. Lä-jëë- dsa- he' ga-sa' ga-jñee', ga-näay' ta' Judea hi- ta' Samária ka-läh'. Ma-la- apóstole ba' ga-jä' Jerusalén ja-.

Ga-jmeeh- Saulo dsa- hi- ga-heeh- juu' kih' Jesús

² Kō-llaa' dsa- hi- mi-te' kyaah' Dio, ga-jääy' Esteban mah' na-haay' hi- ga-hooh' jwërte dsa- he' kiyh'. ³ Ga-løø' Saulo jmeeyh- lä-jëë hi- ma-heeh- kih' Jesús. Ma' dsa-hey' lä-koo- lä-koo- hne' kih' dsa-. He- wii' ba' ma' dsa-hwëëy' dsa-më' dsa-nuuh- ma' dsa-jääy' neh-ñe'.

Dsa- hi- ma' chaa- Samária ga-heeh- ju'hmëë' kih' Jesús

⁴ Lä-jëë dsa- hih' ga-sa' ga-jñee' he', ga-nää' bih' hlëëyh- dsa- ju'hmëë' kih' Jesús lä-kaa' jee' ga-nääy'. ⁵ Ngoo' Felipe ta' jwii- Samária na'kway- juu' kih' Jesucristo jee' ja-. ⁶ Jwëë' dsa- ga-taah- nuu- lä-kaa- tuh-dsë' juu' he- ma' kwa- Felipe, lä- ma' ga-jëëy' cha-miih- he- juh-gaa- he- ma' jmeey'. ⁷ Lä-jëë- jmi-llë' hliih' hi- ma-tääh' tuh-dsë' dsa- ga-hwëë- hooyh- ki-gaa-. Hi- jwëë' dsa- hi- sa-liih' goo- tií' ga-hlaa' hi- lä-jëë hi- jluuh' ga-jä' kih'. ⁸ Peer- ga-lä-chaa' llu', dsa- hi- ma' chaa- jee' jwii- ja-.

⁹ Ja-ba' jee' jwii- ja-, ma' gya' jaa- dsa- chee- Simón hi- ma'tëë- ji-nah'. Ma' mi-gaay' dsa- hi- chaa- jee' ja- hi- ma' jmääy- hñiiy' jøøh'. ¹⁰ Lä-jøh' lä-mäh' ma' tih- dsë' lä-koh' ma' nuuy- juu' kih' dsa- he', ma' jäh'y':

—Dsa-ñuuh- la- ba' kye- cha-miih- be' kih' Dio.

¹¹ Ma' jmee' dsa- he' kiyh', jëëh' ma-lä-hii' mi-gaay' dsa- kyaah' ji-nah' he- ma' jmeey' ja-. ¹² Pero ma' ga-kwa' Felipe ju'hmëë' lä-koo- jää- Dio dsa- lä-hih' kih' hi- ha- lä- la' kih' Jesucristo, kō-llaa' dsa- he' ga-lä-dsoo' dsë' mah' ga-saa- jmi- dsa-më' dsa-ñuuh-. ¹³ Hi-lä'kye- hñii' Simón hi- ma'tëë- he', ga-lä-dsoo' dsëy' hi- ga-saay- jmi- mah' ga-løøy' jmeey- kō-jøh' kyaah' Felipe. Ma' dsaa- jwërte dsëy' ma' jëëy- lä-jë- he- juh-gaa- he- ma' jmee' Felipe.

¹⁴ Hi- ga-nuu' apóstole hi- ga-jä' Jerusalén he- ma-heeh- dsa- chaa- Samária juu' kih' Dio. Ma' ga-nuuy' ja-, ga-cheey' Pee' kyaah' Jwaa- ta' ja-. ¹⁵ Lä- ma' ga-lla-nääy' jee' ja-, ga-ngiiy' kih' lä-jëë dsa- hi- ma-heeh- juu' kih' Dio mah' hyoyh- Jmi-llë' Na-jngii'. ¹⁶ Jëëh', ni- jaa- hi- he' sa- ga' ma' hyoyh- Jmi-llë' Na-jngii', koo- ma- na' saay' jmi- lä-hih' kih' Jesús ba'. ¹⁷ He- ja- ga-kye- Pee' kyaah' Jwaa- goo- né' kih' øøh' jne' he'. Lä-cha' ja- ga-tëëy' Jmi-llë' Na-jngii'.

¹⁸ Ma' ga-jëë' Simón koo- ga-kye- ba' apóstole goo- né' kih' øøh' jne', he- ga-tëëy' Jmi-llë' Na-jngii', he-ja- ga-jiih' Simón hi- ma'tëë- he' kuu' kih' apóstol, ¹⁹ ga-jäh'y' siiyh':

—Hñii' kin- heh' be' na- mah' lä-jëë dsa- hi- kyen- goon- né' kih', tëë' Jmi-llë' Na-jngii'.

²⁰ He-ja- ga-jäh' Pee' siiyh- Simón:

—Wa- hee' hne- kyaah' kuu' kyah' na-, lä-llu' he- ma-jmeeh' huud-së- lah' he- la- kwa- Dio. ²¹ Ni- miih- sa- ga-tëëh' taah' hñaa' kyaah' ta- la-. Jëëh', sa- hii' koo- ba' huud-së- kyah' kyaah' Dio. ²² Wa- lä- dsaa- hoh' kih' he- hliih' kyah' na- hi- ngii' kyah' kih' Dio ha- ga- che- che' ba' Dio huud-së- hliih' he- ma-jmeeh' na-. ²³ Man- kyah'. Ma-ra' mi-dsiih' liih' laah' hne-, na- hñuu' ga- hne- kyaah' he- hliih' na- —ga-jäh' Pee'.

²⁴ He-ja- ga-jäh' Simón hi- ma'tëë- he' siiyh- Pee' kyaah' Jwaa-:

—Ngii' hnäh' kih' Dio mah' mo-so' jä- he- hliih' he- ma-jäh' na- né' kin-.

²⁵ Ma-ngëë' ma' jmee' apóstole he' ju-dsoo' hi- ma' kway- juu' kih' Dio, ga-nääy' ta- Jerusalén. Lä-jë- jwii- mäh- he- na-hee' hwa' Samária, he- nøø' cha'jwë' jee' ga-nääy' ja-, ga-hlëëyh' dsa- ju'hmëë' kih' Jesús.

Ga⁻hlëeh⁺ Felipe ja⁻ dsa⁻jøøh⁺ hi⁻ ma⁻ cha⁻ Etiopía

²⁶ Ja⁻ ángel kya⁺ Dio ga⁻hlëeh⁺ kya⁺ Felipe, ga⁻jäh⁺:

—Gwa⁻ ta⁻ kye⁺, jwë⁺ he⁻ go⁻hi⁺ Jerusalén he⁻ dsoo⁻ ta⁻ Gaza, ja⁻ba⁻ jwë⁺ he⁻ dsa⁻ngëë⁺ ta⁻ hwa⁺ ki⁺.

²⁷ He⁻ja⁻ ya⁻hëë⁺ Felipe ngoo⁺. Cha⁻jwë⁺ jee⁺ ngoo⁺ ja⁻, ga⁻jeey⁺ ja⁻ dsa⁻gyuh⁺ hi⁻ ma⁻ cha⁻ Etiopía. Hi⁻ he⁻ la⁺ ta⁻ juuh⁻, høøy⁻ kuu⁺ kih⁺ n'ëta⁻ kih⁺ reina Candace hi⁻ cha⁻ Etiopía. Dsa⁻ he⁻ hää⁺ jwë⁺ ngaah⁺ he⁻ ñeey⁺ Jerusalén na⁻jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio. ²⁸ Jee⁺ gyay⁺ neh⁻ carret kiyh⁺, ma⁻ hëy⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻si⁺ Isaia hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁻joo⁺. ²⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jmi⁻lle⁻ kih⁺ Dio siyh⁺ Felipe:

—Gwa⁻, chuh⁺ koo⁺ carret kiyh⁺.

³⁰ He⁻ja⁻ ngoo⁺ Felipe ko⁻chih⁺ ta⁻ koo⁺ carret ja⁻. Ma⁻ ga⁻nuuy⁺ hë⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻si⁺ Isaia hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, he⁻ja⁻ ga⁻ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻:

—¿Che⁻ngëeh⁺ he⁻ hëh⁻ na⁻? —ga⁻jäh⁺ Felipe.

³¹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ lä⁻ngëen⁺ cher⁺mah⁺ sa⁻ cha⁻ ja⁻ hi⁻ jii⁺ juu⁺ la⁻?

He⁻ja⁻ ga⁻tëeyh⁺ Felipe, ga⁻llaay⁺ koo⁺ kiyh⁺ neh⁻ carret ja⁻.

³² Ma⁻ hë⁻ dsa⁻ he⁻ jee⁺ na⁻si⁺ lä⁻la⁻:

Na⁻jää⁻ dsih⁺ lä⁻koh⁺ dsa⁻jää⁻ dsa⁻ ja⁻ borrego jee⁺ jngëeyh⁺, lä⁻ko⁺ ja⁻ borrego hi⁻ sa⁻ hooh⁻ ma⁻ jää⁻ dsih⁺ jee⁺ tay⁺ jñu⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻näy⁺ hooy⁺ ni⁻ miih⁻.

³³ Lä⁻të⁻ dsë⁻ dsa⁻ ga⁻jmeeh⁺ dsih⁺, sa⁻ ga⁻nøø⁺ ta⁻ kiyh⁺ lä⁻ko⁺ lle⁻ kih⁺.

Ga⁻jngëeh⁺ dsih⁺, sa⁻ ga⁻lä⁻ cha⁻ jo⁺siyh⁺.

¿Ha⁻ ta⁻ jä⁻ jo⁺siyh⁺ mah⁺ hlëeh⁺ dsa⁻ kiyh⁺?

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ dsa⁻ he⁻ juu⁺ kih⁺ Felipe:

—Ta⁻ jmee⁻ hñaa⁻ hoh⁺, chiih⁺ jnä⁻, ¿hi⁺ kih⁺ hlëeh⁺ hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio la⁻, che⁻ kiyh⁺ hñiiy⁺ o che⁻ kih⁺ hi⁻ jñah⁺?

³⁵ He⁻ja⁻ ga⁻løø⁺ Felipe mi⁻jnää⁻ he⁻ hnøø⁺ jäh⁻ juu⁺ ja⁻, ga⁻hlëeyh⁺ ju⁻hmëë⁻ kih⁺ Jesús. ³⁶ Jee⁺ ga⁻näay⁺ cha⁻jwë⁺ ja⁻, ga⁻tëey⁺ jee⁺ hla⁻ jmi⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻:

—Hee⁻ jmi⁻ hla⁻ la⁻, ¿che⁻ sa⁻ le⁻ saan⁻ jmi⁻ jee⁺ la⁻?

³⁷ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Felipe:

—Cher⁺mah⁺ jmeeh⁻ dsoo⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺, le⁻ ba⁻.

Hi⁺ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻:

—Jmee⁻ ba⁻ jnä⁻ dsoo⁻, Jesucristo la⁺ jo⁺ Dio.

³⁸ Hi⁻ ga⁻jmeë⁺ dsa⁻ he⁻ mada⁻ dsa⁻siih⁻ carret ja⁻. Ga⁻jñay⁺ neh⁻ carret mah⁺ ga⁻näay⁺ lä⁻uuy⁺ cha⁻jmi⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻cha⁻ Felipe jmi⁻ dsa⁻ he⁻. ³⁹ Lä⁻ ma⁻ ga⁻hwëy⁺ cha⁻jmi⁻ ja⁻, ni⁻ sa⁻ liih⁻ gyih⁻ ga⁻jøø⁺ Jmi⁻lle⁻ kih⁺ Dio kih⁺ Felipe ta⁻ jee⁺ jyoh⁺. Mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻jnää⁻ gyih⁻ cha⁻në⁻ dsa⁻ he⁻. Ngaah⁺ bih⁺ kiyh⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy⁺. ⁴⁰ Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻jnää⁻ Felipe jee⁺ jwi⁻ Azoto. Hi⁻ ngoo⁺ bih⁺ kway⁺ ju⁻hmëë⁻ kih⁺ Jesús lä⁻ko⁺ lä⁻ko⁺ jwi⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻tëy⁺ jwi⁻ Cesarea.

¹ Lã jiih' ma' ga' juu' Esteban, sa' ga' tu' Saulo ma' jmeeyh' dsa-, jãyh' ma' jngëëyh' lã jëë' hi- ma' heëh- kih' Jesús. He- ja- ñee' Saulo kih' jmi- dsa- jøøh',
² na' ngiiy' je- kih' dsa- ta' mah' cha- jwë' dsooy' gwah' kih' dsa- judiu he- chih' jwii' Damasco. Ma' dsa- hnääh' dsa' më' dsa- ñuuh- hi- ma' tääh' jwë' hmëë' kih' Jesús, mah' ma' tëëy' dsa' tääh' neh' ñe' jwii' Jerusalén. ³ Miih- ga' hnøø' llooy' Damasco ja-, ni' sa' ga' lã liih' gyih' ma' ga' jyooy' koo- je- tø- jlëë- ñih' në' kiyh' jee' ngooy' ja-. ⁴ Hi' ga' tayh' hwa'. Jee' ja- ga' nuuy' ga' hlëëh' ja- dsa- hi- ga' jãh':

—Saulo, Saulo, ¿he- la- hñaa- hoh' kyaah' jnä'?

⁵ He- ja- ga' ngii' Saulo juu' kih' hi- ga' hlëëh' he':

—¿Hii- hne- dsa- ñuuh-? —ga' siiyh'.

He- ja- ga' jãh' hi- he':

—Jnä' he' Jesús hi- ga' llooh' hñaa- hoh' kyaah'. He- jmeeh' hñaa' ba' hne- na-, he- hah- kin- jwë' he- täahn- hne-.

⁶ Peer' goyh' hi- jlääh', ga' jãyh':

—Dsa- jøøh' kyaan-, ¿hee- na- hnooh- jmeen'?

He- ja- ga' jãh' Jesús siiyh':

—Noo-, go- he' ta' jee' jwii- na-. Jee' na- jmee' dsa- juu' hee- na- ga' tëëh' jmeeh'.

⁷ Dsa- hi- ga' nää' kyaah' Saulo he' ga' tääh' jëë- dsayh'. Ga' nuu' bih' ga' hlëëh' pero sa' ga' jëëy' ni' jaa-. ⁸ Ma' ga' noo- Saulo jee' ma' kyaay' ja-, hnøøy' ma' jëëy', pero mo- so' ga' lã jnä' mi' nëy'. He- ja- dsa- ba' na- hää- goo- Saulo na' jãäh' ta' Damasco. ⁹ Jee' ja- ga' jãh' tää' lã jiih' ga' të' hnë- jmi-, sa' cha- he- ga' kuh- ga' hiiyh' ni' miih-.

¹⁰ Damasco ja- ma' gya' jaa- discípulo kyaah' Jesús, hi- chee- Ananía. Dio ga' mi- jnää- kih' Ananía mah' ga' siiyh':

—Ananía.

He- ja- ga' ngiiy' kiyh':

—Hii- jnä' la- Dsa- jøøh' kyaan-.

¹¹ He- ja- ga' jãh' Dio siiyh':

—Go- hëë', gwa- ta' jwë' he- chee- Ko- dsooy'. Gwa- cha' neh- kih' Juda. Ja- jwiiyh': "Ma- jan- hlëëhn' kyaah' Saulo, dsa- ñuuh- hi- cha- Tarso." Hi- he' gya' ngii' kih' jee' ja-. ¹² Ma' mi- jnään' hne- kih' Saulo he- goh' go' kyeh- gooh- në' kiyh' mah' lã jnä' mi' nëy' —ga' jãh' Dio.

¹³ He- ja- ga' jãh' Ananía:

—Dsa- jøøh' kyaan-, joh' jiih- sa' ma- nuun' cha- juu' hñaa- dsë' dsa- ñuuh- he'. Joh' he- hiih' sa' ma- jmeey' jwii- Jerusalén, ma- jmeeyh' dsa- hi- na- jngëë' kyaah'. ¹⁴ Hi- na' na- ma- jay' jee' la- kyaah' hih' kih' jmi- dsa- kaah', tëëy' lã jëë- hi- hnaah- hne-.

¹⁵ He- ja- ga' jãh' Dio siih' Ananía:

—Gwa-, jëëh' hi- he' na- llëëh' kyaan- mah' dsa- kay- juu' kin- kih' dsa- hi- sa' laa' judiu hi- kih' dsa- ta' kaah' hi- kih' lã jëë- judiu ka- läh'. ¹⁶ Jnä' mi' jnään' kiyh', jmee- bii' dsa- ngëëy' cha- miih- wi' kwaat' kin- —ga' jãh' Dio siih' Ananía.

¹⁷ Ja- ga' ngooy' Ananía jee' gya' Saulo. Ma' ga' llooy' ga' hey' cha' neh-, ga' kyey- gooy- në' kiyh'. Mah' ga' jãyh' lã la-:

–Saulo oohn⁴, Jesús hi⁻ ga⁻lä⁻jnää⁴ kyah⁴ cha⁴’jwë⁴ jee⁴ ya⁻ñeh⁴, hi⁻ he⁻ na⁻ ma⁻chee⁴ jnä⁴ ta⁻ la⁻ mah⁴ lä⁻jnä⁴ mi⁻nëh⁴ hi⁻ mah⁴ hñah⁻ cha⁻miih⁻ be⁴ kih⁴ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁴.

18 Lä⁻chah⁴ ja⁻ ga⁻sa⁴ ga⁻hla⁴ he⁻ ma⁻ na⁻jlë⁻ mi⁻në⁻ Saulo, he⁻ la⁴ lä⁻koö⁻ sa⁻uhh⁻ hmoooh⁻. Hi⁻ lä⁻chah⁴ ja⁻ ga⁻lä⁻jnä⁴ mi⁻nëy⁴. Hi⁻ ga⁻nooy⁻ ngooy⁴ mah⁴ ga⁻saay⁻ jmi⁻. 19 Ja⁻ga⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh⁴ mah⁴ ga⁻tëeyh⁴ be⁴ ka⁻läh⁴. Ga⁻jä⁻ Saulo miih⁻ jmi⁻ kyaah⁴ ooh⁴ jne⁴ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁴ Jesús hi⁻ ma⁻tääh⁻ Damasco ja⁻.

Ga⁻kwa⁻ Saulo juu⁴ kih⁴ Jesús jwii⁻ Damasco

20 Neh⁻ gwah⁻ kih⁴ dsa⁻ judiu he⁻ chih⁻ jwii⁻ Damasco ja⁻, ga⁻löoy⁴ kway⁻ juu⁴ kih⁴ Cristo, ga⁻jäyh⁴, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ laa⁴ Joo⁴ Dio. 21 Lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu⁻ ga⁻taayh⁻ jëë⁻ dsayh⁻, ma⁻ jäyh⁻:

–Ja⁴ hi⁻ na⁻ na⁻ ma⁻ ngë⁻ jmee⁻ hñaa⁻ dsë⁻ kih⁴ dsa⁻ kyaa⁴ Jesús jwii⁻ Jerusalén ma⁻ja⁻? Ja⁴ hi⁻ na⁻ na⁻ ja⁴ hi⁻ hnøø⁻ ma⁻ saah⁻ dsa⁻ kyaa⁴ Jesús mah⁴ ma⁻dsa⁻jäay⁻ cha⁻në⁻ jmi⁻dsa⁻kaah⁴?

22 Pero Saulo ma⁻ hlëeyh⁻ kyaah⁴ cha⁻ga⁻miih⁻ be⁴ koö⁻ hä⁻ koö⁻ hä⁻. Ga⁻mi⁻jnäay⁻ na⁻hñaa⁻ lä⁻jëë⁻ ja⁻ ba⁻ dsoo⁻ Jesús he⁻ laa⁴ Cristo, lä⁻jiih⁻ ga⁻kah⁻ ga⁻gwëh⁻ huu⁻dsë⁻ kih⁴ judiu hi⁻ ma⁻tääh⁻ Damasco ja⁻.

Ga⁻kyuu⁻ Saulo kih⁴ dsa⁻ judiu

23 Ma⁻hya⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻ gya⁴ Saulo jwii⁻ Damasco ja⁻, mah⁴ ga⁻taah⁻ judiu juu⁴ kwee⁻ he⁻ ma⁻ jngiiyh⁴ kih⁴ Saulo. 24 Pero chah⁴ ba⁻ ga⁻lä⁻ñe⁻ Saulo hee⁻ na⁻ ma⁻ hnøø⁻ dsa⁻ ma⁻ jmee⁻ kiyh⁴. Lä⁻jmi⁻ lä⁻hwë⁻ ga⁻taah⁻ dsa⁻ täay⁻ ho⁻haah⁻ kih⁴ chuu⁻ jwii⁻ ja⁻, hnøøy⁴ ma⁻ jngiiyh⁴ kih⁴ Saulo. 25 Pero ooh⁴ jne⁴ ga⁻taayh⁻ neh⁻ hma⁻ta⁻ mah⁴ ga⁻jñaay⁻ ta⁻la⁻ hwë⁻, ta⁻ dsoh⁻ na⁻hyah⁻ he⁻ na⁻ jnë⁻ chuu⁻ jwii⁻. Lä⁻ja⁻ ba⁻ ga⁻laa⁴ Saulo.

Ñee⁻ Saulo jee⁴ jwii⁻ Jerusalén ga⁻mi⁻jeey⁻ apóstole

26 Ma⁻ga⁻lloo⁴ Saulo jwii⁻ Jerusalén, hnøøy⁴ ma⁻ jmeey⁴ ko⁻jøh⁻ kyaah⁴ ooh⁴ jne⁴ jee⁴ ja⁻. Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ na⁻hñaa⁻ dsih⁻, sa⁻ ga⁻jmeey⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻heeyh⁻ kih⁴ Jesús. 27 He⁻ ja⁻ ga⁻jøø⁻ Bernabé kih⁴ Saulo na⁻jäay⁻ cha⁻në⁻ apóstole. Jee⁴ ja⁻ ga⁻jmeeh⁻ Bernabé juu⁴ he⁻ ga⁻jëë⁻ Saulo Jesús cha⁻jwë⁴ hi⁻ ga⁻hlëeh⁻ kyaayh⁴ hi⁻ ga⁻jmeeyh⁴ juu⁴ he⁻ sa⁻ goh⁻ Saulo ga⁻kway⁻ juu⁴ kih⁴ Jesús lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy⁻ jee⁴ jwii⁻ Damasco. 28 He⁻ ja⁻ ga⁻jä⁻ Saulo mah⁴ ga⁻löoy⁴ jmeey⁴ ko⁻jøh⁻ kyaah⁴ ooh⁴ jne⁴ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén. 29 Ni⁻ miih⁻ sa⁻ goyh⁻ ma⁻ hlëeyh⁻ kih⁴ Jesús, ma⁻ ti⁻chooy⁻ juu⁴ kyaah⁴ judiu hi⁻ ma⁻ hlëeh⁻ griego. Pero dsa⁻ he⁻ hnøøy⁴ ma⁻ jngëeyh⁴ Saulo. 30 Ma⁻ ga⁻lä⁻ñe⁻ ooh⁴ jne⁴, hii⁻ goo⁻ ma⁻ jngëeh⁻ dsih⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jäay⁻ Saulo ga⁻naay⁻ kyaah⁴ ta⁻ Cesarea, ja⁻ jiih⁻ ga⁻cheey⁻ ta⁻ jwii⁻ Tarso.

31 Ja⁻ jiih⁻ mo⁻so⁻ ga⁻hi⁻ goo⁻ kih⁴ lä⁻jëë⁻ ooh⁴ jne⁴ he⁻. Ma⁻ hii⁻ ti⁻ kiyh⁴ lä⁻kaa⁻ Judea, lä⁻kaa⁻ Galilea hi⁻ lä⁻kaa⁻ Samária ka⁻läh⁴. Kih⁴ he⁻ gayh⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ he⁻ ja⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁻ hnaayh⁻ Dio hi⁻ ga⁻lä⁻jwëë⁻ ga⁻ooh⁴ jne⁴ kyaah⁴ be⁴ kih⁴ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁴.

Ga⁻jä⁻ kih⁴ Enea

32 Ga⁻lloo⁴ koö⁻ jmi⁻ ngoo⁴ Pee⁴ na⁻jëey⁻ ooh⁴ jne⁴ lä⁻koö⁻ lä⁻koö⁻ jwii⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻llooy⁻ na⁻jëey⁻ hi⁻ ma⁻tääh⁻ Lida. 33 Jee⁴ ja⁻ ga⁻jëey⁻ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ chee⁻ Enea. Ma⁻hya⁻ jña⁻ ji⁻ñe⁻ kyaay⁻ né⁻ jii⁻ dsaayh⁻, sa⁻ liih⁻ goo⁻ tiiy⁻. 34 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Pee⁴ süyh⁻:

—Enea, Jesucristo ma⁻mi hlää[˘] hne⁻, noo⁻ chooh[˘] jii[˘] kyah[˘].

Hi⁺ lä⁻ chah[˘] ja⁻ ga⁻noo⁻ Enea. ³⁵ Hi⁺ lä⁻ jëë[˘] dsa⁻ chaa⁻ jee[˘] jwii⁻ Lida hi⁺ jee[˘] jwii⁻ Sarón ga⁻ jëëy[˘] dsa⁻ hi⁻ ga⁻hlaa[˘] he[˘], he⁻ ja⁻ ga⁻ngëë[˘] dsa⁻ he[˘] hñii⁻ kih[˘] Dsa⁻ jøøh[˘] jnän⁻.

Ga⁻lä⁻ jiih[˘] Dorca

³⁶ Jmii⁻ ja⁻ ma⁻ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻më[˘] hi⁻ ma⁻ laa⁻ øøh[˘] jne[˘] jee[˘] jwii⁻ Jope. Dsa⁻më[˘] he[˘] ma⁻ chee⁻ Tabita, kyaah[˘] griego hnøø[˘] jäh⁻ Dorca. Ta⁻ko⁻ jiih[˘] ga⁻gya⁻ dsa⁻më[˘] he[˘] jmi⁻ gyuu[˘], ga⁻jmeey[˘] he⁻ llu[˘] jmah[˘] ba[˘] hi⁺ ga⁻jmeey[˘] be[˘] kih[˘] hi⁻ tä⁻ñee[˘]. ³⁷ Ga⁻lloo⁻ koo⁻ jmii⁻ ga⁻lä⁻ dsaah[˘] Dorca hi⁺ ga⁻juuy[˘]. He⁻ ja⁻ ga⁻gyeëh⁻ dsih[˘] mah[˘] na⁻kyaay⁻ jee[˘] ga⁻të[˘] to[˘] jwëë[˘] hne[˘]. ³⁸ Jäh⁻ ba[˘] kih[˘] jwii⁻ Lida ja⁻, ma⁻ jä⁻ jwii⁻ Jope. He⁻ ja⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ øøh[˘] jne[˘] hi⁺ ma⁻ tääh[˘] Jope gya⁻ Pee[˘] jwii⁻ Lida, ga⁻cheey[˘] uu[˘] dsa⁻ ñuu[˘] na⁻jmeë[˘] juu[˘] kiyh[˘] mah[˘] wa[˘] jäy⁻ na⁻koh[˘] ta⁻ Jope.

³⁹ Ma⁻ ga⁻nuu⁻ Pee[˘] juu[˘] ja⁻, ngooy[˘] kyaah[˘] dsa⁻ he[˘]. Hi⁺ ma⁻ ga⁻llooy⁻ cha⁻neh[˘] ja⁻, ga⁻jää⁻ dsih[˘] jee[˘] kyaä⁻ hñii⁻ Dorca. Jwëë[˘] dsa⁻më[˘] hñii⁻ ma⁻ tääh[˘] hoo⁻h kiyh[˘] jee[˘] ja⁻. Hi⁺ ma⁻ ga⁻lloo⁻ Pee[˘] ga⁻kuyh[˘] lä⁻ku⁻ lä⁻ jii[˘] kiyh[˘] hooyh⁻, heeyh⁻ Pee[˘] lä⁻jë⁻ hmii[˘] he⁻ ga⁻hme[˘] Dorca lä⁻ ma⁻ jiiyh[˘]. ⁴⁰ Ja⁻ ga⁻ ga⁻hwëë[˘] Pee[˘] lä⁻jëë⁻ dsa⁻më[˘] he[˘], hi⁺ ga⁻juuyh[˘] jney[˘] ga⁻løøy⁻ ngiiy⁻ kih[˘] Dio. Ja⁻ ga⁻ ga⁻jiiyh[˘] nëy⁻ ta⁻ jee[˘] ma⁻ kye⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih[˘] Dorca mah[˘] ga⁻siiyh⁻:

—Tabita, noo⁻.

Mah[˘] ga⁻nä⁻ Tabita mi⁻në[˘]. Ma⁻ ga⁻jëëy[˘] Pee[˘], ga⁻gyay⁻. ⁴¹ He⁻ ja⁻ ga⁻sooh⁻ Pee[˘] gooy⁻ mah[˘] ga⁻chaayh⁻. Hi⁺ ja⁻ ga⁻ ga⁻tëëyh[˘] lä⁻jëë⁻ øøh[˘] jne[˘] hi⁺ ga⁻tëëyh[˘] dsa⁻më[˘] hñii⁻ he[˘] ka⁻ läh[˘], mah[˘] ga⁻siiyh⁻:

—Hii⁻ ma⁻lä⁻ jiih[˘] la⁻.

⁴² Ga⁻lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jwii⁻ Jope ga⁻nuu⁻ juu[˘] ja⁻, he⁻ ja⁻ jwëë[˘] dsa⁻ ga⁻ngëë[˘] hñii⁻ kih[˘] Dio. ⁴³ Cha⁻ miih⁻ jmii⁻ ga⁻jä⁻ Pee[˘] jee[˘] jwii⁻ Jope ja⁻, cha⁻neh[˘] kih[˘] dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Simón hi⁻ ma⁻ mi⁻ llu[˘] loo[˘] jah[˘].

10

Ga⁻jmeë[˘] Cornelio mada⁻ he⁻ jä⁻ Pee[˘]

¹ Jwii⁻ Cesarea ma⁻ gya⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu[˘] hi⁻ ma⁻ chee⁻ Cornelio. Ma⁻ laay[˘] dsa⁻ jøøh[˘] kyaä⁻ hñii⁻ laa⁻ hløø[˘] hi⁻ chee⁻ Italiana. ² Dsa⁻ ñuu[˘] he[˘] ma⁻ hnaayh⁻ Dio kyaah[˘] lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ kyaay[˘]. Hi⁺ ma⁻ gayh⁻ Dio, ma⁻ ngiiy⁻ kiyh[˘] kih[˘] Dio lä⁻jë⁻ jmii⁻, hi⁺ ma⁻ jmeey[˘] cha⁻miih⁻ be[˘] kih[˘] hi⁻ tä⁻ñee[˘]. ³ Jee[˘] gyay[˘] ngiiy⁻ kiyh[˘] kih[˘] Dio, ko⁻ hi⁻ hnë⁻ ta⁻ ga⁻hloo⁻, ga⁻hëë⁻ mi⁻nëy⁻ ga⁻jëëy[˘] na⁻ hñaa⁻ na⁻ dsa⁻ jaa⁻ ángel kyaä⁻ Dio hi⁻ ga⁻he[˘] ta⁻ jee[˘] gyay⁻, hi⁻ ga⁻jäh⁻:

—Cornelio.

⁴ Mah[˘] ga⁻jëëy[˘] koo⁻ hweh⁻, Peer⁻ goyh⁻ ga⁻ngiiy⁻ juu[˘] kih[˘] ángel, ga⁻jäyh⁻:

—JHee⁻ na⁻ jwah[˘] hne⁻ Dsa⁻ jøøh[˘] kyaan⁻?

Hi⁺ ga⁻jäh⁻ ángel siiyh⁻:

—Ma⁻tih[˘] ba[˘] dsë⁻ Dio lä⁻jë⁻ he⁻ ngiih[˘] hi⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ kwëëh[˘] hi⁻ tä⁻ñee[˘].

⁵ Chee⁻ dsa⁻ ta⁻ Jope. Wa⁻ lla⁻ chiyyh⁻ Simón, ja⁻ ba[˘] hi⁻ tëëyh⁻ Pee[˘], mah[˘] wa[˘] jäy⁻. ⁶ Hi⁻ he[˘] gya⁻ cha⁻neh[˘] kih[˘] jñah[˘] hi⁻ chee⁻ Simón hi⁻ mi⁻ llu[˘] loo[˘] jah[˘] cha⁻hooy⁻ jmi⁻ ñeeh[˘]. Hi⁻ he[˘], jäh⁻ hee⁻ na⁻ jmeeh⁻.

⁷ Ma⁻ ngaah[˘] ángel hi⁻ ga⁻hlëëh[˘] kyaayh[˘], ga⁻tëeh[˘] Cornelio uu[˘] dsa⁻ hi⁻ ma⁻ jmeë⁻ ta⁻ kiyh[˘] kyaah[˘] jaa⁻ hløø[˘] hi⁻ jwah[˘] kyaayh[˘] hi⁻ ma⁻ mi⁻ te⁻ kih[˘] Dio.

⁸ Ma⁻ la⁻ ma⁻ jmeeh[˘] Cornelio lä⁻jë⁻ juu[˘] kih[˘] dsa⁻ he[˘], ja⁻ ga⁻ ga⁻cheey[˘] ta⁻ Jope.

⁹ Ma' ga'jnä⁴ jyoh' jmiif, ma' ngoo¹ ga'të' llä⁴ hyoo⁺ hi⁺ ngoo⁴ ya'jä^h dsa⁻ he⁺ ta⁻ Jope. Hor⁻ ja⁻ ga⁻ wii⁺ Pee' gyuu^h jee' ga'të' to¹ jwëë' hne⁺, jee' na'ngiiy⁺ kiyh¹ kih¹ Dio. ¹⁰ Ja¹ kyoyh⁺ jee' ma' gyay¹, hnøoy¹ ma' kuyh⁺. Ta¹ ko⁻ jiih¹ jøoy⁺ jmee⁻ dsa⁻ ma¹, ga⁻ hëë' mi⁺ nëy⁺ koo⁻ he⁻ ga⁻ mi⁺ jnä⁺ Dio kiyh¹, jee' gyay¹ chuuy⁺ kyaah¹. ¹¹ Ga⁻ jëëy¹ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺ na⁻ hña⁺ lä⁻ jëë⁻ koo⁻ he⁻ la¹ lä⁻ koh⁺ ta⁻ jmaah⁺, na⁻ hña⁺ lä⁻ jë⁻ kye⁺ kiih⁺ he⁻ ga⁻ jyoo¹ lä⁻ ga⁻ të' hwa¹. ¹² Neh⁻ ja⁻ ma⁻ tääh¹ lä⁻ jëë⁻ nëë⁺ jah¹, ma⁻ tääh¹ jah¹ hi⁻ choo¹ goo⁻ ti⁺, ma⁻ tääh¹ jah¹ hi⁻ sëeh⁻ hñii⁺ hwa¹, hi⁻ ma⁻ tääh¹ ta¹ jah¹ hi⁻ hëë⁻ gyuu^h. ¹³ Jee' ja⁻ ja⁻ koo⁻ juu¹, he⁻ jäh¹.

—Noo⁻ Pee', jngëeh⁺ jah¹ na⁻ mah¹ kuh⁺ —ga⁻ jäh¹.

¹⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Pee':

—Jah¹ ha¹ Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁺. Jëeh¹, ni⁻ jaa⁻ hi⁻ laa¹ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ sah¹ sa⁺ ma⁻ kuh⁺ jih¹ koh¹.

¹⁵ Koo⁻ ka⁻ läh¹ ja¹ juu¹ jee' ga⁻ të' to¹ jiih¹:

—Kih¹ hi⁻ ga⁻ jmää¹ Dio na⁻ jngëë¹, ta¹ jwah¹ laay¹ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻.

¹⁶ Hnë⁻ jiih¹ ga⁻ la¹ lä⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ sooh¹ ta⁻ jmaah¹ ja⁻, ngoo^h ka⁻ läh¹ ta⁻ gyuu^h.

¹⁷ Ta¹ ko⁻ jiih¹ ma¹ gya¹ Pee' jmee⁻ cha⁻ miih⁻ huu⁺ dsë⁻ he⁻ hnøø⁴ jäh⁺ he⁻ ga⁻ jëëy¹ ja⁻, ga⁻ lla⁻ nää⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ cheë¹ Cornelio he⁺, ngiiy⁺ juu¹ ha⁻ chih¹ hne⁺ kih¹ Simón hi⁻ mi⁻ llu⁺ loo¹ jah¹, lä⁻ jiih¹ ga⁻ lla⁻ nääy¹ jee' ja⁻. ¹⁸ Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁻ ngiiy⁺ juu¹:

—¿Che⁺ jee' la⁻ gya¹ Simón, hi⁻ tëëyh⁻ Pee'? —ga⁻ jäh¹.

¹⁹ Gya¹ ga⁻ Pee' gyuu^h jmeey⁺ huu⁺ dsë⁻ ha⁻ lä⁺ la¹ he⁻ ga⁻ jëëy¹ ja⁻, mah¹ ga⁻ jäh¹ Jmi⁻ lle⁺ kih¹ Dio siiyh⁺:

—Jëë⁻ da⁻ Pee', uu⁻ dsa⁻ ma⁻ ya⁻ nää⁺ hnaah⁻ hne⁻. ²⁰ Jña⁺ mah¹ go⁻ jëë⁻. Ta⁻ jmee⁻ to¹ hoh¹, gwa⁻ kyaayh¹. Jnä¹ ba¹ ma⁻ cheen⁺ dsa⁻ na⁻.

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jña⁺ Pee' ta¹ jee' ma⁻ tääh¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ cheë¹ Cornelio he⁺ mah¹ ga⁻ siiyh⁺:

—Hii⁻ jnä⁺ la⁻ hi⁻ hnaah⁺ hnäh¹. ¿He⁻ la¹ ma⁻ ya⁻ nääh⁺ hnäh¹? —ga⁻ jäh¹ Pee'.

²² He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ dsa⁻ he⁺:

—Ma⁻ ya⁻ nøø⁴ jnääh⁺ mada⁻ kih¹ Cornelio dsa⁻ jøøh¹ kya⁺ jnääh¹. Laay¹ jaa⁻ juu¹ hløø⁺ hi⁻ lluu⁺ hi⁻ gah⁺ Dio, hi⁻ lä⁻ jëë⁻ judiu jwah¹ kyaayh¹. Cornelio he⁺ tëëyh⁻ hne⁻ gooh¹ cha⁻ neh⁺ kiyh¹ mah¹ nuuy¹ juu¹ he⁻ kwah¹, lä⁻ koo⁻ mada⁻ nuuyh⁻ kih¹ ängel hi⁻ na⁻ jngëë¹.

²³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ täah⁻ Pee' dsa⁻ he⁺ cha⁻ neh⁺. Jee' ja⁻ ga⁻ jäh¹ dsa⁻ he⁺ hwë¹ ja⁻.

Ga⁻ lloo¹ Pee' kih¹ Cornelio

Ma⁻ ga⁻ jnä⁴ jyoh' jmiif ga⁻ noo⁻ Pee', ngooy¹ kyaah¹ dsa⁻ he⁺ hi⁻ ga⁻ nää⁺ ko⁻ llaa⁺ øøh¹ jne¹ hi⁻ chaa⁻ Jope kyaayh¹. ²⁴ Jyoh' jmiif ga⁻ ga⁻ lla⁻ nääy¹ jwii⁻ Cesarea. Ma⁻ gya¹ Cornelio jøø⁺ kyaah¹ lä⁻ jëë⁻ ga⁻ hi⁻ chaa⁻ kyaay¹, hi⁻ kyaah¹ ome⁺ hi⁻ jwayh¹ kyaah¹. ²⁵ Ma⁻ ga⁻ lloo¹ Pee' ho⁻ hne⁻ kiyh¹, ya⁻ hëë¹ Cornelio mah¹ ga⁻ heeyh⁺. Lä⁻ चाह¹ ja⁻ ga⁻ juuh¹ Cornelio jnë⁺ cha⁻ né⁺ Pee', ga⁻ jmääy¹ jøøh¹. ²⁶ Pero Pee' ga⁻ चाह¹ Cornelio ga⁻ siiyh⁺:

—Noo⁻, ta⁻ jmee⁻ lä⁻ na⁻. Dsa⁻ ba¹ hne⁻, dsa⁻ ba¹ jnä⁺ ka⁻ läh¹.

²⁷ Lä⁻ ma⁻ llay¹ ja⁻ ba¹ juu¹ ga⁻ täayh¹ cha⁻ neh⁺ lä⁻ jiih¹ ga⁻ tëëy¹ jee' tääh¹ jwëë¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kuh¹ jee' ja⁻. ²⁸ Mah¹ ga⁻ jäh¹ Pee' siiyh⁺:

—Ma⁻ neh⁺ ba¹ hnäh¹ kwee⁻, na⁻ høø⁺ jwërte la¹ kya⁺ jnääh¹ dsa⁻ judiu he⁻ dsa⁻ tooh¹ jnääh¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu hi⁻ ni⁻ he⁻ dsa⁻ tooh¹ jnääh¹

cha'neh⁺ kiyh⁺ sa⁺ le'. Pero Dio ma⁻mi⁻jnää⁻ kin⁺ he⁻ sa⁺ sah⁺ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ ni⁺ sa⁺ laay⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻. He⁻ja⁻ mo⁻so⁺ jmee⁺ ga⁺ jnää⁺ kwaat⁺ he⁻ sah⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu. ²⁹ He⁻ja⁻ sa⁺ ga⁺choon⁺ juu⁺ ni⁺ miih⁻, lä⁻ ma⁺ ga⁺lloo⁺ juu⁺ kin⁺, chah⁺ ba⁺ ma⁺ jan⁺. He⁻ja⁻ ngiin⁺ juu⁺ kyah⁺. ¿He⁻la⁺ ma⁻teeh⁺ jnä⁺?

³⁰ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Cornelio:

—Na⁺ ma⁻hya⁻ kye⁺ jmi⁺ sa⁺ ma⁺ kuh⁺ ma⁺ huhn⁺, ja⁻ ba⁺ hor⁻ la⁻ ko⁻ hi⁻ hnē⁻ ta⁻ ga⁺hloo⁺ gyan⁺ ngiin⁺ kin⁺ kih⁺ Dio cha'neh⁺ la⁻. Koo⁻ ma⁺ ga⁺jēēn⁺ jaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻ kye⁺ hmi⁺h⁻ jih⁺gyeh⁺ cha'nēn⁺. ³¹ Hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁺jäh⁺: “Cornelio, ma⁻nuu⁺ ba⁺ Dio lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻hlēēh⁺ kyaayh⁺, hi⁺ kye⁻ bih⁺ kwaat⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻kwēēh⁺ hi⁻ tā⁻nēē⁺. ³² Chee⁻ dsa⁻ ta⁻ Jope mah⁺ wa⁺ jä⁻ Simón hi⁻ tēēyh⁺ Pee'. Hi⁻ he⁻ gya⁺ cha'neh⁺ kih⁺ he⁻ ba⁺ Simón hi⁻ mi⁻llu⁺ loo⁻ jah⁺, cha'ho⁺ jmi⁻nēeh⁻. Wa⁻ra⁻ ja⁺ hi⁻ he⁻, hlēēh⁺ hne⁻”, ga⁺sūyh⁺ jnä⁺. ³³ He⁻ja⁻ chah⁺ ba⁺ ga⁺cheen⁻ dsa⁻ na⁺kyaa⁺ hne⁻. Hi⁺ llu⁺ ba⁺ ma⁻jmeeh⁺ ma⁻nēh⁺. Na⁺ na⁺ lä⁻jēē⁻ jnääh⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ jee⁺ la⁻ cha'nē⁺ Dio, mah⁺ nuu⁺ jnääh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hñah⁻ kih⁺ Dio.

Ga⁻kwa⁺ Pee⁺ juu⁺ cha'neh⁺ kih⁺ Cornelio

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻løø⁺ Pee⁺ hlēēh⁻ lä⁻la⁻:

—Na⁺ ga⁺ ma⁻lä⁻ngēēn⁺ kwee⁻, ma⁻ra⁺ ju⁺dsoo⁺ koo⁻ ba⁺ laa⁺ dsa⁻ cha'nē⁺ Dio. ³⁵ Tih⁺ ba⁺ dsē⁺ Dio kih⁺ ga⁺lä⁻jēē⁻ hi⁻ gayh⁺ hi⁺ kih⁺ hi⁻ jmee⁺ he⁻ llu⁺. ³⁶ He⁻ la⁻ na⁻ juu⁺ he⁻ ga⁺chee⁺ Dio kih⁺ dsa⁻ Israel. Ju⁺hmēē⁺ la⁻ he⁻ jmee⁺ hi⁺ ti⁺ kih⁺ dsa⁻ ta⁻la⁻ kih⁺ Jesucristo hi⁻ laa⁺ Dsa⁻jøøh⁺ kya⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻. ³⁷ Nēh⁺ ba⁺ hnäh⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁺la⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Judea, he⁻ ga⁻løø⁺ ta⁻ Galilea, ma⁻ngēē⁺ he⁻ ga⁺hlēēh⁺ Jwaa⁺ kih⁺ he⁻ saa⁺ dsa⁻ jmi⁻. ³⁸ Ma⁻nuuh⁻ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁺jmeē⁺ Dio kyaah⁺ Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret. Ga⁻kwēēyh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, hi⁺ ga⁺kwēēyh⁺ cha⁻miih⁻ be⁻. Hi⁺ lä⁻kaa⁻ jee⁺ ga⁺ngēēy⁺ ga⁺jmeey⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ hi⁺ ga⁺lä⁻äy⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ma⁺ jēē⁻ wi⁺ kaa⁺ hi⁻sa⁻llu⁺, jēēh⁺ Dio cheh⁺ kyaayh⁺.

³⁹ Jmee⁺ jnääh⁺ ju⁺dsoo⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ ga⁺jmeē⁺ Jesús hwa⁺ Judea hi⁺ jee⁺ jwi⁺ Jerusalēn. Hi⁻ he⁻ ga⁺jngiih⁺ dsa⁻ kih⁺, na⁻taay⁺ dsoh⁻hma⁻cru⁻. ⁴⁰ Pero Dio ga⁺mi⁻jiiyh⁺ ma⁺ ga⁺hya⁻ hnē⁻ jmi⁺ hi⁺ ga⁺mi⁻jnääy⁻ mah⁺ jēē⁺ dsih⁺ he⁻ ma⁻lä⁻jiiyh⁺. ⁴¹ Pero sa⁺ ga⁺mi⁻jnääy⁻ kih⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻. Ma⁻la⁻kyaa⁺ jnääh⁺ hi⁻ ga⁺lleeh⁻ Dio jää⁺ ba⁺ ga⁺mi⁻jnääy⁻ mah⁺ jmee⁺ jnääh⁺ ju⁺dsoo⁺ kiyh⁺, jnääh⁺ hi⁻ ga⁺kuh⁻ ga⁺hi⁺ kyaayh⁺ ma⁻ngēē⁺ ma⁻lä⁻jiiyh⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻juu⁺. ⁴² Ja⁻ ga⁺ ga⁺cheey⁺ jnääh⁺ kwa⁺ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻. Mah⁺ jmee⁺ jnääh⁺ dsoo⁺, Jesús he⁻ hi⁻ na⁻hñaa⁺ kih⁺ Dio, laay⁺ jwēē⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ jiih⁺ hi⁺ lä⁻ja⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻juu⁺. ⁴³ Ga⁺lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁺ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺joo⁺ ga⁺jmeē⁺ dsoo⁺ kih⁺ Jesús, ga⁺jäyh⁺, ta⁻la⁻ kih⁺ bih⁺ dsa⁻che⁻dso⁺kye⁻ kih⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ heeh⁻ juu⁺ kiyh⁺.

Ga⁻hyoh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio

⁴⁴ Hlēēh⁺ ga⁺ Pee⁺ lä⁻ja⁻ ma⁺ ga⁺jyoo⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ nē⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ nuu⁻ jee⁺ ja⁻. ⁴⁵ Lä⁻jēē⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ laa⁺ judiu hi⁻ ga⁺lla⁻nää⁺ kyaah⁺ Pee⁺ ga⁺taayh⁺ jēē⁻ dsayh⁺ ma⁺ ga⁺jēēy⁺ ga⁺hyoh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. ⁴⁶ Ga⁺nuuy⁺ hlēēh⁺ dsa⁻ he⁻ jyoh⁺ juu⁺ hi⁺ ma⁺ jmeey⁺ nuuh⁻ kih⁺ Dio. ⁴⁷ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Pee⁺:

—¿Hi⁺ le⁺ ha⁺ kih⁺ dsa⁻ la⁻ he⁻ saay⁺ jmi⁺, na⁺ he⁻ ma⁻hyoyh⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻koo⁻ ma⁻hñah⁻ jne⁺?

48 He-ja- ga-jmee' Pee' mada- ga-saay- jmii- lä-hih- kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän. Ja-ga- ga-chuu' dsa- he' kyaah' Pee' mah' jäy' miih- jmii' kyaayh'.

11

Ga-jmeeh' Pee' juu' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' Jerusalén

1 Ga-nuu' apóstole, hi- ga-nuu' øøh' jne' hi- ma' tääh' Judea he- ga-heeh- lä-kye- hi- sa- laa' judiu juu' kih' Dio. 2 Ma' jah' Pee' ta' Jerusalén, ko-llaq' øøh' jne' ga-løø' ti-choo' juu' kyaayh', kih' he- ma' laay' he- jmee' bii' uu- jmi-ngo' kih' dsa- ñuu- . 3 Ga-jäyh' :

—¿He-la' ñeeh' na-jëeh' dsa- hi- sa- ga-wih' jmi-ngo' kih' hi- na-kuh' kyaayh' ko-jøh'?

4 He-ja- ga-jmeeh' Pee' juu' lä- ma' huu- ha- lä- ga-la' kiyh' ta- jee' ñeey', ga-jäyh' :

5 —Jnä' ma' gyan' jwi- Jope ngiin' kin- kih' Dio ma' ga-hëë' mi-nën- koo- he- ga-mi-jnää- Dio kin- . Ga-jëen' koo- he- la' lä-koh' ta-jmaah' na-hñuu- lä-jë- kye' sakiih' ga-yyoo' gyuu- lä- ga-të' jee' ma' gyan' . 6 Ga-jëen' kwee- , hi- ga-mi-kyuun' hi- jah' ma' tääh' neh- . Ga-jëen' jah' hi- choo' goo- ti- , ga-jëen' jah' hää' kyaah' jah' hi- sëeh- hñii' hwa' hi- ga-jëen' ta-jah' hi- hëë- gyuu- . 7 Jee' ja- ga-nuun' koo- lle' he- ga-hlëeh' gyuu- , ga-jäh' : “Noo- Pee', jngëeh' jah' na- mah' kuh' .” 8 He-ja- ga-ngiin' kiyh' : “Jah-ha' Dsa-jøøh' kyaan- . Jëeh', ni- jaa- hi- laa' wa- hi- cha- hi- hi- ni- jaa- hi- sah' sa- ma-kuhn' jih'koh' .” 9 Koo- ka-läh' ga-hlëeh' gyuu- jee' ga-të' to' jiih' : “Kih' hi- ga-jmää' Dio na-jngëe', ta- jwah' laay' wa- hi- cha- hi- .” 10 Hnë- jiih' ga-la- lä-ja- , ja- ga-ga-sooh' ka-läh' ta-jmaah' ja- , ngooh' ta- gyuu- . 11 Lä-cha- ja- ga-lla-näa' uu- dsa-ñuu- hi- ya-näa' Cesarea, hnaayh' jnä' jee' ma' gyan' . 12 Hi- Jmi-llë' kih' Dio ga-siuh' jnä' jee' ja- : “Gwa- ba' hne- , ta- jmee' to' hoh' , ga-jäyh' . Hi- jñee' øøh' jne' hi- chaa- jee' ja- ga-jmee' ko-jøh' kyaah' jnä' lä- ga-të' cha'neh' kih' dsa-ñuu- hi- ga-tëeh' jnä' . 13 Dsa-ñuu- he' , ga-jmeeyh' juu' he- ga-jëey' jaa- ángel hi- ga-noo- cha'ney' cha'neh' kiyh' . Hi- ga-jmeeyh' juu' ha- lä- ga-jäh' ángel siyh' : “Chee- dsa- ta- Jope mah' wa- ja- Simón, hi- tëeyh' Pee' . 14 Hi- he' kwa' juu' ha- lä- jee' lääh' kyaah' lä-jëe- hi- chaa- kyah' , ga-jäh' ángel siyh' . 15 Lä- ma' ga-løøn' hlëeh' dsa- he' , ga-yyoo' Jmi-llë' Na-jngii' në' kih' lä-jaa- lä-jaa- , lä-koh' ga-yyoo' në' jnän' lä- ma- to-në' . 16 Ja-ga- ga-lä-dsooh' dsën- lä-koo' ga-jäh' Jesús jää' : “Ma' ra- ju'dsoo', Jwaa' ga-chaay' dsa- jmii- kyaah' jmii- ba' , pero hnäh' saah' hnäh' jmii- kyaah' Jmi-llë' Na-jngii' .” 17 Cher'mah' Dio ga-kwëeh' dsa- he' , ja-ba- he- ga-kwëeyh' jne' lä- ma' ga-heeh' jne' Jesús Dsa-jøøh' jnän , ¿hee- laa' jnä' mah' jwiin' Dio : “Ta- kwëeh' hi- na-”?

18 Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' kih' Pee' ga-taayh' ti- ba' , ga-jmeey' juu- kih' Dio , ga-jäyh' :

—Na' ga' ma' na' jwë' kih' hi- sa- laa' judiu mah' dsa-jëeyh' kyaah' Dio hi- jmee' chaa- dsa- .

Ga-lä-jwëë' øøh' jne' jee' jwi- Antioquía

19 Lä- ma' ga-jngiih' dsa- kih' Esteban, ga-løø' dsa- jmeeh' øøh' jne' . He-ja- ga-hwëey- jee' jwi- Jerusalén, ga-sa- ga-jñeey' ga-näay' ta- jee' jyoh' . Ga-näay' ta- Fenicia, ta- Chipre, ta- Antioquía. Dsa- judiu he' ga-näay' kway- juu' kih' Dio lä-kaa- jee' tääh' ma-la- dsa-goo' bih' . 20 Pero jee' kih' hi- ga-hwëë-

he', ma' tääh' ko'llaa' hi' chaa' Chipre hi' ma' tääh' hi' chaa' Cirene. Ma' ga'lla-nää' hi' he' jwii' Antioquia ga'kway' ju'hmëë' kih' Jesús lä'kye' kih' hi' sa' laa' judiu. ²¹Peer' cha' miih' be' ga'kwa' Dio kiyh', he'ja' jwëë' dsa' ga'ngëë' hñii' kih' Jesús jwii' Antioquia.

²²Ga'tëëh' øøh' jne' hi' ma' tääh' Jerusalén juu' ja'. He'ja' ga'cheey' Bernabé, ngooy' ta' jwii' Antioquia. ²³Ma' ga'lloo' Bernabé jee' ja', ga'jëëy' he' ga'mi-jää' Dio cha-miih' dsa' he', he'ja' ga'tih' dsëy'. Hi' ga'kwëëyh' nuuh' mah' dsa-taayh' mi'teyh' lä'kaa' tuh-dsëy' kih' Dsa'jøøh' jnän'. ²⁴Bernabé he' ma' llu' dsëy' hi' ma' dsoo' dsëy' cha-miih' ka-läh' hi' ma' kyey' cha-miih' be' kih' Jmi'lle' Na'jngii'. Ma' ga'jëë' dsa' ha' lä' jmeey', he'ja' jwëë' dsa' ga'heeh' juu' kih' Dsa'jøøh' jnän'.

²⁵Ma'ngëë' he'ja', ya'hëë' Bernabé ngoo' ta' Tarso na'hnaäyh' Saulo. Ma' ga'jnääyh' Saulo, ga'jäy' ta' Antioquia. ²⁶Jee' ja' ga'taayh' koo' ñe' jmi' kyaah' øøh' jne' he' mah' ga'mi-tëëy' jwëë' dsa'. Jee' jwii' Antioquia ja', jee' ja' to-në' ga'mi-cheey' øøh' jne' cristiano, he' hnøø' jäh' Cristo mah'.

²⁷Jmi' ja' ga'hwëë' ko'llaa' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio hi' ma' tääh' Jerusalén, na'nääy' ta' jee' jwii' Antioquia. ²⁸Jaa' dsa' he' hi' chee' Agabo, ga'nooy' ga'hleëyh' lä'koo' jäh' Jmi'lle' kih' Dio, ga'jäyh' jä' koo' hoo' lä'kaa' jmi-gyuu'. Hi' ga'lä'te' ba' lä'koo' ga'jah' Agabo, lä' ma' laa' Claudio rey to-në'. ²⁹He'ja' ga'taah' øøh' jne' hi' tääh' Antioquia juu' kwee' he' cheey' miih' kuu' kih' øøh' jne' hi' tääh' ta' Judea, ha' koo' te' tää' kwa' lä'jaa' lä'jaa'. ³⁰Lä'ja' ga'jmeey' hi' ga'tooyh' goo' Bernabé kuu' ja' kyaah' Saulo mah' na'ngëëy' kih' hi' ma' laa' dsa' gyuu' kyaah' gwah' hwa' Judea ja'.

12

Ga'jngëëyh' Jacobo hi' ga'taayh' Pee' neh' ñe'

¹Ja'ba' jii' ja', ga'jmeey' rey Herode mada' he' ga'jmeeyh' ko'llaa' øøh' jne'. ²Ga'jngëëyh' Jacobo øøh' Jwaa' kyaah' ñe'tuuh'. ³Ma' ga'nuu' rey he' he' ga'tih' dsë' dsa' judiu he' ga'juu' Jacobo, he'ja' ga'jmeey' mada' wa' jaa' Pee' ka-läh'. He'ja' ga'la' ma'të' jmi' he' kuh' dsa' he'ñiih' he' sa' kyaah' levadura. ⁴Ma' ga'jaa' Pee', ga'taah' dsih' neh' ñe'. Ga'taayh' ja'goo' kye' nää' hløø' hi' ma' jää' ma' kyeë' lä'koo' nää' hi' ga'hää' Pee'. Herode ma' jmeey' huuh' dsë' ma' mi'jnääy' kih' dsa' ga' ma' goh' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mah'. ⁵Ga'jä' ba' Pee' neh' ñe' pero ta'ko' jiih' ma' häy' neh' ñe' ni' jaa' øøh' jne' sa' ga'tuy' he' ma' chuuy' kyaah' Dio kwaat' kih' Pee'.

Dio ga'llee' Pee' neh' ñe'

⁶La' kwaat' ma' mi'jnää' Herode kih' dsa' wa'ra' ga'jnä'. Pero ja'ba' hwë' ja', ma' na'kyaah' Pee' na'hñuu' kyaah' to' caden' ja'ba' jee' kih' uu' hløø' hi' ma' na'hñuu' kyaayh'. Hi' ma' tääh' ga'jnäh' hløø' hi' ma' høø' hoo' neh' ñe' ja'. ⁷Ni' sa' ga'lä'liih' ga'hløø' he', ma' ga'lloo' jaa' ángel kyaah' Dio, hi' lä' ga'dsa' neh' ñe' ga'lä'jnä' je'. Lä'chah' ja' ga'chaay' Pee', ga'siiyh'.

—Noo' na'koh'.

Lä'chah' ja' ga'sa' ga'hla' caden' he' ma' na'hñuu' gooy'. ⁸Hi' ga'jah' ángel:

—Kye'h' hmiih' kyah', hee' loo' kyah'.

Lä'ja' ga'jmeey' Pee', mah' ga'siiyh' ka-läh':

—Bää' hmiih' kyah' mah' man' ga'juh'.

⁹ Hi' ya hēē' ángel, kaah' lleē' Pee'. Sa' ñey' che' dsoo' he' jmeē' ángel, he' kē' bih' laay'. ¹⁰ Ga'ngēēy' jee' ma' tāāh' koo' nāā' hløø', hi' lā'ja' jee' ga'tē' to' nāā' hløø', ja'ga' ga'tēēy' ho'haah' he' la' kyaah' ñe' jee' hwēē' dsa' ta' cha'jwē'. Hñii' ba' haah' ja' ga'na'. Ga'hwēēy', hi' ga'kwayh' koo' jwē', jee' ja' ga'bi' ángel kih' Pee'. ¹¹ Ja' ga' galā'liih' Pee', ga'jmeey' hu' dsē':

—Dsoo' ba' ma' cheē' Dio ángel kyaā' hī' ma' lāā' jnā' kih' Herode hi' ma' lāāy' jnā' kih' lā'jē' he' ma' hnøø' dsa' goon' he' ma' jmeē' kin'.

¹² Ma' galā'liiyh' he' ma'na'laay', lā'chah' ja' ngaayh' ta' kih' María choo' Jwaa', he' ba' hī' tēēyh' Marcos, jee' ma' tāāh' jwēē' hī' ngii' kih' Dio. ¹³ Ma' galoo' Pee' ho'haah' jee' dsa'taah' dsa', ga'tēēy'. Lā'koo' ma' ganuu' jaa' chih-mē' hī' cheē' Rode tēēy', mah' ngooy' na'jēēy'. ¹⁴ Lā'chah' ja' galā'kyuuyh' lle' kih' Pee' hī' ma' tēē'. Peer' ga'nøh' dsēy'. Ni' sa' ganāy' ho'haah' ja', ngaayh' ko'chih' na'jmeeyh' juu' kih' hī' ma' tāāh' cha'neh' ja', ga'jāyh':

—Hī' Pee' cheh' ho'haah'.

¹⁵ He'ja' ga'jāh' hī' ma' tāāh' jee' ja', sūyh' chih-mē' he':

—He' ngaah' ba' hne' na'.

Pero chih-mē' he' sa' tāā' sa' jaay', ma' jāyh':

—Hī' he' na'.

He'ja' ga'jāh' dsa' he':

—Ángel kyaā' Pee' ba' na'.

¹⁶ Lā' ma' cheh' ja' ba' Pee' ho'haah' ja', tēēy'. Ja'ga' ganāy' ho'haah' ja', ga'jēēy' Pee'. Ga'taayh' jēē' dsayh'. ¹⁷ He'ja' ga'jmeē' Pee' li' kyaah' gooy', mah' sa' tooyh' mi'h'. Ga'jmeeyh' juu' ha' lā' ga'jmeē' Dio he' ya'hēēy' neh' ñe', hi' ga'jāyh':

—Go'jmeeh' juu' la' kih' Jacobo hi' kih' lā'jēē' øøh' jne'.

Ja' ga' ya'hēēy' ngooy' ta' jee' jyoh'.

¹⁸ Ma' ganā' jyoh' jmi', Peer' ga'tēē' ga'jēē' hløø' he' kyaah' dsa' kyaayh', kih' he' sa' ga'jēēy' ha' lā' ya'hēē' Pee' jee' ja'. ¹⁹ He'ja' ga'jmeē' Herode mada' he' na'hnāāyh' Pee' ka'lāh'. Ma' sa' ganāāyh', ga'lla'kyaay' hløø' he' jmi'. Lā'ji'ih' ga'jmeey' mada' he' ga'jngēēyh' hløø' he'. Ja'ga' ya'hēēy' hwa' Judea, ngooy' na'gyay' ta' Cesarea.

Ga'juu' Herode

²⁰ Pero ma' cha' hñii' kih' Herode kyaah' dsa' chaā' Tiro hi' kyaah' hī' chaā' Sidón ka'lāh'. Dsa' hī' ma' chaā' jee' ja' sa' ma' hnøø' hñii'. Jēēh' ma' ganāāy' lay' løø' ta' jwii' kih' Herode. He'ja' na'nāāy' na'llay' juu' kyaah' Herode. Pero to' nē' da', ga'taayh' juu' kweē' kyaah' Blasto, hī' kye' ta' juuh' kyaah' rey Herode, mah' hñii' bih' llay' juu' kyaah' Herode. ²¹ He'ja' ga'tøø' rey he' jmi' he' ya'nāā' dsa'. Ma' galoo' jmi' ja', ga'lla'nāā' dsa' he' hi' ga'kēh' reyhmiih' he' kēyh' ma'llay' ta' mah' na'gyay' nē'ta' kiyh', ga'kway' juu'. ²² Ma' ga'na' dsa' he' juu' kiyh' ja', ga'tooyh' cha' mi'ih' mi'ih', ga'jāyh':

—Ja' he' dsa' ñuuh' na' hlēēh', Dio ba' na' hlēēh'.

²³ Lā'chah' ja', ja'jaa' ángel kyaā' Dio, ga'jmeey' dsoo' kih' rey Herode, kih' he' sa' ga'jmeey' juuh' kih' Dio. He'ja' ga'kaay' jah' lā'ji'ih' ga'juuy'.

²⁴ Pero ganāā' ba' øøh' jne' kway' juu' kih' Dsa'jøøh' jnān' hi' cha'ga'mi'ih' ngoo' dsa'lā'jwēē' hī' heēh' juu' ja'.

25 Ma' ga'hñaa' ta' he' na'hñaa' Bernabé kyaah' Saulo, ga'hweëy' Jerusalén, ga'lla'näy' ka'läh' Antioquia jáy' Jwaa' hì' tēy' Marcos.

13

Ga'hñaa' Bernabé kyaah' Saulo mah' dsa'näy' dsa'kway' ju'hmē'

1 Jee' kih' øøh' jne' hì' ma' tääh' Antioquia ja', ma' tääh' hì' ma' ngēē' juu' kih' Dio hì' ma' tääh' ta' jwoh'. Hì' he' Bernabé, hì' Simón hì' ma' tēy' Läh-, Lucio hì' ma' chaa' Cirene, Manaén hì' ga'kwa' kwee' kyaah' Herode hì' ma' laa' lle'moh' hwa' Galilea, hì' Saulo ka'läh'. 2 Ta'ko' jiih' ma' tääh' øøh' jne' he' sa' kuh' hìyh', hnaayh- Dio lä'kaa' tuh'dsēy', ga'hlēh' Jmì' lle' Na' jngii' kyaayh', ga'siiyh':

—Hñaa' Bernabé kyaah' Saulo mah' jmeey' ta' he' kwēēh' jnih'.

3 Ma'ngēē' ma'ngiiy' kih' Dio sa' ga'kuh' ga'hìyh', ja'ga' ga'kyey' gooy' nē' kih' Bernabé kyaah' Saulo. Hì' ma'dsaa' he' ja', ga'hìyh' juu' kyaah' dsa'kyaayh'.

Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta' Chipre

4 Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta' hwa' Seleucia lä' hih' kih' Jmì' lle' Na' jngii' . Ma' ga'lla'näy' Seleucia, ga'taayh' neh' barco, ga'näy' ta' hwa' he' chee' Chipre. 5 Ma' ga'tēy' jwii' Salamina, ga'taayh' neh' gwah' kih' judiu he' tøø' jee' jwii' ja', mah' ga'kway' juu' kih' Dio. Hì' ma' jáy' Jwaa' hì' ma' kwa' be' kiyh'.

6 Ga'ngēy' lä' ga'dsa' hwa' Chipre he' hä' jee' jmì'ñēh', lä'jiih' ga'lla'näy' jee' jwii' Pafos. Jee' ja' ga'jee' jaa' judiu hì' tēē' jì' nah', hì' ma' chee' Barjesús. Ma' jmääy' hñiiy' lä'koh' jaa' hì' ngēē' juu' kih' Dio. 7 Dsa'tēē' he' ma' jwayh' kyaah' lle'moh' hì' ma' chee' Sergio Paulo, hì' kyuuh' cha'miih-. He'ja' lle'moh' he' ga'jmeey' mada' he' na'kyaay' Bernabé kyaah' Saulo, kih' he' ga'lä'hyoh' dsēy' nuuy' juu' kih' Dio. 8 Pero dsa'tēē' he', hì' tēy' Elima kyaah' juu' griego, hì' he' na', ma' ha' kih' Bernabé kyaah' Saulo. Jēēh', sa' ma' hnøøy' he' ma' heeh' lle'moh' he' juu' kih' Dio. 9 He'ja' ga'hlēh' Saulo, he' ba' hì' chee' Paa'. Ga'hlēy' kyaah' cha'miih' be' kih' Jmì' lle' Na' jngii' hì' ga'jēy' koo' hweh' nē' dsa'tēē' he'. 10 Mah' ga'jäyh':

—He' ba' che' ta' juuh' hne-, Peer' hlēh' hne-, joø' hì'sa'llu'. ¿He'la' hnooh' lä'dsēh' kih' lä'jē' he' llu'? ¿Lih' ba'llaa' he' hah' kih' jwē' llu' kih' Dsa'jøøh' jnän'? 11 Na' heeh' Dio hne' wii'. Já' tuu' mī'nēh'. Mo'so' jēēh' jmēē' hyoo' miih' jmii' —ga'jäh' Paa'.

Lä'chah' ja' ga'løø' mi'nēy' mah' ga'jäy' tuu'. Lä'ku' lä'jii' kiyh' ma' hnaayh' ja' hì' ma' jáy', kih' he' mo'so' ga'lä'jnā' mi'nēy'. 12 Ma' ga'jēē' lle'moh' he' he' ga'la'lä'ja', ga'heeyh' kih' Jesús. Peer' ga'lä'dsaa' dsēy' ma' ga'nuuy' juu' kih' Jesús.

Ñee' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia he' na'he' hwa' Pisidia

13 Ja'ga'ya'hēē' Paa' jwii' Pafos ja' kyaayh' dsa'kyaayh', ga'näy' ta' Perge, jwii' he' na'he' Panfilia. Pero Jwaa' ga'be' dsa'kyaayh' mah' ngaayh' ta' Jerusalén. 14 Ga'ngēē' Paa' kyaah' Bernabé jwii' Perge, ga'lla'näy' ta' jyoh' Antioquia he' nøø' hwa' Pisidia. Ma' ga'tē' jwii' he' tēh' dsa'dsē', ngoo' Paa' kyaah' Bernabé gwah' kih' dsa' judiu mah' ga'taayh' jee' ja'. 15 Ma'ngēē'

ma-hē' jaā' dsa- miih- he- na-sii- nē' ley kih' Moisé hi- ga-hēy' miih- he- ga-sii' hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio, ja-ga' ga-jāh' dsa-kaah' hi- ma' hā' goo-gwah' ja' :

—Cher'mah' cha- miih- he- jwah' hnāh' dsa-nūuh- øøhn', hlēēh' jnāäh' miih- he- jmee' llu' kyaā' jnāäh' —ga-jāyh'.

¹⁶ He-ja- ga-noo- Paa', ga-jmeey' lii- kyaah' gooy- mah' wa' dsa-taayh' ti'. Ga-jāyh' :

—Nūh- da' hnāh' dsa- Israel hi- lā-jēē- ga' hnāh' hi- gah- Dio. ¹⁷ Dio kyaā' jnāäh' dsa- Israel, ga-lleeh- dsa- ma-gyuh- kyaā' jnāäh' mah' leey' dsa-kyaay' hi- ngoo' ba' mi-jāy' lā-jiih' ga-tē' koo- jwii- juuh- lā- ma' tāy' hwa' Egipto ma-ke' laay' dsa- jñah' kih' hwa' ja-. Ma-ngēē' he- ja-, kyaah' cha-miih- be' ga-hwēē' Dio dsa- he' hwa' ja-, mah' ga-lla-nāy' hwa' kiyh'. ¹⁸ Ta'ko' jiih' ga-taah' dsa- he' to'loo' ji-nē- jee' la' hwa' kii', ga-lā-be' dsē' Dio kyaayh' kih' lā-jē- he- hliih' he- ma' jmeey'. ¹⁹ Ma-ngēē' he- ja-, ga-heē' Dio gyii' nāā' dsa- hi- ma' tāäh' hwa' he- cheē- Canaán. Hwa' kih' dsa- he' ga-jmeey' Dio heē' dsa- ma-gyuh- kyaā' jnāäh'.

²⁰ Ma' ga-lla-nāy' hwa' Canaán ja-, ga-hñaa' Dio hi- ga-ka' nē' kih' dsa- he', lā-jiih' ga-lloo' jmi' ga-hñaa' Samuel hi- ga-ngēē' juu' kiyh'. Lā-ja-ga-jmeey' Dio kyaayh' lā-jiih' ga-tē' kyē' hñā-loo' na-dsē' to'lo-gya' ji-nē-. ²¹ Jii' kih' Samuel, dsa- Israel ga-ngēēy' jaā- hi- leē' rey kyaay'. He-ja-ga-hñaa' Dio Saúl, hi- ga-laa' rey to'loo' ji-nē-. Jmii- Saúl he' ma' cheē- Cis, hi- ma' laa' sa'ju- kih' Benjamín. ²² Ma-ngēē' he- ja-, Dio ga-lleē- Saúl mah' ga-llaay' David hi- ga-koo' nē' kiyh'. Ga-jmeey' Dio ju'dsoo' kih' David, ga-jāyh' : “Ma-jēēn' David joo' Isai. Kih' hi- he' ba' ma-tih' dsēn', jēēh' hi- he' jmeey' lā-jē- he- hnoon'.” ²³ Hi- jee' kih' jaa- jee' lā-jēē- sa'ju- kih' David he', ga-lā-chaā' Jesús, hi- ga-cheē' Dio mah' lāy' dsa- Israel lā-koo- ga-jāyh' jāā'. ²⁴ Jāā' ja-ga- ja- Jesús, ma' kwa- Jwaa' juu' kih' lā-jēē- dsa- Israel. Ga-hlēēyh' dsa- mah' dsa-jeeyh- kyaah' Dio hi- he- saay' jmi-. ²⁵ Hi- lā-koh' ma' jēē- Jwaa' ngoo' dsa-hñaa' ta' kiyh', ga-jāyh' : “¿Hi- jnā' laah' hnāh'? Ja- he' jnā' hi- nøø' juu' ja- lā-koo- jmeeh- hnāh' hu' dsē-. Hi- ja- kēē- kin', sa- tē-dsēen' chiihn' mah' llen' loo- he- hā' tūy'”, ga-jāh' Jwaa'.

²⁶ Ngoo' ba' Paa' hlēēh', ma' jāyh' :

—Hnāh' dsa-goon- hi- laa' sa'ju- kih' Abraham, kyaah' lā-jēē- ga' hnāh' hi- gah- Dio, jnā' jne' ba' ga-cheē' Dio juu' la- mah' lāā' jne'. ²⁷ Pero dsa- hi- ma' tāäh' Jerusalén, kyaah' dsa-ta' kyaay' sa- ga-lā'kyuuy' Jesús. Ni' kih' hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo' sa- ga-lā-ngēēy', ma-ke' ma' hē- dsa- he' juu' ja- lā-jē- jmi' he- teēh- dsa- dsē'. Heh' lā-koh' ma' jāyh' he- jmeey' bii' juu' Jesús, ga-lā-te' lā-jē- juu' he- ma' hēy- ja-. ²⁸ Pero sa- ga-jnøøyh' he- kyaah' ma' bāy' Jesús mah' lā-jwē' ja- ma-jngiiyh' kih', he- ja- ga-ngiiy' kih' Pilato mah' wa' jmeey' hih- he- juuy'. ²⁹ Ma' ga-lā-te' lā-jē- go-te' lā-koo- na-sii- kiyh' jāā', ja-ga- ga-jñaa' dsih' dsoh' hma-cru- mah' na-haay'. ³⁰ Pero Dio ga-mi' jiiyh' jee' kih' hi- na- juu'. ³¹ Hi- cha-miih- jiih' ga-lā-jnāy' jee' kih' hi- na-nāā' kyaayh' Jerusalén, lā- ma' tāy' Galilea. Hi- he' na- hi- jmeey' ju'dsoo' kih' lā-jēē- dsa- jmi' na'.

³² Ja-ba' lā-ja- kwa- jnāäh' ju'hmēē' la-, ja-ba' juu' he- ga-bāäh- Dio hñii' kyaah' dsa- ma-gyuh- kyaā' jnāäh'. ³³ He- ga-mi' jiiyh' Jesús, ga-mi-te' Dio juu' kih' jee' kyaā' jnāäh', hi- laa' sa'ju- kih' Abraham. Lā-ja- ga-lā-te' lā-koo-

na-sii- salmo hwëh' to': "Hne- laah' gyuu- kyaan+, na' ma-laan' Täa' kyaah'", ga-jäh' Dio. ³⁴ Kyaah' he- ga-mi-jiyh' Jesús jee' kih' hi- ma-na-juu' mah' mo-so- juu' gyih' jih'koh', lä-ja- ga-lä-te' juu' he- ma-na-sii- lä-la-: "Mi-te' ba' jnä' lä-jë' he- ga-jwiin' David", ga-jäh' Dio. ³⁵ Hi- ja' ba' lä-ja- lle' ka-läh' né' salmo: "Sa- kwah' jwë' jyah' jmi- ngo' kih' hi- na-jngëe' kyaah'", ga-jäh' David.

³⁶ Ga-mi-te' ba' David lä-koh' ga-lä-hyoh' dsë' Dio lä- ma' kyey- né' kih' dsa- kyaay'. Hi- ma' ga-juuy' na-haa' dsih' koo' jee' na-haa' dsa- ma-gyuh- kyaay'. Hi- ga-jngaah- ba' jmi- ngo' kiyh'. ³⁷ Pero hih' hi- ga-lä-jiuh' he', sa- ga-jngaah- jmi- ngo' kiyh'.

³⁸ He- ja' hnø' lä-ngëeh' hnäh' øøhn', ta-la- kih' Jesús hi- hlëeh' kih' la- dsa- che' dso'kye- jnän'. ³⁹ Lä-jëe- hi- dsoo' dsë' kih' Jesús, hi- he' ba' hwëe- lluu', lääy' kih' lä-jë' he- ma' hlääyh- cha-në' ley kih' Moisé. Jëeh' sa' hwëe- jne' lluu' cha-në' Dio kyaah' he- høø' jne' ley ja-. ⁴⁰ Leeh' hnäh', mah' sa- jä- né' kyah' hnäh' lä-koo- ga-jäh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio:

⁴¹ Jëe' da' hnäh', dsa- hi- mi-kwah' juu' kin+, wa' lä-dsaa- hoh' hnäh', wa' heeh' hnäh' go-te'.

Jëeh' jee' kyah' hnäh' jmeen' koo- he- jmee' dsaa- hoh' hnäh'.

Ni- lä-ja- sa' jmeeh' hnäh' dsoo' ma-ke- hi- ga- ga-jmeeh' juu' kyah' hnäh', ga-jäh' Dio.

⁴² Lä- ma' ya-hëe' Paa' kyaah' Bernabé neh- gwah- kih' dsa- judiu, ga-chuu' dsa- hi- sa- laa' judiu kyaayh':

—Ja- ya-nääh' hnäh' ka-läh' jyoh' jmi- he- teeh- dsa- dsë' mah' kwah' hnäh' ka-läh' juu' na- kyaa' jnääh'.

⁴³ Ma' ga-hwëey- neh- gwah- ja-, jwëe' dsa- judiu hi- lä-kye- hi- sa- laa' judiu hi- ma' hnaah- Dio, ga-jmeey' ko-joh' kyaah' Paa' kyaah' Bernabé. He-ja- ngoo' ba' Paa' hlëeyh- mah' wa' lla-nää' bih' ta- cha-në' kyaah' he- mi-jää' Dio.

⁴⁴ Ma' ga-të' jmi- he- teeh- dsa- dsë', miih- ga- sa- ga-dsaa' lä-jëe- dsa- chaa- jee' jwi- ja-, na'näay' na-nuuy' ha- lä- la' juu' kih' Dio. ⁴⁵ Pero ma' ga-jëe' dsa- judiu, he- ga-kuh' jwëe' dsa-, he-ja- ga-lä-lleey' jwërte, ga-løoy' lla-dsëey' kih' juu' he- ma' kwa' Paa' hi- ma' hlëeyh- wi- kiyh'.

⁴⁶ Pero Paa' kyaah' Bernabé sa- ga-lä-goyh- ga-hlëeyh' dsa- he', ga-jäyh':

—Kyah' hnäh' to- né' dsa- goon' jmee' bi- he- nuuh- hnäh' juu' kih' Dio he- ma- kwa' jnääh' la-. Pero he- beh' hnäh' juu' la-, mi- jnääh' hnäh' hñaah' sa- hnooh- hnäh' ha- lä- jee' jmee' chaa- hnäh' tää'. Na' na- hwëe- jnääh' jee' kyah' hnäh' mah' dsa-kwa' jnääh' juu' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu ba'. ⁴⁷ Jëeh' Dio ga- jmee' mada- lä-la- kyaa' jnääh', ga-jäyh':

Ma- hñaan- hne-, laah' wa-je- kih' dsa- hi- sa- laa' judiu,

mah' hne- ba' kah' juu' ha- lä- lää' dsa- lä-kaa- lä-jah' jmi- gyuu-.

⁴⁸ Ma' ga-nuu' dsa- hi- sa- laa' judiu juu' kih' Dsa-jøøh' jnän', ga-jmeey' juuh- kih' juu' ja- hi- ga-lä-chaay- llu'. Ga-heeh- lä-jëe- hi- laa' kwaan- tëeh' jee' ka- Dio. ⁴⁹ Lä- ga-dsa' hwa' ja- ga-lloo' juu' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

⁵⁰ Pero ko-llaa' judiu ga-taayh- juu' dsa- më' hi- ma' hnaah- Dio, lä-kye- dsa- më' hi- kaa' kih' jee' jwi- ja-. Hi- lä-ja- ga-taayh- juu' hi- laa' ta'. Ga-tooyh- je- dsë' dsa-kaah' he' mah' lä-lleey' kyaah' Paa' kyaah' Bernabé mah' hëey' kiyh' ta- jee' uu' ga- kih' hwa' ja-. ⁵¹ Kyaah' ya-hëe' Paa' ngaah'

kyaah' Bernabé ga'hlay' hløø' he' ma' na' beh' tiiy' he' jmeey' lii' kih' dsa' he', he' lä' ma' kyaayh' ja' ba' dso'kye' kiyh'. Hi' ga' hwëëy' jee' ja', mah' ga'näay' ta' jwii' Iconio. ⁵² Lä' jëë' hi' ga' heeh' juu' kih' Dio cha' miih' ma' jëë' dsëy', hi' ma' kyey' cha' miih' be' kih' jmi' lle' Na' jngii'.

14

Ngoo' Paa' kyaah' Bernabé ta' jwii' Iconio

¹ Lä' ma' gya' Paa' kyaah' Bernabé jwii' Iconio ja', ma' dsa' taayh' ko' jøh' lä' uu' neh' gwah' mah' kih' dsa' judiu. Ha' koh' sa' llu' juu' he' ga' kway', he' ja' jwëë' hi' laa' judiu hi' lä' kye' hi' sa' laa' judiu ga' heeh'. ² Pero ko' laa' judiu hi' sa' ga' heeh', ga' tooyh' je' dsé' dsa' hi' sa' laa' judiu mah' ga' lä' hney' kyaah' øøh' jne' hi' ga' heeh' kih' Dio. ³ He' ja' ga' jä' Paa' kyaah' Bernabé cha' miih' jmi' jee' ja'. Ni' miih' sa' ma' goyh' ma' kway' juu' kih' Dio hi' ma' kyey' cha' miih' o' jøh' dsé' kih' Dsa' jøøh' jnän'. Hi' ga' jmeey' cha' miih' he' juh' gaa'. Lä' ja' ga' jmeey' Dio ju' dsoo' kih' juu' he' ma' kway'. ⁴ Pero dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja', ga' laa' to' nää'. Ko' laa' ga' taah' jwoo' kih' judiu, hi' ko' laa' ga' taah' jwoo' kih' apóstole. ⁵ Ga' taah' dsa' judiu juu' kwee' kyaah' dsa' hi' sa' laa' judiu, ko' jøh' kyaah' dsa' ta' kyaay' mah' kway' kih' apóstole he' hi' tey' kuu' kiyh'. ⁶ Pero ma' ga' lä' ñe' Paa' kyaah' Bernabé he' hnøø' dsa' ma' jmeey' kiyh' lä' ja', lä' chah' ja' ga' hwëëy' ga' näay' ta' Lистра hi' Derbe, jwii' he' hla' hwa' Licaonia. Hi' na' nää' gyih' jyoh' jwii' he' hla' lä' kaa' jee' jäh' ja', ⁷ mah' na' kway' ju' hmëë' kih' Jesús lä' kaa' ja'.

Ga' te' dsa' kuu' kih' Paa' jee' jwii' Lистра

⁸ Lистра ja' ma' gya' jaä' dsa' jluuh' hi' jluuh' ga' lä' chaä', jih' koh' sa' ma' ngëy'. ⁹ Dsa' he' ma' gya' nuu' lä' jë' he' ma' hlëeh' Paa'. Ma' ga' jëë' Paa' mi' nëy' ga' lä' liiyh' kih' dsa' he', he' ma' dsoo' dsëy' hläay'. ¹⁰ He' ja' ga' hlëeh' Paa' ki' gaa' ga' siiyh':

—Noo' da', chih' tiih' na' ko' dsoo'.

Lä' chah' ja' koo' ba' ga' hliiy' ta' gyuuh' hi' ga' løøy' ngëy'. ¹¹ Ma' ga' jëë' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' he' ga' jmeey' Paa' lä' ja', ga' løøy' hlëëyh' koo' ki' gaa' kyaah' juu' kiyh', ma' jäh'y':

—Lä' laa' dsa' ñuuh' laa' uu' dio hi' ma' jñaä' jee' jnän' la'.

¹² Ga' mi' cheey' Bernabé Júpiter hi' Paa' ga' mi' cheey' Mercurio kih' he' ma' kwa' Paa' juu'. ¹³ Chuuh' jwii' ja' ma' chih' gwah' kih' dio Júpiter. Jee' ja' ga' lloo' jmi' dsa' hi' ma' jmeey' ta' neh' gwah' ja', ma' jäay' kya' dso' hi' ma' kyey' he' na' lii' kyaah' le'. Ma' hnøøy' ma' jngëëyh' kya' he' mah' ko' jøh' kyaah' dsa' gooy' ma' jmeey' juuh' kih' apóstole he'. ¹⁴ Lä' ma' ga' nuu' Bernabé kyaah' Paa' he' ja', ga' giy' hmiih' kiyh', mah' ga' taayh' jee' kih' dsa' he' ma' hlëëyh' ki' gaa', ¹⁵ ma' jäh'y':

—Hnä' dsa' ñuuh' ¿he' la' jmeeh' hnäh' lä' na'—? ¿Ja' dsa' jmi' gyuu' ba' jnääh' lä' koh' laah' hnäh'? Ma' ya' nøø' jnääh' mah' kwa' jnääh' ju' hmëë' kih' Jesús. Tu' hnäh' he' na', ta' jmeey' hnäh' he' sa' jmää' ta'. Jëëh' hnäh' hñaa' kih' Dio jiih' ba', hi' ga' jmeey' gyuuh' hwa', hi' ga' jmeey' jmi' ñeeh' hi' ga' jmeey' lä' jë' he' ga' cha' në' kih'. ¹⁶ Jää' ma' tääh' dsa' jmeey' lä' hyoh' dsé' hi' sa' cha' he' ma' jmeey' Dio kiyh' ni' miih'. ¹⁷ Pero ja' he' ga' hmääh' go' te'. Ma' ra' he' ga' mi' jnäay' ha' lä' laay' hñiyy' kyaah' lä' jë' he' llu' he'

jmeey⁺. Cheey⁺ jma⁺, hi⁺ jmeey⁺ kwa⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ jngēē⁻ dsa⁻ mah⁺ lä⁺cha⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ kih⁺hih⁺ jne⁺ hi⁺ lä⁺ja⁻ jmeey⁺ jēē⁻ dsē⁻ jne⁺.

¹⁸ Ma⁺ ke⁻ ga⁻hlēēh⁺ apóstole he⁻ lä⁺ja⁻, he⁻ li⁺ ba⁺ ga⁻liyh⁺ ga⁻jney⁺ jwē⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻ he⁻ ma⁺ jngēēyh⁺ kya⁺ mah⁺ ma⁺ jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ apóstole.

¹⁹ Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻lla⁻ nää⁻ judiu hi⁻ chaa⁻ Antioquia, lä⁻kye⁻ hi⁻ chaa⁻ Iconio. Ga⁻taayh⁻ juu⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Lистра. He⁻ ja⁻ ga⁻tey⁺ kuu⁺ kih⁺ Paa⁺. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻sēēyh⁻ Paa⁺ lä⁻ ga⁻tē⁺ chuuh⁺ jwii⁻, jēēh⁻ ma⁺ jmeey⁺ huuh⁺ dsē⁻ ma⁺ juuy⁺ ba⁺. ²⁰ Lä⁻ jēē⁻ øøh⁺ jne⁺ ga⁻taayh⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁺ kih⁺ Paa⁺. Kō⁻hwēē⁻ ga⁻ja⁻ ma⁺ ga⁻noo⁻ Paa⁺ jee⁺ ma⁺ kyaay⁺ ja⁻ hi⁻ kōo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻hey⁺ ta⁻ jee⁺ jwii⁻ ja⁻. Ma⁺ ga⁻ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁻, ngooy⁺ kyaah⁺ Bernabé ta⁻ Derbe.

²¹ Ma⁺ ga⁻lla⁻ nääy⁺ jwii⁻ Derbe, ga⁻kway⁻ ju⁺hmēē⁻. Hi⁻ jwēē⁻ dsa⁻ ga⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús. Ja⁻ ga⁻ ga⁻nääy⁺ ka⁻ läh⁺ ta⁻ Lистра, ta⁻ Iconio, hi⁻ ta⁻ Antioquia. ²² Lä⁻ kōo⁻ lä⁻ kōo⁻ jwii⁻ ja⁻, ga⁻kway⁻ cha⁻ ga⁻miih⁻ be⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁺. Ga⁻hlēēh⁺ gyih⁺ mah⁺ sa⁻ tay⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsēy⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Jmee⁺ bii⁺ jēē⁻ jne⁺ cha⁻ miih⁻ wii⁻, ja⁻ ga⁻ heh⁺ jne⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺.

²³ Lä⁻ kōo⁻ lä⁻ kōo⁻ jwii⁻ jee⁺ ma⁻ tääh⁺ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, ga⁻hñaa⁺ dsa⁻ gyuu⁺ hi⁻ ka⁻ nē⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaayh⁺. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻taayh⁻ ngiiy⁺ kih⁺ Dio ta⁻ kō⁻ jiih⁺ sa⁻ kuh⁻hiyh⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻taayh⁻ goo⁻ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻ dsa⁻ gyuu⁺ hi⁻ na⁻ hñaa⁺ kyaay⁺.

Ga⁻llaah⁺ Paa⁺ ka⁻ läh⁺ kyaah⁺ Bernabé jee⁺ jwii⁻ Antioquia he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁺ Siria

²⁴ Ma⁺ ga⁻hwēēy⁻ jee⁺ ja⁻, ga⁻ngēē⁻ bih⁺ kō⁻ dsoo⁻ hwa⁺ Pisidia ga⁻ nääy⁺ ta⁻ Perge, jwii⁻ he⁻ nøø⁻ hwa⁺ Panfilia. ²⁵ Ma⁻ ngēē⁻ ma⁻ kway⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Perge, ga⁻ nääy⁺ ta⁻ jwii⁻ Atalia.

²⁶ Jee⁺ ja⁻ ga⁻taayh⁻ neh⁺ barco, ga⁻ nääy⁺ ka⁻ läh⁺ ta⁻ Antioquia, ja⁻ ba⁺ jwii⁻ jee⁺ ga⁻taah⁻ dsih⁺ goo⁻ Dio ma⁺ ga⁻mi⁺ jääy⁺ kyaah⁺ ta⁻ kiyh⁺ he⁻ na⁻ ga⁻ ma⁻ hñaa⁺. ²⁷ Ma⁺ ga⁻lla⁻ nääy⁺ Antioquia ja⁻, ga⁻tēēyh⁻ lä⁻ jēē⁻ øøyh⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻. Mah⁺ ga⁻ jmeeyh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁺ Dio lä⁻ kaa⁻ jee⁺ na⁻ nääy⁺ hi⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ kwa⁻ Dio jwē⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. ²⁸ Jee⁺ ja⁻ ga⁻ jää⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé cha⁻ miih⁻ jmi⁻ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺.

15

Ga⁻taah⁺ apóstole juu⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ säh⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu

¹ Kō⁻ llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Judea ga⁻lla⁻ nääy⁺ jwii⁻ Antioquia na⁻ kway⁻ juu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ wih⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ kōo⁻ nøø⁻ kih⁺ Moisé, sa⁻ lääh⁺ hnäh⁺.

² Peer⁺ ga⁻ ti⁻ ga⁻ choo⁻ Paa⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁺ jmee⁺ Bernabé ka⁻ läh⁺. Ha⁻ koh⁺ juu⁺ sa⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻ chooy⁻. He⁻ ja⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ Antioquia, ga⁻ hñaa⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé kyaah⁺ jñah⁺ ga⁻ øøh⁺ jne⁺. Ga⁻ cheey⁺ ta⁻ Jerusalén mah⁺ mi⁻ eey⁻ juu⁺ ja⁻ kyaah⁺ apóstole hi⁻ kyaah⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ gyuu⁺.

³ Øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ Antioquia ga⁻ chee⁺ dsih⁺ kyaah⁺ juu⁺ llu⁺. Jee⁺ ga⁻ nääy⁺ ja⁻, ga⁻ ngēēy⁻ hwa⁺ Fenicia hi⁻ ga⁻ ngēēy⁻ hwa⁺ Samária. Lä⁻ jē⁻ jwii⁻ jee⁺ ga⁻ ngēēy⁻ ja⁻, ga⁻ jmeeyh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻ la⁻ he⁻ ga⁻ jeeh⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu kyaah⁺ Dio. Peer⁺ ga⁻ ti⁻ dsē⁻ lä⁻ jēē⁻ øøh⁺ jne⁺ ma⁺ ga⁻ nuuy⁺ juu⁺ ja⁻.

⁴ Ma' ga'lloo⁴ Paa' kyaah' Bernabé ta' Jerusalén, øøh' jne' hi' tääh' jee' ja' ga'heeh' bih' llu'. Hi' lä' ja' ga'jmee' apóstole kyaah' lä' jëë' dsa' gyuu^h ka'läh'. Hi' ga'jmeeh' Paa' kyaah' Bernabé juu' lä' jëë' he' ga'jmee' Dio kyaayh' lä' kaa' jee' na'näay'. ⁵ Pero ko'llaa' fariseo hi' ma' heeh' juu' kih' Dio ga'nooy' mah' ga'jäyh':

—Jmee' bi' uu^h jmi' ngo' kih' dsa' ñuu^h hi' sa' laa' judiu hi' jmeen' mada' kiyh' mah' høøy' lä' jëë' nuu^h kih' Moisé.

⁶ He' ja' ga'kuh' apóstole kyaah' dsa' gyuu^h mah' mi' eey' juu' ja'. ⁷ Ma' lä' hi' tääh' ti' chooy' juu' jee' lä' jëëy', ja' ga' ga'noo' Pee' mah' ga'jäyh':

—Nuu' da' hnäh' dsa' ñuu^h øøhn'. Ñeh' ba' hnäh', jää' ga'lleeh' Dio jnä' jee' kyah' hnäh' mah' kwan' ju' hmëë' kih' hi' sa' laa' judiu, mah' lä' dsoo' dsëy' kih' Jesús. ⁸ Dio hi' kyuu^h ha' lä' la' tuh' dsé' dsa', ga' mi' jnäy' dsa' he', ma' ra' he' laay' dsa' kyaay' lä' llu' he' ga'kwëëyh' Jmi' lle' Na' jngii', ja' ba' lä' koh' ga'hñah' jne'. ⁹ Ja' ba' lä' koh' ga'jmee' Dio jnä' jne', ja' ba' lä' ja' ga'jmeey' kyaah' dsa' he' ka'läh'. Jëeh', kyaah' he' ma' lä' dsoo' dsëy' kih' Jesús, lä' ja' ba' ma' jäy' na' jngëëy'. ¹⁰ He' la' kah' hnäh' dsé' Dio, he' jmeeh' hnäh' bi' kih' øøh' jne' he' høøy' ley' he' sa' tääy' høøy', hi' ni' jne' sa' tää' jne' høøn', hi' ni' dsa' ma' gyuh' jnän' sa' ga'täy' ma' høøy'? ¹¹ Pero na' ma' ñe' jne', he' la' ma' lää' ba' Jesús jne', kwee' ba' kyaah' dsa' he' —ga'jäh' Pee'.

¹² Ma' ga'løø' Bernabé kyaah' Paa' jmeeh' juu', lä' jëë' dsa' he' ga'taah' tii' nuuy' ha' lä' cha' miih' juh' gaa' he' ga'jmee' Dio kyaayh' jee' na'näay' ' na' kway' ju' hmëë' kih' dsa' hi' sa' laa' judiu. ¹³ Hi' ma' ga' dsa' juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, ga'hleeh' Jacobo, ga'jäyh':

—Dsa' ñuu^h øøhn', nuu' da' hnäh'. ¹⁴ Ma' nuu' jne' lä' koo' ma' jmeeh' Simón juu' ha' lä' ga'jmee' Dio to' nē' jee' kih' dsa' hi' sa' laa' judiu, ga'tëëy' dsa' he', ga'jmäy' kyaay'. ¹⁵ He' la' na' jëeh' kwee' kyaah' he' ga'hleeh' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio, jee' na' sii' lä' la':

¹⁶ Ma' ngëë' he' la', nuu' na' choohn' hne' kih' David he' na' hla'.

Na' jmeehn' ka'läh' lä' kaa' jee' na' hee', mah' choohn' ka'läh' lä' hmëë',

¹⁷ mah' lä' ja' hi' jñah' nää' dsa' he' wa' hnäy' Dio,

lä' jëë' dsa' hi' sa' laa' judiu hi' ma' mi' jään' laay' kyaan'.

¹⁸ Lä' ja' ga'jäh' Dio, hi' ga' mi' jnäy' juu' la' llo'joo' go' te'.

¹⁹ He' ja' jwahn', ta' wa' han' kih' hi' sa' laa' judiu hi' dsa' jëeh' kyaah' Dio. ²⁰ Ma' lee' ba' koo' siin' kiyh' mah' sa' wa' kuyh' ma' he' jmee' mi' sayh' hñiiy' he' lla' dsa' cha' né' dio hi' na' laa' kaa' dsa', hi' dsa' më' dsa' ñuu^h sa' wa' kaa' wa' hi' cha' hi', hi' ni' sa' wa' kuyh' jah' hi' dsa' juu' kyaah' he' wii', ni' sa' wa' kuyh' jma'. ²¹ Jëeh' llo'joo' ga'løø' dsa' judiu kwa' nuu^h kih' Moisé neh' gwah' he' tøø' lä' koo' lä' koo' jwi'. Jee' ja' hëy' he' ga' sii' Moisé, lä' jëë' jmi' he' teeh' dsa' dsé' —ga'jäh' Jacobo.

Ga'cheey' koo' je' kih' lä' jëë' øøh' jne' hi' sa' laa' judiu

²² Lä' jëë' øøh' jne' he', kyaah' apóstole hi' kyaah' dsa' gyuu^h ga'taayh' juu' kwee' ga' hñay' ko'llaa' øøh' jne' hi' ma' tääh' jee' ja' mah' dsa' näay' jwi' Antioquia kyaah' Paa' hi' kyaah' Bernabé. Ga'hñay' Juda, he' ba' hi' tëëyh' Barsabá, hi' ga'hñay' Sila. Hi' he' ma' laa' ta' jee' kih' dsa' kyaayh'. ²³ Kyaah' hi' he' ga'cheey' je' he' na' sii' lä' la':

“Jnāäh' apóstole, jnāäh' dsa-gyuuḥ' kyaah' 00h' jne', jmee- jnāäh' juu' kyah' hnäh' 00hn' hī- sa' laa' judiu hī- chaa- Antioquia, hī- chaa- hwa' Siria hī- Cilicia ka-lāh'. Wa' chaa- hnäh' llu'. ²⁴ Ma-nuu' jnāäh' kih' ko-llaa' hī- ga-hwēē- jee' la- ga-nāāy' ta' na'. Sa' ne' jnāäh' he- ga-nāāy' mi-gaay- hnäh' kyaah' juu' kiyh', heey- huusē- kyah' hnäh' hī- jmeey' hih' he- uuḥ' jmi-ngo' kyah' hnäh' hī- he- h00h' hnäh' ley. ²⁵ He-ja- ma-tooh' jnāäh' juu' kwee-, ma-jēē' jnāäh' llu' ba' he- ma-hñaa' jnāäh' 00h' jne' hī- tāäh' jee' la- mah' dsa-nāāy' dsa-jēēy' hnäh' ko-j0h' kyaah' Paa' hī- kyaah' Bernabé hī- hnāā- jne' cha-miih-. ²⁶ Dsa-nuuḥ' na-, sa- ga-jmeey' he' che' chaa- juuy' jee' ga-nāāy' kway- juu' kih' Jesucristo. ²⁷ He-ja- chee' jnāäh' Juda kyaah' Sila mah' dsa-nāāy' dsa-kway- juu' he- na-sii- la-. ²⁸ Llu' ba' la' kih' Jmi-llē' Na-jngii' hī- lä-ja- kyaah' jnāäh' ka-lāh', he- sa' hn00- jnāäh' he- h00h' hnäh' he- sa' tāā- hnäh' h00h'. Ma-la- he- la- ba' hn00- nuuh' hnäh'. ²⁹ Sa' kuh' hnäh' he- ma-lla' dsa-cha-nē' dio hī- na-laa' kaaḥ' dsa-, ni' sa' le' kuh' hnäh' jma-, ni' sa' le' kuh' hnäh' jah' hī- dsa-juu' kyaah' he- wii'. Hnäh' dsa-mē' dsa-nuuḥ-, ta' kaaḥ' hnäh' wa' hī- cha- hī-. Cher'mah' ga-lēh' hnäh' h00h' he- ja-, jmeeh- ba' hnäh' llu'. Wa' dsa-ngēēh' ba' hnäh' llu'.”

³⁰ Lä-jēē- hī- na-hñaa' he', ga-nāāy' ta- Antioquia. Ma' ga-lla-nāāy' jee' ja-, ga-j00yh- 00h' jne' mah' ga-ngēēy' je- he- ma'kyey' ja-, to'lo' nē' jee' lä-jēē-. ³¹ Peer' ga-n0h' dsē' 00h' jne' he' ma' ga-hēy' je- ja-, he-ja- ga-lā-chaa' llu' jwēte. ³² Juda kyaah' Sila hī- ma-ngēē- juu' kih' Dio ma' kway- cha- ga-miih- juu'. Hēh' lä-ja-, ga-n0h' dsē' 00h' jne' hī- ga-tēēyh' cha-miih-be'. ³³ Ga-lā-hii' ga' miih- jmi-, ja' ga' gahih' 00h' jne' juu' kyaayh' mah' dsa-nāāy' llu' ta' Jerusalén jee' tāäh' hī- ga-cheey'. ³⁴ Pero ga-jmee' Sila huusē-: “Go' llu' ga' he- jān- jee' la-.” ³⁵ Hī- ga-jā' ba' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia ja-, ma' mi-tēēy' dsa- juu' kih' Dsa-j00h' jnān-. Hī- ko-j0h' kyaah' jñah' dsa-kyaayh' ma' kway- ju'hmēē'.

Ngoo' Paa' jee' ga-tē' to' jiih' na'kway- juu'

³⁶ Ga-lā-hii' ga' miih- jmi-, ma' ga-jāh' Paa' siiyh- Bernabé:

–Man' ka-lāh' ma-jēēn' lä-jēē- 00h' jne' hī- tāäh' lä-kaa- jwii- jee' na'kan' juu' kih' Dio jāā', ma-jēēn' ha- lä- tāāyh'.

³⁷ Ma' hn00' Bernabé ma' jāāy' Jwaa' hī- tēēyh- Marcos. ³⁸ Pero sa' ga-tih' dsē' Paa' he- ma' jāāy' ka-lāh' hī- ga-kēh' jiih' hwa' Panfilia, jēēh' mo-so' nēe' gyih' na'kway- juu' kih' Dio kyaah' Paa'. ³⁹ Ni' miih- sa' ga-hii' kwee- juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, lä-jiih' ga-beey' 00yh-, ga-nāāy' ma' kih-kih'. He-ja- Bernabé ga-jāāy' Marcos, ga-tāayh' neh- barco ga-nāāy' ta' Chipre. ⁴⁰ Hī- Paa' ga-jāāy' Sila. Lä-koo- ma' ga-hwēēy- jee' ja-, ga-jāh' 00h' jne' hī- ma' tāäh' Antioquia siiyh-:

–Dio kyaah' hnäh'.

⁴¹ Ga-ngēēy' ta' hwa' Siria kyaah' hwa' Cilicia ma' kway- be' kih' 00h' jne' hī- ma' tāäh' lä-koo- lä-koo- jwii-.

16

Ngoo' Timotä kyaah' Sila ko-j0h' kyaah' Paa'

¹ Ma-ngēē' he- ja-, ga-nāāy' ta' Derbe, ja- ga' ga-nāāy' ta' Listra. Jee' ja- ma' gya' jaa- 00h' jne' hī- chee- Timotä. Chooy' ma' laa' judiu hī- ma' laay' 00h' jne' ka-lāh'. Pero jmi- Timotä ma' laa' griego. ² Lä-jēē- 00h' jne' hī- ma' tāäh'

Listra hi⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Iconio ma⁺ hlëeyh⁺ llu⁺ kih⁺ Timotä. ³ Ga⁻ lä⁻ hnøø⁺ Paa⁺ jääy⁺ Timotä lä⁻ kaa⁻ jee⁺ dsooy⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺ jmeey⁺ mada⁻ ga⁺ wih⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺ Timotä mah⁺ sa⁻ choo⁺ judiu hi⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻ juu⁺ kyaayh⁺, jëeh⁺ ga⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻ ma⁻ ñey⁻ laa⁺ griego jmi⁻ Timotä. ⁴ Ga⁻ lä⁻ kaa⁻ jwii⁻ jee⁺ ga⁻ nääy⁺, ga⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ juu⁺ ee⁻ he⁻ ga⁺ taah⁺ apóstole kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Jerusalén mah⁺ høøy⁺ ma⁻ la⁻ he⁻ na⁻ ba⁺. ⁵ Ma⁻ ga⁻ nuu⁺ øøh⁺ jne⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁺ tëeyh⁺ cha⁻ miih⁻ be⁻ hi⁻ jwëë⁺ ga⁺ dsa⁻ ga⁺ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺.

Ga⁻ mi⁻ jnääh⁻ Dio kih⁺ Paa⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ hwa⁺ Macedonia

⁶ Pero Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ sa⁻ ga⁺ kwa⁺ jwë⁺ kih⁺ Paa⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ mah⁺ ma⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hwa⁺ Asia, he⁻ ja⁻ ga⁺ ngëë⁺ bih⁺ lä⁻ ga⁺ dsa⁻ hwa⁺ Frigia, kyaah⁺ hwa⁺ Galacia. ⁷ Lä⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁺ llä⁻ nääy⁺ ta⁺ hwa⁺ Misia, ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ dsa⁻ nääy⁺ ta⁺ Bitinia pero sa⁻ ga⁺ kwa⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ jwë⁺. ⁸ He⁻ ja⁻ koo⁻ ga⁺ ngëëy⁺ ta⁺ koo⁺ hwa⁺ Misia ba⁺, lä⁻ jiih⁺ ga⁺ llä⁻ nääy⁺ jwii⁻ Troa. ⁹ Hwë⁺ he⁻ ma⁺ gya⁺ Paa⁺ Troa, ga⁺ hëë⁺ mi⁻ nëy⁻ ma⁺ cheh⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ chaa⁻ Macedonia ma⁺ chu⁺ kyaayh⁺, ma⁺ jäh⁺: “Ña⁻ ta⁺ hwa⁺ Macedonia mah⁺ kwah⁺ be⁻ kya⁺ jnääh⁺.” ¹⁰ Ma⁺ ga⁺ jëë⁺ Paa⁺ he⁻ ja⁻, lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁺ mi⁻ llu⁺ jnääh⁺ løø⁺ kya⁺ jnääh⁺, mah⁺ ga⁺ nøø⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺ ta⁺ Macedonia. Ga⁺ jmeë⁺ jnääh⁺ dsoo⁺ he⁻ tëeh⁻ Dio jnääh⁺ mah⁺ dsa⁻ kwa⁺ jnääh⁺ ju⁺ hmëë⁺ kih⁺ Jesús jee⁺ ja⁻.

Ngoo⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Sila jee⁺ jwii⁻ Filipo

¹¹ Jee⁺ jwii⁻ Troa ja⁻ ga⁺ tooh⁺ jnääh⁺ neh⁻ barco, ga⁺ nøø⁺ jnääh⁺ koo⁻ dsoo⁺ ta⁺ Samotracia, hwa⁺ he⁻ hä⁻ jee⁺ jmi⁻ ñeeh⁻. Ma⁺ ga⁺ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁻, ga⁺ nøø⁺ jnääh⁺ ta⁺ jwii⁻ Neópolis.

¹² Jee⁺ ja⁻ ga⁺ hwii⁻ jnääh⁺ mah⁺ ga⁺ nøø⁺ jnääh⁺ ta⁺ jwii⁻ Filipo he⁻ ga⁺ llä⁻ dsa⁻ chaa⁻ Roma hi⁻ ma⁻ la⁻ jwii⁻ to⁻ në⁻ kih⁺ hwa⁺ Macedonia. Jee⁺ jwii⁻ ja⁻ ga⁺ tooh⁺ jnääh⁺ miih⁻ jmi⁺. ¹³ Koo⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ ga⁺ hwëë⁺ jnääh⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻, ga⁺ nøø⁺ jnääh⁺ ta⁺ cha⁺ hoo⁺ jmi⁺. Jëeh⁺, ma⁻ ñë⁻ jnääh⁺ he⁻ dsa⁻ nää⁺ dsa⁻ jee⁺ ja⁻, jee⁺ dsa⁻ ngii⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio. He⁻ ja⁻ ga⁺ tooh⁺ jnääh⁺ ga⁺ hlëeh⁺ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio dsa⁻ më⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹⁴ Jaa⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻ ma⁺ cheë⁻ Lidia, hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jwii⁻ juuh⁻ he⁻ cheë⁻ Tiatira. Ma⁺ hni⁺ hmiih⁺ gyuu⁺ he⁻ hmooh⁺ hi⁻ ma⁺ hnaayh⁻ Dio. He⁻ ja⁻ ga⁺ cheë⁺ Dio dsëy⁺ mah⁺ wa⁺ jmeey⁺ he⁻ juu⁺ he⁻ ma⁺ hlëeh⁺ Paa⁺. ¹⁵ Lä⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁺ saay⁻ jmi⁻ koo⁻ jøh⁺ kyaah⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ chaa⁻ kyaay⁺, ga⁺ chuuy⁺ kya⁺ jnääh⁺, ga⁺ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ laah⁺ hnäh⁺ mi⁻ te⁻ ba⁺ jnä⁺ kih⁺ Dio, jäh⁺ hnäh⁺ kin⁻ na⁺.

He⁻ ja⁻ ga⁺ jmeë⁺ dsa⁻ më⁻ he⁻ bi⁺ he⁻ ga⁺ jäh⁺ jnääh⁺ cha⁻ neh⁻ kiyh⁺.

Ga⁺ taayh⁻ Paa⁺ kyaah⁺ Sila neh⁻ ñë⁻

¹⁶ Koo⁻ hä⁻ lä⁻ ma⁺ na⁻ nøø⁺ jnääh⁺ ka⁻ läh⁻ jee⁺ ma⁺ ngii⁺ dsa⁻ kiyh⁺ kih⁺ Dio, jee⁺ ja⁻ ga⁺ jee⁺ jnääh⁺ jaa⁻ chih⁻ më⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺ hi⁻ ma⁺ lle⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻. Kyaah⁺ chih⁻ më⁻ he⁻ ma⁺ lih⁺ dsa⁻ juuy⁺ cha⁻ miih⁻ kuu⁺. ¹⁷ Peer⁻ kii⁻ hoo⁺ chih⁻ më⁻ he⁻ ma⁺ lleey⁺ kaah⁺ kya⁺ jnääh⁺, ma⁺ hlëeyh⁺:

—Dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ ga⁺ nää⁺ na⁻, ga⁺ nää⁺ mada⁻ kih⁺ Dio Jøøh⁺. Hi⁻ na⁻ na⁻ kwa⁻ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ jmeë⁺ dsa⁻ lää⁺ dsa⁻.

¹⁸ Ma⁻ lä⁻ hi⁻ cha⁻ miih⁻ jmi⁺ jmeë⁺ chih⁻ më⁻ he⁻ lä⁻ ja⁻, lä⁻ jiih⁺ ga⁺ lä⁻ dsëh⁻ dsë⁺ Paa⁺. He⁻ ja⁻ ga⁺ jëeyh⁻ hñiiy⁺ ga⁺ siiyh⁺ jmi⁻ lle⁻ hliih⁺:

—Kyaah⁺ be⁻ kih⁺ Jesucristo jmeen⁻ hih⁻ kyah⁺, go⁻ hëë⁺ kih⁺ chih⁻ më⁻ na⁻.

Lä`chah' ja` ya`hëë' jmi`lle' hlih' kih' chih`më' he'.

¹⁹ Ma` ga`lä`liih' dsa`jmu' chih`më' he' mo`so` cha` he` kyaah' liyh' kuu', ga`lä`hneey' kyaah' Paa'. Ga`saayh' Paa' kyaah' Sila na`jäy` cha`né' dsa`ta'.

²⁰ Ga`taayh` goo` jwëë', ga`siyh`:

—Judiu ba`laa' dsa`ñuuh' la`, ha` koh' hni` sa` ma`jay`llay` jee' jwii` jnän'.

²¹ Mi`tëëy' jne' he` tëëy' jmeey' he` sa` cha` jwë' jnän' heehn' ni` he` jmeen' he` tëëy' jmeey', jne' hi` laa' dsa` romano.

²² Hi` lä`jëë' dsa`jwii` ga`kwa' be' kih' dsa` hi` ga`hni` he'. He`ja` ga`jmeey' dsa`ta` mada` ga`lley' hmiih' kih' Paa' kyaah' Sila mah' ga`kwa' dsa` kiyh' kyaah' sihma`. ²³ Ma`ngëë' ma`kwa' dsa` kiyh' cha`miih', ga`taah' dsih' neh`ñe'. Ja`ga`ga`jmeey' mada` kih' poo` kyaay' mah' häy`llu'. ²⁴ Ma`ngëë' ma`hyoh` poo` jwë' ha` lä`jmeey', ga`taayh` Paa' kyaah' Sila ga`të' neh' ga` kih' neh`ñe'. Jee' ja` ga`gwëy' ti' Paa' kyaah' Sila neh' jwi' hma` he` hë` too', he` chee` cepo.

²⁵ Pero ma` ga`të' koq`lla`ñuu' ma`ngii' Paa' kyaah' Sila kiyh' kih' Dio, hi` ma`häy` su' kih' Dio, hi` jñah' ga` dsa` hi` ma`tääh' neh`ñe' ja` ma`nuuy'.

²⁶ Ni` sa` liih' ga` dsa` he' ma`ga`jeh' wii' jwërte hwa', lä`jiih' ga`sa` ga`hluh' ti' na`hyah` he` la' neh`ñe' ja`. Lä`chah' ja` ga`na` lä`jëë' ho`haah' kih', hi` ga`saa' ga`jaa' caden` he` ma`na`hñuu' lä`jëë' hi` ma`tääh' neh`ñe' ja`.

²⁷ He`ja` ga`ñe' poo` hi` ma`høø' jee' ja`. Ma`ga`jëëy' na`na`hoo' neh`ñe', ga`lley`ñe`tuuh' kiyh' mah' ma`jngëëyh' hñiiy', kih' he` laay' ma`kyuu' dsa` hi` ma`tääh' neh`ñe'. ²⁸ He`ja` ga`hlëëh' Paa' ki`gaa' ga`jäyh':

—Ta` jmeeh' hñaa'h', tøøh' ba`jnääh' lä`jëë' jnääh' jee' la`.

²⁹ He`ja` ga`ngii' poo` he' wa`je', mah' ga`hey' ko`chih' cha`neh`. Jläy` ga`lä`ja`, ga`jwäy`hñiiy' huu' ti' Paa' kyaah' Sila. ³⁰ Hih' poo` he' ga`hwëëy' øøh' jne' neh`ñe', mah' ga`siyh`:

—Dsa`ñuuh`, he` na` jmeen' mah' lään'.

³¹ He`ja` ga`jäh' øøh' jne' he':

—Jmee' dsoo' hoh' kih' Jesucristo mah' lä`ja` ba`lääh' kyaah' lä`jëë' hi` chaa` kyah'.

³² Ja` ga`ga`hlëëyh' poo` he' juu' kih' Dio, kyaah' lä`jëë' hi` chaa` cha`neh' kiyh'. ³³ Lä` hwë' ja` ga`jøø' poo` he' kih' Paa' kyaah' Sila na`gyiyh` jee' ga`la` dsoo' kiyh'. Lä`chah' ja` ga`saa` poo` he' jmi` kyaah' lä`jëë' hi` chaa` kyaay'. ³⁴ Ma`ngëë' ma`saay` jmi`, ga`tëëy` øøh' jne' he' cha`neh' kiyh', ga`kwëëyh' he` ga`kuyh`. Peer' ga`lä`chaay` llu' kyaah' lä`jëë' hi` chaa` kyaay', lä`llu' he` ga`heeyh` juu' kih' Dio.

³⁵ Ma`ga`jnä`jyoh' jmi' ja`, ga`chee' dsa`ta`jñah' poo` hi` na`jmeey' juu' kih' hi` ma`høø' neh`ñe' mah' läy` Paa' kyaah' Sila. ³⁶ He`ja` ga`jmeeh' poo` juu' kih' Paa' kyaah' Sila, ga`jäyh':

—Ma`jmeey' dsa`ta` mada` he` lään' hnäh'. He`ja` jwahn', hwëë` hnäh', go`nääh' hnäh' kyaah' juu' llu' ba'.

³⁷ He`ja` ga`jäh' Paa' siyh' lä`la`:

—¿He`la`ja` ga`kway' kyaay' jnääh' cha`né' lä`jëë' dsa`, ni` sa` ga`ngiiy' juu' che' ää` jnääh' dsoo'? He' ba' dsa` romano jnääh' ka`läh' mah' ga`taayh` jnääh' neh`ñe'. Na`laay', läy` jnääh' jee' na`hmää'. Ni` miih` sa` heeh' jnääh' lä`na`. Wa`ya`nääh' hñii' dsa`ta` mah' hwëëy' jnääh'.

³⁸ He-ja- na'jmeeh' poo- he' juu' kih' dsa-ta'. Peer- ga-la-goo' dsé' dsa-ta' he' ma' ga-nuuy' laa' Paa' dsa- romano kyaah' Sila. ³⁹ He-ja- na'näy' na'jéy-, mah' ga-siiyh' Paa' kyaah' Sila:

—Jmee' hnäh' jøh- hoh'.

Ma-la- ma-hwëy' neh-ñe', ga-siiyh-:

—Go-nää' ba' hnäh' ta' jee' jyoh'.

⁴⁰ Ma' ya-hëe' Paa' neh-ñe' kyaah' Sila, ga-näy' ta' kih' Lidia, jee' ga-jëy' miih- øøh' jne'. Ga-kwa' Paa' kyaah' Sila be' kiyh', ja-ga' ga-hwëy- jee' jwii- ja-, ga-näy' ta' jee' jyoh'.

17

Ga-la-hnee' dsa- kyaah' Paa' jee' jwii- Tesalónica

¹ Ga-ngëe' Paa' kyaah' Sila ta' jee' jwii- Anffipoli hi' ga-ngëy' jee' jwii- Apolonia lä-jiih' ga-lla-näy' jwii- Tesalónica, jee' ma' chih' koo- gwah' kih' dsa- judiu. ² Hi' lä-koo- tée' Paa' jmee', jmi' he- teeh- dsa- dsé' ma' dsooy- neh' gwah' dsa-hlëy' dsa-. Ga-té' hnë- jiih' ma' dsooy- gwah' jmi' he- teeh- dsa- dsé' ma' dsa-kway- juu' na-hñaa' lä-jëe-. ³ Ma' mi-jnäy' jëe- go-te- lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio he- jäh', jmee' bii' jëe' Cristo wii' hi' lä-jiiyh' ka-läh' jee' kih' hi- na-juu'. Hi' ga-jäyh':

—Jesús hi- hlëhn' kih' la-, hi- he' he' Cristo.

⁴ Ko-llaa' judiu ga-la-dsoo' dséy', he-ja- ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Paa' hi' kyaah' Sila. Jwëe' griego hi- ma' hnaah- Dio ga-heeh-. Hi' lä-ja- jwëe' dsa-më' hi- hi' juu' kih' jee' jwii- ja- ga-heeyh- kih' Jesús. ⁵ Pero ko-llaa' judiu hi- sa- ma' dsoo' dsé' kih' Jesús, ga-la-lleey'. He-ja- na'kyaay' ko-llaa' dsa-ñuuh- hi- hñaa- dsé' hi- la' ga-nää' jee' jwii- ja-. Kyaah' dsa-ñuuh- he' ga-liyh' ga-tooyh- je- dsé' dsa- chaa- jee' jwii- ja-. He-ja- ga-näy' cha'neh- kih' Jasón he- hnøy' ma' jäy' Paa' kyaah' Sila mah' ma' taayh- goo- dsa-jwii-. ⁶ Pero sa- ga-jnäy' h-, he-ja- ga-saayh' Jasón kyaah' jñah' ga' øøh' jne', na'jäy- kih' dsa-ta', ta' hooyh- ki-gaa- ma' jäyh':

—Dsa- na- ga-nää' mi-gaa' dsa- lä-kaa- jmi- gyuu' hi- na' ma-ya-näy' jee' la- jnän'. ⁷ Jasón la- na- ma-taayh- dsa- he' cha'neh' kih'. Lä-jëe- hi- la- na- mi-kwayh' ley kih' dsa-ta' jøøh' jnän' hi- gya' roma. Jäyh' chaa- jñah' rey hi- chee- Jesús.

⁸ Ma' ga-nuu' dsa-ta' kyaah' dsa-jwii- juu' ja-, ga-hee' dséy' go-te-. ⁹ He-ja- ga-jmee' dsa-ta' mada- ga-mi-hmaah' Jasón dsoo' kih' kyaah' lä-jëe' øøh' jne' hi- ga-saayh' he'. Ja-ga' ga-läy'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila ta' jwii- Berea

¹⁰ Øøh' jne' hi- ma' chaa- jee' ja-, lä-chah' hwë' ja-, ga-cheey' Paa' kyaah' Sila ta' jwii- Berea. Ma' ga-lla-näy' Berea na'näy' neh' gwah' kih' judiu. ¹¹ Judiu hi- ma' chaa- Berea ja-, llu' cha-ga-miuh- huusé- kih' lä-køh' ga' hi- chaa- Tesalónica. Ga-lä-hnøø' gyih' nuuy' ha- lä-la' juu' ja-, hi' lä-jëe' jmi' ma' hëy- jee' na- sii- juu' kih' Dio mah' ma' jëy- che' ma-ra' ju'dsoo' he- ma' jäh' Paa'. ¹² Jwëe' dsa- judiu he' ga-heeh- juu' kih' Dio hi' lä-ja- jwëe' dsa-më' griega hi- hi' juu' kih' jee' jwii- ja- hi' jwëe' dsa-ñuuh- ka-läh'. ¹³ Ma' ga-nuu' judiu hi- chaa- Tesalónica he- hää' Paa' ta' Berea kway- juu' kih' Dio, he-ja- na'näy' jee' ja- ka-läh' na'llay- hni- kih' dsa-. ¹⁴ Lä-chah' ja- øøh' jne' hi-

chaā jee' jā ga' cheey' Paa' ta' cha'hoo' jmi-ñeeh'. Ga'jā' ba' Sila kyaah' Timotā jwii- Berea. ¹⁵ He' ba' ooh' jne' hi- ma' kyaah' Paa' ga' jmee' be' ga' joo' kiyh' lā' ga' tē' jwii- Atena. Hi- ma' ga' hwēē- ooh' jne' jwii- Atena jā, ga' chee' Paa' juu' wa' jā Sila kyaah' Timotā ta' la', na' koh' lā' jiih' jee' le'.

Ga'kwa' Paa' juu' jee' jwii- Atena

¹⁶ Ta'ko' jiih' ma' gya' Paa' joo' lloo' Sila kyaah' Timotā jwii- Atena, ga' lā' meeh' dsēy' kih' ga' lā' kaā ba' tāāh' dio hi- na' lāā' kaāh' dsa-. ¹⁷ He' ja- neh' gwah' ma' mi' jnāā' Paa' juu' na' hñaa' lā' jēē' kih' judiu hi- ma' chaā jee' jā, hi' kih' jñah' ga' dsa- hi- hnaah' Dio. Hi' lā' jē' jmi' ma' dsa- ngēē' Paa' lā' kaā- je' hmooh' jā, hlēēyh' dsa- hi- dsa- kuh' jee' ja- ka' lāh'. ¹⁸ Jee' ja- ga' jēy' dsa- hi- jāh' kyūh-. Koo- nāā' dsa- he' tēēyh' epicúreo hi' jñah' ka' lāh' tēēyh' estoico. Dsa- he' na- ga' lōō' ti- choo' juu' kyaah' Paa'. He' ja- ga' jāyh' sūyh' dsa- kyāyh':

—Hee- ba' juu' he' kwa' dsa- na', heh' he- hlēēyh' cha- miih- ngēē'.

Jñah' ka- lāh' ga' jāh':

—Lā' koo' he' hlēēyh' kih' jñah' dio hi- sa' kyū' jne'.

Lā' ja- ga' jāyh' kih' Paa' kih' he- ma' mi' jnāā' Paa' ju' hmēē' kih' Jesús hi' juu' he- lā' jiih' dsa-. ¹⁹ He' ja- ga' jāāy' Paa' koo- jee' ma' dsa- ñeey', jee' chee- Areópago. Jee' ja- ga' ngūy' juu' kiyh':

—Z'che' le' nūh' jnāāh' miih' ha- lā' la' ju' hmēē' he- kyeh' na' ? ²⁰ Kyeh' juu' he- sa' ma- nūh' jnāāh' go- te-. Hnōō- jnāāh' lā' ñe' jnāāh' he- hnōō' jāh' juu' na-.

²¹ (Jēēh', jwēē' dsa- chaā jee' jwii- Atena hi' dsa- hi- ya' nāā' hwa' hūy', ga' taayh' tāā' jee' jā. Sa' cha- he- ga' jyoh' he- ma' tih' dsēy', ma' lā' ju' hmēē' he- ma' nuuy' kyaah' he- ma' kway', he- ja- ba' ma' tih' dsēy'.)

²² He' ja- ga' noo- Paa' to' dsaah' jee' kih' hi- ma' tāāh' Areópago jā, mah' ga' jāyh':

—Kyūn- hnāh' dsa- chaā Atena. Peer' mi- teh' hnāh' kyaah' lā' jēē' dio kyaah' hnāh'. ²³ Jēēh' lā' ma' ñeen' na' ngēn' lā' kaā jee' jwii- la-, ga' jēēn' lā' kaā ba' tāāh' hi- na' lāā' kaāh' hnāh'. Jee' ja- ga' jēēn' koo- na' hyoo' jee' na' sū- lā' la-: "Hi' la- Dio hi- sa' kyū' jne'." Jēē' da' hnāh', he' ba' Dio hi- hnaah' hnāh', ni' sa' kyū' hnāh', kih' hi- he' na- hlēēhn' na'.

²⁴ Dio hi- ga' jmee' lā' kaā jmi- gyūh, hi- ga' jmee' lā' jē' he- ga' cha- nē' kih', hi- he' lāā' jūh' gyūh' hwa', he' ja- sa' jmee' bi' jmee' dsa- jmi- gyūh' koo' gwah' jee' gyay'. ²⁵ Sa' cha- he' jmee' bi' kiyh' ni' miih', ni' hi- jmee' ta' he' kiyh'. Hñii' bih' jmeey' chaā lā' jēē' jne', jmeey' ki' jne' lle' hi' kway' lā' jē' he' jmee' bi' jnān'.

²⁶ Kih' jāā dsa- ñūh- ba' ga' jmāāy' lā' jēē' nāā' dsa- jmi- gyūh' mah' dsa' taayh' lā' kaā hwa'. Hi' ga' tōōy' hih' ha- koh' jmi' dsa' tāāh' dsa- hi- ha- hñii' dsa- taayh'. ²⁷ Ga' jmāāy' jne' mah' hnāāh' jnih'. Lā' ja- koo- sa' sū' sa' jne' ba' jne' Dio. Jēēh', ma' ra' ju' dsoo' sa' cheyh' hūy' kih' lā' jāā- lā' jāā- jne'. ²⁸ Jēēh', ta' lā' kiyh' ba' chaā jne' hi' ga' nōō' jne' hi' na' jiih' jne'. He- lā- jēēh' kwee- lā' koh' ga' sū' ko' llaā' dsa- gooh' hnāh' hi- ma' kyūh', hi- ga' jāh': "Lāā' jne' sa' ju- kih' Dio."

²⁹ Lā' llū' he- lāā' jne' sa' ju- kih' Dio, he' ja- sa' cha- he- kih' jmeen' hūh' dsē- lāāy' lā' koo- dio hi- jmāā- dsa- kyaah' ñe' nōō' o' ñe' tōō- o' kyaah' kuy'. Jēēh' hēh- he- jmee' dsa- jā, la' lā' koo' gwa' hūh' dsē- kih' dsa- ba'.

30 Jää', sa' ga'jmee' Dio he' kih' lä'jē' he' ma' jmee' dsa'. Jēeh' dsa', sa' ma' nē' hee' ja' ma' jmeey'. Pero jmi' na', Dio jmee' mada' kih' lä'jēē' dsa' hī-tāäh' lä'kaa' jmi'gyuu' wa' lä'dsaa' dsēy' lä'jē' he' jmeey'. 31 Jēeh', ga'tōō' Dio hih' loo' koo' jmi' llay' ta' kih' lä'jēē' dsa' kyaah' ju'dsoo'. Ma' na' lleeħ' ba' jaa' dsa' nūuh' hī' lla' ta' hi' kih' lä'jēē' dsa' ga'jmee' Dio dsoo' juu' ja', lä'llu' he' ga'mi'jiyh' Jesús jee' kih' hī' na' juu' -ga'jäh' Paa'.

32 Ma' ga'nuu' dsa' he' juu' he' lä'jiih' dsa' hī' ma' na' juu', ko'llaa' dsa' he' ga'mi'kwayh' hi' ko'llaa' ga'jäh' lä'la':

-Jyoh' jiih' ba' nuu' jnääh' ka'läh' juu' na'.

33 He'ja' ya'hēē' Paa' jee' kih' dsa' he'. 34 Ko'llaa' hī' ga'lä'dsoo' dsē', ga'jmeey' ko'jōh' kyaah' Paa'. Jee' ja' ma' hää' Dionisio hī' ma' dsoo' ta' Areópago. Hi' lä'ja' ga'heeh' jaa' dsa'mē' hī' ma' chee' Dámari hi' chaa' ga'jnah' hī' ga'heeh'.

18

Ngoo' Paa' ta' jwii' Corinto

1 Ma'ngēē' he' ja', ya'hēē' Paa' jwii' Atena ngooy' ta' jwii' Corinto. 2 Jee' ja' ga'jee' jaa' judiu chee' Aquila hī' ga'lä'chaa' jee' jwii' Ponto, hī' hmēē' ya'hēē' hwa' Italia kyaah' mēy' Priscila lä'hih' kih' Claudio rey to' nē'. Hih' rey he', sa' hnōy' ma' dsa-tāäh' dsa' hī' laa' judiu jee' jwii' Roma he' nōō' hwa' Italia. He'ja' nēē' Paa' na'jēē' dsa-gooy' he'. 3 Aquila he' ma' jmee' ta' hme' hmi'loo', he' ja' ma' la' ta' kiyh'. Ja'ba' lih' Paa' ma' jmeey' ta' ja' ka'läh', he'ja' ga'jāy' jmeey' ta' ja' ko'jōh' kyaayh'. 4 Lä'jē' jmi' he' teeh' dsa' dsē' ma' dsoo' Paa' neh' gwah' mäh' ma' dsa'hlēēy' dsa' judiu kyaah' hī' sa' laa' judiu, ma' kway' juu' na' hñaa' lä'jēē' ha' lä' jee' ma' heeh' dsa' juu' kih' Dio.

5 Ma' ga'lloo' Sila kyaah' Timotä hī' ma' tāäh' Macedonia, ja'ga' ga'tu' Paa' ta' jmee' hmi'loo' mah' ga'kway' juu' kih' Dio ba'. Ga'hlēēy' judiu dsa-gooy', ga'jmeey' ju'dsoo' kih' Jesús. Ga'jāyh' hī' he' he' Cristo. 6 Pero dsa' he' ga'lōō' jiiyh' juu' kyaah' Paa', hi' ga'mi'kwayh' ka'läh'. He'ja' ga'kyah' Paa' hmi'ih' kih', ga'jāyh'.

-Dsoo' kyah' hñaa' ba' hnäh' na', he' juuh' hnäh' lä' ma' na' bääh' ja'ba' hnäh' kyaah' dso'kye'. Sa' cha' dsoo' dsēēn' ni' miih'. Na' ta' cha'nē' na'kan' juu' la' kih' dsa' hī' sa' laa' judiu ba'.

7 Ya'hēēy' neh' gwah' ja', ngooy' cha'neh' kih' jaa' dsa'nūuh' hī' chee' Justo hī' ma' gya' jāh' jee' chih' gwah'. Hī' he' ma' gah' Dio. 8 Jaa' dsa' hī' hä' goo' gwah' hī' chee' Crispo, ga'heeh' juu' kih' Jesús kyaah' lä'jēē' hī' chaa' kyaay'. Hi' jwēē' dsa' hī' chaa' ja'ba' Corinto ja', ga'heeyh' juu' kih' Dio ma' ga'nuuy' juu' he' ma' kwa' Paa'. Lä'jēē' hī' he' ga'saa' jmi'. 9 Koo' hwē' he' ma' gya' Paa' jwii' Corinto ja', ga'hēē' mi'nēy' Dsa'jōōh' jnän' hī' ga'jäh' siyh'.

-Ta' wa' gah', hlēēh' ba' hne' juu' kin', ta' tu' he' kwah' juu'. 10 Ni' jaa' sa' chaa' hī' kaa' hne' mah' jmeeyh' hne'. Jēeh' jnä' chehn' kyaah' hne'. Hi' ta' jyoh' ko'taa', tāäh' jwēē' dsa' jee' jwii' la' hī' na' ga'heeh' juu' kin'.

11 He'ja' ga'jä' Paa' koo' jī'nē' na' dsē' jñee' sih' jee' jwii' Corinto ja', kway' juu' kih' Dio.

¹² Lā'kōh' ma' laa' Galión lle'moh' kih' lā'kaa' hwa' Acaya, lā'jēē' judiu hī' chaā' Corinto ga'taayh' juu' kwee' kyaah' dsa'kyaayh' ga'tēey' kyaah' Paa' he'ja' na'jāāy' nē'ta', ¹³ ma' jāyh':

—Dsa' ŋūūh' la' mi' tēēy' dsa' ha' lā' jee' hnaayh' Dio mah' lla' dsēy' kih' ley jnān' kyaah' juu' ja'.

¹⁴ Ma' cheh' Paa' ma' hlēēh', ma' ga'jāh' Galión sūyh' dsa' judiu he':

—Cher'mah' dsoo' la' hūih' he' jmeey', o cher'mah' na'bāāyh' koo' dsoo' jūūh', ja' ga' na' hōø' kwaat' llan' ta' kyah' hnāh' dsa' judiu. ¹⁵ Pero juu' ta' jmah' ba' na' hlēēh' hnāh'. Dsa' ba' na' hāāh' hnāh', kih' ley kyah' hnāh' ba' na' hlēēh' hnāh'. He'ja' jēē' ba' hnāh' ha' lā' lā' ee' juu' na'. Sa' hnoon' taahn' hūiin' kyaah' he' na' —ga'jāyh'.

¹⁶ He'ja' ga'hwēēy' dsa' he' nē'ta' ja'. ¹⁷ He'ja' ga'saah' dsa' he' Sóstene hī' ma' hā' goo' gwah' kiyh'. Ga'kway' kih' ta' ka'hne' kih' nē'ta' ja'. Pero lle'moh' he' ni' miih' sa' ga'jmeey' he' kiyh'.

¹⁸ Pero ga'gya' ga' Paa' cha' miih' jmī' Corinto ja'. Ja' ga' ga'hiyh' juu' kih' lā'jēē' øøh' jne', ngooy' ta' hwa' Siria, kyaah' Aquila kyaah' Priscila. Jāā' ja' ga' dsa'taayh' neh' barco jwī' Cencrea, ga'ti' Paa' lle', ga'jmeey' kwaah' go' te'. Lā'ja' ga'lā'jnā' ga'jmeey' koo' hmooh' kyaah' Dio. ¹⁹ Ma' ga'lla' nāāy' Éfeso, ja' jūih' ga'jā' dsa'kyaayh'. Ngoo' ba' Paa' ta' gwah' na'hlēēyh' judiu. ²⁰ He'ja' ga'ngī' judiu he' ma' jā' ga' Paa' miih' jmī', pero sa' ga'heeyh'. ²¹ Ga'hiyh' juu' kih' lā'jēē' hī' he', ga'sūyh':

—Jmee' bii' naahn' jmī' he' tē' Jerusalén. Pero koo' ka'lāh' jān' ya'jēēn' hnāh', cher'mah' lā'ja' hnøø' Dio.

Éfeso ja' ga'he' Paa' neh' barco, ngaayh' ta' Jerusalén. ²² Ma' ga'llooy' Cesarea, ngaah' bih' ta' Jerusalén na'jmeey' Dio kih' øøh' jne' hī' ma' tāāh' jee' ja'. Ja' ga' ngooy' ta' jwī' Antioquia ka'lāh'. ²³ Ga'gyay' miih' jmī' Antioquia, ja' ga' ya'hēēy' ka'lāh', ngooy' lā'koo' lā'koo' jwī' he' nøø' hwa' Galacia, hī' lā'ja' jwī' he' nøø' hwa' Frigia, na'kway' be' kih' lā'jēē' øøh' jne' hī' ma' tāāh' lā'kaa' jee' ja'.

Ga'kwa' Apolo juu' jee' jwī' Éfeso

²⁴ Ta'ko' jūih' ja', ga'lloo' ta' jwī' Éfeso jaa' judiu hī' chee' Apolo, hī' ga'lā'chaā' jee' jwī' Alejandría. Peer' liyh' kway' juu' kih' Dio na'hñaa' lā'jēē' hī' ma' kyūūyh' ra' kēh' ra' llūū' jee' na'si' juu' kih' Dio. ²⁵ Ga'lā'tēē' bih' ha' lā' la' jwē' kih' Jesús hī' ma' hlēēyh' lā'kaa' tuh' dsēy'. Ma' mi' tēēy' dsa' na'hñaa' lā'jēē' ha' lā' la' juu' kih' Jesús. Pero he' saā' dsa' jmī', ma' la' he' ma' jmee' Jwāā' ba' ma' kyūūyh'. ²⁶ Sa' goyh', ga'løøy' hlēēyh' dsa' neh' gwah' kih' judiu he' chih' Éfeso ja'. Pero lā' ma' ga'nuu' Aquila kyaah' Priscila ha' lā' la' juu' he' ma' kwa' Apolo ja', he' ja' ga'tēēy' ta' kiyh' mah' na'heeh' gyih' ha' lā' la' juu' kih' Dsa'jøøh' jnān' jee' sa' ma' kyūūyh'. ²⁷ Ma'ngēē' he' ja', ga'lā'hnøø' Apolo dsoo' ta' hwa' Acaya. Hī' lā'jēē' øøh' jne' hī' ma' tāāh' kyaayh' jee' ja', ga'kway' be' kih' hī' ga'sūy' koo' je' kih' øøh' jne' hī' ma' tāāh' Corinto he' nøø' hwa' Acaya mah' wa' heeyh' Apolo lā'kaa' tuh' dsēy'. Hī' ma' ga'llooy' jee' ja', ga'la' llū' cha' miih' kih' lā'jēē' øøh' jne' hī' ga'heeh' kih' Dio, kih' he' llū' dsē' Dio kyaayh'. ²⁸ Lā'jūih' jee' le', ga'ti' ga'choo' Apolo juu' kyaah' judiu dsa'kyaayh'. Ga'mi' jnāāy' na'hñaa' lā'jēē' lā'koo' jāh' juu' kih' Dio mah' lā'ngēēy', Jesús he' hī' laa' Cristo.

19

Ngoo' Paa' ta' jwii' Éfeso

1 Ta'ko' jiih' ma' gya' Apolo jwii' Corinto, ngoo' Paa' jwē' hwa' ba' lā' jiih' ga' llooy' jwii' Éfeso. Ma' ga' llooy' jee' ja' ga' jee'y' ko' llaa' øøh' jne'. 2 He' ja' ga' ngii' Paa' juu' kiyh':

—¿Che' ga' tēēh' hnäh' Jmi' lle' Na' jngii' lā' ma' ga' heēh' hnäh' juu' kih' Dsa' jøøh' jnän'?

He' ja' ga' jāh' dsa' he':

—Ni' sa' ñe' jnäh' hee' ja' Jmi' lle' Na' jngii'.

3 He' ja' ga' jāh' Paa':

—¿Hee' juu' ga' jmeeh' hnäh' dsoo' he' ga' saah' hnäh' jmi'?

Mah' ga' jāh' dsa' he':

—Ga' saā' jnäh' jmi' lā' hih' ga' jmee' Jwaa' ba'.

4 Mah' ga' jāh' Paa' siyh':

—Jwaa' ga' choo' jmi' kih' dsa' hi' ga' lā' dsaā' dsē' he' ma' jmeey' he' hlih'. Ga' siyh' dsa' he': “Wa' lā' dsoo' hoh' hnäh' kih' hi' ja' kēē' ga' ki' jnā'.” Jwaa' he' ma' hlēēh' kih' Jesús hi' lāa' Cristo.

5 Ma' ga' nuu' dsa' he' juu' ja', ga' saay' jmi' lā' hih' kih' Jesús. 6 Lā' ma' ga' kye' Paa' goo' nē' kiyh', ga' jyoo' Jmi' lle' Na' jngii' nē' kih' dsa' he'. Lā' chah' ja' ga' hlēēyh' jyoh' juu' hi' ga' løøy' ngēēy' juu' he' ma' mi' jnāā' Dio kiyh'. 7 Jee' lā' jēē' dsa' ñūh' he' ma' tee' gya' tuu'.

8 Uu' sih' he' ga' gya' Paa' jee' ja', ma' dsooy' gwah' kih' dsa' judiu he' chih' jee' ja'. Sa' goyh' ma' hlēēyh' dsa' hi' ga' mi' jnāāy' na' hñaa' lā' jēē' ha' lā' jāā' Dio dsa' lā' hih' kih'. 9 Pero ko' llaa' dsa' he' ma' hweh' dsēy', sa' ga' jmeey' dsoo' dsēy' kih' Jesús. Wii' ba' ga' hlēēyh' kih' Jesús to' lo' nē' dsa' kyaayh'. He' ja' ya' hēē' Paa' jee' kih' dsa' he', ga' jāāy' øøh' jne' ga' nāāy' jee' chih' sa' kwel' kih' hi' cheē' Tiranno. Jee' ja' ga' hlēēh' Paa' øøh' jne' juu' kih' Jesús lā' jē' jmi'. 10 Lā' ja' ga' jmeey' lā' jiih' ga' tē' to' ji' ñe'. Lā' jwē' ja' lā' jēē' judiu hi' ma' chaa' hwa' Asia, hi' lā' kye' dsa' hi' sa' lāa' judiu, ga' nuuy' juu' kih' Jesús Dsa' jøøh' jnän'. 11 He' ba' che' juh' gaa' he' ga' jmee' Dio jee' ja' ta' lā' kih' Paa'. 12 Ma' dsa' nāā' dsa' kyaah' hmiih' kih' jee' ma' cheh' Paa'. Koo' ma' dsa' jnooh' miih' nē' kih' Paa' hmiih' sa' luu' hi' hmiih' hi' cha' nē'. Hmiih' ja' ma' dsa' suy' dsa' dsaah' kyaay'. Lā' ja' ma' dsa' jā' kiyh' hi' lā' kye' jmi' lle' hlih' ma' hwēē'.

13 Hi' ma' chaa' ko' llaa' judiu hi' ma' ga' nāā' ta' kye' ta' ñii' ma' hwēēy' jmi' lle' hlih' kih' dsa'. Pero koo' hä, ja' hu' dsē' kiyh' ma' hwēēy' jmi' lle' hlih' kyaah' be' kih' Jesús, ga' jāyh':

—Kyaah' hih' kih' Jesús hi' hlēēh' Paa' kih', jmeen' hih' hwēēh' hnäh'.

14 He' la' ma' jmee' lā' jēē' gyeē' joo' dsa' judiu hi' ma' cheē' Esceva, hi' ma' lāa' jaa' jmi' dsa' hi' kye' nē'. 15 Pero ga' jiih' jmi' lle' hlih' juu' kyaah' dsa' he', ga' jāyh':

—Kyuū' ba' jnā' Jesús, hi' ma' ba' jnā' hij' he' Paa', pero hnäh', sa' kyūūn' ni' miih'.

16 Dsa' hi' ma' kye' jmi' lle' hlih' he', ni' juu' ga' sa' ga' hiiy', ga' sooyh' kih' lā' jēē' gyeē' dsa' he'. Peer' ga' kway' kih', lā' jiih' ga' jmāāyh' dsoo', ga' kyūūy' to' lo' kwayh'. 17 Lā' jēē' dsa' judiu hi' kyaah' dsa' hi' sa' lāa' judiu hi' ma'

tāāh' Éfeso ga⁻lā⁻goyh⁻ jwérte ma' ga⁻nuuy⁻ ha⁻ lā⁻ ga⁻la⁻kih⁻ dsa⁻ he'. He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Jesús.

18 Hi⁻ jwēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ga⁻heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio ga⁻mi⁻jnāy⁻ to⁻lo⁻ né⁻ øøyh⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ ma' jmeey⁻. 19 Hi⁻ ja⁻ba⁻ lā⁻ja⁻ jwēē⁻ hī⁻ ma' tēē⁻ ji⁻nah⁻ ma' dsa⁻kay⁻ je⁻ hliih⁻ ja⁻, mah⁻ ma' dsa⁻je⁻ cha⁻nē⁻ jee⁻ lā⁻jēē⁻. Hi⁻ ma' ga⁻jmeeh⁻ dsa⁻kwaat⁻ joh⁻ kyeē⁻ jee⁻ lā⁻jē⁻ mo⁻je⁻ ja⁻, ya⁻hii⁻ kwaat⁻ to⁻lo⁻gya⁻ mil⁻kuu⁻tøø⁻. 20 Lā⁻ja⁻ ga⁻lā⁻jwēē⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ dsa⁻ hī⁻ ga⁻nuu⁻ juu⁻kih⁻ Dio hi⁻ ga⁻jēēy⁻ ha⁻ koh⁻ be⁻sa⁻ cha⁻kih⁻ Dio.

21 Ma⁻ngēē⁻ he⁻ja⁻, ga⁻jmeey⁻ Paa⁻ huu⁻dsē⁻ dsooy⁻ ka⁻lāh⁻ ta⁻ hwa⁻ Macedonia hi⁻ ta⁻ hwa⁻ Acaya. Ja⁻ga⁻dsaayh⁻ ta⁻ Jerusalén. Hi⁻ ga⁻jāyh⁻:

—Ma⁻lā⁻hii⁻ miih⁻ jmi⁻gyan⁻ Jerusalén, ma⁻ra⁻ he⁻ jmeey⁻ bii⁻ nni⁻ ta⁻ Roma.

22 Uu⁻ hī⁻ ma' jmeey⁻ ko⁻jøh⁻ kyaayh⁻ ga⁻cheey⁻ ta⁻ hwa⁻ Macedonia, ga⁻cheey⁻ Timotā⁻ kyaah⁻ Erasto. Pero ga⁻jā⁻ ga⁻Paa⁻ miih⁻ jmi⁻ hwa⁻ Asia ja⁻.

Ga⁻lā⁻hnee⁻ dsa⁻ hī⁻ ma' chaq⁻ jwii⁻ Éfeso kyaah⁻ Paa⁻

23 Jmi⁻ ja⁻ ga⁻lā⁻cha⁻ ko⁻ hni⁻ juuh⁻ jee⁻ jwii⁻ Éfeso, kwaat⁻ kih⁻ ju⁻hmēē⁻.

24 Jee⁻ ja⁻ ma' gya⁻ja⁻ dsa⁻ chee⁻ Demetrio hī⁻ ma' kwa⁻ ta⁻ he⁻ jmeey⁻ dsa⁻ gwah⁻ pih⁻ kyaah⁻ nē⁻ tøø⁻ jmah⁻ he⁻ la⁻heeh⁻ gwah⁻ kih⁻ Diana he⁻ ma' chih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Kyaah⁻ ta⁻ ja⁻ ma' liyh⁻ cha⁻miih⁻ kuu⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaayh⁻.

25 He⁻ja⁻ ga⁻jøøyh⁻ lā⁻jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ma' jmeey⁻ ta⁻ kiyh⁻ hi⁻ jñah⁻ ga⁻ dsa⁻ hī⁻ ma' jmeey⁻ ja⁻ba⁻ ta⁻ ja⁻, mah⁻ ga⁻siiyh⁻:

—Dsa⁻ñuu⁻, ñeh⁻ ba⁻ hnāh⁻ kwee⁻ lēh⁻ jne⁻ cha⁻miih⁻ kuu⁻ kyaah⁻ ta⁻ la⁻.

26 Pero na⁻ ma⁻jēē⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻nuu⁻ jne⁻ ngē⁻ Paa⁻ Éfeso la⁻ mi⁻gaay⁻ jwēē⁻ dsa⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻jee⁻ la⁻ jmeey⁻ lā⁻na⁻. Lā⁻ ga⁻ dsa⁻ hwa⁻ Asia ma⁻ mi⁻gaay⁻ jwēē⁻ dsa⁻, jāyh⁻: “Ja⁻ Dio he⁻, hih⁻ dio hī⁻ jmāā⁻ dsa⁻ kyaah⁻ goo⁻.” 27 He⁻ja⁻ hii⁻ goo⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻heey⁻ ta⁻ jnān⁻ la⁻, hi⁻ mo⁻so⁻ tooh⁻ dsa⁻ ta⁻ gwah⁻ kih⁻ dio Diana jnān⁻ hi⁻ lā⁻ja⁻ mo⁻so⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Diana, hī⁻ hnaah⁻ lā⁻jēē⁻ dsa⁻ chaq⁻ hwa⁻ Asia hi⁻ lā⁻kāa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ka⁻lāh⁻.

28 Ma⁻ ga⁻nuu⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ ja⁻, ga⁻lā⁻lleey⁻ jwérte hi⁻ ga⁻løøy⁻ tooyh⁻ cha⁻miih⁻ miih⁻, ma⁻ jāyh⁻:

—iHe⁻ ba⁻ che⁻jøøh⁻ Diana hī⁻ cheh⁻ Éfeso la⁻!

29 He⁻ja⁻ ga⁻kah⁻ ga⁻gwēh⁻ huu⁻dsē⁻ kih⁻ lā⁻jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ma' chaq⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Ko⁻ mii⁻ ba⁻ ga⁻jmeey⁻ ga⁻saayh⁻ Gayo kyaah⁻ Aristarco na⁻jāāy⁻ jee⁻ dsa⁻ ñee⁻ dsa⁻ kyaayh⁻. Lā⁻uu⁻ dsa⁻ñuu⁻ he⁻ chaq⁻ Macedonia hi⁻ ma' jmeey⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ Paa⁻. 30 Hnøø⁻ Paa⁻ ma' dsa⁻hlēēh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ he⁻ pero sa⁻ ga⁻kwa⁻ øøh⁻ jne⁻ jwē⁻ ma' dsooy⁻. 31 Hi⁻ lā⁻ja⁻ ko⁻llaa⁻ hī⁻ ma' laa⁻ ta⁻ hwa⁻ Asia ja⁻, ma' jwayh⁻ kyaah⁻ Paa⁻. He⁻ja⁻ ga⁻cheey⁻ juu⁻kih⁻, ga⁻chuu⁻ kyaah⁻ Paa⁻ mah⁻ sa⁻ dsooy⁻ jee⁻ tāāh⁻ dsa⁻ he'. 32 Ga⁻kah⁻ ga⁻gwēh⁻ go⁻te⁻ huu⁻dsē⁻ kih⁻ lā⁻jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ma' tāāh⁻ jee⁻ ja⁻. Kah⁻ ba⁻ ma' hlēēh⁻ lā⁻ja⁻ lā⁻ja⁻. Hi⁻ jwēē⁻ ga⁻ hī⁻ sa⁻ ma⁻ñē⁻ hee⁻ kih⁻ ja⁻ he⁻ ma' tāāy⁻ jee⁻ ja⁻. 33 He⁻ja⁻ dsa⁻ judiu⁻ ga⁻hñaa⁻ na⁻koh⁻ Alejandro jee⁻ kih⁻ lā⁻jēē⁻ dsa⁻ he' mah⁻ na⁻jāāy⁻ ta⁻ cha⁻nē'. He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ Alejandro lii⁻ kyaah⁻ gooy⁻, hnøøy⁻ ma' hlēēyh⁻ jwoo⁻ kih⁻ judiu⁻. 34 Pero ma⁻ ga⁻lā⁻kyuu⁻ dsih⁻ laay⁻ judiu⁻, ko⁻ hä⁻ ba⁻ ga⁻tooh⁻ lā⁻jēē⁻ miih⁻. Miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻tē⁻ to⁻ hor⁻ ga⁻jmeey⁻ lā⁻ja⁻, ma⁻ jāyh⁻:

—iHe⁻ ba⁻ che⁻jøøh⁻ Diana hī⁻ cheh⁻ Éfeso la⁻!

35 Lā⁻jiih⁻ ja⁻ tē⁻je⁻ kya⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, ga⁻jmeey⁻ hih⁻ he⁻ tu⁻ dsa⁻ he' tooh⁻ miih⁻, ga⁻jāyh⁻:

—Nuu⁻ da⁻ hnäh⁺ hi⁻ chaa⁻ Éfeso la⁻. Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ñe⁻, koq⁻ jee⁻ la⁻ ba⁻ la⁻ to⁻ nē⁻ jee⁻ jmee⁻ dsa⁻ juuh⁻ kih⁺ gwah⁺ kih⁺ Diana he⁻ chih⁺ jee⁻ la⁻ jnän⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻ läh⁺ heeh⁺ kiyh⁺ he⁻ ja⁻ kih⁺ Júpiter. ³⁶Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ le⁻ jäh⁻ sa⁻ dsoo⁻. He⁻ ja⁻ jwahn⁻, ta⁻ hnäh⁺, ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ na⁻koq⁺ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻. ³⁷Hih⁺ uu⁺ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ya⁻ jääh⁻ hnäh⁺ la⁻, sa⁻ ma⁻mi⁻kwayh⁺ gwah⁺ jnän⁻, ni⁻ sa⁻ ma⁻hlëeyh⁺ hlih⁺ kih⁺ dio jnän⁻. ³⁸Cher⁻mah⁺ cha⁻ hnii⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Demetrio kyaah⁺ jñah⁺ dsa⁻, cha⁻ ba⁻ nē⁻ta⁻ jee⁻ le⁻ mi⁻eey⁻ juu⁻ na⁻. Jee⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ kih⁺ hnii⁻ kih⁺ dsa⁻. ³⁹Cher⁻mah⁺ cha⁻ ga⁻ he⁻ sa⁻ hii⁻ lä⁻ ee⁻ kyah⁺ hnäh⁺, le⁻ mi⁻ee⁻ jne⁻ lä⁻ ma⁻ dsa⁻ ñee⁻ dsa⁻ mada⁻ kih⁺ dsa⁻ ta⁻. ⁴⁰Pero he⁻ jmee⁻ jne⁻ la⁻, hii⁻ goo⁻ dsa⁻ bääh⁻ jne⁻ he⁻ tøoh⁻ jne⁻ cha⁻ miih⁻ miih⁺. Hee⁻ juu⁻ dsa⁻ kwan⁺ cher⁻ mah⁺ ga⁻ tëeh⁺ dsa⁻ ta⁻ jne⁻ kih⁺ he⁻ tøoh⁻ jne⁻ miih⁺ jee⁻ la⁻. ⁴¹Ko⁻ ja⁻ ba⁻ te⁻ ga⁻ hlëeh⁺ të⁻je⁻ he⁻, mah⁺ ga⁻ hiih⁺ juu⁻ kih⁺ dsa⁻ jwii⁻.

20

Ngoo⁺ Paa⁺ ta⁻ hwa⁺ Macedonia hi⁻ ta⁻ hwa⁺ Grecia

¹Ma⁻ ngëë⁻ ma⁻ dsa⁻ juu⁻ ja⁻, ga⁻ tëeh⁺ Paa⁺ øøh⁺ jne⁻, ga⁻ kwëeyh⁺ nuuh⁻ mah⁺ ga⁻ eey⁻, ja⁻ ga⁻ hiih⁺ juu⁻, ngooy⁺ ta⁻ Macedonia. ²Ga⁻ ngëëy⁻ lä⁻ jē⁻ jwii⁻ mäh⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁺ øøh⁺ jne⁻, ga⁻ hlëeh⁺ gyih⁺ mah⁺ tëëy⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ be⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ llooy⁺ hwa⁺ Grecia (ja⁻ ba⁻ jee⁻ chee⁻ Acaya). ³Jee⁻ ja⁻ ga⁻ gyay⁻ uu⁻ sih⁻. Ma⁻ ga⁻ të⁻ jmi⁻ he⁻ dsa⁻ hey⁻ barco he⁻ dsooy⁻ ta⁻ hwa⁺ Siria, ga⁻ lä⁻ ñey⁻ ma⁻ la⁻ juu⁻ kih⁺ judiu he⁻ saah⁺ dsih⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ mi⁻ siy⁺ hu⁻ dsē⁻ kiyh⁺. Ga⁻ jëeyh⁺ ka⁻ läh⁺ ta⁻ Macedonia, ngooy⁺ jwē⁻ hwa⁺ ba⁻. ⁴Hi⁻ ko⁻ llaa⁺ øøh⁺ jne⁻ ga⁻ jmee⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺ lä⁻ ga⁻ të⁻ hwa⁺ Asia. Jaa⁻ hi⁻ he⁻, chee⁻ Sópater hi⁻ chaa⁻ Berea. Hi⁻ jñah⁺ chee⁻ Aristarco kyaah⁺ Segundo hi⁻ chaa⁻ Tesalónica. Hi⁻ jñah⁺ chee⁻ Gayo hi⁻ chaa⁻ Derbe hi⁻ Timotä. Jñah⁺ chee⁻ Tiqico hi⁻ Trófimo hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ Asia. ⁵Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ jää⁺ na⁻ jääy⁻ jnääh⁺ lä⁻ ga⁻ të⁻ Troa. ⁶Hi⁻ jnääh⁺, ma⁻ la⁻ ma⁻ goh⁻ jmi⁻ kih⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁺ levadura, ga⁻ tooh⁻ jnääh⁺ neh⁻ barco jwii⁻ Filipino. Ga⁻ hya⁻ ga⁻ hña⁻ jmi⁻, ja⁻ ga⁻ jee⁻ jnääh⁺ dsa⁻ kyaahn⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jøø⁻ Troa. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jää⁺ jnääh⁺ gyii⁻ jmi⁻.

Ga⁻ gwii⁻ Eutico jee⁻ gyay⁻ nuuy⁻ juu⁻ kih⁺ Paa⁺

⁷To⁻ nē⁻ jmi⁻ kih⁺ seman⁻, ga⁻ tooh⁻ jnääh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁻ jee⁻ ma⁻ kih⁺ jnääh⁺ ma⁻ nuu⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁺ Paa⁺ kwa⁻ juu⁻. Juu⁻ ja⁻ ga⁻ kyoo⁻ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ të⁻ koq⁻ lla⁻ nuu⁻, kih⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ hu⁻ dsē⁻ dsooy⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁺ wa⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁺ jmi⁻. ⁸Hi⁻ ma⁻ tøø⁻ cha⁻ miih⁻ mi⁻ sē⁻ he⁻ na⁻ hih⁻ je⁻ cha⁻ neh⁻ jee⁻ ga⁻ të⁻ hnē⁻ jwëë⁻ hne⁻ jee⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh⁺ ja⁻. ⁹Jaa⁻ chih⁻ hi⁻ chee⁻ Eutico ma⁻ gyay⁻ hoo⁻ ventan jee⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh⁺. Jee⁻ gyay⁻ ja⁻, ga⁻ gwiiy⁻ ñiih⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻ kyoo⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ kwa⁻ Paa⁺. Jee⁻ na⁻ gwiiy⁻ ja⁻, ga⁻ tayh⁻ lä⁻ ga⁻ të⁻ hwa⁺. Ma⁻ na⁻ juuy⁻ ma⁻ ga⁻ chaah⁺ dsih⁺. ¹⁰He⁻ ja⁻ ga⁻ jñaa⁺ Paa⁺, ngooy⁺ na⁻ eey⁻ chih⁺ he⁻. Mah⁺ ga⁻ jäh⁺:

—Ta⁻ jwaah⁺ hnäh⁺, jiih⁺ ba⁻ chih⁻ la⁻.

¹¹He⁻ ja⁻ ga⁻ wii⁻ Paa⁺ ka⁻ läh⁺ jee⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh⁺, ja⁻ ga⁻ ga⁻ tooh⁻ jnääh⁺ ga⁻ kih⁺ ga⁻ hih⁺ jnääh⁺ ma⁻ nuu⁻ kih⁺ Jesús. Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ngoo⁻ bih⁺ hlëeyh⁺ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ jnä⁻. Ja⁻ ga⁻ ngooy⁺ ta⁻ jee⁻ jyoh⁺. ¹²Peer⁻ ga⁻ nøh⁻ dsē⁻ dsa⁻ he⁻ kih⁺ he⁻ jiih⁺ ba⁻ chih⁻ kyaay⁺, hi⁻ ga⁻ tëëy⁻ ga⁻ nääy⁻ kiyh⁺.

Ya⁻ hëë⁻ Paa⁺ jee⁻ jwii⁻ Troa ngooy⁺ lä⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ jwii⁻ Mileto

¹³ Ga⁺tooh⁺ jnääh⁺ neh⁺ barco, mah⁺ lla⁻nøø⁺ jnääh⁺ jää⁺ lä⁺ ga⁺tē⁺ jwii⁻ Asón. Jee⁺ ja⁻, ga⁺jää⁺ jnääh⁺ Paa⁺ lä⁻koø⁻ la⁺ mada⁻ nuuh⁻ jnääh⁺, jēēh⁺ jwē⁺ hwa⁺ ba⁻ ngooy⁺ ta⁻ jā⁻. ¹⁴ Ma⁺ ga⁺lloo⁺ Paa⁺ jee⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ jwii⁻ Asón ja⁻, ga⁺tooh⁺ jnääh⁺ neh⁺ barco kyaayh⁺, ga⁺lla⁻nøø⁺ jnääh⁺ jwii⁻ Mitilene. ¹⁵ Jee⁺ ga⁺tē⁺ to⁺ jmiä⁺, ga⁺ngēē⁺ jnääh⁺ jāh⁺ jwii⁻ he⁻ cheē⁻ Quío. Jee⁺ ga⁺tē⁺ hnē⁻ jmiä⁺, ga⁺lla⁻nøø⁺ jnääh⁺ jwii⁻ Samo jee⁺ hwēē⁻ barco. Jee⁺ ga⁺tē⁺ kye⁺ jmiä⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁺tēē⁺ jnääh⁺ jwii⁻ Mileto. ¹⁶ Sa⁺ ma⁺ hnøø⁺ Paa⁺ ma⁺ jā⁻ ki⁻ wēē⁺ hwa⁺ Asia, he⁻ ja⁻ koø⁻ ga⁺ngēē⁺ bih⁺ kih⁺ jwii⁻ Éfeso. Ga⁺jmeey⁺ bii⁺ he⁻ llaayh⁻ lä⁺ ga⁺tē⁺ Jerusalén mah⁺ tēēy⁺ jmiä⁺ Pentecosté cher⁺ mah⁺ ga⁺la⁻.

Ga⁺hlēēh⁺ Paa⁺ kyaah⁺ hi⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Éfeso

¹⁷ Lä⁺ ma⁺ gya⁺ Paa⁺ jwii⁻ Mileto, ga⁺cheey⁺ juu⁺ he⁻ ya⁻nää⁺ dsa⁻gyuuh⁺ hi⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁻ jwii⁻ Éfeso. ¹⁸ Ma⁺ ga⁺lla⁻nää⁺ hi⁻ he⁻ jee⁺ gya⁺ Paa⁺, ga⁺jäh⁺ Paa⁺ siiyh⁺:

—Ma⁻ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁺jmeen⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁺ ma⁺ to⁻nē⁻ jan⁺ ta⁻ hwa⁺ Asia la⁻ lä⁻jiih⁺ na⁺. ¹⁹ Ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁺jmään⁺ hñiin⁺ jøøh⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ kwan⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Jä⁻ he⁻ koø⁻ jiih⁺ ga⁺tūun⁺ jmiä⁺ haa⁺ mi⁻nēn⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Joh⁺ jiih⁺ sa⁻ ga⁺jēēn⁺ wii⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁺ hnøø⁺ dsa⁻ judiu ma⁺ jmee⁺ kin⁻. ²⁰ Sa⁻ cha⁻ ga⁺jmeen⁺ kwaat⁺ che⁺ hii⁺ goo⁻ kin⁻ jee⁺ ga⁺jmeen⁺ he⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Ga⁺hlēēhn⁺ hnäh⁺ jee⁺ jā⁻ dsa⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ cha⁻neh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. ²¹ Hnäh⁺ judiu hi⁻ hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu, ga⁺jwēēhn⁺ hnäh⁺ jēēh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ wa⁻ lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺. ²² Hi⁻ na⁺ ma⁺ hää⁺n⁺ jwē⁺ ngaahn⁺ ta⁻ Jerusalén lä⁻ jøø⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ kin⁻. Ni⁻ sa⁻ man⁺ he⁻ dsa⁻ngēēn⁺ jee⁺ ja⁻. ²³ Koø⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ man⁺. Lä⁻kaa⁻ jwii⁻ jee⁺ niin⁺ dsa⁻ngēēn⁺ wii⁺, taah⁺ dsa⁻ jnä⁻ neh⁻ñē⁺, jāh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. ²⁴ Pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ jmeen⁺ he⁻ che⁺ chaan⁻ o he⁻ juun⁺. Jēē⁻ ba⁻ dsēn⁺ ngoon⁺ ta⁻ cha⁻nē⁻ kyaah⁺ ta⁻ he⁻ na⁻hñaan⁺, lä⁻jiih⁺ mi⁻ten⁺ ta⁻ he⁻ ga⁺tooh⁺ Jesús goon⁺ mah⁺ kwan⁺ ju⁺hmēē⁺ he⁻ mi⁻ jnäā⁺ ha⁻ lä⁻koø⁻ hnää⁺ Dio jne⁻.

²⁵ Man⁺ kwee⁻ ni⁻ jaa⁻ jee⁺ lä⁻jēē⁻ hnäh⁺ mo⁻so⁻ jēēh⁺ hnäh⁺ jnä⁺, lä⁻jēē⁻ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻nuu⁺ juu⁺ he⁻ kwan⁺ ha⁻ lä⁻jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺. ²⁶ He⁻ ja⁻ jwēēhn⁺ hnäh⁺ jmiä⁺ na⁺, ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ mo⁻so⁻ na⁻bäähn⁺, sa⁻ cha⁻ dsoo⁻ dsēēn⁻ ni⁻ miih⁻. ²⁷ Jēēh⁺, ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁺lä⁻gohn⁺, ga⁺mi⁻jnään⁺ na⁻hñaa⁺ lä⁻jēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio kyah⁺ hnäh⁺. ²⁸ He⁻ ja⁻ jwēēhn⁺ hnäh⁺, hää⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ hi⁻ hää⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Ma⁻ na⁻ hñaa⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ mah⁺ jēēh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. He⁻ ja⁻ hää⁺ hnäh⁺ kwee⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ hi⁻ ga⁺laa⁻ jne⁻ kyaah⁺ jma⁻ kih⁺. ²⁹ Jēēh⁺, man⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ le⁻ wa⁻ra⁻ ngaahn⁺. Ya⁻ nää⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ laa⁺ lä⁻koø⁻ jah⁺ hää⁺. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ jā⁻ lä⁻ñih⁺ dsēy⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Dio. ³⁰ Hi⁻ ja⁻ ba⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hwēē⁻ hi⁻ jmee⁺ ra⁻kēh⁺ ju⁺dsoo⁺ mah⁺ jāāy⁺ øøh⁺ jne⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsēy⁺. ³¹ Go⁻taah⁺ hnäh⁺ leēh⁺ hnäh⁺. Mi⁻dsooh⁺ da⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁺jmeen⁺ ta⁻ko⁻jiih⁺ hnē⁻ ji⁻ñē⁻ he⁻ ga⁺gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Lä⁻jmiä⁺ lä⁻hwē⁻, sa⁻ ga⁺tūn⁺ ma⁺ kwēēhn⁺ hnäh⁺ nuuh⁺, lä⁻jiih⁺ ga⁺tūun⁺ jmiä⁺ he⁻ haa⁺ mi⁻nēn⁺ kih⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hnäh⁺.

³² Na⁺ na⁺ øøhn⁺, taahn⁺ hnäh⁺ goo⁻ Dio. Jä⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ kiyh⁺ he⁻ mi⁻jää⁻ jne⁻. Juu⁺ na⁻ kye⁻ be⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻nøø⁺ na⁻ ta⁻ cha⁻nē⁻ hnäähn⁺ Dio cha⁻ ga⁺miih⁻ mah⁺ hñah⁺ jne⁻ heēn⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻jngēē⁻. ³³ Sa⁻

ga⁻lä⁻hee⁻ dsen⁻ ku⁻nøø⁻ kuu⁻tøø⁻ ni⁻ hmiih⁻ he⁻ cha⁻ kih⁻ dsa⁻. ³⁴Ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻, ga⁻jmee⁻ ba⁻ jnä⁻ ta⁻ ha⁻ jee⁻ ga⁻ jnä⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ bii⁻ kin⁻ hi⁻ lä⁻kye⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaahn⁻. ³⁵Ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ ba⁻ jnä⁻ ta⁻ kyaah⁻ goon⁻ mah⁻ lä⁻tëëh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻koh⁻ jmee⁻ jnä⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁻. Mi⁻dsooh⁻ da⁻ hoh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, hi⁻ ga⁻jäh⁻: “Llu⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ kwa⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻ hi⁻ hyoh⁻.”

³⁶Ma⁻ngëë⁻ ma⁻jäh⁻ Paa⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻juuyh⁻ jney⁻ kyaah⁻ lä⁻jëë⁻ øøh⁻ jne⁻ he⁻, ga⁻ngiiy⁻ kiyh⁻ kih⁻ Dio. ³⁷Lä⁻jëë⁻ øøhn⁻ jne⁻ he⁻ ga⁻ki⁻ ga⁻hoooh⁻ cha⁻miih⁻. Ga⁻ëey⁻ Paa⁻ mah⁻ ga⁻chuyh⁻ kih⁻. ³⁸Ga⁻lä⁻meeh⁻ dsë⁻ jwërte⁻ dsa⁻gyuuh⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻jäh⁻ Paa⁻: “Mo⁻so⁻ jëëh⁻ ga⁻ jnä⁻ ka⁻läh⁻.” Ja⁻ ga⁻ ga⁻näy⁻ na⁻jäy⁻ Paa⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻ hi⁻ barco.

21

Ngaah⁻ Paa⁻ ta⁻ Jerusalén

¹Ja⁻ jiih⁻ ga⁻jä⁻ øøh⁻ jne⁻ he⁻. Hi⁻ ga⁻tooh⁻ ba⁻ jnääh⁻ neh⁻ barco. Ko⁻dsoo⁻ ba⁻ ngoo⁻ barco ja⁻ ta⁻ Cos. Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻, ga⁻lla⁻nøø⁻ jnääh⁻ jwi⁻ Roda. Ma⁻ngëë⁻ ja⁻ ga⁻nøø⁻ jnääh⁻ ta⁻ jwi⁻ Pátara. ²Pátara ja⁻ ga⁻jëë⁻ jnääh⁻ koo⁻ barco he⁻ ngoo⁻ ta⁻ Fenicia. Neh⁻ ja⁻ ga⁻tooh⁻ jnääh⁻ ga⁻nøø⁻ jnääh⁻ ta⁻ ja⁻. ³Jee⁻ ga⁻nøø⁻ jnääh⁻ ja⁻, ga⁻jëë⁻ jnääh⁻ hwa⁻ Chipre he⁻ hä⁻ jee⁻ jmi⁻ ñeeh⁻. Hwa⁻ ja⁻ ga⁻jä⁻ jwoo⁻ ra⁻këh⁻ ta⁻ jee⁻ ga⁻ngëë⁻ jnääh⁻ ta⁻ hwa⁻ Siria. Ga⁻ngëë⁻ ba⁻ jnääh⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻tëë⁻ jnääh⁻ Tiro he⁻ nøø⁻ hwa⁻ kih⁻ Siria, jëëh⁻ ja⁻ hwëë⁻ dsa⁻ løø⁻ he⁻ kye⁻ barco. ⁴Ma⁻ ga⁻tooh⁻ jnääh⁻ jee⁻ jwi⁻ Tiro ga⁻jee⁻ jnääh⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻. Hi⁻ ga⁻jä⁻ jnääh⁻ kiyh⁻ gyii⁻ jmi⁻. Øøh⁻ jne⁻ he⁻ ga⁻hlëëyh⁻ Paa⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻mi⁻ jnääh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ kiyh⁻ he⁻ sa⁻ ma⁻ dsaayh⁻ ta⁻ Jerusalén. ⁵Ma⁻ ga⁻dsëë⁻ jmi⁻ ja⁻, lä⁻jëë⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻, hi⁻ më⁻ hi⁻ ñuuh⁻ lä⁻kye⁻ chih⁻ pih⁻, ga⁻jmeey⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ jnääh⁻ lä⁻ga⁻të⁻ chuuh⁻ jwi⁻, jee⁻ la⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻ ñeeh⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻juuh⁻ jnääh⁻ jnën⁻ ga⁻ngii⁻ jnääh⁻ kih⁻ Dio. ⁶Ga⁻ëë⁻ jnääh⁻ øøh⁻ jne⁻ he⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jnääh⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻tooh⁻ jnääh⁻ neh⁻ barco, hi⁻ ga⁻näa⁻ ba⁻ øøh⁻ jne⁻ he⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻.

⁷Ga⁻hwii⁻ jnääh⁻ Tiro, ga⁻nøø⁻ jnääh⁻ ta⁻ Tolemaida. Ma⁻ ga⁻lla⁻nøø⁻ jnääh⁻ Tolemaida ja⁻, na⁻jëë⁻ jnääh⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻. Ga⁻jä⁻ jnääh⁻ koo⁻ jmi⁻ kyaayh⁻. ⁸Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻, ga⁻hwii⁻ jnääh⁻ Tolemaida, ga⁻nøø⁻ jnääh⁻ ta⁻ Cesarea. Ma⁻ ga⁻tëë⁻ jnääh⁻ Cesarea ja⁻, ga⁻nøø⁻ jnääh⁻ kih⁻ Felipe hi⁻ ma⁻ kwa⁻ ju⁻hmëë⁻ hi⁻ ma⁻ laay⁻ jaa⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ gyeë⁻ hi⁻ ma⁻ kwa⁻ be⁻ kih⁻ apóstole⁻ jää⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻jä⁻ jnääh⁻ kih⁻ Felipe he⁻. ⁹Felipe he⁻ ma⁻ chaa⁻ kyeë⁻ jo⁻miiy⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ hñii⁻, hi⁻ ma⁻ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. ¹⁰Ma⁻hya⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻ tøøh⁻ jnääh⁻ jee⁻ ja⁻, ma⁻ ga⁻lloo⁻ jaa⁻ dsa⁻ chaa⁻ Judea hi⁻ cheë⁻ Agabo hi⁻ ma⁻ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. ¹¹Ma⁻ ga⁻llooy⁻ jee⁻ tøøh⁻ jnääh⁻, ga⁻lley⁻ loo⁻ he⁻ hä⁻ tuh⁻ Paa⁻, mah⁻ ga⁻hñuuy⁻ goo⁻ tiiy⁻ hñiiy⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Jäh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻koh⁻ na⁻hñuun⁻ la⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻la⁻ hñuu⁻ dsa⁻ judiu⁻ juu⁻ loo⁻ la⁻ jee⁻ jwi⁻ Jerusalén mah⁻ngëëy⁻ goo⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu.

¹²Ma⁻ ga⁻nñu⁻ jnääh⁻ juu⁻ kiyh⁻, ga⁻chuuy⁻ jnääh⁻ cha⁻miih⁻ kyaah⁻ Paa⁻. Sa⁻ ma⁻ kwa⁻ jnääh⁻ jwë⁻ ma⁻ dsaayh⁻ ta⁻ Jerusalén, hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻ jäh⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻. ¹³He⁻ ja⁻ ga⁻jäyh⁻:

—¿He-la' hooh' hnäh' kin', he-la' jmeeh' hnäh' meeh' dsen'⁴? Heeh' ba' jnä' cher'mah' ga'hñuu' dsa- jnä'. Ma'ke' ga'jngëeh' dsa- jnä' ta' Jerusalén, lä'jē' ba' heehn' kwaat' kih' Jesús.

14 Ma' sa' ga'lēh' jnääh' ma' hløøh' jnääh' kih' Paa', ga'tu' jnääh' go-te-, ga'chiih' jnääh'⁴:

—Wa' le' lä' hyoh- dsē' Dio ba'.

15 Ma' ga'tē' jmi' he- hwii' jnääh' jee' ja-, ga'jmeē' jnääh' løø' kyaa' jnääh', ga'nøø' jnääh' ta' Jerusalén kyaa'h' Paa'. 16 Ko'llaa' øøh' jne' hi- chaa- Cesarea ga'jmeey' ko-jøh' kyaa'h' jnääh', ga'jääy' jnääh' lä' ga'tē' cha'neh' kih' dsa- chaa- Chipre hi- chee- Mnasón, hi- ga'heeh- kih' Jesús lä' ma' to-nē'. Jee' ja- ga'jä' jnääh'⁴.

Ngoo' Paa' na'jēē- Jacobo

17 Ma' ga'lla'nøø' jnääh' Jerusalén, lä'jēē' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja- ga'heeyh' jnääh' lä'kaa- tuh-dsēy'. 18 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'nøø' jnääh' kyaa'h' Paa' na'jēē' jnääh' Jacobo. Hi' ma' tääh' dsa-gyuu'h' kyaa' gwah' kyaayh'. 19 Ma' lä' ma'jmeē' Paa' Dio kih' hi- he', ga'jmeeyh' juu' lä' hii' nē' ha- lä' ga'jmeē' Dio kyaa'h' dsa- hi- sa' laa' judiu, lä'kaa- jee' ñeey' na'kway- juu'. 20 Lä' ma' ga'nuuy' juu' ja-, ga'kway' cha-miih- ti'hmaah' kih' Dio. He-ja- ga'jäyh' siyh' Paa':

—Ma'jēēh' jah' mil dsa- judiu sa' ma'heeh- juu' kih' Dio, hi' lä'jēē- hi- he' lä' ma'hnoø' bih' høøy' ley kih' Moisé. 21 Hi' ma' nuuy' hii' juu' kyah', hne- hlēēh' dsa- judiu hi- tääh' ta' jee' jyoh', jwiih' hnih': "Ta' jmeē- he' kih' ley kih' Moisé." Hi' jwiih' hnih': "Sa' le' uu'h' jmi-ngo' kih' gyuu- ñuu'h' jnän' ni' mo'so' le' jmeē' jne' lä'koø- tēē' jne'." 22 ¿Ha- lä' jmeē' jne' na'? Kuh' jwēē' dsa- ma'la- ma'nuuy' he- ma'neh' ka-läh'. 23 Jmeē' lä'koh' jäh- jnääh' la-: Chaa- kyeē' øøh' jne' jee' la- hi- ga'tēē' mi-te' he- ga'bääh' hñiiy' kyaa'h' Dio. 24 Jää- hi- he', go'jmää' hñaa'h' na'jngëē' kyaa'yh' lä'koh' jäh' ley jnän'. Ja- mi'hmaah' jñii' he- dsa-tii' kwaah- lley mah' hñaa- hmooh' kih' øøh' jne' he'. Ja- ga' na-lä'ñe- lä'jēē- dsa-, sa' la'dsoo' juu' he- ga'nuuy' kyah'. Wa'ra- ga'jmeeh' lä'ja-, lä'jnä' lä' ma'høøh- ba' hne- ley. 25 Pero kih' hi- sa' laa' judiu hi- ma'heeh- juu' kih' Dio, ga'sii' jnääh' kiyh' jää', ga'jmeē' jnääh' juu' kiyh', ma'la- he- la- ba'hnoø' høøy'. Sa' le' kuyh' he- ma'lla' dsa- cha'nē' dio hi- na'laa- kaa'h' dsa- hi' sa' le' kuyh' jma- ni' ngo' jah' hi- dsa-juu' kyaa'h' he- wi', hi' dsa-mē' dsa-ñuu'h-, sa' le' kaa'yh' wa' hi- cha- hi-.

26 Ga'heeh' ba' Paa' juu' ja-, ga'jmeey' ko-jøh' kyaa'h' lä'jēē- kyeē' øøh' jne' he'. Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'jmääy' hñiiy' na'jngëēy' kyaa'yh'. Ja- ga' ga'hey' jee' chih' gwah' juuh' na'jmeey' juu' lih' dsēē' jmi' he- ma'häy' hñiiy'. Jēēh', wa'ra- ga'dsēē' jmi' ja-, dsa-kay' he- tēēy' kwēēy' Dio lä'jaa- lä'jaay-.

Ga'saayh' Paa' jee' chih' gwah' juuh'

27 Ma' ngoo' ga'dsēē' gyii' jmi' he- ma'häy' hñiiy', ma' ga'jēē' judiu hää' Paa' ta' neh' jee' chih' gwah-. Judiu he' ma' chaa- hwa' Asia. Hi- he' na- ga'taah- dsa- judiu hi- chaa- Jerusalén juu' mah' wa' lä'hneey' kyaa'h' Paa'. Hi' lä'chah' ja- ga'saah' dsih', 28 ga'ta' ga'hooyh' ki-gaa-, ma' jäyh':

—Hnäh' judiu dsa-goon-, jmeē' be' jnän'. Hi- la- na- dsa-ñuu'h- hi- ngē- lä'kaa- jmi-gyuu- kway' juu' he- lla-dsēē' jnän' hi' lä'ja- lla-dsēē' kih' ley

jnän' hi' kih' gwah' jnän'. Hi' ja' ma' la' he' ja'. Lä' kye' dsa' hi' sa' laa' judiu ma' taayh' neh' gwah' jnän', ma' mi' kwayh' jee' na' jngih' jnän' la'.

29 (Jëeh', jää' ba' ga' jëëy' Paa' ta' jee' jwii' ma' ngëy' ko' jøh' kyaah' Trófimo, hi' chaa' Éfeso. He' ja' na', dsa' judiu he' ma' jmee' huu' dsë' he' ma' jää' Paa' jaa' hi' sa' laa' judiu jee' chih' gwah'.)

30 Lä' jëë' dsa' hi' chaa' jee' jwii' ja' ga' hee' dsëy' go' te' ma' ga' nuuy' juu' he' ma' mi' kwah' Paa' gwah' kiyh'. He' ja' ga' la' nää' dsa' he' jee' ja' ko' chih'. Ga' saayh' Paa' ga' sëëyh' lä' ga' tëy' ka' hne' kih' gwah', hi' lä' chah' ja' ga' jney' ho' haah' kih' ho' hne' ja'. 31 Ma' tääh' gyih' jngëëyh' Paa' ma' ga' jmeeh' dsa' juu' kih' hi' kye' në' kih' hløø' romano, ga' jäh'y: "Lä' ga' dsa' ba' Jerusalén cha' hnii'." 32 Lä' chah' ja', ga' jøøh' hi' ma' kye' në' kih' hløø' he' hløø' kyaä' kyaah' juu' hløø', ga' nääy' ko' chih' lä' ga' tëy' jee' ma' tääh' dsa' he'. Ma' ga' jëë' dsa' he', ja' hi' kye' në' kyaah' hløø' kyaä', chah' ba' ga' tøy' ma' kway' kih' Paa'. 33 Ma' ga' lloo' hi' ma' kye' në' kih' hløø' he', ga' jmeey' mada' kih' hløø' he' hñuy' Paa' kyaah' to' caden'. Mah' ga' ngüy' juu' kih' judiu, ga' jäh'y:

—¿Hi' dsa' la'? ¿Hee' na' ma' jmeey'?

34 Jyoh' ma' hlëeh' bih' lä' jaa' lä' jaay'. Pero sa' ga' lä' ngëë' hi' ma' kye' në' he' ha' lä' la' juu' ja', kih' he' ma' tooyh' cha' miih' miih'. He' ja' ga' jmee' dsa' jøøh' he' mada' he' ga' tëëy' Paa' ta' jee' chih' hne' kih' hløø'. 35 Ma' ga' lloo' Paa' sa' joo' ta' kih' hne' ja', hää' dsa' jwërte. Jmee' gyih' bii' kway' kih' Paa' jee' ja'. He' ja' ga' chaa' hløø' he' Paa' ta' gyuh' mah' sa' kwa' dsa' kiyh'. 36 Lä' jëë' dsa' he' ya' nää' tooh' miih' ma' ngüy' he' ma' juu' Paa'.

Ga' hlëeh' Paa' cha'në' judiu dsa' gooy'

37 Ma' tääh' gyih' taayh' Paa' cha'neh', ma' ga' ngii' Paa' juu' kih' hi' ma' kye' në' kih' hløø' he':

—¿Che' le' hlëehn' koo' mi' juu' kyaah' hne'?

He' ja' ga' jäh' hi' ma' kye' në' he':

—¿Che' leh' hlëeh' griego? 38 ¿Che' ja' he' hne' dsa' egipto hi' ga' jmee' hnii' kyaah' hwa' la' ma' ko' hna' la'? ¿Che' ja' he' hne' hi' ga' jøøh' kyeë' mil dsa' mah' ga' teeh' kyaah' lle' moh', ja' ga' ga' jäh' hnih' ta' hwa' kii'?

39 He' ja' ga' jäh' Paa':

—Jnä' laan' ma' ra' judiu. Ga' lä' chaan' koo' jwii' juuh' he' cheë' Tarso, he' na' heë' hwa' Cilicia. Ta' jmee' hña' hoh', kwa' da' jwë' hlëehn' kyaah' dsa' la'.

40 He' ja' ga' kwa' hi' ma' kye' në' he' jwë' hlëëyh'. Mah' ga' noo' Paa' në' sa' joo' ta' kih' hne' ja'. Ga' jmeey' lii' kyaah' gooy' mah' dsa' taayh' ti'. Ma' ga' tüt' dsa' he' he' tooyh' miih', ja' ga' ga' hlëeh' Paa' kyaah' juu' hebreo, ga' jäh'y:

22

1—Dsa' ñuh' øøhn', dsa' ma' kaah' kyaan', nuu' da' hnäh', wa' kwa' da' jnä' juu' kin'.

2 Ma' ga' nuu' dsa' he', he' hlëeh' Paa' juu' hebreo, ga' taayh' ti' süh' go' te'. Ngoo' bih' hlëëyh':

3—Laa' jnä' judiu. Ga' lä' chaan' jwii' Tarso he' noø' hwa' Cilicia. Jerusalén la' ba' ga' kwaan'. Gamaliel ga' mi' tëë' jnä' llu' lä' koh' la' ley' kih' dsa'

ma-gyuh⁴ jnän. Ha-koh⁴ sa⁴ hee⁴ dsen⁴ hnaahn⁴ Dio ja⁴ ba⁴ lä⁴ koh⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ na⁴. ⁴ Ñeen⁴ lä⁴ kaa⁴ lä⁴ juuh⁴ jee⁴ jwii⁴ na⁴ jmeen⁴ hñaa⁴ dsen⁴ kih⁴ dsa⁴ me⁴ dsa⁴ ñuu⁴ hi⁴ ma⁴ heeh⁴ ju⁴ hmee⁴ la⁴ mah⁴ ma⁴ jngëeh⁴ jnih⁴, he⁴ ja⁴ ga⁴ tëe⁴ jnih⁴ mah⁴ ga⁴ taah⁴ jnih⁴ neh⁴ ñe⁴. ⁵ Ñe⁴ ba⁴ jmi⁴ dsa⁴ jøø⁴ h⁴ kyaah⁴ dsa⁴ gyuu⁴ ha⁴ lä⁴ ga⁴ jmeen⁴. Hi⁴ he⁴ ga⁴ kwa⁴ je⁴ he⁴ ma⁴ kyen⁴ kih⁴ dsa⁴ goo⁴ jne⁴ hi⁴ chaa⁴ Damasco. Ñeen⁴ jee⁴ ja⁴ na⁴ hnääh⁴ hi⁴ ma⁴ heeh⁴ ju⁴ hmee⁴ kih⁴ Jesús mah⁴ ma⁴ tëen⁴ ta⁴ Jerusalén la⁴ mah⁴ ma⁴ heeh⁴ dsih⁴ wii⁴.

Ga⁴ jmeeh⁴ Paa⁴ juu⁴ ha⁴ lä⁴ ga⁴ heeyh⁴ kih⁴ Dio

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Pero jee⁴ ngoon⁴ cha⁴ jwë⁴ ja⁴, ya⁴ jäh⁴ lloon⁴ ta⁴ Damasco ma⁴ të⁴ koø⁴ lla⁴ hyoo⁴, ni⁴ sa⁴ liih⁴ ga⁴ jnä⁴ ga⁴ jyoo⁴ gyuu⁴ koø⁴ je⁴ he⁴ beë⁴ jwërte⁴ lä⁴ ku⁴ lä⁴ jii⁴ jee⁴ ngoon⁴ ja⁴, ⁷ lä⁴ jiih⁴ ga⁴ taahn⁴ hwa⁴. Hi⁴ lä⁴ chah⁴ ja⁴ ga⁴ nuun⁴ ga⁴ hlëeh⁴: “Saulo, Saulo, ¿he⁴ la⁴ hñaa⁴ hoh⁴ kyaah⁴ jnä⁴?” ⁸ He⁴ ja⁴ ga⁴ ngiin⁴ juu⁴ kiyh⁴: “¿Hi⁴ hne⁴ dsa⁴ ñuu⁴?””, ga⁴ jwii⁴ jnih⁴. Ja⁴ ga⁴ ja⁴ jäh⁴: “Jnä⁴ he⁴ Jesús dsa⁴ chaa⁴ Nazaret, hi⁴ jmeeh⁴ hñaa⁴ hoh⁴ kih⁴.” ⁹ Lä⁴ jëë⁴ hi⁴ ga⁴ nää⁴ kyaah⁴ jnä⁴ ta⁴ ja⁴, ga⁴ jëëy⁴ wa⁴ je⁴ ja⁴, he⁴ ja⁴ ga⁴ jwaayh⁴ jwërte⁴ pero sa⁴ ga⁴ lä⁴ ngëëy⁴ he⁴ juu⁴ ma⁴ hlëeh⁴ kyaah⁴ jnä⁴. ¹⁰ He⁴ ja⁴ ga⁴ ngiin⁴ juu⁴ kih⁴ hi⁴ ga⁴ hlëeh⁴ jnä⁴: “¿Hee⁴ hnooh⁴ jmeen⁴ dsa⁴ ñuu⁴?”” He⁴ ja⁴ ga⁴ jäh⁴ dsa⁴ ñuu⁴ he⁴: “Noo⁴, mah⁴ gwa⁴ ba⁴ hne⁴ ta⁴ Damasco. Jee⁴ oo⁴ jmee⁴ dsa⁴ juu⁴ lä⁴ jë⁴ he⁴ ga⁴ tëeh⁴ jmeeh⁴.” ¹¹ Kyaah⁴ wa⁴ je⁴ he⁴ ga⁴ jëen⁴ ja⁴, ga⁴ hee⁴ mi⁴ nën⁴. Dsa⁴ kyaahn⁴ he⁴ ba⁴ ga⁴ jää⁴ jnä⁴ na⁴ hääy⁴ goon⁴ lä⁴ jiih⁴ ga⁴ lloon⁴ Damasco.

¹² Jee⁴ ja⁴ ma⁴ gya⁴ jaa⁴ dsa⁴ ñuu⁴ chee⁴ Ananía hi⁴ ma⁴ mi⁴ te⁴ ley jnän. Hi⁴ lä⁴ jëë⁴ dsa⁴ judiu⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ Damasco, ma⁴ hlëëyh⁴ llu⁴ kiyh⁴. ¹³ Ananía he⁴, ñeey⁴ na⁴ jëëy⁴ jnä⁴. Ma⁴ ga⁴ llooy⁴ chuh⁴ kin⁴ ga⁴ siiyh⁴ jnä⁴: “Øøhn⁴ Saulo, wa⁴ lä⁴ jnä⁴ ka⁴ läh⁴ mi⁴ nëh⁴.” Lä⁴ chah⁴ ja⁴, ga⁴ lä⁴ jnä⁴ mi⁴ nën⁴ hi⁴ ga⁴ jëë⁴ jnih⁴. ¹⁴ He⁴ ja⁴ ga⁴ siiyh⁴ jnä⁴: “Dio kya⁴ dsa⁴ ma⁴ gyuh⁴ jnän ma⁴ lleeyh⁴ hne⁴ mah⁴ lä⁴ kyuu⁴ lä⁴ jë⁴ he⁴ hyoh⁴ dsëy⁴ jmeeh⁴ hi⁴ jëeh⁴ hi⁴ lluu⁴ go⁴ te⁴ hi⁴ lä⁴ ja⁴ ka⁴ läh⁴ nuuh⁴ he⁴ jäh⁴. ¹⁵ Jëeh⁴, hne⁴ jmeeh⁴ ju⁴ dsoo⁴ kiyh⁴, kih⁴ lä⁴ jëë⁴ dsa⁴ jmi⁴ gyuu⁴ hi⁴ jmeeh⁴ ju⁴ dsoo⁴ kih⁴ lä⁴ jë⁴ he⁴ ma⁴ jëeh⁴ hi⁴ kih⁴ he⁴ ma⁴ nuuh⁴. ¹⁶ Na⁴ na⁴ mo⁴ to⁴ jøø⁴, noo⁴ mah⁴ saah⁴ jmii⁴, ngii⁴ kyah⁴ lä⁴ hih⁴ kih⁴ Jesús mah⁴ jii⁴ lä⁴ jë⁴ dso⁴ kye⁴ kyah⁴”, ga⁴ jäh⁴ Ananía.

Ga⁴ jmeeh⁴ Paa⁴ juu⁴ ha⁴ lä⁴ ga⁴ la⁴ he⁴ ñeey⁴ na⁴ kway⁴ juu⁴ kih⁴ hi⁴ sa⁴ laa⁴ judiu

¹⁷ Hi⁴ ma⁴ jahn⁴ Jerusalén la⁴, ñeen⁴ jee⁴ chih⁴ gwah⁴ na⁴ ngiin⁴ kin⁴. Jee⁴ ja⁴ ga⁴ heë⁴ mi⁴ nën⁴ Dsa⁴ jøø⁴ jnän. ¹⁸ Ga⁴ jëen⁴ hi⁴ ga⁴ hlëeh⁴ jnä⁴, ga⁴ jäh⁴: “Go⁴ hëë⁴ na⁴ koh⁴ Jerusalén la⁴. Jëeh⁴, sa⁴ heeh⁴ dsa⁴ nuu⁴ juu⁴ kin⁴ he⁴ hlëeh⁴ hne⁴.” ¹⁹ He⁴ ja⁴ ga⁴ jwii⁴ jnih⁴: “Dsa⁴ jøø⁴ h⁴ kyaan⁴, ñe⁴ ba⁴ dsa⁴ hi⁴ tääh⁴ jee⁴ la⁴, he⁴ ñeen⁴ lä⁴ koø⁴ lä⁴ koø⁴ gwah⁴ na⁴ hwëen⁴ lä⁴ jëë⁴ hi⁴ ma⁴ heeh⁴ juu⁴ kyah⁴ hi⁴ ga⁴ jmeen⁴ mada⁴ ga⁴ kwa⁴ dsa⁴ kiyh⁴ hi⁴ ga⁴ taah⁴ dsih⁴ neh⁴ ñe⁴. ²⁰ Hi⁴ lä⁴ ma⁴ ga⁴ jngëëyh⁴ Esteban, hi⁴ ma⁴ jmee⁴ ju⁴ dsoo⁴ kyah⁴, ma⁴ cheh⁴ jnä⁴ jee⁴ ja⁴ ka⁴ läh⁴. Koø⁴ ba⁴ ga⁴ hii⁴ huu⁴ dsë⁴ kya⁴ jnääh⁴ he⁴ ga⁴ juu⁴ Esteban hi⁴ jnä⁴ ga⁴ høøn⁴ hmiih⁴ kih⁴ dsa⁴ hi⁴ ga⁴ jngiih⁴ kiyh⁴.” ²¹ Pero Dsa⁴ jøø⁴ h⁴ jnän ga⁴ siih⁴ jnä⁴: “Goh⁴ jee⁴ cheen⁴ hne⁴ uu⁴ jee⁴ tääh⁴ dsa⁴ hi⁴ sa⁴ laa⁴ judiu ba⁴.”

Ma⁴ ra⁴ he⁴ ga⁴ jäh⁴ ba⁴ Paa⁴ goo⁴ hløø⁴

²² Ja⁴ jiih⁴ mo⁴ so⁴ ga⁴ lä⁴ hnøøy⁴ ma⁴ nuuy⁴ juu⁴ kih⁴ Paa⁴ mah⁴ ga⁴ løøy⁴ tooyh⁴ miih⁴, ma⁴ jäh⁴:

–Wa⁴ juu⁴ dsa⁴ ñuu⁴ na⁴, sa⁴ høø⁴ kwaat⁴ chaa⁴ gyih⁴.

²³ Tãäh' gyih' lä'ja- tooyh- miih', ga'ka' dsa- he' hmiih- kiyh' ga'jwäy' ta' gyuuh', ga'huuy' hløø- jwë' në lle'. ²⁴ He-ja- hi- kye- në kih' hløø' ga'jmeey' mada' kih' dsa- kyaay' mah' ga'tëey- Paa' ta' cha'neh' jee' ma' tãäh' lä'jëë- hløø'. Hi' ga'jmeey' mada' he- ma' kway' kiyh' mah' jmeeyh' juu' he- la' tooh- dsa- miih' kyaayh'. ²⁵ Ma- cheh' Paa' na- hñuu- jee' ma' kwa' hløø' kiyh', he- ja- ga'ngiiy' juu' kih' juu' hløø' hi- ma' cheh' jee' ja-:

—¿Che' cha- jwë' kyah' hnäh' kwah' kih' jaa- dsa- romano, cher' mah' sa' ma' kye- ju'dsoo' kiyh'?

²⁶ Ma' ga' nuu' juu' hløø' lä'ja-, ngaayh' na'jmeey' juu' kih' hi- kye- në, ga'jäh':

—¿Ha- lä' jmeeh' na'? Dsa- ñuu- oo' laa' dsa- romano.

²⁷ Ja- ga' ga' lloo' hi- kye- në he' chuh- kih' Paa' mah' ga'ngiiy' juu':

—¿Che' ju'dsoo' laah' hne- dsa- romano?

He- ja- ga'jäh' Paa':

—Ju'dsoo', hi- he' jnä'.

²⁸ Hi' ga'jäh' hi- kye- në he':

—Ya' hii' hmooh' kin', lä' llu' he- ga' laan' dsa- romano.

He- ja- ga'jäh' Paa':

—Pero jnä' laan' dsa- romano lä' jiih' ma' ga' lä' chaan'.

²⁹ Chah' ba' ga'jmeey' ta' koo' hløø' hi- ma' kwa' kih' Paa'. Lä' kye- hi- kye- në he' ma' ga' nuuy' laa' Paa' dsa- romano, ga' lä' goyh- kih' he- ga'jmeey' mada' he- ga' hñuuy' Paa' kyaah' caden-.

Ga'jääy' Paa' cha'në' dsa'kaah' kyaa' judiu

³⁰ Ma' ga' jnä' jyoh' jmi', hnøø' hi- kye- në kih' hløø' he' ma' lä' ñe- kwee- he- kih' ja- he- ma' hñii' judiu kih' Paa'. He- ja- ga'jmeey' mada' kih' hløø' wa' cheeyh- Paa' jee' hääy' neh' ñe' hi' ga'jmeey' mada' wa' ya' nää' jmi- dsa- kaah' hi- lä' jëë- dsa- ta' judiu. Ma' ga' lä' nää' lä' jëë- dsa- ta' he', ga'jmeey' mada' he- ngëë' Paa' cha'në' lä' jëë- dsa- ta' he'.

23

¹ He- ja- ga' jëë' Paa' koo- hweh- dsa- ta' he' mah' ga'jäh':

—Øøhn', ni' miih- sa' hñii' huusdë- kin', jëeh' lä' ma' jmeey' ba' jnä' lä' jiih' na' lä' hnøø' Dio.

² Ananía hi- laa' jmi- dsa- jøøh' ga'jmeey' mada' kih' hi- ma' tãäh' jäh- kih' Paa' wa' jnooy' hooy'. ³ He- ja- ga'jäh' Paa':

—Kyah' hne- wa' jnoo' Dio, hne- hi- na- jngii' mo- në. Hne- hi- gya' ka- ju'dsoo' kin' lä' koo- hlëeh- ley, ¿he- la' lä- dsëeh- ley he- jmeeh- mada' jnoo' dsa- kin'?

⁴ Lä' jëë- hi- ma' tãäh' koo' kih' Paa' he' ga'jäh':

—¿He- la' jiih' juu' wii' kyaah' jmi- dsa- jøøh' kyaa' Dio?

⁵ He- ja- ga'jäh' Paa':

—Sa' ma' man' øøhn' he- laay' jmi- dsa- jøøh', jëeh' na- sii- ba' juu' kih' Dio he- jäh': “Ta' hlëeh' hliih' kih' hi- kye- në kyah' hnäh'.”

⁶ Ma' ga' lä' liih- Paa' kih' lä' jëë- dsa- ta' he' tãäh' hi- laa' saduceo hi- tãäh' hi- laa' fariseo, he- ja- ga' hlëëyh' koo- ki- gaa-, ga'jäh':

—Øøhn', laan' fariseo, he' ba' joo' fariseo jnä'. Kah- hnäh' kwaat- kin' kih' he- kye- n o- jøh- dsë- he- lä' jiih' hi- ma- na- juu'.

7 Ma' ga^hhlëëyh^h lä^hja^h, ga^hjnä^h hni^h kih^h fariseo kyaah^h saduceo, lä^hjiih^h ga^hlaay^h to^h naä^h. 8 Jëeh^h, hi^h laa^h saduceo sa^h heey^h he^h lä^hjiih^h hi^h ma^hna^h juu^h, ni^h he^h cha^h angele, hi^h ni^h he^h cha^h jmi^hlle^h ka^hläh^h. Pero dsa^h hi^h laa^h fariseo jmeey^h dsoo^h ba^h kih^h lä^hjë^h he^h ja^h. 9 Ha^h koh^h miih^h sa^h ma^h tooh^h dsa^h he^h. Ja^h ga^h ga^hnoo^h ko^hlla^h ta^h jwoh^h kya^hley, hi^h ma^h laa^h fariseo, ga^hti^h ga^hchooy^h juu^h ga^hjäyh^h:

—Ni^h miih^h dsoo^h sa^h na^hbääh^h dsa^h ñuuh^h na^h. Ta^h ha^h hnäh^h kih^h Dio, ha^h ga^h che^h jmi^hlle^h o^hjaa^h ángel ga^hhlëëh^h kyaayh^h.

10 Pero cha^hga^hmiih^h ga^hlä^hhnee^h dsa^h he^h. Ga^hlä^hgoh^h hi^h kye^h né^h kih^h hløø^h, gi^hhnä^h dsa^h kih^h Paa^h ma^h laay^h. He^h ja^h ga^htëëyh^h hløø^h mah^h wa^h lleey^h Paa^h jee^h ja^h wa^hlla^hjäy^h ka^hläh^h jee^h tääh^h lä^hjëë^h hløø^h.

Ga^htaah^h dsa^h juu^h kwee^h he^h ma^h jngëëyh^h Paa^h

11 Jee^h ga^htë^h to^h hwë^h ga^hlä^hjnää^h Dsa^h jøøh^h jnän^h cha^hnë^h Paa^h, ga^hjäyh^h:

—Kwa^h be^h Paa^h. Lä^hkoø^h ma^hjmeeh^h ju^hdsoo^h kin^h Jerusalén la^h, ja^hba^h lä^hna^h jmee^h bii^h go^hjmeeh^h ka^hläh^h jwii^h Roma.

12 Ma^h ga^hjnä^h jyoh^h jmi^h ko^hlla^h judiu ga^htaayh^h juu^h kwee^h, ga^hjäyh^h:

—Wa^h jä^h dso^hjwii^h né^h kya^h jnääh^h cher^hmah^h kih^hhi^h jnääh^h jää^h sa^h ga^h ma^h jngëëh^h jnääh^h Paa^h.

13 Laa^h ga^h to^hlaa^h dsa^h ñuuh^h hi^h ga^hjmeeh^h hmooh^h lä^hja^h. 14 Dsa^h he^h na^hnaäy^h na^hjëëy^h jmi^h dsa^h kaa^h kyaah^h dsa^hgyuuh^h, na^hchiyyh^h:

—Jnääh^h ma^h heeh^h jnääh^h, he^h jä^h dso^hjwii^h né^h kya^h jnääh^h cher^hmah^h kih^hhi^h jnääh^h jää^h sa^h ga^h ma^h jngëëh^h jnääh^h Paa^h. 15 Na^h na^h chuuy^h hnäh^h ko^hjøh^h kyaah^h lä^hjëë^h dsa^hta^h jnän^h kih^h hi^h kye^h né^h kih^h hløø^h oo^h mah^h wa^h ya^hjääy^h Paa^h ta^h në^hta^h la^h. Chiyyh^h: “Hnøø^h jnääh^h kye^h jnääh^h kwaat^h kiyh^h cha^hga^hmiih^h.” Hi^h jnääh^h cha^hjwë^h ba^h jøø^h jnääh^h mah^h jngëëh^h jnääh^h wa^hra^h ga^hngëëy^h jee^h ja^h, ga^hjäh^h dsa^h he^h.

16 Pero chih^h kya^h dsa^hmë^h øøh^h Paa^h ga^hnuu^h ha^h lä^h juu^h he^h ga^htaah^h dsa^h he^h. He^h ja^h ñeey^h jee^h ma^h tääh^h hløø^h na^hjmeeyh^h juu^h kih^h Paa^h. 17 He^h ja^h ga^htëeh^h Paa^h jaa^h juu^h hløø^h, mah^h ga^hsiiyh^h:

—Jää^h chih^h la^h kih^h hi^h kye^h né^h kih^h hløø^h. Hnøøy^h llay^h miih^h juu^h kyaayh^h.

18 He^h ja^h ga^hjøø^h juu^h hløø^h he^h kih^h chih^h jee^h ma^h gya^h hi^h kye^h né^h kih^h hløø^h, mah^h ga^hsiiyh^h:

—Paa^h hi^h hää^h neh^h ñe^h ma^h chee^h chih^h la^h kyah^h. Cha^h koø^h juu^h he^h siiyh^h hne^h.

19 He^h ja^h hi^h kye^h né^h kih^h hløø^h ga^hhääy^h goo^h chih^h he^h ga^hjääy^h kah^h kih^h mah^h ga^hngiiy^h juu^h kiyh^h, ga^hjäyh^h:

—¿Hee^h na^h jwiih^h jnä^h?

20 He^h ja^h ga^hjäh^h chih^h he^h:

—Dsa^h judiu ma^htaah^h juu^h kwee^h ngiiy^h kyah^h he^h cheeh^h Paa^h hø^h jee^h dsa^h ñee^h dsa^hta^h kyaay^h, jäyh^h lla^h kyaay^h cha^h ga^hmiih^h jmi^h. 21 Pero ta^h jmee^h dsoo^h. Laa^h ga^h to^hlaa^h dsa^h kyaay^h hi^h tääh^h na^h hmääh^h jøø^h mah^h jngëëyh^h Paa^h. Ma^h jäyh^h: “Wa^h jä^h dso^hjwii^h né^h kya^h jnääh^h cher^hmah^h kih^hhi^h jnääh^h jää^h sa^h ga^h ma^h jngëëh^h jnääh^h Paa^h.” Hi^h na^h ma^htääh^h jøøy^h he^h na^h jwah^h hne^h.

22 He^h ja^h ga^hhih^h hi^h kye^h né^h kih^h hløø^h juu^h kih^h chih^h he^h, mah^h ga^hsiiyh^h:

—Gwaah^h ba^h hne^h kyah^h, ta^h lla^h juu^h kyaah^h ni^h jaa^h dsa^h lä^hjë^h juu^h he^h ma^hchiuh^h jnä^h.

Hi^h kye^h né^h kih^h hløø^h ga^hcheey^h Paa^h cha^hnë^h lle^hmoh^h Félix

²³ He-ja- ga-tëeh' hi- kye- në he' uu' juu' hløø' mah' ga-siiyh':

—Jmee' juu' kih' to' hñā-laa' hløø' wa' mi-lluuy' hñiiy' dsa-näay' ta' Cesarea na' ko' hi' nu' ta-la' hwë'. Hi' jmee' juu' kih' jñah' ka-läh' to' lo' gyaā' dsë' gyeē' hi' jää' kya'jih' hi' jñah' ga' to' hñā-laa' hløø' hi' ka' hma- lle' ñe' chuu'h'.

²⁴ Hi' mi-lluuy' kya'jih' hi' jää' Paa' mah' go'jäh' hnäh' cha'në' lle'moh' Félix, mah' wa' looy' na'lluuy'.

²⁵ Hi- kye- në kih' hløø' he' ga-chee' koo- je- he- na-sii- lä-la-:

²⁶ “Jnä' Claudio Lisias siin' kyah' hne- Félix lle'moh' lluu'. Wa' chaah' ba' hne- llu'. ²⁷ Dsa-ñuu'h' hi- ngoo' na- ga-sooh' dsa- judiu kiyh' koo' gwah', miih- ga' sa' ga-jngiih' dsa- kiyh'. Ma' ga-lä' man' laay' dsa- romano, he-ja- ñeen' kyaah' hløø' kyaan' na'lää' jnih'. ²⁸ Ma' hnoon' lä' man' he- kih' he- ma' hnëe- dsih', he-ja- ga-jää' jnih' cha'në' dsa-kaa'h' kyaā' dsa- judiu. ²⁹ Ja-ga' ga-lä' jnä' he- ti- chooy' juu' kih' ley kih' bih' ja-. Sa' cha- he- kih' he- juuy', ni' he- dsa-hey' neh' ñe'. ³⁰ Pero jnä' ga-tëehn' juu', jwëē' judiu ma' tääh' juu' kwee' he- ma' jngiih' kiyh'. He-ja- lä' chah' ja' ma' chee' jnih' ta' kyah' hne-. Hi' ma- jwiih' lä' jëe' hi- hñii' mah' dsa-kway' ju' dsoo' cha'nëh' hne- he- kih' ja- he- hñiiy' kih' Paa'. Wa' dsa-ngëeh' ba' hne- llu', ga-jäh' hi- kye- në kih' hløø' he'.

³¹ He-ja- ga-jøø' hløø' kih' Paa' lä-hih' he- ga-jmee' hi- kye- në he', ga-jääy' lä' hwë' ja- ta' Antípatri. ³² Ma' ga-jnä' ja-, ga-këh' hløø' hi- na'nää' jwë' ti' he', ga-näay' ta- në'ta' kiyh'. Hi- dsëe- jah' he' ba' ga-nää' kyaah' Paa'. ³³ Ma' ga-lla'nää' hløø' he' Cesarea, ga-kwëeyh' lle'moh' he' je- he- ma' kyeē' ja- hi' ga-ngëey' Paa' goo- lle'moh'. ³⁴ Ma' ngëe' ma'hë' lle'moh' je- ja-, ga-ngiiy' juu' kih' Paa' ha- chaay-. Ma' ga-lä' ñe' lle'moh' laa' Paa' dsa-chaā- Cilicia, ³⁵ he-ja- ga-jäyh'.

—Wa' ya-nää' da' hi- hñii-, ja-ga' llan' ta' kyah'.

Hi' ga-jmeey' mada' kih' hløø', he- häay' Paa' neh' hne' juuh- kih' Herode.

24

Ga'kwa' Paa' ju'dsoo' kih' cha'në' Félix

¹ Ma'hya- hñā' jmi' gya' Paa' Cesarea, ja-ga' ga'lloo' jmi-dsa- jøøh' hi- chee- Anania, kyaah' ko-llaa' dsa-gyuu'h' hi' kyaah' jaa' hi- cheh' në' hi- chee- Tértulo. Ga-lla'näay' hñiiy' kih' Paa' cha'në' lle'moh'. ² Hi' ma' ga'lloo' Paa' cha'në' Félix, ga-løø' Tértulo hñii' kiyh'.

—Tih'maah' hne- lle'moh' Félix —jäyh'—. Peer' chaā- jnääh' llu' he- hii' ti' kyaā' jnääh' hi' cha- cha-miih- huūdsë- llu' kyah' he-ja- dsa-la' cha-miih- ta' llu' hwa' kyaā' jnääh'. ³ He- ba' che- lluu'h' hne- Félix. He-ja- sa' hwaā' jnääh' kwa- jnääh' tih'maah' kyah' wa' ha- cha- ha- jee' tøøh' jnääh'. ⁴ Sa- hnoon' heēn' cha-miih- jmi' kyah', he-ja- chuun' kyaah' hne-, ta' jmee- hñaa- hoh' nuuh' miih- juu' he- kye' jnääh' la-.

⁵ Dsa-ñuu'h- na- hee' huūdsë- kih' dsa- lä'kaa- jee' ngëy-, llay' hñii' kih' dsa- judiu hi- tääh' lä'kaa' jmi-gyuu-. Hi- na- na- hi- kye- në' kih' dsa- hi- chee- nazareno hi- kwa' jyoh' juu'. ⁶ Hnøøy' ma' mi-kwayh' gwah' kyaā' jnääh', he-ja- ga-chaah' jnääh'. He- ma' hnøø- jnääh' ma' llā' jnääh' ta' kiyh' lä'koo- jäh' ley kyaā' jnääh'. ⁷ Pero ga'lloo' hi- kye- në' kih' hløø' hi- chee- Lisias jee' tøøh' jnääh'. He- wi' ba' ga-lleey- dsa-ñuu'h- na- goo-

jnääh'. ⁸ Ga-jäyh' wa' lla-nää' lä-jëë' hĭ- hniĭ' kiyh' cha'në' lle'moh'. Wa-ra- ga-lla-kyaah' hniĭ' jmiĭ', lä-ñeh' la'dsoo' lä-jë' he- jah- jnääh' la-.

⁹ Lä-jëë' judiu ga-hiĭ' koo- ba' juu' kiyh', ga-jäyh':

—Ja-ba' lä-na- jah- jnääh' ka-läh'.

¹⁰ He-ja- ga-jmee' lle'moh' lii' kih' Paa' mah' kway' ju'dsoo' kiyh'. Ja-ga- ga-jäh' Paa':

—Man- ma-hya- cha-miĭh- ĩ-ñe- laah' hne- lle'moh' Cesarea la-, he-ja- jëë- ba' dsën- kwan' juu' kin- lä-koh' te' la' ba'. ¹¹ Le' kooĥ' kwaan-, na- ma-hya- gya-to' jmiĭ' ñeen' ta' jee' chih' gwah' juuh- jee' jwiĭ- Jerusalén na'kwan' ti'hmaah' kih' Dio. ¹² Sa- ma' teen- kyaah' ni' jaä- dsa-, ni' ja- he' jnä' ga-jmeen' he- ga-tooh- dsa- miĭh' jee' chih' gwah' juuh- ja-, lä-koo- ma' jëëy- jnä'. Ni' sa' ga'llan' hniĭ' kih' dsa- jee' tōō' gwah' mäh-, ni' jee' jwiĭ- ja- sa' ga'llaan' dsa- hniĭ-. ¹³ He-ja- sa' cha- he- kyaah' jmee' dsa- na- dsoo' lä-jë' he- bääyh- jnä' na-. ¹⁴ He- la- ba' jmeen- dsoo', he' ba' Dio hĭ- ga'hnaah- dsa- ma-gyuh- jnän', he' ba' hĭ- he' hĭ- hnaahn- lä-koh' la' juu' hmëë'. Dsa- na- jäyh' la' ra-këh' ba' jwë' he- hään'. Pero heg' ba' jnä' lä-jë' ley he- ga-siĭ' Moisé hi' lä-jë' he- ga-siĭ' ga'ñah' hĭ- ga-ngëë' juu' kih' Dio. ¹⁵ Hi- kyen' o-jōh- dsë- kih' Dio, ja-ba' lä-koo- kye- hĭ- na-, he- lä-jiĭh' lä-jëë' hĭ- na-juu', lä-jiĭh' hĭ- lluu' hi' lä-kye- hĭ- hlëëh'. ¹⁶ Kih' he-ja- ba' na-, kwan- be' jmeen' he- llu' jmah' mah' sa' hniĭ' huĭ' dsë- kin- cha'në' Dio, hi' ni' cha'në' dsa- ka-läh'.

¹⁷ Ga-lä-hëen' miĭh- ĩ-ñe- ñeen' jyoh' hwa', ja-ga- ga'llaahn' Jerusalén ma' kiin' kuu' he- la' kwaan' kih' hĭ- tä-ñee' hĭ- tääh' jee' ja-, hi' ma' kiin' he- ga-tëĕn' kwëëhn' Dio. ¹⁸ He- ja- na- ma' jmeen- lä- ma' ga'lla-nää' miĭh- judiu hĭ- ya-nää' ta' hwa' Asia. Ga-jëëy' jnä' jee' chih' gwah' Jerusalén, ma-na-jngëë' ba' jnä' lä-hih' kih' ley. Pero sa' ma' tääh' jwëë' dsa-, ni' miĭh' sa' ma' tääh'. ¹⁹ Wa' ya-nää' hĭ- he' ba' jee' la- mah' kway' ju'dsoo' kiyh' cher'mah' he- cha' kiyh' kyaah' jnä'. ²⁰ O wa' jah' hĭ- tääh' na- che' ga-lä-jnä' he- ga-hläahn- kyaayh' lä- ma' ga'kay' ju'dsoo' kin- jee' jwiĭ- Jerusalén. ²¹ Koo- he- la- ba' sa' ga-tih' dsëy' ma' ga-hlëëhn' lä-koo- ma' hään' jee' kiyh', ga-jwiĭ' jnih' lä-la- ki-gaa-: “Llah- hnäh' ta' kin-, kih' he- jmeen- dsoo' he- lä-jiĭh' ka-läh' hĭ- ma-na-juu'”, ga-jäh' Paa'.

²² Ma-ñe- ba' Félix ha- lä- la' juu' hmëë' kih' Jesús. He-ja- ma' ga-nuuy' ga-jäh' Paa' lä-ja-, ga-hiĭy' lä-ja- ba' nē' juu' ja-. Ga-siĭy' hĭ- ma' tääh' he':

—Wa' ja- da' hĭ- kye- nē' kih' hløø' hĭ- chee- Lisias, ja-ga- jëen' ha- lä- jä' juu' kyah' hnäh' na-.

²³ Ja-ga- ga-jmee' lle'moh' Félix mada- kih' hløø' kyaay' mah' hääy' Paa' hi' ga-kwa' biĥ' jwë' he- na-nää' ome' kyaay' na-jëëy- hi' na-kay- he- ma' jmee' biĭ' kiyh'.

²⁴ Ga-lä-hiĭ' ga' miĭh- jmiĭ' ma' jah' lle'moh' Félix nē'ta' kiyh' ka-läh' kyaah' Drusila mëy, hĭ- laa' dsa- judiu. He-ja- ga-jmee' Félix mada- he- ga-tëëyh' Paa' mah' nuuy' ha- lä- la' juu' he- jmee- dsoo' dsë' dsa- kih' Jesucristo.

²⁵ He-ja- ga-hlëëh' Paa' ha- lä- jä' dsa- lluu' cha'në' Dio, hi' ha- lä- hää' dsa- hniĭ', hi' ga-hlëëyh' he- ka' Dio ju'dsoo' kih' dsa-.

Peer- ga-jwaah' Félix ma' ga-nuuy' juu' ja-, he-ja- ga-jäyh':

—Ma-le' gwaah' da, la- ba' tëëhn- hne- ka-läh' lä- ma' jāän'.

²⁶ Kuu' ba' ja- ma' jøø' Félix ma' jiih' Paa', ja- ga' ma' lääy'. He- ja- ma' tēyeh- Paa' ko- lla- jiih- ma' llay- juu' kyaayh'.

²⁷ Ga- hya- to' ji- ñe- jmeey- lä- ja- lä- jiih' ya- hēē' Félix lle' moh'. Nē' kiyh' ga- he' Porcio Festo. Ma' hnøø' Félix ma' ja' llu' kyaah' dsa- judiu, he- ja- sa- ga- kway' jwē' ma' lää' Paa'.

25

Ga' hlēeh' Paa' cha' nē' Festo

¹ Ma' ga' lloo' Festo jwii- Cesarea, ga- lä- hēy' hnē- jmi- jee' ja-, ja- ga' ngooy' ta' Jerusalén. ² Lä- jēē' jmi- dsa- kaah' kyaah' lä- jēē' hi- kye- nē' kih' judiu, ga- lla- nääy' hñiy' kih' Paa' ka- läh' kih' lle' moh' Festo, lä- bii' lä- jaä' ma' chuy' kyaah':

³ —Ta- jmee- hñaa- hoh', jmee' mada- he- jäh' Paa' ta' Jerusalén —ga- jäh' siiyh' Festo.

Jēeh' ga' jmeey' huudse- he- ma' jngēyeh' Paa' cha' jwē' ba'. ⁴ He- ja- ga- jäh' Festo:

—Jee' oo' ba' hää' Paa' na- jñēy' jwii- Cesarea. Ja- ba' jee' naahn' chah'.

⁵ Lä- jēē' hnäh' hi- jää', ma- nøøn' ko- jøh' mah' jee' oo' ba' hñih' hnäh' kiyh' cher' mah' cha- koo- dsoo' juuh- he- na- bääh' dsa- ñuuh- he'.

⁶ Ga- gya- ga' Festo jwii- Jerusalén koo- jñä' o' gya' jmi-, ja- ga' ngaayh' ta' Cesarea. He- ga- jñä' jyoh' jmi-, ja- ga' ga- gyay- nē' ta' kiyh'. Mah' ga' jmeey' mada- he- na' kyaay' Paa'. ⁷ Ma' ga- he' Paa' nē' ta' kih' lle' moh', lä- jēē' dsa- ta' judiu hi- ya- nää' Jerusalén ga- kuyh' lä- ku' lä- jii' kih' Paa'. Ja- he- koo- nēē' dsoo' juuh- ma' bääh' dsih' pero ni' miuh- sa- ga- jmää' juu' kih' dsa- he'.

⁸ He- ja- ga- løø' Paa' kwa- ju' dsoo' kih', ga- jäh' :

—Ni' koo- he- hliih' sa- cha- he- ma- jmeen', sa- ma- hlēeh' wi' kih' ley kyaä' jñääh' dsa- judiu. Ni' sa- ma- mi- kwahn' kih' gwah' juuh' hi- ni' sa- ma- hlääh' kyaah' rey to- nē' hi- gya' Roma.

⁹ Pero lle' moh' he', hnøøy' ma' jäh' llu' kyaah' dsa- judiu, he- ja- ga- ngih' juu' kih' Paa':

—¿Che' hnooh- gwaah' ta' Jerusalén mah' mi' een' juu' na- jee' oo'?

¹⁰ He- ja- ga- jäh' Paa':

—He- ma- chehn' jee' la-, lä- koo- he- chehn' nē' ta' kih' rey to- nē' ba' ja-. Jee' la- ba' ga- tēē' lä- ee- juu' kin'. Nēh' ba' hne- kwee-, ni' miuh- sa- cha- he- ma- hlääh' kyaah' dsa- judiu. ¹¹ Lle' kih' juun' cher' mah' ga- jmeen' koo- dsoo' juuh-. Sa- gohn' juun'. Pero cher' mah' sa- la' ju' dsoo' he- bääh' dsa- jñä' la-, ni' jaä- dsa- ta' sa- cha- jwē' ngēē' jñä' goo- dsa- judiu na-. Hñii' rey to- nē' hnoon' mi- eey' juu' kin'.

¹² He- ja- ga- lla' Festo juu' kyaah' dsa- kyaayh' ha- lä- jmeey'. Ja- ga- ga- jäh' Festo siiyh' Paa':

—Hñaa' ba' hne- ma- ngih' he- mi- ee- hñii' rey to- nē' juu' kyah'. He- ja- cha- nē' hi- he' ba' gooh' na'.

Ga' hlēeh' Paa' cha' nē' rey Agripa

¹³ Ga- hya- ga' miuh- jmi-, ga' lloo' rey Agripa jwii- Cesarea ja- kyaayh' Bernice, ga- lla- nääy' na' jēy' Festo. ¹⁴ Ma- hya- cha- miuh- jmi- tääy' jee' ja-, ja- ga' ga- jmeeh' Festo juu' kih' rey Agripa ha- lä- la' juu' kih' Paa', ga- jäh' :

—Jee' la- hää' jaa- dsa-ñuuḥ- neh-ñe' hi- ga-taah- Félix lä- ma' laay' ta'.
 15 Lä- ma' ñeen' Jerusalén lä-jëé- jmi-dsa- kaah' hi- lä-jëé- dsa-gyuuḥ' kyaa'
 judiu ga-ngüy' kin- he- ma' jmeen' mada- he- juu' Paa'.

16 He-ja- ga-jwii' jnih', sa- lle' ley kyaa' jnääh' dsa- romano he- jmee' jnääh'
 mada- he- juu' dsa- cher'mah' sa- cheh' hi- na-bääh' dsoo' cha-né' hi- hñii-
 kiyh'. Lä-ja- ba- cha- jwé- lääy' hñiiy' kih' he- hñii- dsa- kiyh'. 17 Hi- ma'
 ya-nää' dsa- he- jee' la-, chaḥ' ba- ngaahn' ta- né'ta' kin- ma' ga-jnä' jyoh'
 jmii'. Hi- ga-jmeen' mada- na'kyaa'y' Paa'. 18 He-ja- ga-løø' dsa- he- hñii-
 kiyh'. Pero ni- koo- dsoo' juuḥ- sa- ga-lä-jnä' kiyh' lä-koo- huud-sé- he- ma'
 jmeen-. 19 Ga-lä-høøḥ' dsa- he- kih' Paa' kih' he- sa- ma' hnaayh- Dio lä- tēē'
 jmeey-. Hi- ga-hñiiy' kiyh' kwaat- kih' Jesús, hi- ma-na- juu', hi- jmee- Paa'
 dsoo' chaä- bih'. 20 He-ja- sa- man- he- ma' jmeen' kyaah' juu' la-. He-ja-
 ga-ngiin' juu' kih' Paa' cher'mah' hnøøy' ma' dsaayh' ta- Jerusalén mah' ma'
 lä-ee- juu' kiyh' jee' oo-. 21 Pero Paa' ga-ngüy' he- dsooy' cha-né' rey to-né'
 hi- chee- Augusto mah' hi- he- mi-ee- juu' kiyh'. He-ja- ga-jmeen' mada-
 wa-hää' bih' kiyh' neh-ñe' ta-ko-jiih' lloo- jmii' chee' jnih' cha-né' rey he'.

22 He-ja- ga-jäh' rey Agripa siyh' lle'moh' Festo:

—Hnoo' jnä' ka-läh' nuun' juu' kih' dsa-ñuuḥ- na-.

He-ja- ga-jäh' Festo:

—Hø' ba' nuuh' ha- lä- jäh-.

23 Ma' ga-jnä' jyoh' jmii' ga-he' rey Agripa né'ta' kyaah' Bernice. Ha- koh'
 juuḥ- sa- ga-jmee' dsa- kiyh'. Ga-taayh' ko-jøḥ' kyaah' hi- kye- né' kih' hløø'
 hi- kyaayh' dsa- kaah' kyaah' jee' jwii- ja-. He-ja- ga-jmee' lle'moh' Festo
 mada- na'kyaa'y' Paa'. 24 Ma' ja' Paa', ga-jäh' Festo:

—Hne- rey Agripa, kyaah' lä-jëé- hi- tääh' kyaah' jne' jee' la-, hii-
 dsa-ñuuḥ- he- cheh' la-. Lä-jëé- judiu ya-nää' cha-nén- bääyh- dsa-ñuuḥ- la-
 dsoo'. Ga-ngüy' kin- ma' lä-ee- juu' la- ta- Jerusalén hi- ja-ba- lä-ja- ga-jmeey'
 ma' ya-näay' Cesarea la-. Peer- ga-tooyh' miih' kyaah' jnä', ga-lä-hnøøy' he-
 ma' juu' Paa'. 25 Pero jnä' laan- sa- cha- dsoo' juuḥ- ääy- ni- miih- mah' juuy'.
 Hñii' Paa' ga-ngii' kiyh' dsooy' cha-né' rey to-né' mah' lä-ee- juu' kiyh' jee' ja-,
 he-ja- ga-lla- dsen- chee' jnih' ta- Roma. 26 Pero sa- cha- he- siin- kih' rey
 he- ni- miih', he-ja- ma-kwaa- jnih' cha-néh- hne- rey Agripa hi- cha-né' jee'
 lä-jëé- hnäh' hi- tääh' la-. Wa' jéen' ha- lä- ja' juu' la-, ja- ga-cha- he- siin-
 kih' rey to-né' he'. 27 Sa- jnä' llu- laan- cheen- jaa- hi- hää' neh-ñe' ta- Roma
 cher'mah' sa- cha- hee- na- siin- kih' rey to-né' ha- lä- la- dsoo' he- bääh-
 dsih'.

26

Ga-kwa' Paa' ju'dsoo' kiyh' cha-né' rey Agripa

1 He-ja- ga-jäh' rey Agripa siyh' Paa':

—Cha- jwé' kyah' he- kwah' ju'dsoo' he- kyaah' le- lääh' hñaaḥ'.

He-ja- ga-hii' Paa' goo- ga-løøy' hlëeyh- lä-la- lä-jwé' jee' ma' lääy' hñiiy':

2 —Chaän- llu' kyaah' hne- rey Agripa, lluuḥ' hne- kwah' jwé' kwan'
 ju'dsoo' he- kyaah' lään- hñiin- kih' lä-jé- he- bääh' dsa- judiu jnä'. 3 Llu'
 la' kin- kih' he- kyuuḥ- hne- lä-jé- he- tēē' jmee- jnääh' dsa- judiu, kyuuḥ-
 lä-jé- juu' he- ti-choo- jnääh'. He-ja- chuun' kyaah' hne- mah' wa-jøḥ- hoh'
 nuuh' juu' la-.

Lä`la` ma`jmee` Paa`jää`

⁴Lä`jēē` judiu kyuū` jnä` ha` lä` ma`jan` lä`jiih` ma`mähn`. Ñe`bih`ha`lä` ma`gyan`jwii`kin`hi`lä`ja`jwii`Jerusalén ka`läh`. ⁵Lä`ja`ñey`kwee`laa`jnä`fariseo. Jnääh`fariseo mi`te`ba`jnääh`lä`nøø`kyaä`jnääh`lä`koh`ga`jee`lä`jēē`judiu. Le`ba`mi`jnääy`lä`dsoo`cher`mah`hnøøy`. ⁶Na`chehn`nē`ta`la`, llah`hnäh`ta`kin`, kih`he`kyen`o`joh`dsē`he`hñah`jne`he`ga`bääh`Dio hñii`kyaah`dsa`ma`gyuh`jnän`. ⁷Lä`jiih`na`joh`lä`jēē`gya`to`näa`dsa`judiu lä`te`juu`ja`. Lä`jmi`lä`hwē`hnaayh`Dio joh`dsēē`juu`ja`. Hne`rey Agripa, kih`he`kyen`o`joh`dsē`kih`juu`ja`, he`ja`ba`na`hñii`dsa`kin`. ⁸¿Ha`lä`jēēh`hnäh`, che`jwēēh`he`lä`heēh`hnäh`he`mi`jiih`Dio hi`ma`na`juu`?

Lä`la` ga`jmee` Paa`jää` kih`dsa`kyaä` Jesús

⁹Ma`ra`ju`dsoo`ma`jmeen`kwaat`, he`ma`lle`kih`jmeen`hñaa`dsēn`cha`miih`kih`Jesús dsa`chaa`Nazaret. ¹⁰Lä`ja`ga`jmeen`Jerusalén. Jwēē`dsa`kyaä`Jesús ga`taahn`neh`ñe`lä`hih`kih`jmi`dsa`kaah`. Hi`lä`ma`ga`jngēēyh`dsa`he`, lä`kye`jnä`ga`hiih`dsēn`. ¹¹Cha`miih`jiih`ñeen`lä`koo`lä`koo`gwah`mäh`, ga`saahn`dsa`, ga`heeh`jnih`wii`mah`wa`hlēēyh`hñiih`kih`Jesús. Ma`ya`jēē`dsēn`jwēte`kyaah`dsa`he`, he`ja`ñeen`lä`kaa`jwii`kih`dsa`jñah`mah`na`jmeeh`jnih`.

Lä`la` ga`la` ma`ga`heeh` Paa`kih`Dio
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹²Lä`ma`jmeen`ja`ba`, ngoon`ta`Damasco lä`hih`kih`jmi`dsa`kaah`hi`ga`chee`jnä`. ¹³Hne`rey, jee`la`jwēēhn`hne`ha`lä`ga`la`kin`jee`ngoon`cha`jwē`ja`. Ma`te`koo`lla`hyoo`ga`jēēn`koo`je`ja`gyuuh`, beē`ga`lä`koo`jmēē`kih`hyoo`, he`ga`lä`jnä`lä`ku`lä`jii`jee`ga`nøø`jnääh`ja`. ¹⁴Lä`jēē`jnääh`ga`saä`jnääh`hwa`. Jee`ja`ga`nuun`ga`hlēēh`jaa`dsa`kyaah`juu`hebreo: "Saulo, Saulo", ga`jäyh`. "He`jmeeh`hñaa`ba`hne`na`, he`hah`kin`jwē`he`taahn`hne`." ¹⁵He`ja`ga`jwii`jnih`: "¿Hii`hne`dsa`ñuuh`?" He`ja`ga`jäh`hi`he`: "Jnä`he`Jesús hi`jmeeh`hñaa`hoh`kih`. ¹⁶Noo`, chih`tiih`. Ma`mi`jnään`hñiin`kyah`mah`hñaan`hne`jmeeh`ta`kin`hi`jmeeh`dsoo`lä`jē`he`ma`jēēh`kin`hi`lä`jē`he`na`ga`mi`jnään`kyah`. ¹⁷Lään`hne`kih`lä`jē`he`jmee`dsa`gohh`kyah`hi`lään`hne`kih`dsa`jñah`. Jēēh`kih`dsa`jñah`ba`cheen`hne`na`. ¹⁸Mah`näh`mi`nēy`, lä`ja`dsa`jēēh`hi`tääh`jee`na`hoo`ta`jee`jnä`wa`je`. Hi`dsa`jēēh`hi`tääh`lä`hih`kih`Tana`mah`jmeey`lä`hnøø`Dio. Hi`lä`jēē`hi`lä`dsoo`dsē`kin`dsa`che`dso`kye`kiyh`hi`hyoyh`heey`ko`joh`kyaah`lä`jēē`hi`ma`na`jngēēh", ga`jäh`Jesús siih`jnä`.

¹⁹He`ja`jwēēhn`hne`rey Agripa, ga`heeh`ba`jnä`jmeen`lä`jē`he`ga`nuun`lä`koo`ma`ga`lä`jnä`kin`he`ja`gyuuh`. ²⁰To`nē`ga`jmeen`juu`kih`dsa`hi`chaa`Damasco. Ja`ga`na`ga`kwan`juu`jee`jwii`Jerusalén hi`lä`kaa`hwa`Judea. Hi`lä`ja`ga`kwan`juu`kih`hi`sa`laa`judiu ka`läh`, ga`jwii`jnih`wa`lä`dsaa`dsēy`kih`lä`jē`he`jmeey`mah`wa`dsa`jēeyh`kyaah`Dio. Hi`lä`ja`ga`jwii`jnih`hnøø`jmeey`lä`koo`lle`kih`jaa`hi`ma`jēēh`kyaah`Dio. ²¹Kwaat`kih`juu`la`ga`saah`judiu jnä`jee`chih`gwah`Jerusalén hnøøy`ma`jngēēyh`jnä`.

22 'Pero kyaah' be' kih' Dio ma-kwëeh' ba' dsën' lä' jih' na', kwan' juu' kih' Dio kih' lä' jöh' lä' mäh'. Sa' ga' lla' dsëen' he' ga' hlëeh' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio llo' joo' hi' lä' jë' he' ga' hlëeh' Moisé. Lä' koo' te' he' ga' jäh' le', ko' ja' ba' jih' ga' jwahn'. 23 Hi' he' ga' jäh', ma' ra' he' dsa' ngëe' ba' Cristo wii' hi' leey' to' nê' hi' lä' jih' jee' kih' hi' ma' na' juu', mah' kway' juu' kih' dsa', he' mi' jnäa' ju' dsoo' kih' dsa' judiu hi' kih' hi' sa' laa' judiu hi' tääh' jee' na' hoo'.

Ma' hnø' Paa' ma' heeh' rey Agripa juu' kih' Jesús

24 Hlëeh' ga' Paa' lä' ja', ha' lä' jee' ma' lääy' hñiiy', ma' ga' hlëeh' Festo ki' gaa', ga' jäh':

—He' ngaah' ba' hne' na' Paa'. Kyaah' he' ma' mi' tëeh' hñaa' cha' miih', he' ja' ngoo' ga' lä' ngaah'.

25 Pero Paa' ga' jäh':

—Sa' ngaah' jnä' Festo kyaan'. Ju' dsoo' na' hlëehn' hi' la' juu' kyaah' hih' ba'. 26 Nê' ba' rey Agripa juu' la', he' ja' hlëehn' lä' kaa' tuh' dsën' cha' nëy'. Laan' ma' nuu' ba' rey juu' la', jëeh' lä' jë' he' la' sa' ga' la' jee' na' hmää' he' sa' lä' nê' dsa'. 27 Hne' rey Agripa, ¿che' jmeeh' dsoo' lä' jë' he' ga' hlëeh' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio? Jnä' laan' jmeeh' ba' hne' dsoo'.

28 He' ja' ga' jäh' Agripa siiyh' Paa':

—¿Che' laah' kyah', kyaah' ma' la' miih' juu' he' ma' hlëeh' na' leeh' jnä' mah' leen' dsa' kyaa' Jesús?

29 He' ja' ga' jäh' Paa':

—Kwee' ba' la' kin' che' ma' lee' kyah' o cher' mah' hnooh' nuuh' cha' ga' miih'. Hi' ja' ma' la' hne', lä' kye' hi' tääh' nuu' lä' hlëehn' la', Dio hnø' wa' leey' dsa' kyaa' Cristo ja' ba' lä' koo' laa' jnä' pero ja' lä' koh' na' hñuuhn' kyaah' caden'.

30 Ma' ga' nuu' rey he' juu' ja', ga' nooy' jee' ma' tääh' kyaah' lle' moh' kyaah' Bernice hi' lä' jëe' ga' hi' ma' tääh' kyaayh'. 31 Ma' ga' hwëey' nê' ta' ja', ga' nääy' kah' hlëeyh' kyaah' dsa' kyaayh', ma' jäh':

—Ni' koo' sa' cha' he' ma' jmee' dsa' ñuuh' na' mah' juuy' o he' dsooy' neh' nê'.

32 He' ja' ga' jäh' rey Agripa siiyh' Festo:

—Le' ma' lää' ba' dsa' ñuuh' na' jee' la' wa' ra' jäh' kih' sa' ga' ngiiy' dsooy' cha' nê' rey to' nê'.

27

Ga' cheey' Paa' ta' Roma

1 Ga' lla' dsëy' cheey' jnääh' ta' hwa' Italia kyaah' barco, he' ja' ga' taayh' Paa' kyaah' jñah' ga' hi' ma' tääh' neh' nê' goo' juu' hløø' hi' chee' Julio. Hi' he' ma' na' hää' koo' nää' hløø' kyaa' rey to' nê'. 2 Ga' tooh' jnääh' koo' barco he' ja' ta' Adramitio, ja' ba' he' dsa' ngëe' lä' koo' lä' koo' jwii' ta' hwa' Asia. Hi' Aristarco hi' chaä' Tesalónica he' nøø' hwa' Macedonia ga' jmee' ko' jöh' kyaah' jnääh'.

3 Jyoh' jmi' ga' lla' nøø' jnääh' Sidón. Julio he' ga' lä' jwayh' kyaah' Paa', ga' kway' jwë' na' jëey' ome' kyaay' mah' na' ngiiy' lä' jë' he' ma' jmee' bii' kiyh'. 4 Ga' hwëe' jnääh' Sidón ja', ga' nøø' ba' jnääh'. Pero ma' gwa' lle' ta' jee' ga' nøø' jnääh' ja', he' ja' ga' jluu' jnääh' jäh' koo' hwa' Chipre he' hä' jee'

jmí-ñeeh, mah⁴ sa⁴ hläh⁴ lle⁴ kih⁴ barco. ⁵ Ga⁴ ngëe⁴ jnääh⁴ jäh⁴ hwa⁴ Cilicia kyaah⁴ Panfilia, ga⁴lla⁴nøø⁴ jnääh⁴ jwii⁴ Mira he⁴ nøø⁴ hwa⁴ Licia jee⁴ ga⁴ja⁴ barco. ⁶ Mira ja⁴ ga⁴jëe⁴ juu⁴ hløø⁴ jyoh⁴ barco he⁴ ja⁴ ta⁴ Alejandria, ja⁴ba⁴ he⁴ ngoo⁴ ta⁴ hwa⁴ Italia. He⁴ ja⁴ ga⁴tooh⁴ jnääh⁴ ga⁴nøø⁴ jnääh⁴ ta⁴ ja⁴. ⁷ Cha⁴ miih⁴ jmii⁴ ga⁴tooh⁴ jnääh⁴ në⁴ jmii⁴, ta⁴ hwa⁴ lä⁴ja⁴ ba⁴ ngoo⁴ barco. Ga⁴këe⁴ jwërte ta⁴, ja⁴ga⁴ ga⁴lla⁴nøø⁴ jnääh⁴ jäh⁴ jee⁴ jwii⁴ Gnido. Sa⁴ ga⁴kwa⁴ jwë⁴ ma⁴ dsoo⁴ ko⁴chih⁴ barco ko⁴dsoo⁴ ta⁴ Italia, kih⁴ he⁴ tä⁴lle⁴. He⁴ ja⁴ ga⁴nøø⁴ jnääh⁴ jäh⁴ koo⁴ jee⁴ jwii⁴ Salmón he⁴ nøø⁴ Creta, hwa⁴ he⁴ hä⁴ jee⁴ jmi⁴ ñeeh⁴. ⁸ He⁴ wii⁴ lä⁴ja⁴ ga⁴nøø⁴ jnääh⁴ lä⁴ hä⁴ hwa⁴ ja⁴, lä⁴jiih⁴ ga⁴lla⁴nøø⁴ jnääh⁴ koo⁴ jee⁴ chee⁴ Ho⁴haah⁴ Llu⁴. Jäh⁴ ja⁴ba⁴ hla⁴ jwii⁴ Lasea.

⁹ Ga⁴lä⁴hëe⁴ jnääh⁴ cha⁴miih⁴ jmii⁴ në⁴ jmii⁴, hi⁴ ma⁴hi⁴ goo⁴ mo⁴so⁴ le⁴ ngë⁴ jnääh⁴ në⁴ jmii⁴. Jëeh⁴ ma⁴goh⁴ jmii⁴ he⁴ sa⁴ kuh⁴hiyh⁴ hi⁴ cha⁴ga⁴miih⁴ ma⁴hi⁴ goo⁴ kiyh⁴ në⁴ jmii⁴ ja⁴. He⁴ ja⁴ ga⁴kwëeh⁴ Paa⁴ nuuh⁴ hi⁴ ma⁴ tääh⁴ neh⁴ barco ja⁴. ¹⁰ Ga⁴jäyh⁴:

—Jëe⁴ da⁴ hnäh⁴, jnä⁴ man⁴ hi⁴ goo⁴ jwërte jwë⁴ he⁴ ga⁴nøø⁴ la⁴. Goo⁴ hee⁴ barco hi⁴ lä⁴kye⁴ løø⁴, hi⁴ lä⁴jiih⁴ jnän⁴ hi⁴ goo⁴ juu⁴ jne⁴ cher⁴mah⁴ ha⁴ lä⁴ga⁴la⁴.

¹¹ Pero juu⁴ hløø⁴ he⁴ sa⁴ ga⁴jmeey⁴ kyeë⁴ juu⁴ kih⁴ Paa⁴. He⁴ ma⁴ hlëeh⁴ juu⁴ barco kyaah⁴ hi⁴ ma⁴ kooch⁴ barco ba⁴ ga⁴jmeey⁴ he⁴ kih⁴. ¹² Jee⁴ ga⁴hi⁴ barco ja⁴ sa⁴ ma⁴ llu⁴ ma⁴ jä⁴ jnääh⁴ jii⁴ gyuu⁴, he⁴ ja⁴ lä⁴jëe⁴ dsa⁴ he⁴ ga⁴jäh⁴ llu⁴ ga⁴ cher⁴mah⁴ jmeen⁴ be⁴ dsa⁴jää⁴ jne⁴ jwii⁴ Fenice he⁴ nøø⁴ hwa⁴ Creta jee⁴ hii⁴ barco, ta⁴ko⁴jiih⁴ ngëe⁴ jii⁴ gyuu⁴. He⁴ tøøh⁴ jne⁴ jee⁴ ja⁴, jnä⁴ cha⁴hoo⁴ jmí-ñeeh⁴ ta⁴ ñii⁴ hi⁴ ta⁴ kye⁴ jee⁴ dsa⁴ hyoo⁴.

Ja⁴ koo⁴ lle⁴ tä⁴ në⁴ jmi⁴ ñeeh⁴

¹³ Lä⁴ ma⁴ ga⁴jëey⁴ gwa⁴ lle⁴ hwa⁴ ta⁴ kye⁴, ga⁴jmeey⁴ hu⁴dsë⁴ ma⁴ le⁴ dsa⁴nää⁴ gyih⁴ ta⁴ cha⁴në⁴. He⁴ ja⁴ ga⁴hwii⁴ jnääh⁴ jee⁴ ja⁴, ga⁴nøø⁴ jnääh⁴ jäh⁴ lä⁴ hä⁴ hwa⁴ Creta. ¹⁴ Ni⁴ sa⁴ ga⁴lä⁴hi⁴ ga⁴ ma⁴ ga⁴hwii⁴ jnääh⁴ jee⁴ ja⁴, ma⁴ ja⁴ koo⁴ lle⁴ tä⁴ ta⁴ jee⁴ ga⁴nøø⁴ jnääh⁴. ¹⁵ Ta⁴ jee⁴ jyoh⁴ ba⁴ ma⁴ hläh⁴ lle⁴, sa⁴ ga⁴tää⁴ barco ma⁴ dsoo⁴ ta⁴ cha⁴në⁴, he⁴ ja⁴ ga⁴kwa⁴ dsa⁴ jwë⁴ ngoo⁴ barco lä⁴ ngoo⁴ lle⁴ ba⁴. ¹⁶ Ja⁴ga⁴ ga⁴ngëe⁴ jnääh⁴ ta⁴ koo⁴ koo⁴ hwa⁴ pih⁴ he⁴ hä⁴ jee⁴ jmi⁴ ñeeh⁴ he⁴ chee⁴ Clauda. Lä⁴ jwë⁴ ja⁴ ba⁴ ga⁴kyeë⁴ miih⁴ lle⁴. Pero he⁴ lii⁴ ba⁴ ga⁴tëeh⁴ jnääh⁴ na⁴mo⁴ he⁴ ma⁴ kye⁴ jnääh⁴ he⁴ ma⁴ hi⁴ ta⁴ ka⁴luu⁴ barco, mah⁴ ga⁴tøøh⁴ jnääh⁴ neh⁴ barco ja⁴. ¹⁷ Ma⁴ ga⁴he⁴ na⁴mo⁴ ja⁴ neh⁴ barco, ga⁴ka⁴ dsa⁴ hni⁴ ga⁴hñuy⁴ lä⁴ku⁴ lä⁴jii⁴ tuh⁴ barco mah⁴ sa⁴ llaa⁴. Hi⁴ ma⁴ hi⁴ goo⁴ lla⁴ñu⁴ barco në⁴ mi⁴si⁴ jee⁴ sa⁴ juuh⁴ jmii⁴ jee⁴ chee⁴ Sirte, he⁴ ja⁴ ga⁴jyoo⁴ hmiih⁴ kih⁴ barco mah⁴ ngoo⁴ lä⁴ ngoo⁴ lle⁴ ba⁴. ¹⁸ Ma⁴ ga⁴ jnä⁴ jyoh⁴ jmii⁴ cha⁴ga⁴miih⁴ tä⁴ lle⁴ ma⁴ hi⁴, he⁴ ja⁴ ga⁴løø⁴ dsa⁴ jwä⁴ løø⁴ kih⁴ cha⁴jmii⁴. ¹⁹ Hi⁴ jee⁴ ga⁴të⁴ hnë⁴ jmii⁴, he⁴ wii⁴ ba⁴ ga⁴jwä⁴ jnääh⁴ cha⁴jmii⁴ lä⁴jë⁴ he⁴ jmääyh⁴ ta⁴ kih⁴ barco ja⁴. ²⁰ Cha⁴miih⁴ jmii⁴ ga⁴gya⁴ jni⁴, mo⁴so⁴ ga⁴lä⁴ jnä⁴ hyoo⁴, ni⁴ nuu⁴ mo⁴so⁴ ga⁴lä⁴ jnää⁴. Hi⁴ lle⁴ lä⁴ ma⁴hi⁴ ja⁴ba⁴. Mo⁴so⁴ ma⁴ cha⁴ o⁴joh⁴ dsë⁴ kya⁴ jnääh⁴ he⁴ ma⁴ lää⁴ jnääh⁴.

²¹ Cha⁴miih⁴ jmii⁴ ma⁴lä⁴hi⁴ mo⁴so⁴ kih⁴ hih⁴ jnääh⁴. He⁴ ja⁴ ga⁴noo⁴ Paa⁴ to⁴dsaah⁴ jee⁴ kih⁴ dsa⁴kyaa⁴ he⁴, ga⁴jäyh⁴ lä⁴la⁴:

—Wa⁴ra⁴ jäh⁴ kih⁴ ga⁴jmeeh⁴ hnäh⁴ he⁴ juu⁴ kin⁴, sa⁴ ma⁴ hwëe⁴ jne⁴ ta⁴ Creta, ni⁴ sa⁴ ma⁴ jëe⁴ jne⁴ wii⁴ he⁴ dsa⁴ngëe⁴ jne⁴ la⁴. ²² Na⁴ jwahn⁴ kwa⁴ hnäh⁴ be⁴. Jëeh⁴ ni⁴ jaa⁴ jne⁴ sa⁴ juu⁴ jne⁴. Ma⁴la⁴ barco la⁴ ba⁴ hee⁴. ²³ Nu⁴ ga⁴jëen⁴ jaa⁴

ángel hi- ga-chee⁴ Dio kyaan⁺, he' ba' hi- jmeen⁺ ta'he' kih'. ²⁴ Ga-jäyh': "Ta' wa' gah' Paa'. Jmee⁺ bii' llooh[~] kih' rey to-né. He-ja- ma-kwa' Dio jwé' he-läá' hne- kyaah' lä-jéé⁺ hi- tääh' neh- barco la-", süyh⁺ jnä'. ²⁵ Kih' he-ja-na-, jwééhn[~] hnäh' dsa-nüuh[~], kwa' hnäh' be'. Jééh' jmeen⁺ dsoo' dsén[~] kih' Dio, ma-ra⁺ he- le' ba' lä-koo[~] ma-jäh' ángel siih[~] jnä'. ²⁶ Pero ma-ra⁺ he- jä' ba' barco kyaah' he- wii' koo[~] jee' lä-kaa[~] hwa' he- hä' jee' jmi-néeh[~] -ga-jäh' Paa'.

²⁷ Ma' ga-dsée⁺ to' seman[~] ja-, ga-ngéé' jnääh' né' jmi-néeh[~] he- chee[~] Adriático hi- ngoo' ba' barco lä- hii' lle'. Koo-lla-nuu[~] hwé' ja- ga-lä-liih[~] dsa-hi- ma' koooh[~] barco he- ngoo' ya-jäh[~] jee' la' hwa'. ²⁸ He-ja- ga-lla' dsa- he' hih[~] ha- koo[~] jiih[~] juuh[~] jmi- jee' ja-. Ma' ga-jéey' jee' ja-, juuh[~] gyii' gyii' jniif metro. Miih[~] ga' ta' cha'né' ga-jéey' ka-läh'. Jee' ja- juuh[~] gyii' gyii' metro ba'. ²⁹ Goyh' lla-nü' barco ja- kyaah' kuü'. He-ja- ga-jyooy' kye' mi'ne' hii' he- hii' ta' ka'luu' barco, he- jmee⁺ hii' tiif barco. Peer' ma' hnøoy' wa'ra- jäh' kih' na' ga-juh' ba' ma' jnä'. ³⁰ Dsa- hi- ma' koooh[~] barco ja-, hnøoy' ma' jiaay' neh[~] barco, he-ja- ga-løoy' jyooy[~] na'moo', ga-jmeey' lä-koh[~] he- jyooy[~] ne' hlääh[~] he- hii' ta' cha'né' barco. ³¹ He-ja- ga-jmeeh' Paa' juu' kih' juu' hløø' hi- kih' hløø' ka-läh', ga-jäyh':

—Cher'mah' sa' ga-jä' dsa- na- neh[~] barco la-, sa-lääh' hnäh'.

³² He-ja- ga-hnä' hløø' he' hni[~] he- kyaah' ma' jyooy[~] na'moo' ja-. Ga-kway' jwé' ga-toh' cha'jmi-.

³³ Ma' ngoo' ga-jnä', ga-jmee' Paa' mada' wa' kuh[~] dsa-, ga-jäyh':

—Na' ma' té' gya' kye' jmi' tøøh' jne' neh[~] barco la-, jøø' jne' ha- lä' le', na-juu' jne' hoo', sa' cha' ma' kihn' ni' miih[~]. ³⁴ He-ja- na- chuun' kyaah' hnäh' kuh-hih' hnäh' miih[~] mah' tēēh' hnäh' be'. Lä-jéé' jne' lla-nøø' ba' jne' llu', ni' koo[~] jnu- lle' jne' sa' hee'.

³⁵ Ma' ngéé' ma-jäyh' lä-ja-, ga-kay' koo[~] he-niih[~] ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio to-lo⁺ né' jee' lä-jéé' dsa-kyaayh' hi' ga-llaay' he-niih[~] ja-, mah' ga-løoy' kuyh[~]. ³⁶ Ja-ga' ga-nøh' dsé' lä-jéé' dsa- he', ga-taayh' ga-kuyh[~] ka-läh'. ³⁷ Jee' lä-jéé' jnääh' hi- ma' tääh' neh[~] barco ja- ma' tee' to' hñä-laä' dsé' to' lo-gyaa' dsé' gyeé' jñee' dsa-. ³⁸ Ma-la' ma' kuyh[~] lä-jiih[~] ga-kéey', ja-ga' ga-jwäy' lä-jé' trigo kiyh' cha'jmi- mah' ma' jwää' ga' miih[~] barco.

Ga'hee' go-te' barco

³⁹ Ma' ga-jnä' ni' jaa[~] sa' chaa[~] hi- ma' kyuu[~] heh' hwa' ja-. Ga-jéey' koo[~] gooh' jmi-néeh[~] he- hä' jee' hwa'. He-ja- ga-jmeey' huü' dsé' ma' tooyh[~] barco ta' ja-, cher'mah' ga-la'. ⁴⁰ Ga-hnäy' hni[~] he- ma' na-kyaa[~] ne' hlääh[~] he- kyaah' hii- tiif barco, ga-kway' jwé' ga-toh' cha'jmi-. Ja-ga' ga-chiyh' he- kyaah' jiiyh[~] barco hi' ga-chooyh[~] hmiih[~] kih' barco he- na-kyaa[~] hma-dsé- he- chih' ta' cha'né'. Ja-ga' ngoo' barco ko-chih' ta' jee' jnä' né' dsoo'. ⁴¹ Ga-lä-hnøø' ga' ma' lloo[~] barco, ga-lla-le' jee' mi'sii' neh[~] jmi-. Jee' ja- ga-hoo' ta' mi'lle' barco, mah' ga-jä' koo[~] hweh[~]. Jee' na-hoo[~] ja- ga-jnoh[~] jmi- ta' ka'luu'. Kyaah' be' kih' jmi- ja- ga-hee' go-te'.

⁴² He-ja- hnøø' hløø' he' ma' jngiiyh' kih' lä-jéé' hi- ää- dsoo' hi- ma' jäay[~] he' mah' sa' kyuu[~] né' jmi-. ⁴³ Pero sa' ga-kwa' jwé' juuy' ma' juu' dsa- he' kih' he- hnøoy' läay' Paa'. He-ja- ga-jmeey' mada' to-né' kih' hi- lih' gi' jmi- wa' jwääy' hñiiy' cha'jmi- lä-jiih[~] tēēyh' hwa' ki-. ⁴⁴ Ja-ga' ga-siiyh[~] hi- sa' lih' gi' jmi-:

—Kye⁻ hnäh^ˈ jwi^ˈ hma⁻, hi^ˈ lä⁻ja⁻ he⁻ ga⁻ na⁻ he⁻ jmää^ˈ kyah^ˈ hnäh^ˈ kih^ˈ barco na⁻, mah^ˈ tēēh^ˈ hnäh^ˈ hwa^ˈ kii^ˈ —ga⁻ jāyh^ˈ.

Lä⁻ja⁻ ba^ˈ ga⁻ tēēh^ˈ lä⁻ jēē^ˈ jnääh^ˈ hwa^ˈ kii^ˈ.

28

Lä⁻la⁻ ga⁻la^ˈ ma^ˈ hää^ˈ Paa^ˈ hwa^ˈ Malta

¹ Ma^ˈ ga⁻ tēēh^ˈ jnääh^ˈ né^ˈ hwa^ˈ ja⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ nē^ˈ jnääh^ˈ, hwa^ˈ he⁻ hä^ˈ jee^ˈ jmi^ˈ nēeh^ˈ ja⁻, chee⁻ Malta. ² Dsa⁻ hi⁻ ma^ˈ tääh^ˈ jee^ˈ ja⁻ ga⁻ jmeey^ˈ llu^ˈ dsēy^ˈ kyaah^ˈ jnääh^ˈ. Ma^ˈ hii^ˈ jma^ˈ hi^ˈ gyuu^ˈ ka⁻ läh^ˈ he⁻ ja⁻ ga⁻ jeeh^ˈ dsa⁻ he⁻ je⁻, ga⁻ tēēy^ˈ jnääh^ˈ mah^ˈ llooh^ˈ jnääh^ˈ je⁻. ³ He⁻ ja⁻ ga⁻ l00^ˈ Paa^ˈ juu^ˈ sifhma⁻ kii⁻ he⁻ ga⁻ tooyh⁻ cha⁻ je⁻. Jee^ˈ ja⁻ ya⁻ hēē^ˈ ja⁻ mi^ˈ hi⁻ kyuu^ˈ kih^ˈ je⁻. Lä⁻ chah^ˈ ja⁻ ga⁻ kyaay^ˈ goo⁻ Paa^ˈ. ⁴ Ma^ˈ ga⁻ jēē^ˈ dsa⁻ cha⁻ jee^ˈ ja⁻, lleē⁻ mi^ˈ hi⁻ goo⁻ Paa^ˈ, ga⁻ jāyh^ˈ siiyh⁻ dsa⁻ kyaayh^ˈ:

—Dsoo^ˈ ba^ˈ dsa⁻ nūuh⁻ na⁻ ää⁻ hlii^ˈ. Ma^ˈ ke⁻ ma⁻ laay^ˈ kih^ˈ jmi^ˈ nēeh^ˈ, ma^ˈ ra⁻ he⁻ ma⁻ n00^ˈ ba^ˈ ta^ˈ kiyh^ˈ.

⁵ Na⁻ ma⁻ hii^ˈ ga⁻ kyah^ˈ Paa^ˈ goo⁻ mah^ˈ ga⁻ tah^ˈ mi^ˈ hi⁻ he⁻ cha⁻ je⁻. Ni^ˈ mi^ˈ hi⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ kih^ˈ. ⁶ Lä⁻ jēē^ˈ dsa⁻ hi⁻ ma^ˈ tääh^ˈ jee^ˈ ja⁻ ma^ˈ j00y^ˈ gyoo⁻ goo⁻ Paa^ˈ hi⁻ ma^ˈ jmeey^ˈ hu^ˈ dsē⁻ juuy^ˈ na⁻ ga⁻ juh⁻. Ma^ˈ ga⁻ lä⁻ hii^ˈ jēēy^ˈ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ ni^ˈ mi^ˈ hi⁻, ga⁻ lä⁻ si^ˈ hu^ˈ dsē⁻ kih^ˈ dsa⁻ he⁻. Ma^ˈ jāyh^ˈ: “Go⁻ Dio ba^ˈ na⁻.”

⁷ Jäh⁻ ba^ˈ jee^ˈ tääyh^ˈ ja⁻, kye⁻ koo⁻ jwi^ˈ hwa^ˈ kih^ˈ Publio hi⁻ ma^ˈ laa^ˈ ta^ˈ kih^ˈ hwa^ˈ he⁻ hä^ˈ jee^ˈ jmi^ˈ nēeh^ˈ ja⁻. Hi⁻ he⁻ ga⁻ heeh⁻ jnääh^ˈ llu^ˈ ta^ˈ ko⁻ jiih^ˈ ga⁻ tooh⁻ jnääh^ˈ hnē⁻ jmi^ˈ jee^ˈ ja⁻. ⁸ Jee^ˈ ja⁻ ma^ˈ kyaä^ˈ jmi^ˈ Publio, ma^ˈ dsaah^ˈ llii^ˈ hi⁻ ma^ˈ dsaayh^ˈ tukyaä^ˈ. He⁻ ja⁻ ga⁻ he⁻ Paa^ˈ na⁻ jēēy^ˈ hi⁻ dsaah^ˈ he⁻. Hi⁻ ga⁻ ngii^ˈ Paa^ˈ kih^ˈ Dio he⁻ hlää^ˈ dsa⁻ he⁻. Ma^ˈ ngēē^ˈ ma⁻ ngiiy^ˈ kih^ˈ Dio, ga⁻ kye⁻ gooy⁻ né^ˈ kih^ˈ hi⁻ dsaah^ˈ he⁻ mah^ˈ ga⁻ mi^ˈ hlääy^ˈ. ⁹ Ma⁻ ngēē^ˈ ma⁻ jä^ˈ kih^ˈ jmi^ˈ Publio he⁻, ya⁻ nää^ˈ jñah^ˈ dsa⁻ dsaah^ˈ hi⁻ cha⁻ hwa^ˈ ja⁻. Lä⁻ jēē^ˈ hi⁻ he⁻ ga⁻ jä^ˈ kih^ˈ. ¹⁰ Ha⁻ koh^ˈ llu^ˈ sa⁻ ga⁻ jmeey^ˈ kyaä^ˈ jnääh^ˈ ta^ˈ ko⁻ jiih^ˈ ga⁻ tooh⁻ jnääh^ˈ kyaah^ˈ dsa⁻ he⁻. Hi⁻ ma^ˈ ga⁻ tē^ˈ jmi^ˈ ga⁻ tooh⁻ jnääh^ˈ neh⁻ barco, ga⁻ kwēēy^ˈ jnääh^ˈ cha⁻ mi^ˈ hi⁻ he⁻ jmeē⁻ bii^ˈ cha⁻ jwē^ˈ.

Ga⁻lloo^ˈ Paa^ˈ jwi^ˈ Roma

¹¹ Uu⁻ sih⁻ ga⁻ tooh⁻ jnääh^ˈ kih^ˈ dsa⁻ he⁻. Jee^ˈ ja⁻ ma^ˈ hii^ˈ koo⁻ barco he⁻ ga⁻ jä^ˈ ta^ˈ ko⁻ jiih^ˈ dsa⁻ ngēē^ˈ jii⁻ gyuu^ˈ. He⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁻ jnääh^ˈ neh⁻ barco he⁻ ja⁻ ta^ˈ Alejandria. Dsoh^ˈ barco ja⁻, ma^ˈ chaä^ˈ uu^ˈ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻. Jaä⁻ he⁻ chee⁻ Cástor, hi⁻ jñah^ˈ he⁻ chee⁻ Pólux. ¹² Ga⁻ lla⁻ n00^ˈ jnääh^ˈ jwi^ˈ Siracusa jee^ˈ hii⁻ barco. Jee^ˈ ja⁻ ga⁻ tooh⁻ jnääh^ˈ hnē⁻ jmi^ˈ. ¹³ Ga⁻ hwēē⁻ jnääh^ˈ jee^ˈ ja⁻, ngoo^ˈ barco lä⁻ hä^ˈ hwa^ˈ ja⁻, lä⁻ jiih^ˈ ga⁻ tēē^ˈ jnääh^ˈ jwi^ˈ Regio. Jyoh^ˈ ka⁻ läh^ˈ jmi^ˈ ma^ˈ hii^ˈ le^ˈ he⁻ gwa⁻ ta^ˈ kye^ˈ. Jee^ˈ ga⁻ tē^ˈ to^ˈ jmi^ˈ, ja⁻ ga⁻ ga⁻ lla⁻ n00^ˈ jnääh^ˈ jwi^ˈ Puteoli. ¹⁴ Jee^ˈ ja⁻ ga⁻ jee^ˈ jnääh^ˈ 00h^ˈ jne^ˈ hi⁻ ga⁻ tēē^ˈ jnääh^ˈ ta^ˈ kih^ˈ. Ga⁻ jä^ˈ jnääh^ˈ kyaayh^ˈ koo⁻ seman⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ n00^ˈ jnääh^ˈ ta^ˈ Roma. ¹⁵ Ma^ˈ ga⁻ nuu^ˈ 00h^ˈ jne^ˈ hi⁻ ma^ˈ tääh^ˈ Roma he⁻ ga⁻ n00^ˈ jnääh^ˈ ta^ˈ ja⁻, ya⁻ nääy^ˈ ga⁻ mi^ˈ jēey^ˈ jnääh^ˈ jwi^ˈ Foro Apio hi⁻ ko⁻ llaa^ˈ ya⁻ j00^ˈ jiih^ˈ Tres Taberna. Lä⁻ koo⁻ ma^ˈ ga⁻ jēē^ˈ Paa^ˈ 00h^ˈ jne^ˈ he⁻, ga⁻ kway^ˈ tihmaah^ˈ kih^ˈ Dio, ga⁻ n00h^ˈ dsēy^ˈ jwē^ˈ te. ¹⁶ Ma^ˈ ga⁻ lla⁻ n00^ˈ jnääh^ˈ Roma ja⁻, ga⁻ ngēē^ˈ juu^ˈ hl00^ˈ dsa⁻ hi⁻ ma^ˈ jāäy^ˈ he⁻ goo⁻ hl00^ˈ kyaä^ˈ rey to⁻ né^ˈ. Pero ga⁻ kway^ˈ jwē^ˈ kih^ˈ Paa^ˈ he⁻ ga⁻ gyay⁻ ta^ˈ jee^ˈ jyoh^ˈ ba^ˈ kyaah^ˈ jaä⁻ hl00^ˈ hi⁻ ma^ˈ hääy^ˈ.

Ga'kwa' Paa' juu' kih' Jesús jwii' Roma

¹⁷ Ma'hya' hnē' jmi' gya' Paa' jee' ja', ga'cheey' juu' wa' ya' nää' lä'jēē' dsa'kaah' kyaa' judiu hi' chaa' Roma ja'. Ma' ga'ngēē' lä'jēē' hi' he', ga'jah' Paa' siiyh':

—Øhn', sa' cha' he' ga'jmeē' jnä' ni' miih' kih' judiu dsa'goon', ni' sa' ma'jmeen' ta' koo' he' tēē' jmeē' dsa' ma'gyuh' jnän'. Sa' cha' he' kih' ga'saayh' jnä' Jerusalén mah' ga'ngēēy' jnä' kih' dsa' romano. ¹⁸ Hi' ga'ka' dsa'ta' he' ju'dsoo' kin'. Pero ni' miih' sa' ga'jnøøyh' he' kih' ma'jngēēyh' jnä', he'ja' hnøøy' ma'lääy' jnä'. ¹⁹ Pero sa' ga'tih' dsē' judiu hi' ma'lää' ta' jee' ja'. Kih' he'ja' ba' ga'la' bii' ga'ngiin' he' mi'ee' rey to'nē' juu' kin'. Ja' he' ma'jan' mah' hniin' kih' dsa' goon'. ²⁰ He'ja' ba' na' ma'tēēhn' hnäh' mah'lä'kyuun' hnäh' hi' mah'jwēēhn' hnäh' ha' lä'la'juu' kin'. Kih' o'joh' dsē' he' ma'cha' jnän' dsa' Israel he'ja' ba' na' chehn' nallen' caden' la'.

²¹ He'ja' ga'jah' dsa'kaah' je':

—Ni' koo' je' kih' hi' chaa' judea sa' ma'heeh' jnääh' he' jmeeh' juu' ha' lä' dsa'ngēēh' hne'. Hi' ni' jaa' øøh' jne' hi' chaa' jee' oo' sa' ma'ja' hi' hniin' kyah' ni' he' hlēēyh' wii' kyah'. ²² Pero hnøø' jnääh' jawah' ha' lä'la' juu' kyah', jēēh' lä'kaa' ba' ma'nuu' jnääh' hlēēh' dsa' wii' kih' hi' ma'taah' jwē' hmēē' na'.

²³ He'ja' ga'taah' dsa' he' juu' kwee' koo' jmi' he' ya' nääy' ya'llay' juu' ka'läh' kyaah' Paa'. Ma' ga'lloo' jmi' ja', ya' nää' jwēē' dsa' jee' ma' gya' Paa'. Tiih' go'te' ga'løø' Paa' hlēēh', lä'jiin' ga'nuu', ga'hlēēyh' ha' lä'jää' Dio dsa' lä'hih' kih'. Ga'hnooyh' ha' lä' jee' heeh' dsa' kih' Jesús. Ga'hlēēyh' kih' Jesús lä'koh' jah' ley kih' Moisé hi' lä'koh' ga'jah' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio. ²⁴ Ko'llaa' ga'heeh' he' ga'jah' Paa' hi' ko'llaa' sa' ga'lä'heē'. ²⁵ Sa' ga'hii' koo' juu' kiyh' jee' lä'jēēy'. He'ja' ga'hlēēh' Paa' dsa' he' ja'ga' hwēēy' jee' ja', ga'siyyh':

—Llu' go'te' ga'hlēēh' Jmi'llē' Na'jngii' lä' ma' ga'mi'jnääy' juu' la' kih' Isaia hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio kih' dsa' ma'gyuh' jnän'. Ga'jäyh':

²⁶ Gwa' jee' jwii' oo', go'chiin' dsa' oo':

Ma'ke' nuuh' hnäh', sa' lä'ngēēh' hnäh',
ma'ke' jēēh' hnäh' sa' lä'jnä' kyah' hnäh'.

²⁷ Jēēh' ma'na'jlē' huu'dsē' kih' dsa' oo', ma'na'jnē' to'gway, ma'na'løø' mi'nēy',

mah' sa' lä'jnä' kiyh', ni' sa' lä'nuuh' kiyh' ni' sa' lä'ngēēy'.

Lä'ja' mo'so' dsa'jeeyh' kyaah' jnä', mah'lää' jnih'.

²⁸ Hnoon' lä'neh' hnäh', na' ta' cha'nē' lloo' juu' kih' Dio kih' hi' sa'lää' judiu. Hi' he' ba' heeh' juu' la' mah'lääy'.

²⁹ Ma' ga'dsaa' juu' he' ma'hlēēh' Paa', ga'hwēē' ba' judiu jee' ma'täayh' ja'. Peer' cha'miuh' juu' ti'chooy' jee' ga'nääy' kiyh'. ³⁰ Hne' hlääh' ba' ga'gya' Paa' to'ji'ne' na'hñaa'. Jee' ja' ma'heeyh' lä'jēē' hi' ma' dsa'nää' dsa'jēēy'. ³¹ Ma' cha' ba'jwē' kiyh', he' ma'kway' juu' ha' lä'jää' Dio dsa' lä'hih' kih' hi' ma'hlēēyh' dsa' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'. Ni' koo' sa' cha' he' ma'jmeē' jwiih' kiyh'.

Romanos

Juu' la- ga- sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Roma

1 Jnã Paa' jmeen- ta' kih' Jesucristo, na- hñaan' laan' apóstol, lä- ja- ma- na- lleehn' kwan' ju' hmëe' kih' Dio. 2 Ga- bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- kyaay' hi- ga- ngëe' juu' kiyh' llo' joo' he- kway' ju' hmëe' la-. Jee' ma- na- sii- juu' ja-, la' na- jngii' go- te-. 3 Jee' na- sii- ja- jah' ha- lä- ja- jooy', he- ba' Jesucristo Dsa- jöoh' jnän'. Ga- laay' sa' ju- kih' David ma' ga- laay' dsa- jmi- gyuu'. 4 Hi- kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii' ga- lä- jnä' laay' joo' Dio, kih' he- ga- lä- jiiyh' jee' kih' hi- na- juu'. 5 Hi- ta- la- kyaah' Jesucristo ga- jmee' Dio llu' dsë' kyaah' jnääh', ga- hñaa' jnääh' laa' jnääh' apóstol mah' kwa' jnääh' juu' kiyh' lä- kaa- lä- juh' jmi- gyuu', mah' wa' lä- dsoo' dsë' dsa- kih' Jesús hi- wa' mi- teh' dsa- juu' kiyh', lä- ja- jmee' dsa- juuh- kiyh'. 6 Hi- jee' kih' lä- jëe- dsa- he' ma- laah' hnäh' kwaat-, ma- na- teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaä' Jesucristo.

7 Siin' kyah' hnäh' hi- tääh' jwii- Roma. Pero hnää' Dio hnäh' hi- na- teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' hi- na- jngëe'.

Ngün' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngün' kih' Jesucristo Dsa- jöoh' jnän' wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

8 To- në' kwan' ti' hmaah' kih' Dio kwaat' kyah' hnäh' lä- jëe- hnäh'. Kwan- ti' hmaah' kiyh' ta- la' kih' Jesucristo, kih' he- ma- nuu' dsa- lä- kaa- jmi- gyuu- he- ma- heeh' hnäh' kih' Jesucristo. 9 Jmeen- ta' kih' Dio, lä- kaa- tuh- dsën- kwan- ju' hmëe' kih' jooy', he- ja- Dio jmee- dsoo' kin- he- lä- ma- dsooh- ja- ba- dsën- hnäh' lä- jëe- jiih- ma' chuun' kyaayh'. 10 Chuun' kyaah' Dio mah' wa' jëen' che' kway' jwë' kin- na' na' jëen- hnäh'. 11 Peer- hnoon' na' jëen- hnäh' na' kan' miuh- he- llu' he- kwa- jmi- lle' kih' Dio mah' lä- cha- cha- ga- miuh- be' kyah' hnäh'. 12 Lä- ja- lä- cha- be' jnän' kwee- lä- llu' he- ma- dsoo' hoh' hnäh' ja- ba- lä- koh' jnä'.

13 Hnoon' lä- ngëeh' hnäh' oohn', joh' jiih- sa- ga- jmeen' hu' dsë- na' jëen- hnäh' pero lä- jiih' na' sa' hii' kwa' ja' kin- niin'. He- hnoon' lä- jnä' ta' kin- jee' kyah' hnäh' lä- koo- ga- la' jee' kih' jee' lä- jëe- dsa- hi- sa- laa' judiu. 14 Kih' griego hi- kih' hi- tääh' jee' jyoh' uu' ga', hi- kih' hi- kyuuh- hi- kih' hi- sa' kyuuh- ka- läh' na- laan' hmooh' na' kwan' juu' kih' dsa- he'. 15 Lä- ja- ma- ra' he- hee' ba' dsën- niin' na' kwan' ju' hmëe' kyah' hnäh' hi- chaa- Roma ka- läh'.

16 Sa- cha- la' o- hih- kin- kyaah' ju' hmëe' la-. Juu' la- kye- be' kih' Dio mah' lää' lä- jëe- hi- dsoo' dsë', la' kih' judiu to- në', hi- ja- ba- lä- ja- la' kih' hi- sa- laa' judiu ka- läh'. 17 Kyaah' juu' la- dsa- lä- jnä' ha- lä- jmee- Dio hwëe' dsa- lluu' cha- nëy'. La' kyaah' he- ma- dsoo' dsë- jne' hi- hnøø' lä- ma- dsoo' ja- ba- dsë- jne', lä- koo- na- sii-: "Hi- lluu' he', kyaah' he- ma- dsoo' dsëy', jmee- chaa-."

Dsëe- dsoo' dsa- jmi- gyuu'

18 Në' ba' jne' lä- ga- të' jee' gya' Dio gwa' he- ya- jëe' dsëy' kih' lä- jëe- he- sa- hä' ta' hi- lä- jëe- dso' kye- he- jmee- dsa-. Jëeh' he- hliih' ja- ha' kih' ju' dsoo'. 19 Jnä' hä' cha- he- kyaah' lä- kyuuh- dsa- kih' Dio, jëeh' ma- mi- jnäa- bih' jää'.

20 Ma⁻ke⁻ sa⁻ tēē⁻ jne⁻ jēēn⁻ Dio pero lā⁻ ma⁻ ga⁻nøø⁻ jmi⁻gyuu⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ lii⁻ ba⁻ ha⁻ lā⁻ laay⁻. Kyaah⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻, he⁻ja⁻ jnā⁻hā⁻ ba⁻ chaā⁻ Dio hi⁻ lā⁻ja⁻ cha⁻ tāā⁻ ba⁻ be⁻ kiyh⁻. He⁻ja⁻ sa⁻ le⁻ jāh⁻ dsa⁻: “Sa⁻ man⁻ che⁻ chaā⁻ Dio”. 21 Ma⁻ ñe⁻ bih⁻ chaā⁻ Dio, pero sa⁻ ga⁻jmāy⁻ jøøh⁻ lā⁻ hnøø⁻ kiyh⁻, ni⁻ sa⁻ ga⁻kway⁻ tih⁻maah⁻ kiyh⁻. He⁻ ga⁻jmeey⁻ dsa⁻ lā⁻ja⁻ ga⁻heē⁻ go⁻te⁻ huū⁻dsē⁻ kih⁻ dsa⁻, ga⁻lā⁻hweh⁻ dsēy⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jlē⁻ go⁻te⁻ huū⁻dsē⁻ kiyh⁻. 22 He⁻ jāh⁻ bih⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ huū⁻dsē⁻ llu⁻ kiyh⁻ pero cha⁻ga⁻miih⁻ taa⁻ bih⁻. 23 Lla⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ sa⁻ llaa⁻ jmi⁻ kih⁻, ga⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ heēh⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ juu⁻, kih⁻ ta⁻jah⁻, kih⁻ jah⁻ kye⁻ goo⁻ tii⁻ hi⁻ kih⁻ jah⁻ hi⁻ sēēh⁻ hñii⁻ hwa⁻.

24 He⁻ja⁻ ga⁻kwa⁻ Dio jwē⁻ ngēēy⁻ hñiiy⁻ jmeey⁻ he⁻ ga⁻jyoh⁻ he⁻ heē⁻ dsēy⁻ lā⁻jiih⁻ ga⁻heey⁻ hñiiy⁻ kaayh⁻ dsa⁻kyaayh⁻. 25 Ga⁻be⁻ dsa⁻ ju⁻dsoo⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ga⁻taayh⁻ kyaah⁻ juu⁻ ta⁻juu⁻. Ga⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ Dio, lla⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ cha⁻. Hi⁻ he⁻ he⁻ Dio hi⁻ jāā⁻ lā⁻jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻. Wa⁻ la⁻ lā⁻ja⁻.

26 He⁻ja⁻ ga⁻kwa⁻ Dio jwē⁻ ngēēy⁻ hñiiy⁻ jmeey⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ lla⁻ dsēy⁻ he⁻ la⁻ o⁻hiih⁻. Lla⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻ dsa⁻mē⁻ lā⁻lle⁻ kih⁻, ga⁻kaayh⁻ dsa⁻mē⁻ dsa⁻kyaayh⁻. 27 Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lā⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ dsa⁻ñuuh⁻ ka⁻lāh⁻. Sa⁻ ga⁻jmeey⁻ lā⁻lle⁻ kih⁻ kyaah⁻ dsa⁻mē⁻, ga⁻jmeey⁻ ga⁻ngēē⁻ jwēē⁻ he⁻ ga⁻jyoh⁻ he⁻ heē⁻ dsēy⁻, kaayh⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻ñuuh⁻ dsa⁻kyaayh⁻. He⁻ja⁻ ba⁻ ja⁻ nē⁻ kiyh⁻ dso⁻jwi⁻ lā⁻ hnøø⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ jwē⁻ hliih⁻ he⁻ tāāy⁻ ja⁻.

28 Sa⁻ ga⁻jmāā⁻ kiyh⁻ ma⁻lā⁻kyuuy⁻ Dio, he⁻ja⁻ ga⁻kwa⁻ Dio jwē⁻, he⁻ ga⁻heē⁻ go⁻te⁻ huū⁻dsē⁻ kiyh⁻ mah⁻ wa⁻ jmeey⁻ ga⁻juh⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ sa⁻ jmāā⁻ ta⁻.

29 Ma⁻ ngēē⁻ jwēē⁻ jmeey⁻ he⁻ hliih⁻, hi⁻ mē⁻ hi⁻ ñuuh⁻ hi⁻ kaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, jmeey⁻ hñaa⁻ dsēy⁻, heē⁻ dsēy⁻ liyh⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻, sa⁻ lluyy⁻ go⁻te⁻, wii⁻ dsēy⁻, jngēēy⁻ dsa⁻, hneey⁻, mi⁻gaay⁻ dsa⁻, hñaa⁻ dsēy⁻. 30 Koo⁻ he⁻ sa⁻ tih⁻ dsēy⁻ ba⁻ lā⁻jē⁻, hlēēy⁻ wii⁻ kih⁻ dsa⁻, sa⁻ hnāāy⁻ Dio, sa⁻ jii⁻ kiyh⁻ he⁻ jmeey⁻ kih⁻ jñah⁻, jmāāy⁻ hñiiy⁻ jøøh⁻, taayh⁻ ngēē⁻, hnooyh⁻ ga⁻jyoh⁻ he⁻ hliih⁻, chaayh⁻ kyaah⁻ cho⁻jmiy⁻. 31 Sa⁻ hii⁻ lā⁻ngēēy⁻, sa⁻ mi⁻tey⁻ juu⁻ kiyh⁻, sa⁻ hnāāy⁻ dsa⁻, sa⁻ hnøøy⁻ jeyy⁻ juu⁻, sa⁻ lā⁻ñih⁻ dsēy⁻. 32 Hi⁻ ma⁻ke⁻ ma⁻ñe⁻ bih⁻ he⁻ lla⁻ Dio ta⁻ kih⁻ hi⁻ jmeey⁻ lā⁻ja⁻, lle⁻ kih⁻ juuy⁻, pero dsa⁻ he⁻, sa⁻ lee⁻ kiyh⁻ he⁻ jmeey⁻ lā⁻ja⁻, hnøøy⁻ mah⁻ jmeey⁻ jñah⁻ ka⁻lāh⁻.

2

Kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻ lla⁻ Dio ta⁻

1 He⁻ja⁻ sa⁻ cha⁻ le⁻ jwah⁻: “Sa⁻ dsēēn⁻ dsoo⁻”, hne⁻ hi⁻ ka⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻, wa⁻ laah⁻ he⁻ laah⁻ hne⁻. Kih⁻ he⁻ kah⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻, he⁻ bāāh⁻ hñaa⁻ ba⁻ hne⁻ ja⁻. Jēēh⁻, ja⁻ ba⁻ he⁻ jwah⁻ sa⁻ llu⁻, ja⁻ ba⁻ he⁻ ja⁻ jmeeh⁻ hñaa⁻ ka⁻lāh⁻. 2 Ñe⁻ ba⁻ jne⁻, Dio ngiih⁻ kwaat⁻ kih⁻ hi⁻ jmeey⁻ lā⁻ja⁻ hi⁻ lā⁻koo⁻ la⁻ ju⁻dsoo⁻ kiyh⁻ llay⁻ ta⁻. 3 Hne⁻ hi⁻ ka⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻ mah⁻ jmeeh⁻ ba⁻ hne⁻ ka⁻lāh⁻ he⁻ jwah⁻ sa⁻ llu⁻, ¿che⁻ laah⁻, sa⁻ ka⁻ Dio ju⁻dsoo⁻ kyah⁻? 4 Ta⁻ koo⁻ ba⁻ jmeeh⁻ lā⁻koo⁻ te⁻ he⁻ llu⁻ dsē⁻ Dio kyaah⁻ jne⁻. Ha⁻ koh⁻ sa⁻ jøh⁻ dsēy⁻ hi⁻ cha⁻ miih⁻ be⁻ dsēy⁻ kyaah⁻ jne⁻. ¿Che⁻ sa⁻ jēēh⁻ he⁻ tēēh⁻ Dio hne⁻ mah⁻ wa⁻ lā⁻dsaa⁻ miih⁻ hoh⁻, he⁻ja⁻ ba⁻ ja⁻ he⁻ llu⁻ dsēy⁻?

5 Peer⁻ chaah⁻ hne⁻, sa⁻ hii⁻ lā⁻dsaa⁻ miih⁻ hoh⁻. He⁻ hnooh⁻ he⁻ jā⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ wii⁻ nē⁻ kyah⁻ ba⁻ ja⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁻ jmi⁻ ya⁻ jēē⁻ dsē⁻ Dio, llay⁻ ta⁻ kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻. 6 Ma⁻ja⁻ mi⁻hmaah⁻ Dio jñee⁻ lā⁻jaā⁻ lā⁻jaā⁻ lā⁻koo⁻

te^h he⁻ ma⁻ jmeey⁷. ⁷ Kih⁴ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ sa⁻ tu⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻, kway⁴ jwë⁴ dsa⁻ taah⁻ tää⁷ kyaayh⁷, lä⁻ llu⁴ he⁻ hnooyh⁻ ya⁻ jwii⁴, hi⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ jmaa⁴ Dio jøøyh⁴, hi⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jwë⁻ jee⁻ sa⁻ juuy⁷. ⁸ Pero ja⁻ ya⁻ jëë⁻ dsë⁻ Dio wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ lleey⁷ kyaah⁴ dsa⁻ hi⁻ chaah⁻, kih⁴ hi⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ kih⁴ ju⁻ dsoo⁷, mah⁴ jmee⁻ gyih⁴ he⁻ kih⁴ he⁻ hliih⁴ ba⁻. ⁹ Kih⁴ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁴, ja⁻ na⁻ ku⁻ na⁻ ngii⁴ he⁻ wii⁴ nē⁻ kiyh⁴, to⁻ nē⁻ ja⁻ kih⁴ hi⁻ laa⁴ judiu hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ja⁻ kih⁴ hi⁻ sa⁻ laa⁴ judiu ka⁻ läh⁷. ¹⁰ Pero lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻, tēy⁷ ya⁻ jwii⁴ hi⁻ jmaa⁴ Dio jøøyh⁴ hi⁻ hii⁴ ti⁻ kiyh⁴. To⁻ nē⁻ kih⁴ hi⁻ laa⁴ judiu, ja⁻ ga⁻ tēē⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁴ judiu. ¹¹ Jëeh⁷, Dio kwee⁻ ba⁻ hnäy⁷ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻.

¹² Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁻ kye⁻, ma⁻ ke⁻ sa⁻ na⁻ jnäy⁷ kyaah⁴ ley kih⁴ Moisé, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ juuy⁷ go⁻ te⁻, pero ja⁻ kih⁴ he⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ tey⁷ ley ja⁻. Hi⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ jnäy⁷ kyaah⁴ ley, cher⁴ mah⁴ ma⁻ jmeey⁷ dso⁻ kye⁻, ja⁻ ba⁻ ley ja⁻ ka⁻ kwaat⁻ kiyh⁴. ¹³ Ja⁻ kih⁴ he⁻ ma⁻ nuuy⁷ ley ja⁻, he⁻ ja⁻ lluu⁴ dsa⁻ cha⁻ nē⁻ Dio. Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ mi⁻ te⁴ ley, hi⁻ he⁻ ba⁻ hwëë⁻ lluu⁴. ¹⁴ Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁴ judiu, sa⁻ cha⁻ ley kiyh⁴, pero cher⁴ mah⁴ mi⁻ tey⁷ ley kih⁴ Moisé, ko⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ chaa⁻ bih⁴, he⁻ ba⁻ hñiiy⁷ laay⁷ lä⁻ koo⁻ ley, ma⁻ ke⁻ sa⁻ kyuyh⁷ ley. ¹⁵ Kyaah⁴ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻ lä⁻ ja⁻, lä⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ ley neh⁻ tuh⁻ dsëy⁷. He⁻ ja⁻ huu⁴ dsë⁻ kih⁴ hñii⁴ bih⁴ jmee⁻ dsoo⁷, cher⁴ mah⁴ jmeey⁷ he⁻ llu⁻ hi⁻ cher⁴ mah⁴ jmeey⁷ he⁻ hliih⁴ hñii⁴ kiyh⁴. ¹⁶ Jmii⁴ he⁻ lla⁻ Dio ta⁻ kyaah⁴ jooy⁷ Jesucristo, lä⁻ jnä⁻ lä⁻ jë⁻ huu⁴ dsë⁻ he⁻ jmee⁻ jne⁻ jee⁻ na⁻ hmää⁷. Lä⁻ ja⁻ la⁻ ju⁻ hmëë⁷ kih⁴ Dio he⁻ kwan⁻.

Dsa⁻ judiu kyaah⁴ ley kih⁴ Moisé

¹⁷ Na⁻ cha⁻ koo⁻ he⁻ jwëëhn⁻ hne⁻ hi⁻ laa⁴ dsa⁻ judiu, hne⁻ hi⁻ kye⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ kih⁴ ley kih⁴ Moisé hi⁻ jmääh⁴ hñaa⁴ jøøh⁴ kih⁴ he⁻ jwah⁴ Dio kyaah⁴ hne⁻. ¹⁸ Ma⁻ ñeh⁴ ba⁻ hne⁻ ha⁻ lä⁻ hnøø⁴ Dio, hi⁻ ma⁻ mi⁻ tēëh⁻ ba⁻ hne⁻ ley, he⁻ ja⁻ ma⁻ ñeh⁴ ba⁻ hne⁻, hee⁻ ja⁻ he⁻ nää⁻ he⁻ llu⁻. ¹⁹ Hi⁻ leh⁴ jäh⁴ dsa⁻ tuu⁴, laah⁷. Hi⁻ leh⁴ chooh⁴ je⁻ kih⁴ hi⁻ ga⁻ nää⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻, laah⁷. ²⁰ Hi⁻ leh⁴ mi⁻ tēëh⁻ jñah⁷ hi⁻ sa⁻ kyuu⁴ hi⁻ laah⁴ ta⁻ jwoh⁴ kyaah⁴ chih⁻ pih⁴, laah⁷, kih⁴ he⁻ ma⁻ cha⁻ ley he⁻ la⁻ ju⁻ dsoo⁷ jmah⁴ he⁻ jmee⁻ kyuyh⁷ cha⁻ miih⁻. ²¹ Hne⁻ hi⁻ mi⁻ tēë⁻ jñah⁷, ¿he⁻ la⁻ sa⁻ mi⁻ tēëh⁻ da⁻ hne⁻ hñaa⁴ jäh⁴? Hne⁻ jwah⁴, sa⁻ llu⁻ he⁻ hëë⁻ dsa⁻, mah⁴ hëëh⁻ ba⁻ hne⁻. ²² Hi⁻ jwah⁴ sa⁻ llu⁻ kyaah⁴ jne⁻ jñah⁷ dsa⁻ më⁻, mah⁴ kyaah⁴ ba⁻ hne⁻ jñah⁷. Hne⁻ hi⁻ na⁻ høøh⁴ kih⁴ hi⁻ sa⁻ laa⁴ Dio, mah⁴ hñii⁴ ba⁻ hne⁻ kuu⁻ he⁻ cha⁻ neh⁻ gwah⁻ kiyh⁴. ²³ Peer⁴ taah⁴ hne⁻, kih⁴ he⁻ cha⁻ ley kyah⁴. ¿Che⁴ sa⁻ jëëh⁻ ma⁻ jmääh⁴ ta⁻ koo⁷ Dio, kih⁴ he⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ teh⁻ ley na⁻? ²⁴ Lä⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ juu⁴ kih⁴ Dio: “Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁴ judiu mi⁻ kwah⁴ jmii⁴ kih⁴ Dio, dsoo⁷ kyah⁴ hnäh⁷ dsa⁻ judiu.”

²⁵ Dsoo⁷ ba⁻ kyeë⁷ miih⁻ he⁻ ga⁻ wih⁷ jmi⁻ ngo⁴ kyah⁴, cher⁴ mah⁴ mi⁻ teh⁻ ley. Pero cher⁴ mah⁴ sa⁻ mi⁻ teh⁻ ley, laah⁷ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ wih⁷ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴. ²⁶ Hi⁻ lä⁻ ja⁻, jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ wih⁷ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴, cher⁴ mah⁴ mi⁻ tey⁷ lä⁻ jë⁻ mada⁻ lä⁻ koo⁻ jäh⁻ ley kih⁴ Moisé, laay⁷ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ wih⁷ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴. ²⁷ He⁻ ja⁻, jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ wih⁷ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴, cher⁴ mah⁴ mi⁻ tey⁷ ley, hi⁻ he⁻ ka⁻ ju⁻ dsoo⁷ kyah⁴, kih⁴ he⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ teh⁻ ley ma⁻ ke⁻ ga⁻ wih⁷ jmi⁻ ngo⁴ kyah⁴ hi⁻ na⁻ jnääh⁷ nē⁻ ley kih⁴ Moisé.

²⁸ Sa⁻ jmää⁴ kih⁴ dsa⁻ judiu he⁻ koo⁻ laay⁷ judiu. Hi⁻ ni⁻ sa⁻ jmää⁴ kih⁴ dsa⁻, he⁻ koo⁻ ga⁻ wih⁷ jmi⁻ ngo⁴ kiyh⁴. ²⁹ Sa⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻. Hi⁻ ma⁻ ra⁻ hi⁻ dsoo⁷ laa⁴ judiu, hnaayh⁻ Dio lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsëy⁷. Hi⁻ ma⁻ ra⁻ hi⁻ dsoo⁷ ga⁻ wih⁷ jmi⁻ ngo⁴ kih⁴, ja⁻ ta⁻ ga⁻ wih⁷ ja⁻, Jmi⁻ lle⁷ Na⁻ jngii⁴ ba⁻ ga⁻ mi⁻ sii⁻ tuh⁻ dsëy⁷. He⁻ ja⁻ sa⁻

ja¹ lä¹ koo¹ la¹ mada¹ kih¹ ley. Kih¹ hi¹ he¹ ba¹ hlëeh¹ Dio llu¹ ma¹ ke¹ dsa¹ sa¹ jmee¹ lä¹ ja¹.

3

¹ ¿Che¹ cha¹ he¹ jmää¹ ga¹ miih¹ kih¹ dsa¹ hi¹ laa¹ judiu, o che¹ jmää¹ ga¹ kiyh¹, he¹ ga¹ wih¹ jmi¹ ngo¹ kiyh¹? ² Cha¹ miih¹ ga¹ cha¹ he¹ jmää¹ ta¹ kiyh¹. To¹ né¹ he¹ kyeé¹ kih¹ jee¹ lä¹ jē¹, he¹ ma¹ na¹ há¹ gooy¹ juu¹ kih¹ Dio. ³ Ha¹ ga¹ cher¹ mah¹ kō¹ llaa¹ dsa¹ he¹, sa¹ ma¹ dsoo¹ dsēy¹. ¿Che¹ kih¹ he¹ ja¹, jmee¹ mo¹ so¹ mi¹ te¹ Dio juu¹ kih¹? ⁴ Ni¹ miih¹ sa¹ lä¹ ja¹. Juu¹ kih¹ Dio ba¹ la¹ dsoo¹, ma¹ ke¹ lä¹ jē¹ dsa¹ ta¹ juu¹. Lä¹ koo¹ jah¹ jee¹ na¹ sū¹:

Kyaah¹ ju¹ dsoo¹ kyah¹ lä¹ jnä¹ he¹ laah¹ lluu¹.

Hi¹ hne¹ ba¹ leh¹ wa¹ ra¹ ga¹ kay¹ ju¹ dsoo¹ kyah¹.

⁵ Cher¹ mah¹ kyaah¹ he¹ jmee¹ jne¹ he¹ hliih¹, jiih¹ juu¹, lluu¹ ba¹ Dio, la¹ lä¹ koo¹ he¹ kwan¹ be¹ kiyh¹ kyaah¹ he¹ hliih¹ he¹ jmeen¹. He¹ ja¹ ¿che¹ le¹ jahn¹, jmee¹ Dio hñaa¹ dsē¹ wa¹ ra¹ ga¹ cheey¹ he¹ wii¹ né¹ jnän¹? (Hlëeh¹ lä¹ koh¹ hlëeh¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹ ba¹.) ⁶ Ni¹ miih¹ sa¹ le¹ jah¹ jne¹ lä¹ ja¹. Cher¹ mah¹ lä¹ ja¹ la¹, ha¹ lä¹ le¹ lla¹ Dio ta¹ kih¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹.

⁷ Ha¹ ga¹ cher¹ mah¹ ga¹ mi¹ jnään¹ la¹ dsoo¹ cha¹ ga¹ miih¹ juu¹ kih¹ Dio kyaah¹ he¹ ta¹ juun¹ mah¹ lä¹ lii¹ laay¹ jøøh¹ cha¹ ga¹ miih¹, ¿che¹ le¹ jwahn¹ he¹ la¹ kay¹ ju¹ dsoo¹ kin¹ lä¹ koo¹ jaa¹ hi¹ jmee¹ dso¹ kye¹? ⁸ ¿He¹ la¹ sa¹ jmee¹ jne¹ cha¹ ga¹ miih¹ he¹ hliih¹ mah¹ jä¹ cha¹ ga¹ miih¹ he¹ llu¹? Lä¹ ja¹ mi¹ kwah¹ dsa¹ jne¹, jah¹ kō¹ llaa¹ dsa¹, jne¹ ba¹ na¹ kwa¹ jne¹ juu¹ lä¹ na¹. Hi¹ hlëeh¹ lä¹ na¹ sooh¹ kiyh¹ dsooy¹ kyaah¹ dso¹ jwii¹.

Ga¹ lä¹ jē¹ jne¹ na¹ bääh¹ cha¹ né¹ Dio

⁹ Ha¹ lä¹ ja¹. ¿Che¹ lluu¹ ga¹ jnääh¹ judiu lä¹ koh¹ ga¹ hi¹ sa¹ laa¹ judiu? Ni¹ miih¹ sa¹ lä¹ ja¹. Jnä¹ ma¹ jwahn¹ lä¹ jē¹ ba¹ jne¹ jøø¹ he¹ hliih¹ jnän¹ lä¹ kye¹ hi¹ laa¹ judiu kyaah¹ hi¹ sa¹ laa¹ judiu. ¹⁰ Lä¹ koo¹ jah¹ jee¹ na¹ sū¹ juu¹ kih¹ Dio: Sa¹ chaa¹ hi¹ lluu¹ chaa¹, ni¹ wa¹ ra¹ jaa¹ ga¹.

¹¹ Sa¹ chaa¹ ni¹ jaa¹ hi¹ ngēē¹, sa¹ chaa¹ hi¹ hnaah¹ Dio.

¹² Lä¹ jē¹ ba¹ ma¹ kah¹ jwē¹, lä¹ jē¹ ba¹ mo¹ so¹ jmää¹ ni¹ miih¹.

Sa¹ chaa¹ hi¹ jmee¹ he¹ llu¹, ni¹ wa¹ ra¹ jaa¹ ga¹ chaa¹.

¹³ Tu¹ tu¹ luuy¹ la¹ lä¹ koo¹ to¹ høø¹ na¹ na¹,

peer¹ mi¹ gaay¹ dsa¹ kyaah¹ juu¹ kiyh¹,

venen kih¹ miih¹ haa¹ neh¹ to¹ hooy¹.

¹⁴ Juu¹ he¹ hwēē¹ hooy¹, hwēē¹ dso¹ jwii¹ jmah¹, kyaah¹ juu¹ hliih¹ he¹ sa¹ tøøhn¹ ta¹.

¹⁵ Peer¹ hñuy¹, na¹ ba¹ koh¹ jngēēy¹ dsa¹.

¹⁶ Wa¹ he¹ cha¹ he¹ ba¹ dsa¹ heē¹ jee¹ ga¹ nääy¹.

¹⁷ Sa¹ kyuyh¹ ha¹ lä¹ jwē¹ jee¹ dsa¹ taayh¹ ti¹.

¹⁸ Ni¹ miih¹ sa¹ gayh¹ Dio.

¹⁹ Ma¹ ñe¹ jne¹ lä¹ jē¹ he¹ hlëeh¹ ley, la¹ kih¹ hi¹ na¹ jnää¹ kyaah¹ ley mah¹ mo¹ so¹ cha¹ ga¹ he¹ mo¹ jah¹ jne¹. Ga¹ lä¹ jē¹ ba¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹ jä¹ na¹ bääh¹ cha¹ né¹ Dio. ²⁰ He¹ ja¹ ni¹ jaa¹ dsa¹ sa¹ hwēē¹ lluu¹ cha¹ né¹ Dio kyaah¹ he¹ mi¹ tey¹ ley. Kyaah¹ ley ga¹ lä¹ kyuu¹ jne¹ ha¹ lä¹ la¹ dso¹ kye¹.

Kyaah¹ he¹ ma¹ dsoo¹ dsē¹ jne¹ kih¹ Dio lää¹ jne¹

²¹ Pero na¹ ma¹ lä¹ jnä¹ ha¹ lä¹ jmää¹ Dio lluu¹ dsa¹, pero ja¹ kyaah¹ ley. Ja¹ ba¹ lä¹ ja¹ jah¹ ley hi¹ ja¹ ba¹ lä¹ ja¹ ga¹ jah¹ lä¹ jē¹ hi¹ ga¹ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio

llo'joo'.²² Dio jmaä' lluu' ga-lä-jëë' ba' dsa-cher'mah' ga-jmeey' dsoo' dsëy' kih' Jesucristo. Kwee- ba' laa' lä-jëë' dsa- kih' Dio, ²³ jëéh' lä-jëë' ba' dsa- ma-jmee' dso'kye-, ni' ko' hì'pìh' sa' na'jnäy' ya'jwi' kih' Dio. ²⁴ Pero Dio jmaä- lluu' dsa-, he- la' jmaäy' ba', kih' he- llu' dsëy'. Ta' la' kih' Cristo Jesús ga-läy' jne'. ²⁵ Ga-ngëé' Dio Jesús mah' tui' jma- kiyh' mah' lä-ja- dsa-che' dso'kye- jnän' hì- ma-dsoo' dsë' kih' Jesús. Lä-jwë' ja- ga-mi'jnää- Dio he- ga-jmee' bih' llu' he- sa' ga-jmeey' kwaat' dso'kye- kih' dsa- hì- ma-tääh' jää'. Sa' ga-kay' kwaat' kih' hì- he', kih' he- jòh- dsëy'. ²⁶ Lä-ja- ma-lla' dsë' Dio jmee' mah' mi-jnäy' jmi' na', ma-ra' he- llu' ba' he- jmeey'. Heh' lä-ja- dsa-lä-jnäy' lluu' ba' Dio, hi' he' ba' hñiiy' jmaäy' lluu' dsa- hì- ma-dsoo' dsë' kih' Jesús.

²⁷ ¿Che' le' jmaän' hñaan' kaah', kih' he- lluu' jne'? Ni' miih- sa' le'. ¿Hee- juu' ja- he- dsa-jne' jwë' jnän'? ¿Che' dsa-jne' jwë' jnän' kyaah' juu' he- jäh', hnøø' jmee' jne' ta' llu'? Jah' ha'. Juu' he- jäh', hnøø' dsoo' dsë- jne' mah' hwëë' jne' lluu', he- ja- ba' dsa-jne' jwë' jnän' he- jmaän' hñaan' kaah'. ²⁸ He-ja- dsa-lä-ngëé' jne', heh' he- hwëë' dsa- lluu' kyaah' he- dsoo' dsëy' kih' Jesús, ja- kyaah' he- høoy' ley.

²⁹ ¿Hih' Dio, che' laay' ma-la' kyaa' dsa- judiu ba'? ¿Che' sa' laay' kyaa' dsa- hì- sa- laa' judiu ka-läh'? Ma-ra' ju'dsoo', laa' bih' Dio kyaa' dsa- hì- sa- laa' judiu. ³⁰ Jaa- ba' Dio laa'. Kyaah' he- ma-dsoo' dsë' dsa- jmaäy' lluu' hì- ga-wih' jmi-ngo' kih', hì- jmaäy' lluu' hì- sa' ga-wëh' jmi-ngo' kih' ka-läh', kyaah' he- dsoo' dsëy'. ³¹ ¿Che' jmee- jne' sa' kyeë' ley kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Jesús? Ni' miih- sa' la' lä-ja-. Cha-ga'miih- jmeen' kyeë' ba'.

4

Lä-la' ba-la' he- ga-jmee' Abraham llo'joo'

¹ ¿Hee- le' jäh' jne' kih' Abraham dsa- ma-gyuh- jnän', ha- lä- ga-jäy' kyaah' juu' la-? ² Cher'mah' Abraham ga-laa' lluu' kyaah' lä-jëë' he- llu' he- ga-jmeey', le' ba' ma' jmaäy' hñiiy' jòh' cha'në' Dio, pero sa' la' lä-ja-. ³ Nuu- da' hnäh' ha- lä- jäh' jee' na-sii- juu' kih' Dio: "Ga-jmee' Abraham dsoo' dsë' kih' Dio, he- ja- ga-jmee' Dio kwaat' laay' jaa- hì- lluu'."

⁴ Pero jaa- hì- jmee- ta', sa' la' kwaat' he- la' hyoyh' jñeey'. Kih' he- ää- dsa- kiyh', he- ja- ba' ja- tēyeh' jñeey'. ⁵ Hi' jaa- hì- sa' ma-jmee' ta' llu', cher'mah' ga-jmeey' dsoo' dsëy' kih' hì- jmaä- lluu' dsa- hì- ää- dsoo', Dio jmee' kwaat' lluyy', kih' he- ma-dsoo' dsëy'. ⁶ Ja-ba' lä-ja- ga-hlëéh' David ha- lä-koø- llu' la' kih' dsa', cher'mah' Dio jäh' laay' lluyy' ma-ke' sa' cha- ta' llu' he- ma-jmeey'. ⁷ Ga-jäyh':

Llu' la' kih' dsa- hì- ma-che' dso'kye- kih', hi- sa' la' kwaat' he- hñiih' he- ma-jmeey'.

⁸ Llu' la' kih' dsa- ñuuh- cher'mah' sa' jmee- Dio kwaat' dso'kye- kiyh'.

⁹ He- llu' la- ¿che' ma-la' he- kih' hì- ga-wih' jmi-ngo' kih' ba' o che' sa' la' kih' hì- sa' ga-wëh' kih' ka-läh'? Nuu- da' ha- lä- la', na' he- ma-jäh' jne', ga-jmee' Dio kwaat' lluyy' Abraham kih' he- ga-lä-dsoo' dsëy'. ¹⁰ ¿Ha- lä- ma' laa' Abraham lä- ma' ga-jmee' Dio kwaat' lluyy'? ¿Che' ma-na-wih' jmi-ngo' kiyh' o sa' ma-na-wih'? Sa' ma' na-wih' jmi-ngo' kiyh' jii- ja-.

¹¹ Ga-heeh- ba' Abraham he- ga-wih' jmi-ngo' kiyh', mada' kih' Dio. He- ja- la' lä-koø- he- taay' ñe' mah' lii- lluyy' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy' kih'

Dio. Pero ma⁻dsoo^ʼ ba^ʼ dsëy^ʼ jãã^ʼ ja⁻ga⁻gaa^h jmi⁻ngo^ʼ kiyh^ʼ. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻laay^ʼ jmi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsë^ʼ kih^ʼ Dio ma⁻ke⁻ sa⁻ na⁻wih^ʼ jmi⁻ngo^ʼ kiyh^ʼ. Lä⁻ja⁻ jmee^ʼ Dio kwaat⁻ lluy^ʼ ka⁻lä⁻h⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he^ʼ, kyaah^ʼ he⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsëy^ʼ. ¹² Hi⁻ laay^ʼ jmi⁻ hi⁻ ga⁻wih^ʼ jmi⁻ngo^ʼ kih^ʼ ka⁻lä⁻h⁻, pero ja⁻ ma⁻la⁻ kih^ʼ he⁻ ga⁻wih^ʼ kih^ʼ ja⁻, kih^ʼ he⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsëy^ʼ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeë^ʼ dsoo^ʼ dsë^ʼ täã⁻ jnã⁻ Abraham, jãã^ʼ ja⁻ga⁻gaa^h jmi⁻ngo^ʼ kiyh^ʼ.

Dsa⁻lä⁻te⁻ he⁻ ga⁻bããh⁻ Dio hñii^ʼ, kyaah^ʼ he⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsë⁻ jne^ʼ

¹³ Jã⁻ ta⁻la⁻ kih^ʼ he⁻ ma⁻ hoo⁻ Abraham ley kih^ʼ Moisé, la^ʼ kwaat⁻ hyoyh⁻ kyaah^ʼ joo⁻siyh^ʼ lä⁻ ga⁻dsa^ʼ jmi⁻gyuu⁻. Dio ga⁻bããh⁻ hñii^ʼ kwëëyh⁻ Abraham, kih^ʼ he⁻ ga⁻laay^ʼ lluy^ʼ, lä⁻llu^ʼ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo^ʼ dsëy^ʼ ba^ʼ. ¹⁴ Wa⁻ra⁻ jã⁻h⁻ kih^ʼ hi⁻ hoo⁻ ley hyoyh⁻ heey^ʼ ja⁻ba⁻ he⁻ hyoh⁻ dsa⁻ kyaah^ʼ Abraham, mo⁻so⁻ jmää⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsë^ʼ dsa⁻ hi⁻ jã⁻ ta⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻bããh⁻ Dio hñii^ʼ kyaah^ʼ Abraham, cher⁻mah⁻ lä⁻ja⁻ la⁻. ¹⁵ Kih^ʼ he⁻ cha⁻ ley, he⁻ ja⁻ gwa⁻ ya⁻jëë⁻ dsë^ʼ Dio kyaah^ʼ jne^ʼ hi⁻ sa⁻ mi⁻te⁻ ley. Pero jee⁻ sa⁻ cha⁻ ley, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ dsa⁻hlãã⁻ kih^ʼ.

¹⁶ He⁻ ga⁻bããh⁻ Dio hñii^ʼ kyaah^ʼ Abraham, la^ʼ kyaah^ʼ he⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsëy^ʼ mah^ʼ hyoyh⁻ he⁻ la^ʼ hyoyh⁻ ba^ʼ. Lä⁻jwë⁻ ja⁻ jã⁻ koo⁻ hweh⁻ hmooh⁻ he⁻ ga⁻jmeë^ʼ Dio kyaay^ʼ, lä⁻ ma⁻ ga⁻jãyh^ʼ jmeey^ʼ llu^ʼ kih^ʼ lä⁻jëë⁻ sa⁻ju⁻ kiyh^ʼ. Hi⁻ jã⁻ ma⁻la⁻ kih^ʼ hi⁻ hoo⁻ ley ga⁻jãyh^ʼ lä⁻ja⁻. La^ʼ kih^ʼ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsë^ʼ ba^ʼ ja⁻, lä⁻koo⁻ ga⁻lä⁻dsoo^ʼ dsë^ʼ hñii^ʼ Abraham hi⁻ laa⁻ täã⁻ kih^ʼ lä⁻jëë⁻ jne^ʼ. ¹⁷ Lä⁻la⁻ na⁻si⁻ kiyh^ʼ: “Ga⁻llaan⁻ hne⁻ mah⁻ leeh⁻ täã⁻ kyaah^ʼ jwëë⁻ dsa⁻”, ga⁻jãh⁻ Dio. He⁻ ja⁻ laay^ʼ täã⁻ jnã⁻ cha⁻në⁻ Dio. Jëëh⁻, ga⁻jmeey^ʼ dsoo^ʼ dsëy^ʼ kih^ʼ Dio hi⁻ mi⁻jiih⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁻, he⁻ ba^ʼ Dio hi⁻ hlëëh⁻ kih^ʼ he⁻ sa⁻ ga⁻ma⁻cha⁻, lä⁻koo⁻ he⁻ ma⁻cha⁻ ba^ʼ.

¹⁸ He⁻ mo⁻so⁻ kye⁻ dsa⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻ le⁻, pero Abraham ga⁻ka⁻ ba^ʼ o⁻joh⁻ dsë⁻, ga⁻lä⁻dsoo^ʼ dsëy^ʼ he⁻ ga⁻jãh⁻ Dio, he⁻ ja⁻ ga⁻laay^ʼ täã⁻ kih^ʼ jwëë⁻ dsa⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jãh⁻ Dio siyh⁻: “Lä⁻la⁻ lä⁻jwëë⁻ dsa⁻ kyaah^ʼ.” ¹⁹ Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻dsoo^ʼ dsëy^ʼ, sa⁻ ga⁻hwaay⁻. Sa⁻ ga⁻kay⁻ ni⁻ miih⁻ huu⁻dsë⁻ kih^ʼ he⁻ ma⁻gyuyh⁻. Mo⁻so⁻ chaa⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻laay^ʼ. Jii⁻ ja⁻, miih⁻ ga⁻ sa⁻ ma⁻ hãay⁻ hña⁻loo⁻ ji⁻në⁻. Hi⁻ sa⁻ ga⁻kay⁻ cha⁻miih⁻ huu⁻dsë⁻ kih^ʼ Sara dsa⁻më⁻ kyaay⁻, hi⁻ sa⁻ ma⁻ le⁻ ma⁻kaa⁻ gyuu⁻. ²⁰ Ni⁻ sa⁻ ga⁻jeh⁻ dsëy^ʼ, sa⁻ ja⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh^ʼ ma⁻ jãyh⁻ sa⁻ le⁻. Ma⁻ra⁻ he⁻ jmee^ʼ ba^ʼ Dio he⁻ jãyh⁻ jmeey^ʼ, ma⁻laay^ʼ. Cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻lä⁻dsoo^ʼ dsëy^ʼ hi⁻ ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih^ʼ Dio. ²¹ Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jmeë^ʼ bih⁻ dsoo^ʼ dsëy^ʼ he⁻ lä⁻këh⁻ Dio jmi⁻ jmee^ʼ he⁻ ga⁻bããyh⁻ hñiiy⁻. ²² He⁻ ga⁻lä⁻dsoo^ʼ dsë^ʼ Abraham lä⁻ja⁻, ga⁻jmeë^ʼ Dio kwaat⁻ laay^ʼ lluy^ʼ.

²³ Sa⁻ hlëëh⁻ ma⁻la⁻ kih^ʼ Abraham jee⁻ na⁻si⁻ juu⁻ kih^ʼ Dio, he⁻ jãh⁻: “Ga⁻laay^ʼ kwaat⁻”. ²⁴ Lä⁻kye⁻ jne⁻ laa⁻ jne⁻ kwaat⁻, kih^ʼ he⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsë⁻ jne⁻ kih^ʼ Dio, hi⁻ ga⁻mi⁻jiih⁻ Jesús Dsa⁻joh⁻ jnã⁻ jee⁻ kih^ʼ hi⁻ na⁻juu⁻. ²⁵ Dio ga⁻ngëëy⁻ Jesús mah⁻ ga⁻juuy⁻ kih^ʼ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻bããh⁻ jne⁻ hi⁻ ga⁻mi⁻jiiyh⁻ ka⁻lä⁻h⁻ mah⁻ leë⁻ jne⁻ lluy⁻ cha⁻në⁻ Dio.

5

Na⁻ma⁻hi⁻ ti⁻ jnã⁻ kyaah^ʼ Dio

¹ He⁻ ma⁻laa⁻ jne⁻ lluy⁻ kyaah^ʼ he⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsë⁻ jne⁻, he⁻ ja⁻ hii⁻ ti⁻ jnã⁻ kyaah^ʼ Dio ta⁻la⁻ kih^ʼ Jesucristo Dsa⁻joh⁻ jnã⁻. ² Hi⁻ lä⁻ja⁻ ta⁻la⁻ kiyh^ʼ, ma⁻cha⁻ ba^ʼ jwë⁻ jnã⁻ dsa⁻toohn⁻ cha⁻në⁻ Dio. He⁻ la⁻ ma⁻hñah⁻ ba^ʼ jne⁻ he⁻ la⁻, kih^ʼ he⁻ ma⁻dsoo^ʼ dsë⁻ jne⁻. Peer⁻ jëë⁻ dsë⁻ jne⁻ he⁻ cha⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻

jnän he- tēē' jne' ya'jwii' kih' Dio. ³ Hi' ja' ma'la' kih' he-ja'. Lā'kye- he- jēē' jne' wii' jmee' jēē- dsē- jne'. Jēēh', nē' ba' jne', he- jēē' jne' wii' ja', jmee' kwēēh' dsē- jne' cha- ga'miih'. ⁴ Hi' he- kwēēh' dsē- jne', jmee' be' dsē- jne'. Hi' kih' he- be' dsē- jne' he-ja' cha- ga'miih' o'jōh' dsē- cha- jnän'. ⁵ Heh' o'jōh' dsē- he- ma'cha- jnän', ja' he- mi-gaan' hñaan' ja'. Jēēh', Dio hnää' jne' cha-miih' ta'la' kih' Jmi'-lle' Na-jngii' he- ga'tooyh- neh' tuh-dsē- jne'. ⁶ Lā'koō- ma'laa' jne' jāā', sa' ma'cha- be' jnän'. Pero ma'ga-tē' hor', Cristo ga'juu' jnā' jne' hī- āā- dsoō'. ⁷ Ju'dsoō', he-lii' ba' jnāā' jaa' hī- juu' lla' jaa- hī- lluu'. Pero cher'mah' chaa- jaa- hī- llu' dsē', go' jnāā' jaa- hī- tuu- dsē' juu' lla- hī- he'. ⁸ Pero Dio ga-mi'jnāā- ha- lā'koō- jiih' hnäy' jne', jēēh', ma'ke- cha-miih' ma'hlēēh' jne', ga'kwaay' Cristo ga'juu' kwaat' jnän'. ⁹ Na' he- ma'lluu' jne' kyaah' jma- kih' Cristo, ha- ga' sa' läy' jne' kih' he- wii' he- na' ga'cheē' Dio. ¹⁰ Lā'koh' sa' ma'jwah' jne' kyaah' Dio, ga'jiih' juu' jnän' kyaayh', lā'llu' he- ga'juu' jooy'. Hi' na' he- ma'jiih' juu' jnän' kyaayh', ha- ga' sa' läy' jne' lā'llu' he- na'jiih' jooy'. ¹¹ Hi' ja' ma'la' koō- läy' jne', jmeey' jēē- dsē- jne' tāā' ta'la' kih' Jesucristo Dsa-jōōh' jnän' hī- ga'jēēh' juu' jnän' kyaah' Dio.

Adán kyaah' Cristo

¹² Ja'ba' lā'koō- ga'he' dso'kye- jmi-gyuu' la- kyaah' jaa- dsa- ba' hī- kyaah' dso'kye- ja- ga'juuy', lā'ja- ga'lā'jēē' ba' dsa- dsa-juu', kih' ga'lā'jēē' ba' ga'jmeē' dso'kye'. ¹³ Sa' ga' ma'cha- ley kih' Moisé, ma'cha- ba' dso'kye- jmi-gyuu' la-. Pero sa' la' kwaat- dso'kye- ja-, jāā' sa' ga' ma'cha- ley. ¹⁴ Pero ma'ra' he- ga'juu' ba' dsa-, ga'lōō' jmi' kih' Adán, lā- ga'tē' kih' Moisé. Ga'lā'jēē' ba' dsa- dsa-juu', ma'ke' na'sii' ba' la' dso'kye- he- ga'jmeey' kyaah' he- ga'jmeē' Adán. Adán he' ma'laa' lā'koō- laa' jaa- hī- ga'hii' juu' kih' ja' jmi-gyuu' la-.

¹⁵ Pero kah' ba' la' he- la' kwa- Dio jnän' lā'koh' ga' he- hliih' he- ga'jmeē' Adán. Kyaah' dso'kye- he- ga'jmeē' Adán, ga'heē' jwēē' dsa-. Pero cha-ga'miih- ga'lā'cha- he- llu' kih' jwēē' dsa- kyaah' he- llu' dsē' Dio he- la' kway- ba' ta'la' kih' he- llu' dsē' jaa- dsa-. Hī- he' he' Jesucristo. ¹⁶ Hi' sa' jēēh' kwee- he- hliih' he- ga'jmeē' Adán kyaah' he- la' kwa- Dio. Jēēh', jā' jwiz- kwaat' kih' koō- ba' dso'kye- he- ga'jmeē' dsa- he', hī' kih' he-ja', ga'toh' dso'jwii' nē' jnän'. Pero kwaat' kih' he- jmeē' dsa- cha-miih- dso'kye-, he-ja- ba' ja- ja' he- la' kwa- Dio mah' lā'ja- leē' lluu' dsa-. ¹⁷ Kyaah' dso'kye- he- ga'jmeē' jaa- dsa- ñuuh', ga'lih' ga'heē' lā'jēē' dsa-. Pero lā'jēē' dsa- hī- hegh- he- la' kwa- Dio mah' leey' lluu', ha' ga' sa' le' dsa-taayh' llu', kih' he- na'jiiyh' cha'nē' Dio ta'la' kih' jaa- dsa- hī- cheē- Jesucristo.

¹⁸ Kyaah' dso'kye- he- ga'jmeē' jaa- dsa-, ja' dso'jwii' nē' kih' lā'jēē-. Ja'ba' lā'ja-, ta'la' kih' jaa- dsa- hī- ga'jmeē' llu', ja' he- leē' lluu' lā'jēē' dsa- mah' na'jiiyh' cha'nē' Dio. ¹⁹ Kih' he- ga'lā'chaah' jaa- dsa- ñuuh', jwēē' dsa- ga'lēē' hlēēh'. Ja'ba' lā'ja- ka' lāh' kih' he- ga'lā'ñuuh' jaa- dsa-, jwēē' dsa- leē' lluu'.

²⁰ Ga'nōō' ley kih' Moisé mah' lā'cha- cha-ga'miih- dso'kye-. Hi' ma' ga'lā'cha- cha-miih- dso'kye-, cha-ga'miih- ga'lā'llu' dsē' Dio kyaah' jne'. ²¹ Hi' ja'ba' lā'koō- ga'lih' dso'kye- ga'jngiih' jnän', ja'ba' lā'ja- ga'lih' Dio ga'jmāā' jne' lluu' ta'la' kih' he- llu' dsēy', mah' jmeē' chaa- jne' ga'lā'jē- joh' jmi' cha- ta'la' kih' Jesucristo Dsa-jōōh' jnän'.

6

Ma' ga'saa' jne' jmī, lä' koo' he' ga' juu' jne' kyaah' Cristo

¹ ¿Ha- lä- jäh' jne' ja-, che' wa' jmee' ba' jne' he- hlih' mah' lä-llu' dsē' Dio cha' ga'mīh- kyaah' jne'? ² Ni- mīh- sa' la' lä'ja-. Ma-na-juu' jne' kih' he- hlih', ha- lä'ja- dsa'tooh' ga' jne' jmeen' he- hlih'. ³ ¿Che' sa' ñeh' hnäh' he- ma-laä' jne' koo' kyaah' Cristo, he-ja- ba' ja- heh' ga'saa' jne' jmī- kwaat' kiyh'? He-ja- la' kwaat' he- ga' juu' jne' ko' jøh' kyaayh'. ⁴ Lä- ma' ga'saa' jne' jmī-, lä' koo' he- ga' juu' jne' hi' ga' haa' jne' ko' jøh' kyaah' Cristo. Hi- lä- ma' ga-lä' jiih' Cristo jee' kih' hi- na-juu' kyaah' be' kih' Dio, ja-ba' lä'ja- ga-lä' chaa' jne' lä' hmēē' mah' dsa'toohn' kyaayh'.

⁵ Cher'mah' la' kwaat' kyaah' jnih' ko' jøh' lä' koo' ma' ga' juuy', ja-ba' lä'ja- lä' jiih' jne' kyaayh' lä' koo' ga-lä' jiih' hñīy'. ⁶ Ma- ñe' ba' jne' lä' koo' ma' laä' jne' jää', la' lä' koo' he- ga'taa' jne' kyaayh' dsoh' hma-cru' mah' ga-läay' jne' kih' jmi-ngo' he- ma' jøø' jnän' jwē' hlih'. Heh' lä'ja- mo'so' cha- he- kih' jmee' ga' jne' he- hlih'. ⁷ Jēēh' jaa- hi- ma-na-juu', ma-na-laay' kih' dso'kye-. ⁸ Hi- cher'mah' ga' juu' jne' kyaah' Cristo, lä'ja- ma' dsoo' dsē' jne' ma' chaa' jne' ka-läh' kyaayh'. ⁹ Jēēh' ma- ñe' jne' he- ga-lä' jiih' Cristo jee' kih' hi- na-juu', he-ja- mo'so' cha- he- kih' juuy' ka-läh'. Hee- ga' na- he- jmee' juuy'. ¹⁰ Jēēh', lä- ma' ga' juuy', ga' juuy' kih' dso'kye- koo- hä' ja-ba'. Ni- mīh- sa' jmee' dso'kye- hih' kiyh'. Heh' he- na' jiiyh-, na' jiiyh' kih' Dio ba'. ¹¹ Ja-ba' lä'ja- hnäh', jmee' hnäh' kwaat' he- ma-na-juuh' hnäh' kih' dso'kye-, hi- na' jiih' hnäh' kih' Dio ta-la' kih' Cristo Jesús Dsa' jøøh' jnän'.

¹² Mo'to- kwa- hnäh' jwē' la-dsēē' he- hlih' nē' jmi-ngo' kyah' hnäh'. Mo'to- jmeeh- hnäh' he' he- ga' ngī- jmi-ngo' kyah' hnäh'. ¹³ Ta- kwa- jwē' jmee' goo- tīh' hnäh' he- hlih'. Ngēē' hnäh' hñaa' kih' Dio, lä' koo' he- ma-lä' jiih' hnäh' jee' kih' hi- ma-na-juu'. Hi- ngēē' hnäh' na' hñaa' jmi-ngo' kyah' hnäh' kih' Dio mah' jmee' he- llu' jmah' ba'. ¹⁴ Lä' jwē' ja- mo'so' la-dsēē' he- hlih' kyah' hnäh', jēēh' mo'so' na' jnää' hnäh' kih' ley, na' he- ma-tāäh' hnäh' kyaah' he- llu' he- la' kwa' Dio.

Jne' hi- mi-te' kih' he- llu'

¹⁵ Ha- lä'ja-, na' he- ma-tøøh' jne' kyaah' he- la' kwa' Dio hi- mo'so' na' jnää' jne' kih' ley, ¿che' jmee' ga' jne' he- hlih'? Ni- mīh- sa' la' lä'ja-. ¹⁶ ¿Che' sa' ñeh' hnäh' ha- lä' la'? Cher'mah' ga' hñēēh' hnäh' hñaa' jmeeh' ta' kih' dsa-, he- ma-na' hñuu' hnäh' mi-teh' hnäh' kiyh' ba' ja-. Lä'ja- cher'mah' jmeeh- ga' hnäh' he- hlih', lä- ma-tāäh' ja-ba' hnäh' kyaah' he- hlih' he- jmee' juu' hnäh'. Pero cher'mah' tāäh' hnäh' nūh' hnäh' kih' Dio, leeh' hnäh' lluu'. ¹⁷ Ti'hmaah' Dio, ma-ke- ma' na' hñuu' hnäh' kyaah' dso'kye-, pero na' ma-heeh' hnäh' lä' kaa- tuh' hoh' hnäh' lä' jē- ju'dsoo' he- ma-nūh' hnäh'. ¹⁸ Ma-na-laah' hnäh' kih' dso'kye-, hi- na' ma-ngēēh' hnäh' hñaa' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba'. ¹⁹ Ma-hlēēh' hnäh' juu' kih' hi- na-hñēē' jmee' ta' hi' kih' dsa-juuy' mah' lä' ngēē' hnäh' kwee-. Jää' ga' ngēēh' hnäh' hñaa' kih' dso'kye-, ga' jmeeh' hnäh' he' kih' he- hlih' cha-ga'mīh-. Pero na' ta' cha' nē' ngēē' hnäh' hñaa' kih' Dio mah' leeh' hnäh' hi- jmee' he- llu' jmah' ba' hi- lä'ja- leeh' hnäh' na- jngēē' cha-ga'mīh-.

²⁰ Lä' koo' ma' na' hñuu' hnäh' kyaah' dso'kye-, sa' ma' laah' hnäh' kwaat' kyaah' he- llu'. ²¹ ¿Hee- na- ga' leeh' hnäh' kyaah' he- hlih' he- ga' jmeeh'

hnäh'⁹? Hi⁹ na⁹ kwa⁹ o-hih⁹ kyah⁹ hnäh'. He⁹ jngiih⁹ jnän⁹ ba⁹ ja⁹. ²² Pero na⁹ he⁹ mo⁹so⁹ na⁹ hñuuh⁹ hnäh⁹ kyaah⁹ dso'kye⁹ ja⁹, ma⁹ laah⁹ hnäh⁹ hi⁹ jmee⁹ ta⁹he⁹ kih⁹ Dio ba⁹. He⁹ la⁹ ba⁹ ja⁹ ya⁹jøø⁹ kyah⁹ hnäh', he⁹ jmee⁹ na⁹ jngëeh⁹ hnäh⁹ lä⁹ jiih⁹ mo⁹so⁹ juu⁹ hnäh'. ²³ Hi⁹ jmee⁹ dso'kye⁹, juu⁹ bih⁹. He⁹ ja⁹ na⁹ la⁹ lä⁹ koø⁹ jñeey¹. Pero he⁹ la⁹ kwa⁹ Dio, he⁹ ja⁹ jmee⁹ chaa⁹ jne⁹ tää⁹ ta⁹ la⁹ kih⁹ Cristo Jesús Dsa⁹ jøøh¹ jnän⁹.

7

Ley kih⁹ Moisé mo⁹so⁹ jmee⁹ hih⁹ jnän⁹

¹ Øøhn¹, hlëeh⁹ hnäh⁹ hi⁹ kyuu⁹ ley, ¿che⁹ sa⁹ ngëeh⁹ hnäh⁹ ha⁹ lä⁹ la⁹ ley? Ley ja⁹ jmee⁹ hih⁹ kih⁹ dsa⁹, ta⁹ ko⁹ jiih¹ chaa⁹y⁹. ² Lä⁹ koø⁹ la⁹ kih⁹ jaa⁹ dsa⁹ me⁹ hi⁹ na⁹ jee⁹ goo⁹. Cha⁹në⁹ ley, ma⁹ na⁹ laay⁹ kyaay¹ jaa⁹ dsa⁹ ñuu⁹ ba⁹ ta⁹ ko⁹ jiih¹ chaa⁹ dsa⁹ ñuu⁹ kyaay¹. Pero cher⁹mah¹ ga⁹ juu⁹ dsa⁹ ñuu⁹ he⁹, mo⁹so⁹ jmee⁹ hih⁹ ley ja⁹ kiyh¹. ³ Lä⁹ ja⁹, cher⁹mah¹ ga⁹ kaa⁹ dsa⁹ me⁹ he⁹ jñah⁹ dsa⁹ ñuu⁹ ta⁹ ko⁹ jiih¹ chaa⁹ dsa⁹ ñuu⁹ kyaay¹, he⁹ jmee⁹ dso'kye⁹ ba⁹ ja⁹. Pero cher⁹mah¹ ga⁹ juu⁹ dsa⁹ ñuu⁹ kyaay¹, mo⁹so⁹ jmee⁹ hih⁹ ley ja⁹ kiyh¹. Ja⁹ ga⁹ na⁹, le⁹ ba⁹ kaay¹ jñah⁹, sa⁹ cha⁹ hliih¹ la⁹.

⁴ Ja⁹ ba⁹ lä⁹ ja⁹ hnäh⁹ øøhn¹, ma⁹ na⁹ juu⁹ hnäh⁹ cha⁹në⁹ ley kih⁹ Moisé, kih⁹ he⁹ ga⁹ juu⁹ jmi⁹ ngo¹ kih⁹ Cristo. Lä⁹ ja⁹ cha⁹ jwë¹ leeh⁹ hnäh⁹ kyaay¹ jñah⁹. Hi⁹ he⁹ he⁹ Cristo hi⁹ ga⁹ lä⁹ jiih¹ jee⁹ kih⁹ hi⁹ na⁹ juu⁹ mah¹ jmee⁹ jne⁹ he⁹ llu¹ jmah¹ cha⁹në⁹ Dio. ⁵ Ta⁹ ko⁹ jiih¹ ma⁹ ga⁹ nøø⁹ jne⁹ lä⁹ koø⁹ ma⁹ ngii⁹ jmi⁹ ngo¹ jnän⁹, lä⁹ jë⁹ he⁹ hliih¹ he⁹ ma⁹ hee⁹ dsë⁹ jne⁹, ga⁹ tēē⁹ be⁹ kyaah⁹ ley, mah¹ ga⁹ jøø¹ jnän⁹ jmee⁹ he⁹ hliih¹ he⁹ ma⁹ jngiih¹ jnän⁹. ⁶ Pero na⁹ ma⁹ na⁹ laa⁹ jne⁹, lä⁹ llu¹ he⁹ ma⁹ na⁹ juu⁹ jne⁹ cha⁹në⁹ ley he⁹ ma⁹ jmee⁹ hih⁹ jnän⁹. Hi⁹ na⁹ tøøh¹ jne⁹ kyaah⁹ mada⁹ hmëë⁹ lä⁹ koø⁹ hih⁹ jmee⁹ jmi⁹ lle⁹ kih⁹ Dio. Mo⁹so⁹ jmee⁹ ga⁹ hih⁹ jnän⁹ lä⁹ koø⁹ na⁹ sii⁹ në⁹ ley ma⁹ gyuh¹.

Sa⁹ tää⁹ jne⁹ mi⁹te⁹ jne⁹ ley

⁷ ¿Ha⁹ lä⁹ jäh¹ jne⁹ ja⁹? ¿Che⁹ jmee⁹ hliih¹ ley ja⁹? Ni⁹ miih⁹ sa⁹ la⁹ lä⁹ ja⁹. Jnä⁹ sa⁹ ga⁹ lä⁹ kyuu⁹n hee⁹ ja⁹ dso'kye⁹ wa⁹ra⁹ jäh¹ kih⁹ sa⁹ cha⁹ ley. Hi⁹ ni⁹ sa⁹ ma⁹ lä⁹ kyuu⁹n hee⁹ ja⁹ he⁹ hee⁹ dsë⁹ dsa⁹ lä⁹ jë⁹ he⁹ ga⁹ cha⁹ wa⁹ra⁹ jäh¹ kih⁹ sa⁹ lle⁹ në⁹ ley ñuu⁹ la⁹: "Ta⁹ wa⁹ hee⁹ hoh⁹ leh¹ he⁹ ga⁹ cha⁹." ⁸ Pero dso'kye⁹ ga⁹ tēē⁹ be⁹ cha⁹ ga⁹ miih⁹ ma⁹ ga⁹ nuun¹ ha⁹ lä⁹ hlëeh⁹ ñuu⁹ ja⁹. He⁹ ja⁹ ga⁹ lä⁹ jë⁹ go⁹ te⁹ ba⁹ ma⁹ hee⁹ dsën⁹. Pero wa⁹ra⁹ jäh¹ kih⁹ sa⁹ cha⁹ ley, na⁹ hmää⁹ ba⁹ dso'kye⁹ ja⁹. ⁹ Sa⁹ ga⁹ ma⁹ nuun¹ ley ma⁹ chaa⁹ ba⁹ jnä⁹ llu¹ laan¹. Pero ma⁹ ga⁹ nuun¹ ñuu⁹ ja⁹, ga⁹ lä⁹ jnä⁹ dso'kye⁹ hi⁹ ga⁹ lä⁹ ngëen⁹ ma⁹ na⁹ bääh⁹ he⁹ ma⁹ juun¹ ba⁹. ¹⁰ Ja⁹ ga⁹ ga⁹ lä⁹ ngëen⁹, heh¹ ñuu⁹ he⁹ la⁹ kwaat¹ jmee⁹ chaa⁹ jne⁹, ga⁹ mi⁹ jnää⁹ he⁹ ma⁹ na⁹ bääh⁹ he⁹ ma⁹ juun¹. ¹¹ Jëeh⁹, dso'kye⁹ ga⁹ tēē⁹ be⁹ kyaah⁹ ñuu⁹ ja⁹, ga⁹ mi⁹ gaay¹ jnä⁹ hi⁹ ja⁹ ba⁹ he⁹ ja⁹ ga⁹ bääh⁹ jnä⁹ he⁹ ma⁹ juun¹.

¹² Ma⁹ ra⁹ he⁹ na⁹ jngii¹ ba⁹ ley, hi⁹ lä⁹ jë⁹ ñuu⁹ he⁹ lle⁹ në⁹ ley na⁹ jngii¹, llu¹ ba⁹ la⁹, sa⁹ cha⁹ la⁹ ni⁹ miih⁹. ¹³ ¿Che⁹ ja⁹ ba⁹ he⁹ llu¹ ja⁹, ga⁹ bääh⁹ jnä⁹ juun¹? Ni⁹ miih⁹ sa⁹ la⁹ lä⁹ ja⁹. Dso'kye⁹ ba⁹ ja⁹ he⁹ ga⁹ hee⁹ jnä⁹. Kyaah⁹ he⁹ llu¹ ja⁹, ga⁹ mi⁹ jnää⁹ ha⁹ lä⁹ la⁹ dso'kye⁹ he⁹ kyaah⁹ ma⁹ na⁹ bääh⁹ juun¹. He⁹ ja⁹ kyaah⁹ ñuu⁹ ja⁹ ga⁹ lä⁹ jnä⁹ ha⁹ koø⁹ hliih¹ sa⁹ la⁹ dso'kye⁹ he⁹ kye⁹ jne⁹.

Sa⁹ tää⁹ jne⁹ han¹ kih⁹ he⁹ hliih¹ he⁹ ngii⁹ jmi⁹ ngo¹ jnän⁹

14 Ma-ñe' ba' jne', jmi-llē' ba' la' ley, pero jnā' jmi-ngo' ba' laan', ma-na-hneē' ba' jnā' he- jmeen- ta' he' kih' dso'kye-. 15 Sa- ngēen' hee- na- la' kin-, sa- jmeen- lā' koō- hnoon' jmeen-. He- sa- tih- dsēn-, he- ja- ba' jmeen-. 16 Hi- cher'mah' ga' jmeen' he- sa- hnoon' jmeen-, lā' jwē' ja- jmeen- dsoō', llu' ba' ley ja-. 17 He- ja- jmee' lii-, ja' hñiin' he- jmeen- lā' ja-, dso'kye- he- kyaahn' ba' ja-, he- jmee' lā' ja-. 18 Man' kwee-, sa- jnøø' ni' miih- he- llu' ki' jnā'. He- ma' jwahn' lā' na- he- hlēehn' kih' jmi-ngo' kin' ba' ja-. Ma' ke- hnoo' ba' jnā' jmeen' he- llu', pero sa- tāān' jmeen-. 19 Jēeh-, sa- jmeen' he- llu' lā' koō- hnoon' jmeen-. He- hliih' he- sa- hnoon' jmeen-, he- ja- ba' jmeen-. 20 Hi- cher'mah' jmeen- he- sa- hnoon' jmeen-, ja- he' hñiin' he- jmeen- lā' ja-. Dso'kye- he- kyaahn' ba' ja- he- jmee' lā' ja-.

21 Lā' jē' jiih' he- hnoon' jmeen' he- llu', he- hliih' jmah' ba' jøø' kin-. Kō- na- la' ba' kin-. 22 Neh- tuh- dsēn-, tih- ba' dsēn- ley kih' Dio. 23 Pero man-, cha- ga' jyoh' he- ha' kih' he- tih- dsēn-. He- ja- lla- dsēē' kin' mah' jmeen' he' kih' dso'kye- he- kyaahn'.

24 Peer- jwii- jnā' kih' Dio. ¿Hij- lāā' jnā' kih' jmi-ngo' he- jmee' juun'? 25 Ti'hmaah' kwan- kih' Dio, ma' ra- he- lāāy' ba' jnā' ta' la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnān-. Lā' la- ba' la'. Neh- tuh- dsēn- hnoon' jmeen' he' kih' ley kih' Dio pero jmi-ngo' kin-, jmee' ga' he' kih' dso'kye- ba'.

8

Jmi-llē' Na-jngii' kwa' be' mah' leh' jne'

1 Na' na-, mo-so' na- bāāh' dsa- nāā' cha'je- hi- tāāh' kyaah' Cristo Jesús, hi- sa- ga- nāā' lā- ngii' jmi-ngo' kih', ga- nāā' bih' lā' koō- jāh' Jmi-llē' Na-jngii'. 2 Na' he- ma- kyaahn' Cristo Jesús, Jmi-llē' Na-jngii' he- jmee' chaa- jne', ga- lāā' jne' he- ma- na- bāāh' jne' kyaah' dso'kye- he- ma' jngiih' jnān-. 3 Sa- ga' jmaa' ley kih' Moisé' ma' lāā' jne', kih' he- sa- cha- be' kih' jmi-ngo' jnān-. He- ja- ga' cheē' Dio joo', ga' kay' jmi-ngo' lā' koō- jmi-ngo' he- kye' jne' hi- āā- dsoō'. Ga- juuy' kih' he- na- bāāh' jne' kyaah' dso'kye-. Lā' jwē' ja- ga- cheē' Dio dso'kye- ja- kyaah' dso'jwii' he- ma' kye' jne' né' jmi-ngo' jnān-. 4 Mah' lā- ja- lā- tāā- jne' jmeen' he- llu' jmah' lā- hnøø' kih' ley, cher'mah' sa- jmee- ga' jne' he' lā' koō- ngii' jmi-ngo' jnān-. Hnøø' jmee- jne' he' lā' koō- jāh' Jmi-llē' Na-jngii' ba'.

5 Dsa- hi- ga- nāā' lā' koō- ngii' jmi-ngo' kih', kye- huu' dsē- kih' jmi-ngo'. Pero hi- ga- nāā' lā' koō- jøø' Jmi-llē' Na-jngii', kye- huu' dsē- kih' Dio ba'.

6 Cher'mah' jmee- jne' he' kih' he- ngii' jmi-ngo' jnān-, he- ja- jmee' juu' jne'. Pero cher'mah' jmee- jne' he' kih' Jmi-llē' Na-jngii', he- ja- ba' jmee' chaa- jne' hi' jmee' hi' tii' jnān-. 7 Lā' koō- la' kih' jmi-ngo' jnān- sa- jwah' kyaah' Dio. Sa- jmee- he' lā' koō- jāh' ley kih' Dio hi- ni' lā' ja- sa- tāā- høøy' wa'ra- jāh' kih' jmeey' he'. 8 Hi- ga- nāā' lā' koō- ngii' jmi-ngo' kih', sa- tāāy' jmeey' he- tih- dsē' Dio.

9 Pero hnāh', mo-so' tāāh' hnāh' lā- hnøø' jmi-ngo'. Cher'mah' ju' dsoō' kye' hnāh' Jmi-llē' kih' Dio, tāāh' hnāh' lā- hnøø' Jmi-llē' Na-jngii' ba'. Hi- cher'mah' chaa- hi- sa- kye- Jmi-llē' kih' Cristo, sa- laay' kyaā' Cristo. 10 Pero cher'mah' kyaah' hnāh' Cristo, lā' koō- he- ga' juu' jmi-ngo' kyah' hnāh' kwaat- kih' dso'kye-, hi- jmi-llē' kyah' hnāh' na' jiih' lā' llu' he- ma- laah' hnāh' lluu'. 11 Cher'mah' kye' hnāh' Jmi-llē' kih' hi- ga- chaa' Jesús jee' kih'

hij ma na juu, he ba hij ga mi jiih Cristo, mi jiiyh jmi ngo kyah hnäh he dsa juu, ta la kyaah be kih Jmi lle Na jngii he kyeh hnäh.

12 He ja jweehn hnäh oöhn, koo ba la he ää jmi jmeen pero ja he dsa toohn lä koo hnö jmi ngo jnän. 13 Cher mah tääh hnäh lä hnö jmi ngo kyah hnäh, juuh hnäh. Pero cher mah kyaah be kih Jmi lle Na jngii ga lä oöh hnäh kih he ngii tuh hoh hnäh, chaa ba hnäh tää. 14 Lä jee hij jö jmi lle Na jngii kih, hij he ba laa ma ra joo Dio. 15 Sa ga hñah jne koo jmi lle he hnëe jne mah dsa tooh jne gah jne lä koo ma tööh jne jaa. Ga hñah jne Jmi lle kih Dio hij ga jmaä jne ma ra jooj. He ja chiih jnih: "Abba", he hnö jäh Täa kyaan. 16 Ja ba Jmi lle Na jngii jmee ju dsoo siyh jmi lle jnän, ma ra he laa jne joo Dio. 17 Hi he ma laa jne jooj, ma laa jne kwaat hñah jne he kwëh Dio joo. Lä ja k jöh kyaah Cristo hñah jne heen he ga bääh Dio hñi, cher mah heeh jne jëen wi k jöh kyaayh. Ja ga na, le dsa toohn k jöh kyaayh ya jwi kih.

Lloo koo jmi tëh jne ya jwi kih Dio

18 Jnä laan, he lli wi he jee jne na, ni miil sa jeeh lä koo le jnän ya jwi kih Dio he na ga lä jnä. 19 Ga lä jee he ga jmee Dio cha jmi gyuu la, hnö wa ra jäh kih na ga juh ba ma te jmi mi jnää Dio lä jee hij laa jooj. 20 Jëh, lä jee he ga jmee Dio cha jmi gyuu la mo so jnä lä koo ma jnä lä ma ga jmee Dio. Pero ja he hyoh dsë ja, he ga jä ta hwa. Lä ja ga lä hnö hñi hij ga jmee ba. Pero ma ra he cha ba o jöh dsë kih. 21 Jëh, ma ra he lää ba lä jee he ga jmee Dio, sa kway jwe hee ta la hee lä ja ba. Ma ja le cha miil llu kiyh wa ra ga te jee lääy k jöh kyaah lä jee hij laa joo Dio. 22 Ma ne ba jne, lä jee he ga jmee Dio ki hooch lä jiih na kih lli wi he jee, ku jii kih lä koo jaä dsa me jee dsa lä chaa gyuu kyaay. 23 Hi ja ma la he ja ki hooch, ja ba lä ja jne ka läh. Jëh, ma hñah jne Jmi lle Na jngii he la to ne kih jee lä jee he na ga hñah jne. He ja ku jii tuh dsë jne, jöön kih Dio he mi jnää jne he laan ma ra jooj. Ja ga na lää jmi ngo he kye jne la. 24 Ga lääy jne, he ja ma cha ba o jöh dsë jnän he lää ba jmi ngo jnän. Pero wa ra jäh kih ga tée jne he la, mo so cha he kih he jö ga jne. Jëh, he ma te jee jne, che la jö ga jne tée? 25 Pero jne, tööh ba jne jöön he sa ga ma te jee jne, he ja hnö jmeen jöh dsë jne.

26 Ja ba lä ja, Jmi lle Na jngii kway be lä ma sa cha be jnän. Jëh, sa kyuuh jne ha lä chuun kyaah Dio, pero Jmi lle Na jngii cheh ne jnän, ki hooch ngii jnän kyaah juu he sa keh jne jmi hlëhn. 27 Dio hij jee kwee ha lä la neh tuh dsë jne, hij he ne hee na he ngii Jmi lle Na jngii, jëh lä hyoh dsë Dio ba ngii jnän hij laa kyaay.

28 Jne hij hnää Dio, ne jne, he llu jnän ba ja lä jee he dsa ngëe jne, jne hij na teeh kyaa Dio lä koo hu dsë kiyh he ma na la jaa. 29 Jaa ma kyuu Dio lä jee dsa kyaa hi lä ja ga jmaäy kwaat lä ma to ne, mah leey lä koo laa jooj. Lä jwe ja, lee Cristo to ne jee kih jwee dsa kyaay. 30 Hi lä jee hij ga jmaäy kwaat lä ma to ne, ga téeyh hij he. Hi lä jee hij ga téeyh, ga jmaäy lluu. Hi hij ga jmaäy lluu he, ga jmaäy kaah.

31 ¿Hee- ga' na- jäh' jne' na'? Cher'mah⁴ Dio kyaah' jne', ¿hij- na- hij- lla-dsëe' jne'? 32 Sa⁴ ga⁴kooy' dsëy⁴, ma⁴ra⁴ he⁴ ga⁴ngëe' bih⁴ jooy' ga⁴juu' kwaat' jnän'. Ha- ga' sa⁴ kwëeyh⁴ jne' lä⁴jë⁴ he⁴ jmee⁴ bii' jnän'. 33 ¿Ha- ta⁴ jä⁴ hij- hnëe' hij- ma' na⁴lleeh' kyaa' Dio? Hñii' ba' Dio jmäy' lluu'. 34 ¿Ha- ta⁴ jä⁴ hij- taah' jne' cha'je'? Cristo ga⁴juu' jnän' hi⁴ ja⁴ ma⁴la⁴ koq⁴ ga⁴juuy' ja⁴, ga⁴lä⁴jiiyh' ka⁴läh'. Hi⁴ ja⁴ ma⁴la⁴ koq⁴ ga⁴lä⁴jiiyh', na⁴ gyay' jwoo' ra⁴lluu' kih⁴ Dio ngiiy' jnän'. 35 ¿Ha- ta⁴ jä⁴ he⁴ ha' jnän' he⁴ hnää' Cristo jne'? ¿Che' kyaah' he⁴ jëe' jne' wii', che' kyaah' he⁴ la⁴jwëeh' jnän', he⁴ kwa⁴dsa⁴ jnän', he⁴ sa⁴ cha⁴ he⁴ kih⁴hijn⁴, he⁴ sa⁴ cha⁴ hmiih⁴ he⁴ kyehn', he⁴ hii' goo' jnän', o he⁴ juu' jne'? 36 Lä⁴koq⁴ na⁴si⁴ juu' kih⁴ Dio: Kih⁴ he⁴ tøøh' jnääh' kyaah' hne⁴, he⁴ ja⁴ lä⁴jë⁴ jmi⁴ ba' hii' goo' juu' jnääh'. Jmee⁴ dsa⁴ kwaat', laa' jnääh' lä⁴koq⁴ jah' hij- jngëeyh⁴.

37 Kih⁴ jee' lä⁴jë⁴ he⁴ ja⁴, ma⁴ra⁴ he⁴ leh⁴ ba' jne' kyaah' be' kih⁴ Cristo hij- hnää' jne'. 38 He⁴ja⁴ jmeen' dsoo', ni⁴ he⁴ juu' jne', ni⁴ he⁴ cha⁴ jmi⁴gyuu⁴ la⁴, ni⁴ ángele, ni⁴ hij- laa' ta⁴juu⁴, ni⁴ hij- na⁴høø⁴ ga⁴be', ni⁴ he⁴ cha⁴ na⁴, ni⁴ he⁴ na⁴ga⁴lä⁴jnä⁴ ta⁴cha⁴në', 39 ni⁴ he⁴ cha⁴gyuu⁴, ni⁴ he⁴ cha⁴neh⁴ hwa⁴, ni⁴ he⁴ ga⁴jyoh' he⁴ ma⁴ na⁴ la⁴ kih⁴ Dio, sa⁴ tää⁴ jñuu⁴ lä⁴koq⁴ te⁴ he⁴ hnää' Dio jne', he⁴ ga⁴mi⁴jnäy' jnän' ta⁴ la⁴ kih⁴ Cristo Jesús Dsa⁴jøøh' jnän'.

9

Ga'jä⁴ ta⁴koq⁴ dsa⁴ Israel hij- ma' laa' kwaat'

1 Jnä⁴ hij- laa⁴ kyaah' Cristo, ju'dsoo' na⁴ jwëeh⁴ hnäh', sa⁴ ta⁴juun'. Hi⁴ Jmi⁴lle⁴ Na⁴jngii' jmee⁴ ju'dsoo' ko⁴jøøh' kyaah' jnä⁴, 2 he⁴ meeh⁴ dsën⁴ cha⁴miih⁴. Lä⁴jë⁴ jmi⁴ ba' jii⁴ tuh⁴dsën⁴. 3 Hnoon⁴ jä⁴ dso⁴jwii' në⁴ kin⁴, hnoon⁴ jän⁴ ta⁴koq⁴ kih⁴ Cristo ha⁴ ga⁴che⁴ lä⁴ja⁴ le' lluu' kih⁴ øøhn' hij- te⁴ju⁴ kin⁴ kyaah', 4 hij- laa⁴ dsa⁴ Israel. Dio ga⁴jmäy' lä⁴koq⁴ jooy', hi⁴ ga⁴mi⁴jnäy' jmëe' je⁴ kiyh⁴ hi⁴ ga⁴jmee⁴ Dio hmooh' kyaayh', ga⁴tooyh⁴ gooy⁴ ley⁴ kih⁴ Moisé, hi⁴ ga⁴jmeey' mada⁴ he⁴ jmee⁴ dsa⁴ he⁴ juu⁴ kiyh⁴, hi⁴ ga⁴bäy⁴h⁴ hñiiy' ha⁴ lä⁴ jmeey' kyaayh'. 5 Dsa⁴ Israel he⁴ laay' sa⁴ju⁴ kih⁴ dsa⁴ ma⁴kaah' kyaa' jnääh' hij- ma⁴ chaa⁴ llo'joo'. Hi⁴ jee' kyaa' jnääh' ya⁴hëe' Cristo laay' dsa⁴ jmi⁴gyuu⁴. Hij- he⁴ laa⁴ Dio, hij- jøøh' ga⁴ kih⁴ jee' lä⁴jëe'. Lä⁴ja⁴ wa⁴ hän' kiyh' ga⁴lä⁴jë⁴ joh' jmi⁴ cha⁴. Wa⁴ la⁴ lä⁴ja⁴.

Dio sa⁴ dsëe' dsoo' he⁴ ga'jä⁴ dsa⁴ he⁴ ta⁴koq'

6 Ja⁴ he⁴ sa⁴ ga⁴mi⁴te' Dio juu' kih⁴ kyaah' dsa⁴ Israel, he⁴ ga⁴jäy' ta⁴koq'. Jëeh' ja⁴ lä⁴jëe' sa⁴ju⁴ kiyh⁴ laa⁴ ma⁴ra⁴ dsa⁴ Israel. 7 Ni⁴ ja⁴ lä⁴jëe' sa⁴ju⁴ kih⁴ Abraham, laa⁴ ma⁴ra⁴ jooy'. Lä⁴la⁴ ba⁴ jäh' Dio siiyh': "Ma⁴la⁴ sa⁴ju⁴ kih⁴ Isaac ba⁴ lee' dsa⁴ kyaah'." 8 Lä⁴la⁴ ba⁴ hñøø' jäh' juu' la⁴. Ja⁴ kih⁴ he⁴ ga⁴lä⁴chaa⁴ dsa⁴ jee' kih⁴ hij- na⁴ hñaa' chaa⁴, he⁴ ja⁴ laay' joq⁴ Dio. Ma⁴la⁴ dsa⁴ hij- dsa⁴ lä⁴chaa⁴ lä⁴koq⁴ ga⁴bääh⁴ Dio hñii' kyaah', hij- he⁴ ba⁴ jmäy' kwaat' laa⁴ ma⁴ra⁴ sa⁴ju⁴ kiyh'. 9 He⁴ la⁴ ba⁴ ja⁴ he⁴ ga⁴bääh⁴ Dio hñii', ga⁴jäyh': "Ja⁴ ba⁴ jii⁴ la⁴ jän⁴ jyoh' jii⁴ñe⁴, hi⁴ lä⁴chaa⁴ joq⁴ Sara."

10 Ja⁴ ma⁴la⁴ he⁴ ja⁴ ga⁴la'. Jaa⁴ ba⁴ jmi⁴ lä⁴uu⁴ joq⁴ Rebeca, hij- ga⁴lä⁴chaa⁴. Hij- he⁴ he⁴ dsa⁴ ma⁴ jay⁴ jnän' Isaac. 11 Sa⁴ ga⁴ ma⁴ lä⁴chaa⁴ gyuu⁴ suu⁴ he⁴, hi⁴ ni⁴ sa⁴ ga⁴ ma⁴ jmee⁴ gyuu⁴ suu⁴ he⁴ ni⁴ he⁴ hñii⁴ ni⁴ he⁴ lluu'. Ma⁴ja⁴ ba⁴ ga⁴lleeh⁴ Dio jaa⁴ hij- ga⁴ laa⁴ kyaay', lä⁴ja⁴ ba⁴ ga⁴jä⁴ koq⁴ hweh⁴, Dio le⁴lleeh⁴ hij- na⁴ hij- hnäy'. Sa⁴ la⁴ kwaat' hee⁴ na⁴ he⁴ jmee⁴ dsa⁴, Dio ba⁴ he⁴ hij-

tëeh̄ dsā. ¹²Lǟ-lā gā-jäh̄ Dio süh̄ Rebeca: “Hī̄ mäh̄ bā jmeē̄ hih̄ kih̄ hī̄ jøøh̄.” ¹³Juū nā jeeh̄ kwēē̄ lǟ-koō̄ nā-siī jeē lā: “Jacob bā gā-lǟhnaan̄, pero Esaü gā-jmään̄ tā koō̄.”

¹⁴¿Hā lǟ-jäh̄ jnē jā? ¿Chē jmeē̄ Dio hlih̄ hē jmeē̄ lǟ-nā? Nī miih̄ sā lā lǟ-jā. ¹⁵Jëēh̄, lǟ-lā gā-jäh̄ Dio süh̄ Moisé: “Lǟ-nih̄ dsēn̄ kih̄ hī̄ lǟ dsēn̄ hī̄ lǟ-jøh̄ dsēn̄ kyaah̄ hī̄ lǟ dsēn̄ ka-läh̄.” ¹⁶Sā lā kwaat̄ lǟ hnøø̄ dsā, nī kih̄ hē jmeē̄ dsā lǟ-biī. Nī miih̄ sā lā lǟ-jā. Lǟ-nih̄ dsē̄ Dio kih̄ dsā hī̄ lǟ dsēȳ bā. ¹⁷Lǟ-lā nā-siī juū kih̄ Dio lǟ-koō̄ mā gā-hlēēyh̄ kyaah̄ Faraón: “Mā-llaan̄ hnē jøøh̄ mah̄ jëē̄ dsā hā koh̄ sā chā bē kin̄ hē mī-jnään̄ né̄ kyah̄, mah̄ lǟ-jā lǟ-kyuū dsā-jnǟ lǟ-kaā-jmī-gyuū”, gā-jäh̄ Dio. ¹⁸Jeē jā dsā-lǟ-jnǟ, lǟ-nih̄ dsē̄ Dio kih̄ hī̄ lǟ dsēȳ hī̄ lǟ-jā kih̄ hī̄ lǟ dsēȳ jmeeȳ lǟ-chaayh̄ chā-gā-miuh̄.

¹⁹Cher̄ mah̄ hnē jwiih̄ jnǟ: “¿Hē-lā jā bääh̄ Dio jnē dsøø? Jëēh̄, sā chā nī jā hī̄ lih̄ hā kih̄ Dio kih̄ hē lǟ dsēȳ jmeeȳ.” ²⁰Pero jnǟ jeeh̄ kyah̄ lǟ-lā: “Hnē dsā ñuū, ¿heē laah̄ hnē mah̄ t̄ichooh̄ juū kyaah̄ Dio?” Sā lē hlēēh̄ mī-hyā siiyh̄ tē̄-hyā: “¿Hē-lā mā-jmääh̄ jnǟ lǟ-nā?” ²¹Chā-jwē̄ kih̄ tē̄-hyā jmeē̄ lǟ-llā dsēȳ. Kyaah̄ jā bā tūjiī jā, jmeeȳ mī-hyā hē lā nā-hñaah̄ hī̄ jmeeȳ mī-hyā wā lā chā lā.

²²Hī hā lǟ-jäh̄ jnē kih̄ hē lā. Dio hnøøȳ mī-jnääȳ lǟ-koō̄ yā-jëē̄ dsēȳ, hī̄ hnøøȳ nuū dsā hā lǟ-lā bē kiyh̄, pero sā jmeeȳ lǟ-chā jā, kwëēh̄ bā dsēȳ chā-miuh̄ kyaah̄ hī̄ llē kih̄ dsā-näǟ kyaah̄ dsō-jwiī. ²³Hī lǟ-jā-ka-läh̄ hnøøȳ jëē̄ dsā hā koh̄ nā-hñaah̄ sā lā yā-jwiī kiyh̄, hē mī-jnääȳ kih̄ hī̄ lǟ-nih̄ dsēȳ, hē bā hī̄-gā-mī-lluuȳ lǟ-mā tō-nē̄ mah̄ tēēyh̄ yā-jwiī kiyh̄. ²⁴Lǟ-jā, lǟ-kyē jnē mā-tēēyh̄ nā. Hī jā mā-lā hī̄ laā judiu, jā bā lǟ-jā mā-tēēyh̄ hī̄ sā laā judiu. ²⁵Lǟ-koō̄ gā-jäh̄ Osea:

Kih̄ dsā hī̄ sā laā kyaan̄, mī-cheē̄ jnih̄ “Dsā kyaan̄”.

Dsā hī̄ sā mā-hnaan̄, nā mā-hnaā jnih̄.

²⁶Jā-bā jeē gā-jäyh̄ jā “Sā laah̄ hnäh̄ dsā kyaan̄”,

jā-bā jeē jā, loō koō̄ jmī-jäyh̄ “Laah̄ hnäh̄ joō̄ Dio jiih̄”.

²⁷Jā-bā lǟ-jā gā-hlēēh̄ Isaia kih̄ dsā Israel: “Mā-kē-jwëē̄ jwërte sā jū kih̄ Israel lǟ-koō̄ mī-siī hē chā chā-hoō jmī-ñeeh̄, pero miuh̄ go-tē bā hī̄-läā. ²⁸Jëēh̄, mā-rā hē jmeē̄ bā Dio lǟ-koō̄ gā-jäyh̄ lē kih̄ hī̄ nā-bääh̄ dsøø lǟ-kaā-jmī-gyuū. Chāh̄ bā llaȳ tā kyaah̄ jū dsøø jmah̄.” ²⁹Hē lā nā gā-jäh̄ Isaia jäǟ:

Wā-rā-jäh̄ kih̄ Dio, hī̄ chā gā-lǟ-jē̄ bē kih̄, gā-heeȳ lǟ-jëē̄ jnē dsā Israel, mā lē jnǟ lǟ-koō̄ gā-lā kih̄ hī̄ mā tääh̄ jwiī Sodoma kyaah̄ jwiī Gomorra.

³⁰Juū lā mā-jǟ lǟ-lā. Dsā hī̄ sā laā judiu hī̄ sā mā jmeē̄ hē mā hnaayh̄ Dio, gā-hwëēȳ lluū lǟ-llū hē gā-lǟ dsøø dsēȳ. ³¹Pero dsā judiu hī̄ mā høø̄ ley hā lǟ jeē mā hwëēȳ lluū, sā gā-liyh̄ mā jäȳ lluū.

³²¿Hē-lā sā gā-liyh̄? Kih̄ hē mā hnooyh̄ hā-lǟ jeē mā hwëēȳ lluū kyaah̄ hē mī-teȳ ley. Llā hē mā jmeeȳ dsøø dsēȳ kih̄ Dio, gā-tēyh̄ kyaah̄ kuū̄ hē jmeē̄ dsā-tēh̄ dsā. ³³Lǟ-koō̄ nā-siī juū kih̄ Dio:

Jeē jwiī Sión lā kyen̄ kuū̄ hē jmeē̄ dsā-tēh̄ dsā, kyen̄ hloō hē jmeē̄ täh̄ dsā.

Pero hī̄ jmeē̄ dsøø dsē̄ kiyh̄, jih̄ koh̄ sā jäȳ kyaah̄ ō-hih̄.

10

Ga'jä' ta' koo' dsa' Israel, kih' he' sa' ga'lä' dsoo' dsëy'

¹ Øøhn', ma'ra' ju'dsoo', lä'kaa' tuh'dsën' hnoon' wa' lää' dsa' Israel, lä'ja' ngün' kiyh' kih' Dio. ² Jnä' jmeen' ju'dsoo' kiyh', ma'ra' he' kwa' bih' be' hnaayh' Dio pero sa' ngëëy' ha' lä' hnø' Dio. ³ Sa' ngëëy' ha' lä' jmää' Dio lluu' dsa'. Hnooyh' ha' lä' jee' hwëëy' lluu' kyaah' lä' jë' he' jmeey' hñi' bih', he' ja' sa' jmeey' he' ha' lä' jmää' Dio lluu' dsa'. ⁴ Kyaah' Cristo ga'lä'te' ley kih' Moisé mah' hwëë' lluu' dsa' hi' ma' dsoo' dsë' kiyh'.

⁵ Moisé ga'jmeeh' juu' ha' lä' jee' hwëë' lluu' dsa' kyaah' ley. Ga'jäyh' lä'la': "Cher mah' hi' ga'mi'te' kih' ley ja', ja' ba' ley ja' jmee' chaay'." ⁶ Pero he' hwëë' dsa' lluu' kyaah' he' ma' dsoo' dsëy', lä'la' ba' ga'jäh' Moisé: "Ta' jmee' huu'dsë' lä'la': ¿Hi' na' wii' gyuu'?" (He' la' hnø' jäh': hnøy' he' dsa' kyaay' Cristo.) ⁷ "Ni' ta' jmee' huu'dsë' lä'la': ¿Hi' na' jñaa' ta' neh' hwa'?" (He' la' hnø' jäh': lä'koh' lä' ma'na' juu' ba' Cristo mah' dsa' chaay' jee' kih' hi' na' juu'.) ⁸ ¿Hee' ga' ga'jäh' Moisé? "Jäh' go'te' ba' cha' juu' la' kyah', ma' hä' ba' hoo' hi' ma' hä' ba' neh' tuh' hoh' ka'läh'", ga'jäyh'. He' la' ba' ja' juu' he' kwa' jnääh', he' hnø' jmeen' dsoo' dsë' jne'. ⁹ He' ja', cher mah' hñaa' jwah': "Jesús laa' Dsa' jøøh' kyaan'", hi' cher mah' jmeeh' dsoo' hoh', Dio ga' chaay' jee' kih' hi' na' juu', ma' laah' ba' hne'. ¹⁰ Jëeh', kyaah' he' ma' dsoo' dsë' jne', hwëë' jne' lluu'. Hi' kyaah' he' jäh' jne', Jesús he' laa' Dsa' jøøh' kyaan', lä' jwë' ja' ma'na' laa' ba' jne' ja'. ¹¹ Jee' na' sii' juu' kih' Dio, jäh' lä'la': "Ga'lä' jëë' hi' ma' dsoo' dsë' kiyh', jih'koh' sa' jäy' kyaah' o' hih'." ¹² Kwee' ba' laa' dsa' judiu kyaah' hi' sa' laa' judiu. Jëeh', jaa' ba' Dio kya' jee' lä' jëë'. Ja' kyaah' hih' mi' jääy' lä' jëë' hi' tääh' ngii' kiyh'. ¹³ Lä'la' na' sii' ka'läh': "Lä' jëë' hi' chu' kyaah' Dsa' jøøh' jnän', hi' he' ba' lää'."

¹⁴ ¿Ha' lä' ngii' dsa' kih' Dio cher mah' sa' ma' dsoo' dsëy' kiyh'? ¿Hi' ha' lä' lä' dsoo' dsëy' kiyh', cher mah' sa' ma' nuuy' juu' kiyh'? ¿Ha' lä' nuu' dsa' cher mah' sa' cha' hi' kwa' juu'? ¹⁵ ¿Ha' lä' kway' juu' cher mah' sa' cha' hi' ma' cheey'? Lä' koo' jäh' jee' na' sii': "Peer' na' hñaa' la' wa'ra' ja' jaa' hi' ngëë' ju' hmëë' he' jmee' hi' ti' kih' dsa'."

¹⁶ Pero ja' lä' jëë' israelita ma' heeh' ju' hmëë' la'. Nu' da' lä' koo' ga'jäh' Isaia: "Hne' Dsa' jøøh' kyaan', ni' jaa' dsa' sa' ma' heeh' juu' he' ma' kwa' jnääh' la'", ga' siiyh' Dio. ¹⁷ He' ja', wa'ra' ga' nuu' jne' ju' hmëë', jmee' dsa' lä' dsoo' dsë' jne'. Hi' juu' he' nuu' jne' ja', la' juu' kih' Dio ba' ja'.

¹⁸ He' ja' ngün' ka'läh' juu': ¿Ché' sa' ma' nuu' israelita juu' la' jää'? ¿Ha' lä' sa' ma' nuuy'? Lä' koo' jäh' juu' kih' Dio:

Lä'kaa' jmi' gyuu' ma' lloo' juu' kiyh',
lä'ku' lä' jii' hwa' ma' nuu' dsa' juu' la'.

¹⁹ Jwahn' ka'läh': ¿Ché' sa' ga'lä' ngëë' dsa' Israel? Nu' da' hnäh'. To' nē' Moisé ga' ngëë' juu' kih' dsa' he' lä' koo' ga'jäh' Dio siiyh':

Jmeen' lä' lleeh' hnäh' kyaah' dsa' hi' sa' laa' kwaat',
llan' hñi' kyah' hnäh' kyaah' dsa' hi' sa' ngëë' ni' miih'.

²⁰ Hi' lä' ja' ka'läh' Isaia ga' tuu' dsëy' ga' juuyh' kih' dsa' he', kyaah' juu' he' ga' ngëë' Dio kiyh':

Dsa' hi' sa' ma' hnaah' jnä' ga' jnääh' jnä',
ga'mi' jnään' hñiin' kih' hi' sa' ma' chu' kyaah' jnä', ga'jäh' Dio.

21 Pero kih⁴ dsa⁻ Israel, ga^ˆjäh^ˆ ka⁻lä^h: “Lä^ˆjē^ˆ jmi^ˆ ga^ˆhün^ˆ goon^ˆ nē^ˆ kyah^ˆ hnäh^ˆ. Peer^ˆ cha^ˆah^ˆ hnäh^ˆ, sa^ˆ hii^ˆ lä^ˆn^ˆuh^ˆ hnäh^ˆ kin^ˆ.”

11

Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻lä⁻ä⁻ ba⁻ko⁻llä⁻ä⁻ dsa⁻ Israel

1 ¿Ha⁻ lä⁻ jwahn⁻ ja⁻, che⁻ ga⁻bee⁻ Dio lä⁻jē⁻ dsa⁻ kyaa⁻? Ni⁻ miih⁻ sa⁻ lä⁻ lä⁻ja⁻. He⁻ ba⁻ israelita jnä⁻. He⁻ ba⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ Abraham jnä⁻, hi⁻ laan⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ Benjamín. 2 Sa⁻ ga⁻bee⁻ Dio lä⁻jē⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻lleeyh⁻ jää⁻. Che⁻ sa⁻ neh⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ na⁻si⁻ kih⁻ Elía, he⁻ ga⁻hnēey⁻ dsa⁻ Israel dsa⁻ gooy⁻, lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻chuyy⁻ kyaah⁻ Dio: 3 “Dio Dsa⁻jōøh⁻ kyaan⁻, dsa⁻ he⁻ ma⁻jngēeh⁻ lä⁻jē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ngēē⁻ juu⁻ kyah⁻ hi⁻ ma⁻heey⁻ lä⁻jē⁻ na⁻hyoo⁻ kyah⁻. Hñii⁻ ba⁻ jnä⁻ ma⁻jän⁻, hi⁻ hnōøy⁻ jngēeyh⁻ jnä⁻ ka⁻lä^h”, ga⁻jäh⁻ Elía. 4 Nuu⁻ da⁻, ha⁻ lä⁻ ga⁻jäh⁻ Dio siyh⁻: “Na⁻hään⁻ ga⁻gyii⁻ mil dsa⁻nūh⁻ hi⁻ lä⁻ä⁻ kyaan⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻juuh⁻ jnē⁻ cha⁻nē⁻ Baal.” 5 Ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ na⁻, ma⁻chaa⁻ ga⁻miih⁻ dsa⁻ Israel hi⁻ ma⁻ na⁻lleeh⁻, kih⁻ he⁻ llu⁻ dsē⁻ Dio kyaayh⁻. 6 Cher⁻mah⁻ ma⁻ na⁻lleeyh⁻, kih⁻ he⁻ llu⁻ dsē⁻ Dio, ja⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ ta⁻ llu⁻ ja⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ma⁻ na⁻lleeyh⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁻ ta⁻ llu⁻, mo⁻so⁻ la⁻ kwaat⁻ he⁻ llu⁻ dsē⁻ Dio kyaayh⁻.

7 ¿Ha⁻ ba⁻ lä⁻ ga⁻la⁻ ja⁻? Sa⁻ ga⁻jnōøh⁻ dsa⁻ Israel he⁻ ma⁻ hnooyh⁻. Lä⁻jē⁻ hi⁻ na⁻lleeh⁻ kyaa⁻ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻jnōøh⁻. Pero kih⁻ hi⁻ jñah⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ Dio hwēh⁻ dsēy⁻ cha⁻ga⁻miih⁻. 8 Lä⁻koo⁻ na⁻si⁻: “Dio ga⁻kah⁻ ga⁻gwēh⁻ hu⁻dsē⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻jmeey⁻ sa⁻ jnä⁻ mi⁻nēy⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁻ ga⁻lä⁻gwēy⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jäy⁻ lä⁻jiih⁻ na⁻.” 9 Hi⁻ ga⁻hlēeh⁻ David kih⁻ dsa⁻ he⁻ ka⁻lä^h:

Lä⁻jē⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ ma⁻hñah⁻ hnäh⁻ wa⁻ dsa⁻jiih⁻ lä⁻koo⁻ sa⁻lä⁻ hi⁻ lä⁻koo⁻ sa⁻hma⁻ ka⁻lä^h.

Mah⁻ he⁻ ja⁻ jmeey⁻ tēh⁻ hnäh⁻, hi⁻ ja⁻ ba⁻ he⁻ ja⁻ la⁻ jñeeh⁻ hnäh⁻.

10 Wa⁻ tuu⁻ mi⁻nēh⁻ hnäh⁻ mah⁻ sa⁻ le⁻ jēeh⁻ hnäh⁻,

wa⁻ jluu⁻ ka⁻luuh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ma⁻ na⁻ jluu⁻ na⁻ kyaah⁻ lōø⁻ he⁻ kyeh⁻ hnäh⁻ na⁻, ga⁻jäh⁻ David.

11 He⁻ ja⁻ jwahn⁻: Lä⁻ ma⁻ ga⁻tēh⁻ dsa⁻ Israel, ¿che⁻ lä⁻ ga⁻tayh⁻ ja⁻ ba⁻? Ni⁻ miih⁻ sa⁻ lä⁻ lä⁻ja⁻. Ta⁻ la⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻tēy⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ na⁻ jwē⁻ lää⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ lää⁻ israelita mah⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻heey⁻ dsē⁻ dsa⁻ Israel hnaayh⁻ Dio ka⁻lä^h lä⁻hmēē⁻. 12 Kih⁻ he⁻ ga⁻tah⁻ dsa⁻ Israel dsōø⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻la⁻ llu⁻ kih⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻jäy⁻ ta⁻ koo⁻, he⁻ ja⁻ jñaah⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ lää⁻ judiu. Ha⁻ ga⁻ sa⁻ le⁻ llu⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ kih⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jeyh⁻ ka⁻lä^h kyaah⁻ Dio.

13 Pero cha⁻ he⁻ jwēeh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ lää⁻ judiu. Jēeh⁻ na⁻hñaan⁻ laan⁻ apóstol mah⁻ hlēeh⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ lää⁻ judiu, he⁻ ja⁻ jmeen⁻ kyeey⁻ ta⁻ he⁻ jmeen⁻ la⁻. 14 Hnoon⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kin⁻ kyaah⁻, lä⁻liiyh⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, ha⁻ ga⁻ che⁻ lä⁻ja⁻, lä⁻heey⁻ dsēy⁻ hnaayh⁻ Dio ka⁻lä^h, mah⁻ lää⁻ kō⁻lää⁻. 15 Kih⁻ he⁻ ga⁻jä⁻ ta⁻ koo⁻ dsa⁻ judiu, he⁻ ja⁻ ga⁻jiih⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ kyaah⁻ Dio. ¿Ha⁻ lä⁻ le⁻ kih⁻ dsa⁻ judiu, wa⁻ra⁻ ga⁻jeyh⁻ kyaah⁻ Dio ka⁻lä^h? Le⁻ kiyh⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻jiiy⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jjuuy⁻. 16 Cher⁻mah⁻ la⁻ kwaat⁻, la⁻ kih⁻ Dio he⁻niih⁻ he⁻ hwēē⁻ to⁻nē⁻, lä⁻ja⁻ la⁻ kiyh⁻ ka⁻lä^h lä⁻jē⁻ tu⁻ka⁻ he⁻ dsa⁻chaa⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ la⁻ kih⁻ Dio jmoo⁻hma⁻, lä⁻ja⁻ la⁻ kiyh⁻ sa⁻goh⁻ ka⁻lä^h.

17 Dsa⁻ judiu he' laa¹ lä⁻koq^o sa'goh⁴ hma⁻ olivo llu¹. Lä⁻koq^o dsa⁻hla¹ goh¹ hma⁻, lä⁻ja⁻ ga⁻la¹ kih¹ ko⁻lla¹ dsa⁻ judiu he'. Hi⁻ hne⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu, laa¹ lä⁻koq^o sa'goh¹ hma⁻ olivo nuu⁻. Hi⁻ ma⁻ heh⁻ hne⁻ hoo¹ dsa⁻ judiu he', lä⁻koh¹ he⁻ ma⁻ na⁻chuh⁻ dsoh¹ hma⁻ olivo llu¹. Hi⁻ kyaah¹ he⁻ ja⁻, ma⁻tëeh¹ be⁻ ma⁻laah¹ koq^o ba⁻ kyaah¹ hma⁻ olivo ja⁻. 18 Ta⁻ jmää¹ hñaah¹ joo¹h¹ kyaah¹ gooh¹ hma⁻ ja⁻. Jëeh¹ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ he⁻ jmää¹h¹ hñaah¹ joo¹h¹. ¿Che⁻ sa⁻ ñeh¹, ja⁻ he⁻ hne⁻ ääh¹ jmoo¹ hma⁻ ja⁻? Jmoo¹ hma⁻ ja⁻ ba⁻ ääh¹ hne⁻.

19 Ha⁻ ga⁻ che⁻ ga⁻chiuh¹ jnä¹: “Ga⁻hla¹ gooh¹ hma⁻ olivo ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻kwa¹ jwë¹ kin⁻ he⁻ ga⁻hen¹ hoo¹ dsa⁻ judiu he’.” 20 Dsoo¹ ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻la¹. Pero Dio ga⁻hwëë¹ dsa⁻ he⁻ hoo¹y¹ jee⁻ ma⁻ tääyh¹, kih¹ he⁻ sa⁻ ga⁻jmeey¹ dsoo¹ dsëy¹. Hi⁻ hne⁻, llu¹ la¹ kyah¹, kih¹ he⁻ ma⁻dsoo¹ hoh¹. He⁻ja⁻ ta⁻ jmää¹ hñaah¹ joo¹h¹, hnoo¹ wa⁻ gah¹ ba⁻. 21 Jëeh¹, cher¹ mah¹ sa⁻ ga⁻lä⁻joh¹ dsë¹ Dio kyaah¹ sa⁻goh¹ hma⁻ llu¹ ja⁻, ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ lä⁻joh¹ dsëy¹ kyaah¹ hne⁻.

22 Kye⁻ da⁻ hnäh¹ kwaat¹, cha⁻miuh¹ llu¹ dsë¹ Dio hi⁻ lä⁻ja⁻ hääy¹ ka⁻läh¹. Kyaah¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻hwëëy¹ he⁻, ga⁻lä⁻hääy¹. Pero kyaah¹ hne⁻ llu¹ dsëy¹, cher¹ mah¹ sa⁻ jmeeh⁻ ta⁻ koo¹ he⁻ llu¹ dsëy¹ kyaah¹ hne⁻. Pero cher¹ mah¹ ga⁻jmeeh⁻ ta⁻ koo¹, le⁻ kyah¹ lä⁻koq^o ga⁻la¹ kih¹ dsa⁻ he'. 23 Cher¹ mah¹ dsa⁻ he⁻ ga⁻jëeh⁻ ka⁻läh¹ jmeey¹ dsoo¹ dsëy¹ kih¹ Dio, dsa⁻ heey¹ ka⁻läh¹ hoo¹y¹ jee⁻ ma⁻ tääyh¹. Dio cha⁻ cha⁻miuh¹ be⁻ kih¹. Le⁻ chaayh¹ ka⁻läh¹ lä⁻hmëë¹. 24 Hne⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu, hi⁻ ma⁻ laa¹ kyaah¹ hma⁻ olivo nuu⁻, ga⁻laah¹ hne⁻ kyaah¹ hma⁻ olivo llu¹, ma⁻ke⁻ sa⁻ lle⁻ ma⁻ le⁻ lä⁻ja⁻. Ha⁻ ga⁻ sa⁻ le⁻ chuuh¹ ka⁻läh¹ sa⁻goh¹ hma⁻ olivo llu¹ kyaah¹ ma⁻ra⁻ chaah¹ kih¹.

25 Oo¹hn¹, hnoon¹ lä⁻ngëëh¹ hnäh¹ juu¹ he⁻ ma⁻ na⁻hmää¹ jää¹ mah¹ sa⁻ jmää¹h¹ hnäh¹ hñaah¹ kaah¹. Dsoo¹ ba⁻ ga⁻lä⁻chaah¹ dsa⁻ Israel pero ja⁻ lä⁻jëë¹. Kih¹ he⁻ja⁻, ga⁻jäy¹ ta⁻ koo¹ lä⁻jiih¹ dsëë¹ lä⁻jëë¹ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu heeyh⁻ juu¹ kih¹ Dio. 26 Ma⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jäë¹ dsa⁻ Israel, lä⁻koq^o na⁻si⁻ juu¹ kih¹ Dio:

Jwii⁻ Sión ya⁻hëë¹ jaa⁻ hi⁻ lä⁻ä⁻ dsa⁻,

chey¹ dso¹kye⁻ kih¹ lä⁻jëë¹ sa⁻ju⁻ kih¹ Jacob.

27 He⁻ la⁻ ja⁻ hmooh¹ he⁻ ga⁻jmeen¹ kyaah¹ dsa⁻ judiu,

wa⁻ra⁻ ga⁻të¹ jee⁻ chen⁻ dso¹kye⁻ kiyh¹, ga⁻jäh¹ Dio.

28 Dsa⁻ judiu he⁻ na⁻hoo¹y¹ kih¹ ju⁻hmëë¹, he⁻ja⁻ ga⁻la¹ llu¹ kyah¹ hnäh¹. Pero ta⁻la¹ kih¹ he⁻ ma⁻ na⁻lleeh¹ dsa⁻ judiu he⁻, he⁻ja⁻ lä⁻ ma⁻hnää¹ ba⁻ Dio, kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻hnääy¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah¹ jnääh¹. 29 Wa⁻ra⁻ ga⁻tëeh¹ Dio dsa⁻, sa⁻ mi⁻siy¹ juu¹ kiyh¹. Hi⁻ lä⁻ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻kwëëy¹ dsa⁻ he⁻ la⁻kwëëy¹, sa⁻kooy¹ ka⁻läh¹. 30 Jää¹ ba⁻ sa⁻ ma⁻ nuuh¹ hnäh¹ kih¹ Dio, pero ma⁻lä⁻ñih¹ dsëy¹ hnäh¹ kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻chaah¹ dsa⁻ judiu kyaayh¹. 31 Ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ na⁻, sa⁻ nuuh¹ dsa⁻ judiu he⁻ kih¹ Dio. Pero ma⁻ra⁻ he⁻ lä⁻ñih¹ ba⁻ dsë¹ Dio kyaayh¹, lä⁻koq^o ga⁻lä⁻ñih¹ dsëy¹ kyah¹ hnäh¹. 32 Ga⁻kwa¹ ba⁻ Dio jwë¹ he⁻ ga⁻lä⁻chaah¹ ga⁻lä⁻jëë¹ dsa⁻ mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻ñih¹ dsëy¹ kih¹ lä⁻hi¹ në¹ ba⁻.

33 He⁻ ba⁻ che⁻ kyuu¹ Dio. Peer⁻ cha⁻ cha⁻miuh¹ hu⁻dsë⁻ kiyh¹. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ lloo⁻ lä⁻ngëë¹ lä⁻koq^o la¹ hih¹ he⁻ jmee¹ Dio, hi⁻ ni⁻ sa⁻ dsëë¹ jne¹ lä⁻ngëë¹ jne¹ ha⁻ lä⁻lä⁻ jwë¹ kiyh¹. 34 ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ ngëë¹ ha⁻ lä⁻ la¹ hu⁻dsë⁻ kih¹ Dio? ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ lih⁻ kwëëy¹ nuuh¹? 35 ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ ga⁻kwëëh¹ Dio miuh⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹, mah¹ jmeey¹ bi¹ jiih¹ Dio ka⁻läh¹? 36 Jëeh¹, lä⁻jë¹ he⁻ cha⁻, gwa¹ kih¹ Dio ba⁻ ja⁻, hñii¹ bih¹ ga⁻jmeey¹, kiyh¹ ba⁻ la¹ ga⁻lä⁻jë¹. Lä⁻ja⁻, wa⁻ jmeen¹ juuh⁻ kih¹ Dio jnä¹ lä⁻jë¹ joh¹ jmi¹ cha⁻. Wa⁻ la¹ lä⁻ja⁻.

12

Hnøø' ngëë' jne' hñaan' kih' Dio

¹ Øøhn', lä' llu' he- ga' lä' ñih' dsë' Dio jne', he- ja- na- chuun' kyaah' hnäh' ngëë' hnäh' hñaah' kih' Dio lla- he- jngëëh' hnäh' jah' në' na' hyoo'. Jëeh' he- ngëë' jne' hñaan' kiyh', he- na- ba' la' na- jngii' kih' Dio hi' tih- dsëy' ka- läh'. Koo- he- na- ba' lle' kih' jmeeh' hnäh' hi- jmee- jmi' kiyh'. ² Ta- jmee- hnäh' lä- koo- jmee- dsa- jmi- gyuu-. Hnøø' lä' sëëh' hnäh', wa' lä- hmëë' huudse- kyah' hnäh' mah' lä- kyuuu- hnäh' lä' jë- he- tih- dsë' Dio. Jëeh', sa- jmaa' kiyh' he- la' wa' la' cha- la'. He- llu' jmah' ba' tih- dsëy'.

³ Na- hñaan' ta' la- kih' he- llu' dsë' Dio kyaah' jnä', he- ja- jwëëhn- hnäh', ta- ngëë' hnäh' jwë' lä- koo- laah' hnäh'. Jmee' hnäh' huudse- lä- koo- lle- kyah' hnäh' ba' kyaah' lä- koo- te' he- ma- hñah- hnäh' kih' Dio. ⁴ Lä- koo- la' kih' jmi- ngo' jnän', cha- cha- miih- he- na- ku- na- chah' kyaah', pero sa- la' koo- ba' ta' kiyh'. ⁵ Ja- ba' lä- koo- la' jmi- ngo' jnän', lä- ja- jwëë' jne' kih' Cristo, hi' koo- ba' ma' laa' jne' jee' lä' jëë- jne' kyaayh'. He- ja- la' lä- koo- he- na- ku- na- chah' lä' jëë- jne' ko- jøh'. ⁶ Lä' jaa- lä' jaa- jne', ga- hñah' jne' ma' koo- nëë' ta' he- jmeen', kih' he- llu' dsë' Dio kyaah' jne'. He- ja-, cher'mah' hi- ga' hyoh' ta' he- ngëëy- juu' kih' Dio, wa' ngëëy' lä- koh' te' he- ma- lä- dsoo' dsëy' ba'. ⁷ Hi' cher'mah' hi- ga' hyoh' ta' he- jmeey' ta' he' kih' dsa-, wa' jmee' bih'. Hi' cher'mah' hi- ga' hyoh' ta' he- mi- tëëy- dsa-, wa' mi- tëëy- ba'. ⁸ Hi' cher'mah' hi- ga' hyoh' ta' he- hlëëyh' dsa-, wa' hlëëh' bih'. Hi' hi- ga' hyoh' ta' he- kway' he- cha- kiyh' kwëëyh' dsa- kyaayh', wa' kwa' bih' ja- kyaah' hih-. Hi' hi- ga' hyoh' ta' he- kay' në' kih' dsa- kyaayh', wa' jmee' bih' kwee-. Hi' hi- ga' hyoh' ta' he- lä- ñih' dsëy' kih' dsa-, wa' jmeey' lä- kaa- tuh- dsëy'.

⁹ Jmee' hnaah' dsa- kyaah' pero ja- koo- jmeeh- ba'. Jmee' hnäh' ta- koo- he- hliih', go- taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' he- llu' jmah' ba'. ¹⁰ Wa' hnaah' hnäh' øøh' hnäh' lä- koo- lle' kih'. Jmee' kyee' ga' øøh' hnäh' lä- koh' ga' hñaah' hnäh'.

¹¹ Kwa' hnäh' be', ta- jmee- hnäh' jwëh' hnäh'. Jmee' hnäh' ta' he' kih' Dsa- jøøh' jnän' lä- kaa- tuh- hoh' hnäh'.

¹² Wa' jëë- hoh' hnäh' kih' he- ma- cha- o- jøh- dsë- kyah' hnäh'. Wa' jøh- hoh' hnäh' he- jëeh' hnäh' wii', ta- tu' hnäh' he- chuuh- hnäh' kyaah' Dio.

¹³ Kwa' be' kih' hi- laa' kyaah' Dio cher'mah' cha- he- jmee- bii' kiyh'. Heëh' hnäh' llu' lä' jëë- hi- tëë- cha' neh' kyah' hnäh'.

¹⁴ Chiih' Dio, wa' mi- jää' lä' jëë- hi- jmeeh' hnäh'. Ngii' llu' kiyh', ta- jwä- dso' jwii' në' kiyh'.

¹⁵ Wa' jëë- hoh' hnäh' kyaah' hi- jëë- dsë', hoooh' hnäh' kyaah' hi- hoooh-.

¹⁶ Wa' hii' koo- ba' huudse- kyah' hnäh'. Ta- jmaa' hnäh' hñaah' kaah', heëh' hnäh' hi- tä- ñee'. Ta- jmee- hnäh' kyuuu- cha- miih-.

¹⁷ Ta- jiih' hnäh' hliih' kih' ni- jaa- hi- jmee- he- hliih' kyah' hnäh'. Kwa' hnäh' be' ha- lä- jee' jmeeh' hnäh' he- llu' kih' lä' jëë- ba'. ¹⁸ Lä' jiih' jee' le' kwa' hnäh' be' go- taah' hnäh' llu' kyaah' lä' jëë- dsa-. ¹⁹ Øøhn' hi- hnaan', ta- tëh' hnäh' jwii' kih' dsa-. Hñii' ba' Dio ga' tëë' heeyh' wii', lä- koo- ma' na- sii': "Jnä' ba' tëeh' jwii' kiyh', jnä' ba' mi' hmaahn' kiyh'", ga' jah' Dio. ²⁰ Lä' ja- na- sii' ka- läh': "Cher'mah' kyoh' hi- na- høøh' kyah' hnäh', kwëëyh' he- kuyh-. Hi' cher'mah' lä- kii- dsëy', kwëëyh' he- hiyh'. Kyaah' he- jmeeh- hnäh' lä' ja-, ja- o- hih' kih' hi- na- høøh' kyah' hnäh'." ²¹ Ta- kwa- jwë'

lla-dsëē he- hlih' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' he- llu' jmah' ba', lä-jwë' ja- lla-dsëē hnäh' kih' he- hlih'.

13

Hnøø' mi'te' jne' kih' dsa-ta'

¹ Lä-jëē' jne', jmee' bii' mi'te' jne' kih' dsa-ta'. Jëēh' ni' jaa- dsa-ta' sa- tääh' ta' la' tääh'. Kih' Dio ba' ja' he- na-hñaä' lä-jëē' dsa-ta'. ² Cher'mah' hi- chaah- kyaah' dsa-ta', he- chaayh- kyaah' mada' he- ga'jmeē' Dio ba' ja-. Hi'h' hi- jmee' lä-ja-, hnooyh- ha- lä-jwë' jee' dsooy' kyaah' dso'jwi' ba' ja-. ³ Sa- tääh' dsa-ta' mah' jöøyh' hi- jmee' he- llu'. Hi- jmee' he- hlih' ba' hii' goo- kiyh' kyaah' dsa-ta'. Cher'mah' sa- hnooh- hii' goo- kyah' kyaah' dsa-ta', jmee' he- llu' jmah' ba' mah' hlëeyh' llu' kyah'. ⁴ Dsa-ta' hi- tääh' na- hñaä' kih' Dio, na- hñaäy' jmeey' he- llu' kyah'. Pero cher'mah' jmeeh- he- hlih', he- ja- ba' hii' goo- kyah'. Jëēh' sa- tääh' dsa-ta' he- koo- laay' dsa-ta' ta' jmah'. Na- hñaäy' kih' Dio mah' llay' ta' lä- hnøø' kih' hi- jmee' he- hlih' ba'. ⁵ Jmee' bii' mi'te' jne' mada' kih' dsa-ta' mah' sa' jmeeyh' jne'. Hi- lä-ja- jmee' bii' mi'ten' mah' sa' cha- he- kih' hni' huu' dsë- jnän'.

⁶ Hi- lle' kih' mi-hmaah' dsa- ku'sih-. Jëēh' dsa-ta' na- hñaäy' jmeey' lä-koo- hnøø' Dio ba', koo- he- na- ba' la' ta' kiyh'. ⁷ Hnøø' mi'hmaah' hnäh' lä-jë- he- ääh- hnäh'. Cher'mah' koo' dsa- ku'sih-, lle' kih' mi'hmaah' hnäh'. Cher'mah' he- ga' ga-tëēh' hnäh' mi'hmaah', ja- mi-hmaah' hnäh'. Ja- jiih' hnäh' juu' llu' kyaah' lä-jëē' hi- laa' ta' hi' wa' gah' hnäh' mi-h kyaayh'.

⁸ Ja- mi-hmaah' hnäh' he- ääh- hnäh' kih' dsa-. He- ää- jne' kih' dsa- dsa-llaa' ba'. Pero he- hnää' jne' dsa- kyaahn', jih'koh' sa- ää- jmi' llaa-. Jëēh', he- hnää' jne' dsa- kyaahn', he- ma- mi- te' jne' lä-koo- jäh' ley ba' ja-. ⁹ Lä-la- jäh' ley: "Ta' kaah' wa' hi- cha- hi-, ta' jngëēh' dsa-, ta' hii' kih' dsa-, ta' bääh' dsa- kyaah' juu' ta-juu', ta' wa' hee' hoh' he- ga' cha-", hi- cha- ga' jyoh' nuuh' he- lle' nē' ley. Pero ma-mi-teh' ba' hne- lä-jë- nuuh' la-, cher'mah' jmeeh- lä-koo- jäh' jee' la': "Wa' hnaah' dsa- kyaah', lä-koo- hnaah' hñaah'." ¹⁰ He- hnää' jne' dsa- kyaahn', sa' cha- jwë' jmeen' he- hlih' kih'. Lä-jwë' ja-, dsa-lä-te' lä-koo- lle' nē' ley.

¹¹ Kye' da' hnäh' kwaat' ha- lä- ngoo' la' jmi- gyuu-. Hnøø' na- nē' jne', jëēh' ma- ngoo' ya- jäh' he- lää' jne'. Miih- ga' hnøø' na', lä-koh' ma' ga- heeh' jnih'. ¹² Ma- ngoo' hwë' ba' la-, ngoo' ya- jäh' jmi'. Mo'so' wa' jmee' ga' jne' he- hlih' lä-koo- tēē' dsa- jmee' ta-la' hwë'. Wa' mi'lluy' jne' hñaan' lä-hnøø' kih' hi- tääh' jee' wa'je-. ¹³ Wa' jmeen' he- llu' jmah' ba', lä-koo- tēē' dsa- jmee' jmi'. Sa' wa' kih' hihn' ga- ngëē' jwëē', ni- he- jmeen' cha' hiih-, hi- më' hi- nuuh' sa' wa' jmeen' wa' la' cha- la', ni- he- ga' jyoh' he- la' o' hih-, ni- he- hnee- jne', ni- he- wi' dsë- jne'. ¹⁴ Wa' dsa'toohn' koo- hweh- kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Sa' wa' jmeen' he' kih' he- ngii' jmi-ngo' jnän'.

14

Ta' wa' jmeen' jeh' dsë' øøh' jne'

¹ Heeh' hnäh' hi- sa' beē' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy'. Ta- hlëēh' hnäh' kyaah' juu' wi', cher'mah' sa' ga' ma- kyuyh- lä-koh' hnäh'. ² Ko-llaa' laa' le' ba' kuyh- lä-jë- he- cha-. Hi- ko-llaa' hi- sa' cha- be' kih', kuyh- ma-la' mi' he- jngëē- dsa- ba'. ³ Hi- laa' le' ba' kuyh- lä-jë-, sa' wa' mi- kwayh' kih' hi- sa-

kuh⁻. Hi⁻ hi⁻ sa⁺ kuh⁻, sa⁺ wa⁺ kyey⁺ kwaat⁻ kih⁺ hi⁻ kuh⁻, jëeh⁺ ma⁻ heeh⁻ ba⁻ Dio kiyh⁺. ⁴ ¿Hee⁻ laah⁺ hne⁻, he⁻ kyeh⁺ kwaat⁻ kih⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ jñah⁺? Hñii⁺ ba⁻ dsa⁻ juu⁺ ñe⁻ che⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺ o che⁺ jmeey⁺ he⁻ hliih⁺. Pero ma⁻ra⁻ he⁻ go⁻ hëë⁻ bih⁺ llu⁺, jëeh⁺ Dio cha⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ kih⁺, sa⁻ kway⁺ jwë⁻ täyh⁻.

⁵ Ko⁻ llaa⁺ jmee⁺ kyee⁺ ga⁺ koo⁻ jmi⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁺ jyoh⁺ jmi⁺. Hi⁻ chaa⁻ jñah⁺ ka⁻ läh⁺, laay⁺, kwee⁻ ba⁻ la⁺ lä⁻ jë⁻ jmi⁺. Pero lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ hnäh⁺, koo⁻ hä⁻ ba⁻ jmee⁺ hnäh⁺ huü⁻ dsë⁻ ha⁻ lä⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺. ⁶ Hi⁻ hoo⁻ koo⁻ jmi⁺, kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻ jmeey⁺. Hi⁻ sa⁺ jmee⁺ he⁺ kih⁺ koo⁻ jmi⁺, kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻ jmeey⁺ ka⁻ läh⁺. Hi⁻ hi⁻ kuh⁻ lä⁻ jë⁻ nëë⁻, he⁻ jmeey⁺ kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻, jëeh⁺ kway⁻ ti'hmaah⁺ kih⁺ Dio. Hi⁻ hi⁻ sa⁺ kuh⁻ lä⁻ jë⁻ nëë⁻, lä⁻ ja⁻ he⁻ jmeey⁺ kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻, hi⁻ kway⁻ ti'hmaah⁺ kih⁺ Dio ka⁻ läh⁺. ⁷ Jëeh⁺, ni⁻ jaa⁻ sa⁺ chaa⁻ ta⁻ la⁻ chaa⁻ hñii⁺, hi⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ juu⁺ ta⁻ la⁻ juu⁺. ⁸ Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ jne⁺, kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻ chaa⁻ jne⁺. Hi⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁺ juu⁺ jne⁺, kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻ juu⁺ jne⁺. Lä⁻ ja⁻ cher⁺ mah⁺ chaa⁻ jne⁺ o cher⁺ mah⁺ ga⁺ juu⁺ jne⁺, laa⁺ jne⁺ kyaa⁺ Dio ba⁻. ⁹ Kih⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ juu⁺ Cristo hi⁻ ga⁺ lä⁻ jiiyh⁺ ka⁻ läh⁺ mah⁺ leey⁺ juu⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺ hi⁻ leey⁺ juu⁺ hi⁻ chaa⁻ ka⁻ läh⁺.

¹⁰ Pero hne⁻, ¿he⁻ la⁻ kyeh⁺ kwaat⁻ kih⁺ øøh⁺? Hi⁻ hne⁻ ka⁻ läh⁺, ¿he⁻ la⁻ mi⁻ kwaah⁺ øøh⁺? Lä⁻ jëë⁻ ba⁻ jne⁺ dsa⁻ nøøn⁺ cha⁻ në⁻ Cristo mah⁺ kay⁺ ju⁻ dsoo⁺ jnän⁺. ¹¹ Jëeh⁺, lä⁻ koo⁻ na⁻ sñ⁻:

Jmeen⁻ dsoo⁺, ga⁺ jäh⁺ Dio, lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ juu⁺ jne⁺ cha⁻ nën⁻,
lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ hä⁻ kih⁺ Dio.

¹² Kyaah⁺ juu⁺ la⁻ dsa⁻ lä⁻ ngëë⁻ jne⁺, lä⁻ jëë⁻ ba⁻ jne⁺ ngëën⁺ kwaat⁻ jnän⁺ cha⁻ në⁻ Dio.

¹³ He⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ wa⁺ kyen⁺ kwaat⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaahn⁺. Llu⁺ ga⁺ wa⁺ jmeen⁺ lä⁻ la⁻ ba⁻. Sa⁺ wa⁺ jmeen⁺ tēh⁺ øøh⁺ jne⁺ ni⁻ he⁻ jmee⁺ jne⁺ jeh⁺ dsëy⁺. ¹⁴ Kih⁺ he⁻ kyaahn⁺ Jesús Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, he⁻ ja⁻ man⁻ kwee⁻ ni⁻ koo⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ soh⁺ ta⁻ la⁻ soh⁺ hñii⁺. Pero cher⁺ mah⁺ cha⁻ he⁻ laa⁺ dsa⁻ soh⁺, kih⁺ hi⁻ he⁻ lä⁻ ma⁻ ngoo⁺ ja⁻ ba⁻ soh⁺. ¹⁵ Cher⁺ mah⁺ ga⁺ jmeeh⁺ jeh⁺ dsë⁻ øøh⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻ kuh⁺ koo⁻ nëë⁻ ma⁺ he⁻ sa⁺ kuyh⁻, he⁻ mo⁻ so⁻ hnaah⁺ ba⁻ hnih⁺ ja⁻. Ta⁻ hee⁻ dsë⁻ øøh⁺ kyaah⁺ he⁻ kuh⁻, jëeh⁺ Cristo ga⁺ juu⁺ kiyh⁺. ¹⁶ Lä⁻ ja⁻ ta⁻ kwa⁻ jwë⁻ hlëeh⁺ dsa⁻ wii⁻ kih⁺ koo⁻ he⁻ jmää⁺ jnän⁺. ¹⁷ He⁻ ga⁺ nøø⁺ jne⁺ kyaah⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, sa⁻ la⁺ kih⁺ he⁻ kih⁺ hñih⁻ jne⁺. Pero he⁻ jmee⁻ jne⁺ he⁻ llu⁺, he⁻ hi⁻ ti⁻ jnän⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺, hi⁻ he⁻ jëë⁻ dsë⁻ jne⁺ lä⁻ koo⁻ kwa⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngñi⁺, he⁻ ja⁻ ba⁻ kyee⁺ jnän⁺. ¹⁸ Cher⁺ mah⁺ jmee⁺ ba⁻ jne⁺ he⁻ na⁻ jee⁻ hnääh⁺ jne⁺ Cristo, he⁻ na⁻ ba⁻ tih⁺ dsë⁻ Dio hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ tih⁺ dsë⁻ dsa⁻.

¹⁹ He⁻ ja⁻ wa⁺ kwan⁺ be⁺ wa⁺ hnøøhn⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁻ hi⁻ ti⁻ jnän⁺ hi⁻ wa⁺ hnøøhn⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁻ tēë⁻ jne⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ be⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺. ²⁰ Ta⁻ hee⁻ ta⁻ kih⁺ Dio kyaah⁺ he⁻ kuh⁻ huh⁺. Ju⁻ dsoo⁺, ga⁺ lä⁻ jë⁻ ba⁻ he⁻ kih⁺ hñih⁻ jne⁺ na⁻ jngñi⁺. Pero la⁺ hliih⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁺ jeh⁺ dsë⁻ øøh⁺ kyaah⁺ he⁻ kuh⁻ huh⁺. ²¹ Kih⁺ he⁻ ja⁻, llu⁺ ga⁺ cher⁺ mah⁺ sa⁺ kuh⁺ ngo⁺, he⁻ sa⁺ huh⁺ jmi⁺ mi⁻ jëh⁺ ma⁻ ää⁻, ni⁻ sa⁺ jmeeh⁺ ni⁻ koo⁻ ni⁻ he⁻ ga⁺ jyoh⁺, he⁻ kyaah⁺ jmeeh⁺ tēh⁺ øøh⁺ jne⁺. ²² Hi⁻ hne⁻, che⁺ jmeeh⁻ dsoo⁺ llu⁺ ba⁻ he⁻ kuh⁻ lä⁻ jë⁻, wa⁺ la⁺ kyah⁺ hñaa⁺ ba⁻ kyaah⁺ Dio. La⁺ llu⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ hñii⁺ huü⁻ dsë⁻ kih⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁺ kuyh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ laay⁺ llu⁺. ²³ Pero cher⁺ mah⁺ hi⁻ jmee⁺ to⁺ dsë⁻ kih⁺ he⁻ kuh⁺ hñih⁻, ja⁻ na⁻ bääh⁺ dsoo⁺ ba⁻ ja⁻, kih⁺ he⁻ sa⁺ ma⁻ kuyh⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsëy⁺. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmee⁻ jne⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ la⁺ kyaah⁺ koo⁻ ba⁻ huü⁻ dsë⁻, ma⁻ la⁺ dso⁻ kye⁻ ba⁻ ja⁻.

15

¹ Jne' hi- bee' kyaah' he- ma-dsoo' dsen-, wa' jmeen' joh- dsen- jne' kyaah' hi- sa- cha- be' kih'. Sa' wa' jmeen' la- koo- hnoo- jne' hnaan'. ² La- jaa- la- jaa- jne' wa' jmeen' he- tih- dsen- dsa- kyaahn' ba' mah' wa' la' llu' kiyh' hi- la- ja- la- cha- cha- ga- miih- be' kiyh' cha- ne' Dio. ³ Jeeh' sa- ga- hnooh- Cristo ma' jmee' la- tih- dsen- hniiy'. La- la- ba' na- sii- kiyh': "He- hliih' he- ma' hleeen- dsa- kyah', ja' ne' kin'." ⁴ La- je- juu' he- ma' na- sii- jaa-, he- llu' jnan- ba' ja- he- na- sii- mah' mi- tee' jne' hnaan'. La- ja-, kyaah' juu' kih' Dio, tee' jne' be' hi- jmee' kweeh- dsen- jne', hi- he- na- jmee' la- cha- o- joh- dsen- jnan' kyaah' Dio. ⁵ Dio ba' he' hi- jmee' kweeh- dsen- dsa- hi- kway- be' ka- lah'. He- ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' koo- nee' ba' huu' dsen- kih' la- jee- hnah' la- hnoo- Cristo Jesus. ⁶ Mah' la- ja- la- jee- hnah', kyaah' koo- nee' ba' huu' dsen-, jmeeh' hnah' juuh- kih' Dio, hi- laa- Jmii- Jesucristo Dsa- joh- jnan-.

⁷ Heh' la- ja-, lle- kih' heeh' hnah' la- jaa- la- jaa- ooh' jne' la- koo- ga- heeh- Cristo jne' mah' la- jna- laa' joh' Dio. ⁸ La- la- jwahn-. Cristo ja' mah' ga- hnooyh' he- llu' kih' dsa- judiu. La- jwe' ja- ga- la- te' juu' la- koo- ga- baah- Dio hni' kyaah' dsa- ma- kaa' jnan-. Ga- mi- jnaay- he- ga- mi- te' Dio juu' kih'. ⁹ Hi- la- ja- jay' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu mah' jmee' dsa- he' juuh- kih' Dio, kih' he- ga- la- nih' dsen- kiyh'. La- koo- na- sii-:

He- ja- hleeen' llu' hi- han' kyah' jee' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.

¹⁰ Jyoh' ka- lah' jee' na- sii-, hleeen- la- la-:

Wa' jee- hoh' hnah' hi- sa- laa' judiu kyaah' judiu hi- laa' kyaah' Dio.

¹¹ Hi- na- sii- ka- lah' la- la-:

Ha- hnah' kih' Dio la- jee- hnah' hi- sa- laa' judiu,
la- je- jee' jwii- ha- jee' taah' hnah', jmee' hnah' juuh- kiyh'.

¹² Hi- ja- ba' la- na- jah' Isaia ka- lah':

Hnaa' jaa- dsa- jee' chaah' jmoo' kih' Isaia,
ya- hee' jaa- hi- jmee' hih' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.
Dsa- hi- sa- laa' judiu, kay' o- joh- dsen- kiyh'.

¹³ Dio ba' jmee' he- cha- o- joh- dsen- jnan-. He- ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' jee- hoh' hnah' cha- miih- hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnah' kih' he- ma- dsoo' hoh' hnah' kiyh', mah' la- ja- wa' la- cha- cha- miih- o- joh- dsen- kyah' hnah' ta- la- kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii'.

Na- hnaa' Paa' kwa' ju' hmee' kih' hi- sa- laa' judiu

¹⁴ Man- kwee- kyah' hnah' oohn-, llu' hoh' hnah' jwerite, hi- cha- cha- miih- huu' dsen- llu' kyah' hnah', hi- kyuuh- hnah' kweeh' nuuh' dsa- kyaah' hnah'.

¹⁵ Hnah' oohn-, koo- jee' koo- llah' ma- tuu- dsen- ma- siin' kyah' hnah' la- koo- te' la- dsen- mah' mi- dsoohn- hoh' hnah' he- ma- mi- tee' hnah' jaa'. Ta- la- na- hnaan' jmeen' kih' Dio, kih' he- llu' dsen- kyaah' jna-, ¹⁶ mah' jmeen' ta' kih' Cristo jee' taah' dsa- hi- sa- laa' judiu, kwan' ju' hmee' kih' Dio. Hi- la- ja- ngiin' dsa- he' kih' Dio. Hi- tih- ba' dsen- kih' hi- he', jeeh' Jmi- lle' Na- jngii' ga- jmaay' ma- na- lluyy'.

¹⁷ Kih' he- kyaahn' Cristo Jesus, he- ja- chaan- llu' kyaah' ta- he- jmeen- kih' Dio. ¹⁸ He- ja- sa- tuu- dsen- hleeen' he- ga' jyoh'. Ma- la- he- ga- jmee' Cristo kyaah' jna-, he- ja- ba' mi- jnaan-. Kyaah' be' kiyh', ga- kwan' juu' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu hi- cha- ga' jyoh' he- ga- jmeen-, heh' he- ga- heeh- dsa- kih' Dio.

¹⁹ Kyaah' be' kih' Jmi- lle' kih' Dio ga- jmeen' ja- koo- nee' he- juh- gaa-. La- ja-

ga⁻løø¹ kwan⁺ juu¹ kih¹ Cristo jwⁱⁱ- Jerusalén hi⁻ ngoon¹ lä⁻ku¹ lä⁻jii¹ hwa¹ ja⁻, lä⁻jiih¹ ga⁻tēēn¹ hwa¹ Ilirico. Lä⁻kaa⁻ jee¹ ja⁻ ga⁻kwan¹ ju¹hmēē¹ kih¹ Cristo. ²⁰Lä⁻jwē¹ ja⁻, ga⁻kwan¹ be¹ ngoon¹ na⁻kwan¹ ju¹hmēē¹ ta⁻ jee¹ sa⁻ ga⁻ ma⁻lloo¹ juu¹ kih¹ Cristo, mah¹ sa⁻ mi¹ kwaan¹ ta¹, ja⁻ ba⁻ jee¹ ma⁻løø¹ jñah¹. ²¹Ga⁻la⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ na⁻si⁻ he⁻ jäh¹ lä⁻la⁻: Hⁱ- sa⁻ ga⁻ ma⁻nuu¹ hi¹ juu¹ kiyh¹, jēēy¹ ba¹. Hⁱh¹ dsa⁻ hⁱ- sa⁻ ga⁻ ma⁻nuu¹, lä⁻ngēē¹ bih¹.

Ga⁻jmeeh¹ Paa¹ juu¹ he⁻ dsa⁻ kay¹ kuu¹, kih¹ øøh¹ jne¹ hⁱ- lla⁻kyaa¹

²²Kih¹ he⁻ ja⁻ ba⁻ sa⁻ hii⁻ kwa¹ jä⁻ na⁻jēēn⁻ hnäh¹. Sa⁻ ma⁻ jāän⁻ go⁻ te⁻. ²³Pero na¹, mo⁻ so⁻ cha⁻ jee¹ niin⁻ hi⁻ ma⁻hya⁻ ji⁻ ñe⁻ heē⁻ dsēn⁻ niin⁻ na⁻jēēn⁻ hnäh¹. ²⁴He⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ niin⁻ ta⁻ España, jmeen¹ huu¹ dsē⁻ dsa⁻ ngēēn⁻ ta⁻ na⁻. Hnoon¹ na⁻jēēn⁻ hnäh¹ mah¹ dsa⁻toohn¹ miih⁻ jmⁱⁱ hi⁻ lä⁻jøh⁻ dsē⁻ jne⁻. Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ ya⁻ hēēn¹, hnoon¹ jmeeh¹ hnäh¹ be¹ kin⁻ he⁻ kyaah¹ niin⁻ ta⁻ cha⁻ nē⁻. ²⁵Pero to⁻ nē⁻ niin⁻ ta⁻ Jerusalén na⁻kwan¹ be¹ kih¹ øøh¹ jne¹ hⁱ- tääh¹ jee¹ ja⁻. ²⁶Øøh¹ jne¹ hⁱ- tääh¹ Macedonia kyaah¹ hⁱ- tääh¹ Acaya ga⁻ jmu^h ga⁻ lääh¹ miih⁻ kuu⁻ he⁻ ngēēn⁻ kih¹ øøh¹ jne¹ hⁱ- tä⁻ ñee⁻ hⁱ- tääh¹ Jerusalén. ²⁷Lä⁻ ja⁻ lla⁻ dsēy¹ jmeey¹ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ tēēy¹ jmeey¹ kih¹ judiu¹ he⁻. Jēēh¹ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hⁱ- sa⁻ laa¹ judiu¹ ga⁻ hyoyh¹ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio ta⁻ la⁻ kih¹ dsa⁻ judiu¹. He⁻ ja⁻ lla⁻ kih¹ hⁱ- sa⁻ laa¹ judiu¹, jmee¹ be¹ kih¹ dsa⁻ judiu¹ kyaah¹ miih⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹ ka⁻ läh¹. ²⁸Ma⁻ la⁻ ma⁻ dsaa¹ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeen¹ la⁻ hi⁻ ti⁻ lloohn⁻ kuu⁻ he⁻ ga⁻ juu^h ga⁻ lääh¹ ja⁻ kwēēhn⁻ hⁱ- tä⁻ ñee⁻, ja⁻ ga⁻ dsa⁻ ngēēn⁻ ta⁻ na⁻ kyah¹ hnäh¹ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ niin⁻ ta⁻ España. ²⁹Ma⁻ ba⁻ jñä¹, cha⁻ miih⁻ mi⁻ jāä¹ Dio hnäh¹ kyaah¹ ju¹hmēē¹ kih¹ Cristo wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloon¹ ta⁻ jee¹ tääh¹ hnäh¹. ³⁰Chuy¹ kyaah¹ hnäh¹ øøhn¹, ta⁻ la⁻ kih¹ Jesucristo Dsa⁻ jøøh¹ jñän⁻ hi⁻ ta⁻ la⁻ kih¹ he⁻ hnää¹ Jm⁻ lle¹ jne⁻. Ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ hñaa⁻ hoh⁻, kwa⁻ hnäh¹ be¹ kin⁻, ja⁻ ngiih¹ hnäh¹ kin⁻ kih¹ Dio, ³¹mah¹ sa⁻ cha⁻ he⁻ dsa⁻ ngēēn⁻ jee¹ kih¹ hⁱ- chaah¹ hⁱ- tääh¹ Judea. Hi⁻ ngii¹ hnäh¹ kin⁻ ka⁻ läh¹ kih¹ Dio mah¹ ya⁻ hii⁻ llu¹ jee¹ ti⁻ lloohn⁻ kuu⁻ la⁻ kih¹ øøh¹ jne¹ hⁱ- tääh¹ Jerusalén. Hnoon¹ wa⁻ heeh⁻ bih¹ llu¹. ³²Lä⁻ ja⁻ ngii¹ hnäh¹ kin⁻ mah¹ jēē⁻ dsēn⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ lloon⁻ jee¹ tääh¹ hnäh¹, hi⁻ tēēh¹ jne¹ ko⁻ jøh⁻ dsē⁻ jne¹ jee¹ na⁻, cher¹ mah¹ lä⁻ ja⁻ hnøø¹ Dio. ³³Dio, hⁱ- jmee⁻ hii⁻ tii⁻ jñän⁻, wa⁻ kyaah¹ lä⁻ jēē⁻ hnäh¹. Wa⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻.

16

Jee¹ ga⁻ dsaa¹ ga⁻ hih¹ Paa¹ juu¹

¹Jmeen¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹ øøhn¹, dsa⁻ mē¹ øøh¹ jne¹ Febe jmee⁻ bih¹ kwee⁻ ta⁻ he⁻ hä⁻ gooy⁻ gwah⁻ jwi⁻ Cnecrea. ²Heeh¹ hnäh¹ lä⁻ hnøø¹ Dsa⁻ jøøh¹ jñän⁻, lä⁻ ää⁻ jmii⁻ jmeen¹ kih¹ hⁱ- ma⁻ na⁻ jngēē⁻. Jmee¹ hnäh¹ be¹ kiyh¹ cher¹ mah¹ he⁻ lla⁻ kyaay¹, jēēh¹ ma⁻ jmeey¹ be¹ kih¹ jwēē¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey¹ be¹ kin⁻ ka⁻ läh¹.

³Jmee¹ Dio kih¹ Priscila kyaah¹ Aquila, hⁱ- jmee⁻ ta⁻ kih¹ Cristo Jesús ko⁻ jøh⁻ kyaah¹ jñä¹. ⁴Ma⁻ ke⁻ ga⁻ hii⁻ goo⁻ kiyh¹ ma⁻ juuy¹, ga⁻ nooy⁻ nē⁻ kin⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ jñä¹ kwan⁻ ti⁻hmaah¹ kiyh¹, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh¹ lä⁻ jē⁻ gwah¹ jee¹ tääh¹ dsa⁻ hⁱ- sa⁻ laa¹ judiu¹ kwa⁻ ti⁻hmaah¹ kiyh¹. ⁵Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh¹, jmee¹ hnäh¹ Dio kih¹ lä⁻ jēē⁻ øøh¹ jne¹ hⁱ- dsa⁻ ñee⁻ cha⁻ neh⁻ kiyh¹. Hi⁻ jmee¹ hnäh¹ Dio kih¹ Epeneto hⁱ- hnaan⁻, hⁱ- he⁻ to⁻ nē⁻ ga⁻ heeh⁻ juu¹ kih¹ Cristo hwa¹ Acaya. ⁶Jmee¹ hnäh¹ Dio kih¹ María hⁱ- ga⁻ jmee¹ cha⁻ miih⁻ ta⁻ jee¹ kyah¹ hnäh¹. ⁷Jmee¹ hnäh¹ Dio kih¹ Adrónico kyaah¹ Junia. Lä⁻ uu⁻ dsa⁻ goon⁻ he⁻ te⁻ ju⁻ kin⁻ kyaah¹, na⁻ nääy

'neh'ñe' ko'joh' kyaah' jnä'. Lä'jēē' apostole ga'lā'hnäy' cha'miuh' lä'uū' dsa' he', hi' ga'heeh' jāā' kih' Cristo lä'koh' jnä'.

8 Jmee' hnäh' Dio kih' Amplias hi' hnaan', hi' hnaah' Dsa-jōoh' jnän' ko'joh' kyaah' jne'. 9 Jmee' hnäh' Dio kih' Urbano hi' jmee' ta' kih' Cristo ko'joh' kyaah' jnä', hi' jmee' hnäh' Dio kih' Estaqui ome' kyaan' hi' hnaan'.

10 Jmee' hnäh' Dio kih' Apele hi' ma'ya'hēē' llu' jee' jmeey' ta' kih' Cristo. Jmee' hnäh' Dio kih' lä'jēē' hi' tääh' cha'neh' kih' Aristóbulo. 11 Jmee' hnäh'

Dio kih' Herodiön dsa' hi' te'ju' kin' kyaah'. Jmee' hnäh' Dio kih' hi' tääh' cha'neh' kih' Narciso hi' jmee' ko'joh' kyaah' Dsa-jōoh' jnän'.

12 Jmee' hnäh' Dio kih' Trifena hi' kih' Trifosa hi' jmee' ta' kih' Dsa-jōoh' jnän'. Jmee' hnäh' Dio kih' Pérsida hi' hnaan' hi' ga'jmeey' cha'miuh' ta' kih' Dsa-jōoh' jnän'.

13 Jmee' hnäh' Dio kih' Rufo hi' na'lleeh' kyaah' Dsa-jōoh' jnän', hi' lä'ja' kih' chooy' ka'läh'. Hi' he' ga'jmää' jnä' lä'koō' jōoy'.

14 Jmee' hnäh' Dio kih' Asíncrito, kih' Flegonte, kih' Herma, kih' Patroba, kih' Herme, hi' kih' lä'jēē' ooh' jne' hi' tääh' kyaayh'.

15 Jmee' hnäh' Dio kih' Filólogo, kih' Julia, kih' Nereo hi' kih' dsa'mē' ooyh', hi' lä'ja' kih' Olimpa kyaah' lä'jēē' hi' na'ngēē' hi' tääh' kyaayh'.

16 Jmee' hnäh' Dio kih' dsa'kyaah' hnäh', hi' ja' chuh' hnäh' kiyh' lä'hnoo' Dio. Lä'koō' lä'koō' gwah' kih' Cristo jmee' Dio kyah' hnäh'.

17 Pero chuun' kyaah' hnäh' ooh'n', leeh' hnäh' kyaah' hi' hnoo' jmee' to' nää', hi' jmeey' dsa'tēh' hnäh' kih' he' kway' jyoh' juu' he' sa' la' lä'koō' juu' he' ma'mi'tēh' hnäh'. Ta' jmee' hnäh' ko'joh' kyaayh'.

18 Jēēh' dsa' hi' jmee' lä'ja', sa' jmeey' he' kih' Jesucristo Dsa-jōoh' jnän', hnooyh' lä'jēē' hi' ngii' tuh'dsēy' ba'. Hlēēyh' kyaah' juu' na'hñaah' ha' lä'jee' tih'dsē' dsa'mah' mi'gaay' hi' jlää'.

19 Lä'kaa' ba' ma'ñe' dsa', nuuh' ba' hnäh', he' ja' chaan' llu' kyaah' hnäh'. Hnoon' kyuuh' hnäh' jmeeh' hnäh' he' llu'jmah' ba', mah' sa' lih' he' hliih' kyah' hnäh'.

20 Dio, hi' jmee' hii' ti' jnän', chah' ba' jwääy' Tana' ta' hwa' huuh' tiih' hnäh'. Wa' kwa' Jesucristo Dsa-jōoh' jnän' lä'jēē' he' llu' kyah' hnäh'.

21 Timotä, hi' jmee' ta' kyaah' jnä', jmee' Dio kyah' hnäh'. Hi' lä'ja' ka'läh' Lucio, kyaah' Jasón, kyaah' Sosipater, he' ba' dsa' hi' te'ju' kin' kyaah'.

22 Jnä' Tercio ma'siin' lä'jēē' juu' he' hlēēh' Paa'. Jnä' jmeen' Dio kyah' hnäh'.

23 Hi' Gayo jmee' Dio kyah' hnäh'. Kiyh' gyan' na', hi' kway' cha'neh' kiyh' jee' dsa'ñee' lä'jēē' ooh' jne'. Erasto hi' koō' ku'sih' jee' jwi' la', kyaah' ooh' jne' Cuarto jmee' Dio kyah' hnäh'.

24 Wa' mi'jää' Jesucristo Dsa-jōoh' jnän' lä'jēē' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

25 Dio le' jmeey' jāh' hnäh' koō' hweh' kyaah' ju'hmēē' kih' Jesucristo he' kwan' la'. Lä'jēē' juu' la' ma' na'hmää' jāā', lä'jiih' ma' ga'nōō' jmi'gyuu'.

26 Pero na' ma'lä'jnä' juu' la' ta'la' kyaah' he' ga'sii' lä'jēē' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo', lä'koō' la' mada' kih' Dio hi' chaah' lä'jēē' joh' jmi'cha'. Ga'mi'jnääy' juu' la' mah' lä'dsoo' dsē' lä'jēē' dsa' hi' lä'ja' lä'nuuyh' kiyh'.

27 Jaā' Dio ba' hi' kyuuuh' cha'miuh'. Wa' la' juuh' kiyh' lä'jēē' joh' jmi'cha', ta'la' kih' Jesucristo. Wa' la' lä'ja'.

1 Corintios

He- la- to- nē- je- he- ga- sī- Paa- kih- øøh- jne- hī- chaa- Corinto

¹ Jnā Paa' na-hñaan' laan' apóstol kyaā' Jesucristo lä- hyoh- dsē' Dio. Ko-jøh' kyaah' Sóstene øøh' jne', ² sīn' kyah' hnäh' hī- laa' gwah- kih' Dio jee' jwī- Corinto. Laah' hnäh' kyaā' Dio ta-la' kih' Cristo Jesús, ma-na-leeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' na-jngēē'. Hī- juu' la- la' kih' lä-jēē- hī- tääh' ta-la- ta-jnø- ka-läh', lä-jēē- hī- chūu' kih' Dio ta-la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Jēēh', jaa- ba' laa' Dsa-jøøh' jnän' kyaayh'. ³ Ngīn' kih' Dio hī- laa' Täā' jnän' hī- ngīn' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', hī- wa' jmeey' hīi' tiī' kyah' hnäh'.

Lä-jē- he- llu' he- ga-hñah' jne' kih' Cristo

⁴ Lä-jē- jīih' kwan' tíhmaah' kih' Dio jnän' kwaan' kyah' hnäh', jēēh' cha-mīih- he- llu' ga-kwēēh' Dio hnäh' he- la' ga-kway' ba' ta-la' kih' Cristo Jesús. ⁵ Kih' he- laah' hnäh' koø- kyaah' Cristo he- ja- cha- cha-mīih- he- ga-hñah' hnäh' kih' Dio. Ma-tēē' hnäh' juu' kiyh' hī- lä-ja- ma-tēē' hnäh' cha-mīih- hūu'dsē- llu'. ⁶ Kih' he- ma-jā' koø- hwēh- juu' kih' Cristo kyaah' hnäh', ⁷ he-ja-, mo-so- cha- ga- he- ga- hnøø' hñah' hnäh' kih' Dio jēēh' ma-hñah- ba' hnäh' hī- ma-cha- o-jøh- dsē- kyah' hnäh' he- tēēh' hnäh' ya-jwī' kiyh' wa-ra- ga-tē' jee' lä-jnāā' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. ⁸ Hī- hñīi' bih' jmeey' go-taah' hnäh' koø- hwēh- lä-jīih' laa- mah' mo-so- cha- ga- he- na-bāäh' hnäh' ni- mīih- wa-ra- ga-tē' jee' jāh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. ⁹ Ma-ra- he- mi-te' ba' Dio juu' kih'. Hī- he' ba' hī- ga-tēēh' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' ko-jøh' kyaah' Jooy' Jesucristo, Dsa-jøøh' jnän'.

Ga-laā' ma- kih-kih' øøyh- jee' jwī- Corinto

¹⁰ He-ja- chuun' kyaah' hnäh' øøhn', kyaah' hih- kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Jmee- biī' hīi' koø- ba' juu' kyah' hnäh' lä-jēē- hnäh' mah' sa-leeh' hnäh' to- nāā'. Koø- nēē' ba' go-taah' hnäh'. Wa' la' koø- ba' hūu'dsē- kih' jee' lä-jēē- hnäh'. ¹¹ Øøhn', ga-nuun' ha- lä- tääh' hnäh', ga-jmeeh' dsa- kyaā' Cloé juu' he- cha- hñīi- jee' kyah' hnäh'. ¹² Lä-la- ba' ngoo' juu' la-. Ko-llaā' hnäh' jawh' hnäh': "Jnā' jmeen- ko-jøh' kyaah' Paa'." Hī- jñah' jāh': "Jnā' kyaahn' Apolo." Hī- jñah' jāh': "Jnā' kyaahn' Pee'." Hī- jñah' jāh': "Jnā' laan' kyaah' Cristo." ¹³ Ha- ba' lä- la' juu' ja-. ¿Che' laa' uu' uu' Cristo? ¿Che' jnā' ga-taan- dsøh' hma-cru- kwaan' kyah' hnäh'? ¿Che' ga-saa- hnäh' jmīi- lä-hih- kin'? ¹⁴ Kwan' tíhmaah' kih' Dio sa- ga-chaan' dsa- jmīi- jee' kyah' hnäh'. Ma-la- Crispo kyaah' Gayo ba' ga-chaan' jmīi-. ¹⁵ He-ja- ni- jaa- dsa- sa-le' jāh' he- na-saah' hnäh' jmīi- kyaah' hih- kin-. ¹⁶ Hī- ga-chaan' jmīi- hī- chaa- kih' Estéfana ka-läh'. Pero sa- man- che' chaa- ga- jñah' hī- ga- ga-chaan' jmīi-. ¹⁷ Jēēh', sa- ga-chee' Cristo jnā' mah' chaan' dsa- jmīi-. Ga-cheey' jnā' mah' kwan' ju-hmēē' kiyh' ba'. Hī- sa- hlēēhn' kyaah' juu' kaah', ha- ga- che- sa- há- ta- he- ga-taā- Cristo dsøh' hma-cru-.

Kyaah' Cristo ga-lä-jnā' he- kyūh- Dio cha-mīih-

18 Jëeh', kih' hî' dsa-kah' jwë', ngaah' ba' la' juu' he' ga'taay' dsoh' hma-cru'. Pero jnä' jne' hî' dsa-lää', juu' la' la' be' kih' Dio ba'. 19 Lä'koq' na-sii' juu' kih' Dio:

Heen' go-te' huusdsë' kih' hî' kyuu' cha-miih'.

Juu'hn' lä'jë' he' ma-mi-tëë' dsa- hî' ngëë' cha-miih', ga'jah' Dio.

20 ¿Na' hî' kyuu' cha-miih' ? ¿Na' hî' ma-mi-tëë' cha-miih' ? ¿Na' hî' lih' ti-choo' juu' jmi-gyuu' la' ? ¿Che' sa' ga'jmeë' Dio ga'jã' ta' hwa' lä'jë' he' kyuu' dsa- jmi-gyuu' ? 21 Cha-miih' huusdsë' llu' cha- kih' Dio, he'ja' sa' ga'kway' jwë' ma' lä'kyuu' dsih' kyaah' he' kyuu' dsa- cha-miih'. Ga'tih' dsëy' lääy' dsa- hî' jmeë' dsoo' dsë' kiyh' ba', ta'la' kih' he' kwa' dsa- juu' kiyh' ma'ke' jah' dsa-, ngaah' juu' na'. 22 Dsa- judiu hnø' jëëy' koq' he' juh' gaa'. Hi' dsa- griego hnooyh- ha' lä' jee' lä'kyuu' cha- ga'miih' ba'. 23 Pero jne', ga'nø' ba' jne' kwa' jne' juu' he' ga'taa' Cristo dsoh' hma-cru'. Hi' juu' la' la' o-hih' kih' dsa- judiu, hi' kih' dsa- griego la' juu' ngaah' ba'. 24 Pero kih' hî' ga'tëeh' Dio, dsa- judiu lä'kye' griego, juu' kih' Cristo mi-jnää' ha' lä'koq' be' sa' cha- kih' Dio, hi' ha' lä'koq' sa' kyuu' h'. 25 Ma'ke' jah' dsa-, ngaah' la' juu' kih' Dio, pero kyee' cha-ga'miih' he' kyuu' Dio lä'koh' ga' he' kyuu' dsa-. Hi' ma'ke' jäyh' sa' beë' juu' kih' Dio, pero cha-ga'miih' beë' ba' lä'koh' ga' juu' kih' dsa'.

26 Jëë' da' hnäh' øøhn', ha' lä' ma' tääh' hnäh' lä' ma' ga'tëeh' Dio hnäh'. Sa' jwëë' hnäh' hî' ma' kyuu' cha-miih' lä'koq' te' he' ma-mi-tëë' dsa- jmi-gyuu'. Sa' jwëë' hnäh' hî' ma' jmeë' hih', hi' ni' sa' jwëë' hnäh' hî' ma' hii' juu' kih'. 27 Ga'lleeh- Dio hî' sa' kyuu' ni' miih' jmi-gyuu' la' mah' lley' o-hih' kih' hî' kyuu' cha-miih', hi' ga'lleeyh- hî' sa' beë' jmi-gyuu' la' mah' lley' o-hih' kih' hî' beë'. 28 Lä'kye' hî' sa' lä'jëëh', lä'kye' hî' sa' täahn' ta' jmi-gyuu' la', ga'lleeh- Dio, hi' lä'jëë' hî' sa' laa' ni' miih' ga'lleeyh- mah' jmääy' ta' koo' lä'jëë' hî' laa' kaah'. 29 Lä'ja- ni' jaa' sa' le' jmää' hñii' jøøh' cha'në' Dio. 30 Ta'la' kih' Dio ba' ja-, he' tääh' hnäh' kyaah' Cristo Jesús. Hi' kyaah' Cristo ga'jmeey' kyuu' jne' cha-miih', he'ja- lluu' jne', na' jngëë' jne', hi' na' laa' jne' ta'la' kih' Cristo. 31 He' ja- lä'koq' na-sii' juu' kih' Dio: "Hî- hnø' jmää' hñii' jøøh', wa' jmääy' hñii' jøøh' kih' he' laay' kyaä' Dsa-jøøh' jnän'."

2

1 Lä' ma' ñeen' na'jëën' hnäh' ga'kwan' juu' kih' Dio, pero sa' ga'hlëëhn' hnäh' kyaah' juu' kaah' ni' sa' ga'jmeen' kyuu' cha-miih'. 2 Ga'lla' dsën' he' sa' hlëëhn' kih' wa' he' cha- he' juu', ma'la' juu' kih' Jesucristo ba' ga'kwan', ha' lä' ga'taay' dsoh' hma-cru'. 3 Sa' ma' cha- be' kin' lä' ma' gyan' jee' tääh' hnäh'. Ga'lã' gohn' lä'jiih' ga'jlään'. 4 Lä' ma' ga'kwan' juu' sa' ga'hlëëhn' hnäh' lä'koq' hlëëh' jaa' hî' kyuu' cha-miih' mah' ma' jmeen' lä'ngëëh' hnäh'. Ga'lã' jnä' jëë' go-te' he' ga'hlëëhn' kyaah' be' he' ga'kwa' Jmi-llë' kih' Dio. 5 Lä'jwë' ja-, ja' kyaah' he' kyuu' dsa- cha-miih' ga'jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh'. Kyaah' be' kih' Dio ba' ja-, he' ga'lã' dsoo' hoh' hnäh'.

Lä'la' ba' la' huusdsë' llu' kih' Dio

6 Dsoo' ba' hlëëh' jne' kyaah' huusdsë' llu' jee' kih' dsa- ma'kaah' kyaah' juu' kih' Dio. Pero ja' kyaah' huusdsë' he' cha- jmi-gyuu' la-, ni' kih' hî' jmeë'

h^{ih} hⁱ- t^ääh' na' hⁱ- lle' kih' hee' go-te'. ⁷ Hl^ëeh' jne' lä'ko^o- la' h^{uu}'dsë- kih' Dio he- ma' na-hmä^ä j^ää'. Ma-ñe- ba' Dio, j^ää' ja-ga' n^oø' jmi-gy^{uu}' ha-lä' jwë' t^ëey' jne' ya' jwi' kih'. ⁸ Ni' j^ää' dsa-ta' hⁱ- cha^a' jmi-gy^{uu}' la', sa-ga-lä' ñe- ha-lä' la' h^{uu}'dsë- kih' Dio. Wa'ra' jäh' kih' ga-lä' ñey', sa' ma' t^ääy' ds^oh' hma-cru' Dsa-ta' hⁱ- j^oøh' ga' kih' jee' lä' j^ëë'. ⁹ Pero lä'la- ba' na' sⁱi- juu' kih' Dio:

He- sa' ma-j^ëë' dsa-, he- sa' ma-nuuy', he- sa' ma-jmee' dsa- h^{uu}'dsë- kih', he- ja- ba' ma-mi-llu' Dio kih' lä' j^ëë- hⁱ- hnä^ä' Dsa- j^oøh' jnän'.

¹⁰ Jnä' jne' ba' ga' mi-jnä^ä- Dio ha- lä' la' h^{uu}'dsë- kiyh' ta' la' kyaah' Jmi-ll^e' kih'. J^ëeh' Jmi-ll^e' ky^{uu}h- ba' ga-lä' j^ë. Lä'kye- h^{uu}'dsë- kih' Dio he- sa-lä' k^ëh' jne' jmi- lä'ky^{uu}h- jne', hⁱ- he' ba' ky^{uu}h-.

¹¹ Sa- cha^a' dsa- hⁱ- ñe- ha-lä' la' kih' jñah' dsa-. Ma-la' jmi-ll^e' kih' ba' ñe-. Ja' ba' lä'ja- la' kih' Dio ka-läh'. Sa' cha^a- hⁱ- ñe- ha-lä' la^äy'. Ma-la' Jmi-ll^e' kih' hñii' ba' ñe-. ¹² Jne' hⁱ- ma-he^h- juu' kih' Dio, sa' ga-hñah' jne' jmi-ll^e' he- cha- jmi-gy^{uu}' la-. Ga-hñah' jne' Jmi-ll^e' he- ga-che^e' Dio mah' lä' ñe' jne' ha- lä'ko^o- te' he- ga-kw^ëeh' Dio jne'. ¹³ Kih' he- na- ba' hl^ëeh' jne'. Pero ja' kyaah' juu' he- ma' mi-t^ëë' jne' kih' dsa- hⁱ- ky^{uu}h- cha' miih'. He- ma-mi-t^ëë' jne' kih' Jmi-ll^e' kih' Dio ba', he- ja- ba' hl^ëeh'. He- ja- kwa-jnä^äh' juu' he- gwa' kih' mah' ng^ëen' kih' jñah' hⁱ- ma-kye- Jmi-ll^e' lä'na-.

¹⁴ J^ää' dsa- ta' jmah' hⁱ- sa' ga' ma-he^h- kih' Dio, sa' he^yh- he- gwa' kih' Jmi-ll^e' kih' Dio. Juu' ngaah' ba' la' he- ja- kiyh', hi- ni' sa-lä' k^ëyh' jmi- lä'ng^ëy', j^ëeh' kyaah' be' kih' Jmi-ll^e' Na-jngⁱ' ba' lä'ng^ë' jne'. ¹⁵ Pero ta' jyoh' ko-t^ää-, hⁱ- ma-hyoh- Jmi-ll^e' Na-jngⁱ', lä'k^ëyh' jmi- kay' kwaat' kih' lä' j^ë. Pero kih' sa' cha^a- hⁱ- ka' kwaat'. ¹⁶ Lä'ko^o- na-sⁱi- juu' kih' Dio: "¿Hⁱ- ba' ky^{uu}h- he- h^{uu}'dsë- he- jmee- Dio? ¿Hⁱ- ba' lih' kw^ëeyh' nuuh'?" Pero jnän', ma' cha- h^{uu}'dsë- lä'ko^o- la' h^{uu}'dsë- kih' Cristo.

3

Ko-jøh' ba' wa' jmeen' ta' la- lä'j^ëë' jne'

¹ Lä'ja- øøhn', sa' ga-la' ma' hl^ëeh'n' hnäh' lä'koh' dsa- ma-kaah' hⁱ- ga-nä^ä' lä' hnøø' Jmi-ll^e' Na-jngⁱ'. Ga-hl^ëeh'n' hnäh' lä'ko^o- lle' kih' dsa- hⁱ- ga-nä^ä' lä'koh' ngⁱ- jmi-ngo' kih'. Ga-hl^ëeh'n' hnäh' lä'ko^o- j^ää- chih- pih' hⁱ- na' ga' ma-løø' jwë' kih' Cristo. ² Ga-he^hhn' hnäh' lä'ko^o- wa'juh', kih' he- sa' ga' ma-lä'ng^ë' hnäh' lä'ko^o- ng^ë' dsa- ma-kaah'. Hi- lä' ma-t^ääh' hnäh' ja- lä' jñih' na'. ³ Hi- lä' ma-ngoo' ja' ba' ga-nä^ä' hnäh' lä'ko^o- ngⁱ- jmi-ngo' kyah' hnäh'. Cha^a- ko-lla^a' hnäh' hⁱ- llih', hi' cha- hñii- jee' kyah' hnäh', hi' ti-chooh- hnäh' juu'. ¿Che' sa' ñeh' hnäh', jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' na- he-jøø' he- ga-nä^äh' hnäh' lä'ko^o- dsa- wa' hⁱ- cha- hⁱ-? ⁴ Lä' ma' ga-jäh' hnäh': "Jnä' jmeen' ko-jøh' kyaah' Paa", mah' hⁱ- jñah' ga-jäh': "Jnä' jmeen' ko-jøh' kyaah' Apolo", ¿che' sa' ñeh' hnäh', he- ga-nä^ä' hnäh' lä'ko^o- ngⁱ- jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' ja'?

⁵ ¿Hee- ba' la^a' jnä' ja'? ¿Hee- ba' la^a' Apolo? Sa' cha- he- la^a' jnä^äh' ni' miih'. He- jmee- jnä^äh' ta' he' kih' Dio ba' ja-. Hi' ta' la' kya^a' jnä^äh' ga-he^h' hnäh' kih' Dio. Lä' j^ää- lä' j^ää- jnä^äh' ga-jmee' jnä^äh' ta' he- ga-hñah' jnä^äh' kih'. ⁶ Jnä' ga-jng^ëen' mi'ju-, Apolo ga-huu' jmi-, pero Dio ba' hⁱ- ga-mi-kw^ä- ta' he- ga-jmee' jnä^äh'. ⁷ Sa' cha- he- la^a' ni' miih- hⁱ- jng^ë- hi' hⁱ- huu- jmi- he- na- jnä^ä. Dio ba' hⁱ- jøøh', hⁱ- he' ba' hⁱ- jmee-

dsa-kwaa⁻ ta' kih'. 8 Kwee⁻ ba' laa⁻ hī- jngēē- kyaah' hī- huu⁻ jmī⁻. Hi⁻ Dio ba' mi-hmaa⁻ kih' lā-jaa⁻ lā-jaa⁻ lā-koo⁻ te' ta' he- jmeey⁻. 9 Jmee⁻ jnāāh' kō-jōh' ta' kih' Dio. Hi⁻ hnāh' laah' hnāh' lā-koo⁻ hwa' jee' jmee⁻ jnāāh' ta' kih' Dio, hi⁻ laah' hnāh' lā-koo⁻ hne- juuh⁻ kiyh'.

10 Kyaah' ta' he- hā' goon⁻ he- la' ga-hyohn' kih' Dio, ga-jmeen' lā-koo⁻ jmee⁻ tē-hyah⁻ hī- ma-tēē- llu', ga-jmeen' ma-tī⁻ na-hyah⁻ kih' hne' ja⁻. Hi⁻ jñāh' ba' hī- choo⁻ na-hyah⁻. Pero lā-jaa⁻ lā-jaa⁻ jmee⁻ biī' jēēy' kwee⁻ ha- lā- chooyh' na-hyah⁻ ja⁻. 11 Sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hī- na-ngē' jwē' jmee' jyoh' ma-tī⁻ na-hyah⁻, lā-kōh' he- ma-na-la⁻. Jesucristo ba' laa⁻ ma-tī⁻ na-hyah⁻ ja⁻. 12 Wa'ra- ga-choo' dsa- na-hyah⁻ ja⁻, ko-llaa⁻ kooh' ku'nøø⁻, kuu' tøø⁻, kuū' he- hmooh', jwī' hma⁻, wa'ñii⁻, moo- kii⁻. 13 Hi⁻ lā-jnā' ha- lā- ma-jmee' lā-jaa⁻ lā-jaa⁻. Jēēh' lloo⁻ koo⁻ jmī⁻ lā-jnā' kyaah' wa'je⁻, ha- lā- la' ta' he- ma-jmeey⁻. Wa'je⁻ ja⁻ mi'jnāā' che' llu' ta' kiyh'. 14 Cher'mah' ga-jā' koo⁻ hweh⁻ ta' he- ga-chooy' nē' ma-tī⁻ na-hyah⁻ ja⁻, hyoyh' jñeey'. 15 Hi⁻ cher'mah' ga-koo' ta' he- ga-jmeey' ja⁻, ma-heē⁻ ba' ta' ja⁻. Pero lāāy' ba', le' kiyh' lā-koo⁻ he- ga-laay' he- ma' kaay⁻.

16 ¿Che' sa⁻ ñeh' hnāh' laah' hnāh' gwah⁻ kih' Dio hi⁻ ja⁻ ba' Jmī-llē' kih' Dio hāā' neh⁻ tuh-hoh' hnāh'? 17 Cher'mah' chaa⁻ hī- ga-heē' gwah⁻ kih' Dio, lā-ja⁻ heē' Dio hī- he' ka-lāh'. Jēēh' na-jngī⁻ gwah⁻ kih' Dio hi⁻ he' ba' hnāh', laah' hnāh' gwah⁻ kiyh'.

18 Ta' mi' gaa' hnāh' hñaa⁻. Cher'mah' laah' hnāh' kyuu⁻ hnāh' cha-miīh⁻ lā-koo⁻ kyuu⁻ dsa- jmī-gyuu⁻, jmāā' hnāh' hñaa⁻ lā-koo⁻ jaa⁻ hī- too⁻ ba' mah' lā-ja⁻ ba' lā-kyuu⁻ hnāh' cha-ga-miīh⁻. 19 Jēēh', lā-jē⁻ he- kyuu⁻ dsa- jmī-gyuu⁻, kih' Dio sa⁻ jmāā' he- ja⁻ ni⁻ miīh⁻. Lā-la- na-sii⁻ juu' kih' Dio: "Dio ba' lla-dsēē' kih' hī- kyuu⁻ cha-miīh⁻, ja⁻ ba' kyaah' he- kyuu⁻ ja⁻ jmee' tāyh⁻." 20 Hi⁻ lā-ja⁻ na-sii⁻ ka-lāh': "Ñē- ba' Dio sa⁻ jmāā' ni⁻ miīh⁻ lā-jē⁻ huūdsē- kih' hī- laa⁻ kyuu⁻ cha-miīh⁻." 21 Heh' lā-ja⁻, ni⁻ jaa⁻ sa⁻ wa' jmāā' hñii' jōh' kih' he- jmeey⁻ kō-jōh' kyaah' jaa⁻ dsa-kyaa⁻yh'. Jēēh' koo⁻ ba' laay' jee' lā-jēē⁻. 22 Lā-ja⁻ Paa', kyaah' Apolo, kyaah' Pee', kyaah' kih' jmī-gyuu⁻ la⁻, lā-ja⁻ he- chaa⁻ jne', he- juu' jne', hi⁻ kih' lā-jē⁻ he- cha- na' kyaah' he- na' ga' jā⁻, ga-lā-jē⁻ ba' la' jnān'. 23 Lā-ja⁻ ka-lāh' laa⁻ jne' kyaa' Cristo, hi⁻ Cristo laa⁻ kyaa' Dio.

4

Lā-la' la' ta' kih' apóstol

1 Lā-ja⁻, wa' jmee' dsa- kwaan⁻ laa⁻ jnāāh' hī- jmee⁻ ta'he' kih' Cristo ba', na-hñaa⁻ jnāāh' mah' mi'jnāā' jnāāh' juu' kih' Dio he- ma' na-hmāā' jāā'. 2 Hi⁻ kih' hī- hā' goo- koo⁻ ta', jmee⁻ biī' mi-tey' kyaah' ta' he- hā' gooy'. 3 Sa⁻ cha- he- jmee' cher'mah' hnāh' o cher'mah' jñāh' ka' kwaan⁻ ha- lā- ngoon' kyaah' ta' kin⁻. Ni⁻ jnā', sa⁻ kyan' kwaan⁻ ki⁻ hñiīn'. 4 Ma'ke⁻ sa⁻ hñii' huūdsē- llu' kin⁻, pero ja⁻ kyaah' he- na- hnøø' jāh⁻ ma-jān' llu'. Dio ba' hī- ngiih' kwaan⁻ kin⁻. 5 Lā-ja⁻, ta' ka⁻ hnāh' kwaan⁻ kih' ni⁻ jaa⁻, ta'kō-jiih' sa⁻ ga' ma-jah⁻ Dsa-jōh' jnān'. Hī- he' ba' mi'jnāā' lā-jē⁻ he- hliih' he- ma-jmee' jne' jee' na-hmāā', hi⁻ mi-jnāāy' ha- lā- la' neh⁻ tuh-dsē- jne'. Ma'ja⁻ ba' hlēēh' Dio llu' kih' lā-jaa⁻ lā-jaa⁻ hī- hwēē' llu'.

6 He- llu' kyah' hnāh' ba' na- øøhn', he- ja⁻ ma-jwēēhn' hnāh' ha- lā- la' kin⁻ kyaah' Apolo he- sa⁻ hnoon' jmāā' dsa- jnāāh' kaah'. Mah' lā-ja⁻ lā-ngēēh'

hnäh' lä'koo- hnøø' jäh' juu' la-: "Ta' wa' ngëen' jwë' kih' lä'koo- te' he- na-sii-." Lä'ja- ta' jmää' hnäh' jøøh' ni' jaa- mah' jñah' jmääh- hnäh' ta' koo'.
 7 ¿Hi- ba' na' hi- ga'jmää' hne- jøøh'? ¿Hee- ba' cha- kyah' he- sa' ga'kwa' Dio? Hi- cher'mah' ma'hñah- ba' hne- kih' Dio, ¿he-la' jmääh' hñaa'h' jøøh'? Lä'koo- he- sa' cha- he- ma'hñah- ba' jmeeh-.

8 Ma'cha- ba' lä'jé- he- ma' hnooh- hnäh', ma'cha- ba' kuu' kyah' hnäh'. Ma'gaa' hoh' jñäh'. Jmääh- hnäh' hñaa'h' lä'koh' dsa-ta'. Llu' wa'ra- jäh' kih' ma'ra- ju'dsoo' ma'laah' hnäh' dsa-ta' mah' jmeé' jñäh' hih' ko-jøh' kyaah' hnäh'. 9 Go' laan-, ga'llaa' Dio jñäh' hi- laa' apóstole ta' hwa' go-te-, lä'koo- he- ga'jmeey' hih' juu' jñäh'. Lä'jé- he- ga'ngëe' jñäh' ga'jmeé' ga'lä-dsaa' dsé' dsa- kyaä' jñäh', lä'kye- ángele, hi- lä'jéé- dsa- jmi-gyuu- ka-läh'. 10 He- hnää' jñäh' Cristo, he- ja- laa' jñäh' lä'koo- dsa- too' ba', pero kyah' hnäh' cha- cha-miih- huü-dsë- llu' ta' la' kih' Cristo. Sa' cha- be' kyaä' jñäh', pero kyah' hnäh' cha- cha-miih-. Hnää' dsa- hnäh' pero jñäh' sa-taayh- ta'. 11 Lä'jiih' na', kyaah' jñäh', na' kii- dsé- jñäh', sa' cha- hmiih- he- kyeh' jñäh', kwa' dsa- jwërte kyaä' jñäh', sa' cha- jee' dsa'tooh' jñäh'. 12 Lä'jiih' ga'hwaa' jñäh' ga'jmeé' jñäh' ta' mah' cha- he- jmeé- bii' kyaä' jñäh'. Pero dso'jwii' ba' kwëeh- dsa- jñäh', hi' jñäh' ngii' jñäh' he- llu' kih' hi- jwä- dso'jwii'. Jëé' jñäh' wii', pero kwëeh- ba' dsë- jñäh'. 13 Hlëeh- dsa- wii' kyaä' jñäh', hi' ngii' jñäh' llu' kiyh' kih' Dio. Lä'jiih' na', sa' hii- lä'jmää' jñäh' go-te' jmi-gyuu- la-, laa' jñäh' lä'koo- wa'hløø- he- be' dsa-.

14 Sa- ma-siin' he- la- mah' jäh' hnäh' kyaah' o-hih-. He- juuhn' miih- kyah' hnäh' ba' la-, kih' he- laah' hnäh' lä'koo- gyuu- kyaan- hi- hnaan-. 15 Ma'ke- chaa- gyaä' mil dsa- hi- hlëeh- hnäh' juu' kih' Cristo, pero jaa- ba' hi- ga'hlëeh' hnäh' lä' ma' to-në- he- ja- laan' lä'koo- tää' kyaah' hnäh'. Jëeh' jnä' ba' ga'jmeen' ga'lä'chaa' hnäh' kyaah' ju'hmëe' kih' Cristo Jesús. 16 He-ja-, chuun' kyaah' hnäh', jmeé' hnäh' lä'koo- jmeé' jnä'. 17 He-ja- ba' na-, ma'cheen- Timotä dsa'jéé- hnäh'. Peer- hnaa- jnih'. Laay' lä'koo- gyuu- kyaan-, mi-tey' kih' Dsa'jøøh' jñän'. Hi- na- jmeé' lä-dsooh- hoh' hnäh' lä'koo- mi'ten' kih' Cristo. Jëeh' jmeé' ba' jnä' lä'koo- ma-hlëeh'n- dsa- lä'kaa- gwah-, wa' ha- cha- ha- jee' täayh'.

18 Ko'llaa' hnäh' ma'jmääh- hnäh' hñaa'h' kaah'. Laah' hnäh', jih'koh' sa' lloon- na'jëen- hnäh'. 19 Pero chah' ba' niin- na'jëen- hnäh' cher'mah' lä'ja- hnøø' Dio. Ma'ja- jëen- che' cha- be' kih' hi- jmää- hñii' kaah', o che' ko-ja- hlëeh- bih'. 20 Jëeh', he- tøøh' jne' kyaah' Dio, tøøh' jne' kyaah' be' kiyh', sa' la' kyaah' juu' he- koo- hlëeh' jne'. 21 ¿Ha- ba' lä'hnooh- hnäh'? ¿Che' na'jëen- hnäh' kyen' koo- si'hma-, o che' jmeen- hnaan- hnäh' kih' he- hwaan'?

5

Jaa- dsa-ñuuh- ga'kaa' më' jñah'

1 Hii' juu' cha- koo- he- hliih' jwërte jee' kyah' hnäh' he- sa' jmeé- dsa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Jäyh', chaa- jaa- jee' kyah' hnäh' hi- kyaah' cho'hmay- (he- hnøø' jäh': më' jmiiy-). 2 Ha- ba' lä'ja- he- jmääh- hnäh' hñaa'h' kaah'. Llu' ga' wa'ra- jäh' kih' ki'hoo'h' hnäh' mah' lleeh' hnäh' hi- jmeé' dso'kye- lä-na-, jee' kyah' hnäh'. 3 Ma'ke- sa' gyan' kyaah' hnäh', pero ma'ra- he- hää' ba' jnä' jee' kyah' hnäh' kyaah' jmi-llë- kin-. Ma- ba' jnä', ha- lä- jmeen' kih' hi- ga'jmeé' dso'kye- na-, lä'koo- he- gyan' ko-jøh' kyaah' hnäh' ba' ma-la-.

⁴Ja- go-taah' hnäh' ko-joh' kwaat' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hi' jmee' hnäh' kwaat' he- hä' jmi-llē' kin' ko-joh' kyaah' hnäh'. Ma'ja- kyaah' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', ⁵ngēē' hnäh' dsa- na- ja'goo- Tana' mah' wa' juu' jmi-ngo' kiyh'. Mah' lä-ja- lää' jmi-llē' kiyh' wa'ra- ga-tē' jee' jah' Dsa-jøøh' jnän'.

⁶Sa- llu' he- jmääh' hnäh' hñaaah' kaah'. ¿Che' sa- ñeh' hnäh', miih- ba' levadura lee- kaah' dsa- lä-kaa- koo- nää' ta'ka'? ⁷Jñuuh' hnäh' levadura ma-gyuh- na- mah' leeh' hnäh' koo- nää' ta'ka' hmēē' ba' he- sa' kyaah' levadura, lä-llu' he- ma-na-jngēēh' hnäh' na'. Jēēh', he- llu' jnän' he- ga-jngēēh' dsa- Cristo hi- laa' borrego mah' jnän'. ⁸La' lä-koo- he- tøøh' jne' jmi' he- kyehn' borrego mah' jee' sa- le' kihn' levadura. He-ja- wa' jñuuh' kih' he- hñih'. Mo'so- wa' jmee' ga' jne' he- ngii' jmi-ngo' jnän'. He- na- la' lä-koh' levadura ma-gyuh-. Wa' kyen' koo- nēē' ba' huud'sē- lä- hnøø' kih' ju'dsoo'. He- na- la' lä-koo- he- kihn' he'ñiih- he- sa' kyaah' levadura.

⁹Lä- ma' ga'siin' kyah' hnäh' jāā', ga'jwēēhn' hnäh', mo'to- jmee- hnäh' ko-joh' kyaah' hi- ga-nāā' kyaah' wa' hi- cha- hi-. ¹⁰Sa- jwahn' kih' dsa- hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio, hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, hi- hnøø' lih- cha-miih- kuu', hñiy' kih' dsa-, jmääy- jøøh' dio hi- na-laa- kaah' dsa-. Cher'mah' tøøh' ba' jne' jmi-gyuu- la-, ma-ra- he- tøøh' ba' jne' jee' kih' dsa- hi- jmee- lä-na-. ¹¹Lä-la- ba' ga'siin' kyah' hnäh'. Mo'to- jmee- hnäh' ko-joh' kyaah' ni- jaa- hi- jah' laay' øøh' jne' cher'mah' kaayh- wa' hi- cha- hi-, hi' cher'mah' hnøøy' liyh- cha-miih- kuu', jmääy- jøøh' hi- na-laa- kaah' dsa-, hlēēyh- wi' kih' dsa-, laay' lla'hñih-, hñiy' kih' dsa-. Ni- ta- kuh- hnäh' ko-joh' kyaayh'. ¹²Sa- ga-tēēn' llan' ta' kih' hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio. Pero kih' hi- jmee- ko-joh' kyaah' jne', ¿he-la' sa' lla' jne' ta' kiyh'? ¹³He-ja- lleē' hnäh' hi- hlēēh' he' jee' kyah' hnäh'. Pero Dio ba' lla' ta' kih' hi- sa- ma-heeh- juu' kih'.

6

Ma' hnaah- øøyh- dsa-ta' cha'nē- hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio

¹Cher'mah' chaā- jaā- hi- cha- hñii- kih' kyaah' øøh', ¿che' sa- lä-hñiyh' dsooy' nē'ta' cha'nē' jaa- hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio, lla- he- ma' dsooy' cha'nē' hi- laa' kyaā' Dio? ²¿Che' sa- ñeh' hnäh' lloo- koo- jmi' hi- na-jngēē' ba' llay' ta' kih' dsa- jmi-gyuu-? He-ja- cher'mah' hñah' hnäh' jwē' llah' hnäh' ta' kih' dsa- jmi-gyuu-, he-la' sa- le' llah' hnäh' ta' kih' koo- mi'juu- he- sa' la' juuh-? ³¿Che' sa- ñeh' hnäh' lla' jne' ta' kih' ángele ka-läh'? ¿Ha- lä-ja- sa- le' lla' jne' ta' kih' hi- chaā- jmi-gyuu- la-? ⁴He-ja- ga' ma-cha- koo- hñii- jee' kyah' hnäh' jmi-gyuu- la-, ¿he-la' go'tøøh' hnäh' goo- hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio? ⁵Hlēēhn' lä-na- mah' jā- o-hih- kyah' hnäh'. ¿Ha- lä-la' kyah' hnäh'? ¿Che' sa- chaā- ni- jaa- øøh' hnäh' hi- cha- huud'sē- llu' kih' mah' mi-eey' juu' kyah' hnäh'? ⁶Lla- he- ma' jmeeh' hnäh' lä-ja-, te-jēēh' hnäh' kyaah' øøh' hnäh' mah' ga-nāāh' hnäh' cha'nē' hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio mah' llay' ta' kyah' hnäh'.

⁷Kih' he- te-jēēh' hnäh', ma-hlääh- hnäh' kyaah' dsa-kyaah' hnäh'. ¿He-la' sa- kwēēh- hoh' hnäh' cher'mah' lla-dsēēy' hnäh'? ¿He-la' sa- kwēēh- hoh' hnäh' cher'mah' jmeeyh- hnäh'? ⁸Lla- he- ma' kwēēh' hoh' hnäh', lla-dsēēh' hnäh' kih' dsa-, mah' jmeeh' hi- laa' ja-ba' øøhn'.

⁹ ¿Che' sa' ñeh' hnäh', lä'jēē' hī- hñaa- dsē', sa' heyh' ya'jw#i' kih' Dio? Ta' mi' gaa' hnäh' hñaa'. Hī- sa' na' jee' goo- kaayh- wa' hī- cha- hī-, kyaah' hī- jmää- jøøh' dio hī- na' laa- kaah' dsa-, kyaah' hī- na' jee' goo- kaayh- hī- laa' kyaa' jñah', kyaah' dsa- ñuuñ- hī- jmee- lä' jmee' dsa- mē', kyaah' dsa- ñuuñ- hī- kaah- he' ba' dsa- ñuuñ- dsa- kyaayh', hī- he' sa' heh' ya'jw#i' kih' Dio. ¹⁰ Lä'ja- hī- hñi' kih' dsa', hī- hee' dsē' kuu', la' hñih', hī- jwä' dso'jw#i' kih' dsa- kyaah', hī- ga' nää' mi' gaa' dsa', sa' heyh' ya'jw#i' kih' Dio. ¹¹ He' ja- ma' laa' ko' llaa' hnäh'. Pero na' ma' na' che' dso'kye' kyaah' hnäh', ma' na' jngēēh' ' hnäh', hi' lluu' hnäh' ta' la' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jñän', hi- ta' la' kih' jmi- lle' kih' Dio jñän'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' jmeen' lä' hnøø' Dio

¹² Ga' lä'jē' ba' na' ngēn' jwē' jmeen', pero ja' lä'jē' jmää' ta'. Ga' lä'jē' ba' na' ngēn' jwē' jmeen', pero sa' jmeen' mah' sa' lla- dsēē' kin' ni' miñh-. ¹³ Lä'jē' ma', la' kih' tuh- jne', lä'ja- tuh- jne', la' kih' ma'. Pero kwee- ba' hee' ' Dio lä'tō'. Sa' ga' jmää' Dio jne' mah' kaah' jne' wa' hī- cha- hī-. Ga' jmeey' jmi- ngo' he' kye' jne' mah' jmee' ta' he' kiyh'. Hi' lä'ja- ka' läh', he' llu' jñän' ba' chaa- Dio. ¹⁴ Hi' lloo- koø- jmi#, Dio hī- ga' mi' jñih' Dsa- jøøh' jñän', he' ba' hī- he' mi' jñih' jne' ka' läh' kyaah' be' kiyh'.

¹⁵ ¿Che' sa' ñeh' hnäh' jmi- ngo' he' kye' jne' la- ma' la' koø- ba' kyaah' Cristo? ¿Che' jñuuñ' jaa- hī- ma' laa' koø- kyaah' Cristo mah' kwēēhn' jaa- dsa- mē' hī- hnēē' hñii' kyaah' wa' hī- cha- hī'? Ni' miñh- sa' soøh- lä'ja-. ¹⁶ ¿O che' sa' ñeh' hnäh' jaa- hī- kyaah' dsa- mē' hī- ngē' kyaah' wa' hī- cha- hī', ma' laay' koø- jmi- ngo' kyaayh'? Jēēh', lä' koø- na- sñi- juu' kih' Dio: "Lä' uu' lee' jaa- ba". ¹⁷ Pero hī- jmee' ko- jøh' kyaah' Dsa- jøøh' jñän', kyeey- koø- ba' jmi' lle' kyaayh'.

¹⁸ Hää' hnäh' hñaa' cha' miñh-, ta' kaah' wa' hī- cha- hī-. Jēēh' wa' he- cha- he- ga' jyoh' dso'kye- he- jmee' dsa-, sa' hnoo- dsoo' kih' jmi- ngo' kiyh'. Pero hī- kaah' wa' hī- cha- hī-, he- jmeeyh' hñiiy' ba' ja-. ¹⁹ ¿O che' sa' ñeh' hnäh', heh' jmi- ngo' jñän' la' gwah' kih' jmi- lle' Na' jngii'? Hī- he' hää' neh- tuh- dsē- jne' hī- ga' kwēēh- Dio jne'. Hi' sa' laa' jne' dsa- juu' jmi- ngo' jñän', Dio ba' he' hī- laa' dsa- juu'. ²⁰ Jēēh', hmooh' kyaah' ga' laa' Dio jne'. He- ja- kyaah' jmi- ngo' jñän' wa' jmeen' juuh- kih' Dio, hi' lä'ja- kyaah' jmi- lle' jñän', jēēh' lä'tō' he- la- la' kiyh'.

7

Hweh- la' he- jee- dsa- goo-

¹ Na' jeeñh' kyaah' hnäh' juu' he- ga' sñih' hnäh' kin-. Llu' la' kih' dsa- cher' mah' sa' ga' jeey' gooy-. ² Pero kih' he- kaah- dsa- wa' hī- cha- hī-, he- ja- jwahn-, lä' jaa- dsa- ñuuñ- wa' kyaay' jaa- dsa- mē', hi' lä' jaa- dsa- mē', wa' kyaay' jaa- dsa- ñuuñ-. ³ Hñih' dsa- ñuuñ-, hnøø' mi' tey' kyaah' dsa- mē' kyaay'. Ja' ba' lä'ja- dsa- mē' hnøø' mi' tey' kyaah' dsa- ñuuñ- kyaay' ka' läh'. ⁴ Jēēh' dsa- mē' sa' laay' juu' jmi- ngo' kiyh', dsa- ñuuñ- ba' laa' juu'. Lä'ja- ka' läh' dsa- ñuuñ-, sa' laay' juu' jmi- ngo' kiyh', mēy' ba' laa' juu'. ⁵ Lä' uu' ba', dsa- mē' dsa- ñuuñ-, sa' le' jäh- he- sa' hnoon' ni' miñh-. Pero cher' mah' lä' uu' ga' taayh' juu' kwee- lä' øøy' miñh- jmi# ta' ko' jñih'

dsa-taayh' ngiiy' kiyh' kih' Dio, llu' ba'. Hi' ga' ma-ngëë' he- ja', wa' mi-tey' ka-läh' lä-uyy' mah' lä-ja' sa' kaaH' Tana', wa'ra- sa' ga-lä-be' dsëy'.

6 He- jwahn' lä-na-, he- kwan' jwë' ba', ja' he- jmeen' mada'. 7 Hnoo' ga' jnä' wa'ra- jäh' kih' lä-jëë- ba' dsa- kwëëh' dsë' lä-koo- jnä'. Pero lä-jaa- lä-jaa- jne' ga'hñah' jne' lä-koo- te' he- ga' kwa' Dio. Jaa' jmee' koo-, hi' jñah' jmee' jyoh'.

8 Kih' hi- sa' ga' ma-jëë' goo- hi- lä-kye- kih' dsa- hñi', jwahn', llu' la' kiyh' cher'mah' ga-jäy' hñiiy' lä-koo- jnä'. 9 Pero cher'mah' sa' ga' kwëëh' dsëy' jäy' hñiiy' lä-jiih' jmi' chaay-, wa' jëëy' gooy-. Jëëh' llu' ga' he- jëëy' gooy- lä-koh' ga' he- tu' ja' tuh-dsëy' kih' wa' hi- cha- hi-.

10 Pero kih' hi- ma' na-jëë' goo-, jmeen' mada', (ja' he' hñiin' jwahn', Dio ba' hi- jäh'), dsa-më' ta' wa' bëë' dsa-nñuh- kyaay'. 11 Cher'mah' ga'bëëy' øøyh', sa' wa' jëëy' gooy- kyaah' jñah', o wa' dsa-jëëyh- kyaah' dsa-nñuh- kyaay' ba'. Hi' kih' dsa-nñuh- jwahn', sa' wa' bëëy' dsa-më' kyaay'.

12 Pero kih' jee' lä-jëë- ga' jñah', jnä' jwahn' (ja' he' Dio). Cher'mah' chaa- jaa- øøh' jne' hi- kyaah' dsa-më' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, hi' cher'mah' heeh- ba' dsa-më' gya' kyaah' øøh' jne' he', sa' wa' bëëy'. 13 Hi' cher'mah' chaa- jaa- dsa-më' øøh' jne' hi- kyaah' dsa-nñuh- hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, hi' cher'mah' heeh- ba' dsa-nñuh- gya' kyaah' øøh' jne' he', sa' wa' bëëy'. 14 Jëëh', dsa-nñuh- hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, ma-na-jngëëy' ta' la' kih' mëy'. Hi' ja' ba' lä-ja- dsa-më' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, ma-na-jngëëy' ta' la' kih' dsa-nñuh- kyaay'. Wa'ra- jäh' kih' sa' la' lä-ja-, chih- kyaay' jä' lä- ma-sah' ja' ba'. Pero ta' ko- jiih' tääyh' ko-jøh' ma-na-jngëë' bih'. 15 Pero cher'mah' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio ga'bëëy' dsa-kyaa'yh', wa' bëëy' kih'. Cher'mah' ga' la' lä-ja-, sa' la' he- wi' kih' dsa-më' dsa-nñuh- øøh' jne' he' dsa-taayh' ko-jøh'. He- hii' tii' jnan' ba' ga-tëëh' Dio jne'. 16 Jëëh' hne- dsa-më' øøhn', sa' ñeh' hne- che' lä-leh' lääh' dsa-nñuh- kyaah'. Lä-ja- hne- dsa-nñuh-, sa' ñeh' che' lä-leh' lääh' dsa-më' kyaah'.

Wa' heeh' ba' jne' dsa'toohn' lä-koo- ma-tøohn' la'

17 Lä-jaa- lä-jaa- jne', wa' dsa'toohn' kyaah' he- ga'hñah' jne' kih' Dsa-jøøh' jnan', lä-koo- ma' ga-tëëh' Dio jne'. 18 Cher'mah' ma-ngëë' ma-tuy' jmi- ngo' kyah' lä' ma' ga-tëëh' Dio hne-, jä' ba' hne- lä-na-. Pero cher'mah' sa' ga-tuy' jmi- ngo' kyah' lä' ma' ga-tëëh' Dio hne-, sa' jmee' bii' uyh' jmi- ngo' kyah'. 19 Sa' cha- he- hnøø' jäh' ni' miih- he- ga-wih' jmi- ngo' jnan', o he- sa' ga-wih'. Kih' jee' lä-jë-, hnøø' nñuh' jne' mada' kih' Dio ba'. 20 Lä-jaa- lä-jaa- wa' jäy' ba' kih' lä' ma-tääyh' ja', lä-koo- ma' ga' heeyh- kih' Dio. 21 Cher'mah' ma' na-hnëëh' jmeeh- ta' kih' dsa-, lä-koo- ma' ga-tëëy' hne-, ta' jmee- cha-miuh- hñi' dsë-. Pero cher'mah' cha- jwë' kyah' lääh' hñah', kwa' be' lää' hñah'. 22 Jëëh' jaa- hi- ma' na-hnëë' jmee' ta' kih' dsa- lä-koo- ma' ga-tëëh' Dio, ma-na-laa' bih' kih' Dio. Pero jaa- hi- sa' na-hnëë' jmee' ta' kih' dsa- lä-koo- ma' ga-tëëh' Dio, na' ma-na-hnëëy' jmeey' ta' he' kih' Cristo ba'. 23 Hmooh' kyaah' ga-laa' Dio jne', he-ja- ta' hnëë- hnäh' hñah' mah' jmeeh' ta' kih' dsa- lä-jmi' lä-je-. 24 Lä-jaa- lä-jaa- hnäh' øøhn', wa' tääh' hnäh' kih' lä-koo- ma-tääh' hnäh' na-, lä-koo- ma' ga-heeh' hnäh' kih' Dio.

Nñuh' kih' dsa-më' dsa-nñuh- hi- sa' na-jëë' goo-

25 Kih⁴ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻kaah⁺ dsa⁻më⁷ hi⁺ kih⁴ dsa⁻më⁷ hi⁻ sa⁻ ma⁻kaah⁺ dsa⁻ñuuh⁻, juu⁺ he⁻ kwan⁺ la⁻ sa⁻ la⁺ mada⁻ kih⁴ Dio. Pero sa⁻ la⁺ kyaah⁺ juu⁺ ta⁺jmah⁺. Jëeh⁷ ma⁻lä⁺ ñih⁺ dsë⁺ Dio kin⁺ he⁻ ja⁻ hlëeh⁺ ju⁺dsoo⁺ jmah⁺ ba⁺. 26 Lä⁻koo⁻ la⁻ jmi⁺ he⁻ tøhn⁺ na⁺, kih⁴ he⁻ja⁻ laan⁺, go⁺ llu⁺ ga⁻ he⁻ go⁺taah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ma⁻tääh⁺ hnäh⁺ na⁻. 27 Cher⁺mah⁺ chaa⁻ dsa⁻më⁷ kyaah⁺, ta⁺ jmee⁻ huu⁺dsë⁻ bëeh⁺ hnih⁺. Hi⁺ cher⁺mah⁺ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻më⁷ kyaah⁺, ta⁺ jmee⁻ bii⁺ jëeh⁺ gooh⁺. 28 Cher⁺mah⁺ ga⁺kyaah⁺ dsa⁻më⁷, sa⁻ la⁺ hlih⁺. Lä⁻ja⁻ chih⁻më⁷ kwaa⁻, cher⁺mah⁺ ga⁺kaay⁺ dsa⁻ñuuh⁻, sa⁻ jmeey⁻ hlih⁺. Pero kih⁴ hi⁻ dsa⁻jee⁻ goo⁻, jä⁻ cha⁻miih⁻ huu⁺dsë⁻ në⁺ kiyh⁺. Hi⁺ hnoon⁺ wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁴ ni⁺ miih⁻ he⁻ ja⁻ sa⁻ jëeh⁺ hnäh⁺.

29 Ma⁻ngoo⁻ ya⁺ jäh⁺ jmi⁺, he⁻ ja⁻ na⁻ jwahn⁻ øøhn⁺: Na⁺ ta⁺ cha⁺në⁺, hih⁺ hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻më⁷, lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁺ bih⁺ wa⁺ jmeey⁻. 30 Hih⁺ hi⁻ ti⁻meeh⁻ dsë⁺, wa⁺ gaa⁺ dsëy⁺. Hih⁺ hi⁻ jëë⁻ dsë⁺, wa⁺ jmeey⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁻ jëë⁻ dsëy⁺. Hih⁺ ga⁺nää⁺ la⁻løø⁺, wa⁺ jmeey⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁻ cha⁻kiyh⁺ ba⁺. 31 Hih⁺ hi⁻ koooh⁻ jmee⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁺gyuu⁺ la⁻, wa⁺ jmeey⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁻ jmee⁻ bii⁺ kiyh⁺ ba⁺. Jëeh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ jëë⁻ jne⁺ jmi⁺gyuu⁺ la⁻, he⁻ dsa⁻ngëë⁻ ba⁺ ja⁻.

32 Hnoon⁺ wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁴ sa⁻ cha⁻ ba⁻ he⁻ kih⁴ kah⁺ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻. Dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁺ ma⁻jee⁻ goo⁻, hi⁻ he⁻ hnaah⁻ Dio, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁻ tih⁺ dsë⁺ Dio ba⁺. 33 Pero hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻më⁷, kye⁻ gyih⁺ huu⁺dsë⁻ kih⁴ he⁻ cha⁻ jmi⁺gyuu⁺ la⁻, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁻ tih⁺ dsë⁺ mëy⁺ ba⁺. 34 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺, kah⁺ ba⁺ la⁺ kih⁴ dsa⁻më⁷ hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻ñuuh⁻, hi⁻ kih⁴ chih⁻më⁷ kwaa⁻ hi⁻ tääh⁺ hñii⁺. Chih⁻më⁷ kwaa⁻ he⁻, hnaah⁻ gyih⁺ Dio, ngëëy⁻ hñiiy⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ kiyh⁺ kih⁴ Dio. Pero hi⁻ na⁻jee⁻ goo⁻, kye⁻ gyih⁺ huu⁺dsë⁻ kih⁴ he⁻ cha⁻ jmi⁺gyuu⁺ la⁻, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁻ tih⁺ dsë⁺ dsa⁻ñuuh⁻ kyaay⁺ ba⁺. 35 He⁻ la⁻ ma⁻jwahn⁺ mah⁺ jmää⁺ ta⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Ja⁻ he⁻ hnoon⁺ han⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Hnoon⁺ go⁺taah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ hnaah⁺ hnäh⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnäh⁺.

36 Cher⁺mah⁺ jaa⁻ dsa⁻ chaa⁻ chih⁻më⁷ kyaa⁺ hi⁻ ma⁻të⁷ jì⁻ñë⁻ jëey⁺ gooy⁻, hi⁺ cher⁺mah⁺ jmeey⁻ huu⁺dsë⁻ sa⁻ sooh⁻ jây⁺ hñiiy⁺, hi⁺ laay⁺, jmee⁻ bii⁺ jëey⁺ gooy⁻, wa⁺ jëey⁺ gooy⁻. Jëeh⁺ lä⁻ja⁻ lla⁻ dsëy⁺, sa⁻ la⁺ hlih⁺. 37 Pero cher⁺mah⁺ chaa⁻ jñah⁺ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ koo⁻ ba⁺ huu⁺dsë⁻, hi⁻ sa⁻ la⁺ kyaah⁺ he⁻ wii⁺, jmeey⁻ lä⁻koo⁻ hyoh⁻ dsëy⁺ ba⁺, cher⁺mah⁺ ma⁻ jmeey⁻ koo⁻ ba⁺ huu⁺dsë⁻ sa⁻ kwaay⁺ chih⁻më⁷ kwaay⁺ jëë⁻ goo⁻, he⁻ jmeey⁻ llu⁺ ba⁺ ja⁻. 38 Heh⁺ lä⁻ja⁻, cher⁺mah⁺ hi⁻ ga⁺kwaa⁺ chih⁻më⁷ kyaa⁺ jëë⁻ goo⁻, jmeey⁻ llu⁺ ba⁺ ja⁻. Pero cher⁺mah⁺ sa⁻ ga⁺kwaay⁺ jëë⁻ goo⁻, llu⁺ ga⁺ he⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻.

39 Dsa⁻më⁷ hi⁻ na⁻jee⁻ goo⁻, laay⁺ kyaa⁺ jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ lä⁻hih⁺ kih⁴ ley, ta⁺kø⁺ jiih⁺ chaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ kyaay⁺. Pero cher⁺mah⁺ ga⁺juu⁺ dsa⁻ñuuh⁻, ma⁻cha⁻ jwë⁺ kiyh⁺ jëey⁺ gooy⁻ ka⁻läh⁺ kyaah⁺ hi⁻ tih⁺ dsëy⁺, la⁻ ra⁺ laa⁺ jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁴ Dio. 40 Hi⁺ jnä⁺ laan⁺, llu⁺ ga⁺ la⁺ kiyh⁺ cher⁺mah⁺ ga⁺ jây⁺ hñiiy⁺. Pero sa⁻ la⁺ kyaah⁺ huu⁺dsë⁻ ta⁺jmah⁺ he⁻ ma⁻jwahn⁺ lä⁻na⁻, jëeh⁺ kyaah⁺ ba⁺ jnä⁺ jmi⁻lle⁻ kih⁴ Dio.

8

Ma⁺ he⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻

1 Na⁺ ngëen⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁴ ma⁺ he⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻. Lä⁻jëë⁻ ba⁺ jne⁺ kyuu⁺ jne⁺ ma⁺ miih⁻. Hi⁺ ta⁺ la⁺ kih⁴ he⁻ kyuu⁺ jne⁺, he⁻ ja⁻ gwa⁺ jmää⁺ hñaan⁺ kaah⁺. Pero he⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, he⁻

na⁻ kwa⁻ be⁻ he⁻ dsa⁻toohn⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ llu⁻ kyaah⁻ Dio. ² Hi⁻ laa⁻ kyuu⁻ cha⁻miih⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻kyuu⁻h⁻ lä⁻ko⁻ te⁻lle⁻ lä⁻kyuu⁻h⁻. ³ Pero jaa⁻ hi⁻ hnää⁻ Dio, kyuu⁻ ba⁻ Dio hi⁻ he⁻.

⁴ Kih⁻ ma⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻né⁻ dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, ma⁻ñé⁻ ba⁻ jne⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ laa⁻ dio he⁻ ni⁻ miih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Jaa⁻ ba⁻ Dio chaa⁻. Sa⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ Dio. ⁵ Ma⁻ke⁻ gyuu⁻h⁻ hwa⁻ la⁻ jah⁻ dsa⁻ chaa⁻ ja⁻ hi⁻ jaa⁻ dio, (jèeh⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ chaa⁻ jwèè⁻ dio, hi⁻ lä⁻ja⁻ chaa⁻ jwèè⁻ dsa⁻kaah⁻ ka⁻läh⁻). ⁶ Pero jnä⁻ jne⁻, jaa⁻ Dio ba⁻ chaa⁻ hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻. Ga⁻lä⁻ jè⁻ ba⁻ he⁻ cha⁻, hñiiy⁻ ba⁻ ga⁻jmeey⁻, hi⁻ ga⁻jmääy⁻ jne⁻ mah⁻ jmää⁻ jne⁻ kiyh⁻. Hi⁻ jaa⁻ ba⁻ Dsa⁻jòøh⁻ jnän⁻ chaa⁻. Hi⁻ he⁻ he⁻ Jesucristo. Ta⁻lä⁻ kiyh⁻ ba⁻ cha⁻ ga⁻lä⁻jè⁻, lä⁻ja⁻ ta⁻lä⁻ kiyh⁻ ba⁻ chaa⁻ jne⁻ ka⁻läh⁻.

⁷ Pero ja⁻ lä⁻jèè⁻ kyuu⁻h⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ juu⁻ la⁻. Ko⁻llaa⁻ hi⁻ ma⁻ tēè⁻ jmee⁻ he⁻ kih⁻ dio hi⁻ na⁻laa⁻, gwa⁻ huu⁻dsè⁻ kiyh⁻ kyaah⁻ dio he⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻kuyh⁻ ma⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻né⁻ hi⁻ he⁻. Kih⁻ he⁻ sa⁻ la⁻ ko⁻ ba⁻ huu⁻dsè⁻ kiyh⁻, he⁻ ja⁻ laay⁻ mi⁻sayh⁻ hñiiy⁻. ⁸ Dsoo⁻ ba⁻, ja⁻ kyaah⁻ he⁻ kih⁻ hih⁻ jne⁻ na⁻, jmee⁻ he⁻ hnää⁻ Dio jne⁻. Ja⁻ kyaah⁻ he⁻ kih⁻ hih⁻ jne⁻ na⁻, jmee⁻ leè⁻ jne⁻ lluu⁻ cha⁻ga⁻miih⁻, ni⁻ sa⁻ jän⁻ hñiih⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻kihn⁻ lä⁻jè⁻ nëè⁻ he⁻ cha⁻.

⁹ Ma⁻ke⁻ na⁻ngè⁻ jne⁻ jwè⁻ kih⁻ hih⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻, hnøø⁻ leeh⁻ jne⁻ mah⁻ sa⁻ täh⁻ hi⁻ sa⁻ la⁻ ko⁻ ba⁻ huu⁻dsè⁻ kih⁻, kwaat⁻ jnän⁻. ¹⁰ Cher⁻mah⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ la⁻ ko⁻ huu⁻dsè⁻ kih⁻, ga⁻jèèy⁻ hnäh⁻, hi⁻ ma⁻kyuu⁻h⁻ miih⁻, tääh⁻ hnäh⁻ në⁻ mes⁻ ko⁻ jee⁻ tääh⁻ heeh⁻ kih⁻ dio hi⁻ na⁻laa⁻ he⁻, goo⁻ la⁻ kiyh⁻, jä⁻ lä⁻ heè⁻ dsèy⁻ kuyh⁻ he⁻ ma⁻lla⁻ dsa⁻ cha⁻né⁻ heeh⁻ ja⁻. ¹¹ He⁻ ja⁻, dsoo⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ ma⁻kyuu⁻h⁻ miih⁻, täh⁻ øøh⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, hi⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻, ga⁻juu⁻ Cristo. ¹² Lä⁻ ja⁻, cher⁻mah⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ hoh⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻, hi⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ sa⁻ kyeè⁻ huu⁻dsè⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, he⁻ ma⁻ hlääh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Cristo ba⁻ ja⁻. ¹³ He⁻ ja⁻ cher⁻mah⁻ ma⁻ he⁻ kih⁻ jne⁻, jmeen⁻ täh⁻ jaa⁻ øøhn⁻, mo⁻so⁻ kih⁻ ga⁻ jne⁻ ka⁻läh⁻ ngo⁻ jih⁻ koh⁻ mah⁻ sa⁻ jmeen⁻ tēh⁻ øøh⁻ jne⁻.

9

Na⁻ngè⁻ jwè⁻ apóstole hyoh⁻ miih⁻ he⁻ jmee⁻ bi⁻ kiyh⁻

¹ ¿Che⁻ sa⁻ laan⁻ apóstol laah⁻ hnäh⁻? ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ngèn⁻ jwè⁻ jmeen⁻ lä⁻ko⁻ jmee⁻ jñah⁻ apóstole? Jèeh⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jèèn⁻ Jesús Dsa⁻jòøh⁻ jnän⁻. Hi⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻heeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kiyh⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ ta⁻ he⁻ jmeen⁻ kih⁻ Dsa⁻jòøh⁻ jnän⁻. ² Cher⁻mah⁻ kih⁻ jñah⁻, sa⁻ laan⁻ apóstol, pero kyah⁻ hnäh⁻ ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ laan⁻. Jèeh⁻, lä⁻llu⁻ he⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ Dsa⁻jòøh⁻ jnän⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ laan⁻ apóstol.

³ Juu⁻ la⁻ jmää⁻ lään⁻ hñiin⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ taah⁻ jnä⁻ ta⁻. ⁴ ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ngè⁻ jnääh⁻ jwè⁻ he⁻ hñah⁻ jnääh⁻ he⁻ kih⁻ hih⁻ jnääh⁻? ⁵ ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ngè⁻ jnääh⁻ jwè⁻ jää⁻ jnääh⁻ dsa⁻ mé⁻ hi⁻ laa⁻ øøh⁻ jne⁻ lä⁻ko⁻ jmee⁻ jñah⁻ apóstole, ja⁻ ba⁻ lä⁻ko⁻ jmee⁻ øøh⁻ Dsa⁻jòøh⁻ jnän⁻ kyaah⁻ Pee⁻ ka⁻läh⁻? ⁶ ¿Che⁻ ma⁻la⁻ jnä⁻ ba⁻ kyaah⁻ Bernabé jmee⁻ bi⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ mah⁻ jnääh⁻ jnääh⁻ he⁻ kih⁻ hih⁻ jnääh⁻? ⁷ ¿Ha⁻ chaa⁻ hløø⁻ hi⁻ tääh⁻ jmee⁻ ta⁻ kwaat⁻ kih⁻ hñii⁻? ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ ko⁻ hwa⁻ mah⁻ sa⁻ kuyh⁻ he⁻ jngèèy⁻? ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ hää⁻ ko⁻ nää⁻ jah⁻ mah⁻ sa⁻ hiyh⁻ juh⁻ kih⁻? ⁸ ¿Che⁻ laah⁻ hnäh⁻ hlèèhn⁻ he⁻ la⁻ lä⁻ koh⁻ hlèèh⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻? ¿Che⁻ sa⁻ na⁻si⁻ lä⁻ja⁻ né⁻ ley? ⁹ Jèeh⁻, né⁻ ley kih⁻ Moisé na⁻si⁻: “Ta⁻ ki⁻ hoo⁻ kya⁻ jee⁻ jmeey⁻ ta⁻.” He⁻ ga⁻jäh⁻ Dio lä⁻ja⁻, ja⁻ ma⁻la⁻ kih⁻ kya⁻ ja⁻ ma⁻ kyeè⁻ huu⁻dsè⁻. ¹⁰ He⁻ kyeè⁻ huu⁻dsè⁻ jnä⁻ jne⁻ ba⁻

jā, hē-jā ba' jā na-siī-lä'jā. Jëeh', hī-mi-llu' hwa', lä'kye' hī-mi-llu' mi'jū, ma-ra' he-cha-o-jøh' dsë' kiyh' liyh' kih' ta' he-jmeey' jā. ¹¹ Mi'jū he-la' kih' Dio ga'jñee' jnääh' neh-tuh'hoh' hnäh', he-jā çche' jmee' hii-cher'mah' ga'ngii' jnääh' miih' he-cha-kyah' hnäh'? ¹² Cher'mah' jñah' ba' cha-jwë' kih' hyoyh' he-cha-kyah' hnäh', cha-ga'miih' na-ngë' jnääh' jwë'hñah' jnääh' he-jā.

Hi-ma'ke' cha-jwë' jmee' jnääh' lä'jā, sa-ga'çhuu' jnääh' ni' miih' kyaah' hnäh'. Ga'kwëeh' ba' dsë' jnääh' mah' sa-jmee' dsa-jyoh' huu' dsë' jee' kwa-jnääh' ju'hmëe' kih' Cristo. ¹³ ÇChe' sa' ñeh' hnäh', lä'jëe' hi-jmee' ta'he' neh' gwah', kyaah' ja-ba' he-dsa-ka' dsa-neh' gwah' ja-jnä' he-kuyh'? Hi-lä'jā, hi-jmee' ta'në' na'hyoo', kuyh' kih' he-dsa-ka' dsa-në' na'hyoo' ja'. ¹⁴ Lä'jā ka-läh', ga'jmeey' Dsa-jøøh' jñan' mada', hi-na'hñaa' kwa' ju'hmëe', ta' kih' ju'hmëe' ja-ba' wa' kuyh'.

¹⁵ Pero jnä', ni' koo' hä' sa-ma-ngiin' he-jā kyah' hnäh', ni' sa'siin' lä-la' mah' kwëeh' jnä' miih' he-cha-kyah' hnäh'. Llu' ga' he-juun' kyohn' lä'koh' ga' he-jñuuh' dsa-kin' he-çhaan' llu' he-sa' koon' jñeen' he-kwan' juu'. ¹⁶ Pero sa' cha' he-kih' he-jmään' hñiin' jøøh' he-kwan' ju'hmëe' kih' Cristo. Jëeh', ma-na-hä' goon', he-jā jmee' bii' kin' kwan' juu' na'. Jwii' jnä' cher'mah' sa-ga'mi'ten' he-kwan' ju'hmëe' kiyh'. ¹⁷ Cher'mah' hyoh' dsën' kwan' juu' kih' Dio, hyoh' ba' jnä' jñeen'. Hi-ma'ke' sa' hyoh' dsën' jmeen' ta' la-, ma-ra' he-mi'ten' ba' ta' he-hä' goon'. ¹⁸ ÇHee' ba' jñeen' ja'? He-çhaan' llu' he-sa' koon' jñeen' he-kwan' ju'hmëe' kih' Cristo. He-jā ba' jā jñeen'. Kih' he-jā, sa' ngiin' ni' miih' he-cha-kyah' hnäh' lä'koo' na-ngën' jwë' jmeen'.

¹⁹ Ni' jaa' sa' çhaa' hi-jmee' hih' kin', he-jmeen' lä'jā. Pero ma-ra' he-jmee' ba' jnä' ta'he' kih' lä'jëe' mah' lä'jā leeh' ga' jnä' jwëe' dsa-kih' Cristo. ²⁰ He-jā jee' kih' judiu, jmään' hñiin' lä'koo' jaa' judiu, mah' leehn' dsa-judiu. Hi-jee' kih' hi-mi'te' ley (ma'ke' sa-jmee' ley hih' kin') jmeen' lä'koo' hi-mi'te' ley ba', mah' lä'jā leehn' dsa-hi-mi'te' ley jā. ²¹ Hi' kih' hi-sa' kyuuh' ley, lä'koo' he-sa' kyuuh' ley ba' jmeen', mah' lä'jā leehn' dsa-hi-sa' kyuuh' ley. (Pero ja' kih' he-sa' kyaahn' ley kih' Dio, mi'te' ba' jnä' ley kih' Cristo.) ²² Hi' jee' kih' hi-sa' beç' huu' dsë' kih', ga' jmään' hñiin' lä'koo' he-sa' beç' huu' dsë' kin'. Hi-jee' kih' jee' lä'jëe', kwee' ba' ga'jmeen' kyaayh', mah' lä'jā jnøøhn' ha-lä' jee' lään' kō-llaa' dsa-. ²³ Kwaat' kih' ju'hmëe' ba' jmeen' he-la-, mah' kō-jøh' ba' lä'cha' he-llu' kin' kyaah' hi-nuu' ju'hmëe' he-kwan' la'.

²⁴ Ñeh' ba' hnäh', jee' hñii' jwëe' dsa-, jaa' ba' hi-lih'. Hi' he' lle' kih' hyoh' jñee'. Lä'jā hnøø' kwah' hnäh' be' jee' hnaah' hnäh' Dio mah' lä'jā hñah' hnäh' koo' he-la' kwa' Dio. ²⁵ Lä'jëe' hi-hnøø' lih' jee' kooy', mi-lluuy' hñiiy' kih' lä'jëe' he-jmee' jwiih' kiyh' mah' liyh' koo' coron he-dsa-heç'. Pero jne' mi-lluun' jne' hñaan' mah' leh' jne' koo' coron he-sa' heç' jih'koh'. ²⁶ Lä'jā jnä' ka-läh', ngoo' ba' jnä' kwan' be' ha-jee' lihn' koo' coron. He-jā sa' jmeen' wa' la' cha-la', lä'koo' jaa' hi-te' jah' jwë' nē' lle'. ²⁷ Heehn' hñiin' wii' ba', ni' miih' sa' kwan' jwë' kih' jmi-ngo' jmee' hih' kin'. Lä-na' ba' jmeen', mah' sa' jän' ta' koo' ma-la' ma-kwan' ju'hmëe' kih' jñah'.

10

Sa' wa' jmeen' ko' jøh' kyaah' hi' jmää' jøøh' dio hi' na' laa' kaah' dsa'

¹ Hnoon' wa' lä' dsooh' hoh' hnäh' øøhn', lä' koo' ga' la' kih' dsa' ma' gyuh' jnän'. Ga' lä' jëë' ba' ga' nää' lä' ngoo' jniü'. Hi' ga' ngëëy' jee' jmi' ñeeh'. ² Lä' llü' he' ga' ngëë' dsa' he' ko' jøh' kyaah' Moisé jee' ma' hii' jniü' hi' ta' jee' jmi' ñeeh', he' ja' la' lä' koh' he' ga' taayh' ko' jøh' ga' saa' dsa' he' jmi' kyaah' Moisé mah' leey' koo' kyaayh'. ³ Ga' lä' jëë' ba' ga' kuh' he' ñiih' he' ga' chee' Dio. ⁴ Ga' lä' jëë' ba' ga' hih' jmi' he' ga' chee' Dio. Sa' ma' la' wa' he' cha' he' jmi' gwa' he' ga' jmee' Dio ga'hya' dsoh' mi' kuü'. Hi' mi' kuü' ja', sa' ma' la' wa' he' cha' he' mi' kuü', ma' laa' hñii' Cristo hi' ma' jmee' ko' jøh' kyaayh'. ⁵ Pero miih' go' te' ba' dsa' he' ga' jmee' he' tih' dsé' Dio. He' ja' jwëë' ga' ga' juu' hwa' kü' ja'.

⁶ He' ga' la' lä' ja' kih' dsa' he', he' ja' kwëëh' jne' nuuh' mah' sa' wa' hee' dsé' jne' jmeen' he' hñih' lä' koh' ga' jmee' dsa' he'. ⁷ Ni' ta' wa' jmää'n' jøøh' dio hi' na' laa' kaah' dsa', lä' koh' ga' jmee' dsa' he'. Lä' koo' jäh' jee' na' si' juu' kih' Dio: "Ga' taah' lä' jëë' dsa' ga' kuh' ga' hih', ja' ga' ga' taayh' ga' jmeey' wa' la' cha' la'." ⁸ Ni' ta' wa' kaah' jne' wa' hi' cha' hi', lä' koo' ga' jmee' dsa' he'. Jëëh' kyaah' koo' jmi' ba' ga' juu' gyii' hné' mil dsa' he'. ⁹ Ni' sa' wa' koo' jne' kyaah' he' jøh' dsé' Dsa' jøøh' jnän', lä' koo' ga' jmee' ko' laa' dsa' he' mah' ga' jngüih' miih' kiyh'. ¹⁰ Sa' wa' cha' wa' hää' jne' Dio, lä' koo' ga' cha' ga' hää' dsa' he', mah' ga' jngüih' ángel kiyh'.

¹¹ He' ga' la' lä' ja' kih' dsa' he', he' ja' kwëëh' jne' nuuh', hi' ma' na' si' jnän' mah' lä' leeh' jne' hi' chaa' na' jee' ga' dsa' jmi' he' tøøhn' la'. ¹² Lä' ja', kih' hi' jmee' huü' dsé' sa' cha' he' kih' jeh' dsëy', hnøø' liiyh' mah' sa' täyh'. ¹³ Wa' he' cha' he' he' wii' he' jëë' jne', ja' ba' lä' ja' ma' jëë' ññah'. Pero Dio llü' dsëy'. Sa' kway' jwë' ngëë' jne' koo' he' hwëh' ga' he' mo' so' tää' jne'. Wa' ra' ga' tē' jee' jëë' jne' he' wii' ja', kwa' ba' Dio be' ha' lä' jee' lää' jne' hi' lä' ja' kwëëh' dsé' jne'.

¹⁴ He' ja' jwëëhn' hnäh' øøhn' hi' hnaan'. Hää' hnäh' hñaa'h' cha' miih'. Mo' to' jmee' hnäh' juuh' kih' dio hi' na' laa' kaah' dsa'. ¹⁵ Hlëëhn' hnäh' lä' koo' dsa' hi' kyuuh'. Kye' da' hnäh' kwaat' ha' lä' ngoo' juu' he' hlëëhn' hnäh'. ¹⁶ Lä' ma' hih' jne' kyaah' wa' kyaah' he' na' jøø', kwa' jne' ti' hmaah' kih' Dio, la' kwaat' hih' jne' jma' kih' Cristo ba' ja', hi' lä' ja' ma' laa' jne' koo' ba' kyaayh'. Hi' lä' ma' kih' jne' he' ñiih' he' ti' llooh' jne', he' jmee' jne' kwaat' jmi' ngo' kih' Cristo ba' ja', hi' lä' ja' ma' laa' jne' koo' ba' kyaayh' ka' läh'. ¹⁷ Ma' ke' jwëë' jne', koo' ba' laa' jne' jee' lä' jëë' jne'. Jëëh', koo' ba' la' he' ñiih' he' kih' jne'.

¹⁸ Jëë' da' hnäh' ha' lä' ga' la' kih' dsa' Israel hi' ga' kuh' jah' hi' ma' dsa' jää' dsa' né' na' hyoo', ga' laay' koo' ba' kyaah' Dio juu' na' hyoo' ja'. ¹⁹ He' jwahn' lä' na', ja' he' jwahn' kyeë' jwërte dio hi' na' laa' kaah' dsa', ni' ngo' he' lä' dsa' cha' né' dio he', sa' cha' he' la' ni' miih'. ²⁰ Lä' la' ba' jwëëhn' hnäh', lä' koo' jmee' hi' sa' ma' heeh' kih' Dio, wa' ra' ga' llay' miih' he' cha' kiyh' cha' né' dio hi' na' laa' he', he' kwëëyh' hi' sa' llü' ba' ja', ja' he' kwëëyh' Dio jnän' ja'. Sa' hnoon' jmeeh' hnäh' ko' jøh' kyaah' hi' sa' llü'. ²¹ Cher' mah' ga' hih' hnäh' he' kwa' Dio, mo' so' le' huh' hnäh' he' kwa' hi' sa' llü'. Cher' mah' ga' taah' hnäh' ga' ku' ga' hih' hnäh' he' lä' Dio né' na' mes', mo' so' le' kuh' huh' hnäh' né' mes' kih' hi' sa' llü' ka' läh'. ²² ¿Che' ja'

he- hnøh' jne' ha- lä- jee' lä'llih- Dio he- jmee- jne' lä'ja-? ¿Che' cha- ga' be' jnän, lä'koh' ga' kiyh'?

Wa' hnøhn' he- llu' kih' øgh' jne'

23 Ga' lä-jë- ba' na' ngën' jwë' jmeen', pero ja- lä-jë- jmää' ta'. Ga' lä-jë- ba' na' ngën' jwë' jmeen', pero ja- lä-jë- kwa- be' jnän' jee' hnään- Dio. 24 Sa- wa' hnøhn' he- llu' jnän' hñaan', wa' hnøhn' he- llu' kih' jñah' ba'. 25 Kuh' ba' hnäh' ga' lä-jë- ngo' he- hñi- dsa- jee' jngëëyh- jah'. Ta- ngii' hnäh' ni- miih- juu' mah' sa' jmeeh' hnäh' cha-miih- huu'dsë-. 26 Jëeh', kih' ba' Dio la' jmi-gyuu- la-, hi- lä-ja- lä-jë- he- ga' cha- në' kih', kih' bih' la' lä-jë-. 27 Cher'mah' jaa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio ga-tëëyh' hnäh' mah' go'kuh' hnäh' kiyh', hi- gwa' hoh' hnäh' go'nääh' hnäh', ja- go-kuh' ba' hnäh' ga' lä-jë- he- llay-. Ta- ngii' hnäh' ni- miih- juu' mah' sa' jmeeh' hnäh' cha-miih- huu'dsë-. 28 Pero cher'mah' chaa- hi- ga-jäh': "Ngo' he- ma' la' dsa- në' na'hyoo' ba' na-", ta' kuh- hnäh' ga' ja-, mah' la' llu' kih' hi- ma-mi-jnä- juu' ja-. Lä-ja- sa' jmeey' jyoh' huu'dsë- he- jmee' jwiih' kiyh'. Jëeh', kih' ba' Dio la' jmi-gyuu- la- hi- lä-ja- lä-jë- he- ga' cha- në' kih', kih' bih' la' lä-jë-. 29 Ja' he- hlëëhn' kih' huu'dsë- kyah' hnäh'. He- hlëëhn' kih' huu'dsë- kih' jñah' ba' na-, mah' sa' jmeey' jyoh' huu'dsë- he- jmee' jwiih' kiyh'. ¿He' la' ha' dsa- kin- he- na' ngën' jwë' jmeen' cher'mah' ko-ja- la' huu'dsë- kiyh'? 30 Cher'mah' kwan- ti'hmaah' kih' Dio kih' he- kuhn-, ¿he' la' hlëëh' dsa- wii' kin' kih' he- kuhn- he- ja-? 31 Hi' kwee- ba' la' kih' lä-jë-, cher'mah' kuh' huh' hnäh', o he- ga' jmeeh- hnäh', jmee' hnäh' lä-jë- lä'koo- lle' kih' ba' mah' lä-ja- wa' la' juuh- kih' Dio jnän'. 32 Ta- jmee- hnäh' jeh' dsë' dsa- judiu, ni- hi- sa- laa' judiu, ni- hi- laa' kyaa' Dio ka-läh'. 33 Jmee' hnäh' lä'koh' jmee- jnä' ba'. Jëeh' jmeen- bii' hnoohn- ha- lä- jee' tih' dsë' dsa- kyaa' lä-jë- he- jmeen-. Sa' hnoohn- he- llu' ki' hñiin-, hnoohn- he- llu' kih' ga' lä-jëë- ba' mah' lääy'.

11

Juu' kih' dsa- hi- jlë- kalle'

1 Jmee' hnäh' lä'koo- jmee' jnä', jëeh' jnä' jmeen- lä'koo- ga' jmee' Cristo. 2 Chaan- llu' cha-miih- lä'koo- tääh' hnäh' øghn', jëeh', ga' lä-jë- jiih- ba' dsa- lä-dsooh' hoh' jnä', hi- chooh' ba' hnäh' koo- hwëh- juu' he- ma- hlëëhn' hnäh'. 3 Hnoon' lä-ngëëh' hnäh', Cristo laa' to- në' kih' lä-jëë- dsa- ñuuh-, hi- lä-ja- laa' dsa- ñuuh- kih' dsa-më', lä-ja- laa' Dio kih' Cristo ka-läh'. 4 La' o-hih- kih' dsa- ñuuh- cher'mah' jlëy- ka'lley' wa'ra- ga-të' jee' ngiiy' kiyh' kih' Dio o wa'ra- ga-ngëëy' juu' kih' Dio cha-në' dsa-. 5 Lä-ja- ka-läh' la' o-hih- kih' dsa-më' cher'mah' sa- na' jlë- kalle' wa'ra- ga-të' jee' ngiiy' kiyh' kih' Dio o wa'ra- ga-ngëëy' juu' kih' Dio cha-në' dsa-. Heh' lä-ja-, la' lä'koo- he- na-tii' kwah- lley'. 6 Cher'mah' jaa- dsa-më' sa' jlë- lle', llu' ga' wa' tiiy' lley' go-te-. Pero cher'mah' laay' la' o-hih- kiyh' he- tiiy' lley' o he- jmeey' kwah-, he- ja- wa' jlëy' ba'. 7 Sa' sooh' kih' dsa- ñuuh- jlëy' lley', jëeh' laay' heeh- kih' Dio, mah' mi-jnäy' ha- lä'koo- jøgh' laa' Dio. Pero dsa-më' mi-jnäa- ha- lä'koo- jøgh' laa' dsa- ñuuh-. 8 Dsa- ñuuh- sa- ya-hëë' kih' dsa-më', dsa-më' ba' ya-hëë' kih' dsa- ñuuh-. 9 Lä-ja- ka-läh', sa- ga- jmää' Dio dsa- ñuuh- mah' le' llu' kih' dsa-më', ga- jmääy' dsa-më' mah' le' llu' kih' dsa- ñuuh- ba'. 10 Kih'

he-ja-, hi+ kwaat- kih' ángele ka-läh', jmee+ bii' jlé' dsa-mé' lle' mah' jmee' lii-
 chaa- hi- kye- né' kiyh'.

11 Pero he- tøøh' jne' kyaah' Dsa-jøøh' jnän', ja- ma-la+ dsa-nüuh- laa'
 kwaat-, ja- ba' lä-ja- laa' kwaat- dsa-mé' ka-läh'. 12 Jëéh', lä-koh' ya-hëë'
 dsa-mé' kih' dsa-nüuh-, ja- ba' lä-ja- kih' dsa-mé' dsa-lä-chaa- dsa-nüuh-
 Lä-üü' ba' hwëë- kih' Dio. 13 Kye- da' hnäh' kwaat- hñaah' hnäh', ¿ché' sa'
 laah' hnäh' sa- jnä' llu' wa-ra- ga-ngü' jaa- dsa-mé' kih', kih' Dio ma' sa-
 na-jlé- lley? 14 Lä-koø- jmee- jne' he- tøøhn' jmi-gyuu- la- lä-koø- la' kih'
 dsa-nüuh-, mi-jnääh' he- la' o-hih' kiyh' he- kway' jwë' kwaä- jñu- lley'.
 15 Pero kih' dsa-mé', kah' ba' la'. Jnä' llu' kiyh' he- kway' jwë' dsa-kwaä- jñu-
 lley'. Jëéh', dsa-mé', ga-hyoyh' jñu- lley' kyoo- mah' jlé' lley' la- he- ma' jlëy'
 kyaah' hmäh-. 16 Cher'mah' chaa- hi- hnøø' tí'choo' juu' kih' juu' he- hlëéh'
 la-, hnøø' lä-ney- ha- lä- la' kyaä' jnääh'. Jëéh' koø- nëë' ba' he- tëë' jnääh'
 jmee- jnääh' hi- lä-ja- lä-kaa- gwah' kih' Dio.

Mi-kwayh' ma-nüü+ kih' Dsa-jøøh' jnän'

17 Pero ta- jyoh' ko-taa-, sa- chaan- llu' lä-koø- jmeeh- hnäh'. Jëéh', jee'
 dsa-nëeh- hnäh', cha-gá'miih- he- hlih' jmeeh- hnäh' la- he- ma' jmeeh'
 hnäh' he- llu'. 18 To-né' he- ja-, ma-nuun' kyah' hnäh' he- sa' hii' koø- ba'
 juu' kyah' hnäh' jee' dsa-nëeh- hnäh'. Hi- jee' llah' laan- dsoo' ba'. 19 Jëéh', go-
 laan- jmaa' kyah' hnäh' he- tääh' hnäh' lä-ja- mah' lä-lee- hii- na- hi- hnaah-
 Dio hi- lä-lee- hii- na- hi- sa' hnaah' Dio. 20 Cher'mah' lä-ja- tääh' hnäh',
 jee' dsa-nëeh- hnäh', ja- ma-nüü+ kih' Dsa-jøøh' jnän' ja- kuh- hnäh'. 21 Jëéh',
 wa-ra- ga-të' hor' kuh' hnäh', lä-jaa- lä-jaa- hnäh' dsa-lä-jää' kuh-huh'
 hnäh' he- go-kye- hnäh'. Hñaah' ba' hnäh' kuh-huh' lä-jiih' dsa-lä-heë'
 hnäh' mah' ko-llaa' jäy' kyaah' kyoo'. 22 ¿Ché' sa' cha-cha'neh' kyah' hnäh'
 jee' go-taah' hnäh' kuh'huh' hnäh'? ¿He-la' mi-kwah' hnäh' hi- laa' kyaä' Dio,
 mah' lleh- hnäh' o-hih' kih' hi- sa' kye- ni+ miih- he- kuh'hüh'? ¿Hee- ba'
 na- jwëëhn- hnäh'? ¿Ché' jwëëhn- hnäh' jmeeh- ba' hnäh' llu'? Ni+ miih- sa-
 jwëëhn- hnäh' lä-ja-.

23 Jëéh', kih' Dsa-jøøh' jnän' ga-hyohn' juu' la-, ja- ba' he- ma-hlëëhn-
 hnäh' jää'. Hwë' he- ga-ngëëy' Dsa-jøøh' jnän' ja-, ga-kay' he-niih-. 24 Mah'
 ga-kway' tí'hmaah' kih' Dio. Ma-ngëë' he- ja-, ga-llaay' he-niih' ja- mah'
 ga-jäyh': "Hee- la-, kuh' hnäh'. He- la- na- jmi-ngo' kin-. Ta-la' kyah' hnäh'
 kwaan- hñiin' juun'. Ja- jmeeh- hnäh' lä-la- mah' lä-dsooh- hoh' hnäh' kin-."
 25 Ja- ba' lä-ja- ga-jmeey' kyaah' wa'kyaah', ma-ngëë' ma-kuyh- ma-nüü+.
 Ga-jäyh': "Wa'kyaah' la- la' hmooh' hmëë' he- jmeen' kyaah' jma- kin-. Ja-
 jmeeh- hnäh' lä-la-, ga-lä-jë' jiih- ma' huh' hnäh', mah' lä-dsooh- hoh' hnäh'
 kin-." 26 Lä-ja-, lä-jë' jiih- ma' kuh- hnäh' he-niih' la-, hi+ ma' huh' hnäh' he-
 haa' neh- wa'kyaah' la-, he- jmeeh- hnäh' juu' he- ga-juu' Dsa-jøøh' jnän' ba-
 na-, lä- ma-ngoo' ja- ba' lä-jiih' jäyh' ka-läh'.

27 He-ja-, cher'mah' hi- ga-kuh- he-niih', hi+ ga-hiyh' he- haa' neh-
 wa'kyaah' kih' Dsa-jøøh' jnän', hi+ lä- ma-ngoo' bih' jmeey' he- hlih',
 ma-na-bääyh' dsoo', kih' he- mi-kwayh' jmi-ngo' kyaah' jma- kih' Dsa-jøøh'
 jnän'. 28 Lä-jaa- lä-jaa- hnäh' hnøø' kah' da' hnäh' kwaat- ché' sa' hñü-
 huü'dsë- kyah' hnäh', jää' ja-ga' kuh' hnäh' he-niih' hi+ huh' hnäh' he- haa'
 neh- wa'kyaah'. 29 Jëéh', cher'mah' jmee- gyih' he- hlih' mah' kuyh- he-niih'

hi⁴ hiyh[~] he⁻ haa⁻ neh[~] wa⁻ kyaah[~] ja⁻, he⁻ ngüy[~] he⁻ jä⁻ he⁻ hliih[~] né[~] kiyh[~] ba⁻ ja⁻. Jëéh[~] sa⁻ tooyh[~] ta⁻ jmi⁻ngo⁻ kih[~] Dsa⁻jøøh[~] jnän[~]. ³⁰ Kih[~] he⁻ ja⁻, chaa⁻ jwëë[~] jee⁻ kyah[~] hnäh[~] hi⁻ dsaah[~], jwëë[~] hi⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ be⁻ kih[~], lä⁻ jiih[~] chaa⁻ kō⁻llaa⁻ hi⁻ ga⁻ juu[~]. ³¹ Pero cher[~]mah[~] ga⁻kye⁻ jne⁻ kwaat⁻ he⁻ hñii⁻ huu⁻dsë⁻ jnän[~], jää⁻ ja⁻ ga⁻ kih[~] hihñ[~], mo⁻so⁻ cha⁻ he⁻ kih[~] lla⁻ Dio ta⁻ jnän[~]. ³² Hi⁻ cher[~]mah[~] ga⁻llay⁻ ta⁻ jnän[~], Dio ba⁻ he⁻ hi⁻ heeh[~] jne⁻ wii⁻, mah[~] sa⁻ dsa⁻nøøñ[~] cha⁻jē⁻ kō⁻jøh[~] kyaah[~] hi⁻ sa⁻ ma⁻heeh⁻ juu[~] kiyh[~]. ³³ He⁻ ja⁻ øøhn[~], wa⁻ra⁻ ga⁻taah[~] hnäh[~] kuh[~], ja⁻ jää⁻ hnäh[~] dsa⁻ kyaah[~] hnäh[~]. ³⁴ Hi⁻ cher[~]mah[~] chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ kyoh[~], wa⁻lla⁻ kuyh⁻ cha⁻neh⁻ kiyh[~], mah[~] sa⁻ jä⁻ he⁻ wii⁻ né[~] kiyh[~], wa⁻ra⁻ ga⁻jmeey⁻ wa⁻la⁻ cha⁻ la⁻ jee⁻ dsa⁻ ñeeh⁻ hnäh[~]. Cher[~]mah[~] cha⁻ ga⁻ jyoh[~] juu[~], he⁻ ja⁻ mi⁻een⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloon⁻ na⁻ jëëñ⁻ hnäh[~].

12

Lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻hñah[~] jne⁻ kih[~] Jmi⁻lle⁻ kih[~] Dio

¹ Hnoon[~] lä⁻ngëeh⁻ hnäh[~] miih⁻ øøhn[~], ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ ma⁻hñah[~] jne⁻ kih[~] Jmi⁻lle⁻ kih[~] Dio. ² Ñeh[~] ba⁻ hnäh[~] ha⁻ lä⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hnäh[~], jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heeh⁻ hnäh[~] kih[~] Dio. Ma⁻ ga⁻nää⁻ hnäh[~] ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻, ga⁻kah[~] hnäh[~] jwë⁻ jee⁻ ma⁻ hnaah⁻ hnäh[~] dio kaa⁻ hi⁻ na⁻laa⁻ kaa⁻h⁻ dsa⁻. ³ He⁻ ja⁻ hnoon[~] lä⁻ngëeh⁻ hnäh[~] ni⁻ jaa⁻ hi⁻ hlëeh⁻ lä⁻ gwa⁻ kih[~] Jmi⁻lle⁻ kih[~] Dio sa⁻ jwäy⁻ dso⁻jwii⁻ né[~] kih[~] Jesús. Lä⁻ ja⁻ ka⁻läh⁻ sa⁻ jäyh⁻ jøøh[~] Jesús, cher[~]mah[~] sa⁻ kyaayh[~] Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻.

⁴ Kah[~] ba⁻ la⁻ he⁻ ma⁻hñah[~] jne⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁻ kih[~] Dio, pero jaa⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ hi⁻ kwa⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ja⁻. ⁵ Kah[~] ba⁻ la⁻ ta⁻ he⁻ jmee⁻ jne⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁻ jee⁻ hnää⁻ jne⁻ Dio, pero jaa⁻ ba⁻ hi⁻ laa⁻ Dsa⁻jøøh[~] jnän[~]. ⁶ Kah[~] ba⁻ la⁻ be⁻ he⁻ ma⁻tëë⁻ jne⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁻, pero jaa⁻ ba⁻ Dio hi⁻ jmee⁻ lä⁻jë⁻ kih[~] ga⁻lä⁻jëë⁻ jne⁻.

⁷ Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁻ ma⁻hñah[~] jne⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ mah[~] lä⁻ja⁻ jä⁻ llu[~] kih[~] lä⁻jëë⁻. ⁸ Jaa⁻ ga⁻hyoh[~] miih⁻ huu⁻dsë⁻ llu[~] he⁻ ga⁻kwa⁻ Jmi⁻lle⁻. Jñah[~] ga⁻hyoh[~] he⁻ jmee⁻ kyuu⁻yh⁻ cha⁻ga⁻miih⁻, he⁻ ga⁻kwa⁻ ja⁻ba⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻. ⁹ Jñah[~] ka⁻läh⁻ ga⁻hyoh[~] kih[~] ja⁻ba⁻ Jmi⁻lle⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ lä⁻dsoo⁻ dsëy⁻ cha⁻ga⁻miih⁻. Hi⁻ jñah[~] ga⁻hyoh[~] ha⁻ lä⁻ jee⁻ mi⁻hlääy⁻ hi⁻ dsaah[~] kyaah[~] be⁻ kih[~] ja⁻ba⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻. ¹⁰ Jñah[~] ga⁻hyoh[~] ha⁻ lä⁻ jmeey⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. Jñah[~] ga⁻hyoh[~] juu[~] he⁻ ngëëy⁻ kih[~] dsa⁻. Jñah[~] ga⁻hyoh[~] mah[~] kay⁻ kwaat⁻ che⁻ la⁻ kih[~] Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ o che⁻ la⁻ kih[~] jmi⁻lle⁻ hliih[~]. Jñah[~] ga⁻hyoh[~] hlëëyh[~] jyoh[~] juu[~]. Jñah[~] ka⁻läh⁻, ga⁻hyoh[~] be⁻ mah[~] jiiy⁻ juu[~] he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ kyaayh[~]. ¹¹ Pero jaa⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ja⁻. Hi⁻ lä⁻koø⁻ hyoh⁻ dsëy⁻ ba⁻ ti⁻llooyh⁻ kih[~] lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻.

Jee⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ laa⁻ kyaa⁻ Dio laay⁻ lä⁻koø⁻ jaa⁻ ba⁻

¹² Koø⁻ ba⁻ la⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän[~], hi⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ nëë⁻ he⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah[~]. Ma⁻ke⁻ cha⁻ miih⁻ nëë⁻ he⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah[~], ma⁻ra⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ koø⁻ jmi⁻ngo⁻ jee⁻ lä⁻jë⁻. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ Cristo ka⁻läh⁻ kyaah[~] jne⁻. ¹³ Jëéh[~], kyaah[~] jaa⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻ ga⁻lëë⁻ jne⁻ koø⁻ ba⁻ kyaayh[~], lä⁻llu[~] he⁻ ma⁻na⁻ saa⁻ jne⁻ jmi⁻ kyaah[~] Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ kih[~] Dio. Lä⁻ja⁻ kih[~] hi⁻ laa⁻ judiu o hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ kih[~] hi⁻ na⁻hnëë⁻ jmee⁻ ta⁻ kih[~] dsa⁻ o cher[~]mah[~] sa⁻ na⁻hnëëy⁻. Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ jne⁻ ma⁻heeh⁻ jne⁻ kih[~] jaa⁻ ba⁻ Jmi⁻lle⁻.

14 Heh⁴ jmi⁻ngo⁴ jnän, sa⁴ la⁴ koo⁻ ba⁴ jee⁴ lä⁻jë⁺, cha⁻miih⁻ jee⁴ na⁻ku⁻ na⁻chah⁴. 15 Cher⁴mah⁴ ma⁻tiin⁴ ga⁴jäh⁴: “Sa⁴ laan⁴ ma⁻gooh⁻, he⁻ja⁻ sa⁴ na⁴jnään⁴ kih⁴ jmi⁻ngo⁴ kyah⁴”, pero ma⁴ke⁴ ma⁻jäh⁴ lä⁻ja⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ na⁴jnää⁴ ba⁴ kih⁴ jmi⁻ngo⁴ jnän. 16 Hi⁴ cher⁴mah⁴ lo⁻gwan⁴ ga⁴jäh⁴: “Sa⁴ laan⁴ mi⁻nëh⁴, he⁻ja⁻ sa⁴ na⁴jnään⁴ kih⁴ jmi⁻ngo⁴ kyah⁴”, pero ma⁴ke⁴ ma⁻jäh⁴ lä⁻ja⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ na⁴jnää⁴ ba⁴ kih⁴ jmi⁻ngo⁴ jnän. 17 Cher⁴mah⁴ lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁴ jnän, la⁴ koo⁻ mi⁻ mi⁻në⁴ juuh⁻, ¿hee⁻ kyaah⁴ ja⁻ nuu⁴ jne? Hi⁴ cher⁴mah⁴ lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁴ jnän, la⁴ koo⁻ to⁻gwa⁴ juuh⁻, ¿hee⁻ kyaah⁴ ja⁻ he⁻ taah⁴ jne⁴ jmeh⁴? 18 Pero Dio ga⁴jmees⁴ na⁻ku⁻ na⁻chah⁴ jmi⁻ngo⁴ jnän, lä⁻koo⁻ lla⁻dsëy⁴. 19 Cher⁴mah⁴ koo⁻ nëe⁴ ba⁴ la⁴ lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁴ jnän, mo⁻so⁴ la⁴ lä⁻koo⁻ jmi⁻ngo⁴ he⁻ kye⁴ jne. 20 Pero ja⁻ lä⁻ja⁻ la⁴ jmi⁻ngo⁴ jnän. Na⁻ku⁻ na⁻chah⁴ cha⁻miih⁻ nëe⁴, hi⁴ jee⁴ lä⁻jë⁺ koo⁻ ba⁴ la⁴. 21 Sa⁴ le⁴ jäh⁴ mi⁻nën⁴ siih⁴ ma⁻goon⁻: “Sa⁴ jmees⁴ bii⁴ hne⁻ kin⁻.” Ni⁻ sa⁴ le⁴ jäh⁴ ka⁻llen⁴ siih⁴ ma⁻tiin⁴: “Sa⁴ jmees⁴ bii⁴ hne⁻ kin⁻.” 22 Pero sa⁴ la⁴ lä⁻ja⁻. He⁻ cha⁻ kih⁴ jmi⁻ngo⁴ jnän, he⁻ jmees⁴ jne⁴ kwaat⁴ sa⁴ bee⁴ ni⁻ miih⁻, he⁻ ja⁻ jmää⁴ jnän cha⁻ga⁴miih⁻. 23 Hi⁴ he⁻ cha⁻ kih⁴ jmi⁻ngo⁴ jnän he⁻ jmees⁴ jne⁴ kwaat⁴ sa⁴ jnä⁴ llu⁴, he⁻ ja⁻ hoo⁴ jne⁴ cha⁻ga⁴miih⁻. Hi⁴ he⁻ sa⁴ sooh⁻ jëe⁴ dsa⁻, jlë⁴ jne⁴ llu⁴. 24 Pero he⁻ jnä⁴ llu⁴ në⁴ jnän, sa⁴ jmees⁴ bii⁴ jlë⁴ jne⁴. Ga⁴jmees⁴ Dio jmi⁻ngo⁴ jnän mah⁴ hoo⁴ cha⁻ga⁴miih⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ sa⁴ bee⁴. 25 Heh⁴ lä⁻ja⁻, jmi⁻ngo⁴ jnän sa⁴ jmees⁴ ma⁻ kih⁴ kih⁴. Lä⁻jë⁺ nëe⁴ ba⁴ hnääy⁴ dsa⁻ kyaayh⁴. 26 Cher⁴mah⁴ jii⁴ kih⁴ koo⁻ nëe⁴, lä⁻ja⁻ ga⁴ lä⁻jë⁺ ba⁴ jii⁴ kih⁴. Hi⁴ cher⁴mah⁴ ga⁴ la⁴ llu⁴ kih⁴ koo⁻ nëe⁴, lä⁻ja⁻ la⁴ llu⁴ kih⁴ ga⁴ lä⁻jë⁺ ba⁴.

27 Lä⁻ja⁻ jne⁴ ka⁻läh⁴, laa⁴ jne⁴ lä⁻koo⁻ jmi⁻ngo⁴ kih⁴ Cristo. Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁴ na⁻ku⁻ na⁻chah⁴ jne⁴ kyaayh⁴. 28 Jee⁴ kih⁴ hi⁴ laa⁴ gwah⁴, Dio ga⁴hñaa⁴ to⁻ në⁴ hi⁴ laa⁴ apóstole, ja⁴ ga⁴ hñaa⁴ hi⁴ ngëe⁻ juu⁴ kiyh⁴, hi⁴ ga⁴hñaa⁴ ta⁻jwoh⁴, kyaah⁴ hi⁴ jmees⁴ he⁻ juh⁻ gaa⁻, kyaah⁴ hi⁴ mi⁻hlää⁴ dsa⁻, kyaah⁴ hi⁴ jmees⁴ be⁴ kih⁴ dsa⁻, kyaah⁴ hi⁴ kye⁻ në⁴ kih⁴ dsa⁻ kyaah⁴, hi⁴ kyaah⁴ hi⁴ lih⁻ hlëeh⁴ jyoh⁴ juu⁴. 29 ¿Che⁴ lä⁻jëe⁺ laa⁴ apóstole? ¿Che⁴ ga⁴ lä⁻jëe⁺ laa⁴ hi⁴ ngëe⁻ juu⁴ kih⁴ Dio? ¿Che⁴ ga⁴ lä⁻jëe⁺ laa⁴ ta⁻jwoh⁴? ¿Che⁴ ga⁴ lä⁻jëe⁺ jmees⁴ he⁻ juh⁻ gaa⁻? 30 ¿Che⁴ ga⁴ lä⁻jëe⁺ ma⁻hyoh⁻ be⁴ mah⁴ mi⁻hlääy⁴ dsa⁻ dsaah⁴? ¿Che⁴ ga⁴ lä⁻jëe⁺ lih⁻ hlëeh⁴ jyoh⁴ juu⁴? ¿Che⁴ ga⁴ lä⁻jëe⁺ lih⁻ jii⁴ juu⁴ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ kyaayh⁴? 31 Wa⁴ hee⁴ hoh⁴ hnäh⁴ kih⁴ ta⁻ he⁻ la⁴ kwa⁻ Jmi⁻lle⁴ Na⁻jngii⁴ he⁻ llu⁴ ga⁴ miih⁻. Pero ta⁻ jyoh⁴ ko⁻ taa⁻, hlëehn⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä⁻ jee⁴ jnääh⁴ hnäh⁴ he⁻ jmää⁴ cha⁻ga⁴miih⁻ kyah⁴ hnäh⁴.

13

He⁻ hnää⁴ jne⁴ dsa⁻ kyaahn⁴, he⁻ ja⁻ ba⁴ kye⁴

1 Cher⁴mah⁴ ga⁴ hlëehn⁴ kyaah⁴ wa⁴ he⁻ cha⁻ he⁻ juu⁴ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻, hi⁴ kyaah⁴ juu⁴ he⁻ hlëeh⁻ ángele ka⁻läh⁴, hi⁴ cher⁴mah⁴ sa⁴ hnaan⁻ dsa⁻ kyaahn⁴, laan⁴ lä⁻koo⁻ ñe⁴ he⁻ koo⁻ hii⁴ ta⁻jmah⁴. Laan⁴ lä⁻koo⁻ jwi⁴ ñe⁴ kih⁴ të⁴. 2 Cher⁴mah⁴ ga⁴ hyohn⁴ cha⁻miih⁻ juu⁴ kih⁴ Dio he⁻ ngëen⁴ kih⁴ dsa⁻, hi⁴ cher⁴mah⁴ ga⁴ lä⁻ngëen⁴ lä⁻jë⁺ juu⁴ he⁻ na⁻hmää⁴, cher⁴mah⁴ kyuu⁴ ba⁴ jnä⁴ lä⁻jë⁺, hi⁴ cher⁴mah⁴ ga⁴ jmeen⁴ dsoo⁴ dsën⁻ cha⁻miih⁻ lä⁻jiih⁴ mi⁻siin⁴ hoo⁴ mo⁴, pero cher⁴mah⁴ sa⁴ hnaan⁻ dsa⁻ kyaahn⁴, ni⁻ miih⁻ sa⁴ cha⁻ he⁻ laan⁴. 3 Cher⁴mah⁴ ga⁴ ti⁴ ga⁴ lloohn⁴ ga⁴ lä⁻jë⁺ he⁻ cha⁻ kin⁻ mah⁴ ääh⁴ dsa⁻ tä⁻ ñee⁴, hi⁴ cher⁴mah⁴ ga⁴ kwaan⁴ hñiin⁴ kaan⁴, pero cher⁴mah⁴ sa⁴ hnaan⁻ dsa⁻ kyaahn⁴, ni⁻ miih⁻ sa⁴ jmää⁴ kin⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ ja⁻.

⁴ He⁻ hnää⁺ jne⁻ dsa⁻, he⁻ jøh⁻ dsen⁻ ba⁻ ja⁻, hi⁺ llu⁺ dsē⁻ jne⁻ ka⁻ läh⁺. He⁻ hnää⁺ jne⁻ dsa⁻, ja⁻ he⁻ wii⁺ dsē⁻ jne⁻ kyaah⁺ dsa⁻. He⁻ hnää⁺ jne⁻ dsa⁻, ja⁻ he⁻ jmää⁺ jne⁻ hñaan⁺ kaah⁺, ni⁺ he⁻ jmeen⁺ kyeē⁺ jne⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻. ⁵ He⁻ hnää⁺ jne⁻ dsa⁻, ja⁻ he⁻ jmeen⁺ he⁻ sa⁻ lle⁻ kih⁺ jmeen⁺, ja⁻ he⁻ hnøøhn⁺ ma⁻ la⁻ he⁻ llu⁺ jnän⁺ hñaan⁺, ja⁻ he⁻ lä⁻ lleē⁺ jne⁻ na⁻ koh⁺, ja⁻ he⁻ tøøh⁻ jne⁻ dsen⁻ kyaah⁺ dsa⁻. ⁶ Ja⁻ he⁻ tih⁻ dsē⁻ jne⁻ he⁻ hñih⁺, he⁻ tih⁻ dsē⁻ jne⁻ ju⁻ dsoo⁺ jmah⁺ ba⁻. ⁷ He⁻ hnää⁺ jne⁻ Dio, he⁻ lä⁻ be⁻ dsē⁻ jne⁻ kih⁺ lä⁻ jē⁻, hi⁺ lä⁻ ma⁻ dsoo⁺ ja⁻ ba⁻ dsē⁻ jne⁻ kiyh⁺, hi⁺ ngoo⁺ ba⁻ he⁻ kye⁻ jne⁻ o⁻ jøh⁻ dsē⁻, hi⁺ he⁻ kwēēh⁺ dsē⁻ jne⁻ ka⁻ läh⁺.

⁸ He⁻ hnää⁺ jne⁻ dsa⁻ kyaahn⁺ sa⁻ llaa⁺ jih⁺ koh⁺. Pero lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ mo⁻ so⁻ jmee⁺ bii⁺ mi⁻ jnää⁺ Dio juu⁺ kih⁺, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ mo⁻ so⁻ jmee⁺ bii⁺ hyoh⁺ dsa⁻ hlēēh⁺ jyoh⁺ juu⁺, hi⁺ mo⁻ so⁻ jmee⁺ bii⁺ hyoyh⁺ he⁻ jmeey⁺ kyuyh⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻. ⁹ Pero jmi⁺ he⁻ tøøhn⁺ la⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻ lä⁻ kyuyh⁻ jne⁻ na⁻ hñaa⁺ lä⁻ jē⁻ juu⁺ na⁻, hi⁺ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻, sa⁻ hlēēyh⁻ na⁻ hñaa⁺ lä⁻ jēē⁻. ¹⁰ Pero wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo⁺ jmi⁺ jmee⁺ Dio ma⁻ na⁻ hñaa⁺ go⁻ te⁻ lä⁻ jē⁻, ma⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ jmee⁺ bii⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ kyuyh⁻ jne⁻ miih⁻ jmi⁻ gyuyh⁻ la⁻, llaa⁺ go⁻ te⁻ ba⁻ ja⁻.

¹¹ Lä⁻ koo⁻ ma⁻ laan⁺ chih⁻, ga⁻ hlēēhn⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ chih⁻, ga⁻ jmeen⁺ hñu⁻ dsē⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ chih⁻, hi⁺ ga⁻ kan⁺ kwaat⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ chih⁻. Pero ma⁻ ga⁻ lä⁻ jøøhn⁺, mo⁻ so⁻ ga⁻ jmeen⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁻ mäh⁺ na⁻. ¹² Jmi⁺ na⁻, sa⁻ ma⁻ lä⁻ ngēē⁻ jne⁻ na⁻ hñaa⁺ lä⁻ jēē⁻, la⁻ jnän⁺ lä⁻ koo⁻ he⁻ jēē⁻ jne⁻ kyaah⁺ hu⁻ he⁻ sa⁻ jēē⁻ ba⁻. Pero wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo⁺ jmi⁺ ja⁻, ja⁻ ga⁻ tēē⁻ jne⁻ jēē⁻ jēē⁻ go⁻ te⁻. Na⁻ kyuyh⁻ miih⁻ ba⁻. Pero wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo⁺ jmi⁺ ja⁻, ja⁻ ga⁻ lä⁻ kyuyh⁻ lä⁻ jē⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ kyuyh⁻ Dio jnä⁺.

¹³ Hnē⁻ nēē⁻ ba⁻ he⁻ sa⁻ llaa⁺: he⁻ ma⁻ dsoo⁺ dsē⁻ jne⁻, he⁻ cha⁻ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ jnän⁺, hi⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁻ dsa⁻ kyaahn⁺. Kih⁺ jee⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ la⁻, kyeē⁺ ga⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁻ dsa⁻ kyaahn⁺.

14

Ha⁻ lä⁻ la⁻ kih⁺ hi⁻ hlēēh⁺ jyoh⁺ juu⁺

¹ He⁻ ja⁻ go⁻ nää⁺ ba⁻ hnäh⁺ ta⁻ cha⁻ nē⁻ he⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ øøh⁺ hnäh⁺. Hi⁺ lä⁻ ja⁻ wa⁻ heē⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ta⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺. Hi⁺ kih⁺ jee⁻ lä⁻ jē⁻ ta⁻ na⁻, wa⁻ heē⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ ngēēh⁺ hnäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ² Jēēh⁺, jaa⁻ hi⁻ hlēēh⁺ jyoh⁺ juu⁺, ja⁻ he⁻ hlēēyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ ja⁻, he⁻ hlēēyh⁺ kyaah⁺ Dio ba⁻ ja⁻. Hi⁺ ma⁻ ke⁻ hlēēyh⁺ juu⁺ kaah⁺ he⁻ kwa⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺, ni⁺ jaa⁻ sa⁻ ngēē⁻ juu⁺ kiyh⁺. ³ Pero jaa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ lä⁻ koo⁻ ga⁻ hyoyh⁺ kih⁺ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ hlēēh⁺ juu⁺ he⁻ jmeey⁺ dsa⁻ nää⁺ dsa⁻ ta⁻ cha⁻ nē⁻, kway⁻ be⁻ kih⁺ dsa⁻, hi⁺ jmeey⁺ dsa⁻ nøh⁺ dsē⁻ dsa⁻. ⁴ Jaa⁻ hi⁻ hlēēh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ ngēē⁻ jne⁻, he⁻ kway⁻ be⁻ kih⁺ hñiyy⁺ ba⁻ ja⁻. Pero jaa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ lä⁻ koo⁻ ga⁻ hyoyh⁺ kih⁺ Dio, kway⁻ be⁻ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ llaa⁺ kyaa⁺ Dio.

⁵ Hnoon⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ ba⁻ hnäh⁺ hlēēh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu⁺. Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ hnoon⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ga⁻ hñah⁺ hnäh⁺ ta⁻ he⁻ ngēēh⁺ hnäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Jēēh⁺, llu⁺ ga⁻ he⁻ ja⁻, lä⁻ koh⁺ ga⁻ he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu⁺. Hi⁺ ma⁻ ra⁻ he⁻ jmää⁺ ba⁻ he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ cha⁻ hi⁻ jii⁺ juu⁺ ja⁻ mah⁺ kwa⁻ be⁻ kih⁺ hi⁻ llaa⁺ kyaa⁺ Dio. ⁶ Jēē⁻ da⁻ hnäh⁺ øøhn⁺. Cher⁺ mah⁺ ngoon⁺ na⁻ hlēēhn⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hyohn⁺ kih⁺ Dio, sa⁻ jmää⁺ he⁻ ja⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Llu⁺ ga⁻ he⁻ hlēēhn⁺ hnäh⁺ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnää⁺ Dio kin⁺ ba⁻,

hi⁺ hlēēhn⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁻kyuuh⁻ jne⁺, hi⁺ hlēēhn⁺ juu⁺ lä⁺koo⁻ ga⁻hyohn⁺ kih⁺ Dio, hi⁺ kyaah⁺ nuuh⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tēē⁺ jne⁺.

7 Lä⁺ja⁻ la⁺ kih⁺ lä⁺jē⁻ he⁻ sa⁻ na⁺jiih⁺. Wa⁻ra⁻ ga⁻hii⁺ luu⁺ hma⁻ta⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻hii⁺ tu⁻, cher⁺mah⁺ sa⁻ ga⁻hii⁺ kwee⁻, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ñe⁻ hee⁻ su⁻ ja⁻ hii⁺.
8 Hi⁺ cher⁺mah⁺ sa⁻ ga⁻hii⁺ kwee⁻ luu⁺ hoo⁺, ni⁻ jaa⁻ hløø⁻ sa⁻ mi⁻llu⁺ hñii⁺ mah⁺ dsa⁻näy⁺ jee⁺ hñii⁻. 9 Lä⁺ja⁻ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Cher⁺mah⁺ sa⁻ jēē⁻ juu⁺ he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺, çha⁻ lä⁺ja⁻ lä⁺ngēē⁻ dsa⁻ juu⁺ he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺? Koo⁻ taah⁻ mäh⁺ ba⁻ ja⁻ he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺. 10 Joh⁺ juu⁺ sa⁻ hlēēh⁺ dsa⁻ lä⁺kaa⁻ lä⁺juh⁺ jmi⁻gyuu⁺, hi⁺ lä⁺koo⁻ lä⁺koo⁻ jwii⁻ ngēē⁻ bih⁺ juu⁺ kiyh⁺. 11 He⁻ja⁻ cher⁺mah⁺ sa⁻ ngēēn⁻ juu⁺ he⁻ hlēēh⁺ dsa⁻, laan⁺ lä⁺koo⁻ jaa⁻ hi⁻ chaa⁻ uu⁺ ba⁻ kiyh⁺. Hi⁺ lä⁺ja⁻ laa⁺ hi⁻ he⁻ ki⁻ jnä⁺ ka⁻läh⁺. 12 Lä⁺ja⁻ jmee⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Na⁺ he⁻ ma⁻heē⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ta⁻ he⁻ la⁻kwa⁻ jmi⁻lle⁻ Na⁺jngii⁺, he⁻ja⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ wa⁻ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ la⁻kwa⁻ jmi⁻lle⁻ Na⁺jngii⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ kwa⁻ lä⁺hii⁺ nē⁻ hi⁻ laa⁺ kya⁻ Dio.

13 Kih⁺ he⁻ja⁻, jaa⁻ hi⁻ ma⁻hyoh⁻ hlēēh⁺ jyoh⁺ juu⁺, wa⁻ ngii⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ kway⁺ be⁺ ha⁻ lä⁺ jee⁺ jii⁺ juu⁺ ja⁻ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺. 14 Jēēh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻ngiin⁻ kin⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ ngēēn⁻, he⁻ ngiin⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ kin⁻ ba⁻ja⁻. Pero juu⁺ ja⁻, sa⁻ ngēēn⁻ he⁻ hnøø⁻ jäh⁺. 15 He⁻ja⁻, çha⁻ lä⁺ jmeen⁺? Ngii⁺ ba⁻ jnä⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ kin⁻, hi⁺ lä⁺ja⁻ ka⁻läh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ngēēn⁻ ba⁻. Hi⁺ hñ⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ kin⁻, hi⁺ lä⁺ja⁻ ka⁻läh⁺ hñ⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ngēēn⁻. 16 Jēēh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻häh⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ jmah⁺ jee⁺ kwah⁻ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio, ha⁻ lä⁺ja⁻ jäh⁺ hi⁻ tääh⁺ nuu⁻: “Wa⁻ la⁺ lä⁺ja⁻”, cher⁺mah⁺ sa⁻ ma⁻lä⁻ngēēy⁻ hee⁻ ja⁻ he⁻ ma⁻hlēēh⁺. 17 Ma⁻ke⁻ jnaah⁺ ma⁻kwah⁺ ti⁻hmaah⁺, pero kih⁺ hi⁻ tääh⁺ nuu⁻, sa⁻ tēyē⁻ be⁺ kyaah⁺ juu⁺ ja⁻. 18 Kwan⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio kih⁺ he⁻ ma⁻hyohn⁺ hlēēhn⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ jyoh⁺ juu⁺ lä⁺koh⁺ ga⁻ hnäh⁺. 19 Pero ga⁻ ma⁻chehn⁺ jee⁺ dsa⁻ ñee⁻ øøh⁺ jne⁺, llu⁺ ga⁻ laan⁺ he⁻ hlēēhn⁺ hñ⁻ mi⁻juu⁺ he⁻ lä⁻ngēē⁻ dsa⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee⁺ hlēēh⁺ jnih⁺, lä⁺koh⁺ ga⁻ he⁻ hlēēhn⁺ gya⁺ mil mi⁻juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuu⁺ dsa⁻.

20 Øøhn⁺, ta⁻ jmee⁺ hnäh⁺ hu⁺dsē⁻ lä⁺koo⁻ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁻ ngēē⁻. Llu⁺ ba⁻ cher⁺mah⁺ laah⁺ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁻ jmee⁺ he⁻ hñ⁻. Pero hnøø⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ hu⁺dsē⁻ lä⁺koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ ma⁻jøøh⁺ ba⁻. 21 Lä⁺la⁻ na⁻si⁻ nē⁻ ley⁻: Kyaah⁺ jyoh⁺ juu⁺ hlēēhn⁺ dsa⁻ la⁻.

Kyaah⁺ juu⁺ he⁻ hlēēh⁺ dsa⁻ chaa⁻ uu⁺ ba⁻ hlēēh⁺ jnih⁺.

Pero ni⁻ lä⁺ja⁻, sa⁻ nuuy⁺ kin⁺, ga⁻jäh⁺ Dio.

22 Lä⁺ja⁻, hi⁻ ma⁻hyoh⁻ hlēēh⁺ jyoh⁺ juu⁺, la⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heēh⁻ kih⁺ Dio. Sa⁻ la⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻heēh⁻ kih⁺ Dio. Pero ta⁻ jyoh⁺ ko⁻taa⁻, jaa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻hyoyh⁺ kih⁺ Dio, hlēēyh⁻ hi⁻ ma⁻heēh⁻ kih⁺ Dio ba⁻. Sa⁻ la⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻heēh⁻ kih⁺ Dio. 23 He⁻ja⁻ sa⁻ llu⁺ cher⁺mah⁺ lä⁺jēē⁻ hnäh⁺ hlēēh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ ngēē⁻ jne⁺ jee⁺ dsa⁻ ñee⁻ hnäh⁺. Jēēh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻lloo⁺ jaa⁻ hi⁻ hmēē⁻ o⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻dsoo⁻ dsē⁻ kih⁺ Dio, ma⁻ja⁻ jäh⁺, he⁻ ngaah⁺ ba⁻ hnäh⁺ na⁻. 24 Pero cher⁺mah⁺ lä⁺jēē⁻ hnäh⁺ ngēēh⁺ hnäh⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻hñah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻lloo⁺ jaa⁻ hi⁻ hmēē⁻ o⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heēh⁻ kih⁺ Dio jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺, kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ngēēh⁺ hnäh⁺ ja⁻ jmee⁺ lä⁻ngēēy⁻ he⁻ ma⁻hläy⁻, hi⁺ lä⁺liiyh⁺ lä⁺jē⁻ he⁻ jmeey⁻. 25 Hi⁺ lä⁺jnä⁺ lä⁺jē⁻ he⁻ na⁻hmää⁺ neh⁺ tuh⁻dsēy⁺. Ja⁻ ga⁻ na⁻juuyh⁺ jñey⁺ mah⁺ hnaayh⁺ Dio, jäh⁺: “Ma⁻ra⁻ju⁻dsoo⁻, cheh⁺ ba⁻ Dio jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺.”

Hnøø⁻ dsa⁻toohn⁺ lä⁺koo⁻ lle⁻ kih⁺ lä⁺ ma⁻ dsa⁻ ñee⁻ jne⁺

²⁶ Øøhn⁴, he⁻ koo⁻ juu¹ lle⁻ jne¹ kih¹ jee¹ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻jwëëhn⁴ hnäh¹. Jee¹ dsa⁻ñeeh⁴ hnäh¹, chaa⁻ hi⁻ hä⁻, chaa⁻ hi⁻ mi⁻tëë⁺, chaa⁻ hi⁻ hlëëh⁴ ga¹ jyoh¹ juu¹, chaa⁻ hi⁻ ma⁻mi⁻jnää⁻ Dio miih¹ kih¹, chaa⁻ hi⁻ lih⁻ jii¹ juu¹ he⁻ sa⁻ngëë¹ jne¹. He⁻ja⁻ jmee¹ hnäh¹ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻ mah¹ lä⁻cha⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ be¹ kyah¹ hnäh¹. ²⁷ Wa⁻ra⁻ ga⁻hlëëh⁴ hnäh¹ jyoh¹ juu¹, wa⁻ hlëëh⁴ uu¹ uu⁻ ba⁻, pero ma⁻jaa⁻ ba⁻. Hi⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ hnää¹ jaa⁻ hi⁻ lih⁻ jii¹ juu¹ ja⁻. ²⁸ Cher¹ mah¹ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ lih⁻ jii¹ juu¹ ja⁻, sa⁻ wa⁻ hlëëyh¹ hi⁻ tääh¹ neh¹ gwah¹. Wa⁻ hlëëyh¹ jee¹ nuuy⁻ hñiiy¹ ba⁻, hi⁻ wa⁻ hlëëyh¹ kyaah¹ Dio. ²⁹ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹ kih¹ hi⁻ ngëë¹ juu¹ he⁻ ga⁻hyoyh¹ kih¹ Dio. Wa⁻ hlëëh⁴ uu¹ uu⁻ ba⁻, mah¹ jee¹ lä⁻jëë⁻ wa⁻ kyey¹ kwaan⁻ ha⁻ lä⁻ dsoo⁻ juu¹ ja⁻. ³⁰ Cher¹ mah¹ ga⁻mi⁻jnää⁻ Dio miih¹ kih¹ jaa⁻ hi⁻ gya⁻ nuu⁻, wa⁻ jøøy¹ lä⁻jiih¹ llaa⁻ hlëëh⁴ hi⁻ ma⁻løø¹ to⁻në¹ he⁻. ³¹ Jëëh¹, lä⁻jëë⁻ ba⁻ hnäh¹ cha⁻ jwë¹ kyah¹ hnäh¹ ngëëh⁴ hnäh¹ juu¹ he⁻ ma⁻hñah⁻ hnäh¹ kih¹ Dio. Pero ma⁻ jaa⁻ ba⁻ hnäh¹ ngëëh⁴ hnäh¹ juu¹ ja⁻, mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻tëë⁻ lä⁻jëë⁻, hi⁻ hyoyh¹ cha⁻ga⁻miih⁻ be¹. ³² Jmi⁻lle¹ kih¹ hi⁻ ngëë¹ juu¹ nuuh¹ bih¹, sa⁻ hlëëyh¹ ta⁻ko⁻ jiih¹ hlëëh⁴ jñah¹ øøyh¹. ³³ Jëëh¹ Dio, sa⁻ laay¹ Dio hi⁻ koo⁻ jmee¹ tääh¹ miih¹. He⁻ jmeey¹ hii¹ ti¹ jñän¹ ba⁻.

Lä⁻koo⁻ jmee¹ lä⁻jë⁻ gwah¹ jee¹ dsa⁻ ñee⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ laa¹ kyaa¹ Dio, ³⁴ lä⁻jëë⁻ dsa⁻më¹ sa⁻ wa⁻ tooyh¹ miih¹ jee¹ tääyh¹ neh¹ gwah¹. Jëëh¹, sa⁻ cha⁻ jwë¹ kiyh¹ hlëëyh¹. Hnøø¹ nuuyh¹ kih¹ dsa⁻ñuuh⁻ ba⁻, lä⁻koo⁻ jäh¹ në¹ ley. ³⁵ Cher¹ mah¹ he⁻ hnøøy¹ lä⁻tëëy⁻, wa⁻ ngiiy¹ juu¹ kih¹ dsa⁻ñuuh⁻ kyaay¹ wa⁻ra⁻ ga⁻lla⁻nääy¹ cha⁻neh¹ kiyh¹. Jëëh¹, sa⁻ soqh⁻ kih¹ dsa⁻më¹ hlëëyh¹ neh¹ gwah¹.

³⁶ Ja⁻ ma⁻la⁻ jee¹ kyah¹ hnäh¹ ga⁻lä⁻cha⁻ juu¹ kih¹ Dio. Ni⁻ sa⁻ la⁻ ma⁻la⁻ kyah¹ hnäh¹ ka⁻läh¹. ³⁷ Cher¹ mah¹ chaa⁻ hi⁻ jmee¹ huu⁻dsë⁻ laay¹ jaa⁻ hi⁻ ngëë¹ juu¹, o cha⁻ ga⁻ jyoh¹ he⁻ ga⁻hyoyh¹ kih¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹, hi⁻ he⁻ tah⁻ dsëy¹ la⁻ mada¹ kih¹ Dio lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻siin¹ la⁻. ³⁸ Kih¹ hi⁻ sa⁻ jmee¹ he⁻ kih¹ juu¹ la⁻, ta⁻ jmee¹ hnäh¹ he⁻ kiyh¹.

³⁹ Lä⁻ja⁻ hnäh¹ øøhn⁴, wa⁻ heë¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ ta⁻ he⁻ ngëëh⁴ hnäh¹ juu¹ kih¹ Dio. Hi⁻ ta⁻ ha⁻ hnäh¹ kih¹ hi⁻ lih⁻ hlëëh⁴ jyoh¹ juu¹. ⁴⁰ Pero ta⁻ jmee¹ hnäh¹ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻ jee¹ dsa⁻ñeeh⁴ hnäh¹, jmee¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ lle¹ kih¹ ba⁻.

15

Ga⁻lä⁻jiih¹ Cristo ma¹ ga⁻hya⁻ hnë⁻ jmi¹ na⁻juuy¹

¹ Na⁻ na⁻ mi⁻dsoohn¹ hoh¹ hnäh¹ øøhn⁴, ha⁻ lä⁻ la¹ ju¹hmëë¹ he⁻ ga⁻hlëëhn⁴ hnäh¹, ja⁻ ba⁻ he⁻ ga⁻heëh¹ hnäh¹ ja⁻. Hi⁻ lä⁻ ma⁻tääh¹ ja⁻ ba⁻ hnäh¹ kyaah¹ juu¹ ja⁻ lä⁻jiih¹ na⁻. ² Kyaah¹ ja⁻ ba⁻ juu¹ la⁻ ma⁻ na⁻ laah¹ hnäh¹ cher¹ mah¹ ga⁻nää¹ ba⁻ hnäh¹ koo⁻ hweh¹ kyaah¹ juu¹ he⁻ ma⁻hlëëhn⁴ hnäh¹. Pero cher¹ mah¹ sa⁻ la¹ lä⁻ja⁻, sa⁻ jmää¹ he⁻ ma⁻dsoo¹ hoh¹ hnäh¹.

³ To⁻në¹ ga⁻hlëëhn⁴ hnäh¹ ja⁻ ba⁻ juu¹ he⁻ ga⁻heëhn⁴ hñiin⁻ he⁻ ga⁻juu¹ Cristo kih¹ dso¹kye⁻ jñän¹ lä⁻koo⁻ na⁻ siin¹ juu¹ kih¹ Dio. ⁴ Ja⁻ ga⁻ na⁻ ga⁻haa¹ dsih¹ mah¹ ga⁻lä⁻jiiyh¹ ka⁻läh¹ ma¹ ga⁻hya⁻ hnë⁻ jmi¹, lä⁻koo⁻ ma⁻ na⁻ siin¹ kiyh¹ jää¹. ⁵ Ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy¹ kih¹ Pee¹. Hi⁻ këë⁻ ga¹, ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy¹ kih¹ lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu¹. ⁶ Ma⁻ngëë¹ he⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy¹ kih¹ laa⁻ ga⁻ hña⁻ hña⁻ laa⁻ øøh¹ jne¹ kyaah¹ koo⁻ hä¹ ba⁻. Hi⁻ jwëë¹ øøh¹ jne¹ he⁻, chaa⁻ gyih¹ lä⁻jiih¹ na⁻, ko⁻llaa¹ ba⁻ ma⁻ na⁻ juu¹. ⁷ Ma⁻ngëë¹ he⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy¹ kih¹ Jacobo, ja⁻ ga⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy¹ jee¹ ma¹ tääh¹ lä⁻jëë⁻ apóstole.

⁸ Jee¹ ga⁻dsaa¹ ja⁻, ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy¹ ki¹ jnä¹. Jnä¹ hi⁻ ga⁻la¹ kih¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻koo⁻ lle¹ kih¹. ⁹ Jëëh¹, mäh¹ ga⁻ jnä¹ lä⁻koh¹ ga⁻ jee¹

lä'jēē' apóstole he'. Ni' sa' lle' kih' tēēh' dsa' jnä' apóstol. Jēēh', ga'jmeehn' cha'miuh' hī' laa' kyaā' Dio. ¹⁰ Pero, kih' he' llu' dsē' Dio, he' ja' ba' ja' laan' he' jwahn' laan'. Hi' ga'jmää' ba' he' llu' dsēy' kyaah' jnä' jēēh' ga'jmeen' cha' ga'miuh' ta' lä'koh' ga'jee' lä'jēē' apóstole he'. Pero ja' hñiuh' hī' ga'jmeē' ta' ja'. He' llu' dsē' Dio kyaah' jnä' ba' ja', he' ja' ya' hñi' llu' ta' he' ga'jmeen'. ¹¹ Lä'ja' ba' la' juu' he' kwa' jnääh', kwee' ba' jmeē' cher'mah' jnä', o cher'mah' jñah' kwa' juu' la', hi' juu' la' ba' ja', he' ga'heeh' hnäh'.

Lä'jiuh' lä'jēē' dsa' hī' ma'na'juu'

¹² Ga'nūuh' ba' hnäh' he' ga'kwa' dsa' juu' he' ga'lä'jiuh' Cristo. ¿He'la' ja' ko'laa' hnäh' jwah' hnäh' he' sa' lä'jiuh' dsa' hī' ma'na'juu'? ¹³ Jēēh', cher'mah' sa' lä'jiuh' dsa' hī' ma'na'juu', ni' sa' ga'lä'jiuh' Cristo cher'mah' lä'ja' la'. ¹⁴ Hi' cher'mah' sa' ga'lä'jiuh' Cristo, sa' jmää' ta' he' kwa' jnääh' juu' kiyh'. Lä'ja' ka'läh', he' ma'lä-dsoo' dsē' jne', sa' jmää' ta' ni' miuh'. ¹⁵ Hi' ja' ma'la' he' ja'. Ga'jmeē' jnääh' juu' ta' juu' kih' Dio, jēēh' ma'jmeē' jnääh' ju'dsoo' he' ga'mi'jiuyh' Cristo. Pero sa' ga'lä'jiuh' Cristo cher'mah' la' ju'dsoo' he' sa' lä'jiuh' dsa'. ¹⁶ Jēēh', cher'mah' sa' lä'jiuh' dsa' hī' ma'na'juu', ni' lä'ja' sa' ga'lä'jiuh' Cristo. ¹⁷ Wa'ra' jäh' kih' sa' ga'lä'jiuh' Cristo, sa' jmää' ta' he' ma'dsoo' hoh' hnäh'. Lä' ma'tääh' ja' ba' hnäh' kyaah' dso'kye' kyah' hnäh'. ¹⁸ Lä'ja' ka'läh', ma'na'heē' go'te' lä'jēē' hī' ga'juu' hī' laa' kyaā' Cristo. ¹⁹ Wa'ra' jäh' kih' la' kih' jmi'gyūh' la' ba', he' ma'cha' o'joh' dsē' jnän' kyaah' Cristo, peer' jwih' jne' jee' kih' lä'jēē' dsa'.

²⁰ Pero ma'ra' ju'dsoo' he' ga'lä'jiuh' Cristo jee' kih' hī' na'juu'. Laay' to'nē' kih' lä'jēē' hī' lä'jiuh' jee' kih' hī' na'juu'. ²¹ Kih' jaa' ba' dsa' ja' he' dsa'juu' dsa'. Lä'ja' ka'läh', kih' jaa' ba' dsa' ja' he' lä'jiuh' hī' na'juu'. ²² Jēēh', ja' ba' lä'koh' dsa' juu' dsa' kih' he' laay' sa'ju' kih' Adán, ja' ba' lä'ja' lä'jiuh' hī' laa' kyaā' Cristo. ²³ Lä'jaa' lä'jaa' lä'jiuh', ga' ma'tē' hor' kiyh'. To'nē' ga'lä'jiuh' Cristo hī' kye' nē' jnän'. Ja' ga'lä'jiuh' ka'läh' hī' laa' kyaay' wa'ra' ga'tē' jee' jāyh'. ²⁴ Hi' wa'ra' ga'tē' jee' llaa' go'te', lla' dsēē' Cristo kih' lä'jēē' hī' tääh' jmeē' hih', hi' kih' hī' laa' ta' hi' kih' hī' beē'. Ma'ja' ga' tooyh' goo' Dio hī' laa' Täā' jnän' mah' hñi' bih' jmeey' hih'. ²⁵ Jēēh', jmeē' bih' lla' dsēē' Cristo kih' lä'jēē' hī' na'høøh' kiyh' lä'jiuh' jāy' ta' hwa' hūh' tüy'. ²⁶ Kih' jee' lä'jēē' hī' na'høøh' kiyh' he', heey' go'te' hī' jngiuh' kih' dsa'. ²⁷ Jēēh', kih' Dio ma' jā' ta' hwa' hūh' tü' Cristo lä'jē' go'te' he' cha'. Lä'koo' ma' ga'jāyh': "Ma'jā' ta' hwa' hūh' tüy' lä'jē' he' cha'", nē' ba' jne' sa' hlēēh' lä'kye' kih' hñi' Dio hī' ga'tooh' gooy' lä'jē' he' ja'. ²⁸ He' ja' wa'ra' ga'jā' ta' hwa' hūh' tüy' lä'jē' he' cha', ja' ga' na' Jooy' ngēēy' hñi' chā'nē' hī' ga'tooh' gooy' lä'jē' he' cha' mah' lä'ja' jā' jøøh' Dio jee' kih' lä'jēē'.

²⁹ Ta' jyoh' ko'taa', ¿heē' ga'lih' dsa' hī' ga'saa' jmih' lla' hī' ma'na'juu'? Cher'mah' sa' lä'jiuh' dsa' hī' ma'na'juu', ¿he'la' ja' ga'saay' jmih' lla' hī' ma'na'juu'? ³⁰ Lä'ja' jnääh' ka'läh', ¿he'la' ja' heeh' jnääh' he' hii' goo' kyaā' jnääh' ga'lä'jē' jmih', cher'mah' sa' lä'jiuh' dsa'? ³¹ Ju'dsoo' jwahn' øøhn', lä'jē' jmih' ba' hii' goo' juun'. Hi' lä'ja' la' ju'dsoo' he' chaan' llu' jwēte' kwaat' kyah' hnäh' jee' hnääh' jne' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän'. ³² Wa'ra' jäh' kih' laan' dsa' wa' hī' cha' hī', ¿heē' jmää' kin' ja', he' ga'teen' kyaah' dsa' hī' laa' lä'koo' jah' häā' hī' tääh' jwih' Éfeso? Wa'ra' jäh' kih' sa' lä'jiuh' dsa' hī' ma'na'juu', wa' jmeē' ba' jne' lä'jē' he' tih' dsē' jne', wa' kih' hñh' llu'. Jēēh', hø' ba' juu' jne'.

33 Pero ta⁺ mi-gaa⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ kih⁺ hi⁻ hlëeh⁺ lä⁺ja⁻. Jëeh⁺ cher'mah⁺ ga⁺jme⁺e' jne⁻ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻, dsa⁻heë⁺ lä⁺jë⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ tëë⁺ jne⁻ jmeen⁻. 34 Jme⁺e' hnäh⁺ hñaa⁻ dsë⁻, mo⁻to⁻ jme⁻e' ga⁺ hnäh⁺ he⁻ hñaa⁺. Jëeh⁺, ko⁻llaa⁺ hnäh⁺ sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ kih⁺ Dio. He⁻ ja⁻ jwahn⁻ lä⁻na⁻ mah⁺ ja⁻ o⁻hii⁻ kyah⁺ hnäh⁺.

Ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻

35 Pero jäh⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻: “¿Ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻? ¿Ha⁻ ba⁺ lä⁻jnaäy⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺ lä⁻jiih⁺?” 36 Peer⁺ taa⁺h⁻ hne⁻. Sa⁺ hya⁺ mi⁺ju⁻ he⁻ jngëeh⁻ cher'mah⁺ ga⁺ jä⁺ lä⁻ ma⁻la⁺ ja⁻ba⁺ mi⁺. 37 He⁻ jngëeh⁻ ja⁻, sa⁺ la⁺ chaah⁺ he⁻ ja⁻ga⁺ hya⁻. La⁺ mi⁺ju⁻ ta⁻jmah⁺ ba⁺, cher'mah⁺ la⁺ mi⁺ju⁻ trigo, o he⁻ ga⁺ jyoh⁺ mi⁺ju⁻. 38 Dio kwa⁻ chaah⁺ lä⁻koo⁻ la⁻ dsëy⁺. Lä⁻koo⁻ nëë⁺ mi⁺ju⁻ hya⁻ kyaah⁺ chaah⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺. 39 Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ ngo⁺, sa⁺ la⁺ koo⁻ nëë⁺ ba⁺ jee⁻ lä⁻jë⁻. Kah⁺ ba⁺ la⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺, hi⁻ kah⁺ ba⁺ la⁺ ngo⁺ kih⁺ jah⁺. Kah⁺ ba⁺ la⁺ ka⁻lä⁻h⁻ ngo⁺ kih⁺ jah⁺ hi⁻ tääh⁺ cha⁺jmi⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁻ kih⁺ jah⁺ hi⁻ hëë⁻. 40 Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ ka⁻lä⁻h⁻ kih⁺ hi⁻ chaa⁻ gyuu⁺h⁺ kyaah⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻. Kah⁺ ba⁺ jnaä⁺ hi⁻ chaa⁻ gyuu⁺h⁺ hi⁻ kah⁺ ba⁺ laa⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻. 41 Kah⁺ ba⁺ la⁺ jmeë⁺ hyoo⁻, hi⁻ kah⁺ ba⁺ la⁺ kih⁺ sih⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺ cha⁻nñaa⁺ ka⁻lä⁻h⁻. Kah⁺ ba⁺ la⁺ jmeë⁺ kih⁺ jaa⁻ jaa⁻.

42 Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ la⁺ he⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺. Hoo⁻ dsa⁻ jmi⁻ngo⁺ he⁻ dsa⁻heë⁺, pero wa⁻ra⁻ ga⁺ lloo⁺ jmi⁺ lä⁻jiih⁺ ka⁻lä⁻h⁻, mo⁻so⁻ heëy⁺ jiih⁺ koh⁺. 43 Hoo⁻ dsa⁻ he⁻ mo⁻so⁻ ti⁻h⁻ dsëy⁺, pero wa⁻ra⁻ ga⁺ lä⁻jiih⁺, lä⁻jna⁻ na⁻hñaa⁺. Hoo⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻hwaä⁺ go⁻te⁻, pero wa⁻ra⁻ ga⁺ tē⁻ jee⁻ lä⁻jiih⁺, ma⁻kyaah⁺ cha⁻miih⁻ be⁻. 44 He⁻ hoo⁻ dsa⁻, la⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻. Pero he⁻ lä⁻jiih⁺, la⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻. Cha⁻ jmi⁻ngo⁺ he⁻ la⁺ kih⁺ hwa⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ cha⁻ he⁻ la⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻. 45 Lä⁻ja⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ kih⁺ Dio: “Dsa⁻ ñuu⁺h⁺ Adán hi⁻ to⁻nē⁻ he⁻, ma⁻ na⁻laä⁻ kih⁺ hwa⁺ la⁻ ba⁺ hi⁻ ma⁻ jiih⁺.” Pero Adán hi⁻ ja⁻ jee⁻ ga⁺ dsaa⁺ he⁻, laä⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ mah⁺ jmeey⁺ chaa⁻ dsa⁻. 46 Hi⁻ laä⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁻ sa⁺ laäy⁺ to⁻nē⁻. Hi⁻ ma⁻ na⁻laä⁻ kih⁺ hwa⁺ la⁻ ba⁺ ma⁻ laäy⁺ to⁻nē⁻, ja⁻ga⁺ ja⁺ hi⁻ laä⁻ jmi⁻lle⁻. 47 Dsa⁻ ñuu⁺h⁺ hi⁻ ma⁻ laä⁻ to⁻nē⁻, ma⁻ na⁻jnaäy⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻. Pero jee⁻ ga⁺ tē⁻ uu⁺ dsa⁻ ñuu⁺h⁺ he⁻, laä⁻ Dsa⁻ jööh⁺ jnaän⁺ hi⁻ na⁻jnaäy⁺ kih⁺ gyuu⁺h⁺. 48 Ga⁻lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻jnaäy⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻, laäy⁺ kwee⁻ kyaah⁺ hi⁻ ga⁺ laä⁻ kyaah⁺ gwaah⁺. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻jnaäy⁺ gyuu⁺h⁺, leey⁺ lä⁻koo⁻ laä⁻ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺h⁺. 49 Jnaäy⁺ jne⁻ kwee⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ jnaäy⁺ hi⁻ ga⁺ laa⁻ kyaah⁺ gwaah⁺. Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻, lä⁻koo⁻ jnaäy⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺h⁺, lä⁻ja⁻ lä⁻jnaäy⁺ jne⁻ ka⁻lä⁻h⁻. 50 Lä⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺ ööh⁺n⁺, hi⁻ laä⁻ kyaah⁺ jmi⁻ngo⁺, sa⁺ tēëy⁺ ya⁻ jwii⁺ kih⁺ Dio. Jëeh⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ dsa⁻heë⁺, sa⁺ hñaa⁺ kyaah⁺ jyoh⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ tēë⁺ jne⁻ he⁻ sa⁺ dsa⁻heë⁺ jiih⁺ koh⁺.

51 Na⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺ koo⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻hmaä⁺. Ja⁻ lä⁻jëë⁻ jne⁻ juun⁺, pero lä⁻jëë⁻ jne⁻ lä⁻sëë⁻ jne⁻. 52 Ni⁻ sa⁺ leeh⁻ ga⁺ jne⁻, kyaah⁺ koo⁻ hmih⁺ ba⁺ jne⁻ lä⁻sëë⁻ jne⁻, wa⁻ra⁻ ga⁺ hi⁻ jee⁻ ga⁺ dsaa⁺ luu⁺ hoo⁺. Jëeh⁺, hi⁻ luu⁺ hoo⁺ mah⁺ lä⁻jiih⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺. Ja⁻ jiih⁺ mo⁻so⁻ juuy⁺ jiih⁺ koh⁺. Lä⁻jëë⁻ ba⁺ jne⁻ lä⁻sëë⁻ jne⁻ ma⁻ja⁻. 53 Jmi⁻ngo⁺ jnaän⁺ he⁻ dsa⁻heë⁺, jmeë⁻ bi⁺ lä⁻sii⁻ mah⁺ mo⁻so⁻ heë⁻. Hi⁻ jmeë⁻ bi⁺ lä⁻sii⁻ mah⁺ mo⁻so⁻ juuy⁺ jiih⁺ koh⁺. 54 Wa⁻ra⁻ ga⁺ lii⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ dsa⁻heë⁺, ja⁻ jiih⁺ mo⁻so⁻ heë⁻, hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁺ lii⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ dsa⁻juu⁺, lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ juuy⁺ ga⁺. Ja⁻ga⁺ na⁻ lä⁻te⁻ juu⁻ he⁻ na⁻sii⁻ lä⁻la⁻: “Ma⁻dsaa⁺ go⁻te⁻ ba⁺ he⁻ ma⁻ jmeë⁻ dsa⁻juu⁺ dsa⁻. 55 Na⁻ hma⁻kuu⁻ he⁻ ma⁻ lle⁻ na⁻kuuy⁻ he⁻ ma⁻

jngiih⁴ kih⁴ dsa⁴. Na⁴ to⁴ h00⁰, he⁴ ma⁴ lla⁴ dsëë⁴ kih⁴ dsa⁴.” 56 Hma⁴ kuu⁴ he⁴ jngiih⁴ kih⁴ dsa⁴, la⁴ dso⁴ kye⁴. Hi⁴ dso⁴ kye⁴ ja⁴, ka⁴ be⁴ kih⁴ ley⁴ mah⁴ jmeeh⁴ jne⁴. 57 Wa⁴ kwan⁴ ti⁴hmaah⁴ kih⁴ Dio⁴ hi⁴ jmee⁴ lëh⁴ jne⁴ ta⁴ la⁴ kih⁴ Jesucristo Dsa⁴ j00h⁴ jnän⁴.

58 He⁴ ja⁴ jwëëhn⁴ hnäh⁴ 00hn⁴ hi⁴ hnaan⁴ cha⁴ miih⁴, go⁴ taah⁴ hnäh⁴ ko0⁰ hweh⁴. Ta⁴ jeh⁴ hoh⁴ hnäh⁴ ni⁴ miih⁴. Jmee⁴ ba⁴ hnäh⁴ cha⁴ ga⁴ miih⁴ ta⁴ kih⁴ Dsa⁴ j00h⁴ jnän⁴ ko0⁰ hä⁴ ko0⁰ hä⁴. Jëëh⁴, ñe⁴ ba⁴ jne⁴ sa⁴ na⁴ heë⁴ ta⁴ he⁴ jmee⁴ jne⁴ kiyh⁴.

16

Wa' cho0h' jne' kuu' mah' kwëëhn' hi' tä' ñee'

1 Kwaat⁴ kih⁴ he⁴ cho0h⁴ hnäh⁴ kuu⁴ kih⁴ hi⁴ laa⁴ kyaa⁴ Dio, jmee⁴ hnäh⁴ ja⁴ ba⁴ lä⁴ ko0⁰ ga⁴ jmeen⁴ mada⁴ kih⁴ ga⁴ lä⁴ jë⁴ gwah⁴ he⁴ t00⁰ hwa⁴ Galacia. 2 To⁴ në⁴ jmi⁴ kih⁴ seman⁴, lä⁴ jaa⁴ lä⁴ jaa⁴ hnäh⁴ h00⁰ hnäh⁴ kah⁴ miih⁴ kuu⁴, he⁴ lle⁴ kih⁴ kwëëh⁴ hnäh⁴ Dio ha⁴ koh⁴ te⁴ he⁴ lëh⁴ hnäh⁴ lä⁴ ko0⁰ seman⁴ mah⁴ ma⁴ na⁴ jaa⁴ kuu⁴ wa⁴ ra⁴ ga⁴ lloon⁴. 3 Hi⁴ wa⁴ ra⁴ ga⁴ lloon⁴ jee⁴ tääh⁴ hnäh⁴, sün⁴ ko0⁰ je⁴ he⁴ lla⁴ llen⁴ jmi⁴ kih⁴ hi⁴ ma⁴ hñaah⁴ hnäh⁴ mah⁴ dsa⁴ kay⁴ kuu⁴ he⁴ ma⁴ cho0h⁴ hnäh⁴ kih⁴ 00h⁴ jne⁴ hi⁴ tääh⁴ Jerusalén. 4 Cher⁴ mah⁴ ga⁴ la⁴ niin⁴, dsa⁴ n00⁰ jnääh⁴ ko⁴ j0h⁴ kyaayh⁴.

Dsoo' Paa' ta' Macedonia

5 Niin⁴ jaa⁴ ta⁴ Macedonia, ja⁴ ga⁴ niin⁴ jee⁴ tääh⁴ hnäh⁴, jëëh⁴ ta⁴ Macedonia ba⁴ dsa⁴ ngëën⁴ jaa⁴. 6 Hi⁴ jëë⁴ cher⁴ mah⁴ ga⁴ jän⁴ kyaah⁴ hnäh⁴ miih⁴ jmi⁴, o cher⁴ mah⁴ ga⁴ la⁴ jän⁴ kyaah⁴ hnäh⁴ ta⁴ ko⁴ jiih⁴ ngëë⁴ jii⁴ gyuu⁴. Ja⁴ ga⁴ kwëëh⁴ jnä⁴ miih⁴ he⁴ jmee⁴ bi⁴ kin⁴ cha⁴ jwë⁴ ha⁴ ta⁴ jee⁴ niin⁴. 7 Jëëh⁴ sa⁴ hnoon⁴, ko0⁰ dsa⁴ ngëë⁴ ba⁴ jnä⁴ ta⁴ jee⁴ tääh⁴ hnäh⁴. Cher⁴ mah⁴ ga⁴ kwa⁴ Dio jwë⁴, hnoon⁴ jän⁴ miih⁴ jmi⁴ kyaah⁴ hnäh⁴. 8 Pero jän⁴ jee⁴ jwi⁴ Éfeso la⁴, lä⁴ jiih⁴ gooh⁴ jmi⁴ Pentecosté. 9 Jëëh⁴ jee⁴ la⁴ ma⁴ cha⁴ jwë⁴ kin⁴ he⁴ kwan⁴ juu⁴, hi⁴ ta⁴ kin⁴ go⁴ hii⁴ llu⁴ ma⁴ ke⁴ chaq⁴ jwëë⁴ hi⁴ na⁴ h00h⁴ kin⁴.

10 Cher⁴ mah⁴ ga⁴ lloo⁴ Timotä, jmee⁴ hnäh⁴ lä⁴ tih⁴ dsëy⁴, jëëh⁴ jmee⁴ bih⁴ ta⁴ kih⁴ Dio ja⁴ ba⁴ lä⁴ ko0⁰ jmee⁴ jnä⁴. 11 Lä⁴ jëë⁴ ba⁴ wa⁴ hnäy⁴ mah⁴ jäyh⁴ jëë⁴ dsëy⁴ ta⁴ la⁴ kin⁴. Jëëh⁴ gyan⁴ jaa⁴ jnih⁴ kyaah⁴ jñah⁴ ga⁴ 00h⁴ jne⁴.

12 Jee⁴ la⁴ jwëëhn⁴ hnäh⁴ ha⁴ lä⁴ la⁴ kih⁴ Apolo. Cha⁴ miih⁴ jiih⁴ ga⁴ chuun⁴ kyaayh⁴ mah⁴ ma⁴ dsooy⁴ ma⁴ dsa⁴ jëëy⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ jñah⁴ ga⁴ 00h⁴ jne⁴. Pero sa⁴ ga⁴ lla⁴ dsëy⁴ ma⁴ dsooy⁴ lä⁴ chah⁴ ja⁴. Dsooy⁴ ba⁴ lä⁴ ko0⁰ ma⁴ jaa⁴y.

Ga' hih' Paa' juu' kyaah' 00yh'

13 Wa⁴ na⁴ nëh⁴ hnäh⁴, hn00⁰ lä⁴ ma⁴ dsoo⁴ ja⁴ ba⁴ hoh⁴ hnäh⁴. Wa⁴ cha⁴ cha⁴ miih⁴ be⁴ kyah⁴ hnäh⁴. Hi⁴ ta⁴ jeh⁴ hoh⁴ hnäh⁴ ni⁴ miih⁴. 14 Lä⁴ jë⁴ he⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴, jmee⁴ hnäh⁴ lä⁴ lle⁴ kih⁴ he⁴ hnaah⁴ hnäh⁴ dsa⁴ kyaah⁴ hnäh⁴.

15 00hn⁴, ma⁴ ñeh⁴ ba⁴ hnäh⁴ kih⁴ Estéfana kyaah⁴ lä⁴ jëë⁴ hi⁴ chaq⁴ kyaay⁴. Laay⁴ to⁴ në⁴ hi⁴ ga⁴ heeh⁴ ju⁴ hmëë⁴ hwa⁴ Acaya. Lä⁴ jëë⁴ hi⁴ he⁴ tääh⁴ jmee⁴ ta⁴ he⁴ kih⁴ lä⁴ jëë⁴ hi⁴ laa⁴ kyaah⁴ Dio. 16 Chuun⁴ kyaah⁴ hnäh⁴, wa⁴ nuuh⁴ hnäh⁴ kih⁴ dsa⁴ hi⁴ jmee⁴ lä⁴ ko0⁰ hi⁴ he⁴. Lä⁴ ja⁴ ka⁴ läh⁴ kih⁴ hi⁴ kwa⁴ be⁴ kih⁴ 00h⁴ jne⁴ hi⁴ kyaah⁴ ga⁴ jñah⁴ 00h⁴ jne⁴ hi⁴ jmee⁴ ta⁴ kih⁴ Dio. 17 Peer⁴ jëë⁴ dsën⁴ he⁴ ma⁴ ja⁴ Estéfana, kyaah⁴ Fortunato, kyaah⁴ Acaico. Hi⁴ he⁴ na⁴ ga⁴ kwa⁴ be⁴ kyaah⁴ jnääh⁴ kih⁴ he⁴ sa⁴ ga⁴ la⁴ ma⁴ ya⁴ nää⁴ hnäh⁴. 18 Ga⁴ jmeey⁴ jëë⁴ dsën⁴

cha-miih- ja-ba' lä-koq- ga-jmeey' kyah' hnäh'. Kih' dsa- hi- jmee- lä-ja-, hnøø' kwa' jne' ti'hmaah' kiyh'.

¹⁹ Lä-jë- gwah- he- tøø' hwa' Asia, jmee- Dio kyah' hnäh'. Aquila kyaah' Priscila kyaah' øøh' jne' hi- dsa-ñee- cha'neh- kiyh', jmeey- cha-miih- Dio kyah' hnäh' lä- hnøø' Dsa-jøøh' jnän`. ²⁰ Ga-lä-jëë- øøh' jne' jmee- Dio kyah' hnäh'. Ja- chyh- hnäh' kih' dsa-kyaaah' hnäh' lä- hnøø' Dio.

²¹ Jnä' Paa' kyaah' goon- hñiin-, ma-siin' miih- jee' ma-dsaä' he- la-, he- jmeen- Dio kyah' hnäh'.

²² Dso'jwii' ba'kyaah' hi- sa- hnää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän`. Chah' ba'jäh' Dsa-jøøh' jnän`.

²³ Wa' mi-jää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` lä-jëë- hnäh'. ²⁴ Lä-jëë- hnäh' hnaan- ta-la- kih' Cristo Jesús. Wa' la' lä-ja-.

2 Corintios

He-la-jee' ga-tě to' je-he-ga-sii' Paa' kih' ooh' jne' hi-chaa- Corinto

¹ Jnā' Paa' laan' apóstol kyaā' Jesucristo lä' hyoh- dsē' Dio. Kyaah' Timotā ooh' jne' siin- kyah' hnäh' hi- tääh' gwah- kih' Dio jwii- Corinto lä' kye- kih' lä' jēē- hi- laa' kyaā' Dio hi- tääh' lä' kaa- hwa' Acaya. ² Ngün' kih' Dio hi- laa' Täā' jnän' hi- ngün' kih' Dsa-jōoh' jnän' Jesucristo, wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Kwa' ba' Dio be' jnän' lä' ma' jēē' jne' he- wii'

³ He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa-jōoh' jnän', hi- laa' Täā' jnän' hi- lä-ñih' dsē' jne', hi- laay' Dio jnän' hi- jmee- dsa-nøh' dsē- jne'. ⁴ Ma' chaa- jne' lli' wii', hi- he' jnuuh' he- ti- meeh- dsē- jne'. Mah' lä-ja- ka-läh' jne', kwan' be' kih' jñah' hi- ti- meeh- dsē' lä' koo- ma- jmeey' Dio he- ma- nøh' dsē- jne'. ⁵ Jēēh, tōoh' jne' jēēn' cha-miih- lli' wii' lä' koo- ga' jēē' Cristo. Hi- ja- ba' lä-ja-, ta-la- kih' Cristo, tōoh' jne' jēē- dsē- jne' cha-miih-. ⁶ He- ja- wa-ra- ga' jēē' jnāäh' lli' wii', la' llu' kyah' hnäh' mah' ja- lääh' hnäh'. Hi- ma' jēē- dsē- jnāäh', he- ja- jmee- dsa-nøh' hoh' hnäh' hi- kwēēh- hoh' hnäh' ma' jēēh' hnäh' he- wii', ja- ba' lä' koo- wii' he- ma- jēē' jnāäh'. ⁷ Heh' o-jøh' dsē- he- cha- kyaā' jnāäh' ta-la- kyah' hnäh', sa' llaā'. Jēēh, ñe' jnāäh' lä' koo- jēē' jnāäh' wii', ja- ba' lä-ja- jēēh' hnäh' wii'. Hi- ja- ba' lä' koo- dsa-nøh' dsē- jnāäh', ja- ba' lä-ja- dsa-nøh' hoh' hnäh' ka-läh'.

⁸ Ooh' h, hnø- jnāäh' lä' ñeh' hnäh' ha- koh' wii' sa- ga-ngēē' jnāäh' hwa' Asia. Ma' jmee- jnāäh' huudse- sa' ma' lä' täā' jnāäh'. Lä' jiih' sa' ga-lä' cha- o-jøh' dsē- he- ma' läā' jnāäh'. ⁹ Ma' jmee- jnāäh' huudse- he- ma- na- juu' ba' jnāäh' ja-. He- ja- ga- jmaa' kyaā' jnāäh' mah' sa' kye' jnāäh' o-jøh' dsē- kyaā' hñaa' jnāäh'. Mah' lä-ja- lä' cha- o-jøh' dsē- kyaā' jnāäh' kih' Dio hi- mi- jiih' hi- ma- na- juu'. ¹⁰ Hi- he' ga-läā' jnāäh', hi- he' läā' jnāäh', hi- kye' jnāäh' o-jøh' dsē- kiyh', lä- ma- ngoo' ja- ba' läāy' jnāäh' ma' hii' goo- juu' jnāäh'. ¹¹ Lä-ja- jmeey' cher' mah' kwah- hnäh' be' ngii' hnäh' kyaah' jnāäh' kiyh'. Jēēh' cher' mah' jwēē' ngii' kih' Dio ta-la- kyaā' jnāäh', lä-ja- ka-läh' jwēē' kwa' ti'hmaah' kih' Dio ma- ngēē' ma- jmeey' he- llu' kyaā' jnāäh'.

Ga' mi' sii' Paa' huudse- he- ma' dsooy' ta' jwii- Corinto

¹² He- la- ba' ja- he- tih- dsē- jnāäh', he- sa' hñii' huudse- kyaā' jnāäh' lä' koo- ga' jmeey' jnāäh' ta' jee' jyoh'. Kye' jnāäh' koo- nēē' ba' huudse- he- gwa' kih' Dio. Sa' ga' jmeey' jnāäh' lä' koo- jmee- hi- kyuuh- cha- miih-. Ga' jmeey' jnāäh' lä' koo- lle' kih' ba', kih' he- llu' dsē' Dio kyaah' jnāäh'. Lä-ja- cha- ga' miih- llu' ga' jmeey' jnāäh' jee' kyah' hnäh'. ¹³ He- ma- sii' jnāäh' kyah' hnäh', la' kyaah' koo- nēē' ba' huudse-. Ha- koo- jiih' lä' ngēēh' ba' hnäh' jee' hēh' hnäh' he- ma' sii' jnāäh' la', ko- ja- ba' la' huudse- kyaā' jnāäh'. Hi- hnoon' täh- hoh' hnäh' llu', ¹⁴ lä' koh' ma- lä' ngēēh' hnäh' miih- ha- lä' le' jnän' wa-ra- ga-tě' jee' jäh' Jesús Dsa-jōoh' jnän'. Jēēh' ja- ba' lä' koo- lä' chaa- jnāäh' llu' kwaat' kyah' hnäh', ja- ba' lä-ja- lä' chaa- hnäh' llu' kwaat' kyaā' jnāäh' jmi' ja-.

15 Ma'ra' ju'dsoo' lä'ja' le' jnän'. Ma'jmeen' huu'dsē- ma'nün'to-nē'ta'jee' tääh' hnäh'. Hi' lä'ja' ka-läh'ta-la'he-ma'jahn'ma'na'jēēn' hnäh'mah'tē'to'jiih-lä'čaaḥ' hnäh'llu'. 16 Jee' tääh' hnäh' na' ma'nün'ta' Macedonia. Hi' Macedonia ja', ma'jahn'ka-läh'ta'jee'tääh' hnäh'. Hi' kyaah' be' kyah' hnäh'ma'nün'ta' Judea. 17 Lä'koo' ma' ga'jmeen' huu'dsē- lä'ja', ja' he' koon'. O'čhe' laah' hnäh' ga'jmeen' huu'dsē- lä'koo' jaa' hi' ta'juu' hi' jäh' "jaah"- mah'ja'ga'jäyh' "jah'ha"? 18 Mi-te'ba'Dio juu'kih'. Ja'ba'lä'ja-jnääh'ka-läh'. Sa'jäh'jnääh'"jaah"- mah'ja'ga'jäh-jnääh'"jah'ha"'. 19 Hi'lä'ja'ka-läh'juu'kih'Jesucristo juu' Dio he' ga'kwa'jnääh'jee'kyah'hnäh', kyaah'Silvano hi'kyaah'Timotä, sa'ma'la'"jaah', jah'ha"', koo'"jaah"- ba'ma'la',jēēn'sa'ta'juuy'. 20 Jēēn'ga-lä'jē-he'ga'bääh'Dio hñii'jmeey'ta-la'kih'juuy', koo'"jaah"- ba'la'. Ma'ra'he'mi'tey'ba'juu'kiyh'. He'ja'ba'ja', ta'la'kih'Cristo jäh-jne'"Wa'la'lä'ja"- mah'jmeen'juuh'kih'Diojnän'. 21 Dio ba'hi'jmeē-he'tøḥ'jne'koo'hweh'kyaah'Cristo hi'ga'lleeyh-jne'mah'lee'jne'kyaay'. 22 Ga'tooyh-Jmi-lle'Na'ngii'kiyh'neh'tuh-dsē-jne', lä'koo'he'ga'jmääy'jne'lee'. He'ja'ñe'jne'hñah'ga'jne'ta'cha'nē'. 23 Ñe'ba'Dio he' sa'ga'ma'ñeen'jwii'Corinto jee'tääh'hnäh'na'kih'he'ga-lä'nih'dsēn'kyah'hnäh'. 24 Ja'he-hnøḥ-jnääh'jmeē'jnääh'mada'kyah'hnäh'jee'hñääh'n'Dio. He-hnøḥ-jnääh'jmeē'jnääh'be'kyah'hnäh'ba'ja', mah'jēē'hoh'hnäh'. Jēēn',kih'he-ma'heḥ'hnäh'kih'Dio, he'ja'ma'tääh'hnäh'koo'hweh'.

2

1 He'ja'ga'lla'dsēn'he-sa'ñeen'na'jēēn'hnäh'cher'mah'koo'ka-läh'jmeen'ti-meeh'hoh'hnäh'. 2 Jēēn',cher'mah'ga'jmeen'ti-meeh'hoh'hnäh',čhi' mo'jmeē'jēē-dsēn'cher'mah'ga'jmeen'lä'ja'? Ma'la'hnäh'ba'hi'jmeē'jēē-dsēn'. 3 Kih'he'ja'ba'ma'siin'kyah'hnäh'mah'wa'ra-ga'lloon'na'jēēn'hnäh',sa'jmeēh'hnäh'ti-meeh-dsēn',hnäh'hi'ma'jmeē'jēē-dsēn'. Cha-ba'o'jḥ'dsē-kin'kyaah'hnäh',he'tääh'hnäh'jēē'hoh'hnäh'lä'koo-jnä'. 4 Lä'koo'ma'ga'siin'kyah'hnäh',sa'ma'čaaḥ-llu',ma'ti-meeh-dsēn'jwēte, lä'jiih'ja'hoohn'. Pero ja'he'ga'siin'mah'jmeen'ti-meeh'hoh'hnäh'. Ga'siin'mah'lä'ñeh'hnäh'he'hnaan'hnäh'cha'miih-ba'ja'.

Hnøḥ'jḥ-dsē-jne'kih'hi-ga'jmeē'he-hñih'mah'jäyh'ka-läh'

5 Hi'ga'jmeē'ti-meeh-dsēn',ja'ma'la'kin'ga'jmeēylä'ja'. Ga'jmeēy'kih'lä'jēē-hnäh'he'ti-meeh'hoh'hnäh'miih'. Jwēḥn'hnäh'lä'la',mah'sa'jmeen'juuh'kih'juu'la'. 6 Ma'lee'ko'na'kih'dsa'he',lä'koo'te'he'ma'heeh'hnäh'wii'. 7 He'ja'na',llu'ga'he'jmeēh'hnäh'jḥ'hoh'hnäh'kiyh',mah'jēē-dsēy',le'ga'che'ga'heē'dsēy'kih'he'ti-meeh-dsēy'cha'miih'. 8 He'ja'čuun'kyaah'hnäh',mi'jnää'hnäh'kiyh'he'hnaah'hñih'. 9 Lä'ja'ka-läh'ga'siin'kyah'hnäh'jää',mah'jēēn'che'nueh'hnäh'kih'lä'jē'mada'kin'. 10 Cher'mah'jḥ'hoh'hnäh'kih'dsa'kyaah'hnäh',jnä'ka-läh'jmeen'jḥ-dsēn'kiyh'. Heh'he'jmeen'jḥ-dsēn'ja'(cher'mah'cha'he'kih'jmeen'jḥ-dsēn')he'jmeen'lä'ja',he'llu'kyah'hnäh'ba'ja',cha'nē'Cristo. 11 Heh'lä'ja'sa'kwan'jwē'kih'Tana'leeyh'jne'. Jēēn',kyuuh'ba'jne'ha-lä'la'may'kiyh'.

Galä'meeh'dsē'Paa'lä'ma'gyay'jwii'-Troa

¹² Ma' ga' lloon⁴ jee' jwii⁻ Troa, ma' kwan' ju' hmëë' kih⁴ Cristo. Jee' ja⁻ Dsa-jøøh¹ jnän' ga'nä' jwë' kin⁺ mah' ma' jmeen' ta' kiyh'. ¹³ Pero sa' ga'hii' ti' neh⁻ tuh-dsën⁻ kih⁴ he' sa' ga'jnäähn⁻ øøhn⁻ Tito. He' ja⁻ ga'hihn⁻ juu' kih⁴ dsa' he' mah' ngoon⁴ ta' Macedonia ba'.

Ta' la' kih⁴ Cristo leh⁺ ba' jne'

¹⁴ Ti'hmaah' Dio hi⁻ kwa⁺ jwë' leh⁺ jne' tää' kyaah⁴ be' kih⁴ Cristo Jesús. Lä'kaa⁻ jee' dsa' nøø' jne', nuu' dsa⁻ juu' kih⁴ Dio. Lä'koo⁻ he' kye' jne' lle' mi' jwii⁻ he' jwä⁻ uu' ba' la'. ¹⁵ Ta' la' kih⁴ Cristo laa' jne' lä'koo⁻ lle' mi' jwii⁻ he' soo' jee' gya' Dio. He' na' la' jme⁴ he' taah⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa-lää' hi⁻ lä' kye⁻ hi⁻ dsa-hee' ka-läh'. ¹⁶ Kih⁴ hi⁻ dsa-hee', hi⁻ lä'koo⁻ jaa⁻ hlii'. Hi⁻ kih⁴ hi⁻ dsa-lää', hi⁻ mi' jwii⁻ he' kwa' jne' juu' he' jmee' chaä' dsa'. ¿Hi⁻ ba' tää' jmee' ta' la'? ¹⁷ Sa' jmee' jnääh' lä'koo⁻ jmee' jwëë' hi⁻ ga'nää' kwa' juu' kih⁴ Dio ha⁻ lä' jee' liyh⁺ kuu'. Kyaah⁴ koo⁻ nëë' ba' huu' dsë⁻ ga' nøø' jnääh' lä'koo⁻ ga' chee' Dio jnääh'. Lä'ja⁻ jmee' jnääh' cha'nëy', lä'llu' he' tøøh⁻ jnääh' kyaah⁴ Cristo.

3

Ga'hlëeh' Paa' kih⁴ hmooh' hmëë'

¹ Pero ta' jmee' hnäh' huu' dsë⁻ he' hlëeh' jnääh' llu' kyaah⁴ hñaa' jnääh'. Hi⁻ sa' jmee' bi' kye' jnääh' koo⁻ je⁻ he' ngëë' juu' hee⁻ ta' laa' jnääh' lä'koo⁻ jmee' ko'llaa'. Ni⁻ sa' ngii' jnääh' kwah' hnäh' koo⁻ je⁻ he' hlëeh⁺ llu' kyaah⁴ jnääh' mah' heeh' jnääh' dsa' ha⁻ jee' tēë' jnääh'. ² Hñaa' ba' hnäh' laah⁴ hnäh' lä'koo⁻ je⁻ he' hlëeh⁺ llu' kyaah⁴ jnääh'. Lä'koo⁻ he' na' sii⁻ neh⁻ tuh-dsë⁻ jnääh'. He' ja⁻ ba' jëë' dsa⁻ hi⁻ kay' kwaat⁺ ha⁻ lä' la' ta' he' ga' jmee' jnääh' jee' kyah' hnäh'. ³ Jnä' hä' laah⁴ hnäh' lä'koo⁻ je⁻ he' ga' sii' Cristo ta' la' kyaah⁴ jnääh'. Ja⁻ he' na' sii' kyaah⁴ hee'. He' na' sii' kyaah⁴ Jmi' lle' kih⁴ Dio jiih⁺ ba' ja⁻. Ni⁻ sa' na' sii' në' mi'kuu', he' na' sii' neh⁻ tuh-dsë' dsa' ba'.

⁴ Ta' la' kih⁴ Cristo jmee' jnääh' kwaat⁺, ma' ra' he' ga' jmää' kyah' hnäh' ta' he' ga' jmee' jnääh'. He' ja⁻ la' o'jøh⁻ dsë⁻ he' cha' kyaah⁴ jnääh' cha'në' Dio. ⁵ Ja⁻ kyaah⁴ be' kyaah⁴ jnääh' he' ma' ya' nøø' jnääh' jmee' jnääh' ta' la', mah' sa' jmee' jnääh' huu' dsë⁻ he' la' ta' kyaah⁴ hñaa' jnääh'. Sa' la' lä'ja⁻. Ta' he' leh⁺ jnääh' jmeen⁻, la' kyaah⁴ be' kih⁴ Dio ba' ja⁻. ⁶ Hi⁻ he' ba' ga' hñaa' jnääh' hi' ga' jmeey' he' tē' dsë' jnääh' mah' kwa' jnääh' juu' ha⁻ lä' la' hmooh' hmëë'. Ja⁻ koo⁻ na' sii' ta' jmah⁴, kyaah⁴ Jmi' lle' ba' la' hmooh' hmëë'. Jëeh', në' ley kih⁴ Moisé na' sii', ma' na' bääh' jne' he' juu' ba' jne' ja⁻. Pero Jmi' lle' kih⁴ Dio jmee' chaä' jne'.

⁷ Ley he' ma' na' sii' në' jwi' kuu', he' taah⁻ jne' dso' jwii', he' ja⁻ ja' kyaah⁴ je' tøjlēë⁻ ñih'. He' ja⁻ dsa⁻ Israel sa' ga' tääy' ma' jëëy' mo' në' Moisé kih⁴ he' beë' je' ja⁻. Pero ga' dsaa' ba' he' beë' ja⁻. ⁸ Ha' ga' sa' llu' cha' ga' miih⁻ hmooh' hmëë' he' la' jnän' ta' la' kih⁴ Jmi' lle' kih⁴ Dio. ⁹ Jëeh', cher' mah' ja' kyaah⁴ je' tøjlēë⁻ ñih' juu' he' taah⁻ jne' dso' jwii', ha' ga' koo⁻ sa' jnaah⁴ juu' he' jmää' jne' lluu'. ¹⁰ Heh' he' tøjlēë⁻ ñih' kih⁴ hmooh' ma' gyuh⁻ ja⁻, ni' miih⁻ sa' jëh' kwee' lä'koo⁻ jnaah⁴ la' hmooh' hmëë'. ¹¹ Jëeh', cher' mah' ma' la' tøjlēë⁻ ñih' hmooh' he' ma' ngëë' ja⁻, ha' ga' sa' jnaah⁴ cha' ga' miih⁻ hmooh' he' sa' ngëë' jih' koh⁺.

¹² Peer⁺ jnaah⁴ la' he' o'jøh⁻ dsë⁻ he' ma' cha⁻ jnän' kyaah⁴ hmooh' hmëë', he' ja⁻ hlëeh' jnääh' lä'kaa⁻ tuh-dsë⁻ jnääh' kih⁴ he' na'. ¹³ Sa' jmee' jnääh'

'lä'koo' ga'jmeé' Moisé he' ma'jlëy' mo'nëy' kyaah' koo' jwí' hmüih' mah' sa' ma' jëé' dsa' Israel je' tø'jlëé' ñih' ja' ta'ko'jiih' ma' dsa'uu'. ¹⁴ Lã'ja' ka'lãh', huu'dsë' kih' dsa' he' ma' na'jlë'. Lã'ja' la' lä'jiih' na', wa'ra' ga'hëy' jee' na'sii' hmoooh' ma' gyuh' ja'. La'kiyh'lä'koo' na'jlë' jwí' hmüih' huu'dsë' kiyh', sa' kwa' jwë' lä'ngëéy'. Pero kyaah' Cristo dsa'jñuh' he' na'jlë' huu'dsë' kiyh'. ¹⁵ Lã'jiih' jmií' na', wa'ra' ga'hëy' he' ga'sii' Moisé, lä' ma'na'jlë' ja'ba' huu'dsë' kiyh'. ¹⁶ Pero wa'ra' ga'heeh' dsa'kih' Dsa'jøøh' jnãn', dsa'jñuh' he' na'jlë' huu'dsë' kiyh'. ¹⁷ Jëéh', Dsa'jøøh' jnãn' laa' Jmi'lle' Na'jngüi'. Hi' cher'mah' Jmi'lle' kih' Dsa'jøøh' jnãn' kyaah' jne', ma'na'na' huu'dsë' jnãn' hi' ma'laa' ba'jne' cha'në' Dio. ¹⁸ He'ja' lä'jëé' jne' ga'nøøn' na'jñih' mo'në' jne', laa' jne' lä'koo' hu' he' jëé' jee' kih' dsa' mah' tëéy' jëéy' ha' koh' jøøh' sa' laa' Dsa'jøøh' jnãn'. Lã'ja' Dsa'jøøh' jnãn' hi' laa' jmi'lle' ngoo' mi'sëéy' jne' lä'jiih' lee' jne' lä'koo' laay' hñiíy'.

4

¹ Kih'he' ga'lã'ñih' dsë' Dio jnääh', he'ja' ga'hñah' jnääh' jmeé' jnääh' ta' la'. He'ja' sa' dsa'jeh' dsë' jnääh'. ² Ma'jmeé' jnääh' ta' koo' lä'jë' he' la' o'hih' hi' lä'jë' he' jmeé' dsa'jee' na'hmää'. Sa'hñøø' jnääh' may' hñiíh' ja', ni' sa' mi'sii' jnääh' juu' kih' Dio. Ñe' ba' Dio he' hlëéh' jnääh' ju'dsoo' jmah' hi' lä'ja' lä'jëé' ba' ñe' kwee' ha' lä'jmeé' jnääh'. ³ Dsoo' ba' na'hmää' ba' la'ju'hmëé' he' kwa' jnääh', pero ma'la' kih' hi' ma'kah' jwë' ba'. ⁴ Tana' hi' laa' dio kih' jmi'gyuu' la', ga'jlëy' huu'dsë' kih' dsa' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio. Mah' lä'ja' sa' jëéy' wa'je' kih' ju'hmëé' he' mi'jnää' ha' koh' sa' jøøh' laa' Cristo hi' laa' koo' heeh' kyaah' Dio. ⁵ Sa' hlëéh' jnääh' juu' kyaa' hñaa' jnääh', hlëéh' jnääh' kih' Jesucristo ba'. Jãh' jnääh' laay' Dsa'jøøh' jnãn' mah' jmeé' jnääh' ta'he' kyah' hnãh' kwaat' kih' Jesús. ⁶ Hih' Dio hi' ga'jãh': "Wa'lä'jnã' wa'je' jee' na'hoo'", hi' he' ga'mi'jnää' wa'je' neh' tuh'dsë' jne'. Lã'ja' ga'na' huu'dsë' jnãn' mah'lä'kyuuh' jne' ha' koh' jøøh' sa' laa' Dio, lä'koo' ga'mi'jnää' Cristo jnãn'.

Chaa' jne' kyaah' he' ma'dsoo' dsë' jne' kih' Dio

⁷ Peer' jnaah' la'ta' he' jmeé' jnääh' la', ma'ke' laa' jnääh' lä'koo' mi'hya' he' na'la' kyaah' gwaah' mah' lä'ja' lä'jnã' kih' dsa', ta' he' jmeé' jnääh' la' kyaah' be' he' gwa' kih' Dio, ja' he' gwa' kyaa' jnääh'. ⁸ Na'ku' na'ngii' he' wii' dsa'ngëé' jnääh', pero sa' jeh' dsë' jnääh'. Chaa' jnääh' cha'miíh' huu'dsë', pero ma'ra' he' cha' ba'o'joh' dsë' kyaa' jnääh'. ⁹ Hëé' dsa' kyaa' jnääh' pero Dio sa' beé' jnääh'. Jmeeh' dsa' jnääh', pero sa' dsa'juu' jnääh'. ¹⁰ Lã'kaa' jee' ga'nøø' jnääh' hii' goo' juu' jnääh' kwaat' kih' Jesús. Lã'jwë' ja' dsa'lä'jnã' he' cheh' Jesús kyaa' jnääh', he'ja' ba' chaa' jnääh'. ¹¹ Jëéh', jnääh' hi' jiíh', koo' ba' he' hii' goo' juu' jnääh' kwaat' kih' Jesús. Lã'ja' ba' dsa'lä'jnã' he' cheh' Jesús në' kyaa' jnääh' hi' sa' beé'. ¹² Heh' lä'ja', lä'jë' jmií' ba' he' chaa' juu' jnääh' mah'hnãh', ma'jnãäh' hnãh' ha' lä'jee' lä'chaa' hnãh' täã'.

¹³ Lã'koo' na'sii' juu' kih' Dio: "Ga'lã'dsoo' dsën', kih' he'ja' ba' ga'hlëéh'n." Ja'ba' lä'ja' la' huu'dsë' he' kye' jnääh' la'. Ga'lã'dsoo' dsë' jnääh' he'ja' ba'hlëéh' jnääh'. ¹⁴ Jëéh' ñe' ba' jnääh', he' ba' Dio hi' ga'mi'jiíh' Jesús Dsa'jøøh' jnãn', he' ba' hi' he' mi'jiíh' jnääh' ka'lãh' kyaah' Jesús hi' lä'ja' ko'joh' lä'jëé' jne' tëéy' ya'jwii' kiyh'. ¹⁵ Lã'jë' he' dsa'ngëé' jnääh',

he-llu⁴ kyah⁴ hnäh⁷ ba' ja⁻. Mah⁴ mi-jää⁴ Dio hnäh⁷ cha-ga'miih⁻, hi⁻ lä'ja⁻ jwëë⁷ ga' kwa⁴ ti'hmaah⁷ kih¹ Dio hi⁻ jmääy⁷ jøøh⁷ ka-läh⁷.

¹⁶ He-ja⁻ sa⁻ jeh⁻ dsë⁻ jnääh⁷. Ma⁻ke⁻ ngoo⁴ dsa⁻ gyuh⁺ hi⁻ dsa⁻ heë⁷ jmi⁻ ngo⁴ kyaa⁴ jnääh⁷, pero ta⁻ neh⁻ jee⁻ hä⁴ jmi⁻ lle⁻ kyaa⁴ jnääh⁷ dsa⁻ lä⁻ hmëë⁷ koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻. ¹⁷ Sa⁻ jua^h la⁻ he⁻ wi⁻ he⁻ jëë⁷ jne⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, he⁻ dsa⁻ ngëë⁷ ba' ja⁻. He⁻ ja⁻ jmää⁷ jnän⁷ hi⁻ hnaah⁻ Dio mah⁴ tëë⁷ jne⁻ ya⁻ jwi⁻ he⁻ jnä⁷ na⁻ hñaah⁻ he⁻ sa⁻ heë⁷ jih⁷ koh⁷. ¹⁸ He-ja⁻ sa⁻ jmee⁻ jnääh⁷ he⁻ kih¹ he⁻ jnä⁷ hwa⁴ la⁻. Jmee⁻ jnääh⁷ he⁻ kih¹ he⁻ sa⁻ jnä⁷ ba'. Jëëh⁷, lä⁻ jë⁻ he⁻ jnä⁷, he⁻ dsa⁻ ngëë⁷ ba' ja⁻. Pero he⁻ sa⁻ jnä⁷, lä⁻ ma⁻ la⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ jë⁻ joh⁷ jmi⁻ cha⁻.

5

¹ Jmi⁻ ngo⁴ he⁻ kye⁻ jne⁻, la⁴ lä⁻ koo⁻ hne⁴ jnän⁷ ta⁻ ko⁻ jiih⁷ tøøhn⁷ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Jmi⁻ ngo⁴ la⁻ la⁴ lä⁻ koo⁻ hne⁴ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁷ loo⁷ jah⁷. He-ja⁻ ñe⁻ jne⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ heë⁷ jmi⁻ ngo⁴ jnän⁷, lä⁻ cha⁻ jyoh⁷ he⁻ hmëë⁷ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺ he⁻ hñaah⁻ jne⁻ kih¹ Dio he⁻ sa⁻ la⁴ lä⁻ koo⁻ hne⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻. He-ja⁻ sa⁻ heë⁷ jih⁷ koh⁷. ² Peer⁻ ku⁻ jii⁷ jnän⁷ ta⁻ ko⁻ jiih⁷ laa⁷ jne⁻ jmi⁻ ngo⁴, hnøø⁻ jne⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁷ kih¹ na⁻ ga⁻ juh⁻ ba⁻ tëë⁷ jne⁻ jmi⁻ ngo⁴ he⁻ sa⁻ heë⁷ he⁻ cha⁻ gyuu^h jmi⁻ gyuu⁺. ³ Lä⁻ ja⁻, lä⁻ cha⁻ ba⁻ jmi⁻ ngo⁴ jnän⁷ mah⁴ sa⁻ jä⁴ jmi⁻ lle⁻ jnän⁷ ta⁻ jmah⁴. ⁴ Ta⁻ ko⁻ jiih⁷ chaa⁻ jne⁻ kyaah⁷ jmi⁻ ngo⁴ la⁻, Peer⁻ ku⁻ jii⁷ jnän⁷ hi⁻ ki⁻ hoo⁷ jne⁻. Ja⁻ ko⁻ ja⁻ hnøø⁻ jne⁻ ben⁷ jmi⁻ ngo⁴ la⁻, he⁻ hnøø⁻ jne⁻ tëë⁷ jne⁻ jmi⁻ ngo⁴ hmëë⁷ ba'. Mah⁴ jä⁴ jmi⁻ ngo⁴ hmëë⁷ he⁻ cha⁻ tää⁷, lä⁻ jmi⁻ ngo⁴ he⁻ dsa⁻ heë⁷. ⁵ Dio ba⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻ jmää⁷ jne⁻ mah⁴ tëë⁷ jne⁻ he⁻ hmëë⁷ ja⁻. Hi⁻ ga⁻ kwëëy^h jne⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁷ he⁻ jmee⁻ juu⁷ jnän⁷ he⁻ hñaah⁻ jne⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ta⁻ cha⁻ në⁻.

⁶ Kih¹ he⁻ ja⁻, ngoo⁴ ba⁻ cha⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ jnän⁷. Hi⁻ ñe⁻ jne⁻, ta⁻ ko⁻ jiih⁷ tøøh⁷ jne⁻ kyaah⁷ jmi⁻ ngo⁴ la⁻, lä⁻ koo⁻ he⁻ tøøh⁷ jne⁻ uu⁷ kih¹ Dio ba⁻ la'. ⁷ (Jëëh⁷, kyaah⁷ he⁻ dsoo⁷ dsë⁻ jne⁻ he⁻ tøøhn⁷ jwë⁷ kiyh⁴, ja⁻ kyaah⁷ he⁻ jëë⁷ jne⁻.) ⁸ He-ja⁻ ma⁻ cha⁻ ba⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ jnän⁷. Hi⁻ hnøø⁻ ga⁻ jne⁻ lä⁻ øøn⁷ kih¹ jmi⁻ ngo⁴ la⁻ mah⁴ dsa⁻ toohn⁷ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁷ Dio. ⁹ He-ja⁻ wa⁻ kwan⁷ be⁻ jmeen⁷ lä⁻ ti⁻h⁻ dsë⁻ Dio, cher⁻ mah⁴ tøøhn⁷ kyaah⁷ jmi⁻ ngo⁴ la⁻ o⁻ ma⁻ ke⁻ sa⁻ tøøhn⁷ kyaah⁷ ka-läh⁷. ¹⁰ Jëëh⁷, ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ jne⁻ dsa⁻ nøøn⁷ në⁻ ta⁻ kih¹ Cristo mah⁴ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ jne⁻ tëëh⁷ jne⁻ jñeen⁷ ha⁻ koo⁻ te⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ jne⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁷ ma⁻ chaa⁻ jne⁻, che⁻ he⁻ llu⁻, o⁻ che⁻ he⁻ hliih⁻.

Kih¹ he⁻ ga⁻ juu⁷ Cristo ga⁻ jiih⁷ juu⁷ jnän⁷ kyaah⁷ Dio

¹¹ Gah⁻ ba⁻ jnääh⁷ Dio, he⁻ ja⁻ hlëëh⁷ jnääh⁷ dsa⁻ lä⁻ jiih⁷ lä⁻ ngëëy⁷. Ñe⁻ ba⁻ Dio ha⁻ lä⁻ la⁻ huu⁷ dsë⁻ kyaa⁴ jnääh⁷. Lä⁻ ja⁻ hnoon⁷ wa⁻ ra⁻ jäh⁷ kih¹ lä⁻ ngëëh⁷ hnäh⁷ ka-läh⁷. ¹² Ja⁻ he⁻ hnøø⁻ jnääh⁷ hlëëh⁷ jnääh⁷ llu⁴ kyaa⁴ hñaah⁷ jnääh⁷ cha⁻ në⁻ hnäh⁷. He⁻ kwa⁻ jnääh⁷ jwë⁴ mah⁴ lä⁻ chaa⁻ hnäh⁷ llu⁴ kyaah⁷ ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh⁷. Lä⁻ jwë⁴ ja⁻, cha⁻ he⁻ kyaah⁷ jiih⁷ hnäh⁷ juu⁷ kyaah⁷ dsa⁻ hi⁻ koo⁻ jëë⁻ ha⁻ lä⁻ tääh⁷ haa⁷ dsa⁻ lla⁻ he⁻ ma⁻ kay⁷ kwaat⁻ hee⁻ na⁻ hnøø⁻ tuh⁻ dsë⁻ dsa⁻. ¹³ Cher⁻ mah⁴ ngaah⁷ jnääh⁷, kih¹ Dio ba⁻ ja⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh⁷ lä⁻ ja⁻. Hi⁻ cher⁻ mah⁴ lluu⁴ jnääh⁷, he⁻ llu⁴ kyah⁴ hnäh⁷ ba' ja⁻. ¹⁴ Lä⁻ koo⁻ hnää⁴ Cristo jne⁻, lä⁻ ja⁻ jøø⁻ jnän⁷ jmeen⁷ lä⁻ lle⁻ kih¹. Jëëh⁷ ma⁻ ñe⁻ ba⁻ jne⁻ he⁻ ga⁻ juu⁷ jaa⁻ kih¹ lä⁻ jëë⁻, he⁻ ja⁻ la⁻ kwaat⁻ ga⁻ lä⁻ jëë⁻ jne⁻ ga⁻ juun⁴. ¹⁵ Cristo ga⁻ juu⁷ kih¹ lä⁻ jëë⁻ mah⁴ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ chaa⁻, mo⁻ so⁻ jmeey⁷ lä⁻ hnøøy⁷ hñiiy⁷. Jmeey⁷ lä⁻ hnøø⁻ Cristo ba⁻, hi⁻ ga⁻ juu⁷ hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiih⁷ kih¹ ga⁻ lä⁻ jëë⁻.

¹⁶ He-ja⁻ jnääh⁷, na⁻ ta⁻ cha⁻ në⁻ mo⁻ so⁻ kye⁻ jnääh⁷ kwaat⁻ kih¹ dsa⁻ lä⁻ koo⁻ tëë⁷ jmee⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Ma⁻ ke⁻ jää⁴ sa⁻ ga⁻ jmee⁻ jnääh⁷ he⁻ kih¹ Cristo, pero

na¹ mo^{so} jmee⁻ jnääh¹ lä⁻ja⁻. 17 Heh¹ lä⁻ja⁻, cher¹ mah¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ laa⁻ koo⁻ kyaah¹ Cristo, ma⁻ laay¹ jaa⁻ hi⁻ hmëë¹ ba¹. Lä⁻jë⁺ he⁻ ma⁻ jmeey⁺ jää¹, ma⁻ ngëë¹ ba¹ ja⁻. na¹ ma⁻ laay¹ hmëë¹ go⁻ te⁻. 18 Lä⁻jë⁺ he⁻ la⁻, gwa¹ kih¹ Dio hi⁻ ga⁻ jeeh¹ juu¹ jnän¹ ta⁻ la⁻ kih¹ Cristo mah¹ sa⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bääh¹ jne¹ kyaayh¹. Hi⁻ ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ jnääh¹ mah¹ hlëëh¹ jnääh¹ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jëeyh¹ juu¹ kiyh¹ kyaah¹ Dio. 19 Ta⁻ la⁻ kih¹ Cristo, mo^{so} jmee⁻ Dio kwaat⁻ kih¹ dso¹ kye⁻ jnän¹ heh¹ lä⁻ja⁻ jëeyh¹ juu¹ jnän¹ kyaayh¹. Hi⁻ ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ jnääh¹ kwa¹ jnääh¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ jëe⁺ jëeh¹ dsa⁻ juu¹ kih¹ kyaah¹ Dio. 20 He⁻ ja⁻ na⁻ hña¹ jnääh¹ he⁻ kwa¹ jnääh¹ juu¹ lä⁻ hih¹ kih¹ Cristo. La⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ chu¹ Dio kyaah¹ hnäh¹ ta⁻ la⁻ kya¹ jnääh¹. He⁻ ja⁻ chu¹ kyaah¹ hnäh¹ ta⁻ la⁻ kih¹ Cristo, jëeh¹ hnäh¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹ kyaah¹ Dio. 21 Cristo hi⁻ sa⁻ cha⁻ dso¹ kye⁻ kih¹, Dio ga⁻ jmee⁻ cha⁻ dso¹ kye⁻ kiyh¹ he⁻ llu¹ jnän¹, mah¹ ta⁻ la⁻ kih¹, lee¹ jne¹ lluu¹ cha⁻ në¹ Dio.

6

1 He⁻ ja⁻ jnääh¹ hi⁻ kwa⁺ be¹ kyaah¹ ta⁻ kih¹ Dio, hlëëhn¹ hnäh¹, ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ ta⁻ koo⁻ he⁻ llu¹ dsë¹ Dio kyaah¹ hnäh¹. 2 Jëëh¹, lä⁻ koo⁻ na⁻ sii¹ juu¹ kih¹ Dio:

Hor⁻ he⁻ jøh⁻ dsën⁺, ga⁻ nuun¹ kyah¹.

Jmi¹ he⁻ ma⁻ lä⁻ dsa⁻, ga⁻ jmeen¹ be¹ kyah¹, ga⁻ jäh¹ Dio.

He⁻ ja⁻ jwëëhn¹ hnäh¹, na¹ ba¹ ja⁻ hor⁻ he⁻ jøh⁻ dsë¹ Dio. Na¹ ba¹ ma⁻ cha⁻ jmi¹, lä⁻h¹ hnäh¹.

3 Ga⁻ nø¹ jnääh¹ lä⁻ koo⁻ lle¹ kih¹ ba¹ mah¹ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ mi⁻ kwayh¹ kih¹ ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh¹. 4 Wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ dsa⁻ ngëë¹ jnääh¹, hnø¹ jnääh¹ mi⁻ jnä¹ jnääh¹ kih¹ dsa⁻, laa¹ jnääh¹ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kih¹ Dio. Kwëeh¹ ba¹ dsë¹ jnääh¹, hi⁻ ja⁻ koo⁻ nëë¹ he⁻ wii¹ he⁻ dsa⁻ ngëë¹ jnääh¹, la⁻ kya¹ jnääh¹, gwa¹ he⁻ jmee⁻ jwiih¹ kya¹ jnääh¹. 5 Jmi⁻ baa⁻ dsa⁻ jnääh¹, taah¹ dsa⁻ jnääh¹ neh¹ ñe¹, tooyh⁻ mi¹h¹ kyaah¹ jnääh¹. Peer⁺ hweh⁻ ta⁻ kya¹ jnääh¹, cha⁻ ma⁻ sa⁻ gwii⁻ jnääh¹, ni⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ hih¹ jnääh¹. 6 Ga⁻ nø¹ jnääh¹ koo⁻ nëë¹ ba¹, cha⁻ ba¹ hu¹ dsë¹ kya¹ jnääh¹, jøh⁻ dsë¹ jnääh¹, llu¹ dsë¹ jnääh¹, ga⁻ nø¹ jnääh¹ kyaah¹ Jmi⁻ lle¹ Na⁻ jngii¹, hi⁻ kyaah¹ ju⁻ dsoo¹ hnää⁻ jnääh¹ dsa⁻. 7 Hlëëh¹ jnääh¹ ju⁻ dsoo¹ jmah¹ ba¹. Kyaah¹ be¹ kih¹ Dio ga⁻ nø¹ jnääh¹. Jmee⁻ jnääh¹ he⁻ llu¹ jmah¹, lä⁻ jwë⁺ ja⁻ hää¹ jnääh¹ hña¹ jnääh¹ hi⁻ lëh¹ jnääh¹ kih¹ he⁻ hlih¹. 8 Cha⁻ ma⁻ hnää⁻ dsa⁻ jnääh¹, cha⁻ ma⁻ na⁻ hä¹ yh¹ jnääh¹. Cha⁻ ma⁻ mi⁻ kwayh¹ jnääh¹, cha⁻ ma⁻ hlëëyh¹ llu¹ kya¹ jnääh¹. Laa¹ jnääh¹ kiyh¹ lä⁻ koo⁻ dsa⁻ hi⁻ ta⁻ juu¹, ma⁻ ke¹ hlëëh¹ jnääh¹ ju⁻ dsoo¹. 9 Jmeey⁺ sa⁻ kyuyy¹ jnääh¹, ma⁻ ke¹ kyuyy¹ ba¹. Hi⁻ ma⁻ ngoo¹ ga⁻ juu¹ ba¹ jnääh¹ kiyh¹, pero cha⁻ ba¹ jnääh¹. Kwa¹ dsa⁻ kya¹ jnääh¹ pero sa⁻ jngëeyh¹ jnääh¹. 10 Ma⁻ ke⁻ ti⁻ meeh⁻ dsë¹ jnääh¹, ma⁻ ra⁻ he⁻ jëë⁻ ba¹ dsë¹ jnääh¹. Laa¹ jnääh¹ tä⁻ ñee¹, pero cha⁻ mi¹h¹ he⁻ llu¹ ma⁻ hyoh⁻ jwëë⁺ dsa⁻ kwaat⁻ kya¹ jnääh¹. Lä⁻ koo⁻ he⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ mi¹h¹ kya¹ jnääh¹ ba¹ la¹, pero ga⁻ lä⁻ jë⁻ ba¹ cha⁻ kya¹ jnääh¹.

11 Sa⁻ gah¹ jnääh¹ ma⁻ hlëëh¹ jnääh¹ hnäh¹ dsa⁻ Corinto juu¹ la⁻. Lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsë¹ jnääh¹ ga⁻ mi⁻ jnä¹ jnääh¹ hña¹ jnääh¹ kyah¹ hnäh¹. 12 Ja⁻ kyaah¹ hih¹ ga⁻ lä⁻ hnää⁻ jnääh¹ hnäh¹. Pero hnäh¹, sa⁻ ga⁻ mi⁻ jnääh¹ hnäh¹ hña¹ hnäh¹ kya¹ jnääh¹. 13 Lä⁻ koo⁻ jmee⁻ jnääh¹, ja⁻ ba¹ lä⁻ ja⁻ jmee⁻ hnäh¹. (Hlëëhn¹ hnäh¹ lä⁻ koo⁻ gyuu⁻ kyaan⁻.) Wa¹ hnaah¹ jnääh¹ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh¹ hnäh¹.

Laa¹ jne¹ lä⁻ koo⁻ gwah¹ kih¹ Dio

14 Ta⁺ jme⁻ hnäh^ʻ ko⁻jøh^ʻ kyaah^ʻ hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻ kih^ʻ Dio. Jëeh^ʻ, sa⁺ jeeh^ʻ kwee⁻ he⁻ hlih^ʻ kyaah^ʻ he⁻ llu^ʻ. ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ jme⁻ ko⁻jøh^ʻ jee⁻ na⁻hoq⁻ kyaah^ʻ jee⁻ jnä^ʻ wa⁻je⁻? 15 Hi⁺ sa⁺ soqh⁻ kih^ʻ hi⁻sa⁻llu^ʻ he⁻ jmeey^ʻ ko⁻jøh^ʻ kyaah^ʻ Cristo. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh^ʻ kih^ʻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih^ʻ Dio kyaah^ʻ hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻. 16 Dio hi⁻ na⁻laa⁻kaah⁻ dsa⁻, ni⁺ miih⁻ sa⁺ soqh⁻ jmeey^ʻ ko⁻jøh^ʻ kyaah^ʻ gwah^ʻ kih^ʻ Dio. Jëeh^ʻ, jne^ʻ ba⁻ laan⁻ gwah^ʻ kih^ʻ Dio jiih^ʻ. Juu^ʻ he⁻ jwahn⁻ la⁻, lä⁻koq⁻ ga⁻jäh^ʻ hñii^ʻ Dio: Jän^ʻ jee⁻ kiyh^ʻ mah^ʻ ngën⁻ ko⁻jøh^ʻ kyaayh^ʻ. Jnä^ʻ leen^ʻ Dio kyaay^ʻ mah^ʻ lä⁻jëëy⁻ leey⁻ dsa⁻ kyaan⁻.

17 He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʻ Dsa⁻jøøh^ʻ jnän⁻: Hwëë⁻ hnäh^ʻ jee⁻ kih^ʻ hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻ kin⁺, wa⁻ lä⁻øø⁻ hnäh^ʻ kiyh^ʻ, ga⁻jäh^ʻ Dsa⁻jøøh^ʻ jnän⁻. Ta⁻ kooh^ʻ hnäh^ʻ he⁻ sa⁻ lle⁻ kih^ʻ kooh^ʻ hnäh^ʻ, lä⁻ja⁻ ba⁻ heehn⁻ hnäh^ʻ.

18 Mah^ʻ jnä^ʻ leen^ʻ Täa⁻ kyaah^ʻ hnäh^ʻ. Hih^ʻ hnäh^ʻ, leeh^ʻ hnäh^ʻ gyuu⁻ me⁻ gyuu⁻ ñuuu⁻ kyaan⁻, jäh^ʻ Dio hi⁻ cha⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ be⁻ kih^ʻ.

7

1 Na⁺ ma⁻ñuuu⁻ ha⁻ koh^ʻ na⁻hñaa^ʻ sa⁻ la⁻ he⁻ ga⁻jäh^ʻ Dio jme⁻ jnän⁻. He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh^ʻ øøhn^ʻ hi⁻ hnaan⁺, hnøø^ʻ ben⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ mi⁻sah^ʻ jne⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih^ʻ he⁻ mi⁻soh⁻ jmi⁻lle⁻ jnän⁻. Hi⁺ kih^ʻ he⁻ gah⁻ jne⁻ Dio, hnøø^ʻ mi⁻llu⁻ jne⁻ hñaan⁻ koq⁻ hä⁻ koq⁻ hä⁻ lä⁻jiih^ʻ jän⁻ na⁻ jngëen⁻ go⁻te⁻.

Ma⁻hnøø⁻ Paa⁻ma⁻jme⁻ dsa⁻ Corinto he⁻ kiyh^ʻ

2 Jme⁻ hnäh^ʻ miih⁻ he⁻ kyaa^ʻ jnääh^ʻ. Jëeh^ʻ, kih^ʻ ni⁺ jaa⁻ hnäh^ʻ sa⁺ ma⁻jme⁻ jnääh^ʻ he⁻ hlih^ʻ. Sa⁺ ma⁻heë⁻ jnääh^ʻ huu⁻dsë⁻ kih^ʻ ni⁺ jaa⁻, ni⁺ sa⁺ ma⁻mi⁻gaa⁻ jnääh^ʻ ni⁺ jaa⁻. 3 Sa⁺ jwahn⁻ lä⁻ja⁻ mah^ʻ bäähn⁻ hnäh^ʻ dsoo⁻. Ga⁻jwëëhn⁻ hnäh^ʻ jää^ʻ, hnaan⁻ hnäh^ʻ. Jëeh^ʻ ma⁻lla⁻ dsë⁻ jnääh^ʻ, jme⁻ jnääh^ʻ ko⁻jøh^ʻ kyaah^ʻ hnäh^ʻ ma⁻ke⁻ chaa⁻ juu⁻ jnääh^ʻ. 4 Cha⁻ cha⁻miih⁻ o⁻jøh^ʻ dsë⁻ kin⁺ kyaah^ʻ hnäh^ʻ. Chaa⁻llu⁻ kwaat⁻ kyah^ʻ hnäh^ʻ. He⁻ja⁻ gwa⁻ dsa⁻nøh⁻ dsën⁻ cha⁻miih⁻ hi⁻ jëë⁻ dsën⁻ ma⁻jëën⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ wi⁻.

5 Lä⁻ma⁻ ga⁻tëë⁻ jnääh^ʻ Macedonia, sa⁻ ga⁻teeh⁻ jnääh^ʻ dsë⁻ jnääh^ʻ ni⁺ miih⁻. Ga⁻lä⁻jë⁻ nëë⁻ he⁻ wi⁻ ga⁻jëë⁻ jnääh^ʻ. Ga⁻teë⁻ dsa⁻ kyaah^ʻ jnääh^ʻ. Hi⁺ ja⁻ ma⁻lä⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻gah⁻ jnääh^ʻ cha⁻miih⁻. 6 Pero Dio hi⁻ jme⁻ dsa⁻nøh⁻ dsë⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ chaa⁻ huu⁻dsë⁻, ga⁻jmeey⁻ ga⁻nøh⁻ dsë⁻ jnääh^ʻ lä⁻ ma⁻ja⁻ Tito. 7 Ja⁻ ma⁻lä⁻ kih^ʻ he⁻ ja⁻ Tito, kih^ʻ he⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh^ʻ ga⁻nøh⁻ dsëy⁻ ka⁻läh^ʻ, he⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ ga⁻nøh⁻ dsë⁻ jnääh^ʻ. Ga⁻jmeeyh⁻ juu⁻ he⁻ hnooh⁻ hnäh^ʻ jëëh^ʻ jnä⁻, hi⁻ ti⁻meeh⁻ hoh⁻ hnäh^ʻ, lle⁻ hoh⁻ jnä⁻. He⁻ja⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ jëë⁻ dsën⁻.

8 Ma⁻ke⁻ ga⁻jmeen⁻ meeh⁻ hoh⁻ hnäh^ʻ kyaah^ʻ je⁻ he⁻ ga⁻siin⁻ kyah^ʻ hnäh^ʻ, pero sa⁻ koqn⁻ dsën⁻. Dsoo⁻ ba⁻ ga⁻jii⁻ miih⁻ kin⁺ kih^ʻ he⁻ ga⁻lä⁻meeh⁻ hoh⁻ hnäh^ʻ ko⁻hwëë⁻. 9 Pero na⁻ jëë⁻ dsën⁻. Ja⁻ kih^ʻ he⁻ ga⁻lä⁻meeh⁻ hoh⁻ hnäh^ʻ. Kih^ʻ he⁻ ga⁻lä⁻si⁻ huu⁻dsë⁻ kyah^ʻ hnäh^ʻ, ma⁻ ga⁻jii⁻ kyah^ʻ hnäh^ʻ, he⁻ja⁻ ba⁻ jme⁻ jëë⁻ dsën⁻. Lä⁻ma⁻ ga⁻lä⁻meeh⁻ hoh⁻ hnäh^ʻ, ga⁻jmeeh⁻ hnäh^ʻ lä⁻hnøø⁻ Dio. Lä⁻ja⁻, ni⁺ koq⁻ he⁻ hlih^ʻ sa⁻ ja⁻ në⁻ kyah^ʻ hnäh^ʻ kwaat⁻ kyaa⁻ jnääh^ʻ. 10 Jëeh^ʻ, cher⁻mah⁻ gwa⁻ ti⁻meeh⁻ dsë⁻ jne⁻ lä⁻hnøø⁻ Dio, he⁻ja⁻ jme⁻ dsa⁻lä⁻si⁻ huu⁻dsë⁻ jnän⁻ mah⁻ lää⁻ jne⁻. Heh^ʻ he⁻ ma⁻na⁻laa⁻ jne⁻ sa⁻ jme⁻ ti⁻meeh⁻ dsë⁻ jne⁻. Pero he⁻ ti⁻meeh⁻ dsë⁻ jne⁻ lä⁻koq⁻ tëë⁻ jme⁻ dsa⁻

jmí-gyuu⁴, kyaah⁴ he⁻ ja⁻ juu⁴ ba⁻ jne⁴ ja⁻. ¹¹Jëé⁴ da⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä⁴ ga⁻la⁴ kyah⁴ hnäh⁴ lä⁴ ma⁻ ga⁻lä⁴ meeh⁴ hoh⁴ hnäh⁴ lä⁴ hnø⁴ Dio. Ga⁻jmää⁴ ba⁻ ta⁻ he⁻ ja⁻ kyah⁴ hnäh⁴, ja⁴ hoh⁴ hnäh⁴ ga⁻nooh⁴ hnäh⁴ né⁴ kin⁴, ja⁴ ya⁻ jëé⁴ hoh⁴ hnäh⁴, ja⁴ gah⁴ hnäh⁴, hnooh⁴ hnäh⁴ ma⁻ jëéh⁴ jnä⁴, ga⁻mi⁻ eeh⁴ hnäh⁴ juu⁴ lä⁴ koo⁻ mada⁻ ga⁻jmeen⁴ kyah⁴ hnäh⁴. Lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻ jnääh⁴ hnäh⁴ hñaah⁴ he⁻ ma⁻mi⁻teh⁴ ba⁻ hnäh⁴ kih⁴ juu⁴ ja⁻. ¹²He⁻ja⁻ lä⁴ ma⁻ ga⁻siin⁴ kyah⁴ hnäh⁴ je⁻ ja⁻, ja⁻ ma⁻lä⁴ kih⁴ hi⁻ hñaah⁴ dsé⁻ he⁻ ga⁻jmeen⁴ huus⁴dsé⁻, ni⁻ ja⁻ kih⁴ hi⁻ ga⁻jmeeyh⁴. He⁻hnoon⁴ lä⁴ jnä⁴ kyah⁴ hnäh⁴ cha⁻né⁴ Dio he⁻ kye⁻h⁴ hnäh⁴ huus⁴dsé⁻ kyaa⁴ jnääh⁴ ba⁻ ja⁻. ¹³Peer⁻ ga⁻nøh⁴ dsé⁻ jnääh⁴ he⁻ ga⁻lä⁴ jnä⁴ he⁻ kye⁻h⁴ hnäh⁴ huus⁴dsé⁻ kyaa⁴ jnääh⁴.

Hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ jëé⁻ dsé⁻ jnääh⁴, kih⁴ he⁻ ma⁻jëé⁴ jnääh⁴ cha⁻ Tito llu⁴. Jëéh⁴, ga⁻lä⁴ jëé⁻ ba⁻ hnäh⁴ ga⁻heeh⁴ hnäh⁴ llu⁴ hi⁻ ga⁻jmeeh⁴ hnäh⁴ jëé⁻ dséy⁴. ¹⁴Ga⁻jmeehn⁴ juu⁴ kih⁴ Tito he⁻ chaan⁻ llu⁴ kyaah⁴ hnäh⁴. Hi⁻ sa⁻ ga⁻jan⁻ hlih⁴. Jëéh⁴ lä⁴ jë⁻ he⁻ ga⁻jwëéh⁴ hnäh⁴ la⁴ ju⁻dsoo⁴. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁴h⁴ ma⁻ ga⁻jëé⁴ Tito ha⁻ lä⁴ tääh⁴ hnäh⁴, sa⁻ na⁻he⁻ juu⁴ lä⁴ koo⁻ ga⁻jwi⁴ jnih⁴ he⁻ cha⁻ jnääh⁴ llu⁴ kyaah⁴ hnäh⁴. ¹⁵Hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ hnäh⁴ Tito hnäh⁴ lä⁴ koo⁻ ma⁻ dsooh⁻ dséy⁴ he⁻ nuuh⁻ ba⁻ hnäh⁴ kiyh⁴. Hi⁻ ga⁻heeh⁴ ba⁻ hnäh⁴ llu⁴ lä⁴ koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ ma⁻jøøh⁴. ¹⁶Peer⁻ jëé⁻ dsén⁻ kyaah⁴ hnäh⁴. Ga⁻lä⁴ jë⁻ ba⁻ mi⁻teh⁴ hnäh⁴.

8

Ga⁻chooh⁴ dsa⁻ kuu⁴ kih⁴ øøh⁴ jne⁴ hi⁻ cha⁻ Jerusalén

¹Jee⁴ la⁻ jmeeh⁴ jnääh⁴ juu⁴ kyah⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä⁴ ga⁻jmeé⁴ øøh⁴ jne⁴ hi⁻ tääh⁴ lä⁴ kaa⁻ gwah⁻ he⁻ tøø⁴ hwa⁴ Macedonia kih⁴ he⁻ llu⁴ dsé⁻ Dio kyaayh⁴. ²Ma⁻ke⁻ tääyh⁴ jëéy⁻ wii⁴, pero chaay⁻ llu⁴. Ma⁻ke⁻ tääyh⁴ tä⁻ñeey⁻ pero cha⁻miih⁻ kuu⁴ ga⁻kway⁴. Ga⁻jmääy⁴ hñiiy⁴ lä⁴ koo⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁴. ³Jmeen⁴ dsoo⁴ kiyh⁴, ga⁻kway⁴ kuu⁴ lä⁴ koo⁻ lla⁴ dséy⁴, lä⁴ koh⁴ jiih⁴ tääy⁴. Hi⁻ ga⁻kway⁴ la⁴ ga⁻. ⁴Cha⁻miih⁻ ga⁻chuu⁴ dsa⁻ he⁻ kyaah⁴ jnääh⁴ mah⁴ kwa⁻ jnääh⁴ jwé⁴ jmeey⁴ lä⁴ koo⁻ jmeé⁴ lä⁴ jëé⁻ hi⁻ chooh⁻ kuu⁴ mah⁴ jmeey⁴ be⁴ kih⁴ hi⁻ laa⁻ kyaa⁴ Dio. ⁵Cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻jmeey⁴ lä⁴ koh⁴ ga⁻ he⁻ ma⁻ la⁴ huus⁴dsé⁻ kyaa⁴ jnääh⁴. To⁻né⁴ ga⁻ngëey⁴ hñiiy⁴ mah⁴ jmeey⁴ lä⁴ hnø⁴ Dio. Hi⁻ lä⁴ ja⁻ ga⁻jmeey⁴ kyaa⁴ jnääh⁴ ka⁻lä⁴h⁴. ⁶He⁻ja⁻ ga⁻chuu⁴ jnääh⁴ kyaah⁴ Tito mah⁴ mi⁻hñaay⁻ ta⁻ kiyh⁴ he⁻ juh⁻lääyh⁴ kuu⁴ lä⁴ koo⁻ ga⁻løøy⁴ jmeey⁴ jää⁴ jee⁴ kyah⁴ hnäh⁴ hi⁻ kwa⁻ kuu⁴ lä⁴ kaa⁻ tuh⁻dsé⁴. ⁷Ma⁻hwëéh⁻ hnäh⁴ llu⁴ kyaah⁴ lä⁴ jë⁻ he⁻ jmeeh⁴ hnäh⁴. Ma⁻lä⁴ dsoo⁴ hoh⁴ hnäh⁴, ma⁻hlëéh⁻ hnäh⁴ dsa⁻, ma⁻kyuu⁴h⁴ hnäh⁴ llu⁴, ma⁻jmeeh⁴ hnäh⁴ ta⁻ lä⁴ kaa⁻ tuh⁻hoh⁴ hnäh⁴, hi⁻ ma⁻lä⁴ hñaah⁴ jnääh⁴. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁴h⁴, hnø⁴ hwëé⁻ hnäh⁴ kwee⁻ kyaah⁴ ta⁻ llu⁴ jee⁴ juh⁻lääh⁴ hnäh⁴ kuu⁴.

⁸Ja⁻ he⁻ jmeen⁴ mada⁻ kyah⁴ hnäh⁴ he⁻ jwëéh⁴ hnäh⁴ lä⁴ na⁻. He⁻hnoon⁴ jëén⁻ che⁻ ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁴ hñaah⁴ hnäh⁴ øøh⁴ jne⁴. He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ ma⁻jwëéh⁴ hnäh⁴ lä⁴ koo⁻ ga⁻jmeé⁴ hi⁻ tääh⁴ Macedonia. ⁹Jëéh⁴, ma⁻ñeh⁴ ba⁻ hnäh⁴ lä⁴ koo⁻ llu⁴ dsé⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁴ jnä⁴. Ma⁻ke⁻ hä⁴ gooy⁻ lä⁴ jë⁻ he⁻ cha⁻, ga⁻jmääy⁴ hñiiy⁴ hi⁻ tä⁻ñeé⁻, kih⁴ he⁻ hnäy⁴ jne⁴. Lä⁻jwé⁴ ja⁻ lä⁴ cha⁻ jnä⁴ cha⁻miih⁻, kih⁴ he⁻ ga⁻jmääy⁴ hñiiy⁴ tä⁻ñeé⁻.

¹⁰He⁻ llu⁴ kyah⁴ hnäh⁴ he⁻ kwan⁴ nuuh⁻ la⁻. Hnäh⁴ to⁻né⁴ ga⁻lä⁴ hyoh⁻ hoh⁴ hnäh⁴ chooh⁻ hnäh⁴ kuu⁴ ma⁻hya⁻ koo⁻ jñe⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁴ he⁻ ja⁻, ga⁻løøh⁻ hnäh⁴ chooh⁻ hnäh⁴ kuu⁴, jää⁴ ga⁻lä⁴ koh⁴ jñah⁴ øøh⁴ jne⁴. ¹¹He⁻ja⁻ na⁻ mi⁻hñaah⁻ hnäh⁴ ta⁻ he⁻ ma⁻løøh⁻ hnäh⁴. Ja⁻ ba⁻ lä⁴ koo⁻ ga⁻lä⁴ hyoh⁻ hoh⁴ hnäh⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴, lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁴h⁴, lä⁴ kaa⁻ tuh⁻hoh⁴ hnäh⁴ mi⁻hñaah⁻ hnäh⁴ ta⁻ na⁻. Ja⁻

chooh' hnäh' kuu' lä'koo' te' tääh' ba' hnäh'. ¹² Cher'mah' chaa' hi' lla' dsé' kwa, heeh' ba' Dio ha' koo' te' cha'. Jëeh' sa' ngii' Dio he' sa' cha' jnän'.

¹³ Sa' jwahn' lä'la' mah' jñah' ba' lä'cha' kih', ta'ko' jiih' sa' cha' kyah' hnäh'. ¹⁴ Hnøø' jmeeh' hnäh' lä'koo' lle' kih'. Jmii' na' he' cha' cha' miih' kyah' hnäh', he' ja' lee' kih' hi' lla' kyaä'. Lä'ja' ka' läh' ma' cha' cha' miih' kih' jñah', lee' kyah' hnäh' ma' jmee' bii'. Lä'ja' ba' jä' llu' kih' lä'jöö'. ¹⁵ Lä'koo' na' sii' juu' kih' Dio: "Sa' ga' chaa' ga' kih' hi' ga' juuh' cha' miih'. Ni' sa' ga' lä'hnøø' ga' kih' hi' ga' juuh' ko' hi' pih'."

Tito kyaah' dsa' kyaah'

¹⁶ Peer' ti'hmaah' Dio hi' ga' jmee' ga' ka' Tito huusdsé' kyah' hnäh', ja' ba' lä'koo' kye' jnä' huusdsé'. ¹⁷ Ga' heeh' bih' lä'koo' ga' hlëeh' jnih'. Jëeh', hñii' bih' ma' lle' dséy' kway' be' kyah' hnäh'. He' ja' jee' tēy' hñii' bih' dsooy' dsa' jēy' hnäh'.

¹⁸ Ko' jøh' kyaah' Tito, chee' jnääh' jaa' øøh' jne' hi' hii' juu' kih' lä'kaa' gwah' jee' jmeey' ta' kwaat' kih' ju'hmöö'. ¹⁹ Ja' ma' la' he' ja', øøh' jne' ga' hñaa'y' mah' jmeey' ko' jøh' kyaah' jnääh' jee' dsa'ka' jnääh' kuu' he' juh' lääh' øøh' jne'. Kyaah' he' ja', jmee' jnääh' juuh' kih' Dio hi' lä'jwé' ja' lä'jnä' he' hnøø' jnääh' kwa' jnääh' be' kih' øøhn'. ²⁰ Lä'ja' jmee' jnääh', mah' sa' chaa' hi' hlëeh' wi' kyaä' jnääh' he' juh' lääh' jnääh' cha' miih' kuu'. ²¹ Jëeh' ñe' ba' Dio he' jmee' jnääh' bii' jmee' jnääh' ta' lä'koo' lle' kih', hi' lä'ja' hnoon' ka' dsa' jmi' gyuu' kwaat' ka' läh'.

²² Hi' chee' ga' jnääh' jñah' øøh' jne' ko' jøh' kyaayh'. Hi' he', ja' koo' hä' ma' jëe' jnääh' jmeey' he' llu' jmah'. Hi' cha' ga' miih' jmeey', na' he' ma' jēy' he' mi' te' hnäh'. ²³ Ta' ka' hnäh' huusdsé'. Tito laa' dsa' kyaah' jnääh' jee' jmee' jnääh' ta' ko' jøh' mah' le' llu' kyah' hnäh'. Hi' jñah' øøh' jne' hi' jäy' na', hä' gooy' lä'kaa' gwah'. Hi' kwaat' kih' hi' he', lä'kaa' jee' dsa' nääy' jmee' øøh' jne' juuh' kih' Cristo. ²⁴ Ja' mi' jnääh' hnäh' kiyh' ha' lä'koo' jiih' hnaah' hnäh' dsa'. Lä'ja' mi' jnääh' hnäh' cha' nē' lä'jöö' øøh' jne' he' kih' ja' he' chaa' jnääh' llu' kyaah' hnäh'.

9

Hnøø' kwa' jne' kuu' lä'kaa' tuh' dsé' jne'

¹ Kih' he' chooh' jne' miih' kuu' kih' øøh' jne' hi' lla' kyaä', sa' jmee' bii' siin' kyah' hnäh' laan'. ² Jëeh', ma' ba' jnä' kyah' hnäh' hi' tääh' hwa' Acaya, lle' hoh' hnäh' he' juh' lääh' hnäh' kuu'. Hi' ga' hlëehn' llu' kyah' hnäh' jee' kih' øøh' jne' hi' tääh' hwa' Macedonia. Na' ma' koo' ñe' ga' jwii' jnih' he' ma' lla' hoh' hnäh' kwah' hnäh' kuu'. He' ja' jwëe' øøh' jne' he', ga' nøh' dséy' kih' he' llu' hoh' hnäh'. ³ Pero ma' ra' he' cheen' øøh' jne', mah' sa' jän' hñii' kih' lä'jé' he' llu' he' ga' hlëehn' kyah' hnäh'. Hnoon' wa' ra' jäh' kih' ma' na' lluu' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koo' ga' jwii' jnih'. ⁴ Heh' lä'ja' wa' ra' ga' lloon' jee' tääh' hnäh', ko' jøh' kyaah' jñah' øøh' jne' hi' chaa' hwa' Macedonia, hnoon' ma' na' lluu' hnäh' mah' sa' jä' jnääh' o' hih' wa' ra' ga' lla' nøø' jnääh', lä'llu' he' ma' jäh' jnääh' mi' teh' ba' hnäh', hi' cha' ga' miih' jäh' hnäh' o' hih', cher'mah' sa' ga' mi' teh' hnäh'. ⁵ Kih' he' ja' ba' ga' la' bii' kin' chun' kyaah' øøh' jne' he', mah' dsa' nääy' dsa' jēy' hnäh' to' nē', mah' kway' be' kyah' hnäh' ha' lä' jee' juh' lääh' hnäh' kuu' he'

ga⁻bāāh⁻ hnāh⁻ hñaa⁻h kwah⁻ hnāh⁻. Lā⁻jwē⁻ ja⁻ ma⁻na⁻lluuh⁻ hnāh⁻ kwah⁻ hnāh⁻ kuu⁻ lā⁻kāa⁻ tuh⁻hoh⁻ hnāh⁻, ja⁻ kyaah⁻ he⁻ wii⁻.

6 Nu⁻ da⁻ hnāh⁻ ha⁻ lā⁻ la⁻ kih⁻ hī⁻ jngēē⁻ mi⁻ju⁻: Hī⁻ jngēē⁻ mi⁻h⁻, mi⁻h⁻ ba⁻ chooyh⁻. Hī⁻ jngēē⁻ cha⁻mi⁻h⁻, lā⁻ ja⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ chooyh⁻. 7 Lā⁻jaa⁻ lā⁻jaa⁻ wa⁻ kway⁻ lā⁻koō⁻ te⁻lla⁻ dsēy⁻. Pero ja⁻ kyaah⁻ he⁻ meeh⁻ dsēy⁻, ni⁻ ja⁻ kyaah⁻ he⁻ wii⁻. Jēēh⁻, Dio hnāā⁻ hī⁻ kwa⁻ lā⁻kāa⁻ tuh⁻dsē⁻. 8 Dio hī⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, jmeey⁻ lā⁻cha⁻ cha⁻mi⁻h⁻ he⁻ llu⁻ kyah⁻ hnāh⁻. Lā⁻ja⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ jmeē⁻ bii⁻ kyah⁻ hnāh⁻ jih⁻koh⁻. Lā⁻jii⁻h⁻ chaa⁻ ga⁻ kyah⁻ hnāh⁻, jmeeh⁻ hnāh⁻ ja⁻ he⁻ koō⁻ nēē⁻ he⁻ llu⁻ kih⁻ hī⁻ lla⁻kyaa⁻. 9 Lā⁻la⁻ na⁻si⁻ juu⁻ kih⁻ Dio: Hī⁻ llu⁻ dsē⁻ ga⁻ti⁻ ga⁻llooyh⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻, ga⁻kwēēyh⁻ dsa⁻ hī⁻ tā⁻ñēē⁻. Ta⁻llu⁻ kiyh⁻ lā⁻jnā⁻ ga⁻lā⁻jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻.

10 Dio ba⁻ he⁻ hī⁻ kwa⁻ mi⁻ju⁻ kih⁻ hī⁻ jngēē⁻, lā⁻ja⁻ ka⁻lāh⁻ kway⁻ he⁻ kih⁻ hih⁻ jne⁻. Hī⁻ he⁻ kwa⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ jmeē⁻ bii⁻ kyah⁻ hnāh⁻ hī⁻ jmeey⁻ lā⁻cha⁻ cha⁻ga⁻mi⁻h⁻. Mah⁻ lā⁻ja⁻ lā⁻cha⁻ he⁻ kyaah⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻ cha⁻mi⁻h⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻. 11 Lā⁻llu⁻ he⁻ lā⁻cha⁻ lā⁻jē⁻ nēē⁻ he⁻ jmeē⁻ bii⁻ kyah⁻ hnāh⁻, lā⁻ja⁻ lā⁻cha⁻ cha⁻mi⁻h⁻ he⁻ kwēēh⁻ hnāh⁻ hī⁻ lla⁻kyaa⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ngēē⁻ jnāā⁻h⁻ kuu⁻ ja⁻ kih⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ he⁻, kway⁻ cha⁻mi⁻h⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio. 12 Jēēh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻ngēē⁻ jnāā⁻h⁻ kuu⁻ he⁻ juh⁻lāā⁻h⁻ hnāh⁻ kih⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ kwa⁻ be⁻ kiyh⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻, kway⁻ cha⁻mi⁻h⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio ka⁻lāh⁻. 13 Wa⁻ra⁻ ga⁻ngēē⁻ jnāā⁻h⁻ kuu⁻ ja⁻, jmeē⁻ dsa⁻ he⁻ juh⁻ kih⁻ Dio, jēēh⁻ ma⁻mi⁻ jnāā⁻h⁻ hnāh⁻ he⁻ mi⁻ te⁻ hnāh⁻ kyaah⁻ ju⁻hmēē⁻ kih⁻ Cristo. Hi⁻ lā⁻kāa⁻ tuh⁻hoh⁻ hnāh⁻ ga⁻kwēēh⁻ hni⁻h⁻ kuu⁻, hi⁻ lā⁻ja⁻ jmeeh⁻ hnāh⁻ kih⁻ lā⁻jēē⁻ hī⁻ jmeē⁻ bii⁻ kih⁻. 14 Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ngēē⁻ kyah⁻ hnāh⁻ kih⁻ Dio, ja⁻ lla⁻lle⁻ dsēy⁻ hnāh⁻ jēēh⁻ ma⁻lā⁻jnā⁻ he⁻ ma⁻mi⁻jāā⁻ Dio hnāh⁻ cha⁻mi⁻h⁻. 15 Ti⁻hmaah⁻ kwan⁻ kih⁻ Dio, ha⁻ koh⁻ sa⁻llu⁻ he⁻ ga⁻kwēēyh⁻ jne⁻. Hī⁻ lā⁻kēh⁻ jmi⁻ lā⁻ngēē⁻.

10

Ga⁻jmeē⁻ Paa⁻ dsoo⁻ he⁻ laay⁻ apōstol

1 Jnā⁻ Paa⁻ chuun⁻ kyaah⁻ hnāh⁻, hlēēhn⁻ hnāh⁻ ja⁻ba⁻ lā⁻koō⁻ jmeē⁻ hñii⁻ Cristo hī⁻ hwaā⁻ hī⁻ jøh⁻ dsē⁻. Jēēh⁻, jāh⁻ dsa⁻ kin⁻, sa⁻ tuu⁻ dsēn⁻ hlēēhn⁻ lā⁻ ma⁻ hāān⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻. Mah⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lā⁻øøn⁻ jee⁻ kiyh⁻, ja⁻ga⁻ tuu⁻ dsēn⁻ hlēēhn⁻. 2 He⁻ ja⁻ chuun⁻ kyaah⁻ hnāh⁻, go⁻ taah⁻ hnāh⁻ lā⁻koō⁻ lle⁻ kih⁻, mah⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloon⁻ jee⁻ tāāh⁻ hnāh⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ hlēēhn⁻ hī⁻ jāh⁻, ga⁻nøø⁻ jnāā⁻ lā⁻koō⁻ wa⁻ hī⁻ cha⁻ hī⁻. Jēēh⁻, tuu⁻ ba⁻ dsēn⁻ ti⁻choon⁻ juu⁻ kyaay⁻ her⁻mah⁻ lā⁻ja⁻ hnøøy⁻. 3 Dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ba⁻ laā⁻ jnāā⁻, pero sa⁻ tee⁻ jnāā⁻ lā⁻koō⁻ tee⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. 4 Sa⁻ tee⁻ jnāā⁻ kyaah⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻kooh⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. Tee⁻ jnāā⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Dio he⁻ lih⁻ heē⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ sa⁻ lā⁻kēh⁻ jnāā⁻ jmi⁻ kyaah⁻. 5 Lā⁻ja⁻ leh⁻ jnāā⁻ kyaah⁻ hī⁻ jmeē⁻ kyuu⁻ cha⁻mi⁻h⁻. Hi⁻ leh⁻ jnāā⁻ kyaah⁻ hī⁻ jmāā⁻ hñii⁻ kaa⁻h⁻. Jēēh⁻ juu⁻ he⁻ hlēēyh⁻ ja⁻, jne⁻ jwē⁻ kih⁻ dsa⁻ mah⁻ sa⁻ heey⁻ kih⁻ Dio. He⁻ ja⁻ hnøø⁻h⁻ jnāā⁻ ha⁻ lā⁻ jee⁻ dsa⁻ jeeh⁻ dsa⁻ hī⁻ jmeē⁻ huū⁻dsē⁻ hliih⁻ mah⁻ lā⁻nuuy⁻ kih⁻ Cristo.

6 Ma⁻lla⁻ dsē⁻ jnāā⁻ heeh⁻ jnāā⁻ wii⁻ lā⁻jēē⁻ hī⁻ chaah⁻, ma⁻la⁻ ma⁻mi⁻jnāā⁻ hnāh⁻ hñaa⁻h⁻ hnāh⁻ he⁻ nuuh⁻ hnāh⁻ kih⁻ Cristo. 7 Koō⁻ kah⁻ hnāh⁻ kwaat⁻ ha⁻ lā⁻ tāāh⁻hāa⁻ dsa⁻. Cher⁻mah⁻ jaā⁻ jmeē⁻ huū⁻dsē⁻ laay⁻ kyaa⁻ Cristo, wa⁻ jmeey⁻ huū⁻dsē⁻ laā⁻ jnāā⁻ ka⁻lāh⁻ kyaa⁻ Cristo, ja⁻ba⁻ lā⁻koō⁻ laay⁻ hñii⁻. 8 Ga⁻hñaa⁻ Dio jnā⁻ mah⁻ kwan⁻ be⁻ kyah⁻ hnāh⁻ ha⁻ lā⁻ jee⁻ go⁻taah⁻ hnāh⁻ koō⁻ hweh⁻. Sa⁻ ga⁻hñaa⁻ jnā⁻ mah⁻ heen⁻

hnäh'. Hi ma ke jmeen juuh kih ta he hä goon sa la o hih kin he jmeen lä ja. ⁹ Sa hnoon he jmeeh hnäh huusdsē he juuhn kyah hnäh kyaah juu he sin ko lla jih. ¹⁰ Jēh, lä la hlēh ko lla kin. Hweh juu he sin kih dsa. Pero ma chehn cha nē dsa, hwaä ba jnä, jäh. Sa tooyh ta juu kin. ¹¹ Hi hlēh lä ja kyaä jnääh, hnø lä ngēy lä ko la huusdsē kyaä jnääh. Jēh, ja ba lä ko hlēh jnääh kyaah juu he sin jnääh ma tøh jnääh hu, ja ba lä ja hlēh jnääh ka läh ga ma tøh jnääh kyaayh.

¹² Sa tuu dsē jnääh jmeē jnääh lä ko jmeē hi hlēh llu kih hñii. Sa hnø jnääh jēh kyaä jnääh kyaah dsa he hi llaay hñii hih lä ko la huusdsē kih hñii bih. Hi hnø jēh kweē kiyh kyaah dsa kyaayh. He ba che taay. ¹³ Pero lä ko hä hih ba hlēh jnääh kyaä hñaa jnääh, lä ko la huusdsē kih Dio hi ga hñaa jnääh. He ja ga lla nø jnääh lä ga tē jee tääh hnäh. ¹⁴ Jih jee ga tø Dio hih ba ga nø jnääh. Sa ga nø jnääh jee tääh hnäh wa ra jäh kih sa ga chee Dio jnääh. Jēh jnääh to nē na kwa jnääh ju hmēē kih Cristo jee tääh hnäh. ¹⁵ Sa jmää jnääh hñaa jnääh kaah kyaah ta kih jñah. Hnø jnääh wa lä dsoo hoh hnäh cha ga miih kih Dio ba. Lä jwē ja kwaä ga ta kyaä jnääh jee kyah hnäh jee ga tooh Dio goo jnääh. ¹⁶ Ja ga na dsa kwa jnääh ju hmēē ta jee hu ga. Pero sa dsa tooh jnääh jee ma lø jñah, mah sa jmää jnääh hñaa jnääh kaah kih ta he ma jmeē jñah.

¹⁷ Hi hnø jmää hñii jøh, wa jmääy hñii jøh kih he laay kyaä Dsa jøh jñan. ¹⁸ Jēh, hi hlēh llu kih hñii, ja kyaah he ja ya hēy llu. Hi hlēh Dio llu kih, hi he ba ya hēy llu.

11

Paa kyaah hi jmää hñii kaah

¹ Hnoon kwēh hoh hnäh kyaah jnä cher mah ga hlēhn lä ko ja hi sa cha huusdsē kih. Kwēh hoh hnäh, ta jmeē hnäh hñaa hoh. ² Peer kyen huusdsē kyah hnäh. He gwa kih Dio ba ja, he la lä ja kin. Jēh, ma kwaan hnäh kih ja dsa hu. Hi he he Cristo. Hi hnoon mi jnääh hnäh kiyh lä ko ja chih mē hi na jngēē go te. ³ Pero gohn wa ra ga la kyah hnäh lä ko ga la kih Eva. Kyaah may ga mi goo miih kiyh. Lä ja hii goo mi gaay hnäh ka läh. Heey huusdsē kyah hnäh mah mo sa hnaah hnäh Cristo lä kaä tuh hoh hnäh. ⁴ Jēh, cher mah ga lla nää wa hi cha hi, hi kwa jyoh juu he sa jēh kweē kyaah juu kih Jesús he kwa jnääh, lä chah ja heeh hnäh. Hi heeh hnäh jyoh jmi lle he sa la Jmi lle Na jngii he ma heeh hnäh jää. Hi heeh hnäh jyoh ju hmēē, he sa jēh kweē kyaah ju hmēē he ma heeh hnäh. ⁵ Go laan, sa kyeē ga apóstole hi jmää hñii kaah lä koh ga jnä. ⁶ Ma ke sa hlēhn kyaah juu na hñaa, pero cha ba huusdsē llu kin. Joh jih sa ga mi jnääh he ja kyah hnäh.

⁷ Pero ga jmää hñiiin jaä hi hwaä mah leh hnäh kaah. Jēh, sa ga koon jñeen ma ga kwan ju hmēē kih Dio jee kyah hnäh. ¿Che jwa ga jmeen hñih he ga jmeen lä ja? ⁸ Ga kan kuu kih øh jne hi tääh ta jee jyoh, ga koon jñeen mah jmeen ta jee kyah hnäh. ⁹ Lä ko ma gyan jee kyah hnäh, sa ga lla kyaan hnäh ni miih jmi ma ga jmeē bii kin.

Øøh' jne' hi- ya' naä' ta' Macedonia ba' ga' kwa' be' kin' lä' ma' ga' lla' kyaan'. Sa' ga' kwan' jwë' ma' kah' hnäh' huü' dsë' kin'. Hi' ngoo' ba' jmeen' lä' ja'.
 10 Kyuu' ba' jnä' ju'dsoo' kih' Cristo. He' ja' man', ni' jaa' sa' ha' kin' he' chaan' llu' he' sa' koon' jneen' lä' kaa' jee' jwi' he' na' hee' hwa' Acaya.
 11 ¿He' la' jmeen' lä' ja', laah' hnäh'? O, ¿che' laah' hnäh' he' sa' hnaan' hnäh'? Ne' ba' Dio he' hnaan' hnäh'.

12 Hi' ngoo' ba' jnä' jmeen' lä' ja', mah' sa' kwan' jwë' kih' hi' hlëeh' llu' kih' hñii', hi' jäh' jmee' ja' ba' lä' koo' jmee' jnääh'. 13 Dsa' he' jäh' laay' apostole. Pero ta' juu' bih'. Mi' gaay' dsa', jmääy' hñiiy' lä' koo' apostole kyaa' Cristo.
 14 Ja' he' jmee' dsaa' dsë' jne' juu' la'. Jëeh', lä' kye' Tana' jmää' hñii' lä' koo' jaa' ángel hi' kye' jmëë'. 15 Hi' lä' ja' la' kih' hi' jmee' ta' kiyh' ka' läh'. Jëeh', ja' juu' he' cha' na' na', he' jmääy' hñiiy' hi' lluu'. Pero wa'ra' ga' t'e' jee' llaa' jmi' liyh' jneey' lä' koo' te' ta' he' jmeey'.

Ga' jmää' Paa' hñii' lä' koo' jaa' hi' sa' cha' huü' dsë' kih'

16 Koo' ka' läh' jwë'ehn' hnäh': Ni' jaa' hnäh' ta' jmee' hnäh' huü' dsë' he' ngaahn'. Pero cher' mah' lä' ja' laah' hnäh', kwa' hnäh' jwë' kin' hlëeh'n' hnäh' lä' koo' jaa' hi' sa' cha' huü' dsë' kih' mah' lä' ja' jmää'n' miih' hñiin' jøøh' lä' koo' jmee' hi' he'. 17 He' jmää'n' hñiin' jøøh', sa' hlëeh'n' lä' koo' hnøø' Dio, he' hlëeh'n' lä' koo' jaa' hi' ngaah' ba'. 18 Peer' jwë' hi' jmää' hñii' kaa' lä' koo' t'e' jee' dsa' jmi' gyuu', hi' ja' ba' lä' ja' jmee' jnä' ka' läh'. 19 Ma' ke' cha' huü' dsë' kyah' hnäh', pero kwëeh' hoh' hnäh' cha' miih' kyaah' hi' ngaah' he'. 20 Hi' lä' ja' kwëeh' hoh' hnäh' ma' jmeey' hi' kyah' hnäh', ma' jñuuyh' he' cha' kyah' hnäh', kaa'yh' hnäh' lä' t'e' dsëy', jmääy' hñiiy' kaa' jee' kyah' hnäh', lä' jiih' jnooy' mo' neh' hnäh'. 21 Na' hiih' miih' he' jwë'ehn' hnäh' he' sa' beë' jnääh' jmee' jnääh' lä' koo' jmee' dsa' he'.

Pero lä' koo' tuu' dsë' dsa' he' jmääy' hñiiy' kaa' jnä' ka' läh' tuu' dsën' jmeen' lä' ja', ma' ke' hlëeh'n' lä' koo' jaa' hi' sa' cha' huü' dsë' kih'. 22 Hi' he' jäh' laay' dsa' hebreo, ja' ba' lä' ja' laa' jnä'. Jäh' laay' dsa' Israel, ja' ba' lä' ja' jnä' ka' läh'. Jäh' laay' sa' ju' kih' Abraham, ja' ba' he' ja' laa' jnä'. 23 Jäh' jmeey' ta' he' kih' Cristo. Pero cha' ga' miih' jmee' jnä'. Ngoo' ba' jnä' hlëeh'n' lä' koo' jaa' hi' ngaah'. Cha' ga' miih' ta' he' ma' jmee' jnä', cha' ga' miih' jiih' ma' ñeen' neh' ñe' lä' koh' ga' dsa' he'. Cha' ga' miih' ga' jmi' ga' baa' dsa' jnä'. Joh' jiih' sa' ga' laan' he' ma' jngëeh' dsa' jnä'. 24 Ja' koo' hä' ga' jmi' dsa' judiu' kin' ma' gyi' gya' ñu' sí' hñii'. Lä' jiih' ga' t'e' hñä' jiih' ga' jmeey' lä' ja' kin'. 25 Hnë' jiih' ga' jmiy' kin' kyaah' sí' hma'. Koo' hä' ga' t'e' dsa' kuu' kin'. Hnë' jiih' ga' laan' jee' ga' hmeh' barco neh' jmi'. Koo' hä' ga' jän' koo' jmi' koo' hwë' jee' to' dsaah' jmi' ñeeh'. 26 Sa' na' he' jiih' ngonon' hi' jahn' jee' hu'. Ga' hii' goo' kin' jee' haan' cha' jmi' juuh', lä' ja' kyaah' dsa' hii' hi' kyaah' dsa' goon' hi' kyaah' hi' chaa' ta' jee' jyoh' ka' läh'. Ga' hii' goo' kin' jee' jwi' juuh' hi' ta' jee' sa' chaa' dsa'. Ga' hii' goo' kin' cha' jmi' ñeeh' hi' lä' ja' kyaah' hi' jäh' laa' øøh' jne'. 27 Cha' miih' ta' ga' jmeen', ga' jëen' cha' miih' wii'. Cha' hwë' sa' ma' gwiiin'. Ga' lä' kyohn', ga' lä' ki' dsën'. Ja' he' koo' hä' sa' ga' lä' cha' he' ma' kuhn'. Ga' ngëen' gyuu' hi' sa' ga' lä' cha' hmiih' ma' këhn'. 28 Ja' ma' la' he' ja'. Lä' jë' jmi' ba' kyen' huü' dsë' kih' lä' jë' gwah'. Peer' wii' dsa' ngëen'. 29 Kyaah' lä' jë' hi' sa' cha'

be' kih', jnä' ka-läh' jii' kin'. Hi' gwa' ya-jëë' dsën', wa'ra- ga-jmee' dsa- täh' jaä- øøh' jne'.

³⁰ Wa'ra- jäh' kih' jmee' bii' hlëehn' llu' kih' hñiin', ma'ja- hlëehn' kih' he- mi-jnää' he- sa- cha- be' kin'. ³¹ Dio Jmii- Jesús, Dsa-jøøh' jnän', hi- na-jää' ga-lä-jë' joh' jmi' cha-, hi- he' ñe- he- sa- hlëehn' juu' ta' juu'. ³² Koo- hä' lä- ma' gyan' jee' jwi- Damasco, le' moh' kyaä' rey Areta ga-jmee' mada- ga-høø' dsa- lä-kaa- ho'haah' kih' chuuh' jwi- he- hnøøy' ma' saayh' jnä'. ³³ Pero neh' koo- hma- ta- ga-jñaä' dsa- jnä' ta' ho'haah' pih' he- ma' na-hë- dsoh' na'hyah-. Lä-ja- ba' ga-laän' he- ma' saah' dsa- jnä'.

12

Ga-jëë' Paa' koo- jee' la' na'hñaa'

¹ Sa- jmää' ta' he- jmääñ- hñiin' jøøh'. Pero ma'ra- he- hlëehn' kih' koo- he- ga-hëë' mi'nën- he- ga-mi-jnää' Dsa-jøøh' jnän'. ² Kyuun- jaä- øøh' jne' hi- ga-tëë- Dio lä- ga-të' hnë- jwëë' kih' gyuu' jmi-gyuu- ma-hya- gya-kye' ji-ñe-. Sa- man- ha- lä- ga-jää' dsih', che' lä- ma- na-hñaa'y' o che' kyaah' ma-la- jmi-llë' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe- ha- lä- ga-la'. ³ Kyuun- ba' jnä' dsa- he'. Sa- man- ha- lä- ngooy', che' lä- ma-na-hñaa'y' o che' kyaah' ma-la- jmi-llë' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe-. ⁴ Ga-jää' dsih' koo- jee' jnä' na'hñaa'. Jee' ja- ga-nuuy' ga-hlëeh' juu' he- sa- le' hlëeh' jne' hi- sa- chaä- ni- jaä- hi- na-ngë' jwë' hlëeh'. ⁵ Kih' dsa- lä-ja-, le' ba' jmää' jnih' jøøh', pero sa- jmääñ- hñiin' jøøh'. Kih' he- mi-jnää' he- sa- cha- be' kin', ma-la- kih' he- na- ba' jmääñ- hñiin' jøøh'. ⁶ Cher'mah' hnoon' jmääñ- hñiin' jøøh', ja- he- ngaahn' ja-, jëeh' hlëehn' ju'dsoo' ba'. Pero sa- jmeen' lä-ja- mah' ni- jaä- sa- jmee' huusdë-, jøøh' ga' jnä' lä-koo- jëëy- jmeen' o lä-koo- nuuy- hlëehn'.

⁷ He- ja- ja- në' jmi-ngo' kin' he- jmee' jwi'h'. La- lä-koo- toq' he- ja' mada- kih' Tana' mah' heeh' jnä' wi'. He- ja- jmää' kin' mah' sa- jmääñ- hñiin' jøøh', lä-llu' he- ga-jëen' koo- he- la' na'hñaa'h' he- sa- ma-jëen' jih'koh'. ⁸ Hnë- jiih' ga-chuun' kyaah' Dio mah' jñuuyh' he- jmee' jwi'h' kin'. ⁹ Pero lä-la- ba' ga-jëeh- Dio juu' kin': "Ma-leë' ba' kyah' he- llu' dsën' kyaah' hne-. Jëeh' cha-ga-miih- lä-jnä' be' kin' kyaah' dsa- hi- sa- cha- be' kih'", ga-jäyh'. He-ja- lä-kaa- tuh-dsën' jmääñ- hñiin' jøøh' kih' he- sa- cha- be' kin' mah' jä- në' kin' be' kih' Cristo. ¹⁰ Kih' he- ja-, chaän- llu' lä- ma' sa- cha- be' kin', ma' hlëëyh' wi' kin', ma' lla- kyaan', ma' jmeeh' dsa- jnä', ma' jëen' wi' kwaat' kih' Cristo. Jëeh' lä- ma' sa- been', ma'ja- cha- be' kin'.

Ma' kye- Paa' huusdë- kih' lä-jëë- øøh' jne'

¹¹ Dsëeh- hnäh' dsoo' he- ga-jmeen' lä-koo- jaä- hi- sa- cha- huusdë- kih', jee' ga-jmääñ- hñiin' jøøh'. Hnäh' ba' ga-tëëh' hnäh' ma' hlëeh' hnäh' llu' kin'. Jëeh' hi- jäh' laa' apostole kaah' sa- kyeë' ga- hi- he' lä-koh' ga' jnä', ma'ke- sa- cha- laän' ni- miuh-. ¹² Kih' he- jøh- dsën- ba' ga-jmeen' lä-jë- he- la-. Ga-jmeen' cha-miih- lii-, ga-jmeen' he- juh-gaa-, ga-jmeen' he- dsaa- dsë- dsa- jee' kyah' hnäh'. Lä-ja- ga-mi-jnään' ma'ra- he- laän' apostol. ¹³ Koo- ba' he- ga-jmeen' ta' jee' jyoh' jee' tääh' øøh' jne', he- ja- sa- ga-jmeen' kyah' hnäh'. Ga-ngiin' kiyh' he- ma' jmee' bii' kin'. ¿Che' kih' he- ja-, laah' hnäh' sa- taahn' hnäh' ta? Jmee' hnäh' jøh- hoh' kih' he- sa- ga-ngiin' kyah' hnäh' ka-läh'.

14 Jee' la- te' hne- jiih' he- ma-nalluun' na'jjeen' hnah'. Ni- la'ja- sa- ngiin' kyah' hnah' he- jmee' bii' kin'. Sa- na'hn00hn' he- cha- kyah' hnah'. Hnoon' heeh' hnah' jna' ba'. Jeeh', ja- he' chih- hi- ga-t'ee' juh'laah' he- hn00' kih' cho'jmii'. Cho'jmii- chih- ba' hi- ga-t'ee' juh'laah' he- hn00' kih' chih- kyaq'. La'ja- la' kin' kyaq' hnah' ka-lah'. 15 La'kaa- tuh-dsen' mi'llan' la'je' he- cha- kin- la'jiih' kwaan' hñiin' juun' kwaat' kyah' hnah'. Ma'ke- cha-ga'miih- hnaan' hnah' koo- ha' koo- ha'. Pero hnah', miih- go-te' ba' hnaah' jna'.

16 La'ja- ga-la', sa- ga'llan' lleh' hnah' kih' he- ma' jmee' bii' kin'. Pero ko-llaq' dsa- jah', kyaq' may- ba', ga'jmeen' ga-tah' hnah' neh' sa-la'. ¿Che' jwa- ga'jmeen' la'ja- mah' ga-mi-gaan' hnah'? 17 Sa- ga-mi-gaan' hnah' la- ma' ga-cheen' 00h' jne' jee' taah' hnah'. 18 Ga'chuun' kyaq' Tito mah' dsooy' jee' taah' hnah' hi- ga-cheen' ga'jaa- 00h' jne' kyaqyh'. Hi- ni- miih- sa- ga-mi-gaa- Tito hnah'. Jeeh', koo- nee' ba' huudse- kye' jnaah'. Ja- ba' la'koo- jmee' jna', jmee' Tito ka-lah'.

19 Ta- wa' laq' hnah' he- hn00- jnaah' hwee' jnaah' llu' cha'neh' hnah'. Ni- miih- sa- la' la'ja-. Ne- ba' Dio he- hlee'h' jnaah' la'koo- lle' kih' hi- laq' kyaq' Cristo. 00hn' hi- hnaan' cha-miih-, la'je' juu' he- sii- jnaah' la-, he- llu' kyah' hnah' mah' kwa' be' kyah' hnah' go'naah' hnah' ta- cha'ne'. 20 Gohn- miih- wa'ra- ga'loon' jee' taah' hnah', jjeen' hnah' jmeeh- hnah' he- sa- tih- dsen-. Hi- la'ja- hnah' ka-lah' jeeh' hnah' jmeen' he- sa- tih- hoh' hnah'. La'ja- le' cher'mah' ga'jeen' hnah' ti-hnee' hnah', wi' hoh' hnah', haq' ' hnah', jmeeh- hnah' jnah' naa', hlee'h' hnah' wi' kih' dsa', koo'h' hnah' juu' jwi', jmaaq' hnah' hñaah' kaq', jmeeh- hnah' wa' la' cha- la'. 21 Kye' miih- huudse- wa'ra- ga'loon' ka-lah' jee' taah' hnah', ha- ga- che- ga'jmee' Dio ga'jan' o-hih- kwaat' kyah' hnah'. La'jiih' ja- hoohn', cher'mah' jwew' hnah' taah' hnah' jmeeh- hnah' dso'kye- hi- sa- ma-beh' hnah' la'je' he- mi-soh' tuh-hoh' hnah', hi- la- ma-kaq' ba' hnah' wa' hi- cha- hi-, hi- jmeeh- hnah' he- la- o-hih- he- ma' jmeeh- hnah' jaa'.

13

Ga'hih' Paa' juu' kih' 00h' jne' hi- taah' Corinto

1 Jee' la- te' hne- jiih' he- niin' na'jjeen' hnah'. La'la- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' he- cha- he- hñii- he- cha- kih' dsa', la-ee- ba' kyaq' ju'dsoo' he- jmee' uu' uu- dsa-." 2 Ga'jweeh'n' hnah' jaa', hi- na' he- ma' gyan' hu' kyah' hnah', jweeh'n- hnah' ka-lah'. Hi- wa'ra- ga'loon' jee' taah' hnah', jee' ja- te- hne- jiih' he- jweeh'n- hnah'. Ma'ja- mo-so- jmeen' joh- dsen' kih' hi- taah' jmee- wa' la' cha- la', hi- la'ja- kih' hi- taah' jmee' ga' la'jiih' na'. 3 He- hnooh- hnah' jeeh' hnah' che' dsoo' ba' hlee'h' la'koo- mada- kih' Cristo. Jeeh', hi- he' mi-jnaa' be' kih' jee' kyah' hnah'. Sa' laay' la'koo- jaa- hi- sa- cha- be' kih'. 4 Ma'ke' dsoo' ga-taa- dsih' dsoh' hma-cru- la'koo- jaa- hi- sa- cha- be' kih', pero chaq- bih' kyaq' be' kih' Dio. Ja- ba' la'ja- jnaah' hi- laq' koo- kyaq' Cristo, ga'n00' jnaah' la'koo- he- sa- cha- be' kyaq' jnaah'. Pero kyaq' be' kih' Dio chaq- jnaah' ta-la' kih' Cristo mah' kwa' jnaah' be' kyah' hnah'.

5 Kye- da' hnah' kwaat' kyah' hñaah' hnah', che' la- ma-dsoo' ja- ba' hoh' hnah' kih' Cristo. Jee' da' kyah' hnah' hñaah'. ¿Che' sa' neh' hnah', Jesucristo haq' jee' kyah' hnah'? Pero cher'mah' sa- la' la'ja-, he- sa' laq' hnah' kwaat-

ba' ja-. ⁶ Hnoon' lä' ñeh' hnäh' he- laa' jnääh' kwaat-. ⁷ Ngii' jnääh' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba'. Sa' jwahn' lä' la- mah' ja' jnääh' llu'. He- hnøø- jnääh' go'taah' hnäh' lä' koo- lle kih', ma' ke- ga' ja' jnääh' lä' koo- jaa- hi- sa- laa' kwaat-. ⁸ Jëeh', ni' miih- sa' le' lla'dsëe' jnääh' kih' ju'dsoo'. Jmee- jnääh' lä- hnøø' ju'dsoo' ba'. ⁹ He- ja- jëe- dsë- jnääh' lä- ma' sa' cha- be' kyaah' jnääh', mah' lä' ja- hnäh' lä' cha- be' kyah' hnäh'. Ga'nøø' jnääh' ngii' jnääh' kyah' hnäh' mah' hwëe- hnäh' llu' go-te-. ¹⁰ Kih' he- ja- ba' na-, siin- lä' la- kyah' hnäh' ma' ke- gyan' uu', mah' wa'ra- ga' lloon' jee' tääh' hnäh', sa' cha- he- kih' jmeen' hään' kyaah' hnäh', kyaah' be' he- ga' hyohn' kih' Dsa-jøøh' jnän'. He- hnøøy' kwan' be' kih' dsa- ba', ja' he- heeh' jnih' wii'.

¹¹ Kyaah' jee' ga'dsaa' juu' he- siin- kyah' hnäh', jwëeh'n- näh' øøhn', wa' jëe- hoh' hnäh'. Hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' go'taah' hnäh' llu' cha-ga'miih-, wa' nøh' hoh' hnäh', wa' la' koo- nëe' ba' huu'dsë- kyah' hnäh', wa' hii' ti' kyah' hnäh'. Hi- Dio hi- hnää' jne', hi- jmee- hii' ti' jnän', jäy' jee' jnän'. ¹² Jmee' hnäh' Dio kih' dsa-kyaah' hnäh' hi- ja- chyh- hnäh' kiyh' lä- hnøø' Dio. ¹³ Lä-jëe- hi- laa' kyaah' Dio jmee- Dio kyah' hnäh'.

¹⁴ Wa' mi-jää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' lä-jëe- hnäh'. Wa' hnää' Dio ga-lä-jëe- hnäh'. Hi- Jmi-lle' Na-jngii' wa' laa' ko-jøøh' kyaah' hnäh'. Wa' la' lä-ja-.

Gálatas Juu' la- ga- sii' Paa' kih' 00h' jne' hi- tääh' hwa' Galacia

¹ Jnã Paa' laan' apóstol. Pero ja- he- ga- chee' dsa- jnã, ni- ja- kyaah' be' kih' dsa- na- hñaan'. Jesucristo ba' ga- chee' jnã kyaah' Dio hi- laa' Tää jnã' hi- ga- mi- jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na- juu'. ² Siin- juu' la- kyah' hnãh' 00hn' jee' dsa- ñeeh' hnãh' lä- kaa- hwa' Galacia. Hi- lä- jëe' 00h' jne' hi- tääh' kyaah' jnã, koo- nëe' ba' la' huudse- kyaa' jnãäh' he- siin- la-. ³ Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Tää jnã' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa- j00h' jnã, wa' kway' he- llu' kyah' hnãh', wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnãh'. ⁴ Jëeh' Jesús ga- kwwaa' hñii' ga- juuy' kwaat- kih' dso'kye- jnã' mah' lääy' jne' kih' jmi- gyuu' hñiih' la-, lä- koo- hyoh- dsë' Dio jmee' jnã', he' ba' hi- laa' Tää jnã'. ⁵ Lä- ja- wa' la' juuh- kiyh' ga- lä- jë- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä- ja-.

Koo- ba' ju'hmëe' cha- he- kyaah' lää' jne'

⁶ Peer- dsaa- dsën' kih' he- ga- nuun' chah' ga- jah- ga- lä- 00h' hnãh' kih' Dio hi- ga- tëeh' hnãh' ta- la- kih' he- llu' dsë' Cristo, mah' ma- taah' hnãh' kyaah' jyoh' ju'hmëe' he- laah' hnãh' llu' ga'. ⁷ Pero sa- cha- ga' jyoh' jwë' he- kye- ju'hmëe'. He- hnø' koo- laa' dsa- kah' gwëh' huudse- kyah' hnãh' ba' ja-, hi- hnøy' mi- siiy' ju'hmëe' kih' Cristo. ⁸ He- ja- jwahn-, wa' tøh' dso'jwii' në' kyaa' jnãäh' cher' mah' ga' jmee' jnãäh' lä- na-, o cher' mah' jaa- ángel ja' gyuu' kwa' jyoh' juu' lä- koh' ga' he- ga- mi- tëë' jnãäh' hnãh', ja- ba' lä- ja- wa' tøh' dso'jwii' në' kiyh'. ⁹ Koo- ka- läh' jwahn-, ja- ba' he- ma- ngëe' ma- jahn' jää'. Cher' mah' chaa- hi- ga' jñah' hi- kwa- juu' kyah' hnãh' he- sa' la' kwee- kyaah' he- ga- heeh' hnãh', wa' tøh' dso'jwii' në' kiyh'.

¹⁰ ¿Ha- lä- laah' hnãh'? ¿Ché he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' dsa- he- ma- hlëehn' lä- na-, o ché he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' Dio? ¿Ché laah' hnãh' he- hnoohn' ha- lä- jee' tih' dsë' dsa- ki- jnã'? Jëe' da, wa' ra- jah' kih' ngoo' ba' jnã' jmeen- lä- jë- he- hnø' dsa-, mo' so' laan' jaa- hi- jmee' ta' kih' Cristo.

Dio ba' ga' lleeh- Paa' mah' lee' apóstol kyaay'

¹¹ 00hn', hnoon' lä- ñeh' hnãh' he- la-. Ja- he- gwa' kih' dsa-, ju'hmëe' he- kwan- la-. ¹² Sa- ga- hyohn' kih' dsa- juu' la- hi- ni- sa- ga- mi- tëë- dsa- jnã'. Jesucristo ga- mi- jnãä- kin' juu' la-, he- ja- ba' ja- he- kyuuhn-.

¹³ Ma- nuuh- ba' hnãh' lä- koo- ma' ngën- jää', he- ga' jmeen' lä- koh' tëë' jmee' judiu dsa- goon-. Ha- koh' sa- ga- lä- hñaa- dsën' kyaah' hi- ga- heeh' kih' Joó Dio. Ma' hnoon' ma' mi' laan' go- te- lä- jëe' hi- he'. ¹⁴ Ga' jmee' ga' jnã' cha- ga' miih- lä- koh' ga' jee' lä- jëe' judiu hi- laa' koo- ji- ñe- kyaah' jnã'. Ga' jmeen' bi' ga- h00n- lä- jë- nuuh- kih' dsa- ma- gyuh- kyaa' jnãäh'. ¹⁵ Pero sa- ga' ma- lä- chaan- ga' lleeh- Dio jnã' mah' ja- leen' kyaa' bih'. Ga- tëeyh' jnã' kih' he- llu' dsëy' kyaah' jnã'. Hi- lä- koh' ma' ga' tih' dsëy', ¹⁶ ja- ga' ga' mi- jnãäy- jooy' kin- mah' kwan' juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu. Pero sa- ga- hnaahn- ni- jaa- dsa- mah' ma' siiyh' jnã' ha- lä- la' juu' he- ma' kwan-. ¹⁷ Ni- sa- ngaahn' ta' Jerusalén na' jëen' hi- laa' apóstole jää'

ga' lá⁻ko^o- jná^ʔ. Lá⁻chah^ʔ ja⁻ ngoon⁴ ta⁺ hwa⁴ Arabia ba', (ko^o- hwa⁴ kii⁺ jee⁻ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻). Ma⁻ngéé^ʔ he⁻ ja⁻, ngoon⁴ ka⁻láh^ʔ ta⁺ Damasco.

¹⁸Ma⁻hya⁻ hné⁻ ji⁻ñe⁻, ja⁻ga' ngaahn¹ ta⁺ Jerusalén na⁺jéén⁺ Pee⁺ hi⁻ ga⁻jän⁺ kyaayh⁺ gya⁻hña⁺ jmi⁺ jee⁻ ja⁻. ¹⁹Ni⁻ sa⁻ ga⁻jéen⁺ ga⁻jñah⁺ apóstole, ma⁻la⁻ Jacobo dsa⁻ñuu^h- øø^h Dsa⁻jøø^h jnän⁺ ba⁻ ga⁻jéen⁺. ²⁰Jmeen⁺ dsoo^ʔ, Dio ba⁻ñe⁻ sa⁻ cha⁻ ta⁻juun⁺ he⁻ siin⁺ kyah⁴ hnäh^ʔ la⁻.

²¹Ma⁻ngéé^ʔ he⁻ ja⁻, ñeen⁺ ta⁺ hwa⁴ Siria kyaah⁺ Cilicia. ²²Øø^h jne⁻ hi⁻ tääh^ʔ lá⁻kaa⁻ hwa⁴ Judea, hi⁻ dsa⁻ñee⁻ kwaat⁻ kih⁴ Cristo sa⁻ ma⁻kyuyy⁺ jnä^ʔ. ²³Ko^o- ma⁻nuuy⁻ lla⁻ dsa⁻juu⁻ ki⁻ jnä^ʔ: “Dsa⁻ñuu^h- hi⁻ ma⁻jmeé⁻ hña⁻ dsé⁻ kya⁴ jnääh⁺ he^ʔ, na⁻ngéy⁺ kway⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻dsoo^ʔ dsé⁻ jne⁻ la⁻, ja⁻ba⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻hnøoy⁺ ma⁻heey⁺ jää^ʔ.”

²⁴He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ juu^h- kih⁴ Dio lá⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁺ kin⁺.

2

Lä⁻jéé⁻ apóstole ga⁻heeh⁻ bih⁺ Paa⁺

¹Ma⁻hya⁻ gya⁻kye⁻ ji⁻ñe⁻, ja⁻ga' ngaahn¹ ka⁻láh^ʔ ta⁺ Jerusalén ko⁻jøø^h kyaah⁺ Bernabé hi⁻ ma⁻jään⁺ Tito ka⁻láh^ʔ. ²Ga⁻mi⁻jnä⁻ Dio kin⁻ he⁻ jmeé⁻ bii⁺ naahn⁺, he⁻ja⁻ ba⁻ ngaahn¹ na⁺jmeehn⁺ juu⁺ ha⁻ lá⁻ la⁻ ju⁻hméé^ʔ he⁻ ga⁻kwan⁺ ta⁺ jee⁻ tääh^ʔ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. To⁻né⁻ ga⁻llan⁺ juu⁺ kyaah⁺ ma⁻la⁻ hi⁻ kye⁻ né⁻ ba⁻, lé⁻ ga⁻ che⁻ sa⁻ jmää⁺ he⁻ jmeen⁺ la⁻ hi⁻ lá⁻kye⁻ he⁻ ga⁻jmeen⁺ jää^ʔ. ³Pero sa⁻ cha⁻ ga⁻jäyh⁺ ni⁻ miih⁻. Hi⁻ Tito hi⁻ ma⁻ cheh⁺ kyaah⁺ jnä^ʔ, sa⁻ ma⁻ laay⁺ judiu, dsa⁻ griego ba⁻ he^ʔ. Ni⁻ lá⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻jäyh⁺ jmeé⁻ bii⁺ juu^h- jmi⁻ngo⁺ kiyh⁴ lá⁻ko^o- tēé⁺ jmeé⁻ dsa⁻ judiu. ⁴Sa⁻ ga⁻ti⁻ ga⁻choo⁻ jnääh⁺ juu⁺ he⁻ juu^h- jmi⁻ngo⁺ kih⁴ dsa⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁴ sa⁻ ga⁻taah⁺ ko⁻llaa⁻ dsa⁻ jee⁻ ma⁻ tøø^h jnääh⁺, hi⁻ jäh⁺ laay⁺ øø^h jne⁻. Hi⁻ he^ʔ, ko^o- ma⁻ kooy⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ kwan⁺ he⁻ ma⁻ laa⁻ jne⁻ kih⁴ dso⁻kye⁻ ta⁻la⁻ kih⁴ Cristo Jesús. Sa⁻ ga⁻lá⁻hnøoy⁺ he⁻ ma⁻ jäh⁺ jnääh⁺ mo⁻so⁻ na⁻hñuu^h jnääh⁺ kyaah⁺ ley. Jééh⁺, ma⁻hnøoy⁺ lá⁻ ma⁻ na⁻hñuu^h ja⁻ba⁻ jne⁻ kyaah⁺ nuu^h- kih⁴ Moisé. ⁵Pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻kwa⁻ jnääh⁺ jwé⁻ ma⁻ jmeey⁺ lá⁻ lla⁻ dséy⁺. Hnøø⁻ jnääh⁺ wa⁻ jää^ʔ ju⁻hméé^ʔ kih⁴ Jesús kyah⁴ hnäh^ʔ lá⁻ ma⁻la⁻ ja⁻ba⁻, mah⁺ sa⁻ dsa⁻ñii⁺ ju⁻dsoo^ʔ.

⁶Hi⁻ na⁺jnä⁻ kye⁻ né⁻ kih⁴ øø^h jne⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ jäyh⁺ he⁻ ma⁻hlääh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ kwan⁺. Jnä⁺ jwahn⁺ na⁺jnä⁻ kyey⁻ né⁻, jééh⁺ sa⁻ ga⁻tēén⁺ jéen⁻ kiyh⁴. Kih⁴ ko^o- ba⁻ laa⁻ jne⁻ cha⁻né⁻ Dio. ⁷Pero dsa⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻hay⁺ kin⁺. Ga⁻heeh⁻ bih⁺ he⁻ há⁻ goon⁺ ta⁻ he⁻ kwan⁺ ju⁻hméé^ʔ kih⁴ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, ja⁻ba⁻ lá⁻ há⁻ goo⁻ Pee⁺ kway⁺ ju⁻hméé^ʔ kih⁴ hi⁻ laa⁻ judiu. ⁸He⁻ ba⁻ Dio hi⁻ kwa⁻ be⁻ kih⁴ Pee⁺ he⁻ laay⁺ apóstol mah⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁴ judiu, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ na⁻, kwa⁻ be⁻ kin⁺ ka⁻láh^ʔ he⁻ laan⁺ apóstol mah⁺ kwan⁺ juu⁺ kih⁴ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu.

⁹He⁻ja⁻ lá⁻jéé⁻ hi⁻ laa⁻ kwaat⁻ kye⁻ né⁻ kih⁴ gwah⁺, ga⁻sooyh⁺ goo⁻ jnääh⁺ kyaah⁺ Bernabé. Ma⁻ jéey⁻ laan⁺ ta⁻ ta⁻la⁻ kih⁴ he⁻ llu⁺ dsé⁻ Dio kyaah⁺ jnä^ʔ, he⁻ja⁻ ba⁻ ga⁻jmääy⁺ jnääh⁺ kwaat⁻ laa⁻ jnääh⁺ ma⁻ra⁻ øøyh⁺. Hi⁻ kye⁻ né⁻ he⁻ chee⁻ Jacobo, Pee⁺, kyaah⁺ Jwaa⁺. Ga⁻jäyh⁺: “Llu⁺ go⁻nääh⁺ hnäh⁺ kih⁴ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu mah⁺ lá⁻ja⁻ jnääh⁺ dsa⁻nøø⁺ jnääh⁺ kih⁴ hi⁻ laa⁻ judiu.” ¹⁰Hi⁻ ga⁻jäyh⁺: “Hnøø⁻ dsooh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁺ be⁻ kih⁴ hi⁻ tä⁻ñee⁻.” Ko⁻ja⁻ ba⁻ juu^h ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁻. Hi⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ jmeé⁻ ba⁻ jnä^ʔ be⁻ kih⁴ hi⁻ tä⁻ñee⁻.

Ga⁻juu^h Paa⁺ kih⁴ Pee⁺

11 Ma' ga'lloo' Pee' Antioquia ga'juuhn' kiyh' to'lo' né dsa-, jëéh' lá'ja- hnøø' kiyh' kyaah' he- hlih' he- ga'jmeey' ja-. 12 Jáä' sa' ga' ma'la-nää' ko'laa' dsa- hi- ga'chee' Jacobo, ma' kuh' Pee' ko'joh' kyaah' hi- sa' laa' judiu. Pero ma' ga'la-nää' dsa- judiu he', ga'tëe- Pee' hñii', ya'hëëy' jee' kih' hi- sa' laa' judiu, kih' he- goyh' kyaah' hi- ga'la-nää' he' hi- jah' jmee' bi' juuh' jmi-ngo' jnän'. 13 Hi' lá'ja- ga'jmeey' jñah' judiu ga'tëey- hñiiy', hi' lá'jiih' Bernabé ga'tëe- hñii' ma' ga'jëey' ga'jmeey' Pee' to' dsé'. 14 Lá'koø- ma' ga'jëen' dsa- he' mo'so' jmeey' lá'koø- lle' kih' ju'dsoo' he- la' ju'hmëe', he'ja- ga'jwiin' Pee' cha'né' jee' lá'jëe' dsa-: "Hne' laah' judiu, ma'tuh' ma' jmeeh- lá'koh' ma' tée' jne' jmeen' mah' ma-løøh' jmeeh- ko'joh' kyaah' hi- sa' laa' judiu. Pero na', ma'teeh' hñaa' mah' jmeeh- ka-läh' lá'koh' jah' nuuh' ma'gyuh- ja-. ¿Che' sa' ñeh' he- jmeeh- wi' kih' hi- sa' laa' judiu mi'tey' nuuh' ma'gyuh- ja-, kih' he- ma'teeh' hñaa'?"

15 He- ga'lá'chaa' jne' laa' jne' judiu, sa' laa' jne' wa' hi- cha- hi- hi- jmee- he- hlih' lá'koø- laa' jñah' dsa-. 16 Pero na' ma'ñe' ba' jne', sa' já' dsa- llu' cha'né' Dio kyaah' he- mi'tey' ley jnän'. Hnøø' dsoo' dsé' jne' kih' Jesucristo ba'. He' ja- lá'kye- jne' dsa- judiu ga'jmeey' jne' dsoo' mah' jmää' jne' kih' Dio kyaah' he- ma'dsoo' dsé- jne'. Pero ja' kih' he- ma'mi'te' jne' ley. Jëéh' ni' jaa' dsa- sa' ya'hëëy' lluu' kih' he- høøy' nuuh' ja-.

17 He- hnøøh' jne' ha- lá- jee' hwëë' jne' lluu' ta'la' kih' Cristo, lá'ja- ma-lá-jná' lá'kye- jne' judiu laa' jne' dsa- hi- jmee' dso'kye-. ¿Che' jwa- jáhn' Cristo dséë' dsoo' he- tøøh' jne' kyaah' dso'kye'? Ni' miuh- sa' la' lá'ja-. 18 Hi' cher'mah' ga'løøn' høøn' ka-läh' ley he- ma'ben', he- ma'báahn' hñiin' dsoo' ba' ja-. 19 Jëéh', lá' ma' ga'lá'ngëen' he- ää- jmi' juun' lá'lle' ley, ga'tan' he- ma'kyen' o'joh' dsé- kih' ley. La' lá'koh' he- na'juun' kih' ley mah' jmeen' ta'he' kih' Dio ba'. 20 La' kwaat' lá'koh' he- ga'juun' ko'joh' kyaah' Cristo dsoh' hma-cru-. Mo'so' chaañ' lá' hnoon' hñiin'. Cristo hi' jmee' ko'joh' kyaah' jná', he'ja- ba' jmee' chaañ-. Hi' lá' ma'dsoo' ja'ba' dsen' kih' Joø' Dio, hi- hnää' jná' hi' ga'ngëey' hñiiy' ga'juuy' ki' jná'. He'ja- ba' na- chaañ- na'. 21 Sa' jmeen' ta' koo' he- llu' dsé' Dio kyaah' jne'. Jëéh', cher'mah' ga'jä' dsa- llu' cha'né' Dio kyaah' he- mi'tey' ley, he- la' ga'juu' ba' Cristo.

3

Kih' he- ma-dsoo' dsé- jne' he-ja- ba' laa' jne'

1 ¿He- ba' che- taah- hnäh' dsa- chaa' Galacia! ¿Hi- ga'mi'gaa- hnäh'? Ga'hleëhn' hnäh' na'hñaa' lá'jëe- ha- lá- ga'juu' Jesucristo dsoh' hma-cru-. 2 Koø- ga' juu' ngiin' kyah' hnäh'. ¿Ha- lá- ga'tëeh' hnäh' Jmi-llé' Na-jngii'? ¿Che' kih' he- ga'mi'teh' hnäh' ley kih' Moisé, o che' kih' he- ma'dsoo' hoh' hnäh' kih' juu' he- ma'nuuh' hnäh', he'ja- ga'tëeh' hnäh' Jmi-llé' Na-jngii'? 3 Peer' taah- hnäh'. Ga'løøh' ba' hnäh' llu', kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii'. Hi' na' na', hnooh- hnäh' go'nääh' hnäh' ta' cha'né' kyaah' be' kyah' hñaa' hnäh'. 4 ¿Che' sa' ga'jmää' kyah' hnäh' lá'jë- he- ga'ngëeh' hnäh'? Go'laan' ga'jmää' ba'. 5 Ga'kwëeh' Dio hnäh' Jmi-llé' kiyh' hi' ngoo' ba' jmeey' cha-miuh- he- juh' gaa- jee' kyah' hnäh'. ¿He-la' jmeey' lá'ja-, che' kih' he- ga'mi'teh' hnäh' ley o che' kih' he- ma'dsoo' hoh' hnäh' juu' he- ma'nuuh- hnäh'?

⁶ Lã-la- ga-la- kih⁴ Abraham. Ga-jmeey⁷ dsoo⁷ dsëy⁴ kih⁴ Dio he-ja- ga-jmee⁷ Dio kwaat⁷ laay¹ jaa- hi- lluu⁴. ⁷ Heh⁷ lä-ja-, hnø⁷ lä-ngëeh⁷ hnäh⁷, lä-jëe⁷ hi- jmee⁷ dsoo⁷ dsë¹ kih⁴ Dio laay¹ lä-koo⁷ joo⁷ Abraham. ⁸ Jää⁷ ba- ga-jäh⁷ juu⁷ kih⁴ Dio ha- lä- jmeey⁷ ta- cha⁷në, he- jmeey⁷ kwaat⁷ lluu⁴ hi- sa- laa⁷ judiu cher⁷ mah⁷ ga-jmeey⁷ dsoo⁷ dsëy⁴. Jëeh⁷, llo⁷ joo⁴ ba- ga-jmee⁷ Dio juu⁷ kih⁴ Abraham ha- lä- la⁷ ju⁷ hmëe⁷ kiyh⁴, lä- ma⁷ ga-siiyh⁷: “Ta-la- kyah⁷ hne- ba- mi-jään⁷ ga-lä-jëe⁷ dsa- jmi-gyuu⁴.” ⁹ He-ja- ga-lä-jëe⁷ dsa- hi- jmee⁷ dsoo⁷ dsë¹ kih⁴ Dio ma- na- jääy⁷ ko-jøh⁷ kyaah⁷ Abraham, hi- ga-lä-dsoo⁷ dsë¹ jää⁷.

¹⁰ Pero lä-jëe⁷ hi- ga-nää⁷ høø⁷ ley kih⁴ Moisé, ma- cha- dso⁷ jwi⁷ në⁷ kiyh⁴. Lä-koo⁷ na-sii⁷: “Dso⁷ jwi⁷ ba- kyaah⁷ lä-jëe⁷ hi- sa- tää⁷ høø⁷ lä-hii⁷ në⁷ he- na-sii⁷ ley ja-.” ¹¹ Jëe⁷ go-te- ba-la⁷, sa- chaa⁷ ni- jaa- hi- lluu⁴ cha⁷në Dio kyaah⁷ he- høøy⁷ ley. Lä-la- ba- na-sii⁷ juu⁷ kih⁴ Dio: “Pero dsa- hi- lluu⁴, kyaah⁷ he- ma-dsoo⁷ dsëy⁴, jmee⁷ chaa⁷.” ¹² Ley kih⁴ Moisé sa- hlëeh⁷ kih⁴ he- jmeen⁷ dsoo⁷ dsë¹ jne⁷. Lä-la- ba- jäh⁷ ley ja-: “Cher⁷ mah⁷ hi- ga-mi-te⁷ kih⁴, lä- ma-jiiyh⁷ ja- ba- kyaah⁷ ley ja-.”

¹³ Pero Cristo, kyaah⁷ jma⁷ kih⁴, ga-lääy⁷ jne⁷ kih⁴ dso⁷ jwi⁷ he- gwa⁷ ta-la⁷ kih⁴ ley. Ga-heeyh⁷ ja- dso⁷ jwi⁷ në⁷ kiyh⁴ he- la- kwaat⁷ jnän⁷. Jëeh⁷, lä-la- na-sii⁷ ley ja-: “Dso⁷ jwi⁷ ba- kyaah⁷ lä-jëe⁷ hi- na- hëe⁷ dsoh⁷ hma⁷.” ¹⁴ Lä-ja-, ta-la- kih⁴ Cristo Jesús mi-jää⁷ Dio lä-jëe⁷ hi- sa- laa⁷ judiu ja- ba- lä-koh⁷ ga-mi-jääy⁷ Abraham. Hi- lä-ja-, ta-la- kih⁴ he- ma-dsoo⁷ dsë¹ jne⁷, hñah⁷ jne⁷ jmi-llë⁷ kih⁴ Dio he- ga-bääyh⁷ hñiiy⁷ kwëeyh⁷ jne⁷.

He- la- hmooh⁷ he- ga-jmee⁷ Dio kyaah⁷ Abraham

¹⁵ Jëe⁷ da- hnäh⁷ øøhn⁷ ha- lä- jmee⁷ jne⁷ hi- laa⁷ dsa- jmi-gyuu⁴. Cher⁷ mah⁷ ga-jmee⁷ jne⁷ koo⁷ hmooh⁷, sa- le⁷ heen⁷ hmooh⁷ ni- sa- le⁷ jmeen⁷ na-dsë¹ ga⁷, koo⁷ hä- ba- ma-jmeen⁷ hmooh⁷. ¹⁶ Hi- ga-jmee⁷ Dio koo⁷ hmooh⁷ kyaah⁷ Abraham, ga-bääyh⁷ hñiiy⁷ ha- lä- jmeey⁷ kih⁴ Abraham hi- kih⁴ sa-ju- kiyh⁴. Pero sa- ga-jäh⁷ Dio: “La- kih⁴ lä-jëe⁷ sa-ju- kyah⁷.” He- ma-jmee⁷ Dio hmooh⁷ kyaah⁷ jwëe⁷ dsa- wa-ra- jäh⁷ kih⁴ lä-ja- la- juu⁷. Lä-la- ba- ga-jäyh⁷: “La- kih⁴ ma-la- jaa- dsa- kyaah⁷ ba⁷.” He-ja- ga-hlëeyh⁷ kih⁴ jaa- dsa- ba, hi- he⁷ he⁷ Cristo. ¹⁷ Lä-la- jwahn⁷. Lä- ma- to-në⁷ ga-jmee⁷ Dio koo⁷ hmooh⁷ kyaah⁷ Abraham. Ma- hya- kyë⁷ hña-loo⁷ na-dsë¹ gyi⁷ gya⁷ ji-ñe⁷, ja- ga- ja- ley kih⁴ Moisé. Pero ley ja-, sa- ga-hee⁷ hmooh⁷ he- ga-jmee⁷ Dio jää⁷. Sa- ga-jmää⁷ ta- he- ga-bääh⁷ Dio hñii⁷ kyaah⁷ Abraham, wa-ra- jäh⁷ kih⁴ lä-ja- la⁷. ¹⁸ Jëeh⁷, cher⁷ mah⁷ ga-hyoh⁷ dsa- hee⁷ ta-la⁷ kih⁴ he- mi-tey⁷ ley ja-, mo-so- la⁷ kwaat⁷ he- ga-hyoyh⁷ ta-la⁷ kih⁴ he- ga-bääh⁷ Dio hñii⁷ kyaayh⁷. Pero ga-hyoh⁷ Abraham hee⁷ la- ga-hyoyh⁷ ba⁷, lä-llu⁷ he- ga-bääh⁷ Dio hñii⁷ kyaayh⁷.

¹⁹ ¿Hee⁷ kih⁴ jmää⁷ ley kih⁴ Moisé ja-? La⁷ miih⁷ he- na-dsë¹ ba- ja-, kih⁴ he- cha- dso⁷ kye⁷ kih⁴ dsa- jmi-gyuu⁴. Hi- ga-jä- lä-ja- ba- ley ja- lä-jiih⁷ ja- hi- laa⁷ sa-ju- kih⁴ Abraham lä-koh⁷ la⁷ hmooh⁷ he- ga-bääh⁷ Dio hñii⁷. Heh⁷ lä- ma- ga-nøø⁷ ley ja-, ma- chaa⁷ jaa- dsa- hi- ga-ngëe⁷ ley ja- kih⁴ dsa- kyaayh⁷ hi- ma- tääh⁷ ängele ka-läh⁷ hi- ga-kwa⁷ be- mah⁷ ngëey⁷ juu⁷ ja-. ²⁰ Pero cher⁷ mah⁷ jaa⁷ dsa- lla⁷ dsë¹ jmee⁷ koo⁷ hmooh⁷ lä-koo⁷ la- huu⁷ dsë¹ kih⁴ hñiiy⁷, sa- jmee⁷ bi⁷ jñah⁷ hi- kwa⁷ be- cher⁷ mah⁷ lä-ja- la- huu⁷ dsë¹ kiyh⁴. Hi- jaa- ba- Dio chaa⁷, hñii⁷ bih⁷ ga-hlëeyh⁷ kyaah⁷ Abraham lä-koo⁷ ma- ga-jmeey⁷ hmooh⁷ kyaayh⁷.

²¹ ¿Che⁷ ha- ley kih⁴ Moisé kyaah⁷ he- ga-bääh⁷ Dio hñii⁷ jmee⁷? Ni⁷ miih⁷ sa- la- lä-ja-. Wa-ra- jäh⁷ kih⁴ cha- ley he- kwa⁷ Dio he- jmee⁷ chaa⁷ dsa-, lä-ja-

ba' lluu' dsa- kyaah' ley ja- , wa'ra- jah' kih' la' ja- la'. ²² Pero ne' ley ja- na- sii- la' la-. Ga' la' jee- ba' dsa- na- hnuuh' kyaah' dso' kye-. Mah' la' ja- , kih' he- ma- dsoo' dsē- jne' kih' Jesucristo, hñah' jne' he- ga- bāāh- Dio hñii' kway'.

²³ Jāā' sa' ma' cha- juu' he- hnøø' jmeen' dsoo' dsē- jne', ma' tøøh' jne' la- hih' kih' ley. Lā- ja- ma' tøøh' jne' lā- jiih' ga- lā- jnā' juu' he- hnøø' jmeen' dsoo' dsē- jne'. ²⁴ Ley ja- ma' hāā- jne' jāā' hi' ma' jøø' jnān' mah' tēēh' jne' kih' Cristo. Heh' la' ja- hwēē- jne' lluu' kyaah' he- ma- dsoo' dsē- jne' kiyh'.

²⁵ Na' he- ma- dsoo' dsē- jne', mo- so- tøøh' jne' kyaah' ley he- ma' hāā- jne'.

²⁶ Ga' la' jee- ba' jne' laā' jne' joo' Dio ta' la' kih' he- ma- dsoo' dsē- jne' kih' Cristo Jesús. ²⁷ Jēēh' lā- jēē- hi- ma- na- saa- jmi- kyaah' Jmi- lle' Na- jngii' , ma- laay' koo- kyaah' Cristo, la' lā- koo- he- ma- kyeyh' hmi- hmēē'. ²⁸ He- ja- koo- ba' laā' lā- jēē- jne' cha- nē' Dio. Jee' oo' sa' chaā- hi- laā' judiu, ni' hi- laā' griego, sa' chaā- hi- na- hnēē' jmee' ta' kih' dsa- ni' hi- sa- na- hnēē', sa' chaā- dsa- mē' dsa- ñuuh-. Jaa- ba' laā' jne' kyaah' Cristo Jesús. ²⁹ Cher- mah' laā' jne' kyaā' Cristo, ja- ba' lā- ja- laā' jne' sa- ju- kih' Abraham. Hi- cha- ba' heē- jne' he- ga- bāāh- Dio hñii' kway'.

4

¹ Lā- la- na- jwahn-: Jaa- chih- hi- lle' kih' hyoh- he- ga- tēēy' hyoyh- kih' jmiy-, ma- ke- la' kwaan- hyoh- bih' heey', kwee- ba' laay' kyaah' hi- na- hnēē' jmee' ta' kih' jmiy- ta- ko- jiih' māyh'. ² He- ja- ba' chaā- ta- jwoh- kyaā' chih- hi- chaā- hi- hāāy- lā- jiih' lloo- jmi- he- jah- jmiy- hyoyh- heey'. ³ Ja- ba' lā- ja- ma' laā' jne' jāā', ta- ko- jiih' sa- ga' ma- heeh' jne' kih' Cristo. Jiih' ja- ma' na- hnēē' jne' ma' jmee' jne' lā- koo- tēē' dsa- jmee' jmi- gyuu- la-. ⁴ Pero ma' ga- dsēē' jmi-, ga- cheē' Dio joo' hi- ga- lā- chaā- kih' jaa- dsa- mē', hi- ga- lā- chaay- na- jnāy' kih' ley. ⁵ Jay' mah' lāāy' jne' hi- na- hnuuh' lā- hih' kih' ley, mah' leē' jne' ma- ra- joo' Dio ba'. ⁶ Kih' he- laā' jne' jooy', he- ja- ga- cheē' Dio Jmi- lle' kih' gyuu- kyaay' neh' tuh- dsē- jne'. Hi- ja- ba' Jmi- lle' ja- hi- siih- Dio lā- la-: "Abba", he- hnøø' jah- tāā- kyaan-. ⁷ He- ja- mo- so- laā' jne' dsa- hi- na- hnēē', laā' jne' ma- ra- jooy' ba'. Hi- kih' he- laā' jne' jooy', hñah- ba' jne' heēn- he- kwa' Dio ta' la- kih' Cristo.

Peer- lle' dsē' Paa' kih' dsa- chaā- Galacia

⁸ Jāā' sa' ga' ma- heeh' hnāh' kih' Dio, ma' laah' hnāh' lā- koo- dsa- hi- na- hnēē', ga- jmee' hnāh' he' kih' lā- jēē- dio hi- na- laā- kaah- dsa-. ⁹ Pero na' ma- kyuuh- hnāh' mi- h- kih' Dio. Llu' ga' he- jwahn- lā- la-, ma- kyuu- Dio hnāh'. ¿Hee- ba' la' ma- jeeh' hnāh' ta- ka' luu' mah' jmeeh- hnāh' lā- koo- tēē' dsa- jmee- jmi- gyuu- la-, jmeeh- hnāh' he' kih' juu' he- sa- kyeē' ni' mi- h-? ¿Che' hnooh- hnāh' jah' na- hnēēh' hnāh' ka- lāh' lā- koh' ma' tāāh' hnāh' jāā'? ¹⁰ Høøh- hnāh' jmi-, jmeeh- hnāh' lā- koo- tēē' dsa- jmee- kih' lā- jaa- sih-, hi' lā- ja- ka- lāh' he- jmee' dsa- lā- koo- ji- ñe- hi' he- ga' jyoh' jmi- he- tēē' dsa- jmee-. ¹¹ He- ja- jmeen- cha- mi- h- huu- dsē- kyah' hnāh', le' ga- che- sa- ga- jmāā' ta' he- ga' jmeen' jee' kyah' hnāh'.

¹² Chuun' kyaah' hnāh' øøhn-, wa' la' huu- dsē- kyah' hnāh' lā- koo- la' huu- dsē- kin-. Ni' mi- h- he- hli- h- sa' cha- he- ga' jmeeh' hnāh' kin- lā- ma' gyan' kyaah' hnāh'. ¹³ Neh' ba' hnāh', kih' he- ga- lā- dsaah' ba' jnā', he- ja- ba' ga- kwan' ju- hmēē' kyah' hnāh' lā- ma' to- nē'. ¹⁴ Ma- ke- ga- jēēh' hnāh' wii' kih' he- ma' dsaahn', pero sa- ga- mi- kwah- hnāh' jnā'. Ma- ra- he- ga- jmāāh' ba'

jná' he' lá'koo' jaa' ángel kyaá' Dio, hi' ga'heeh' ba' jná' lá'koo' hñii' Cristo Jesús. ¹⁵ ¿Hee' ga'la' kyah' hnäh'? ¿He'la' mo'so' jëe' hoh' hnäh'? Jná' jmeen' ju'dsoo' kyah' hnäh', llu' jwërte hoh' hnäh' kyaah' jná', lá' jiih' hnooh' hnäh' ma' lleh' hnäh' mi'néh' mah' ma' kwëeh' jná' wa'ra' jáh' kih' ma' le' ba'. ¹⁶ ¿Che' na' háäh' hnäh' jná' kih' he' ma' hlëehn' hnäh' ma'ra' ju'dsoo'?

¹⁷ Chaa' ko'llaa' dsa' hnooyh' ha' lá' jwë' jee' lá'jwah' hnäh' kyaayh'. Pero sa' llu' huu'dsë' kiyh'. Hnøø' jmeeh' hnäh' ta' koo' kyaá' jnääh' mah' jmeeh' hnäh' ta'he' kiyh'. ¹⁸ Llu' ba' he' hnää' dsa' hnäh' cha' miih' pero kyaah' koo' nëe' ba' huu'dsë' hi' ga' lá'jë' jmi' ba'. Já' ma'la' ta'ko' jiih' gyan' kyaah' hnäh'. ¹⁹ Peer' hnaan' hnäh' gyuu' kyaan'. He' ba' che' jii' kin' kwaat' kyah' hnäh'! Lá'koo' la' kih' jaa' dsa'më' wa'ra' ngoo' ga' lá' chaa' gyuu' kyaay', lá' ja' la' kin' he' hnoon' go'nääh' hnäh' ta' cha'në' lá' jiih' leeh' hnäh' lá'koo' laa' hñii' Cristo. ²⁰ Hnoon' wa'ra' jáh' kih' na' ga'juh' tøoh' jne' ko'joh'. Ma'ja' le' hlëehn' hnäh' lá' hnøø' kyah' hnäh'. Jëeh' na' sa' man' go'te' he' huu'dsë' kan' kyah' hnäh'.

Juu' na' hmää' kih' Agar kyaah' Sara

²¹ Hnäh' hi' hnøø' høø' ley kih' Moisé, ngiin' juu' kyah' hnäh'. ¿Che' sa' ma' nuuh' hnäh' lá'koo' jáh' ley ja'? ²² Në' ley ja' na'sii' lá'la': Uu' ba' joo' Abraham ma' chaa'. Jaa' joo' ga' lá' chaa' kyaah' dsa' më' hi' ma' na' hnëe' hi' jaa' joo' ga' lá' chaa' kyaah' ma'ra' mëy'. ²³ Joo' hi' ga' lá' chaa' kyaah' hi' na' hnëe' he', ga' lá' chaa' lá' koh' dsa' lá' chaa' wa' hi' cha' hi' dsa'. Pero joo' hi' ga' lá' chaa' kyaah' ma'ra' mëy', ga' lá' chaa' kih' lá' ja' ba' ga' bääh' Dio hñii' kyaah' chooy'. (Hi' na' hnëe' he' ma' chee' Agar, hi' hi' ma' laa' ma'ra' mëy' ma' chee' Sara.) ²⁴ Kyaah' juu' kih' lá' uu' dsa' më' he', le' hwëe' ga' jne' cha' ga' miih' juu'. Wa' kye' da' jne' kwaat' lá' uu' dsa' më' he' laay' lá' koh' to' hmooh' he' ga' jmeeh' Dio. Koo' hmooh' ga' jmeeh' Dio ta' moh' Sinaí lá' ma' ga' nøø' ley kih' Moisé. Lá' jëe' dsa' hi' ma' na' jnääh' kih' hmooh' ja', hi' he' laa' hi' na' hnëe' ba'. Hi' hmooh' ja' laa' kwaat' Agar. ²⁵ Hi' Agar he' laa' kwaat' moh' Sinaí he' nøø' hwa' Arabia hi' laay' lá' koh' jwii' Jerusalén he' hla' jmi' gyuu' la'. Na' hñii' jwii' ja' lá' kye' dsa' kyaay' kih' he' tääh' jmeey' ta'he' kih' ley ja'. ²⁶ Pero jwii' Jerusalén he' nøø' gyuuh', sa' na' hñii', he' ja' la' kwaat' lá'koo' Sara maa' jnan'. ²⁷ Jee' na' sii' juu' kih' Dio (jáh' lá'la' kih' lá' uu' dsa' më' he'):

Wa' chaa' hne' llu', hne' hi' sa' chaa' ni' jaa' gyuu' kyaá'.

Wa' jëe' hoh' jwërte, jmeeh' cha' miih' miih',

hne' sa' ma' jëeh' wii' lá' koh' ga' jñah' dsa' më' hi' dsa' lá' chaa' joo'.

Jëeh', lá' jwëe' ga' joo' hne' hi' ga' já' hñii', lá' koh' ga' hi' chaa' dsa' nuuh' kyaá'.

²⁸ Lá' ja' øøhn', laa' jne' ja' ba' lá' koh' Isaac, jëeh' laa' jne' joo' Dio lá' llu' he' ga' bääyh' hñii' kyaah' Abraham. ²⁹ Pero lá'la' ba' ga' ngëe' lá' uu' joo' dsa' më' he'. Joo' hi' ga' lá' chaa' lá' koh' dsa' lá' chaa' wa' hi' cha' hi' dsa', ga' jmeeyh' Isaac hi' ga' lá' chaa' kyaah' be' kih' Jmi' lle' kih' Dio. Hi' lá' ja' la' lá' jiih' na', jmeeh' dsa' hi' ma' laa' kyaá' Jmi' lle' kih' Dio. ³⁰ Nuuh' da' ha' lá' jáh' juu' kih' Dio: "Bee' go'te' dsa' më' hi' na' hnëe' na' kyaah' joo'. Joo' dsa' më' hi' na' hnëe' na' sa' cha' lle' kih' hyoyh' ni' miih' lá' koh' te' hyoh' joo' më' Abraham." ³¹ Lá' ja' øøhn', sa' laa' jne' joo' hi' na' hnëe' he', laa' jne' lá'koo' joo' më' Abraham ba'.

5

Sa wa' jmee' jne' ta' koo' he' ma' na' laa' jne'

¹ Ga'lää' Cristo jne' mah' dsa'toohn' na' laa' jne'. He-ja- ja' hnäh' koo' hweh- lä'koh' ma' tääh' hnäh' na' ba'. Ta' kwaä' hnäh' hñaah' leeh' hnäh' ka' läh' lä'koo' jaä' hi- na' hnëé' jmee' ta'.

² Nuu' da' hnäh', jnä' Paa' jwëehn' hnäh'. Cher'mah' ga' wih' jmi' ngo' kyah' hnäh' sa' jmää' ni' miih- kyah' hnäh' he' ga' juu' Cristo. ³ Jwahn' ka' läh' lä'hmëé'. Ga' lä' jëé' dsa' ñuuh', cher'mah' ga' wih' jmi' ngo' kiyh', jmee' bii' mi' tey' lä' hii' né' he' lle' né' ley kih' Moisé. ⁴ Hnäh' hi- hnooh- ha' lä' jee' hwëeh' hnäh' lluu' kyaah' he' mi' teh' hnäh' ley, he' ma' jmeeh' hnäh' ta' koo' kih' Cristo ba' ja'. Ma' hwëeh- hnäh' jee' mi' jää' Dio hnäh'. ⁵ Pero jnääh', jmee- jnääh' dsoo' dsë- jnääh' kih' Cristo kyaah' be' kih' Jmi' lle', he-ja- cha- o'joh' dsë- kyaä' jnääh' hwëé' jnääh' lluu'. ⁶ He- ma' laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús, sa' cha- he' jmee' che' ga' wih' jmi' ngo' jnän' o' sa' ga' wih'. Koo' ba' he' kyeé' jee' lä' jë: he' dsoo' dsë- jne' kih' Dio, he' mi' jnää' he' hnää' jne' dsa' kyaahn'.

⁷ Ma' ga' nääh' ba' hnäh' llu' jää'. ¿Hi- na' ga' ha' kyah' hnäh', he-ja- mo' so' hoo' hnäh' ju'dsoo'? ⁸ Juu' he' ga' taayh- hnäh' na', sa' ja' kih' Dio hi- ga' tëeh' hnäh'. ⁹ (Hi' juu' na' la' lä'koh' levadura.) Jëeh' "miih- ba' levadura leé' kaah' dsa- lä'kaa' koo' nää' ta'ka'." ¹⁰ Kye' ba' jnä' o'joh' dsë- kih' Dsa' jöh' jnän', go' sa' jmeeh' ga' hnäh' jyoh' huü' dsë- lä'koh' ga' he' jmee' jnä'. Pero dsa' hi- kah' gwëh- huü' dsë- kyah' hnäh', hi- he' mi' hmaah' kih' lä' jë' he' jmeey', sa' cha- he' jmee' wa' he' cha- he' he' laay'.

¹¹ Øohn', ko' llaa' dsa- jäh' kin' he' kwa' ga' jnä' juu' he' jmee' bii' uu' h' jmi' ngo' kih' dsa' ñuuh'. Pero ta' juuy' ba'. Jëeh', wa'ra- jäh' kih' ga' tan' kwan' juu' he' ga' juu' Jesús dsoh' hma-cru', mo' so' cha- he' kih' töh' wi' kih' dsa', hi' lä' ja- mo' so' jmeeh' gyih' jnä'. ¹² He-ja- na' jwahn', lä' jëé' hi- kah' gwëh- huü' dsë- kyah' hnäh', llu' ga' hnäy' go-te' he' kyeey- jay' jmi' gyuu' la'.

¹³ Ga' tëeh' Dio jne' øohn', mah' dsa'toohn' na' laa' jne'. Pero ja' kih' he-ja- na', cha- jwë' jnän' jmeen' wa' he' cha- he' lä' hyoh- dsë- jne'. Wa' jmeen' be' kih' dsa' kyaahn' ba', kih' he' hnää' jne' øoh' jne'. ¹⁴ Jee' kih' lä' jë' nuuh' he- ga' kwa' Moisé ya' hii' koo' nuuh' la': "Wa' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh' lä'koh' hnaah' hñaah'." ¹⁵ Pero cher'mah' kuh- hih' hnäh' kih' dsa' kyaah' hnäh' kyaah' he' hlëeh' hnäh', leeh' wa'ra- ga' heeh' hnäh' lä' jëé' dsa' kyaah' hnäh'.

Sa' jwah' Jmi' lle' Na' jngü' kyaah' he' ngü' jmi' ngo' jnän'

¹⁶ He-ja- na' jwahn'. Go' taah' hnäh' lä' koo' jöh' Jmi' lle' kih' Dio kyah' hnäh', lä' ja- mo' so' jmeeh' hnäh' he' ngü' jmi' ngo' kyah' hnäh'. ¹⁷ Hnø' jmi' ngo' jnän' lä' jë' he' sa' sooh' kih' Jmi' lle' hi' lä' jë' he' hnø' Jmi' lle', sa' jeeh' kyaah' he' ngü' jmi' ngo' jnän'. Lä' to' ba' la- dsëé' he-ja- sa' kwa' jwë' jmeeh' hnäh' lä' ngü' jmi' ngo' kyah' hnäh'. ¹⁸ Pero cher'mah' ga' nääh' ba' hnäh' lä' koo' jöh' Jmi' lle' kyah' hnäh', mo' so' na' hnëeh' ga' hnäh' jmeeh' hnäh' ta' he' kih' ley.

¹⁹ Jnä' hä' ba' la' lä' jë' he' hliih' he' hwëé- tuh- dsë' dsa- jmi' gyuu'. Dsa- më' dsa- ñuuh- hi- kaah' hi- sa' laa' kyaä', hi- kaah' wa' hi- cha- hi-, hi- mi' sah' hñii' kyaah' he' hliih', hi- jmee' lä' jë' he' la' o' hih'. ²⁰ Jmäy' jöh'

dio hĭ- na-laa- kaah- dsa-, jmeey- ji-nah', na-hooyh', hneey-, lliyh+, lleey-, teey-, hĭ- jmee- to- naa', hĭ- hnaah- ma-la- hĭ- tih- dsëy', ²¹ hĭ- wiĭ- dsë', hĭ- jngiih+, la-heeyh-, jmeey- he- lla- dsëy' jee- tē- jmiĭ', hi- jmee- gyih' jyoh' he- hliih'. Ma-nēh' ba- hnāh', sa- heyh' ya-jwiĭ' kih' Dio lā-jēē- hĭ- jmee- lā-jā-, jā- ba- lā-koh' ga-jwēēhn' hnāh' jāā'.

²² Pero kyaah' be' kih' Jmi-llē- Na-jngii' ba' hwēē- lā-jēē- he- la-: he- hnāā- dsa- ooh-, he- jēē- dsē- dsa-, he- hiĭ- tiĭ- dsëy', cha- o-joh- dsē- kiyh', he- tih- dsëy' dsa- kyaayh', llu' dsëy', mi-tey' juu' kiyh', ²³ hwaay-, hāāy- hñiiy-. Ni- miĭh- sa- ha- ley kih' lā-jēē- he- la-. ²⁴ Lā-jēē- hĭ- laa' kyaā' Cristo Jesús ma-bey' lā-jēē- he- ngii- dsëy', lā-koo- he- ma-na- juuy' ba' la' kih' he- hliih' he- ma-hee- dsëy'. ²⁵ Na' he- jiih- jne' kyaah' be' kih' Jmi-llē' kih' Dio, he- jā- jmee- biĭ- jnān- dsa-nōō' jne' ta- cha-nē- lā-koo- jāh' Jmi-llē-. ²⁶ Ta- wa- jmāān- hñaan' kaah', sa- wa- llaan' dsa- hñii-, sa- wa- jmeen' wiĭ- dsē- jne' kyaah' dsa- kyaahn'.

6

Hnōō' jmee' jne' be' kih' ooh' jne'

¹ Oohn', wa-ra- ga-tah' jāā- ooh' jne' kyaah' he- hliih', hnōō' go-chaah' hnih', hnāh' hĭ- tāāh' lā-koo- jōō- Jmi-llē' kih'. Jmee' hnāh' hwaah' kyaayh' hĭ- leeh- hnāh', le' ga- che- nē- jā- ga-nāāh' hnāh' ka-lāh'. ² Jā- kwah- hnāh' be' kih' dsa- kyaah' hnāh' ma- he- chaay-, lā-jwē- jā- mi-teh' hnāh' nūuh- kih' Cristo. ³ Cher'mah' jāā- ooh' jne' laay': "Peer- jōoh' jnā'", mah' sa- cha- he- laay' ni- miĭh-, he- mi-gaay- hñii' biĭ' jā-. ⁴ Lā-jāā- lā-jāā- jne' hnōō' kyen' kwaat' ha- lā- ga-nōō' jne'. Cher'mah' lii' jne' jmee- jne' llu', jā- ga- sooh- jnān' chaa- jne' llu'. Pero ta- wa- jēē- jne' kih' ooh' jne', wa- jēēn' jnān' hñaan' ba'. ⁵ Jēēh', lā-jāā- lā-jāā- jne', jmeen' lā-koh' te' tēē- jne' jmeen'.

⁶ Jāā- dsa- hĭ- ma-mi-tēē- juu' kih' Dio hnōō' jmeey' be' kih' hĭ- ga-kwa' juu', kway' miĭh- he- cha- kiyh'.

⁷ Ta- mi-gaa- hnāh' hñaaah'. Sa- le' mi-kwah- jne' Dio. Jēēh', jā- ba- he- jñee- jne', la- kwaat- choohn' ka-lāh'. ⁸ Dsa- hĭ- jmee- lā-jēē- he- ngii- jmi-ngo' kih', hĭ- he- hee' ba', he- jā- ba- liyh-. Pero dsa- hĭ- jmee- lā- hnōō' Jmi-llē' kih' Dio, he- la- ba- liyh-: he- chaay- tāā- kyaah' be' kih' Jmi-llē' kih' Dio. ⁹ Sa- wa- hwaan' he- jmee' jne' he- llu'. Jēēh', lloo- koo- jmiĭ' leh' jne' cha- ga-miĭh- cher'mah' sa- ga-hwaā' jne'. ¹⁰ Wa' jmee' jne' he- llu' jmah' kih' lā-jēē- dsa-, na' lā- cha- jmiĭ'. Hi- cha-ga-miĭh- wa- jmeen' kih' ooh' jne' hĭ- ma-dsoo' dsē' kih' Dio.

Ga'hĭh' Paa' juu' kih' dsa- chaq- Galacia

¹¹ Jēē- da' hnāh' ha- koh' sa- kaah' hwēh' he- ma-siin' miĭh- kyah' hnāh' kyaah' goon- hñiin-. ¹² Lā-jēē- dsa- hĭ- hnōoh- ha- lā- jee' jāy' llu' cha-nē- dsa- kyaayh', hĭ- he' na- jāh' jmee- biĭ- uuh- jmi-ngo' kyah' hnāh'. Sa- tih- dsëy' juu' he- ga-juu' Cristo dsoh' hma-cru', jēēh' sa- hnōōy' jēēy' wiĭ' kwaat' kih' he- jā-, he- jā- ba- jā- jmeey- lā-jā- kyah' hnāh'. ¹³ Dsa- he', ma-ke- ga- wih' jmi-ngo' kiyh', ni- lā-jā- sa- hōoy- ley. He- hnōoy' uuh- jmi-ngo' kyah' hnāh' mah' jmāāy' hñii' kaah', kih' he- ma-laah' hnāh' dsa- kyaay'. ¹⁴ Pero jnā', ni- miĭh- sa- jmāān- hñiin- jōoh'. Kih' he- ga-juu' Jesucristo Dsa-jōoh' jnān' dsoh' hma-cru', he- jā- ba- na- jmee- chaan- llu'. Ta-la- kih' he- ga-juu' Jesús, he- jā- lā-jēē- he- cha- hwa' la- ma- na- juu' ba' jā- kin-, hi- lā-jā- mo-so-

cha⁻ ga⁻ he⁻ hee^ʻ dsen⁺ kih⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ¹⁵ Sa⁺ kye^ʻ ni⁺ miih⁻ cher⁺mah⁺ ga⁺wih^ʻ jmi⁻ngo⁺ jnän⁻ o cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁺wih^ʻ. He⁻ ma⁻laa⁺ jne⁺ jaa⁻ hi⁻ hmee^ʻ hi⁻ ga⁻jmää⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁺ kye^ʻ jnän⁻. ¹⁶ Lä⁻jë⁺ hi⁻ høø⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ hii⁺ ti⁺ kiyh⁺ hi⁻ wa⁺ lä⁻ñih^ʻ dsé⁺ Dio kyaayh⁺. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ kih⁺ dsa⁻ Israel, hi⁻ laa⁺ kya⁺ Dio.

¹⁷ Na⁺ ta⁻ cha⁺në^ʻ, sa⁺ wa⁺ jmee^ʻ dsa⁻ jwiih⁻ kin⁺. Ha⁻ koh⁺ gwih⁺ sa⁺ kyen⁺ he⁻ ga⁻kwa⁺ dsa⁻ kin⁺ he⁻ la⁻ lii⁻ jmeen⁻ ko⁻jøh^ʻ kyaah⁺ Jesús Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻.

¹⁸ Øøhn⁺, wa⁺ mi⁻jää⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻ hnäh^ʻ. Wa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻.

Efesios

Juu' la- ga- si' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Éfeso

¹ Jnã' Paa' na- hñaan' laan' apóstol kyaã' Jesucristo, lä- hyoh- dsé' Dio. Siin- kyah' hnäh' hi- na- jngëé' hi- tääh' jwii- Éfeso, hi- mi- teh' ba' hnäh' kih' he- ma- laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús. ² Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täã' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' tiir' kyah' hnäh'.

Cha- miih- ga- mi- jää' Dio jne'

³ He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. Ga- mi- jääy' jne' kyaah' lä- jé- he- kwa- Jmi- lle' Na- jngii' he- cha- gyuuu', lä- llu' he- ma- laa' jne' koo- kyaah' Cristo. ⁴ Jää' ja- ga- nøø' jmi- gyuuu', ga- lleeyh- jne' mah' lee' jne' koo- kyaah' Cristo. He- lä- ja- ma- na- jngëé' jne', sa- cha- na- hee- jne' ni- miih-. Hi- kih' he- hnääy' jne' cha- miih-, ⁵ he- ja- ga- jmääy' jne' kwaat- lä- ma' to- né-, lee' jne' jooy' ta- la- kih' Jesucristo. Lä- ja- ga- lä- hnøoy' hi- ga- tih' dsëy' ka- läh-. ⁶ Mah' lä- ja- kwa' jne' tíhmaah' kiyh', kih' he- llu' dsëy' cha- miih-. Jëéh', ja- kyaah' hih- ga- mi- jääy' jne', he- la' ga- hñah' ba' jne' ja-, ta- la- kih' jooy' hi- hnääy' cha- miih-. ⁷ Hi- ta- la- kih' jooy', ga- laa' Dio jne' kyaah' he- ga- tuu- jma- kiyh'. Mah' lä- ja- ga- chey' dso' kye- jnän' ta- la- kih' he- llu' dsëy' cha- miih- kyaah' jne'. ⁸ He- ja- ga- jmeey' ga- lä- kyuuu- jne' cha- miih- hi- ga- kway' cha- miih- huusdsé- llu' jnän' ka- läh-. ⁹ Dio ga- mi- jnäã- jnän' lä- koo- ga- lä- hyoh- dsëy' jmeey' he- ma' na- hmää'. Hi- ma- na- la- ba' huusdsé- kiyh' jää', lä- koo- lla- dsëy' jmeey'. ¹⁰ Lä- la- la- huusdsé- kiyh'. Wa- ra- ga- dsëé' jmi-, Dio ba' tooh- goo- Cristo lä- jé- go- te- he- cha- gyuuu' hwa', mah' lä- ja- hñii' bih' jmeey' hih-.

¹¹ Hi- lä- ja- ka- läh' hñah- jne' heen-, lä- llu' he- ma- laa' jne' koo- kyaah' Cristo. Jëéh' lä- ma' to- né-, Dio ga- lleeh- jne' mah' lee' jne' dsa- kyaay', ja- ba' lä- koo- ma- na- la- huusdsé- kiyh'. Hi- ma- ra- he- dsa- la' ba' lä- jé- lä- hyoh- dsëy' hñiiy-. ¹² Lä- ja- kwa' dsa- tíhmaah' kiyh', hi- jmeey' juuh- kiyh' lä- llu' he- ma- laa' jnääh' koo- kyaayh', jnääh' hi- laa' to- né- hi- kye- o- jøh- dsé- kih' Cristo. ¹³ Hi- lä- ja- hnäh' ka- läh-, lä- ma' ga- nuuh- hnäh' ju' dsoo', ja- ba' ju' hmëé' he- läã- jne', ja- ba' lä- ja- ga- heeh' hnäh' kiyh'. Ma- ja- ga- laah' hnäh' lee- kyaah' Jmi- lle' Na- jngii' he- ga- bääh- Dio hñii' kwëéh' jne'. ¹⁴ He- ja- na- ga- hñah' jne' to- né- mah' lii- la' hweh- hmooh' he- tée' jne' heen-, wa- ra- ga- lloo' jmi- läã' go- te- lä- jëé- hi- laa' kyaã' Dio. He- ja- kwa' jne' tíhmaah' kih' Dio, hi- he' ba' jøøh'.

Ga- ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' øøh' jne'

¹⁵ He- ja- lä- ma' ga- nuun' he- ga- heeh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' hi- hnaah' hnäh' lä- jëé- hi- laa' kyaay', ¹⁶ sa- ma- tun' kwan- tíhmaah' kih' Dio kwaat- kyah' hnäh' jee- ngiin' kiyh'. ¹⁷ Ngiiin' kih' Dio, Jmii- Dsa- jøøh' jnän' Jesucristo, he' ba' hñii' Täã' hi- jøøh', jwii- jnih' wa' kwëeyh' ' hnäh' cha- ga- miih- huusdsé- llu' hi- wa' mi- jnäãy- kyah' hnäh' ha- lä- jee' lä- kyuuu- hnih' cha- ga- miih-. ¹⁸ Hi- ngiin' kih' Dio, wa' nä- huusdsé- kyah' hnäh' mah' lä- ngëéh' hnäh' ha- lä- la- he- jøø' jne' kiyh' ha- jee' ga- tée'h' Dio

jne'. Hnoon' lá'ngëéh' hnäh' ha' koh' na'hñaa' sa' la' hee' hi' laa' kyaay'.
 19 Hi' hnoon' lá'ngëéh' hnäh' ha' koh' sa' cha' be' kih' Dio he' jøø' jnän' hi'
 ma'dsoo' dsë' kiyh'. Jëéh', be' ja-, la' ja-ba' be' kiyh' 20 he' ga'mi' jiih' Cristo
 mah' ga'laay' jwoo' ra' lluu' kiyh' jee' gyay'. 21 Laay' jøøh' ga' lá'koh' ga' jñäh'
 hi' tääh' gyuu' hi' jøøh' ga' kih' jee' lá'jëë' hi' há'goo' miih- ta'jee' oo', wa'
 hi' cha' hi' hi' laa' ta'. Hi' kih' jee' lá'jëë', sa' chaa' hi' kye' jmi- lá'koh'
 jmi- kih' Cristo. Ja' ma'la' jmi' na' laay' jøøyh', lá' ma'laay' ja-ba' jøøyh'
 lá'kye' jmi' gyuu' he' na' ga' lá'jnä'. 22 Ga' lá'jë' ba' he' cha' ga'lla' Dio hu'
 tüy'. Hi' ga'llaay' Cristo mah' kay' né' kih' jee' lá'jëë' hi' na'jnää' gwah' kiyh'
 hi' lá'ja' kay' né' kih' jee' lá'jë' he' ga' cha-. 23 Jee' lá'jëë' dsa' kyaay', laay'
 lá'koo' jmi' ngo' kiyh'. Kyaah' gwah' ma-na-hñaa' hñiiy' hi' kyaah' hñiiy'
 ka-läh' ma-na-hñaa' lá'jë' he' ga' cha-.

2

Kih' he' llu' dsë' Dio he' ja' ba' ga'lääy' jne'

1 Jää' ba' ma' na' juuh' hnäh' kwaat' kih' dso'kye' he' ma' jmeeh- hnäh',
 2 hi' ma' tääh' hnäh' lá'koo' dsa' jmi' gyuu' ta'jmah'. Ma' jmeeh- hnäh' he'
 kih' jmi' lle' hñii' hi' jmää' hñii' jøøh' jee' lle'. Hi' he' na' kwa' be' kih' hi'
 chaa' kyaah' Dio. 3 Hi' ja' ba' lá'ja' ga' jmeë' jnää' jää', ma' jmeë' jnääh'
 lá'jë' he' ngi' jmi' ngo' kyaä' jnääh', hi' ma' tøøh' jnääh' lá' hyoh- dsë' jnääh'
 hñaa' jnääh' hi' ma' tøøh' jnääh' lá'koo' ma' la' hu' dsë' kyaä' jnääh'. Hi'
 lá'koo' ya' nøø' jnääh' jmi' gyuu' la-, ma' jøø' dso'jwi' kyaä' jnääh', ja' ba'
 lá'koo' la' kih' lá'jëë' dsa' jmi' gyuu'. 4 Peer' ga' lá'hñää' Dio jne' cha' miih-,
 hi' lá'ja' ga' lá'ñih' dsëy' jne' ka-läh'. 5 Hi' ma'ke' ma' tøøh' jne' na' juu'
 jne' kyaah' dso'kye-, pero Dio ga' jmeë' chaa' jne' ko' jøh' kyaah' Cristo.
 Kih' he' llu' dsë' Dio, he' ja' ba' ma' na' laa' jne'. 6 Hi' ga'mi' jiih' Dio jne'
 ko' jøh' kyaah' Cristo Jesús hi' ga'laay' jne' ko' jøh' kyaayh' gyuu'. 7 Lá'ja'
 ga' jmeë' Dio mah' mi' jnääy' jmi' gyuu' he' na' ga' lá'jnä', ha' koh' sa' llu'
 dsëy' kyaah' jne', jëéh' cha' miih- ma' kwëëyh' jne' ko' jøh' kyaah' Cristo Jesús.
 8 Lá' ga'hñah' ba' jne' kih' Dio he' ma' na' laa' jne' ta' la' kih' he' ma'dsoo'
 dsë' jne' kih' Jesús. Hi' ja' he' gwa' jnän' hñaan' he' ma'dsoo' dsë' jne'. He'
 la' ga' kwa' ba' Dio ja-. 9 Hi' he' ma' na' laa' jne', ja' kih' he' ma' jmeë' jne' he'
 llu'. Heh' lá'ja' ni' jaa' sa' le' jmää' hñii' jøøh'. 10 Lá'llu' he' ma' laa' jne' koo'
 kyaah' Cristo Jesús, Dio ga' jmääy' jne' lá'koo' jaa' hi' hmëë' mah' jmeë' jne'
 lá'jë' ta' he' ma' na' jää' jnän'.

11 Mi' dsooh' hoh' hnäh' ha' lá' ma' la' kyah' hnäh' jää', sa' laah' hnäh' dsa-
 judiu. He' ja' dsa- judiu ga' mi' cheey' hnäh': "Dsa- hi' sa' ga' wëh'." Hi'
 judiu ga' mi' cheey' hñiiy': "Dsa- hi' ga' wiñ' jmi' ngo' kih'." He' ja' jmeey'
 né' jmi' ngo' kih' dsa' ñuu' (mah' laay' lii' he' jmeey' he' kih' Dio). 12 Jää',
 sa' ma' laah' hnäh' kyaah' Cristo, sa' ma' laah' hnäh' dsa' goo' Israel, ni' sa'
 ma' la' kyah' hnäh' hmooh' he' ga' bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- be', sa' ma'
 chaa' hnäh' kyaah' o' jøh' dsë' jmi' gyuu' la-, hi' ma' na' hëë' ba' hnäh' kih'
 Dio. 13 Pero na' he' kyaah' hnäh' Cristo Jesús, mo' so' tääh' hnäh' uu' kih'
 Dio lá'koo' ma' tääh' hnäh' jää'. Lá'koo' he' tääh' hnäh' jäh' ba', lá'llu' he'
 ga' tuu' jma' Cristo dsoh' hma' cru'.

14 Hñii' ba' Cristo ga' jmeë' hii' ti' jnän' kyaah' dsa' kyaahn'. Ga' jmääy' koo-
 ba' jee' lá'to' nää' dsa-. Ga' jmeey' ta' koo' he' ma' na' hääyh' dsa' kyaayh' he-

la¹ lä¹ koo¹ na¹ hyah¹ he¹ ma¹ jmee¹ jwiih¹ kiyh¹. ¹⁵ Lä¹ ma¹ ga¹ juu¹ jmi¹ ngo¹ kih¹ Cristo, ga¹ mi¹ llaay¹ ley kih¹ Moisé hi¹ lä¹ jē¹ nuuh¹ he¹ ma¹ jmee¹ bii¹ ma¹ hoo¹ dsa¹ gooy¹. Lä¹ ja¹ ga¹ jmäy¹ ja¹ dsa¹ hmēē¹ kyaah¹ lä¹ to¹ nää¹ dsa¹ hi¹ ma¹ tääh¹ jää¹. Ga¹ laay¹ koo¹ nää¹ dsa¹ kyaayh¹ hñiiy¹. Lä¹ ja¹ ba¹ ga¹ jmeey¹, ga¹ hii¹ ti¹ kih¹ dsa¹. ¹⁶ Ga¹ jiih¹ juu¹ he¹ la¹ jnän¹ kyaah¹ Dio, hi¹ lä¹ ja¹ ga¹ jmäy¹ koo¹ nää¹ ba¹ hi¹ ma¹ laa¹ to¹ nää¹. Ma¹ ga¹ juuy¹ dsöh¹ hma¹ cru¹, ga¹ dsaa¹ he¹ ma¹ cha¹ hñii¹. ¹⁷ Ja¹ Cristo kway¹ ju¹ hmēē¹ kyah¹ hnäh¹ hi¹ tääh¹ uu¹, jäh¹ jmeey¹ hii¹ ti¹ kyah¹ hnäh¹ hi¹ lä¹ ja¹ ka¹ läh¹ kyaa¹ jnääh¹ hi¹ tääh¹ jäh¹. ¹⁸ Kyaah¹ Cristo, lä¹ to¹ nää¹ jne¹ ma¹ cha¹ jwē¹ jnän¹ he¹ ya¹ jäh¹ jne¹ jee¹ gya¹ Täa¹ jnän¹ ta¹ la¹ kih¹ ja¹ ba¹ Jmi¹ lle¹ Na¹ jngii¹.

¹⁹ He¹ ja¹ mo¹ so¹ laah¹ hnäh¹ lä¹ koo¹ dsa¹ hi¹ chaa¹ uu¹, ni¹ mo¹ so¹ laah¹ hnäh¹ lä¹ koo¹ dsa¹ hi¹ tääh¹ hwa¹ kih¹ jñah¹. Ma¹ laah¹ hnäh¹ dsa¹ goo¹ hi¹ na¹ jngēē¹ kyaa¹ Dio, hi¹ ma¹ laah¹ hnäh¹ koo¹ kyaah¹ øøh¹ jne¹ hi¹ ma¹ tääh¹ kyaah¹ Dio. ²⁰ Laah¹ hnäh¹ lä¹ koo¹ mi¹ kuuy¹ he¹ ngoo¹ soo¹ nē¹ ma¹ tü¹ na¹ hyah¹ he¹ ga¹ chih¹ apóstole kyaah¹ hi¹ ma¹ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio. Hi¹ hñii¹ Jesucristo laa¹ lä¹ koo¹ to¹ nē¹ mi¹ kuuy¹ he¹ kye¹ kiih¹ ti¹ na¹ hyah¹ ja¹. ²¹ Kyaah¹ Cristo na¹ ku¹ na¹ chah¹ jne¹, laa¹ jne¹ lä¹ koo¹ hne¹ he¹ ngoo¹ ga¹ hñaa¹ lä¹ jiih¹ tē¹ koo¹ gwah¹ na¹ jngii¹ ta¹ la¹ kih¹ Dsa¹ jøøh¹ jnän¹. ²² Hi¹ hnäh¹ ka¹ läh¹, na¹ ku¹ na¹ chah¹ hnäh¹ kyaayh¹, lä¹ ja¹ laah¹ hnäh¹ lä¹ koo¹ hne¹ jee¹ gya¹ Dio ta¹ la¹ kih¹ Jmi¹ lle¹ kiyh¹.

3

Paa¹ ba¹ na¹ hñaa¹ kway¹ ju¹ hmēē¹ kih¹ hi¹ sa¹ laa¹ judiu

¹ Kih¹ he¹ ja¹, jnä¹ Paa¹ hñän¹ neh¹ ñe¹ kwaat¹ kih¹ Cristo Jesús lä¹ llu¹ he¹ ga¹ kwan¹ juu¹ kiyh¹ kyah¹ hnäh¹ hi¹ sa¹ laa¹ judiu. ² Ma¹ ñeh¹ ba¹ hnäh¹ laan¹, ha¹ lä¹ la¹ ta¹ he¹ hä¹ goon¹. He¹ llu¹ dsē¹ Dio kyaah¹ jnä¹, he¹ ja¹ ga¹ hñaa¹ jnä¹ mah¹ kwan¹ juu¹ kiyh¹ kyah¹ hnäh¹. ³ Ga¹ mi¹ jnäy¹ kin¹ juu¹ kiyh¹, he¹ ma¹ na¹ hmää¹ jää¹, ja¹ ba¹ lä¹ koo¹ juu¹ he¹ ma¹ siin¹ miih¹ kyah¹ hnäh¹. ⁴ Wa¹ ra¹ ga¹ heh¹ hnäh¹ juu¹ la¹, lä¹ ngēēh¹ hnäh¹ kwee¹ lä¹ koh¹ ga¹ lä¹ ngēēn¹ kih¹ Cristo he¹ ma¹ na¹ hmää¹ jää¹. ⁵ Sa¹ ga¹ mi¹ jnää¹ Dio juu¹ la¹ kih¹ hi¹ ma¹ tääh¹ llo¹ joo¹, pero na¹ ga¹ mi¹ jnäy¹ kyaah¹ Jmi¹ lle¹ kiyh¹ mah¹ lä¹ ngēē¹ lä¹ jēē¹ apóstole kyaay¹ kyaah¹ lä¹ jēē¹ hi¹ ngēē¹ juu¹ kiyh¹. ⁶ He¹ la¹ na¹ juu¹ he¹ ma¹ na¹ hmää¹: Ta¹ la¹ kih¹ ju¹ hmēē¹ kih¹ Cristo, hi¹ sa¹ laa¹ judiu leē¹ koo¹ nää¹ ba¹ kyaah¹ hi¹ laa¹ judiu. Ko¹ jøh¹ ba¹ hyoyh¹ he¹ kwa¹ Dio, hi¹ ko¹ jøh¹ ba¹ tēyē¹ he¹ ga¹ bñäh¹ Dio hñii¹ kwa¹ ta¹ la¹ kih¹ Cristo.

⁷ Kih¹ he¹ llu¹ dsē¹ Dio, he¹ la¹ ga¹ hyoh¹ ba¹ jnä¹ be¹ kiyh¹ he¹ na¹ hñaan¹ jmeen¹ ta¹ kwan¹ juu¹ la¹. ⁸ Ma¹ ke¹ mäh¹ ga¹ jnä¹ kih¹ jee¹ lä¹ jēē¹ dsa¹ hi¹ laa¹ kyaa¹ Dio, he¹ la¹ ga¹ kwa¹ ba¹ Dio ta¹ la¹ he¹ kwan¹ ju¹ hmēē¹ kih¹ hi¹ sa¹ laa¹ judiu, jwii¹ jnih¹, cha¹ miih¹ mi¹ jää¹ Dio jne¹ ta¹ la¹ kih¹ Cristo. Ni¹ sa¹ lä¹ kēh¹ jne¹ jmi¹ lä¹ ngēē¹ jne¹ ha¹ koh¹ mi¹ jääy¹ jne¹. ⁹ Jēē¹ go¹ te¹ jwii¹ lä¹ jēē¹ dsa¹, ha¹ lä¹ la¹ he¹ mi¹ jää¹ Dio jne¹, jēēh¹ lä¹ jiih¹ ma¹ ga¹ nøø¹ jmi¹ gyuu¹ sa¹ ma¹ kyuu¹ dsa¹ ha¹ lä¹ la¹ huus¹ dsē¹ kih¹ Dio, hi¹ ga¹ jmee¹ ga¹ lä¹ jē¹ he¹ cha¹. ¹⁰ Lä¹ koo¹ jmee¹ Dio jmi¹ na¹, he¹ kyah¹ jäh¹ jne¹ hi¹ laa¹ gwah¹ kiyh¹, lä¹ jwē¹ ja¹ mi¹ jnäy¹ kih¹ lä¹ jēē¹ hi¹ hä¹ goo¹ ta¹ gyuu¹ jmi¹ gyuu¹ ha¹ koh¹ huus¹ dsē¹ llu¹ sa¹ cha¹ kiyh¹. ¹¹ Jmeey¹ ja¹ ba¹ lä¹ koh¹ ga¹ lla¹ dsēy¹ jmeey¹ lä¹ ma¹ to¹ nē¹ ta¹ la¹ kih¹ Cristo Jesús Dsa¹ jøøh¹ jnän¹. ¹² He¹ ma¹ laa¹ jne¹ koo¹ kyaah¹ Jesús, hi¹ he¹ ma¹ dsøø¹ dsē¹ jne¹ kiyh¹, he¹ ja¹ ma¹ cha¹ jwē¹ jnän¹ he¹ ya¹ jäh¹ jne¹ kih¹

Dio, jëeh' ma' cha' ba' o' jøh' dsë' jnän' kyaayh'. ¹³ He' ja' jwëëhn' hnäh', ta' jeh' hoh' hnäh' kih' he' jëen' wii' lä' llu' he' kwan' juu' kiyh'. He' llu' kyah' hnäh' ba' na'.

¹⁴ He' ja' juuhn' jnën' cha'në' Täa' kyaa' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän', mah' chuun' kyaayh'. ¹⁵ Kih' hi' he' na', na' jnäa' lä' jëë' hi' tääh' gyuu' lä' kye' hi' tääh' hwa' la'. ¹⁶ Jih' koh' sa' lla' he' cha' ya' jwii' kih' Dio he' kwëëyh' jne', he' ja' ngiin' kiyh' kyah' hnäh', wa' kway' be' kih' jmi' lle' kyah' hnäh' kyaah' jmi' lle' Na' jngii' kiyh'. ¹⁷ Hi' ngiin' kih' Dio kyah' hnäh', wa' hää' tää' Cristo neh' tuh' hoh' hnäh' kyaah' he' dsoo' hoh' hnäh'. Hi' lä' kaa' tuh' hoh' hnäh' kye' hnäh' ya' jøø' he' hnäy' hnäh'. ¹⁸ Mah' lä' ngëëh' hnäh' kyaah' lä' jëë' øøh' jne' ha' lä' cha' miih' hnäa' Cristo jne'. Ma' ra' ju' dsoo' jwahn', ja' kyaah' hih' hnäy' jne'. ¹⁹ Sa' lä' këh' jne' jmi' lä' ngëë' jne' ha' koh' sa' hnäy' jne' pero ngiin' kih' Dio kyah' hnäh' mah' lä' ngëëh' hnäh' cha' ga' miih', mah' lä' ja' wa' cha' kyah' hnäh' lä' jë' go' te' he' kwa' Dio.

²⁰ Ti' hmaah' Dio hi' lih' jmee' lä' jë' go' te'. Hi' cha' ga' miih' jmeey' lä' koh' ga' he' ngii' jne' kiyh'. Ni' sa' lloo' hu' dsë' jnän' ha' koh' be' sa' kway' jnän'. ²¹ Lä' ja' wa' la' juuh' kiyh' ga' lä' jë' joh' jmi' cha', ta' la' kih' gwah' hi' ta' la' kih' Cristo Jesús. Wa' la' lä' ja'.

4

Jmi' lle' Na' jngii' jmee' he' laa' jne' koo' ba' jee' lä' jëë'

¹ Jnä' hään' neh' ne' kwaat' kih' Dsa' jøøh' jnän', he' ja' chuun' kyaah' hnäh', go' taah' hnäh' kwee' lä' koo' lle' kih' jmeeh' hnäh', na' he' ma' tëeh' Dio hnäh' mah' legh' hnäh' kyaay'. ² Ta' jmää' hnäh' hñaah' kaah', jmee' hnäh' hwaah' ba'. Jmee' hnäh' jøh' hoh' hi' hnøø' kwëëh' hoh' hnäh' kyaah' dsa' kyaah' hnäh' lä' llu' he' hnaah' hnih'. ³ Kwa' hnäh' be' wa' la' koo' nëë' ba' hu' dsë' kyah' hnäh' lä' jëë' hnäh', kyaah' be' kih' jmi' lle' Na' jngii', hi' ta' la' kih' he' ma' hi' ti' kyah' hnäh'. ⁴ Koo' ba' laa' jne' lä' jëë' jne' kih' Dio, koo' ba' jmi' lle' Na' jngii', hi' ja' ba' lä' ja' ga' tëeh' Dio jne' mah' lä' cha' koo' ba' o' jøh' dsë' jnän'. ⁵ Jaa' ba' Dsa' jøøh' jnän', koo' ba' he' dsoo' dsë' jne', koo' ba' he' saa' jne' jmi', ⁶ jaa' ba' Dio chaa', hi' laa' Täa' kyaa' lä' jëë'. Hi' he' na' kye' në' kih' jee' lä' jëë', hi' he' hi' kyah' ja' lä' jëë' dsa', hi' hääy' jee' kih' lä' jëë'.

⁷ Lä' jaa' lä' jaa' jne' ma' hñah' jne' he' la' ga' kwa' Cristo, lä' hyoh' dsëy' hñiiy'. ⁸ He' ja' cha' jee' na' sii' juu' kih' Dio he' jäh' lä' la': Lä' ma' ga' sayh' ta' gyuu', ga' tëëy' lä' jëë' hi' ga' lëëyh' jee' hñii', mah' dsa' kyaay' ga' kwëëyh' he' cha' kiyh'.

⁹ Heh' he' ga' sah' Cristo ta' gyuu', he' ja' hnøø' jäh', jää' ga' ga' jñaay' ta' hwa' ga' miih' kih' hwa' la'. ¹⁰ Hi' ga' jña' he', he' ba' hi' he' ga' sah' ta' gyuu' lä' ga' të' jee' ga' dsa' go' te' mah' leey' jøøh' kih' lä' jë' ba'. ¹¹ Hi' he' ga' kwa' ta' kih' dsa' kyaay'. Ga' hñaay' ko' llaa' dsa' mah' leey' apòstole, hi' ko' llaa' ga' hñaay' ngëë' juu' kiyh', hi' ko' llaa' ga' hñaay' mah' dsa' näay' jee' jyoh' dsa' kay' ju' hmëë'. Hi' ko' llaa' ga' hñaay' hi' hää' dsa' kyaay' hi' leey' ta' jwøh'. ¹² Ga' tooyh' gooy' ta' ja' mah' mi' tëëy' dsa' kya' Dio ha' lä' jmeey' ta' he' kih' dsa' kyaayh'. Lä' jwë' ja' ga' nää' bih' ta' cha' në' lä' jëë' hi' laa' kya' Cristo, ¹³ lä' jiih' lloo' jmi' le' koo' ba' hu' dsë' kih' jee' lä' jëë'

jne' hi- ma-dsoo' dsē' kiyh'. Ma'ja- ga-lä'kyuu+ jne' ha-lä' laa' Joo' Dio. Ja- ga-na- lee' jne' lä'koo- jaa- dsa- ma-jøøh' lä'koh' laa' hñii' Cristo.

¹⁴Lä'ja- mo-so- lee' jne' lä'koo- jaa- chih- hi- sa- kwa- ta- mi- gaay' kyaah' wa' he- cha- he- juu' he- nuuy'. Goo- la- jnän' dsa- nää' dsa- hi- lih- mi- gaa- jne' taayh- jne' jwē' hlih', kih' he- kyuyh- cha- miih- may'. ¹⁵Lla- he- ja-, hnøø' dsa'tooh' jne' kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' hi- hnää' jne' øøh' jne'. Lä'ja- ba' dsa'nøø' jne' ta- cha'nē' kyaah' lä'jē- he- jmee- jne' lä'jiih' lee' jne' lä'koo- laa' hñii' Cristo, hi- kye- nē' jnän'. ¹⁶Lä'jēē' jne' na- ku- na- chah' jne' kyaah' Cristo kih' he- laa' jne' koo- ba' kyaayh'. Hi- ngoo' ba' lä'ja-, kwa- jne' be' kih' lä'jaa- lä'jaa- øøh' jne' lä'koh' la' ta' he- ma-hñah- jne' jmeen'. Lä'ja-, ga-lä'jēē' jne' tēē' jne' be' mah' dsa'nøø' jne' ta- cha'nē' kyaah' he- hnää' jne' øøhn'.

Ta-la' kih' Cristo ma-laa' jne' lä'koo- jaa- hi- hmēē' ba'

¹⁷He-ja- jwēēhn- hnäh' juu' la- hi- kih' he- kyaahn' Cristo, jmee' bii' jwahn'. Mo-to- jmee- hnäh' lä'koo- tääh' lä'jēē' hi- sa- ma- heeh- kih' Dio. Sa- jmää' ni- miih- lä'koo- la- huu' dsē- kiyh'. ¹⁸Lä'koh' he- na- jlē- huu' dsē- kiyh', uu' go-te- ba' tääh' kih' Dio. Hweh- dsēy' he- ja- sa- ngēēy' ni- koo- ni- jyoh'. ¹⁹Sa- liiyh- he- jmeey' he- ja- ga- ngēēy' hñiiy' jmeey' lä'jē- he- ngii- jmi- ngo' kiyh', lä'jiih' heē' dsēy' jmeey' he- ga' jyoh' he- hlih' cha- ga' miih-. ²⁰Pero sa- ga-lä' tēēh- hnäh' lä- na- kih' Cristo. ²¹Ja' ma- nuuh- ba' hnäh' ha- lä- juu' he- ga- kway'? Ma-lä- tēēh- ba' hnäh' lä'koo- la- ju'dsoo' kih' Jesús. ²²Hnøø' tuh' hnäh' jwē' hlih' jee' ma' tääh' hnäh' jää'. He- hee- jne' ba' jwē' ja-, mi- gaa- jne' kyaah' lä'jē- he- hee' dsē- jne'. ²³Hi- hnøø' lä' sii' huu' dsē- kyah' hnäh', wa' la' koo- ba' huu' dsē- he- hmēē' go-te-. ²⁴Hnøø' lä' sēēh' hnäh' go-te-, wa' laah' hnäh' lä'koo- jaa- hi- hmēē' ba' lä'koo- laa' hñii' Dio. Lä'ja- hnøø' lluu' hnäh' hi- na- jngēēh' hnäh' lä- hnøø' kih' ju'dsoo'.

²⁵He-ja- jwahn', sa- wa' ta- juuh' hnäh', hlēēh' hnäh' øøh' hnäh' kyaah' ju'dsoo' ba'. Jēēh' ma-laa' jne' jaa- ba' jee' lä'jēē' jne'.

²⁶Wa-ra- ga-lä' lleē' hnäh', ta- kwa- hnäh' jwē' le' juuh-. Mi- llaa' hnäh' juu' na-, na' sa- ga- ma- dsaä' jmi'. ²⁷Lä'ja- ta- kwa- hnäh' jwē' kaa' hi- sa- llu' hnäh'.

²⁸Hi- hii- kih' dsa-, mo-so- wa' jmee' gyih'. Hnøø' jmeey' ta- lä'lle- kiyh' mah' lä' cha- kiyh' he- kyaah' jmeey' be' kih' hi- lla- kyaä'.

²⁹Ta- wa- hwēē- hoo' hnäh' juu' he- toh- wi'. Lla' hnäh' juu' he- kwa- be' kih' dsa- ba', mah' ja- tøh- llu' kih' lä'jēē- hi- nuu-. ³⁰Ta- jmee- hnäh' meeh- dsē' jmi- lle' Na- jngii' kih' Dio. Jēēh' hi- he- na- ga- jmee' lee- hnäh' mah' lä'ja- lääh' hnäh' wa-ra- ga- lloo' jmi'.

³¹Che' lä'jē- he- hä' tuh- hoh' hnäh', he- lleē' hnäh', he- ya- jēē' hoh' hnäh', he- tooh' hnäh' miih', he- hlēēh' hnäh' wi' kih' dsa-, he- hñaa- hoh' hnäh' kyaah' dsa-. ³²Jmee' hnäh' llu' hoh' hnäh', wa' lä' ñih' hoh' hnäh', ki' hnäh' hoh' kyaah' dsa- kyaah' hnäh', ja- ba' lä'koo- ga- koo' Dio dsē' kyaah' jne' ta- la- kih' Cristo.

5

Lä'jēē' hi- tääh' jee' jnä' wa' je-, mo-so- cha- he- kih' dsa- taayh' jee' na- hoo-

¹Ja- jmeeh- hnäh' ja- ba' lä'koo- jmee- hñii' Dio, lä- llu' he- laah' hnäh' jooy' hi- hnääy' cha- miih-. ²Go- tääh' hnäh' hnaah- hnäh' dsa-, ja- ba' lä'koo-

hnää⁴ Cristo jne¹, hĭ⁻ ga⁻ngëe⁴ hñii⁷ ga⁻juu⁴ kwaat⁻ jnän¹. He⁻ ga⁻kwaay⁴ hñiiy⁷ ja⁻, la⁴ lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻kwëeyh⁴ Dio jmii⁻ mi⁻jwi⁻ he⁻ ga⁻tih⁴ dsëy⁴.

³Dsa⁻më⁴ dsa⁻ñuuh⁻, ta⁻ kaah⁺ hnäh⁷ wa¹ hĭ⁻ cha⁻ hĭ⁻. Ni⁺ ta⁻ jmee⁻ hnäh⁷ he⁻ ga⁻jyoh⁷ he⁻ hee⁷ hoh⁷ hnäh⁷, ni⁺ sa⁻ wa⁻ hnooh⁻ hnäh⁷ leh⁷ hnäh⁷ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻. Jëeh⁷ hĭ⁻ na⁻ jngëe⁴ kyaä⁴ Dio sa⁻ lle⁷ kih⁷ jmee⁴ lä⁻ja⁻. ⁴Ni⁺ ta⁻ hlëeh⁻ hnäh⁷ juu⁷ hliih⁷, ni⁺ ta⁻ hlëeh⁻ hnäh⁷ wa¹ la⁻ cha⁻ la⁻, ni⁺ ta⁻ jmee⁻ hnäh⁷ lëe⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁴ ta¹. Jëeh⁷, lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻ sa⁻ sooh⁻ jnän¹. Hnøø⁴ kwa⁷ jne¹ ti⁷hmaah⁷ kih⁷ Dio ba⁷. ⁵Ma⁻ ñeh⁷ ba⁷ hnäh⁷ sa⁻ heh⁴ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee⁷ gya⁴ Cristo kyaah⁷ Dio hĭ⁻ kaah⁻ wa¹ hĭ⁻ cha⁻ hĭ⁻, hĭ⁻ jmee⁻ he⁻ ga⁻jyoh⁷ he⁻ hee⁷ dsëy⁴, ni⁺ hĭ⁻ hnøø⁴ lih⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻, jëeh⁷ lä⁻koo⁻ he⁻ ja⁻ ba⁷ laä⁻ dio kyaay⁷ he⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻. ⁶Ta⁻ kwa⁻ hnäh⁷ jwë⁷ mi⁻gaa⁻ dsa⁻ hnäh⁷ kyaah⁷ lä⁻jë⁻ juu⁷ he⁻ sa⁻ jmää⁴ ta¹. Kih⁷ he⁻ hliih⁷ na⁻ gwa⁷ ya⁷ jëe⁷ dsë⁴ Dio kyaah⁷ hĭ⁻ chaah⁻. ⁷He⁻ ja⁻ ta⁻ jmee⁻ hnäh⁷ ko⁻joh⁷ kyaah⁷ hĭ⁻ jmee⁻ lä⁻ja⁻.

⁸Jää⁴ ma⁷ tääh⁷ hnäh⁷ jee⁷ na⁻ hoo⁻, pero na⁴ ma⁻ tääh⁷ hnäh⁷ jee⁷ jnä⁷ wa⁷ je⁻ kih⁷ Dsa⁻jøøh⁷ jnän¹. He⁻ ja⁻ hnøø⁴ go⁷taah⁷ hnäh⁷ lä⁻lle⁷ kih⁷ hĭ⁻ na⁻ jnää⁷ kih⁷ wa⁷ je⁻. ⁹Jëeh⁷, he⁻ tøøh⁷ jne⁷ lä⁻ jøø⁻ Jmi⁻lle⁷ Na⁻ jngii⁷, he⁻ ja⁻ na⁻ jmee⁻ llu⁴ dsë⁻ jne⁷, jmee⁻ he⁻ dsa⁻toohn⁷ kwee⁻ hi⁻ jmee⁻ hlëeh⁻ jne⁷ ju⁷dsoo⁷ jmah⁷. ¹⁰Hnøø⁴ jmeeh⁻ hnäh⁷ lä⁻jë⁻ he⁻ tih⁻ dsë⁻ Dsa⁻jøøh⁷ jnän¹. ¹¹Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁷ lä⁻ jmee⁻ hĭ⁻ tääh⁷ jee⁷ na⁻ hoo⁻. Ni⁺ miuh⁻ sa⁻ jmää⁴ lä⁻jë⁻ he⁻ jmeey⁻ ja⁻. Hnøø⁴ mi⁷ jnääh⁷ hnäh⁷ kiyh⁷, kih⁷ he⁻ tääyh⁷ jwë⁷ hliih⁷. ¹²Jëeh⁷ la⁷ o⁻ hih⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ jee⁷ na⁻ hmää⁴, lä⁻ jiih⁷ gwa⁷ lä⁻ heeh⁷ jne⁷ hlëehn⁷ lä⁻ koh⁷ jmeey⁻. ¹³Lä⁻jë⁻ he⁻ dsa⁻ lä⁻ jnä⁷ kyaah⁷ wa⁷ je⁻, jee⁷ ja⁻ dsa⁻ jñih⁷. Jëeh⁷ wa⁷ je⁻ mi⁻ jnää⁷ lä⁻jë⁻. ¹⁴He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁷ lä⁻ la⁻:
Hne⁻ hĭ⁻ na⁻ gwii⁻, ñe⁷ hñaa⁷.
Chaah⁷ hñaa⁷ jee⁷ kih⁷ hĭ⁻ na⁻ juu⁷,
Cristo choo⁷ wa⁷ je⁻ kyah⁴.

¹⁵Leeh⁻ hnäh⁷, ha⁻ lä⁻ jmeeh⁻ hnäh⁷. Ta⁻ wa⁷ taah⁻ hnäh⁷. Hnøø⁴ go⁷taah⁷ hnäh⁷ kyaah⁷ cha⁻ miuh⁻ hu⁷ dsë⁻ llu⁴ ba⁷. ¹⁶Kye⁻ da⁷ hnäh⁷ kwaat⁻, na⁻ lä⁻ cha⁻ jmii⁻. Jëeh⁷, lä⁻jë⁻ jmii⁻ ba⁷ cha⁻ he⁻ hliih⁷. ¹⁷Ta⁻ wa⁷ taah⁻ hnäh⁷, hnøø⁴ lä⁻ngëeh⁻ hnäh⁷ ha⁻ lä⁻ hnøø⁴ Dsa⁻jøøh⁷ jnän¹. ¹⁸Ta⁻ mi⁻ hee⁷ hnäh⁷ hñaa⁷ kyaah⁷ jmii⁻ mi⁻ jñeh⁻ ma⁻ ää⁻. He⁻ jää⁴ jne⁷ jmeen⁷ wa⁷ he⁻ cha⁻ he⁻ ba⁷ ja⁻. Wa⁷ na⁻ kah⁷ tuh⁷ hoh⁷ hnäh⁷ kyaah⁷ Jmi⁻lle⁷ Na⁻ jngii⁷ ba⁷. ¹⁹Ja⁻ hlëeh⁻ hnäh⁷ dsa⁻ kyaah⁷ hnäh⁷ kyaah⁷ salmo, kyaah⁷ su⁻ kih⁷ Dio, kyaah⁷ lä⁻jë⁻ su⁻ he⁻ kwa⁻ jmi⁻lle⁷. Ja⁻ häh⁻ hnäh⁷ kih⁷ Dsa⁻jøøh⁷ jnän¹ hi⁻ ja⁻ kwah⁻ hnäh⁷ ti⁷hmaah⁷ kiyh⁷ lä⁻ kaa⁻ tuh⁷ hoh⁷ hnäh⁷. ²⁰Lä⁻jë⁻ jiih⁷, kih⁷ lä⁻jë⁻ ba⁷, ja⁻ kwah⁻ hnäh⁷ ti⁷hmaah⁷ kih⁷ Dio hĭ⁻ laä⁻ Tää⁷ jnän¹, ta⁻ la⁻ kih⁷ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁷ jnän¹.

Jmee⁻ bi⁷ jmee⁻ jne⁷ he⁻ kih⁷ dsa⁻

²¹Ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁷ he⁻ kih⁷ dsa⁻ kyaah⁷ hnäh⁷ lä⁻llu⁴ he⁻ gah⁻ hnäh⁷ Dio.

²²Hnäh⁷ dsa⁻më⁴ hĭ⁻ chaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ kyaä⁴, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁷ he⁻ kih⁷ dsa⁻ñuuh⁻ kyaah⁷ hnäh⁷, lä⁻koo⁻ jmeeh⁻ hnäh⁷ kih⁷ Dsa⁻jøøh⁷ jnän¹. ²³Jëeh⁷, dsa⁻ñuuh⁻ ba⁷ kye⁻ në⁷ kih⁷ dsa⁻më⁴ kyaä⁴, ja⁻ ba⁷ lä⁻koo⁻ kye⁻ Cristo në⁷ kih⁷ dsa⁻ kyaay⁷ hĭ⁻ ga⁻lääy⁷, hĭ⁻ laä⁻ kwaat⁻ gwah⁷ kiyh⁷. ²⁴He⁻ ja⁻, ja⁻ ba⁷ lä⁻koo⁻ ga⁻ tēē⁻ gwah⁷ jmeey⁻ he⁻ kih⁷ Cristo, ja⁻ ba⁷ lä⁻ja⁻ ka⁻ läh⁻, ga⁻ tēē⁻ jmee⁻ dsa⁻më⁴ he⁻ kih⁷ dsa⁻ñuuh⁻ kyaä⁴.

²⁵Hnäh⁷ dsa⁻ñuuh⁻ hĭ⁻ chaa⁻ dsa⁻më⁴ kyaä⁴, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁷ hnaah⁻ hnäh⁷ dsa⁻më⁴ kyaah⁷ hnäh⁷, ja⁻ ba⁷ lä⁻koo⁻ hnää⁴ Cristo gwah⁷ kih⁷, lä⁻ jiih⁷

gaⁿgeëy⁴ hñiiy⁴ gaⁿjuuy⁴ kwaat⁴ kih⁴ gwah⁴. 26 Lãⁿjwë⁴ jaⁿ gaⁿjãⁿ naⁿjngii⁴ gwah⁴, gaⁿgyiyh⁴ heⁿ ma⁴ soh⁴ kyaah⁴ jmi⁴ hi⁴ kyaah⁴ juu⁴ kih⁴ Dio. 27 Mah⁴ wa⁴raⁿ gaⁿlloo⁴ jmi⁴ jaⁿ, kih⁴ hñii⁴ bih⁴ mi⁴jnãäy⁴ gwah⁴ heⁿ la⁴ na⁴hñaa⁴, he⁴ sa⁴ soh⁴, ni⁴ sa⁴jnã⁴ ma⁴gyuh⁴, ni⁴ he⁴ gaⁿjyoh⁴ he⁴ la⁴ lã⁴ja⁴. Na⁴jngii⁴ go⁴te⁴ ba⁴ gwah⁴ ja⁴, mo⁴so⁴ cha⁴ ga⁴dso⁴kye⁴ kih⁴. 28 Ja⁴ba⁴ lã⁴ja⁴ dsa⁴ñuu⁴ hi⁴ chaa⁴ dsa⁴më⁴ kyaä⁴, jmee⁴ bii⁴ lã⁴hnãäy⁴ mëy⁴, ja⁴ba⁴ lã⁴koḡ⁴ hnãäy⁴ hñiiy⁴. He⁴ hnãäy⁴ mëy⁴, he⁴ hnãäy⁴ hñii⁴ bih⁴ ja⁴. 29 Sa⁴ chaa⁴ ni⁴ jaa⁴ hi⁴ sa⁴ hnãä⁴ hñii⁴, lã⁴jëë⁴ ba⁴ hãä⁴ hñii⁴. Hi⁴ ja⁴ba⁴ lã⁴ja⁴ hḡ⁴ Cristo gwah⁴ kih⁴. 30 Jëëh⁴ na⁴ku⁴ na⁴chah⁴ jne⁴ kyaayh⁴, laa⁴ jne⁴ lã⁴koḡ⁴ jmi⁴ngo⁴ kiyh⁴, lã⁴llu⁴ he⁴ ma⁴laa⁴ jne⁴ koḡ⁴ ba⁴ kyaayh⁴. 31 Kih⁴ he⁴ja⁴ ba⁴ beë⁴ dsa⁴ñuu⁴ cho⁴jmiiy⁴ mah⁴ dsa⁴gyay⁴ kyaah⁴ mëy⁴, lee⁴y⁴ jaa⁴ ba⁴ jee⁴ lã⁴uuy⁴. 32 Juu⁴ la⁴ juu⁴ he⁴ na⁴hmãä⁴ la⁴. Pero ja⁴ he⁴ hlëëhn⁴ kih⁴ dsa⁴ jmi⁴gyuu⁴, he⁴ hlëëhn⁴ kih⁴ Cristo kyaah⁴ gwah⁴ kiyh⁴ ba⁴. 33 He⁴ja⁴ jwahn⁴, jmee⁴ bii⁴ kih⁴ lã⁴jaa⁴ lã⁴jaa⁴ dsa⁴ñuu⁴ lã⁴hnãäy⁴ dsa⁴më⁴ kyaay⁴ hi⁴ lã⁴ja⁴ dsa⁴më⁴ hi⁴ chaa⁴ dsa⁴ñuu⁴ kyaä⁴, hnḡ⁴ jmeey⁴ he⁴ kih⁴ dsa⁴ñuu⁴ kyaay⁴.

6

1 Hnãh⁴ hi⁴ laa⁴ chih⁴, wa⁴ nuuh⁴ hnãh⁴ kih⁴ maa⁴ kyaah⁴ tää⁴ kyaah⁴. Lã⁴ja⁴ ba⁴ soḡh⁴ kyah⁴ hnãh⁴, hi⁴ laa⁴ kyaä⁴ Dsa⁴jḡḡh⁴ jnã⁴. 2 He⁴ la⁴ to⁴në⁴ mada⁴ he⁴ ja⁴ ko⁴jḡḡh⁴ kyaah⁴ he⁴ la⁴ kwa⁴ Dio kih⁴ hi⁴ mi⁴te⁴: “Wa⁴ nuuh⁴ kih⁴ maa⁴ kyaah⁴ tää⁴ kyaah⁴, 3 mah⁴ chaa⁴ hne⁴ llu⁴ hi⁴ lã⁴ ma⁴ngoo⁴ ja⁴ba⁴ chaa⁴ jmi⁴gyuu⁴ la⁴.”

4 Hnãh⁴ hi⁴ chaa⁴ joḡ⁴, ta⁴ ta⁴ ta⁴ haah⁴ hnãh⁴ gyuu⁴ kyaah⁴ gaⁿgeë⁴ jwëë⁴, ha⁴ ga⁴ che⁴ ga⁴ya⁴jëë⁴ dsëy⁴. Jee⁴ dsa⁴kwaay⁴, hnḡ⁴ kwëëh⁴ hnãh⁴ nuuh⁴ lã⁴lle⁴ kih⁴ mah⁴ lã⁴tëëy⁴ jmeey⁴ lã⁴ hnḡ⁴ Dsa⁴jḡḡh⁴ jnã⁴.

5 Hih⁴ hnãh⁴ hi⁴ jmee⁴ ta⁴ kih⁴ dsa⁴, ja⁴ jmee⁴ hnãh⁴ he⁴ kih⁴ dsa⁴juu⁴ ta⁴. Ta⁴ jmee⁴ hnãh⁴ chaa⁴ hnãh⁴ kyaayh⁴, ni⁴ ta⁴ mi⁴gaa⁴ hñih⁴, hnḡ⁴ gah⁴ hñih⁴ ba⁴. Jmee⁴ hnãh⁴ kwaat⁴ lã⁴koḡ⁴ he⁴ jmeeh⁴ hnãh⁴ ta⁴ kih⁴ Cristo. 6 Lã⁴kaa⁴ tuh⁴hoh⁴ hnãh⁴ jmee⁴ hnãh⁴ he⁴ kih⁴ dsa⁴juu⁴ ta⁴ lã⁴koḡ⁴ hnḡ⁴ Dio. Hi⁴ ja⁴ ma⁴la⁴ ta⁴ko⁴jiih⁴ tääy⁴h⁴ jëëy⁴, lã⁴koḡ⁴ jmee⁴ hi⁴ hnḡ⁴ jã⁴ llu⁴ kyaah⁴ dsa⁴. Jmee⁴ da⁴ hnãh⁴ huud⁴së⁴, la⁴ lã⁴koḡ⁴ he⁴ jmeeh⁴ hnãh⁴ ta⁴ kih⁴ Cristo ba⁴. 7 Kyaah⁴ koḡ⁴ nëë⁴ ba⁴ huud⁴së⁴ jmee⁴ hnãh⁴ ta⁴ kiyh⁴, lã⁴koḡ⁴ he⁴ jmeeh⁴ hnãh⁴ ta⁴ kih⁴ Dsa⁴jḡḡh⁴ jnã⁴, ja⁴ kih⁴ dsa⁴ jmi⁴gyuu⁴. 8 Jëëh⁴ ñeh⁴ ba⁴ hnãh⁴, mi⁴hmaah⁴ ba⁴ Dio kih⁴ lã⁴jëë⁴ dsa⁴ ha⁴ koh⁴ te⁴ ta⁴ llu⁴ he⁴ ma⁴jmeey⁴. Sa⁴ cha⁴ he⁴ jmee⁴ che⁴ jmeey⁴ ta⁴ kih⁴ dsa⁴ o che⁴ la⁴ ta⁴ kih⁴ hñiiy⁴.

9 Ja⁴ba⁴ lã⁴ja⁴ jmee⁴ hnãh⁴ kyaah⁴ hi⁴ jmee⁴ ta⁴ kyah⁴ hnãh⁴. Ta⁴ ta⁴ ta⁴ haah⁴ hñih⁴. Ñeh⁴ ba⁴ hnãh⁴, he⁴ ba⁴ hi⁴ gya⁴ gyuu⁴ laa⁴ juu⁴ hi⁴ jmee⁴ ta⁴ kyah⁴ hnãh⁴ hi⁴ laay⁴ juu⁴ hnãh⁴ ka⁴lãh⁴. Jëëh⁴, koḡ⁴ ba⁴ laa⁴ dsa⁴ cha⁴nëy⁴.

Cha⁴ba⁴ he⁴ kyaah⁴ tēē⁴ kyaah⁴ hi⁴sa⁴llu⁴

10 Ta⁴ jyoh⁴ ko⁴taa⁴, jwëëhn⁴ hnãh⁴ ḡḡhn⁴, kwa⁴ hnãh⁴ be⁴ kih⁴ he⁴ ma⁴laah⁴ hnãh⁴ koḡ⁴ kyaah⁴ Cristo. Jëëh⁴ cha⁴miih⁴ be⁴ cha⁴kiyh⁴. 11 Jmãäh⁴ hnãh⁴ ta⁴ lã⁴jë⁴ he⁴ kwa⁴ Dio he⁴ kyaah⁴ lãäh⁴ hnãh⁴ hñaa⁴. Lã⁴ja⁴ ba⁴ tääh⁴ hnãh⁴ tēē⁴ kyaah⁴ lã⁴jë⁴ may⁴ kih⁴ hi⁴sa⁴llu⁴. 12 Sa⁴ la⁴ juu⁴ tēē⁴ jne⁴ kyaah⁴ dsa⁴ jmi⁴gyuu⁴, la⁴ juu⁴ kyaah⁴ lã⁴jë⁴ jmi⁴lle⁴ hñih⁴ hi⁴ kye⁴ na⁴ku⁴ na⁴ngii⁴ ta⁴ jmi⁴gyuu⁴ hñih⁴ la⁴. Chaa⁴ hi⁴ mäh⁴, lã⁴ ga⁴të⁴ hi⁴jḡḡh⁴. Lã⁴kye⁴ jmi⁴lle⁴ hñih⁴ hi⁴ ga⁴nãä⁴ gyuu⁴ tēē⁴ jne⁴ kyaah⁴ ka⁴lãh⁴. 13 He⁴ja⁴ jmee⁴ bii⁴ jmãäh⁴ hnãh⁴ ta⁴ lã⁴jë⁴ he⁴ kwa⁴ Dio, mah⁴ tēē⁴ hnãh⁴ kyaah⁴ hi⁴ he⁴. Lã⁴jë⁴ he⁴ kwëëh⁴ Dio hnãh⁴ la⁴

lä'koo' he- chooh- hløø' hī- tääh' jee' hnii- mah' lääh' hnäh' hñaaah' wa'ra- ga'loo' jmi' hliih' ja-. Hi' ma-la' ma-teeh' hnäh', ma-lēh' hnäh' kih' lä'jē'.
 14 He-ja- go-taah' hnäh' koo' hweh' kyaah' ju'dsoo'. He-ja- na-la' lä'koo-
 loo' he- na-hñuu' tuh' hløø'. Hi' lä'ja- hnøø' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah'
 mah' lä'ja- lääh' hnäh' hñaaah', lä' jmee' hløø' hī- tääh' jee' hnii- na-lää- bih'
 ñe'. 15 Hi' hnøø' ma-na'lluuh' hnäh' tää' kwah' hnäh' ju'hmēē' he- jmee' hii'
 tii' jnän'. He-ja- na-la' lä'koo' he- hä' mi' tii' jne'. 16 Hi' jee' lä'jē', hnøø'
 dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio mah' leh' hnäh' kih' hī-sa'llu' wa'ra- ga'jmeey'
 jwi'ih' kyah' hnäh'. He-ja- na-la' lä'koo' he- jmee' hløø' hī- hii' ñe' he- lääy-
 hñiiy' kih' lä'jē' flech he- na-hih' je- he- te- dsa- jee' cha- hnii'. 17 Hi' dsooh-
 hoh' hnäh' ma-lää' ba' Dio hnäh'. Lä'ja- laah' hnäh' lä'koo- laa' hløø' hī- hä'
 mi'kyaah' lle'. Hi' chooh' hnäh' ñe'tuuh' juuh' kih' Jmi'lle' Na-jngii'. He-ja-
 na-la' juu' kih' Dio. 18 Lä'jē' jiih' hnøø' chuuh' hnäh' kyaah' Dio, ngii' hnäh'
 kiyh' lä' hnøø' Jmi'lle' Na-jngii'. Wa' na-nēh' hnäh', ta' tu' hnäh' he- ngiih'
 hnäh' kih' lä'jēē' hī- laa' kyaa' Dio.

19 Hi' ngii' hnäh' kin' mah' kway' juu' he- hlēēhn' hi- ni' sa- jā- lä'gohn-
 wa'ra- ga-tē' jee' kwan' ju'hmēē' kih' Jesús he- ma' na-hmää'. 20 Ga'cheē' Dio
 jnä' mah' kwan' juu' kiyh'. He-ja- ba' na- hään' neh' ñe'. He-ja- ngii' hnäh'
 kin' mah' ja- tuu- dsen' hlēēhn' lä'koo- lle' kih'.

21 Tiquico laa' jaa' øøh' jne' hī- hnaan' cha-miih-. Lä' ma-jmeey' ja-ba' ta'
 kih' Dsa-jøøh' jnän'. Hī- he' jmee' juu' kyah' hnäh' ha- lä' la' kin' hi' ha- lä-
 ngēn' kyaah' ta' kin'. 22 Kih' he-ja- ba' na-, cheē' jnih' ta' na' kyah' hnäh'
 mah' lä' ñeh' hnäh' ha- lä' dsa-ngēē' jnääh' hi' lä'ja- kway' be' kyah' hnäh'.

23 Ngii'n' kih' Dio hī- laa' Tää' jnän' hi' ngii'n' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän',
 wa' jmeey' hii' tii' dsē' lä'jēē' øøh' jne' hī- tääh' jee' na-, wa' jmeey' hnäy'
 øøyh' hi' wa' jmeey' dsoo' dsēy' kih' Dio. 24 Wa' mi'jää' Dio lä'jēē' hī- sa-
 hwaä' he- hnäy' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Wa' la' lä'ja-.

Filipenses

Juu' la- ga-sii' Paa' kih' 00h' jne' hi- chaa- Filipo

¹ Jnā' Paa' kyaah' Timotā jmee' jnāäh' ta' kih' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi- na-jngēē' hi- tāäh' jwii- Filipo, kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Jesús. Hi- siin' he- la- lä-kye- kih' hi- kye- nē' hi- kyaah' lä-jēē' hi- na-hāaa' kwa- be' jee' na-. ² Ngüin' kih' Dio hi- laa' Tāā' jnān' hi- ngüin' kih' Jesucristo Dsa-j00h' jnān', wa' kway' lä-jē- he- llu' kyah' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Ga'kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

³ Kwan' ti'hmaah' kih' Dio kyaan', koo- hä' koo- hä' lä- ma' dsooh- dsen' hnäh'. ⁴ Lä-jē- jiih- lä- ma' hlēehn' kyaah' Dio, chaa- ba' jnā' llu' jee' ngüin' kih' lä-jēē' hnäh', ⁵ jēeh' lä- ma' ga-l00h' hnäh' kwah- hnäh' be' kin' jee' kwan' ju'hmēē' lä-jiih' na' sa' ma-hwaah' hnäh'. ⁶ Ma' ba' jnā' lä-koo- jmee' Dio kyah' hnäh'. Hñii' bih' ga-l00y' jāāy- hnäh' hi- lä-ja- ngoo' ba' jāāy- hnäh' lä-jiih' hāaa' ta' he- jmeey' kih' lä-jaa- lä-ja- hnäh' wa'ra- ga-tē' jee' jāh' Jesucristo. ⁷ Sooh- he- kan' o-j0h' dsē- lä-ja- kyah' hnäh', jēeh', hnaan- hnäh' cha-miih-. Ma-ke- hään' neh-ñe' o chehn' nē'ta' mah' noon' nē' kih' ju'hmēē', ma'ra- he- mi-jāā' ba' Dio jne' ko-j0h'. ⁸ Ñe- ba' Dio he- hnaan- hnäh' cha-miih-, ja- ba' lä-koo- hnāā' Jesucristo hnäh'.

⁹ Lä-la- ngüin' kih' Dio kyah' hnäh'. Hnoon' hnaah- hnäh' 00h' hnäh' cha-ga'miih-, hi- hnoon' lä-cha- ga-huüdsē- llu' kyah' hnäh' hi- hnoon' lä-ngēēh' hnäh' cha-ga'miih-. ¹⁰ Ma'ja- ba' lä-ñeh' hnäh' hee- na- he- llu' ga' kyah' hnäh' kih' jee' lä-jē-. Lä-jwē' ja- leeh' hnäh' na-jngēē', mo'so- cha- ga- he- na-bāäh' hnäh' ni- miih- wa'ra- ga-tē' jee' jāh' Cristo. ¹¹ He- lä-ja-, lä-cha- na-ku- na-ngüi' ta' llu' he- jmeeh' hnäh', ta-la- kih' Jesucristo mah' wa-la' juuh- kih' Dio hi- lä-ja- hä' dsa- cha-miih- kiyh'.

Ga'jmeeh' Paa' juu' ha- lä- la' kih' hñiiy'

¹² Hnoon' lä-ñeh' hnäh' 00hn', kwaat' kih' lä-jē- wii' he- ga-ngēēn', ga-jñee' cha-ga'miih- ju'hmēē'. ¹³ Lä-ja- lä-jēē' hl00' hi- tāäh' nē'ta- la-, ma-ñe- bih' hään' neh-ñe' kwaat' kih' Cristo. Hi- ga-lä-jēē' ba' hi- tāäh' jee' la- ma-nuu- bih'. ¹⁴ Jwēē' 00h' jne' ga-tēyeh' be' ta-la- kih' Dsa-j00h' jnān', lä-llu' he- ga-nuuy' he- hään' neh-ñe'. He-ja- tuu- dsēy' cha-ga'miih- hlēēyeh- dsa- juu' kih' Dio, mo'so- goyh' na'.

¹⁵ Ma'ra- ju'dsoo', wii' dsē' ko-llaq' dsa- hi- ga-nāā' kwa- juu' kih' Cristo, hi- hn00y' llay' hñii-. Pero hi- jñah' hi- kwa- juu', koo- nēē' ba' la' huüdsē- kiyh'. ¹⁶ Hñi' koo- nāā' dsa- he', kwa- juu' kih' Cristo, pero ta- juu' bih'. He- hnooyh- hñii- ba' ja-. Hi- hnooh- gyih' ha- lä- jee' lä-wii' kin- he- hään' neh-ñe' la-, huüdsē- kih' bih' ja-. ¹⁷ Pero hi- jñah' he', kwa- juu' kih' Cristo kih' he- hnāāy' dsa-. Ma-ñe- bih' hään' neh-ñe' mah' noon' nē' kih' ju'hmēē'. ¹⁸ Pero sa- cha- he- jmee', cher'mah' llu' huüdsē- kiyh' o cher'mah' sa' llu'. He- kwa- dsa- juu' kih' Cristo, he- ja- ba' jmee' chaan- llu'.

Hi- lä- ma-ngoo' ja- ba' chaan- llu', ¹⁹ jēeh' ma' ba' jnā' lä-jē- ba' ya-hii' llu'. Lää' ba' jnā' kyaah' he- ngüih' hnäh' kin' kih' Dio hi- kyaah' be' kih' Jmi-llē' kih' Jesucristo. ²⁰ Ma-cha- ba' o-j0h' dsē- kin' hi- sa' jān' kyaah' o-hih'.

Ma⁺ra⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ j^{uu}h⁻ kih⁺ Cristo ta⁺la⁺ kih⁺ jnā⁺. Sa⁺ cha⁻ he⁻ jmee⁺ cher⁺mah⁺ cha⁺a⁻ ga⁻ jnā⁺ o ma⁻na⁻juun⁺. ²¹ Cher⁺mah⁺ cha⁺a⁻ ga⁻ jnā⁺, Cristo ba⁺ kya⁺ah⁺ jnā⁺. Hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻juun⁺, ma⁻lih⁻ ba⁺ jnā⁺ ja⁻. ²² Cher⁺mah⁺ ngoo⁺ ga⁻ cha⁺an⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, lä⁻cha⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ ta⁺llu⁺ he⁻ jmeen⁻. Sa⁺ man⁺ he⁻ koo⁻ jee⁺ lä⁻to⁺ he⁻ llu⁺ ga⁻. ²³ Koo⁻ jee⁺ ba⁺ hään⁺ kih⁺ he⁻ ja⁻. Hnoo⁺ ga⁻ jnā⁺ he⁻ juun⁻ ba⁺ mah⁺ na⁺gyan⁺ kya⁺ah⁺ Cristo. Cha⁻ga⁻miih⁻ llu⁺ he⁻ ja⁻ kin⁺. ²⁴ Pero lä⁻jmää⁺ ga⁻ kyah⁺ hnäh⁺, cher⁺mah⁺ cha⁺a⁻ ga⁻ jnā⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ²⁵ Lä⁻la⁻ gwa⁺ huu⁺dsē⁻ kin⁺, man⁺ he⁻ chaa⁻ ga⁻ jnā⁺ miih⁻ jmi⁻, he⁻ gyan⁺ kya⁺ah⁺ hnäh⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. Lä⁻ja⁻ go⁻nää⁺ hnäh⁺ ta⁺ cha⁻né⁺ he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ hi⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ jēē⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kya⁺ah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ²⁶ He⁻ ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloon⁺ ka⁻läh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺, lä⁻cha⁺ah⁻ hnäh⁺ llu⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ ta⁺la⁺ kih⁺ Cristo, wa⁻ra⁻ ga⁻ jēēh⁺ jnā⁺.

²⁷ Kih⁺ jee⁺ lä⁻jē⁻, jmee⁺ bii⁺ go⁺taah⁺ hnäh⁺ kwee⁻ lä⁻hnø⁺ kih⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ Cristo. Cher⁺mah⁺ ngoon⁺ na⁺jēēn⁺ hnäh⁺, o cher⁺mah⁺ sa⁻ngoon⁺, pero ma⁻ra⁻ he⁻ hnoon⁺ tēēhn⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ che⁺ lä⁻ ma⁻tāäh⁺ ba⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ kya⁺ah⁺ koo⁻ nēē⁻ ba⁺ huu⁺dsē⁻, hi⁻ hnoon⁺ nuun⁺ ka⁻läh⁺ che⁺ lä⁻ ma⁻kwah⁺ ba⁺ hnäh⁺ be⁻ ko⁻joh⁺ jee⁺ jñeeh⁺ hnäh⁺ ju⁺hmēē⁺ he⁻ jmee⁻ jne⁺ dsoo⁺. ²⁸ Ta⁺ wa⁻ gah⁺ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻høøh⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Lä⁻jwē⁺ ja⁻ lä⁻jnā⁺ he⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ heey⁺. Pero kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻jnā⁺, ma⁻ra⁻ he⁻ lää⁺ ba⁺ hnäh⁺. Dio ba⁺ he⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ja⁻. ²⁹ Jēēh⁺ ta⁺la⁺ kih⁺ Cristo, he⁻ ga⁻na⁻ jwē⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁺ he⁻ ja⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ jēēh⁺ hnäh⁺ he⁻ wi⁻ kwaat⁺ kiyh⁺ ka⁻läh⁺. ³⁰ He⁻ ja⁻ jēēh⁺ hnäh⁺ wi⁻, ja⁻ ba⁺ lä⁻koo⁻ wi⁻ ga⁻ jēēn⁺ lä⁻ ma⁻gyan⁺ kya⁺ah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ na⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ he⁻ ngoo⁺ ba⁺ jēēn⁺ wi⁻.

2

Cristo ga⁻jmää⁺ hñii⁺ mäh⁺ go⁻te⁻

¹ Cher⁺mah⁺ ju⁺dsoo⁺ ma⁻hñah⁺ hnäh⁺ miih⁻ be⁻ kih⁺ Cristo lä⁻llu⁺ he⁻ ma⁻la⁺ah⁺ hnäh⁺ koo⁻ kya⁺ayh⁺, hi⁻ cher⁺mah⁺ jēē⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ hnäy⁺ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺mah⁺ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺ jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻lä⁻ñih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁻ joh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kya⁺ah⁺ øøh⁺ jne⁺, ² cher⁺mah⁺ lä⁻ja⁻ la⁻kyah⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ jēē⁻ dsēn⁺ go⁻te⁻. Hnoon⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ koo⁻ nēē⁻ ba⁺ huu⁺dsē⁻ jee⁺ lä⁻jēē⁻ hnäh⁺, hi⁻ lä⁻hii⁺ nē⁻ ba⁺ wa⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ dsa⁻kya⁺ah⁺ hnäh⁺, hi⁻ wa⁻ la⁻ koo⁻ ba⁺ huu⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁺ hnaah⁺ hnäh⁺ Dio. ³ Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁻ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ hñah⁺, ni⁻ ta⁺ jmää⁺ hnäh⁺ hñah⁺ ka⁺ah⁺. Lla⁻ he⁻ ja⁻, jmää⁺ hnäh⁺ hñah⁺ lä⁻koo⁻ ja⁻ hi⁻ mäh⁺ ba⁺. Jmee⁻ hnäh⁺ kwaat⁺ kyeē⁺ ga⁻ øøh⁺ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ ga⁻ hñah⁺ hnäh⁺. ⁴ Lä⁻ja⁻ hnøøh⁺ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ kih⁺ dsa⁻kya⁺ah⁺ hnäh⁺, ja⁻ ma⁻la⁺ kyah⁺ hñah⁺ hnäh⁺.

⁵ Wa⁻ la⁻ huu⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻koo⁻ la⁻ huu⁺dsē⁻ kih⁺ Cristo Jesús. ⁶ Kwee⁻ go⁻te⁻ ba⁺ laay⁺ kya⁺ah⁺ Dio, pero sa⁻ ga⁻jmeey⁺ bii⁺ ma⁻ leey⁺ kwee⁻ kya⁺ayh⁺. ⁷ Ga⁻jmää⁺ hñii⁺ mäh⁺, jay⁺ lä⁻koo⁻ ja⁻ moz⁻ ba⁺. Ga⁻lä⁻chaay⁺ lä⁻koo⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. ⁸ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ngēy⁺ laay⁺ dsa⁻, ga⁻jmää⁺ hñii⁺ mäh⁺ go⁻te⁻, lä⁻jiih⁺ ga⁻heeyh⁺ juuy⁺, ma⁻ke⁻ la⁻ o⁻hih⁻ he⁻ ga⁻juuy⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻. ⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻chaah⁺ Dio ta⁺ gyuu⁺, ga⁻llaay⁺ jøøyh⁺ go⁻te⁻. Hi⁻ ga⁻kweēyh⁺ koo⁻ jmi⁻ he⁻ llu⁺ ga⁻lä⁻koh⁺ ga⁻kih⁺ jee⁺ lä⁻jēē⁻. ¹⁰ Mah⁺ ga⁻lä⁻jēē⁻ ba⁺ dsa⁻ juuh⁺ jnē⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻nuuy⁺ jmi⁻ kih⁺ Jesús. Lä⁻ja⁻ jmee⁻ hi⁻ tääh⁺ gyuu⁺ kya⁺ah⁺ hi⁻ tääh⁺ hwa⁺, lä⁻kye⁻ hi⁻ tääh⁺ neh⁻ hwa⁺ ka⁻läh⁺. ¹¹ Hi⁻

ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ jäh⁻: “Jesucristo ba⁻lää⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻”, lä⁻ja⁻ jmeey⁻ jua⁻h⁻ kih⁻ Dio hi⁻ lää⁻ Tää⁻ jnän⁻.

Läq⁻ jne⁻ lä⁻koø⁻ wa⁻je⁻ he⁻ choo⁻ kih⁻ dsa⁻

¹² Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, chaan⁻ llu⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, jëeh⁻ ga⁻ jmeeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ he⁻ kin⁻ lä⁻ ma⁻ tøøhn⁻ ko⁻ jøh⁻ jee⁻ na⁻. Hi⁻ na⁻ he⁻ gyan⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁻ la⁻, he⁻ ja⁻ na⁻ jwëeh⁻ hnäh⁻, jmee⁻ hnäh⁻ he⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh⁻ lle⁻ kyah⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ läah⁻ hnäh⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ hnøø⁻ wa⁻ gah⁻ hnih⁻. ¹³ Dio ba⁻ jmee⁻ jä⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ hnøøy⁻ hñiiy⁻ hi⁻ kway⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻ mah⁻ kwëeh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ he⁻ jäyh⁻.

¹⁴ Ta⁻ ti⁻ choo⁻ hnäh⁻ juu⁻. Ja⁻ mi⁻ teh⁻ hnäh⁻ to⁻ kē⁻ ba⁻ kih⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻. ¹⁵ Mah⁻ leeh⁻ hnäh⁻ na⁻ jngēē⁻ hi⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bääh⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻. Leeh⁻ hnäh⁻ joo⁻ Dio hi⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ na⁻ hee⁻ dsē⁻. Jee⁻ kih⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻ he⁻, leeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ koø⁻ cha⁻ nua⁻ hi⁻ chaa⁻ gyua⁻ hi⁻ choo⁻ wa⁻ je⁻ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyua⁻, ¹⁶ lä⁻ llu⁻ he⁻ kwah⁻ hnäh⁻ juu⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ chaa⁻ llu⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäh⁻ Cristo. Jëeh⁻ ma⁻ ja⁻ lä⁻ jnä⁻ he⁻ jmää⁻ ba⁻ ta⁻ kin⁻, ja⁻ koø⁻ ga⁻ jmeen⁻ ta⁻ ta⁻ jmah⁻. ¹⁷ Hi⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ jngi⁻h⁻ dsa⁻ kin⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻. Jëeh⁻ ma⁻ ngēē⁻ ba⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ga⁻ ngēēh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ta⁻ he⁻ kiyh⁻. Hi⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ juun⁻ jee⁻ kwan⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻, ja⁻ ga⁻ ma⁻ hñaa⁻ he⁻ kwëeh⁻ Dio. Heh⁻ lä⁻ ja⁻ chaa⁻ ba⁻ jnä⁻ llu⁻, hi⁻ jëē⁻ ba⁻ dsen⁻ kwaat⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ¹⁸ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ hnoon⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ka⁻ läh⁻, wa⁻ chaa⁻ hnäh⁻ llu⁻, wa⁻ jëē⁻ hoh⁻ hnäh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ jnä⁻.

Timotä kyaah⁻ Epafrodito

¹⁹ Wa⁻ jëēn⁻ ha⁻ lä⁻ jäh⁻ Jesús Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, na⁻ ga⁻ hnoon⁻ cheen⁻ Timotä dsa⁻ jëēy⁻ hnäh⁻, mah⁻ lä⁻ chaa⁻ llu⁻ ka⁻ läh⁻ lä⁻ hmēē⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tēēh⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ²⁰ Sa⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ kye⁻ koø⁻ ba⁻ hua⁻ dsē⁻ lä⁻ koø⁻ jnä⁻. Jaa⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ lle⁻ dsē⁻ hnäh⁻ cha⁻ miih⁻. ²¹ Lä⁻ jëē⁻ ga⁻ jñah⁻ hnooyh⁻ ma⁻ la⁻ he⁻ hnøøy⁻ hñii⁻ bih⁻, sa⁻ hnooyh⁻ he⁻ hnøø⁻ Cristo Jesús. ²² Ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ma⁻ ya⁻ hēē⁻ Timotä llu⁻ kyaah⁻ ta⁻ kih⁻. Lä⁻ koø⁻ jaa⁻ hi⁻ kwa⁻ be⁻ kih⁻ jmi⁻, lä⁻ ja⁻ jmeey⁻ kyaah⁻ jnä⁻ jee⁻ kwa⁻ jnääh⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús. ²³ He⁻ ja⁻ to⁻ chah⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ man⁻ ha⁻ lä⁻ jä⁻ juu⁻ kin⁻, ja⁻ ga⁻ cheen⁻ Timotä kyah⁻ hnäh⁻, läan⁻. ²⁴ Kyen⁻ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ kih⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, chah⁻ ba⁻ niin⁻ ka⁻ läh⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻.

²⁵ Hi⁻ jmee⁻ bii⁻ cheen⁻ øøh⁻ jne⁻ Epafrodito kyah⁻ hnäh⁻ ka⁻ läh⁻. He⁻ ba⁻ hi⁻ na⁻ ga⁻ cheeh⁻ hnäh⁻ mah⁻ jmeey⁻ be⁻ kin⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻. Peer⁻ ga⁻ kwa⁻ jnääh⁻ be⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁻ le⁻. ²⁶ Pero hnøø⁻ gyih⁻ dsa⁻ jëēy⁻ hnäh⁻, jëeh⁻ jmeey⁻ cha⁻ miih⁻ hua⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻ nua⁻ hnäh⁻ dsaayh⁻. ²⁷ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ ba⁻ dsaayh⁻, miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ juuy⁻. Pero ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsē⁻ Dio kiyh⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsēy⁻. Ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsēy⁻ ki⁻ jnä⁻ ka⁻ läh⁻ jee⁻ ma⁻ hlaay⁻. Meeh⁻ dsen⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ga⁻ juuy⁻. ²⁸ He⁻ ja⁻ jmee⁻ bii⁻ kin⁻ chee⁻ jnih⁻ ka⁻ läh⁻ dsa⁻ jëēy⁻ hnäh⁻. Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jëeh⁻ hnih⁻, lä⁻ chaa⁻ hnäh⁻ llu⁻. Hi⁻ jnä⁻ ka⁻ läh⁻ mo⁻ so⁻ lä⁻ meeh⁻ dsen⁻. ²⁹ Heeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ lä⁻ hnøø⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻. Hi⁻ wa⁻ lä⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ lä⁻ jëē⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ lä⁻ koø⁻ jmee⁻ øøh⁻ jne⁻ he⁻. ³⁰ Miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ juuy⁻ jee⁻ jmeey⁻ ta⁻ kih⁻ Cristo. Ga⁻ hii⁻ goo⁻ kiyh⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ be⁻ kin⁻ la⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ la⁻ he⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ hnäh⁻.

3

Ga'jmee' Paa'ta' koo' lä'koq' ma' laay' jää'

1 He'ja' øøhn', wa' jëë' hoh' hnäh' ta'lä' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Sa' dsa-lä-dsëh' dsën' he' siin' ka-läh', ja'ba' he' ma-siin' jää', jëëh' he' llu' kyah' hnäh' ba'ja'. 2 Leeh' hnäh' kyaah' hi' jmeë' he' hlih', hi' jmeë' lä'koq' dsii' hää', jäh', jmeë' bii' uuh' jmi'ngo' kih' dsa-nuuh'. 3 Jne' ba' he' hi' ma-laa' kwaat' hi' ga'wih' jmi'ngo' kih', jne' ba' he' hi' jmeë' ta'he' kih' Dio kyaah' koq' nëë' ba' huuh'dsë'. Jne' ba' he' hi' chaa' llu' kih' he' ma-laa' jne' koq' kyaah' Cristo Jesús. ¿He-la' kye' ga' jne' o-jøh' dsë' jnän' hñaan' hi' laa' jmi'ngo'? 4 Le' ba' kan' o-jøh' dsë' kih' hñiin' wa'ra' jäh' kih' hnoon'. Hi' cher'mah' chaa' hi' kye' o-jøh' dsë' kih' ta'he' ma-jmeey', jnä' ba' cha-kin' cha-gamiih' lä'koh' ga' kih' hi' he'. 5 Jëëh', ma' ga'hyan' jñaa' jmi', ga'wih' jmi'ngo' kin'. Hi' laan' sa'ju' kih' Israel, hi' laan' ja'ba' sa'ju' kih' Benjamín jooj'. Hi' laan' ma'ra' dsa' hebreo, jëëh' hebreo ba' ma' laa' maa' kyaan' tää' kyaan'. Hi' ma' laan' jaa' fariseo hi' ma' høø' ley kih' Moisé. 6 He'ja' ga'kwaan' hñiin' he' ma' jmeehn' dsa' kyaa' Dio. Ma' mi'ten' ley mah' ma' jän' llu' kyaah' Dio, ni' miih' sa' ma' na-bäähn' dsoo' ma' laan'.

7 Pero lä'jë' he' ma' kyen' o-jøh' dsë' kih' ja', ga'jmeen' kwaat' mo'so' jmaa' he' ja' kin', mah' ngoon' kyaah' Cristo ba'. 8 Hi' ja' ma'la' he' ja', ga'lä'jë' ba'he' cha', ga'jmeen' kwaat' sa' jmaa' ni' miih'. Pero he' kyuun' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän', he' ja' ba' kyeë' cha-gamiih' kin'. He'ja' ga'jmeen' ta' koo' lä'jë' go-te' ba', kih' he' hnaa' jnih'. Ga'jmeen' kwaat' la' lä'koq' hløø' jmah' ba', mah' ngoon' kyaah' Cristo. 9 Hnoon' jän' go-te' ko-jøh' kyaayh'. Mo'so' hnoohn' ha' lä' jee' jän' llu' kyaah' he' høø'n' ley ma'gyuh'. He' jmeen' dsoo' dsën' kih' Cristo, he'ja' ba' jän' llu'. He' ja' ja' ta'lä' kih' Dio, lä'llu' he' jmeë' jne' dsoo' dsë' jne' kiyh'. 10 Hi' hnoon' lä'kyuun' Cristo cha-gamiih', hnoon' ngën' kyaah' lä'jë' be' kiyh', ja'ba' be' he' kyaah' ga'lä'jiijh' ja'. Hi' hnoon' jëën' wih' lä'koq' ga'jëë' Cristo, lä'jiijh' le' kin' lä'koq' ga'la' kiyh' he' ga'juuy' kwaat' kih' dsøkye' jnän', 11 mah' lä'ja' tëën' jmeen' ma'ra' he' llu' jmah' lä'koq' jaa' hi' ma'lä'jiijh' jee' kih' hi' ma'na'juu'.

Ga'kwa' Paa'be' lä'jiijh' jee' le'

12 Ja' he' jwahn' he' ma'la' ga'juh', ni' he' ma-laan' lluu' go-te'. Pero ngoo' ba' jnä' ta' cha'në' kwan' be', ha' ga' che' lloo' koq' jmi' leen' lä'koq' hyoh' dsë' Cristo Jesús hi' ga'tëeh' jnä'. 13 Øøhn', sa' ga' ma'tëën' he' ja'. Pero he' jmeen' lä'la'. mo'so' mi-dsoohn' dsën' lä'jë' he' ma'ngëë', mah' kwan' be' lä'jiijh' tëën' he' cha' ta' cha'në' ga'. 14 Ngoo' ba' jnä' ta' cha'në' kwan' be' lä'jiijh' tëën' he' lle' kih' hyohn' he' cha' gyuuh'. Kih' he' ja' ba' ga'tëeh' Dio jnä' ta'lä' kih' Cristo Jesús.

15 Lä'jëë' jne' hi' ma-tääh' koq' hweh', hnøø' dsa'toohn' kyaah' koq' ba' huuh'dsë', ja'ba' lä'koq' huuh'dsë' he' jmeen'. Hi' cher'mah' chaa' ko'llaa' hnäh' hi' sa' la' lä'ja' huuh'dsë' kih', Dio ba' jmeë' lä'ngëëy' ha' lä'la'. 16 Pero hnøø' dsa'tooh' jne' koq' hweh' kyaah' juu' he' ma-mi'tëë' jne'.

17 Øøhn', jmeë' hnäh' ja'ba' lä'koq' jmeë' jnä'. Hi' kye' hnäh' në' jmeë' hnäh' ja'ba' lä'koq' jmeë' dsa'kyaah' jnääh'. 18 Ja' koq' hä' ma'jwëëhn' hnäh', jwëë' dsa' ga'nää' jwë' hlih'. Hi' koq' ka'läh' jwëëhn' hnäh', lä'

ma-ga-nää' ba' dsa-jmee' ta' koo' juu' he- ga'juu' Cristo dsoh' hma-cru'. He-ja'-meeh'-dsen', lä'jiih'tuu'-jmi'-mi-nen' kih'he- jmeey-lä'ja'. ¹⁹Kyaah' dso'jwi' ba' dsa-nääy'. He- kuh-hih'-bih'läa' dio kyaay'. Tih'-dséy'lä-jé' he-la' o'hih'. Kye'y-huu'dsē' kih'ma-la' he-cha'-jmi-gyuu' la' ba'. ²⁰Pero jnä' jne', gyuu'h' ba' na'jnää' jne' jee' ya-hēē' Jesucristo Dsa-jōōh' jnān' hī- jōōn' läā' jne'. ²¹Cha- be' kiyh' he- kyaah' le' jmeey' hih' kih' ga-lä-jé' he-cha'. Hī' kyaah' ja'-ba' be' ja'-mi-siiy' jmi-ngo' he- kye' jne' jmi-gyuu' la'-mah'lee' jne' jōōh' lä'koō- laay' hūiy'.

4

Wa' chaq'-jne' llu' ga-lä-jé' jmi' ta-la' kih' Dsa-jōōh' jnān'

¹Peer' hnaan' hnäh' oōhn', hnoon' na'jēēn' hnäh' hī- jmee' jēē- dsen'. Jēēh' he- ga-heeh' hnäh' kih' Jesús, he- ja- ba' la' lä'koō- jneen'. He-ja'-jwēēhn' hnäh', oōhn' hī- hnaan', ja- go-taah' hnäh' koō- hweh- lä'llu' he- ma-laah' hnäh' koō- kyaah' Dsa-jōōh' jnān'.

²Chuun' cha'-miih'-kyaah' Evodia hī- kyaah' Síntique ka-läh', wa' hii' koō- ba' dséy'lä' hnōō' Dsa-jōōh' jnān'. ³Hī- ngiin' kyah' hne- hī- jmee' ta' ko-jōh' kyaah' jnä', mah' kwah' be' kih' lä'uu' oōh' jne' he'. Jēēh', cha- cha'-miih'-tä' he- ga'jmeey' dsa' mē' he' ko-jōh' kyaah' jnä' jee' ga'kwa' jnāh' ju'hmēē'. Hī- lä'ja- ga'jmeey' ka-läh' Clemente kyaah' lä-jēē' ga'jnah' hī- kwa' be' kin'. Lä-jēē' hī- he' na-sii- jmi- kih' nē' je- jee' na-sii- jmi- kih' lä-jēē' hī- na'jnāy' kih' Dio.

⁴Wa' chaah' hnäh' llu' ga-lä-jé' jmi' ta-la' kih' Dsa-jōōh' jnān'. Jwahn' ka-läh': Wa' chaah' hnäh' llu'. ⁵Mi-jnāy' hnäh' kih' lä-jēē' dsa- he- llu' hoh' hnäh', jēēh' ngoo' ga'lloo' jmi' jāh' Jesús. ⁶Ni' miih'-ta- kwēēh' hnäh' hūah' hūah' dsē'. Hnōō' ngii' hnäh' kyah' hnäh' kih' Dio ba'. Hlēēh' hnäh' Dio ha- lä' hnooh' hnäh', chuū' hnäh' kyaayh' cher'mah' ha- lä' la' kyah' hnäh' hī' kwa' hnäh' tih'maah' kiyh'. ⁷Hī' Dio jmee' hii' tii' kyah' hnäh' hī' ni' sa' lä-ngēēh' hnäh' ha- koh' jiih' jmeey'. Kyaah' lä'ja-, mo-so' jeh' hoh' hnäh' hī' jā' koō- hweh- hūah' dsē- kyah' hnäh', ta-la' kih' he- ma-laah' hnäh' koō- kyaah' Cristo Jesús.

⁸Ta' jyoh' ko-taa- jwēēhn' hnäh' oōhn', kye- hnäh' hūah' dsē- kih' he-la- ba': kih' he- la' dsoo', kih' lä-jé' he- jmaā', lä-jé' he- llu', lä-jé' he- na-jngii', lä-jé' he- tih'-dsē' jne', lä-jé' he- hii' juu' kih'. Kye- hnäh' hūah' dsē- kih' lä-jé' he- la- he- ga-tēē' jne' jmeen' juuh' kih'. ⁹Ja- hōōh' hnäh' he- ma-heeh'n' hnäh', he- ma-mi-tēēh' hnäh' kin', he- ma-nūuh' hnäh' kin', hī' he- ma-jēēh' hnäh' jmeen'. Hūii' Dio hī- jmee' hii' tii' jnān', hī- he' na- kyaah' hnäh'.

Ga'tih' dsē' Paa' kih' he- ga-hyoyh' kuu'

¹⁰Peer' jēē- dsen' ta-la' kih' Dsa-jōōh' jnān', na' he- ma-kwah' hnäh' be' kin' ka-läh' lä'hmēē'. Ma' ba' jnä' he- ma-lle' hoh' jnä', pero he- sa' ga'kwa' jā' ba' kyah' hnäh' he- ma' jmeeh' hnäh' be' kin'. ¹¹Ja' kih' he- lla-kyaan' he- ma-jwēēhn' hnäh' lä-na-. Ma-lä-tēēn' kwan' be' kih' hūiin'. Chaq'-ba' jne' llū' kih' wa' he- cha- he- he- dsa-ngēēn'. ¹²Ma-kyuuh' ba' jnä' hee- ja- he- tä-ñeen' hī- lä'koō- ma' cha-cha'-miih' kin'. Ma-lä-tēēn' kwan' be' kih' hūiin' he- chaan' llū' kih' wa' he- cha- he- he- dsa-ngēēn', lä' ma' kyoh'n' hī- lä'koō- ma' na-kēn'. Kwee- ba' jmee' lä' ma' dsa-chaq' kin', o lä'koō-

ma' sa' cha' go'te'. ¹³ Kih' ga'lä'jē' ba' lihn' lä'dsēen' kyaah' be' kih' Cristo hi' ngē' kyaah' jnä'.

¹⁴ Pero ma'ra' he' ga'jmeeh' ba' hnäh' llu', ga'kwah' hnäh' he' hnoon' lä' ma' ga'jēen' wii'. ¹⁵ Neh' ba' hnäh' ha' lä' ga'la'lä' ma'to'nē', lä' ma'ya'hēen' hwa' Macedonia ma' na'kwan' ju'hmēē'. Ni' koq' gwah' sa' ga'jmeey' be' kin', ma'la' hnäh' ba' ga'jmeeh' hnäh' ko'joh' kyaah' jnä', cha' he' ga'kwah' hnäh' hi' cha' he' ga'hñah' hnäh' ka'läh'. ¹⁶ Ja' koq' hä' ga'cheeh' hnäh' lä'jē' he' ma'jmeē' bii' kin' lä' ma' gyan' jwii' Tesalónica. ¹⁷ Hi' ja' he' koq' jøøn' he' hyohn' kyah' hnäh'. He' hnoohn' ha' lä' jee' lä'jnä' cha'ga'miih'ta' llu' kyah' hnäh' cha'nē' Dio. ¹⁸ Ma'ngēē' ma'hyohn' ha' koh' te' he' lle' kih' hyohn', lä' jiih' ma'ngēē' ga', na' he' ma'tēēhn' kuu' he' ma'cheeh' hnäh' kyaah' Epafrodito. He' na' hii' mi'jwii' kih' Dio, he' na' ba' hēyih', hi' he' na' ba'tih' dsēy'. ¹⁹ Dio kyaan' kwa'ka'läh' he' jmeē' bii' kyah' hnäh', jēēh' cha' ba' lä'jē' gyuuh' he' sa' lä' jih'koh' he' hñah' jne' kih' Cristo Jesús.

²⁰ Lä'jē' joh' jmi' cha' wa' la' juuh' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän'. Wa' la' lä'ja'.

²¹ Jmeē' Dio kih' lä'jēē' hi' na'jngēē' hi' laa' koq' kyaah' Cristo Jesús. Hi' lä'jēē' øøh' jne' hi' tääh' kyaah' jnä' la', jmeey' Dio kyah' hnäh'.

²² Hi' ga'lä'jēē' ba' dsa' hi' na'jngēē' jmeē' Dio kyah' hnäh' ka'läh'. Hi' cha'ga'miih' lle' dsēy' hnäh' lä'jēē' hi' tääh' cha'neh' kih' César.

²³ Wa' mi'jäa' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän' lä'jēē' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

Colosenses

Juu' la- ga'sii' Paa' kih' 00h' jne' hi- chaa- Colosas

¹ Jnā' Paa' laan' apóstol kyaā' Jesucristo lä' hyoh- dsē' Dio. Kyaah' Timotā 00h' jne' siin' kyah' hnäh', ² hi- tääh' jwii' Colosas. Laah' hnäh' na- jngëē' hi- mi-teh' ba' hnäh', kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo. He-ja- ngiin' kih' Dio hi- laa' Täā' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa- j00h' jnän', wa' kway' lä-jē- he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ga'kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

³ Lä-jē' jiih- ma' ngii' jnääh' kyah' hnäh', kwa- jnääh' ti'hmaah' kih' Dio, Jmii- Dsa-j00h' jnän' Jesucristo. ⁴ Jëeh' ma-tëeh' jnääh' juu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo Jesús hi- hnaah' hnäh' lä-jëē' hi- na-jngëē'. ⁵ Jmeeh- hnäh' lä-ja-, jëeh' ma-cha- ba' o-j0h- dsē- kyah' hnäh' he- hñah' hnäh' heeh' he- h00- Dio gyuu' jmi-gyuu'. Ga-nuu' ba' hnäh' ha- lä-la' he- o-j0h- dsē- la- lä- ma' ga-heeh' hnäh' ju'dsoo', ja-ba' ju'hmëē' kih' Cristo. ⁶ Ga'lloo' juu' na- lä- ga-tē' jee' tääh' hnäh', ja-ba' lä-koo- ngoo' lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu'. Hi- lä-kaa- jee' dsa-kway- juu' na-, le' llu' kih' dsa' hi- lä-ja- ngoo' ba' ta- cha-nē', ja-ba' lä-koo- ga-la' kyah' hnäh' lä- ma' to-nē' ga-nuu' hnäh' hi- ga-lä-ngëeh' hnäh' ha- koh' sa- llu'dsē' Dio kyaah' jne'. ⁷ Ga-lä-tëeh- ba' hnäh' juu' na-, lä- ma' ga-hlëeh' Epafra hnäh', 00h' jne' hi- hnää' jnääh', hi- jmee- ta' ko-j0h' kyaah' jnääh' hi- mi-te' bih' lä-jē- ta' kih' Cristo, jee' kyah' hnäh' ka-läh'. ⁸ Hi- he' ga-jmeeh' juu' kyaā' jnääh' he- tääh' hnäh' hnaah' hnäh' 00h' kyaah' be' kih' Jmi-llē' Na-jngii'.

Ga'ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' 00h' jne'

⁹ He-ja- lä- ma' ga-tëeh' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa- ma-tu' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio mah' wa' kwëeyh' hnäh' huu-dsē- llu' he- jä- gyuu', lä-jwē' ja- lä-nēh' hnäh' kwee- ha- lä- hn00y' hñiiy'. ¹⁰ Lä-ja- ngii' jnääh' kyah' hnäh' mah' go-taah' hnäh' lä-koo- lle' kih' hi- laa' kyaā' Dsa-j00h' jnän', hi- jmeeh' hnäh' täā' ba- lä-jē- he- tih- dsēy'. Ma'ja- ga- jmeeh' hnäh' lä-jē- he- llu' jmah' hi- lä-kyuu' hnäh' Dio cha-ga'miih- koo- hä- koo- hä'. ¹¹ Hi- wa' tëeh' hnäh' be' kih' Dsa-j00h' jnän' hi- cha- ga-lä-jē- be' kih' mah' kwëeh' hoh' hnäh' kih' lä-jē- he- dsa-ngëeh' hnäh' hi- lä-j0h- hoh' hnäh' cha-ga'miih- kyaah' dsa-. ¹² Hi- wa' jëē- hoh' hnäh' kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio hi- laa' Täā' jnän' hi- ga-mi-llu' jne' mah' hñah' jne' heen- jee' oo' ya-jwii' jee' jnä' wa-je- ko-j0h' kyaah' jee' lä-jëē- hi- na-jngëē'. ¹³ Jëeh', ga-läay' jne' he- ma-t00hn' jee' na-hoo- jee' ma- jmee- hi- sa-llu' hih' jnän' hi- ga-taayh' jne' goo' Jooy' hi- hnäy' cha-miih- mah' hi- he' ba' jää' jne' lä-hih' kiyh'. ¹⁴ Ga-läayh' jne' ta-la' kih' Jooy' hi- ga-tuu- jma- kih'. Kyaah' he- ja- ga-kooy' dsēy' kih' dso'kye- jnän'.

Jaa- Cristo ba' laa' j00h' kih' jee' lä-jëē'

¹⁵ Cristo laa' koo- heeh' kyaah' Dio hi- sa- tëē' jne' jëen'. Jää' ba' ma-chaay-, he-ja- laay' to-nē' kih' he- ja-ga' ga-n00'. ¹⁶ Ta-la' kih' Cristo ga-jmee' Dio ga-lä-jē- go-te- he- cha-. Ga-jmeey' lä-jē- he- cha- gyuu' hwa', lä-jē- he- jnä' kyaah' he- sa- jnä'. Ga-jmäy' lä-jëē- nēē' dsa' ta' hi- mäh', hi- kaa'. Ko-j0h'

kyaah' Jooy', ga'jmeey' ga'la'je' ba' he' cha' hi' ga'la'je' ba' la' kih' Jooy' ka'lah'. ¹⁷Ma' gya' bih' jaa', ja'ga' ga'la' la'je' he' cha' hi' kyaah' be' kiyh' ngoo' ba' na'jna' ga'la'je' he' ga'jmeey'. ¹⁸Hi' he' na' kye' ne' kih' gwah'. Hnii' bih' laay' to' ne' jee' kih' jee' la'je', hi' hnii' bih' hi' ga'la'jih' to' ne' jee' kih' hi' na' juu', mah' la'ja' leey' jøøh' kih' jee' la'je'. ¹⁹Jeeh', ga'tih' ba' dsë' Dio he' laa' Cristo kwee' la'koq' laay' hñiiy'. ²⁰Hi' ga'tih' ba' dsëy' he' ga'jeeyh' juu' he' ma' cha' gyuh' hwa'. Ga'mi'laay' go'te' he' ma' aa' jne' kiyh', ta'la' kih' Cristo hi' ga'tuu' jma' kih' dsøh' hma' cru' mah' la'ja' hii' tii' jnan' kyaah' Dio.

²¹Jaa' ma' laah' hnäh' la'koq' dsa' chaa' uu', sa' ma' jawah' hnäh' kyaah' Dio. Jeeh', huusdsë' hlih' jmah' ba' ma' kye' hnäh', hi' he' hlih' jmah' ba' ma' jmeeh' hnäh'. Pero na' ma'jeeh' bih' juu' kyah' hnäh', ²²ta'la' kyaah' jmi'ngo' kih' Jesús. Ga'juuy' mah' mi'jnääy' hnäh' na' jngëeh' hnäh' cha'nëy', mo'so' cha' dso'kye' kyah' hnäh' hi' mo'so' cha' ga' he' na' bääh' hnäh' ni' miih'. ²³Pero hnøø' la' ma' dsoo' na' ba' hoh' hnäh' kih' Jesús hi' ta' wa' gaa' hoh' hnäh' o'jøø' dsë' he' kye' hnäh' kih' ju'hmëe' he' ma' nuuh' hnäh', ja'ba' ju'hmëe' kih' Jesús he' kwa' dsa' la'kaa' la'juh' jmi'gyuh'. Hi' la'ja' jna' ka'lah' na'hñaan' kwan' ju'hmëe' na'.

Ga'kwa' Paa' juu' he' ma' na' hmää' jaa'

²⁴Chaa' ba' jna' llu' kih' he' jëen' wii' kyah' hnäh'. Hi' ngoo' ba' jna' jëen' wii' kyaah' jmi'ngo' kin' mah' la'ja' hñaa' ha' koh' wii' he' jëe' Cristo kih' hi' laa' kyaay', jne' hi' laa' gwah' kiyh'. ²⁵Hi' ga'hñaa' Dio jna' mah' kwan' be' kih' gwah'. Ga'jmeey' mada' he' mi'jnään' na'hñaa' la'je' juu' kiyh' jee' kyah' hnäh'. ²⁶Ma' na' hmää' ba' juu' ja' llo'joo'. Pero na' ma' mi'jnääy' juu' ja' kih' hi' na' jngëe' kyaay'. ²⁷Kih' hi' he' ba' ga'tih' dsë' Dio mi'jnää' juu' he' ma' na' hmää'. Peer' jnaah' la' juu' ja' kih' la'je' dsa' hi' sa' laa' judiu, he' jäh' la'la': Cristo jmeë' ko'jøø' kyaah' jne'. He'ja' na' kye' jne' o'jøø' dsë' dsa'tooh' jne' ya'jwii' kiyh'.

²⁸He'ja' na' kwa' jnaäh' juu' la' kih' la'je' dsa'. Hlëeh' jnaäh' hi' mi'tëe' jnaäh' dsa', kyaah' cha'miuh' huusdsë' llu', mah' ngëe' jnih' kih' Dio la'jaa' la'jaay', lluyy' go'te', laay' koq' ba' kyaah' Cristo Jesús. ²⁹He'ja' kwan' be' jmeen' ta'la', kyaah' be' he' kwa' Cristo. Ha' koh' be' sa' cha' kih' hi' kyah'ja' jna'.

2

¹Hnoon' la'neh' hnäh' he' jmeen' ta'la', la'jih' jee' le', he' llu' kyah' hnäh', hi' kih' la'je' hi' tääh' Laodicea ka'lah' hi' la'ja' kih' la'je' hi' sa' ga' ma'jeë' jna'. ²La'ja' jmeen' mah' wa' cha' cha'ga'miuh' be' kih' la'je', hi' hnoon' wa' hnääy' øøyh' mah' wa' le' koq' ba' huusdsë' kih' jee' la'je'. Hi' hnoon' wa' la'ngëey' na'hñaa' la'je' mah' kwa' jwë' la'kyuuyh' he' ma' na' hmää' kih' Dio, hi' he' he' Cristo. ³Jaa' hñii' bih' cha' huusdsë' llu' kih'. Jaa' hñii' bih' ngëey' ga'la'je' go'te'. He'ja' ba' kye' jnan' cha' ga'miuh' pero na' hmää' ba' he' ja' ta'ko'jih' sa' ga' ma'heeh' jnih'. ⁴Ma'jwëeh' hnäh' la'ja' mah' ni' jaa' sa' mi' gaa' hnäh' kyaah' juu' na'hñaa' ha' la' jee' leeyh' hnäh'. ⁵Ma'ke' sa' gyan' kyaah' hnäh' ko'jøø', ma'ra' he' lle' ba' dsën' hnäh'. Peer' chaan' llu' kih' he' ma'nuun' tääh' hnäh' kwee' kyaah' koq' neë' ba' huusdsë', hi' la'ja' ngoo' ba' dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo.

Juu' kih' Cristo ba' jmää' jnän'

⁶ Heh' lä'jā, jā-ba' lä'koō ga'heeh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jööh' jnän', jā-ba' lä'jā go-nää' hnäh' kyaayh' ta' cha'né. ⁷ Hnøø'jäh' hnäh' koō hweh' kyaayh'. Lä'jwé' jā, leeh' hnäh' lä'koh' chaah' hma' he' ma' chooh' jmoo'. Lä'jā lä'cha' be' kyah' hnäh' go'nääh' hnäh' ta' cha'né lä'koh' ga'mi'teē' dsa-hnäh'. Hi' hnøø' kwah' hnäh' cha-miuh' ti'hmaah' kih' Dio.

⁸ Leeh' hnäh' mah' ni' jaa' sa' mi' gaa' hnäh' kyaah' juu' kaah' lä'koō gwa' huusé' kih' dsa'. Sa' jmää' ta' juu' he' ma'teē' dsa' hlēeh' kih' he' cha' jmi'gyuu' la'. Sa' gwa' kih' Cristo juu' jā.

⁹ Jēeh', jā-ba' lä'koō laa' hñii' Dio, jā-ba' lä'jā laa' Cristo hi' ga'lēē' ngo'. ¹⁰ Hi' lä'jē' go'te' he' cha' kih' Dio, la' kyah' hnäh' ka-läh' kih' he' ma-laah' hnäh' koō kyaah' Cristo hi' kye' né' kih' jee' lä'jēē' hi' laa' ta' juuh' hi' chaa' gyuu'. ¹¹ Hi' kih' he' ma-laah' hnäh' koō kyaayh', he' ja' la' lä'koō he' ga'wih' jmi'ngo' kyah' hnäh'. Pero sa' la' lä'koō teē' dsa' jmee'. Cristo ba' ga'jñuuh' he' hliih' he' ma' hä' tuh' hoh' hnäh', he' ja' ma-laah' hnäh' kwaat' lä'koō he' ga'wih' jmi'ngo' kyah' hnäh' lä' hnøøy' hñiiy'. ¹² Hi' lä' ma' ga'saah' hnäh' jmi', lä'koō he' ga'haah' hnäh' kyaayh' hi' ga'lä'jih' hnäh' ka-läh' kyaayh', lä'llu' he' ma-dsoo' hoh' hnäh' cha' ba' be' kih' Dio he' kyaah' ga'mi'jiyh' Cristo jee' kih' hi' na-juu'. ¹³ Hi' lä'koō ma'tääh' hnäh' na-juuh' hnäh' kwaat' kih' dso'kye' hi' sa' ma' na'wih' jmi'ngo' kyah' hnäh', Dio ga'mi'jiyh' hnäh' kō-jöh' kyaah' Cristo. Ga'kooy' dsēy' kih' lä'jē' dso'kye' jnän'. ¹⁴ Ga'mi'laay' go'te' lä'jē' he' ma' hñii' jnän', he' ga'hlāäh' jne' kih' ley. Joh' dsoo' sa' ma' bāäh' jne'. Pero Dio ga'jmeē' ta' koo' he' jā, lä'koō he' ga'hooy' dsoh' hma' cru' ba'. ¹⁵ Hi' ga'jmää' Dio ta' koo' lä'jēē' hi' laa' ta' juuh' hi' chaa' gyuu', ga'mi'kwayh' kih' hi' he' cha'né lä'jēē'. Ga'liy' ga'lla' dsēy' kyaah' he' ga'juu' Cristo dsoh' hma' cru'.

Mo'so' jmää' jnän' nuuh' ma' gyuh'

¹⁶ Kih' he' jā-ba' na', ni' jaa' sa' wa' kye' kwaat' ha' lä' kuh-huh' hnäh' ni' kih' he' sa' jmeeh' hnäh' jmi' he' teēy' jmeey' o sa' jmeeh' hnäh' juuh' kih' lä' ma' heeh' sih' o kih' jmi' he' teeh' dsa' dsē'. ¹⁷ Lä'jē' he' ma' gyuh' jā, koō ga'mi'jnää' miuh' ha' lä' la' kih' ju'dsoo' he' ja' ga' ja'. Pero Cristo ba' he' hi' laa' ma'ra' ju'dsoo' jā. ¹⁸ Hi' leh' ba' hnäh' jñeeh' cher'mah' mi'teh' hnäh' kih' Cristo. He' ja' ta' kwa' hnäh' jwé' kih' ni' jaa' hi' jñuuh' he' ja' kyah' hnäh'. Dsa' he', jmää' hñii' hwaä' pero he' jmeē' bih' ja' hi' jmeey' juuh' kih' ängele ka'läh'. Hi' jäh' cha' he' ma'jēēy' he' gwa' gyuu'. Hi' jmääy' hñiiy' jöøyh' kyaah' huusé' kih' dsa' ta' jmah' ba'. ¹⁹ Hi' he', sa' laa' koō kyaah' Cristo hi' kye' né' jnän'. Pero lä'jaa' lä'jaa' jne' na'ku' na'chah' jne' kyaah' Cristo, laa' jne' lä'koō jaa' dsa' ba'. Lä'jwé' jā, teē' jne' be' he' kwa' Dio mah' dsa'nøø' jne' ta' cha'né.

²⁰ He' ma' laah' hnäh' koō kyaah' Cristo, he' ja' la' lä'koō he' ga'juuh' hnäh' kō-jöh' kyaayh' mah' mo'so' na'jnää' hnäh' kih' nuuh' ma' gyuh' he' cha' jmi'gyuu' la'. He' ja' mo'so' cha' he' kih' he' jmeeh' hnäh' he' kih' nuuh' jā, ²¹ lä'koō jäh' dsa': "Ta' kooh' he' na', ta' kuh' he' na', ta' sooh' he' na'." ²² He' lla' ba' lä'jē' he' ja' jee' koo'jmeē' jne'. Hi' lä'jē' nuuh' jā, he' ga'lla' dsa' jmi'gyuu' ba' ja' lä'koō la' huusé' kiyh'. ²³ Heh' nuuh' jā, dsoo' ba' mi'jnää' lä'koō he' kye' huusé' llu'. Jēeh' kyaah' he' jā, jmeē' dsa' lä'koō he' hnaayh' Dio, hi' jmääy' hñii' hwaä' hi' heeyh' hñiiy' wii'

ka-lāh'. Pero ni⁺ miuh⁻ sa⁺ jmāā⁺ jnān⁻ n^{uu}h⁻ ja⁻ mah⁺ lāā⁺ jne⁺ kih⁺ he⁻ hee⁺ dsē⁺ jmi⁻ngo⁺ jnān⁻.

3

¹Lā⁻llu⁺ he⁻ ma⁻lā⁻jiih⁺ hnāh⁺ kyaāh⁺ Cristo, he⁻ja⁻ kye⁻ hnāh⁺ h^{uu}dsē⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jee⁺ oo⁺ ya⁻jwii⁺, jee⁺ gya⁺ Cristo jwoo⁺ ra⁻lluū⁺ kih⁺ Dio. ²Wa⁻lle⁻ hoh⁺ hnāh⁺ he⁻ cha⁻gy^{uu}h⁻ ba⁺, mo⁻to⁻ hnooh⁻ ga⁻ hnāh⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gy^{uu} la⁻. ³Jēēh⁺, ma⁻na⁻juū⁺ ba⁺ hnāh⁺ kih⁺ jmi⁻gy^{uu} la⁻ hi⁻ chaa⁻ ba⁺ hnāh⁺ ko⁻jøh⁺ kyaāh⁺ Cristo jee⁺ gya⁺ Dio ma⁻ke⁻ na⁻hmāā⁺ ni⁻ he⁻ ja⁻ jnān⁻ jmi⁺ na⁻. ⁴Pero wa⁻ra⁻ ga⁻lā⁻jnāā⁺ Cristo hi⁻ jmee⁻ chaa⁻ jne⁺, ma⁻ja⁻ lā⁻jnāā⁺ jne⁺ tø⁻jlēē⁻ nih⁺ ko⁻jøh⁺ kyaāy^h.

Wa⁻ben⁺ lā⁻jē⁻ he⁻ hliih⁺ mah⁺ dsa⁻nøøn⁻ kyaāh⁺ he⁻ llu⁺ ba⁺

⁵He⁻ja⁻ tu⁺ hnāh⁺ lā⁻jē⁻ he⁻ hliih⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnāh⁺ jmi⁻gy^{uu} la⁻. Hnāh⁺ dsa⁻mē⁻ dsa⁻n^{uu}h⁻ ta⁺ kaāh⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ta⁺ mi⁻sa⁻h⁺ hnāh⁺ hñāah⁺, ta⁺ jmee⁻ hnāh⁺ he⁻ ngii⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnāh⁺ ni⁻ he⁻ ga⁻jyoh⁺ he⁻ hee⁺ hoh⁺ hnāh⁺. Ta⁺ hnooh⁻ hnāh⁺ leh⁺ hnāh⁺ lā⁻jē⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻. Jēēh⁺ lā⁻koo⁻ he⁻ ja⁻ ba⁺ laā⁺ dio kyaāh⁺ hnāh⁺ cher⁺ mah⁺ jmeeh⁻ hnāh⁺ lā⁻ja⁻. ⁶Kih⁺ he⁻ hliih⁺ na⁻ gwa⁺ ya⁻jēē⁻ dsē⁺ Dio kyaāh⁺ hi⁻ chaa⁻h⁺. ⁷Lā⁻jē⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jmeeh⁻ hnāh⁺ lā⁻koh⁺ ma⁺ tāāh⁺ hnāh⁺ jāā⁺. ⁸Pero na⁻ mo⁻to⁻ jmee⁻ hnāh⁺ lā⁻jē⁻ he⁻ la⁻: he⁻ ya⁻ jēē⁻ hoh⁺ hnāh⁺, he⁻ lleē⁻ hnāh⁺, he⁻ hñāa⁻ hoh⁺ hnāh⁺ kyaāh⁺ dsa⁻, he⁻ hlēēh⁺ hnāh⁺ wii⁺ kih⁺ dsa⁻, he⁻ hlēēh⁺ hnāh⁺ juu⁺ hliih⁺. ⁹Ta⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaāh⁺ hnāh⁺, jēēh⁺ ma⁻jñuu^h hnāh⁺ kih⁺ lā⁻jē⁻ he⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hnāh⁺ jāā⁺. ¹⁰Hi⁻ ga⁻løøh⁺ hnāh⁺ jmeeh⁻ he⁻ llu⁺ ba⁺. He⁻ ja⁻ la⁻ lā⁻koo⁻ he⁻ ma⁻ kyeh⁺ hnāh⁺ hmiih⁻ hmēē⁻. Hi⁻ ngoo⁺ dsa⁻lā⁻hmēē⁻ hnāh⁺ koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁺ kih⁺ he⁻ mi⁻tēē⁻ hnāh⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ mah⁺ leēh⁺ hnāh⁺ lā⁻koo⁻ laā⁺ hi⁻ ga⁻jmāā⁺ jne⁺. ¹¹Hih⁺ hi⁻ laā⁺ koo⁻ kyaāh⁺ Cristo sa⁺ cha⁻ he⁻ jmee⁺ cher⁺ mah⁺ laay⁺ judiu, o sa⁺ laay⁺ judiu, cher⁺ mah⁺ ga⁻wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺ o sa⁺ ga⁻wih⁺, cher⁺ mah⁺ laay⁺ jaa⁺ hi⁻ sa⁺ kyuu^h o jaa⁻ hi⁻ chaa⁻ uu⁺, cher⁺ mah⁺ na⁻ hnēēy⁻ jmeey⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁻ o cher⁺ mah⁺ sa⁺ na⁻ hnēēy⁻. Koo⁻ ba⁺ he⁻ kyēē⁻ kih⁺ jee⁺ lā⁻jē⁻. Cristo ba⁺ he⁻ hi⁻ jøøh⁺ kih⁺ jee⁺ lā⁻jēē⁻, hi⁻ he⁻ ba⁺ hi⁻ cheh⁺ kyaāh⁺ jne⁺.

¹²He⁻ja⁻ go⁻taāh⁺ hnāh⁺ lā⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻lleēh⁺ kyaā⁺ Dio. Jēēh⁺ ma⁻na⁻jngēē⁻ jne⁺ hi⁻ hnāāy⁺ jne⁺ cha⁻miih⁻. He⁻ ja⁻ wa⁺ lā⁻nih⁺ hoh⁺ hnāh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaāh⁺ hnāh⁺, wa⁺ llu⁺ hoh⁺ hnāh⁺ kyaay^h, ta⁺ jmāā⁺ hnāh⁺ hñāah⁺ kaāh⁺, jmee⁻ hnāh⁺ hwaāh⁺ kyaāh⁺ dsa⁻kyaāh⁺, hi⁻ jmee⁺ hnāh⁺ jøh⁻ hoh⁺ hnāh⁺ kyaay^h. ¹³Kwēēh⁺ hoh⁺ hnāh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaāh⁺ hnāh⁺. Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻hlāāh⁻ kyah⁺ hnāh⁺, kii⁺ hnāh⁺ hoh⁺ kiyh⁺. Hi⁻ jmee⁺ hnāh⁺ jøh⁻ hoh⁺ hnāh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaāh⁺, ja⁻ ba⁺ lā⁻koo⁻ ga⁻ jmee⁺ Jesus jøh⁻ dsē⁺ kyaāh⁺ jne⁺. ¹⁴Koo⁻ ba⁺ he⁻ kyēē⁻ kih⁺ jee⁺ lā⁻jē⁻. He⁻ hnaah⁺ hnāh⁺ øøh⁺ hnāh⁺. Jēēh⁺ he⁻ hnāā⁺ jne⁺ øøhn⁺ lā⁻tāā⁺ jne⁺ jmeen⁺ lā⁻jē⁻ he⁻ lle⁻ kih⁺.

¹⁵Kwa⁺ hnāh⁺ jwē⁺ jmee⁺ Dio hi⁻ ti⁺ jee⁺ kih⁺ lā⁻jēē⁻ hnāh⁺. Jēēh⁺ ga⁻tēēy^h hnāh⁺ mah⁺ go⁻taāh⁺ hnāh⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnāh⁺ lā⁻llu⁺ he⁻ laah⁺ hnāh⁺ koo⁻ ba⁺ jee⁺ lā⁻jēē⁻ hnāh⁺. Hi⁻ hnøø⁺ kwah⁺ hnāh⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio. ¹⁶Wa⁻ jā⁺ juu⁺ kih⁺ Cristo na⁻ hñāa⁻ lā⁻jēē⁻ kyaāh⁺ hnāh⁺. Hi⁻ kyaāh⁺ cha⁻miih⁻ h^{uu}dsē⁻ llu⁺, mi⁻tēē⁻ hnāh⁺ dsa⁻kyaāh⁺ hi⁻ hlēēh⁺ hnih⁺ ka⁻lāh⁻. Hi⁻ kwa⁺ hnāh⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnān⁻ jee⁺ hāh⁻ hnāh⁺ kiyh⁺ kyaāh⁺ salmo, kyaāh⁺ himno, kyaāh⁺ su⁻ he⁻ kwa⁺ jmi⁻lle⁻. ¹⁷Hi⁻ ga⁻lā⁻jē⁻ ba⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnāh⁺, cher⁺ mah⁺ lā⁻

kyaaḥ' juu', cher'mah' jmeeh' hnäh' ta', ja' jmeeh' hnäh' lä'hih' kih' Jesús Dsa-jøøḥ' jnän' hi' kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio, ta' la' kiyh'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' kwee' kyaah' øøḥ' jne'

¹⁸ Hnäh' dsa-më' hi' chaa' dsa-nuuḥ' kyaä', jmeeh' hnäh' he' kiyh', lä'koø' hnøø' Dsa-jøøḥ' jnän'.

¹⁹ Hnäh' dsa-nuuḥ' hi' chaa' dsa-më' kyaä', wa' lä'hnaah' hnäh' dsa-më' kyaah' hnäh', ta' jmeeyh'.

²⁰ Hnäh' hi' laa' chih-, hnøø' nuuh' hnäh' mada' kih' ma' tää' kyaah' hnäh', jëeh' lä'ja' ba' tih' dsë' Dsa-jøøḥ' jnän'.

²¹ Hnäh' hi' laa' cho'jmii' chih-, ta' jmeeh' hnäh' chih' kyaah' ga'ngëe' jwëe' mah' sa' lä'meeh' dsëy'.

²² Hnäh' hi' tääh' jmeë' ta' kih' dsa', nuu- hnäh' lä'jë' mada' he' jmeey' kyah' hnäh'. Hi' ja' ma'la' ta'ko'jiih' tääyh' jëey-, lä'koø' jmeë' hi' hnøø' jä'llu' kyaah' dsa'. Hnøø' kyeh' hnäh' koø' nëe' ba' huü'dsë' hi' hnøø' gah' hnäh' Dio. ²³ Ga'lä'jë' ba' he' jmeeh' hnäh', jmeë' hnäh' lä'kaa' tuh'hoh' hnäh'. Lä'koø' he' jmeeh' hnäh' ta' kih' Dsa-jøøḥ' jnän', ja' ma'la' kih' dsa' ta'jmah'. ²⁴ Ma'ñeh' ba' hnäh' he' hñah' hnäh' heeh' hnäh' kih' Cristo Dsa-jøøḥ' jnän'. Jëeh' hi' he' mi'hmaah' kyah' hnäh' lä'llu' he' jmeeh' hnäh' ta'he' kiyh'. ²⁵ Hi' kih' hi' jmeë' ga' he' hñih', hyoyh' ka'läh' lä'koø' te' he' hñih' he' jmeey' ja'. Jëeh' sa' jëe' Dio hee' laa' dsa'.

4

¹ Cher'mah' tääh' hi' jmeë' ta' kyah' hnäh', jmeë' hnäh' kiyh' lä'koø' lle' kih', ta' jmeeyh'. Jëeh', ma'ñeh' ba' hnäh', ja'ba' lä'ja' chaa' dsa'juu' hnäh' hi' gya'gyuuḥ' jmi'gyuu'.

² Ta' hwaä' hnäh' ngii' hnäh' kih' Dio. Ngii' hnäh' kiyh' tää' hi' kwa' hnäh' ti'hmaah' kiyh'. ³ Ngii' hnäh' kyaä' jnääh' mah' nä' Dsa-jøøḥ' jnän' jwë' kwa' jnääh' juu' kiyh'. Mah' mi'jnää' jnääh' juu' kih' Cristo he' ma' na'hmää' jää'. Jëeh' kwaat' kih' juu' na' hääñ' neh'ñe' la'. ⁴ Ngii' hnäh' kih' Dio mah' kwan' juu' na'hñaa' lä'jëe' lä'koø' lle' kih'.

⁵ Hnøø' cha' huü'dsë' llu' kyah' hnäh' lä' ma' tääh' hnäh' kyaah' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Jesús. Hlëeh' hñih' na' lä'cha' jmi'. ⁶ Jee' llah' hnäh' juu' kyaayh', hlëeh' hñih' kyaah' juu' llu' jmah' ba' hi' kyaah' juu' he' toh' llu' kiyh'. Hi' hnøø' kyuuḥ' hnäh' ha' lä' jëeh' hnäh' juu' kih' lä'jaa' lä'jaa'.

Ga'hih' Paa'juu' kih' dsa' kyaay'

⁷ Øøḥ' jne' Tíquico hi' hnää' jne', dsøø' dsa'jmeë' juu' kyah' hnäh' ha' lä'la' kin'. Ma'ra' he' mi'te' bih' kyaah' ta' kiyh' he' jmeey' ta' kih' Dsa-jøøḥ' jnän' ko'jøḥ' kyaah' jnä'. ⁸ He' ja' chee' jnih' jee' tääh' hnäh' mah' nuuh' hnäh' ha' lä'tøøḥ' jnääh' jee' la', he' lä'ja' jëe' hoh' hnäh'. ⁹ Dsooy' kyaah' Onésimo, øøḥñ' hi' hnää' jne', juu' mi'te' kyaah' ta' kiyh'. Hi' laay' dsa'gooh' hnäh'. Lä'uu' hi' he' ngëe' hñi' kyah' hnäh' lä'jë' ha' lä'la' jee' la'.

¹⁰ Aristarco hi' hää' neh'ñe' ko'jøḥ' kyaah' jnä' jee' la', jmeey' Dio kyah' hnäh' hi' lä'ja' ka'läh' Marco hi' laa' ja' ba' ma'hyaä' ta'gyuuḥ' kyaay' kyaah' Bernabé. Ma'jwëehñ' hnäh' jää' ha' lä' jmeeh' hnäh' wa'ra' ga'lloo' Marco. He'ja' cher'mah' ga'llooy' jee' na', ja' heeh' hñih' llu'. ¹¹ Hi' lä'ja' Jesús hi' chee' Justo, jmeë' Dio kyah' hnäh'. Lä'jëe' hi' he' laa' judiu. Sa'

chaa- ga' jñah' judiu jee' kih' lä' jëë- hì- kwa- be' kin- jwë' jee' chaa- jne' kih' Dio. Ta' la- kih' hì- he', jmee- jëë- dsën-.

¹² Epafra hì- laa- dsa- gooh' hnäh' jmee- Dio kyah' hnäh'. Hi- jmeey- ta' he' kih' Cristo ka- läh'. Lä' jë- jiih- kway- be' ngiiy- kyah' hnäh' mah' wa' cha- be' kyah' hnäh' tääh' hi- mah' ma- na' lluyuh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' jë- he- tih- dsë- Dio. ¹³ Jmeen- ju' dsoo' kiyh', he- lle' dsëy' hnäh' cha- miih- hi- lä' kye- kih' øøh' jne' hì- tääh' Laodicea, kyaah' hì- tääh' Hierápoli. ¹⁴ Të- më- hì- chee- Luca hì- hnää- jne', jmeey- Dio kyah' hnäh' hi- lä' ja- jmee- Dema ka- läh'.

¹⁵ Hi- jmee' hnäh' Dio kih' øøh' jne' hì- tääh' Laodicea hi- kih' Ninfa ka- läh', kyaah' lä' jëë- øøh' jne' hì- dsa- ñee- cha' neh- kiyh'. ¹⁶ Ma- ngëë- ma- heh- hnäh' juu' he- ma- siin' kyah' hnäh' la-, ta- jmee- hnäh' hñaa- hoh', ja- cheeh- ka- läh' juu' la- kih' øøh' jne' hì- tääh' Laodicea mah' hëy' ka- läh' jee' oo-. Hi- lä' ja- hëh' hnäh' he- ma- siin' kiyh' wa' ra- ga- cheeyh- ta- kyah' hnäh'. ¹⁷ Hi- chiih' Arquipo wa' kway' be' mi- tey' ta' he- ma- na- hñaa' jmeey' kih' Dsa- jøøh' jnän-.

¹⁸ Jnä' Paa' ma- siin' miih- jee' ga- dsaa' juu' la- kyaah' goon-. Dsooh- hoh' hnäh' jnä' hääñ- neh- ñe-. Wa' mi- jää' Dio lä' jëë- hnäh'. Wa' la' lä' ja-.

1 Tesalonicenses

He la to në je he ga si Paa' kih' øøh' jne' hi' chaa' Tesalónica

1 Jnäh' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Timotä siin' kih' gwah' jwii' Tesalónica, hnäh' hi' tääh' kyaah' Täa' jnän' hi' kyaah' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän'. Ngiiin' kih' wa' kway' he' llu' kyah' hnäh' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ga' kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

2 Dsooh' ba' dsē' jnääh' kyah' hnäh' lä' jē' jiih' wa' ra' ga' ngii' jnääh' kih' Dio, he' ja' kwa' jnääh' ti' hmaah' kih'. 3 Sa' dsa' gaa' dsē' jnääh' kwa' jnääh' ti' hmaah' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän'. Ja' koo' nëe' ta' llu' ma' jmeeh' hnäh' kih' he' ma' dsoo' hoh' hnäh' kih', hi' mi' teh' ba' hnäh' ta' kyah' hnäh' kih' he' hnaah' hnih' cha' miih'. Hi' kwēeh' ba' hoh' hnäh' kih' he' kyeh' hnäh' o' jøh' dsē' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän'. 4 Jēeh', laah' hnäh' øøhn' hi' hnää' Dio cha' miih' hi' ñe' ba' jnääh' he' ga' lleeh' Dio hnäh'. 5 Lä' ma' ga' ngēe' jnääh' ju' hmēe' kyah' hnäh', ja' kyaah' ma' la' juu' ta' jmah'. Ja' kyaah' cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' ba' ja'. Sa' cha' ma' kye' jnääh' jyoh' huu' dsē'. Juu' na' la' ma' ra' ju' dsoo' jmah' ba'. Hi' ma' ñeh' ba' hnäh' ha' lä' ga' jmee' jnääh' jee' tääh' hnäh', kih' he' hnää' jnääh' hnäh'.

6 He' ja' ga' jmeeh' hnäh' ja' ba' lä' koo' jmee' jnääh' hi' lä' koo' ga' jmee' Dsa' jøøh' jnän'. Jēeh', ma' ga' heeh' hnäh' juu' kih', chaa' ba' hnäh' llu' ga' jmee' Jmi' lle' Na' jngii', ma' ke' ga' jēeh' hnäh' cha' miih' he' wii'. 7 Heh' he' jmeeh' hnäh' lä' ja', ga' nuu' øøh' jne' hi' tääh' hwa' Macedonia hi' hwa' Acaya. He' ja' ja' dsēy' ga' jmeey' ja' ba' lä' koo' jmeeh' hnäh'. 8 Kwaat' kyah' hnäh' ga' lloo' juu' kih' Dsa' jøøh' jnän' lä' kaa' hwa' Macedonia hi' Acaya. Hi' ga' lä' cha' juu' he' ma' dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio lä' kaa' jee' jyoh' jwii'. He' ja' mo' so' jmee' ga' bii' jmeeh' jnääh' juu' kih' ha' lä' ga' jmeeh' hnäh'. 9 Lä' jēe' ba' dsa' hlēeh' ha' lä' ga' heeh' hnäh' jnääh' lä' ma' ga' lla' nøø' jnääh' jee' tääh' hnäh', hi' ha' lä' ga' beeh' hnäh' dio hi' na' laa' kaa' dsa' hi' ha' lä' jmeeh' hnäh' ta' he' kih' hi' laa' ma' ra' Dio jiih'. 10 Hi' hlēeyh' he' lle' hoh' hnäh' he' jäh' jooy' ka' läh' gyuu' jmi' gyuu'. Jēeh' Dio ga' mi' jiih' Jesús jee' kih' hi' na' juu' mah' jooy' he' lää' jne' kih' lli' wii' he' na' ga' ja'.

2

Ha' lä' ga' jmee' Paa' jwii' Tesalónica

1 Øøhn', ma' ñeh' ba' hnäh', sa' na' hee' ta' he' ga' jmee' jnääh' lä' ma' na' nøø' jnääh' jee' tääh' hnäh'. 2 Hi' ma' ñeh' ba' hnäh' ha' lä' ga' lä' hääh' dsa' jnääh', ga' kwa' dsa' kya' jnääh' jwii' Filipino. Pero Dio kyaah' jnääh' he' ja' ga' tuu' dsē' jnääh' ga' kwa' jnääh' ju' hmēe' kih' jee' jwii' kyah' hnäh' ma' ke' ga' tee' ga' jēe' dsa' kya' jnääh'. 3 Sa' na' hee' juu' he' ga' kwa' jnääh', ni' ja' kyaah' huu' dsē' hliih'. Hi' ni' sa' ga' mi' gaan' hnäh'. 4 Ga' jēe' ba' Dio jmää' jnääh' jmee' jnääh' ta' kih', he' ja' hlēeh' jnääh' lä' koo' lle' kya' jnääh' hi' na' hñaa' kwa' ju' hmēe' kih'. Hi' ja' he' hnøøh' jnääh' ha' lä' jee' tih' dsē' dsa' kya' jnääh' kyaah' juu' he' kwa' jnääh'. He' hnøøh' jnääh' ha' lä' jee' tih' dsē' Dio hi' kyuu' ha' lä' la' huu' dsē' jnän'. 5 Ñeh' ba' hnäh'

sa⁺ ga⁻hlēēh⁺ jnāäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻hñaa⁺h⁺ lä⁻jwē⁺ jee⁺ ga⁻lēēhn⁺ hnäh⁺ ni⁻ sa⁻ ga⁻hnøø^h jnāäh⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁻ leh⁺ jnāäh⁺ kuu⁺. Dio ba⁻ ñe⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺. ⁶ Sa⁻ hnøø^h jnāäh⁺ jmää⁺ dsa⁻ jnāäh⁺ kaah⁺. Sa⁻ hnøø^h jnāäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ja⁻ ni⁻ he⁻ jmee⁺ jñah⁺. Kih⁺ he⁻ laa⁺ jnāäh⁺ apóstole kyaa⁺ Cristo, cha⁻ ba⁻ jwē⁺ kyaa⁺ jnāäh⁺ he⁻ ma⁻ jmee⁺ jnāäh⁺ mada⁻ kyah⁺ hnäh⁺ wa⁻ra⁻ jāh⁺ kih⁺ lä⁻ja⁻ hnøø^h jnāäh⁺. ⁷ Pero ga⁻jmeē⁺ jnāäh⁺ jøh⁻ dsē⁻ jnāäh⁺ ba⁻, lä⁻koø⁻ jøh⁻ dsē⁻ jaa⁻ dsa⁻mē⁻ jee⁺ mi⁻kwaay⁻ gyuu⁻ kyaay⁺. ⁸ Ga⁻lä⁻hnää⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺ cha⁻miih⁻. He⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻jmää⁺ kyaa⁺ jnāäh⁺ koø⁻ ma⁻ dsa⁻ka⁻ jnāäh⁺ ju⁻hmēē⁺ kih⁺ Dio ta⁻jmah⁺. Ga⁻lla⁺ dsē⁻ jnāäh⁺ ga⁻jmeē⁺ jnāäh⁺ be⁻ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻jñih⁺ ma⁻ngēē⁺ jnāäh⁺ hñaa⁺ jnāäh⁺ juu⁺ jnāäh⁺ kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ hnää⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺ cha⁻miih⁻. ⁹ Øøhn⁺, ¿Che⁻ sa⁻ dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeē⁺ jnāäh⁺ ta⁻, mah⁺ ga⁻lä⁻cha⁻ he⁻ ga⁻kih⁺ jnāäh⁺? Lä⁻jmii⁺ lä⁻hwē⁺ ga⁻jmeē⁺ jnāäh⁺ ta⁻, jēēh⁺ sa⁻ hnøø^h jnāäh⁺ ma⁻lla⁻kyaan⁻ hnäh⁺ jmii⁺ ta⁻ko⁻jñih⁺ ga⁻kwa⁻ jnāäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

¹⁰ Ma⁻ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ hi⁻ ñe⁻ ba⁻ Dio ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeē⁺ jnāäh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Jesús. Ma⁻laa⁺ jnāäh⁺ hi⁻ na⁻jngēē⁺. Ga⁻jmeē⁺ jnāäh⁺ he⁻ llu⁻ jmah⁺ ba⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ na⁻bääh⁺ jnāäh⁺ ni⁻ miih⁻. ¹¹ Ma⁻ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeē⁺ jnāäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hnäh⁺. Ga⁻kwa⁻ jnāäh⁺ be⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ga⁻chaah⁺ jnāäh⁺ hnäh⁺ lä⁻koø⁻ jmeē⁺ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁺ gyuu⁻ kyaay⁺. ¹² Hi⁻ ga⁻hlēēh⁺ jnāäh⁺ hnäh⁺ mah⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnøø^h Dio hi⁻ ga⁻tēēh⁺ hnäh⁺ mah⁺ lä⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺ ya⁻jwi⁺ jee⁺ jmeey⁺ hih⁺.

¹³ He⁻ja⁻ sa⁻ hwaä⁺ jnāäh⁺ kwa⁻ jnāäh⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio. Jēēh⁺, ga⁻heeh⁻ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺ he⁻ ga⁻kwa⁻ jnāäh⁺. Ga⁻lä⁻ngēēh⁺ hnäh⁺ sa⁻ la⁻ juu⁺ kih⁺ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻. La⁻ ma⁻ra⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ba⁻, ja⁻ ba⁻ juu⁺ he⁻ jøø⁻ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Jesús. ¹⁴ Øøhn⁺ hi⁻ tääh⁺ Tesalónica na⁻, kwee⁻ ba⁻ ga⁻la⁻ kyah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ lä⁻jē⁻ gwah⁺ kih⁺ Dio he⁻ tøø⁻ hwa⁻ Judea. He⁻ ba⁻ dsa⁻gooh⁺ hnäh⁺ ga⁻jmeeh⁺ hnäh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻køh⁺ ga⁻la⁻ kih⁺ øø^h jne⁻ hi⁻ tääh⁺ Judea. Judiu dsa⁻gooy⁺ ga⁻jmeeh⁺ dsih⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁻ dsēy⁻ kih⁺ Cristo Jesús. ¹⁵ Ja⁻ ba⁻ dsa⁻gooy⁺ he⁻ ga⁻jngiih⁺ kih⁺ Jesús Dsa⁻jøø^h jnän⁺ lä⁻køh⁺ ga⁻jngēēyh⁺ hi⁻ ma⁻ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio jāä⁺. Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻hñaa⁻ dsēy⁻ kyaä⁺ jnāäh⁺ ka⁻läh⁺. Jmeey⁺ he⁻ sa⁻ tih⁻ dsē⁻ Dio hi⁻ lla⁻ dsēy⁻ kih⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻. ¹⁶ Ngoo⁺ ba⁻ hay⁺ kyaä⁺ jnāäh⁺ he⁻ hlēēh⁺ jnāäh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu mah⁺ lääy⁺. Lä⁻jwē⁺ ja⁻, mo⁻so⁻ kyaah⁺ hih⁺ dso⁻kye⁻ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ja⁻ dso⁻jwi⁺ nē⁻ kiyh⁺ cha⁻miih⁻ ngēē⁺.

Hnøø⁺ Paa⁻ dsa⁻ jēē⁻ øøh⁺ jne⁻ hi⁻ chaä⁻ Tesalónica

¹⁷ Hnäh⁺ øøhn⁺, ma⁻lä⁻hi⁻ miih⁻ jmii⁺ he⁻ sa⁻ jēēn⁺ hnäh⁺. Pero sa⁻ ma⁻gaa⁻ dsē⁻ jnāäh⁺. Ma⁻ra⁻ he⁻ lle⁻ dsē⁻ jnāäh⁺ dsa⁻ jēē⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺. ¹⁸ He⁻ja⁻ hnøø^h jnāäh⁺ ma⁻ dsa⁻ jēē⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺. Jnä⁺ Paa⁻ jmeen⁻ dsoo⁻, ja⁻ he⁻ koø⁻ hä⁻ ga⁻jmeen⁺ huus⁻ dsē⁻ ma⁻ dsa⁻ nøø^h jnāäh⁺. Pero sa⁻ ga⁻la⁻, jmeē⁺ Tana⁻ jwi⁻hi⁻ kyaä⁺ jnāäh⁺. ¹⁹ Hnäh⁺ ba⁻ hi⁻ kye⁻ jnāäh⁺ o⁻jøh⁻ dsē⁻ kih⁺, hnäh⁺ ba⁻ hi⁻ jmeē⁻ chaä⁻ jnāäh⁺ llu⁺. Hnäh⁺ ba⁻ hi⁻ jmeē⁻ lii⁻ jmää⁺ ta⁻ he⁻ ma⁻ jmeē⁺ jnāäh⁺. He⁻ja⁻ hnøø^h jnāäh⁺ jēē⁻ jnāäh⁺ hnäh⁺ tääh⁺ hnäh⁺ cha⁻nē⁻ Jesucristo wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee⁺ jāyh⁺ ka⁻läh⁺. ²⁰ He⁻ ba⁻ che⁻ llu⁻ kyaä⁺ jnāäh⁺ kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ja⁻ chaä⁻ ba⁻ jnāäh⁺ llu⁺!

3

¹ Sa⁺ lä⁻ be⁻ dsē⁻ jnääh⁺, he⁻ ja⁻ jmee⁻ jnääh⁺ huu⁺ dsē⁻ jää⁺ jnääh⁺ jwii⁻ Atena la⁻, ² mah⁺ chee⁺ jnääh⁺ Timotä $\emptyset\emptyset$ ^h jne⁺ dsa⁻ jēē⁻ hnäh⁺. $\emptyset\emptyset$ ^h jne⁺ he⁺, jmee⁻ ta⁺ kih⁺ Dio ko⁻ jōh⁺ kyaah⁺ jnääh⁺, kway⁺ ju⁺ hmēē⁺ kih⁺ Cristo. Hi⁻ he⁺ kwa⁺ be⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ go⁺ taah⁺ hnäh⁺ ko^o hweh⁻ jwē⁺ kih⁺ Dio he⁻ tääh⁺ hnäh⁺ na⁻. ³ Mah⁺ lä⁻ ja⁻, ni⁻ jaa⁻ hnäh⁺ sa⁺ jeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ jēēh⁺ hnäh⁺ he⁻ wii⁺. Ma⁻ ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ lä⁻ na⁻ lle⁺ kih⁺ le⁺ jnän⁺. ⁴ Jēēh⁺, lä⁻ ma⁻ tōoh⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, ga⁻ jāh⁺ jnääh⁺ dsa⁻ ngēē⁻ jne⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ wii⁺ hi⁻ na⁻ ma⁻ jēēh⁺ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ ja⁻. ⁵ He⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁻ be⁻ dsēn⁻. Chah⁺ ba⁺ ga⁻ cheen⁻ Timotä mah⁺ dsa⁻ jēēy⁺ che⁺ lä⁻ ma⁻ dsoo⁺ ja⁻ ba⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Jmeen⁻ huu⁺ dsē⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jmee⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁺ jwii⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ hee⁺ ta⁺ kya⁺ jnääh⁺.

⁶ Pero lä⁻ ma⁻ jah⁺ Timotä jee⁺ tōoh⁺ jnääh⁺ la⁻, ga⁻ jmeeyh⁺ juu⁺, lä⁻ ma⁻ dsoo⁺ ja⁻ ba⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁻ hnaah⁻ hnäh⁺ dsa⁻ kyaah⁺. Hi⁻ jāyh⁺, dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kya⁺ jnääh⁺ cha⁻ miih⁻, hi⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ jēēh⁺ jnääh⁺ ka⁻ läh⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻ ko^o hnō^o jnääh⁺ jēē⁻ jnääh⁺ hnäh⁺. ⁷ $\emptyset\emptyset$ ^{hn}⁺, ma⁻ ke⁺ dsa⁻ ngēē⁻ jnääh⁺ na⁻ ku⁻ na⁻ ngii⁺ he⁻ wii⁺ jee⁺ la⁻, pero cha⁻ miih⁻ ga⁻ nōh⁺ dsē⁻ jnääh⁺ ma⁻ ga⁻ nuu⁺ jnääh⁺ jmeeh⁻ ba⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio. ⁸ Na⁺ ba⁺ ra⁺ si⁻ chaa⁻ jnääh⁺ llu⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻ nuu⁺ jnääh⁺ tääh⁺ ba⁺ hnäh⁺ ko^o hweh⁻ jwē⁺ kih⁺ Dsa⁻ jōoh⁺ jnän⁺. ⁹ Joh⁺ ti⁺ hmaah⁺ sa⁺ kwa⁻ jnääh⁺ kih⁺ Dio kwa⁺at⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jēēh⁺, cha⁻ miih⁻ jēē⁻ dsē⁻ jnääh⁺ cha⁻ nē⁺ Dio ta⁻ la⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ¹⁰ Tōoh⁺ ba⁺ jnääh⁺ ngii⁺ jnääh⁺ kih⁺ Dio lä⁻ jmi⁺ lä⁻ hwē⁺ mah⁺ lä⁻ cha⁻ jwē⁺ dsa⁻ jēē⁻ jnääh⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺. Mah⁺ kwa⁺ jnääh⁺ be⁻ tēēh⁺ hnäh⁺ he⁻ ga⁻ hnō^o kyah⁺ hnäh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ jwē⁺ kih⁺ Dio.

¹¹ Ngii⁺ jnääh⁺ kih⁺ Tää⁺ jnän⁺ hi⁻ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jōoh⁺ jnän⁺ mah⁺ kway⁺ jwē⁺ dsa⁻ jēē⁻ jnääh⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺. ¹² Hi⁻ ngiin⁺ kih⁺ Dio wa⁻ lä⁻ hnaah⁻ hnäh⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ hi⁻ wa⁻ lä⁻ hnaah⁻ lä⁻ na⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ ko^o hnää⁻ jnääh⁺ hnäh⁺. ¹³ Hi⁻ ngiin⁺ kih⁺ Dio mah⁺ go⁺ taah⁺ hnäh⁺ ko^o hweh⁻ hi⁻ na⁻ jngēēh⁺ hnäh⁺ go⁺ te⁻ mah⁺ mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bääh⁺ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻ cha⁻ nē⁺ Tää⁺ jnän⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁺ jāh⁺ Jesús Dsa⁻ jōoh⁺ jnän⁺ kyaah⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ llu⁺ kya⁺ay⁺.

4

Wa' jmeen' lä' tih' dsē' Dio

¹ $\emptyset\emptyset$ ^{hn}⁺, hlēēhn⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnō^o Jesús Dsa⁻ jōoh⁺ jnän⁺. Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ hñaa⁺ hoh⁺, go⁻ nää⁺ ba⁺ hnäh⁺ lä⁻ ko^o ga⁻ lä⁻ tēēh⁺ hnäh⁺ kya⁺ jnääh⁺. Jēēh⁺, lä⁻ ja⁻ lle⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ lä⁻ ja⁻ tih⁺ dsē⁻ Dio ka⁻ läh⁺. Hi⁻ jmee⁻ bii⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ko^o hä⁻ ko^o hä⁻. ² Ma⁻ ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ nuuh⁺ he⁻ ga⁻ hñah⁺ hnäh⁺ kya⁺ jnääh⁺ mada⁻ kih⁺ Jesús Dsa⁻ jōoh⁺ jnän⁺. ³ He⁻ tōoh⁺ jne⁺ na⁻ jngēēn⁻, he⁻ ja⁻ ba⁺ hnō^o Dio. Hnäh⁺ dsa⁻ mē⁺ dsa⁻ ñuu⁺ ta⁺ kaah⁺ hnäh⁺ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. ⁴ Go⁻ taah⁺ hnäh⁺ llu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ mē⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Hnō^o na⁻ jngēēh⁺ hnäh⁺ kya⁺ay⁺ lä⁻ ko^o lle⁺ kih⁺. ⁵ Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ he⁻ ngii⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ la⁺ judiu⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio. ⁶ Ni⁻ jaa⁻ hnäh⁺ ta⁺ mi⁻ kwah⁻ kih⁺ $\emptyset\emptyset$ ^h hnäh⁺, ni⁻ ta⁺ mi⁻ gaa⁻ hnäh⁺ ni⁻ jaa⁻. Ma⁻ jmee⁻ ba⁺ jnääh⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺, Dsa⁻ jōoh⁺ jnän⁺ tee⁺ jwii⁻ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁺ hliih⁺ ja⁻. ⁷ Jēēh⁺, sa⁺ ga⁻ tēēh⁺ Dio jne⁺ mah⁺ jmeen⁺ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻. Ga⁻ tēēyh⁺ jne⁺ mah⁺ dsa⁻ toohn⁻ na⁻ jngēēn⁻ ba⁺. ⁸ Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ juu⁺

la⁻, ja⁻ kih⁴ dsa⁻ ja⁻ he⁻ jmeey⁺ chaayh⁻. He⁻ jmeey⁺ chaayh⁻ kyaah⁴ Dio ba⁻ ja⁻, he⁺ ba⁻ Dio hi⁻ ga⁻kwëeh⁴ jne⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺.

⁹He⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, sa⁺ jmee⁺ bii⁺ sii⁺ jnääh⁴ kyah⁴ hnäh⁴. Jëeh⁺, Dio ma⁻ mi⁻ tëë⁺ hnäh⁴ he⁻ hnaah⁻ hnäh⁴ dsa⁻kyaah⁴. ¹⁰Ma⁻ ba⁻ jnä⁺, hnaah⁻ ba⁻ hnäh⁴ lä⁻ jëë⁺ øøh⁴ jne⁺ hi⁻ tääh⁴ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ Macedonia. Pero chuun⁺ kyaah⁴ hnäh⁴ øøhn⁴, mah⁺ wa⁻ hnaah⁻ hnih⁴ cha⁻ga⁻miih⁺.

¹¹Kwa⁻ hnäh⁴ be⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁴ hnäh⁴, ta⁻ wa⁻ hnee⁻ hnäh⁴. Ta⁻ jëë⁺ hnäh⁴ he⁻ jmee⁺ jñah⁴. Ta⁻ wa⁻ jwëh⁴ hnäh⁴, ja⁻ jmeeh⁻ ba⁻ hnäh⁴ ta⁻ lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁺ jnääh⁴ kyah⁴ hnäh⁴. ¹²Lä⁻jwë⁺ ja⁻, hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁴ Dio hlëëyh⁴ llu⁺ kyah⁴ hnäh⁴ hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻cha⁻ ba⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ jmee⁺ bii⁺ kyah⁴ hnäh⁴.

Ha⁻ lä⁻ le⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ jäh⁴ Dsa⁻jøøh⁴ jnän⁺

¹³Øøhn⁴, hnøø⁻ jnääh⁴ lä⁻ngëeh⁴ hnäh⁴ ha⁻ lä⁻ le⁻ kih⁴ øøh⁴ jne⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. Sa⁻ hnøø⁻ jnääh⁴ lä⁻ meeh⁻ hoh⁴ hnäh⁴ lä⁻koo⁻ la⁻ kih⁴ hi⁻ sa⁻ cha⁻ o⁻jøh⁴ dsë⁻ kih⁴. ¹⁴Dsoo⁻ ba⁻ dsë⁻ jne⁺ he⁻ ga⁻juu⁺ Jesús hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiiyh⁴ ka⁻ läh⁴. Hi⁻ jmee⁺ jne⁺ dsoo⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ mi⁻ jiih⁴ Dio ko⁻jøh⁴ kyaah⁴ Jesús ga⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kiyh⁴.

¹⁵He⁻ ja⁻ jwëëhn⁴ hnäh⁴ lä⁻koo⁻ ga⁻ jäh⁴ Dsa⁻jøøh⁴ jnän⁺. Jne⁺ hi⁻ cha⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jmi⁺ jäh⁴, sa⁺ lä⁻ jää⁴ jne⁺ kih⁴ øøh⁴ jne⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺. ¹⁶Ki⁻ gaa⁻ lä⁻ nuuh⁴ jmee⁺ Dsa⁻jøøh⁴ jnän⁺ mada⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ jñaa⁺ gyuah⁴, hi⁻ lä⁻ nuuh⁴ hlëeh⁴ ángel hi⁻ jøøh⁴ ga⁻ kih⁴ jee⁺ lä⁻ jëë⁺, hi⁻ lä⁻ nuuh⁴ hii⁺ luu⁺ hoo⁺ kih⁴ Dio. Ma⁻ ja⁻ lä⁻ jiih⁴ to⁻ né⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ kih⁴ Jesús. ¹⁷Hi⁻ lä⁻ jëë⁺ jne⁺ hi⁻ cha⁻ jmi⁺ ja⁻, chaayh⁻ jne⁺ jee⁺ jni⁺ ko⁻jøh⁴ kyaah⁴ hi⁻ na⁻ juu⁺ mah⁺ jee⁺ jne⁺ Jesús jwë⁺ né⁻ lle⁺. Ja⁻ ga⁻ na⁻ dsa⁻tooh⁴ jne⁺ kyaah⁴ Dsa⁻jøøh⁴ jnän⁺ lä⁻ jë⁺ joh⁴ jmi⁺ cha⁻. ¹⁸He⁻ ja⁻ jmee⁺ hnäh⁴ jëë⁺ dsë⁻ dsa⁻kyaah⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ juu⁺ la⁻.

5

¹Øøhn⁴ sa⁺ jmee⁺ bii⁺ sii⁺ jnääh⁴ kyah⁴ hnäh⁴ hee⁻ ji⁻ñe⁻ o⁻ hee⁻ jmi⁺ lä⁻te⁺ juu⁺ la⁻. ²Ma⁻ñeh⁴ ba⁻ hnäh⁴ kwee⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁴ jmi⁺ jäh⁴ Jesús, jäh⁴ jmi⁺ he⁻ sa⁻ liih⁴ dsa⁻, lä⁻koo⁻ jmee⁺ dsa⁻ hii⁺ ta⁻ la⁻ hwë⁺. ³Lä⁻koo⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ jäh⁴ dsa⁻: “Ma⁻tøøh⁴ ba⁻ jne⁺ llu⁺, mo⁻so⁻ hii⁺ goo⁻ jnän⁺”, lä⁻ chäh⁴ ja⁻, ni⁻ sa⁻ liih⁴ gyih⁴, ja⁻ he⁻ wii⁺ né⁻ kiyh⁴, lä⁻koo⁻ jmee⁺ kih⁴ dsa⁻më⁻ jee⁺ dsa⁻ lä⁻ cha⁻ gyuu⁴ kyaay⁴. Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ lää⁴ kih⁴ he⁻ ja⁻. ⁴Pero hnäh⁴ øøhn⁴, mo⁻so⁻ tääh⁴ hnäh⁴ jmeeh⁻ hnäh⁴ wa⁻ la⁻ che⁻ la⁻. He⁻ ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ jäh⁴, sa⁺ jøøh⁴ hnäh⁴ lä⁻koo⁻ dsa⁻jøøh⁴ dsa⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁴ jaa⁻ dsa⁻ hii⁺ kiyh⁴. ⁵Lä⁻jëë⁺ ba⁻ hnäh⁴ ma⁻ na⁻ jnä⁺ hnäh⁴ jee⁺ jnä⁺ wa⁻ je⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁴ jmi⁺ ka⁻ läh⁴. Mo⁻so⁻ na⁻ jnä⁺ hnäh⁴ kih⁴ hwë⁺, ni⁻ kih⁴ jee⁺ na⁻ hoo⁻. ⁶He⁻ ja⁻ jwëëhn⁴ hnäh⁴, sa⁺ wa⁻ jmeen⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁴ he⁻ jmee⁺. Hnøø⁻ na⁻ né⁻ jne⁺ hi⁻ wa⁻ hä⁺ jne⁺ hñaan⁺. ⁷Hi⁻ gwii⁺, hwë⁺ ba⁻ gwii⁺. Hi⁻ hee⁺, ko⁻ ja⁻ lla⁻ heeh⁻ bih⁴. ⁸Pero jne⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ jnä⁺ kih⁴ jmi⁺, wa⁻ leeh⁻ jne⁺. Wa⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁺ kih⁴ Dio, wa⁻ hnää⁻ jne⁺ øøh⁴ jne⁺. Lä⁻ jwë⁺ ja⁻ hä⁺ jne⁺ hñaan⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁺ hløø⁻ hi⁻ na⁻ lä⁻ ñe⁺. Hi⁻ wa⁻ kyen⁻ o⁻jøh⁴ dsë⁻ he⁻ lä⁻ jne⁺. Lä⁻ jwë⁺ ja⁻ hä⁺ jne⁺ hñaan⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁺ hløø⁻ hi⁻ hä⁺ mi⁺ kyaah⁴ lle⁺. ⁹Jëeh⁺, ga⁻ jmää⁴ Dio jne⁺ mah⁺ lä⁻äy⁴ jne⁺ ta⁻ la⁻ kih⁴ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁴ jnän⁺, sa⁺ ga⁻ jmää⁴ jne⁺ mah⁺ jëen⁺ he⁻ li⁺ wii⁺ he⁻ na⁻ ga⁻ jä⁺. ¹⁰Hi⁻ he⁻ ga⁻ juu⁺ jnä⁺ jne⁺ mah⁺ cha⁻ jne⁺ ko⁻jøh⁴ kyaayh⁴, kwee⁻ ba⁻ la⁻ che⁻ cha⁻ jne⁺ o⁻ na⁻ juu⁺ jne⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jmi⁺ jäh⁴. ¹¹Kih⁴ he⁻ ja⁻,

ja⁻ kwah⁻ hnäh[˘] be[˘] kih[˘] dsa⁻ kyaah[˘] mah[˘] dsa⁻ nääy[˘] ta⁻ cha⁻ né[˘], ja⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁻ tääh[˘] hnäh[˘] jmeeh⁻ hnäh[˘].

¹² Chu[˘] jnääh[˘] kyaah[˘] hnäh[˘] øøhn[˘], ja⁻ jmeeh⁻ hnäh[˘] he[˘] kih[˘] hi⁻ kwa⁻ be[˘] kyah[˘] hnäh[˘] hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih[˘] hi⁻ jää⁻ hnäh[˘] kwaat⁻ kih[˘] Dsa⁻ jøøh[˘] jnän[˘] hi⁻ kih[˘] hi⁻ hlëeh⁻ hnäh[˘] ka⁻ läh[˘]. ¹³ Wa⁻ hnaah⁻ hnih⁻ cha⁻ miih⁻ ta⁻ la⁻ kih[˘] ta⁻ he⁻ jmeey⁻. Hi⁻ wa⁻ hii⁻ ti⁻ kyah[˘] hnäh[˘] kyaah[˘] dsa⁻ kyaah[˘] hnäh[˘].

¹⁴ Hi⁻ chu[˘] jnääh[˘] kyaah[˘] hnäh[˘] øøhn[˘], hlëeh⁻ hnäh[˘] hi⁻ sa⁻ hnøø[˘] jmee[˘] ta⁻. Kwa⁻ hnäh[˘] be[˘] kih[˘] hi⁻ sa⁻ lä⁻ kaa⁻ dsë[˘], hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih[˘] hi⁻ sa⁻ bee[˘] huu⁻ dsë⁻ kih[˘]. Jmee[˘] hnäh[˘] jøh⁻ hoh⁻ kyaah[˘] lä⁻ jëë⁻. ¹⁵ Lee⁻ hnäh[˘], ni⁻ jaa⁻ hnäh[˘] ta⁻ jiih⁻ hliih⁻ kih[˘] hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁻. Lä⁻ jë⁻ jiih⁻ jmee⁻ hnäh[˘] he⁻ llu⁻ jmah[˘] ba⁻ kih[˘] øøh[˘] hnäh[˘] hi⁻ kih[˘] lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻.

¹⁶ Wa⁻ jëë⁻ hoh⁻ hnäh[˘] lä⁻ jë⁻ jmi⁻ ba⁻. ¹⁷ Ngii⁻ hnäh[˘] tää⁻ kih[˘] Dio. ¹⁸ Kwa⁻ hnäh[˘] ti⁻ hmaah⁻ kih[˘] Dio kih[˘] lä⁻ jë⁻. He⁻ la⁻ na⁻ hnøø[˘] Dio jmeeh⁻ hnäh[˘] lä⁻ llu⁻ he⁻ ma⁻ laah⁻ hnäh[˘] koo⁻ kyaah[˘] Cristo Jesús.

¹⁹ Ta⁻ ha⁻ hnäh[˘] kih[˘] Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻. ²⁰ Ta⁻ jmee⁻ hnäh[˘] ta⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ kwa⁻ hi⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih[˘] Dio. ²¹ Kye⁻ da⁻ hnäh[˘] kwaat⁻ kih[˘] lä⁻ jë⁻ he⁻ hlëëyh⁻. Mah[˘] go⁻ taah⁻ hnäh[˘] koo⁻ hweh⁻ kyaah[˘] ma⁻ la⁻ he⁻ llu⁻ jmah[˘] ba⁻. ²² Be⁻ hnäh[˘] ta⁻ koo⁻ lä⁻ jë⁻ nëë⁻ he⁻ hliih⁻.

²³ Dio ba⁻ he⁻ hi⁻ jmee⁻ hii⁻ ti⁻ tuh⁻ dsë⁻ jne⁻. He⁻ ja⁻ ngiin⁻ kiyh⁻ mah[˘] wa⁻ jmeey⁻ na⁻ jngëë⁻ hnäh[˘] go⁻ te⁻. Wa⁻ hääy⁻ hnäh[˘]. Wa⁻ høøy⁻ jmi⁻ lle⁻ kyah[˘] hnäh[˘], wa⁻ høøy⁻ lä⁻ jë⁻ huu⁻ dsë⁻ kyah[˘] hnäh[˘], wa⁻ høøy⁻ jmi⁻ ngo⁻ kyah[˘] hnäh[˘] mah[˘] mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bääh⁻ hnäh[˘] ni⁻ miih⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäh⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh[˘] jnän[˘]. ²⁴ Ma⁻ ra⁻ he⁻ mi⁻ te⁻ ba⁻ hi⁻ ga⁻ tēh⁻ hnäh[˘]. He⁻ ga⁻ jäh⁻ y⁻ jmeey⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ jmee⁻ bih⁻.

²⁵ Øøhn[˘], ngii⁻ hnäh[˘] kih[˘] Dio mah[˘] kway⁻ be[˘] kyaa⁻ jnääh[˘].

²⁶ Jmee[˘] hnäh[˘] Dio kih[˘] lä⁻ jëë⁻ øøh[˘] hnäh[˘], ja⁻ chyh⁻ hnäh[˘] kiyh⁻ lä⁻ hnøø[˘] Dio.

²⁷ Kyaah[˘] mada⁻ kih[˘] Dsa⁻ jøøh[˘] jnän[˘], jwëëhn⁻ hnäh[˘], ja⁻ hëh⁻ hnäh[˘] he⁻ ma⁻ siin⁻ la⁻ cha⁻ né[˘] jee⁻ lä⁻ jëë⁻ øøh[˘] jne⁻.

²⁸ Wa⁻ mi⁻ jää⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh[˘] jnän[˘] lä⁻ jëë⁻ hnäh[˘]. Wa⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻.

2 Tesalonicenses

He- la- jee' ga- tē' to- je- he- ga- sī' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Tesalónica

¹ Jnā' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Timotā siin' kih' gwah' jwii- Tesalónica, hnāh' hi- tāāh' kyaah' Jesucristo Dsa- jōoh' jnān' kyaah' Dio hi- laa' Tāā' jnān'.
² Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Tāā' jnān' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa- jōoh' jnān', wa' kway' he- llu' kyah' hnāh', hi' wa' jmeey' hi' ti' kyah' hnāh'.

Dio lla' ta' kih' hi' jmeeh' ooh' jne' wa'ra- ga- tē' jee' jāh' Dsa- jōoh' jnān'

³ Oohn', hnōoh' kwa- jnāāh' ti'hmaah' kih' Dio lā- jē- jmi' kwaat' kyah' hnāh', lā- lle' kih', lā- llu' he- ngoo' ba' dsoo' hoh' hnāh' kiyh', hi- ngoo' ba' hnaah- hnāh' dsa- kyaah'.
⁴ Tih- ba' dsē- jnāāh' lā- koo- jmeeh- hnāh', he- ja- ga- hlēeh' jnāāh' llu' kyah' hnāh' lā- koo- lā- koo- gwah' kih' Dio. Jmeeh- jnāāh' juu' ha- lā- jōh- hoh' hnāh' kyaah' lā- jē- wii' he- dsa- ngēē' hnāh'. Hi- ha- lā- dsoo' hoh' hnāh' kih' Dio hi- kwēeh- ba' hoh' hnāh' ma' chaa- hnāh' lli' wii'.
⁵ Heh' lā- ja-, mi' jnāā- ma'ra- he- lla- Dio ta' lā- koo- lle' kih', he- ja- na- na- ngē- hnāh' jwē' go' taah' hnāh' ya' jwii' kiyh', kih' he- jēeh' hnāh' wii' na'.

⁶ Jēeh', Dio jmee' lā- koo- lle' kih', he- mi- hmaayh' kih' hi- jmeeh- hnāh' na'.
⁷ Hi- hnāh' hi- dsa- ngēē' wii' na', hñah- ba' hnāh' jee' teeh' hnāh' hoh' ko- jōh' kyaah' jnāāh' wa'ra- ga- tē' jee' lā- jnā' Jesús jñaay' gyuu' kyaah' ángele kyaay' hi- cha- be' kih'.
⁸ Jāyh' jee' wa' je- jih' gyeh', ma' ja- heeyh' wii' lā- jēē- hi- sa- ga- heeh- kih' Dio, hi- lā- kye- hi- sa- ga- lā- hnōoh' ju' hmēē' kih' Jesucristo Dsa- jōoh' jnān'.
⁹ Hi- he' na-, jēē' wii' he- sa- llaa- jih' koh' jih' lih', uu' go- te' ba' dsa- taayh' kih' Dsa- jōoh' jnān', jee' mo' so- tēēy' jēēy' jee' jnā' na' hñah' kyaah' be' kiyh'.
¹⁰ Wa'ra- ga- tē' jmi' jāh' Jesús. Ma' ja- dsa- taah' lā- jēē- hi- laa' kyaay', jmeey' juuh- kiyh'. Peer- jēē' dsah- lā- jēē- hi- ma- heeh-. Hi- lā- kye- hnāh' jēeh' hnih', jēeh' ma- lā- dsoo' ba' hoh' hnāh' juu' he- ma- kwa- jnāāh'.

¹¹ He- ja- ngii' jnāāh' kyah' hnāh' lā- jē- jmi' mah' jmāā' Dio hnāh' lluu' lā- lle' kyah' hnāh' hi- na- teeh' kyaay'. Hi- ngii' jnāāh' kiyh' mah' kway' be' kyah' hnāh' jmeeh' hnāh' lā- jē- ta' llu' he- hyoh- hoh' hnāh' jmeeh', lā- llu' he- ma- dsoo' hoh' hnāh'.
¹² Ma' ja- jmee' dsa- juuh- kih' Jesucristo kwaat' kyah' hnāh' hi- ja- ba' lā- ja- le' kyah' hnāh' ko- jōh' kyaayh', kih' he- llu' dsē' Dio jnān', hi' kih' he- llu' dsē' Jesucristo Dsa- jōoh' jnān'.

2

Ha- lā- le' wa'ra- ga- tē' jee' jāh' Dsa- jōoh' jnān'

¹ Na' hlēeh' ga' jnāāh' miih- kih' ha- lā- le' wa'ra- ga- tē' jee' jāh' Jesucristo Dsa- jōoh' jnān' hi- ha- lā- jee' jnih' mah' jmeen' ko- jōh' kyaayh'.
 Oohn', chuun' kyaah' hnāh',
² ta- heē- hnāh' ga- juh- huu' dsē- kyah' hnāh'. Ta- jeh- loh' hnāh' cher' mah' ga' nuuh- hnāh' jāh' dsa- ma' jāh' Jesús. Ma' ke- he- ga' jāyh' ma' hlēeh' Jmi- lle' kih' Dio, ma' ke- he- ga' jāyh' ma' ya' ka' dsa- juu' kyaah' jnāāh' o ma- tēēy' juu' kyaah' jnāāh', ta- jmee- hnāh' he' go- te-.
³ Ta- kwa- hnāh' jwē' he- ga' mi- gaa- dsa- hnāh'. Sa- jāh' Jesús jāā' sa- ga' ma- lloo' jmi' jmee' dsa- na- hōoh' kih' Dio lā- kaa- jmi- gyuu' hi- lā- jnāā' dsa- hlēeh'

hi- ma-na-hee- go-te. ⁴ Hi- he- la-hnøø⁴ lla-dsëy⁴ kih⁴ Dio hi⁴ kih⁴ lä-jë⁴ he- jmee⁴ dsa- juuh⁴ kih⁴. Jmääy⁴ hñiiy⁴ jøøh⁴ kih⁴ jee⁴ lä-jë⁴, lä-jiuh⁴ gyay⁴ neh⁴ gwah⁴ kih⁴ Dio, jmääy⁴ hñiiy⁴ lä-koø⁴ Dio.

⁵ Çhe⁴ sa⁴ dsooh⁴ hoh⁴ hnäh⁴ he- ga-jwëëhn⁴ hnäh⁴ he- la⁴, lä- ma⁴ gyan⁴ kyaah⁴ hnäh⁴ jee⁴ na-? ⁶ Ma- ñeh⁴ ba⁴ hnäh⁴ hee⁴ na- he- sa⁴ kwa⁴ jwë⁴ lä-jnää⁴ dsa- hlëëh⁴ he⁴ jää⁴ sa⁴ ga⁴ ma-të⁴ jmii⁴ kiyh⁴. ⁷ Sa⁴ chaa⁴ hi- ñe- kwee⁴, ha- lä- ma-løø⁴ jmee⁴ ta⁴ hi- hlëëh⁴ he⁴, pero ma-ra⁴ he- jmee⁴ bih⁴ ta⁴ to-kë⁴. Koø⁴ jøøy⁴ lloo⁴ jmii⁴ jñuu⁴ he- jmee⁴ jwiih⁴ kiyh⁴. ⁸ Ja⁴ ga⁴ na⁴ lä-cha⁴ jwë⁴ ngëy⁴ jnä⁴ hä⁴. Pero wa-ra⁴ ga-të⁴ jee⁴ jah⁴ Jesús, kyaah⁴ lle⁴ he- hä⁴ hooy⁴ ba⁴ jngëeyh⁴ dsa- hlëëh⁴ he⁴. Mi-llaay⁴ go-te⁴ kyaah⁴ jmëë⁴ kiyh⁴ wa-ra⁴ jayh⁴. ⁹ Kyaah⁴ cha-miih⁴ be⁴ kih⁴ Tana⁴, jmee⁴ dsa- hlëëh⁴ he⁴ ta⁴. Jmeey⁴ hi⁴ goo⁴ jmi-gyuu⁴ hi⁴ jmeey⁴ he- juh⁴ gaa⁴. Pero kyaah⁴ juu⁴ ta-juu⁴ jmah⁴ ba⁴ jmeey⁴ lä-jë⁴ he- ja⁴. ¹⁰ Ja⁴ he- koø⁴ nëë⁴ he- hliih⁴ jmeey⁴. Kyaah⁴ he⁴ ja⁴, mi⁴ gaay⁴ dsa⁴ hi- ma-tääh⁴ hee⁴ go-te⁴, kih⁴ he- sa⁴ ga-lä-hnøøy⁴ ma⁴ nuuy⁴ ju'dsoo⁴ mah⁴ ma-lääy⁴. ¹¹ He-ja⁴ kwa⁴ Dio jwë⁴ lä-gaa⁴ dsa⁴ he⁴ cha-gamiih⁴ kyaah⁴ juu⁴ ja⁴ mah⁴ jmee⁴ gyih⁴ he⁴ kih⁴ juu⁴ ta-juu⁴ ba⁴. ¹² Heh⁴ lä-ja⁴, ja⁴ dsojwii⁴ në⁴ kih⁴ lä-jëë⁴ hi- sa⁴ heeh⁴ kih⁴ ju'dsoo⁴, kih⁴ he- hnøø⁴ gyih⁴ he- hliih⁴.

Ga-lleeh⁴ Dio jne⁴ mah⁴ lää⁴ jne⁴

¹³ Dsa-jøøh⁴ jnän⁴ hnäy⁴ hnäh⁴ øøhn⁴, he-ja⁴ jmee⁴ bii⁴ kwa⁴ jnääh⁴ tää⁴ tihmaah⁴ kih⁴ Dio kwaat⁴ kyah⁴ hnäh⁴. Jëeh⁴ Dio ga-lleeh⁴ hnäh⁴ lä- ma⁴ to-në⁴ mah⁴ lääh⁴ hnäh⁴, lä-llu⁴ he- ga-mi-lluuy⁴ hnäh⁴ ta-la⁴ kih⁴ Jmi-llë⁴ Na-jngii⁴ hi⁴ lä-llu⁴ he- ma-dsoo⁴ hoh⁴ hnäh⁴ kih⁴ ju'dsoo⁴. ¹⁴ Ga-tëeh⁴ Dio hnäh⁴ kyaah⁴ ju'hmëë⁴ he⁴ ga-kwa⁴ jnääh⁴ mah⁴ tëëh⁴ hnäh⁴ ya-jwii⁴ kih⁴ Jesucristo Dsa-jøøh⁴ jnän⁴. ¹⁵ Lä-ja⁴ øøhn⁴, go-taah⁴ hnäh⁴ koø⁴ hweh⁴. Ta⁴ wa⁴ gaa⁴ hoh⁴ hnäh⁴ lä-jë⁴ he- ga-lä-tëëh⁴ hnäh⁴ kyaah⁴ juu⁴ he- ga-hlëëhn⁴ hi⁴ kyaah⁴ lä-jë⁴ he- ga-sii⁴ jnääh⁴ kyah⁴ hnäh⁴.

¹⁶ Ngii⁴ jnääh⁴ kih⁴ Jesús Dsa-jøøh⁴ jnän⁴ hi- ngiin⁴ kih⁴ Dio hi- laa⁴ Tää⁴ jnän⁴ hi- hnää⁴ jne⁴, hi- ga-jmee⁴ jëë⁴ dsë⁴ jne⁴ he- sa⁴ laa⁴ jih⁴ koh⁴, hi- ga-jmee⁴ cha- o-jøh⁴ dsë⁴ jnän⁴ ta-la⁴ kih⁴ he- llu⁴ dsëy⁴. ¹⁷ Ngii⁴ kiyh⁴ mah⁴ wa⁴ jmeey⁴ jëë⁴ hoh⁴ hnäh⁴ hi⁴ wa⁴ kway⁴ be⁴ kyah⁴ hnäh⁴ mah⁴ ya-hii⁴ llu⁴ lä-jë⁴ he- hlëëh⁴ hnäh⁴ hi⁴ lä-jë⁴ he- jmeeh⁴ hnäh⁴.

3

Ga-jäh⁴ Paa⁴ siih⁴ øøh⁴ jne⁴ ngii⁴ hnäh⁴ kyaa⁴ jnääh⁴

¹ Øøhn⁴ ta⁴ jyoh⁴ ko-taa⁴, ngii⁴ hnäh⁴ kyaa⁴ jnääh⁴ mah⁴ lloo⁴ chah⁴ juu⁴ kih⁴ Dsa-jøøh⁴ jnän⁴ lä-kaa⁴ jmi-gyuu⁴ hi⁴ lä-ja⁴ wa⁴ tøøyh⁴ ta⁴ juu⁴ ja⁴ lä-koø⁴ ga-jmeeh⁴ hnäh⁴. ² Ngii⁴ hnäh⁴ kyaa⁴ jnääh⁴ mah⁴ sa⁴ cha⁴ he- dsa-ngëë⁴ jnääh⁴ jee⁴ kih⁴ dsa- hñaa⁴ dsë⁴. Jëeh⁴ ja⁴ lä-jëë⁴ dsa- lä-dsoo⁴ dsë⁴ juu⁴ la⁴. ³ Pero mi-te⁴ ba⁴ Dsa-jøøh⁴ jnän⁴ juu⁴ kih⁴, ma-ra⁴ he- hää⁴ bih⁴ hnäh⁴ mah⁴ sa⁴ cha⁴ he- dsa-ngëëh⁴ hnäh⁴. ⁴ Kye⁴ jnääh⁴ o-jøh⁴ dsë⁴ kih⁴ Dsa-jøøh⁴ jnän⁴, he- jmeeh⁴ ba⁴ hnäh⁴ lä-jë⁴ he- ma-jäh⁴ jnääh⁴ hi⁴ ngoo⁴ ba⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ lä-ja⁴. ⁵ Dsa-jøøh⁴ jnän⁴, hi⁴ he⁴ ba⁴ jää⁴ hnäh⁴ mah⁴ lä-hnaah⁴ hnäh⁴ øøh⁴ hnäh⁴ lä-koø⁴ hnää⁴ Dio jne⁴ hi⁴ lä-ja⁴ jääy⁴ hnäh⁴ mah⁴ kwëëh⁴ hoh⁴ hnäh⁴ lä-ga⁴ kwëëh⁴ dsë⁴ Cristo.

Jmee⁴ bii⁴ jmee⁴ jne⁴ ta⁴

⁶ Jmee' jnääh' mada' kyah' hnäh' lä' hih' kih' Dsa' jøøh' jnäñ. Ta' jmee' hnäh' kō' jøh' kyaah' ni' jaa' øøh' jne' hī' jmee' wa' la' cha' la', hī' sa' jmee' he' lä' jē' juu' he' ma' kwa' jnääh'. ⁷ Ma' ñeh' ba' hnäh' he' lle' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' kōo' jmee' jnääh'. Sa' ga' jmee' jnääh' wa' la' cha' la' jee' kyah' hnäh'. ⁸ Sa' ga' kih' jnääh' la' ga' kih' jnääh' kih' ni' jaa' dsa'. Sa' ga' teeh' jnääh' dsē' jnääh' ma' ga' jmee' jnääh' ta' lä' jmi' lä' hwē'. Jēeh' ni' jaa' hnäh' sa' ma' hnø' jnääh' ma' lla' kyaah' jnääh' jmi'. ⁹ Ja' he' sa' na' ngē' jnääh' jwē' he' ma' ngi' jnääh' kyah' hnäh'. Pero lla' he' ja', ga' jmee' jnääh' ta' mah' jmeeh' hnäh' ja' ba' lä' kōo' ga' jmee' jnääh'. ¹⁰ Lä' ma' ga' tooh' jnääh' kyaah' hnäh' ga' jmee' jnääh' mada': Cher'mah' hī' sa' hnø' jmee' ta', lä' ja' sa' wa' kuyh'.

¹¹ Jēeh' ma' nūh' jnääh', kō' llaa' dsa' kyaah' hnäh' jmee' wa' la' cha' la'. Ni' miih' ta' sa' jmeey'. Kōo' dsa' jēey' he' jmee' dsa' ba'. ¹² Kih' hī' he' na' hlēeh' jnääh' hī' jmee' jnääh' mada', lä' hih' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnäñ. Ta' wa' täyih' ta' la' ta' jnø', wa' jmeey' ta' mah' lä' cha' he' kuyh'.

¹³ Hi' hnäh' øøhn', jmee' ba' hnäh' he' llu', ta' tū' hnäh'. ¹⁴ Cher'mah' chaa' kō' llaa' hī' sa' nūh' kih' juu' he' na' sū' la', kye' da' hnäh' kwaat' kih' hī' jmee' lä' ja' hi' mo' to' jmee' hnäh' kō' jøh' kyaayh' mah' wa' jä' o' hih' kiyh'. ¹⁵ Pero ta' jmee' hnäh' na' hääh' hnih', hlēeyh' lä' lle' kih' ta' la' kih' he' laa' øøh' ba'.

¹⁶ He' ba' Dio hī' jmee' hii' tii' jnäñ, wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh' lä' jē' jmi' wa' he' cha' he' he' chaa' hnäh'. Dio kyaah' hnäh'.

¹⁷ Jnä' Paa' ma' siin' miih' jee' ga' dsaa' juu' la' kyaah' goon'. Lä' ja' jmeen' kyaah' lä' jē' je' he' siin' mah' la' dsaa' jnä' he' hī' chee' je' ja'. ¹⁸ Wa' mi' jää' Jesucristo Dsa' jøøh' jnäñ' lä' jē' hnäh'. Wa' la' lä' ja'.

1 Timoteo

He la to nē je he ga sū Paa kih Timotä

¹ Jnā' Paa' laan' apóstol kyaā' Jesucristo lä'hih' kih' Dio hī lää' jne' hi' lä'hih' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnān' hī-kyen' o-jøh' dsē kih'. ² Siin' kyah' Timotä, hne' hī- laa' lä' koō' gyuu' kyaan' lä'llu' he- jään' hne' jwē' kih' Dio. Ngūn' kih' Dio hī- laa' Täā' jnān' hi' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnān' wa' kway' lä'jē- he- llu' kyah', wa' lä-ñih' dsēy' hne', hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ga'jmeē' Paa' mada' kih' Timotä mah' hlēy' dsa' hī- kwa' juu' ta' juu'

³ Jää' sa' ga' ma' ngoon' ta' hwa' Macedonia, ga' jwēēhn' hne' he- jāh' jwii' Éfeso na' mah' hah' kih' ko-llaa' hī- mi-gaa' dsa' kyaah' juu' ta' juu'. ⁴ Ni' ta' kwa' jwē' jmeey' he' kih' lä'jē' juu' ma' gyuh' kiyh', ni' he- jmeey' juu' ha- lä' ma' laa' ma' hyaa' ta' gyuuh' jnān'. Sa' cha' jee' laa' juu' jā-. Koō' llay' hñii' ba' jā-. Sa' dsoo' ta' cha'nē' juu' kih' Dio kyaah' juu' jā-. He' dsoo' dsē- jne' kih' Dio, he- jā- ba' jmää' kih' dsa'. He- jā- jwahn' ka- läh', jā- jāh' Éfeso na' mah' jmeeh' he- ga' jwēēhn' hne- jää'.

⁵ He- hnoon' lä' hnää' dsa- øøh' kyaah' koō- nēē' ba' huū' dsē-, he- jā- ba' ma' jmeen' mada' lä' na-. Peer' cher'mah' hñii' huū' dsē- kiyh' hi' cher'mah' koō- jāh' bih' he- ma' dsoo' dsēy' kih' Dio, sa' jmää' kiyh' he- jāyh' hnäy' øøyh'. ⁶ Kih' he- ga'jmeē' ko-llaa' dsa- ta' koō' he- hnäy' øøyh', he- jā- ga' näy' kyaah' juu' he- sa' jmää' ta'. ⁷ Hnøøy' jmäy' hñiiy' jāa' hī- kyuuh' ley kih' Dio, pero ni' he- hlēy' sa' ngēy', ma' ke' kway' juu' lä' kaa- tuh' dsēy'.

⁸ Pero ma' ñē' ba' jne', llu' ba' ley kih' Dio wa' ra- jāh' kih' ngēē' jne' hee' kih' jmää' ley jā-. ⁹ Nē' ba' jne' sa' ga' kwa' Dio ley kih' hī- jmeē' he- llu'. La' kih' hī- ma' hlääh-, kih' hī- chaah-, kih' hī- na' hee' dsē, kih' hī- jmeē' dso' kye-, kih' hī- sa' kyaah' Dio, kih' hī- sa' cha- nuuh' kih', kih' hī- jngēēh' cho'jmii-, kih' hī- jngēēh' dsa- kyaah', kih' hī- he' ba' hnøø' ley jā-. ¹⁰ Kih' dsa' mē' dsa- ñuuh' hī- kaa' wa' hī- cha- hī-, kih' dsa' mē' o' dsa- ñuuh' hī- kaa' jā- ba' dsa- kyaah', kih' hī- hēē- dsa- mah' hnēy-, kih' hī- ta' juu', kih' hī- jmeē' ju' dsoo' kih' juu' ta' juu', hi' la' kih' hī- hnøø' la- dsēē' kih' ju' dsoo' he- kwa- jnääh' la', ¹¹ lä' koō' lle' ju' hmēē' he- na' hñaan' kwan-. He- ba' che- na' hñaa' la' ju' hmēē' kih' Dio hī- laa' Täā' jnān'.

Cha' müh- ga' lä' ñih' dsē' Dio kih' Paa'

¹² Kwan' ti' hmaah' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnān' hī- kwa' be' kin-. Jēēh', ga' jmäy' jnä' kwaan' he- mi'ten' kiyh', he- jā- ga' hñaa' jnä' mah' jmeen' ta' kiyh'. ¹³ Jää' sa' ga' ma' tēy' jnä' ga' mi' kwah' jnih'. Ga' ngēn' jmeen' hñaa' dsēn' kih' dsa- kyaay', ma' hääñ' jwēerte. Pero ga' lä' ñih' dsē' Dio jnä', jēēh' sa' ma' man' hee- jā- ma' jmeen', hi' sa' ma' heen' kih' ju' dsoo'. ¹⁴ Ha- koh' sa' llu' dsē' Dsa-jøøh' jnān' kyaah' jnä'. Ga' jmeey' ga' lä' dsoo' dsēn' kiyh' hi' ga' jmeey' he- ga' lä' hnaan' dsa- ta' la' kih' Cristo Jesús.

¹⁵ Juu' he- jwahn' la-, la' dsoo' hi' hnøø' heeh' ga' lä' jēē' dsa-. Ja' Cristo Jesús jmi' gyuu' la- mah' läy' dsa- hī- jmeē' he- hñiih'. Hi' jnä' laan' to- nē' kih' jee' lä' jēē' hī- jmeē' lä' jā-. ¹⁶ Kih' he- jā- ba' na-, ga' lä' ñih' dsē' Dio

jnā', mah' mi-jnāā' Cristo Jesús ta' la' ki' jnā' ha- lā' koo' jōh' dsēy'. Jēeh', cha-ga'miuh- he- hlih' ga'jmeen' lā' koh' ga' he- jmee' jñah'. Lā' jwē' ja-, ka' kwaat- hi- na' ga' heeh' kih' Jesús, ha- koh' sa- lā' jōh' dsē' Jesús kyaayh', mah' jmeey' chaay- lā' jē' joh' jmi' cha-. ¹⁷ Lā' ja' wa' la' jūh' kih' Dio hi' wa' laay' jōyōh'. Sa' chaā- ga' jñah' Dsa-ta' hi' jōōh' ga', hi' sa' juu' jih' koh', hi' ni' sa' tēē' jne' jēē' jnih', jaā- hñii' bih' laay' Dio hi' kyūh'. Wa' la' lā' ja-.

¹⁸ Timotā, gyūh' kyaan', kwēehn' hne- nuuh' la-, ja-ba' lā' koo' juu' he- ga-mi-jnāā- Dio kih' hi- ga' hlēēh' kyah' jāā'. Ja- mi-dsooh' loh' lā' koo- ga' jāh' hi- he' mah' tēēh' be' jmeeh' ta' lā' jih' jee' le'. ¹⁹ Hnōō' lā' ma-dsoo' ja-ba' hoh', hi' lā' ma' jmeeh- ja-ba' he- llu' jmah' mah' sa' hñii' huū' dsē- kyah'. Kō-llāā' dsa- sa' ga' jmeey' he' lā' koo- ya- nāāy' kyaah' huū' dsē- kiyh', he' ja- ga' heey' hñiiy', mo' so' ga' nāāy' ta' cha' nē'. ²⁰ Uu' hi- ga' jmee' lā' ja- cheē- Himeneo kyaah' Leja'. Hi- he' ga' ngēēn' kih' Tana' mah' lā' ja- mi- tēēy' sa' mi- kwayh' Dio.

2

Ha- lā' chuū' jne' kyaah' Dio kih' lā' jēē' dsa-

¹ Chuūn' kyaah' hne- to- nē', wa' ngii' jne' kih' Dio mah' wa' le' llu' kih' lā' jēē'. Wa' hlēēh' jne' Dio lā' jē' he- llā' dsē' jne' hi' wa' chiuhn' Dio lā' jē' he- chaā- jne', hi' wa' kwan' ti' hmaah' kiyh'. ² Lā' ja- hnōō' ngii' jne' kih' lā' jēē' hi- kye- ta' hi' lā' kye- dsa-ta' mäh' mah' kway' jwē' dsa' toohn' llu' hii' ti' jnān'. Hi' lā' ja- cha- jwē' hnāāhn' Dio, hi' jmeen' lā' koo- lle' kih'. ³ He- la- ba' ja- he- llu' he- tih' dsē' Dio hi' lāā- jne'. ⁴ Dio hnōō' he- lāā' lā' jēē' dsa- hi' hnōōy' lā' ngēē' dsa- ha- lā' la' ju' dsoo'. ⁵ Jēeh', jaā' ba' Dio laā' hi' lā' ja- jaā- ba' dsa- nūh- chaā- hi- mi- ee- juu' kih' dsa- kyaah' Dio. Dsa- nūh- he' cheē- Jesucristo. ⁶ Ga' ngēēy' hñiiy' he- ga' juuy', mah' lāāy' lā' jēē' dsa-. He- la- ga' mi-jnāā- Dio ma' ga' lloo' jmi' ja-. ⁷ He- ja- ga' hñāay' jnā' laān' apóstol mah' kwan' juu' kiyh'. Nē- ba' Cristo, hlēēh' ju' dsoo', sa' ta' juun'. Na- hñāan' mi' tēēn' dsa- hi- sa' laā' judiu, hee- ja- he- dsoo' dsē' jne' hi' hee- ja- ju' dsoo'.

⁸ He- ja- hnoon' lā' jēē' dsa- nūh- hi- chaā- lā' kaa- jmi- gyūh' chuuy' kyaah' Dio. Hi' wa' ra- ga' hlēēyh' kyaah' Dio chooy' gooy- ta' gyūh', hnōō' na- jngēēy', sa' llēey', hi' sa' hneey-.

⁹ Lā' ja- jwahn' ka- lāh' kih' dsa- mē', wa' kyeyh' hmiuh- kyaah' koo- nēē' ba' huū' dsē- lā' koo- lle' kih' hi' hnaah- Dio. Hi' wa' ra- ga' jñāay' lley' sa' llu' jmeey' jih' gye' na- beh' kyaah' nē' nōō' o' kuū' he- hmooh', ni' he- kēyh' hmiuh- hmooh'. ¹⁰ Lla- he- ja-, wa' jmāāy' hñiiy' na' hñāah' kyaah' lā' jē' ta' llu', lā' koo- lle' kih' dsa- mē' hi' hnaah- Dio.

¹¹ Hi- sa' sooh' kih' dsa- mē' he- tooyh' miih' jee' kwa- dsa- juu', hnōō' nuuyh' kih' juu' he- nuuy-. ¹² Sa' kwan' jwē' kih' dsa- mē' he- mi- tēēy- dsa- nūh-, ni' sa' le' kay' nē' kih' dsa- nūh-. Hnōō' dsa- taa' h' to- kē' ba'. ¹³ Jēeh', Dio ga' jmāā' Adán to- nē'. Kēē- ga' ga' jmāāy' Eva. ¹⁴ Hi' ja' kih' Adán ga' mi- goo- hi' sa' llu'. Kih' dsa- mē' ba' ga' mi- gooy-. Kih' he- ja- ba' ga' lā' cha- dso' kye' kiyh'. ¹⁵ He- ja- ga' jāh' Dio kih' dsa- mē', jēēy' wii' jee' lā' chaā- gyūh' kyaay', pero lāā' bih' cher' mah' ngoo' ba' dsoo' dsēy' kih' Dio hi' lā' ja- hnōō' hnāāy' dsa-, hnōō' na- jngēēy', hi' hnōō' dsa- taa' h' lā' koo- lle' kih'.

3

Ha- lä- hnøø' jmee' hi- kye- në' kih' øøh' jne'

¹ Jwahn⁻ dsoo', cher'mah' chaa⁻ hi- hnøø' ka' në' kih' øøh', ta' llu' ba' ja- hnooyh-. ² Pero hi- hä' goo- ta' ja-, jmee' bii' laay' jaa⁻ hi- sa' na-bääh' ni' miih- dsoo', jaa⁻ dsa-ñuuh- hi- kyaah' jaa⁻ ba' dsa-më', jaa⁻ hi- ngë' koo- nëe' ba', jaa⁻ hi- hää- hñii', jaa⁻ hi- hä' ta' kih', jaa⁻ hi- kwa' jee' jä' dsa- hi- go- naä', jaa⁻ hi- lih- mi- tēē- dsa-. ³ Sa' le' ka' në', jaa⁻ dsa- la'hijh-. Hnää' jaa⁻ hi- sa' hnee-, jaa⁻ hi- jøh- dsē' hi- sa' ti-choo' juu', jaa⁻ hi- sa' heē' dsē' kuu', ⁴ jaa⁻ hi- lih- lla' ta' cha'neh' kih', jaa⁻ hi- lih- kwēēh' nuuh' joo' mah' sa' jiiyh' juu' kyaayh'. ⁵ Cher'mah' chaa⁻ jaa⁻ hi- sa' lih- lla' ta' cha'neh' kih', çha- ba' lä-ja-, kay' në' kih' gwah' kih' Dio? ⁶ Jaa- øøh' jne' hi- hmēē-, sa' le' kay' në', wa'ra- ja' huudse- kiyh' jmäy' hñiiy' jøøyh', hi' jä- dso'jwii' në' kiyh' lä'koh' ga-la' kih' hi- sa' llu'. ⁷ Hi' jee' kih' hi- sa' ma' heeh-, hnøø' hii' juu' kiyh' he- jmeey- he- llu' jmah' ba', mah' sa' hlēēh' dsa- hliih' kiyh' hi- lä'ja- sa' mi- goo- hi- sa' llu' kiyh'.

Ha- lä- hnøø' jmee' dsa- na-lleeh' kyaq' Dio hi- kwa' juu' kiyh'

⁸ Hi- lä'ja- ka-läh' kih' lä-jēē- hi- jmee' be' kih' hi- kye- në', hnää' jaa⁻ hi- hä' ta' kih', hi- mi-te' juu' kih', hi- sa- hijh-, hi- hi- sa- heē' dsē' kuu'. ⁹ Hi- hnää' jaa⁻ hi- na- jngii' huudse- kih', hi- chooh- koo- hweh- juu' he- ma- dsoo' dsē- jne', he- ma- lä-jnä' jnän' na'. ¹⁰ He- ja-, jää' ga' hnøø' kye' jne' kwaat- che' jmäy' jmeey' ta' ja-. Ja- ga' na-, le' jmeey' be' kih' hi- kye- në', cher'mah' sa' cha- he- na- bääyh'.

¹¹ Ja- ba' lä-ja- kih' dsa-më', hnøø' jaa⁻ hi- hä' ta' kih', hi- sa- koo- juu' jwii', hi- ngë' koo- nëe' ba', hi' jaa⁻ hi- mi-te' juu' kih'.

¹² Hi- jmee' be' kih' hi- kye- në', wa' laay' dsa-ñuuh- kyaq' jaa⁻ ba' dsa-më', hi' wa' liyh- llay' ta' cha'neh' kiyh', hi' wa' kwēēyh' nuuh' joo'. ¹³ Lä-jēē- hi- ya-hēē- llu' kyaah' ta' ja-, dsa-hä' ta' kiyh' jee' kih' dsa-kyaayh' hi' cha- ga-miuh- lä-cha- be' kiyh' hlēēyh' dsa- ha- lä- la' he- ma- dsoo' dsē- jne' kih' Cristo Jesús.

Jnaah' la' juu' he- ma-lä-jnä' jnän'

¹⁴ Hnoon' niin' na-jēēn- hne- chah' la-, pero ma-ra- he- sii' ba' jnä' kyah', ¹⁵ le' ga- che- sa- ngoon' chah'. Lä-ja- lä-ñeh' ha- lä- kah' në' kih' dsa- hi- ma-heeh- hi- laa' gwah' kih' Dio jiih- hi- tääh' në' kih' ju' dsoo', hi' chooyh- koo- hweh- juu' ja-, laay' lä'koh' ma-tii' na'hyah-. ¹⁶ Ma-ra- ju' dsoo', sa- lä-kēh' jne' jmi' lä-ngēēn' ha- lä- la' jwē' kih' Dio. Pero kyaah' he- na-sii- jee' la- lä-ngēē' ba' jne' miuh-:

Ga-mi-jnä- Dio hñii' jmi- gyuu- la-, laay' lä'koo- jaa- dsa-.

Hi- he' ya-hēē- lluy' ta-la' kih' jmi- lle' Na-jngii'.

Lä-jēē- ángele ga-jēēy'.

Hi- ga-kwa' dsa- juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.

Galä-dsoo' dsē' dsa- kiyh', jmi- gyuu- la-,

hi- ga-heeh- Dio ka-läh' gyuu' ya-jwii'.

4

Lloo- koo- jmi' jmee' dsa- ta- koo' ju' dsoo'

¹ Na-hñaa' lä-jëë- ga-mi-jnää- Jmi-llē' Na-jngii', ha-lä-le' wa-ra-ga-tē' jee' llaa' jmi'. Ko-llaa' dsa-lä-øø' kih' he-ma-dsoo' dsē-jne', nuuy' juu'ta-juu' he-kwa' jmi-llē' hlih'. ² He-ba-che-ta-juu' hi-kwa' juu'lä-ja'! Mo-so-liiyh' he-jmeey', jlē-go-te huu-dsē-kiyh'. ³ Mo-so-kway' jwē' jee' goo-dsa-, ni-sa-kway' jwē' kuh'hih' dsa-lä-jē-he-cha-. Pero Dio ga-lla-lä-jē-he-cha-mah' kuh'hih' hi-kwa-tihmaah' kih', hi-laa' kyaay' hi-kyuu-ha-lä-la' ju'dsoo'. ⁴ Jëeh', llu' ba-lä-jē-he-ga-lla' Dio he-kih'hijn'. Sa-cha-he-kih' jahn' sa-llu', hnøø' kwan' tihmaah' kih' bih'. ⁵ Kyaah' juu' kih' Dio hi-kyaah' he-ngii' dsa-kiyh', jmeē-na-jngii' lä-jē-he-kuh'hih' dsa-.

Ha-lä-hnøø' jmeē' hi-hä-goo-ta' kih' Cristo

⁶ Cher'mah' mi-tëēh' øøh' juu' la-, ya-hëēh' ba'hne-llu' kyaah' ta' kih' Jesucristo, hne-hi-tëē-be' kyaah' juu' he-ma-dsoo' dsē-jne', ja-ba' ju'dsoo' he-ma-hegh' na-. ⁷ Mo-to-taaah' hñaa' kyaah' juu' ma-gyuh-, kyaah' juu' he-sa' jmää' ta'. Jmeē' bii' hnääh' Dio ba'. ⁸ Llu' ba'miuh' he-koo'hlij' jne'. Pero cha-ga'miuh' llu' he-hnääh' jne' Dio. Jëeh' he-ja-la' ya'jöö' jnän' jmi-gyuu' la-hi-lä-ja-ka-läh' jmi-gyuu' he-na' ga-lä-jnä'. ⁹ Juu' la-, la'dsoo' hi-jmeē' bii' hegh-lä-jëë-dsa-. ¹⁰ He-ja-ba-kwa-jne' be-lä'jih' jee' le', kih' he-kye' jne' o-jöh' dsē-kih' Dio jih', hi-lää-lä-jëë-dsa-. Pero lä-jëë' hi-ma-hegh-kiyh', hi-he' ba-lää'.

¹¹ Ja-mi-tëēh' dsa-juu' la-, hi-jwiih' hnih' jmeē' bii' mi-tey'. ¹² Ni' jaa-, ta-wa-mi' kwah' hne-kih' he-mäh'. Jlé' jwē' kih'. Jmeē' ba'hne-kwee-mah' ka-nē' hi-ma-hegh-juu' kih' Dio lä-koo-jmeeh' hñaa': ha-lä-hlëēh', ha-lä-jmeeh-, ha-lä-hnaah' dsa-kyaah', ha-lä-ma-dsoo' hoh' kih' Dio hi-ha-lä-ngēh' kyaah' koo-nēē' ba-huu-dsē-. ¹³ Ta'ko-jiih' sa' ga-ma-lloon', ja-hēh' ba'hne-juu' kih' Dio, ja-hlëēh' dsa-kyaah' juu' na-, hi-ja-mi-tëēh' dsa-ka-läh'. ¹⁴ Ta' ya-ta' ta' he-ga'hñah' kih' Dio lä-ma' ga'kye' dsa-gyuu'h' goo-nē' kyah'. Ga-ngëey' juu' he-ga-mi-jnää- Dio kih', ga-hlëeyh' kih' ta' he-ma-hñah' kih' Dio.

¹⁵ He-ja-ta-hwaa' jee' jmeeh' ta' ja-. Jmeē' ba'hne-he' mah' lii' ga'llooh' ba'hne-ta' cha-nē'. ¹⁶ Hää' hñaa' hi-legh' wa-ra-ga-mi-siih' juu' na-. Ja-mi-teh' ba'hne-. Cher'mah' ga'llooh' ba'hne-jmeeh' lä-na-, lääh' hñaa' hi-lääh-lä-jëë' hi-nuu' juu' he-kwah-.

5

Ha-lä-dsa'toohn' kyaah' hi-ma-hegh-juu' kih' Dio

¹ Ta-hlëēh' dsa-huu-ma-gyuh' wa-la' cha-la', hlëeyh' kyaah' juu' llu' ba-lä-koh' jaa-tää' kyaah'. Hi-lä-ja-kih' hi-kwaa-, hlëeyh' lä-koh' dsa-huu-øøh' ba'. ² Lä-ja-kih' hi-laa' dsa-ma'hyaa', hlëeyh' lä-koh' maa' kyaah'. Hi-kih' hi-laa' dsa-mē' kwaa-, hlëeyh' lä-koh' dsa-mē' øøh' ba'. Wa-na-jngii' go-te huu-dsē-kyah' kyaayh'.

³ Cher'mah' dsoo' chaa' dsa-mē' hi-hni', kwa' be' kih'. ⁴ Pero cher'mah' chaa' dsa-hni' hi-chaa' joo', chaa' gyuu-llooy', hi-he' ba-ga-tëē' jmeē' be' kih' to-nē', lä-koo-llē' kih' hi-hnaah' Dio, lä-llu' he-ga-mi' kwaa-cho'jmiiy-. He-ja-ba-llu' hi-tih-dsē' Dio. ⁵ Cher'mah' chaa' jaa-ma-ra' hi-dsoo' hni', hi-ma-jä' hñii' go-te, hi-he' ba'kye' o-jöh' dsē-kih' Dio, hlëeyh' kyaah' Dio, hi-ngii' kih' lä-jmii' lä-hwē'. ⁶ Pero dsa-mē' hni' hi-

jmeē⁺ lā⁺ ngū⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺, na⁻ juu⁺y jee⁺ ka⁻ Dio ma⁻ke⁺ jiiyh⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻.
⁷ Kwa⁺ ba⁻ hne⁻ juu⁻ la⁻, mah⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ wa⁻ jā⁻ na⁻ bāāh⁻ dsoo⁻. ⁸ Cher⁺ mah⁺
 chaa⁻ hi⁻ sa⁻ jmeē⁻ he⁺ kih⁺ hi⁻ chaa⁻ kyaay⁺, he⁻ ma⁻ bey⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsēy⁺
 ba⁻ ja⁻. Hi⁻ jmeey⁻ hlih⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ cher⁺ mah⁺ sa⁻ hāy⁻ hi⁻ tāāh⁻ cha⁻ neh⁻
 kiyh⁺. Hlēēh⁺ gyih⁺ lā⁻ koh⁺ ga⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ go⁻ te⁻.

⁹ Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hñi⁺, hi⁻ hāā⁻ la⁻ ga⁻ to⁻ lo⁻ gya⁺ dsē⁻ gya⁺ ji⁻ ñe⁻,
 hi⁻ he⁻ ba⁻ cha⁻ jwē⁺ lla⁻ lleē⁺ je⁻ mah⁺ hyoyh⁻ he⁻ jmeē⁻ bii⁺ kiyh⁺, cher⁺ mah⁺
 ma⁻ laay⁺ mē⁻ jaa⁻ ba⁻ dsa⁻ ñuu⁺. ¹⁰ Jmeē⁻ bii⁺ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ hi⁻ juu⁻ jmeē⁻
 he⁻ llu⁻ jmah⁺, hi⁻ ga⁻ mi⁻ kwaā⁻ joo⁻, hi⁻ ga⁻ kwa⁻ jee⁺ ga⁻ jā⁻ dsa⁻, hi⁻ ga⁻ jmāā⁺
 hñii⁺ hwaā⁺ mah⁺ ga⁻ jmeey⁻ ta⁻ he⁻ kih⁺ hi⁻ laā⁻ kyaā⁺ Dio, hi⁻ ga⁻ jmeē⁻ be⁺ kih⁺
 hi⁻ jēē⁻ wii⁺, hi⁻ ma⁻ tēē⁺ jmeē⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁺.

¹¹ Pero dsa⁻ hñi⁺ hi⁻ kwaā⁻, sa⁻ cha⁻ jwē⁺ kiyh⁺ lla⁻ lleey⁺ je⁻, wa⁻ ra⁻ ja⁻
 dsēy⁺ kaay⁺ jñah⁺ dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ sa⁻ lā⁻ tāāy⁻ mi⁻ tey⁺ ta⁻ kih⁺ Cristo. ¹² Jee⁺ ja⁻
 ma⁻ na⁻ bāāy⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻ hlāāy⁻ kyaah⁺ hmoo⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ to⁻ nē⁻.
¹³ Hi⁻ jā⁻ ma⁻ la⁻ he⁻ ja⁻ jmeey⁻, lā⁻ jwēy⁺ hi⁻ lā⁻ tēēy⁻ ngēy⁺ lā⁻ joh⁺ hne⁻ chih⁺.
 Hi⁻ kooyh⁺ juu⁻ jwi⁺, hi⁻ taay⁺ hñiiy⁺ jee⁺ sa⁻ ga⁻ tēēy⁻ jēēy⁺, hi⁻ llay⁻ juu⁻ he⁻
 sa⁻ ga⁻ tēēy⁻ hlēēy⁺. ¹⁴ Dsa⁻ mē⁻ hñi⁺ hi⁻ kwaā⁻, hnoo⁻ ga⁻ jñā⁻ he⁻ kaay⁺
 dsa⁻ ñuu⁺, mah⁺ lā⁻ chaa⁻ joo⁻ hi⁻ jmeey⁻ ta⁻ he⁻ cha⁻ neh⁻ kiyh⁺. Hi⁻ hñoo⁻
 liiyh⁻ kih⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ jmeey⁻. Lā⁻ jā⁻ jlē⁺ jwē⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ hoo⁺ hi⁻ hlēēh⁻ wii⁺
 kiyh⁺. ¹⁵ Chaa⁻ ko⁻ llaā⁻ dsa⁻ mē⁻ hñi⁺ ma⁻ tūy⁻ juu⁻ kih⁺ Dio mah⁺ jmeey⁻ lā⁻
 joo⁻ Tana⁺ kiyh⁺.

¹⁶ Cher⁺ mah⁺ cha⁻ neh⁻ kih⁺ ooh⁺ jne⁺ hi⁻ mē⁻ hi⁻ ñuu⁺ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻
 hñi⁺, wa⁻ hñoo⁻ bih⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ jmeē⁻ bii⁺ kiyh⁺ mah⁺ sa⁻ jmeē⁻ hii⁺ kih⁺ gwah⁻.
 Jā⁻ ga⁻ na⁻ lā⁻ tāā⁻ gwah⁻ kwa⁺ be⁺ kih⁺ dsa⁻ hñi⁺ hi⁻ sa⁻ chaa⁻ kyaā⁺ go⁻ te⁻.

¹⁷ Dsa⁻ gyuu⁺ hi⁻ tāāh⁻ ta⁻ jāā⁻ gwah⁻, lle⁻ kih⁺ hyoyh⁻ to⁻ jaa⁻. Pero jmeē⁻ bii⁺
 hyoh⁻ to⁻ nē⁻ hi⁻ kwa⁻ juu⁻ kih⁺ Dio, hi⁻ lā⁻ jā⁻ hi⁻ mi⁻ tēē⁻ dsa⁻. ¹⁸ Lā⁻ jā⁻ na⁻ sii⁻
 juu⁻ kih⁺ Dio: “Sa⁻ llu⁻ na⁻ hñuu⁺ hoo⁺ kya⁻ jee⁺ pe⁻ jleeyh⁻ kyah⁺ kih⁺ mi⁻ trigo.”
 Hi⁻ lā⁻ jā⁻ na⁻ sii⁻ ka⁻ lāh⁻: “Hi⁻ jmeē⁻ ta⁻, lle⁻ kih⁺ tēēy⁻ jñeey⁻.”

¹⁹ Ta⁻ jmeē⁻ he⁻ juu⁻ kih⁺ hi⁻ bāāh⁻ dsoo⁻ dsa⁻ gyuu⁺ kyaā⁺ gwah⁻ cher⁺ mah⁺
 sa⁻ chaa⁻ uu⁺ uu⁻ hi⁻ jmeē⁻ ju⁻ dsoo⁻. ²⁰ Cher⁺ mah⁺ ngoo⁺ bih⁺ jmeey⁻ he⁻ hlih⁺,
 hlēēy⁺ to⁻ lo⁻ nē⁻ jee⁺ lā⁻ jēē⁻, mah⁺ lā⁻ jā⁻ hii⁺ goo⁻ kih⁺ lā⁻ jēē⁻. ²¹ Jmeen⁻ mada⁻
 kyah⁺, ñe⁻ ba⁻ Dio, ñe⁻ ba⁻ Jesucristo Dsa⁻ joo⁺ jñān⁺ hi⁻ ñe⁻ angele hi⁻ na⁻ lleeh⁻
 kyaay⁺. Jwēēhn⁻ hne⁻ hoo⁺ lā⁻ jē⁻ juu⁻ la⁻. Jmeē⁻ kwee⁻ lā⁻ hii⁻ nē⁻, ta⁻ wa⁻
 hnaah⁻ ma⁻ la⁻ uu⁺ uu⁻ ba⁻. ²² Ta⁻ hñaa⁻ tā⁻ be⁺ hi⁻ ka⁻ nē⁻ kih⁺ ooh⁺ jne⁺ mah⁺
 kyeh⁺ gooh⁻ nē⁻ kiyh⁺ mah⁺ sa⁻ dsa⁻ bāāh⁻ dso⁻ kye⁻ kiyh⁺. Hāā⁻ hñaa⁺, wa⁻
 na⁻ jngēēh⁻ kih⁺ lā⁻ jē⁻ he⁻ hlih⁺.

²³ Na⁺ ta⁻ cha⁻ nē⁻ mo⁻ to⁻ huh⁺ jmi⁻ dsē⁻ jmah⁺, hih⁺ miih⁻ jmi⁻ h⁺ mi⁻ jēh⁻
 ma⁻ āā⁻ kih⁺ he⁻ dsaah⁺ tuh⁻ hi⁻ kih⁺ he⁻ dsa⁻ lā⁻ dsaah⁺ ko⁻ lla⁻ jiih⁻.

²⁴ He⁻ hlih⁺ he⁻ jmeē⁻ ko⁻ llaā⁻ dsa⁻ lā⁻ jñā⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ jāā⁻ jā⁻ ga⁻ lla⁻ Dio
 ta⁻. Pero he⁻ hlih⁺ he⁻ jmeē⁻ jñah⁺, lā⁻ jñā⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁺ lla⁻ Dio ta⁻. ²⁵ Hi⁻
 lā⁻ jā⁻, dsa⁻ lā⁻ jñā⁻ ta⁻ llu⁻. Pero cher⁺ mah⁺ cha⁻ ta⁻ llu⁻ he⁻ sa⁻ na⁻ jñā⁻, ma⁻ ra⁻
 he⁻ lā⁻ jñā⁻ ba⁻ kēē⁻.

6

¹ Hih⁺ hi⁻ jmeē⁻ ta⁻ kih⁺ dsa⁻, hñoo⁻ cha⁻ ñuu⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ juu⁻ mah⁺
 sa⁻ hlēēh⁻ dsa⁻ wii⁺ kih⁺ Dio, hi⁻ ni⁻ sa⁻ hlēēy⁺ wii⁺ kih⁺ juu⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻
 jne⁻. ² Hi⁻ cher⁺ mah⁺ chaa⁻ ooh⁺ jne⁺ hi⁻ laā⁻ juu⁻ ta⁻, sa⁻ cha⁻ jwē⁺ jñān⁺ jmeen⁻

wa' la' cha- la' kih' he- laay' ooh' jne'. La-llu' he- hnaäh' jnih', hnøø' jmeen' he- llu' jmah' kyaayh' ta' la' kih' he- laay' ooh' jne' hi- jä' llu' kyaah' ta' kiyh'. He- ja- mi- tēē' dsa- juu' la-, hi- hlēēyh' ka- läh'.

Hii' goo- jnän' kyaah' kuu'

³ Cher' mah' chaa- jaa- hi- mi- tēē' dsa- jyoh' juu' he- sa' jeeh' kwee- kyaah' ju'dsoo' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', hi- sa' jeeh' kwee- kyaah' juu' he- ma' heeh' jne', ⁴ he- jmääy' hñiiy' jøøh' ba' ja-, hee- na- kyuyh', he- sa' tyy- ti- chooy' juu' ja-, koo- llay- hñii- ba'. Jee' ja- hwēē- hi- wi' dsē', hi- hnoo- hñii-, hi- hlēēh' wi' kih' dsa-, hi- hi- sa' cha- o-jøh' dsē' kih'. ⁵ Hi- lä- ja- hwēē- hi- chaa- hi- na- heē' go- te- hu' dsē- kih', hi- mo- so' cha- ju'dsoo' kih'. Hi- he' laa-, lä- chay- cha- miih- kuu', kih' he- hnaayh- Dio. Ta' jmee- ko- jøh' kyaah' dsa- he'. ⁶ Jnaah' la' jnän' he- hnaäh' jne' Dio, pero hnøø' heeh' ba' jne' ha- koh' te' he- cha- jnän'. ⁷ Ni- miih- sa' cha- he- kye' jne' ma' ya- nøø' jne' jmi- gyuu' la-. Hi- lä- ja- sa' cha- he- kii' jne' wa' ra- ga- nøø' jne' ka- läh'. ⁸ Cher' mah' cha- he- kih' hih' jne' hi- cha- ba' hmiih' kye' jne', kyaah' he- ja- ba', wa' chaa- jne' llu'. ⁹ Hi- hnøø' lä- cha- cha- miih- kuu', gwa' dsēy' jmeey' he- hñii' kyaah' he- jøø' kiyh'. Dsa- lä- ngaayh' kyaah' lä- jē' he- heē' dsēy', koo- hnoo- dsoo' ba' ja-. Kyaah' he- ja-, dsooy' ta' hwa' mah' heey' go- te-. ¹⁰ Kih' he- heē' dsē' dsa- kuu', he- ja- ba' hya- lä- jē- nēē' he- hñii'. Kih' he- hnøøy' liyh' cha- ga' miih- kuu', lä- ja- ko- llaa' dsa- ma- be' he- ma- dsoo' dsēy' kih' Dio, he- ja- ma- ja- cha- miih- wi' nē' kiyh'.

Wa' kwan' be' kyaah' juu' he- ma- heeh' jne'

¹¹ Pero hne- dsa- hñiih' kya' Dio, ni- miih- ta' jmee- lä- koo- jmee- dsa- he'. Jmee' he- llu' jmah' ba', hnaäh' Dio, wa' lä- dsoo' hoh' kiyh', wa' hnaah- dsa-, wa' jøh- hoh' kyaah' dsa-, hi- jmää' hñaa' hwaah' ba'. ¹² Jwërte kwa' be' hnaäh' Dio, lä- llu' he- ma- dsoo' hoh'. Jēēh' ga- lleh- Dio hne- mah' jmeey' lä- chaa- tää'. He- ja- kwa' ba' hne- be' kyaah' juu' ja-. Jēēh' ga- mi- jnaäh' ba' hne- juu' he- ma- dsoo' hoh' jee' kih' jwēē' dsa-. ¹³ Jmeen' mada' kyah', mi- te- lä- jē' he- ma- jwēēhn' hne-. Nē- ba' Dio hi- jmee' chaa- ga- lä- jēē' hi- nē- ba' Jesucristo hi- ga- mi- jnaä- juu' kih' cha- nē' Poncio Pilato, ga- jäh' ha- lä- la' ju'dsoo'. ¹⁴ Jmee' ba' hne- lä- jē' mada- he- ma- jmeen' kyah' mah' sa' hlääh' hne- hi- sa' na- bääh' ni- koo- wa' ra- ga- tē' jee' jäh' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. ¹⁵ Dio hi- lluu' mi- jnaäy' Jesús wa' ra- ga- lloo' jmi'. Jaa- Dio ba' hi- lla' ta'. Hi- he' he' Rey hi- kye- nē' kih' jee' lä- jēē' Rey, hi- jaa- hñii' bih' laay' jøøh' kih' jee' lä- jēē' Dsa- kaa'. ¹⁶ Jaa- hñii' bih' sa' juuy' jih' koh', hñii' bih' gyay' jee' jnä' wa' je-, ni- jaa- sa- tē' dsēē' jee' gyay'. Ni- jaa- dsa- jmi- gyuu' sa- ma- jēēy-, ni- sa- tēēy' jēēy'. Wa' la' juuh' kiyh' hi- cha- cha- miih- be' kih' lä- jē' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä- ja-.

¹⁷ Hlēēh' hi- cha- cha- miih- kuu' jmi- gyuu' la-, ta' wa' jmääy' hñiiy' kaaayh'. Ta' wa' kye' o- jøh' dsē- kyaah' kuu' kiyh'. Lla- ba' kuu' na-. Hnøø' kay' o- jøh' dsē- kih' Dio ba', hi- kwa' cha- miih- lä- jē' he- hnøø' jnän' mah' kye' ya' jøø'. ¹⁸ Chiuh' hi- cha- kuu', wa' jmeey' he- llu' ba'. Lla- he- ma' lä- chay- kuu', wa' jmeey' cha- miih- be' kih' hi- lla- kya', sa' wa' chaaayh-. ¹⁹ Lä- ja- ba' lä- cha- cha- miih- kiyh' he- mo- so' lla- nē' jmi- gyuu' he- na' ga' jä-. Hi- lä- ja- tēēy' chaa- y- tää'.

²⁰ Timotä, ja⁻ mi⁻ teh⁻ lä⁻ jē⁻ mada⁻ nuuh⁻ kih⁻ Dio. Ta⁻ ta⁻ah⁻ hñaa⁻ jee⁻ cha⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmaa⁻ ta⁻ hi⁻ lä⁻ jē⁻ juu⁻ he⁻ kwa⁻ hi⁻ jäh⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ cha⁻ miih⁻.
²¹ Heh⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ kah⁻ ko⁻ llaa⁻ jwē⁻, ma⁻ jmeey⁻ ta⁻ ko⁻ juu⁻ kih⁻ Dio he⁻ jmee⁻ jne⁻ dsoo⁻.

Wa⁻ mi⁻ jää⁻ Dio hne⁻. Wa⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻.

2 Timoteo

He la jee ga tē to je he ga si Paa kih Timotä

¹ Jnä Paa laan' apóstol kyaä' Jesucristo lä' hyoh' dsē' Dio. Ga cheey' jnä' mah' kwan' juu' kiyh' lä' koo' ga bääyh' hñii' jmeey' chaa' jne' ta-la' kih' Cristo Jesús. ² Jee' la' siin' kyah' Timotä lä' koh' jaa' gyuu' hi' hnaan'. Ngñn' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän' hi' ngñn' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he' llu' kyah', wa' lä' ñih' dsēy' hne', wa' jmeey' hii' ti' kyah'.

Paa' ga hlēēh' Timotä mah' mi'tey' ta' he' hä' gooy'

³ Kwan' ti'hmaah' kih' Dio. Jmee' ba' jnä' ta' he' kiyh' ja' ba' lä' koh' ga' jmee' dsa' ma' kaah' kyaan'. He' ja' sa' hñii' huu' dsē' kin'. Hi' dsooh' ba' dsēn' hne' lä' jmi' lä' hwē' lä' ma' hlēēhn' kyaah' Dio kyaan'. ⁴ Dsooh' dsēn' he' ga' lä' meeh' hoh'. He' ja' hnoon' nñn' na' jēēn' hne', ja' ga' na' chaa' llu'. ⁵ Ma' ba' jnä', ja' koo' jwah' ba' hne' he' ma' dsoo' hoh' kih' Dio. Lä' ma' to-nē' ga' lä' dsoo' dsē' ma' hyaa' kyaah' Loida kyaah' maa' kyaah' Eunice, hi' jmeen' dsoo', ja' ba' lä' ja' ma' dsoo' hoh' hne' ka-läh'.

⁶ He' ja' jwēēhn' hne', kwa' ba' hne' be' kyaah' ta' he' ga' kwēēh' Dio hne' lä' ma' ga' kyan' goon' nē' kyah'. ⁷ Jēēh', sa' ga' kwa' Dio Jmi' lle' kih' mah' jmeen' gah' jne'. Ga' kway' mah' kwa' be' jnän', mah' lä' hnää' jne' dsa' kyaahn', hi' mah' hñän' hñaan'. ⁸ He' ja' jwēēhn' hne', ta' jmee' na' heeh'. Kwa' ba' hne' juu' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Ni' ta' jmee' na' heeh' ki' jnä' he' hñän' neh' ñe' kwaat' kih' Jesús. Heeh' ba' hne' jēēh' wi' kwaat' kih' ju' hmēē' lä' koh' jēēn' la'. Dio ba' kwa' be' kyah'. ⁹ Hi' he' ga' lää' jne' hi' ga' tēēyh' jne' mah' leē' jne' na' jngēē'. Ja' ta' la' kih' he' ma' jmeen' he' llu' ga' tēēyh' jne'. Jää' ba' ma' lla' dsē' Dio jmeey' lä' ja', he' ja' ba' ga' tēēyh' jne'. Hi' lä' ma' ga' heeh' jne' kih' Cristo, ga' hñah' jne' he' la' kwa' Dio he' ma' na' la' juu' jää' ja' ga' noø' jmi' gyuu'. ¹⁰ Hi' na' ma' mi' jnää' Dio lä' jē' he' ja', lä' llu' he' ja' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi' ga' lää' jne'. Ma' ke' ga' juuy', sa' ga' lih' he' ja' kyaayh'. Ma' ra' he' ga' lä' jiih' bih'. Hi' kyaah' ju' hmēē' kiyh' ga' mi' jnääy' ha' lä' lä' chaa' dsa' tää', lä' ja' mo' so' juuy' jih' koh'.

¹¹ Hi' jnä' na' hñaan' kwan' juu' la', laan' apóstol, hi' laan' ta' jwöh' kyaä' hi' sa' laa' judiu. ¹² Kih' he' ja' ba' na', jēēn' wi'. Pero sa' gwa' na' hiihn', kyuu' ba' jnä' hi' kih' ma' dsoo' dsēn'. He' ja' jmeen' dsoo', hi' he' cha' be' kih' høoy' lä' jē' he' ga' toohn' gooy' lä' jiih' lloo' jmi'.

¹³ Wa' ja' koo' hweh' kyah' lä' jē' ju' dsoo' he' ma' jwēēh' hne'. Wa' dsoo' hoh' tää', wa' hnaah' dsa'. He' na' ba' cha' jnän', kih' he' ma' laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús. ¹⁴ Kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngñi' he' kyaah' jne', høø' juu' llu' he' ma' hñah'.

¹⁵ Ma' ñeh' ba' hne', lä' jēē' hi' chaa' hwa' Asia ma' bēē' jnä'. Lä' ja' ga' jmee' Figelo kyaah' Hermógene. ¹⁶ Wa' lä' ñih' dsē' Dio lä' jēē' hi' chaa' kyaä' Onesíforo. Joh' jiih' sa' ga' jmeey' be' kin', sa' ga' lä' hiiyh' kih' he' hñän' neh' ñe'. ¹⁷ Lä' chah' ma' ga' lloo' Onesíforo jwñi' Roma, ga' hnaayh' jnä' lä' bi' lä' jaa', lä' jiih' ga' jnääy' jnä'. ¹⁸ Wa' lä' ñih' dsē' Dsa-jøøh' jnän' kiyh' wa' ra'

ga⁺tē⁺ jee⁺ llaa⁺ jmi⁺. Hne⁻ ñeh⁺ kwee⁻ he⁻ ga⁺jmeey⁺ cha⁻miih⁻ be⁺ jnän⁻ lä⁺ ma⁺ tøohn⁺ jwi⁻ Éfeso.

2

Hnøø⁺ ma⁻na⁻llu⁺ jne⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ lee⁺ jne⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hløø⁺ kyaa⁺ Jesucristo

¹ Jwēēhn⁻ hne⁻ gyuu⁺ kyaan⁺, kwa⁺ ba⁺ hne⁻ be⁺ kyaah⁺ he⁻ la⁺ hñah⁺ jne⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Cristo Jesús. ² Ga⁻lä⁻tēēh⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻kwan⁺ to⁻lo⁻ nē⁻ jwēē⁺ dsa⁻. He⁻ja⁻ jwēēhn⁻ hne⁻, tøøh⁺ goo⁻ jñah⁺ hi⁻ laah⁺ jmää⁺ mi⁻tēē⁻ dsa⁻ juu⁺ ja⁻.

³ Kwēēh⁻ hoh⁺ ma⁺ jēēh⁺ wi⁺. Mah⁺ lä⁻ja⁻ lee⁺h⁺ lä⁻koh⁺ jaa⁻ hløø⁺ lluu⁺ kyaa⁺ Jesucristo. ⁴ Ni⁻ jaa⁻ hløø⁺ sa⁺ jāy⁺ jmeey⁺ jyoh⁺ ta⁺, ga⁻tēy⁺ jmeey⁺ lä⁻jē⁻ mada⁻ kih⁺ juu⁺ bih⁺ mah⁺ tih⁺ dsē⁺ juuy⁺ hi⁻ ga⁻kwēēyh⁺ ta⁺ ja⁻. ⁵ Hi⁻ lä⁻ja⁻ hi⁻ koo⁻, ni⁻ koo⁻ sa⁺ liyh⁺ cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻kooy⁺ lä⁻lle⁻ kiyh⁺. ⁶ Jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁺ hwa⁺ kih⁺, lle⁻ kih⁺ tēy⁺ to⁻nē⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻jēē⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻sooh⁺ ta⁺ ja⁻. ⁷ Jmee⁺ da⁺ hu⁺ dsē⁻ hee⁻ hnøø⁺ jāh⁺ he⁻ ma⁻jwēēhn⁻ hne⁻. Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ ba⁺ kwa⁺ be⁺ kyah⁺ mah⁺ lä⁻ngēēh⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ ja⁻.

⁸ Wa⁻dsooh⁻ hoh⁺ kih⁺ Jesucristo, hi⁻ laa⁺ sa⁺ ju⁺ kih⁺ David hi⁻ ga⁻lä⁻ jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺, lä⁻koo⁻ la⁺ ju⁺hmēē⁻ he⁻ kwan⁺. ⁹ Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺ na⁻, jēēn⁻ wi⁺, he⁻ na⁻hñuuh⁺ kyaah⁺ caden⁻ lä⁻koh⁺ jaa⁻ hi⁻ ää⁻ dsoo⁻. Pero ni⁻ miih⁺ sa⁺ le⁻ jmeey⁺ lä⁻ja⁻ kih⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ¹⁰ He⁻ja⁻ kwēēh⁻ ba⁺ dsēn⁻ jēēn⁻ wi⁺ mah⁺ wa⁺ la⁺ lluu⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻lleēh⁺ kyaa⁺ Dio. Mah⁺ lä⁻ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ lääy⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Cristo Jesús mah⁺ dsa⁻ nääy⁺ ya⁺ jwi⁺ jee⁺ sa⁺ heē⁺ jih⁺ koh⁺.

¹¹ Juu⁺ la⁻ la⁺ ju⁺ dsoo⁻:

Cher⁺mah⁺ ga⁻juu⁺ jne⁺ kyaah⁺ Jesús, lä⁻ja⁻ jmeey⁺ chaa⁻ jne⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺. ¹² Cher⁺mah⁺ ga⁻lä⁻be⁻ dsē⁻ jne⁺ jēēn⁻ wi⁺, lä⁻ja⁻ cha⁻ jwē⁺ jnän⁻ jmeen⁻ hih⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

Cher⁺mah⁺ ga⁻jäh⁺ jne⁺ sa⁺ kyuu⁺ jnih⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ jāyh⁺ sa⁺ kyuyy⁺ jne⁺.

¹³ Cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻mi⁻ten⁻ juu⁺ jnän⁻, pero ma⁻ra⁻ he⁻ mi⁻te⁻ bih⁺ juu⁺ kiyh⁺, jēēh⁺ sa⁺ le⁻ hiiy⁺ juu⁺ kiyh⁺.

Jaa⁻ hi⁻ ma⁻ya⁻ hēē⁻ llu⁺ kyaah⁺ ta⁺ kih⁺ Dio

¹⁴ Mi⁻dsooh⁻ dsē⁺ øøh⁺ jne⁺ kyaah⁺ juu⁺ la⁻. Ja⁻ jwi⁺yh⁺, ñe⁻ ba⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻, sa⁺ lluu⁺ he⁻ ti⁻choo⁻ jne⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ jmää⁺ ta⁺. Koo⁻ heē⁻ dsē⁻ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ ba⁺ ja⁻. ¹⁵ Kwa⁺ be⁺ mah⁺ ya⁻ hēēh⁺ lluu⁺ cha⁻nē⁻ Dio mah⁺ sa⁺ jāh⁺ o⁻hih⁺ kyaah⁺ ta⁺ he⁻ mi⁻tēēh⁻ dsa⁻ ju⁺ dsoo⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺. ¹⁶ Ta⁺ kwaā⁻ hñaa⁺h⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ jmää⁺ ta⁺. Kyaah⁺ juu⁺ ja⁻ dsa⁻nää⁻ dsa⁻ cha⁻ga⁻miih⁺ kyaah⁺ he⁻ hliih⁺. ¹⁷ Juu⁺ ja⁻ kuh⁻gii⁻ kih⁺ dsa⁻ lä⁻koh⁺ kuh⁻gii⁻ nē⁻ dsoo⁻ jee⁺ ja⁻. Lä⁻ja⁻ ga⁻la⁺ kih⁺ Himeneo kyaah⁺ Fileto. ¹⁸ Hi⁻ he⁻ ga⁻kah⁺ jwē⁺ kih⁺ ju⁺ dsoo⁻, jāyh⁺ ma⁻ngēē⁻ ba⁺ he⁻ dsa⁻lä⁻ jiih⁺ dsa⁻. Kyaah⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻heey⁺ dsē⁻ ko⁻llaā⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻dsoo⁻ dsē⁻. ¹⁹ Pero juu⁺ kih⁺ Dio jā⁻ koo⁻ hweh⁻, lä⁻koh⁺ ma⁺ tii⁺ na⁻hyah⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ nē⁻ kih⁺: “Kyuu⁺ ba⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ laa⁺ kyaay⁺.” Hi⁻: “Lä⁻jēē⁻ hi⁻ ngii⁻ ta⁻lä⁻ kih⁺ Cristo, wa⁺ lä⁻ øøy⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ hliih⁺.”

²⁰ Jjēē⁻ da⁺. Koo⁻ hne⁺ juuh⁻ jee⁺ cha⁻ cha⁻miih⁻ nēē⁻ goo⁻ tii⁻ dsa⁻, cha⁻ he⁻ la⁺ kyaah⁺ ñe⁺ hmooh⁺, hi⁻ cha⁻ he⁻ la⁺ kyaah⁺ hma⁻, hi⁻ cha⁻ he⁻ la⁺ kyaah⁺ gwaah⁺. Lä⁻jē⁻ he⁻ hmooh⁺ jmääy⁻ ta⁺ lä⁻ ma⁺ tē⁻ jmi⁺. Hi⁻ he⁻ sa⁺ hmooh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmääy⁻ ta⁺ koo⁻ kyoo⁻ ba⁺. ²¹ Hi⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Dio ka⁻läh⁺. Cher⁺mah⁺ ko⁻llaā⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻ øø⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺, hi⁻ he⁻ laa⁺ lä⁻koo⁻ ñe

'he- hmooh', he- na-jngii' he- jmaa' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Lä'ja- ma-na'lluu' bih' jmeey' lä'jē' ta'llu'.

22 Be' go-te- lä'jē' he- hee' dsē' chih- kwaa-. Hi- gwa- ba' hne- ta- cha'nē' ko-jøh' kyaah' lä'jēē' hi- ngii' kih' Dsa-jøøh' jnän' kyaah' koo- nēē' ba' huu'dsē-. Ja- jmeeh- he- llu' jmah' ba', hi- hnøø' lä' ma-dsoo' ja' ba' hoh' kih' Dio, wa' hnaah' dsa-kyaa' hi- wa' hii' ti' kyah'. 23 Jmeē' ta- koo' juu' he- ti- choo- dsa-, juu' he- sa- jmaa' ta'. Ma-ñeh' ba' hne-, koo- lla- hnii- ba' juu' ja-. 24 Jaa- hi- jmeē' ta'he' kih' Dsa-jøøh' jnän', sa- hnøø' hneey- kyaah' dsa-. Hnøø' llu' dsēy' kyaah' lä'jēē' ba'. Hnøø' liyh- mi-tēy' dsa-, hnøø' jøh- dsēy' kyaah' dsa-. 25 Hi- hnøø' jmääy' hñiiy' hwaä' wa'ra- ga-tē' jee' hlēy' hi- chaah-, ha- ga- che- ga'kwa' Dio jwē' dsa-jeeh- hi- he' kyaayh' mah' lä'kyuuh- ju'dsoo'. 26 Lä'ja- ba' lää' hi- tääh' goo- hi-sa'llu', hi- jmeē' lä- hyoh- dsēy'.

3

Ha- lä' tääh' dsa- wa'ra- ga-tē' jee' llaä' jmi'

1 Hnøø' lä'ñeh' he- la- ka-läh', ja- he- wii' wa'ra- ga-tē' jee' llaä' jmi'. 2 Ma'ja- dsa-taah' dsa- lä- hyoh- dsē' hñii', lä'hee' dsēy' kuu', jmääy' hñiiy' kaa' lä'taayh', mi-kwayh' Dio, lä- chaayh- kih' cho'jmiy-, sa- jiiyh' ni- koo- juu' llu', lä'hlēy' go-te-. 3 Ni- sa- lä-jøh- dsēy', ni- sa- lä-hnøøy' jeeyh- juu' kyaah' dsa-, kooyh' juu' jwi', sa- lä'täay' häy' hñiiy', lä'hñaa- dsēy' ga-ngēē' jwēē', jmeey' na-høøyh' kih' he- llu'. 4 Jmi' ja-, lä-tuu- dsēy' hnēy' dsa-kyaa' ngaayh' kyaah' lä'jē- he- jmeey', jmääy' hñiiy' lluu', hnooyh- ga' he- tih- dsēy' lä'koh' ga' he- hnaayh- Dio. 5 Jmeey' lä-koo- hi- hnaah- Dio, pero kyaah' lä'jē- he- jmeey' ja-, lä-jnä' sa- kyey- ni- miuh- be' kih' Dio. He-ja- ta- jmeē- ko-jøh' kyaayh'.

6 Dsa- he' dsa-taayh' cha'neh' kih' dsa-mē' hi- sa- cha- be' kih', mi-gaay- dsa-mē' hi- tēē' jmeē' he- hñih', lä-koo- jøø' he- hee' dsē' jmi-ngo' kiyh'. 7 Täayh' mi-tēy' hñiiy', pero jih'koh' sa- lä'kēyh' jmi' lä-ngēēy' ha- lä' la' ju'dsoo'. 8 Hi- ja-ba' lä-koo- ga-jmeē' Jane kyaah' Jambre, hi- ga-ha' kih' Moisé, lä'ja- jmeē' dsa-ñuu- he', hay' kih' ju'dsoo'. Ma-na-hee' go-te- huu'dsē- kiyh', mo-so- laay' kwaat- kyaah' hi- ma-dsoo' dsē'. 9 Pero sa- dsa-näy' ta- cha'nē' kyaah' juu' kiyh'. Jēēh', lä-jnää' kih' lä-jēē', he- laay' dsa- too-, lä'koh' ga-la' kih' dsa- hi- ga-ha' kih' Moisé.

Jee' ga-dsaa' juu' la- kwa' ga' Paa' nuuh' kih' Timotä

10 Pero ma-kyuuh- ba' hne- juu' he- ma-nuu- kin-, ha- lä- jmeen-, ha- lä- la' huu'dsē- kin-, he- ma-dsoo' dsēn-, he- jøh- dsēn-, he- hnaan- dsa-, hi- he- kwēēh- dsēn-. 11 Ma-ñeh' ba' hne- ha- lä- ga-jmeeh' dsa- jnä', hi- ha- lä- ga-jēēn' wii' jee' jwi- Antioquia, Iconio, Listra. Ga-jēēn' wii' jwēte. Pero Dsa-jøøh' jnän' ga-lää' jnä' kih' lä'jē- he- ja-. 12 Hi- lä-jēē- hi- hnøø' dsa-taah' lä-kaa- tuh-dsē' kyaah' Cristo Jesús, ma-ra- he- jēē' bih' wii'. 13 Pero dsa-hñaa- dsē' he', kyaah' hi- ta- juu', jmeē' gyih' cha- ga-miuh- he- hñih' koo- hä' koo- hä', mi-gaay- dsa- hi- mi-goo- dsa- kiyh'.

14 Pero gwa' ba' hne- ta- cha'nē' kyaah' he- ma-mi-tēēh', ma-ñeh' ba' hne- ha- lä- la' he- ma-heeh'. Jēēh', kyuuuh- ba' hne- hii- na- hi- ga-mi-tēē- hne-.

15 Lä'jiih' ma' mäh' ma-kyuuh- ba' hne- juu' kih' Dio lä-koo- na-sii-. Juu' ja-

ga⁺ mi⁻ tēē⁻ hne⁻ lä⁺ jwē⁺ jee⁺ lääh⁺, lä⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁺ hoh⁺ kih⁺ Cristo Jesús.
 16 Dio ba⁺ ga⁺ kwa⁺ huu⁺ dsē⁻ llu⁺ kih⁺ hī⁻ ga⁺ sū⁺ lä⁺ jē⁺ juu⁺ ja⁻ he⁻ jmää⁺ mi⁻ tēē⁻
 jne⁺ dsa⁻, he⁻ mi⁻ jnä⁺ he⁻ dsa⁻ hlääh⁺ jne⁺, jmää⁺ he⁻ hlēēh⁺ jne⁺ dsa⁻, hi⁻ he⁻
 mi⁻ tēē⁻ jnih⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺. 17 Lä⁺ ja⁻ ba⁺ hwēē⁻ llu⁺ hī⁻ hnaah⁺ Dio,
 ja⁻ ga⁻ na⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁺ go⁻ te⁻ jmeey⁺ lä⁺ jē⁺ nēē⁻ he⁻ llu⁺.

4

1 Chūun⁺ kyaah⁺ hne⁻. Ñe⁻ ba⁺ Dio hi⁻ lä⁺ ja⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ hī⁻
 jäh⁺ lla⁺ ta⁺ kih⁺ hī⁻ jiih⁺ hi⁻ kih⁺ hī⁻ na⁻ juu⁺, wa⁺ ra⁻ ga⁺ lä⁺ jnä⁺ ay⁺ jmeey⁺ hih⁺ kih⁺
 dsa⁻. 2 He⁻ ja⁻ kwa⁺ ba⁺ hne⁻ juu⁺ ja⁻. Kwa⁺ ba⁺ hne⁻ jä⁺ ma⁺ ke⁻ sa⁺ la⁺ hor⁺ kih⁺.
 Hlēēh⁺ hī⁻ dsa⁻ hlääh⁺, juuh⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ juu⁺ ja⁻, kwēēyh⁺ nuuh⁺. Hi⁻ hnøø⁺
 jøh⁺ hoh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ mi⁻ tēēh⁺ hnih⁺. 3 Lloo⁺ koø⁻ jmi⁺ mo⁻ so⁻ lä⁻ hnøø⁺ dsa⁻
 nuu⁺ ju⁺ dsoo⁺ he⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ jne⁺. He⁻ ja⁻ hnaayh⁺ jwēē⁻ ta⁺ jwoh⁺ hī⁻ kwa⁺
 juu⁺ lä⁺ koø⁻ tih⁻ dsē⁻ dsa⁻ nuu⁺. 4 Dsa⁻ he⁻ na⁻, be⁺ ju⁺ dsoo⁺ mah⁺ jmee⁺ gyih⁺
 he⁻ kih⁺ juu⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻. 5 Pero hne⁻ hä⁺ hñaa⁺, kwēēh⁺ hoh⁺ kih⁺ lä⁺ jē⁺
 he⁻ wū⁺ he⁻ jä⁺ nē⁻ kyah⁺, kwa⁺ ju⁺ hmēē⁻ la⁻ kih⁺ dsa⁻ hī⁻ sa⁺ ma⁻ nuu⁺, mi⁻ te⁻
 lä⁺ jē⁺ ta⁺ he⁻ ga⁺ tēēh⁺ jmeeh⁺.

6 Ma⁻ ngoo⁺ ya⁺ jäh⁺ he⁻ naahn⁻, jēēh⁺ ma⁻ lloo⁺ jmi⁺ he⁻ jngēēh⁺ dsa⁻ jnä⁺.
 7 Ma⁻ kwan⁺ cha⁻ miuh⁻ be⁺ kyaah⁺ ta⁺ la⁻. Ma⁻ lih⁻ ba⁺ jnä⁺ kyaah⁺ ta⁺ he⁻ hä⁺
 goon⁺. Lä⁺ ma⁻ dsoo⁺ ja⁻ ba⁺ dsēn⁺ kih⁺ Dio. 8 He⁻ ja⁻ ma⁻ na⁻ la⁻ juu⁺ hyohn⁺
 koø⁻ coron ma⁺ ja⁻, ja⁻ ga⁻ na⁻ ya⁻ hēēn⁺ lluu⁺. Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, dsa⁻ ta⁺ lluu⁺,
 kway⁺ he⁻ ga⁺ tēēn⁺ hyohn⁺. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ jnä⁺ hyohn⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ hyoh⁺
 lä⁺ jēē⁻ hī⁻ lle⁻ dsē⁻ he⁻ jäh⁺ Jesucristo.

Ga⁺ jäh⁺ Paa⁺ ha⁻ lä⁺ jmee⁺ Timotä

9 Jmee⁺ bii⁺ ya⁺ jēē⁻ jnä⁺ चाह⁺. 10 Ma⁻ beē⁺ Dema jnä⁺, mah⁺ hnooh⁻ gyih⁺ he⁻
 cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Ma⁻ ngooy⁺ jwū⁻ Tesalónica. Crescente ma⁻ ngoo⁺ ta⁺ hwa⁺
 Galacia, Tito ma⁻ ngoo⁺ ta⁺ hwa⁺ Dalmacia. 11 Jaa⁻ Luca ga⁺ gya⁺ kyaah⁺ jnä⁺.
 Ja⁻ jäh⁺ Marco ta⁺ la⁻ wa⁺ ra⁻ ga⁺ tē⁻ jee⁺ ñeeh⁺. Hī⁻ na⁻ jmää⁺ kin⁺ kyaah⁺ ta⁺ la⁻.
 12 Ma⁻ cheen⁺ Tíquico ta⁺ jwū⁻ Éfeso. 13 Wa⁺ ra⁻ ga⁺ tē⁻ jee⁺ ñeeh⁺, ja⁻ kah⁻ ko⁻ lla⁻
 hmih⁻ lloo⁺ kin⁺ he⁻ ga⁻ kyen⁺ kih⁺ Carpo jee⁺ jwū⁻ Troa. Hi⁻ dsooh⁻ hoh⁺ kah⁺
 lä⁺ jē⁺ mo⁻ je⁻ na⁻ gyēē⁻ kin⁺, hi⁻ he⁻ jmee⁺ ga⁺ bii⁺ kin⁺ loo⁺ jah⁺ jee⁺ siin⁺.

14 Leja⁺ tē⁻ ñe⁻ he⁻, ga⁺ jmee⁺ cha⁻ miuh⁻ hñih⁺ kin⁺. Dio mi⁻ hmaa⁺ ha⁻ koh⁺
 te⁻ he⁻ ga⁺ jmeey⁺ kin⁺. 15 Hä⁺ hñaa⁺ kyaayh⁺. Peer⁺ hnøøy⁺ lla⁻ dsēēy⁻ kih⁺ juu⁺
 he⁻ kwa⁻ jne⁻.

16 To⁻ nē⁻ lä⁺ ma⁺ ga⁺ lloon⁺ nē⁻ ta⁺ jee⁺ ma⁺ lään⁺ hñiin⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ ga⁺ jmee⁺ be⁺
 kin⁺, lä⁺ jēē⁻ ba⁺ ga⁺ beē⁺ jnä⁺. Sa⁺ wa⁺ jmee⁺ Dio kwaat⁺ kih⁺ he⁻ ja⁻. 17 Pero Dio
 cheh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, ga⁺ kway⁺ be⁺ kin⁺, lä⁺ jiih⁺ ga⁺ hñaa⁺ ga⁺ kwan⁺ juu⁺ kiyh⁺ mah⁺
 wa⁺ nuu⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ sa⁺ laa⁺ judiu. Hi⁻ lä⁺ ja⁻ ga⁺ kway⁺ be⁺ kin⁺ ga⁺ lä⁺ ay⁺ jnä⁺
 he⁻ ma⁺ kuh⁺ hyah⁻ jnä⁺. 18 Hi⁻ lä⁺ ja⁻ lä⁺ Dio jnä⁺ kih⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ hñih⁺, tēēy⁺
 jnä⁺ ya⁺ jwū⁻ kiyh⁺. Lä⁺ ja⁻ wa⁺ la⁻ juuh⁺ kiyh⁺ ga⁺ lä⁺ jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. Wa⁺ la⁻
 lä⁺ ja⁻.

19 Jmee⁺ Dio kih⁺ Prisca hi⁻ kih⁺ Aquila. Hi⁻ jmee⁺ Dio kih⁺ hī⁻ ча⁻ ча⁻ neh⁻
 kih⁺ Onesíforo. 20 Erasto ga⁺ jäh⁺ jwū⁻ Corinto, Tróximo ga⁺ llaan⁺ jwū⁻ Mileto
 kih⁺ he⁻ dsaayh⁺. 21 Ja⁻ jmeeh⁻ bii⁺ ñeeh⁺ to⁻ चाह⁺ la⁻, na⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ ja⁻ jii⁻
 gyuu⁺. Eubulo jmee⁺ Dio kyah⁺, hi⁻ lä⁺ ja⁻ jmee⁺ Pudente, kyaah⁺ Lino, kyaah⁺
 Claudia, hi⁻ lä⁺ jēē⁻ øøh⁺ jne⁺ hī⁻ tääh⁺ jee⁺ la⁻ ka⁻ läh⁻.

²² Wa' hää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` tuh`hoh', wa' mi-jää' Dio hne-. Wa' la' lä'ja-.

Tito

Juu' la- ga' sih' Paa' kih' Tito

¹Jnã' Paa' jmeen' ta' kih' Dio, hi' laan' apóstol kyaã' Jesucristo he- ja- jmeen' juu' kih' hi- na- lleeh' kyaã' Dio, mah' lá-dsoo' dséy' kiyh' hi' lá-jwé' ja- lá-ngéey' ha- lá-la' ju'dsoo' he- tóoh' jne'. ²He- ja- kye' jne' o-jòh' dsé- he- cháã- jne' táã' lá-jé' joh' jmi' cha-, lá-koõ- ga-bãäh- Dio hñii' ja-ga' llay' jmi' gyuu'. Hi' sa' ta-juuy'. ³Lã- ma' ga-lloo' jmi', ga-mi' jnãäy- juu' kiyh' he- na- hñaan' kwan' lá-koõ- mada- ga' jmee' Dio hi- láã- jne'. ⁴Siin' kyah' Tito, hne- laah' lá-koh' gyuu' kyaan' ta-la' kih' he- ma-dsoo' hoh' kih' Dio ko-jòh' kyaah' jnã'. Ngün' kih' Dio hi- laa' Tää' jnãn' hi' ngün' kih' Jesucristo Dsa-jòoh' jnãn', hi- ga-lãã' jne', wa- kway' he- llu' kyah', wa- lá-nih' dséy' hne-, hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah'.

Ha- lá- hnøø' kih' hi- kye- nē' kih' øøh' jne'

⁵Ga-llaan' hne- Creta (hwa' he- há' jee' jmi' ñeeh-) mah' mi'hñaa' ta' he- ga' hnøø' le'. Hi' lá-kaa- jwi- jee' gooh', ja- hñaa' dsa-gyuu' kyaã' lá-koõ- lá-koõ- gwah', lá-koh' mada- ga' jmeen' kyah'. ⁶Hnãã' jaa- hi- sa- na-bãäh' ni' miih- dsoo', jaa- dsa-ñuu' hi- kyaah' jaa' ba' dsa-mé', hi' hnøø' ma-dsoo' dsé' chih- kyaay', hi' jaa- hi- sa' hii' juu' kih' chih- kyaã' he- jmeey' wa' he- cha- he- hi' ni' sa' cháayh-. ⁷Jmee' bii' kih' dsa-gyuu' he- sa' na-bãäyh' go-te' lá-llu' he- há' gooy- ta' kih' Dio. Hnãã' jaa- hi- sa- jmãã' hñii' jòoh', jaa- hi- sa' lá-llee' cháh', jaa- hi- sa' hih', jaa- hi- sa' hnee-, jaa- hi- sa' hee' dsé' kuu'. ⁸Hnãã' jaa- hi- kwa' jee' já' dsa- hi- go-nãã', jaa- hi- hnooh- ma-la' he- llu' ba', jaa- hi- ngé' koõ- nëé', jaa- hi- jmee' he- llu' jmah', jaa- hi- na-jngéé', jaa- hi- lih' háã' hñii'. ⁹Hnãã' jaa- hi- chooh- koõ- hweh- ju'dsoo' he- ma-mi-téé' jne', mah' lá-ja- hléeyh' jñah' dsa- kyaah' ja' ba' juu' la-. Hi' lá-ja- ba' liyh' lla-dséey' kih' hi- hlééh- wii' kih' ju'dsoo'.

Ta'jwoh' hi- kwa' juu' ta'juu'

¹⁰Peer- cháã- jwéé' hi- cháah-, hléeyh' juu' he- sa' jmãã' ta', mi-gaay' dsa-. Hi' jee' kih' lá-jéé' hi- he', jwéé' hi- jáh', jmee' bii' ñuu' jmi' ngo' kih' dsa-ñuu-. ¹¹Jmee' bii' jne' jwé' kiyh' mah' mo-so' hlééh' gyih' juu' he- sa' jmãã' ta'. Kyaah' juu' kiyh' ga-nãäy' lá-joh' hne' chih' heey' dsé' lá-jah' hi- táäh' cháneh-, mi-téey' dsa- he- sa' lle' kih', lá-jwé' jee' liyh' kuu'.

¹²He' ba' dsa- hi- ngéé- juu' kih' dsa- gooy' jáyh' lá-la-: "Jne' hi- tóoh'n' hwa' Creta la-, peer- ta-juu' jne'. Ma-ra' jah' hlééh' laa' jne', jwéh' jne', jlaa' jne'", ga-jáyh'. ¹³Ma-ra' ju'dsoo' na- lá-ja- laa' dsa- he'. He- ja- jwééh'n- hne-, hweh- juuh' kiyh' mah' dsa-taayh' na-jngéey' kyaah' ju'dsoo' ba'. ¹⁴Ta' wa' jmeey' he' juu' ma-gyuh- kih' dsa- judiu, ni' sa' wa' jmeey' he' ñuu' he- kwa- dsa- hi- ma-be' ju'dsoo'.

¹⁵Lã-jé' ba' he- cha-, llu' ba' la' kih' hi- lluu'. Pero kih' hi- na-hee' dsé' kyaah' hi- sa' ma-dsoo' dsé' kih' Dio, ni' koõ- sa' llu' kiyh'. Ma-na-hee' go-te' lley', hi' lá-kye- huusé- kiyh' na-hee'. ¹⁶Jáyh' kyuu' Dio, pero kyaah' he- jmeey' ja-, sa' dsoo' juu' kiyh'. Peer- sa' lá-jéé' jne' lá-koõ- jmee' dsa- he', peer- cháayh-, mo-so' jmãäy' jmeey' ni' koõ- ta' llu'.

2

Ha- lä- hnøø' jmee' dsa- lä- jiih' jäh' Jesús

¹ Pero hne-, hlēēh' ba' hne- lä- koh' la' ju' dsoo' he- ma- mi- tēē' jne'. ² Lä- jēē- dsa- gyuuh' hnøø' ngēy' koō- nēē' ba', hnää' jaa- hi- hä' ta' kih', jaa- hi- hää- hñii', jaa- hi- ma- kyuuh' he- ma- dsoo' dsē- jne', jaa- hi- hnää' dsa-, jaa- hi- kwēēh- dsē' ma' cha- he- wii'. ³ Ja- ba' lä- ja- lä- jēē- dsa- ma- hyaa', hnøø' cha- nuuh' kiyh'. Sa- wa' kooyh- juu' jwii', sa- wa' hiiyh' jmah' mi' jēh' ma- ää-, hi- hnøø' mi- tēēy' dsa- he- llu' jmah' ba'. ⁴ Hnøø' mi- tēēy' dsa- mē' kwaa- ha- lä- jmeey' mah' lä- hnäy' dsa- nuuh- kyaay' hi- lä- ja- lä- hnäy' gyuu- kyaay'. ⁵ Hnøø' häy' hñiiy', hnøø' ngēy' koō- nēē' ba', hnøø' høøy' cha' neh' kiyh', hnøø' llu' dsēy', hnøø' hwaay' kyaah' dsa- nuuh- kyaay', mah' ni' jaa- sa- wa' mi- kwah' juu' kih' Dio.

⁶ Ja- ba' lä- ja- hnøø' hlēēh' dsa- nuuh- kwaa- mah' häy' hñiiy'. ⁷ Hne- to- nē', jmee' he- llu' jmah' ba' mah' lä- tēē- dsa- jmee' lä- koō- jmeeh-. Ja- jmeeh- hne- ka- läh' ja- ba' lä- koō- mi- tēēh' dsa-, ta- wa' ta- juuh' kih' dsa-. ⁸ Hlēēh' dsa- juu' na- jngii' he- sa- toh- wii' mah' lä- jēē- hi- na- høøh' ja- o- hih' kih', lä- ja- mo- so- cha- he- kih' hlēēyh' wii' kyah' hnäh'.

⁹ Chiih' hi- jmee' ta' kih' dsa-, wa' jmeey' lä- tih- dsē' juuy' ba', sa- wa' jiiyh' juu' kyaayh'. ¹⁰ Chiiyh' sa- llu' hēēy' dsa- juu' ta'. Wa' mi- jnäy- he- laay' jaa- hi- mi- te' kih' lä- jē- ba'. Lä- ja- jēē- dsa-, jnaah' llu' juu' kih' Dio hi- lää- jne'.

¹¹ Jēēh', na' ma- lä- jnä' kih' lä- jēē- dsa- ha- lä- koō- llu' dsē' Dio kyaayh' mah' lä- ja- lääy'. ¹² Ju' hmēē- he- mi- tēē- jne', sa- kwa- jwē- jmeen' he- hñih', ni- he- jmeen' he- hēē' dsē' jmi- ngo' jnän'. Lä- ja- mi- tēē- jne' ngēn' koō- nēē' ba', jmeen' he- llu' jmah', hi- he- hnääh- Dio ta' ko- jiih' tøøh' jne' jmi- gyuu- la-. ¹³ Hi- ga- nøø' ba' jne' jøøn' lä- jiih' lä- jnää' Jesucristo hi- laa' Dio Jøøh' jnän' hi- lää- jne'. Peer- jnaah' le' jmi' ja-, he- ja- jmee' chaa- jne' llu' ta' ko- jiih' tøøhn' jøøn' he- lä- te' juu' ja-. ¹⁴ Hi- he- na- ga- ngēē- hñii' ta- la- jnä' jne' mah' lääy' jne' kih' lä- jē- he- hñih' hi- lä- ja- jmäy' jne' na- jngēē' go- te', mah' leē' jne' koō- nää' dsa- kyaay' hi- hēē' dsē' jmee' he- llu' jmah' ba'.

¹⁵ Mi- tēē' dsa- juu' la-, hlēēh' dsa-, juuh' kiyh' lä- koō- mada- nuuh', mah' ni' jaa- sa- wa' mi- kwah' hne-.

3

¹ Mi- dsooh- dsēy', wa' jmeey' he' hi' wa' nuuyh' mada- he- jmee- lä- jēē- dsa- ta', hi' wa' lla- dsēy' jmeey' he- llu' jmah' ba'. ² Sa- wa' hlēēyh' wii' kih' dsa-, sa- wa' llay- hñii-. Wa' llu' dsēy' kyaah' dsa-, wa' jmäy' hñiiy' hwaä' kyaah' lä- jēē- ba'.

³ Jēēh', lä- kye- jne' ma' taa- jne' jää', ma' chaa- jne', sa- nuuh' jne', ma' na- hēē' jne' kih' Dio, ma' laa' jne' kyaa' lä- jē- he- ma' hēē' dsē- jne', ma' tih- dsē- jne' na- ku' na- ngii' he- hñih', ma' hñaa- dsē- jne', ma' wii' dsē- jne', ma' na- høøh' dsa- jnän' hi- ma' na- hääh' jne' dsa-. ⁴ Lä- koō- ma' tøøh' jne' lä- ja-, Dio jnän', hi- lää- jne', ga- mi- jnäy- ha- lä- llu' dsēy' kyaah' jne', hi- ha- lä- koō- hnäy' jne'. ⁵ He- ja- ga- lääy' jne' pero ja- ta- la- kih' he- ma- jmee' jne' he- llu'. Ga- lääy' jne' kih' he- ga- lä- ñih' dsēy' jne' ba', hi- ga- jmeey' ga- lä- chaa- jne'. He- ja- la- lä- koh' he- ga- gyeeyh- jne'. Ga- laa' jne' hmēē- ta- la- kih' Jmi- lle' Na- jngii'. ⁶ Ja- kyaah' hih' ga- cheē' Dio Jmi- lle' kiyh' né'

jnän` ta` la` kih` Jesucristo hi` lää` jne'. ⁷ Kih` he` llu` dsëy` ga` jmääy` jne` lluy`
, lä` ja` hñah` jne` heen` he` tøøh` jne` jøøn` jee` mo` so` juu` jne` jìh` koh`.

⁸ Juu` he` ma` jwahn` la`, la` ju` dsoo`. Hnoon` jmeeh` bii` kwah` juu` la`.
Hlëëh` hi` ma` lä` dsoo` dsë` kih` Dio mah` wa` ngëëy` hñiiy` jmeey` he` llu`
jmah` ba`. He` la` ba` llu` hi` jmää` kih` lä` jëë`. ⁹ Ta` kwaa` hñaa` kyaah` juu`
he` sa` jmää` ta` hi` ni` kyaah` juu` ha` lä` ma` laa` ma` hyaa` ta` gyuu` jnän`.
Ta` taah` hñaa` jee` tääh` dsa` hi` ti` choo` juu` hi` hi` te` jëë` kwaan` kih` ley`
kih` Moisé. Jëeh` juu` ja` sa` jmää` ni` miih`, ni` sa` kye` ya` jøø`.

¹⁰ Cher` mah` jee` kyah` hnäh`, chaa` ja` hi` hnøø` jmee` to` nää`, hlëëy`
koo` hä` to` hä`. Hi` cher` mah` sa` ga` jmeey` he` juu` kyah`, lleey` go` te`
ba`. ¹¹ Ma` ñeh` ba` hne`, hi` jmee` lä` ja`, he` ma` kayh` jwë` ba` ja`. Ja` ba`
dso` kye` he` jmeey` ja`, bääy` dsoo`.

Ga` hih` Paa` juu` kih` Tito

¹² Wa` ra` ga` tē` jee` cheen` Artema o` Tíquico ta` kyah`, ja` go` jëëh` jnä` chah`
ta` jwi` Nicópoli. Jee` ja` jmeen` hu` dsë` dsa` ngëen` jii` gyuu`. ¹³ Wa` ra`
ga` lloo` Zena hi` cheh` né, kyaah` Apolo ta` na`, ja` jmeeh` be` kiyh` lä` jiih`
jee` le`. Ja` kwëëy` lä` jë` he` jmee` bii` cha` jwë` jee` dsa` nääy`. ¹⁴ Wa` lä` tēë`
lä` jëë` øøh` jne` jmeey` ta` llu` jmah` ba` mah` lä` cha` he` kyaah` jmeey` be` lä`
ma` chaa` hi` lla` kyaa`. Mah` sa` dsa` taayh` lä` koo` hi` sa` ma` jmee` ta`.

¹⁵ Lä` jëë` hi` tääh` kyaah` jnä` jee` la` jmeey` Dio kyah`. Hi` jmee` Dio
kih` lä` jëë` hi` hnää` jne`, lä` llu` he` ma` dsoo` dsëy` ko` jøøh` kyaah` jne`. Wa`
mi` jää` Dio lä` jëë` hnäh`. Wa` la` lä` ja`.

Filemón

Juu' la- ga' si' Paa' kih' Filemón

¹ Jnã Paa' hãän' neh' ñe' kwaat' kih' Jesucristo. Siin' juu' la- ko-jøh' kyaah' øøh' jne' Timotã. Siin' kyah' Filemón, hnaan' hne' kih' he' jmee' jne' koo' ba' ta'. ² Ja' ba' lã' ja' siin' kih' dsa' më' øøh' jne' Apia kyaah' Arquipo ka' lãh', he' ba' hi' jmee' ta' he' jmee' jne'. Hi' lã' ja' kih' lã' jëë' øøh' jne' hi' dsa' ñee' cha'neh' kyah'. ³ Ngiiin' kih' Dio hi' laa' Tãã' jnãn' hi' ngiiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnãn', wa' kway' he' llu' kih' lã' jëë' hnãh' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah'.

Ga' kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

⁴ Lã' jë' jiih' wa' ra- ga' ngiiin' kin' kih' Dio kyaan', dsooh' ba' dsen' hne'. Kwan' ti' hmaah' kiyh' ta' la' kyah', ⁵ kih' he' ga' nuun' kyah' ha' lã' hnaah' Jesús Dsa-jøøh' jnãn' hi' ga' nuun' ha' lã' ma' dsoo' hoh' kiyh', hi' he' hnaah' lã' jëë' hi' laa' kyaa' Dio. ⁶ Hi' ngiiin' kih' Dio mah' jwih' jñah' ha' lã' la' he' ma' dsoo' hoh' hi' ngiiin' kiyh' mah' lã' ngëeh' ha' lã' ma' mi' jãã' Dio jne' ta' la' kih' Cristo Jesús. ⁷ Peer' chaã' jnããh' llu' he' ma' nuu' jnããh' ha' lã' hnaah' dsa', he' ja' ma' nøh' dsë' jnããh'. Jëeh' ta' la' kyah' hne' øøhn', ma' tëë' be' lã' jëë' hi' laa' kyaã' Dio.

Paa' ga' cheë' Onésimo ka' lãh' kih' Filemón

⁸ Ta' la' kih' Cristo cha' jwë' kin' jmeen' hih' kyah' mah' jmeeh' lã' lle' kih'. ⁹ Pero llu' ga' laan' hlëëhn' hne' kyaah' juu' llu' ba', kih' he' hnaan' hne'. Jnã Paa', ma' gyuh' ba' jnã' hi' lã' ma' hãã' ba' jnã' neh' ñe' kwaat' kih' Jesucristo, he' ja' chuun' kyaah' hne'. ¹⁰ Ta' jmee' hñaã' hoh', ja' kwah' be' kih' Onésimo, jëeh' laay' lã' koh' jaã' gyuu' kyaan' kih' he' ga' heeyh' juu' kih' Dio jee' hãän' neh' ñe' la'.

¹¹ Jãã' sa' ga' ma' heeyh' kih' Dio sa' ga' jmãäy' ma' jmeey' ta' kyah', pero na' jmãäy' kin' hi' jmãäy' kyah' ka' lãh'. ¹² Na' cheeh' jnih' ka' lãh' kyah'. Heeyh' lã' koh' he' heeh' jnã' ba'. ¹³ Hnoon' jãy' kyaah' jnã' ta' ko' jiih' hãän' neh' ñe' kwaat' kih' ju' hmëë' mah' jmeey' be' kin' llah' hne'. ¹⁴ Pero sa' hnoon' jmeen' bii' cher' mah' sa' lla' hoh', mah' sa' wa' la' lã' koo' he' wi' he' ngiiin' kyah'. Wa' la' lã' koo' hnooh' hñaah'. ¹⁵ Go' laan', ga' lã' øøy' kyah' ko' hwëë', mah' lã' ja' heeh' hnih' ka' lãh', he' jãy' kyaah' hne' go' te'. ¹⁶ Na', mo' so' laay' wa' hi' cha' hi', hi' jmee' ta' kih' dsa'. Na' ga' laay' ma' ra' øøh' jne' hi' hnaan' cha' miih'. Ha' ga' sa' lã' hnaah' hnih', lã' llu' he' ma' laay' dsa' kyaah' jne' hi' ma' laay' kyaã' Dio ka' lãh'.

¹⁷ Lã' ja', cher' mah' laa' jnã' ome' kyaah', heeh' Onésimo lã' koh' he' ma' heeh' jnã' ba'. ¹⁸ Cher' mah' cha' he' ma' jmeey' kyah' o cher' mah' ääy' miih' kyah', jmee' kwaat' lã' koo' jnã' ba' ään' kyah'. ¹⁹ Jnã Paa' siin' kyah' kyaah' goon', jnã' jwahn' mi' hmaahn' kyah', kih' he' sa' hnoon' jwëëhn' hne' he' ääh' kin' lã' llu' he' ga' laah'. ²⁰ Lã' ja' øøhn', jmee' jëë' dsen', jmee' nøh' dsen', lã' hnøø' Dsa' jøøh' jnãn'.

²¹ Jmeen' dsoo', nuuh' ba' hne' he' ma' siin' la'. Man' jmeeh' ga' hne' cha' ga' miih' lã' koh' ga' he' ma' jwahn' la'. ²² Hi' ja' ba' lã' ja', mi' llu' ha'

jee' jän'. Cha' ba' o'jəh' dsē' kin', nuu' ba' Dio lä'jē' he' ngih' hnäh', kwa' bih' jwē' nün' na'jēēn' hnäh'.

²³ Epaфра jmee' Dio kyah'. Hi' la' na', hää' neh'ne' kyaah' jnä' jee' la' kwaat' kih' Cristo Jesús. ²⁴ Hi' lä'ja' jmee' Dio kyah' Marco, Aristarco, Dema, kyaah' Luca. Lä'jēē' hi' he' jmee' ta' kih' Dio kə'jəh' kyaah' jnä'.

²⁵ Jesucristo Dsa'jəəh' jnän' wa' mi'jəəy' jmi'lle' kyah' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

Hebreos

He-la-je-he-ga'looo'kih'dsa-hebreo

Jøøh' ga' Joo' Dio lä'koh' ga' lä'jēē' ángel

¹ Joh' jiih' sa' ga' hlēēh' Dio kyaah' dsa' ma' gyuh' jnān' llo'joo'. Ga' cheey' hi' ga' ngēē' juu' kiyh', kih' dsa' ma' gyuh' jnān'. Ko' llaa' hi' ga' ngēē' juu' he' ga' hyoh' juu' kiyh' jee' ma' kēy' hi' jñah' ko' llaa' ga' hēē' mi' nē' he' ga' mi' jnāā' Dio kiyh'. Ja' koo' nēē' ga' jmeē' Dio ha' lä' jee' ga' hlēēyh' kyaah' hi' ma' ngēē' juu' kiyh'. ² Pero jee' ma' dsaa' jmi' la', ga' hlēēh' Dio jne' ta' la' kyaah' Joo'y' ba', hi' ga' tooyh' goo' ga' lä' jē' he' cha', hi' he' ba' hi' kyaayh' ga' jmeey' gyuh' hwa' ka' läh'. ³ Hi' he' mi' jnāā' na' hñaa' lä' jēē' ha' lä' koo' jøøh' laa' Dio, kih' he' laay' koo' heeh' kyaah' Dio. Hi' kyaah' juu' kiyh' he' bee', høoy' ga' lä' jē' go' te' he' cha'. Hi' ma' ngēē' ma' chey' dso'kye' jnān', ja' ga' ga' gyay' jwoo' ra' lluu' kih' Dio Jøøh' hi' gya' gyuh'.

⁴ Jaa' hi' he' ba' ya' hēē' jøøh' ga' lä'koh' ga' lä' jēē' ángele. Jēēh', ga' hyoyh' koo' jmi' he' kyeē' ga' lä'koh' ga' he' ga' hyoh' ángele. ⁵ Jēēh' ni' jaa' ángel jiih'koh' sa' ga' jäh' Dio siyh':

Hne' laah' gyuh' kyaan'.

Na' ma' laan' Täā' kyaah'.

Ja' ba' lä' ja', sa' ga' siyh' ni' jaa' ángel lä' la':

Jnä' leen' Täā' kyaah'.

Hne' leeh' gyuh' kyaan'.

⁶ Koo' ka' läh', lä' ma' ga' cheey' jmi' gyuh' la', Joo'y' hi' laa' to' nē', ga' jäh':

Lä' jēē' hnäh' ángele kyaā' Dio, jmeē' hnäh' juuh' kiyh'.

⁷ Pero lä' la' ba' ga' hlēēyh' kih' lä' jēē' ángele:

Dio cheē' ángele kyaā', laa' lä' koo' lle'.

Ángele hi' jmeē' ta' he' kiyh', laa' lä' koo' je' he' hēē'.

⁸ Pero lä' la' ba' ga' siyh' Joo'y':

Hne' Dio, jmeeh' hih' ga' lä' jē' joh' jmi' cha'.

Kyaah' ju' dsoo' jmah' ba' jmeeh' hih'.

⁹ He' llu' jmah' ba' hnooh', hne' sa' hnooh' go' te' he' hliih'.

He' ja' hñii' Dio, hi' laa' Dio kyaah', hi' he' ga' hñaa' hne'.

Lä' ja' ga' jmeey' jēē' hoh' cha' ga' miuh' lä'koh' ga' lä' jēē' dsa' kyaah'.

¹⁰ Hi' ga' jäh' ka' läh' lä' la':

Hne' Dsa' jøøh', lä' ma' to' nē' ga' llah' jmi' gyuh' la',

Hñaa' ba' hne' ga' jmeeh' gyuh' jmi' gyuh'.

¹¹ Lä' jē' he' ja' lla' ba', pero hne' lä' ma' chaah' na' ba'.

Dsa' gyuh' ba' gyuh' hwa', lä' koo' dsa' gyuh' sa' hmiuh'.

¹² Lä' koo' bää' dsa' sa' hmiuh', lä' ja' bääh' ga' lä' jē' he' ja', hi' dsa' lä' sii' ka' läh'.

Pero hne', lä' ma' laah' na' ba', jiih'koh' sa' gyuh'.

¹³ Juu' lä' la', jiih'koh' sa' ga' jäh' Dio siih' jaa' ángel. Joo' bih' ga' hlēēyh' lä' la', lä' ma' ga' jäh':

Na' hne' jwoo' ra' lluu' kin' la',

lä' jiih' lloo' jmi' laan' huuh' tiih' lä' jēē' hi' na' høøh' kyah'.

14 ¿Ja' jee' lá' jéé' ángele, koo' ga' náá' mada' ba', laay' jmi' lle' hi' ga' chee' Dio mah' jmeey' ta' he' kih' lá' jéé' hi' laa' kwaan' láá'?

2

Ta' wa' gaa' dsé' jne' juu' he' láá' jne'

1 He' ja' jmeé' bíi' jmeen' cha' ga' miih' he' kih' juu' he' ma' nuun' mah' sa' wa' lá' øø' jne' kih' jwé' llu' he' ma' tøøhn'. 2 Jééh', ley he' ga' ngéé' ángele kih' Moisé, ma' la' koo' hmooh' hweh'. He' ja' lá' jéé' hi' ma' dsa' hlääh' kih' hmooh' ja', hi' lá' jéé' hi' ma' chaah', ga' jéey' wi' lá' koo' lle' kiyh'. 3 ¿Ha' lá' ja' tééh' jne', cher' mah' sa' ga' jmeé' jne' he' kih' juu' he' láá' jne' he' kyeé' ga' lá' koo' ley ja'? He' ba' hñii' Dsa' jøøh' jnän' ga' kwa' juu' la' to' né' ha' lá' jee' láá' jne'. Ma' ngéé' he' ja', lá' jéé' hi' ma' nuu' kiyh', ma' jmeey' dsoo' kih' juu' la' jee' jnän'. 4 Hi' ga' jmeé' Dio dsoo' juu' kih' dsa' he' jee' ga' nááy' kway' juu', jééh' Dio hi' kyaayh' ga' jmeé' cha' miih' he' juh' gaa', hi' ga' jmeey' na' ku' na' ngii' he' jmeé' jéé' dsah' dsa'. Hi' ga' kwéeyh' jmeey' na' ku' na' ngii' ta' kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii', lá' koo' hyoh' dséy'.

Jesucristo ga' laa' kwee' kyaah' jne'

5 Sa' ga' kwa' Dio jwé' kih' ángele jmeé' hih' kih' jmi' gyuu' he' na' ga' já', he' ma' løø' jne' hléehn' miih' kih'. 6 Cha' jee' na' sii' kih' hi' ga' hlééh' lá' la': ¿Hee' laa' dsa' jmi' gyuu' mah' lá' ma' dsooh' ba' hoh' kiyh'?

¿Hee' laa' dsa' hi' laa' jmi' ngo' mah' lá' ma' jmääh' ba' hñih' he'?

7 Miih' jmi' ba' ga' jmääh' hñih' mäh' ga' miih' lá' koh' ga' jee' lá' jéé' ángele. Ja' ga' ga' llaayh' høøy' hi' ga' jmääh' hñih' jøøh' mah' lá' ja' lá' gah' dsih'.

Hi' ga' tøøh' gooy' ga' lá' jé' ba' he' cha'.

8 Ga' lá' jé' he' cha' ga' llah' ta' hwa' huu' tiy' mah' jmeey' hih' kih', lá' ja' na' sii' juu' kih' Dio.

Kyaah' he' ga' tooh' Dio gooy' ga' lá' jé' he' cha', he' ja' ni' miih' sa' ga' já' he' sa' le' jmeey' hih' kih'. Pero na' ga' juh' sa' ga' ma' jnäh' he' jmeey' hih'.

9 Pero ñe' ba' jne' kih' hi' ga' já' mäh' ga' miih' lá' koh' ga' jee' lá' jéé' ángele. Ga' llaa' Dio høøy', hi' ga' jmääy' jøøh' mah' lá' gah' dsih' lá' llu' he' ga' juuy'. Hi' kih' he' llu' dsé' Dio, he' ja' ba' ja', ga' ngéey' Jesús he' ga' juuy' he' llu' kih' ga' lá' jéé' ba'.

10 Ga' lá' jé' ba' he' cha' na' la' kih' Dio hi' la' kiyh' ka' läh'. Hi' ga' lá' hnøøy' téey' jwéé' jooy' ya' jwi' kiyh'. He' ja' sooh' ba' kih' Dio, he' ga' mi' lluyy' go' te' Jesús hi' láá' jne', ta' la' kih' he' ga' jéey' wi'. 11 Jne' hi' na' jngéé', hi' lá' ja' Jesús hi' jmää' jne' na' jngéé', lá' jéé' jne' laa' kyaa' Tää'. Kih' he' ja', sa' la' o' hih' kih' Jesús téeyh' jne' øøyh'. 12 He' ja' ga' jäh' Jesús siiyh' Dio:

Hléehn' kyah' cha' né' lá' jéé' øøhn'.

Jee' dsa' ñee' lá' jéé' øøhn', jee' ja' hän' kyah'.

13 Hi' ja' ba' lá' ja' ga' jáyh':

Kye' ba' jnäh' o' jøh' dsé' kiyh'.

Hi' koo' ka' läh' ga' jáyh':

Hii' jnäh' la' kyaah' jooy' hi' ga' kwéeyh' jnäh'.

14 Kih' he' kye' jmi' ngo' lá' jéé' jooy' he', lá' ja' ka' läh' hñiyy' ma' kyey' jmi' ngo' hi' ga' juuy'. He' lá' ja', ga' liyh' ga' lla' dséey' kih' hi' sa' llu' hi' jngiih' kih' dsa'. 15 Mah' lá' ja' lááy' hi' tääh' goh' juu' lá' jiih' jmi' chaq'.

16 Dsoo' ba' sa' jay' mah' kway' be' kih' ángele. Jay' mah' kway' be' kih' lá'jéé' hî- laa' sa'ju- kih' Abraham ba'. 17 Kih' he-ja- ba' ja-, he- ga'la' bii' kiyh' ga-lëéy' jmi-ngo', ja' ba' lá'koo- laa' jne'. Lá'ja- ga-laay' jaa' jmi-dsa- jøøh' hî- jøh- dsé', hî- mi-te' kih' Dio mah' lá'ja- chey' dso'kye- kih' lá'jéé' dsa-. 18 Kih' he- ga'jééy' wii' lá'koo- ma' ga'ka' dsa- dséy', he-ja- ba' ja' kyuyh- kway' be' kih' hî- gwa' huu'dsë- hlih' kih'.

3

Jesús ba' laa' jøøh' lá'koh' ga' Moisé

1 Lá'jéé- hnäh' øøhn' hî- na-jngéé', lá'jéé- hî- na'jnää' gyuyh' ya'jwii' kih' Dio, jmee' da' hnäh' miih- huu'dsë- ha- lá'koo- laa' Cristo Jesús. Hî- he' to-né' ga-kwa' juu' he- ma' heeh' jne' la- hi- laay' jmi-dsa- jøøh' jnän' ka-läh'. 2 Hî- he' ga-mi-teh' kih' hî- ga'hñay', ja' ba' lá'koo- ga-mi-te' Moisé lá' ma' kyey- né' kih' dsa- hî- laa' kyaa' Dio. 3 Pero lle' jmeen' juuh- kih' Jesús lá'koh' ga' kih' Moisé, ja' ba' lá'koo- la' kih' jaa- hî- jmee' koo- hne'. Kyee' ga' hî- ga'jmee' hne' lá'koh' ga' hñii' hne'. 4 Jééh' ga-lá'jé- hne', chaä- ba' hî- ga'jmee'. Pero Dio ba' hî- ga'jmee' ga-lá'jé- go-te' he- cha-. 5 Lá'ja- Moisé, koo- ga'jmeey' ta'he' kih' Dio ba'. Dsoo' ba', ga-mi-teyh' lá' ma' kyey- né' kih' dsa- kyaa' Dio. Ga-jäyh' ha- lá' la' juu' he- lá' cha- kéé-, ma-ngéé' ma-juuy'. 6 Pero Cristo ba' laa' jøøh' lá'koh' ga' Moisé, kih' he- laay' joo' Dio hî- kye- né' kih' dsa- kyaa'y'. Hî- laa' jne' dsa- kyaa' Dio, cher'mah' tøøh' jne' koo- hweh- kyaa'h' o'jøh- dsë- jøøn' kih' Dio lá' jiih' llaa' jmi-gyuyh'.

Ha- lá' teeh' dsa- dsë' kyaa'h' Dio

7 Wa' nuu' jne' lá'koo- jah' Jmi-llé' Na-jngii' kih' Dio: Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', 8 ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh', lá'koo- ga'jmee' dsa- hî- sa' ga'hii' ma' nuu' lá' ma' ga'kay' dsën' jee' oo' hwa' kii'. 9 Jee' ja- dsa- ma-gyuh- kyaa'h' hnäh' ga'kooy' kyaa'h' jnä', ma' jééy- he- ga' na- ma' jmeen' kyaa'yh'. Ma'ke' ga'jééy' lá'jé- he- juh' gaa- he- ga'jmeen' kiyh' to'loo' ji-ñe-. 10 Kih' he-ja-, ga-lá'lleen' kyaa'h' dsa- he', mah' ga'jwii' jnih': "Huu'dsë- kyah' hnäh' há' tää' ta' jee' jyoh'. Sa' hnooh- hnäh' lá'kyuyh- hnäh' hee' ja- he- llu'." 11 He-ja- ga-tään' hñiin' ma' ga'ya'jéé' dsën' kyaa'h' dsa- he': "Sa' heh' dsa- he' jee' teeh'n' dsën'", ga'jah' Dio. 12 Leeh- hnäh' øøhn', ni' jaa- hnäh' ta' wa' hñaa- hoh' hnäh' he- sa' heeh' hnäh' kih' Dio jiih- mah' sa' wa' lá-øø' hnäh' kiyh'. 13 Lla- he- ja-, kwa' hnäh' be' kih' dsa-kyaa'h' hnäh' koo- jmi' koo- jmi', na' lá'cha- jmi'. Mah' sa' leh- he- hlih' hnäh' he- mi-goo- kyah' hnäh'. 14 Jééh' ma-laa' jne' koo- kyaa'h' Cristo cher'mah' lá' ma-kyen' ja' ba' o'jøh- dsë- kiyh' lá' jiih' llaa' jmi-gyuyh', ja' ba' lá'koo- ga'jmee' jne' lá' ma' to-né'. 15 Lá'la- hnøø' jnän', lá'koo- jah' juu' la': Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh', lá'koo- ga'jmee' dsa- hî- sa' ga'hii' ma' nuu'.

16 ʕHij̄ na- hi- ga-ʕjmeeʕ hweh- ds̄eʕ, ma-ŋgēeʕ ma- nuuyʕ juuʕ kihʕ Dio? ʕJaʕ heʕ dsa- hi- ga-ʕhwēēʕ Moisé hwaʕ Egipto? 17 ʕHij̄ na- hi- ga-ya-ʕjēēʕ ds̄eʕ Dio kyaahʕ toʕlooʕ ji-ñe-ʕ? ʕJaʕ heʕ dsa- hi- ga-ʕjmeeʕ dsoʕkye- hi- ga-ʕsaaʕ na-juuʕ jeeʕ laʕ hwaʕ kīiʕ ja-ʕ? 18 ʕHij̄ baʕ kyaahʕ na- he- ga-ʕbāāh- Dio hñiiʕ, he- sa- heyhʕ jeeʕ teeh- Dio ds̄eʕ? ʕJaʕ heʕ dsa- hi- sa- ga-ʕjmeeʕ heʕ juuʕ kiyhʕ? 19 He- ga-ʕlaʕ lā-ja-ʕ, jmeeʕ dsa- lā-ŋgēeʕ jneʕ, sa- ga-ʕlaʕ maʕ dsa-ʕtaayhʕ jeeʕ maʕ teeyhʕ ds̄eʕ, kihʕ he- sa- maʕ heeyʕ juuʕ kihʕ Dio.

4

1 He-ja- ta-ko-ʕjīihʕ cha- jwēʕ jnānʕ hehʕ jneʕ jeeʕ teeyh- ds̄eʕ lā-koq̄- ga-ʕbāāyʕ hñiiʕ, hnøʕ leehʕ hnāhʕ, leʕ ga- che- ko-llaq̄ hnāhʕ sa- ga-ʕhehʕ hnāhʕ jeeʕ ja-ʕ. 2 Jēēhʕ, jnāʕ jneʕ ka- lāhʕ ma- kwayʕ baʕ juʕhmēēʕ lā-koq̄- juuʕ he- ga-ʕhyohʕ dsa- heʕ. Pero sa- ga-ʕjmāāʕ taʕ niʕ mīih- kiyhʕ lā- maʕ ga- nuuyʕ juuʕ ja-ʕ. Koq̄- ga- nuuyʕ baʕ, sa- ga- lā-ʕheeyʕ. 3 Waʕ dsa-ʕtoohnʕ jeeʕ teehʕ jneʕ ds̄en- hi- ma- dsooʕ ds̄eʕ, lā-koq̄- ga-ʕjāyʕ:

He-ja- ga-ʕtāānʕ hñiiinʕ maʕ ga-ya-ʕjēēʕ ds̄enʕ kyaahʕ dsa- heʕ:

“Sa- heyhʕ jeeʕ teehʕ ds̄en-”, ga-ʕjāhʕ Dio.

Hi- ma-ʕlaʕ ma-ʕjmeeʕ Dio jmi- gyuuʕ, ma- na- hñaaʕ baʕ taʕ kiyhʕ. 4 Jēēhʕ jeeʕ llahʕ, na- s̄ii- juuʕ kiyhʕ, hlēēhʕ kihʕ gyiiʕ jmīiʕ:

Hi- ga-ʕteeh- Dio ds̄eʕ maʕ ga-ʕlaʕ taʕ kiyhʕ jeeʕ ga-ʕtēʕ gyiiʕ jmīiʕ.

5 Hi- koq̄- ka- lāhʕ na- s̄ii-ʕ:

Sa- heyhʕ jeeʕ teehnʕ ds̄en-ʕ.

6 He- lā-ja-ʕ, ñeʕ jneʕ hnøʕʕ gaʕ dsa-ʕtaahʕ ko-llaq̄ jeeʕ ja-ʕ. Hi- lā-ʕjēēʕ hi- ga-ʕnuuʕ lā- maʕ to-ñeʕ, sa- ga-ʕtaayhʕ, kihʕ he- sa- ga-ʕjmeeyʕ heʕ juuʕ kihʕ Dio. 7 Ma-ŋgēeʕ cha- mīih- ji-ñe-ʕ, koq̄- ka- lāhʕ ga-ʕtøʕ Dio hihʕ koq̄- jmīiʕ mahʕ jmeeʕ dsa- heʕ kiyhʕ. Ga-ŋgēeʕ David juuʕ kihʕ dsa-ʕ, lā-koq̄- ga-ʕjāhʕ Dio:

Cher-mahʕ naʕ nuuhʕ hnāhʕ juuʕ kiyhʕ, taʕ jmee- hnāhʕ hweh- tuh-ʕohʕ hnāhʕ.

8 Niʕ sa- ga-ʕtaahʕ dsa- hwaʕ kihʕ lā-koq̄- maʕ gyaʕ Josué. Jēēhʕ, wa-ʕra- jähʕ kihʕ ga-ʕkwaʕ Josué jeeʕ maʕ teehʕ dsa- ds̄eʕ, sa- maʕ hlēēhʕ gaʕ Dio lā-ʕhmēēʕ kihʕ jyohʕ jmīiʕ. 9 He-ja- jneʕ hi- laaʕ jwīi- kihʕ Dio, ma- cha- baʕ jnānʕ jeeʕ teehʕ jneʕ ds̄en-ʕ. 10 Jēēhʕ, hi- ma- he- teehʕ ds̄eʕ kyaahʕ Dio, lā-ja- teeyh- ds̄eʕ kihʕ taʕ he- ma-ʕjmeeyʕ, lā-koq̄- teeh- Dio ds̄eʕ kihʕ taʕ he- ga-ʕjmeeyʕ. 11 Waʕ jmeenʕ biiʕ dsa-ʕtoohnʕ jeeʕ teehʕ jneʕ ds̄en-ʕ, mahʕ niʕ jaaʕ sa- waʕ tāh- lā-koq̄- ga-ʕtahʕ hi- sa- ga-ʕjmeeʕ heʕ juuʕ kihʕ Dio jāāʕ.

12 Jēēhʕ, juuʕ kihʕ Dio naʕ jīihʕ hiʕ cha- beʕ kihʕ. He- dsoo- ñiihʕ gaʕ lā-koq̄- gaʕ ñe-ʕtuuhʕ he- na- jnīiʕ lā-ʕtoʕ jwooʕ. Dsa- heʕ lā- ga-ʕtēʕ nehʕ tuh- ds̄e- jneʕ jeeʕ hā- jmi- lleʕ, jñihʕ hūuʕ ds̄e- he- kyeʕ jneʕ hiʕ jñihʕ he- heeʕ ds̄e- jneʕ. 13 Niʕ koq̄- he- na- lā- kihʕ Dio sa- leʕ dsa-ʕhmāāʕ cha-ñeyʕ. Ga- lā-ʕjē- baʕ naʕ jnāʕ kihʕ hi- tēē- jneʕ dsa-ŋgēēnʕ kwaatʕ jnānʕ.

Jesús laaʕ jaaʕ jmi- dsa- hi- jøøhʕ gaʕ

14 Jesús, Joq̄ Dio, laayʕ jnānʕ jaaʕ jmi- dsa- hi- jøøhʕ gaʕ hi- gyaʕ ya-ʕjwīiʕ. He-ja- jmeeʕ biiʕ jnānʕ dsa-ʕtoohnʕ koq̄- hweh- jwēʕ he- ma-ʕtøøhnʕ. 15 Jēēhʕ, jmi- dsa- jøøhʕ hi- chehʕ ñeʕ jnānʕ kyuuʕ bihʕ jmeeyʕ jøhʕ ds̄eʕ maʕ sa- cha- beʕ jnānʕ. Jēēhʕ, ja- baʕ lā-koq̄- ka- ds̄e- jneʕ, ja- baʕ lā-ja- ga-kaʕ ds̄eʕ kyaahʕ na-kuʕ na-ŋgīiʕ he- cha- jmi- gyuuʕ la-ʕ. Pero niʕ lā-ja- sa- ga-ʕjmeeyʕ niʕ koq̄- he- hlīihʕ. 16 He-ja- kyaahʕ o- jøhʕ ds̄e- he- ma- cha- jnānʕ kyaahʕ jmi- dsa- heʕ,

sa⁺ wa⁺ gah⁺ jne⁺ ya⁺ nø⁺on⁺ kih⁺ Dio hi⁺ llu⁺ dsë⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁺ lä⁺ ñih⁺ dsëy⁺ jne⁺, hi⁺ kway⁺ be⁺ jnän⁺ wa⁺ ra⁺ ga⁺ tē⁺ jee⁺ lla⁺ kya⁺ jne⁺.

5

¹ Lä⁺ jëē⁺ jmi⁺ dsa⁺ kaah⁺ ma⁺ laa⁺ dsa⁺ jmi⁺ gyuu⁺ ba⁺. Ma⁺ na⁺ hñaay⁺ ga⁺ kay⁺ nē⁺ kih⁺ dsa⁺ mah⁺ ga⁺ jmeey⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ Dio lla⁺ dsa⁺ he⁺. Hi⁺ ma⁺ heeyh⁺ lä⁺ jē⁺ he⁺ ma⁺ kwëēh⁺ dsa⁺ Dio hi⁺ ma⁺ jëy⁺ jah⁺ nē⁺ na⁺ hyo⁺o⁺ kwaat⁺ kih⁺ dso⁺ kye⁺ kih⁺ dsa⁺. ² Kyuu⁺h⁺ bih⁺ jmeey⁺ jøh⁺ dsëy⁺ kyaah⁺ hi⁺ sa⁺ kyuu⁺h⁺ hi⁺ kyaah⁺ hi⁺ ga⁺ nää⁺ na⁺ hëē⁺, jëēh⁺ ñe⁺ bih⁺, ja⁺ he⁺ koo⁺ nēē⁺ he⁺ jmee⁺ jwiih⁺ kih⁺ hñiiy⁺. ³ Kih⁺ he⁺ sa⁺ ma⁺ cha⁺ be⁺ kiyh⁺, ma⁺ la⁺ bii⁺ jëy⁺ jah⁺ kwaat⁺ kih⁺ dso⁺ kye⁺ kiyh⁺ hi⁺ lä⁺ ja⁺ kih⁺ dso⁺ kye⁺ kih⁺ dsa⁺.

⁴ Ni⁺ jaa⁺ sa⁺ ma⁺ le⁺ ma⁺ hña⁺ hñii⁺ kih⁺ ta⁺ llu⁺ ja⁺. Ma⁺ la⁺ hi⁺ ma⁺ na⁺ teeh⁺ kya⁺ Dio ba⁺ hi⁺ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ ja⁺, lä⁺ koo⁺ ma⁺ na⁺ teeh⁺ Aarón. ⁵ Lä⁺ ja⁺ ka⁺ läh⁺ Cristo, sa⁺ ga⁺ hñaay⁺ hñiiy⁺ jmi⁺ dsa⁺ jøøh⁺. Dio ba⁺ he⁺ hi⁺ ga⁺ kwëēyh⁺ ta⁺ llu⁺, lä⁺ ma⁺ ga⁺ jäh⁺:

Hne⁺ laah⁺ gyuu⁺ kyaan⁺.

Na⁺ ma⁺ laan⁺ Täa⁺ kyaah⁺.

⁶ Lä⁺ ja⁺ ka⁺ läh⁺ na⁺ sii⁺ jee⁺ jyoh⁺:

Hne⁺ laah⁺ jmi⁺ dsa⁺ ga⁺ lä⁺ jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁺,

lä⁺ koo⁺ laa⁺ Melquisedec.

⁷ Lä⁺ koo⁺ ma⁺ gya⁺ Cristo jmi⁺ gyuu⁺ la⁺, ga⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio kyaah⁺ be⁺, lä⁺ jiih⁺ ga⁺ tuu⁺ jmi⁺ mi⁺ nēy⁺, ga⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ hi⁺ na⁺ kēh⁺ jmi⁺ ma⁺ läay⁺ kih⁺ he⁺ ma⁺ juuy⁺. Hi⁺ ga⁺ nuu⁺ ba⁺ Täa⁺ kiyh⁺, jëēh⁺ ga⁺ heeh⁺ bih⁺ le⁺ kiyh⁺ lä⁺ koo⁺ hyoh⁺ dsë⁺ Täa⁺. ⁸ Ma⁺ ke⁺ laay⁺ Joø⁺ Dio, kyaah⁺ he⁺ wii⁺ he⁺ ga⁺ ngëy⁺ ja⁺, ga⁺ lä⁺ kyuu⁺h⁺ he⁺ jmeey⁺ nuuy⁺ kih⁺ Dio. ⁹ He⁺ lä⁺ ja⁺, ga⁺ laay⁺ luu⁺ ja⁺, ga⁺ jäh⁺ laay⁺ juu⁺ hi⁺ lää⁺ go⁺ te⁺ lä⁺ jëē⁺ dsa⁺ hi⁺ nuuh⁺ kiyh⁺. ¹⁰ Hi⁺ na⁺ hñaay⁺ kih⁺ Dio he⁺ laay⁺ jmi⁺ dsa⁺ jøøh⁺ lä⁺ koo⁺ ga⁺ laa⁺ Melquisedec.

Goo⁺ la⁺ kih⁺ hi⁺ ma⁺ heeh⁺ mah⁺ beey⁺ Dio

¹¹ Cha⁺ cha⁺ ga⁺ miih⁺ he⁺ hnoon⁺ jwëēhn⁺ hnäh⁺ kih⁺ juu⁺ la⁺, pero jwëēh⁺ kin⁺ jmeen⁺ lä⁺ ngëēh⁺ hnäh⁺, jëēh⁺ ta⁺ hwa⁺ go⁺ te⁺ dsa⁺ lä⁺ ngëē⁺ hnäh⁺. ¹² Ngoo⁺ ga⁺ lä⁺ hii⁺ cha⁺ miih⁺ jmi⁺ he⁺ tääh⁺ hnäh⁺ mi⁺ tēēh⁺ hnäh⁺. Ma⁺ tē⁺ jee⁺ leeh⁺ hnäh⁺ ta⁺ jwöh⁺. Pero hnøø⁺ ga⁺ lä⁺ tēēh⁺ hnäh⁺ kwee⁺ ha⁺ lä⁺ la⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁺ ga⁺ mi⁺ tēē⁺ jne⁺ to⁺ nē⁺. Lä⁺ ma⁺ laah⁺ ba⁺ hnäh⁺ lä⁺ koo⁺ jaa⁺ gyuu⁺ hi⁺ hih⁺ wa⁺ juh⁺, hi⁺ sa⁺ ma⁺ lih⁺ kuh⁺ ma⁺ he⁺ kuh⁺ dsa⁺ ma⁺ kaah⁺. ¹³ Lä⁺ jëē⁺ hi⁺ sa⁺ hii⁺ lä⁺ ngëē⁺, sa⁺ liyh⁺ kay⁺ kwaat⁺ hee⁺ ja⁺ he⁺ llu⁺, jëēh⁺ laay⁺ lä⁺ koo⁺ jaa⁺ gyuu⁺ hi⁺ hih⁺ wa⁺ juh⁺. ¹⁴ Pero juu⁺ he⁺ la⁺ lä⁺ koo⁺ ma⁺, la⁺ kih⁺ dsa⁺ ma⁺ kaah⁺ ba⁺ ja⁺. La⁺ kih⁺ dsa⁺ hi⁺ ma⁺ kyuu⁺h⁺ ka⁺ kwaat⁺ hee⁺ na⁺ he⁺ llu⁺ hi⁺ hee⁺ na⁺ he⁺ hliih⁺. Jëēh⁺, lä⁺ ja⁺ ma⁺ lä⁺ tēy⁺ jmeey⁺.

6

¹ He⁺ ja⁺ ga⁺ nøø⁺ ba⁺ jne⁺ ta⁺ cha⁺ nē⁺ lä⁺ jiih⁺ tēē⁺ jne⁺ lee⁺ jne⁺ dsa⁺ hi⁺ kyuu⁺. Mo⁺ so⁺ hlëēh⁺ ga⁺ jne⁺ he⁺ ma⁺ mi⁺ tēē⁺ jne⁺ to⁺ nē⁺ kih⁺ Cristo. Sa⁺ løøn⁺ ka⁺ läh⁺ hlëēhn⁺ juu⁺ he⁺ ga⁺ nuun⁺ to⁺ nē⁺:

He⁺ hnøø⁺ ben⁺ jwē⁺ hliih⁺ mah⁺ dsa⁺ jëeh⁺ jne⁺ kih⁺ Dio,
he⁺ heeh⁺ jne⁺ kih⁺ Dio,

² he⁺ saa⁺ jne⁺ jmi⁺,

he⁺ kye⁺ jne⁺ goon⁺ nē⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺,

he- lä- j̄ih' dsa- h̄i- na- juu',

hi- kih' he- mo- so- lää' dsa- wa- ra- ga- tē' jee' lla' Dio ta'.

³ He- la- ba' jmeen', ga- n̄oø' ba' jne' ta- cha- nē' cher' mah' ga- kwa' Dio jwē'.

⁴ Pero jne' h̄i- ga- na' h̄uū' dsē- kih', hi- ga- jēē' jne' ha- lä- la' he- la' kwa- Dio, hi- ga- h̄ñah' jne' Jmi- lle' Na- jnḡh̄i', ⁵ hi- ga- jēē' jne' llu' ba' juu' kih' Dio hi- ga- lä- ngēē' jne' miih- kih' he- juh- gaa- he- na' ga' jā'. ⁶ Pero cher' mah' ga- tah' jne', mo- so- le' dsa- jēeh' jne' ka- läh'. Jēēh' he- jmee' jne' lä- ja-, he- tää' jne' Joø' Dio dsoh' hma- cru- ka- läh' ba' ja-, mah' ll'e' jne' o- hih- kiyh' cha- nē' lä- jēē'. ⁷ Lä- koø- la' kih' hwa' he- h̄ih- jmi- jma' he- hla- ko- lla- j̄ih-. Cher' mah' ga- kwa' cha- miih- mi' he- kuh- dsa- h̄i- jmee' ta' jee' ja-, mi- j̄oø' Dio cha- ga- miih- hwa' ja-. ⁸ Pero hwa' he- dsa- h̄ya- toø' kyaah' nuu- h̄ih', sa- jmaä' ni- miih-. Jä- dso' jw̄h̄i' nē' kih' hwa' ja-. Hi- kyaah' jee' llaä-, koo- go- te-.

O- j̄oh' dsē- he- kye' jne' kwa' be' jnän'

⁹ Oøhn' h̄i- hnaan', ma- ke- ma- hlēēhn' hnäh' lä- na-, ma- ra- he- jmee' jnääh' dsoo', hwēē' hnäh' llu', lä- lle' kih' h̄i- ma- na- laä'. ¹⁰ Jēēh', Dio jmee' he- llu' jmah' ba', j̄ih' koh' sa- gaa' dsēy' ta' he- ma- jmeeh' hnäh'. Ma- mi- jnääh' ba' hnäh' kiyh', he- hnaah- hnih' lä- ma' ga- jmeeh' hnäh' be' kih' h̄i- na- jngēē' kyaay' hi- lä- ma- jmeeh- ja- ba' hnäh' lä- j̄ih' na'. ¹¹ He- hn̄oø- jnääh' go- nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä- ja-, lä- j̄ih' jee' llaä- jmi- gyuu- mah' tēē' hnäh' o- j̄oh' dsē- he- kye' hnäh'. ¹² Sa- hn̄oø- jnääh' jmeeh' hnäh' jwēh' hnäh'. Wa- lä- dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio ba' hi- wa' kwēēh' hoh' hnäh' lä- koø- jmee' lä- jēē' h̄i- hyoh' he- ga- b̄ääh- Dio h̄ñi' kway'.

¹³ Lä- koø- ma' ga- b̄ääh- Dio h̄ñi' mi- jāäy' Abraham, ga- tääy- h̄ñiyy', jēēh' sa- chaa- j̄ñah' h̄i- j̄oøh' ga- lä- koh' h̄ñiyy' h̄i- ma- tääy-. ¹⁴ Ga- jāyh': "Jwahn- dsoo', mi- jāän- hne- cha- miih-. Jmeen' lä- jwēē' jwēte- sa- ju- kyah'." ¹⁵ Lä- ja- ga- kwēēh' dsē' Abraham ma' j̄oøy- lä- j̄ih' ga- tēēy' he- ga- b̄ääh- Dio h̄ñi' kyaayh'. ¹⁶ Dsoo' ba', tää- dsa- kih' j̄ñah' h̄i- j̄oøh' ga- lä- koh' h̄ñiyy'. Lä- ja- jā- hwēh- juu' kiyh'. Mo- so- cha- he- kih' he- ti- chooy- juu'. ¹⁷ He- ja- lä- koø- ma' ga- b̄ääh- Dio h̄ñi' mi- jāäy' dsa- kyaay', ga- tääy- h̄ñiyy' mah' jā- koø- hwēh- juu' ja-. Lä- ja- ga- mi- jnääh' kih' h̄i- mi- jāäy' he', he- sa- le' lä- si' ni- miih- juu' kiyh'. ¹⁸ Cha- to' juu'. Ga- b̄ääh- h̄ñiyy' hi- ga- tääy- h̄ñiyy'. Ni- miih- sa- le' lä- si' juu' na-, jēēh' sa- le' juu' Dio. Kih' he- ja-, kwa- be' jnän' jwēte, jne' h̄i- chooh- koø- hwēh- juu' he- cha- o- j̄oh' dsē- jnän' kyaayh', lä- koø- ga- b̄ääh- Dio h̄ñi'. ¹⁹ He- o- j̄oh' dsē- he- kye' jne' la-, jmee' sa- jeh- dsē- jne', lä- koø- jmee' ñe' hlääh' he- jwä- dsa- cha' jmi- he- kyaah' h̄i- ti' barco. Ma- ra- he- lää' ba' jne', jēēh', ta- ka- luu' sa- hm̄ih- he- h̄i' neh- gwah- ba' cha- he- j̄oø' jne'. ²⁰ Jesús ga- he' to- nē' jee' ja- mah' ga- näy' jwē' jnän', laay' jmi- dsa- j̄oøh' kih' ga- lä- jē- joh' jmi' cha-, lä- koø- Melquisedec.

7

Jesús laä' jaä- jmi- dsa- lä- koø- Melquisedec

¹ Melquisedec he', ma' laä' dsa- ta' j̄oøh' kih' jw̄h̄i- Salem hi- ma' laay' jmi- dsa- kyaä' Dio h̄i- gya' gyuuh'. H̄i- he' ngoo' ga- mi- jee' Abraham h̄i- jah' ma' ga- liyh' ga- tēey' kyaah' j̄ñah' dsa- ta'. Jee' ja- ga- mi- jāäy'. ² Hi- lä- chah' ja- ga- ngēē' Abraham gya' kih' lä- koø- h̄ña- loo' he- ga- liyh' jee' h̄ñi-. Jmi-

Melquisedec, hnøø¹ jäh⁴ “dsa-ta jøøh¹ hī-lla⁴ kwee-ta”. Hi⁴ jäh⁴ dsa-kiyh⁴ ka-läh⁴ “dsa-ta jøøh¹ kyaā¹ jwii⁴ Salem”, he- hnøø¹ jäh⁴ “dsa-ta jøøh¹ hī-jmee⁴ hii⁴ ti⁴ kih¹ dsa⁴”. ³ Hi⁴ he⁴ sa⁴ chaā¹ cho¹jmi⁴, ni⁴ sa⁴ chaā¹ hī-ñe-ha⁴ ta⁴ ya⁴ hēēy⁴, sa⁴ cha⁴ juu¹ cha⁴ he⁴ ga⁴ lā¹ chaay⁴ he⁴ ga⁴ juuy⁴. He⁴ lā¹ ja⁴, laay¹ kwee- lā¹ koo⁴ laa¹ Joō¹ Dio ba¹. Laay¹ jmi⁴-dsa⁴ ga⁴ lā¹ jē¹ joh¹ jmi⁴ cha⁴.

⁴ Jmee⁴ da⁴ huū¹ dsē⁴ ha⁴ koo⁴ sa⁴ jøøh¹ Melquisedec he⁴. Lā¹ kye⁴ Abraham dsa⁴ ma⁴ gyuh¹ jnān¹ ga⁴ kwēēy⁴ gya⁴ kih¹ lā¹ koo⁴ hña-loo⁴ he⁴ ga⁴ liyh¹ jee⁴ hni⁴. ⁵ Lā¹ jēē¹ jmi⁴-dsa⁴ hī⁴ ma⁴ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Levi, ga⁴ jmee⁴ lā¹ koo⁴ lle¹ ley, ga⁴ kooy¹ ma⁴ gya⁴ kih¹ lā¹ koo⁴ hña-loo⁴ he⁴ ma⁴ kwa⁴ dsa⁴, ma⁴ ke⁴ he⁴ ba⁴ øøyh¹ hī⁴ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Abraham. ⁶ Pero Melquisedec he⁴, hī⁴ sa⁴ ma⁴ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Levi, ga⁴ kooy¹ kih¹ Abraham gya⁴ kih¹ lā¹ koo⁴ hña-loo⁴ mah¹ ga⁴ mi⁴ jāāy¹ Abraham hī⁴ ga⁴ jmee⁴ Dio hmooh¹ kyaāh¹. ⁷ Ni⁴ jaā¹ sa⁴ le⁴ ti⁴ choo¹ ni⁴ miih¹ juu¹ kih¹ he⁴ la⁴. Jøøh¹ ga⁴ hī⁴ mi⁴ jøø¹, lā¹ koh¹ ga⁴ hī⁴ ma-na¹ jāā¹. ⁸ Ta⁴ ko-taa¹, jmi⁴-dsa⁴ hī⁴ ma⁴ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Levi hī⁴ ma⁴ koo⁴ gya⁴ kih¹ lā¹ koo⁴ hña-loo⁴, ga⁴ juuy¹ ba¹. Pero ta⁴ jyoh¹ ko-taa¹, Melquisedec, hī⁴ ga⁴ koo⁴ gya⁴ kih¹ lā¹ koo⁴ hña-loo⁴, cha⁴ juu¹ chaā¹ bih¹. ⁹ Lā¹ jēē¹ jmi⁴-dsa⁴ hī⁴ ma⁴ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Levi ga⁴ kooy¹ gya⁴ kih¹ lā¹ koo⁴ hña-loo⁴. Ja⁴ ba⁴ lā¹ ja⁴, le⁴ jāhn¹, lā¹ kye⁴ jmi⁴-dsa⁴ he⁴ ga⁴ kwēēy⁴ Melquisedec, gya⁴ kih¹ lā¹ koo⁴ hña-loo⁴. ¹⁰ Jēēh¹, lā¹ koo⁴ ma⁴ ga⁴ mi⁴ jēē¹ Melquisedec Abraham, la⁴ lā¹ koo⁴ he⁴ ga⁴ kwa⁴ Levi gya⁴ kih¹ lā¹ koo⁴ hña-loo⁴, heh¹ he⁴ ga⁴ kwa⁴ Abraham ta⁴ gyūh¹ kyaay¹ ja⁴, ma⁴ ke⁴ sa⁴ ga⁴ ma⁴ chaay¹.

¹¹ Dsa⁴ Israel ga⁴ hyoyh¹ ley ja⁴, ta⁴ la⁴ kih¹ jmi⁴-dsa⁴ levita hī⁴ ma⁴ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Aarón. Hi⁴ wa⁴ ra⁴ jäh¹ kih¹ ga⁴ lih¹ jmi⁴-dsa⁴ he⁴ ga⁴ jmāāy¹ lluu¹ hī⁴ ma⁴ høø¹ ley ja⁴, sa⁴ cha⁴ ma⁴ jmee⁴ bii¹ ma⁴ ya⁴ hēē¹ jñah¹ jmi⁴-dsa⁴ lā¹ koo⁴ Melquisedec. Ma⁴ lēē¹ ba¹ kyaāh¹ jmi⁴-dsa⁴ hī⁴ ma⁴ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Aarón wa⁴ ra⁴ jäh¹ kih¹ ga⁴ liyh¹. ¹² Pero na⁴ he⁴ ga⁴ lā¹ jnāā¹ jñah¹ jmi⁴-dsa⁴ hī⁴ sa⁴ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Aarón, he⁴ ja⁴ ga⁴ la⁴ bii¹ ga⁴ lā¹ jnā¹ jyoh¹ ley. ¹³ He⁴ jwahn¹ ga⁴ lā¹ jnāā¹ jñah¹ jmi⁴-dsa⁴, he⁴ hlēēhn¹ kih¹ Jesús hī⁴ na⁴ jnāā¹ kih¹ jñah¹ nāā¹ dsa⁴ Israel. Pero jee⁴ kih¹ dsa⁴ he⁴, sa⁴ ga⁴ ma⁴ ya⁴ hēē¹ ni⁴ jaā¹ jmi⁴-dsa⁴ hī⁴ jmee⁴ ta⁴ jee⁴ la⁴ na⁴ hyoo¹. ¹⁴ Jēēh¹, ñe⁴ ba⁴ jne¹, Jesús Dsa⁴ jøøh¹ jnān¹ laa¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Judá ba¹. Hi⁴ ni⁴ miih¹ sa⁴ cha⁴ he⁴ ga⁴ jāh¹ Moisé kih¹ Judá, lā¹ koo⁴ ma⁴ ga⁴ hlēēy⁴ kih¹ jmi⁴-dsa⁴.

¹⁵ Na⁴ hñaā¹ lā¹ jēē¹ na⁴ jnā¹ he⁴ ga⁴ hñaā¹ jñah¹ jmi⁴-dsa⁴, jēēh¹ laay¹ jaā¹ jmi⁴-dsa⁴ lā¹ koo⁴ Melquisedec. ¹⁶ Na⁴ hñaay¹ laay¹ jmi⁴-dsa⁴, pero ja⁴ kih¹ he⁴ laay¹ sa⁴ ju⁴ kih¹ Levi lā¹ koh¹ ma⁴ jmee⁴ hih¹ ley ja⁴. Laay¹ jmi⁴-dsa⁴ ta⁴ la⁴ kih¹ he⁴ cha⁴ be⁴ kiyh¹ tāā¹, jēēh¹ sa⁴ juuy¹ jih¹ koh¹ jih¹ lih¹. ¹⁷ Lā¹ la⁴ na⁴ sii⁴ kiyh¹: Hne⁴ laah¹ jmi⁴-dsa⁴ ga⁴ lā¹ jē¹ joh¹ jmi⁴ cha⁴. Hne⁴ laah¹ jmi⁴-dsa⁴ lā¹ koo⁴ Melquisedec.

¹⁸ He⁴ ja⁴ ma⁴ jā¹ ta⁴ koo⁴ ley ma⁴ gyuh¹, kih¹ he⁴ sa⁴ cha⁴ be⁴ kih¹, hi⁴ sa⁴ jmāā¹ ta⁴ ka-läh¹. ¹⁹ Jēēh¹, ni⁴ koo⁴ sa⁴ ga⁴ jā¹ llu¹ kyaāh¹ ley kih¹ Moisé. Lla⁴ he⁴ ja⁴, ma⁴ cha⁴ koo⁴ o-jøh¹ dsē⁴ he⁴ llu¹ ga⁴, lā¹ jwē¹ jee⁴ le⁴ ya⁴ nøø¹ jne¹ kih¹ Dio.

²⁰ He⁴ llu¹ ja⁴, sa⁴ ja⁴ ta⁴ jmah¹. Ja⁴ kyaāh¹ he⁴ ga⁴ tāā¹ Dio hñii⁴ ba¹. ²¹ Sa⁴ ga⁴ tāā¹ Dio hñii⁴ lā¹ ma⁴ ga⁴ hñaā¹ jmi⁴-dsa⁴ kih¹ ley ja⁴. Pero kyaāh¹ he⁴ ga⁴ tāāy¹ hñiiy¹, ga⁴ laa¹ Jesús jaā¹ jmi⁴-dsa⁴. Ga⁴ siiyh¹ lā¹ la⁴:

Ga⁴ tāā¹ Dio hñii⁴, hi⁴ ni⁴ miih¹ sa⁴ mi⁴ siiy¹ huū¹ dsē⁴ kiyh¹:

“Hne⁴ laah¹ jaā¹ jmi⁴-dsa⁴ ga⁴ lā¹ jē¹ joh¹ jmi⁴ cha⁴, lā¹ koo⁴ Melquisedec.”

22 Lã'llu' he- ga'hñaay' Jesús kyaah' juu' ja-, he-ja- ñe' jne', llu' ga' hmooh' kiyh' lä'koh' ga' ley ma-gyuh- ja-.

23 Ga-lã'chaa' jwëë' jmi-dsa- kih' ley ma-gyuh- ja-. Jëeh', sa- ga-la' ma' dsa-nää' gyih' ta- cha'ne' kyaah' ta' kiyh', kih' he- ma' dsa-juuy'. 24 Pero lä- ma'-chaa' na- ba' Jesús, hi- lä- ma-laay' ja-ba' jmi-dsa- lä'jé' joh' jmi' cha-. Ni- jaa- sa- ka' né' kiyh'. 25 He-ja- le' ba'lääy' go-te- lä'jéë- hi- go-nää' kih' Dio ta-la- kiyh'. Jëeh' gyay' tää', ngüy' kih' dsa- kyaay'.

26 Jaa- jmi-dsa-jøh' he' ba'hi- jmee- bii' jnän', hi- na- jngëë', hi- sa- ää- ni- miih-, hi- sa- sah', hi- sa- jmee- bi' hlih' lä- jmee- dsa-, gyay' laay' jøh' ga' lä'koh' jñah' hi- tääh' gyuhh' jmi-gyuhh'. 27 Kiyh', sa- cha- he- jmee- bii' koo- jmi' koo- jmi', jmeey' lä'koo- ga' jmee' jmi-dsa- he'. To- né' ma' jngëëyh- jah' kih' dso'kye- kiyh' hñiiy', ja- ga' ma' jngëëyh- jah' kih' dso'kye- kih' dsa-. Pero Jesús, koo- hä' ja- ba' ga' ngëëy' hñiiy' juuy'. 28 Ley ja- ga' hñaay' jmi-dsa- kaah' hi- laa' dsa-ñuuh- hi- sa- cha- be' kih'. Pero këë- ga' kih' ley, kyaah' he- ga-tää- Dio hñii' ga'hñaay' jooy' laa' jmi-dsa- jøh' hi- ya-hëë' lluu' go-te- ga-lã'jé- joh' jmi' cha-.

8

Ga'jmeë' Jesús koo- hmooh' he- llu' ga'

1 He- la- ba' he- kyeë' ga' kih' lä'jé- juu' he- tøøhn' hlëëhn' la-. Ma'-chaa- ba' jaa- jmi-dsa- jøh' jnän' hi- ga-gya- jwoo' ra-lluu' jee' gya' hi- jøh' gyuhh' jmi-gyuhh-. 2 Na-hñaay' jmeey- ta'he' jee' chih' gwah- he- ga'jmeë' Dio, ja- gwah- he- ga'jmeë' dsa- jmi-gyuhh-.

3 Lä'jéë- jmi-dsa- kaah' na-hñaay' ngëëy- cha'ne' Dio lä'jé- he- kwëëh- dsa- Dio hi- jëy- lä'jé- he- kwëëh- dsa- Dio. Lä'ja- ka-läh', ga'jmeë' bii' kih' Jesús ga'kwëëyh' Dio lä'lle' kiyh', lä'llu' he- laay' jmi-dsa-. 4 Wa'ra- jäh' kih' gya' gyih' hwa' la-, ni- lä'ja- sa- laay' jmi-dsa-. Jëeh', lä- ma-tääh' ja-ba' jmi-dsa- hi- ngëë- he- kwa- dsa- lä'hih' kih' ley. 5 Gwah- jee' jmeë- ta'he' jmi-dsa- he', la- lä'koo- gwah- he- chih' gyuhh' jmi-gyuhh-. He-ja- ba' na-, ga'hlëëh' Dio kyaah' Moisé lä'koo- ma' ga-løøy' jmeey' gwah' kyaah' loo' jah' ja-, ga-jäyh': "Jëë da' kwee-, mah' jmeeh' ja- ba' lä'koo- la' gwah- he- ga'heehh' hne- gyuhh' lle'moh' ja-." 6 Pero llu' ga' ta' he- ga'hyoh' Jesús, ja-ba' lä'koo- llu' hmooh' he- ga'jmeey' ja-. Jëeh', llu' cha-gamiih- he- ga-bääh- Dio hñii' kwëëyh' jne' kyaah' hmooh' ja-, lä'koh' ga' hmooh' ma-gyuh-.

7 Wa'ra- jäh' kih' ga'jmää' to- né' hmooh' ja-, sa- ma' jmeë- bii' jee' ga-të' to' hmooh'. 8 Pero ga'jéë' Dio he- ma' cha- dso'kye- kih' dsa- he', he-ja- ga-jäyh': Lloo- jmi', ga-jäh' Dsa-jøh' jnän', jmeen' koo- hmooh' hmëë' kyaah' dsa- Israel, hi- lä'ja- ka-läh' kyaah' dsa- Judá.

9 Pero sa- la- lä'koo- hmooh' he- ga'jmeen' kyaah' dsa- ma-gyuh- kyaay', lä'koo- ma' ñeen' na'hwëë' jnih' hwa' Egipto.

Jëeh', sa- ga-mi'tey' kyaah' hmooh' he- ga'jmeen' kyaayh', he-ja- ga-jñuuhn' kiyh', ga-jäh' Dio.

10 He-ja-, lä-la- ba' la' hmooh' he- jmeen' kyaayh', wa'ra- ga-dsëë' jmi' ja-, ga-jäh' Dsa-jøh' jnän': Toohn- lley' lä-jé- ley kin-.

Siin` neh` tuh` dsëy` juu` kin`.

Ma`ja` leen` Dio kyaay`,

hi` lä`jëe` hi` he` lee` dsa` kyaan`.

¹¹ Ma`ja` , mo`so` kwa` dsa` juu` kih` dsa` goo`.

Ni` ja` mo`so` siih` øøh`:

“Wa` lä`kyuuh` Dsa`jøøh` jnän`.”

Jëeh`, lä`jøh` lä`mäh` ba` lä`kyuu` jnä`.

¹² Jëeh`, koon` dsën` kih` ga`lä`jë` he` hlih` he` ma`jmeey`.

Jih`koh` jih`lih`, mo`so` lä`dsooh` dsën` lä`jë` dso`kye` kiyh`, ga`jäh` Dio.

¹³ He` ga`hlëeh` Dio kih` hmooh` hmëe` ja` , ga`jmeey` ma`gyuh` ba` hmooh` to`në` ja` . Hi` lä`jë` he` ngoo` dsa`gyuh` , lloo` jmi` ääh` go`te`.

9

Gwah` he` chih` hwa` la`jee` ma`jmee` jmi`dsa` ta`he` kih` Dio

¹ Hmooh` he` ma`la` to`në` ja` , ma`jmee` hih` ha` lä` ga`hnaah` dsa` Dio, hi` ha` lä` ga`jmee` dsa` koo` gwah` kyaah` loo` jah` . ² Gwah` ja` , ma`la` to`jee` . Jee` to`në` ja` , ma`chee` Jee` Na`jngii` . Jee` ja` ma`chih` candelero, kyaah`koo` mes`jee` ma`hla` he`ñiih` he` na`jøø` . Hi` ma`hii` koo` sa`hmiih` ho`haah` . ³ Ta` ka`luu` llah` jee` ma`hii` jee` ga`të` to` sa`hmiih` chee` Jee` Na`jngii` Go`te` . ⁴ Jee` ja` ma`chih` koo` na`hyoo` he` ma`la` kyaah` ku`nøø` jee` ma`koo` wa`chü` . Hi` ma`chih` koo` goo` he` na`løø` kyaah` ku`nøø` . Goo` ja` ma`chee` goo` kih` hmooh` . Neh` goo` ja` ma`hä` koo` mi`hya` jee` ma`tääh` miih` maná . Hi` ma`hä` si`hma` kih` Aarón he` ga`hyo` sa`jih` koo` hä` , hi` ma`tääh` jwi` kuu` jma` jee` na`sii` hmooh` ka`läh` . ⁵ Në` kih` wa`goo` ja` , ma`na`laa` uu` querubine hi` ma`tääh` hoo` jee` na`jngii` go`te` . Ma`na`niih` sa`kyooy` ma`dsa`jlë` hoo`wa`goo` ja` . Pero na`ga`juh` sa`le` kwan` cha`ga`miih` juu` kih` lä`jë` he` ja` .

⁶ Ma`la` ba` ma`chih` lä`jë` he` ja` , ma`dsa`taah` jmi`dsa` ko`lla`jiih` to`në` llah` kih` gwah` ja` , mah` ma`jmeey` ta`he` kih` Dio . ⁷ Pero jee` ga`të` to`llah` ja` , ma`la` jmi`dsa`jøøh` ba` ma`dsa`he`jee` ja` , koo` hä` ba`lä`koo`ji`ñe` . Hi` sa` ma`dsa`hey` ta`jmah` . Ma`jmee` bii` kiyh` ma`dsa`hey` kyaah` jma` kih` jah` mah` dsa`che`dso`kye` kiyh` , hi`lä`ja` ka`läh` kih` dsa`kyaay` hi` sa`liih` ma`dsa`hlääh` kyaah` dso`kye` . ⁸ Kih` he` ma`dsa`he` jmi`dsa` koo` hä` ba`lä`koo`ji`ñe` Jee` Na`jngii` Go`te` , he`ja` Jmi`lle` Na`jngii` ga`jmee` lä`ngëen` he` sa`ma`cha` jwë` jnän` ma`dsa`toohn`jee` ja` , ta`ko`jiih` chih` llah` to`në` ja` . ⁹ Lä`jë` he` ma`jmeey` neh` gwah` ja` , jmää` jnän` hi` tääh` na` . He` ja` jmee` dsa`lä`ngëe` jne` he` ma`kwëeh` dsa` he` Dio kyaah` he` ma`jey` në` na`hyoo` , sa`le` ma`gyiyh` tuh`dsë` dsa` hi` ma`kwa` he` ja` . ¹⁰ Jëeh` , lä`jë` juu` ja` , koo` hlëeh` kih` he` kih`hih` jne` , hi` ha`lä`gyih` jne` he` koo`h` jmee` jne` . He` koo` jmee` hih` kih` jmi`ngo` jnän` ba` ja` , ta`ko`jiih` sa`ga`ma`lloo` jmi` mi`sii` Dio lä`jë` .

Ga`jmee` Cristo koo` hmooh` hmëe` kyaah` jma` kiyh`

¹¹ Pero na`he` ma`ja` Cristo, laay` jmi`dsa`jøøh` jnän` hi` kwa` lä`jë` he` llu` he` na`ga`jä` . Hi` ga`llooy` neh` gwah` he` juh` ga`he` llu` go`te` . Sa`la` gwah` kih` jmi`gyuu` la`ni` ja` he` dsa` hi` ga`jmee` gwah` ja` . ¹² Hi` lä` ma`ga`llooy`jee` ja` , sa`ma`kyey` jma` kih` chivo dso` , ni` kih` kya` mäh` . Ma`kyey` jma` kih` hñiiy` ba` hi` koo` hä` ja` ba` ga`hey` Jee` Na`jngii` Go`te` .

Lä`ja` ga`liyh¹ ga`lääy¹ jne` lä`jë` joh¹ jmi¹ cha¹. ¹³Lä`h¹h¹ kih¹ hmooh¹ to`në` ja¹, kyaah¹ jma` kih¹ kya`dso` hi` kyaah¹ jma` kih¹ chivo dso¹ hi` kyaah¹ ta`jwa` kih¹ kya` më` mäh¹ ma` huuy` në` kih¹ dsa¹. Lä`jë` he` ja¹, koo¹ ma` dsa` jñii¹ jmi` ngo` kih¹ dsa` hi` ma` dsa` hlääh¹ cha`në` ley ja¹. ¹⁴Ha` ga` sa` kyeë` jma` kih¹ Cristo. Ga`ngëëy¹ hñiiy¹ ga`juuy¹ kyaah¹ be` kih¹ Jmi`lle` he` cha` tää¹. Cristo hi` sa` ää` ni` miih¹, ga`kwaay¹ hñiiy¹ kih¹ Dio mah¹ jñii¹ neh¹ tuh`dsë` jne` kih¹ he` hlih¹ he` jngiih¹ jnän¹. Lä`ja` ma` na`llu¹ jne` mah¹ jmeen¹ ta`he` kih¹ Dio jiih¹.

¹⁵Kih¹ he`ja¹, Cristo he` hi` ga`jmeë` koo¹ hmooh¹ hmëë¹. Ga`juuy¹ mah¹ ga`chey¹ lä`jë` he` ma` hlääh¹ jne` cha`në` hmooh¹ to`në` ja¹. Heh¹ lä`ja¹, lä`jëë` hi` na`teeh¹, hyoyh¹ heëy¹ he` ga`bääh¹ Dio hñii¹ kwa¹ he` sa` heë¹ jih¹koh¹.

¹⁶Cher`mah¹ ga`jmeë` dsa` koo¹ hmooh¹ he` jäh¹, hi` na` tēë¹ he` cha` kiyh¹, sa` jmää¹ hmooh¹ ja¹, ta`ko` jiih¹ sa` ma`juu¹ hi` ga`jmeë` hmooh¹ ja¹. ¹⁷Ma`ngëë` ma`juu¹ dsa` hi` ga`jmeë` hmooh¹ ja¹, ja`ga`løø` jmeë` ta` hmooh¹ ja¹. Sa` jmää¹ ta`, ta`ko` jiih¹ chaay¹. ¹⁸Ja`ba` lä`ja` ga`la` kih¹ hmooh¹ to`në` ja¹, ga`løø` jmeë` ta` kyaah¹ he` ga`tuu¹ jma¹. ¹⁹Jëëh¹, ma`ngëë` ma`jmeëh¹ Moisé juu¹ kih¹ dsa` he` lä`hi¹ në` lä`koo¹ na`si¹ ley, ja`ga` ga`kay¹ jma` kih¹ kya` mäh¹, jma` kih¹ chivo dso¹, mah¹ ga`kayh¹ kyaah¹ jmi¹. Ga`kay¹ miih¹ jñu` kih¹ borrego he` ma`na`heë` heë` gyuu¹ kyaah¹ sa`goh¹ hisopo. Ga`mi` gyuyh¹ he` ja` mah¹ ga`huuy¹ në` jee` na`si¹ juu`ja¹, hi` lä`kye` në` kih¹ dsa¹. ²⁰Ga`jäyh¹: “Kyaah¹ jma` la`løø` jmeë` ta` lä`koo¹ hmooh¹ he` ga`jmeë` Dio kyaah¹ hnäh¹.” ²¹Hi` ja` ma`la` jee` ja¹. Lä`kye` kih¹ gwah¹ ga`jñeey¹ jma` ja¹, hi` lä`kye` kih¹ kyah`wii¹ he` ma` jmääh¹ jmi`dsa` ta` jee` ja¹. ²²Lä`koh¹ he` ma`dsa` jñii¹ lä`jë` ba`kyaah¹ jma¹, lä`koo¹ lle` ley ja¹. Wa`ra` jäh¹ kih¹ sa` ga`tuu¹ jma¹, sa` ma`dsa` che`dso`kye` kih¹ dsa¹.

Kyaah¹ jma` kih¹ Cristo dsa`che`dso`kye` jnän¹

²³Ga`la` bi¹ he` ga`jngii¹ gwah¹ kih¹ dsa` he` la` lä`koo¹ gwah¹ he` ga`jëë¹ Moisé gyuu¹ jmi`gyuu¹. Pero hnøø¹ kwëëh¹ dsa` Dio he` llu¹ ga`, mah¹ jñii¹ gwah¹ he` chih¹ gyuu¹ jmi`gyuu¹. ²⁴He`ja` sa` ga`he¹ Cristo gwah¹ he` ga`jmeë` dsa¹, he` la` lä`koo¹ he` chih¹ gyuu¹. Ga`hey¹ ma`ra` gwah¹ he` chih¹ gyuu¹ jmi`gyuu¹ ba`, mah¹ nooy¹ në` jnän¹ cha`në` Dio. ²⁵Pero sa` ñeey¹ ko`lla` jiih¹ na`kay¹ jma` kiyh¹, lä`koo¹ ma` jmeë` jmi`dsa` jøøh¹ he¹, ma` dsooy¹ lä`jë` jñe¹, ma` dsa`kay¹ jma` kih¹ jñah¹ jee` ma` jäh¹ dsa` kih¹ Jee` Na`jngii¹ Go`te¹. ²⁶Joh¹ jiih¹ sa` ma` jmeë` bi¹ ma` jëë` Cristo wii¹ lä`jiih¹ ma` ga`nøø¹ jmi`gyuu¹ wa`ra` jäh¹ kih¹ lä`ja` la¹. Pero na` jee` ngoo¹ ga`dsaa¹ jmi¹ he` tøøh¹ jne` la¹, ga`ngëëy¹ hñiiy¹ ga`juuy¹ koo¹ hä` ja`ba` mah¹ mi`llaay¹ go`te¹ lä`jë` dso`kye¹. ²⁷Lä`koo¹ lle` kih¹ dsa` jmi`gyuu¹ la¹, koo¹ hä` ba` dsa`juuy¹. Ma`ngëë` he` ja¹, ja`ga`lla¹ Dio ta` kiyh¹. ²⁸Ja`ba` lä`ja` la¹ kih¹ Cristo. Koo¹ hä` ja`ba` ga`kwaä¹ Dio ga`juuy¹ mah¹ ga`chey¹ lä`jë` dso`kye¹ kih¹ jwëë¹. Ja`ga` lä`jnääy¹ ka`läh¹ jee` tē` to` jiih¹, pero ja` kih¹ dso`kye` ja` jäyh¹. Jäyh¹ lääy¹ lä`jëë` hi` tääh¹ jääy¹ ya`teey¹.

10

¹Jëëh¹ ley kih¹ Moisé koo¹ ga`mi`jnää¹ miih¹ kih¹ he` llu¹ he` ja`ga`ja¹. Sa` ma`la`koo¹ heh¹ lä`koo¹ la`he` cha` gyuu¹. Kih¹ he`ja¹, jih¹koh¹ sa` ga`jmää¹ ma`hwëë¹ dsa` he` lluu¹ kyaah¹ he` ma`jëëy¹ jah¹, he` ma`jmeey¹ lä`jë` jñe¹

he- ma' hnaayh- Dio. ² Wa'ra- jah' kih' ga'hwëëy- lluu', ga'tay' kih', he- ma' kwëëyh- Dio. Jëéh', wa'ra- jah' kih' ga'jmää' he- ja- ga'jäy' na-jngëëy', mo'so- ma' jmee' gyih' huu'dsë- he- cha- dso'kye- kiyh'. ³ Pero he- jëë- dsa- jah' lä-jë- ji- ñe-, koo- jmee' mi- dsooh- dsëy' he- cha- dso'kye- kiyh' ba' ja-. ⁴ Jëéh', jma- kih' kya' dso', hi- jma- kih' chivo dso', sa' jmää' mah' che' dso'kye- kih' dsa-.

⁵ He-ja- ma' ja' Cristo jmi-gyuu- la-, ga-jäyh' siyh' Dio:

Sa- ga'tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga' jyoh' he- kwëëh- dsa- hne-.

Ga'jmeeh' ga'laan' jmi-ngo' ba'.

⁶ Sa- ga'tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga' jyoh' he- kwëëh- dsa- hne- kwaat- kih' dso'kye-.

⁷ He-ja- ga'jwahn': "Hii- jnä' la-, ma-jan- mah' jmeen- lä- hnooh- hñaah', hne- Dio kyaan-.

Jmee' ba' jnä' lä-koo- ma-na-sii- kin-."

⁸ To-në' jee- na-sii- kih' juu' la-, jah' lä-la-: "He- kaa- jah', hi- he- ga' jyoh' he- kwëëh- dsa- hne- kwaat- kih' dso'kye-, sa- ga'hiih' ma' heeh' ni- sa- ga'tih' hoh'." Ma' kwa- dsa- he- ja-, lä-hih' kih' ley ba' ja-. ⁹ Ja- ga' ga'jäyh': "Hii- jnä' la- Dio kyaan-, ma-jan- mah' jmeen- lä- hnooh- hñaah'." Juu' ja-, jmee' ta- koo' ley ma-gyuh- he- la- to-në', mah' jä' jee' ga-të' to' hmooh'. ¹⁰ Ga'heeh- Jesús ga'jmeey' lä- hyoh- dsë' Dio, he- ja- ba' ja-, ga-laa' jne- na-jngëë', lä-llu' he- ga-ngëëy' hñiiy' ga'juuy' kyaah' koo- hä' ja' ba'.

¹¹ Lä-ja-, lä-jë- jmi' ba' ma' cheh' jmi-dsa- he' jmeey' ta'he'. Ko-lla-jiih- ba' jëëy' jah' në' na'hyoo'. Koo- ba' he- ja- jmah', lä' ta' kiyh', he- sa' jmää' jih'koh' che' dso'kye- kih' dsa-. ¹² Pero Cristo ga'kwaay' hñiiy' ga'juuy' kih' dso'kye- jnän- koo- hä' ja' ba', ja- ga' ga'gyay- jwoo' ra- lluu' kih' Dio. ¹³ Jee' ja- jøøy- lä-jiih' llaa' Dio ta' hwa' huu' tiy' lä-jëë- hi- na-høøh' kiyh'. ¹⁴ Jëéh' kyaah' koo- hä' ba' ga'kwaay' hñiiy' ga'juuy', lä-ja- ga'jmääy' lluu' lä-jë- joh' jmi' cha-, lä-jëë- hi- na-jngëë' kyaay'. ¹⁵ Jmi-llë- Na-jngii' jmeey' ju'dsoo' kih' juu' ja-.

¹⁶ Lä-la- ba' la' hmooh' he- jmeen- kyaayh', wa'ra- ga-dsëë' jmi' ja-, ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän-.

Toohn- lley' lä-jë- ley kin-.

Siin- neh- tuh- dsëy' ka-läh'.

¹⁷ Ja- ga' ga'jäyh' ka-läh':

Jih'koh' jih'lih', mo'so- lä-dsooh- dsën- lä-jë- dso'kye- kiyh'.

¹⁸ He- ma-na- che' dso'kye- jnän-, mo'so- jmee- bii' he- ga- kwëëhn' Dio kwaat- kih' dso'kye-.

Jmee- bii' hnääh' Dio

¹⁹ Lä-ja- hnäh' øøhn', ta-la- kih' he- ga-tuu- jma- kih' Jesucristo, ma-na- na' jwë' jnän- dsa-toohn' Jee' Na-jngii' Go-te-. ²⁰ Wa' dsa-toohn' jwë' hmëë' he- jmee' chaa- jne-, he- ga-näy' jnän- lä- ma' ga'hey' ta- ka-luu' hmiih- he- ma' hii' jee' ga-të' to' llah'. Hmiih- ja- la' kwaat- jmi-ngo' kiyh'. ²¹ Chaa- jaa- jmi-dsa- jøøh' hi- cheh' në' jnän-, jne' hi- llaa' kyaay' Dio. ²² He-ja- lä-kaa- tuh-dsë- jne' wa' hnääh' Dio. Jëéh', ma- ñe' ba' jne' he- ma-heeh' jne' kih' Dio. Ma-na-jngii' neh- tuh-dsë- jne' he-ja- mo'so- cha- ga' he- mo' hñii- jnän-, hi- ma-na-jngii' jmi-ngo' jnän- kyaah' jmi- jëë-. ²³ Wa' chooh' jne' koo- hweh- he- o-jøh- dsë- he- kye' jne-. Ni- miih- sa- wa' jeh' dsë- jne-,

jëeh', mi-te' ba' Dio lä'koo' ga'bääh' hñiyy'. ²⁴ Wa' hnøhn' ha- lä' jmeen' mah' ja' dsë' øøh' jne' lä'hnaäy' cha'ga'miuh- dsa'kyaayh' hi' lä'ja- jmeey' cha'ga'miuh- he' llu'. ²⁵ Sa' wa' tun' he' dsa'ñee' jne', lä'koo- tēē' ko'llaa'. Wa' hlēēhn' dsa'kyaahn'. Hi' cha'ga'miuh- wa' kwan' be' kih' øøh' jne', na' he' jēē' jne' ma'ngoo' ya'jäh' jmiī'.

²⁶ Jëēh', cher'mah' ga'jmeē' ga'jne' dso'kye- he- ñe' jne' sa' sooh- jmeen- hi' ma'ngēē' ba' ma'kyuuh' jne' ju'dsoo', hee- ga'ja- mo' kwēēh' jne' Dio kwaat' kih' dso'kye'. ²⁷ Kih' hi' he', jā' ga'koo- he' jmeē' goo- jwërte jnän', he-lla' Dio ta'kyaah' je- he- jēēy' go-te- lä'jēē' hi' na'høøh' kiyh'. ²⁸ Kih' hi' sa' ga'tooh- ta'ley kih' Moisé, cher'mah' ma'chaa- uu' uu' hi' ma'hni- kih' hi' he', sa' ga'lä'ñih' dsëy' ga'jngēēy'. ²⁹ Ha- koh' wii' sa' hnøø' kih' dsa- hi' mi'kwaḥ' Joø' Dio hi' kih' hi' sa' tooh- ta'jma- kiyh' he' kyaah' ga'la' hmooḥ' he' ga'jmäy' jne' na'jngēē'. Hi' lä'ja- hnøø' kih' hi' sa' tooh- ta' kih' Jmi-llē' hi' hnäa' jne'. ³⁰ Jëēh', kyuu' ba'jne' hi' ga'jäh' lä'la-: "Jnä' ba'teēhn' jwiī', jnä' ba'mihmaahn' kiyh'." Koo- ka'läh' na'sii-: "Dsa-jøøh' jnän' ngiiyh' kwaat' kih' dsa'kyaay'." ³¹ He- ba'che- goo- la'jnän' wa'ra- ga'jaa' jne' kih' Dio jiih'.

³² Mi'dsooh' da'hoh' hnäh' ha- lä' ga'la'jää', lä'koo- ma' ga'na' huu' dsē- kyah' hnäh'. Ga'lä'be' ba'hoh' hnäh' ma'ke' cha'miuh- ngēē' he- wii' ja' nē' kyah' hnäh'. ³³ Ga'ta' ga'haah- dsa- hnäh' hi' ga'jmeeyh' hnäh' to'lo' nē' dsa-. Hi' ja' ma'la- he' ja-. Ga'jmeeh' hnäh' ko'joh' kyaah' hi' ma'jēē- wii' ka'läh'. ³⁴ Ga'lä'ñih' hoh' hnäh' kih' hi' ma'tääh' neh'ñe'. Hi' ga'lä'chaaḥ' hnäh' llu'lä' ma'ga'jñuuh' dsa-, he- ma'cha- kyah' hnäh'. Jëēh', ma'ñeh' ba' hnäh', cha- kyah' hnäh' gyuuḥ' jmi-gyuu- he- llu' ga'he- sa' heē' jih'koh'.

³⁵ Ta' wa'gaa' hoh' hnäh' kih' o'joh' dsē- he- ma'cha- kyah' hnäh'. Jëēh', kyaah' he- ja-, hñah' hnäh' cha'miuh- jñeeh' hnäh'. ³⁶ Hnøø' kwēēh' hoh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'hyoh- dsē' Dio, mah'hñah' hnäh' he- ga'bääh' hñiyy'.

³⁷ Lä'koo- jäh' jee' na'sii- juu' kih' Dio:

Miuh- ga'jmeē-.

Hi- nøø' juu' jäh', ma'ra- he- jäh' bih', mo'so- lä'hēēy'.

³⁸ Pero dsa- hi- lluu', kyaah' he- ma'dsoo' dsëy', jmeē- chaaḥ'.

Hi' cher'mah' ga'jēēyḥ- ta'ka'luuy', sa'chaaḥ- lluu' kyaayh', ga'jäh' Dio.

³⁹ Pero jne', sa'laa' jne' lä'koo- hi- dsa'jēēḥ- ta'ka'luu' hi- dsa'hēē' go-te-. Jëēh', ma'dsoo' ba'dsē- jne' kih' Jesús, he'ja- lää' ba'jne'.

11

Hee' ja- he- jmeē- jne' dsoo' dsē- jne'

¹ He- ma'dsoo' dsē- jne' hnøø' jäh': sa' na'heē', ñe' ba'jne' he- tēē' jne' he- jøøn' hñah' jne' kih' Dio. Hi- hnøø' jäh' ka'läh': jmeē- ba'jne' dsoo', cha- ba' he- ja- ma'ke' sa' tēē' jne' jēēn'. ² Dsa- ma'chaa- llo'joo', kyaah' he- ga'lä'dsoo' dsëy', ga'hlēēh' dsa- lluu' kiyh'.

³ Heh' he- ma'dsoo' dsē- jne', he'ja- ba' ga'lä'ngēē' jne', ga'la' lä'jē- he- cha- gyuuḥ' hwa' kyaah' koo- ga'hlēēh' Dio. He- lä'ja-, ga'jmeē' Dio lä'jē- he- jnä', ja- ba'kyaah' he- sa' tēē' jne' jēēn'. ⁴ Kih' he- ga'lä'dsoo' dsē' Abel, ga'kwēēyḥ' Dio he- lluu' cha'ga'miuh- lä'koh' ga'he- ga'kwa' Caín. Kih' he-ja-, ga'hii' juu' kiyh', ya'hēēy' lluu'. Ga'heēḥ- ba' Dio he- ga'kway'. Hi- ma'ke-

ma-na-juu' Abel, lä+ ma-ngoo' ja-ba' cha- juu' kiyh' lä-llu' he- ma-dsoo' dsëy'.

⁵ Kih' he- ga-lä+dsoo' dsë' Enoc, ga-tëë- Dio lä+ ma-jiiyh' ja- mah' sa+ ma-juuy'. Ma' ga-hnaah- dsih', mo-so' ga-jnäayh+. Jëeh', ga-tëë- ba' Dio lä+ ma-jiiyh' ja-. Hi' jää' sa' ga' ma-ngaayh-, ga-hii' juu' kiyh' he- ga-jmeey' he- tih- dsë' Dio. ⁶ Pero cher'mah' sa' ga-jmee' jne' dsoo' dsën- kih' Dio, ni-miih- sa- lä-këh' jne' jmi' jmeen' he- tih' dsëy'. Jëeh', lä-jëë- hi- ya-nää' kih' Dio, hnøø' dsoo' dsëy' he- chaa- ba' Dio hi' jmee+ bii' dsoo' dsë- jne' he- mi-hnaayh' kih' lä-jëë- hi- hnaayh-.

⁷ Ga-lä+dsoo' ba' dsë' Noé lä-koo- ma' ga-jäh' Dio süyh+, jä- lä-jë- he- sa- ga' ma-jëey'. Kih' he- gayh- Dio, ga-jmeey' koo- barco jee' ga-laa' lä-jëë- hi- chaa- kyaay'. Hi' kih' he- ga-lä+dsoo' dsëy', ga-jmeey' ga-jä' dso'jwi' në' kih' dsa- jmi-gyuu+. Hi' ga-jmää' Dio kwaat- ya-hëey' lluu' kih' he- ga-lä+dsoo' dsëy'.

⁸ Kih' he- ga-lä+dsoo' dsë' Abraham, lä-koo- ma' ga-tëë' Dio kiyh', ga-hëeyh- ba' dsooy' ta' jee' la' kwaat- hyoyh+ he- la' hëey'. Hi' ni' sa- ñey- ha- ta' ma' dsooy', ma' ya-hëey' jee' ma' gyay' ja-. ⁹ Kih' he- ma' dsoo' dsë' Abraham, ga-hëeh- bih' he- ga-gyay- hwa' jee' ga-bääh- Dio hñii', laay' lä-koo- jaä- dsa- chaa- uu' hi- ga-gya- hwa' kih' dsa+. Sa-hmiih- ba' ga-hiiy' jee' ga-gyay-. Ja- ba' lä-ja- ga-gya- Isaac kyaah' Jacob ka-läh', hi- ga-tëë' hëe- ko-jöh' kyaah' Abraham lä-koo- ga-bääh- Dio hñii'. ¹⁰ Ga-kwëeh' ba' dsë' Abraham, kih' he- ma' jøøy- tëëy' koo- jwi- he- chih' koo- hweh- he- ga-jmee' Dio lä-hyoh- dsë'.

¹¹ Kih' he- ma' dsoo' dsë' Sara, ga-hyoyh' be' he- ga-kaay' gyuu-, ma-ke- sa+ ma' le' ma' kaay'. Hi' ga-lä+chaa- ba' gyuu- kyaay' ma-ke- ma-gyuyh-. Jëeh' ga-jmeey' dsoo' he- mi-te' Dio juu' he- ga-bäayh- hñiiy'. ¹² He- lä-ja-, kih' jaä- ba' dsa- ñuuh- he', ma-ke- ma' ya-jäh' llaa' jmi' kiyh', këë' ga' ga-lä+jwëë' jwëte dsa- kyaay', lä-koo- jwëë' nuu' hi- hëë' gyuuh' hi' lä-koo- mi'sii' he- cha- cha'hoo' jmi-ñeeh-, he- sa- tää- jne' hen'.

¹³ Lä-jëë- dsa- he', lä- ma-dsoo' ja-ba' dsëy' lä-jiih' ga-juuy'. Sa' ga-hyoyh' he- ga-tøø' Dio hih' ma' kwëeyh'. Pero ga-jmee' bih' dsoo', ma-ra- he- tëëy' ba'. La' lä-koo- he- ga-jëey' uu' jee' ma' täayh' ja-, hi' la' lä-koo- he- ga-jmeey' Dio kih' ba'. Ga-jmääy' hñiiy' lä-koo- dsa- chaa- uu', hi- tääh' ko-hwëë' ba' jmi-gyuu+ la-. ¹⁴ Lä-jëë- hi- hlëeh- lä-ja-, dsa-lä-ngëë' jne' kiyh', he- hnooyh- høøy' jee' dsa-taayh' tää'. ¹⁵ Wa-ra- jäh' kih' ma' hlëeh- dsa- he' kih' hwa' jee' ga-hwëëy- ja-, ma' jä' ba' kiyh' ma' dsa-näay' ka-läh' jee' ga-hwëëy- ja-. ¹⁶ Pero dsa- he', ma' hëe' dsëy' koo- hwa' he- llu' cha-gamiih- he- hla-gyuuh'. Kih' he-ja-, sa' la' o-hih- kih' Dio he- jäh', laay' Dio kyaä' dsa- he'. Jëeh', ma-na-la- ba' koo- jwi- he- ga-jmeey' kih' dsa- he'.

¹⁷ Kih' he- ma' dsoo' dsë' Abraham, lä-koo- ma' ga-jmee' Dio mada- kiyh' he- ma' jngëeyh' Isaac, ga-hëeh- bih' kwaay' gyuu- koo- mëë' kyaay', ma-ke- ga-bääh- Dio hñii' he- jmeey' llu' kih' Abraham ta-la' kih' gyuu- he'. ¹⁸ Jëeh' ma-ngëë' ba' ma-jäh' Dio süyh+: "Ta-la' kih' Isaac ba' hwëë- hi- lee' dsa-kyaah'." ¹⁹ Ma' jmee+ Abraham huud-së- he- cha- ba' be' kih' Dio, he- mi-jiiyh' dsa- jee' kih' hi- na-juu'. Kih' Abraham, la-lä-koo- he- ga-juu' jooy' mah' ga-lä-jiiyh' ka-läh'.

²⁰ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Isaac, ga⁻mi⁻jääy⁴ Jacob kyaah¹ Esaú, ga⁻jäyh¹ siyh¹ ha⁻ lä⁻ jmee¹ Dio kiyh¹ ta⁻ cha⁻në¹.

²¹ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Jacob, lä⁻koo⁻ ma¹ ngoo¹ ga⁻juuy¹, ga⁻mi⁻jääy⁴ ma¹ jaa⁻ ma¹ jaa⁻ jo⁷ José, hi⁻ ga⁻jmeey¹ juuh¹ kih¹ Dio na⁻ huuy⁻ hma⁻hu⁻ kiyh¹.

²² Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ José, lä⁻koo⁻ ma¹ ngoo¹ ga⁻juuy¹, ga⁻hlëeyh¹ kih¹ he⁻ hwëë⁻ dsa⁻ Israel hwa¹ Egipto, hi⁻ ga⁻jmeey¹ mada⁻ ha⁻ ta⁻ dsa⁻hoo⁻ dsa⁻ jmi⁻ngo¹ kiyh¹.

²³ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ cho¹jmi⁻ Moisé, he⁻ja⁻ lä⁻koo⁻ ma¹ ga⁻lä⁻chaay¹, ga⁻hmäy¹ lä⁻jiih¹ ga⁻të¹ uu⁻ sih⁻, kih¹ he⁻ ga⁻jëey¹ laa¹ na⁻hñaah¹ gyuu⁻ ñuuh⁻ he¹. Sa⁻ ga⁻lä⁻goyh¹ kyaah¹ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey¹ rey he⁻ ma¹ juu¹ lä⁻jëë⁻ gyuu⁻ ñuuh⁻.

²⁴ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Moisé, he⁻ja⁻ lä⁻koo⁻ ma¹ ga⁻lä⁻jøøyh¹, ga⁻jmeey¹ sa⁻ kyeë⁻ he⁻ ma¹ tëeyh¹ jo⁷ jo⁻mi⁻ Faraón. ²⁵ Ga⁻lä⁻hnøøy¹ ga⁻ he⁻ ga⁻jëey¹ wii¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ dsa⁻ kya¹ Dio, lä⁻koh¹ ga⁻ he⁻ ma¹ lä⁻chaay⁻ llu¹ miih⁻ jmi⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ ma¹ jmeey¹ dso¹kye⁻. ²⁶ Ga⁻jmeey¹ huud⁻dsë⁻ llu¹ ga⁻ he⁻ jëey¹ wii¹ kwaat⁻ kih¹ Cristo lä⁻koh¹ ga⁻ he⁻ chaay⁻ llu¹ kyaah¹ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ Egipto. Jëeh¹ ma¹ jøøy⁻ heey⁻ he⁻ nøø⁻ juu⁻ hyoyh⁻.

²⁷ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsëy⁴, ya⁻hëey¹ hwa¹ Egipto. Sa⁻ ga⁻lä⁻goyh¹ ma¹ ke⁻ ga⁻ya⁻jëë⁻ dsë¹ rey kyaayh¹. Ga⁻kwëeh¹ ba¹ dsë¹ Moisé, jëeh¹ la¹ kiyh¹ lä⁻koo⁻ he⁻ ma¹ jëë⁻ bih¹ Dio hi⁻ sa⁻ tëë¹ jne¹ jëën¹. ²⁸ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Moisé, ga⁻jmeey¹ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh¹ hi⁻ ga⁻jmeey¹ mada⁻ he⁻ chuh¹ dsa⁻ jma⁻ ho⁻haah¹ kih¹, mah¹ ni⁻ jaa⁻ gyuu⁻ ñuuh⁻ hi⁻ laa¹ to⁻në⁻ kya¹ dsa⁻ Israel sa⁻ juu¹, wa⁻ra⁻ ja⁻ ángel jngiih¹ kih¹ gyuu⁻ ñuuh⁻ hi⁻ laa¹ to⁻në⁻ kya¹ dsa⁻ Egipto.

²⁹ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ dsa⁻ kya¹ Dio, ga⁻ngëey¹ jmi⁻ ñeeh⁻ gyuu⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻näy¹ hwa¹ kij¹ ba¹. Cha¹h¹ ba¹ ga⁻lä⁻hnøø¹ dsa⁻ Egipto ma¹ ngëë¹ lä⁻ja⁻, pero ga⁻hmäyh¹ cha¹jmi⁻ ja⁻.

³⁰ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ dsa⁻ Israel, ga⁻hla¹ na⁻hyah⁻ kih¹ jee⁻ jwii⁻ Jericó, koo⁻ ga⁻jëey¹ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁻ kih¹ na⁻hyah⁻ ja⁻ gyii⁻ jmi⁻ ba¹.

³¹ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ Rahab, dsa⁻më¹ hi⁻ ma¹ hnëë⁻ hñii⁻ kyaah¹ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻, he⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻juuy¹ lä⁻ ma¹ ga⁻juu¹ dsa⁻gooy¹ hi⁻ chaah⁻. Jëeh¹, ga⁻heeyh⁻ ba¹ llu¹ hi⁻ ga⁻taah⁻ koo¹ juu⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻.

³² ¿Hee⁻ ga⁻ jwahn⁻? Hnøø¹ kwa¹ já⁻ kin⁻ mah¹ hlëehn¹ kih¹ Gedeón kih¹ Barac, kih¹ Sansón, kih¹ Jefe¹, kih¹ David, kih¹ Samuel, hi⁻ kih¹ ga⁻ jñah¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ ngëë⁻ juu⁻ kih¹ Dio llo¹joo¹. ³³ Kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁷ dsë⁴ hi⁻ he⁻, ja⁻ koo⁻ hä⁻ ga⁻lyih¹ ga⁻teey¹ kyaah¹ rey, ga⁻llay¹ kwee⁻ ta⁻ kih¹ dsa⁻, ga⁻hyoyh¹ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁻ kyaayh¹, ga⁻laay¹ he⁻ ma¹ kuh⁻ hyah⁻. ³⁴ Ga⁻laay¹ he⁻ ma¹ kaay⁻, ga⁻laay¹ he⁻ ma¹ juuy¹ kyaah¹ ñe⁻tuuh⁻, ma¹ ke⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kiyh¹ ga⁻tëey¹ be⁻, ga⁻lä⁻beey¹ jwëte⁻ jee⁻ cha⁻ hñii⁻, ga⁻hëey¹ go⁻ te⁻ kih¹ hløø⁻ hi⁻ ya⁻nää⁻ uu⁻. ³⁵ Ma¹ cha¹ dsa⁻më¹ hi⁻ ga⁻juu¹ dsa⁻dsaah¹ kya¹ mah¹ ga⁻lä⁻jiiyh¹ ka⁻läh¹. Hi⁻ jñah¹ ko⁻lla¹, ga⁻heeh⁻ bih¹ he⁻ ga⁻heeh¹ dsih¹ wii⁻. Sa⁻ ga⁻lä⁻hnøøy¹ ma¹ lääy¹ jëeh¹, ma¹ kyey⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ he⁻ lä⁻jiiyh¹ jee⁻ llu¹ ga⁻. ³⁶ Ko⁻lla¹ ga⁻mi⁻kwah¹ dsih¹, ga⁻jmi⁻ ga⁻baa¹ dsih¹. Hi⁻ ja⁻ ma¹ la⁻ he⁻ ja⁻. Ga⁻hñuu¹ dsih¹ kyaah¹ caden⁻ mah¹ ga⁻taah⁻ dsih¹ neh⁻ ñe⁻. ³⁷ Ko⁻lla¹ ga⁻juu¹ kyaah¹ ku¹, jñah¹ ga⁻jmäy¹ to⁻ hnoo¹, hi⁻ jñah¹ ga⁻juu¹ kyaah¹ ñe⁻tuuh⁻. Hi⁻ ko⁻lla¹ ma¹ ga⁻nää⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻, ma¹ na⁻lääy⁻ loo⁻ borrego kyaah¹ loo⁻ chivo

ka-läh', ma' tä-ñey'. Sa' ma' chaay-llu', ma' ta- ma' haah- dsih'. ³⁸ Jee' kih' dsa- jmi-gyuu' sa' sooh- he- tääh' hi- lluu' he'. He- ja- ga- näay' lä- koo- he- na- hëëy' lä- kaa- hwa' kii', lä- kaa- neh- nuu', ma' na- hmääh' neh- too- kuu', hi- lä- kaa- jee' hë- too- moh'.

³⁹ Lä- jëë- dsa- he', sa' ga- hyoyh' he- ga- bääh- Dio hñii' kyaayh', ma- ke- ga- hii' juu' kiyh' lä- llu' he- ga- lä- dsoo' dsëy'. ⁴⁰ Jëëh', ma- lla' dsë' Dio he- hñah' jne' ko- jöh' he- llu' cha- ga- miih- kyaah' dsa- he' hi- lä- ja- hwëë- jne' llu' ko- jöh' kyaayh'.

12

Wa' jmeen' huu' dsë- ha- lä- ga- kwëëh' dsë' Jesús

¹ Jwëë' jwërte dsa- hi- ga- lä- dsoo' dsë' jää'. Hi- he' laa' lä- koo- jniü' he- hiü' lä- ku' lä- jii' jnän', hi- jmee- dsoo' ha- lä- ga- la' kiyh'. Lä- ja- hnøø' jmeen' ta- koo' lä- jë- he- jmee- jwiih' jnän' kyaah' dso' kye- he- jmee- dsa- täh' jne'. Hi- hnøø' kwëëh' dsë- jne' dsa- nøøn' ta- cha- nê- jwë' he- tøøhn' la-. ² Wa' jmeen' miih- huu' dsë- kih' Jesús hi- ga- nä' jwë' ha- lä- jee' lää' jne' hi- lloo- koo- jmiü' he- lääy' jne' go- te-. Kih' he- ñey- jëë' ba' dsëy' ta- cha- nê', he- ja- ga- heeh- bih' ga- jëëy' wii' dsoh' hma- cru-. Sa' ga- jmeey' he' he- la' o- hih-. Ja- ga- ga- gyay- jwoo' ra- lluu' kih' Dio.

³ Jmee' da' hnäh' huu' dsë- kiyh', ha- koh' wii' sa' ga- jëëy' kih' dsa- hñaa- dsë' hi- ga- lä- hnee' kyaayh'. Lä- ja- ta- hwaä' hnäh' ni' sa' wa' jeh' hoh' hnäh'. ⁴ Jëëh', jee' kwah- hnäh' be' mah' sa' täh' hnäh' kyaah' dso' kye-, sa' ga' ma- tuuh' hnäh' jma- kyah' hnäh'. ⁵ Che' ma- gaa' hoh' hnäh' nuuh' kih' Dio, he- hlëëyh- hnäh' lä- koo- jooy', heh' he- ga- jäh'yh'.

Gyuu' kyaan', ta' jawah' sa' llu' wa- ra- ga- heeyh' hne- wii'.

Ta' jeh' hoh' wa- ra- ga- juuyh' kyah'.

⁶ Jëëh', Dsa- jøøh' jnän', heeyh- wii' hi- hnäy' ba'.

Kway- kih' lä- jëë- hi- tëëyh- jooy'.

⁷ Wa' kwëëh' hoh' hnäh' he- heeyh- hnäh' wii'. He- jmäy- hnäh' lä- koo- jooy' ba' ja-. ¿Che' jwa- chaä- jaa- chih- hi- sa' heeh- Täa' kyaay' wii'? ⁸ Ga- lä- jëë- ba' jne' heeh- Dio wii'. Pero cher' mah' sa' ga- heeh' Dio hnäh' wii', sa' laah' hnäh' jooy'. Laah' hnäh' lä- koh' hi- sa' chaä- juu' ba'. ⁹ Ta' jyoh' ko- taä-, täa' jnän' hi- chaä- hwa' la- ga- heeyh' jne' wii' lä- ma' mäh' jne' mah' ga- lä- hnää- jnih'. ¿He- la' sa' jmeen' cha- ga- miih- he' kih' Täa' hi- laä' juu' jmi- lle' jnän', mah' lä- ja- chaä- jne' tää' ba'? ¹⁰ Täa' jnän' hi- chaä- hwa' la-, ga- heeyh' jne' wii' miih- jmiü' jmi- gyuu' la-, lä- koo- la' huu' dsë- kiyh'. Pero ta' jyoh' ko- taä-, hi- gya' gyuuh' heeyh- jne' wii' kih' he- llu' jnän' ba' mah' hwëë- jne' na- jngëë' lä- koo- laay' hñiiy'. ¹¹ Dsoo' ba', sa' tih- dsë- jne' to- chah' wa- ra- ga- heeyh' jne' wii'. Koo- dsa- lä- meeh- dsën- ba' ja-. Pero ma- ngëë' ma- heeyh' jne' wii', lä- tëë- jne' jmeen' he- llu' jmah' hi' jmee- hii' tiü' jnän' ka- läh'.

Goo- la' wa- ra- sa' ga- jmeey' jne' he' he- jäh' Dio

¹² He- ja- kwa' hnäh' be', hnäh' hi- sa' cha- be' kih'. ¹³ Kwa' hnäh' be' go- nää' hnäh' ko- dsoo' mah' tëë' be' hi- sa' beë' hi- lä- ja- mo- so- kayh- jwë'.

¹⁴ Hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' hii' tiü' kyah' hnäh' kyaah' lä- jëë- dsa-, hi- ha- lä- jee' leeh' hnäh' na- jngëë' cha- ga- miih-. Jëëh', hi- sa- na- jngëë', sa- dsa- taayh' ya- jwii' kih' Dio. ¹⁵ Leeh- hnäh' ha- ga- che- ga- jñuuh' hnäh' kih'

he- la' kwa⁺ Dio jnän'. Goo⁻ wa'ra- ga⁻lä⁻wii⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dsa⁻. Hi⁺ kyaah⁺ he- hlih⁺ ja⁻ hee⁻ jwëë⁺ dsa⁻. ¹⁶Ni⁻ jaa⁻ hnäh⁺ dsa⁻ më⁻ dsa⁻nüuh⁻, ta⁺ kaa⁺ hnäh⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ ta⁺ koo⁺ he- la' kwa⁺ Dio, lä⁻koo⁻ ga⁺ jmee⁺ Esaú. Ma⁻ na⁻ la⁻ juu⁺ hyoyh⁺ heey⁺, kih⁺ he- laay⁺ gyuu⁻ to⁻ në'. Pero ga⁺ hniy⁺ he- ja⁻, koo⁻ ga⁺ tēy⁺ koo⁻ wii⁺ ma⁺ ba⁺. ¹⁷Ma⁻ neh⁺ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻ la⁻ kiyh⁺ ta⁻ cha⁻ në'. Ma⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ jmiy⁻ mah⁺ ma⁺ mi⁻ jääy⁺, mah⁺ ma⁺ kwēeyh⁺ he- ma⁻ na⁻ la⁻ heey⁺. Pero sa⁺ ga⁺ hyoyh⁺. Ma⁺ ke⁻ ga⁺ hooyh⁺ cha⁻ miih⁻, mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁻ sii⁺ juu⁺ kih⁺ jmiy⁻.

¹⁸Jëë⁺ da⁺ hnäh⁺, sa⁺ ga⁻ lä⁻ nääh⁺ hnäh⁺ moh⁺ Sinaí he- sa⁻ ma⁻ le⁻ dsa⁻ nää⁺ dsa⁻ chuh⁺ kih⁺, lä⁻ koo⁻ ga⁻ la⁻ kih⁺ dsa⁻ Israel llo⁺ joo⁺. Peer⁻ ga⁺ hya⁻ je⁻ gyuu⁺ moh⁺ ja⁻, ga⁻ la⁻ na⁻ hoo⁻ läh⁻, ga⁻ hii⁺ goo⁻, ja⁺ koo⁻ lle⁻ tä'. ¹⁹Jee⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ nüuh⁺ hi⁺ luu⁺ hoo⁺, ga⁻ lä⁻ nüuh⁺ hlēeh⁻ Dio. Lä⁻ ma⁺ ga⁻ nuu⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁺ chuuy⁺ cha⁻ miih⁻ mah⁺ mo⁻ so⁻ hlēeh⁺ gyih⁺ kyaayh⁺. ²⁰Jëeh⁺, sa⁺ ga⁻ lä⁻ be⁻ dsëy⁺ ma⁺ nuuy⁺ mada⁺ he- ma⁺ jmeey⁺: “Cher⁺ mah⁺ cha⁻ hi⁻ ga⁺ hee⁻ né⁺ moh⁺ la⁻, ma⁺ ke⁻ jaa⁻ jah⁺, jmee⁺ bii⁺ juuy⁺ kyaah⁺ kuuy⁺ o⁺ juuy⁺ kyaah⁺ ñe⁻ chuuh⁻.” ²¹Kih⁺ he- la⁺ goo⁻ ngëë⁻ he⁻ ga⁺ jëë⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ lä⁻ ga⁺ tē⁻ Moisé ga⁺ jäh⁺: “Peer⁻ gohn⁻, lä⁻ jiih⁺ jlää⁻ n.”

²²La⁻ lä⁻ koo⁻ he- ma⁻ lä⁻ nääh⁺ hnäh⁺ moh⁺ Sión ba⁺ ja⁻, jee⁺ jwi⁻ kih⁺ Dio jiih⁺, jwi⁻ Jerusalén he⁻ hla⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁻, jee⁺ tääh⁺ cha⁻ miih⁻ mil ángele hi⁻ jmee⁻ jmi⁺ kih⁺ Dio. ²³Hi⁻ ma⁻ küh⁺ hnäh⁺ ko⁻ jöh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ga⁺ heeh⁻ kih⁺ Dio to⁻ në⁻ hi⁻ na⁻ sii⁻ jmi⁻ kih⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁻. Ma⁻ lä⁻ nääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ lä⁻ ta⁺ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻, ja⁻ ba⁺ jee⁺ tääh⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ lluu⁺, hi⁻ laa⁺ jmi⁻ lle⁻ hi⁻ ga⁻ jmää⁺ Dio lluu⁺ go⁻ te⁻. ²⁴Ma⁻ lä⁻ nääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ ga⁺ jmee⁺ koo⁻ hmoo⁺ hmëë⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ lä⁻ nääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ jma⁻ he⁻ ga⁺ tuu⁻ kwaat⁻ jnän'. Jma⁻ ja⁻ ngü⁻ llu⁺ jnän'. Sa⁺ hni⁻ kih⁺ dsa⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁺ jma⁻ he⁻ ga⁺ tuu⁻ kih⁺ Abel.

²⁵He⁻ ja⁻ leeh⁻ hnäh⁺ wa'ra- ga⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ chaah⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ hlēeh⁻ hnäh⁺. Jëeh⁺, hi⁻ sa⁺ ga⁺ hii⁺ ma⁺ nuu⁻, lä⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁻ hlēeh⁻ Dio kyaayh⁺ gyuu⁺ moh⁺ he⁻ chih⁺ hwa⁺ la⁻, sa⁺ ga⁺ laa⁺ hi⁻ he⁻. ¿Ha⁻ ba⁺ lä⁻ lää⁺ jne⁻ ja⁻, cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁺ jmeen⁺ he⁺ kih⁺ hi⁻ hlēeh⁻ jne⁻ lä⁻ ga⁺ tē⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁻? ²⁶Lä⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁻ hlēeyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁻, lä⁻ kye⁻ hwa⁺ ga⁺ jeh⁺. Pero koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ jäh⁺: “Koo⁻ ga⁺ koo⁻ hä⁻ jmeen⁺ jeh⁺ hwa⁺ la⁻, lä⁻ kye⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁻ ka⁻ läh⁺.” ²⁷Kyaah⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺: “Koo⁻ ga⁺ koo⁻ hä⁻”, dsa⁻ lä⁻ ngëë⁻ jne⁻, ääh⁺ go⁻ te⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ le⁻ sa⁺ jeh⁺. He⁻ ja⁻ hnøø⁺ jäh⁺, lä⁻ jë⁻ he⁻ na⁻ la⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Dio. Ja⁻ ga⁺ na⁺, jä⁺ koo⁻ hweh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ sa⁻ le⁻ sa⁺ jeh⁺. ²⁸He⁻ ja⁻ wa⁺ kwan⁺ tíhmaah⁺ kih⁺ Dio, kih⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ jnää⁺ jne⁻ ya⁺ jwi⁻ kiyh⁺ jee⁺ sa⁻ le⁻ sa⁺ jeh⁺ ni⁻ miih⁻. Wa⁺ jmeen⁺ ta⁺ he⁻ kiyh⁺, wa⁺ gah⁻ jnih⁺, wa⁺ nüuh⁺ jne⁻ kiyh⁺, lä⁻ ja⁻ ba⁺ tih⁻ dsëy⁺. ²⁹Jëeh⁺ Dio jnän' laa⁺ je⁻ he⁻ mi⁻ llaa⁻ lä⁻ jë⁻ go⁻ te⁻.

13

Ha⁻ lä⁻ hnøø⁺ jmeen⁺ mah⁺ tih⁺ dsë⁻ Dio

¹Ta⁺ ta⁺ hnäh⁺ he- hnaah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ lle⁻ jnän', lä⁻ llu⁺ he- laa⁺ jne⁻ øøhn⁻. ²Ta⁺ wa⁺ gaa⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kwah⁺ jee⁺ jä⁺ hi⁻ go⁻ nää⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jëeh⁺, ko⁻ llaa⁺ ga⁺ kwa⁺ bih⁺ jee⁺ ga⁺ jä⁺ dsa⁻, ni⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ ñey⁻ koh⁺ koh⁺, ángele ba⁺ he⁻ hi⁻ ga⁺ jäh⁺ kiyh⁺.

³ Mi-dsooh' hoh' hnäh' kih' dsa- hi- tääh' neh'-ñe', jmee' hnäh' kwaat- lä'koo- he- tääh' hnäh' ko-jøh' kyaayh'. Lä'ja- ka-läh' kih' hi- jëe- wii', jmee' hnäh' kwaat- lä'koo- he- jëeh' hnäh' wii' ko-jøh' kyaayh'.

⁴ Llu' ba' he- jee- dsa- goo-. Pero hnøø' go'taah' hnäh' lä'le' kih'. Jëeh', Dio lla' ta' kih' hi- sa' na' jee- goo- mah' kaayh' wa' hi- cha- hi- hi- lä'ja- kih' hi- na' jee- goo- mah' kaayh' hi- laa' kyaa' jñah'.

⁵ Ta' wa' hee' hoh' hnäh' kuu'. Wa' chaah' hnäh' llu' kyaah' he- cha- kyah' hnäh' ba'. Jëeh' ga'jah' Dio: "Jih'koh' jih'lih' sa' been- hne-, ni- sa' jmään- hne- ta' koo'." ⁶ Kih' he-ja-, jahn' lä'kaa- tuh-dsë- jne':

Dsa-jøøh' kyaan- ba' kwa- be' kin-, ni- miih- mo-so- gohn-.

¿Hee- na- le' jmee' dsa- kin'?

⁷ Mi-dsooh' hoh' hnäh' ha- lä- ga'jmee' hi- ma' jøø- kyah' hnäh', hi- ga-hlëeh' hnäh' juu' kih' Dio. Jëe' da' hnäh' ha- lä- ga-hwëey- kyaah' ta' kiyh'. Wa' lä-dsoo' hoh' hnäh', ja-ba' lä'koo- ga-lä-dsoo' dsë' hi- he'.

⁸ Jesucristo, lä' ma' laay' ja' ba' lloo', na', lä'ja- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. ⁹ Ta' kwa- jwë' mi-gaa- dsa- hnäh' kyaah' he- ga' jyoh' nuuh' he- sa' la' kwee- kyaah' he- ma-mi-tëë' jne'. Llu' ga' he- tëë' jne' be' kyaah' he- la' kwa- Dio ba', ja' kyaah' he- kih-hih' jne'. Jëeh', jih'koh' sa' ga-ka' ya'jøø- hi- ma-hlëeh' kih' he- kuh-hih- dsa-.

¹⁰ Chaa- ba' jaa- hi- ga'juu' jnän', pero jmi-dsa- hi- tääh' jmee' ta' he' neh'- gwah- lä-hih' kih' hmooh' ma-gyuh- ja-, sa' na-ngëy' jwë' jmeey' ko-jøh' kyaah' hi- ga'juu' jnän'. ¹¹ Jmi-dsa- kaa' he', ma' dsa-taayh' jee' jäh' dsa- kih' Jee' Na-jngii' Go-te' kyaah' jma- kih' jah' hi- ma' kwëeh- dsa- Dio kwaat- kih' dso'kye-. Ja-ga' ma' dsa-jey- hnoo' kih' jah' he', uu' ga' kih' jee' jwii- ja-. ¹² Ja-ba' lä'ja-, ga'juu' Jesús chuu' jwii- ja-, mah' jmääy' dsa- na-jngëe' kyaah' ma- kiyh'. ¹³ Lä'ja- wa' jmeen' ko-jøh' kyaah' Jesús, ma'ke- dsa-, sa' tooyh- ta' jnän'. Wa' hlëeh' bih' lä'koo- hnøøy' hlëeyh', ja-ba' lä'koo- ga-hlëeyh' kih' Jesús. ¹⁴ Jëeh', jee' jwii- he- tøøhn' la-, dsa-ngëe' ba'. Pero jne', hnøøh' jne' koo- jwii- he- na' ga-lä'jnä'.

¹⁵ He-ja- sa' wa' tun' hän' kih' Dio ta-la- kih' Jesús. Wa' jmeen' juuh- kiyh'. He-ja- ba' lle' kih' kwëeh' hnih'. ¹⁶ Ta' wa' gaa' hoh' hnäh' jmeeh' he- llu' jmah' ba', hi- kwëeh' hi- lla-kyaa' miih- he- cha- kyah' hnäh'. He-ja- ba' tih- dsë' Dio jmeen'.

¹⁷ Wa' nuuh- hnäh' kih' hi- jää- hnäh' hi- wa' hwaah' hnäh' kyaayh'. Jëeh', hi- he' na-dsë- lley' hnäh', he- ñey- lloo- koo- jmi' ngëey' kwaat- kih' ta' he- jmeey'. Lla' he- ma' jmeeh' hnäh' ti-meeh- dsëy', jmee' hnäh' jëe- dsëy' ba'. Jëeh', cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' lä'le' kih', sa' cha- ya'jøø- kah' hnäh'.

¹⁸ Ngii' hnäh' kyaa' jnääh' kih' Dio. Kih' he- lii' jnääh', sa' hñii- huudse- kyaa' jnääh'. Lä'ja- hnøø- jnääh' dsa'nøø' jnääh' kwee- kyaah' lä-jë- he- jmee' jnääh'. ¹⁹ Peer- chuun' kyaah' hnäh' he- ngiih' hnäh' kin- kih' Dio mah' kway' jwë' llaahn- to- chah' la- jee- tääh' hnäh'.

Ga'hiyh' juu' kyaah' øøyh'

²⁰ Dio ba' he' hi- jmee' hi' ti' tuh-dsë- jne'. Hi- he' ga'mi' jih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- hää- kwee- lä-jëe- hi- laa' kyaa' Dio. Jëeh' kyaah' jma- kiyh' he- ga-tuu- ja-, ga'jmeey' koo- hmooh' hmëe' he- sa' hee' jih'koh'.

²¹ Ngii'n' kiyh' he- jmääy' hnäh' lluu' mah' jmeeh' hnäh' lä-jë- ta' llu' lä- hyoh-

dsëy⁴ hi⁺ jääy⁴ hnäh⁷ lä⁺ tih[~] dsëy⁴ ta⁻lä⁺ kih⁴ Jesucristo. Wa' la' juuh⁻ kiyh⁴ ga⁻lä⁺jë⁻ joh⁷ jmii⁴ cha⁻. Wa' la' lä⁻ja⁻.

²² ØØhn⁴, chuun⁷ kyaah⁷ hnäh⁷, jmee⁷ hnäh⁷ jøh⁻ hoh⁷ hnäh⁷ kyaah⁷ juu⁴ he⁻ ma⁻hlëëhn⁷ hnäh⁷ la⁻. Sa⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ juu⁴ he⁻ ma⁻sün⁴ kyah⁴ hnäh⁷.

²³ Hnoon⁴ lä⁻neh⁷ hnäh⁷, ma⁻lää⁷ ba⁴ Timotä ØØh⁴ jne⁴ he⁻ ma⁴ hääy⁷ neh⁻ñe⁴. Cher⁷mah⁴ jäyh⁷ to⁻chah⁷ la⁻, n#n⁷ kyaayh⁷ na⁷jëë⁷ hnäh⁷.

²⁴ Jmee⁷ hnäh⁷ Dio kih⁴ lä⁻jëë⁻ hi⁻ jää⁻ hnäh⁷ kyaah⁷ lä⁻jëë⁻ ga⁷ hi⁻ na⁻jngëë⁴. Lä⁻jëë⁻ hi⁻ tääh⁷ hwa⁴ Italia la⁻, jmeey⁻ Dio kyah⁴ hnäh⁷ ka⁻läh⁷.

²⁵ Wa⁴ mi⁻jää⁴ Dio lä⁻jëë⁻ hnäh⁷. Wa' la' lä⁻ja⁻.

Santiago

Juu' la- ga-sii' Satia~ kih' judiu dsa-gooy'

1 Jnã' Satia~, jmeen- ta'he' kih' Dio kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnãn. Jee' la- ma-siin' kyah' hnäh' lä-jëë' gya-to' naã' dsa- judiu hi- na-saa- na-jñee' lä-kaa- jmi-gyuu'. Jmeen- Dio kyah' hnäh'.

Huu'dsë- llu' he- kwa' Dio

2 Øøhn', hnøø' wa' chaah- hnäh' llu' wa'ra- ga-ngëeh' hnäh' wa' he- cha- he- he- wii'. 3 Ma-ñeh' ba' hnäh' lä- ma' jëeh' hnäh' he- wii', jee' ja- dsa-lä-jnä' che' lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh' hi- lä-jwë' ja-, lä-tëeh- hnäh' kwëeh' hoh' hnäh'. 4 Pero hnøø' kwëeh' hoh' hnäh' cha-ga'miih- lä-jiih' hwëë- hnäh' llu', lä-koo- jaa- hi- ma-ää- huudse- kih'. Ja- jiih' mo-so' cha-ga- he- mo-jmee' bii' kyah' hnäh'.

5 Cher'mah' chaq- ko'llaa' jee' kyah' hnäh' hi- sa- ga- ma-ngëë' llu', wa' ngiiy' kih' Dio, hi- he' ba' jmee' lä-ngëëy'. Jëeh' ma'ra' he- kwa' ba' Dio cha-miih- huudse- llu' kih' lä-jëë- hi- ngii', hi- sa- dsa-lä-lleey' kyaah' ni- jaa- hi- ngii'. 6 Wa'ra- ga-ngiih' hnäh' kiyh', hnøø' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh', ta- wa' jeh- hoh' hnäh' ni- miih-. Jëeh', jaa- hi- jmee' to' dsë', laay' lä-koo- la' kih' jmi-ñeeh- wa'ra- ga-hluh' kyaah' lle', be- ta- la- ta- jnø'. 7 Jaa- dsa- hi- jmee' lä-ja-, he-la' mo- jøø' gyih' he- hyoyh' kih' Dsa-jøøh' jnãn. 8 Dsa- hi- jmee' to' dsë', sa- jmääy' ngëy' koo- nëë'.

9 Jaa- øøh' jne' hi- tä-ñee', wa' jëë- ba' dsëy'. Jëeh', kih' Dio ma-laay' lä-koo- jaa- hi- jøøh'. 10 Pero dsa- hi- cha- kuu', hnøø' jëë- dsëy', cher'mah' Dio ga-jmeey' ga-jäy' ta' hwa'. Jëeh', dsa- he' ääh' lä-koo- dsa- ääh' wa'le' he- cha- në- nuu-. 11 Wa'ra- ga-hya- hyoo- llii' jwërte, hëh' llii' chaah' le' ja-, he- ja- dsa-lä-kii- chaah' hi- dsa-tøh- mi'le', mo-so' jnä' na'hñaa'. Ja-ba' lä-ja- la' kih' hi- cha- kuu', koo- dsa-uu- bih' jee' jmeey' ta' kiyh'.

Llu' la' kih' hi- kwëeh- dsë' ma-jëëy- he- wii'

12 Llu' la' kih' hi- ga-lä-be' dsë' wa'ra- ja' he- hliih' ka' dsëy'. Jëeh' cher'mah' ya-hëëy' lluu', lä-koo- jñeey' hyoyh- jee' chaay- tää'. He- ja- la' lä-koo- coron he- ga-bääh- Dio hñii' kwëëyh' dsa- hi- hnaayh-.

13 Cher'mah' gwa' dsë' dsa- jmee' he- hliih', ni- miih- sa- soqh- he- jäyh- Dio ka- dsëy'. Jëeh' sa- gwa' dsë' Dio jmee' he- hliih', hi- ni- sa- kay- dsë' dsa- mah' jëëy' che' jmee' dsa- he- hliih'. 14 Kih' he- heë' dsë' lä-jaa- lä-jaa- he- hliih', he- ja- gwa' dsëy' jmeey' he- hliih', mi- goo- kiyh', hi- jøø' kiyh' jwë' hliih'. 15 Hi- ma-ngëë' ma-hääy' jwë' he- heë' dsëy', ma-na-jnäay' kyaah' dso'kye-. Ma-la' ma-heey' hñiiy' kyaah' dso'kye-, ja- jiih' juuy' go-te'.

16 Øøhn' hi- hnaan-, ta- mi- gaa' hnäh' hñaa'. 17 Lä-jë- he- llu' he- ga-hñah' jne' la-, lä-jë- he- jnaah' la', he- la- na- ja' gyuu' jmi-gyuu', he- la' ga-kwa' ba' Dio. Hi- he' na- ga-jmää' lä-jëë- hi- choo' je- gyuu' jmi-gyuu'. Pero Dio sa- dsa-lä-sëëy' lä-koo- la' kih' hi- hëë- gyuu' he- dsa-lä-sii' heëh' kih'. 18 Lä- hyoh- dsëy', ga-jmeey' ga-lä-chaq- jne' lä-hmëë' ta-la' kih' ju'dsoo' he- ga-kwëëyh' jne' mah' leë' jne' ma-ra- hi- kyaay' jee' kih' lä-jëë- hi- ga-jmääy'.

19 He-ja- jwahn' øøhn' hi- hnaan'. Hnøø' nuuh' da' hnäh' jää' ha- lä- la' juu' kih' dsa-. Ta' jiih' hnäh' चाह'. Ta' mi-llee' hnäh' hñaah' na'koh'. 20 Heh' dsa-lä-llee' jne', jne' jwë' jnän' he- jmeen' he- llu'. 21 He-ja- jwahn', mo'to- jmee- ga' hnäh' he- hliih', mo'to- bääh' ga' hnäh' hñaah' dso'kye- he- cha- cha-miih- na'. Jmää' hnäh' hñaah' hwaah, heeh' hnäh' juu' he- ma-na-jnäa' tuh-hoh' hnäh'. Jëeh' juu' na- lää' hnäh'.

Hnøø' jmeen' ta'he' kih' juu' he- ma-nuu' jne'

22 Ja- jmeeh- hnäh' he' kih' juu' na-, ja- koo- nuuh- ba' hnäh'. He- mi-gaah' hnäh' hñaah' ba' ja-, cher'mah' sa- ga'jmeeh' hnäh' he'. 23 Cher'mah' sa- ga'jmeeh' dsa- he' wa'ra- ga'nuuy' juu' na-, hi- he' laa' lä-koo- jaa- hi- jëe- hñii' kyaah' hu-. 24 Jëeh', ma-la- ma-jëe' hñii' mah' go-hëe' hi- lä- चाह' ja- dsa-gaa' dsëy' ha- lä- laay'. 25 Pero cher'mah' jaa- dsa- ga'nuu' kwee- lä-koo- jäh' ley he- llu' go-te- he- kyaah' dsa-lää' jne', hi- cher'mah' dsa- he- ngoo'bih' jmeey' he' kih' juu' na-, kih' hi- he' mi-jøø' ba' Dio lä-jë- he- jmeey'. Jëeh', ja- koo- nuu- bih' mah' dsa-gaa' dsëy' ka-läh', ma'ra- he- jmee- bih' he' kih' juu' na-.

26 Cher'mah' jaa- dsa- laay', hnaayh- Dio mah' hlëeh- bih' wa' la' cha- la', he- mi-gaay' hñii' bih' ja-, sa- jmää' go-te- he- jäh' hnaayh- Dio. 27 Pero cha'në' Dio hi- laa' Täa' jnän', jaa- dsa- hi- ma'ra- he- dsoo' hnaayh- Dio, hnøø' kway' be' kih' chih- hñii' hi- jëe- wii' hi- lä-ja- kih' dsa-më' hñii' ka-läh', hi- hnøø' hääy' hñii' mah' sa- wa-lä-sayh' kyaah' he- hliih' he- cha- jmi' gyuu' la-.

2

Sa' wa' jëe' jne' he- laa' dsa-

1 Øøhn', he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- lluu' go-te-, jmee' bii' jmeeh' hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-. 2 Cher'mah' ga'lloo' jaa- dsa- jee' dsa-ñeeh' hnäh', hi- he' na- kye' hñiih- llu' hi- hä' aniy- hmoo' gooy- ka-läh'. Hi- wa'ra- ga'lloo' jaa- hi- tä-ñee' hi- sñ'hñi- hñiih- kih'. 3 Hi- cher'mah' jmääh' hnäh' jøøh' hi- jnaah' hñiih- kih' he', mah' jwiih' hñii': "Na' jee' llu' la-", mah' hi- tä-ñee' he', jwiih': "Jmää' lä- ma-cheh' na- o jee' la- ya-na' huu' tiin' la-." 4 Jee' ja- dsa-lä-jnääh' hnäh' he- sa- jmeeh- hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-. He- jmeeh- hnäh' lä-ja-, jmääh' hnäh' hñaah' jwëe' hi- kye- huu' dsë- hliih' jmah' ba'.

5 Nuu- da' hnäh' øøhn' hi- hnaan': ¿Che' sa' ga-llee' Dio hi- tä-ñee' jmi' gyuu' la-, mah' lä-dsoo' dsëy' kiyh'? Hi- he' laa' lä-koh' hi- cha- kuu' kih', hi- hyoyh' heey' ya-jwii' kih' Dio lä-koo- ga-bääh- Dio hñii' kih' lä-jëe- hi- hnaayh-. 6 Pero mi-kwah' hnäh' kih' hi- tä-ñee', mah' hnaah' hnäh' hi- cha- kuu'. ¿Ja' dsa- cha- kuu' na- hi- tääh' jmeeh- hnäh'? ¿Ja' hi- he' na-, dsa-jää' hnäh' në'ta? 7 Ja' dsa- cha- kuu' na-, hi- mi-kwah' jmi- kih' Cristo he- la' na-hñaah' jnän', hi- ja- ba' kyaah' jmi- kih' Cristo ga-mi-cheey- hnäh'?

8 He- jmeeh- hnäh' llu' ba' ja-, cher'mah' ju'dsoo' ga-mi-teh' hnäh' ley juuh-, lä-koo- na-sii' juu' kih' Dio: "Wa' hnaah' dsa-kyaah', ja- ba' lä-koo- hnaah' hñaah'." 9 Pero cher'mah' sa- ga'jmeeh' hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-, he- jmeeh- hnäh' dso'kye- ba' ja-. Ja- ba' ley ja-, hñii' kyah' hnäh' he- na-bääh' hnäh' dsoo'. 10 Jaa- dsa- hi- høø- lä-jë- he- lle' ley kih' Moisé,

cher'mah⁴ ga⁻hlääyh⁻ kyaah⁴ koo⁻ mi⁻juu⁴ ba⁴, ma⁻na⁻bääyh⁻ lä⁻jé⁻. ¹¹ He⁴ ba⁴ hi⁻ ga⁻jäh⁴: “Hne⁻ hi⁻ na⁻jee⁻ goo⁻, ta⁴ kaah⁴ hi⁻ laa⁴ kyaa⁴ jñah⁴”, he⁴ ba⁴ hi⁻ he⁴ ga⁻jäh⁴ ka⁻läh⁴: “Ta⁴ jngëeh⁻ dsa⁻.” He⁴ ja⁻, cher'mah⁴ sa⁴ kaah⁴ hi⁻ laa⁴ kyaa⁴ jñah⁴, pero jngëeh⁻ dsa⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ ma⁻na⁻bääh⁴ ba⁴ hne⁻ cha⁻né⁴ ley.

¹² He⁴ ja⁻ hnø⁴ hlëeh⁻ hnäh⁴ hi⁻ hnø⁴ jmeeh⁴ hnäh⁴ lä⁻koo⁻ lle⁻ kyah⁴ hnäh⁴ ba⁴, jëeh⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁴, ley ja⁻ ngiih⁴ kwaat⁻ jnän⁴, ja⁻ba⁴ ley he⁻ kyaah⁴ dsa⁻lää⁴ jne⁴. ¹³ Kih⁴ hi⁻ sa⁴ lä⁻ñih⁴ dsé⁴ dsa⁻kyaah⁴, ja⁻ba⁴ lä⁻ja⁻ sa⁴ lä⁻ñih⁴ dsé⁴ Dio kyaayh⁴ ka⁻läh⁴ wa⁻ra⁻ ga⁻té⁴ jee⁻ llay⁴ ta⁴. Pero cher'mah⁴ ga⁻lä⁻ñih⁴ dsé⁻ jne⁴ kih⁴ dsa⁻kyaah⁴ jne⁴, hwëë⁻ jne⁴ llu⁴ wa⁻ra⁻ ga⁻té⁴ jee⁻ ngiiyh⁴ kwaat⁻ jnän⁴.

Ta⁴ llu⁴ jnän⁴ kyaah⁴ he⁻ ma⁻dsoo⁴ dsé⁻ jne⁴

¹⁴ Øøhn⁴, hee⁻ jmää⁴ kih⁴ jaa⁻ hi⁻ jäh⁴ ma⁻dsoo⁴ ba⁴ dsëy⁴ kih⁴ Dio mah⁴ ni⁴ koo⁻ he⁻ llu⁴ sa⁴ jmeey⁴. ¿Che⁴ lääy⁴ kyaah⁴ he⁻ koo⁻ jäh⁴: “Ma⁻dsoo⁴ ba⁴ dsën⁻”? ¹⁵ Cher'mah⁴ chaa⁻ jaa⁻ øøh⁴ jne⁴, dsa⁻më⁴ dsa⁻ñuu⁴ hi⁻ sa⁴ cha⁻ hmiih⁻ he⁻ këyh⁴ hi⁻ sa⁴ cha⁻ he⁻ kuh⁴ hiyh⁴ koo⁻ jmi⁴ koo⁻ jmi⁴, ¹⁶ hi⁻ cher'mah⁴ jaa⁻ hnäh⁴ ga⁻chiih⁴ hnih⁴: “Jwëte⁴ kwa⁴ be⁴, gwaah⁻ ba⁴ hne⁻ llu⁴, ja⁻ mi⁻llaah⁴ hñaah⁴, ja⁻ kuh⁻ ba⁴ hne⁻ llu⁴.” Pero ¿hee⁻ jmää⁴ he⁻ ga⁻jäh⁴ lä⁻na⁻, cher'mah⁴ sa⁴ ga⁻kweëh⁴ hnih⁴ he⁻ jmee⁻ bi⁴ kiyh⁴? ¹⁷ Ja⁻ba⁴ lä⁻ja⁻ la⁴ kih⁴ hi⁻ jäh⁴ ma⁻dsoo⁴ dsëy⁴ kih⁴ Dio. Cher'mah⁴ sa⁴ cha⁻ ni⁴ miih⁻ he⁻ llu⁴ ma⁻jmeey⁴, sa⁴ jmää⁴ he⁻ jäh⁴: “Ma⁻dsoo⁴ ba⁴ dsën⁻.” Juu⁴ ta⁴ jmah⁴ ba⁴ ja⁻.

¹⁸ Pero cher'mah⁴ jaa⁻ ga⁻jäh⁴: “Hne⁻ jmeeh⁻ ta⁴ llu⁴, jnä⁴ ma⁻dsoo⁴ dsën⁻”, lä⁻la⁻ jwii⁴ jnih⁴ ka⁻läh⁴: “Mi⁻jnää⁴ kin⁴ he⁻ ma⁻dsoo⁴ hoh⁴, hne⁻ hi⁻ sa⁴ ma⁻jmee⁻ ni⁴ miih⁻ ta⁴ llu⁴, mah⁴ jnä⁴ mi⁻jnään⁴ kyah⁴ he⁻ ma⁻dsoo⁴ dsën⁻ kyaah⁴ ta⁴ llu⁴ he⁻ jmeen⁻.” ¹⁹ Hne⁻ jmeeh⁻ dsoo⁴, jaa⁻ ba⁴ Dio chaa⁻. Jmeeh⁻ ba⁴ hne⁻ llu⁴. Hi⁻ lä⁻ja⁻ jäh⁴ hi⁻ sa⁴ llu⁴ ka⁻läh⁴, mah⁴ jlää⁻ bih⁴ kih⁴ he⁻ goyh⁴. ²⁰ Peer⁴ taah⁻ hne⁻. ¿He⁻ la⁻ sa⁴ hii⁻ lä⁻ngëeh⁻ miih⁻? Sa⁴ jmää⁴ he⁻ jäh⁴ jne⁴ ma⁻dsoo⁴ ba⁴ dsën⁻ kih⁴ Dio mah⁴ sa⁴ na⁻jnä⁴ ta⁴ jnän⁴. ²¹ ¿Ja⁻ ga⁻jmeé⁴ Dio kwaat⁻ lluu⁴ Abraham dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁴ ta⁻la⁻ kih⁴ ta⁴ llu⁴ he⁻ ga⁻jmeey⁴, he⁻ ga⁻ngëey⁴ Isaac jooy⁴ kih⁴ Dio mah⁴ ma⁴ juuy⁴ né⁴ na⁻hyoo⁴? ²² ¿Che⁴ sa⁴ ngëeh⁻ ha⁻ lä⁻la⁻? Ga⁻lä⁻dsoo⁴ dsé⁴ Abraham kih⁴ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁴ ga⁻jmeey⁴ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁴ Dio. Hi⁻ kyaah⁴ he⁻ ga⁻jmeé⁴ Abraham ja⁻, ga⁻lä⁻jnä⁴ ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁴ ba⁴ dsëy⁴ kih⁴ Dio. ²³ Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te⁴ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ juu⁴ kih⁴ Dio he⁻ jäh⁴ lä⁻la⁻: “Ga⁻lä⁻dsoo⁴ dsé⁴ Abraham kih⁴ Dio, he⁻ ja⁻ ga⁻jmeé⁴ Dio kwaat⁻ lluu⁴.” Hi⁻ ga⁻lä⁻cheey⁴ ome⁻ kyaa⁴ Dio. ²⁴ Lä⁻ja⁻ dsa⁻ lä⁻ngëé⁴ jne⁴, jmee⁻ Dio kwaat⁻ lluu⁴ dsa⁻, kyaah⁴ he⁻ jmeey⁴ ta⁴ llu⁴, ja⁻ ma⁻la⁻ kyaah⁴ he⁻ ma⁻dsoo⁴ dsëy⁴.

²⁵ Ja⁻ba⁴ lä⁻ja⁻ ga⁻la⁻ kih⁴ Rahab, jaa⁻ dsa⁻më⁴ hi⁻ ma⁻ hnëë⁻ hñii⁴ kyaah⁴ wa⁴ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Ga⁻jmeé⁴ Dio kwaat⁻ lluu⁴ kih⁴ he⁻ ga⁻kway⁴ jee⁻ ga⁻jä⁻ hi⁻ ga⁻lla⁻nää⁴ koo⁻ juu⁴ hi⁻ ga⁻cheey⁴ ta⁴ jyoh⁴ jwë⁴ lä⁻llu⁴ jee⁻ ga⁻laay⁴. ²⁶ Jmi⁻ ngo⁴ he⁻ mo⁻so⁻ kyaah⁴ jmi⁻lle⁻, na⁻juu⁴ ba⁴ ja⁻. Ja⁻ba⁴ lä⁻ja⁻ la⁴ jnän⁴. Sa⁴ jmää⁴ he⁻ ma⁻dsoo⁴ dsé⁻ jne⁴ kih⁴ Dio, cher'mah⁴ sa⁴ na⁻jnä⁴ ta⁴ llu⁴ he⁻ jmee⁻ jne⁴.

3

Hnø⁴ lëgh⁻ jne⁴ ha⁻ lä⁻ hlëeh⁻ jne⁴

¹ Sa⁴ wa⁴ chaa⁻ jwëë⁴ ta⁻jwoh⁴ jee⁻ tääh⁴ hnäh⁴ øøhn⁴. Ma⁻ñeh⁴ ba⁴ hnäh⁴, hwëh⁻ ga⁴ miih⁻ ngiih⁴ Dio kwaat⁻ jnän⁴ hi⁻ laa⁴ ta⁻jwoh⁴. ² Lä⁻jëë⁻ ba⁴ jne⁴, joh⁴

jiih' sa⁺ dsa⁻hlääh' jne'. Pero jaa⁻ hi⁻ sa⁺ dsa⁻hlääh' kyaah' juu' he⁻ hlëëyh⁺, hi⁻ he⁻ laa⁺ jaa⁻ dsa⁻nñuuh⁻ lluu⁺ go⁻te⁻. Liih⁺ hääy' hñiiy' kih' lä⁻jë⁺ ba', sa⁺ kway⁺ jwë⁺ jøø⁻ he⁻ hliih⁺ kiyh⁺.

³ Wa⁻ra⁻ ga⁻tøøh' jne' fren⁻ hoo⁺ kya⁺jiih', hwaä⁺ bih' kyaah' jne'. Ma⁻ke⁻ jøøyh⁺, kyaah' koo⁻ he⁻ pih' ba' tää⁻ jää⁻ jne' ha⁻ ta⁺ jee⁻ hnøø⁻ jne'. ⁴ Lä⁻ja⁻ la⁺ ka⁻läh' kyaah' barco. Ma⁻ke⁻ he⁻ ga⁻juuh⁻ ngëë⁻ barco hi⁻ ma⁻ke⁻ sëeh⁻ lle⁻ tä⁺ kih', pero kyaah' koo⁻ jwä⁺ hma⁻ pih' ba' koo⁺h⁻ dsa⁻, le⁻ dsa⁻nääy' ha⁻ ta⁺ jee⁻ hnøøy'. ⁵ Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ ka⁻läh' kyaah' lä⁻siih' jne'. Koo⁻ he⁻ pih' ba', pero ha⁻ koh⁺ dsoo⁺ sa⁺ hnoo⁻. Kyaah' koo⁻ je⁻ pih' ba' lee⁻ sooh⁻ lä⁻jiih' koo⁻ koo⁻ moh⁺ juuh⁻. ⁶ Hi⁻ lä⁻siih' jne' la⁺ lä⁻koo⁻ je⁻. Joh⁺ neë⁻ he⁻ hliih⁺ sa⁺ gwa⁺ kih'. He⁻ na⁻ hee⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻ lä⁻jë⁺ jmi⁺ ba'. Lä⁻siih' jne' na⁻, tēë⁻ be⁻ kih' cha⁻je⁻.

⁷ Lih⁺ ba' dsa⁻ mi⁻hwaä⁺ lä⁻jëë⁺ neë⁻ jah⁺ laa⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻, liyh⁺ mi⁻hwaäy⁺ ta⁺, miih⁻, hi⁺ jah⁺ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻nñeeh⁻ ka⁻läh'. ⁸ Pero sa⁺ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lih⁺ ha⁺ kih' lä⁻siih' jne'. Sa⁺ cha⁻ he⁻ lla⁻dsëë⁻ kih' he⁻ hliih⁺ na⁻. Lä⁻koo⁻ he⁻ na⁻ kah⁺ venen he⁻ jngiih⁺ kih' dsa⁻ ba' la⁺ lä⁻siih' jne'.

⁹ Kyaah' lä⁻siih' jne' hlëëh⁺ jne' llu⁺ kih' Dio hi⁻ laa⁺ Tää⁻ jnän⁻, hi⁻ ja⁻ ba' kyaah' lä⁻siih' jne', jwä⁺ jne' dso⁺jwii⁺ kih' dsa⁺, hi⁻ laa⁺ lä⁻koo⁻ heeh⁺ kih' Dio. ¹⁰ Koo⁻ ba' hoo⁺ jne' jee⁻ hwëë⁻ juu' llu⁺ hi⁻ jee⁻ hwëë⁻ juu' hliih⁺. Ni⁻ miih⁻ sa⁺ sooh⁻ lä⁻na⁻, øøhn⁺. ¹¹ Ha⁻ lä⁻ja⁻, koo⁻ jmi⁻too⁻ hya⁻ jmi⁻øø⁻ hi⁻ ja⁻ ba' he⁻ ja⁻ hya⁻ jmi⁻llih⁺ ka⁻läh'. ¹² Øøhn⁺, ha⁻ lä⁻ja⁻ koo⁻ chaa⁺ higo hii⁺ mi⁻olivo o wii⁺ jëh⁺ hii⁺ mi⁻higo. Ja⁻ ba' lä⁻ja⁻ la⁺ kih' jee⁻ hya⁻ jmi⁻, sa⁺ hwëë⁻ jmi⁻ñi⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah' jmi⁻øø⁻.

Kih' Dio ba' ja⁻, he⁻ gwa⁺ huu⁺dsë⁻ llu⁺

¹³ Cher⁺mah⁺ chaa⁻ jaa⁻ hnäh⁺ hi⁻ cha⁻ huu⁺dsë⁻ llu⁺ kih', hi⁻ kyuu⁺h⁺ cha⁻miih⁻, hi⁻ he⁻ hnøø⁻ mi⁻jnää⁻ he⁻ kyuu⁺yh⁺ ja⁻, kyaah' ta⁺ llu⁺ he⁻ jmeey⁻. Hi⁻ hnøø⁻ jmääy⁺ hñii⁺ jaa⁻ hi⁻ hwaä⁺, lä⁻lle⁻ kih' jaa⁻ hi⁻ kyuu⁺h⁺. ¹⁴ Pero cher⁺mah⁺ wii⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺, sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ he⁻ jmää⁻ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺ kaa⁺h⁺. He⁻ ta⁺ juu⁺ ba' hnäh⁺ ja⁻. ¹⁵ Ja⁻ he⁻ ja⁻ gyuu⁺h⁺ huu⁺dsë⁻ na⁻. Huu⁺dsë⁻ cha⁻ hwa⁺ la⁻ ba' na⁻, he⁻ gwa⁺ kyaah' jmi⁻ngo⁻ kyah⁺ hnäh⁺ ba' na⁻. La⁺ kih' hi⁻ sa⁺ llu⁺ ba' huu⁺dsë⁻ na⁻. ¹⁶ Jëëh⁺, he⁻ wii⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah' dsa⁻ kyaah' hnäh⁺ hi⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ he⁻ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺h⁺, he⁻ ja⁻ jmeey⁻, he⁻ tääh⁺ hnäh⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁻, jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻jë⁺ neë⁻ he⁻ hliih⁺.

¹⁷ Pero huu⁺dsë⁻ he⁻ ja⁺ gyuu⁺h⁺, he⁻ ja⁻ ba' na⁻ jngii⁺. He⁻ ja⁻ ba' jmeey⁻ hii⁺ ti⁺ kih' dsa⁺, jmeey⁻ hwaä⁺ dsa⁻, nuuh⁺ dsa⁻, dsa⁻lä⁻niih⁻ dsëy⁻ cha⁻miih⁻ hi⁻ jmeey⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba'. Kyaah' huu⁺dsë⁻ llu⁺ ja⁻, jmeey⁻ dsa⁻ kwee⁻ lä⁻hii⁺ ne⁻ kyaah' dsa⁻ hi⁻ ja⁻ koo⁻ ta⁺ juuy⁺. ¹⁸ Dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁻ koo⁻ neë⁻ ba', jmeey⁻ hii⁺ ti⁺ kih' dsa⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jwëë⁻ dsa⁻ hi⁻ jmeey⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba'.

4

Sa⁺ wa⁺ hnøøh' jne' he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻

¹ ¿Ha⁻ ta⁺ gwa⁺ he⁻ te⁻ jëëh⁺ hnäh⁺? Kih' he⁻ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ ga⁻ cha⁻, he⁻ ja⁻ ba' na⁻ jmeey⁻ jwiih⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ² Cha⁻ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ pero sa⁺ tēëh⁺ hnäh⁺. Jngëëh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ hi⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ bii⁺ leh⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺ pero sa⁺ tēëh⁺ hnäh⁺. Ti⁻chooh⁻ hnäh⁺ juu⁺, hi⁻ ti⁻hnee⁻ hnäh⁺. Sa⁺ ma⁻hñah⁺ hnäh⁺ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺, jëëh⁺ sa⁺ ma⁻ngiih⁺ hnäh⁺ kih' Dio. ³ Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ngiih⁺

hnäh' kih' Dio, sa' hñah' hnäh'. Jëeh' sa' ngiih' hnäh' kyaah' huus' dsë' llu', koo' hnooh' hnäh' lä' tih' hoh' hnäh' hñaa' ba'.

⁴ Hnäh' dsa' më' dsa' ñuu' h-, ¿he' la' ma' lä' -øø' hnäh' kih' Dio? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' mo' so' jawh' hnäh' kyaayh', cher' mah' hnooh' ga' hnäh' he' cha' jmi' gyuu' la' -? Jëeh', hi' hnooh' ga' he' cha' jmi' gyuu' la' -, mo' so' jawyh' kyaah' Dio. ⁵ ¿Che' laah' hnäh', koo' ta' jäh' ba' juu' kih' Dio he' lle' lä' la': "Jmi' lle' Na' jngii' kih' Dio he' kyaah' jne', hnäy' jne' cha' miih' -, sa' hnøoy' kye' jne' jyoh' jwë'?" ⁶ Pero cha' miih' - jmee' Dio llu' dsë' kyaah' jne'. He' ja' jäh' juu' kiyh' lä' la': "Dio jne' jwë' kih' hi' jmä' hñii' jøøh', pero llu' ba' dsëy' kyaah' hi' hwaä'."

⁷ Wa' nuuh' hnäh' kih' Dio. Ta' kwa' jwë' kih' hi' sa' llu' kaayh' hnäh', lä' ja' ba' lä' -øøy' kyah' hnäh'. ⁸ Ya' nää' hnäh' kih' Dio hi' Dio mi' jäh' kyah' hnäh'. Hnäh' hi' jmee' dso' kye' -, hnøø' na' jngëe' hnäh'. Hi' hnäh' hi' jmee' to' dsë', wa' la' koo' ba' huus' dsë' kyah' hnäh'. ⁹ Ki' hoo' hnäh' lä' jiih' chaah' hoh' hnäh'. La' he' ngiih' hnäh', hnøø' hoo' hnäh' ba'. Lla' he' chaä' hnäh' llu', wa' ti' meeh' hoh' hnäh'. ¹⁰ Wa' hwaah' hnäh' kih' Dsa' jøøh' jnän', mah' jmäy' hnäh' kaah'.

Sa' wa' kyen' kwaat' kih' øøh' jne'

¹¹ Øøhn', ta' cha' hää' hnäh' dsa' kyaah' hnäh'. Hi' cha' hää' øøh', o kay' kwaat' kiyh', hi' he' cha' hää' ley, hi' kay' kwaat' kih' ley. He' ja' cher' mah' kah' hnäh' kwaat' kih' ley, he' jmääh' hñaa' jwëe' ba' ja' -, lla' he' ma' høøh' hnäh' ley. ¹² Jaa' ba' hi' ga' lla' ley, jaa' ba' hi' na' ngë' jwë' lääy' dsa' hi' na' ngëy' jwë' heey' dsa' -. Pero hnäh', hee' laah' hnäh' mah' kah' hnäh' kwaat' kih' jñah'.

Sa' chaq' hi' ñe' ha' lä' chaq' jne' hø'

¹³ Nuuh' da' hnäh' hi' jäh': "Na' o hø' dsa' nøø' jnääh' dsa' jmee' jnääh' ta' jee' jyoh' jwi' -. Jee' oo' jä' jnääh' koo' ñe' -, jmee' jnääh' miih' ta' hñii' mah' leh' jnääh' cha' miih' kuu' ", jawh' hnäh'. ¹⁴ Pero sa' ñeh' hnäh' hee' na' le' kyah' hnäh' hø', che' chaq' juuh' hnäh'. ¿Che' sa' kye' hnäh' kwaat' he' laah' hnäh' lä' koo' jmi' hmoo' he' gwa' ko' hwëe' mah' dsa' ääh' ka' läh'? ¹⁵ Lla' he' ma' jawh' hnäh' lä' ja' -, jawh' hnäh' lä' la' ba': "Cher' mah' jäh' Dio chaq' ga' jne', jmee' ba' jne' hee' ga' hnøø' le' ". ¹⁶ Pero kyaah' he' hlëeh' hnäh', he' jmääh' hnäh' hñaa' kaah' ba' na' -. Lä' jë' juu' taah' lä' na' -, la' hliih'. ¹⁷ Hi' lih' jmee' he' llu', mah' sa' jmeey', he' jmeey' dso' kye' ba' ja' .

5

Dsa' cha' kuu' hi' hñaa' dsë' jëy' wii' ba'

¹ Nuuh' da' hnäh' dsa' cha' kuu'. Ki' hoo' hnäh' jwërte. Na' ga' jä' cha' miih' wii' në' kyah' hnäh'. ² Ngoo' ga' hee' lä' jë' he' hmooh' he' cha' kyah' hnäh'. Ma' jwë' jah' sa' hmiih' kyah' hnäh'. ³ Lä' jë' kuu' kyah' hnäh' ma' hya' tu' juuh'. Lä' jë' he' na' hñii' kyah' hnäh' lä' jiih' mi' llaä' hnäh', lä' koo' he' kaah' hnäh' kyaah' je' ba'. Peer' ma' lla' mah' kuu' kyah' hnäh' jee' ma' dsaa' jmi' la' -. ⁴ Jñee' dsa' hi' ma' jmee' ta' jee' nuu' kyah' hnäh' ki' hoo' jwërte, hñiiy' kyah' hnäh' kih' Dio. He' ga' juu' hnäh' kiyh', he' sa' ga' mi' hmaah' hnäh' jñeey'. Peer' ki' hoo' dsa' hi' ga' chooh' ta' kyah' hnäh' he' ja' ma' nuu' Dio hi' laä' juu' lä' jëe' hi' tääh' gyuu'. ⁵ Peer' jnaah'

dsa-ngëeh' hnäh' hwa' la-, ma-lëh- hnäh' ga-lä-jë ba' he- ma-hee' hoh' hnäh'. Ma-gyaah' hnäh' lä-koõ- jah' hi- ngoo' ga-lloo' jmi' jngëeh' dsa-.
 6 Kih' hi- sa- ää- ni- miih- ma-bääh' hnäh' dsoo' hi- ma-jngëeh- hnih'. Sa- ga-hnooyh- ha- lä- jee' ma-läy' hñiiy'.

Hnøø' jøh- dsë- jne' lä-jiih' jäh' Dsa-jøøh' jnän'

7 He- ja- jwëehn- hnäh' øøhn', wa- jøh- hoh' hnäh' lä-jiih' lloo- jmi' jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Jëe' da- hnäh' lä-koõ- la' kih' hi- jmee- ta', jøøy- jma' he- lä-gyah' jee' nuu- kiyh', ja- ga-chooyh' ta- he- kyey- o-jøh- dsë' kih'.
 8 Ja- ba- lä-ja- hnøø' jmeeh' hnäh'. Wa- jøh- hoh' hnäh', go-taah' hnäh' koõ- hweh-, ta- hwaä' hnäh', jëeh' ngoo' ya-jäh- jmi' jäh' Dsa-jøøh' jnän'.
 9 Ta- hnoo- hnäh' juu' kih' dsa-kyaa'h' hnäh' mah' sa- ka- Dio ju'dsoo' kyah' hnäh'. Hii- Jwëe- ma-cheh' chuh- ho'haah'.

10 Øøhn', mi-dsooh- da- hoh' hnäh' ha- lä-koõ- wi' ga-jëe' lä-jëe' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, lä- ma' ga-hlëeyh' dsa- mada' kih' Dio. Hi- ma- cha- ba- o-jøh- dsë- kih' dsa- he'. Ja- ba- lä-ja- jmee' hnäh' ka-läh'.
 11 Ha- koh' llu' sa- la' kih' dsa- hi- kwëeh- dsë'. Ma-nuuh- ba' hnäh', ha- lä- ga-kwëeh' dsë' Job lä-koõ- ma- ga-jëe' wi' hi- ma-ñeh' ba' hnäh' ha- lä- ga-jmee' Dio kyaayh' ma-ngëe' ma-jëe' wi'. Peer- cha-miih- dsa-lä-ñih' dsë' Dio jnä' jne' hi- kooy' dsëy' ka-läh'.

12 Øøhn', jee' lä-jë- he- hnoon' jwëehn- hnäh', ta- tää' hnäh' gyuuh', ni- ta- tää' hnäh' hwa', ni- he- ga-jyoh', ta- tää' hnäh'. Cher'mah' jawah' hnäh' "Jaah-", koõ- "Jaah-" ba' jawah' hnäh'. Hi- cher'mah' jawah' hnäh' "Jah-ha'", koõ- "Jah-ha'" ba' jawah' hnäh' mah' sa- ka- Dio ju'dsoo' kyah' hnäh'.

Ha- lä- hnøø' jmeen' ma- chaa- hi- dsaah'

13 Cher'mah' chaa- jaa- hi- jëe- wi' jee' kyah' hnäh', wa- ngüy' kiyh' kih' Dio. Cher'mah' chaa- jaa- hi- jëe- dsë', wa- häy' kih' Dio.
 14 Hi- cher'mah' chaa- jaa- hi- dsaah' jee' kyah' hnäh', hnøø' tëeyh' dsa-gyuuh' kyaa' gwah' mah' taayh' aceit lä-koõ- hih- he- ga-jmee' Dsa-jøøh' jnän' hi- ngüy' kih' Dio mah' mi-hläy' hi- dsaah' he'.
 15 Hnøø' dsoo' dsëy' jee' ngüy' kih' hi- dsaah', lä-ja- jä- ba' kiyh'. Dio ba' chaayh-. Hi- cher'mah' ma-jmeey' he- hliih', koõ- ba' Dio dsë' kiyh'.
 16 Mi-jnää' kih' dsa-kyaa'h' hnäh', cher'mah' he- ma-hlääh- kyaah' hnih'. Hi- ngü' hnäh' kih' dsa-kyaa'h' hnäh' kih' Dio mah' jä' kyah' hnäh'. He- ngü' jaa- hi- lluy' kyeë', hi- kye- cha-miih- be'.
 17 Elia ma- laa' jaa- dsa- lä- jne'. Hi- he- ga-ngü' kih' Dio lä-kaa- tuh- dsë', mah' sa- wa' ja- jma'. Hi- hnë- ji- ñe- na- dsë- jñee' sih-, sa- ja' ni- miih- jma'.
 18 Ma-ngëe' he- ja-, koõ- ka-läh' ga-ngüy' kih' Dio he- ja- jma', hi- ja' jma', hi- koõ- ka-läh' ga-løø' ga-kwa' mi'hma-.

19 Øøhn', cher'mah' chaa- jaa- hnäh' hi- ma-lä-øø' kih' ju'dsoo', hi- lä-ja- chaa- jñah' hi- jmee' ya-näy' ka-läh',
 20 hnøø' lä-ngëeh' hnäh' he- la-. Cher'mah' ga-lëh' hnäh' chaa'h' jaa- hi- ma-lä-øø', ma-lääh' hnäh' jaa- hi- ma- hii' goo- juu', hi- lä-ja- ma-che' cha-miih- dso'kye-.

1 Pedro

He-la-to-në je-he-ga-sii' Pee'

Ga'chee' Pee' koo' je-kih' dsa-gooy' hi-ma'tääh' 𐌸𐌹

¹ Jnä' Pee' laan' apóstol kyaa' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi- ga'hwëë' jwii' kih'. Hnäh' hi- tääh' hwa' Ponto, Galacia, Capadocia, Asia hi' Bitinia. ² Dio hi- laa' Täa' jnän' ga'lleeyh' hnäh' lä'koh' huusdsë- ma-na-la' kiyh' jää', hi' kyaah' Jmi' lle' kiyh' ga'mi'lluy' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' he' kih' Jesucristo, hi- lä'ja- ma-na' jngëëh' hnäh' kyaah' jma' kiyh'. Wa' mi-jää' Dio hnäh' cha-ga'miuh- hi- lä'ja- wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Ma-na-laa' jne' kwaat' tēē' jne' ya'jwii'

³ He- ba' che- lluy' Dio Jmii' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ha- koh' sa- ga-lä'ñih' dsëy' jne', he-ja- na- ga'jmeey' ga-lä'chaa' jne' lä'hmëë' ta-la' kih' he- ga-lä'jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na'juu'. He-ja- kye' jne' o'jøh' dsë- he- tēē' jne' jee' tääh' hi- na'jiih'. ⁴ Hi- lä'ja- hñah' jne' heen' he- høø' Dio gyuuh', he- sa' hee' jih'koh', he- sa- lä'soh' hi- ni- sa- lä'sii'. ⁵ Kih' he- ma' dsoo' dsë- jne' kih' Dio, he-ja- hääy' jne' kyaah' be' kiyh' lä'jiih' lääy' jne' go-te- lä'koo- ma-na-la' juu' mi-jnääy' jnän' wa-ra- ga-të' jee' laa' jmi' gyuuh'.

⁶ He-ja- jēē- dsë- jne', ma'ke- ko-hwëë' ba' jēē' jne' na'ku' na'ngii' he- wii' cher'mah' lä'ja- jmeë' bii' he- dsa-ngëë' jne'. ⁷ Mah' lä'jnä', che' lä- ma-dsoo' ja' ba' dsë- jne' kih' Dio. He- dsoo' dsë- jne', kyeë' cha-ga'miuh- lä'koh' ga' ku'nøø'. Jëëh' ku'nøø' ja-, koo- dsa-llaa' ba'. Hi- hnøø' koo' kyaah' je-, ja- ga- lä'jnä' ma-ra- he- llu' ba'. Ja- ba- lä'ja- jne', kyaah' he- jēē' jne' he- wii', lä'jnä' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio mah' lä'ja- hlëëyh' lluy' hi- jmeey' juuh- jnän' hi' jmäy' jne' kwaat- lä'koo' hi- kaa' wa-ra- ga-të' jee' lä'jnää' Jesucristo. ⁸ Hnaah' ba' hnäh' Jesucristo ma'ke- sa' ma'jēēh' hñih'. Hi- ma-ra- he- dsoo' ba' hoh' hnäh' kiyh', ma'ke- sa' jēēh' hnäh'. He-ja- ba' jēē- hoh' hnäh' cha-miuh-, lä'jiih' mo-so- lä'këh' hnäh' jmi' hlëéh' hnäh' lä'koh' te' he- jēē- hoh' hnäh'. ⁹ Jëëh', ma-na-laah' hnäh' na'. He- na- ba' hnooh' hnäh' he-ja- ma-lä-dsoo' hoh' hnäh'.

¹⁰ Lä'jēē- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo'joo', ga-hlëéh' kih' ha-lä- mi-jää' Dio jne'. Ga'kway' be' ma' hnøøy' ma' lä-ngëëy' ha-lä- jwë' jee' läa' Dio jne' lä'koo- ma'jwahn' la-. ¹¹ Hi- Jmi' lle' kih' Cristo ga'jmeë' juu' kih' dsa- he', ha-lä- jēē' Cristo wii' hi- ha-lä- leey' jøøh' ma-ngëë' ma-jēëy' wii'. Hi- ga'kwa' dsa- he' be' ma' hnøøy' lä-ngëëy' hiji- dsa- ma' leë' Cristo hi- hee- jmi' ma' la- lä'ja-. ¹² Pero Dio ga'mi-jnää- kih' dsa- he', ja- kih' jmi' ja- heh' juu' he- ga'kway' ja-, lä'jnä' jne' ba' ja-. Juu' ja- ma-nuu' jne' na'. Jëëh', kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' he- ja' gyuuh', ga'kwa' dsa- ju'hmëë' la-. Hi- lä'kye- ángele ka-läh' ma' hnøø' ma' lä-ngëëy' ha-lä- la' juu' la-.

Dio hnøø' leë' jne' na'jngëë'

¹³ Kih' he-ja- na-, jwëëhn- hnäh', wa' jñiih' huusdsë- kyah' hnäh' mah' hää' hnäh' hñaa'h'. Lä'kaa- tuh' hoh' hnäh' jøø' hnäh' heeh' he- la' kwa' Dio wa-ra- ga-të' jee' lä'jnää' Jesucristo. ¹⁴ Wa' laa' jne' lä'koo- jaa' gyuu- hi- nuuh' kih' jmi'. Mo-so- wa' jmeë' ga' jne' lä'koo- ma' jmeë- jne' jää' he- sa' ma'kyuuh-

jne' juu' kih' Dio. ¹⁵ Ja-ba' lä'koh' na-jngëe' Dio hi- ga'lee'h- jne', ja-ba' lä'ja- hnøø' dsa'toohn' na-jngëe' jne' kyaah' lä'jê- he- jmeen-. ¹⁶ Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' laah' hnäh' na-jngëe' lä'koø- na-jngëe' jnä'."

¹⁷ Jwah' hnäh' Täa' kih' Dio hi- ngiih' kwaat- kih' lä'hi' né' ha-lä- tääh' haa' dsa-. He- ja- hnøø' gah' hnih' ta'ko' jiih' chaah- hnäh' jmi-gyuu- la-. ¹⁸ Jëeh', ma-nëh' ba' hnäh' joh' sa- ga-këe' he- ga-lää' Dio jne' kih' lä'jê- he- hlih' he- ga-lä-tëe- jne' kih' dsa- ma-gyuuh- jnän'. Sa- ga-lä-hmaah' kyaah' he- dsa-hee', lä- la' kuu' tøø- ku'nøø-. ¹⁹ Ga-lä-hmaah' kyaah' jma- kih' Cristo he- hmooh' jwërte, laay' lä'koø- jaa- borrego mah' hi- lluu' go-te- hi- kwëeh- dsa- Dio. ²⁰ Jää' ja-ga- nøø' jmi-gyuu- la-, ma-na-la- juu' chee' Dio joo'. Hi- na'jee' ngoo' ga-dsaa' jmi-gyuu-, ma-mi-jnäa- bih' jnän' ta-la- kih' he- hnäay' jne'. ²¹ Ta-la- kih' Cristo ma-lä-dsoo' dsë- jne' kih' Dio hi- ga-mi-jiiyh' jee' kih' hi- na'juu' hi- ga-jmäay' jøøh'. He- ja- kih' Dio ba' he- ma-lä-dsoo' dsë- jne' hi- kih' hñii' bih' he- ma-cha- o-jøh- dsë- jnän'.

²² Na' ma-na-jngëe' jne' kyaah' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii', lä-llu' he- ga-jmee' jne' he' kih' juu' dsoo' mah' lä-ja- lä-hnäa- jne' øøh' jne', pero ja- kyaah' juu' ta'jmah'. He- ja- wa- lä-hnäa- jne' øøhn' lä'kaa- tuh-dsë- jne' hi- kyaah' lä'jê- be' jnän'. ²³ Jëeh', he- ga-lä-chaa- jne' ka-läh' lä-hmëe', sa- la' kyaah' jmi-ngo' he- dsa-hee'. Chaa- jne' kyaah' juu' kih' Dio he- na-jiih' ba'. He- ja- sa- hee' jih'koh' jih'lih'. ²⁴ Jëeh' (lä-la- na-sii- juu' kih' Dio): Lä-jêe- dsa- laa' lä'koø- wa'nuu-.

Lä-jê- he- jnä' na'hñaa' kih' dsa-, la- lä'koø- wa'le' kih' wa'nuu- ba'. Dsa-lä-ki- wa'nuu-, hi- wa'le' kih' dsa-tøh-.

²⁵ Pero juu' kih' Dio, lä- ma-cha- ja-ba', sa- laa' jih'koh'.

He- la- ja- juu' he- ga-nuuh- hnäh' lä'koø- ma- ga-kwa' dsa- ju'hmëe' kih' Cristo.

2

¹ He-ja- be' hnäh' lä'jê- he- hlih', ta' jmee- hnäh' juu' ta-juu', ta' wa' ta'juuh' hnäh' he- jmääh- hnäh' hñaa' lä'koø- jaa- hi- mi-te' mah' sa- mi-teyh', ta' wa' wi' hoh' hnäh', ta' koo'h' hnäh' juu' jwi'. ² Lä' jmee' jaa- gyuu- sëh' hi- tuh' ko-lla-jiih-, lä-ja- wa- lä-hee' hoh' hnäh' wa'juh- he- la' koø- nëe' ba' he- gwa' gyuuh'. He- la- na- la' juu' he- sa- jwëeh' he- jmee- dsa'nøø' jne' ta- cha-në' lä'jwë' jee' lää' jne'. ³ Jëeh', ma-kyuuh- ba' hnäh' ha- koh' sa- llu' dsë' Dsa-jøøh' jnän'.

Cristo laa' lä'koø- mi'kuu' he- na'jiih'

⁴ He-ja- ya'nääh' hnäh' chuh- kih' Cristo hi- laa' lä'koh' kuu' he- na'jiih- he- sa- ga-tih' dsë' dsa- jää', pero kih' Dio, laay' lä'koh' mi'kuu' he- na-lliih' hi- hmooh' jwërte ka-läh'. ⁵ Hi- ja-ba' lä'ja- laah' hnäh' lä'koh' kuu' he- na'jiih-, he- kyaah' jmee' Dio hne' kiyh' hi- lee'h' hnäh' lä'koø- jmi-dsa- hi- na-jngëe' go-te- mah' kwëeh' hnäh' Dio lä'jê- he- ngiiy-. Lä-ja- ba' tih- dsë' Dio jmeeh' hnäh' ta-la- kih' Jesucristo. ⁶ Kih' he-ja- ba' hlëeh- lä-la- jee- na-sii- juu' kih' Dio:

Jnä' Dio llaan' jwi- Sión jaa- hi- laa' lä'koø- kuu' he- kye- dsa- to-në' kih' koø- hne' juuh-.

La' koø- mi'kuu' na-lliih' he- hmooh' jwërte.

Hi- dsoo' dsë' kiyh', jih'koh' sa- jäy' kyaah' o-hih'.

7 Kuu' ja' hmooh' jwérte kyah' hnäh' h̄i- ma- dsoo' dsé'. Pero kih' h̄i- sa' dsoo' dsé' kih' Dio, na- s̄ii- lä- la-:

Ja' ba' kuu' he- sa' ga' tih' dsé' tē' hyah',

he- ja' ba' ga' jā' lä' koo- mi'kuu' he- kye- dsa- to- nē' kih' koo- hne' juuh-.

8 Hi' lä- la- na- s̄ii- ka- läh':

La' koo' mi'kuu' he- dsa- tēh' dsa- hi' lä' koo- hloo- he- jmee' dsa- täh- dsa-. Dsa- he' dsa- tēh', kih' he- sa' hii- heeyh' juu' kih' Dio, ko- ja- lle' kih' bih' ja-.

9 Pero jne' ma- laa' jne' koo- nää' dsa- h̄i- na- lleeh' ba', hi' ma- laa' jne' lä' koo- jmi- dsa- kyaa' dsa- ta' jööh', ma- laa' jne' koo- nää' dsa- h̄i- na- jngēē'. Hi' ja' ba' lä' ja- ma- laa' jne' koo- jwii- kih' Dio mah' kwa' jne' juu' ha- lä- la' he- juh- gaa- he- jmeey'. Jēēh', ga' hwēy' jne' jee' na- hoo- mah' dsa' tooh' jne' kyaayh' jee' jnä' wa' je- jih' gyeh'. 10 Jää' sa' cha- ma' laa' jne' kih' Dio, pero na' ma- laa' jne' dsa- kyaay'. Sa' chaa- h̄i- ga- lä- ñih' dsé' jne' jāä', pero na' ma- lä- ñih' dsé' Dio jne'.

Jmee' bi' mi' te' jne' kih' Dio

11 Peer- hnaan' hnäh' øøhn'. Jwii- hnäh' h̄i- ga- hwēē- jwii- kih' mah' ga- nääh' hnäh' jee' jyoh' jwii-. Lä' koh' he- mo- so- na' jnäā' hnäh' kih' jmi- gyuu' ba' la'. He- ja- chuun' kyaah' hnäh', mo- to- jmee- hnäh' he- ngii- jmi- ngo' kyah' hnäh' he- jmee- dsa- hee' tuh- hoh' hnäh'. 12 Go- taah' hnäh' lä' koo- lle' kyah' hnäh', jee' kih' dsa- h̄i- sa' ma- heeh- kih' Dio mah' lä' ja- jmeey' juuh- kih' Dio wa' ra- ga- tē' jee' jāyh'. Jēēh' ma' ja- jēē' dsa- he', he- llu' ba' ta' kyah' hnäh' ma- ke' na' hlēeyh' wii' kyah' hnäh', jāyh' he- hliih' ba' na- jmeeh- hnäh'.

13 Kwaat' kih' Dsa- jööh' jnän', wa' nuuh' hnäh' kih' lä' jēē- dsa- h̄i- laa' ta' jmi- gyuu' la-. Lä' ja- wa' nuuh' hnäh' kih' dsa- ta' jööh' h̄i- jmee- hih' kih' lä' jēē-. 14 Hi' lä' ja- wa' nuuh' hnäh' kih' lä' jēē- lle' moh' h̄i- na- hñaa' kyaay' h̄i- la- ta' kih' h̄i- jmee- he- hliih' hi' hlēeyh' llu' kih' h̄i- jmee- he- llu' jmah' ba'. 15 Jēēh', Dio hnøø' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba' mah' sa' cha- he- kih' hlēēh' wii' h̄i- sa' ngēē' h̄i- sa' cha- huu' dsē- llu' kih'. 16 Go- taah' hnäh' lä' koo- jaa- h̄i- na- laa' ba', jēēh' mo- so- cha- he- hñii' kyah' hnäh'. Pero ta- jmee- hnäh' huu' dsē- cha- jwē' jmeeh' hnäh' wa' la' cha- la', kih' he- ma- na- laah' hnäh'. Jmee' hnäh' lä' koo- jmee- h̄i- tääh' tää' jmee- ta' he' kih' Dio ba'. 17 Wa' jiih' jne' juu' llu' kih' lä' jēē- dsa-. Wa' hnää' jne' øøh' jne', wa' gah' jne' Dio, hi' wa' mi- te' jne' kih' dsa- ta' jööh' h̄i- chaa- hwa' la'.

18 Hnäh' h̄i- jmee- ta' kih' dsa', wa' nuuh' hnäh' kih' juu' ta' hi' wa' gah' hñih'. Ja' ma' la' kih' h̄i- jmee- llu' h̄i- jöh- dsé', lä' ja- jmeeh' hnäh' kih' juu' ta' h̄i- sa' jöh- dsé' kyaah' dsa-. 19 Jaa- dsa- h̄i- jēē- wii', ma- ke- sa' cha- he- kih' jmeeh' dsih', cher' mah' heeh- bih' he- jēēy- wii', lä' ja- ba' tih' dsé' Dio. Jēēh', ga' jmeey' lä' koo- lle' kih' mah' sa' cha- he- kih' he- hñii' huu' dsē- kiyh'. 20 Ha- jmää' he- be' hoh' hnäh' he- jēēh' hnäh' wii' cher' mah' jmeeh- ga' hnäh' he- hliih'. Pero cher' mah' ga- lä- be' hoh' hnäh' he- jēēh' hnäh' wii' kih' he- jmeeh- hnäh' he- llu', he- na- ba' tih' dsé' Dio. 21 Kih' he- ja- ba' ga' lleeh' Dio jne'. Jēēh', Cristo ga' jēēy' wii' kwaat' jnän'. Hñiiy' ga' jmeey' to- nē' mah' jmee' jne' lä' ja-. 22 Cristo, sa' ga' jmee' ni- miih- dso' kye-, ni- sa' ga' mi' gaay- ni' jaa- dsa-. 23 Ma' ga' hlēēh' dsa- hliih' kiyh', sa' ga' jiiyh' juu' kyaah' dso' jwii'. Hi' ma' ga' heeh' dsih' wii', sa' ga' ta' ga- haayh- dsa-. Ga- tooyh- goo- Dio ba' h̄i- la- ta' kyaah' juu' dsoo'. 24 Cristo

ga⁻ko⁻ lä⁻jē⁻ dso⁻kye⁻ jnän⁻ nē⁻ kiyh⁻ lä⁻ko⁻ ma⁻ ga⁻taay⁻ dsöh⁻ hma⁻cru⁻. Lä⁻ja⁻ ma⁻na⁻juu⁻ jne⁻ kih⁻ dso⁻kye⁻ mah⁻ jmee⁻ jne⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻. Ga⁻jä⁻ jnän⁻, lä⁻llu⁻ he⁻ ga⁻la⁻ dsoo⁻ kiyh⁻. ²⁵ Ma⁻ laa⁻ jne⁻ lä⁻ko⁻ jaa⁻ borrego hi⁻ ga⁻kah⁻ jwē⁻, pero na⁻ ma⁻jēh⁻ jne⁻ kih⁻ Cristo hi⁻ hää⁻ jne⁻ hi⁻ jø⁻ jnän⁻.

3

Nuu⁻h⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻jē⁻ goo⁻

¹ Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ hnäh⁻ dsa⁻mē⁻ hi⁻ chaä⁻ dsa⁻nū⁻h⁻ kyaä⁻, wa⁻ nuu⁻h⁻ hnäh⁻ kiyh⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ dsa⁻nū⁻h⁻ kyaah⁻ sa⁻ ma⁻heeyh⁻ kih⁻ Dio, sa⁻ jwē⁻eh⁻ kiyh⁻ heeyh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. Sa⁻ hnø⁻ cha⁻miih⁻ juu⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻jēy⁻ he⁻ hwaah⁻ hnäh⁻ kyaayh⁻. ² Lee⁻ ko⁻ jēy⁻ ba⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ llu⁻ hi⁻ gah⁻ hnih⁻ ka⁻lä⁻h. ³ Ta⁻ jmää⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h⁻ kyaah⁻ he⁻ na⁻li⁻ cha⁻miih⁻ lleh⁻, tääh⁻ cha⁻miih⁻ caden⁻ luuh⁻, kyeh⁻ hnäh⁻ hmiih⁻ hmooh⁻ mah⁻ jē⁻ dsa⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ⁴ Wa⁻ laah⁻ hnäh⁻ na⁻hñaa⁻h⁻ ta⁻ neh⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ ba⁻, kyaah⁻ he⁻ hwaah⁻ hnäh⁻ hi⁻ tääh⁻ hnäh⁻ to⁻kē. Heh⁻ na⁻hñaa⁻h⁻ lä⁻ja⁻, sa⁻ lä⁻si⁻ jih⁻koh⁻ hi⁻ kyē⁻ cha⁻miih⁻ kih⁻ Dio. ⁵ Lä⁻ja⁻ ma⁻ laa⁻ na⁻hñaa⁻h⁻ dsa⁻mē⁻ hi⁻ na⁻jngē⁻ hi⁻ ma⁻ chaä⁻ llo⁻joo⁻. Ma⁻ kyey⁻ o⁻jø⁻ dsē⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ma⁻ nuuyh⁻ kih⁻ dsa⁻ nū⁻h⁻ kyaay⁻. ⁶ Lä⁻ja⁻ ma⁻ laa⁻ Sara, ma⁻ nuuyh⁻ kih⁻ Abraham, ga⁻jmää⁻ jø⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ hnäh⁻ dsa⁻mē⁻, leeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ko⁻ ma⁻ laa⁻ Sara cher⁻mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻ hi⁻ ni⁻ sa⁻ gah⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻.

⁷ Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ hnäh⁻ dsa⁻nū⁻h⁻ hi⁻ chaä⁻ dsa⁻mē⁻ kyaä⁻, go⁻taah⁻ hnäh⁻ llu⁻ kyaayh⁻ lä⁻hnø⁻ kih⁻ dsa⁻mē⁻. Jē⁻h⁻, sa⁻ cha⁻ be⁻ kiyh⁻ lä⁻koh⁻ hnäh⁻. Pero Dio ba⁻ jmee⁻ he⁻ chaä⁻ dsa⁻mē⁻ dsa⁻nū⁻h⁻, he⁻ ja⁻ kwee⁻ ba⁻ na⁻jnä⁻ hnäh⁻ cha⁻nēy⁻. Lä⁻ja⁻ hnäh⁻ dsa⁻nū⁻h⁻, go⁻taah⁻ hnäh⁻ llu⁻ kyaayh⁻, mah⁻ nuu⁻ Dio jee⁻ ngii⁻h⁻ hnäh⁻ kyah⁻.

Hnø⁻ heeh⁻ jne⁻ he⁻ jē⁻n⁻ wii⁻

⁸ Ko⁻ ka⁻ lä⁻h⁻ jwē⁻eh⁻ hnäh⁻, wa⁻ la⁻ ko⁻ nē⁻ ba⁻ huu⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻ jee⁻ lä⁻jē⁻ hnäh⁻, wa⁻ jø⁻ hoh⁻ hnäh⁻, wa⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ dsa⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ lä⁻ko⁻ jaa⁻ ø⁻h⁻ hnäh⁻. Wa⁻ lä⁻ nii⁻ hoh⁻ hnäh⁻ hi⁻ jmee⁻ hwaah⁻ hnäh⁻. ⁹ Ta⁻ jii⁻h⁻ hlii⁻h⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hlii⁻h⁻, ni⁻ ta⁻ hlē⁻h⁻ wii⁻ kih⁻ hi⁻ hlē⁻h⁻ wii⁻ kyah⁻ hnäh⁻, ngii⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻ kiyh⁻ ba⁻. Kih⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻tē⁻h⁻ Dio jne⁻ mah⁻ mi⁻jää⁻y⁻ jne⁻.

¹⁰ Jē⁻h⁻ lä⁻la⁻ na⁻ si⁻ juu⁻ kih⁻ Dio:

Hi⁻ hnø⁻ lä⁻ chaä⁻ llu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻,
hi⁻ hnøy⁻ dsa⁻ngēy⁻ llu⁻ ta⁻ ko⁻ jii⁻h⁻ chaay⁻,
wa⁻ høøy⁻ hooy⁻ mah⁻ sa⁻ hwē⁻ juu⁻ hlii⁻h⁻,
hi⁻ ta⁻ wa⁻ hlēy⁻h⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻.

¹¹ Wa⁻ lä⁻ øøy⁻ kih⁻ he⁻ hlii⁻h⁻ mah⁻ wa⁻ jmeey⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻.

Wa⁻ hnøøy⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ hi⁻ ti⁻ dsēy⁻,

lä⁻ja⁻ wa⁻ jmeey⁻ lä⁻jē⁻ jmi⁻.

¹² Hää⁻ ba⁻ Dio lä⁻jē⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻,

hi⁻ nuu⁻ bih⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ngii⁻y⁻.

Pero ya⁻ jē⁻ dsēy⁻ kyaah⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁻kye⁻.

¹³ Hi⁻ na⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hlii⁻h⁻ kyah⁻ hnäh⁻ cher⁻mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻? ¹⁴ Pero llu⁻ la⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ma⁻ ke⁻ jē⁻h⁻ hnäh⁻ he⁻ wii⁻, kwaat⁻ kih⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻. Ta⁻ jøø⁻h⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h⁻ kih⁻ ni⁻ jaa⁻, ni⁻ ta⁻ wa⁻ gah⁻ hnäh⁻. ¹⁵ Wa⁻ gah⁻ hnäh⁻ Dio ba⁻. Hnäh⁻ hnäh⁻ Dio lä⁻kaä⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻.

Hnøð' wa' na'llu' juu' kyah' hnäh' tää' mah' cha' he' jwiih' lä'jää' lä'jää' dsa' hi' ngii' juu' ha' lä' la' o'joh' dsē' he' cha' kyah' hnäh'. Lä'ja' wa' hwaah' hnäh' kyaayh', hi' jiih' hnäh' juu' llu' kiyh'. ¹⁶ Hää' hnäh' hñaa' mah' sa' hñii' huü' dsē' kyah' hnäh', hi' lä'ja' jä' o' hih' hi' hlēeh' wii' kyah' hnäh' kih' he' ga'nāäh' hnäh' jmeeh' hnäh' he' llu' lä' hnøð' Cristo. ¹⁷ Hi' cher'mah' hnøð' Dio jēē' jne' he' wii' lä' ma' jmee' jne' he' llu', llu' ga' lä'ja', lä'koh' ga' he' jēē' jne' he' wii' lä' ma' jmee' jne' dso'kye'.

¹⁸ Lä'ja' ga'la' kih' Cristo ka' läh'. Koo' hä' ja' ba' ga'juuy' kih' dso'kye' jnän'. Hi' lluu' he' ga'juuy' kwaat' jnän' hi' jmee' dso'kye' mah' lä'ja' tēēy' jne' kih' Dio. La' juu' dsoo' ga'juu' jmi'ngo' kiyh' pero ga'lä'jiiyh' laay' jmi'lle'. ¹⁹ Lä'ja' ñeey' laay' jmi'lle', na'kway' juu' kih' jmi'lle' hi' tääh' na'jnēē', ²⁰ hi' sa' ga'jmeē' he' kih' Dio llo'joo'. Ma' joh' dsē' Dio kyaayh', sa' ga'cheey' चाह' he' wii' nē' kiyh' ta'ko' jiih' ma' jmeē' Noé barco. Miih' go'te' ba' ga'laa' kyaah' barco ma' ja' jmiü'. He' lü' ba' ga'tē' jñaa' dsa' jee' lä'jēē'. ²¹ He' ga'la' lä'ja' kyaah' jmiü' ja', la'lä'koo' he' ga'saa' jne' jmiü' he' kyaah' ma'laa' jne' na'. Pero he' saa' jne' jmiü', sa' dsa' jñeē' jne' kyaah' he' ja'. He' na' koo' jiih' juu' ba' he' mo'so' hñii' huü' dsē' jnän' kih' Dio ta'la' kih' he' ga'lä'jiih' Jesucristo. ²² Hi' ngaayh' gyuuh', na'gyay' jwoo' ra'lluu' kih' Dio. Hi' lä'jēē' ángele hi' lä'kye' lä'jēē' hi' cha' be' kih' gyuuh' nuuh' kiyh'.

4

Wa'jmeen' lä'jē' ta'he' ma'hñah' jne' kih' Dio

¹ Lä' ma' kye' Cristo jmi'ngo' lä'koh' kyē' jne', ga'jēēy' wii' kwaat' jnän'. He'ja' wa' la' koo' nēē' ba' huü' dsē' jnän' kyaayh'. Wa' heeh' jne' jēē' jne' he' wii'. Jēēh' jaa' hi' ma' jēē' wii' mo'so' cha' he' kih' jmee' gyih' dso'kye'. ² He'ja' ta'ko' jiih' chaay', mo'so' jmee' gyih' he' ngii' jmi'ngo' kiyh'. Hnøð' jmeey' lä' tih' dsē' Dio ba'. ³ Ma'lee' ba' lä'koo' te' he' ma' jmeeh' hnäh' jää', lä' ma' jmeeh' hnäh' lä'jē' he' la' o' hih' hi' he' ga'jyoh' he' ngii' jmi'ngo' kyah' hnäh'. Ga'lä'heeh' hnäh', ja' kyaah' hih' ga'kuh' hnäh' lä' ma' cha' jmiü' hi' ga'jmeeh' hnäh' juuh' kih' dio hi' na'laa' kaah' dsa' he' sa' lä'jēē' Dio go'te'. Ma' jmeeh' hnäh' lä'koh' jmee' lä'jēē' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio. ⁴ He'ja' dsaa' dsē' dsa' he' na', he' mo'so' jmeeh' hnäh' ko'joh' kyaayh' jee' ga'nāay' jmeey' na'ku' na'ngii' he' hñiih' ja'. He'ja' na' hlēēyh' wii' kyah' hnäh'. ⁵ Pero dsa' he' ngēēy' kwaat' kiyh' cha'nē' hi' gya' ma' na'lluu' llay' ta' kih' lä'jēē' hi' na'jiih', hi' lä'ja' kih' hi' na'juu'. ⁶ Kih' he'ja', ga'kwa' dsa' ju'hmēē' kih' hi' ma'na'juu'. Jēēh', ma'ke' ga'juuy' lä'koo' lle' kih' dsa'juu' dsa' jmi'gyuu', pero na'jiih' jmi'lle' kiyh' jee' ka' Dio.

⁷ Ngoo' ya'jäh' llaa' jmi'gyuu'. He'ja' mi'lee' hnäh' hi' chuü' hnäh' ko'lla' jiih' kyaah' Dio. ⁸ He' kyeē' ga' kih' jee' lä'jē', wa' hñaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jēēh', kyaah' he' hnää' jne' øøh' jne', dsa'jnē' jwē' kih' cha'miih' dso'kye'. ⁹ Lä'kaa' tuh'hoh' hnäh', heeh' øøh' jne' hi' dsa'nää' cha'neh' kyah' hnäh'. ¹⁰ Na'sii' ba' ta' he' la' kwa' Dio jmeen' mah' jmee' jne' ta' he' kih' dsa' kyaahn'. Hi' lä'jaa' lä'jaa' jne' hnøð' mi'ten' kyaah' ta' he' ma'hñah' jne' mah' jmää' jnän' he' llu' dsē' Dio kyaah' jne'. Ja' koo' nēē' he' llu' he' kwēēyh' dsa' kyaay'. ¹¹ Cher'mah' hi' hlēēh' dsa', wa' hlēēyh' lä'koo' jaa' hi' ngēē' juu' kih' Dio ba'. Cher'mah' hi' kwa' be' kih' dsa', wa' kway' kyaah' be' kih' Dio. Lä'ja' lä'jē' he' jmee' jne', hnøð' jmeen' kyaah' be' kih' Dio mah'

jmeē⁴ dsa⁻ j^{uuh}- kiyh⁴ ta⁻la⁻ kih⁴ Jesucristo. Lā²ja⁻ jmāān¹ j^{ooh} Dio jnān¹ hī⁻ cha⁻ be⁷ kih⁴ ga⁻lā²jē⁻ joh⁷ jmī⁷ cha⁻. Wa⁷ la¹ lā²ja⁻.

Jēē⁷ jne⁷ wī⁷ kih⁴ he⁻ laq⁷ jne⁷ kyaa¹ Cristo

¹² *Q^{ooh}n¹ hī⁻ hnaan⁺, wa⁷ra⁻ ga⁻ ngēēh⁷ hnāh⁷ cha⁻ mīih⁻ he⁻ wī⁷, ta⁻ jmeē⁻ dsa⁺ hoh⁷ hnāh⁷. Ta⁻ wa⁷ laah⁷ hnāh⁷: “Sa⁷ cha⁻ he⁻ kih⁴ jēēn⁷ koq⁻ na⁻ jīih⁷ he⁻ wī⁷.” Jēēh⁷ he⁻ na⁻, mi⁻ jnāā⁺ che⁷ lā⁻ ma⁻ dsoo⁷ ja⁻ ba⁷ hoh⁷ hnāh⁷. ¹³ Wa⁷ chaah⁻ hnāh⁷ llu⁴ ba⁷, jēēh⁷ lā⁻kye⁻ hnāh⁷ ma⁻ jēēh⁷ hnāh⁷ he⁻ wī⁷ ko⁻ j^{ooh} kyaa¹ Cristo. Mah¹ lā²ja⁻ lā⁻ chaah⁻ hnāh⁷ llu⁴ jwē⁷te wa⁷ra⁻ ga⁻ tē⁷ jee⁷ lā⁻ jnāāy⁷ ha⁻ koh⁷ j^{ooh} laay⁷. ¹⁴ Llu⁴ la¹ kyah⁴ hnāh⁷ cher⁷ mah¹ hlēēh⁷ dsa⁻ wī⁷ kyah⁴ hnāh⁷ kwaat⁻ kih⁴ Cristo. Jēēh⁷ Jmī⁻ lle⁷ kih⁴ Dio he⁻ jnaah¹ jwē⁷te, cheh⁷ tāā⁷ kyaah⁷ hnāh⁷. Dsoo⁷ ba⁷ mi⁻ kwah⁴ dsa⁻ Jmī⁻ lle⁷ kih⁴ Dio pero hnāh⁷ jmeeh⁻ hnāh⁷ j^{uuh}- kiyh⁴. ¹⁵ Pero jyoh⁷ juu⁴ ba⁷ ja⁻ cher⁷ mah¹ jēēh⁷ hnāh⁷ he⁻ wī⁷ kih⁴ he⁻ ma⁻ jngēēh⁷ hnāh⁷ dsa⁻, o cher⁷ mah¹ ma⁻ hīih⁷ hnāh⁷ kih⁴ dsa⁻, cher⁷ mah¹ ma⁻ jmeeh⁷ hnāh⁷ he⁻ hīih⁷, cher⁷ mah¹ ma⁻ taah⁷ hnāh⁷ jee⁷ sa⁻ ga⁻ tēēh⁷ hnāh⁷. ¹⁶ Pero cher⁷ mah¹ jēēh⁷ hnāh⁷ he⁻ wī⁷ kih⁴ he⁻ laah⁷ hnāh⁷ dsa⁻ kyaa¹ Cristo sa⁻ la⁻ o⁻ hih⁻. Kwa⁷ hnāh⁷ tī⁷hmaah⁷ kih⁴ Dio ba⁷ kih⁴ he⁻ jēēh⁷ hnāh⁷ he⁻ wī⁷.*

¹⁷ *Ma⁻ dsēē⁴ jmī⁷ he⁻ ngīih⁴ Dio kwaat⁻ kih⁴ dsa⁻ kyaa¹. Cher⁷ mah¹ ma⁻ lōō⁷ ngīyh⁷ kwaat⁻ jnān¹, ha⁻ ga⁻ koh⁷ sa⁻ jmeey⁷ kih⁴ hī⁻ sa⁻ ma⁻ hēēh⁷ ju⁷hmēē⁷ kiyh⁴. ¹⁸ Cher⁷ mah¹ he⁻ lū⁷ ba⁷ dsa⁻ lāā⁷ hī⁻ llū⁴, ha⁻ ba⁷ lā⁻ le⁷ kih⁴ hī⁻ sa⁻ ma⁻ hēēh⁷ juu⁴ kih⁴ Dio hī⁻ tāāh⁷ jmeē⁻ wa⁷ la¹ cha⁻ la⁻. ¹⁹ He⁻ ja⁻ ma⁻ jēē⁷ jne⁷ he⁻ wī⁷ lā⁻ hnōō⁴ Dio, ma⁻ nōō⁷ jne⁷ jmeen⁷ he⁻ llū⁴ jmah¹ ba⁷ hī⁻ wa⁷ tōōhn⁷ goo⁻ Dio lā⁻ jē⁻ he⁻ chaq⁻ jne⁷. Jēēh⁷ hī⁻ he⁻ ga⁻ jmāā¹ jne⁷ hī⁻ mi⁻ te⁷ bih⁷ juu⁴ kiyh⁴.*

5

N^{uuh} kih⁴ dsa⁻ hī⁻ kye⁻ nē⁷

¹ *Na¹ hlēēhn⁷ lā⁻ jēē⁻ hnāh⁷ dsa⁻ gy^{uuh} kyaa¹ gwah⁻ lā⁻ kaa⁻ jee⁷ tāāh⁷ hnāh⁷. Jēē⁷ da⁷, koq⁻ ba⁷ la¹ ta⁻ kin⁻ kyaa¹ ta⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnāh⁷. Hī⁻ jmeen⁻ juu⁴ dsoo⁷ kih⁴ he⁻ wī⁷ he⁻ ga⁻ ngēē⁷ Cristo, hī⁻ lā²ja⁻ tēēhn⁷ ya⁻ jwī⁷ kiyh⁴ he⁻ na¹ ga⁻ lā⁻ jnā⁷. He⁻ ja⁻ chuun⁷ kyaa¹ hnāh⁷. ² Hāā⁷ hnāh⁷ lā⁻ jēē⁻ dsa⁻ kyaa¹ Dio hī⁻ nōō⁷ goo⁻ hnāh⁷. Jmeē⁷ hnāh⁷ ta⁻ lā⁻ koh⁷ lla⁻ hoh⁷ hnāh⁷ ba⁷, ja⁻ kyaa¹ he⁻ wī⁷, nī⁻ ja⁻ kih⁴ he⁻ hēē⁷ hoh⁷ hnāh⁷ kuu⁷, hī⁻ jmeē⁷ hnāh⁷ lā⁻ kaa⁻ tuh⁷ hoh⁷ hnāh⁷. ³ Ta⁻ wa⁷ hnooh⁷ hnāh⁷ he⁻ jmeē⁷ dsa⁻ hī⁻ hāāh⁷ hnāh⁷ ta⁻ he⁻ kyah⁴ hnāh⁷. Jmeē⁷ da⁷ hnāh⁷ ta⁻ he⁻ kih⁴ dsa⁻ jāā⁴, mah¹ lā⁻ ky^{uuh} jmeey⁷ ja⁻ ba⁷ lā⁻ koq⁻ jmeeh⁻ hnāh⁷. ⁴ Mah¹ lā²ja⁻, wa⁷ra⁻ jah⁴ hī⁻ laa⁻ to⁻ nē⁷ kih⁴ jee⁷ lā⁻ jēē⁻ jne⁷ hī⁻ hā⁷ goo⁻ ta⁻ la⁻, hñah⁷ jne⁷ koq⁻ coron he⁻ jnaah¹ jwē⁷te he⁻ sa⁻ hēē⁷ jīh⁷ koh⁷.*

⁵ *Ja⁻ ba⁷ lā²ja⁻ hnāh⁷ chih⁻ kwaq⁻, wa⁷ n^{uuh} hnāh⁷ kih⁴ dsa⁻ gy^{uuh}. Hī⁻ jmeē⁷ hnāh⁷ hwaah⁷ hnāh⁷ kyaa¹ dsa⁻ kyaa¹ hnāh⁷. Jēēh⁷:*

*Dio jne⁻ jwē⁷ kih⁴ hī⁻ jmāā⁻ hñīi⁷ kaa¹,
pero llu⁴ dsēy⁴ kyaa¹ hī⁻ jmāā⁻ hñīi⁷ hwaq⁷.*

⁶ *He⁻ ja⁻ jwēēhn⁷ hnāh⁷, jmāā⁻ hnāh⁷ hñāah¹ hwaah⁷ kyaa¹ Dio hī⁻ cha⁻ cha⁻ mīih⁻ be⁷ kih⁴ mah¹ jmāāy⁷ hnāh⁷ kaa¹ wa⁷ra⁻ ga⁻ dsēē⁷ jmī⁷ ja⁻. ⁷ Tōōh⁷ hnāh⁷ goo⁻ Dio lā⁻ jē⁻ h^{uuh} dsē⁻ he⁻ chaq⁻ hnāh⁷, jēēh⁷ hñīi⁷ bih⁷ hāāy⁷ hnāh⁷.*

⁸ *Leēh⁷ hnāh⁷, mi⁻ jnōō⁷ hnāh⁷ mi⁻ nēh⁷. Jēēh⁷ hī⁻ sa⁻ llū⁴ hñāa⁻ dsēy⁴ kyaa¹ jne⁷. Tāā⁷ sa⁻ jāāy⁷ ngēy⁷, hnaayh⁻ hī⁻ saayh⁷. Laay⁷ lā⁻ koh⁷ jaā⁻ hyah⁻ hāā⁷ jee⁷ hnooyh⁻ he⁻ kuyh⁷. ⁹ He⁻ ja⁻ go⁻ taah⁷ hnāh⁷ koq⁻ hweh⁻ kyaa¹ he⁻ ma⁻ dsoo⁷*

hoh' hnäh', lä'ja- ta' kwa- hnäh' jwē' kaayh' hnäh'. Ma-ñeh' ba' hnäh', ja-ba' lä-na- dsa-ngēē' lä'jēē' øøh' jne' hī- tääh' lä'kaa- jmi-gyuu'.

¹⁰ He' ba' Dio hī- kwa- lä'jē- he- llu' jnän' ga-tēēyh' jne' ta-la- kih' Jesucristo mah' tēēh' jne' ya' jwii' kiyh' he- sa- llaa' jih'koh'. Hi- ma- ngēē' ma- jēē' jne' he- wii' miih- jmi', Dio jmää' jne' lluu' go-te-, jmeey' jä' jne' koo- hweh-, hi- jmeey' lä'cha- be' jnän', mah' mo-so- cha- ga' he- le' jnän'. ¹¹ Lä'ja- wa' jmään' Dio jnän' jøøh' hī- cha- be' kih' lä'jē- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

Ga'jmeē' Pee' Dio kih' dsa- jee' ga-dsaa' juu' la-

¹² Ma-siin' miih- juu' la- kyaah' Silvano hī- laa' jaa- øøh' jne' hī- mi-te' juu' kih'. Ma-kwan' miih- nuuh' la- kyah' hnäh' hi- jmeen- dsoo', he- la- ja-, he- la' kwa- Dio. He- ja- go-taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' he- ja-.

¹³ Øøh' jne' hī- tääh' jwii- Babilonia hī- na-lleeh' ko-jøh' kyaah' hnäh', jmeey- Dio kyah' hnäh', lä'ja- Marco gyuu' kyaan- ka-läh'. ¹⁴ Jmeē' hnäh' Dio kih' dsa-kyaah' hnäh' hi- ja- chuh- hnäh' kiyh' lä-llu' he- hnaah- hnäh'.

Wa' hii' tii' kih' lä'jēē' hnäh' hī- laa' koo- ba' kyaah' Cristo. Wa' la' lä'ja-.

2 Pedro

He-la- jee' ga-të' to' je- he- ga-sii' Pee'

Ga-sii' Pee' kih' dsa-gooy'

¹ Jnã' Simón Pee' jmeen' ta' kih' Jesucristo laan' apóstol kyaay', siin' kyah' hnäh' hi- ma-dsoo' dsë' ko-jøh' kyaah' jnä'. Peer' jnaah' la' jnän' he- ma-dsoo' dsë' jne' ta-la' kih' he- lluu' Jesucristo hi- lää' jne'. Hi- he' he' Dio jnä'. ² Ta-la' kih' he- kyuuh' hnäh' Dio hi- kyuuh' hnäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' mi-jää' Dio hnäh' cha-miih' hi- wa' jmeey' hi' ti' kyah' hnäh'.

Ha-lä' jmee' jne' hi- ma-dsoo' dsë- kih' Dio

³ Kyaah' be' kih' Dio ba' cha- lä-jë' he- jmee' chaä- jne' mah' jmee' jne' lä- hnøoy' hñiiy'. Ga'hñah' jne' he- la-, kyaah' he- ma-kyuu' jnih'. Hi- he' ga-tëeh' jne' ta-la' kih' he- laay' jøøh' hi' liyh' jmeey' he- juh' gaa'. ⁴ Hi- lä' ja- ga'hñah' jne' he- juh' gaa- he- ga-jäyh' jmeey' jnän'. Peer' jnaah' la' jnän' he- ma-kyuuh' jne' juu' kiyh'. Jëeh' ta-la' kih' juu' na- ma-tøøh' jne' jee' lee' jne' lä-koø- laä' hñii' Dio hi- lääy' jne' kih' he- hñih' he- cha- jmi-gyuu' la- he- ngii' jmi-ngo' jnän'.

⁵ He-ja- lä-llu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh', kwa' hnäh' be' jmee' hnäh' lä-koø- lle' kih' ba'. Hi- ja' ma-la' he- jmeeh' hnäh' lä-llë' kih', hnøø' lä-kyuuh' hnäh' cha-ga'miih'. ⁶ Hi- ja' ma-la' he- kyuuh' hnäh', hnøø' hääh' hnäh' hñaaah'. Hi- ja' ma-la' he- hääh' hnäh' hñaaah', hnøø' jøh' hoh' hnäh'. Hi- ja' ma-la' he- jøh' hoh' hnäh', hnøø' hnaah' hnäh' Dio. ⁷ Hi- ja' ma-la' he- hnaah' hnäh' Dio, hnøø' jmeeh' hnäh' he- llu' kih' dsa-kyaah' hnäh'. Hi- ja' ma-la' he- ja-, hnøø' hnaah' dsa-kyaah' ba'. ⁸ Cher'mah' jmeeh' hnäh' lä-jë' he- ja-, hi- ngoo' ba' jmeeh' hnäh' cha-ga'miih' lä-ja-, ma'ja' ba' lä-jnä' ta' kyah' hnäh'. Hi- ja' koø- jwah' hnäh': "Kyuu' ba' jnääh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'." ⁹ Pero hi- sa' jmee' lä-ja-, sa' jnä' kiyh', laay' lä-koø- jaa- hi- tuu'. Ma-gaa' dsëy' ha- lä- ga-che' lä-jë' he- hñih' he- ga'jmeey' jää'.

¹⁰ Lä-ja- øøhn', mi-jnää' hnäh' he- na-lleeh' hnäh' hi- mi-jnää' hnäh' he- laah' hnäh' hi- ga-tëeh' Dio. Cher'mah' jmeeh' hnäh' lä-jë' he- ja-, sa' täh' hnäh' jih'koh', ¹¹ hi- ni' koø- sa' cha- he- ha' kyah' hnäh', na-na' ba' jwë' kyah' hnäh' go'taah' hnäh' tää' ya-jwii' kih' Jesucristo, Dsa-jøøh' jnän' hi- lää- jne'.

¹² He-ja- ngoo' ba' jnä' mi-dsoohn' hoh' hnäh' kih' juu' la- ma-ke- ma-kyuuh' hnäh' hi- tääh' hnäh' koø- hweh- kyaah' ju'dsoo' la-. ¹³ Pero llu' ga' laan' he- kwan' nuuh' la- kyah' hnäh' ta'ko-jiih' chaan'. ¹⁴ Jëeh', ma' ba' jnä', chah' ba' ya'hëën' jmi-gyuu' la-, lä-ja- ga-mi-jnää' Jesucristo kin'. ¹⁵ He-ja- kwan' be' lä-jiih' jee' le', hlëëhn' hnäh' juu' la- mah' lä-dsooh' hoh' hnäh' ga' ma-jjuun'.

Ga-jëe' Pee' ha-køh' sa-juuh' be' he- ga-mi-jnää- Cristo

¹⁶ Lä- ma' ga' kwa' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa' ga'hleëhn' juu' ta'jmah' he- gwa' kyaah' may'. Ga'jmeey' jnääh' dsoo' ha- lä- lä-jnä' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' wa-ra- ga-të' jee' jäyh'. Jëeh' kyaah' mi-në' jnääh' ga-jëe' jnääh' koø- hä', ha- lä- tø-jlëë- ga'jmääy' hñiiy'. ¹⁷ Ga-jëe' jnääh' ga'jmää' Dio jøøyh'

hi' ga'jmeey' juuh' kiyh'. Jee' ja' ga'nuu' jnaäh' ha' lä' na'hñaah' ga'hleeh' Dio kiyh', ga'jäyh': "Hi' la' na' gyuu' kyaan' hi' hnaan', peer' chaan' llu' kyaayh'." ¹⁸ He' ba' jnaäh' ga'nuu' jnaäh' he' ga'hleeh' gyuu' ba' ja', lä' ma' tøøh' jnaäh' ko'jøh' kyaah' Jesús gyuu' moh' he' na'jngii' ja'.

¹⁹ He'ja' cha'ga'miih' heeh' jnaäh' juu' kih' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio llo'joo'. Hi' cher'mah' jmeeh' hnäh' he' kih' juu' ja', jmeeh' ba' hnäh' llu'. Juu' ja' la' lä'koo' wa'je' he' kwa' jmëe' jee' na'hoo', he' na'hij' lä'jih' jnä', lä'jih' hña' nuu' høø' chooy' wa'je' lä' ga'të' neh' tuh'hoh' hnäh'.

²⁰ Kih' jee' lä'jē' he' jwahn' la' hnoon' täh' hoh' hnäh' kih' he' la'. Ni' jaa' sa' lä'keh' jmi' kih' hñii' he' jiiy' juu' he' ga'sii' lä'jēe' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio. ²¹ Jëeh' ni' jaa' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio, sa' ga'hleeh' lä'koo' la' huu'dsē' kih' hñiiy'. Ga'hleeyh' lä'koo' la' huu'dsē' kih' Dio ba', ta'la' kih' jmi'lle' Na'jngii' hi' ma' jøø' kiyh'.

2

Dsa' hi' kwa' juu' ta'juu' (Judas 4-13)

¹ Ma' chaa' ba' dsa' llo'joo' hi' ma' jäh' ngëey' juu' kih' Dio jee' kih' dsa' ma'gyuh' jnän' pero juu' kih' dsa' he' ma' la' juu' ta'juu' ba'. Hi' ja'ba' lä'ja' hwëe' ta'jwoh' hi' kwa' juu' ta'juu' jee' kyah' hnäh' na'. Jwë' na'hmää' ba' mi'gaay' hnäh', hi' heey' hnäh' kyaah' he' mi'siiy' juu' kih' Dio, lä'jih' jmääy' ta'koo' Dsa'jøøh' jnän' hi' ga'lääy'. He' jmeey' lä'ja', ngiiy' jä' na' ba' koh' dso'jwi' nē' kiyh'. ² Jwëe' dsa' jmee' ko'jøh' kyaayh' kyaah' jwë' hñiih' kiyh'. Hi' kwaat' kih' dsa' he', mi'kwa' dsa' kih' ju'dsoo'. ³ Kih' he' hee' dsëy' kuu', saayh' hnäh' kyaah' juu' he' gwa' tuh-dsëy' hñiiy'. Ko'ja' ma' na' hee' ba' dsa' he' llo'joo'. Mo'so' cha' jee' mo' lääy'.

⁴ Lä'ja' lä'jēe' ángele hi' ga'jmee' he' hñiih', sa' ga'lä'jöh' dsē' Dio kyaayh', ga'jwääy' cha'je', ga'hñuyh' jee' na'hoo' jee' sa' jnä' sa' nuuh'. Jee' ja' tääyh' lä'jih' dsëe' jmi' he' llay' ta' kiyh'. ⁵ Hi' lä'ja' kih' dsa' jmi'gyuu' hi' ma' chaa' llo'joo', sa' ga'kooy' dsëy' kiyh', ga'jngëeyh' hi' hña' dsē' he' kyaah' jmi'. Jii' ja' ga'laa' ma'la' Noé ba' kyaah' gye'e' hi' ma' chaa' kiyh'. Hi' he' ga'kwa' juu' ha' lä' dsa'taah' dsa' kyaah' he' llu' jmah'.

⁶ Hi' lä'ja' ga'hee' Dio jwi' Sodoma kyaah' Gomorra, ga'jéy' lä'jih' ga'li' tu'jwa'. Lä'ja' ga'la' mah' lä'ñe' dsa' hi' chaa' na' ha' lä' le' kih' hi' sa' gah' Dio. ⁷ Jaa' Lot ba' ga'lääy', hi' ma' laa' jaa' dsa' lluu'. Peer' ma' meeh' dsëy' ma' jëey' ha' lä' ma'tääh' dsa' hleeh' he' jmeey' lä'jē' he' la' o'hiih'.

⁸ Hih' dsa'ñuu' lluu' he', lä'koo' ma' gyay' koo' jmi', koo' jmi' kyaah' dsa' hleeh' he', ma' jii' lä' ga'të' neh' tuh-dsëy', lä' ma' nuuy' hi' ma' jëey' he' ma' jmee' dsa' he' wa'la' cha'la'. ⁹ He'ja' ma'ñe' ba' jne', Dio lih' lää' lä'jēe' hi' hnaayh' ma' jëey' wii', hi' hi' hña' dsē' he', lä' ma'tääh' ja'ba', lä'jih' lloo' jmi' lla' Dio ta' kiyh' mah' heeyh' wii'.

¹⁰ Hi' cha'ga'miih' wii' chee' Dio kih' hi' ga'nää' lä' hnoø' jmi'ngo' kih', hi' ga'nää' hnooh' he' ga'jyoh' he' hee' dsëy', sa' hnoøy' jmeey' lä'koo' la' mada' kih' Dio, ni' miih' sa' goyh', jmääy' hñiiy' jøøh', hi' sa' goyh' hleeyh' wii' kih' hi' kaah' hi' tääh' gyuu'. ¹¹ Lä'jēe' ángele hi' tääh' gyuu', be'e' ga'lä'koh' ga'jmi'lle' hleeh' he', pero ni' lä'ja' sa'tuu' dsëy' jwäy' dso'jwi' nē' kih' hi' hleeh' he' cha'nē' Dio.

12 Pero dsa⁻ hña⁻ dsé[!] he^ˊ, hlēy^h wii^ˊ kih^ˊ lā⁻jē⁻ he⁻ sa⁻ ngēy^ˊ, jmeey^ˊ lā⁻ko^o-jah^ˊ nuu⁻ hī⁻ ma⁻na⁻ jā⁻ jngēh^ˊ dsa⁻. Lā⁻ja⁻ le^ˊ kih^ˊ dsa⁻ he^ˊ, lā⁻ko^o-jah^ˊ ba^ˊ heey^ˊ go⁻te⁻. 13 Jee^ˊ jā⁻ hyoyh^ˊ jney^ˊ lā⁻ko^o-te⁻ ta⁻ hliih^ˊ he⁻ ma⁻jmeey^ˊ. Chaay^ˊ llu⁻ jwē^ˊte⁻ laay^ˊ, jmeey^ˊ lā⁻jē⁻ he⁻ tih⁻ dsēy^ˊ hñi^ˊy. Peer⁻ hlēh^ˊ dsa⁻ he^ˊ, dsa⁻ taayh^ˊ lā⁻kye^ˊ jee^ˊ jmeeh⁻ hnāh^ˊ jmi^ˊ, kuyh⁻ ko⁻jōh^ˊ kyaah^ˊ hnāh^ˊ, hnooh⁻ gyih^ˊ ma⁻lā⁻ he⁻ hee^ˊ dsēy^ˊ.

14 Sa⁻ le^ˊ jēy^ˊ jā⁻ dsa⁻ mē^ˊ, ma⁻ra⁻ he⁻ hee^ˊ ba^ˊ dsēy^ˊ. Sa⁻ dsa⁻ lā⁻dsēh⁻ dsēy^ˊ jmeey^ˊ he⁻ hliih^ˊ. Mi⁻ gaay^ˊ dsa⁻ kyaah^ˊ hnāh^ˊ hī⁻ sa⁻ cha⁻ be^ˊ kih^ˊ. Peer⁻ hñuuy^ˊ ha⁻ lā⁻ jee^ˊ liyh⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ hee^ˊ dsēy^ˊ, jēh^ˊ ma⁻ hāy^ˊ kyaah^ˊ dso⁻jwi^ˊ.

15 Ma⁻ jmeey^ˊ ta⁻ ko^o kih^ˊ jwē^ˊ llu^ˊ, ma⁻ kayh⁻ jwē^ˊ. Ga⁻ nāy^ˊ jmeey^ˊ lā⁻ko^o-ga⁻ jmeey^ˊ Balaam, jo^ˊ Beor hī⁻ ga⁻ hnooh⁻ ha⁻ lā⁻ ma⁻ lā⁻ chay⁻ kuu^ˊ kyaah^ˊ he⁻ hliih^ˊ he⁻ ma⁻ jmeey^ˊ. 16 Pero burra hī⁻ ma⁻ dsē^ˊ Balaam he^ˊ ga⁻ hlēh^ˊ lā⁻ko^o-jā⁻ dsa⁻. Ga⁻ juuyh^ˊ kih^ˊ, kih^ˊ he⁻ ma⁻ jmeey^ˊ hū⁻ dsē⁻ hliih^ˊ jā⁻, mah⁻ sa⁻ ma⁻ dsooy^ˊ ta⁻ cha⁻ nē⁻ kyaah^ˊ hū⁻ dsē⁻ ngaah^ˊ kih^ˊ.

17 Lā⁻ jē⁻ dsa⁻ hña⁻ dsé[!] he^ˊ, laa^ˊ lā⁻ko^o-jmi⁻ too⁻ he⁻ sa⁻ haa⁻ jmi⁻, hī⁻ laay^ˊ lā⁻ko^o-jni^ˊ he⁻ go⁻kye^ˊ lle^ˊ wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻. Ma⁻ na⁻ heey^ˊ go⁻te⁻. Ma⁻ la⁻ juu⁻ dsa⁻ nāy^ˊ jee^ˊ na⁻ hoo⁻ lāh⁻ lā⁻ jē⁻ joh^ˊ jmi^ˊ cha⁻. 18 Hlēy^h juu⁻ kaah^ˊ jmah^ˊ he⁻ sa⁻ tōhn^ˊ ta⁻, hī⁻ kyaah^ˊ lā⁻ jē⁻ he⁻ ngi⁻ jmi⁻ ngo⁻ jā⁻, mi⁻ gaay^ˊ oōh^ˊ jne^ˊ hī⁻ hmē^ˊ ma⁻ laa^ˊ kih^ˊ he⁻ hliih^ˊ. 19 Hī⁻ he^ˊ jāh^ˊ lā⁻ la⁻: “Ma⁻ na⁻ laa^ˊ ba^ˊ jne^ˊ. He⁻ jā⁻ cha⁻ jwē^ˊ jnān^ˊ jmeen^ˊ lā⁻ jē⁻ he⁻ lā⁻ dsē⁻ jne^ˊ.” Pero ni⁻ sa⁻ ñey^ˊ he⁻ sa⁻ na⁻ laay^ˊ. Na⁻ hnēy^ˊ jmeey^ˊ he⁻ hliih^ˊ jmah^ˊ ba^ˊ. Jēh^ˊ, cher^ˊ mah^ˊ ga⁻ tah^ˊ dsa⁻ kyaah^ˊ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ jō^ˊ kih^ˊ, ma⁻ laay^ˊ kya^ˊ he⁻ jā⁻. 20 Cher^ˊ mah^ˊ ga⁻ laa^ˊ jā⁻ dsa⁻ kih^ˊ he⁻ hliih^ˊ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, ta⁻ la⁻ kih^ˊ he⁻ ga⁻ lā⁻ kyuy^ˊ Dsa⁻ jōh^ˊ jnān^ˊ hī⁻ lā⁻ jne^ˊ, hī⁻ cher^ˊ mah^ˊ ga⁻ jeyh⁻ ka⁻ lāh^ˊ ta⁻ ka⁻ luuy^ˊ, hī⁻ ga⁻ lih⁻ he⁻ hliih^ˊ jā⁻ kih^ˊ, cha⁻ ga⁻ mi⁻ih⁻ lā⁻ hlēy^h, lā⁻ ko^o ma⁻ laay^ˊ jā⁻. 21 Llu⁻ ga⁻ la⁻ kih^ˊ dsa⁻ he^ˊ wa⁻ ra⁻ jāh^ˊ kih^ˊ sa⁻ ga⁻ lā⁻ kyuyh⁻ go⁻te⁻ jwē^ˊ llu^ˊ. Jwi^ˊy, kih^ˊ he⁻ ga⁻ lā⁻ kyuyh⁻ ba^ˊ mah^ˊ ga⁻ jmeey^ˊ ta⁻ ko^o mada⁻ he⁻ na⁻ jngi^ˊ he⁻ ga⁻ hyoyh^ˊ kih^ˊ Dio. 22 He⁻ lā⁻ jā⁻, jēh^ˊ kwee⁻ lā⁻ ko^o-dsoo⁻ juu⁻ he⁻ hlēh^ˊ dsa⁻: “Sa⁻ dsii⁻ hī⁻ ñu⁻, ko^o-ka⁻ lāh⁻ kuyh⁻ tñu⁻ kih^ˊ”, hī⁻ “cha⁻ ñe⁻ hī⁻ ma⁻ na⁻ jngē^ˊ, ko^o-ka⁻ lāh⁻ looyh⁻ jmi⁻ jii⁻.”

3

Lloo⁻ ko^o-jmi^ˊ jāh^ˊ Jesús ka⁻ lāh^ˊ

1 Peer⁻ hnaan⁻ hnāh^ˊ oōhn^ˊ, jee^ˊ la⁻ ma⁻ tē⁻ to^ˊ mo⁻je⁻ he⁻ siin⁻ kyah^ˊ hnāh^ˊ. Lā⁻ to^ˊ na⁻ hlēh^ˊ ko^o-ba^ˊ juu⁻, hlēhn^ˊ hnāh^ˊ mah^ˊ kah^ˊ hnāh^ˊ ko^o-nē^ˊ ba^ˊ hū⁻ dsē⁻. 2 Hnoon⁻ lā⁻ dsooh⁻ hoh^ˊ hnāh^ˊ kih^ˊ lā⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ hī⁻ na⁻ jngē^ˊ hī⁻ ma⁻ ngē^ˊ juu⁻ kih^ˊ Dio llo⁻ joo^ˊ. Hī⁻ hnoon⁻ lā⁻ dsooh⁻ hoh^ˊ hnāh^ˊ mada⁻ kih^ˊ Dsa⁻ jōh^ˊ jnān^ˊ hī⁻ lā⁻ jne^ˊ. Jēh^ˊ jnāh^ˊ hī⁻ laa^ˊ apóstole, kwa⁻ jnāh^ˊ juu⁻ kih^ˊ jee^ˊ kyah^ˊ hnāh^ˊ.

3 Wa⁻ lā⁻ dsoo⁻ hoh^ˊ hnāh^ˊ to⁻ nē⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee^ˊ llaa⁻ jmi^ˊ, ya⁻ nāy^ˊ dsa⁻ hī⁻ mi⁻ kwah⁻ kih^ˊ lā⁻ jē⁻ ba^ˊ, hī⁻ joh^ˊ he⁻ hliih^ˊ sa⁻ jmeey^ˊ lā⁻ ko^o-ngi⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih^ˊ. 4 Jāyh^ˊ lā⁻ la⁻: “¿He⁻ la⁻ sa⁻ ma⁻ jāh⁻ Cristo lā⁻ ko^o-ga⁻ bāy^h hñi^ˊy ma⁻ jāyh^ˊ? Lā⁻ jiih^ˊ jmi^ˊ ga⁻ juu⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnān^ˊ, lā⁻ ma⁻ ngoo^ˊ jā⁻ ba^ˊ hii^ˊ ti⁻ jmi⁻ gyuu⁻ lā⁻ jiih^ˊ na⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ lā⁻ jiih^ˊ ma⁻ ga⁻ nō^ˊ jmi⁻ gyuu⁻”, jāh^ˊ dsa⁻ he^ˊ. 5 Sa⁻ hnōy^ˊ nuuy^ˊ ha⁻ lā⁻ ga⁻ nō^ˊ jmi⁻ gyuu⁻. Jēh^ˊ, kyaah^ˊ ko^o-ga⁻ hlēh^ˊ ba^ˊ Dio, ga⁻ la⁻ gyuu^h hwa^ˊ lā⁻ ma⁻ to⁻ nē⁻. Hwa⁻ ya⁻ hii^ˊ neh⁻ jmi^ˊ, hī⁻ jmi^ˊ jā⁻ ga⁻ nō^ˊ lā⁻ ku⁻ lā⁻ jii⁻ kih^ˊ. 6 Jā⁻ ba^ˊ

kyaah' jmi' ja-, ga'hee' Dio jmi'gyuu' he- ma' noo' jaa', la'koo- ma' chaa- Noe. 7 Hi' kyaah' he- ga'hlëeh' Dio, ma-na-la' juu' koo' kyaah' je- gyuu' hwa' he- jna' na'. Koo- joo' ba' ha- la' lloo- jmi' jmeey' jwiz- mah' mi-llaay- la'jëe' hi- hnaa- dsë', ja-ga' heey' la'jëe' go-te'.

8 Pero hnäh' hi- hnaan-, ta' wa' gaa' hoh' hnäh' he- la-. Koo- jmi' jnä' jne', kih' Dio la' koo- mil ji-ñe-. Hi' koo- mil ji-ñe-, la' kih' Dio la'koo- koo- jmi' ba'. 9 Ja- he- dsa- la'hëe' Dio mi-tey' he- ga'bäayh- hñiiy' jmeey', la'koo- laa' ko-llaa' dsa-. He- jöh- dsëy' kyaah' jne' ba' ja-, sa' hnöoy' hee' ni- jaa-, he- hnöoy' la'-dsaa- dsë' la'jëe' ba' mah' ya-näay' ka-läh' kih' Dio.

10 Wa'ra- ga'dsëe' jmi' kih' Dsa-jööh' jnän-, koo- jmi' he- sa' jöo- dsa- ba' jäh', la'koo- jmee' jaa- dsa-hii-. Jmi' ja-, hii' goo- ääh' go-te- gyuu' jmi-gyuu-, koo' kyaah' je-. Lä'ja- koo' hwa' la' kyaah' la'jëe' he- cha- në' kih'.

11 Kih' he- ma-ñe' jne' he- hee' la'jëe' go-te' he- cha- gyuu' hwa', he-ja- jmee- bii' dsa'toohn' na-jngëe' jne' jee' hnääh' Dio. 12 Hnöo' dsa'toohn' kyaah' o-jöh- dsë- la'jiih' lloo- jmi' ja-. Wa' kwan' be' hnaa- ta' jnän' mah' wa' lä-te' ga-juh-. Jmi' ja- hee' gyuu' jmi-gyuu-, koo' kyaah' je-. Hi- lä'jëe' go-te' he- ga'cha- joo' kyaah' je-. 13 Pero jne' töohn' jöön' koo- gyuu' hwa' he- hmëe' he- ga'bääh- Dio hñii' kwa'. Jee' ja- lä'cha- he- llu' jmah' ba'.

14 He-ja- jwahn- ööhn' hi- hnaan-, ta'ko-jiih' tööh' jne' jöön' he- lä-te' he- ja-, wa' kwan' be' mah' jee' jne' tööhn' na-jngëen' hi- ni- miih- sa' cha- he- na-bääh' jne' hi- hii' ti' jnän' wa'ra- ga-të' jee' jäh'. 15 Hnöo' täh- dsë- jne' kih' juu' la-. Cher'mah' sa' jäh' chäh', he- hnöoy' lääy' la'jëe' ba' ja-. Kih' he-ja- ba' na-, he- jöh- dsë' Dio kyaah' jne'. Ja-ba' lä'ja- ga'sii' ööh' jne' Paa' hi- hnää' jne' lä'koo- la' huu'dsë- he- ga'hyoyh' kih' Dio. 16 Lä'jëe' mo'je- kiyh' he- ga'siyy', hlëeyh' ja-ba' lä'koo- hlëeh' jnä' kih' he- la-. Hi- jee' llah' na-sii- jwëeh' he- sa' lä-ngëe' jne'. He-ja- ko-llaa' dsa- hi- sa' ngëe' hi- sa' la'koo- ba' huu'dsë- kih', mi-siyy' juu' he- ga'sii' Paa'. Hi- lä'ja- mi-siyy' ka-läh' ta' jee' jyoh' jee' na-sii- juu' kih' Dio, lä'jwë' ja- heey' hñiiy' go-te'.

17 Hnäh' ööhn' hi- hnaan-, ma-ngëe' ma-nuu' ba' hnäh' juu' la-, he-ja- hääh' hnäh' hnaah' kih' hi- ta-juu' he' mah' sa' kah' hnäh' jyoh' jwë' hi- lä'ja- sa' täh' hnäh', na' he- ma-tääh' hnäh' koo- hwëh-. 18 Wa' lä'kyuu' hnäh' cha-ga'mi' Jesucristo Dsa-jööh' jnän' hi- lää- jne'. Lä'ja- go-nää' ba' hnäh' ta' cha'në' kyaah' he- lu' he- la' kwa' Jesús. Lä'ja- wa' jmeen' juuh- kiyh' jmi' na' hi- lä'ja- ka-läh' lä'jëe' joh' jmi' cha-. Wa' la'lä'ja-.

1 Juan

He la to nē je he ga si Jwaa

Juu he jmee' chaa' jne'

¹ Jee' la- si- jnaäh' kyah' hnäh' juu' kih' hi- chaa- jää' ga' kih' jmi-gyuu'. Ga-nuu' jnaäh' juu' he- ga'kway', kyaah' mi'nē jnaäh' ga-jēē jnaäh' kiyh'. Ga-jēē jnaäh' hi- ga'chu' ga-bēē jnaäh'. Hi- he' he' laa' juu' hi- jmee- chaa- dsa- he- ja- kwa- jnaäh' juu' kiyh'. ² Hi- na'jiih' he' ga-lā jnaäy' lä' ma' jay' jmi-gyuu' la-. ga-jēē jnaäh', hi- jmee- jnaäh' ju'dsoo' kiyh'. He- ja- hlēēh' jnaäh' hnäh' kih' hi- na'jiih' tää'. Hi- he' ma- chaa- kyaah' Täa' jää', hi- he' ba' hi- he' ga-lā jnaäy' jee' kyaa' jnaäh'. ³ Lä-jē- he- ma-jēē jnaäh' hi- he- ma-nuu' jnaäh', juu' ja-ba' kwa- jnaäh' mah' lä-ja- kyah' hnäh' lä-cha- koo- ba' huu'dsē- kyaah' jnaäh', lä-koh' hii' koo- ba' huu'dsē- kyaa' jnaäh' kyaah' Dio hi- kyaah' jooj' Jesucristo. ⁴ Lä-jē- he- la- si- jnaäh' kyah' hnäh' mah' jēē- hoh' hnäh' go-te'.

Dio laa' wa'je'

⁵ He- la- na- juu' he- ma-nuu' jnaäh' kiyh', ja-ba' juu' la- kwa- jnaäh' kyah' hnäh' ka-läh'. Dio he' hi- laa' wa'je-, ni- miih- he- hliih' sa- cha- kiyh'. ⁶ Cher'mah' jäh' jne', hii' koo- ba' huu'dsē- jnän' kyaah' jnih' mah' jmee- ga' jne' he- hliih', he- ta- juu' ba' jne' ja-, jēēh' sa- mi-te' jne' lä-koo- lle' ju'dsoo'. ⁷ Pero cher'mah' mi-te' jne' lä-koo- lle' kih' hi- hää' jee' wa'je-, ja-ba' lä-koo- hää' hñii' Dio jee' wa'je-, he- ja- ba' dsoo' hii' koo- ba' huu'dsē- jnän' kyaah' øøh' jne'. Hi- kyaah' jma- kih' Jesucristo joo' Dio gyih- lä-jē- dso'kye- jnän'. ⁸ Cher'mah' jäh' jne' sa- cha- dso'kye- jnän', he- mi-gaa' jne' hñaa' ba' jne' ja-, sa- cha- ju'dsoo' cha- jnän'. ⁹ Pero cher'mah' ga-mi'jnää' jne' dso'kye- jnän', lluu' ba' Dio, hi- lä- ma-koo' ja-ba' dsē' kih' dso'kye- jnän', hi- chey' go-te' lä-jē- he- hliih' he- dsa- hlääh' jne'. ¹⁰ Cher'mah' ga-jäh' jne' sa- cha- dso'kye- jnän', he- jmää' jne' Dio he- ta-juuy' ba'. Sa- hä' juu' kiyh' neh' tuh-dsē- jne' cher'mah' lä-ja- la'.

2

Jesús cheh' nē jnän' ngii' jnän' kih' Dio

¹ Hnäh' gyuu- pih' kyaan', ma-siin' lä-jē- he- la- mah' mo-so- jmeeh' ga' hnäh' dso'kye-. Pero cher'mah' chaa- hi- ma- jmee' dso'kye-, chaa- jaa- hi- cheh' nē jnän' ngii' kih' Täa', hi- he' he' Jesucristo, hi- lluu' go-te'. ² Hi- he' ga-ngēē hñii' mah' ga-juuy', ga-mi'hmaayh' dso'kye- jnän'. Pero ja- ma-la- dso'kye- jnän' ga-mi'hmaayh', lä-ja- ka-läh' ga-mi'hmaayh' dso'kye- kih' ga-lä-jēē dsa- hi- tääh' jmi-gyuu' la-.

³ Cher'mah' ga-høø' jne' nuuh' kih' Dio, ma-ñe' jne' he- ma-kyuu- ba' jnih' ja-. ⁴ Pero hi- jäh': "Kyuu- ba' jnä' Dio", mah' sa- høøy- nuuh' kiyh', he- ta-juuy' ba' ja-. Sa- la- dsoo' juu' kiyh'. ⁵ Pero hi- høø- juu' kih' Dio, hi- he' ba' hnää' Dio lä-koo- te' lle' kih'. He- lä-ja-, ñe' jne' he- laa' jne' koo- kyaayh'. ⁶ Hi- jäh' laa' koo- kyaah' Dio, hi- he' ää- jmi' jmeey' lä-koo- ga-jmee' Jesús ba'.

Nuuḥ' hmëë' he' ga'kwa' Jesús

⁷Ja' he' hmëë' nuuḥ' la' he' siin' kyah' hnäh' øøhn'. Nuuḥ' ma-gyuh' he' ma-kyuuh' hnäh' lä' ma' to'në' ba' la'. Nuuḥ' ma-gyuh' la', la' juu' he' ga'nuuḥ' hnäh' lä' ma' to'në'. ⁸Pero ma'ra' he' hmëë' ba' nuuḥ' la' he' siin' kyah' hnäh'. Jëéh', ma'ra' he' ga'lä'hnää' ba' Cristo jne' hi' lä'ja' ma-lä'hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jëéh', dsa-ngëë' ba' he' na-hoo' ja', hi' ngoo' dsa-lä'jnä' hñii' wa'je' he' jmee' hnää' dsa'.

⁹Hi' jäh' hää' jee' jnä' wa'je' mah' na'hääh' øøyh', lä' ma'hää' bih' jee' na-hoo'. ¹⁰Hi' hnää' øøh', hi' he' hää' tää' jee' jnä' wa'je'. Sa' cha' he' jmee' tëyh'. ¹¹Pero hi' na'høøh' kih' øøh', lä' ma'hää' bih' jee' na-hoo'. Jëéh' he' hñii' jmah' ba' jmeey'. Hi' ni' sa' ñey' ha' ta' dsooy', jëéh' sa' jnä' mi'ney' he' ngëy' jee' na-hoo'.

¹²Gyuu' pih', siin' kyah' hnäh', jëéh' ma'na' che'dso'kye' kyah' hnäh' ta'la' kih' Jesús. ¹³Hnäh' dsa' ma'kaah', siin' kyah' hnäh', jëéh' ma-lä'kyuuh' ba' hnäh' hi' ma'chaa' jää' ga'kih' jmi-gyuu'. Hi' siin' kyah' hnäh' chih' kwaä', jëéh' ma'lëh' hnäh' kih' hi' hlëéh'.

Siin' kyah' hnäh' gyuu' pih', jëéh' ma-lä'kyuuh' ba' hnäh' Tää'. ¹⁴Siin' kyah' hnäh' dsa' ma'kaah', jëéh' ma-lä'kyuuh' ba' hnäh' hi' ma'chaa' jää' ga'kih' jmi-gyuu'. Siin' ka'läh' kyah' hnäh' chih' kwaä', jëéh' cha' be' kyah' hnäh', hi' ma-jä' koo' hweh' juu' kih' Dio neh' tuh'hoh' hnäh', hi' ma'lëh' hnäh' kih' hi' hlëéh'.

¹⁵Ta' wa'heë' hoh' hnäh' he' cha' jmi-gyuu' la', ni' he' ga'jyoh' he' cha' në' kih'. Hi' heë' dsë' he' cha' jmi-gyuu' la', sa' hnääy' Tää'. ¹⁶Jëéh', lä'jë' he' hñii' he' cha' jmi-gyuu' la', sa' gwa' kih' Dio. Kih' jmi-gyuu' la' ba' ja' he' heë' dsë' jmi-ngo', hi' he' heë' dsëy' lä'jë' he' jëëy', hi' he' jmääy' hñiiy' jøøh'. ¹⁷Dsa'llaa' ba' he' cha' jmi-gyuu' la' kyaah' he' heë' dsë' dsa'. Pero hi' jmee' lä' hnøø' Dio, lä' ma'chaa'y' ja'ba'.

Ju'dsoo' hi' juu' ta'juu'

¹⁸Gyuu' kyaan', ngoo' ga'dsaa' jmi' he' tøøhn' la'. Ma'nuuḥ' ba' hnäh' kih' jaa' hi' jä' hi' na'høøh' kih' Cristo. Hi' lä'ja' la', jwëë' dsa' kyaay' ma'chaa' na'. Kih' he' ja' ba' na', ñe' jnääh' ngoo' ga'dsaa' jmi' he' tøøhn' la'. ¹⁹Hi' he' ga'hwëë' jee' kyaä' jnääh', pero sa' ma' laay' kyaä' jnääh'. Wa'ra' jäh' kih' ma' laay' kyaä' jnääh', ma' jäy' koo' hweh' kyaah' jnääh'. He' ga'hwëëy' jee' kyaä' jnääh' ga'lä'jnä', ja' lä'jëëy' laay' kyaä' jnääh'.

²⁰Pero ma'hñah' ba' hnäh' Na'ngii' he' ga'kwëëh' Cristo hnäh'. He' ja' ma-kyuuh' ba' hnäh' ha' lä' la' ju'dsoo'. ²¹Ja' kih' he' sa' kyuuḥ' hnäh' ju'dsoo' he' siin' juu' la' kyah' hnäh'. Siin' he' la' kih' he' ma-kyuuh' ba' hnäh'. Jëéh' ma'ñeh' ba' hnäh' ni' koo' juu' ta'juu' sa' go'hñi' jee' kih' ju'dsoo'.

²²Hi' na' hi' ta'juu'? Hi' jäh' kih' Jesús sa' laay' Cristo, hi' he' ba' hi' ta'juu'. Hi' na'høøh' kih' Cristo, jäh' sa' chaa' Dio hi' ni' sa' chaa' joo'y' ka'läh'. ²³Lä'jëë' hi' jäh' sa' laä' Jesús joo' Dio, hi' he' sa' laä' kyaä' Tää'. Pero hi' mi-jnääh' hñii' he' laay' kyaä' joo' Dio, laay' kyaä' Tää' ka'läh'.

²⁴Wa' ja' koo' hweh' kyaah' hnäh' he' ga'nuuḥ' hnäh' lä' ma' to'në'. Jëéh', cher'mah' ga'jä' koo' hweh' kyaah' hnäh' he' ga'nuuḥ' hnäh' lä' ma' to'në', lä'ja' tääh' hnäh' tää' kyaah' joo'y' hi' kyaah' Tää' ka'läh'. ²⁵He' la' ja', he' ga'bääh' Jesucristo hñii' kyaah' jne': he' ga'jmeey' chaa' jne' tää'.

²⁶ Siin⁺ he⁻ la⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ lä⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ hnøø⁺ mi⁻ gaa⁺ hnäh⁺.
²⁷ Pero Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ he⁻ ma⁻ hñah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Cristo, ma⁻ jä⁻ ja⁻ ba⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii⁻ hi⁻ mi⁻ tēē⁻ hnäh⁺. Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ ba⁻ mi⁻ tēē⁻ hnäh⁺ ga⁻ lä⁻ jē⁻. Hi⁻ hlēēyh⁺ ju⁻ dsoo⁻ jmah⁺ ba⁻, ja⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻. Ja⁻ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ Cristo, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺ hnäh⁺.
²⁸ Gyuu⁻ kyaan⁺, na⁺ na⁻ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ Cristo. Lä⁻ ja⁻ lä⁻ cha⁻ o⁻ jōh⁻ dsē⁻ jnän⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ lä⁻ jnää⁺, hi⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ jän⁺ kyaah⁺ o⁻ hih⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäh⁺. ²⁹ Ma⁻ ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺, lluu⁻ ba⁻ Jesús. Lä⁻ ja⁻ hnøø⁺ lä⁻ ngēēh⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺, lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻ laay⁺ kyaa⁺ Dio.

3

Hi⁻ laa⁺ joo⁺ Dio

¹ Jēē⁻ da⁻ hnäh⁺ ha⁻ koh⁺ sa⁻ hnää⁺ Täa⁺ jne⁺, lä⁻ jiih⁺ ma⁻ mi⁻ cheey⁻ jne⁺ joo⁺. He⁻ ja⁻, dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ sa⁻ kyuu⁻ jne⁺, jēēh⁺ sa⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ hñii⁺ Dio. ² Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁺, na⁺ ma⁻ laa⁺ jne⁺ joo⁺ Dio. Sa⁻ ga⁻ ma⁻ ñē⁻ jne⁺ ha⁻ lä⁻ lee⁻ jne⁺. Pero ñē⁻ ba⁻ jne⁺, wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ lä⁻ jnää⁺ Jesucristo, lee⁻ jne⁺ lä⁻ koo⁻ laay⁺ hñii⁺, jēēh⁺ ma⁻ ja⁻ jēē⁻ jnih⁺ na⁻ hñaa⁺ lä⁻ jēē⁻ lä⁻ koo⁻ laay⁺ hñii⁺. ³ Hi⁻ ga⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ cha⁻ o⁻ jōh⁻ dsē⁻ kih⁺ he⁻ lee⁻ kwee⁻ kyaayh⁺, hi⁻ he⁻ na⁻, ngoo⁻ mi⁻ lluu⁻ hñii⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ jiih⁺ lee⁻ na⁻ jngēē⁻ lä⁻ koo⁻ na⁻ jngēē⁻ hñii⁺ Jesús.

⁴ Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁻ kye⁻, hlää⁻ yh⁻ cha⁻ nē⁻ ley⁻ kih⁺ Dio. Jēēh⁺ hi⁻ jmee⁻ dso⁻ kye⁻ na⁻, sa⁻ mi⁻ tey⁻ kih⁺ ley. ⁵ Ma⁻ ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺, ja⁻ Jesús mah⁺ jñuuyh⁺ dso⁻ kye⁻ jnän⁺. Hi⁻ he⁻ ni⁻ miih⁻ dso⁻ kye⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ cha⁻ kiyh⁺. ⁶ Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tääh⁺ kyaayh⁺, sa⁻ jmeey⁻ dso⁻ kye⁻. Pero lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁻ kye⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻ jēē⁻ ni⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁻. ⁷ Gyuu⁻ kyaan⁺, ta⁻ kwa⁻ hnäh⁺ jwē⁻ kih⁺ ni⁻ jaa⁻ mah⁺ mi⁻ gaay⁻ hnäh⁺. Hi⁻ jmee⁻ ma⁻ lä⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁺, hi⁻ he⁻ ba⁻ lluu⁻, lä⁻ koo⁻ lluu⁻ hñii⁺ Cristo. ⁸ Pero hi⁻ ga⁻ nää⁺ jmee⁻ dso⁻ kye⁻, laa⁺ kyaa⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁻, jēēh⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁻ ga⁻ løø⁻ jmee⁻ he⁻ hñii⁺ lä⁻ ma⁻ to⁻ nē⁻. He⁻ ja⁻ ja⁻ joo⁺ Dio mah⁺ heey⁻ ta⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁻.

⁹ Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio sa⁻ jmeey⁻ dso⁻ kye⁻, jēēh⁺ lä⁻ ma⁻ laay⁺ ja⁻ ba⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Dio. Sa⁻ le⁻ jmeey⁻ dso⁻ kye⁻, kih⁺ he⁻ laay⁺ kyaa⁺ Dio. ¹⁰ Jee⁻ la⁻ dsa⁻ lä⁻ jnä⁺ hii⁻ laa⁺ joo⁺ Dio hi⁻ hii⁻ laa⁺ joo⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁻. Ga⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻, hi⁻ sa⁻ hnää⁺ øøyh⁻, sa⁻ laay⁺ kyaa⁺ Dio.

Wa⁻ hnää⁺ jne⁺ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁺

¹¹ Juu⁻ la⁻, he⁻ ga⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ lä⁻ ma⁻ to⁻ nē⁻: Wa⁻ hnää⁺ jne⁺ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁺. ¹² Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee⁻ Cain⁺ hi⁻ ma⁻ laa⁺ kyaa⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁻ mah⁺ ga⁻ jngēēyh⁺ øøyh⁻. ¿Hee⁻ kih⁺ ja⁻ he⁻ ga⁻ jngēēyh⁺ øøyh⁻? Ga⁻ jngēēyh⁺, kih⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻ ma⁻ la⁻ ta⁻ hñii⁺ ba⁻, hi⁻ ta⁻ kih⁺ øøyh⁻ ma⁻ la⁻ ta⁻ llu⁻ jmah⁺.

¹³ Hnäh⁺ øøhn⁺, ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ dsaa⁻ hoh⁺ cher⁺ mah⁺ na⁻ høøh⁻ dsa⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ¹⁴ Kih⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ øøh⁺ jne⁺, he⁻ ja⁻ ma⁻ ñē⁻ jne⁺ ma⁻ tēēh⁺ jne⁺ jee⁻ chaa⁻ jne⁺ tää⁺ lla⁻ he⁻ ma⁻ juu⁻ jne⁺. Pero hi⁻ sa⁻ hnää⁺ øøh⁻, lä⁻ ma⁻ na⁻ juuy⁻ ja⁻ ba⁻. ¹⁵ Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ na⁻ hää⁺ øøh⁻, laay⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jngēēh⁺ dsa⁻. Ma⁻ ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺, ni⁻ jaa⁻ hi⁻ jngēēh⁺ dsa⁻, sa⁻ na⁻ jnää⁺ kih⁺ Dio. ¹⁶ Ma⁻ ñē⁻ ba⁻ jne⁺ hee⁻ ja⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁺ øøhn⁺. Jēēh⁺, Jesucristo ga⁻ ngēē⁻ hñii⁺ ga⁻ juu⁻ jnä⁺ jne⁺. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jne⁺ ka⁻ läh⁺, ää⁻ jmi⁻ kwa⁻ jne⁺ hñaan⁺ mah⁺ juu⁻ jne⁺ kih⁺ øøhn⁺. ¹⁷ Hi⁻ ma⁻ cha⁻ kih⁺ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, mah⁺ sa⁻ kway⁻ ni⁻ miih⁻ lä⁻ ma⁻ lla⁻ kya⁻ øøyh⁻, ha⁻ lä⁻ ja⁻ jäh⁺ hnää⁺ bih⁺ Dio mah⁺ sa⁻ hnää⁺ øøyh⁻. ¹⁸ Gyuu⁻

kyaan⁺, sa⁺ jmaa⁺ jnan⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺ kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ jmah⁺. Hnø⁺ kwan⁺ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsē⁻ jne⁺ he⁻ jmee⁻ bii⁺ kiyh⁺, ja⁺ koo⁻ jmeen⁺ ba⁺.

¹⁹ Heh⁺ lä⁻ ja⁻ ñe⁻ jne⁺ he⁻ tøhn⁺ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺ hi⁻ mo⁺ so⁺ hñi⁻ ga⁺ huu⁺ dsē⁻ jnan⁺ cha⁻ ñe⁻ Dio. ²⁰ Pero cher⁺ mah⁺ hñi⁻ ga⁺ huu⁺ dsē⁻ jnan⁺, ha⁻ ga⁺ sa⁺ ñe⁻ Dio hi⁻ jēē⁻ jne⁺. Ga⁺ lä⁻ jē⁻ go⁻ te⁻ ba⁺ ñey⁻. ²¹ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, cher⁺ mah⁺ ma⁻ na⁻ jngi⁺ huu⁺ dsē⁻ jnan⁺, ma⁻ cha⁻ ba⁺ o⁻ joh⁻ dsē⁻ jnan⁺ kyaah⁺ Dio. ²² Hi⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ ngi⁺ kih⁺ Dio, hñah⁺ ba⁺ jne⁺, jēē⁺ høø⁻ ba⁺ jne⁺ nuuh⁺ kiyh⁺ hi⁻ jmee⁻ ba⁺ jne⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ tih⁻ dsēy⁺. ²³ He⁻ la⁻ ja⁻ nuuh⁺ kiyh⁺: He⁻ jmeen⁺ dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ kih⁺ jooy⁺ Jesucristo, hi⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺ lä⁻ koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁺ jmeey⁺ jnan⁺. ²⁴ Hi⁻ høø⁻ lä⁻ jē⁻ mada⁻ kiyh⁺, chaq⁻ bih⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaayh⁺ ka⁻ läh⁺. Ta⁻ la⁻ kih⁺ jmi⁻ lle⁻ he⁻ ga⁺ kwēēy⁺ jne⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ ñe⁻ jne⁺ Dio kyaah⁺ jne⁺.

4

Beē⁺ ga⁺ Jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio lä⁻ koh⁺ ga⁺ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺

¹ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, ta⁻ wa⁻ heh⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jah⁺ kye⁻ Jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio. Kye⁻ da⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻ che⁺ laay⁺ kyaq⁺ Dio o sa⁻ laay⁺. Jēē⁺ jwēē⁺ hi⁻ ta⁻ juu⁺ ga⁺ nää⁺ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ jmaa⁺ hñi⁻ yä⁻ lä⁻ koh⁺ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. ² Lä⁻ la⁻ ba⁺ lä⁻ kyuu⁺ hñih⁺, hi⁻ na⁻ hi⁻ kye⁻ Jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio. Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jah⁺ ja⁺ Jesucristo, laq⁺ jmi⁻ ngo⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ kye⁻ Jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio. ³ Hi⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hi⁻ jah⁺ sa⁺ ga⁺ laq⁺ Jesucristo jmi⁻ ngo⁺, hi⁻ he⁻ sa⁺ laq⁺ kyaq⁺ Dio. Jmi⁻ lle⁻ hi⁻ na⁻ høø⁺ kih⁺ Cristo ba⁺ he⁻. Ma⁻ nuuh⁺ ba⁺ hnäh⁺, jä⁺ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻ høø⁺ he⁻ hi⁻ ma⁻ chaay⁻ ba⁺ jmi⁻ gyuu⁺ jmi⁺ na⁺.

⁴ Gyuu⁺ kyaan⁺, ma⁻ laah⁺ hnäh⁺ kyaq⁺ Dio, hi⁻ ma⁻ lēh⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ ta⁻ juu⁺ he⁻. Jēē⁺ beē⁺ ga⁺ Jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio hi⁻ jää⁻ hnäh⁺, lä⁻ koh⁺ ga⁺ hi⁻ jää⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. ⁵ Dsa⁻ he⁻ laq⁺ kyaq⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ ba⁺, he⁻ ja⁻ hlēēy⁺ juu⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, hi⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ ba⁺ nuu⁻ kiyh⁺. ⁶ Pero jne⁺ laq⁺ jne⁺ kyaq⁺ Dio. Hi⁻ kyuu⁺ Dio, hi⁻ he⁻ nuu⁻ jnan⁺. Pero hi⁻ sa⁻ kyuu⁺ Dio, sa⁺ jmeey⁺ he⁻ jnan⁺. Lä⁻ ja⁻ ba⁺ jmee⁻ lii⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻ lle⁻ he⁻ la⁻ kih⁺ ju⁺ dsoo⁺, hi⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻ lle⁻ he⁻ la⁻ juu⁺ ta⁻ juu⁺.

He⁻ ba⁺ che⁻ hnää⁺ Dio jne⁺

⁷ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, wa⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺. Jēē⁺, he⁻ hnää⁺ jne⁺ øøhn⁺ gwa⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻. Ga⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ hnää⁺ dsa⁻ kyaah⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ laq⁺ kyaq⁺ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁺ kyuu⁺ Dio. ⁸ Hi⁻ sa⁻ hnää⁺ dsa⁻ kyaah⁺, sa⁺ ga⁺ ma⁻ kyuyy⁺ Dio. Jēē⁺, Dio hnää⁺ bih⁺ dsa⁻. ⁹ Kyaah⁺ lä⁻ la⁻ ga⁺ mi⁻ jnää⁻ Dio ha⁻ koh⁺ sa⁻ hnääy⁺ jne⁺. Ga⁺ cheey⁺ jooy⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ hi⁻ laq⁺ gyuu⁺ koo⁻ mēē⁻ kyaay⁺. Mah⁺ jmeey⁺ chaq⁻ jne⁺ ta⁻ la⁻ kih⁺ jooy⁺ ba⁺. ¹⁰ Ha⁻ gwa⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. Sa⁺ ja⁻ jnan⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. Dio ba⁺ he⁻ hi⁻ ga⁺ lä⁻ hnää⁺ jne⁺ to⁻ ñe⁻ he⁻ ja⁻ ga⁺ cheey⁺ jooy⁺ mah⁺ ga⁺ juuy⁺ lla⁻ jne⁺ lä⁻ jwē⁻ jee⁻ ga⁺ lä⁻ hmaah⁺ dso⁻ kye⁻ jnan⁺.

¹¹ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, cher⁺ mah⁺ Dio ma⁻ lä⁻ hnää⁺ jne⁺ cha⁻ miih⁻, ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ ää⁻ jmi⁻ lä⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺. ¹² Jih⁺ koh⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ma⁻ jēē⁻ Dio. Pero cher⁺ mah⁺ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻ kyaahn⁺, Dio ba⁺ kyaah⁺ jne⁺. Hi⁻ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ ja⁻ ma⁻ na⁻ hñaa⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. ¹³ Kih⁺ he⁻ ga⁺ kwēēh⁺ Dio jne⁺ Jmi⁻ lle⁻ kiyh⁺, he⁻ ja⁻ ñe⁻ jne⁺ chaq⁻ jne⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaah⁺ jne⁺. ¹⁴ Ma⁻ jēē⁻ jnäh⁺ hi⁻ jmee⁻ jnäh⁺ ju⁺ dsoo⁺, Tää⁺ he⁻ hi⁻ ga⁺ cheē⁺ jooy⁺ mah⁺ lääy⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺.

15 Ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ jäh⁻, Jesús he⁻ läa⁻ Joo⁻ Dio, chaay⁻ kyaah⁻ Dio, hi⁻ Dio kyaayh⁻ ka⁻läh⁻.

16 Ma⁻lä⁻kyuuh⁻ jnääh⁻ hi⁻ ma⁻jmeë⁻ jnääh⁻ dsoo⁻ he⁻ hnää⁻ Dio jne⁻. Jëëh⁻, Dio hnää⁻ bih⁻ dsa⁻. Hi⁻ hi⁻ tääh⁻ koo⁻ hweh⁻ he⁻ hnääy⁻ dsa⁻kyaa⁻yh⁻, chaay⁻ kyaah⁻ Dio, hi⁻ Dio kyaayh⁻ ka⁻läh⁻. 17 He⁻ja⁻, cher⁻mah⁻ hnää⁻ jne⁻ dsa⁻kyaa⁻hn⁻, ma⁻na⁻hñaa⁻ ba⁻ he⁻ hnää⁻ jne⁻ Dio mah⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻cha⁻ ba⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻ jnän⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻lla⁻ Dio ta⁻. Jëëh⁻ lä⁻koo⁻ läa⁻hñii⁻ Dio, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ läa⁻ jne⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. 18 Hi⁻ hnää⁻ dsa⁻kyaa⁻h, sa⁻ cha⁻ mo⁻ goyh⁻. Hi⁻ dsoo⁻ hnää⁻ dsa⁻kyaa⁻h, jmeey⁻ ta⁻ koo⁻ ba⁻ he⁻ goyh⁻. Pero hi⁻ goh⁻, jëëy⁻ wii⁻ ba⁻ laay⁻, he⁻ ja⁻ goyh⁻. Lä⁻ja⁻ cher⁻mah⁻ hi⁻ goh⁻, he⁻ sa⁻ na⁻hñaa⁻ he⁻ hnääy⁻ Dio ba⁻ ja⁻.

19 Hnää⁻ jne⁻ Dio, jëëh⁻ hñii⁻ bih⁻ ga⁻lä⁻hnääy⁻ jne⁻ to⁻në⁻. 20 Cher⁻mah⁻ hi⁻ jäh⁻: “Jnä⁻ hnaan⁻ Dio”, mah⁻ na⁻hääh⁻ øøyh⁻, hi⁻ ta⁻juu⁻ ba⁻ he⁻. Jëëh⁻, hi⁻ jëë⁻ øøh⁻ mah⁻ sa⁻ hnääy⁻, çha⁻ lä⁻ja⁻ hnääy⁻ Dio hi⁻ sa⁻ ma⁻ jëëy⁻ jih⁻koh⁻? 21 Ga⁻hñah⁻ jne⁻ nuuh⁻ la⁻ kiyh⁻: Cher⁻mah⁻ hi⁻ hnää⁻ Dio, wa⁻ hnääy⁻ øøyh⁻ ka⁻läh⁻.

5

Wa⁻lla⁻dsëë⁻ jne⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻

1 Ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻dsoo⁻ dsë⁻, Jesús he⁻ läa⁻ Cristo, hi⁻ he⁻ ba⁻ läa⁻ kyaa⁻ Dio. Cher⁻mah⁻ hnää⁻ jne⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chaä⁻ chih⁻ kyaa⁻, lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ hnää⁻ jne⁻ chih⁻ kyaa⁻. 2 Cher⁻mah⁻ hnää⁻ jne⁻ Dio hi⁻ jmeë⁻ jne⁻ lä⁻jë⁻ mada⁻ kiyh⁻, ñe⁻ jne⁻ hnää⁻ ba⁻ jne⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻jëë⁻ joo⁻. 3 Lä⁻la⁻ ba⁻ la⁻ he⁻ hnää⁻ jne⁻ Dio, hnøø⁻ hønø⁻ lä⁻jë⁻ mada⁻ he⁻ jmeey⁻. Hi⁻ lä⁻jë⁻ mada⁻ kiyh⁻ sa⁻ jwëëh⁻ go⁻te⁻. 4 Jëëh⁻, lä⁻jëë⁻ hi⁻ läa⁻ kyaa⁻ Dio läa⁻ dsëë⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Kyaah⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻ kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁻ ma⁻lla⁻dsëë⁻ jne⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. 5 Hi⁻ ma⁻dsoo⁻ dsë⁻, Jesús he⁻ läa⁻ Joo⁻ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ läa⁻dsëë⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

Cha⁻ba⁻he⁻ jmeë⁻ ju⁻dsoo⁻ kih⁻ Joo⁻ Dio

6 Kyaah⁻ jmi⁻ hi⁻ kyaah⁻ jma⁻ ja⁻ Jesucristo jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Ja⁻ ma⁻lä⁻ koo⁻ ga⁻saay⁻ jmi⁻, ga⁻tüuy⁻ jma⁻ kiyh⁻ dsøh⁻ hma⁻ cru⁻. Hi⁻ ja⁻ ba⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio jmeë⁻ ju⁻dsoo⁻ he⁻ jay⁻, jëëh⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio la⁻ ju⁻dsoo⁻ jmah⁻ ba⁻. 7 Uu⁻ läa⁻ hi⁻ jmeë⁻ ju⁻dsoo⁻ gyuu⁻h⁻ jmi⁻gyuu⁻. Täa⁻ he⁻ jaa⁻, hi⁻ läa⁻ juu⁻ he⁻ jee⁻ ga⁻të⁻ uu⁻, hi⁻ jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁻ ka⁻läh⁻. Koo⁻ ba⁻ juu⁻ hii⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ uu⁻ hi⁻ he⁻. 8 Hi⁻ cha⁻ hnë⁻ nëë⁻ he⁻ jmeë⁻ ju⁻dsoo⁻ hwa⁻ la⁻. Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio he⁻, jmi⁻ ja⁻, hi⁻ jma⁻ ka⁻läh⁻. Lä⁻jë⁻ hnë⁻ nëë⁻ he⁻ ja⁻, hii⁻ koo⁻ ba⁻ juu⁻ kiyh⁻. 9 Heëh⁻ ba⁻ jne⁻ ju⁻dsoo⁻ he⁻ kwa⁻ dsa⁻, ha⁻ ga⁻ sa⁻ kyeë⁻ ju⁻dsoo⁻ he⁻ ga⁻ jmeë⁻ Dio kih⁻ joo⁻. 10 Hi⁻ jmeë⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kih⁻ Joo⁻ Dio, kyeë⁻ ju⁻dsoo⁻ la⁻ neh⁻ tuh⁻ dsëy⁻. Hi⁻ sa⁻ jmeë⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kiyh⁻, jmääy⁻ Dio jaa⁻ hi⁻ ta⁻ juu⁻, jëëh⁻ sa⁻ ma⁻ heëyh⁻ ju⁻dsoo⁻ he⁻ ga⁻ jmeë⁻ Dio kih⁻ Joo⁻. 11 He⁻ la⁻ ja⁻ ju⁻dsoo⁻ he⁻ ga⁻ kway⁻: Ta⁻ lä⁻ kih⁻ Joo⁻ hi⁻ na⁻ jiih⁻, ga⁻ jmeey⁻ chaä⁻ jne⁻ tää⁻. 12 Hi⁻ ma⁻ heëh⁻ kih⁻ Joo⁻, lä⁻ ma⁻ chaay⁻ ja⁻ ba⁻. Pero hi⁻ sa⁻ ma⁻ heëh⁻ kih⁻ Joo⁻, sa⁻ na⁻ jnäay⁻ kih⁻ Dio.

Nuu⁻h⁻ kih⁻ Jwaa⁻ jee⁻ ga⁻ dsaa⁻ juu⁻ kiyh⁻

13 Siin⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ ma⁻ heëh⁻ kih⁻ Joo⁻ Dio, mah⁻ lä⁻ ñeh⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻ chaah⁻ ba⁻ hnäh⁻ tää⁻, hi⁻ mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ dsoo⁻ kih⁻ Joo⁻ Dio.

¹⁴ Heˉ laˉ jaˉ oˉ jøhˆ dsëˆ heˉ maˉ chaˉ jnänˆ kyaayhˆ. Cherˆmahˆ gaˆ ngiinˆ heˉ hnøøˆ jneˆ kiyhˆ läˆ hyohˆ dsëyˆ, nuuyˆ baˆ. ¹⁵ Hiˆ cherˆmahˆ ñeˆ jneˆ nuuyˆ baˆ jnänˆ, läˆ jaˉ ñeˆ jneˆ kaˉ lähˆ waˉ raˉ gaˆ ngiinˆ waˉ heˉ chaˉ heˉ heˉ laˉ kyaäˆ jneˆ kiyhˆ, maˉ hñahˆ baˆ jneˆ jaˉ läˆ jëˆ heˉ maˆ ngiinˆ jaˉ.

¹⁶ Cherˆmahˆ jaäˆ hnähˆ gaˆ jëëhˆ jaäˆ øøhˆ jneˆ hiˆ jmeeˆ dsoˆkyeˉ heˉ saˆ jngiihˆ kiyhˆ, jaˉ ngiihˆ kiyhˆ kihˆ Dio, hiˆ Dio jmeeˆ baˆ jøhˆ dsëˆ kiyhˆ. Heˉ laˉ jaˉ, hlëëhnˆ kihˆ hiˆ jmeeˆ dsoˆkyeˉ heˉ saˆ jngiihˆ. Jëëhˆ, chaˉ baˆ dsoˆkyeˉ heˉ jngiihˆ kihˆ dsaˉ. Hiˆ kihˆ hiˆ maˆ jmeeˆ dsoˆkyeˉ jaˉ, saˉ chaˉ jwahnˆ ngiiˆ kiyhˆ. ¹⁷ Läˆ jëˆ heˉ hliihˆ heˉ jmeeˆ jneˆ, laˆ dsoˆkyeˉ. Pero chaˉ baˆ dsoˆkyeˉ heˉ saˆ jngiihˆ jnänˆ.

¹⁸ Maˉ ñeˆ jneˆ gaˆ läˆ jëëˆ hiˆ laäˆ kyaäˆ Dio moˆ soˆ jmeeyˆ dsoˆkyeˉ, jëëhˆ Joöˆ Dio baˆ hääˆ jneˆ. Saˆ kwayˆ jwëˆ kihˆ hiˆ saˆ llüˆ mahˆ kaayhˆ jneˆ. ¹⁹ Maˉ ñeˆ baˆ jneˆ heˉ maˉ laäˆ jneˆ kyaäˆ Dio, hiˆ hiˆ saˆ llüˆ baˆ jmeeˆ hihˆ läˆ kaäˆ läˆ juhˆ jmiˆ gyuuˆ. ²⁰ Hiˆ maˉ ñeˆ baˆ jneˆ, jaˆ baˆ Joöˆ Dio. Gaˆ jmeeyˆ gaˆ läˆ ngëëˆ jneˆ mahˆ läˆ kyuuˆ jnihˆ. Hiˆ heˆ heˆ laäˆ juuˆ dsooˆ. Hiˆ maˆ tøøhˆ baˆ jneˆ koˆ jøhˆ kyaahˆ hiˆ laäˆ juuˆ dsooˆ. Hiˆ heˆ heˆ Jesucristo Joöˆ Dio. Hiˆ heˆ heˆ hiˆ dsooˆ laäˆ Dio, hiˆ jmeeˆ chaäˆ jneˆ tääˆ.

²¹ Gyuuˆ kyaanˆ, hääˆ hnähˆ hñaaˆ kihˆ dio hiˆ naˉ laäˆ kaahˆ dsaˉ. Waˆ laˆ läˆ jaˉ.

2 Juan

He- la- jee' ga- të' to' je- he- ga- sii' Jwaa'

Hee- ja- ju'dsoo' hi- hee- ja- he- hnää' jne' dsa- kyaahn'

¹ Jnä' dsa- ma- gyuh- kyaah' hnäh' siin- juu' la- kih' dsa- më' hi- na- lleeh' kyaä' Dio kyaah' kih' lä- jëë- jooy' hi- hnaan- lä- kaa- tuh- dsen-. Ja- ma- la- jnä' hnaan- hnäh', lä- ja- ka- läh', lä- jëë- hi- ma- lä- kyuu- ju'dsoo' hnääy' hnäh'. ² Hnaan- hnäh' kih' he- tøøh' jne' kyaah' ju'dsoo' hi- lä- ma- tøøhn' ja- ba' kyaah' ju'dsoo' la- lä- jëë- joh' jmi- cha-. ³ Ngii- kih' Dio hi- laa' Täa' jnä- hi- ngii- kih' Jesucristo jooy', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', wa' lä- ñih' dsëy' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' ti- tuh- hoh' hnäh', lä- koo- la- ju'dsoo' kiyh' hi- lä- koo- jiih' hnääy' hnäh'.

⁴ Peer- chaan- cha- mi- ih- llu' kih' he- ma- jee- ko- llaa' gyuu- kyaah' hi- ga- nää' lä- koo- hnø- ju'dsoo' hi- lä- koo- nuu- he- ma- hñah' jne' kih' Täa'. ⁵ Sa- la' nuu- hmëë' he- siin- kyah' la-. Ja- ba' nuu- he- ga- hñah' jne' lä- ma- to- në- ba' la-. He- ja- hne- dsa- më', chuun' kyaah' hne- na', wa' lä- hnää- jne' dsa- kyaahn'. ⁶ He- la- ba' ja-, he- hnää' jne' dsa- kyaahn', he- jmeen' lä- koo- jäh' nuu- kih' Dio ba-. He- la- ja- nuu- he- ga- nuu- hnäh' lä- ma- to- në- he- go- taah' hnäh' hnaah- hnäh' dsa- kyaah' hnäh'.

Dsa- hi- ta- juu'

⁷ Jëeh', ga- nää' jwëë' hi- ta- juu' lä- kaa- jmi- gyuu-, hi- sa- jmee- dsoo' ja' Jesucristo jmi- gyuu- la-, laa' jmi- ngo'. Hi- jmee- lä- ja-, hi- he' he' hi- ta- juu', hi- na- høøy' kih' Cristo. ⁸ Leeh- hnäh' mah' sa- hee' ta' kyah' hnäh' he- ma- na- llu-. Lä- ja- ba' leh- hnäh' na- tee' jñee' hnäh'. ⁹ Wa' hi- cha- hi-, hi- dsa- kah- jwë' cher- mah' ga- tui- nuu- kih' Cristo, sa- laay' kyaä' Dio. Pero hi- høø- koo- hweh- nuu- kih' Cristo, hi- he' ba' laa' kyaah' Dio hi- laay' kyaah' jooy' ka- läh'. ¹⁰ Cher- mah' jaa- hi- ga- lloo' kyah' hnäh' hi- sa- kye- nuu- kih' Cristo lä- koo- hlëehn' la-, ta- heeh- hnäh' cha- neh- kyah' hnäh', ni- ta- jmee- hnäh' Dio kiyh'. ¹¹ Jëeh', hi- jmee- Dio kiyh', he- jmeey- ko- jøh' kyaah' ta- hñih' he- jmee- dsa- he'.

¹² Cha- cha- ga- mi- ih- juu' he- hnoon' jwëëhn- hnäh', pero mo- so- ma- sii- ga' jnä', kih' he- hnoon' niin- na- jëën- hnäh' mah' llan' juu' ko- jøh' hi- lä- ja- jëë- dsë- jne' go- te-.

¹³ Joø' dsa- më' øøh' hnäh' hi- na- lleeh' kyaä' Dio, jmeey- Dio kyah' hnäh'. Wa' la- lä- ja-.

3 Juan

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' hnē⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ si' Jwaa⁻

Ga⁻ hii' juu' kih' Gayo he⁻ ga⁻ ngēēy' llu'

¹ Jnā⁻ dsa⁻ gyaa⁻h' kyaah' hnāh', siin⁻ juu' la⁻ kih' ome⁻ kyaan⁻, Gayo, hi⁻ hnaan⁻ lā⁻kaa⁻ tuh⁻ dsēn⁻.

² Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, ngiin⁻ kih' Dio mah' wa' dsa⁻ ngēēh' llu' kih' ga⁻ lā⁻ jē⁻ ba'. Lā⁻ koh' lluu⁻h' hne⁻ kih' Dio, ja⁻ ba' lā⁻ ja⁻ wa' chaah⁻ hne⁻ llu'. ³ Ga⁻ jēē⁻ dsēn⁻ cha⁻ miih⁻ ma' ya⁻ nāā⁻ ko⁻ llaa⁻ øøh⁻ jne'. Ga⁻ jmeeyh⁻ juu' lā⁻ ma⁻ hāāh⁻ ba' hne⁻ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁻ ju' dsoo'. ⁴ Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ jmee⁻ jēē⁻ dsēn⁻ lā⁻ koh' ga⁻ he⁻ la⁻, he⁻ nuun⁻ tāāh⁻ ba' gyaa⁻h' kyaan⁻ lā⁻ koo⁻ la' ju' dsoo'.

⁵ Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, jmeeh⁻ ba' hne⁻ llu' lā⁻ koo⁻ hā⁻ ma' jmeeh⁻ be' kih' øøh⁻ jne'. Hi⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ llu' jmeeh⁻ kih' hi⁻ go⁻ nāā⁻ ta⁻ jee' jyoh'. ⁶ Hi⁻ he' ga⁻ kwa' juu' neh⁻ gwah⁻ ha⁻ lā⁻ koh' hnaah⁻ hnih'. Ja⁻ jmeeh⁻ llu' hoh' kwēēy⁻ he' jmee⁻ bi' kiyh⁻ cha' jwē' jee' ga⁻ nāāy', jēēh⁻ lā⁻ ja⁻ lle' kih' hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he' kih' Dio. ⁷ Hi⁻ he' na⁻ nāā⁻ llu' dsē' kwaat⁻ kih' Jesús. Sa⁻ ga⁻ heeyh⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ ma' kwa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ heeh⁻ juu' kih' Dio. ⁸ Äā⁻ jmi⁻ jmeen⁻ be' kih' hi⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ nāā⁻ kwa⁻ ju' dsoo'. Jēēh⁻, he⁻ jmee' jne' lā⁻ ja⁻, jmee' jne' ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻ ba' ja⁻.

Ga⁻ jmee' Diótrefe he⁻ hliih'

⁹ Ga⁻ siin⁻ kih' gwah⁻, pero Diótrefe sa⁻ hnøøy' jmee⁻ jnāāh' mada⁻ kiyh', jēēh⁻ hñii⁻ bih' hnøøy' jmeey' hih'. ¹⁰ He⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' niin⁻ jee' ja⁻, mi⁻ liihn⁻ dsēy⁻ he⁻ ngēy⁻ kooyh⁻ juu' jwii⁻ mah' jmeey⁻ juu' ta⁻ juu' kyaā⁻ jnāāh'. Hi⁻ sa⁻ lēē⁻ kiyh' he⁻ jmeey⁻ lā⁻ ja⁻. Lā⁻ kye⁻ øøh⁻ jne' hi⁻ dsa⁻ nāā⁻ jee' ja⁻ sa⁻ heeyh⁻. Hi⁻ lā⁻ ja⁻ hay⁻ kih' hi⁻ hnøø⁻ heeh⁻ øøh⁻ jne', lā⁻ jiih⁻ lleey⁻ neh⁻ gwah⁻ go⁻ te⁻.

Ga⁻ hii' juu' kih' Demetrio he⁻ ga⁻ jmeey' he⁻ llu'

¹¹ Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, ta⁻ jmee⁻ lā⁻ koo⁻ jmee⁻ hi⁻ ga⁻ nāā⁻ jwē' hliih'. Jmee⁻ he⁻ llu' jmah' ba'. Jēēh⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu', lāā⁻ kyaā⁻ Dio. Pero hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih', sa⁻ ga⁻ ma⁻ heeyh⁻ kih' Dio.

¹² Ga⁻ lā⁻ jēē⁻ ba' hlēēh⁻ llu' kih' Demetrio. Lā⁻ kye⁻ ju' dsoo' hlēēh⁻ llu' kih'. Ja⁻ ba' lā⁻ ja⁻ jnāāh' jmee⁻ jnāāh' ju' dsoo' kiyh' ka⁻ lāh'. Hi⁻ ñeh⁻ hnāh' hlēēh' jnāāh' ju' dsoo' jmah' ba'.

¹³ Cha⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ hnoon⁻ jwēēhn⁻ hne⁻, pero mo⁻ so⁻ ma⁻ siin⁻ ga⁻ jnā⁻. ¹⁴ To⁻ cha⁻h⁻ la⁻ hnoon⁻ na⁻ jēēn⁻ hne⁻ mah' llan⁻ juu' ko⁻ jøh'.

¹⁵ Wa⁻ hi⁻ ti⁻ tuh⁻ hoh'. Ome⁻ jnān⁻ jmee⁻ Dio kyah'. Jmee⁻ Dio kih' lā⁻ jaa⁻ lā⁻ jaa⁻ ome⁻ jnān⁻ hi⁻ tāāh⁻ jee' na⁻.

Judas

He-la-na-je-he-ga-sii' Juda

¹ Jnäh' Juda jmeen' ta' kih' Jesucristo hi' laan' øøh' Jacobo, siin' kyah' hnäh' hi' na' teeh' kyaah' Dio hi' laa' Tääh' jnäh', hnäh' hi' na' jngëé', hi' lä'ja' hääh' ba' Jesucristo hnäh'. ² Wa' lä' nüh' dsë' Dio hnäh' cha-ga'miih', hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh', hi' lä'ja' wa' hnääh' hnäh' cha-ga'miih'.

Dio la' ta' kih' hi' hñaa' dsë'

(2 Pedro 2:1-17)

³ Hnäh' øøhn' hi' hnaan', ma' hnoon' ma' siin' kyah' hnäh' ha- lä' ga-lääh' Dio jne'. Pero na' ba' laan', jmee' bi' kin' siin' jyoh' juu' kyah' hnäh'. He-ja' chuun' kyaah' hnäh', ni' ko-hi'pih' ta' kwa- hnäh' jwë' mi-sii' dsa- juu' he- ma' dsoo' dsë' jne' la'. Jëéh', koø- hä' ba' ma' ga' kwa' Dio juu' la' kih' lä' jëé' hi' na' jngëé'. ⁴ Ko-llaa' hi' ma-taah' jee' kyah' hnäh' jmääh' hñiiy' lä' koø- jaa' øøh' jne'. Pero ko-ja' ma-na-hee' ba' hi' hñaa' dsë' he' ja' jmi' gyuu'. Lä' koø- he- tih' dsëy' juu' he- llu' dsë' Dio kyaah' jne', he-ja' jäyh' na-na' jwë' jnäh' jmeen' lä' jë' he- la' dsë- jne'. Ni' sa' tooyh' ta' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnäh' hi' laa' jaa' ba', hi' jmee' hih' kih' lä' jëé'.

⁵ Ma' ke' ma' ñeh' ba' hnäh' he- la-, hnoon' mi'dsoohn' hoh' hnäh' lä' koø- ga' jmee' Dio llo' joo', lä' ma' ga' hwëy' dsa- kyaay' hi' ma' tääh' hwa' Egipto. Ma' ngëé' he- ja', ga' jngëéh' Dio lä' jëé' hi' sa' ga' lä' dsoo' dsë' kiyh'. ⁶ Hi' lä'ja' ko-llaa' ángele ga' bey' høøy', kih' he- sa' ga' tih' dsëy' ta' he- ma' hä' gooy-. He-ja' ga' jmee' Dio tääh' na' jnëy' jee' na' hoo' jee' sa' hwëy' jih' koh', lä' jih' lloo' jmi' la' Dio ta' kiyh'. ⁷ Hi' lä'ja' ga' heeh' Dio wii' hi' ma' tääh' jwii' Sodoma, hi' ma' tääh' jwii' Gomorra hi' hi' ma' tääh' jyoh' jwii' he- ma' tääh' lä' kaa' jäh' ja-, kih' he- ga' kaayh' wa' hi' cha- hi', hi' ga' kaayh' he- ba' dsa- ñuuh' dsa- kyaayh'. Lä'ja' ga' la' kih' dsa- he' mah' lä' ngëé' jne' ha- lä' koø- wii' sa' jëé' dsa- wa' ra- ga' tē' jee' la' Dio ta', kaay' kyaah' je' he- sa' uu' jih' koh'.

⁸ Ja' ba' lä'ja' jmee' dsa- hi' ma-taah' jee' kyah' hnäh', laay' lä' koø- dsa- hi' sa' cha- huu' dsë- kih', ma' mi-sayh' hñiiy', sa' hnøøy' jmee' Dio hih' kiyh', hi' hlëeyh' wii' kih' jmi' lle' hi' cha- be' kih'. ⁹ Pero ángel jøøh' hi' chee- Migye' sa' ga' tuu' dsëy' ma' jwääh' dso' jwii' kih' hi' sa' llu', ma' ga' ti- ga' choo' hi' sa' llu' juu' kyaayh'. Ma' teey' kwaan' kih' hi' kih' ma' jä' hñii' Moisé. He-ja' ga' siiyh' lä' la' ba': "Dsa-jøøh' jnäh' wa' juuh' kyah'." ¹⁰ Pero dsa- hñaa' dsë' he', hlëeyh' wii' kih' lä' jë' he- sa' ngëéy'. Hi' dsa- gaay' kyaah' he- sa' jwëéh' lä' ngëé' jne'. Jëéh', ma' ñe' ba' jne' lä' koø- lle' jnäh' hi' lä' kye' jah' ma' ñe- bih' ka-läh'. Pero dsa- he', heey- hñiiy' kyaah' lä' jë' he- hee' dsëy'. Ni' miih- sa' jmeey' huu' dsë'.

¹¹ Peer' jwii' dsa- he', he- jmeey' lä' koø- ga' jmee' Caín. Hi' hnøøy' liyh' cha- miih' kuu', he-ja' dsa- kayh' jwë' lä' koø- ga' kah' Balaam. Hi' le' kiyh' lä' koø- ga' la' kih' Coré hi' ga' juu' kih' he- ga' jmeey' chaayh' kyaah' Dio. ¹² La' o' hih' kyah' hnäh' lä' koø- jmee' dsa- he', ma' dsa- taayh' jee' kyah' hnäh' lä' ma' jmeeh' hnäh' jmi' kuh- huh' hnäh' kyaah' dsa- kyaah' hnäh'. Ni' miih- sa' lä' hiiyh' dsa- taayh' kuh- hiiyh' jee' kyah' hnäh', hnooyh' lä' jë'

he- ga- tih- dsëy- hñiiy- ba. Laay- lä-koq- jniij- he- sa- kyaah- jma- he- go- kye- lle- ta- la- ta- jnø-. Laay- lä-koq- hma- he- sa- hii- mii- jii- kih- , he- ma- cheeh- lä- kye- jmo- kih- . Lä-koq- he- na- juu- to- jiih- ba- laay- . ¹³Lä-koq- jmi- ñeeh- jee- cha- hlul- soo- ta- joo- kih- , lä- ja- laa- hi- he- kyaah- lä- jë- he- hlih- he- jmeey- ja- . Laay- lä-koq- nuu- hi- ma- kah- jwë- kih- . Ma- na- laay- kwaat- dsa- nääy- tää- jee- na- hoo- läh- .

¹⁴Enoc, hi- ma- laa- jee- ga- tē- gye- sa- ju- kih- Adán, ga- hlëeyh- kih- dsa- he- , ga- ngëey- juu- ha- lä- le- ta- cha- né- , ga- jäh- : “Hi- Dsa- jøøh- jnän- ma- ja- kyaah- cha- miih- mil- hi- na- jngëe- kyaay- , ¹⁵ mah- jmeey- jwiz- kih- lä- jëe- dsa- . Ma- ja- llay- ta- kih- lä- jëe- hi- hñaa- dsë- he- kwaat- kih- dso- kye- he- ga- jmeey- jee- tääyh- jwë- hlih- ja- , hi- kwaat- kih- lä- jë- wii- he- ga- hlëeyh- kih- Dio” , ga- jäh- Enoc. ¹⁶Dsa- he- koq- ti- chooy- juu- , sa- tih- dsëy- ni- koq- ni- he- ga- jyoh- he- llu- , ga- nääy- hnooyh- lä- jë- he- he- dsëy- ba. Hi- hlëeyh- juu- kaah- jmah- hi- hlëeyh- juu- jmä- øø- ha- lä- jee- liyh- kuu- .

Hnø- mi- te- jne- lä- koq- lle- kih-

¹⁷Hnäh- øøhn- hi- hnaan- , mi- dsooh- hoh- hnäh- lä- jë- juu- he- ma- nuu- jää- he- ga- kwa- apóstole kya- Jesucristo Dsa- jøøh- jnän- , ¹⁸ ga- jäh- siiyh- hnäh- : “Wa- ra- ga- tē- jee- laa- jmi- , ya- nää- dsa- hi- mi- kwah- lä- jë- he- llu- , hi- ga- nää- lä-koq- ngii- he- hlih- he- hä- tuh- dsëy- .” ¹⁹Hi- he- koq- laay- dsa- hni- mah- jmeey- to- nää- , hnooh- gyih- he- ngii- jmi- ngo- kiyh- , sa- kyey- jmi- lle- Na- jngii- .

²⁰Øøhn- hi- hnaan- , go- nää- ba- hnäh- ta- cha- né- kyaah- he- ma- dsoo- hoh- hnäh- . He- na- ba- he- na- jngii- go- te- . Hi- lä- ja- ngii- hnäh- kyah- kyaah- be- kih- jmi- lle- Na- jngii- . ²¹Go- taah- hnäh- koq- hweh- kyaah- he- hnää- Dio- hnäh- . Kwëeh- hoh- hnäh- lä- jiih- tē- Jesucristo Dsa- jøøh- jnän- kyah- hnäh- mah- lä- ja- jmee- cha- hnäh- kyaayh- lä- jë- joh- jmi- cha- , jëeh- lä- ñih- dsëy- kyah- hnäh- .

²²Hlëeh- hnäh- hi- jmee- to- dsë- , mah- lä- ngëey- hee- ja- he- llu- . ²³Chaa- hnäh- hi- ma- hi- goo- kih- dsoo- cha- je- hi- wa- lä- ñih- hoh- hnäh- kih- jñah- . Pero- leeh- hnäh- wa- ra- ga- jmeeh- hnäh- ko- jøh- kyaayh- . Jëeh- , lä- koq- he- sah- ba- laay- kyaah- he- hlih- he- jmeey- ja- .

²⁴Jaa- Dio- ba- hi- cha- be- kih- . Hñii- bih- liyh- hääy- hnäh- mah- sa- täh- hnäh- . Heh- lä- ja- ngëey- hnäh- ya- jwi- kiyh- , na- jngëeh- hnäh- hi- cha- miih- jëe- hoh- hnäh- . ²⁵Jaa- hñiiy- ba- cha- cha- miih- nuu- dsë- llu- kiyh- , hi- lääy- jne- . He- ja- wa- jmeen- juuh- kih- Dio- hi- gya- jøøh- . Jaa- hñii- bih- jmeey- hih- hi- cha- cha- miih- be- kiyh- . Lä- ja- laay- na- hi- lä- ja- laay- ga- lä- jë- joh- jmi- cha- . Wa- la- lä- ja- .

Apocalipsis

Juu' he- ga-mi-jnää- ángel kih' Jwaa-

¹ Jee' la- na-sii- he- ga-mi-jnää- Jesucristo, ja-ba' he- ga-hyoyh' kih' Dio mah' mi-jnääy' kih' dsa- kyaay' lá-jé- he- nøø' juu' le' cháh'. Ga-cheey' ángel kyaay' mah' ngëey' juu' la- ki- jnä', Jwaa- hi- jmee- ta-he' kiyh'. ² Jnä' ga-jmeen' dsoo' juu' kih' Dio, hi- ga-jmeen' dsoo' kih' lá-jé- juu' he- ga-kwa' Jesucristo, ja-ba' lá-koø- ga-jëen'.

³ La' llu' kih' hi- he- hi- kih' hi- nuu- lá-jé- he- na' ga' le' lá-koø- jáh' juu' la-. Hi- la' llu' kih' hi- jmee- he' lá-koø- na-sii- juu' la-, jëeh' ma-ngoo' ya-jäh' le' he- ja-.

Ga-sii' Jwaa' kih' lá-jé- gyii' gwah'

⁴ Jnä' Jwaa' siin' kih' lá-jé- gyii' gwah' he- tøø' hwa' Asia. Ngün' kih' Dio wa' kway' lá-jé- he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'. Hi- he' he' laa' na', hi- he' he' ma' laa' jáä, hi- he' he' hi- na' ga' jáh'. Hi- lá-ja- ngün' kih' lá-jé- gye' jmi-llé' hi- táäh' cha-né' Dio. ⁵ Hi- lá-ja- ngün' kih' Jesucristo hi- mi-te' juu' kih'. Hi- he' to-né' ga-lá-jiih' jee' kih' hi- ma-na' juu' hi' jøøh' ga' kih' jee' lá-jé- rey hi- cháa- hwa' la-.

Hi- he' hnää' jne', hi- ga' chey' dso' kye- jnän' kyaah' jma- kiyh'. ⁶ Hi- ga' jmääy' jne' lá-koø- rey, hi- lá-koø- jmi-dsa- mah' jmeen' ta-he' kih' Dio hi- laa' Jmiiy-. Wa' jmeen' juuh' kiyh' hi- wa' laay' dsa-ta' lá-jé- joh' jmi' cha-. Wa' la' lá-ja-.

⁷ Miih- ga' jmee-, jáyh' jee' jni'. Ga-lá-jé- ba' jëey' wa-ra- ga-té' jee' jáyh', lá-kye- hi- ga' jmääyh- dsoo'. Lá-jé- nëe' dsa- hi- cháa- hwa' la' ki'hooh' wa-ra- ga-jëey' jáh' Jesús. Wa' la' lá-ja-.

⁸ "Jnä' he' laan' lá-koø- hwéh' A kyaah' hwéh' Zeta, jnä' he' ma-laan' jáä' ja- ga' nøø' jmi-gyuu-, hi- lá-jiih' hee' jmi-gyuu- lá- ma-laan' ja-ba'", ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Hi- he' laa' na', hi- he' ma' laa' jáä', hi- ja-ba' hi- he' jáh' ka-läh', hi- cha- cha' miih' be' kih'.

Ga-hëe' mi-né' Jwaa' jmëe' kih' Dsa-jøøh' jnän'

⁹ Jnä' Jwaa' øøh' hnäh', jëen- wii' ko-jøø' kyaah' hnäh', jee' hnäh' jne' Dio ko-jøøh', hi- kwëeh- ba' dsé- jne' kyaah' be' he- kwa' Jesucristo. Ma' gyan' hwa' he- chee- Patmo, he- há' jee' jmi-ñeeh-. Jee' ja- ga' chee' dsa- jnä' kih' he- sa- ga-lá-hnøøy' juu' kih' Dio, hi- lá-ja- sa- ga-lá-hnøøy' he- ma' kwan- juu' kih' Jesucristo. ¹⁰ Ma' ga-té' jmi- he- táäh' dsa- kwa- ti'hmaah' kih' Dsa-jøøh' jnän', ma' kyen' cha- miih- jmi-llé' Na-jngii', ma' ga-nuun' ta- ka'luun- koø- ki-gaa- he- nuuh' lá-koø- luu' hoo', ¹¹ he- ga-jäh':

—Jnä' he' laan' lá-koø- hwéh' A kyaah' hwéh' Zeta. Jnä' he' ma-laan' jáä' ja- ga' nøø' jmi-gyuu-, lá-jiih' hee' jmi-gyuu- lá- ma-laan' ja-ba'. Sii' né' moje- lá-koø- te' he- jëeh' la-, chee' kih' lá-jé- gyii' gwah' he- tøø' hwa' Asia. Chee' kih' jwii- Éfeso, kih' Esmirna, kih' Pérgamo, kih' Tiatira, kih' Sardis, kih' Filadelfia hi- kih' Laodicea.

¹² Ga-jëeh'n' hñiin' mah' jëen' hii- he' ma' hlëeh' kyaah' jnä'. Lá-koø- ma' ga-jëeh'n' hñiin' ga-jëen' gyii' candelero he- na-la' kyaah' ku'nøø-.

13 To¹ dsaah¹ jee¹ kih¹ candelero ja⁻, ga⁻ jëen⁺ jaa⁻ hi⁻ laa⁺ lä⁻ koh⁺ ma⁺ laa⁺ Hi⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺, ma⁺ kyeyh⁺ koo⁻ hmiih⁻ kyoo⁻ he⁻ të⁻ lä⁻ ga⁺ të⁻ hwa⁺, hi⁻ ma⁺ na⁻ hñuu⁻ mo⁻ dséy⁺ kyaah⁺ hmiih⁻ he⁻ ma⁺ na⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁻ nøø⁻. 14 Peer⁻ ma⁺ tø⁻ jlëe⁻ lley⁻ lä⁻ koo⁻ tøø⁻ jñu⁻ borrego, hi⁻ lä⁻ koo⁻ tøø⁻ tu⁻ hmoo⁻. Mi⁻ nëy⁺ ma⁺ la⁻ lä⁻ koo⁻ jee⁺ hya⁻ je⁻. 15 Ma⁻ tiiy⁺ ma⁺ la⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ ñe⁻ nøø⁻ he⁻ jih⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁺ koo⁻ neh⁻ hwii⁻. Llé⁺ kiyh⁺ ma⁺ nuuh⁺ lä⁻ koo⁻ jee⁺ jyoo⁻ jmii⁻. 16 Ma⁻ chaayh⁻ kyaah⁺ gooy⁻ ra⁻ lluu⁺ gyeé⁺ nuu⁺ hi⁻ neh⁻ to⁻ hooy⁺ ma⁺ go⁻ hi⁻ koo⁻ ñe⁻ tuuh⁻ chuuh⁻ he⁻ na⁻ jniü⁻ lä⁻ to⁻ jwoo⁻. Mo⁻ nëy⁺ ma⁺ la⁻ lä⁻ koo⁻ jmëe⁻ hyoo⁻ he⁻ jëe⁻ ñih⁻.

17 Ma⁻ ga⁻ jëe⁻ jnih⁺, ga⁻ tahn⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ na⁻ juun⁺ huu⁺ tiiy⁺. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ kyey⁻ gooy⁻ ra⁻ lluu⁺ né⁻ kin⁺ mah⁺ ga⁻ siiyh⁻ jnä⁻:

—Ta⁺ wa⁺ gah⁺, jnä⁺ he⁺ ma⁺ laan⁺ jää⁺ ja⁻ ga⁻ nøø⁻ jmi⁻ gyuu⁺, lä⁻ jiih⁺ hee⁺ jmi⁻ gyuu⁺, lä⁻ ma⁺ laan⁺ ja⁻ ba⁻. 18 Jnä⁺ he⁺ na⁻ jiihn⁻. Jnä⁺ he⁺ ga⁻ juun⁺, pero hii⁻ jnä⁺ la⁻ na⁻ jiihn⁻ ka⁻ läh⁻ lä⁻ jë⁻ joh⁺ jmii⁻ cha⁻. Wa⁺ la⁻ lä⁻ ja⁻. Jnä⁺ ba⁻ jmeen⁺ hih⁺ juu⁺ dsa⁻, hi⁻ jnä⁺ ba⁻ jmeen⁺ hih⁺ cher⁺ mah⁺ dsa⁻ nääy⁺ cha⁻ je⁻. 19 Sii⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁺ jëeh⁻, lä⁻ jë⁻ he⁻ jëeh⁻ na⁺ hi⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ na⁺ ga⁻ le⁻. 20 Jee⁺ la⁻ mi⁻ jnään⁺ he⁻ hnøø⁻ jäh⁻ kih⁻ lä⁻ jëe⁻ gyeé⁺ nuu⁺ hi⁻ ma⁺ jëeh⁻ hi⁻ tääh⁺ goon⁻ ra⁻ lluu⁺ he⁻ hi⁻ lä⁻ jë⁻ gyii⁺ candelero he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁻ nøø⁻. Lä⁻ jëe⁻ gyeé⁺ nuu⁺ laa⁺ lä⁻ koo⁻ ángele kyaah⁺ lä⁻ jë⁻ gyii⁺ gwah⁺, hi⁻ lä⁻ jë⁻ gyii⁺ candelero he⁻ ma⁺ jëeh⁻ ja⁻, la⁻ lä⁻ koo⁻ lä⁻ jë⁻ gyii⁺ gwah⁺.

2

Juu⁺ la⁻ ga⁻ chee⁺ Jwaq⁻ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Éfeso

1 Sii⁺ kih⁺ ángel hi⁻ na⁻ hñaa⁺ gwah⁺ jwii⁻ Éfeso: “Jäh⁻ hi⁻ chaah⁻ gyeé⁺ nuu⁺ kyaah⁺ gooy⁻ ra⁻ lluu⁺ he⁻, hi⁻ ngë⁻ jee⁺ kih⁺ gyii⁺ candelero he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁻ nøø⁻”; 2 Ma⁻ ba⁻ jnä⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeeh⁻. Sa⁻ dsa⁻ hwaah⁺ kyaah⁺ ta⁻ kyah⁺ hi⁻ jøh⁻ ba⁻ hoh⁺. Hi⁻ sa⁻ kwëeh⁻ hoh⁺ kyaah⁺ hi⁻ hlëeh⁻ hi⁻ ma⁺ jëeh⁻ ba⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii⁻ lä⁻ koo⁻ apóstole hi⁻ sa⁻ laay⁺. Juu⁺ ta⁻ juu⁺ ba⁻ ma⁻ jnääh⁻ kiyh⁺. 3 Ma⁻ jëeh⁻ cha⁻ miih⁻ wii⁻ kwaat⁻ kin⁺ hi⁻ ma⁺ kwëeh⁻ ba⁻ hoh⁺, sa⁻ cha⁻ ma⁻ hwaah⁺. 4 Pero cha⁻ koo⁻ he⁻ ma⁺ hlääh⁻ kyaah⁺ jnä⁺, mo⁻ so⁻ hnaah⁻ jnä⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁺ hnaah⁻ jnä⁺ lä⁻ ma⁺ to⁻ në⁻. 5 Mi⁻ dsooh⁻ da⁻ hoh⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁺ hnaah⁻ jnä⁺ lä⁻ ma⁺ to⁻ në⁻. Wa⁺ lä⁻ dsaa⁻ hoh⁺ ka⁻ läh⁻ mah⁺ jmee⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ llu⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁺ jmeeh⁻ jää⁻. Cher⁺ mah⁺ sa⁻ jmeeh⁻ lä⁻ ja⁻, chah⁺ ba⁻ jän⁻ mah⁺ jñuuh⁺ candelero kyah⁺ cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ jëeh⁻ kyaah⁺ Dio ka⁻ läh⁻. 6 Pero cha⁻ ba⁻ koo⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁺ jëen⁺ kyah⁺. Sa⁻ tih⁻ hoh⁺ he⁻ jmee⁺ lä⁻ jëe⁻ nicolaita, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ tih⁻ dsën⁻ ka⁻ läh⁻. 7 Hi⁻ hnøø⁻ heeh⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ heeyh⁻ he⁻ hlëeh⁻ jmi⁻ le⁻ Na⁻ jngii⁺ kih⁺ lä⁻ jë⁻ gwah⁺. Hi⁻ ga⁻ lih⁺ mi⁻ te⁻, kwan⁺ kuyh⁺ kih⁺ chaah⁺ hma⁻ le⁻ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻, he⁻ chih⁻ to⁻ dsaah⁺ ya⁻ jwii⁻ kih⁺ Dio.”

Juu⁺ la⁻ ga⁻ chee⁺ Jwaq⁻ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Esmirna

8 Hi⁻ sii⁺ kih⁺ ángel hi⁻ na⁻ hñaa⁺ gwah⁺ jwii⁻ Esmirna: “Hi⁻ ma⁺ laa⁺ jää⁺ ja⁻ ga⁻ nøø⁻ jmi⁻ gyuu⁺, lä⁻ jiih⁺ hee⁺ jmi⁻ gyuu⁺ lä⁻ ma⁺ laay⁺ ja⁻ ba⁻, hi⁻ hi⁻ ga⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiiyh⁻ ka⁻ läh⁻, jäh⁻ lä⁻ la⁻”; 9 Ma⁻ ba⁻ jnä⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeeh⁻. Jëeh⁻ ba⁻ hne⁻ wii⁻ hi⁻ tä⁻ ñee⁻ hne⁻ pero cha⁻ cha⁻ miih⁻ kyah⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺. Ma⁻ ba⁻ jnä⁺ kih⁺ hi⁻ hlëeh⁻ wii⁻ kyah⁺. He⁻ koo⁻ jäh⁻ bih⁺ laay⁺ judiu. Pero laay⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Tana⁺ ba⁻. 10 Ni⁻ miih⁻ ta⁻ wa⁺ gah⁺ kih⁺ he⁻ na⁻ ga⁻ dsa⁻ ngëeh⁻. Hii⁻ hi⁻ sa⁻ llü⁺ la⁻ taayh⁻ koo⁻ llaah⁺ hnäh⁺ neh⁻ ñe⁻ mah⁺ jëey⁺ che⁻ kwëeh⁻ hoh⁺

hnäh'. Heeyh' hnäh' wii' lä' jiih' tē' gya' jmi'. Kwēeh' hoh' lä' jiih' juuh'. Hii' jnä' kwēehn' hne' koo' coron he' kyaah' jmee' chaah'. ¹¹ Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi' lle' Na' jngii' kih' lä' jē' gwah'. Hi' ga' lih' mi' te', sa' cha' he' le' kiyh' jee' tē' to' jiih' juu' dsa'."

Juu' la' ga' chee' Jwaa' kih' gwah' jwii' Pérgamo

¹² Hi' sii' kih' ángel hi' na' hñaa' gwah' jwii' Pérgamo: "Hi' chooh' ñe' tuuh' chuuh' he' na' jni' lä' to' jwoo', jäh' lä' la': ¹³ Ma' ba' jnä' lä' jē' he' jmeeh' hi' ha' chaah'. La' høø' hi' sa' llü' ba' jee' na'. Pero ma' ra' he' chooh' ba' hne' koo' hweh' juu' kin'. Hi' lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh' kin' ka' läh', ma' ke' ñeh' ba' ha' lä' ga' la' kih' Antipa hi' ma' mi' tēh' kyaah' juu' kin'. Ga' jngiih' dsa' kih' jee' kyah' hnäh' na' jee' hää' hi' sa' llü'. ¹⁴ Pero cha' ga' jyoh' he' kyaah' ga' hlääh' hne'. Jēeh', tääh' ga' jee' kyah' hnäh' hi' kye' nuuh' kih' Balaam. Hi' he' ga' taah' juu' Balac ha' lä' ga' jmeey' he' ga' tah' dsa' Israel kyaah' koo' ga' kuyh' he' lla' dsa' cha' nē' dio hi' na' laa' kaah' dsa', hi' kyaah' he' ga' kaayh' wa' hi' cha' hi'. ¹⁵ Ja' ba' lä' ja' tääh' jee' kyah' hnäh' hi' kye' nuuh' kih' dsa' nicolaita, he' ja' sa' tih' dsen'. ¹⁶ He' ja' jēeh' hñaa' kyaah' Dio. Pero cher' mah' sa' ga' heeh' he' jwahn' la', chah' ba' jän' kyah' mah' tēen' kyaah' dsa' he' kyaah' ñe' tuuh' he' hä' hoon'. ¹⁷ Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi' lle' Na' jngii' kih' lä' jē' gwah'. Kih' hi' ga' lih' mi' te', kwan' kuyh' maná he' na' hmää', hi' kwēeh' jnih' koo' mi' mi' kuuy' tøø'. Né' mi' kuuy' ja', na' sii' koo' jmi' hmēē', he' ni' jaa' sa' kyuuh'." Ma' la' hñii' hi' hyoh' ba' lä' kyuuh'."

Juu' la' ga' chee' Jwaa' kih' gwah' jwii' Tiatira

¹⁸ Hi' sii' kih' ángel hi' na' hñaa' kih' gwah' jwii' Tiatira: "Joø' Dio hi' hya' je' mi' nē', hi' la' ma' tiy' lä' koo' ñe' nøø' he' jih' gyeh', hi' he' jäh' lä' la': ¹⁹ Ma' ba' jnä' lä' jē' he' jmeeh', hñaa' ba' hne' dsa', mi' tēh' ba' hne' ta' kyah', hi' jøh' ba' hoh'. Cha' ga' miuh' ta' llü' jmeeh' na' lä' koh' ga' he' ma' jmeeh' jää'. ²⁰ Pero cha' ga' jyoh' he' kyaah' ga' hlääh' hne'. Kwah' jwē' kih' dsa' mē' hi' chee' Jezabel hi' jäh' ngēē' juu' kih' Dio kih' dsa'. Kyaah' nuuh' kih' mi' gaay' hi' nuuh' kin' mah' kaayh' wa' hi' cha' hi', hi' kuyh' he' lla' dsa' cha' nē' dio hi' na' laa' kaah' dsa'. ²¹ Ma' jøøn' mah' jēēn' che' lä' dsaa' dsēy', pero sa' hii' tuy' he' kaayh' wa' hi' cha' hi'. ²² Na' na', jee' hääy' jwē' hñiih', kyaah' jnih' nē' jii' mah' heeh' jnih' cha' miuh' wii' kō' jøh' kyaah' hi' kaayh' cher' mah' sa' ga' lä' dsaa' dsēy' kih' lä' jē' ta' hñiih' he' jmeey'. ²³ Jmää'n' jooy' dsoo' lä' jiih' juuy'. Lä' ja' lä' jē' gwah' lä' ñe' kin', jnä' ba' kyuuhn' hu' dsē' kih', hi' kyuuhn' neh' tuh' dsēy' ka' läh'. Jnä' ba' kwēehn' hnäh' lä' jaa' lä' jaa' hnäh', lä' koo' te' he' jmeeh' hnäh'. ²⁴ Pero jnä' hlēeh' hnäh' kyaah' lä' jēē' ga' hi' tääh' jwii' Tiatira, hnäh' hi' sa' tääh' kyaah' nuuh' na', hnäh' hi' sa' kyuuh' he' jäh' he' na' hmää' ñiih' ga' kih' Tana'. Jwēēhn' hnäh', mo' so' cha' ga' he' hnøø' kyah' hnäh'. ²⁵ Chooh' hnäh' koo' hweh' lä' jē' nuuh' he' ma' hñah' hnäh', lä' jiih' lloo' jmi' jäh'n'. ²⁶ Kih' hi' ga' lih' mi' te' lä' jē' mada' kin' lä' jiih' llaa' jmi' gyuu', jnä' kwan' jwē' jmeey' hih' kih' dsa' hi' tääh' lä' kaa' hwa'. ²⁷ Jmeey' hih' lä' koo' jmee' hih' jaa' hi' chooh' hma' hñiih' he' la' ñe'. Wa' ra' ga' tē' jee' jmeey' hih' kih' dsa', lä' koo' he' jøøy' koo' mi' hya' ba' le' kih' dsa'. Jēeh' hyoyh' cha' miuh' be', ja' ba' lä' koo' be' he' ma' hyohn' kih' Tää' kyaan'. ²⁸ Hi' kwēeh' jnih'

nuu' hø' ka-läh'. ²⁹ Hĭ- hnøø' heġh' juu' la- wa' heeyh- he- hlëeh' Jmi-llē' Na-jngi' kih' lä-jë' gwah'."

3

Juu' la- ga-cheġ' Jwaq' kih' gwah' jwii- Sardis

¹ Sii' kih' ángel hĭ- na-hñaa' gwah' jwii- Sardis: "Hĭ- jää' gyeġ' jmi-llē' kih' Dio hi' jāāy' gyeġ' nuu', hĭ- he' jāh' lä-la-: Ma' ba' jnä' lä-jë' he- jmeeh-. Cha- juu' na-jġih' hne-, pero hĭ- na-juu' ba' hne-. ² Nä' mi-nëh', ja- kwah- be' kyaah' ta' he- hä' gooh-, na' sa' ga' ma-ääh' ta' kyah'. Jëeh' ma-jëen' sa' ma' jā' llu' ta' kyah' lä-koq- hnøø' Dio. ³ Mi-dsooh' hoh' ja-, hee- na- ma-heġh' hi' hee- na- ma-nuuh-. Høø' he- na-, hi' jeġh' hñaa' ka-läh' kih' Dio. Cher'mah' sa' høøh- he- na-, jmeeh- wa' la' cha-la', jāhn' kyah' lä-koq- jaa- hĭ- hġi- ba'. Jëeh' hor- he- sa' leġh' jāhn' kyah'. ⁴ Tääh' ga' miih- dsa- kyaah' hne- jee' jwii- Sardis na-, hĭ- sa' ma' mi-soh' sa-hmiih- kih'. Hĭ- he' na- ngē' kyaah' jnä' kyeh' hmiih- tø-jlëġ-, jëeh' lä-ja- lle' le' kiyh'. ⁵ Hĭ- ga' lih' mi-te', hĭ- he' kēh' hmiih- tø-jlëġ-. Sa' chen' jmii- kiyh' he- na- sii- nē' je- jee' na- sii- jmii- kih' lä-jëġ- hĭ- na-jnä' kih' Dio. Hi- mi-jnäan' cha-nē' Tää' kyaan- hi' cha-nē' ángele kyaay' he- kyuu' jnih'. ⁶ Hĭ- hnøø' heġh' juu' la-, wa' heeyh- he- hlëeh' Jmi-llē' Na-jngi' kih' lä-jë' gwah'."

Juu' la- ga-cheġ' Jwaq' kih' gwah' jwii- Filadelfia

⁷ Sii' kih' ángel hĭ- na-hñaa' gwah' jwii- Filadelfia: "He- la- jāh' hĭ- na-jngēġ', hĭ- jmee' ju'dsoo', hĭ- chooh' jo-ñe' kih' David. Jee' näy' ni' jaa- sa' jne', jee' jney' ni' jaa- sa' nä': ⁸ Ma' ba' jnä' lä-jë' he- jmeeh-. Na' ma-na-na' jwē' kyah' he- ma-nän', he- ni' jaa- sa' le' ha' kyah'. Ma-ke- miih- ga' be' cha- kyah', ma-høøh' ba' hne- juu' kin-. Ni' koq- hä' sa' ma-jäh' sa' kyuuh' jnä'. ⁹ Lä-la- jmeen' kih' hĭ- laa' kyaa' Tana' hĭ- koq- jāh' laay' judiu. Peer' ta-juuy' ba' ja-. He-ja- jmeen' ya- nääy' ya- juyh' jney' huu' tiih', hi' jmeen' mi-jnäāy' he- ma-lä-hnaan' hne-. ¹⁰ Ma-kwëeh' ba' hoh' kyaah' mada' he- ga' jmeen' kyah'. He-ja- hään' hne- kih' he- wi' he- na' ga' jā- lä-kaa- jmi-gyuu' wa'ra- ga-tē' jee' jëġ- Dio che' lä-dsaa- dsē' dsa- hĭ- tääh' lä-kaa- hwa' kyaah' he- wi' ja-. ¹¹ Chah' ba' jāhn'. Chooh' koq- hweh- nuuh' he- ma-hñah' mah' ni' jaa- sa' jñuu' coron kyah'. ¹² Kih' hĭ- ga' lih' mi-te', jmää' jnih' lä-koq- hma-dsē- kih' gwah' he- la' kih' Dio kyaan-, jġh'koh' sa- ya- hëġy' jee' ja-. Nē' kiyh' siin' jmii- kih' Dio kyaan' kyaah' jmii- kih' jee' jwii- kih' Dio kyaan' ka-läh' he- cheġ- Jerusalén hmëġ' he- jyoo' gyuu' jmi-gyuu' kih' Dio kyaan-, hi' siin' nē' kiyh' jmii- hmëġ' kin-. ¹³ Hĭ- hnøø' heġh' juu' la-, wa' heeyh- he- hlëeh' Jmi-llē' Na-jngi' kih' lä-jë' gwah'."

Juu' la- ga-cheġ' Jwaq' kih' gwah' jwii- Laodicea

¹⁴ Sii' kih' ángel hĭ- na-hñaa' gwah' jwii- Laodicea: "Hġi- la- hĭ- laa' dsoo' hĭ- mi-te' juu' kih', he' ba' hñiiy' kway' ju'dsoo'. Hġi- he' laa' to-nē' kih' jee' lä-jë' he- ga' jmee' Dio. Jāyh' lä-la-: ¹⁵ Ma' ba' jnä' lä-jë' he- jmeeh-, ni' sa' gyuh' ni' sa' llaah' hne-. Llu' ba' wa'ra- jāh' kih' gyuh' o llaah'. ¹⁶ Kih' he- sa' gyuh' ni' sa' llaah', he' ja- ñun' hne- ta' wa'hoon', kih' ko- hġi' pih' ba' llaah' hne-. ¹⁷ Jëeh' hne- jwah': Jnä' chan- kuu', hi' ma-llaan' hñiin' llu', mo'so' cha- he- ga' jmee' bi' kin-. Sa' ñeh' he- laah' jaa- hĭ- na-hëġ', hġi- mo'so' jmää' ta', hġi- tä-ñee', hġi- tuu' hi' jaa- hġi- kwah-. ¹⁸ Jnä' kwan' nuuh-

kyah', ki' jnā' lā' ku'nøø' he' ma-na'llu' kyaah' je', mah' lā' cha' cha' miih' kyah'. Hi' lā' hmiih' tøø' he' kēh' mah' sa' jēē' dsa' la' o-hih' he' kwah'. Hi' tøøh' mē' mi'nēh' mah' lā' jnā' llu'. ¹⁹ Jnā' juuh' kiyh' mah' heehn' wii' lā' jēē' hi' hnaan'. He' ja' wa' jēē' hoh' he' hāh' jwē' kih' Dio, chaah' hñaah'. ²⁰ Hi' jnā' chehn' ho'haah' tēēn'. Cher' mah' chaā' hi' nuu' juu' kin' mah' nāy' ho'haah', dsa' hen' jmeen' ma' nuu' kyaayh', hi' hñiiy' kyaah' jnā' ka' lāh'. ²¹ Hi' ga' lih' mi' te', kwan' gyay' kyaah' jnā' jee' jmeen' hih', ja' ba' lā' koo' ga' lih' ga' mi' ten', he' ja' ga' gyan' koo' kih' Tāā' kyaan'. ²² Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' jmi' lle' Na' jngii' kih' lā' jē' gwah'."

4

Dsa'kaah' he' ga'jmää' jøøh' Dio

¹ Ma'ngēē' he' ja', ga' jēēn' koo' ho'haah' na' na' gyuu' jmi' gyuu'. Hi' ja' ba' lle' he' ga' nuun' lā' ma' to' nē', he' nuuh' lā' koo' hi' luu' hoo', ga' hlēeh' kyaah' jnā', ga' jāh':

–Wii' ta' lā' mah' heehn' hne' hee' na' le' ta' cha' nē' ga' –ga' siiyh' jnā'.

² Lā' chah' ja' ma' cheh' jmi' lle' kin' gyuu'. Jee' ja' ga' jēēn' koo' hma' sii' hi' nē' hma' sii' ma' gya' jaa' hi' lāā' jøøh'. ³ Hi' ma' gya' jee' ja', ma' jnāy' lā' koo' mi' kuu' he' chee' jaspe kyaah' cornalina. Ma' jnā' lā' ku' lā' jii' jee' ma' gyay' ja', jaa' mi' kuu' he' jnā' jih' gyeh' lā' koo' jnā' jih' gyeh' esmeralda. ⁴ Hi' lā' ku' lā' jii' kih' hma' sii' ma' tøø' ga' jyoh' gyii' kye' hma' sii'. Nē' hma' sii' ja', ma' tāāh' gyii' kyeē' dsa' gyuu' hi' ma' kye' hmiih' tøø' hi' ma' lley' coron he' la' kyaah' ku'nøø'. ⁵ Jee' ma' chih' hma' sii' juuh' ja', ma' jmee' je' nih' hi' ma' nii' hi' ma' nuuh' ma' hlēeh' dsa'. Hi' ma' na' hih' gyii' mi' sē' he' ma' koo' cha' nē' hma' sii' ja'. He' ja' ma' la' lā' jē' gyii' jmi' lle' kih' Dio. ⁶ Cha' nēy' jee' ma' gyay' ja', ma' na' jaa' he' la' lā' koo' hu' he' jēē', he' juuh' lā' koo' jmi' fēeh'.

Koo' kih' hma' sii' he' ma' chih' to' dsaah' kih' jee' lā' jē' hma' sii' he' ma' tøø' lā' ku' lā' jii' ja', ma' tāāh' kyeē' jah' hi' ma' choo' mi' nē' ta' ka' luuy' hi' ta' cha' nēy'. ⁷ Hi' to' nē' jah' he' ma' lāā' lā' koo' jaa' leōn. Jee' ga' tē' uu' jah' he' ma' lāā' lā' koo' jaa' kya' mäh'. Jee' ga' tē' uu' jah' he' ma' la' mo' nēy', lā' la' mo' nē' jaa' dsa' nñuh'. Hi' jee' ga' tē' kyeē' jah' he' ma' lāā' lā' koo' jaa' mi' hi' hēē'. ⁸ Lā' jēē' kyeē' jah' he' ma' choo' jñii' sa' kyooy'. Lā' ku' lā' jii' ma' choo' cha' miih' mi' nēy'. Lā' jmi' lā' hwē' sa' ma' tūy' ma' jāyh'. Na' jngēē', na' jngēē' lāā' Dio Dsa' jøøh' jnān' hi' cha' ga' lā' jē' be' kih'.

Hi' na' ma' lāā', hi' na' lāā' na', hi' ja' ba' hi' na' llaah' ka' lāh'.

⁹ Lā' jēē' jah' he' ma' jmāy' jøøh' hi' gya' nē' hma' sii' he', hi' chaā' lā' jē' joh' jmi' cha'. Ma' hnāy' cha' miih' hi' ma' kway' ti' hmaah' kiyh'. Koo' hā' koo' hā' he' ma' jmeey' lā' ja', ¹⁰ lā' jēē' gyii' kyeē' dsa' gyuu' ma' juuh' jnē' cha' nē' hi' gya' jmee' hih' he', jmeey' juuh' kih' hi' chaā' lā' jē' joh' jmi' cha'. Ma' jwāy' coron kiyh' cha' nēy', ma' jāyh':

¹¹ Hne' Dio, Dsa' jøøh' kyaā' jnāāh', jaa' hne' ba' hi' jmāy' jnāāh' jøøh'.

Kyah' hne' ba' jmee' jnāāh' juuh', kyah' ba' la' ga' lā' jē' be'.

Jēēh', hne' ba' ga' jmeeh' lā' jē' he' cha'.

Lä⁺ hyoh⁻ hoh⁻ hñaa⁺ ga⁺ jmeeh⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ cha⁻.

5

Jee⁻ la⁻ hlëeh⁺ kih⁺ koq⁻ je⁻ he⁻ na⁻ bā⁺ he⁻ ma⁻ choq^h Borrego mäh⁺

¹ Hi⁻ ma⁻ gya⁺ jmee⁻ hih⁺ he⁻, ga⁺ jëen⁺ ma⁻ chooyh⁻ kyaah⁺ gooy⁻ ra⁻ lluu⁺ koq⁻ je⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ ta⁻ neh⁺, hi⁻ na⁻ sii⁻ ta⁻ ka⁻ luu⁺ ka⁻ läh⁺, na⁻ gyoh⁺ gyii⁺ jiih⁻.

² Hi⁻ ga⁺ jëen⁺ jaa⁻ ángel beë⁺ hi⁻ ma⁻ hlëeh⁺ kyaah⁺ be⁻, ga⁺ jäh⁺:

—¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ na⁻ ngé⁺ jwé⁺ jii⁺ lä⁻ jé⁻ he⁻ na⁻ gyoh⁺ gyii⁺ jiih⁻ ja⁻ mah⁺ niyh⁺?

³ Pero sa⁻ ga⁺ jnää⁺ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lih⁺ ma⁻ jii⁺ je⁻ ja⁻ mah⁺ ma⁻ hëy⁺, ni⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺, ni⁻ hwa⁺ la⁻, ni⁻ neh⁺ hwa⁺ ka⁻ läh⁺. ⁴ Peer⁺ ga⁺ hoohn⁻ cha⁻ miih⁻, kih⁺ he⁻ sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻ ngé⁺ jwé⁺ ma⁻ niyh⁺ je⁻ ja⁻ mah⁺ ma⁻ hëy⁺.

⁵ Pero jaa⁻ jee⁻ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻ gyuu⁺ he⁻ ga⁺ siiyh⁺ jnä⁻:

—Mo⁻ to⁻ hoo^h cha⁻ miih⁻. Hi⁻ León la⁻ hi⁻ na⁻ jnää⁺ kih⁺ Judá, ja⁻ ba⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ David, hi⁻ la⁻ ba⁻ ga⁺ lih⁺, he⁻ ja⁻ na⁻ ngéy⁺ jwé⁺ jiiy⁺ lä⁻ jé⁻ gyii⁺ he⁻ na⁻ gyoh⁺ ja⁻ mah⁺ niyh⁺ —ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ gyuu⁺ siih⁺ jnä⁻.

⁶ Hi⁻ ga⁺ jëé⁻ jnih⁺, laay⁺ lä⁻ koq⁻ jaa⁻ borrego mäh⁺ hi⁻ ma⁻ cheh⁺ koo⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ gya⁺ jmee⁻ hih⁺, to⁻ dsaah⁺ kih⁺ kyeé⁺ jah⁺ he⁻, hi⁻ ja⁻ ba⁻ jee⁻ kih⁺ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻ gyuu⁺ he⁻. Borrego he⁻ ma⁻ jnää⁺ lä⁻ koq⁻ borrego hi⁻ ma⁻ jngëeh⁻ dsa⁻ né⁻ na⁻ hyoo⁺, ma⁻ lle⁻ gyii⁺ jøø⁺ lley, hi⁻ ma⁻ choo⁺ gyii⁺ mi⁻ néy⁻. He⁻ ja⁻ la⁻ gyii⁺ jmi⁻ lle⁻ kih⁺ Dio he⁻ ga⁺ cheey⁺ lä⁻ kaa⁻ hwa⁺. ⁷ Borrego mäh⁺ he⁻ ngooy⁺ mah⁺ ga⁺ kay⁺ je⁻ he⁻ ma⁻ hä⁻ ja⁻ goo⁻ ra⁻ lluu⁺ kih⁺ hi⁻ jmee⁻ hih⁺ he⁻. ⁸ Lä⁻ ma⁻ ga⁺ sooyh⁺ je⁻ ja⁻, lä⁻ jëé⁻ kyeé⁺ jah⁺ he⁻ hi⁻ lä⁻ jëé⁻ gyii⁺ kyeé⁺ dsa⁻ gyuu⁺ ka⁻ läh⁺ ga⁺ juuh⁺ jné⁻ cha⁻ néy⁻. Lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ ma⁻ choq^h ma⁻ koq⁻ tu⁻ he⁻ choo⁺ cha⁻ miih⁻ siñe⁺, hi⁻ ma⁻ chooyh⁻ ka⁻ läh⁺ ma⁻ koq⁻ kyaah⁺ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁻ nøø⁻ he⁻ na⁻ kah⁺ kyaah⁺ chu⁻. Chu⁻ ja⁻ la⁻ kwaat⁺ juu⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ jngëé⁻ hi⁻ tääh⁺ ngii⁺ kih⁺ kih⁺ Dio. ⁹ Ga⁺ lä⁻ jëé⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ ma⁻ hä⁻ koq⁻ su⁻ hmëé⁻, ma⁻ jäh⁺:

Jaa⁻ hne⁻ ba⁻ na⁻ ngëh⁺ jwé⁺ soq^h je⁻ na⁻, mah⁺ jiih⁺ lä⁻ jé⁻ gyii⁺ he⁻ na⁻ gyoh⁺ ja⁻.
Jëeh⁺ ga⁺ jngëeh⁻ dsa⁻ hne⁻, ga⁺ lääh⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ jma⁻ kyah⁺ mah⁺ ga⁺ ngëeh⁻ jnääh⁺ kih⁺ Dio.

Ga⁺ lääh⁺ ga⁺ lä⁻ jëé⁻ nëé⁻ dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁺ lä⁻ koq⁻ lä⁻ koq⁻ juu⁺, hi⁻ tääh⁺ lä⁻ kaa⁻ jwii⁺, hi⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁺ jee⁻ tääh⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁺.

¹⁰ Ga⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ dsa⁻ ta⁻ kaa^h, ga⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ jmi⁻ dsa⁻ mah⁺ jmee⁻ jnääh⁺ ta⁻ he⁺ kih⁺ Dio jnä⁻,

hi⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁻ jnääh⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺.

¹¹ Chah⁺ ba⁻ ga⁺ jëen⁺ ka⁻ läh⁺, ga⁺ nuun⁺ ma⁻ hlëeh⁺ jwëé⁺ ángele lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ hih⁺ jee⁻ ja⁻, kyaah⁺ jah⁺ he⁻, hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺ he⁻. Joh⁺ millón sa⁻ teé⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jee⁻ ja⁻. ¹² Lä⁻ jëé⁻ hi⁻ he⁻ ma⁻ hlëeh⁺ ki⁻ gaa⁻, ma⁻ jäh⁺:

Borrego mäh⁺ hi⁻ ga⁺ jngëeh⁻ dsa⁻ kih⁺,

hi⁻ na⁻ ba⁻ na⁻ ngé⁺ jwé⁺ he⁻ cha⁻ lä⁻ jé⁻ be⁻ kih⁺, he⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kiyh⁺, he⁻ kyuu⁺ yh⁻ ga⁺ lä⁻ jé⁻ ba⁻, he⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ be⁻ kiyh⁺, he⁻ lä⁻ gah⁺ jnih⁺, he⁻ jmeen⁺ juuh⁻ kiyh⁺, hi⁻ he⁻ hä⁻ jne⁻ kiyh⁺.

¹³ Koq⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ nuun⁺ kih⁺ ga⁺ lä⁻ jëé⁻ hi⁻ tääh⁺ gyuu⁺ hi⁻ ga⁺ jmää⁺ Dio, lä⁻ kye⁻ hi⁻ ga⁺ jmääy⁺ hi⁻ tääh⁺ hwa⁺ la⁻, hi⁻ neh⁺ ga⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻ hi⁻ lä⁻ jëé⁻ hi⁻ tääh⁺ neh⁺ jmi⁻ ñeeh⁺ hi⁻ lä⁻ jé⁻ he⁻ ga⁺ cha⁻ né⁻ kih⁺. Lä⁻ jëé⁻ hi⁻ he⁻ ma⁻ jäh⁺:

Wa' hān' kih' hī' gya' jmee' hih' nē' hma' sii', wa' hān' kih' Borrego mäh', wa' gah' jnih',

wa' jmeen' juuh' kih' hi' wa' cha' cha' miih' be' kih' ga' lä' jē' joh' jmii' cha'.

14 Lä' jēē' kyeē' jah' he' ma' jäh':

—Wa' la' lä' ja'.

Hī' lä' jēē' gyii' kyeē' dsa' gyuu' he' ga' juuh' jnēy', ga' jyooy' lley' lä' ga' tē' hwa' mah' ga' jmeey' juuh' kih' Dio.

6

Lä' jē' gyii' he' na' gyoh' ja'

1 Ga' jii' Borrego mäh' koq' jwēē' he' na' gyoh' ja', ga' jēēn'. Ja' ga' ga' nuun' ga' hlēēh' jaa' kih' jee' lä' jēē' kyeē' jah' he'. Lle' kih' ma' nuuh' lä' koq' kii' hii' ñih', ga' jäh':

—Ña' mah' jēē'.

2 Ma' ga' jēēn', ga' jēēn' jaa' kya' jiih' täā'. Hī' ma' dsēē' kya' jiih' he' ma' chooh' koq' hma' he' tey' flecha. Ga' hyoyh' koq' coron hi' ya' hēēy' ma' na' lluy' mah' liyh' jee' hñii'.

3 Lä' ma' ga' jiiy' jee' ga' tē' to' jwēē' he' na' gyoh' ja', ga' nuun' ga' hlēēh' jee' ga' tē' uu' jah' he', ga' jäh':

—Ña' mah' jēē'.

4 Ya' hēē' jñah' kya' jiih' gyuu' jih'. Hī' ma' dsēē' kya' jiih' he' ga' hyoyh' koq' ñe' tuuh' juuh'. Lä' ja' ga' hyoyh' be' mah' jñuuyh' he' hii' ti' kih' dsa' jmi' gyuu'. Llay' hñii' mah' jngēēh' dsa' dsa' kyaah'.

5 Lä' ma' ga' jiiy' jee' ga' tē' hnē' jwēē' he' na' gyoh' ja', ga' nuun' kih' jee' ga' tē' uu' jah' he', ga' jäh':

—Ña' mah' jēē'.

Hī' ga' jēēn' jaa' kya' jiih' läh'. Hī' ma' dsēē' kya' jiih' läh' he' ma' chooh' koq' kyaah' hih'. 6 Ja' ga' ga' nuun' ga' hlēēh' to' dsaah' jee' kih' lä' jēē' kyeē' jah' he', ma' jäh':

—To' ñe' mi' trigo la' kih' koq' jmii' ta'. Hī' jñii' ñe' mi' cebada la' kih' koq' jmii' ta'. Pero ta' hēē' naa' ni' jmii' mi' jēh' ma' ää'.

7 Lä' ma' ga' jiiy' jee' ga' tē' kyeē' he' na' gyoh' ja', ga' nuun' kih' jee' ga' tē' kyeē' jah' he', ga' jäh':

—Ña' mah' jēē'.

8 Ma' ga' jēēn', ga' jēēn' jaa' kya' jiih' näā'. Hī' ma' dsēē' kya' jiih' he' ma' cheē' Hī' Na' juu', jäh' kaah' kih' ma' jnä' cha' je'. Ga' hyoyh' be' kih' koq' kiih' kih' jmi' gyuu' mah' jngēēy' dsa' kyaah' ñe' tuuh', kyaah' kyoo', kyaah' dsoo', hi' kyaah' jah' hää' hī' chaä' hwa' la'.

9 Ma' ga' jiiy' jee' ga' tē' hñä' he' na' gyoh' ja', ga' jēēn' ta' hwa' kih' na' hyyo' lä' jēē' dsa' hī' ga' juu' kwaat' kih' juu' kih' Dio hi' kwaat' kih' he' ga' mi' tey' kway' ju' dsoo'. 10 Hī' he' ma' hlēēh' kii':

—Hne' Dio hī' na' jngēē' hī' laä' ju' dsoo', çih' ba' llah' ta' mah' teēh' jwii' kih' dsa' hī' tääh' hwa', hī' ga' tēy' jma' kyaä' jnääh'?

11 Lä' jaa' lä' jaa' ga' hyoh' hmiih' tōø', hi' ga' la' mada' kih' mah' teēy' dsēy' koq' ga' ko' hwēē' lä' jiih' dsēē' øøy', hī' jmee' ja' ba' ta' ja' hī' lle' kih' juu' ja' ba' lä' koq' ga' juuy' hñiiy'.

12 Hi⁺ ga⁻jëen⁺ ma⁻ ga⁻näy⁺ jee⁻ ga⁻të⁺ jñii⁻ he⁻ na⁻gyoh⁻ ja⁻. Ga⁻jeh⁺ wii⁻ jwërte hwa⁺, ga⁻lä⁻läh⁻ né⁻ hyoo⁻, lä⁻koo⁻ läh⁻ hmiih⁻ he⁻ këh⁻ dsa⁻ hi⁻ ti⁻meeh⁻ dsë⁻ lä⁻ ma⁻ dsa⁻juu⁻ hi⁻ chaa⁻ kiyh⁺. Hi⁻ né⁻ sih⁻ ko⁻lla⁻ ga⁻lä⁻gyuu⁻ jma⁻. 13 Ga⁻hlaa⁻ nuu⁻ hi⁻ ma⁻ hëë⁻ gyuu⁻h lä⁻ ga⁻të⁺ hwa⁺, lä⁻koo⁻ hla⁻ mi⁻higo gyuu⁻h hma⁻ kih⁺, wa⁻ra⁻ ga⁻jmeë⁻ llë⁻ tä⁻. 14 Gyuu⁻h jmi⁻gyuu⁻ ga⁻ääh⁻ go⁻te⁻ lä⁻koo⁻ mo⁻je⁻ he⁻ dsa⁻gyeë⁻ kih⁺ hñii⁻. Ga⁻lä⁻jë⁻ moh⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ hwa⁺ he⁻ tääh⁻ jee⁻ jmi⁻ñeeh⁻ ga⁻lä⁻sih⁻ hoo⁻. 15 Lä⁻jëë⁻ rey⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺, dsa⁻kaah⁻, dsa⁻cha⁻kuu⁻, juu⁻ hløø⁻, hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ beë⁻ ga⁻, lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻hnëë⁻ jmeë⁻ ta⁻, hi⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻hnëë⁻ ga⁻hmääh⁻ neh⁻ too⁻ kuu⁻ hi⁻ neh⁻ kuu⁻ hloo⁻. 16 Lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻jäh⁻ siiyh⁻ moh⁻, ga⁻siiyh⁻ hloo⁻ ka⁻läh⁻:

—Wa⁻ hla⁻ hnäh⁻ né⁻ kyaä⁻ jnääh⁻, hmää⁻ jnääh⁻ kih⁺ hi⁻ gya⁻ jmeë⁻ hih⁻ oo⁻, hmää⁻ jnääh⁻ kih⁺ Borrego mäh⁻ hi⁻ hää⁻ oo⁻ mah⁻ sa⁻ jëëy⁻ jnääh⁻. 17 Jëéh⁻ ma⁻dsëë⁻ jmi⁻ juuh⁻ he⁻ ya⁻ jëë⁻ dsëy⁻. ¿Hi⁻ ba⁻ tää⁻ tee⁻ kyaayh⁻? —ga⁻jäyh⁻.

7

Hñä⁻laa⁻ na⁻dsë⁻ to⁻laa⁻ kyeë⁻ mil⁻ të⁻ hi⁻ laa⁻ lee⁻ jee⁻ jwii⁻ Israel

1 Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jëen⁻ kyeë⁻ ángele hi⁻ ma⁻ cheh⁻ lä⁻jë⁻ kye⁻ sa⁻kiih⁻ kih⁺ hwa⁺. Sa⁻ ma⁻ kway⁻ jwë⁻ ma⁻ dsa⁻ngëë⁻ llë⁻ né⁻ hwa⁺, ni⁻ né⁻ jmi⁻ñeeh⁻, ni⁻ jee⁻ cha⁻ chaah⁻ hma⁻. 2 Hi⁻ ga⁻jëen⁻ jñah⁻ ángel hi⁻ ja⁻ ta⁻ jee⁻ hya⁻ hyoo⁻, hi⁻ ma⁻ chooh⁻ sello kih⁺ Dio hi⁻ na⁻jiih⁻. Ga⁻tëëy⁻ koo⁻ k⁻gaa⁻ kih⁺ lä⁻jëë⁻ kyeë⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻hyoh⁻ be⁻ mah⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ kih⁺ hwa⁺ hi⁻ kih⁺ jmi⁻ñeeh⁻ ka⁻läh⁻. 3 Ga⁻jäyh⁻:

—Ta⁻ jmeë⁻ dsoo⁻ kih⁺ hwa⁺ ni⁻ kih⁺ jmi⁻ñeeh⁻, ni⁻ kih⁺ ni⁻ koo⁻ chaah⁻ hma⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ la⁻ lii⁻ mo⁻kye⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ jmeë⁻ ta⁻he⁻ kih⁺ Dio jnän⁻.

4 Ja⁻ ga⁻ ga⁻nuun⁻ ma⁻ të⁻ hñä⁻laa⁻ na⁻dsë⁻ to⁻laa⁻ kyeë⁻ mil⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻laa⁻ lee⁻ kih⁺ jee⁻ lä⁻jëë⁻ nää⁻ dsa⁻ kyaä⁻ Israel. 5 Dsa⁻ kyaä⁻ Judá, tee⁻ gya⁻to⁻ mil⁻ hi⁻ ma⁻laa⁻ lee⁻, hi⁻ kyaä⁻ Rubén, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kyaä⁻ Gad, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, 6 Hi⁻ kyaä⁻ Aser, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kyaä⁻ Neftalí, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kyaä⁻ Manasé, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, 7 hi⁻ kyaä⁻ Simeón, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kyaä⁻ Leví, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kyaä⁻ Isacar, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, 8 hi⁻ kyaä⁻ Zabulón, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kyaä⁻ José, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kyaä⁻ Benjamín, tee⁻ gya⁻to⁻ mil.

Jwëë⁻ jwërte dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻h⁻ hmiih⁻ tøø⁻ jmah⁻

9 Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jëen⁻ jwëë⁻ jwërte dsa⁻ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ tää⁻ hëëy⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁺, lä⁻jëë⁻ nää⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻, dsa⁻ hi⁻ hlëëh⁻ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ juu⁻ kih⁺, ma⁻ tääh⁻ cha⁻ né⁻ hi⁻ gya⁻ jmeë⁻ hih⁻ he⁻, hi⁻ cha⁻ né⁻ Borrego mäh⁻. Lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁻ ma⁻ kye⁻h⁻ hmiih⁻ tøø⁻ hi⁻ ma⁻ chooyh⁻ gooh⁻ hma⁻ su⁻. 10 Ga⁻lä⁻jëë⁻ ma⁻ hlëëh⁻ k⁻gaa⁻, ma⁻ jäh⁻: “Dio jnän⁻ hi⁻ gya⁻ jmeë⁻ hih⁻ na⁻, kyaah⁻ Borrego mäh⁻ kyaay⁻, hi⁻ na⁻ ma⁻lää⁻ jne⁻.” 11 Lä⁻jëë⁻ ángele hi⁻ ma⁻ tääh⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁻ kih⁺ hi⁻ gya⁻ jmeë⁻ hih⁻ he⁻, kyaah⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻gyuu⁻h, kyaah⁻ lä⁻jëë⁻ kyeë⁻ jah⁻ he⁻, ga⁻juuyh⁻ jñëy⁻ cha⁻ né⁻ hi⁻ jøøh⁻, lä⁻jiih⁻ ga⁻ jyooy⁻ lley⁻ lä⁻ ga⁻ të⁻ hwa⁺, ga⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁺ Dio.

12 Ga⁻jäyh⁻:

Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻, wa⁻ hán⁻ kiyh⁺, laay⁻ jøøh⁻, kyuu⁻yh⁻ cha⁻ miih⁻, wa⁻ kwan⁻ ti⁻hmaah⁻ kiyh⁺, wa⁻ gah⁻ jnih⁻, cha⁻ be⁻ kiyh⁺ hi⁻ beey⁻. Kih⁺ Dio jnän⁻ wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jë⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻.

13 Jaa⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻gyuu⁻h he⁻ ga⁻ngii⁻ juu⁻ kin⁻, ga⁻jäyh⁻:

¿Hijí na hì kyeh' hmiih' tøø hì tääh' la, ha ta ma ya naäy'?

14—Hne Dsa-jøøh' kyaan, ñeh' ba hne —ga'jwii' jnih'.

Mah' ga'siiyh' jnä':

—Hijí na na hì ga'hwëë jee' ga'jëë dsa wii' jwërte. Ga'gyiuh' sa'hmiih' kiyh', ga'jmeey' tø'jlëë kyaah' jma' kih' Borrego mah'. 15 He ja ba na tääyh' cha'né Dio jee' jmee' hih'. Lã'jmii' lã'hwë' jmeey' jmi' jee' chih' gwah' kiyh'. Hi hì gya' né hma-sii hì jmee' hih' he', jmeey' cha' hih' kih' lã'jëë hì tääh' cha'néy'. 16 Ja jiih' mo'so' jã lã'kyoyh', ni he ja lã'kii' dsëy'. Mo'so' hëyh' hyoo, ni mo'so' la' llii' kiyh'. 17 Jëëh' Borrego mah' hì gya' to'dsaah' jee' chih' hma-sii na, hì na jääy' ha jee' kuyh', hi jääy' ha jee' hla jmi' he jmee' chaa dsa. Ma ja mi'kih' Dio jmi' he tuu' mi'néy'.

8

Ga'jiiy' jee' ga'të gyii' he na-gyoh' ja

1 Ma' ga'jiiy' jee' ga'të gyii' he na-gyoh' ja, ga'kë' ti'sih' go-te gyuuh' jmi' gyuu, ya jäh' koø jwoo' hor. 2 Ga'jëën' gyeë' ángele hì ma tääh' cha'né Dio. Ga'hyoyh' gyii' luu' hoo'. 3 Ja ga' ja' ñah' ga' ángel, ga'nooy' cha'né na'hyoo'. Ma' chooyh' ñe' he koo' wa'chu' he na-la' kyaah' ku'nøø'. Ga'hyoyh' cha'miih' wa'chu' mah' ga'jëy' né na'hyoo' he la' kyaah' ku'nøø' he' chih' cha'né jee' gya' hì jmee' hih'. Kyaah' he ja, kwa' be' kih' juu' he ngii' lã'jëë hì na'jngëë'. 4 Lã' ma' chooh' ja ángel ñe' chu', ga'soo' ñe' chu' cha'né Dio ko-jøh' kyaah' jwoh' kih' hì na'jngëë'. 5 Ma' ngëë' he ja, ga'kay' ñe' jee' ma' koo' wa'chu', mah' ga'kay' je he na'chah' kih' na'hyoo' ja, ga'jwäy' ta hwa'. Kyaah' he ja ga'ni', ga'jmeey' goo', ga'jmeey' je'ñih' hi' ga'jeh' wii' jwërte hwa'.

Ga'juu' gyeë' ángele luu' hoo' kih'

6 Hi lã'jëë' ángele hì ma' chooh' lã'jëë' gyii' luu' hoo' ga'la' lley' hoo' mah' juuy'.

7 Ma' ga'juu' to'né ángel luu' hoo' ja, ga'saa' ga'jaa' mi'dsë' kyaah' je ta hwa', na'kaah' na'gwëëh' kyaah' jma'. La' ga' koø' kiih' kih' chaah' hma' ga'koo' hi' ga'koo' lã'jëë' nuu' eeh'.

8 Ma' ga'juu' jee' ga'të uu' ángel luu' hoo' ja, lã'koø' moh' juuh' la' je he' ga'hla' né jmi' ñeeh'. La' ga' koø' kiih' kih' jmi' ñeeh' ga'lii' jma'. 9 La' ga' koø' kiih' kih' hì chaa' cha'jmi' ñeeh' ga'juu', hi' ja' ba lã'ja' la' ga' koø' kiih' kih' lã'jëë' barco ga'heë' go-te'.

10 Ma' ga'juu' jee' ga'të uu' ángel luu' hoo' kih', ga'tah' gyuuh' jaa' nuu' jøøh' na'chah' je, hì laa' lã'koø' hma' lle' je. Ga'tayh' né kih' la' ga' koø' kiih' jmi' juuh' hi' ga'lloo' lã' ga'të jee'hya' jmi' gwa'. 11 Nuuh' he' cheë' Llih'. La' ga' koø' kiih' kih' jmi' ga'lã'liih'. Jwëë' dsa' ga'juu' kih' he' ga'hüh' jmi' liih' ja'.

12 Ma' ga'juu' jee' ga'të kyeë' ángel he', ga'heë' la' ga' koø' kiih' kih' hyoo, ja' ba' ko'ja' ga'heë' né sih', hi' la' ga' koø' kiih' kih' nuu' ga'heë' ka'läh'. He'ja' ga'la' na'hoø' la' ga' koø' kiih' kih' lã'koø' lã'koø'. Kih' he'ja', lã'jmii' lã'hwë' mo'so' ga'lã'jnã' la' ga' koø' kiih' kih' jmi' gyuu'. 13 Hi' ga'jëën', mah' ga'nuun' hëë' jaa' ángel to'dsaah' kih' gyuuh' jmi' gyuu, ma' hlëeyh' kyaah' be', ma' jäh':

—Jwiī, jwiī, jwiī dsā hī̄ tāāh̄ hwa' lā. Jēeh̄ tāāh̄ ga' uū ángele hī̄ jā ga' juu' luu' hoo' kih'.

9

¹ Ma' ga' juu' jee' ga' tē' hñāā' ángel luu' hoo', ga' jēēn̄ jaā nuu' ga' tah' gyuuuh̄ jmī-gyuu' lā' ga' tē' hwa'. Ga' hyoyh̄ jō' nē' kih' too' ñiih̄ he' dsoo' lā' ga' tē' cha' je'. ² Ma' ga' nāy' too' ñiih̄ jā, ga' soo' cha' miuh̄ nē', lā' koo' nē' kih' koo' hwiī juuh̄. Ga' kah' nē' kyaah̄ lle' mah' ga' jlē' nē' hyoo', he' ga' jmeē' nē' he' ga' soo' neh' too' ñiih̄ jā. ³ Jee' nē' jā ga' hwēē' iih̄ hī̄ ga' sa' ga' jñee' ta' nē' hwa'. Ga' hyoyh̄ be' jmeey' dsoo' lā' koo' jmeē' cha' hne' hī̄ chaā' hwa' lā. ⁴ Ga' la' mada' kiyh̄, mah' sa' jmeey' dsoo' kih' nuu' he' dsa'hya' hwa', ni' koo' ga' he' eeh̄, ni' kih' ni' koo' chaah' hma'. Ma' la' kih' dsa' hī̄ sa' la' lii' mo' kye' kaah̄ Dio, kih' hī̄ he' ba' jmeey' dsoo'. ⁵ Pero sa' ga' hyoyh̄ jwē' mah' jngēēyh̄, koo' heeyh̄ wiī ba' koo' hñāā' sih'. Jee' jmeē' dsoo' iih̄ he', jēē' dsa' wiī lā' koo' jēē' dsa' wiī jee' jmeē' dsoo' cha' hne' hī̄ chaā' jmī-gyuu' lā. ⁶ Jmiī ja' hnooh' dsa' ha' lā' jee' juuy' pero mo' so' jnōōyh̄ he' kyaah̄ juuy'. Ma' ke' lā' hnōōy' jngēēyh̄ hñiiy', mo' so' juuy'.

⁷ Iih̄ he' ma' jnāā' lā' jnāā' kya' jiih̄ hī̄ ma' na' lluu' dsa' nāā' jee' hniī'. Kalley' ma' choo' he' la' lā' koo' coron he' na' la' kyaah̄ ku' nōō. Mo' nēy' ma' jnā' lā' koo' mo' nē' dsa'. ⁸ Jñu' lley' ma' jnā' lā' koo' jñu' lle' dsa' mē'. Cha' jay' ma' jnā' lā' koo' cha' ja' león. ⁹ Na' lāāy' kyaah̄ nē' jmah', hi' sa' kyooy' ma' nuuh̄ lā' koo' jee' ngē' cha' miuh̄ carret he' cheeh' kya' jiih̄ hī̄ hlii' jee' ga' nāā' jee' hniī'. ¹⁰ Na' kuuy' ma' choo' hma' kuu' lā' choo' na' kuuy' cha' hne'. Kyaah̄ na' kuuy' jā, ga' jmeey' dsoo' kih' dsa' lā' jiih̄ ga' tē' hñāā' sih'. ¹¹ Dsa' jōōh̄ kyaā' iih̄ he' ma' laa' ángel kyaā' too' ñiih̄ jā. Kyaah̄ juu' hebreo cheey' Abadón, hi' kyaah̄ juu' griego cheey' Apolión. (Jmiī kiyh̄ hnōō' jāh̄: hī̄ heē' dsa'.)

¹² Ga' ngēē' to' nē' he' wiī jā. Hi' ga' jā' ga' to' he' wiī he' ja' ga' ga' jēēn'.

¹³ Ma' ga' juu' jee' ga' tē' jñee' ángel luu' hoo' kih', ga' nuun' ga' hlēēh̄ jee' kih' lā' jē' kye' jōō' kih' na' hyoo' he' na' la' kyaah̄ ku' nōō' he' ma' chih̄ cha' nē' Dio. ¹⁴ Ga' hlēēyh̄ jee' ga' tē' jñee' ángel hī̄ ma' choōh̄ luu' hoo' he', ga' siiyh̄: —Cheeh̄ lā' jēē' kyeē' ángele hī̄ na' hñuuuh̄ cha' jmī juuh̄ he' cheē' Eufrate.

¹⁵ Hi' ga' cheeyh̄ lā' jēē' kyeē' ángele he' hī̄ ma' na' lluu' kih' hor' jā, jmī jā, sih' jā, jī nē' ja' mah' jngēēyh̄ la' ga' koo' kiih̄ kih' dsa' jmī-gyuu'.

¹⁶ Ga' tēēn̄ ga' nuun' ma' tee' to' hñā' laā' millón hlōō' hī̄ ma' dsēē' kya' jiih̄.

¹⁷ Lā' la' ga' lā' jnā' kin' ma' ga' jēēn̄ kya' jiih̄ he'. Lā' jēē' hī̄ ma' dsēēy' he', ma' na' lōō' mo' dsēy' nē' gyuu', kyaah̄ he' eeh̄, hi' he' nōō' ka' lāh̄. Lle' kya' jiih̄ he' ma' jnā' lā' koo' lle' león. Hi' ma' hwēē' to' hooy' je', nē', hi' azufre. ¹⁸ Ga' tē' la' ga' koo' kiih̄ kih' dsa' hī̄ ga' juu' kih' lā' jē' hnē' nēē' he' wiī he' ma' hwēē' hoo' kya' jiih̄ he', he' ma' la' je', nē', hi' azufre. ¹⁹ Jēēh̄, ma' kye' cha' miuh̄ be' hoo' kya' jiih̄ he' kyaah̄ kuuy' ka' lāh̄. Kuuy' jā ma' la' lā' laā' miuh̄. Ma' lle' lley' he' kyaah̄ ma' jmeey' dsoo'.

²⁰ Dsa' hī̄ sa' ga' juu' kyaah̄ he' wiī jā, ni' lā' ja' sa' ga' lā' dsaa' dsēy' he' ma' jmeey' juuh̄ kih' he' na' la' kyaah̄ gooy'. Sa' ga' tūy' he' ma' jmāāy' jōōh̄ lā' jēē' jmī-llē' hlēēh̄, hi' kih' lā' jē' heeh̄ he' na' la' kyaah̄ ku' nōō', kyaah̄ kuu' tōō', kyaah̄ nē' hwēh̄, kyaah̄ kuuy', hi' kyaah̄ hma' ka' lāh̄.

Lä-jë heeh ja sa jëe, sa nuu, hi ni sa ngë. ²¹ Hi ni sa ga lä dsaä dsëy he ma jngëeyh dsa, he ma jmeey ji nah, he ma kaayh wa hi cha hi, hi he ma hëey.

10

Jaa ángel kyaah koo libro pih

¹ Ma ngëe he ja, ga jëen jnah ángel hi bee jwërte hi ga jnaa gyuuh jmi gyuu na lää jni, ma jnäa miih kuu gyuuh lley. Mo nëy ma jnä lä jnä gooy, hi lä kyoo tiy ma la lä koo je he chih ko dsoo. ² Ma hä ja gooy koo je pih na na. Mah ga chiyh tiy ra lluu ni jmi nëeh, hi tiy ra kèh ga chiyh hwa ki. ³ Ja ga hlëeyh koo ki gaa lä koo ki gaa hooh león ma mi gaay. Lä ma ga hlëeyh ja, ga ngëeh kiyh gyeë ñih. ⁴ Ma ga ngëeh lä jëe gyeë ñih he, ngoo ga jnä ma sijn, ma ga nuun ga hlëeh gyuuh, ga sih jnä:

—Hmä lä jë juu he ma hlëeh ñih na, to ya si.

⁵ Hih ángel hi ga jëen hi chih koo ti në jmi nëeh kyaah koo tiy hwa ki he, ga chooy gooy ta gyuuh. ⁶ Mah ga täay hi chaä ga lä jë joh jmi cha, he ba hi ga jmeë gyuuh jmi gyuu kyaah lä jë he jnä në kih, he ba hi ga jmeë hwa, kyaah lä jë he ga cha në kih, hi he ba hi ga jmeë jmi nëeh kyaah lä jë he ga cha kih. Ga täay hi he ga jäh:

—Mo so lä hi ga cha miih jmi. ⁷ Jä ja ga juu jee ga të gyeë ángel he luu hoo kih, lä jë he na hmää kih Dio lä te lä koo ga jäh Dio sih dsa hi ga ngëe juu hi ma jmeë ta he kiyh llo joo —ga jäh ángel he.

⁸ Koo ka läh ga nuun ga hlëeh gyuuh jmi gyuu kyaah jnä, ga jäh:

—Gwa go kye je pih na na he hä ja goo ángel hi chih ti në jmi nëeh kyaah në hwa oo.

⁹ He ja nëen jee ma cheh ángel mah ga ngijn je pih ja. Mah ga siyh jnä:

—Hee la, kuh. He la jmeë lä llih tu jlah, pero neh to hooh lä øø, lä koo øø jmi tah.

¹⁰ Ja ga ga kan je pih he ma chooh ángel mah ga kuhn. Ga lä øø neh to hoon lä koo øø jmi tah. Ma la ma kuhn ga lä llih tu jlan. ¹¹ Ja ga ga siyh jnä ka läh:

—Jmeë bii mi jnäah juu kin ka läh kih cha miih jee jwi, hi lä kaa hwa jee tääh dsa hi jmeë hih, hi kih hi hlëeh lä koo lä koo juu, hi kih lä jëe dsa ta kaa.

11

Lä uu dsa hi kwa ju dsoo kih Dio

¹ Ma ngëe he ja, ga hyohn koo hma he lä hih he la lä koo sihma tah, mah ga siyh jnä:

—Noo, mah lä hih gwah kih Dio, kyaah na hyoo, mah hee jah tee hi tääh jmeë juuh kih Dio. ² Wa ja ba kih ho hne kih gwah na, sa llah hih. Jëeh he ma na la hee hi sa laa judiu ba na, mah jmeey he lä dsëy jee jwi na jngii to laa uu sih. ³ Cheen uu dsa hi dsa kwa ju dsoo kin. Kyeeyh hmiih he kèh dsa ma ti meeh dsë. Ngëey juu kin

kih' dsa' koo' mil dsë' to' hña' loo' na' dsë' to' lo' gya' dsë' gya' jmi' –ga' siyh' jnä'.

4 Lã' uu' hi' kwa' ju' dsoo' kih' Dio he', laa' kwaat' lä' koo' to' chaah' hma' olivo, hi' laay' kwaat' lä' koo' to' candelero he' na' jnäa' cha'në' Dio juu' hwa'. 5 Cher'mah' chaa' hi' hnøø' jmääyh' dsoo', kyaah' je' he' hwëë' neh' to' hooy' jëë' go' te' hi' na' høøh' kiyh'. Lã' ja' jmeë' bii' juu' wa' hi' cha' hi', hi' hnøø' jmääyh' dsoo'. 6 Lã' uu' dsa' he' na' ngëy' jwë' he' jmeey' sa' jä' jma' ta' koo' jiih' ngëëy' juu' kih' Dio. Lã' ja' na' ngëy' jwë' jmeey' kih' jmi' he' lii' jma'. Hi' na' ngëy' jwë' heeyh' dsa' ll' wii', lä' joh' jiih' hnøø' bih'.

7 Ma' la' ma' dsëë' jmi' kway' juu' kih' Dio, ya' hëë' jah' hlëëh' neh' too' ñiih' kih' cha' je' mah' teey' kyaah' dsa' he', lä' jiih' lä' liyh' jngëëyh'. 8 Ga' ma' na' juuy', jäy' cha' jwë' jee' jnä' hä' kih' jwii' juuh', ja' ba' jee' jwii' jee' ga' tääh' dsoh' hma' cru' Dsa' jøøh' jnä'. Hi' chaa' jee' ja', kwee' hña' dsëy' lä' koo' dsa' hi' ma' chaa' jwii' Sodoma kyaah' Egipto, he' ja' kih' jee' jwii' ja', le' jahn' chee' Sodoma hi' Egipto ka' läh'. 9 Hnë' jmi' dsa' hnoo', ga' lä' jëë' ba' dsa' taah' jëëy' hi' na' juu' he', dsa' hi' chaa' lä' jëë' jee' jwii', lä' jëë' nää' dsa', dsa' hi' hlëëh' lä' koo' lä' koo' juu', hi' lä' kaa' hwa' jee' tääh' dsa' hi' jmeë' hih'. Sa' kway' jwë' haa' hi' na' juu' he'. 10 Ga' lä' jëë' ba' dsa' jmi' gyuu' lä' chaa' y' llu' wa' ra' ga' jëëy' na' juu' dsa' he'. Dsa' taayh' jëë' dsëy' jwërte, hi' kwëëyh' dsa' kyaayh' miih' he' cha' kih' lä' jaa' lä' jaa'y', jëëh' lä' uu' hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio he' ma' heeyh' wii' lä' jëë' hi' chaa' hwa' la'.

11 Ga' ma' të' hnë' jmi' dsa' hnoo' ja', jmi' lle' na' jiih' he' ja' kih' Dio ga' tooh' tuh' dsëy' mah' ga' nooy' lä' hmëë'. Ga' lä' goo' jwërte dsë' dsa' hi' ma' tääh' jëë' jee' ja'. 12 Ga' lä' nuuh' ga' hlëëh' gyuuh', ga' jäh':

–Wii' hnäh' jee' la'.

Mah' ga' sayh' ta' gyuuh' jee' jni' lä' ma' jëë' ja' lä' jëë' hi' ma' na' høøh' kiyh'. 13 Hor' ja' ga' jeh' wii' jwërte hwa'. Hi' kih' hña' loo' hne', ga' hla' ma' gya' jee' lä' kaa' jee' jwii' juuh' ja'. Hi' ga' juu' gyeë' mil dsa' ma' ga' jeh' hwa'. Hi' ga' chaa' he', kyaah' he' goyh' ja', ga' jmääy' jøøh' Dio hi' gya' gyuuh' jmi' gyuu'.

14 Ga' ngëë' to' he' wii' ja'. Hi' ga' jä' ga' koo' he' wii' he' ja' ga' ga' jëën'.

Ga' juuy' jee' ga' të' gyii' luu' hoo'

15 Ma' ga' të' gyeë' ängel ga' juu' luu' hoo' kih', ga' lä' nuuh' gyuuh' ga' tooh' ki' gaa' miih', ma' jäyh':

Na' ma' të' jee' jmeë' Dio hih' kih' lä' kaa' jmi' gyuu' ko' jøøh' kyaah' Cristo kyaay'.

Hi' he' ba' jmeë' hih' ga' lä' jë' joh' jmi' cha'.

16 Lä' jëë' gyii' kyeë' dsa' gyuuh' hi' ma' tääh' në' hma' sii' cha'në' Dio, ga' taayh' ga' juuyh' jnëy', ga' jyooy' lley' lä' ga' të' hwa' mah' ga' jmeey' juuh' kih' Dio. 17 Mah' ma' jäyh':

Kwa' jnääh' ti' hmaah' kyah' hne' Dio hi' cha' ga' lä' jë' be' kih', hne' he' hi' laa', hne' he' hi' ma' laa', hi' hne' he' hi' llaah' ka' läh'. Ma' mi' jnääh' hñaah' kyaah' be' kyah' mah' løøh' jmeeh' hih'.

18 Ga' lä' jëë' hi' tääh' lä' kaa' hwa' ma' lä' lleë' jwërte, ma' të' jee' teeh' jwii' kih' hi' he'.

Ma' të' jmi' llah' ta' kih' hi' na' juu',

mah⁴ kwëeh¹ hee¹ lä¹ jëë¹ hi¹ ga¹ ngëë¹ juu¹ hi¹ ga¹ jmeë¹ ta¹ he¹ kyah¹,
 hi¹ lä¹ ja¹ lä¹ jëë¹ hi¹ na¹ jngëë¹ hi¹ lä¹ jëë¹ ga¹ hi¹ gah¹ hne¹, lä¹ jøh¹ lä¹ mäh¹.
 Hi¹ ma¹ tē¹ jmi¹ jngëëh¹ lä¹ jëë¹ hi¹ hee¹ jmi¹ gyuu¹ la¹.

¹⁹ Ja¹ ga¹ ga¹ na¹ gwah¹ kih¹ Dio gyuu¹ jmi¹ gyuu¹, hi¹ neh¹ gwah¹ ja¹,
 ga¹ lä¹ jnää¹ goo¹ he¹ tääh¹ kuu¹ na¹ sii¹ hmooh¹ to¹ nē¹. Peer¹ ga¹ jmeë¹ je¹ ñih¹,
 ga¹ tooh¹ mi¹h, ga¹ hii¹ ñih¹, ga¹ jeh¹ wii¹ jwërte hwa¹, mah¹ ga¹ hla¹ mi¹ dsē¹
 kah¹ gaa¹.

12

Dsa mē hi Dragón

¹ Ma¹ ngëë¹ he¹ ja¹, ga¹ lä¹ jnää¹ gyuu¹ jmi¹ gyuu¹ koo¹ he¹ juh¹ gaa¹.
 Ga¹ lä¹ jnää¹ jaa¹ dsa¹ mē¹ hi¹ ma¹ na¹ lää¹ hyoo¹, hi¹ ma¹ hee¹ sih¹ hu¹ tiiy¹,
 hi¹ ma¹ lley¹ koo¹ coron he¹ ma¹ chaa¹ gya¹ tuu¹ nuu¹. ² Dsa¹ mē¹ he¹ ma¹ kya¹
 gyuu¹, ma¹ hooy¹ kih¹ he¹ jëëy¹ wii¹ he¹ lä¹ chaa¹ gyuu¹ kya¹ay¹. ³ Hi¹ ga¹ lä¹ jnää¹
 ga¹ jyoh¹ he¹ juh¹ gaa¹ gyuu¹ jmi¹ gyuu¹. Ga¹ lä¹ jnää¹ jaa¹ dragón gyuu¹ hi¹
 jøh¹ gaa¹. Ma¹ la¹ gyii¹ lley¹, ma¹ choo¹ lley¹ gya¹ jøø¹, hi¹ ma¹ lley¹ gyii¹ coron
 ka¹ läh¹. ⁴ Kya¹ah¹ kuuy¹ ja¹, ga¹ sēeyh¹ la¹ ga¹ koo¹ ki¹h kih¹ nuu¹ hi¹ hëë¹
 gyuu¹ jmi¹ gyuu¹ mah¹ ga¹ saa¹ ga¹ jaa¹ ta¹ hwa¹. Dragón he¹ ga¹ noo¹ cha¹ né¹
 dsa¹ mē¹ hi¹ ngoo¹ ga¹ lä¹ chaa¹ gyuu¹ kya¹ah¹ mah¹ ma¹ kuyh¹ gyuu¹ he¹ lä¹ koo¹
 wa¹ ra¹ ga¹ lä¹ chaa¹. ⁵ Kih¹ dsa¹ mē¹ he¹ ga¹ lä¹ chaa¹ jaa¹ gyuu¹ ñuu¹ hi¹ jmeë¹
 hih¹ kih¹ ga¹ lä¹ kaa¹ hwa¹ kya¹ah¹ koo¹ hma¹ hiih¹ he¹ la¹ ñe¹. Pero na¹ ba¹
 koh¹ ga¹ tēy¹ gyuu¹ he¹ cha¹ né¹ Dio jee¹ gyay¹ jmeey¹ hih¹. ⁶ Hi¹ dsa¹ mē¹ he¹,
 ga¹ kyuu¹ lä¹ ga¹ tē¹ hwa¹ ki¹ jee¹ ga¹ mi¹ llu¹ Dio kiyh¹, mah¹ hääy¹ jee¹ ja¹ koo¹
 mil dsē¹ to¹ hña¹ loo¹ na¹ dsē¹ to¹ lo¹ gya¹ dsē¹ gya¹ jmi¹.

⁷ Ma¹ ngëë¹ he¹ ja¹, ga¹ lä¹ cha¹ koo¹ hñii¹ juh¹ gyuu¹ jmi¹ gyuu¹. Migye¹
 kya¹ah¹ ángele kya¹ay¹ ma¹ tē¹ kya¹ah¹ Dragón. Hi¹ Dragón he¹ kya¹ah¹ ángele
 kya¹ay¹ ma¹ tē¹ ka¹ läh¹ kya¹ah¹ Migye¹, ⁸ pero sa¹ ga¹ liyh¹. Mo¹ so¹ ga¹ lä¹ cha¹ ga¹
 hooy¹ gyuu¹ jmi¹ gyuu¹. ⁹ Lä¹ ja¹ Dragón jøøh¹ he¹ ga¹ llēē¹ dsih¹ ta¹ ka¹ hne¹. Hi¹
 he¹ lä¹ mi¹h chaa¹ llo¹ joo¹ hi¹ chee¹ hi¹ sa¹ llu¹, hi¹ chee¹ bih¹ Tana¹ ka¹ läh¹.
 Hi¹ he¹ mi¹ gaa¹ dsa¹ lä¹ kaa¹ lä¹ juh¹ jmi¹ gyuu¹. Ga¹ jwää¹ dsih¹ lä¹ ga¹ tē¹ hwa¹
 ko¹ jøh¹ kya¹ah¹ ángele kya¹ay¹.

¹⁰ Ja¹ ga¹ ga¹ nuun¹ ga¹ hlëëh¹ ki¹ gaa¹ ka¹ läh¹ gyuu¹ he¹ ma¹ jäh¹:

—Na¹ ma¹ tē¹ jee¹ lää¹ dsa¹, ma¹ lä¹ jnää¹ be¹ kih¹ Dio, ma¹ løø¹ jmeë¹ hih¹
 Dio jnän¹, hi¹ ma¹ tē¹ jee¹ lla¹ Cristo kya¹ay¹ ta¹. Jëëh¹, ma¹ llēey¹ ta¹ ka¹ hne¹
 hi¹ ma¹ hñii¹ kih¹ lä¹ jëë¹ øøh¹ jne¹. Lä¹ jmi¹ lä¹ hwë¹ ma¹ hñiiy¹ cha¹ né¹ Dio
 jnän¹. ¹¹ Pero øøh¹ jne¹ ga¹ lih¹ bih¹ kya¹ayh¹, kya¹ah¹ jma¹ kih¹ Borrego mäh¹,
 hi¹ kya¹ah¹ ju¹ dsoo¹ he¹ ga¹ jmeey¹ kih¹ Cristo. Sa¹ ga¹ jmeey¹ he¹ che¹ chaa¹
 juuy¹ jmi¹ gyuu¹ la¹. ¹² Wa¹ jëë¹ hoh¹ hnäh¹ hi¹ tääh¹ gyuu¹ jmi¹ gyuu¹. Pero
 jwii¹ hi¹ tääh¹ hwa¹ la¹ kya¹ah¹ hi¹ tääh¹ neh¹ jmi¹ ñeeh¹ ka¹ läh¹. Jëëh¹ hi¹ sa¹ llu¹
 ma¹ ñey¹ ba¹, ja¹ ko¹ hi¹ pih¹ ga¹ jmi¹ kiyh¹, he¹ ja¹ hääy¹ jwërte ma¹ jñaa¹ jee¹
 kyah¹ hnäh¹.

¹³ Ma¹ ga¹ jëë¹ Dragón he¹, he¹ ga¹ jwää¹ dsih¹ ta¹ hwa¹, ngooy¹ mah¹ jmeey¹
 hña¹ dsëy¹ kih¹ dsa¹ mē¹ hi¹ ga¹ lä¹ chaa¹ gyuu¹ ñuu¹ kih¹ he¹. ¹⁴ Pero ga¹ hyoh¹
 dsa¹ mē¹ he¹ to¹ sa¹ kyoo¹ cha¹ mi¹ jøøh¹ mah¹ ja¹ le¹ hëëy¹ uu¹ kih¹ mi¹h hlëëh¹
 he¹ ta¹ hwa¹ ki¹, jee¹ hää¹ dsih¹ koo¹ ji¹ ñe¹, jyoh¹ ga¹ to¹ ji¹ ñe¹, na¹ dsē¹ jñee¹
 sih¹. ¹⁵ Mi¹h he¹ ga¹ juu¹ koo¹ jmi¹ juuh¹ kya¹ah¹ hooy¹ ta¹ jee¹ ngoo¹ dsa¹ mē¹
 he¹ mah¹ ma¹ ääy¹ kya¹ah¹ jmi¹ ja¹. ¹⁶ Pero hwa¹ ga¹ kwa¹ be¹ kih¹ dsa¹ mē¹

he'. Ga⁻na⁺ hwa⁺, mah⁺ ga⁻hoo⁺ jmi⁻ he⁻ ga⁻hwëë⁻ to⁻hoo⁻ Dragón. ¹⁷ He⁻ja⁻ ga⁻ya⁻ jëë⁻ dsë⁻ jwërte dragón kyaah⁺ dsa⁻ më⁻ he'. Mah⁺ ngooy⁺ na⁻jmeey⁺ hni⁻ kyaah⁺ hi⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁺ dsa⁻ më⁻ he', hi⁻ høø⁻ mada⁻ kih⁺ Dio ja⁻ ba⁻ hi⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo⁻ kih⁺ Jesucristo.

13

Lä⁻uu⁺ jah⁺ laa⁻ na⁻høø⁻ he'

¹ Jnä⁻ ga⁻noon⁻ në⁻ mi⁻sii⁻ he⁻ cha⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻ ñeeh⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jëën⁻ jaa⁻ jah⁺ hi⁻ laa⁻ na⁻høø⁻, ya⁻ hëë⁻ cha⁻jmi⁻ ñeeh⁻ ma⁻lle⁻ gyii⁻ lley⁻, hi⁻ ma⁻ choo⁻ gya⁻ jøø⁻. Në⁻ jøø⁻ kiyh⁺ ma⁻ choo⁻ gya⁻ coron. Hi⁻ ma⁻ na⁻sii⁻ lä⁻jë⁻ ka⁻lley⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ mi⁻kwah⁺ kih⁺ Dio. ² Jah⁺ hi⁻ ga⁻jëën⁻ he', ma⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ hyah⁻. Ma⁻ti⁻y ma⁻ la⁻ lä⁻ la⁻ ti⁻ oso. Mo⁻hooy⁻ ma⁻ la⁻ lä⁻ la⁻ hoo⁻ león. Dragón he', ga⁻kwëëyh⁺ be', hi⁻ ga⁻llaay⁺ høøy⁻ mah⁺ jmeey⁺ hih⁺ llay⁻, mah⁺ leey⁺ dsa⁻ ta⁻ jøøh⁺. ³ Ga⁻jëën⁻ koo⁻ lley⁻ ma⁻ la⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ jngiih⁺ kiyh⁺. Pero dsoo⁻ he⁻ ma⁻ jngiih⁺ kiyh⁺ ja⁻, ga⁻jä⁻ ba⁻. Peer⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jah⁺ hi⁻ laa⁻ na⁻høø⁻ he'. ⁴ Hi⁻ ga⁻jmää⁻ dsa⁻ jøøh⁺ Dragón hi⁻ ga⁻llaä⁺ jøøh⁺ jah⁺ hi⁻ laa⁻ na⁻høø⁻ he'. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmääy⁺ jøøh⁺ jah⁺ laa⁻ na⁻høø⁻ he⁻ ka⁻läh⁻, mah⁺ ma⁻ jäyh⁺ kiyh⁺:

—Sa⁻ chaä⁻ ga⁻ jñah⁺ hi⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ jah⁺ na⁻. ¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ lih⁻ tee⁻ kyaayh⁺?

⁵ Ga⁻kway⁺ jwë⁻ kih⁺ mah⁺ hlëëyh⁺ juu⁻ täah⁺ hi⁻ hlëëh⁺ bih⁺ juu⁻ he⁻ mi⁻kwah⁺ kih⁺ Dio. Ga⁻llaay⁺ mah⁺ leey⁺ dsa⁻ ta⁻ to⁻laa⁻ uu⁻ sih⁻. ⁶ Lä⁻ja⁻ ga⁻løøy⁺ mi⁻kwayh⁺ kih⁺ Dio. Ga⁻mi⁻kwayh⁺ jmi⁻ kiyh⁺, lä⁻kye⁻ kih⁺ gwah⁺ kiyh⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁻ ka⁻läh⁻. ⁷ Hi⁻ ga⁻hyoyh⁺ jwë⁻ jmeey⁺ hni⁻ kyaah⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻jngëë⁻ lä⁻jiih⁺ leeyh⁻. Hi⁻ ga⁻hyoyh⁺ jwë⁻ jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ nää⁻ dsa⁻, lä⁻jë⁻ jee⁻ jwi⁻, dsa⁻ hi⁻ hlëëh⁺ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ juu⁻, hi⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ jee⁻ tääh⁺ dsa⁻ jmee⁻ hih⁺ ma⁻ ki⁻ kih⁻. ⁸ Lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ hi⁻ ga⁻jmää⁻ jøøh⁺ jah⁺ laa⁻ na⁻høø⁻ he', sa⁻ ma⁻ na⁻sii⁻ jmi⁻ kiyh⁺ në⁻ je⁻ kih⁺ Borrego mäh⁺ hi⁻ laa⁻ kwaat⁺ ga⁻juu⁻ në⁻ na⁻hyoo⁻ lä⁻ ma⁻ huü⁻ jmi⁻gyuu⁻. Në⁻ je⁻ kiyh⁺ ja⁻, na⁻sii⁻ jmi⁻ kih⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻jnää⁻ kih⁺ Dio.

⁹ Cher⁺ mah⁺ chaä⁻ hi⁻ hnøø⁻ heeh⁻ juu⁻ la⁻, wa⁻ heeyh⁻. ¹⁰ Hi⁻ lle⁻ kih⁺ dsoo⁻ neh⁻ ñe⁻, jää⁻ dsih⁻ neh⁻ ñe⁻. Hi⁻ lle⁻ kih⁺ juu⁻ kyaah⁺ ñe⁻tuuh⁻, kyaah⁺ ñe⁻tuuh⁻ jngëëh⁺ dsih⁻. Hor⁻ ja⁻ hnøø⁻ kwëëh⁺ dsë⁻ hi⁻ na⁻jngëë⁻ kyaä⁻ Dio hi⁻ hnøø⁻ lä⁻ ma⁻dsoo⁻ ja⁻ ba⁻ dsëy⁻.

¹¹ Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jëën⁻ jñah⁺ jah⁺ laa⁻ na⁻høø⁻ hi⁻ ya⁻hëë⁻ neh⁻ hwa⁻. Ma⁻ lley⁻ to⁻ jøø⁻ he⁻ la⁻ lä⁻ la⁻ kih⁺ jaa⁻ borrego mäh⁺, hi⁻ ma⁻ hlëëyh⁺ lä⁻ hlëëh⁺ jaa⁻ dragón. ¹² Ma⁻kyey⁻ lä⁻jë⁻ be⁻ kih⁺ to⁻ në⁻ jah⁺ he', mah⁺ to⁻ lo⁻ nëy⁻ ga⁻løøy⁺ jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ mah⁺ wa⁻ jmeey⁺ juu⁻ kih⁺ to⁻ në⁻ jah⁺ he', hi⁻ ga⁻jä⁻ kih⁺ kyaah⁺ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ juuy⁻ ja⁻. ¹³ Hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻ jmeey⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻ ka⁻läh⁻, lä⁻jiih⁺ ga⁻jmeey⁺ ga⁻jyoo⁻ je⁻ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻, lä⁻ ma⁻ jëë⁻ ja⁻ dsa⁻. ¹⁴ Mi⁻ gaay⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ kyaah⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻ he⁻ ga⁻hyoyh⁺ jwë⁻ jmeey⁺ cha⁻ në⁻ jah⁺ to⁻ në⁻ he'. Ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ he⁻ jmeey⁺ heeh⁻ kih⁺ jah⁺ hi⁻ ga⁻jä⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁻ la⁻ dsoo⁻ kih⁺ kyaah⁺ ñe⁻tuuh⁻. ¹⁵ Ga⁻hyoyh⁺ jwë⁻ he⁻ jmeey⁺ jiih⁺ heeh⁻ kih⁺ jah⁺ he⁻ mah⁺ hlëëh⁺. Hi⁻ mah⁺ ga⁻jmeey⁺ mada⁻ jngiiyh⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ jmee⁻ juu⁻ kih⁺ heeh⁻ ja⁻. ¹⁶ Ga⁻jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻, lä⁻jøh⁺ lä⁻mäh⁺, hi⁻ cha⁻ kuu⁻, hi⁻ tä⁻ñee⁻, hi⁻ na⁻hnëë⁻ jmee⁻ ta⁻, hi⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻hnëë⁻ ka⁻läh⁻, mah⁺ jmeey⁺ lii⁻ gooy⁻ ra⁻ lluu⁻ o⁻ cha⁻kyey⁻. ¹⁷ Lä⁻ja⁻ ni⁻

jaā sā lā chā jwē kih' la' gyih' løø', ni' sā lā chā jwē hñii' gyih' he' cha' kiyh' cher'mah' sa' laay' lii' kyaah' jmi' kih' jah' he' o kyaah' hwēh' lā koō chee' jah' he'. ¹⁸ Jee' la' hnøø' cha' hñu' dsē' llu'. Hī' ngēē', he' da' hwēh' kih' jah' he', jēēh' la' hwēh' kih' dsa' ñuuh' ba' ja'. Hwēh' kih' jah' he' te' jñii' hñā' loo' na' dsē' tō' lo' gya' na' dsē' gya' jñii'.

14

Koō su' hmēē' ga'hā' lā jēē' hñā' laa' na' dsē' tō' laa' kyeē' mil dsa'

¹ Ma' ngēē' he' ja', ga' jēēn' Borrego mäh' cheh' nē' moh' Sión kyaah' hñā' laa' na' dsē' tō' laa' kyeē' mil dsa' hī' ma' na' sñi' jmi' kih' Borrego mäh' cha'kyey', hī' ma' na' sñi' jmi' kih' Jmii' ka' lāh'. ² Ja' ga' ga' nuun' ga' hlēēh' gyuu' ga' hii' goo' lā' hii' jee' jyoo' cha' miuh' jmi'. Hī' ga' hii' lā' koō hii' jee' hii' ñih' ki' gaa', hī' ga' hii' lā' hii' jee' tāāh' dsa' kooch' tū' he' choo' cha' miuh' si' ñe'. ³ Lā' jēē' hī' he' ma' hā' koō su' hmēē' cha' nē' hī' ma' gya' jmeē' hih' nē' hma' sii', hī' cha' nē' lā' jēē' kyeē' jah' hī' ma' tāāh' he', hī' cha' nē' lā' jēē' dsa' gyuu' ka' lāh'. Ni' jaa' sa' lih' ma' hā' su' ja'. Ma' la' hñā' laa' na' dsē' tō' laa' kyeē' mil ba' ma' lih' ma' hā', dsa' hī' ga' lāā' Dio kyaah' jma' kih' jee' kih' dsa' hī' chaa' hwa'. ⁴ Lā' jēē' hī' la' sa' ga' mi' sah' hñii' kyaah' dsa' mē', jēēh' ga' hāāy' hñii'. Hī' he' na' ga' lāāy' jee' kih' dsa', laay' koō nāā' hī' ma' jā' llu' kih' Dio hī' lā' ja' kih' Borrego mäh'. ⁵ Ni' miuh' sa' ga' hwēē' juu' ta' juu' hooy', na' jngēē' go' te' laay' cha' nē' Dio.

Juu' he' ga' kwa' uu' ángele

⁶ Hī' ga' jēēn' jñah' ángel hī' ma' hēē' tō' dsaah' gyuu' jmi' gyuu' hī' ma' kye' ju' hmēē' he' sa' ngēē' jih' koh'. Ma' hlēēyh' lā' jēē' dsa' hī' chaa' lā' kaa' hwa' jee' jmeey' hih', lā' jēē' nāā' dsa' hī' hlēēh' lā' koō lā' koō juu', hī' lā' jēē' hī' chaa' lā' koō lā' koō jee' jwi'. ⁷ Ga' hlēēh' ángel he' kyaah' lā' jē' be' kih'.

—Wa' gah' hnäh' Dio, jmeē' hnäh' juuh' kiyh'. Jēēh', ma' tē' hor' llay' ta'. Kwa' hnäh' ti' hmaah' kih' hī' ga' jmeē' gyuu' jmi' gyuu', hī' ga' jmeē' hwa', hī' ga' jmeē' jmi' ñeeh', hī' hī' ga' jmeē' lā' kaa' jee' hya' jmi' gwa'.

⁸ Jñah' ka' lāh' ángel ga' lla' lle' kaah' kiyh', ma' jāyh'.

—Ma' hēē', ma' hēē' go' te' Babilonia jwi' juuh' hī' ga' hēē' dsa' lā' kaa' jmi' gyuu' kyaah' lā' jē' wa' he' cha' he' he' hñih' ma' jmeey'. La' lā' koō he' ga' kwēēyh' dsa' jmi' llii' hāā'.

⁹ Jee' ga' tē' uu' ángel hī' ma' llee' kaah' he', ma' hlēēyh' kyaah' lā' jē' be' kiyh'.

—Cher'mah' hī' ga' jmāā' jøøh' jah' hī' laa' na' høø' he' kyaah' hēēh' kiyh', hī' cher'mah' ga' jmeey' lii' cha'kyey' o ma' gooy', ¹⁰ ja' ba' lā' ja' le' kih' dsa' he'. Le' kiyh' lā' koō he' hīyh' jmi' llii' hāā', wa' ra' ga' ya' jēē' dsē' Dio kyaayh'. Ja' kyaah' hih' jā' ya' jēē' dsē' Dio. Jmeey' kaay' kyaah' je', kyaah' azufre cha' nē' lā' jēē' ángele hī' na' jngēē' hī' cha' nē' Borrego mäh' ka' lāh'. ¹¹ Jee' tāāyh' kaay' ja', soo' ñe' ga' lā' jē' joh' jmi' cha'. Lā' jēē' hī' ma' jmāā' jøøh' jah' he' kyaah' hēēh' kiyh', hī' hī' hēēh' lee' lii' kyaah' jmi' kiyh', ni' jmi' ni' hwē' sa' le' teeyh' dsēy'. ¹² Hor' ja' hnøø' kwēēh' dsē' lā' jēē' hī' na' jngēē', lā' jēē' hī' nuuh' kih' Dio hī' lā' jēē' hī' jmeē' dsoo' dsē' kih' Jesús.

13 Ja-ga-ga-nuun⁴ ka-läh⁷ ga-hlëéh⁷ gyuu^h jmi-gyuu⁺ ma-jäyh⁷:

–Sii⁷ he-la⁷: “Na⁷ ta⁷ cha⁷ né, llu⁷ la⁷ kih⁷ hi⁷ juu⁷ jee⁷ jmeey⁷ ko-jøh⁷ kyaah⁷ Dsa-jøøh⁷ jnän⁷.”

–Jaah⁷, lä-ja⁷ le⁷ –jä⁷ Jmi-le⁷ Na-jngii⁷–. Hi⁷ he⁷ teeh⁷ dsë⁷, jëéh⁷ ja⁷ jiih⁷ llaa⁷ he⁷ ma-jëëy⁷ wii⁷, hi⁷ lä-jnä⁷ ba-lä-jë⁷ he⁷ llu⁷ he⁷ ga-jmeey⁷.

Lloo⁷ koø⁷ jmi⁷ jøøh⁷ Dio lä-jëë⁷ dsa⁷

14 Ja-ga-ga-jëën⁴ koø⁷ jniü⁷ tøø⁷. Jee⁷ jniü⁷ ja⁷, ma⁷ gya⁷ jaa⁷ hi⁷ laa⁷ lä⁷ laa⁷ Hi-ga-lëë⁷ ngo⁷. Ma⁷ lley⁷ koø⁷ coron he⁷ la⁷ kyaah⁷ ku⁷ nøø⁷, hi⁷ ma⁷ chooyh⁷ koø⁷ ñe⁷ tuuh⁷ hläh⁷ he⁷ hme⁷. 15 Neh⁷ gwah⁷ kih⁷ Dio ya⁷ hëë⁷ jñah⁷ ángel hi⁷ hlëéh⁷ kyaah⁷ lä-jë⁷ be⁷ kih⁷, ga⁷ siiyh⁷ hi⁷ gya⁷ jee⁷ jniü⁷:

–Kye⁷ ñe⁷ tuuh⁷ hläh⁷ kyah⁷ mah⁷ chooh⁷ ta⁷ kyah⁷. Jëéh⁷ ma⁷ jwii⁷ ba⁷ müi⁷, ma⁷ tē⁷ hor⁷ jee⁷ juuh⁷.

16 He-ja⁷ hi⁷ ma⁷ gya⁷ jee⁷ jniü⁷ he⁷ ga⁷ jyooy⁷ ñe⁷ tuuh⁷ hläh⁷ kiyh⁷ lä⁷ ga⁷ tē⁷ hwa⁷, mah⁷ ga⁷ teeyh⁷ lä-jë⁷ müi⁷ kih⁷ hwa⁷ ja⁷.

17 Neh⁷ gwah⁷ he⁷ la⁷ gyuu^h jmi-gyuu⁺, ya⁷ hëë⁷ jñah⁷ ángel hi⁷ ma⁷ chooh⁷ koø⁷ ñe⁷ tuuh⁷ hläh⁷ he⁷ hme⁷. 18 Jee⁷ chih⁷ na⁷ hyoo⁷ ya⁷ hëë⁷ jñah⁷ ángel hi⁷ ma⁷ na⁷ ngē⁷ jwē⁷ jmee⁷ hih⁷ kih⁷ je⁷. Kyaah⁷ be⁷ ga⁷ hlëëyh⁷ hi⁷ ma⁷ chooh⁷ ñe⁷ tuuh⁷ hläh⁷ hme⁷ ja⁷, ga⁷ siiyh⁷:

–Kyaah⁷ ñe⁷ tuuh⁷ hläh⁷ kyah⁷ na⁷, hnä⁷ lä-jë⁷ sa⁷ mah⁷ kih⁷ mi⁷ jëh⁷ he⁷ cha⁷ hwa⁷ na⁷, jëéh⁷ ma⁷ jwii⁷ ba⁷.

19 He-ja⁷ ga⁷ jyooy⁷ ángel he⁷ ñe⁷ tuuh⁷ hläh⁷ kih⁷ lä⁷ ga⁷ tē⁷ hwa⁷ mah⁷ ga⁷ hnäy⁷ sa⁷ mah⁷ kih⁷ mi⁷ jëh⁷ he⁷ cha⁷ hwa⁷ la⁷, ga⁷ tooyh⁷ neh⁷ koø⁷ jee⁷ jleeyh⁷ kyaah⁷ ma⁷ tiiy⁷. He⁷ la⁷ la⁷ kwaat⁷ he⁷ wii⁷ he⁷ na⁷ ga⁷ chee⁷ Dio nē⁷ kih⁷ dsa⁷. 20 Hi⁷ ga⁷ jleeyh⁷ kyaah⁷ ma⁷ tiiy⁷ mi⁷ jëh⁷ jee⁷ ma⁷ tääh⁷ he⁷ ma⁷ hla⁷ ta⁷ chuuh⁷ jwii⁷. Hi⁷ jee⁷ ga⁷ jleeh⁷ mi⁷ jëh⁷ ja⁷, ga⁷ hwëë⁷ jmi⁷ gyuu^h lä⁷ koø⁷ jma⁷ he⁷ ga⁷ lloo⁷ lä⁷ ga⁷ tē⁷ fren⁷ kih⁷ kya⁷ jiih⁷, ga⁷ ngëē⁷ la⁷ ga⁷ hnē⁷ hña⁷ loo⁷ kilómetro.

15

Gyee⁷ ángele kyaah⁷ gyii⁷ lli⁷ wii⁷

1 Ga-jëën⁴ jyoh⁷ ka-läh⁷ koø⁷ he⁷ juh-gaa⁷ gyuu^h jmi-gyuu⁺ lä⁷ jiih⁷ ga-lä-dsaa⁷ dsën⁷. Ga-jëën⁴ gyee⁷ ángele hi⁷ ma⁷ kye⁷ gyii⁷ nēē⁷ he⁷ wii⁷ he⁷ jä⁷ kyaah⁷ jee⁷ llaa⁷ go⁷ te⁷. Jëéh⁷ kyaah⁷ he⁷ ja⁷, llaa⁷ he⁷ ya⁷ jëë⁷ dsē⁷ Dio. 2 Hi⁷ ga-jëën⁴ ka-läh⁷ he⁷ ma⁷ na⁷ jaa⁷ he⁷ la⁷ lä⁷ koø⁷ hu⁷ he⁷ jëë⁷, he⁷ juuh⁷ lä⁷ koø⁷ jmi⁷ ñeeh⁷, na⁷ kaa⁷ kyaah⁷ je⁷. Nē⁷ ja⁷ ma⁷ tääh⁷ hi⁷ ga⁷ lih⁷ ga⁷ tee⁷ kyaah⁷ jah⁷ hi⁷ laa⁷ na⁷ høø⁷ he⁷ kyaah⁷ heeh⁷ kiyh⁷, lä⁷ jëë⁷ hi⁷ sa⁷ ga⁷ kwaä⁷ hñii⁷ ma⁷ lee⁷ lii⁷ ni⁷ sa⁷ ga⁷ kay⁷ hwëh⁷ lä⁷ chee⁷ jah⁷ he⁷. Ma⁷ chooyh⁷ tu⁷ he⁷ choo⁷ cha⁷ müih⁷ si⁷ ñe⁷ he⁷ ga⁷ hyoyh⁷ kih⁷ Dio. 3 Ma⁷ häy⁷ su⁷ he⁷ ma⁷ hä⁷ Moisé hi⁷ ma⁷ jmee⁷ ta⁷ he⁷ kih⁷ Dio, hi⁷ ma⁷ häy⁷ su⁷ he⁷ ma⁷ hä⁷ Borrego mah⁷, ma⁷ jäyh⁷:

Peer⁷ juh-gaa⁷ la⁷ lä-jë⁷ he⁷ ma⁷ jmeeh⁷,

hne⁷ Dio hi⁷ laa⁷ jøøh⁷ hi⁷ cha⁷ ga-lä-jë⁷ be⁷ kih⁷.

Dsoo⁷ ba⁷, llu⁷ la⁷ jwē⁷ kyah⁷, hne⁷ Dsa⁷ ta⁷ jøøh⁷ kyaä⁷ hi⁷ na⁷ jngëē⁷.

4 Lä-jëë⁷ ba⁷ dsa⁷ gah⁷ hne⁷ Dio.

Lä-jëë⁷ ba⁷ dsa⁷ jmee⁷ juuh⁷ jmi⁷ kyah⁷.

Jaa⁷ hne⁷ ba⁷ hi⁷ na⁷ jngëē⁷.

He-ja⁷ ga-lä-jëë⁷ hi⁷ chaa⁷ hwa⁷, ya⁷ nääy⁷ mah⁷ jmeey⁷ juuh⁷ kyah⁷.

Jëéh⁷, ma-lä-jnä⁷ ba⁷ he⁷ ma-løøh⁷ lla⁷ ta⁷.

⁵Ma-ngēē' he- ja-, ga-jēēn' na-na' gwah' he- chih' gyaah', ja-ba' gwah' he- ga-mi-jnāā- Dio kih' Moisé. ⁶Neh' gwah' ja- ga-hwēē- gyeē' ángele hi- ma' kye- lä-jē- gyii' nēē' he- wii'. Ma' kye' hmiih- he- cheē- lino he- na-jngii', he- la' jih'gyeh'. Hi- na-hñuu- mo-dsēy' kyaah' hmiih- he- ma' na-la' kyaah' ku'nøø. ⁷Ja- jee' lä-jēē- kyeē' jah' he- ga-kwēēh' lä-jēē- gyeē' ángele he- ma' koo- kyaah' he- la' kyaah' ku'nøø- he- na-ka'h' lä-jē- he- wii' he- na' ga' cheē' Dio hi- cha- ga-lä-jē- joh' jmi' cha-. ⁸Ga'ka'h' neh' gwah' cha-miuh- ñē', kih' he- laa' jøøh' Dio hi- cha- cha-miuh- be' kih'. Ni- jaa- sa' ma-le' ma-dsa-taah' neh' gwah' ja-, ta'ko-jiih' sa' ga' ma-lä-te' lä-jē- gyii' he- wii' he- kye- lä-jēē- gyeē' ángele he'.

16

Wa'kyaah' he- kyaah' he- ga'heeyh' dsa- wii'

¹Ja-ga' ga-nuun' ga-hlēēh' ki-gaa- neh' gwah' ja-, ga-siiyh' lä-jēē- gyeē' ángele he':

—Go-nāā' hnāh' mah' go-jää' he- lli-wii' he- haa' neh' lä-jē- gyii' kyaah' he- na' ga' cheē' Dio lä-kaa- hwa'.

²Nēē' to-nē' ángel he' na-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- jee' tääh' dsa-. Lä-cha'h' ja-, ga-toh' koo- dsoo' he- ku'jii' he- la' na'høø, nē' kih' hi- laa' lii- kih' jah' laa' na'høø' he', hi- nē' kih' hi- ma' jmee' juuh- kih' ja-ba' heeh' kih' jah' he'.

³Jee' ga-tē' uu' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- nē' jmi-ñēeh', hi- ga-lii' jma- lä- la' jma- kih' hi- na-juu'. Kyaah' he-ja- ga-juu' lä-hii' nē' hi- cha- cha' jmi-ñēeh'.

⁴Jee' ga-tē' uu' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- nē' jmi-juuh- kyaah' lä-kaa- jee' hya- jmi- gwa- pih'. Lä-kye- he- ja- ga-lii' jma- ka-läh'.

⁵Lä-cha'h' ja- ga-nuun' ga-hlēēh' ángel hi- laa' juu' jmi-, ga-jäyh':

—Jnaah' lluu' laah' hne-, Dsa-jøøh' kyaan-. Hne- laah', hi- ma' laah', hi- na-jngēēh', jēēh' ma-llah' ba' hne- ta' kih' dsa-. ⁶Kih' he- ga-tuuy' jma- hi- na-jngēē' kyaah' hi- kih' hi- ga-ngēē' juu' kyah', he- ja- hne- kwēēyh' hiih' jma- ka-läh', he- teeh' jwii' kiyh'.

⁷Lä-ja- ga-nuun' kih' jñah' hi- ga-hlēēh' jee' chih' na'hyoo', ga-jäyh':

—Dsoo' ba, hne- Dio Dsa-jøøh' kyaan' hi- cha- ga-lä-jē- be' kih'. Hne- ba- ma-llah' ta' kyaah' ju'dsoo' lä-koo- lle' kih'.

⁸Jee' ga-tē' kyeē' ángel he' ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- nē' hyoo-. Lä-ja- ga-lä-cha- be' kih' hyoo- mah' jmee' kaa- dsa- kyaah' je-.

⁹Ga-lä-llii' hyoo- lä-jiih' ga-kaa- dsa-. Ni- lä-ja- sa- ga-lä-dsaa- dsēy' mah' ma' jmeey' juuh- kih' Dio. Lla- he- ja-, ga-mi-kwah' bih' kih' Dio hi- lih' cheē' lä-jē- he- wii' ja-.

¹⁰Jee' ga-tē' hñaa' ángel ga-jää' kyaah' kiyh' ta- nē' jee' gya' jmee' hih- jah' laa' na'høø' he'. Hi- lä-kaa- hwa' jee' ma' jmeey' hih' ga-la' na-hoo-, lä-jiih' ga-jñaa'h' dsa- na-siih', kih' he- ma' jēēy- wii'. ¹¹Koo- ka-läh' ga-mi-kwayh' kih' Dio hi- gya' gyaah' jmi-gyuu' kih' he- ma' jēēy- wii' hi- kih' dsoo' he- la' na'høø' ja-. Pero ni- lä-ja- sa- ga-lä-dsaa- dsēy' he- ma' jmeey' he- hñih'.

¹²Jee' ga-tē' jñee' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- nē' jmi-juuh- he- cheē- Eufrate. Jmi- ja- ga-lä-kih' mah' ga-jä- ma-nallu' jwē' jee' ngē' lä-jēē- rey hi- ya- nāā' ta- jee' hya- hyoo-. ¹³Hi- ga-jēēn- uu- jmi-llē'

hlēēh' hī- jnāā' lā- jnāā' jeh' wēh'. Ya-hēē' neh' to-hoo' Dragón, hi' ya-hēē' neh' to-hoo' jah' hī- laa' na'høø' he' hi' ya-hēē' neh' to-hoo' jah' hī- ma' ngēē- juu' ta-juu'. ¹⁴ Hī- he' laa' dsa- hlēēh' hī- jmee' ja- he' koo- nēē' mah' jēē' dsa' dsa-. Dsa- nāāy' cha-nē' lā-jēē' rey lā-kaa' lā-juh' jmi-gyuu', mah' dsa-jøøyh' dsa- dsa-nāāy' dsa-jmeey' hnii- wa'ra- ga-tē' jmi-juu' jmi-goo- kih' Dio hī- cha- ga-lā-jē' be' kih'. ¹⁵ "Hī- jnā- ngaahn' na-, lā-koo- jaa- hī- hī-. Llu' la' kih' hī- na-nē', hī- hāā- hñii', hī- jmee' ta' llu'. Hī- he' sa' jā- o-hih'", ga-jāh' Dio.

¹⁶ Hī- he' ba' jah' he' ga-jmee' ga-kuh' lā-jēē- rey, koo- jee' chee- kyaah' juu' hebreo Armagedón.

¹⁷ Jee' ga-tē' gyeē' ángel ga-jāā' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- nē' lle'. Ga-lā-nuu' ga-hlēēh' koo- ki-gaa- jee' chih' gwah' gyuu' jmi-gyuu' jee' gya' Dio jmee' hih', ma' jāh': "Ma-la' ba'." ¹⁸ Lā-cha' ja- ga-jmee' je-nih', ga-hlēēh', ga-hī' ñih', hi' ga-jeh' wii' jwēte hwa', he- sa' ma-jeh' ni' koo- hā- ko- ja- jiih', ta-ko- jiih' tāāh' dsa- jmi-gyuu' la-. ¹⁹ Jee' jwii- juuh' Babilonia ga-lā-hnē- nāā', hī- jyoh' ga-jee' jwii- kaah' ga-sa' ga-hla' go-te'. Ma-ra- he- ga-teeh- ba' Dio jwii- kih' jwii- juuh- ja-, ga-cheey' nē' kih' lā-jē' go-te' he- ya-jēē' dsēy' kyaah'. ²⁰ Ga-lā-jē- hwa' he- tāāh' jee' jmi-ñeeh' ga-āāh' høø' kih'. Lā-ja- ka-lāh' ga-āāh' lā-jē- moh'. ²¹ Hī- ga-saa' nē' kih' dsa- mi-dsē' kaah' he- hii- ma' to'loo' kil. Hī- lā-jēē- dsa- cha-ga-miih- ga-mi-kwayh' kih' Dio ma' ga-jēēy' he- wii' ja-. Jēēh', koo- he- ja- ba' ma' la' juuh- ga' kih' jee' lā-jē'.

17

Heeh' Dio wii' Babilonia

¹ Ma-ngēē' he' ja-, ja' jaa- jee' lā-jēē- gyeē' ángele hī- ma' chooh- lā-jē- gyii' kyaah' mah' ga-hlēēyh' kyaah' jnā', ga-jāyh':

—Ñā- ta- la' mah' heehn- hne- ha- lā- la' he- wii' he- heeh' Dio hyaa' hī- ma' kyaah' wa' hī- cha- hī-, hī- gya' jøøh' nē' kih' cha-miih- jmi-. ² Dsa-mē' he' ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaah' lā-jēē- rey hī- chaa- hwa' la-. Hī- lā-jēē- dsa- hī- tāāh' hwa' la- ga-heē' go-te' huus-dsē- kiyh' kyaah' lā-jē- he- hñih' he- ga-jmeey' kyaah' dsa-mē' he'. La' lā-koo- he- ga-kwēēyh' jmi-llii' he- hāā' jwēte.

³ He-ja- ga-jāā' jmi-llē' jnā' koo- hwa' kii- jee' sa' kwa- ni' miih-. Jee' ja- ga-jēēn- jaa- dsa-mē' hī- ma' dsēē- jaa- jah' gyuu'. Lā-kaa- nē' kih' jah' he' na-sii' jmi- he- mi-kwah' kih' Dio, hī- ma' lle' gyii' lley' kyaah' gya' jøø'.

⁴ Dsa-mē' he' ma' kyeh' hmiih- hee- gyuu' hī- gyuu' lāh-, he- na-lū' kyaah' ku'nøø', hī- kyaah' ku' he- la' na-hñaa'. Ma' chooyh- koo- kyaah' he- na-la' kyaah' ku'nøø' jee' ma' na-kah' kyaah' lā-jē- he- la' o-hih- he- ma' jmeey'.

⁵ Ma' na-sii' cha'kyey', koo- jmi- he- sa' lā-ngēē' jne', he- ma' jāh': "Jwii- juuh- Babilonia. Choo' dsa-mē' hī- kaa' wa' hī- cha- hī-. Choo' lā-jē- he- jmee- na-hāāh' dsē- jne'." ⁶ Ga-lā-liih- he- ma' hee' dsa-mē' he' kyaah' jma- kih' hī- na-jngēē', hī- kyaah' jma- kih' hī- ga-juu' kwaan' kih' Jesús. Ma' ga-jēēn- dsa-mē' he' ga-lā-dsaa- dsēn- jwēte. ⁷ Mah' ga-jāh' ángel he' siih' jnā':

—¿He-la' dsaa- hoh'? Jnā' mi'jnāān' kyah' he- sa' lā-ngēēh' hne- kih' dsa-mē' na-, hī- lā-ja- kih' jah' laa' na'høø' hī- jāāy' na-, hī- lle' gyii' lle'

kyaah' gya' jøø'. ⁸ Jah' hi- ma-jëeh' na-, ma' laa' hi- na' mo'so' laay'. Hi- na- na- ya-hëe' neh+ too- ñih' kih' cha'je-, jãä' ja-ga' dsooy' gyi'jwii'. Lã-jëe- hi-tãäh' hwa' la- hi- sa-na-sii- jmi- kih' në' je- jee' na-sii- jmi- kih' lã-jëe- hi-na'jnãä' kih' Dio lã-jiih' ma' ga'nøø' jmi-gyuu+, lã-jëe- hi- he' lã-dsaa' dsëy' wa'ra-ga-jëey' jah' he', hi- ma' laa', hi- na' mo'so' laay', hi- hi- na' ga-lã-jnãä' ka-lãh'.

⁹ He- jwahn' la-, la' kih' hi- cha- huu'dsë- llu' kih'. Lã-jë- gyii' lle' jah' he', la' kwaan- gyii' moh' jee' gya' dsa-më' he'. ¹⁰ Hi- la' kwaan- laa' gye' rey ka-lãh'. Hñaä' rey he' mo'so' laay' ta. Chaa- ga' jaa-, hi- chaa- ga' jñah' hi- sa-ga' ma' ja-. Ga' ma' ja- hi- he', jmee- bii' kiyh' mi-heey' ko-hwëe' ba'. ¹¹ Jah' hi- ma' laa' he', hi- na' mo'so' laay', hi- he' laa' jee' ga-të' jñaä' rey ka-lãh'. Hi- laay' jaa- kih' jee' lã-jëe- gye' rey he' hi- dsoo' gyi'jwii'.

¹² Lã-jë- gya' jøø' he- ma-jëeh' ja-, la' kwaan- gya' rey hi- sa-ga' ma-løø' jmee' hih-. Koo- hor- ba'hyoyh+ jwë' leey' rey mah' jmeey' ko-jøh' kyaah' jah' laa' na'høø' he'. ¹³ Ga-lã-jëe- gya' rey he' dsa-tayh' juu' kwee-, mah' tooyh+ goo' jah' hi- laa' na'høø' he' he- jmeey' hih' kih' dsa- jmi-gyuu+. ¹⁴ Hi- lã' ja-teey' kyaah' Borrego mäh'. Pero Borrego mäh' he' liyh' ba' wa'ra-ga-teey' kyaah'. Jëeh', hi- he' he' Rey hi- kye- në' kih' jee' lã-jëe- Rey, hi- laay' jøøh' kih' jee' lã-jëe- Dsa-kaah'. Hi- lã-jëe- hi- tãäh' kyaayh', ma-na-teeh' kyaay', ma-na-lleeh', ja' ba' hi- mi-teh' kiyh'.

¹⁵ Hi- ga' jäh' ángel siyh' jnã' ka-lãh':

—Lã-jë- jmi- he- ma-jëeh' jee' ma' gya' hyaa' hi- kaah' wa' hi- cha- hi-, la' kwaan- lã-jë- jee' jwii-, lã-jëe- dsa-, lã-kaa- hwa' jee' tãäh' dsa- jmee' hih-, hi- lã-jëe- dsa- hi- hlëeh' lã-koo- juu'. ¹⁶ Hih' jah' hi- laa' na'høø' he' kyaah' lã-jë- gya' jøø' kih', jmeey' na-høøh' kih' hyaa' hlëeh' he'. Ja- jiih' bëey' kyaah' o-hih' kih', jnguyh' kih', hi- jëy' kyaah' je-. ¹⁷ Jëeh' Dio ba' hi- ga-tooh- huu'dsë- neh+ tuh-dsë' lã-jëe- rey he' mah' jmeey' lã- hnøø' Dio he- dsa-tayh' juu' kwee- mah' laay' jøøh' jah' hi- laa' na'høø' he', lã-jiih' lã-te' lã-koo- jäh' juu' kih' Dio. ¹⁸ Hi- dsa-më' hi- ma-jëeh' na-, la' kwaan- koo- jwii- juuh- he- jmee- hih' kih' lã-jëe- rey hi- chaa- hwa' la-.

18

Ga'hëe' jwii- Babilonia

¹ Ma-ngëe' he- ja-, ga-jëen+ jñah' ángel hi- ga-jñaä' gyuu' jmi-gyuu+ kyaah' cha-miih- be'. Hi- hwa' la- ga-lã-jnã' jëe- go-te' kyaah' jmëe' kiyh'.

² Ga-hlëeyh' kyaah' lã-jë- be' kiyh', ga-jäyh':

Ma-jã' ta' hwa', ma-jã' ta' hwa' Babilonia jwii- juuh-.

Ma-lii- cha'neh' kih' lã-jëe- hi-sa-llu'.

La' høø' lã-jëe- jmi-llë' hlih',

hi- la' sii- kih' lã-jëe- ta' hi- laa' na'høø' hi- sa- lã-jëe- jne'.

³ Jëeh', ga-lã-jëe- dsa- hi- chaa- hwa' la-, ga'hëe' go-te- huu'dsë- kih' kyaah' lã-jë- he- la' o-hih- he- ma' jmeey' jee' ja-.

La' lã-koo- he- ga-hiyh' jmi-llii' he- hãä' go-te' ba'.

Lã-jëe- rey hi- chaa- hwa' la- ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaayh'.

Dsa- hi- ma' nøø' hmooh' kih', hi- ma' tãäh' lã-kaa- jmi-gyuu+ ga-lã-chay' kuu',

kih' he- ma' hniy' he- ma' cha- ga-ngëe' jwëe' kih' dsa-më' he', ga-jäh' ángel.

4 Jā-ga' ga' nuun' jyoh' juu' gyuu^h jmi-gyuu^h he' ma' jāh':
 Hnāh' hī- lāa' dsa- kyaan⁺, hwēē- hnāh' jee' kih' dsa- he'
 mah' sa' kwah' dso'kye- kiyh' kyah' hnāh',
 mah' sa' tēēh' hnāh' he- wii' he- jā- nē' kiyh'.

5 Jēēh', he- ma-ngēē' jwēē' dso'kye- kiyh', ma-lloo' lā- ga-tē' gyuu^h
 jmi-gyuu^h.

Na' ma-tē' hor- koo- Dio jwii- kwaat- kih' he- hiih' he- ma' jmee- dsa- he'.

6 Kwēēyh' kiyh' lā-koh' te' he- ga-kwēēyh' jñah'.

Mi-hmaah' to' juh' kiyh', lā-koh' te' he- ga-jmeey'.

Ga-kwēēyh' jñah' ga-hih' jmi- hāā'.

Kwēēyh' kiyh' na' hih' to' juh' kō-ja-.

7 Lā-koh' te' ma-jmāy' hñiiy' jōōh', lā-koh' te' he- llu' he- ma' chaay-, kō-ja-
 he- wii' kwēēyh' ka-lāh'.

Jēēh', ma' jmeey' hu-dsē-:

“Laan' jōōh' lā-koo- hī- jmee- hih', chaay- ba' dsa-nūuh- kyaan⁺, sa' cha-
 he- kih' he- jēēn' wii'.”

8 He-ja- kyaah' koo- jmi' ba', joh' he- wii' sa' jā- nē' kiyh', jā- jngiih' kiyh', jā-
 hooyh', jā- kyoyh'.

Hi- kaay' kyaah' je-, jēēh' Dio Dsa-jōōh' jnān, hī- cha- cha-miih- be' kih',
 llay' ta' kih' jwii- ja-.

9 Lā-jēē- rey hī- tāāh' hwa' hī- ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaah' dsa-mē' he'
 hi' ma' chaay- llu' kyaayh', hī- he' ki'hooh' kiyh' wa'ra- ga-jēēy' hwēē- nē'
 jee' kaay-. 10 Uu' ba' dsa-taayh', kih' he- lā-goyh' jēēy' he- wii' he- jā- nē' kih'
 jwii- ja-, jāyh':

—He- ba' che- jwii-, jwii-, Babilonia jwii- juuh- na-, he- ma' jmee- hih'.
 Jēēh', kyaah' koo- hor- ba', ma-ja- jwiz- kyah'.

11 Dsa- hī- ma' nōō' hmooh' kih' lā-kaa- hwa', ki'hooh' kih' jee' jwii- ja-.
 Jēēh', mo'so' chaay- hī- la' lōō' kiyh'. 12 Lōō' kih' ku'nōō', kuu' tōō-, lā-jē- nēē'
 kuu' hmooh', hmiih- lino, hmiih- gyuu^h, hmiih- ceda, hmiih- gyuu^h lāh-, hma-
 he- hii- mi' jwii-, lā-jē- ga' he- jnā' na'hñaa' he- na' la' kyaah' ja' elefante,
 kyaah' hma- he- hmooh', kyaah' nē' nōō' kyaah' wa' he- cha- he- nē', hi'
 kyaah' kuu' jih'. 13 Lōō' kih' kyah' hma-, ki' ma', jmi- mi' jwii-, wa'chu-,
 mirra, naa' mi' jwii-, jmi' mi' jēh' ma-āā-, naa' he- kuh- dsa-, harin llu',
 kyaah' mi' trigo, loo', borrego, kya'juh', carret. Hi' ma' hnēēy- lā-jēē- hī-
 na' hnēē' jmee' ta' ma-ke' laay' dsa- jmi-gyuu^h. 14 Ma' jāyh' siiyh' jwii- ja-:

—Lā-jē- he- ma' hee' hoh', ma-jā- ta' koo' ba' ja-. Lā-jē- he- jmā'ōō' kyah'
 ma-dsa' go-te-. Jih'koh' mo'so' tēēh'.

15 Lā-jēē- hī- ma' hñii' he- ja-, ga-lā-chay' cha-miih- kuu' lā-koo- ma'
 hñiiy' kih' jwii- oo-. Uu' ba' dsa-taayh', kih' he- lā-goyh' jēēy' he- wii' he-
 jā- nē' kih' jwii- ja- mah' ki'hooyh', 16 jāyh':

—He- ba' che- jwii-, jwii-, Babilonia jwii- juuh- jee' ma' tāāh' dsa- hī- ma'
 kēh- hmiih- lino na-kaah' gyuu^h lāh-, ma' na-lēēy' kyaah' ku'nōō' hi' kyaah'
 lā-jē- kuu' he- jnā' na'hñaa'. 17 Jēēh', kyaah' koo- hor- ba' ma-dsa' lā-jē- kuu'
 he' ma' chay-.

Hi' ga-lā-jēē- juu' barco, hi' lā-jēē- ga' hī- ma' ga-nāā' neh', kyaah' hī- ma'
 kooh- barco, hi' lā-jēē- hī- ma' jmee- ta' cha'jmi-ñeeh' ga-taah' uu' ba', 18 jēēy-

lä⁺koō⁻ ma⁻ hwëē⁻ ñe⁻ ma⁻ koo⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Ga⁻taayh⁻ ga⁻tooyh⁺ miih⁺, ma⁻ jäh⁺:

—Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh⁺ jwii⁻ he⁻ la⁺ lä⁻koō⁻ jwii⁻ juuh⁻ na⁻.

19 Lä⁻jëē⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ka⁺ hløø⁻ mah⁻ ga⁻huuy⁺ lley⁺ hi⁻ ga⁻ki⁺ ga⁻hooyh⁺, ma⁻ jäh⁺:

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwii⁻, jwii⁻, jwii⁻ juuh⁻ na⁻. Ga⁻lä⁻jëē⁻ ba⁻ hi⁻ na⁻høø⁻ barco cha⁻ji⁻ñeeh⁻ ma⁻lä⁻chay⁺ kuu⁺ kyaayh⁺, kih⁺ he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kuu⁺ kih⁺ jwii⁻ na⁻. Kyaah⁺ koō⁻ hor⁻ ba⁻ ma⁻ hee⁻ go⁻te⁻.

20 Lä⁻jëē⁻ hnäh⁺ hi⁻ tääh⁺ gyuu⁺ ji⁻gyuu⁺, wa⁻ chaah⁻ hnäh⁺ llu⁺. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁺ hnäh⁺ hi⁻ na⁻jngëē⁺, hnäh⁺ apóstole, hi⁻ hnäh⁺ hi⁻ ga⁻ngëē⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻. Jëeh⁺ ma⁻ teeh⁻ Dio jwii⁻ kih⁺ jwii⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁺.

21 Ma⁻ngëē⁺ he⁻ ja⁻, jaa⁻ ángel hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁺ ga⁻kay⁺ koō⁻ mi⁻kuu⁺ juuh⁻, lä⁻koō⁻ juuh⁻ cha⁻too⁺ kih⁺ molii⁺, ga⁻jwäy⁺ cha⁻ji⁻ñeeh⁻ mah⁻ ga⁻jäh⁺:

—Ja⁻ba⁻ lä⁻na⁻, wi⁺ hla⁺ Babilonia jwii⁻ juuh⁻, jih⁺koh⁺ mo⁻so⁺ lä⁻jnä⁺ ka⁻lä⁻h⁺. 22 Mo⁻so⁺ lä⁻nueh⁺ hi⁻ tu⁻ he⁻ choo⁺ cha⁻ miih⁻ síñe⁺, ni⁻ jñah⁺ ga⁻të⁻, ni⁻ hi⁻ juu⁺ luu⁺ hma⁻ta⁻, ni⁻ hi⁻ juu⁺ luu⁺ hoo⁺ mo⁻so⁺ lä⁻chaa⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁺. Ni⁻ hi⁻ ga⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻ he⁻ che⁻ he⁻ ta⁻ mo⁻so⁺ lä⁻chaa⁻. Ni⁻ molii⁺ mo⁻so⁺ hi⁻ ka⁻lä⁻h⁺. 23 Ni⁻ mo⁻so⁺ lä⁻jnä⁺ je⁻ kih⁺ mi⁻së⁺ jee⁻ na⁻ kyah⁺, ni⁻ mo⁻so⁺ lä⁻nueh⁺ miih⁺ kih⁺ ji⁻ jee⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻ dsa⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁺. Jëeh⁺, lä⁻jëē⁻ hi⁻ ma⁻ dsa⁻lla⁻ hmooh⁺ jee⁻ na⁻ kyah⁺ ma⁻laa⁺ kaa⁺ kih⁺ ji⁻gyuu⁺. Hi⁻ kyaah⁺ ji⁻nah⁺ kyah⁺ ga⁻lä⁻gaa⁻ lä⁻jëē⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁺.

24 Jee⁻ jwii⁻ na⁻ na⁻bääh⁺ jma⁻ kih⁺ lä⁻jëē⁻ hi⁻ ga⁻ngëē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio kyaah⁺ lä⁻jëē⁻ hi⁻ na⁻jngëē⁺, hi⁻ kih⁺ lä⁻jëē⁻ ga⁻jñah⁺ hi⁻ ga⁻juu⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁺.

19

1 Ma⁻ngëē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻nuun⁺ ga⁻hlëeh⁺ jwëē⁺ dsa⁻ gyuu⁺ ji⁻gyuu⁺, ma⁻ jäh⁺:

¡Aleluya! Dio, Dsa⁻jøøh⁺ jñän⁺ hi⁻ lää⁻ jne⁺, wa⁻ gah⁺ jnih⁺, wa⁻ jmeen⁻ juuh⁻ kiyh⁺, hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁺.

2 Jëeh⁺ ma⁻ llay⁺ ta⁻ kyaah⁺ ju⁻dsoo⁺, lä⁻koō⁻ lle⁻ kih⁺ jmeey⁺.

Ma⁻llay⁺ ta⁻ kih⁺ hyaa⁺ hlëeh⁺ he⁻, hi⁻ ga⁻hee⁺ lä⁻jëē⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻ kyaah⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ la⁺ o⁻hii⁺ he⁻ ma⁻ jmeey⁺.

Ma⁻teeyh⁻ ba⁻ jwii⁻ kih⁺ hyaa⁺ he⁻, hi⁻ ga⁻tuu⁺ jma⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻he⁻ kih⁺ Dio.

3 Koō⁻ ka⁻lä⁻h⁺ ga⁻jäh⁺:

—¡Aleluya! Ñe⁻ he⁻ hwëē⁻ jee⁻ kaa⁻y⁻, soo⁺ ga⁻lä⁻jë⁻ joh⁺ ji⁻gyuu⁺ cha⁻.

4 Hi⁻ lä⁻jëē⁻ gyii⁺kyee⁺ dsa⁻gyuu⁺ kyaah⁺ kyeē⁺ jah⁺ he⁻, ga⁻juuh⁺ jñey⁺, ga⁻jyoo⁺ mo⁻nëy⁺ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁺ mah⁻ ga⁻jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio hi⁻ gya⁻ jmee⁻ hiih⁺, ga⁻jäh⁺:

—Wa⁻ la⁺ lä⁻ja⁻. ¡Aleluya!

5 Lä⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ gya⁻ Dio jmee⁻ hiih⁺ ga⁻lä⁻nueh⁺ koō⁻ juu⁺ he⁻ jäh⁺:

Kwa⁻ hnäh⁺ tíhmaah⁺ kih⁺ Dio jñän⁺ lä⁻jëē⁻ hnäh⁺ hi⁻ jmee⁻ ta⁻he⁻ kiyh⁺, lä⁻jëē⁻ hnäh⁺ hi⁻ gayh⁺, lä⁻jøøh⁺ lä⁻mäh⁺.

Lä⁻cha⁻ jmi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻jee⁻ goo⁻ Borrego mäh⁺

6 Ja⁻ga⁻ ga⁻nuun⁺ lä⁻koō⁻ he⁻ ga⁻hlëeh⁺ jwëē⁺ dsa⁻, ga⁻hi⁻ goo⁻ lä⁻koō⁻ hi⁻ jee⁻ jyoo⁺ cha⁻miih⁻ jmi⁺, lä⁻koō⁻ hi⁻ jee⁻ nü⁻, ma⁻ jäh⁺:

¡Aleluya, jëeh' Dio Dsa-jøøh' jnän' hi- cha- ga-lä-jë- be' kih', ma-løø' jmee- hih'!

7 Wa' chaa- jne' llu', wa' jëë- dsë- jne', wa' jmeen' juuh- kiyh'.

Jëeh' ma-të' jee' jee' goo- Borrego mäh', ma-na'lluu' ba' mëy'.

8 Ma-na-ngëy' jwë' këyh' hmiih- lino he- na-jngii' he- la' jih'gyeh'.

Jëeh' hmiih- lino ja-, la' kwaat- ta' llu' he- ga-jmee' lä-jëë- hi- na-jngëë'.

9 Ja-ga-ga-jäh' ángel he', siih' jnä':

—Lä-la-sii': "Llu' la' kih' hi- na-teeh' jmee' ma-nuu' jee' jee' goo- Borrego mäh'."

Mah' ga-jäyh' ka-läh':

—He- la- ba' ja-, juu' he- la' ju'dsoo' kih' Dio.

10 He- ja- ga-juuhn' jnën- huu' ti' ángel he' mah' ga-jmää- jnih' jøøh'. Pero ga-siiyh' jnä':

—Ta' jmee- lä- na-. Jëeh' kwee- ba' laan' kyaah' hne- jee' jmeen- ta he' kih' Dio kyaah' øøh' hne- hi- tääh' chooh- koo- hwëh- juu' kih' Jesús. Jmee' juuh- kih' Dio ba'.

Jëeh', hi- kwa- juu' kih' Jesús, hi- he' ba' hi- ngëë- juu' kih' Dio.

Hi- dsëë- kya'jih' tää-

11 Ja-ga-ga-jëën' gyuuh' jmi-gyuu- na-na', ga-jëën- jaa- kya'jih' tää-. Hi- ma' dsëëy' he', cheey-: Hi- Mi-te' Juu', hi- cheey-: Ju'dsoo' Jmah'. Jëeh', kyaah' ju'dsoo' teey' kyaah' dsa-, hi- lä-ja- llay- ta' ka-läh'. 12 Mi'nëy' ma' la' lä-koo- jee' hya- je-, ma' lley- cha- miih- coron. Ma' na-sii- koo- jmi- he- ni- jaa- sa- ma-ngëë', jaa- hñii' bih' ma' ngëëy'. 13 Ma' kyeyh' koo- hmiih- he- ma- na- hee' kyaah' jma-. Jmi- kiyh' ma' chee-: Juu' kih' Dio. 14 Lä-jëë- hløø' hi- tääh' gyuuh' hi- ma' chaa' kaah' kih' hi- dsëë- kya'jih' tää-, ma' kyeyh' hmiih- lino jnaah' jwërte, tøø- hi- na-jngii'. 15 Ma' go-hii' hooy' koo- ñe'tuuh' chuuh- he- jmee' dsoo' kih' lä-jëë- hi- chaa- hwa' la-, hi' jmeey' hih' kiyh' kyaah' hma-hiih- he- la' ñe'. Hi- he' jleeh' mi-jëh' jee' tääh' mah' hwëë- jmih' kih'. He- la- la' kwaat- he' wii' he- na' ga' chee' Dio hi- cha- ga-lä-jë- be' kih'. 16 Në' hmiih- kiyh' hi- ta- koo- jwoo' sa'kyey- na-sii- hwëh' he- jäh' lä-la-: "Hi- la- he' Rey hi- kye- në' kih' jee' lä-jëë- Rey, hi- laay' jøøh' kih' jee' lä-jëë- Dsa-kaah'."

17 Mah' ga-jëën- jaa- ángel hi- cheh' në' hyoo-, kyaah' lä-jë- be' kih' ga-hlëëyh' lä-jëë- ta' hi- hëë-, ga-siiyh':

—Ya-nää' hnäh' mah' go'taah' hnäh' ko-jøh' jee' kwa' Dio he- kuh' hnäh' koo- ma-nuu' juuh-. 18 Kuh' hnäh' ngo' kih' rey, ngo' kih' juu' hløø', ngo' kih' hi- cha- cha- miih- be' kih', ngo' kih' kya'jih' lä-kye- kih' hi- wiiy', ngo' kih' hi- na-hnëë' jmee' ta' hi' kih' hi- sa- na-hnëë', lä-jøh' lä-mäh' —ga-jäh' ángel he'.

19 Hi- ga-jëën- jah' hi- laa' na'høø' he', kyaah' lä-jëë- rey hi- tääh' hwa' la- kyaah' hløø' kyaay', hi- ga-kuh' mah' jmeey' hñii- kyaah' hi- dsëë- kya'jih' tää- hi- kyaah' hløø' kyaay' ka-läh'. 20 Jee' ja- ga-saayh' jah' hi- laa' na'høø' he' kyaah' hi- ga-ngëë' juu' ta-juu' kiyh'. Hi- hi- ga-ngëë' juu' ta-juu' he', ga-jmeey' cha- miih- he- juh- gaa- cha-në' jah' hi- laa' na'høø' he'. Lä-jwë' ja-, ga-mi-gaay- lä-jëë- hi- ga-kwaa' hñii' ga-laa' lii- kih' jah' hi- laa' na'høø' he'. Hi- ga-mi-gaay- lä-jëë- hi- ga-jmee' juuh- kih' heeh' kiyh' ka-läh'. Lä- ma-jiiyh' ja- lä-uuy' ga-jwää' dsiih' cha-je- juuh- kih' gyi'jwii' jee' koo- kyaah'

azufre. ²¹ Hi⁻ lä⁻ jëë⁻ ga⁻ jñah⁻ dsa⁻ ga⁻ juu⁻ kyaah⁻ ñe⁻ tuuh⁻ chuu⁻ he⁻ ma⁻ go⁻ hñ⁻ hoo⁻ hi⁻ ma⁻ dsëë⁻ kya⁻ jñh⁻ he⁻. Lä⁻ jëë⁻ ta⁻ ga⁻ kuh⁻ ngo⁻ kiyh⁻ lä⁻ jñih⁻ ga⁻ këë⁻.

20

Koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻

¹ Ga⁻ jëën⁻ jaa⁻ ángel hi⁻ ga⁻ jñaa⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻, hi⁻ ma⁻ chooh⁻ jo⁻ ñe⁻ kih⁻ too⁻ ñiih⁻ kih⁻ cha⁻ je⁻, hi⁻ ma⁻ chooyh⁻ koo⁻ caden⁻ juuh⁻. ² Ga⁻ saayh⁻ Dragón, miñ⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ llo⁻ joo⁻ he⁻, ja⁻ ba⁻ hi⁻ chee⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁻, hi⁻ chee⁻ biñ⁻ Tana⁻ ka⁻ läh⁻. Ga⁻ hñuuh⁻ dsih⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻. ³ Ga⁻ jwää⁻ dsih⁻ neh⁻ too⁻ ñiih⁻ kih⁻ cha⁻ je⁻, mah⁻ ga⁻ jney⁻ kwee⁻ ho⁻ haah⁻ ja⁻. Mah⁻ lä⁻ ja⁻, sa⁻ ya⁻ hëëy⁻ mi⁻ gaa⁻ gyoh⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁻ lä⁻ jñih⁻ dsëë⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻. Ga⁻ ma⁻ ngëë⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻, jmee⁻ biñ⁻ cheeyh⁻ miñ⁻ jmiñ⁻.

⁴ Hi⁻ ga⁻ jëën⁻ cha⁻ miñ⁻ hma⁻ sii⁻, jee⁻ ma⁻ tääh⁻ hi⁻ na⁻ ngë⁻ jwë⁻ laa⁻ ta⁻, he⁻ ba⁻ hi⁻ ga⁻ ku⁻ dsa⁻ lle⁻ kwaan⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻ ju⁻ dsoo⁻ kih⁻ Jesús hi⁻ kwaan⁻ kih⁻ juu⁻ kih⁻ Dio ka⁻ läh⁻. Sa⁻ ga⁻ jmääy⁻ jòh⁻ jah⁻ hi⁻ laa⁻ na⁻ hoo⁻ he⁻ ni⁻ hëeh⁻ kiyh⁻. Ni⁻ sa⁻ ga⁻ kway⁻ ma⁻ le⁻ lii⁻ cha⁻ kyey⁻, ni⁻ ma⁻ gooy⁻. Hi⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ jñih⁻ ka⁻ läh⁻ mah⁻ ga⁻ jmeey⁻ hih⁻ kyaah⁻ Cristo koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻. ⁵ He⁻ la⁻ ja⁻ to⁻ në⁻ he⁻ lä⁻ jñih⁻ dsa⁻. Pero jee⁻ lä⁻ jëë⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻ juu⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ kwaan⁻, sa⁻ lä⁻ jñih⁻ ko⁻ jòh⁻ kyaayh⁻. Ga⁻ ma⁻ dsëë⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻, ja⁻ ga⁻ lä⁻ jñiyh⁻. ⁶ Llu⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ tëë⁻ lä⁻ jñih⁻ to⁻ në⁻, hi⁻ he⁻ na⁻ jngëë⁻. Leey⁻ jmi⁻ dsa⁻ kyaa⁻ Dio ba⁻, hi⁻ kyaa⁻ Cristo ka⁻ läh⁻, hi⁻ jmeey⁻ hih⁻ ko⁻ jòh⁻ kyaayh⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻. Hi⁻ he⁻ mo⁻ so⁻ juuy⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ juu⁻ dsa⁻ jee⁻ ga⁻ të⁻ to⁻ jñih⁻.

Dsoo⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁻ cha⁻ je⁻ juuh⁻

⁷ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ dsëë⁻ koo⁻ mil ji⁻ ñe⁻, lää⁻ Tana⁻ jee⁻ na⁻ jñëë⁻. ⁸ Mah⁻ dsooy⁻ mi⁻ gaay⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ lä⁻ jë⁻ kyë⁻ kiih⁻ jmi⁻ gyuu⁻, mi⁻ gooy⁻ kih⁻ Gog kyaah⁻ Magog, jòy⁻ jwëë⁻ dsa⁻, lä⁻ koo⁻ mi⁻ sii⁻ he⁻ cha⁻ cha⁻ hoo⁻ jmi⁻ ñeeh⁻, mah⁻ dsa⁻ nääy⁻ jee⁻ hñii⁻. ⁹ Lä⁻ kaa⁻ lä⁻ juh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ ga⁻ hwëëy⁻, ga⁻ nääy⁻ ta⁻ jee⁻ jwii⁻ na⁻ jngii⁻ kih⁻ Dio he⁻ tih⁻ dsëy⁻ cha⁻ miñ⁻. Ga⁻ taayh⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jñi⁻ kih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻ mah⁻ tëey⁻ kyaah⁻. Hi⁻ ga⁻ jyoo⁻ Dio je⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ mah⁻ ga⁻ jëëy⁻ go⁻ te⁻. ¹⁰ Hi⁻ sa⁻ llu⁻ hi⁻ ma⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻ ga⁻ jwää⁻ dsih⁻ cha⁻ je⁻ juuh⁻ jee⁻ koo⁻ kyaah⁻ azufre, jee⁻ hää⁻ jah⁻ laa⁻ na⁻ hoo⁻ he⁻ kyaah⁻ hi⁻ ga⁻ jmee⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻. Jee⁻ ja⁻ jëëy⁻ wii⁻ lä⁻ jmiñ⁻ lä⁻ hwë⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ joh⁻ jmiñ⁻ cha⁻.

Wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio jwiz⁻

¹¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jëën⁻ koo⁻ hma⁻ sii⁻ juuh⁻ tòø⁻, hi⁻ ga⁻ jëën⁻ hi⁻ ma⁻ gya⁻ në⁻ kih⁻. Ga⁻ ääh⁻ go⁻ te⁻ gyuu⁻ hwa⁻ cha⁻ nëy⁻, mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁻ lii⁻ go⁻ te⁻ ha⁻ jee⁻ ma⁻ la⁻. ¹² Hi⁻ ga⁻ jëën⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ juu⁻, lä⁻ jòh⁻ lä⁻ mäh⁻ tääh⁻ cha⁻ në⁻ Dio. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ na⁻ je⁻, hi⁻ ga⁻ na⁻ ga⁻ jyoh⁻ je⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ jmiñ⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ jñää⁻ kih⁻ Dio. Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻, ga⁻ nòø⁻ ta⁻ kiyh⁻ lä⁻ koo⁻ te⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ kiyh⁻ në⁻ je⁻ jee⁻ lle⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻. ¹³ Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ juu⁻ cha⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ ga⁻ hwëëy⁻ ga⁻ taayh⁻ cha⁻ në⁻ Dio. Hi⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻ tääh⁻ cha⁻ je⁻ ga⁻ hwëëy⁻ ga⁻ taayh⁻ cha⁻ në⁻ Dio. Lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ ga⁻ nòø⁻ ta⁻ kiyh⁻ lä⁻ koo⁻ te⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻. ¹⁴ Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻ hi⁻ tääh⁻ cha⁻ je⁻ ga⁻ jwää⁻ dsih⁻ cha⁻ je⁻ juuh⁻. He⁻ ja⁻ la⁻ jee⁻ ga⁻ të⁻ to⁻ jñih⁻ he⁻ juu⁻ dsa⁻. ¹⁵ Hi⁻ sa⁻ ga⁻ jñò⁻ jmiñ⁻ kih⁻ në⁻ je⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ jmiñ⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ jñää⁻ kih⁻ Dio, ga⁻ jwää⁻ dsih⁻ cha⁻ je⁻ juuh⁻.

21

Gyuuuh' jmi-gyuuu' hmëë' kyaah' hwa' hmëë'

¹ Ga'jëën' koo' gyuuuh' jmi-gyuuu' hmëë', hi' ga'jëën' koo' hwa' hmëë', jëeh' gyuuuh' jmi-gyuuu' hi' hwa' he' ma' la' to' nê' ma-ngëë' ba' ja'. Hi' jmi-nëeh' mo'so' cha' ga'. ² Jnä' Jwaa' ga'jëën' koo' jwii' na' jngii' he' chee' Jerusalén hmëë' he' ga'jyoo' gyuuuh' jmi-gyuuu' kih' Dio, lä'koo' jaa' dsa' më' hi' ma' na'lluu' kih' dsa' ñuuuh' kyaä'. ³ Ja' ga' ga'nuun' koo' juu' ga'hlëeh' kii' he' ja' gyuuuh' jmi-gyuuu' he' ma' jäh':

—Hee' la' hne' kih' Dio he' chih' jee' kih' dsa' jee' gyay' ko' jøh' kyaayh'. Dsa' he' lee' jwii' kiyh'. Hi' Dio gya' ko' jøh' kyaayh' hi' ja' ba' hñii' Dio lee' Dio kyaay'. ⁴ Jee' ja' mi' kih' Dio jmi' he' tuu' mi' nê' dsa', jee' ja' mo'so' juuy' jih' koh', ni' mo'so' ki'hooyh', ni' mo'so' cha' ga' jee' mo' jii' kiyh', jëeh' ma'ngëë' ba' lä'jê' he' to' nê' —ga'jäh'.

⁵ Hi' ma' gya' jmee' hih' he' ga'jäh':

—Jnä' jmeen' hmëë' lä'jê' go'te' he' cha'.

Koo' ka'läh' ga'siiyh' jnä':

—Sii' he' la'. Jëeh' juu' la' sa' na' hëe', la' ju'dsoo' jmah'.

⁶ Hi' ga'jäh':

—Ma' la' ba'. Jnä' he' laan' lä'koo' hwëh' A kyaah' hwëh' Zeta, jnä' he' ma' laan' jää' ja' ga' nøø' jmi-gyuuu', hi' lä'jiih' hee' jmi-gyuuu' lä' ma' laan' ja' ba'. Hi' lä' kii' dsë', jnä' kwan' hiih' jmi' he' la' cha' ba' he' jmee' chaay' tää'. ⁷ Hi' ga'lih' mi'te', hyoyh' lä'jê' he' la'. Jnä' leen' Dio kyaay', hi' hi' he' lee' gyuuu' kyaan'. ⁸ Pero lä'jêë' hi' goh', kyaah' hi' sa' jmee' dsoo', hi' jmee' he' sa' lä'jêë' jne', hi' jngëeh' dsa', hi' më' hi' ñuuuh' hi' kaaah' wa' hi' cha' hi', hi' jmee' ji' nah', hi' jmee' juuh' kih' dio hi' na' laa' kaaah' dsa', kyaah' lä'jêë' hi' ta' juu', hi' he' dsa' nää' cha' je' juuh', jee' koo' kyaah' azufre, jee' ga'të' to' jiih' juu' dsa' —ga'jäh' Dio.

Jee' jwii' Jerusalén hmëë'

⁹ Ja' ga' jay' jee' ma' chehn' ja', jaa' jee' lä'jêë' ángel hi' ma' chooh' gyii' kyaah' jee' ma' haa' lä'jêë' gyii' he' wii' he' ja' jee' llaa' go'te'. Ga'siiyh' jnä':

—Ñä' jee' la', mah' hääh'n' hne' dsa' më' hi' la' hmooh' lee' më' Borrego mäh' —ga'jäh' ángel.

¹⁰ Mah' ga'jøoy' kih' jmi-lle' kin' jee' ma' chih' koo' moh' juuh' ñii', mah' ga'heeyh' jnä' Jerusalén koo' jwii' juuh' he' na' jngii' he' ga'jyoo' gyuuuh' jmi-gyuuu' he' ja' kih' Dio. ¹¹ Ma' jnä' jêë' ñih' kyaah' jmeë' kih' Dio. La' jih'gyeh' lä'koo' mi'kuu' he' la' na'hñaa' jwërte, lä' la' koo' mi'kuu' jaspe, he' jêë' lä'koo' wa'hu'. ¹² Na' jnê' lä'ku' lä'jii' jee' jwii' ja' kyaah' na'hyah' juuh' hi' ñii' choo' gya'to' ho'haah'. Lä'koo' ho'haah' ja' ma' cheh' jaa' ángel, hi' nê' ho'haah' ja' ma' na' sii' jmi' ma' kih' kih' kih' lä'jêë' gya' tuu' nää' dsa' Israel. ¹³ Ta' jwoo' ta' la' ga'hya' hyoo' ma' lle' hnê' wa'haah', ta' jwoo' ta' kye' ma' lle' hnê' wa'haah' ka'läh', ja' ba' lä'ja' jwoo' ta' ñii', hnê' wa'haah', hi' ta' jwoo' ta' la' ga' dsa' hyoo' ja' ba' hnê'. ¹⁴ Jee' ma' chooh' na'hyah' ñii' ja', ma' la' kyaah' gya'to' tii'. Nê' kih' na' sii' jmi' kih' lä'jêë' gya' tuu' apóstole kyaä' Borrego mäh'.

¹⁵ Hi' ma' hlëeh' kyaah' jnä' he', ma' chooh' koo' si'hma'tah' he' lla' hih' he' na' la' kyaah' ku'nøø', kyaah' he' kay' hih' jee' jwii' ja' kyaah' wa'haah'

kih', hi' kyaah' na'hyah' kih'. ¹⁶ Jee' jwii' ja' ma' la' kye' kyeeh', kwee' ba' la' la' kyoo' la' hu'. Hi' angel he' ga'kay' hih' jee' jwii' ja' kyaah' sihma' kiyh'. Ga'te' to' mil na' dsē' to' hña' loo' kilómetro lä' kyoo', hi' ja' ba' ko' ja' te' lä' hu' hi' lä' nii' ka' läh'. ¹⁷ Ja' ga' ga'kay' hih' na'hyah' kih' jee' jwii', ga'tē' hña' loo' na' dsē' to' loo' kye' lēē', ja' ba' lä' koo' la' hih' he' koo' dsa' jmi' gyuu'.

¹⁸ Na'hyah' ja' ma' la' kyaah' kuu' jaspe. Pero jee' jwii' ja' ma' la' kyaah' ku'nøø' jmah', ma' jnä' jēē' go'te' lä' koo' wa'hu' he' na' jngii'. ¹⁹ Tii' na'hyah' kih' jee' jwii' ja', ma' na' hii' kyaah' lä' jē' kuu' he' la' na' hñaah'. To' nē' tii' na'hyah' ma' la' kyaah' jaspe, jee' ga'tē' to' ma' la' kyaah' zafiro, jee' ga'tē' hnē' ma' la' kyaah' ágata, jee' ga'tē' kye' kyaah' esmeralda, ²⁰ jee' ga'tē' hña' ma' la' kyaah' ónice, jee' ga'tē' jñii' kyaah' cornalina, jee' ga'tē' gyii' kyaah' crisólito, jee' ga'tē' jña' kyaah' berilo, jee' ga'tē' nü' kyaah' topacio, jee' ga'tē' gya' kyaah' crisopraso, jee' ga'tē' gya' koo' kyaah' jacinto, hi' jee' ga'tē' gya' to' kyaah' amatista. ²¹ Gya' to' wa'haah' ja', ma' la' gya' to' perla. Lä' koo' lä' koo' gya' to' wa'haah' ja', ma' la' koo' perla ba'. Hi' jwē' kih' jee' jwii' ja', ma' la' kyaah' ku'nøø' jmah', ma' jnä' jēē' go'te' lä' koo' wa'hu' he' na' jngii'.

²² Sa' ga' jēē' gwah' jee' jwii' ja', jēēh' Dio hi' laa' Dsa' jøøh' jnän' hi' cha' ga' lä' jē' be' kih', kyaah' Borrego mäh', hi' he' ba' laa' gwah' jee' ja'. ²³ Jee' jwii' ja' mo' so' jmee' bii' jmēē' kih' hyoo', ni' jmēē' kih' sih', jēēh' kyaah' ma' la' jmēē' kih' Dio ba' jnä', hi' Borrego mäh' ba' hi' choo' wa' je' kih' jee' jwii' ja'. ²⁴ Lä' jēē' dsa' hi' dsa' taah' lä' kaa' hwa' ja' ngēy' jee' jnä' wa' je'. Hi' lä' jēē' rey hi' tääh' jmi' gyuu' dsa' kay' jee' jwii' ja' lä' jē' he' cha' kiyh'. ²⁵ Sa' jnē' jih' koh' wa'haah' kih'. Jee' ja' le' jmi' ba' jēēh' mo' so' lä' cha' hwē'. ²⁶ Lä' jēē' dsa' hi' dsa' taah' hwa' ja', dsa' nääy' dsa' kay' jee' ja' lä' jē' nēē' he' cha' kiyh'. ²⁷ Jee' ja' mo' so' dsa' taah' ni' jaa' hi' jmee' wa' la' cha' la', ni' hi' jmee' he' sa' lä' jēē' jne', ni' hi' jmee' juu' ta' juu'. Jee' ja' dsa' taah' ma' la' hi' na' sii' jmi' kih' nē' je' kih' Borrego mäh' jee' na' sii' jmi' kih' lä' jēē' hi' na' jnä' kih' Dio.

22

¹ Ma' ngēē' he' ja', hih' angel he' na' heeyh' jnä' koo' jmi' juuh', he' jmee' chaa' dsa'. Jmi' ja' jēē' lä' jēē' wa'hu', he' hya' jee' gya' Dio kyaah' Borrego mäh'. ² Hi' dsa' ngēē' to' dsaah' cha' jwē' kih' jee' jwii' ja'. Lä' koo' lä' koo' jwoo' kih' jmi' ja', ma' tøø' hma' he' jmee' chaa' dsa', he' hii' gya' to' nēē' mii', ma' koo' nēē' lä' jaa' sih'. Kyaah' moo' kih' hma' ja', dsa' hlää' lä' jēē' dsa' hi' chaa' jee' ja'. ³ Jee' ja' mo' so' lä' cha' ga' lli' wii'. Dio kyaah' Borrego mäh' dsa' taayh' ko' jøh' kyaayh' hi' lä' jēē' hi' juuh' kiyh' jmee' ta' he'. ⁴ Ma' ja' jēēy' Dio. Hi' jmi' kih' na' sii' cha' kyey'. ⁵ Jee' ja' mo' so' lä' cha' ga' hwē'. Mo' so' jmee' bii' na' hih' je', ni' jmēē' kih' hyoo', jēēh' Dio Dsa' jøøh' jnän' choo' wa' je' kih'. Jee' ja' dsa' taayh' ko' jøh' kyaayh' mah' jmeey' hih' ga' lä' jē' joh' jmi' cha'.

Ma' ya' jäh' jäh' Jesucristo

⁶ Mah' ga' jäh' angel he' siih' jnä':

—Juu' la' sa' na' hee', la' ju' dsoo' go'te'. He' ba' Dio Dsa' jøøh' jnän', hi' ga' jøø' kih' lä' jēē' hi' ma' ngēē' juu' kiyh', ma' cheey' angel kyaay' mah'

mi-jnääy⁺ kih⁴ lä-jëë⁺ hi-j mee⁺ ta he⁺ kiyh⁴, lä-jë⁺ he-j mee⁺ bii⁺ le⁺ to-çah⁺ la⁻ -ga-jäh⁺ ángel.

7 -Hii-jnä⁺ jahn⁺ to-çah⁺ la⁻. Llu⁺ la⁺ kih⁴ hi-j høø⁺ juu⁺ he-j hlëeh⁺ kih⁴ he-na⁺ ga⁺ le⁺ ta⁺ cha⁺ né⁺ he⁻ na⁻ sii⁻ la⁻ -ga-jäh⁺ Jesús.

8 Jnä⁺ Jwaq⁺ ma-nuun⁺ hi⁻ ma-jëen⁺ lä-jë⁺ he⁻ la⁻. Ma-ngëë⁺ ma-nuun⁺ hi⁻ ma-jëen⁺, ga-juuhn⁺ jnen⁺ hu⁺ ti⁺ ángel mah⁺ ga-jmää⁺ jnih⁺ jøøh⁺, hi⁻ ma-mi-jnää⁻ lä-jë⁺ he⁻ la⁻ kin⁺. 9 Pero ángel he⁺ ga-siih⁺ jnä⁺:

-Jëë⁺ da⁺, ta⁺ jmee⁻ lä⁻ na⁻, jëéh⁺ kwee⁻ ba⁺ laan⁺ kyaah⁺ hne⁻ jee⁺ jmeen⁻ ta⁺ he⁺ kih⁴ Dio kyaah⁺ øøh⁺ hne⁻ hi-j ngëë⁺ juu⁺ kih⁴ Dio, hi⁻ kyaah⁺ lä-jëë⁺ ga⁺ hi-j høø⁺ juu⁺ he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁺ la⁻. Jmee⁺ juuh⁻ kih⁴ Dio ba⁺.

10 Hi⁻ ga-siiyh⁺ jnä⁺ ka-läh⁺:

-Ta⁺ hmä⁻ lä-jë⁺ juu⁺ he⁻ hlëeh⁺ kih⁴ he⁻ na⁻ ga⁺ le⁺ ta⁺ ha⁺ né⁺ he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁺ la⁻, jëéh⁺ ma-ngoo⁺ ya-jäh⁺ he⁻ lä⁻ te⁺ juu⁺ la⁻. 11 Hi-j hñaa⁻ dsë⁺, wa⁺ jmee⁺ bih⁴ hñaa⁻ dsëy⁺. Hi⁺ hi-j jmee⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺, wa⁺ jmee⁺ bih⁴ kiyh⁴. Hi-j jmee⁺ he⁻ llu⁺, wa⁺ jmee⁺ bih⁴, hi⁺ hi-j na-jngëë⁺, wa⁺ na-jngëë⁺ bih⁴.

12 -Hii-jnä⁺ jahn⁺ to-çah⁺ la⁻. Kyen⁺ he⁻ kwëëhn⁺ he⁻ ga-tëë⁺ hyoh⁺ lä-jaa⁻ lä-jaa⁻ ha⁻ koø⁺ te⁺ ta⁺ he⁻ ma-jmeey⁺. 13 Jnä⁺ he⁺ laan⁺ lä⁻ koø⁺ hwëh⁺ A kyaah⁺ hwëh⁺ Zeta, jnä⁺ he⁺ ma⁻ laan⁺ jää⁺ ja⁻ ga⁺ nøø⁺ jmi-gyuu⁺, hi⁻ lä-jä⁻, ma⁻ ke⁻ ma-dsaa⁺ jmi-gyuu⁺ lä⁻ ma⁻ laan⁺ ja⁻ ba⁻ -ga-jäh⁺ Jesús.

14 Llu⁺ la⁺ kih⁴ hi-j gyih⁺ sa⁺ hmiih⁺ kih⁴ mah⁺ hyoyh⁺ jwë⁺ kuyh⁻ mi⁺ kih⁴ hma⁻ he⁻ jmee⁺ çaa⁻ dsa⁻, hi⁻ lä-jä⁻ hyoyh⁺ jwë⁺ dsa⁻ taayh⁺ ta⁺ ho⁺ haah⁺ kih⁴ jwi⁻ ja⁻. 15 Pero ga⁺ lä-jëë⁺ dsii⁻ jä⁺ ta⁺ ka⁺ hne⁻, kyaah⁺ hi-j jmee⁺ ji⁻ nah⁻, hi-j më⁺ hi-j ñuu⁺ hi-j kaah⁻ wa⁺ hi-j cha⁻ hi-j, hi-j jngëëh⁺ dsa⁻, hi-j jmee⁺ juuh⁻ kih⁴ dio hi-j na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, kyaah⁺ hi-j ti⁺ h⁻ dsë⁺ jmee⁺ juu⁺ ta⁺ juu⁺.

16 -Jnä⁺ Jesús ma⁻ çheen⁺ ángel kyaan⁺ mah⁺ mi-jnääy⁺ lä-jë⁺ he⁻ la⁻ kih⁴ lä⁻ kaa⁻ gwah⁺. Jnä⁺ laan⁺ sa⁺ ju⁻ kih⁴ David, jnä⁺ laan⁺ nuu⁺ hø⁺ hi-j kwa⁻ je⁻ jih⁺ gyeh⁺ -ga-jäyh⁺.

17 Jmi-lle⁺ Na-jngii⁺ kyaah⁺ më⁺ Borrego mah⁺ jäyh⁺:

-Ñä⁻.

Hi⁻ ga⁻ nuu⁺, wa⁺ jäh⁺:

-Ñä⁻.

Hi⁻ lä⁻ kii⁻ dsë⁺, wa⁺ jäy⁻. Hi-j hnøø⁺ hi⁺, wa⁺ hiyh⁺ jmi⁻ he⁻ jmee⁺ çaa⁻ dsa⁻, he⁻ la⁻ cha⁻ go⁻ te⁺.

18 Jnä⁺ jmeen⁺ dsoo⁺ kih⁴ lä-jëë⁺ hi-j nuu⁻ juu⁺ he⁻ hlëeh⁺ kih⁴ he⁻ na⁻ ga⁺ le⁺ ta⁺ cha⁺ né⁺, he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁺ la⁻. Cher⁺ mah⁺ hi-j ga⁺ jmee⁺ na⁻ dsë⁺ ga⁺ juu⁺ lä⁻ koø⁻ lle⁻ jee⁺ la⁻, tëëy⁺ lä-jë⁺ he⁻ wii⁻ he⁻ na⁻ ga⁺ çee⁺ Dio lä⁻ koø⁻ na⁻ sii⁻ jee⁺ la⁻.

19 Hi⁻ cher⁺ mah⁺ hi-j ga⁺ jnuuh⁺ juu⁺ he⁻ hlëeh⁺ kih⁴ he⁻ na⁻ ga⁺ le⁺ ta⁺ cha⁺ né⁺, he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁺ la⁻, lä⁻ ja⁻ jnuuh⁺ Dio ka⁻ läh⁺ he⁻ la⁻ heey⁺ he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁺ la⁻. Jñuuyh⁺ kih⁴ chaah⁺ hma⁻ he⁻ jmee⁺ çaa⁻ dsa⁻, hi⁻ lä-jä⁻ ka-läh⁺ jñuuyh⁺ kih⁴ jee⁺ jwi⁻ na-jngii⁺.

20 Hi-j jmee⁺ ju⁻ dsoo⁺ kih⁴ lä-jë⁺ he⁻ la⁻ jäyh⁺:

-Dsoo⁺ ba⁺, jahn⁺ to-çah⁺ la⁻.

Wa⁺ la⁺ lä-jä⁻, nee⁺, ñah⁺ Jesús Dsa-jøøh⁺ kyaan⁺.

21 Lä-jë⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ la⁻ kwa⁺ Jesús Dsa-jøøh⁺ jnän⁺, wa⁺ la⁺ kyaah⁺ lä-jëë⁺ hnäh⁺. Wa⁺ la⁺ lä-jä⁻.